M870

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

III 2014
22

Anul III. No. 785 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Marți 1 Mai — 1923

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

Svârcolirile iredentiștilor maghiari

Magnații protestează zadarnic la Liga Națiunilor contra reformei noastre agrare

Consiliul societății națiunilor luând în discuție memoriul adresat de către proprietarii maghiari din Ardeal, prin care se protestează în potriva exproprierilor din România, a fost silit să-și decline competința, în urma explicațiunilor date de d-l N. Titulescu, delegatul nostru.

De această chestiune de altfel ni-am mai ocupat în coloanele acestui ziar. Proprietarii maghiari, în majoritate conți și baroni creiați de vechile stăpâniri pe aceste plaiuri în decursul veacurilor, protestând la „Liga Națiunilor" împotriva „confiscării" proprietăților lor imobiliare din România, au comis în primul rând un fals. Averile lor imobiliare nu au fost „confiscate" cum pretinde memoriul discutat săptămâna trecută de către Consiliul societății națiunilor, ci au avut soarta tuturor marilor latifundii din România după aplicarea reformei agrare.

Magnații unguri, înaintând protestul contra „confiscării" averilor lor imobiliare din România, năzuiau să poată determina o nouă discuție asupra tratatului de la Trianon, și acest lucru îl doreau pentru diferite motive. In primul rând, cercurile politice conducătoare de la Budapesta credeau că a sosit momentul când s'ar putea obține o revizuire a tratatului de pace, măcar pentru introducerea unor obligațiuni care să îngreuie și mai mult ordinea internă din România și să deschidă noui nădejdi de viitor iredentismului maghiar neadormit. Un alt fapt care a determinat falsul magnaților unguri e de ordin mai puțin general. Câți va magnați destul de influenți în lumea politică maghiară, având proprietăți imense în zonele de graniță ale României, au stăruit din răsputeri să se poată ajunge la modificări de graniță care să le treacă pe teritoriul Ungariei, moșiile aici amenințate de expropriere.

Precum se vede nici unul din motivele cari au determinat protestul magnaților unguri la „Liga Națiunilor" nu avea o justificare serioasă. Instructive însă că odată cu acțiunea care se întreprinsese de către pretinșii confiscați, supuși ai statului maghiar și proprietari în România, unii unguri din Ardeal duceau o acțiune paralelă. Acestia supuși ai statului român instigau la „Uniunea interparlamentară a minorităților, prin faimosul baron Josika, președintele „Uniunei maghiare din Ardeal, care, deși în nenumărate rânduri a declarat că nu are nicio legătură cu iredentiștii de peste Tisa a avut chiar o întrevedere cu Horthy la Balaton și a însărcinat pe contele Apponyi să vorbească în numele minorității maghiare, fără a avea căderea să o facă.

Acțiunea magnaților sprijinită de guvernul de la Budapesta nu este așa dar o acțiune separată, ci ea are tot sprijinul unor pretinși conducători politici ai minorității maghiare din România. Protestul adresat „Ligei Națiunilor" se sprijinea tocmai pe manifestațiile baronului Josika și ale „Uniunei Maghiare", pentru a putea trece drept o nedreptate personală expropierea moșiilor din România ale supușilor unguri.

Mișelia maghiară se descopere lumei în toată hidoasa ei înfățișare. Statul român nu numai că nu a nedreptățit pe nimeni, dar a săvârșit cel mai mare act de dreptate socială procedând cu egală rigoare față de proprietarii români ca și față de proprietarii străini. Aplicarea reformei agrare nu poate fi nici un caz discutată într'un for instituit în afară de granițele noastre, iar refuzul „Ligei Națiunilor" de a se amesteca în această chestiune, dovedește odată mai mult că lipsa bunului simț li-a făcut unguri lor o nouă neplăcere.

A. S. R. Principele Carol în Cluj

Mâine sosește în orașul nostru A. S. R. Principele Carol. Alteța Sa va lua contact cu factorii vieții culturale din Cluj și județ. Luni dimineața va avea loc, în prezența profesorilor universitari și a ziariștilor recepție în aula Universității iar după amiazi A. S. R. va primi pe preoții și învățătorii din județ. Seara, a orele 9, va avea loc un festival artistic-cultural la Teatrul Național cu concursul scriitorilor Octavian Goga, Simeon Mehedinți, Ion Pillat și Nichifor Crainic.

A. S. Regală va lua parte și la întrecerile sportive cari se vor ține Duminecă la arena sportivă.

In fiecare an, dela unire încoace A. S. R. Principele Carol a vizitat Clujul. Acest fapt este o dovadă cât de mult se interesează viitorul nostru rege de viața Ardealului.

Activitatea intensă pe care Prințul Moștenitor o dezvoltă pe toate terenurile, poate sluji ca pildă.

A. S. Regală se ocupă de aproape cu chestiunile în legătură cu viața noastră culturală. Președinte al Fundațiunei Culturale care-i poartă numele, A. S. Regală depune o străduință de fiecare clipă pentru ca activitatea fundațiunei să îmbrățișeze un câmp cât mai larg.

In toate prilejurile Alteței Sale a dovedit marea dragoste și viul interes pe care-l poartă culturii naționale și atât cu fapta cât și cu îndemnu la prijinit și sprijinește cu toată căldura acțiunea de răspândire și de afirmare a energiilor noastre creiatoare.

Intelegând că o națiune nu se afirmă decât prin ceiace cultura ei creiază, Principele Carol așezat în fruntea mișcărilor cu caracter cultural-național, pentruca prin contribuția și prin prezența Sa să dea viață inițiativelor, să stimuleze sforțările și să îndrume avânturile.

Dar înțelegând să se ocupe atât de mult de cultura națională, A. S. Regală Principele Carol a înțeles să dea aceiași atențiune și educației fizice a poporului. Incurajând și sprijinind sportul, Alteța Sa îndeplinește o frumoasă operă de cultivare a sănătății fizice a națiunei. Președintele al „Federației societăților sportive din România, A. S. R. Principele Carol a dezvoltat o acțiune puternică pentru răspândirea sportului în tineretul nostru.

Pe terenul educației intelectuale cași pe terenul educației fizice, Prințul Moștenitor a desfășurat o muncă ale cărei roade încep să se facă simțite.

Luând astfel parte cu inima și cu munca Sa la întreaga activitate a vieții noastre naționale. A. S. R. Principele Carol a creiat în sufletul românimei o dragoste și o recunoștință nețărmurită.

Venirea Sa în Cluj este pentru noi un prilej pentru a dovedi încă odată cu câtă adâncă iubire și cu câtă entusiastă admirațiune îl înconjurăm, pe El și întreaga Familie Regală.

...ca Antanta

...ântă carte a lui A. Mousset.

Până la conferința de la Genova, presa Occidentului s'a arătat în general puțin favorabilă Micei Antante și s'au publicat de multe ori chiar pamflete la adresa ei, inspirate de cercurile puțin favorabile.

Albert Mousset consacră de curând un întreg volum Micei Antante, în care expune „originile, istoria legăturile și viitorul ei, restabilind adevărul isoric, împotriva tuturor adversarilor nouei grupări din Europa centrală.

Origina Micei Antante

Origina Micei Antante se găsește în faimoasa deosebire pe care a făcut-o între Aliați tratatul de la Versailles: deosebirea dintre mari și mici, dintre „principalele puteri aliate și asociate" și celelalte care au fost numite „puteri cu interese limitate".

Dintrt acestea, exceptând Belgia cele mai interesate asupra modului cum avea să se încheie pacea, au fost actualii membrii sau asociați ai Micei Antante. S'a putut observa că „cei mari" dacă au acceptat să dea Europei centrale, configurația, pe care le-o impunea voința popoarelor, ei nu au știut să aprofundeze toate problemele și prizonieri ai iluziunilor lor asupra Ungariei, ai neliniștei asupra Austriei, a vagonului lor regret asupra Habsburgilor și vechei idei a unei monarchii „cheia bolții echilibrului european", ei n'au oferit nouei ordini danubiene, decât o protecție destul de sceptică și de ezitantă.

Din această constatare rezulta pentru cei mici, „statele succesoare", o concluzie imperioasă: de a se bizui numai pe forța lor proprie, de a o dezvolta a-i mări eficacitatea, de a se uni între ele.

Jugoslavia, Cehoslovacia, România erau sub amenințarea unui pericol grav, iredentismul maghiar. Din această nevoie de apărare, împotriva pericolului unguresc s'a născut Mica Antantă. Nu trebuie să se uite că ei i se datorește în primul rând nereușita tentativelor de restaurare habsburgică. Apoi cercul de acțiune al Micei Antante s'a mărit.

Din combinație regională cu obiect limitat, ea a devenit o combinație continentală, ea îmbrățișând întreaga politică europeană.

S'a văzut că la Genua ea a intrat în rangul al 4-lea, al marilor puteri europene. La Lausanne, ea a devenit pivotul unei grupări mai largi, balcano-danubiene, al cărei consiliu a tras mult în balanța destinelor Orientului. Cei 600.000 de km. p., cele 70 de milioane de oameni îi dau puterea să vorbească de la egal la egal marilor puteri. Totuși ea n'a făcut-o decât numai uneori, căci cât de consolidată e a ceam, îi mai rămân totuși multe obstacole de trecut, până la instalarea definitivă în această demnitate.

Organizarea Micei Antante

Obstacolele care există, sunt mai ales în afară de ea. Gelozia unora din Marile Puteri, pentru realizarea ei n'a dispărut nici astăzi și luptta împotriva ei se bă încă pe căi ascunse.

Una bin puterile Micei ntante este politica ei modernă si democratică, nu de prestigiu ci de lealism și dreptate.

Marea originalitate a Micei Antante e mecanismul organizației sale.

A forma din trei, patru sau cinci state, unite desigur printr'o concepție comună de politică generală, dar, prin poziția lor geografică, prin evoluția lor istorică, prin nevoile lor economice, interesate în general numai două câte două, era o problemă de dinamică politică, cât se poate de delicată.

Soluția, preparată de mult timp prin mediațiunile și intrevederile de la Paris, revine d-lui Benes, care a conceput-o, cât și colegilor săi din România și Jugoslavia, care au înțeles chiar de la început, deosebita ei valoare.

Mulți oameni politici din Occident se tem că acest sistem echilibrat, care a dat până acum numeroase probe de soliditate să nu evolueze spre o formă prea rigidă. Ei se înșală, căci nu'și dau seama de sensul în care a fost creiată Mica Antantă, sens care de altfel e destul de clar.

Mica Antantă își manifestă rezoluția fermă de a scoate Europa centrală de sub tutela sau ingerința străină, cu alte cuvinte de a fi ea singură stăpână pe destinele sale.

In urma conversațiunilor și intrunirilor preparatorii ce au avut loc la Conferința de la Genua, s'a lansat ideia unei Quadruple Antante, în care Polonia să treacă poziția de asociată a Micei Antante, ecleia de aliată, a ei.

Declarația făcută de curând de către ministrul de externe polonez ziarului „Le Temps" e foarte semnificativă și arată dorința Poloniei de a intra în Mica Antantă. Cu intrarea Poloniei s'ar deschide a treia perioadă din istoria Micei Antante, după cea de apărare și acțiune, aceasta fiind perioada de extindere și consolidare.

In Europa dinainte de războiu, fiecare din cele două mari grupări internaționale care își făceau față erau formate din 2 cercuri concentrice: un cerc strâns, alianța austro-germană sau alianța franco-rusă și un cerc mai larg Tripla Alianță sau Tripla Antantă.

Mica Antantă se prezintă sub același aspect: că are ca nucleu o alianță cehoslovacă iugoslavă și o lărgire bazată pe acordurile cu România și Polónia.

Numai o vedere superficială poate să vadă în această structură originală o cauză de slăbiciune.

75087

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

CONFERINȚELE „ASTREI"

Liga Națiunilor

— Conferința Dlui profesor Sextil Pușcariu —

Eri la orele 6 „Asociațiunea" a reluat seria conferințelor sale, cu atât interes urmărite de publicul românesc din Cluj.

Dl profesor universitar Sextil Pușcariu care, se știe, a fost delegatul României în Societatea Națiunilor, a desvoltat o conferință cu deosebire interesantă asupra acestei societăți, al cărei rost se face din ce în ce mai simțit în lume.

Niciodată ideia de pace, începe conferențiarul, nu a fost mai stăruitoare, ca în timpul și după terminarea marelui războiu. Și acum un tratat de pace închide totdeauna în el sâmburele viitoarelor conflicte și războaie, Societatea, sau cum i s'a mai spus Liga Națiunilor a apărut, cu caracteru-i de preîntîmpinătoare a acestor grozave rele, ca un simbol al unor vremuri noui.

Deși a trebuit să lupte cu greutățile începutului, deși programele ei sunt anevoioase, totuși după 3—4 ani de existență opinia publică i-a devenit favorabilă.

Sediul Ligei e la Geneva. Acolo își trimit reprezentanți 50 de state la adunarea generală. Fiecare delegație e compusă din trei membri, cari pot avea supleanți, din secretari și experți. Aceștia delegați lucrează de multeori pe cont propriu, când răspunsul trebuie să fie repede și ținuta promptă. Nu toți delegații sunt diplomați de carieră, dar toți înțeleg nevoia de prieteni și de alianțe căutate de țările respective.

Posibilitatea surprinderilor e înlăturată, căci orice propunere e studiată în prealabil în comisiuni de specialitate, încât dacă este admisă și înaintată adunării generale, obține o moțiune cu unanimitate.

Atmosfera care domnește e împăciuitoare. Munca e continuă.

Adunările sunt anuale și țin o lună. Ca organ coordonat al adunării generale e consiliul, alcătuit din membrii permanenți și nepermanenți.

Pentrucă s'a discutat mult asupra neintrării României în consiliu, suntem datori a lămuri că țara noastră nu a candidat, cu toate că avea toți sorții de isbândă, și că din partea Micei Antante a candidat Jugo-Slavia căreia i-au lipsit numai 5 voturi.

Rostul acestor 2 organe: adunarea-organ legislativ și Consiliul-organ executiv, se explică prin faptul că interesele și legăturile se unesc de multe ori pentru a da întorsături neprevăzute, chestiunilor cari se discută, de unde necesitatea unui organ suplu, restrâns, pentru a rezolvi chestiile cari nu sufăr amânări.

La sfîrșitul anului Consiliul își arată activitatea adunării. Liga a soluționat până acum problemele următoare: chestiunea Sileziei superioare; a Statului Albanez; a minorităților, dând prilej reprezentantului Estoniei de a cere a această chestie să fie pusă în dreptul internațional și admițând punctul de vedere al lui Beneș, care a hotărît datoria minorităților de a avea o atitudine leală față de statul cărula aparțin; apoi problema reducerii armamentului cu care ocazie a avut loc duelul spiritual între Robert Cecil, delegatul Angliei și Henri de Jouvenel, delegatul Franței care a susținut cu drept cuvânt că înainte de a se proceda la dezarmarea militară să se realizeze acea dezarmare morală de care depinde în primul rând pacea lumei.

O altă țintă a Ligei e cooperarea intelectuală a tuturor Națiunilor.

Această chestiune a fost desvoltată de filozoful Bergson care a fost de părere că pentru realizarea ei este necesară înființarea unei Biblioteci mondiale, cuprinzând tot ce s'a scris în fiecare limbă.

Rezolvirea tuturor chestiunilor cari isvorăsc din relațiunile dintre popoare, asigurarea păcii și realizarea unei cooperări a tuturor națiunilor, iată care este rostul Societății Națiunilor.

Dorința și nevoia de pace este astăzi atât de mare, dezvoltarea civilizației omenești creiază în fiecare zi legături din ce în ce mai strânse între popoarele lumei, încât Societății Națiunilor îi este hărăzit un viitor strălucit. Mărturisindu-și această convingere, dl Sextil Pușcariu și-a încheiat frumoasa-i conferință. Evident în cadrul redus al unei dări de seamă n'am putut prinde decât liniile generale ale conferinței. Trebuie să amintim descrierea plină de culoare și de pitoresc a Genevei, orașul unde Liga Națiunilor își are sediul, caracterizarea precisă și viguroasă a câtorva din personalitățile dinstinse cari fac parte din Societate precum și reliefarea momentelor impresionante ale ședințelor.

George Ret.

CIORAPII Lloyd 1471 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Congresul feminist internațional dela Roma

Cel mai de seamă eveniment feminist al anului, va fi fără nici o îndoială al 9-lea congres internațional pentru drepturile femeilor ce va avea loc la Roma dela 12 până la 19 Mai a. c. Femei din întreaga lume se vor întruni acolo pentru a delibera asupra unor chestiuni de un interes vital pentru sexul lor.

Congresul va avea de deliberat în special asupra întăririi pretutindeni a influenței politice a femeilor și a adâncirei interesului maselor femenine pentru politică. Poziția femeilor față de Societatea Națiunilor și în sfârșit stabilirea unei colaborări mai strânse între „Alianța internațională a drepturilor femeei" cu „Uniunea internațională a femeilor" vor fi deasemeni studiate.

Mrs. Carrie Champman Catt, întemeietoarea și directoarea Alianței, urmând să-și depuie mandatul din motive de sănătate se va alege un nou comitet.

Intre receptiile oficiale se citează și acea a Papei, iar senzația congresului o va furniza domnul Mussolini, care-l va deschide în calitate de președinte de onoare.

Acum câteva săptămâni, multe feministe se întrebau dacă s'a făcut bine de a se convoca congresul la Roma și dacă el nu va avea de suferit din cauza pretinsei atmosfere antifeministe din Italia.

Comitetul italian al congresului, preocupat de aceste svonuri, a trimis o delegație la Mussolini pentru a-l ruga să deschidă congresul.

Dra Regina Terruzi, profesoară și scriitoare, care a condus delegația, a relatat astfel rezultatul acestei vizite: „Mai întâi, președintele Consiliului ne-a răspuns negativ, când i-am vorbit de dreptul electoral al femeilor italiene; dar când i-am amintit de un articol apărut în „Popolo d'Italia", și de un paragraf al statutelor fasciste, a râs și a spus: „Dacă am făgăduit ceva îmi voi ține făgăduiala". Ne-a asigurat apoi că nu are vre-o prejudecată contra dreptului de vot al femeilor și admite în principiu cererea femeilor de a participa la viața politică; a terminat spunând că guvernul se pune la dispoziția comitetului congresului în așa fel încât Roma și Italia să facă cea mai bună impresie asupra vizitatoarelor streine.

România va fi reprezentată la acest congres prin mai multe delegate ale asociațiilor feministe din țară; din partea Consiliului Național al femeilor române vor pleca la Roma dnele Alexandrina Cantacuzino, Calipso Botez, Manicatide-Venert și dra Cerchez; iar din partea Ligei pentru apărarea drepturilor femeilor, dna Ianculescu de Reuss și d. Holban.

Să cumpărăm dela Drogucria 1733
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

CRONICA DRAMATICA

După închiderea stagiunei teatrului Național

O clipă de reculegere. După 8 luni de viață nu prea sgomotoasă, dar de muncă grea și istovitoare, teatrul Național intră în liniștea vacanței. O privire aruncată în lungul drumului străbătut cu atâtea greutăți și cu atâtea sacrificii, ne va da putința să închiegăm o icoană a întregii activități desfășurată în stagiunea trecută.

*

In totul spectacolelor cari s'au succedat destul de des în cele opt luni ale stagiunei, adeseori am fost siliți să ridicăm obiecțiuni și să aducem critici aspre. Desigur că am fost înțeleși atunci că numai din dorința de a vedea cât mai aproape de perfecțiunea artei am făcut-o. Astăzi când totul muncei depuse se înfățișează privirilor noastre, din același spirit de adevăr și dreptate, trebue să recunoaștem că la Teatrul nostru Național s'a muncit; și dacă nu s'a ajuns să se dea publicului numai spectacole bune, de vină sânt în primul rând împrejurările vitrege prin cari trecem.

Nu trebue să se uite că Teatrul Național din Cluj este cel dintâi teatru românesc din Ardeal, că deschide drumuri noui într'un teren intelectual virgin și crează o tradiție. Pentru aceste cuvinte, cei patru ani de muncă sânt destul de răsplătiți cu realizările de până acum.

Pe aceeași măsură publicul se selecționa, se orândula după gusturi, preferințe și cultură; se creia un public al reprezentanților teatrului românesc, public firește încă insuficient așteptărilor din primul moment, totuși un public credincios teatrului, crescând în număr din an în an.

Obiectivul principal a fost astfel atins. Teatrul Național și-a îndeplinit cu conștiinciozitate menirea de a semăna gândire românească în vorbă românească dela tribuna atrăgătoare a artei. Și dacă arta a suferit din această dedublare, scopul scuză orice.

In stagiunea trecută s'au reprezentat 27 piese în premieră, din care 8 reluări și 19 piese noui. E o muncă ce reprezintă aproape 5 premiere pe lună. Personalul artistic și-a cucerit cu merit cele 4 luni de odihnă.

*

Am putea clasa materialul repertoriului jucat în următoarele categorii:

Opt piese originale din cari 2 reluări. Din cele șase piese noui două au căzut, și din nefericire una din ele este „Conu Leonida față cu reacțiunea" a lui Caragiale. Ceealaltă este o pată pe activitatea direcțiunei și o slăbiciune a Comitetului de lectură: „Cavalerul Viola" a unui autor care a avut prudența să se ascundă.

Patru piese din literatura dramatică clasică: „Hamlet" și „Visul unei nopți de vară" ale lui Shakespeare, și din Molière „Vicleniile lui Scapin", jucată cu prilejul comemorării marelui dramaturg francez și „Căsătoria Silită".

Patru drame moderne: „Taifun" de Lengyel, „Pescărelul" lui Maxim Gork, piesă căzută și scoasă de pe afiș dela a doua sau a treia reprezentație, „Stane de piatră" a lui Suderman și „Văpaia" de Kistemackers cu care s'a închis stagiunea.

Opt comedii moderne din cari 5 franceze și trei germane.

Trei localizări de Gusti, o preferință a direcțiunei care credem că e timpul să înceteze în anii viitori.

După preferințele publicului și reușita interpretării putem face următoarea clasare:

„Scrisoarea pierdută" și „O noapte furtunoasă" ale lui Caragiale și „Nodul gordian" au fost cele mai gustate comedii originale.

Drama istorică a d-lui Iorga „Un domn pribeag" a stârnit destul interes.

„Visul unei nopți de vară" a lui Shakespeare, deși nu destul de strălucit interpretată, a plăcut publicului; iar „Hamlet" cu d-l Zaharia Bârsan în rolul titular nu s'a putut ridica deasupra unui spectacol mediocru, ca interpretare.

Comediile lui Molière s'au dovedit a fi în gustul publicului într'o măsură satisfăcătoare, iar interpretarea ni-a dat în „Vicleniile lui Scapin" cel mai reușit spectacol al stagiunei.

Dintre drame, „Văpaia" se poate socoti ca cel mai reușit spectacol; aceasta nu înseamnă că drama lui Suderman și melodrama modernă a lui Lengyel au fost slab jucate.

Comediile franceze au avut un permanent succes asupra comediilor germane. In special comediile lui Tristan Bernard au câștigat toate simpatiile publicului. „Nepoftitul" lui Tristan Bernard a fost cea mai reușit interpretată comedie.

De localizările d-lui Gusti, foarte la locul lor pe scena teatrelor de vară dar nu pe scena Teatrului Național, să ni se permită să nu vorbim!

*

Câteva cuvinte pentru personalul artistic. Așa cum e întocmită trupa Teatrului Național are destule insuficiențe. Actorii muncesc prea mult și sunt siliți să apară în roluri nepotrivite. Avem astfel o bună trupă de ansamblu, dar nu avem personalități pentru rolurile de efort artistic. Putem totuși face o bună mențiune pentru d-na Dobrescu, d-na Stanca Alexandrescu. Din nefericire ambele pleacă și personalul feminin rămâne descomplectat. Aceeași mențiune pentru d-nii Stănescu-Papa, Ionescu—Ghibericon, Potcoavă, Neamțu-Ottonel, Dimitriu, Vasilescu și Ștefănescu.

Un cuvânt bun după un an de muncă obscură d-lui Gogu Mihăescu, directorul de scenă.

D. I. C.

Presa „independentă" și greva funcționarilor

Indemnul la sabotaj

Am arătat în numărul nostru de eri cum înțeleg ziarele „independente" din București să informeze opinia publică asupra mișcării grevi viste a funcționarilor. Am dovedit cu citațiuni din chiar aceste gazete, felul tendențios și cu totul mincinos prin care caută să instige pe funcționari și să determine un curent mai serios pentru grevă în mijlocul slujbașilor statului cari au rămas la locurile lor de muncă. Am arătat deasemeni ce interese se ascund în dosul acestei atitudini și cât de străine sunt ele de nevoile și interesele funcționărimei.

Astăzi, gazetele „independente" ne-au oferit prilejul de a constata o nouă manoperă în acțiunea lor de agitație. Dându-și seama că greva a eșuat, presa independentă îndeamnă pe funcționari să se servească de altă armă și aceasta este sabotajul. Sabotajul înseamnă distrugere. Funcționarii sunt sfătuiți nu numai să nu lucreze, dar să ascundă și să distrugă actele și lucrările de asemeni aparatele și instrumentele la instituții cum sunt posta, calea ferată, etc.

Înțelege oricine primejdia unui îndemn ca acesta. Sabotajul este un fapt penal pe care legea îl pedepsește cu asprime. Suntem siguri că marea mulțime a funcționarilor statului vor respinge cu indignare un astfel de îndemn, dar se pot găsi rătăciți sau criminali cari să încerce acte de sabotaj. Autoritățile au luat măsuri pentru a le împiedica.

Socotim însă că tot atât de vinovat ca și un făptuitor este acela care îndeamnă. Presa nu poate fi un mijloc pentru instigarea la acte anarchice, cari pun în primejdie existența statului. Iată de ce cerem să se ia măsuri împotriva acelora dela cari pornesc instigațiile.

Nesocotirea celor mai grave interese ale statului de către o anumită presă a atins îndrăzneli cari primejduesc liniștea și ordinea. In numele lor se cuvine o intervenție energică a celor în drept pentruca să se pună odată capăt acestei nefaste acțiuni de instigație.

Lupta contra Constituției

Criticele d-lui C. Stere

In sfârșit, după atâtea afirmațiuni lipsite de temeiu și după atâta scandal făcut în jurul nouei constituții, am ajuns să auzim și cea dintâi critică cu aparență de seriositate. La întrunirea opoziției unite de la Chișinău, dl Stere a avut aerul că discută noua Constituție, și dacă nu a ajuns să o discute cu toată seriozitatea reclamată de subiectul în chestie, vina desigur nu este decât a dlui Stere.

Dar trebue să recunoaștem fruntașului țărănist un merit: acela de a fi cel dintâi opozant care discută, chiar pătimaș, noua Constituție. Până acum, activitatea fruntașilor celor două partide s'a mărginit în Parlament și în stradă la manifestațiuni de ordin inferior ca: strigete, fluierătură, măcăeli, buiduleli, sbierete, pârueli și clomăzeli. Cu încercarea dlui C. Stere de la Chișinău, înregistrăm cea dintâi manifestație mai urbană a opoziției unite în luptă cu ordinea și legalitatea.

De altfel dl Stere ca fost profesor de drept constituțional putea să fie ceva mai respectos cu sine. Din nefericire n'a facut-o. Criticele sale aduse Constituției ar putea să fie semnate, fără teamă de a fi compromise, și de dl Lupu și de dl Virgilică Madgearu. Dl Stere începe prin a contesta legalitatea Constituției, dar nu încearcă să dovedească acest lucru pentrucă își dă seama că nu o va mai putea face. A contesta legalitatea unui act legislativ după ce Suveranul l'a sancționat ca legal, este a comite un gest revoluționar. Probabil pentru acest motiv avocatul nemților sub ocupație a crezut de cuviință să-și însușească stupida afirmație a tuturor celorlalți fruntași opoziționiști, strivind sub patimă orice scrupul de om de știință și catedră.

Mai departe, dl Stere se face a nu înțelege „hieroglifele Constituției". „Nu vom mai avea dreptate" pretinde dsa, căci nu s'a înscris în Constituție nici o garanție pentru acest lucru, „nici inamovibilitatea magistraților nici înaintarea lor".

Fostul profesor dela facultatea de drept din Iași comite cu bună știință un fals, folosindu-se de ignoranța ascultătorilor, ceea ce poate fi foarte măgulitor pentru aderenții partidului țărănist. Căci nu ne putem închipui că d-sa, ca specialist, să nu știe că inamovibilitatea magistraților și normele de înaintare nu pot fi reglement. prin Constituție ci prin legi ordinare. Inamovibilitatea magistraților și normele după cari se înaintează este o chestiune care se reglementează în legea de organizare și funcționare a magistraturei, și în nici un caz lipsa acestora din Constituție nu înseamnă suprimarea dreptății.

Se vede însă că într'o adunare țărănist o naționalistă se permite orice, chiar și cel mai isbitor abuz de logică și bun simț. Dl Stere dacă ar fi fost un onorabil profesor precum era odată și nu un politician luat de valul turbure care ni-a adus în viața publică pe dl Lupu, Madgearu, Sever Dan, Voicu Nițescu, Mihai Popovici, Pan Halipa și alte specimene incapabile de o judecată sănătoasă și o acțiune serioasă, ar fi știut unde să găsească garanțiile Constituției peutru Imparțirea justă a dreptății. Dl Stere a trecut însă peste „egalitatea cetățenilor în fața legii" cu ușurință pentrucă avea de scop nu să critice Constituția din „dorința de mai bine" care este singura sursă de critică respectabilă, ci să o compromită, fie pentru un singur moment în ochii unei lumi gata să accepte orice. De altfel dacă dl Stere, ca și opoziția unită în întregime, ar fi dorit să se dea țării o Constituție „perfectă", ar fi venit să conlucreze în Parlament unde criticele își aveau rost, și nu s'ar fi dedat la critici târzii în locuri unde se poate spune orice, pentrucă nimeni nu are interes să asculte.

Defăimarea țării

Cine sunt defăimătorii — Ce trebue să înțeleagă „Adevărul"

Nu mai e pentru nimeni un secret faptul că întreaga campanie defăimătoare dusă în străinătate contra țării noastre se alimentează din oficina opoziției unite. Exagerațiunile la care s'a ajuns cu așa numita „campanie contra constituției" nu puteau decât să bucure pe dușmanii din afară ai țării noastre. Un mai bun prilej pentru ajungerea acestor scopuri, nu li se putea oferi.

După cum se poate deduce din ultimele manifestații ale opoziției unite, opera de defăimare a României în străinătate nu poate avea altă sursă decât campaniile opoziției unite. Desigur nu am putea afirma că toți conducătorii celor două partide unite sunt conștienți de răul pe care îl fac.

Sunt însă unii dintre ei, asupra intențiilor cărora nu mai poate fi nicio îndoială, și în fruntea tuturor acestora stă d-rul Lupu. O afirmăm cu toată tăria și conștienți de gravitatea acuzei ce ridicăm.

In ultima întrunire ținută de opoziția unită la Chișinău, d-rul Lupu nu s'a sfiit să strige de la tribună că ziua cea mare a venit și că va veni la putere pentru a desființa jandarmeria și siguranța, a confisca averile și a pune la zid pe apărătorii de azi ai ordinei.

Ce înseamnă aceasta? decât a da cu bună știință prilej dușmanilor să se agite și lumei care nu ne cunoaște, ocazia să se îndoiască de noi. Care negustor va mai acorda credit negustorilor români, când unul din conducătorii unui partid politic nu se dă în lături să profeseze amenințări cu substrat bolșevic la adresa ordinei de azi?

Și încă se mai găsesc ziare cari să aibă cutezanța de a scuza acțiunea nefastă a opoziției unite!... Confratele „Adevărul" își permite luxul de-a face dialectică pe această chestiune, inversând rolurile și atacând guvernul. Nu e desigur în intenția ziarului bucureștean nici una din intențiile d-rului Lupu, dar glumește, când e timpul să fim pe cât de serioși pe atât de energici.

Astfel Adevărul scrie:

„S'ar putea însă ca străinătatea să nu dea crezare știrilor defăimătoare nici înfățișate fiind ca de proveniență românească. Dar atunci ce părere își vor face cei din Apus despre o țară în care două mari partide politice sunt atât de lipsite de patriotism încât să-și dea mâna cu vrăjmașii pentru a-și ponegri statul? Ce încredere pot avea străinii într'un popor pe care sfâșierile politice îl pot duce la asemenea orbiri?"

Dar aceasta ne întrebăm și noi? Nu guvernul poate fi vinovat că ea măsuri din timp pentru prevenirea oricărei eventualități și nici ziarele cari își fac datoria să deschidă ochii opiniei publice, înșelate de un farseur și câțiva naivi, și ei înșelați.

Nu înțelege „Adevărul aceasta?

In chestiunea hârtiei pentru ziare

O campanie nedreaptă

„Aurora" din București și după ea, bine-înțeles — și „Patria" din Cluj au deschis campanie împotriva guvernului pe chestiunea lipsei de hârtie pentru ziare. Nici unul din cele două monitoare ale coaliției național-țărăniste n'a avut să sufere din pricina lipsei de hârtie. Dar amândouă publică violente articole de atac la adresa guvernului, învinuindu-l că urmărește sugrumarea presei. Ba unul din ziarele „independente" nu se sfiește să afirme că va trage la răspundere guvernul pe cale judiciară pentru pagubele pe cari le-ar suferi de pe urma faptului că-i lipsește hârtia.

In adevăr de câteva zile unele ziare din Capitală n'au fost aprovizionate cu hârtia necesară, întru cât fabricile n'au putut să le furnizeze cantitățile de cari aceste gazete aveau nevoie. Din faptul că fabricile n'au fost în măsură să se țină de angajament, anumite foi fac un cap de acuzare pentru guvern.

Intrucât este vinovat guvernul de acest fapt nici gazetele cari s'au grăbit să arunce cu venin în guvern, n'ar putea spune. Este lesne de înțeles pentru oricine pune bună-credință, că în chestiunea aceasta guvernul n'are nici o vină și că el nu poate fi făcut răspunzător de neputința fabricilor de a furniza gazetelor hârtia necesară.

Dar ar fi să cerem din partea lor o obiectivitate pe care nici când n'au avut gazetele partidului național și țărănist, dacă le-am pretinde de să țină seama de adevăr și de fapt.

Intelegând însă că interesele presei s'ar găsi lovite prin perzistența lipsei de hârtie, guvernul, prin d-l V. Sassu, ministrul industriei și comerțului, a făcut intervenții energice pe lângă direcțiunile fabricilor de hârtie cerându-le să aprovizioneze gazetele cu hârtia necesară. In caz când fabricile n'ar putea satisface necesitățile de hârtie pe cari le pretinde consumul intern, d-l ministru Sassu a făcut cunoscut fabricilor că guvernul va permite importul hârtiei din străinătate, înduleind restricțiile și regimul vamal pentru hârtia de proveniență străină.

Faptul acesta dovedește în mod hotărâtor solicitudinea guvernului pentru presă. El dovedește în acelaș timp cât de neîntemeiată este campania pătimașă pe care unele gazete au deschis-o împotriva guvernului pe această chestiune.

Bolșevismul partidului țărănist

Programul expus de d-rul Lupu în adunarea opoziției de la Chișinău

Tot sânt bune la ceva întrunirile opoziției. Publicul se poate distra pe gratis cel puțin, pe aceste vremuri de cumplită scumpete. Așa, la întrunirea de la Chișinău, de dr. Lupu a ținut următorul monolog hazliu:

„Dar ziua judecății se apropie, le spun eu.

„Și mai curând de cât se așteaptă ei, (adică liberalii) vom veni la putere și atunci îi vom chema pe toți să răspundă pentru toate nelegiuirile lor, îi vom pune să ne arate de unde au adunat averile lor colosale, și confiscându-le și plătind cu ele datoriile țării, vom vedea de va mai fi nevoie a se pune birurile cc e de azi pe spinarea poporului muncitor.

„Vom desființa jandarmii și siguranța și vom tăia toate sinecurile fecioriloi de bani gata din țară și din străinătate și să vedem dacă nu vom avea cu ce plăti funcționarii cinstiți și supuși legilor".

Trebue să fi râs unii, dar trebue să se fi găsit acolo oameni de judecată cari să se gândească serios la vorbele aruncate de năbădăiosul fruntaș țărănist. In adevăr declarațiunea dlui Lupu este mai mult tragică decât hazlie. Un om politic cu pretenții, fost ministru, își desvălue în foișul unui discurs toată nebunia gândurilor ascunse cu grijă până acum, fără se se cutremure de rezultatele cari le-ar da împlinirea unui atare program.

D-rul Lupu face politică de halucinat. Programul expus cetățenilor uimiți din capitala Basarabiei, este mărturia politicei dubioase pe care o face d-sa. El exprimă în întregime gândurile guvernanților sovietici de peste Nistru. La București sau aiurea în cuprinsul țării domnul Dr. Lupu n'ar fi îndrăznit să vorbească de desființarea jandarmeriei și a siguranței; în Basarabia a făcut o pentrucă se socotia într'un mediu prielnic mai aproape de influențele sub ordinul cărora agită d-sa în politica de astăzi a României.

Ceea ce face d-rul Lupu nu se mai poate califica de demagogie; ceea ce face d-rul Lupu este bolșevism sadea.

Trecem peste ridicola răzbunare pe care o pregătește actualului guvern și în care vede soluția de paradă a plății datorei țării, cu averile miniștrilor actuali.

Dsa știe prea bine că „averile colosale adunate" nu ar ajunge nici pentru acoperirea cheltuelilor pe care le face dsa de câțiva ani fără să muncească nimic, și mai știe că averile nu se pot confisca fără răsturnarea ordinei actuale din România.

Deci d-rul Lupu prevede apropiata zi când ordinea va fi răsturnată și când dsa se va instala ca dictator în locul instituțiilor Constituționale de azi. Pentru acest lucru s'a grăbit să alerge la Chișinău și să cotcodăcească de pe malul Nistrului ivirea aurorei bolșevismului în țara românească.

Pentru cine mai avea vre-o îndoială asupra politicei d-rului Lupu, discursul dela Chișinău este edificator. Din fericire fruntașul țărănist întreținut dela Moscova se înșeală. Regimul politic al României e astăzi mai solid de cât oricând. Dnul Lupu va mai profeți încă de multe ori la granițele dinspre Rusia sovietică, până să vină le putere.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

◆INFORMAŢII◆

— **Un Eveniment mult asteptat.** Cititorii nostri îşi pot reaminti de *valul efteninei*, pornit acum cîtiva ani în Franţa. Aceiaşi fericită iniţiativă, luată acum de către Soc. „Missir" din Bucureşti şi pusă în practică, prin 30 de sucursale din ţară, merită toate laudele nastre. Avem ocaziunea de a constata aceasta, prin marea aglomeraţie din fiecare zi, la sucursala Soc. „Missir" din Cluj.

2751

— **Barbaria unui profesor ungur dela liceul luteran din Cluj. In atenţia domnului director regional Seni.** Mai mulţi elevi din clasa a treia a liceului unguresc luteran din localitate de pe Calea Victoriei No. 2, ni-au adus la cunoştinţă brutala purtare a profesorului lor Üttő Sandor, care îi bate până la sânge. In cursul săptămânii acesteia s'a întâmplat, că elevul Iosif Horvath ne tiindu'şi lecţia, a fost pălmuit, lovit si călcat în picioare de profesorul Üttő.

Părinţii elevului au cerut direcţiunii exmatricularea fiului lor, care din ziua maltratării nu mai frecventează şcoala.

Satisfăcând dorinţei elevilor liceului maghiar, atragem atenţia dlui Seni, directorul regional al învăţământului secundar, asupra brutalului profesor al cărui loc nu este la catedră. Atragem totodată atenţia, că direcţiunea şcolii n'a găsit de cuviinţă să intervină.

— **Bisericeşti.** Mâine Duminică la ora opt dimineaţă se va sluji în biserica minoriţilor, românește. liturghia pentru toţi alevii şcoalelor greco catolice. Aceste slujbe vor urma regulat în toate Duminicile şi sărbătorilor.

— **Reprezentaţiile trupei Bulandra la Cluj.** Compania dramatică a Teatrului „Regina Maria" din Bucureşti, compusă din patruzeci persoane, în frunte cu marele nostru artist **Tony Bulandra** va da în zilele de 28—29 Aprilie şi 3 Mai, la Teatrul Naţional, trei reprezentaţii, după cum urmează: 28 Aprilie „Pui de Vultur" (l'Aiglon) de Edmond Rostand; 29 Apr. „Marchizul de Priola" de Henri Lavedan şi „Diavolul" de Fr. Molnar.

Biletele la casa Teatrului. 6—6

— **Traf cu Ungaria.** Dl Hossu, directorul regional al C. F. R. din Cluj ne comunică, că Convenţia încheiată cu căile ferate ungare pentru schimbul de vagoane, va intra în vigoare, pe data de 1 Mai c.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Mack Kaiser-Borax ţine pielea uscată şi moale. Se capătă în tot locul.
2475—1

— **Ziarele maghiare şi nomenclatura străzilor şi oraşelor de la noi.** Atragem atenţia autorităţilor asupra faptului, că legea privitoare la scrierea în românește a localităţilor şi străzilor este zi de zi călcată de ziarele ungureşti din Cluj. Pentrucă este mai bătător la ochi, pe frontispiciul lor se scrie Cluj—Kolozsvár, dar în corpul ziarelor nu se găseşte un singur nume românesc de localităţi sau străzi. Dimpotrivă, localităţile pur româneşti sunt scrise şi astăzi cu numele ungureşti de batjocură, ca cele la cari regimul maghiar li-a pus în frunte hulitorul „Oláh".

Intrebăm, de ce aceeaş lege, care poate fi respectată în privinţa numelui de pe frontispiciu, nu se poate respecta şi în cuprinsul ziarului, aşa cum o fac aceasta toate ziarele ungureşti din celelalte rase?

— **Transferări în serviciul vămei.** Pe ziua de 1 Mai c. actualul şef al vămei din Cluj, d. Cristea, a fost mutat în aceeaşi calitate la Arad. In locul d-sale va veni la Cluj d. Barbu. actualul şef de vamă dela Satu-Mare.

— **Numiri.** Dl Mircea Pilat fostul director regional al Poliţiei din Cluj, a fost numit Inspector General cl. I la Brigada Ocrotirilor Sociale din Cluj, care a luat fiinţă pe ziua de 1 April.

•

Mack Kaiser-Borax apără faţa de orice efecte stricăcioase. Se capătă în tot locul.
2475—2

— **Ciocîii clujeni sunt şi ei şovinişti!** In legătură cu cele spuse de noi acum două săptămâni despre uniforma şovinistă a ciocîilor din Cluj, îmbrăcată chiar şi la înmormântarea unui român, un cititor al ziarului nostru ne atrage atenţia, că decând am scris cele de atunci, în loc de o reparaţie a provocării pomenite, ciocîii şi-au pus în cap şi pana horthistă, astfel, că un creştin de legea noastră este dus la groapă de oameni împodobiţi cu semnul cel mai veritabil al soldaţilor Ungariei.

Lucrul acesta ar părea caraghios, dacă n'ar fi o sfidare şi n ar face parte dintr'o întreagă serie de provocaţiuni ungureşti. Atragem deci atenţia autorităţilor.

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu preţuri foarte reduse. 2568

— **O revistă folositoare.** Aflăm că apreciaţii medici din Cluj, d-nii Dr. Liviu Câmpeanu şi Dr. Emil Ţeposu, cunoscuţii autori ai „Călauzei staţiunilor balneare şi climaterice", vor face să apară la 1 Maiu, o mare publicaţie periodică: „Curierul băilor", care se va ocupa pe larg de viaţa balneară în ţara noastră. Pe lângă că va înfăţişa cititorilor pitorescul băilor noastre, va da orientări precise publicului, cari sunt băile mai accesibile pentru fiecare categorie socială, cari sunt preţurile la hoteluri, la băi, unde există confort, unde s'a neglijat totul, unde şi cu cât se pot închiria camerele, etc. Revista „Curierul Băilor" va apare de două ori pe lună.

— **In atenţia autorităţilor româneşti.** Mai mulţi cititori ai ziarului nostru ne atrag atenţia, că pe uşa de intrare a cafenelui „New-York" din localitate se răsfaţă provocatoare o placardă de reclamă pentru un hotel din Sângeorgiul românesc, scrisă şi în ungureşte, cu numele unguresc de batjocură al localităţii: *Oláh*, Szentgyörgy.

Cerem autorităţilor să intervină pentru îndepărtarea acestor feluri de afişe jignitoare.

— **Examenele învăţătorilor minoritari.** Conform ordinului ministerial prin care s'a impus tuturor învăţătorilor minoritari să dea la sfârşitul lui August examene de limba şi literatura română, de constituţia, istoria şi geografia României, s'a pus în vedere celor cari nu se vor supune ordinului, că vor fi pur şi simplu concediaţi în cazul când au ani de serviciu mai puţini, iar cei cu vechime mai mare că vor fi trecuţi la pensie. Invăţătorii minoritari cu vechime de 30 de ani vor fi scutiţi de examenul acesta.

Ştiri din Oradea-Mare

Furt prin spargere

De aproape trei luni funcţionarul vamal Fotache Anastasiu a fost mutat cu serviciul dela vama locală la vama Cluj.

Cum numitul funcţionar la data mutării era instalat în oraşul nostru şi cum din cauza lipsei de locuinţe nu a putut să'şi transporte şi lucrurile la Cluj, a fost nevoit să le depoziteze pe toate în două odăi din str. Iosif Vulcan No. 4 din Oradea.

Acum două zile vecinii au observat că un geam dela aceste odăi era sparţ. Uitându-se mai cu atenţie au observat în casă urme de violenţă. Anunţându-se poliţia, la faţa locului a sosit comisarul Anca, care în primul rând a dispus chemarea telegrafică a proprietarului. Acesta, sosind cu primul tren s'a deschis o anchetă în cursul căreia s'a stabilit că pagubele cauzate întrec suma de 25.000 lei, — întrucât s'a furat multă îmbrăcăminte şi alte obiecte casnice.

Prima anchetă a fost foarte sumară, din cauză că dl Atanasiu a trebuit să se întoarcă de urgenţă la Cluj, unde soţia sa se află grav bolnavă.

Corespondent.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Spitalele din Ardeal sunt luate în administrarea statului

O operă de salvare. Intreţinerea spitalelor se va îmbunătăţi radical. Materialul spitalicesc va fi suficient. Salariile şi gradaţiile medicilor, de spitale mărite. Noui diurne pentru medicii primari de judeţ. Infiinţarea de farmacii proprii pe lângă toate spitalele. Impresia în public.

Declaraţiile dlui prof. dr. Gane, fostul inspector general sanitar al Ardealului

Prin coloanele ziarului nostru am stărnit necontenit, arătând fără rezervă situaţia deplorabilă a spitalelor noastre din Ardeal, şi datoria imperioasă e a fi luate în îngrijirea statului, pentrucă funcţionarea lor mai departe în vechea stare, era, în afară de alte consideraţiuni, o ruşine pentru ţara noastră. Cu scrisul nostru am se cundat astfel şi strădaniile d-lui prof. dr. Gane, fostul inspector general sanitar al Ardealului, care a pus cel mai viu interes, stăruind la guvern, pentru statificarea spitalelor din Ardeal şi indicând că nu mai pe această cale se poate face opera de salvare a sănătăţei publice de aici, greu ameninţată, prin situaţia nenorocită a acestor spitale.

O veste bună

Eri l'am putut vedea pe d-l profesor dr. Gane care plin de satisfacţie mi-a spus că sforţările d-sale au fost încununate de succes. O comunicare oficială din Bucureşti, l'a anunţat că guvernul a hotărât că spitalele din Ardeal să fie luate în administrarea statului pe ziua de 1 Aprilie c.

In acest scop direcţiunele acestor institute vor înainta bugetele lor spre aprobare.

Până atunci, toatespitalele de aici, vor primi sub formă de avans sumele necesare pentru întreţinere.

O îmbunătăţire radicală

Situaţia spitalelor noastre din Ardeal, continuă să ne spue d. prof. dr. Gane, se va îmbunătăţi de aici înainte în mod radical. Spitalele luate în administraţia statului sunt în număr de 43, cu peste 7200 de paturi. Intreţinerea bolnavilor, hainele şi lingeria paturilor, precum şi procurarea materialului spitalicesc nu va mai avea de suferit.

Personalul de serviciu necesar va putea fi lesne recrutat pentru că va fi plătit la timp şi în mod îndestulător.

Avantagiile medicilor

Odată cu luarea spitalelor în administrarea statului, sunt avantajaţi şi medicii acestora, pentru că de acum vor primi salarii egale cu acele ale medicilor statului, salarii care sunt în mod simţit mai mari.

D-l profesor dr. Gane ne mai spune, că a obţinut în acelaş timp, pentru corpul medical, gradaţia de 25, 50, 75 şi sută la sută, în loc de 15, 30, 45 şi 60 la sută cât era până acum.

Diurnele medicilor

In aceeaşi ordine de idei, d. prof dr. Gane ne comunică că s'a hotărât să se dea medicilor primari de judeţ o diurnă de 100 lei pe zi, în zilele când se deplasează, afară de diurna fixă.

Spitalele vor avea farmacii

Una din greutăţile cu care a luptat spitalele din Ardeal până acum, şi care a contribuit în bună parte la mizeria în care ajunseseră în ultimul timp, a fost că nu aveau farmacii proprii.

Medicamentele erau procurate din comerţ pe preţurile curente, ceeace implica o cheltuială enormă. D-l dr. Gane ne citează cazul spitalului judeţean din Oradea-Mare, care cheltuia 1 milion pe an pentru medicamente. Luate în administrarea statului, toate spitalele vor fi înzestrate cu farmacii proprii Se înţelege că în afară de alte avantaje, cu modul acesta se vor realiza economii enorme.

Impresia în public

După toate cele arătate mai sus, trebue să mai adăugăm un fapt care are o mare semnificaţie. Informaţiile noastre pe cale particulară ne spun că în sânul populaţiei ardeleneşti, vestea că statul a luat în administrarea sa toate spitalele ce deţiene de aici, a produs o impresie foarte bună, şi că acest act al guvernului este privit ca o mare operă socială.

DAC.

Congresul „Faunei" la Cluj

O fermă de păsări domestice la marginea Clujului. Un frumos proect al societăţii „Fauna" din Cluj

Organizaţia „Fauna" a crescătorilor de mici animale de casă, înjghebată la Cluj astă iarnă şi pusă sub preşedinţia dlui Octavian Goga, fost ministru, a început pregătiri în vederea unui congres, care se va ţinea la Cluj în ziua de 10 Mai. In vederea aceasta o delegaţie a Societăţii a întâmpinat ieri la gară pe dl Oct. Goga, care era în trecere prin Cluj, şi l-a rugat să vină la acest congres.

Astăzi apoi o delegaţie de profesori universitari, medici şi ofiţeri superiori, s'a prezintat la primărie şi a cerut oraşului un teren lângă parcul oraşului în scopul înfiinţării unei ferme model. Chestiunea fermei va fi de altfel un obiect principal din discuţia congresului.

La congres şi-au anunţat participarea o mulţime de amatori din oraşele ardelene şi chiar şi din vechiul regat. Printre alţii va lua parte şi dl dr. P. Groza, fost ministru.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 80 Lei.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Vizita A. S. R. Principele Carol La Cluj

Programul zilei de Duminecă.

In vederea sosirei în localitate a A. S. R. Principele Carol, Comitetul Regional al FSSR. a alcătuit următorul program:

Duminecă la 8 dimineața va ține adunarea generală extraordinară a regiunei sportive din Cluj, pentru alegerea noului comitet și a comisiunilor.

La orele 10, toate cluburile sportive vor fi adunate pe peronul gării, pentru așteptarea trenului princiar. Dela fiecare club va lua parte cel puțin câte 30 membri. Deasemenea se va găsi pe peronul gării și cohorta cercetașilor locali.

La orele 11.10, sosirea trenului princiar. După salutul adus A. S. R. Principele, Carol, acesta se va îndrepta spre locuința d-lui general Petala, iar cluburile sportive se vor duce în formă de cortegiu spre aula universității.

La orele 12 și A. S. R. Principele Carol va fi întâmpinat în fața universității de dl rector Iacobovici. In acest timp, în aula universității se va începe ședința noului comitet, iar o delegație de 3 persoane va oferi Principelui președinția. După salutările de rigoare, se va face inaugurarea din partea A. S. R. a noului Comitet.

La orele 2 va fi un dejun la dl General Petala.

La orele 4 se va începe la arena sportivă jocurile. La ora 5 se va începe matchul dintre reprezentativa Tg.-Mureș și Cluj.

La orele 9 va avea loc în sala de recepție a prefecturei banchetul oferit de Comitetul Regional-Cluj.

•

LUNI

Luni dimineața, A. S. R. Principele Carol va primi în aula Universității pe profesorii Universitari și pe ziariști, iar după masă pe preoții și pe învățătorii din județ.

Luni seara la ora 9 se va da în onoarea Principelui un mare festival artistic-cultural, în sala Teatrului Național, cu concursul dlor Octavian Goga, Simion Mehedinți, I. Pilat, Nichifor Crainic, etc.

Ziarul „Universul" anunță că M. S. Regele va petrece vara la Vatra Dornei.

Explozia din Capitală

La fortul Cățel din Capitală a explodat din cauza neglijenții unei lucrătoare, un obuz vechi. Lucrătoarea a fost omorâtă iar patru lucrători răniți grav.

Isprăvile banditului Ion Pipa

Vestitul bandit Ioan Pipa, care fusese liberat de curând din Oona după 20 ani de muncă silnică, a săvârșit noui spargeri în valoare de milioane. Fiind urmărit el s'a predat poliției din Brăila.

•

Din vaporul incendiat „Ștefan cel Mare" a rămas numai scheletul. Pagubele sunt de 3 milioane lei.

•

Oficiosul vaticanului „Observatore Romano" publicând știri neexacte referitor la situația catolicilor din România după noua constituție Vaticanul a dispus să se dele cuvenita desmințire și a exprimat guvernului român regretele sale.

Grav accident de automobil din Capitală

Asta noapte la orele 4 s'a întâmplat un grav accident de automobil în apropiere de Hipodrom. Au fost răniți grav dl Mișu Alexandrescu, ajutor de primar, și a fost omorît fabricantul Zaharia din Cernăuți.

Accidentul se datorește șoferului. Automobilul în valoare de 500 mii de lei a fost complect distrus. El aparținea primăriei.

Dl ministru Banu la Timișoara.

Dl Const. Banu, ministrul Cultelor și Artelor, a sosit azi în localitate venind dela Arad. Ministrul a luat contact cu diversele autorități și s'a interesat deaproape de chestiunile la ordinea zilei, printre altele de chestiunea Episcopiei și teatrului din Timișoara.

Prietenii și partizanii i-au oferit dlui ministru un prânz.

Seara dl C. Banu a părăsit Timișoara.

Desmințirea grevei din Timișoara.

Ziarul „Presa" din Capitală a publicat, că funcționarii financiari din localitate fac grevă de simpatie, părăsind serviciul, și că un pluton dela reg. 18. a fost postat la administrația financiară și pe stradă pentru a nu'i lăsa să între în birouri.

Știrea ziarului din Capitală este întru toate neadevărată, nefiind nici un funcționar în grevă și nici o măsură ca acea cu postarea soldaților pe stradă.

Ca o dovadă ultimă a netemeiniciei știrii ziarului „Presa", nu există în localitate un regiment 18 și nici un prefect numit Nicodim.

EXTERNE

Düsseldorf (Rador). Autoritățile franceze au autorizat pe monseniorul Testa, reprezentantul Vaticanului și pe Vestrick, președintele crucei roșii germane să viziteze pe deținuții germani.

Desbaterile conferinței din Lausanne.

Lausanne (Rador). Conferința a progresat întrucât delegații turci au declarat că aprobă convenția strâmtorilor încheiată în prima conferință de la Lausanne. Ismed Pașa a adăugat că Turcia dorește ca și Rusia să fie invitată să semneze convenția, iar președintele a răspuns că Rusia a fost invitată.

Ororile foametei în Rusia

Riga, 25. — Comitetul pentru ajutorarea înfometaților a raportat guvernului din Moscova, că numărul înfometaților în anul acesta se ridică la 10 milioane de oameni afară de Ukraina.

Corespondentul ziarelor engleze Mackenzic, care se află actualmente la Moscova, telegrafiază, că în tabăra bolșevicilor domnește o mare neliniște.

Drapelele tricolore la Cluj

O măsură bună

D-l Popovici, prefectul Poliției orașului, conform unui ordin al ministerului de interne, a comunicat tuturor patronilor de prăvălii și institute industriale, că sunt datori să facă drapele tricolore românește în mărime de un metru jumătate, care la serbări naționale sau alte festivități cu acest caracter, să fie așezate în mod îngrijit deasupra firmelor tuturor prăvăliilor.

Măsura aceasta era în adevăr necesară, pentru că o bună parte din patronii prăvăliilor acestui oraș și-au făcut un prilej de batjocură în mod public, atârnând în toate ocaziunile, în loc de drapele, un fel de cârpe cari făceau cea mai urâtă impresie.

Tot așa foarte mulți comit un act de ignorare jignitoare, nesocotind însemnătatea scoaterei acestor drapele, prin faptul că le lasă cu o vădită semnificație de dispreț, zile de-arândul după sărbătoarea sau festivitatea care a avut loc.

Credem că este o chestiune de bun simț pentru oricine de-a nu jigni prin asemenea acte sentimentele naționale românești.

Ne vedem dar siliți să atragem atenția dlui Prefect de poliție și asupra acestui lucru, rugându-l să ia măsurile necesare.

Grava situație financiară din Ungaria

Ungaria caută un împrumut extern.

Din Budapesta se anunță că Sir Wiliam Good se află actualmente în capitala Ungariei în calitate neoficială, pentru a se interesa de chestiunea asanării financiare a Ungariei.

Cercurile financiare ungare pretind că sir Wiliam Good vrea să mijlocească un împrumut în streinătate pentru Ungaria.

El a avut în acest scop convorbiri cu ministrul de finanțe Kallay și cu președintele institutului de emisiune de bancnote Alexandru Popovici, cu cari Ungaria ar putea obține un împrumut în streinătate.

Pe de altă parte ni se anunță că Bethlen și Kállay vor pleca la 29 c. la Paris, Londra și Roma pentru negocierea unui împrumut și arătarea gravei situații a finanțelor ungare.

Mutarea capitalei Greciei

Atena. — Cercurile guvernamentale afirmă că capitala Greciei se va muta din cauze politice și naționale la Salonic.

Valul eftenirei
desfacere de sezon
La toate mărfurile de Manufactură și noutăți
Prețuri mult reduse
La U. MISSIR
Fii & Co. S. A.
Memorandului 11.
(Unio-u.) CLUJ.

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului

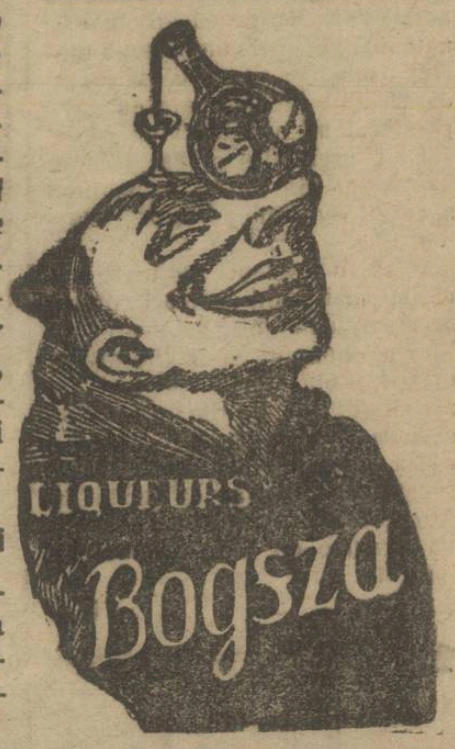

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 2561

Intâmplări din Cluj

Hoț prins.

Agentul secret Ștefan Ucu dela poliția centrală a reușit să aresteze pe vagabondul Niuța Francisc, care în ziua de 25 crt. a furat săteanului Gheorghe Răpișan din Așchileul mic județul Cojocna, o bundă și suma de 5000 lei, în timp ce săteanul dormea într'un grajd al cârciumei „Pomul Verde“ din localitate.

Banii și bunda au înaintat-o păgubașului, iar hoțul a fost înaintat parchetului.

Diverse.

Sergentul de oraș Gocan fiind de serviciu pe podul de peste Someșul mare trecând într'una din serile trecute, pe lângă doui țigani călări, i-au auzit sfătuindu-se să fugă cât mai repede spre au nu putea fi prinși.

Sergentul intrigat i-a somat să se oprească, apucând pe unul dintre cai de căpăstru. Țiganii văzându-se aproape să fie prinși, s'au făcut nevăzuți, unul fugind călare, iar cel oprit de sergent, sărind peste un gard, lăsându-și și calul în seama sergentului.

Cu toate cercetările poliției țiganii nu au mai putut fi prinși. Calul a fost predat la grajdul poliției, unde așteaptă și azi pe adevăratul lui proprietar.

*

Acum câte-va zile s'a furat locuitorului Dumitru Sîrgyuțău din str. Mărgineasa No. 17, o bicicletă aproape nouă.

Reclamându-se cazul poliției, după mai multe cercetări, bicicleta a fost găsită la un oare care Cosma Rispoli de origină italian, de profesiune patron de panoramă ambulantă, care declară că bicicleta l a fost împrumutată de către un cun scut al său pe care nu l-a văzut de mai multe zile.

In timpul anchetei s'a mai constatat că acest Rispoli se află în țara noastră de peste doi ani, în care timp el nu s'a anunțat nici unui birou de populație și nici pentru comerțul său ambulant nu posedă vre-nu permis.

Până la clarificarea întregei chestiuni, italianul Rispoli a fost oprit la poliție.

Procesul Giurgiu-Catană

In fața tribunalului local au început desbaterile procesului intentat de dl avocat dr. Giurgiu în contra fostului său administrator de moșie Ion Catană.

Dl Giurgiu acuză pe Catană că acesta l-ar fi provocat însemnate daune prin cumpărarea moșiei dsale din Chintău cu prețul de 850.000 lei cu toate că cumpărătorul nu avea nici un ban.

Dl Giurgiu și-a pledat singur cauză, iar din partea acuzatului a vorbit avocatul Victor Ciurdariu.

Până în prezent au fost ascultați mai mulți martori dintre cari am remarcat pe d-nii dr. Flaviu, nepotul dlui Giurgiu și dr Pal Bela fostul avocat al acuzatului în timpul când acesta a cumpărat moșia. Judecarea acestui înaintează foarte încet din cauză că secția în fața căreia au loc desbaterile, nu dispune de sală de ședințe proprie.

R.

CITIȚI PAGINA 8-a

Magazin de păpuși — Speciale — Lingerie pentru femei

„Hercules“
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Cadouri și lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.
Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.
Aranjamente „Tetra“ complecte.
Papuci glace pentru papuși 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeești și pentru păpuși, produse propriu, în prețul toarte solide.
Intreprindem șjurări de mașini.
Preș-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.
Lloyd 2690

Catalog românesc
la
LIBRARIA LEPAGE
Cluj. 2748

10.000
de globuri de marmură au sosit
la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Dă putere și gonește moartea
„DIANA“ spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.
Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca „DIANA“ 2474

„Tacâmul“
fabrică pentru articole de argintării
Cluj, Strada Avram Iancu 3

Argint
cumpără cu cel mai mare preț!
Fabrică tacâmuri și articli de lux etc., etc.
Numai pentru revânzatori.

„AFEB“
Societate Anonimă pt. Materiale de Căi Ferate
Telefon: 56/75.
BUCURESTI,
B-dul I. C. Brătianu 3

Căi normale
Căi industriale
Căi forestiere
Căi pt. mine și cariere
Căi pt. tramvaie
etc. 2707-3

Tablile de asbest „Meteor“
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc
Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, Ville, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere și 1 lavabo, din lemn de brand lăcuite, nuanța dorită pe prețul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.
A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.
Reclama 2937 2739

Femei! Păstrați sănătatea voastră
In atențiunea femeilor!
A apărut 2696
în editura librăriei Anca Cluj îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu intitulat „Cartea Moașelor“
Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor, îngrijirea boalelor femeești cu 130 fotografii femeești explicative.
Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Bani și timp
câștigi montând pe mașină
PIRELLI CORD Cel mai bun Cauciuc
2747-1
Depozit la EMIL BLAGA CLUJ

A apărut
Corespondența comercială română
de prof. D. Voina
Editată în condițiuni technice superioare, face cunoscut cadrul general al mecanismului comercial și desvoltă în scrisori actuale diversele operațiuni comerciale. Această carte având și text explicativ unguresc este un auxiliar de folos pentru școlile și publicul maghiar.
Prețul Lei 36— la Librăria LEPAGE, Cluj. 2744

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Reclama este sufletul comerțului

BAIA DIANA
33
Camere cu abure și vane precum și tratament idroterapeutic, băi igienic cu sulfur, cu sare sau cu estras de brazi.
CONTROL MEDICAL ◆ CONTROL MEDICAL

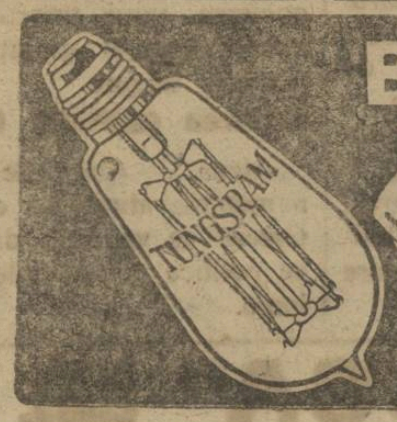

BECUL TUNGSRAM
ESTE CEL MAI RESISTENT CEL MAI ECONOMIC
LUMINA PERFECTĂ
12904

Aceasta Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş Mărunţişuri Galanterii şi Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Prima fabrică de şireturi în România **FRATII FARAGO** Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1.
Recomandă tot felul de şireturi Eisengarn, în toate culorile şi de toate mărimele 2470

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

CĂUTĂM un contabil tinăr „Industria Sârmei Cluj, Calea Victoriei 29. 2746

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

1 Franc = 7 Lei
la Librăria LEPAGE
pentru editurile casei MASSON-PARIS.
1 Franc = 8 Lei pentru ed. BAILLIERE-Paris, Pentru alte ed. franceze, cel mai mare favor de schimb.
2744-2
Cereţi catalog.

1000 de franci pe lună,
pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

1 MAI
S'e deschide
Restaurantul Hoia
lângă Pădurea Hoia
aranjat cu
Fripturi şi Băuturi. Bere şi Vinuri.
Automobilele Blaga stau la dispoziţia publicului de dimineaţa până seara făcând Transporturi de la aproprierea Central până în Pădurei Hoia

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Cea mai fina crema pentru ghete

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai împodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Mare asortiment permanent:
Stofă de haine moda de primăvară pentru domni
kamgarn
ştofe pentru raglan
postavuri
Coperte de pat
Lloyd 1220 1243 **Covoare**
la Succesorii Carol Scherer şi Fiul depositul fabricei de postav
GROMEN ŞI HERBERT
CLUJ, lângă Podul Samoş
(In palatul Babos)
Preţuri originale de fabrica

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanţa Generală A.
S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Fabrica de articole de metal şi tinichea **Grünwald şi soţii, Oradea-Mare,** Strada Poştei No. 39.
Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale. 2674

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Înfrăţirea“

Mișcarea culturală în Sătmar

Situația culturală — Activitatea „Cercului cultural" și a soc. „Junimea Sătmăreană"

Dacă în ținuturile ardelene supuse pe vremuri la cea mai intensivă și sistematică maghiarizare, cultura românească nu s'a înstăpânit încă pe deplin, mare vină poartă și factorii, exponenții oficiali ai stăpânirei noastre din acele ținuturi.

Un bun exemplu ne oferă județul și orașele din județul Satu-Mare. Este incontestabil că s'a făcut și s'a progresat mult pe terenul recâștigării pentru cultura noastră acelor înstrăinați, dar tot atât de vădit este că s'ar fi putut, ba ar fi trebuit să se facă și mai mult. Aceasta pentrucă românii aparținând „inteligenței" orașelor, nu și-au știut face de deplin datoria.

Inițiativa quasi-oficială a dat greș. Nepăsarea publicului a fost prea mare, mai ales în orașul Satu-Mare. Reprezentațiile și serbările culturale românești necercetate, gazetele românești needitate, graiul strămoșesc ignorat, iată câteva din păcatele noastre.

In schimb, mulți, foarte mulți români cercetau conferințele și reprezentațiile ungurești, sprijineau gazetele ungurești șoviniste, nu se sfiau a vorbi ei între ei ungurește, și contribuiau în mare măsură ca acei ce simțeau românește, să se simtă streini în țara proprie" . . .

Semne îmbucurătoare încep însă să se arate și la noi.

Demnă de toată lauda și încurajarea este acțiunea pornită de recentul înființat „Cerc al tinerilor români din Satu-Mare", care prin revista ce o scoate lunar sub titlul „Săgeata", face o adevărată operă de românizare.

Coloanele acestei reviste nu stau la dispoziția preocupărilor în legătură cu vre-un partid politic, dar stau la dispoziția oricărui român care are vre-o plângere în legătură cu jignirea sentimentelor naționale ori a intereselor superioare de neam. E un adevărat turn de pază al românismului din ținutul acestea.

O altă latură a activității acestei reviste, sunt săgețile cu cari îi aduce la realitate pe românii cari au uitat că pe lângă drepturi ce le au în țară mai au și datorii de îndeplinit.

Cercul cultural al tinerilor români din Satu-Mare are 4 secții, anume: de conferințe de propagandă, de presă și de teatru-muzică, cari puse sub conducerea unor oameni destoinici și conștiincioși, lucrează cu râvnă pentru înstăpânirea românismului pe aceste meleaguri.

Până acum s'au ținut o serie de conferințe în oraș și pe la sate; s'au înființat biblioteci poporale, s'au reprezentat piese românești în toate orășelele județului nostru, ca: „Patima roșie", „Săptămâna luminată", „Nodul gordian", etc.

Un alt factor de românizare și răspânditor de cultură, este societatea „Junimea Sătmăreană" a tinerimei universitare din județ. Condusă de un tânăr plin de idealism care e Dr. Mihail Albu, societatea aceasta a reușit să desvolte o activitate uimitor de bogată, aranjând în vacanțe reprezentații teatrale, concerte, șezători literare, ținând conferințe și înființând societăți culturale și biblioteci la sate. Ba, precum s'a mai scris aici, își dă concursul și la activitatea culturală a „Astrei" din Cluj.

Pe cât de tristă și fără de nădejde era în trecut starea culturală a județului nostru pe atât de plină de frumoase speranțe e acum. Indiferența dăunătoare a multora, începe a fi înlăturată și un suflu puternic e de reînviere adie peste ținuturile noastre . . .

Sfinx.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Viaduță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

Știri din Banat

Un nou denunț împotriva băncii „Lloyd"

Timișoara, 25. — Agentul de schimb Naftali Nadler din București a făcut încă mai de mult, un denunț împotriva băncii „Lloyd" pentru niște sokoli pe cari Naftali îi dăduse băncii spre asemnare în Cehoslovacia, dar banca, cu toate că preluase acești sokoli dela agentul bucureștean, nu i-a asemnat. Pe atunci despre falimentul băncii „Lloyd" nu se știa încă nimica, așa că ajungând chestiunea înaintea justiției, Naftali și-a detras acuza, datorând și el băncii o sumă oarecare.

Intervine însă falimentul băncii și Nadler se interesează despre sokolii predați băncii și constată cu surprindere că ei nu au fost asemnați nici până astăzi. Nadler a depus o nouă plângere și cere luarea sub sechestru a averei băncii și a averei directorilor.

In jurul grevei din Timișoara

După aplanarea grevei din localitate, dl inspector al muncii Georgeanu a căutat să aibă o întrevedere și cu patronii cari au hotărât să rămână strict la cele 15 procente ce le ofereau întotdeauna. Dl inspector Georgeanu va căuta să aibă încă zilele acestea o altă întrevedere cu reprezentanții muncitorilor, după care va chema pe reprezentanții ambelor părți la o consfătuire comună.

Oficiul de închiriere nu se desființează

S'a scris, acum câteva săptămâni, că oficiile de închiriere vor fi desființate. Tot atunci s'a scris, că orașele cari au nevoie de aceste oficii și sunt dispuse să le întreție pe cheltuială proprie, pot să menție și pe mai departe aceste oficii.

In Timișoara, constatându-se — după cum cred edilii noștri — că este absolută nevoie de un oficiu de închiriere, al nostru va continua să funcționeze și după data de 1 Mai, pe cheltuiala comunei.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19

Telefon interurban No. 2-13.

Adresa telegrafică: Juvaere Cluj

Avem onoare a anunța stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica și biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 19

Vă rugăm a ne onoara și pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu și mai multă promptitudine. 1845

Berea fabricei de bere Czell din Cluj

cea mai nutritoare este

Bere

Hercules și Monostor

Specialitate brună din malți dublu

deschisă

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit că marca conducătoare.

Se capătă pretutindeni. 2750 Se capătă pretutindeni.

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 785 • 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI Marți 1 Mai 1923

Infrățirea

R CLUJ 1. 6771

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 962
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

18

Guvernul şi funcţionarii

Incurajați de instigațiile partidelor din opoziție, care au crezut că vor găsi în corpul slujbașilor țării o nouă armă de luptă împotriva guvernului, o parte din ei s'au pus in grevă. Sperantele opoziției au fost înșelate însă și cu această ocazie, căci deslănțuirea grevei, care urma să paralizeze întreaga viață administrativă a Statului a eșuat. Majoritatea funcționarilor conștienți de răspunderea pe care o poartă în conducerea serviciilor statului și luminați de un adevărat patriotism au refuzat să asculte agitațiunile opoziției și s'au luat partea celor răsculați, așteptând cu încredere măsurile de îmbunătățire pe care le anunțase guvernul, care de altfel a dovedit, în repetate rânduri, so licitudinea deosebită ce o arată tuturor funcționarilor țării, prin nenumăratele înlesniri de trai ce le-a acordat de când a venit la cârma țării, înlesniri care după cum se știe au întrecut suma de două miliarde lei.

Guvernul a anunțat că în măsura posibilităților își va da toată silința să amelioreze situația materială și morală a corpului funcționăresc, pe care el cel din tâi n'a ezitat s'o recunoască, că e cât se poate de grea.

Promisiunea sa a căpătat realizare, când în bugetul anului în curs s'a prevăzut pentru nouă luni numai, o sumă de 500 milioane pentru sporirea salariilor de bază ale funcționarilor.

Comisiunea bugetară a Adunării Deputaților care lucra pentru repartizarea acestei sume la diferite ministere, conform cu cerințele și drepturile fiecărei categorii de funcționari, și-a publicat procesul-verbal prin care se constată că, comisiunea bugetară a sporit acest fond cu încă 50 milioane lei și anunță noui înlesniri în traiul funcționarilor.

Pentru a nu nedreptăți o parte din funcționari, al căror salar de bază a rămas acelaș după 1916, în timp ce a altora a crescut de atunci, comisiunea bugetară a luat dispoziția ca sporurile acordate să fie repartizate la salariul de bază ce-l avea fiecare categorie de funcționari la declararea războiului.

Situațiunea deosebită în care s'au găsit funcționarii de diferite categorii, după război, a făcut ca să se producă multe nedreptăți în ce privește repartizarea lefurilor lor, căci în timp ce unii funcționari primesc salarii și prime de scumpete, care adunate ating de 19 ori salariile de la 1916, alții primesc deabia de 3 ori salariul dela acea epocă.

Acestea sunt motivele care au determinat comisiunea bugetară să ia ca bază salariile din 1916, si pentru stabilirea noilor salarii, față de scumpetea actuală a traiului s'a luat drept procent indicele trimestrial care e de 20.5.

Prima grijă a guvernului, fiind situațiunea materială a micilor funcționari, cari au la îndemână mijloace mai slabe pentru a-și acoperi nevoile stricte ale celui mai modest trai, acest procent de scumpire s'a putut acorda deocamdată numai lor, iar pentru cei mai bine plătiți în 1916 s'a stabilit un maximum actual de 10.000 lei lunar. Pentru a stabili scara salariilor între minimul de 920 lei lunar, lea fa celui mai inferior funcționar și maximul de 10.000 lei, comisiunea a trasat o curbă după care, acordându-se sporuri simțitoare tuturor funcționarilor, se păstrează în același timp o diferență echitabilă între diferite funcțiuni, pe baza situațiunei din 1916.

Având-se în vedere inferioritatea de salariu în care se găsea încă în 1916, corpul magistraturei față de celelalte categorii de funcționari ai Statului, comisiunea bugetară a pus în aplicare dezideratul unanim al parlamentului, ca cei cărora să li se acorde un spor mai mare chiar de la început, să fie magistrații. Sporul de 100 la sută la salariul de bază de astăzi e binevenit pentru acești vrednici slujbași ai Statului și nici o altă categorie de funcționari nu va avea ce va de obiectat, pentru întâietatea ce li s'a dat lor. Indată ce mijloacele tezaurului vor permite, se va acorda funcționarilor un plus de 185 milioane la suma alocată acum, care va permite și celorlalte categorii de funcționari să se bucure de aceiași îmbunătățire materială a traiului lor.

Înțelegând doleanțele juste ale pensionarilor guvernul a arătat că statul le e recunoscător pentru munca ce au depus-o în serviciul lui și comisiunea bugetară a dispus să li se acorde un adaos de 40 la sută la sporul de scumpete de astăzi.

Noua organizare a serviciului public și votarea statutului funcționarilor, ce va avea loc la redeschiderea parlamentului vor regula în curând și cealaltă chestiune: de ordin moral a slujbași lor Statului.

Și astfel majoritatea funcționarilor cari și-au păstrat înțelepciunea și patriotismul cerut de gravele împrejurări de astăzi, ne-ascultând de instigațiile opoziției își vor vedea îndeplinite într'o măsură cât se poate de largă nevoile lor atât de justificate.

Sărbătoarea muncei

Odată cu reînvierea naturei, în cea dintâi zi a lunei florilor, la 1 Maiu, se sărbătorește munca, sfânta muncă dătătoare de viață. Din modeste ateliere, din fabrici și uzini vaste, din hrubele pline de umbre ale minelor, din birourile îmbâcsite de praf și plictiseală ca și din laboratorul încărcat de cioldate scule și eprubete, muncitorii cu brațele și muncitorii grebănați de povara gândurilor, ies să sărbătorească munca de toate zilele, într'o înălțătoare înfrățire cu natura lui Dumnezeu, renăscută.

E o clipă de pioasă smulgere din angrenajul complicat al vieții. Țăranul prin natura ocupațiilor lui renaște odată cu natura, munca lui se sărbătorește în fiecare zi de cum dau cei dintâi colți de iarbă până frigul îl alungă din împărăția fermecată a câmpului. Muncitorul de la oraș, manual și intelectual, nu are decât această rară clipă de împărtășire la potirul cu lumină al soarelui.

Silit să-și agonisească traiul necontenit între ziduri mohorâte, el nu știe ce este binecuvântarea luminei decât în această zi de sărbătoare a muncii.

Iată Mai este sărbătoarea umilă a orășanului muncitor.

Înaintașii noștri au știut să dea acestei zile toată cinstirea cuvenită, deși cu alt înțeles. Ziua de întâi Mai își are tradiții vechi în obiceiurile poporului nostru. De la sărbătoarea ticluită a bătrânilor de altă dată, la sărbătoarea tumultuoasă de astăzi, e desigur o bună distanță. Ea e explicabilă prin prefacerile adânci prin care a trecut societatea.

Altă-dată, ziua de întâi Mai era o sărbătoare a belșugului în mijlocul naturei care îl creia; era o sărbătoare a câtorva privilegiați. Cu vremea, ea a devenit o sărbătoare mai generală, o sărbătoare a orășenilor, o manifestare a celor lipsiți de frumusețile lui Dumnezeu, renăscute la viață nouă. Apoi treptat, treptat, ea a căpătat caracterul de astăzi, pe măsură ce în locul pătriarhalelor grădini s'au înmulțit, atelierele, fabricele, birourile, laboratoriile și sălile de cursuri. Natura devenea tot mai străină pentru sutele de mii de robi ai muncii, orizonturile tot mai înguste. Reintoarcerea măcar pentru o clipă la frumusețele vii ale vieții a însemnat o trebuință imperioasă.

Astăzi, întâi Maiu nu mai e sărbătoarea belșugului, ci sărbătoarea muncei. Dar cine simte mai profund înălțătoarea binefacere a acestei zile simbolice? Cine e mai aproape de voința lui Dumnezeu ca muncitorul înfrățit cu munca și binecuvântat de cel de sus în această zi de lumină și freamăt de viață nouă?

C.

Situaţia din Grecia

O criză fără sfârșit. Nemulțumiri împotriva guvernului revoluționar. Atitudinea partidelor politice.

Prelungându-se peste măsură criza din Grecia se complică din ce în ce mai mult. Fără îndoială, această complicațiune care crește are rațiuni de politică externă cari nu depind exclusiv de Grecia; deși ea depinde deasemeni, și cu deosebire, de rațiuni de ordin intern.

Situațiunea evoluiază, în adevăr, într'un fel de cerc, vițios, care era desigur deja greu de sfărâmat acum șease luni și din care nimeni nu poate prevede astăzi cum se va ieși.

Intregul rău actual vine dela aceia că Revoluția este în opunere manifestă și violentă cu sentimentul public. Nu pentru că sentimentul public a dezaprobat-o la începutul ei, dar pentrucă el aștepta dela ea realizări pe cari ea nu le-a dat și pe cari nu le putea da fără a se renega singură.

Nemulțumiri împotriva guvernului revoluționar

Poporul grec, în inema sa majoritate, voia și vrea încă, pacea externă, părăsirea oricărei aventuri militare, chiar cu prețul unor sacrificii teritoriale sau răniri de amor-propriu.

Revoluția pe care acest popor o aștepta în 1922 nu putea să-l satisfacă decât cu condiția de a fi o reacțiune energică împotriva politicei războinice a regelui Constantin. Or, ea a fost tocmai contrariul. Revoluția s'a născut din indignarea armatei învinse și ea și-a afirmat din prima zi voința de revanșă și de război „a outrance".

Totuși guvernul regelui Constantin era atunci atât de urât încât s'ar fi iertat multe noului regim revoluționar, dacă, organizând în acelaș timp rezistență militară, ar fi știut să procedeze la rezolvirea problemelor interne. Dar când s'a văzut că guvernul cel nou nu face nimic din toate acestea si că cheltuește banii pentru război, atunci resentimentul popular n'a mai cunoscut limite. Trebuie s'o spunem cu sinceritate: revolutia din Septemvrie și oamenii cari au răsărit odată cu ea au împotriva lor aproape întreaga țară. Acești oameni se găsesc deci în situația de a nu mai putea face apel la corpul electoral și obligați să-și prelungească la nesfârșit dominațiunea arbitrară. Astfel ei perpetuiază în Grecia o criză din care această țară avea interes să iasă cât mai repede.

Atitudinea și tactica partidelor politice

Acest fapt are, natural, repercusiuni în atitudinea și tactica diverselor partide politice. In timp ce guvernul revoluționar intensifică cenzura și măsurile de constrângere pentru a răpi nemulțumirii generale mijloacele de a se expune, o poziția se întărește și se organizează... In ultimul timp două fracțiuni politice s'au raliat acțiunei opoziției: una este aceia care a luat numele de partidul conservator sub conducerea d-lui George Rhallys și care prin organul său „Chronos" a luat atitudine împotriva guvernului gunarist și a regelui Constantin. Cealaltă fracțiune este condusă de d-nii Charilaos, președinte al Camerii de Comerț din Atena, și fostul ministru Demergis. Politica ei refuză să se preteze la o revanșă a lui Venizelos.

Venizeliștii republicani

A fost un moment când fracțiunea republicană din partidul venizelist a părut destinată pentru un mare viitor. Dacă ea ar fi avut curajul să se rupă din partid și să facă partid aparte, atunci ar fi raliat la acțiunea ei o serie de partide secundare și ar fi durat astfel blocul stângei.

Această greșeală de tactică a determinat opoziția de stânga să-și caute aiurea baza principală. Partidul muncitoresc independent, care-și are azi ziarul său „Egatiki" n'a avut forța și prestigiul pentru a se așeza în fruntea unei coaliții.

Comunistii de altă parte rămân rebeli oricărei aianțe. Dar la sfârșitul unui congres recent, Confederația agrară a decis să se constituiască într'un mare partid politic, și poate aci opoziția de stânga își va găsi elementele cele mai puternice.

Cât despre refugiați, cărora guvernul revoluționar s'a grăbit să le împartă cărti de alegători, în speranța sufragiilor lor, ei au evaluat la rândul lor, toc mai o parte au rămas credincioși guvernului.

Dezorientare politică

Toate aceste fapte contribuesc să dezorienteze actiunea și politica noului regim. Chiar cei mai dârzi apărători a revoluției își arată descurajarea și grija.

Dacă această mișcare revoluționară ar fi însemnat realmente și o transformare de regim, el ar fi avut acum în jurul lui, pentru a-l apăra cu toate greșelile sale, toate forțele democratice.

Haosul care domnește în politica internă a Greciei este prilejna că criza helenică nu'și găsește un sfârșit.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Cronica dramatică

Turneul companiei dramatice „Bulandra"

„Pui de vultur" de Edmond Rostand şi „Marchizul de Priola" de Henry Lavedan

Trupa teatrului „Regina Maria" din Bucureşti, subt conducerea domnului Toni Bulandra, a întreprins un turneu în vechiul Regat şi Ardeal. In Ardeal a jucat la Braşov Sibiu, şi la Cluj, unde mai are o reprezentaţie. Va juca apoi la Oradea-Mare, Arad, Timişoara, etc.

Aducând mulţumiri domnului Bulandra pentru acest turneu, ne mărturisim şi de data asta convingerea că numai prin cultură şi prin artă vom putea recuceri Ardealul intelectual pentru spiritul românesc. Iată de ce suntem recunoscători oricărei încercări care poate folosi acestui popor.

Domnul T. Bulandra a plecat în turneu cu trei piese: „Pui de vultur" de Edmond Rostand, „Marchizul de Priola" de H. Lavedan şi „Diavolul" de Fr. Molnar.

Sâmbătă seara „Pui de vultur" a avut cinstea primei reprezentaţii.

Trecând peste tot ce este declamatoriu pe ici pe colo, peste tot ce este prea mult panaş, povestea tânărului duce de Reichstadt este mişcătoare. Dar mai presus de frumuseţele literare cari sunt în piesă, ne pare bine că s'a jucat pe scena teatrului nostru o lucrare care aduce aici într'o atmosferă intelectuală viciată de culturi streine de sufletul nostru, un suflu de aer latin, de aer francez.

Nu vom povesti aci subiectul unei piese care prin vâlva pe care a stârnit-o ca toate lucrările lui Edmond Rostand, este cunoscută tuturor. Nu vom coborî nici o judecată critică asupra acestei piese pe cari unii au îmbrăţişat-o cu un entusiasm prea mare, iar alţii au osândit-o cu o grabă tot atât de mare. Să ne oprim deci la interpretare.

Dl Tony Bulandra, în rolul ducelui de Reichstadt, a ştiut să pună la contribuţie toate resursele talentului şi artei sale. Recunoaştem că a izbutit, cu preţul unor greutăţi uriaşe, să realizeze o interpretare nesupărătoare. Dar rolul acestui duce de Reichstadt, copil de 18 ani, plăpând, nervos, ros de boală, capricios, care n'avea decât accese de voinţi şi care unea în micul lui suflet elanurile moştenite dela tată-sau cu nehotărîrea şi îndoiala bolnăvicioasă a Habsburgilor, nu este potrivit dlui Tony Bulandra. Pentru că dsa are prea multă siguranţa bărbătească în atitudini, în glas, în gesturi, în tot ceia ce spune şi tot ceiace face. Cu toate lăudabilele sale sforţări, dl Tony Bulandra nu izbutea să ascundă o impresiune de forţă şi de energie masculină care se desprinde din fiinţa sa. E adevărat că între toţi artiştii noştri, nu vedem cine ar fi putut de un Pui de vultur mai bun.

Am, acum, după reprezentaţia dlui Bulandra, din ce în ce mai puternică părerea că ducele de Reichstadt este rol pentru o femeie.

Cuvinte bune pentru dl N. Bulandra în Metternich, rol căruia îmi pare că trebuia să-i dea mai multă autoritate, mai mult relief.

Dlui Băiţăteanu în Flambeau i-a lipsit suflul epic al acestui personaj pe care Rostand nu l'a introdus în piesă decât pentru a culege câteva efecte destul de ieftine. A făcut însă eforturi meritorii pentru a împrumuta viaţă şi adevăr unui rol care e făcut aproape numai din declamaţie şi verbiaj. Un soldat şi cu deosebire un grenadir napoleonian, care a purtat atâtea lupte şi a făcut atâtea eroisme, vorbeşte mai puţin. Soldatul, adică prin excelenţă, omul faptei, nu face tirade.

Restul interpreţilor, în roluri foarte palide, corecţi.

Duminecă seara, a doua reprezentaţie, s'a jucat cunoscuta piesă a lui H. Lavedan: „Marchizul de Priola".

In rolul cuceritorului cinic, fără suflet şi fără scrupul, cunoscând femeia şi tocmai de aceia dispreţuind-o, elegant, spiritual şi îndrăzneţ, dl Tony Bulandra a fost admirabil. Este un marchiz de Priola desăvârşit. Plin de vervă, insinuant, şi apoi impresionant în clipele tragice, dl Bulandra are în acest rol o creaţiune care stă printre cele mai frumoase din frumoasa sa carieră.

Bune menţiuni pentru dna Gina Sandry-Bulandra şi dra Nora Peyond.

Catalog românesc
la
LIBRARIA LEPAGE
Cluj. 2748

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Vinderea bibliotecei contelui de Montesquiou

In curând va începe la Paris, vânzarea publică a bibliotecei contelui Robert de Montesquiou, aristocrat rafinat care a fost şi un bibliofil pasionat, cheltuindu-şi o mare parte din avere pentru cărţile sale.

Numărând printre strămoşii săi pe d'Artognan, cel mai faimos dintre muşchetari, Montesquiou, care a murit acum un an, într'o existenţă foarte retrasă a avut un singur amic şi discipol, pe Marcel Proust, decedat şi el de curând.

De memoriile sale care pot furniza materie pentru mai multe volume, a început să se şi vorbească ca de memoriile fraţilor Goncourt.

Un număr din bibliotecă, care va fi desigur disputat cu îndârjire la vânzare este un mare volum legat în piele de marrochin, ce conţine multe autografe de ale lui Verlaine, căruia bogatul şi aristocraticul Montesquiou i-a închinat un adevărat cult. Printre cărţile ce se vor mai împrăştia este şi o ediţie originală a romanului „Madame. Bovary" de Flaubert cu o scrisoare inedită către un amic necunoscut în care Flaubert îl vorbeşte de proectul său, de a scrie „Salanunbô" şi de sentimentul de frică, de a cerceta o epocă aşa de îndepărtată, adăogând că literatura a devenit un adevărat chin pentru el.

Dar scrisoarea mai conţine în afară de confidenţe literare şi unele fraze, pe care un moştenitor al destinatarului a încercat să le şteargă.

Arthur Meyer, directorul lui „Gaulois" a declarat că are de gând să facă tot posibilul pentru a cumpăra scrisoarea în scop de o arunca în foc; acestui autodafé i se pare necesar să facă aceasta pentru a apăra memoria lui Flaubert de pri ana scrierilor obscene.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Mişcarea intelectuală în Franţa

— Cele mai noui cărţi apărute —

La cabaret du Nervoso. de **Paul Lombard**. Cartea cuprinde scene şi povestiri din America.

Cabaretul e potrivit pentru cei nervoşi cari aşa cum se serveşte la noi o cafea, în America, în cabaretul autorului, se servesc pe tăvi revolvere şi cartuşe...

Oricine poate să-şi liniştească nervii, trăgând în chelneri-manechini...

Forfoteala de idei, esuberanţa raţionamentelor, născocirea eroilor cu o limbă a lor specială, transformarea celor mai banale fapte în aventuri complicate şi fantastice, fac din această carte, o lucrare extrem de curioasă şi care lasă pe cititor foarte nedumerit.

▪

Le Demon Blanc (Demonul albz.) dl **John Webster.** Tradusă din englezeşte, această carte excelează în a înfricoşa pe cititori prin omoruri şi executări minuţios descrise, şi în care victimele ştiu să moară tot aşa de uşor după cum ştiu călăii să ucidă.

Webster e un maestru al spaimei, întrecând pe dramaturgii englezii din epoca Elisabethei în îngr'ozire.

▪

La Daûne de *Serge Barraux*. Daûne e femeea rămasă singură să conducă trebile unei proprietăţi rurale.

Romanul e povestea unei mame şi a copilului ei. Tristeţea şi dezamăgirile mamei, fiului ei spre marele oraş, deziluziile în dragoste ale acestuia, revenirea lui la căminul natal şi hotărîrea de a se căsători cu o fată aleasă de mama care îl aştepta cu dor, precum şi munca îndârjită pentru a face din pământul părintesc o fermă model, toate acestea sunt desorise simplu, fără declamaţii sforăitoare, într'un stil comunicativ care te fură şi te leagănă ca un cântec de demult.

Moravurile pitoreşti ale ţăranilor, păstrătorii vechilor tradiţii, sunt măiestrit evocate, dând romanului o savoare specială şi atrăgătoare.

Această carte este însă pentru noi românii, încă o dovadă de felul uşuratic cum ştiu să ne aprecieze unii scriitori francezi, cari, fiindcă n'au fost nici odată la noi în ţară, se mulţumesc să descrie ca români adevăraţi, pe toţi filfisonii de origine românească, stabiliţi la Paris şi cari, ei înşişi se dau drept parizieni, întocmai americanilor din „Creluchon sentimental" a lui Miomandre, ducând viaţa acestora şi identificându-se într'atât cu moravurile uşuratice ale marei capitale, încât singura lor legătură cu ţara noastră este doar schimbul de valută.

Eroul romanului lui Barraux, face cunoştinţă în sala unei biblioteci cu o străină răpitoare care îl farmecă şi cu care se căsătoreşte.

Această femee despre care nu s'ar putea bine spune de e slavă, evreică sau romancă, duce o vieaţă desfrânată, în timp ce bărbatul ei e plecat pe câmpul de luptă. Această purtare scandaloasă a „romancei" este şi motivul care face pe erou, după divorţ, să se întoarcă la căminul părintesc.

Cu acest prilej, ţinem să facem şi o remarcă: înainte de războiu, noi românii furnizam literaturii franceze, dornice de exotic, cele mai multe tipuri „rastaqoueri" masculini, Jean Lorrain, Jules Huret etc., azi sexul frumos e acela care atrage şi înfierbântă imaginaţia scriitorilor din Franţa. Ne-am lipsi însă bucuros de delicata atenţie ce ni se dă.

▪

Les Jardins sauvages (Grădinele sălbatece). De **Henri Paurrat.** Cartea e în general biografia unui prieten din copilărie al autorului, Jean-Francois Angelis, soldat în regimentul 140 de linie, omorît de inamic în ziua de 4 Iunie 1915. Colegi de şcoală la început au devenit mai târziu prieteni, prietenie adâncă, până la sacrificiu.

Având un suflet de boheur, închinat spre tristeţe, Angelis colindă Italia şi revine la Paris mai trist, mai amărît decum fusese la plecare. Renunţând la studii mai înainte, primeşte să fie numit profesor în oraşul lui Jean Jacques Rousseau, în Chambéry, însă din cauza excentricităţii vieţii pe care o ducea în liniştitul oraş provincial, e revocat curând.

Reintegrat în învăţământ, după câtva timp, pleacă pe câmpul de luptă, unde e ucis.

Subiectul e după cum se vede, simplu, dar arta cu care e scrisă această banală poveste a vieţii unui om, atinge prefecţiunea. Natura în special e descrisă minunat, cu patimă aproape şi cartea e menită să aibă un frumos succes.

George Ret.

Primirea A. S. R. Principele Carol la Cluj

— O grandioasă manifestaţie de dragoste a publicului Clujan —

Pregătirile. Oraşul în sărbătoare. La gară. Sosirea trenului. Cine a întîmpinat pe A. S. R. Cuvântarea primarului. Revista. La Universitate. A. S. R. Principele Carol prezidează adunarea generală a regionalei sportive Cluj. Alegerea noului comitet. Frumoasa cuvântare a A. S. R. Discursul Clui dr. Tătaru, prezidentul regionalei sportive Cluj. Închiderea adunării. Prezentarea delegaţilor. A. S. R. la arena sportivă

Eri oraşul nostru a fost în sărbătoare. Sosirea A. S. R. Principele Carol a dat publicului Cluj au prilejul unei grandioase manifestaţiuni de dragoste pentru Moştenitorul Tronului.

Pregătirile

In vederea sosirei la Cluj a A. S. R. autorităţile noastre au luat toate măsurile pentru a i se face o primire grandioasă.

Trebue să relevăm de data aceasta, că graţie energiei desfăşurată de dl Popovici, prefectul poliţiei, oraşul a fost pavoazat cu drapelele tricolore într'un mod desăvârşit. Toate prăvăliile şi instituţiunile au arborat drapelele tricolore româneşti în mod îngrijit, ceea ce a dat oraşului un ament sărbătoresc.

Mişcarea populaţiunei

Incă de dimineaţă populaţiunea oraşului nostru era într'o vie mişcare pe străzi. După ora 10 întreaga stradă principală Regele Ferdinand care duce la gară, era plină de lume, care aştepta sosirea A. S. R. Mişcarea aceasta spontană alături cu coloritul viu al drapelelor tricolore, dădea oraşului un caracter şi mai pronunţat de mare sărbătoare.

La Gară

La ora 10 jumătate, peronul gării era conplectamente ocupat. Toţi reprezentanţii autorităţilor noastre civile şi militare erau de faţă.

Corpul profesorilor universitari în frunte cu d. profesor Iacobovici, rectorul universităţei, reprezentanţii bisericelor atât a celor româneşti în frunte cu P. S. Episcopul Nicolae Ivan. cât şi a celor minoritare au luat loc în primul plan. Membrii comitetului regionalei sportive Cluj, împreună cu d. dr. Tătaru, preşedintele regionalei, erau deasemenea la gară în întâmpinarea Prinţului. Peronul gării a fost frumos pavoazat cu ramuri şi drapele tricolore.

Sosirea trenului

La ora 11 trenul a intrat în gară. A. S. R. s'a scoborât vesel în uralele mulţimei cu un zâmbet comunicativ care îl face atât de iubit tuturora. Membrii regionalei sportive în frunte cu d. dr. Tătaru îi ies în întâpinare. Alteţa S. Regală strânge tuturor mâna cu căldură.

Primarul oraşului, d. dr. Moga întâmpină apoi pe Moştenitorul Tronului, adresându-i următoarele cuvinte:

Alteţă Regală!

In numele consiliului orăşenesc şi al cetăţenilor acestui oraş, Vă aduc profunda noastră recunoştinţă: pentru onoarea ce ne-o faceţi, prin vizita A. V. R. şi cu această ocaziune Vă prezint expresiunea sentimente'elor noastre de devotament, de loialitate, credinţă neclintită şi dragoste nemărginită ce umple inimele noastre către Dinastie, Tron, Augustii Părinţi şi Alteţa Voastră Regală!

Prinţul a mulţumit pentru frumoasele cuvinte ale primarului oraşului, iar mulţimea a isbucnit din nou în urale.

Revista

In urmă, A. S. R. porneşte însoţit de reprezentanţii autorităţilor, pentru a primi revista asociaţiunilor sportive care i-au ieşit în întîmpinare.

In dintâi defilează compania de onoare. Urmează apoi toate asociaţiunile sportive din Cluj. Revista a durat aproape o jumătate de oră, A. S. R. rămânând vădit impresionat de această manifestare, care indică larga desvoltare a activităţei sportive în oraşul nostru.

La Universitate

Aici a avut loc inaugurarea noului comitet al regionalei sportive Cluj. Aula era desigur neîncăpătoare pentru marele public care a ţinut să asiste la această festivitate.

Dl dr Tătaru a deschis adunarea alegând o comisiune dintre membrii comitetului care a învitat pe A. S. R. să ia preşidenţia de onoare.

Prinţul Carol îşi face apariţia în aulă în uralele entuziaste ale asistenţei, şi ocupă fotoliul preşidenţial înconjurat de membrii comitetului.

Dl dr. Tătaru a rostit următoarea cuvântare:

Alteţă Regală!

Pătrunşi de sentimentul recunoştinţei şi mândriei, convinşi de importanţa prezenţei Alteţei Voastre Regale la inaugurarea noului comitet sportiv, reprezentanţii vieţei sportive din Regiunea comitetului Cluj exprimă dragostea şi devotamentul profund Alteţei Voastre, care sunteţi patronul şi diriguitorul sportului românesc.

Drept aceia vă aducem vii mulţumiri.

Este o plăcere şi o deosebită onoare pentru mine şi comitetul actual ca să Vă zicem „Bine aţi venit" şi să Vă rugăm să bi evoiţi a primi preşidenţia de onoare a acestei adunări.

A. S. R. a răspuns prin următoarele cuvinte:

In numele comitetului Centra aduc astăzi aprobarea pentru alegerea noului comitet al regionalei sportive Cluj.

Ţin să vă mulţumesc de eforturile pe care le-aţi depus pentru înlăturarea neînţelegerilor, care au fost un moment în mijlocul D-Voastră. Ţin în acelaş timp să vă exprim credinţa comitetului Central şi a Mea, că de acum înainte, orice dificultăţi vor fi dispărute şi că buna înţelegere, pe care aţi stabilit-o între D-Voastră va fi desevârşită. Am ţinut să venim mai mulţi membri ai comitetului Central să sărbătorim noul comitet ai regionalei Cluj, pentru a putea strânge cât mai puternic legăturile şi a vă da autoritatea noastră.

Ţin să aduc mulţumiri d-lui Silviu Dragomir, fostul preşedinte ai regionalei Cluj, pentru modul cum a ştiut să se achite de sarcina sa în această calitate.

Nădăjduim că d-l Dr. Tătaru va fi la înălţimea misiunei sale ca nou preşedinte şi în numele comitetului Central zic: lucraţi înainte cu aceeaşi dragoste, încredinţaţi pe marea operă naţională de care o faceţi:

După cuvântarea A. S. R. secretarul adunărei, a dat citire noului comitet, în frunte cu d-l Dr. Tătaru.

In urmă, noul preşedinte a rostit următorul discurs, arătând activitatea desfăşurată pe terenul sportiv şi însemnătatea sportului din punct de vedere al interesului naţional.

Cuvântarea D. Dr. Tataru, preşedintele regionalei sportive — Cluj

Alteţă Regală!
Doamnelor şi domnilor!

Sportul românesc din Cluj şi din întreaga ţară prăznueşte azi o frumoasă zi de sărbătoare.

Trezit abia de câţiva ani dintr'un somn lung, la care a fost osândit de împrejurări neprielnice, deşi este încă la început, duce o luptă frumoasă şi mult promiţătoare în concurenţa naţiunilor sportive.

Rezultatele înregistrate până azi au făcut ca renumele sportului românesc să treacă graniţele ţării noastre şi să aducă cinste neamului românesc şi satisfacţie Alteţei Voastre, cari sunteţi protectorul vieţii noastre sportive.

Dacă sportul românesc a putut înregistra rezultate frumoase, aceasta cred că în mare parte se datoreşte Alteţei Voastre.

Alteţa Voastră aţi fost acela, care recunoscând importanţa sportului, ne-aţi trezit din somnul inactivităţii, Alteţa Voastră aţi fost acela, care V'aţi pus în capul mişcării sportive.

Nu V'aţi fert niciodată de oboseală şi muncă, ca să dovediţi dragostea şi grija, cu care ocrotiţi sportul nostru tânăr, grăbindu-Vă întotdeauna acolo unde este nevoie de un ajutor, unde este nevoie de o îndrumare sănătoasă.

Aţi adus jertfe mari pentru cari sportul românesc Va rămâne deapururi recunoscător.

Azi avem din nou prilejul să ne bucurăm de dragostea şi interesul pe care'l păstraţi sportului Clujan. Azi din nou avem fericirea să profităm de sfaturile Alteţei Voastre, cari dispuneţi de o experienţă aşa de vastă pe terenul sportiv.

Avem nevoie mare de aceste sfaturi şi îndrumări. Trăim într'o parte a ţării unde se mai resimt încă frământări între naţionalităţi.

Prezenţa Alteţei Voastre ne va oţeli forţele de muncă şi ne va întări sentimentele de iubire de neam şi patrie. Aceste două calităţi le credem de necesare, ca să putem colabora pentru întărirea sportului românesc.

Educaţia fizică azi este o parte integrală a culturei unui neam. Azi toate popoarele culte au un sport desvoltat. Cine nu cunoaşte Anglia, America şi Svedia sportivă? Educaţia fizică este o avere culturală, care aduce emulaţie, caracter, camaraderie, simţ de dreptate şi plăcere de viaţă, cari toate, au ca rezultat trezirea conştientă a iubirei de patrie.

Sportul, contribue în mod hotărâtor la întărirea sentimentului naţional; el nivelează diferenţierele sociale şi întăreşte sentimentul patriotic.

Suntem siguri, că prin spiritul de organizare al Alteţei Voastre, sportul românesc va pătrunde în şcoli, în casarme, la Universităţi, în fabrici; la oraşe şi la sate.

Puţini suntem azi cei cari facem sport adevărat, dacă însă am desfăcut steagul, am făcut-o ca să dăm patriei oameni sănătoşi şi capabili de muncă sănătoasă, şi ca să ne câştigăm printre popoarele lumei locul, care ni se cuvine, ca unui popor cult şi iubitor de muncă.

Alteţă Regală! Vom păstra în inimele noastre îndemnurile frumoase pentru o colaborare armonioasă, căci suntem convinşi că numai prin o muncă armonică putem ajunge la rezultate satisfăcătoare.

De aceea, Alteţă, vă facem aici promisiunea solemnă, că în toată activitatea noastră sportivă, călăuză ne va fi numai dreptatea şi iubirea faţă de toţi cei cari ne iubesc şi cari trăiesc în familia noastră sportivă.

Alteţă Regală!

Ziua de azi va rămâne veşnică în amintirea noastră.

Sunt fericit şi este o deosebită cinste pentru mine ca să vă aduc cele mai vii mulţumiri pentru dragostea pe care ne-aţi arătat-o, şi de a aduce omagiile întregului comitet.

Vom fi în totdeauna ai Alteţei Voastre supuşi tovarăşi de muncă.

Să trăiţi Alteţă Regală, să trăiască şi să înflorească sportul românesc spre mândria neamului românesc.

*

Adunarea a fost închisă de Prinţul Carol, după care i-au fost prezentaţi toţi reprezentanţii asociaţiilor sportive, cu care A. S. s'a întreţinut în chip amical.

La arena de sport.

La ora 4 Principele Carol a asistat la arena de sport la matchul dintre echipa aleasă din Cluj şi cea din Tg. Mureş.

Intrecerile s'au început cu exerciţiile cercetaşilor din localitate, conduşi de d. profesor de gimnastică, Iileş. După aceea a urmat exerciţiile la trapez şi paralele ale trupei societăţei ampoiaţilor comerciali. (KKASE).

La orele 5, a început jocul de foot-bal între echipele reprezentative ale oraşelor Cluj şi Târgul-Mureş. Inainte de începere, prinţul Carol a ţinut un discurs jucătorilor, după ce a strâns mâna tuturor jucătorilor spre surpriza plăcută a tuturor, s'a lăsat să fie fotografiat în mijlocul jucătorilor.

Deşi jocul n'a fost atât de interesant şi de frumos, că săptămâna trecută, contra Timişoarei, din cauza terenului, care a fost udat de ploaia, totuşi s'a remarcat din partea jucătorilor un viu interes şi o luptă aprigă. Echipa Clujului mult superioară echipei din Tg.-Mureş a fost mereu în ofensivă şi a avut să lupte foarte mult cu echipa adversă, care şi-a apărat în mod vehement poarta. In timpul al doilea, echipa Clujului reuşeşte să facă un goal prin jucătorul Goga din S. S. Universitatea. Arbitrul de joc a fost d. Coloman Kiss din Oradea.

*

Seara, în sala prefecturii, a avut loc un banchet dat de autorităţi în onoarea A. S. Regale, la care, primul toast l'a ridicat Alteţa Sa închinând pentru M. S. Regele.

Magazin de păpuşi — Speciale — Lingerie pentru femei

„Hercules"
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Cadouri şi lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuşi dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.
Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.
Aranjamente „Tetra" complecte.
Papuci glace pentru papuşi 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeieşti şi de copii. Trusouri femeieşti şi pentru păpuşi, produse progrii, în preţul toarte solide.
Intreprindem ajurări de maşini.
Preţ-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.
Lloyd 2690

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Vlaiuţă 3. Telefon 1-47.
Resmălţuim oglinzi stricate.

◆INFORMAŢII◆

— **Reclădirea mănăstirei Cernica.** Consiliul dela conducerea mănăstirei Cernica, a cărei clădire principală a căzut pradă flăcărilor mistuitoare, cauzând pagube de câteva milioane, a hotărît a apela la dărnicia credincioşilor ca să-i sară în ajutor cu orice obol bănesc.

Rugăm şi din partea noastră pe toţi cei cu dare de mână, să contribue cu cât vor vrea la restaurarea acelei mănăstiri.

Orice persoană poate lua iniţiativa în cercul său a strânge ofrande, care apoi se vor vărsa la Mitropolia din Bucureşti.

— **Banca Naţională.** Situaţia sumară la 14 Apr. In cursul săptămânei dela 7 la 14 Aprilie, circulaţia a crescut de la 15.575 la 15.586 milioane, — în urcare cu 11 milioane.

Totodată portofoliul scontului a înaintat dela 4180 milioane la 4216 milioane, un spor de 36 milioane.

Lombardul a scăzut dela 263 la 256 milioane.

Capitalul conturilor curente şi recipise la vedere avansează de la 2101 milioane la 2137 milioane.

Beneficiile au fost de 70,8 milioane contra 64,6 milioane la 7 Aprilie.

— **Satu-Mare-Cursuri de l. română pentru muncitori.** Dl Haralamb Cioc, şeful depoului de maşini Sătmar, a înfiinţat o şcoală pentru mecanicii, lucrătorii şi ucenicii depoului, în care să-şi însuşiască limba română. Cursurile sunt predate de dl profesor G. V. Botez.

— **Artistice.** In zilele de Luni, Marţi şi Miercuri trupa companiei dramatice „Bulandra" va da reprezentaţii la Oradea Mare.

Joi se va înapoia la Cluj unde va juca puternica piesa a lui Fr. Molnar, „Diavolul".

— **Alianţa economică a Balcanilor.** Din iniţiativa publicaţiei bulgare „Journal Comercial Balkanique" care apare la Sofia, a fost convocat în cursul verei la Sofia, un congres economic în scopul de a se pune bazele unei „Alianţe economice a Balcanilor".

Scopul acestei organizaţiuni este de-a strânge într'o colaborare activă pe toţi oamenii de bine, activi, buni şi pacifici ai Bulgariei, Iugoslaviei, României, Greciei şi Turciei spre a lucra la apropierea culturală, economică şi la stabilirea de legături comerciale şi amicale între popoarele vecine.

In vederea ţintei umanitare urmărite, ziarul bulgar invită: toate Camerele de comerţ, societăţile comerciale şi cele de meserii, cooperativele, deasemenea pe ziariştii, economiştii, industriaşii şi agricultorii şi alţi muncitori sociali din România, să ia parte la acest prim congres de constituire a „Alianţei Economice a Balcanilor."

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

— **Conferinţe muzicale.** A VI-a şi ultima conferinţă muzicală a maestrului R. Schüller se va ţine în sala Conservatorului de muzică în 3 Mai 1923, orele 8 şi jumătate seara. Tema: Martian Negrea (profesor la conservator) „Fantasie Simfonica" şi E. D'Albert: „La poala Munţilor" (Tiefland). Biletele se găsesc seara la casă.

— **In jurul desfiinţărei regionalei C. F. R. Timişoara. — O desmintire.** Dela ministerul comunicaţiilor se comunică că e inexact, că se desfiinţează direcţia regională din Timişoara.

Direcţia regională Arad se va contopi cu Direcţia regională Timişoara formând o singură Direcţiune regională cu reşedinţa în Timişoara.

Deocamdată unele servicii ale Regionalei Arad, vor rămâuea în Arad, unde sunt localuri mari.

— **Târgul de mostre din Zagreb.** Consulatul General al Regatului Sârbilor, Croaţilor şi Slovenilor înştiinţează că doritorii cari vor să viziteze Târgul de mostre în Zagreb dela 22 Aprilie până la 1 Mai a. c. au privilegii de a călători cu jumătate preţ la toate trenurile de persoane pe liniile Căilor Ferate din Regatul dela frontieră până la Zagrda şi înapoi.

Pentru aceste călătorii viza Consulatului este Lei 20; intrarea gratuită pe tot timpul pe baza unei legitimaţiuni al carei cost este de 40 dinari.

Pentru locuirea vizitatorilor se îngrijeşte societatea pentru străinii din Zagreb.

— **Vânătoreşti.** Cu începere dela 1 Aprilie — prin modificarea legei vânatului — toate permisele de vânătoare au expirat. Doritorii cari vor să le reînoiască se vor adresa prefecturilor respective de judeţe.

•

La Sighetul-Marmaţiei în Ardeal, se va înfiinţa o şcoală de păzitorii de vânătoare, care va depinde de ministerul de agricultură.

— **Satu-Mare — Inspecţii sanitare.** Dl dr. Titu Ionescu director regional al Direcţiunei sanitare Cluj, — a vizitat zilele trecute toate instituţiunile sanitare din oraşul nostru fiind mulţumit atât de conducerea cât şi cu activitatea lor. Cu aceasta ocaziune spitalul orăşenesc a fost preluat de către administraţia statului.

— **Dela poştă.** Astăzi 30 Aprilie orele 11, a avut loc în localitate o solemnitate religioasă pentru deschiderea nouei sesiuni şcolare a şcoalei de telegrafie.

— **Cooperative funcţionăreşti.** Ministerele industriei, comunicaţiilor şi muncei au numit câte un delegat care să cerceteze în ce stare se găsesc cooperativele funcţionăreşti cari mai există şi în ce măsură ar putea să fie ajutate în vederea aprovizionării funcţionarilor cu articole de prima necesitate.

— Cu prilejul sărbătoririi semi-centenarului societăţii academice „Romania Junâ" din Viena, comitetul societăţii a proclamat ca membru de onoare al ei pe domnul D. Tomescu, preşedintele sindicatului pressei din Ardeal şi director al ziarului nostru.

— **Pomicultura în Basarabia.** Ministerul Agriculturei a făcut cunoscut Directoratului său din Chişinău că s'au luat măsurile necesare pentru asigurarea pomilor fructiferi şi a viilor. Cei asiguraţi vor primi 500 lei de fiecare pom distrus de intemperii şi 50 lei de fiecare butuc de vie uscat din cauza secetei.

— **Conferinţe româneşti în America.** Sub patronajul M. S. Reginei Maria a României, d-na Ionescu, scriitoare, va pleca în America unde va face o serie de lecturi asupra artei bizantine. D sa ia cu sine două ediţii din propriile sale cărţi referitoare la acest subiect, special tipărite pentru America. O ediţie este limitată la cincizeci de exemplare reproduse şi legate în stil bizantin şi are o pagină autograf a Reginei Maria.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Programul comemorării lui Gheorghe Pop de Băseşti

La orele 8 în ziua de 6 Mai 1923: Utrenia în biserica românească din Băseşti.

La orele 9, Sfânta Liturgie.

La orele 11: Peregrinaj la mormântul lui George Pop de Băseşti.

La orele 11½: Parastas, sfinţirea monumentului.

La orele 12: Vorbirile la mormânt.

La orele 14: Masa la Dl şi Dna Hossu-Longin iar la şcoală pentru popor.

La dispoziţia acelora cari vor lua parte la comemorare vor sta la dispoziţie 3 trenuri speciale. Călătoria cu aceste trenuri se va face cu o reducere de 50%.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II, Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica

Inbunătăţirile realizate la Cfr. din Ardeal, într'un an

— Date şi cifre positive —

S'a ajuns la maximul de prestaţiune. Numărul trenurilor de călători s'a îndoit. Trenurile de marfă s'au înmulţit deasemenea într'o mare măsură. O nouă dificultate. Lipsa de combustibil. Cum se explică ea. Ce măsuri se vor lua pentru înlăturarea acestei dificultăţi.

Ce ne spune d. Hossu, directorul regional al Cfr. din Cluj.

De situaţia căilor noastre ferate din Ardeal, ne-am ocupat în diferite rânduri, arătând în coloanele ziarului nostru pe rând faptele, cari veneau să însemne munca care se depune la această importantă instituţiune şi progresele care în mod natural trebuiau să rezulte.

Spuneam altă dată, că în Ardeal cu deosebire, s'au realizat atâtea îmbunătăţiri la căile ferate, în cât în numele privinţi, rezultatele au întrecut situaţia normală de dinainte de război.

Se înţelege însă că altele sunt împrejurările noi de astăzi iar nevoile de transporturi de toate categoriile, au crescut în proporţii atât de mari, în cât cu toate progresele făcute se pare că încă nu este sfârşită opera de normalizare.

Inbunătăţirile mari care s'au realizat în ultimul an le vom arăta aici cu date şi cifre elocvente, pe care directorul regional din Cluj dl Hossu, a binevoit să ni le arate, într'o convorbire pe care am avut-o cu d-sa.

Maximum de prestaţiune

De la prima noastră întrebare, dl Hossu, ne spune cu toată convingerea că în general situaţiuuea s'a îmbunătăţit atât de mult, atât în regiunea căilor ferate care aparţine conducerei d sale, cât şi în întreg Ardealul, încât s'a ajuns la maximum de prestaţiune. De altfel, acest lucru îl resimte toată lumea, şi o probă evidentă este că organele de conducere ale acestei instituţii nu mai primesc din partea publicului plângerile nenumărate cu care eram asoltate în anii procedenţi.

Numărul trenurilor de călători s'a îndoit

Dl Hossu ţine să ne ilustreze cele afirmate mai sus, cu cifre a căror eloquenţă este complect edificătoare.

In luna Ianuarie 1922, numărul trenurilor accelerate socotite lunar, era 124. In Ianuarie 1023, numărul acestora a crescut la 343, adică a crescut într'o proporţie mai mare de sută la sută.

Trenurile de persoane erau în Ianuarie 1922 în număr de 1440, iar în Ianuarie 1923 au crescut la 1374.

Trenurile mixte au fost: în Ianuarie 1922, în număr de 2232, care număr în 1923 aceeaşi lună s'a ridicat la 3168.

Dl Hossu, după arătarea acestor cifre ne spune, că în Ardeal în privinţa trenurilor de călători, s'a întrecut situaţia normală din vremea de dinainte de războiu.

Cum stăm cu trenurile de marfă

Şi numărul acestora a crescut într'o proporţie destul de simţită, şi directorul regional ne ilustrează aceasta cu cifre exacte: In luna Ianuarie 1922 au fost 2125 trenuri faţă de 3786, numărul la care au ajuns în Ianuarie 1923.

Cifrele acestea comparate cu acelea care reprezintă trenurile de călători înfăţişează un fapt: proporţia înmulţirei trenurilor de marfă este mai mică ca acea a trenurilor de călători.

Domnul Hossu ne explică:

— V'am spus că am ajuns la maximul de prestaţiune, din punct de vedere al tracţiunei. Prin înmulţirea trenurilor în general, s'a ajuns la o altă dificultate: lipsa de combustibil.

Combustibilul nostru nu împlineşte nevoilor în măsura în care avem trebuinţă. Inmulţindu-se trenurile, consumul combustibilului a crescut de mult, aşa încât cota de cărbuni, fixată căilor ferate, nu mai este satisfăcătoare. Cererea de noui trenuri este în funcţie de combustibilul necesar.

Această lipsă va fi înlăturată

Dificultatea aceasta a combustibilului, zice domnul Hossu, va fi încă cât de curând înlăturată. Direcţiunea generală a hotărât să importe o cantitate însemnată de cărbuni din Polonia, care va fi repartizată Bucovinei şi unei părţi din Moldova, aşa încât cota existentă va rămânea pentru restul ţărei şi atunci vom putea continua la crearea şi înmulţirea mai departe a trenurilor de marfă, până la satisfacerea complectă a tuturor nevoilor. *Dac.*

Reglementarea frontierei ungaro-cehoslovace

Praga, 25. — „Pravolidu" salută decizia referitoare la frontiera Sargotarja ca având efectul de a reglementa definitiv şi integral chestiunea frontierei ungaro-cehoslovace.

Dacă Cehoslovacia a sacrificat din justele ei revendicări, faptul îşi găseşte explicaţia în tendinţa consiliului Societaţei Naţiunilor de a aplana conflictele prin compromise, tendinţă care deşi nu a dat deplină satisfacţie nici uneia dintre părţile interesante, evită totuşi înăsprirea între una şi alta.

Intre chestiunea frontierei din Sargotarja s'a ţinut seama de totalul teritoriului atribuit Cehoslovaciei, prin tratatele de pace.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alții!** Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 56 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2721

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

VIZITA M.S. REGELUI la VARȘOVIA

Ziarul „Adevărul" anunță din cercurile palatului că vizita Suveranului la Varșovia a fost fixată pentru 25 Mai. Suveranul va fi însoțit de dnii Ioan Brătianu, Duca și Mișu ministrul palatului. Călătoria va dura 5 zile.

Grevele din Capitală în descreștere.

Greva funcționarilor din Capitală este în descreștere. Greviștii dela primărie au reluat lucrul. Se comunică că dl Dobreseu, fostul decan al baroului din Ilfov a fost ales numai președinte al adunării funcționarilor, nu președinte al asociației.

*

Terminându-se repararea podului de peste Putna-Seacă, circulația trenurilor de Moldova a început în mod normal.

*

Morga facultății de medicină din Iași posedă actualmente 70 cadavre fără întrebuințare deoarece cursurile universității sunt închise.

*

Se anunță din Calafat că mustele columbace fac mari ravagii între animale. După 3—4 ore de la împunsătură, animalele mor. Bătrânii spun că un asemenea roi de muște a mai fost acum 40 ani. Locuitorii sunt disperați.

*

Guvernul a reluat tratativele cu Vaticanul în scopul încheierei concordatului.

Allo! Allo!

Telegramă

A sosit în Cluj la „Sălăgiana" Str. Surdă 19 fostă Kiss-utca o cantitate mare de

VIN

cel mai bun și cel mai leftin.

Costă numai 10 lei Lt.

Desbaterile din Lausanne

Rusia dispusă să semneze convenția asupra strâmtorilor. Capitulațiunile vor fi desființate. Turcia face concesiuni Franței. Franța trimite noui trupe în Siria

Lausanne. — Delegații aliați au hotărât să comunice guvernelor, comunicările lui Worowszky care a declarat că Rusia nu refuză semnarea convenției privitoare la strâmtori, făcând rezerve și propunând un nou proiect. Guvernele aliate sunt hotărâte să nu redeschidă chestiunea strâmtorilor, până la întrevederea lui Worowszky cu Ismed pașa.

*

Lausanne. — Neînțelegerile în chestia capitulațiunilor vor fi probabil aplanate prin desființarea totală a capitulațiunilor.

*

Londra. — „Daily Telegraph" anunță că Franța va trimite o divizie de întărire în Siria.

EXTERNE

Criza de guvern din Serbia

Belgrad. — Regele a însărcinat pe Davidovici, șeful democraților, să formeze ministerul. Sunt șanse puține de reușită.

De Valera capitulează

Dublin. — Se anunță că de Valera a propus capitularea, condiționând-o cu un referendum popular, care să determine regimul politic.

*

Paris. — Generalul Foch a plecat la Varșovia.

*

Berlin — Cancelarul german a invitat pentru consfătiure asupra situațieiGermaniei pe primii miniștri și președinții statelor germane Luni la Berlin. Cercurile oficiale desmint știrea relativă la fixarea propunerilor germane în chestia reparațiunilor.

Retragerea lui Bonar Law

Bondra — Plecarea lui Bonar Law este comentate de cercurile politice engleze în senzul retragerii lui din fruntea guvernului. Se afirmă că locuitorul Baldvin va deveni succesorul lui la Londra.

Convenție comercială greco-română

Atena. (Rador)t — Ministrul finanțelor grec prépară un proiect de convenție comercială greco-română.

Amânarea alegerei dela Baroul local

După cum se știe ieri trebuia să aibă loc alegerea noului decan al Baroului avocaților din Cluj. Din diferite motive alegerea s'a amânat peste două săptămâni, dl Aurel Isac, actualul decan, rămânând să dețină această demnitate până la noua alegere.

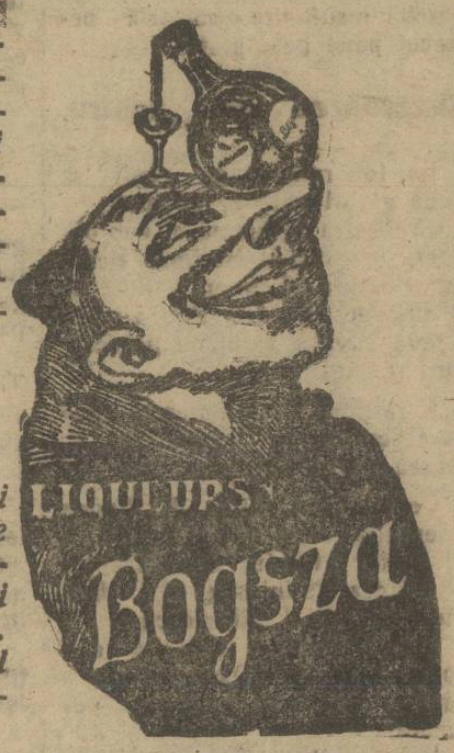

URMĂRILE ACORDULUI SÂRBO-BULGAR

Macedonenii revoluționari condamnă la moarte pe Stambuliski și pe membrii guvernului. Asasinatele au și început.

Sofia (Rador). Din cauza semnării acordului sârbo-bulgar de la Niș pentru împiedicarea incursiunilor bandelor macedonene, comitetul suprem macedonian a condamnat la moarte pe Stambulinszky, pe toți miniștrii și toți parlamentarii guvernamentali și pe președinții organizațiilor țărăniste. Sentința a fost comunicată oficial Vineri primului ministru prin adresa fiind anexată și circulara către șefii de bandă ca să execute această sentință. Faptul a produs o mare îngrijorare la Sofia. Ministrul de interne a convocat imediat pe reprezentanții ziarelor comunictându-le textul adresei și autorizându-i să anunțe că guvernul prin acordul de la Niș nu a luat nici un angajament care ar lovi organizațiile macedonene existente pe teritorul bulgar. Asasinatele au început deja Voevodul Panita care luptă contra comitetului macedonian a fost asasinat și banda sa exterminată. Deasemenea lângă Sofia a fost asasinat Jurkow, fruntaș al comitetului macedonian. Autorii au rămas necunoscuți.

Declarațiile Dlui Ministru al Artelor și Cultelor asupra propagandei culturale

Mutarea episcopiei din Caransebeș la Timișoara. Reînființarea teatrului din Timișoara.

Interviewat de un corespondent al ziarului „Universul" la Timișoara, dl Ministru Banu, ministrul Artelor și al Cultelor a făcut însemnate declarațiuni asupra actualei anchete culturale ce o face D-sa în Ardeal și Banat.

Vorbind de plecarea episcopului Glattfelder, a cărei atitudine a fost blamată de chiar catolicii maghiari, dl ministru Banu a arătat cu statul român nu urmărește prigonirea vre-unei credințe religioase pe care o împărtășește orice parte din popor și origine sau credință să bucură de aceleași drepturi din partea Statului.

O importantă chestiune discutată într'un consiliu de miniștri, cu privire la situația religei ortodoxe românești în Banat, a declarat dl ministru e acea a strămutărei episcopiei dela Caransebeș la Timișoara, strămutare care se va face cât de curând, împreună cu seminarul ce e atașat el.

Iar pentru o frățească colaborare cu vecinii jugoslavia, Domnia Sa preconizează înființarea dealungul, frontierei de Vest a unei zone culturale românești.

In afară de școli, trupe de teatru și coruri vor colabora frățește la cunoașterea reciprocă.

In conferința ce va avea loc la București, Miercurea aceasta între Dnul ministru Banu și delegații centrelor din țară, se va discuta în deosebi modul cum să se propage prin teatru, cultura națională în noile ținuturi.

Pentru a face cunoscute minorităților din Banat, teatrul românesc și arta sa, reînființarea teatrului din Timișoara corespunde unei necesități kine simțite pe care cel dintâi Dl Ministru á recunoscut-o.

Prieten al tineretului universitar, dl Ministru Banu a declarat cu are deplină credință în cuminția studențimei care un înțeles că atât interesul viitorului lor cât și cel al statului e de a se pregăti cât mai temeinic pentru ziua de mâine, pregătire care se face nu prin agitații ci prin muncă staornică.

A apărut

Corespondența comercială română

de prof. D. Volna

Editată în condițiuni technice superioare, face cunoscut cadrul general al mecanismului comercial și desvoltă în scrisori actuale diversele operațiuni comerciale. Această carte având și text eplicativ unguresc este un auxiliar de folos pentru școlile și publicul maghiar.

Prețul Lei 36 — la Librăria LEPAGE, Cluj. 2744

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii

Vizitați, fără a fi obligați să cumpărați, la firma:

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 115.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lăzgd 1359 2861

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 — 8 Aprilie			1923 — 31 Martie	1923 — 7 Aprilie
4.631.591.319	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.170.128.444	5.200.130.721
	1.689.111	aur (lingouri)		
	15.663	aur (monete)		
	4.136.131.115	disponibil, trate și bonuri de tezaur aur		
	stoc metalic			
367.657	Argint și diverse monete		526.513	507.354
1.874.828.038	Efecte scontate		4.145.407.436	4.180.173.459
180.810.591	112.921.900	Împrumuturi pe efecte publice	259.389.318	263.545.258
	143.300.450	„ „ „ „ în cont curent		
	67.888.691 75.411.759	din cari nu s'au ridicat lei		
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
5.281.379.229	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		5.282.825.535	5.282.825.535
	„ „ 1.500 „	(12 Mai 1919)		
	„ „ 1.000 „	(16 Oct. 1919)		
	„ „ 200 „	(1920 B. P.)		
	„ „ 400 „	(30 Iulie 1921)		
	„ „ 2.500 „	(5 Ian. 1921)		
	„ „ 200 „	(30 Iulie 1921)		
7.057.583.808	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		7.026.699.077	7.026.699.077
	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)			
74.332.136	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		92.821.721	92.728.919
11.997.418	Efectele capitalului social		11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă		32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.783.885	3.783.885
37.627.566	Imobile		56.426.316	56.426,316
3.335.562	Mobilier și mașini de imprimerie		5.858.163	5.898.282
11.678.633	Cheltueli de Administrațiune		14.839.244	17.772.590
32.052.909	Conturi curente		160,003.523	134.449.476
493.515.924	Conturi de valori		35.477.886	32.714.294
455.246.218	Conturi diverse		479.595.405	477.143.910
20.191.187.293			22.786.747.952	22.827.764.562

PASIV

12.000.000	Capital		12.000.000	12.000.000
66.907.200	Fond de rezervă		72.887.296	72.887.296
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie		26.453.022	26.453.022
13.878.054.445	Bilete de bancă în circulațiune		15.469.995.702	15.575.970.498
—	Profit și Pierdere		—	—
30.580.293	Dobânzi și beneficii diverse		59.459.798	64.655.065
1.573.288.686	Conturi curente și recepise la vedere		2.145.453.219	2.101.444.212
4.617.610.286	Conturi diverse		5.000.498.915	4.974.354.469
20.191.187.293			22.786.747.952	22.827.764.562

8 Aprilie 1922	Efecte și alte valori de restituit	7 Aprilie 1923		
287.293.170	Efecte și alte valori în păstrare	322.939.417		
10.616.821.209	9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. împr. Statului	9.164.334.000	11.505.102.608	11.510.782.203
1.165.194.039	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2.023.508.786		
1.978.425.410	Conturi de ordine		1.774.128.773	1.775.986.083
12.595.246.619			13.279.231.381	13,286.768.286

Taxa: Scont 6% — Dobânda 7%

AM PIERDUT biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mână ori cui s'ar găsi.
Gheorghe Földvári
Născut: Jud. Vesprem 1884
Cluj.

1 Franc = 7 Lei
la Librăria LEPAGE
pentru editurile casei MASSON-PARIS.
1 Franc = 8 Lei pentru ed. BAILLIERE-Paris, Pentru alte ed. franceze, cel mai mare favor de schimb.
2744-2
◆ Cereți catalog. ◆

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

Dacă vă este de vânzare casa, prăvălia, moșia,
poftiți de la anunțați la mine. Case și prăvălii de vânzare în tot momentul la
Coloman Dunky
agent de împrumuturi și imobile. 2581
Cluj, Piața Unirii 10 pater ușa 3

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Reclama este sufletul comerțului

Vizita scriitorilor români la Satu-Mare

Primirea în gară. Banchetul. O audiție muzicală și un ceai intim în atelierul pictorului Aurel Pop. Ședătoarea. Plecarea.

Miercuri, Joi și Vineri, orașul nostru a trăit cele mai înălțătoare clipe.

Marți la orele 8 și jum. cu trenul accelerat au sosit în localitate următorii scriitori: D-nii Victor Eftimiu, A. Cazaban, Liviu Rebreanu, Mircea Rădulescu, Ion Minulescu, Alfred Moșoiu și E. Speranția însoțiți fiind de George A. Petre, redactor la revista „Cele trei Crișuri" din Oradea-Mare.

In gară îi așteptau pe ilustrii oaspeți, autoritățile civile și militare în frunte cu d-l prefect Cantuniari și comandantul garnizoanei.

Deasemenea corpul ofițeresc, școala normală și școala de meserii și elevii de la internatul Casa învățătorilor. Mai erau de față corpul didactic secundar în cap cu d-l Roman și Sebeș și cel primar în frunte cu d-l Deleanu președintele asociației învățătorilor.

Public numeros din toate straturile sociale, ieșise să întâmpine pe scriitorii români. In sunetul muzicei, în uralele mulțimei, oaspeții au coborât pe peron.

D-l Prefect a prezintat pe șefii autorităților, pe directorii și profesorii școalelor și pe ziariști, apoi d-l primar Ferențiu în câteva cuvinte bine simțite le-a urat bun sosit. A răspuns poetul Minulescu, exprimându-și bucuria că în acest colțișor de țară găsesc o așa entusiată primire.

Banchetul

Miercuri la orele 1 și jum. în frumoasa sală a hotelului „Dacia" s'a servit un banchet în onoarea scriitorilor la care au luat parte numeroși preoți de prin satele apropiate.

Cel dintâi care a luat cuvântul a fost d-l Prefect Cantuniari, închinând pentru M. S. Regele și întreaga Dinastie. Apoi d-l primar Ferențiu a adus salutul orașului scriitorilor români.

A răspuns d-l I. Minulescu, după care au mai vorbit părintele I. Costin, d-nii N. Barbul, părintele Ardelean, subrevizorul Farago, Eugen Sebeș și părintele Epaminonda Lucaciu. Din partea scriitorilor au vorbit d-l Victor Eftimiu și d-l A. Cazaban.

La orele 5 p. m. în atelierul pictorului Aurel Pop, a avut loc o intimă audiție muzicală. Erau de față toți scriitorii, mulți intelectuali și numeroși artiști.

D-l Bendiner și d-ra Viorica Farago au cântat mai multe bucăți clasice, fiind călduros felicitați de asistenți. Intr'o dasăvârșită însuflețire apoi s'a petrecut până pe'noptate.

Ședătoarea dela teatru.

Joi, toți românii au venit să audă graiul poeților noștri.

Orchestra filarmonicei sub bagheta maestrului Hoffman a cântat uvertura „Leonora III." de Beethoven Dl Dariu Pop a rostit câteva cuvinte, salutând pe scriitorii români.

A răspuns dl Minulescu după care scriitorii au început să citească din operile lor.

Cel dintâi a citit dl Eugen Speranția, două poezii, după care dl Victor Eftimiu, dl Cazaban, dl Mircea Rădulescu, dl Alfred Moșoiu și dl I. Minulescu.

Corul corpului didactic sub coducerea dlui Dariu Pop, a cântat mai multe cântece populare.

Muzica militară (orchestra) deasemenea în „Serenada" executată cu măestrie a dat dovadă de o excelentă pregătire.

Petrecerea dela „Dacia".

După ședătoarea publicul s'a întrunit în elegantul salon al hotelului „Dacia". Erau de față toți intelectualii cu familiile precum și corpul ofițeresc. S'a dansat și s'a petrecut de minune până în zorii zilei.

Cea mai mare parte dintre scriitori fiind obosiți s'a renunțat la vizitarea mănăstirii Bixad deși dl. egumen Gavriș făcuce toate pregătirile.

Plecarea.

Vineri la orele 10 și jum. vagonul special al scriitorilor, a fost atașat la trenul accelerat. In gară un imens public a condus pe oaspeți.

In preajma vagonului, elevul Toulu dela liceul M. Eminescu a oferit dlui Minulescu un buchet cu flori, din partea profesorilor și elevilor liceului.

După ce vorbesc dnii Minulescu și Cazaban, de pe platformă, luându-și rămas bun, trenul a pornit în uralele mulțimei și în sunetul muzicei militare.

In gara Careii-Mari, autoritățile și locuitorii au ieșit întru întâmpinarea oaspeților.

Atentat împotriva lui Kemal-Pașa.

Un tren prăbușit într'o prăpastie.

Constantinopol, 27. — Alaltăeri un atentat a fost îndreptat împotriva dictatorului Mustafa Kemal-Pașa pe linia ferată Astachioi-Kavakli.

Atentatorii necunoscuți încă, au minat podul de peste un râu mic dintre aceste două localități, astfel ca în momentul trecerii, trenul care trebuia să ducă pe Kemal într'o inspecție să se prăbușească.

Mustafa Kemal și-a amânat plecarea și mina pusă sub pod a explodat, întocmai când trenul trecea peste dânsul, după cum prevăzuseră atentatorii. Trenul împreună cu podul s'au prăbușit în râpa. Sunt zeci de morți și răniți.

Anunț Radio

BERSON

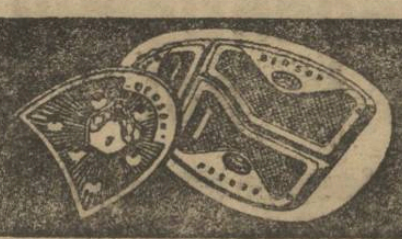

Tocuri și tălpi de cauciuc fabricate din cel mai fin material brut Marcă de calitate

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

VÂND urgent, avantagios, șraf cu doi cai tineri și harnuri bune. Adresați la ziar sub V. D.

FLORI de pălărie, pompere porcelanuri, de vânzare ieftin. Strada Morii No. 2 etaj I.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc

Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, Ville, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere și 1 lavabo, din lemn de brand lăcuite, nuanța dorită pe prețul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.

A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.

Reclama 2937 2739

Cautăm un contabil tinăr și o domnișoară dactilografă, care să știe și stenografia în limba ungurească.

Industria Sârmei S. A. Cluj, Calea Victoriei 29. 2755

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1283
Se lucrează în rate lunare

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA
Societate Anonimă.

Publicațiune.

In vederea preschimbarei acțiunilor la purtător în acțiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii No. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invita pe domnii acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posedă spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, Str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9½—12½ a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posedă indicând numărul fiecarei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocierea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea încasa dividendele cuvenite acțiunilor ce posedă.

Domnii Acționari vor arăta neapărat și naționalitatea lor cunoscând ca operațiunea stampilarei acțiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chemat constata în acelas timp după indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonimă Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița.

2738

Bandage de Cauciuc
pentru Autocamioane
toate dimensiunile 2747-2
Depozit la
Emil Blaga, Cluj
La cerere se trimite prețul curent

No. 442—923.

Publicațiune.

Primăria comunală din Fenești-unguresc **dă în arândă crijma comunală** prin licitațiune publică în ziua de 10 Maiu 1923 la 2 oare p. m. pe timpul de 3 anii în localul crișmei comunale.

Prețul de strigare este 8000 Lei.

Condițiunile de licitație se pot vedea în oarele oficioase în biroul notarial din Lonasasasca.

Primăria comunală

Fenești-unguresc, la 24 Aprilie 1923.

Petru Iacob, notar cercual. 2753 Varad, prim. com.

UZINELE DE FIER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA S. A

Înștiințare.

Se aduce la cunoștința D-lor acționari cari prezintă conform publicațiunilor precedente acțiunile lor la stampilare că odată cu depunerea acestora să aducă și acte doveditoare cu privire la cetățenie pentru ca să poată lua cunoștință despre această comisiunea instituită de Ministerul de Industrie și Comerț pentru supravegherea operațiunei stampilarei.

Totodată acționarii cari au și depus acțiunile sunt rugați a aduce sus-menționatele acte care li se vor restitui odată cu acțiunile stampilate.

In ceeace privește băncile care prezintă spre stampilare acțiunile clienților lor acestea vor trebui să dovedească deasemenea cetățenia acționarilor.

Direcțiunea Generală
a Uzinelor de Fier și Domeniilor
din Reșița S. A.

2733-3

1 MAI
S'e deschide
Restaurantul Hoia
lângă Pădurea Hoia
aranjat cu
Fripturi și Băuturi. Bere și Vinuri.

Automobilele Blaga stau la dispoziția publicului de dimineața până seara făcând Transporturi de la aproprierea Central până în Pădurei Hoia

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
CLUJ, Regina Maria No. 10

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Presa cehoslovacă și iredentismul școlilor maghiare de la noi

Un organ al guvernului ceho-slovac despre situația învățământului din România. Școlile ungurești își pregătesc singure închiderea — spune „Prager Presse".

Tipetele presei ungurești în legătură cu măsurile luate de statul român față de iredentismul școlilor maghiare, n'au putut rămânea fără răsunet și presa din străinătate a început să se intereseze de chestiune, cu atât mai vârtos cu cât ungurii de aici au amenințat România cu proteste la Liga Națiunilor.

Discuția a început-o „Prager Presse" din 25 Aprilie, publicând o lungă și destul de întemeiată corespondență bucureșteană privitoare nu numai la școlile ungurești, ci la întreaga problemă a învățământului dela noi, făcând într-o câtva prin aceasta ceeace face și presa maghiară, să arate adică, că măsurile guvernului român față de școlile maghiare fac parte dintr'un program al ministerului nostru de instrucție. S'ar crede din aceasta, că măsurile guvernului ar fi măsuri preconcepute.

In schimb organul german al guvernului cehoslovac prezintă în întregime primejdia școlilor maghiare.

Citează printre altele iredentismul dela liceul catolic din Oradea și francofobia liceelor din Cluj, cari se opun cu încăpățânare ordinului de introducere a limbii franceze.

„Firește — observă corespondentul organului guvernului cehoslovac — presa maghiară scrie împotriva „acestei noui oprimări" a națiunii maghiare și conducătorii politici unguri au convocat pentru ziua a doua a Rusaliilor o adunare de protest și amenință cu apelarea la Societatea Națiunilor. Mult mai simplu ar fi însă, să se înfrâne pe ei înșiși și să nu dea prilej la asemenea „opresiuni". Conducătorii școlilor maghiare însă vor să dea și în afară expresiune drepturilor lor minoritare și lasă tineretul școlar să poarte uniforma lui Horthy sau a lui Bocskai ceeace, firește, nu poate rămânea fără urmări".

Cu toate acestea, mai la vale, vorbind despre politica școlară față de minorități a guvernării române, corespondentul marelui ziar cehoslovac găsește, că „închiderea școlilor confesionale din Transilvania poate însemna pentru minorități o grea și nedreaptă lovitură". Dar adaogă îndată, că „minoritățile ar trebui să se îngrijească a nu da nici o ocazie la aceasta. Dar maghiarimea se dă singură pe mâna politicii regimului".

Spre deosebire de această atitudine a ungurilor și — observăm noi — spre a arăta că măsurile guvernului față de școlile maghiare au trebuit luate, corespondentul lui „Prager Presse" arată, că situația școlilor săsești și șvăbești este minunată și nu numai că nu s'a luat vr'o măsură împotriva lor (pentrucă n'am fost provocați), dar guvernarea română li-a numit doi inspectori dintre sași și șvabi.

Remarcăm obiectivitatea ziarului cehoslovac, dar ținem să înregistrăm o lacună a informațiunilor sale. Corespondentul lui „Prager Presse" a căutat adică să îmbrățișeze întreaga problemă a învățământului nostru public și firește și relațiunile dintre stat și școlile confesionale, justificându-ne politica de statificare. Dar socotim, că trebuia negreșit să se dea și o sumară statistică a școlilor ungurești și să se arate, că în trei ani de dominație românească ungurii au înființat nu mai puțin de zece școli secundare, întrecând, cu cele avute, numărul liceelor noastre din Ardeal. O asemenea informație ar fi arătat întreaga oprimare a ungurilor din România și ar fi arătat totodată, la ce s'a căutat din partea maghiară a se răspunde cu instigația iredentistă și cu amenințarea la Liga Națiunilor.

Firește însă, apărarea ce s'a luat prin organul guvernului cehoslovac toleranței noastre, scuză această lacună, pe care am ținut s'o relevăm numai pentru concetățenii noștri unguri.

*

In continuare, corespondentul lui „Prager Presse" vorbește despre cele 3000 de școli primare care se înființează prin contribuție publică, la inițiativa d-lui ministru dr. C. Anghelescu.

„Ministru al instrucției în cabinetul Brătianu este dr. C. Anghelescu, — spune ziarul din Praga.

D-sa muncește în tăcere și, fără mult sgomot, a construit în vechiul regat în cursul anului trecut, 2000 de școli primare. Opera sa este cu atât mai valoroasă, cu cât noile construcții nu s'au făcut din bugetul statului ci din benevolele contribuții ale cetățenilor și aceasta abia după trei ani după ocupația germană, care a supt atât de mult pe cetățeni. In afară de aceasta a înființat mai multe mii de biblioteci școlare".

Concurs

Pentru ocuparea postului de subnotar la notariatul cercual din Măgura (județul Bistrița-Năsăud) **să caută un subnotar** cu cunoștința perfectă a limbei române și versat în agendele notariale.

Subnotarul afară de retribuțiunile normate în Decret XX. mai capătă locuință constătătoare din 2 chilii la localul notarial și grădină de legume, apoi întreg venitul dela pașapoartele de vite care anual face ce 2—3000 Lei și 1/3 a parte din venitele după lucrările private încredințate lui, iar dacă își va da silința și mai mult.

La acest post pot concura nu numai cei ce cvalificație conform §-ului 3 Art. XX—1900 ci și cei cu praxă recerută.

Cererile înzestrate cu documentele, se vor înainta la pretura plasei Rodna veche.

Măgura, la 26 Maiu 1923.

MACEDON COZAC
notar cercual.

2754

De vânzare o Vila

în Caransebeș-Teiuș constatatoare de 2 camere, sală, verandă, o locuință pentru servitori și 1/2 jugăr de pământ sădit cu pomi fructiferi
Pretul 135.000 Lei.

Se poate interesa la Dl V. MEWORACH A.a TIMISOARA Cetate, Str. Eugen de Savoye 5. 2752

Știri din Banat

Descoperirea unei vaste contrabande de unt

Timișoara — K. Jörg locuitor în Liebling și unul dintre cei mai mari fabricanți de brânzeturi din țara noastră, a cerut un permis pentru a exporta 30.000 kgr. de unt. Neobținând acest permis, Jörg a recurs la un trec spre a-și face totuși afacerile. El împacheta untul în pachețele mici și le trimitea la Viena pe adresa unui anume Gaspari, având grijă să pună pe pachețele eticheta: mostre fără valoare. Grație autorităților noastre vamale, contrabanda a fost descoperită și s'a confiscat întreaga cantitate de unt vânzându-se mai apoi la licitație. Untul descoperit și confiscat de vamă întrece până acuma valoarea de 32.600 Lei. Nu se știe încă de când a început Jörg această operație. Autoritățile au deschis o anchetă.

Înțelegerea dintre patroni și muncitori

Tratativele începute acum trei zile între patroni și muncitori s'au terminat azi. A intervenit următoarea înțelegere: muncitorii vor primi dela 1 Aprilie până 1 Mai 15, dela 1 Mai până la 1 Iulie 20 și dela 1 Iulie până la 1 Octombrie 25 la sută spor la salar. S'a încheiat și contractul colectiv pe o durată de șase luni de zile.

Vizită ministerială

Azi de dimineață a sosit în localitate d. ministru C. Banu. Excelența Sa venea dinspre Arad și s'a oprit numai în treacăt în orașul nostru.

Teatru

In localitate a sosit trupa dlui Mișu Fotino pentru a da trei reprezentații. Repertoriul constă din: „Păi njenul" de A. de Hertz, „Diavolul" de Francisc Molnar și „Lulu".

Descoperirea unui depozit de granit

In corespondența noastră de ieri am scris despe incendiul care a distrus pădurea din comuna Tincova și am amintit că dl primar al orașului nostru a plecat în această comună spre a se convinge personal despre pagubele cauzate de incendiu. Azi dl primar s'a reîntors dar a adus o veste bună. Pagubele cauzate de incendiu nu sunt prea mari în schimb în hotarul acestei comune sunt depozitate enorme cantități de peatră de granit. Au fost aduse câteva mostre din această piatră spre a fi examinate de specialiști. Dacă specialiștii vor găsi că e rentabil să se exploateze aceste bogății — munca se va începe numaidecât.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

Cea mai fina crema pentru ghete

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 787 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Joi 3 Mai 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

R CLUJ 1. 6093

Frontul cultural

Desele veniri ale A. S. R. Principele Carol în Ardeal ău ceva din inspecția unui comandant pe frontul de luptă. Căci, în adevăr, aici în Ardeal toți suntem înșirați pe un front de luptă. Suntem un fel de ostași cari ne străduim a cuceri cât mai multe poziții pentru energiile creiatoare ale neamului.

Războiul care ne-a dat stăpânirea Ardealului continuă sub altă înfățișare și desigur și cu alte mijloace. Suntem datori ca prin toate facultățile și puterile noastre să recucerim ceiace s'ar pierdut într'o mie de ani de stăpânire străină.

Prin nimic nu putem să ne afirmăm aci mai mult ca prin cultură. Nu urâm desigur pe nimeni și nu ne încearcă nici un simțământ de dușmănie sau gând de răzbunare, dar este o datorie pentru noi, de pretutindeni, dar mai cu seamă din Ardeal, să ne dovedim puterile creiatoare și să ne arătăm tăria. Căci aici nu este numai o operă de afirmare a culturii naționale pe care trebuie s'o îndeplinim ci și o operă de recucerire a Ardealului pentru spiritul românesc.

Suntem în Ardeal angajați într'o luptă de care depinde deplina noastră biruință.

Acest lucru a fost înțeles de Prințul Moștenitor. Venirile sale în Ardeal sunt dovezi despre importanța luptei culturale pe care o purtăm aci.

Iată de ce, de data asta, Principele Carol a venit în numele Fundației Culturale care-i poartă numele. Iată de ce Alteța Sa a luat contact cu toți factorii culturali ai orașului și județului, cu profesorii universitari, cu scriitorii, cu profesorii de liceu, cu preoții și cu învățătorii.

In cuvântarea pe care a ținut-o la recepția dela Universitate, Prințul Carol a ținut să arate însemnătatea luptei culturale pentru afirmarea noastră ca națiune. El a făcut apel la intuziasmul și la puterea de muncă a tuturor acestor ostași ai culturii, cerându-le să se păstreze totdeauna înarmați, să lucreze neîncetat pentru răspândirea culturei românești. Fiecare școală, dela cea mai înaltă până la cea mai modestă, dela Universitate până la școala rurală, trebuie să fie o cetățuie de viață și de carte românească.

Iar la șezătoarea ținută în sala Teatrului Național, d-l Mugur, directorul fundației, a arătat că Fundația culturală „Principele Carol" vin în Ardeal să organizeze această luptă culturală și să dea tuturor așezămintelor noastre culturale de aici un plan unitar de acțiune.

Această acțiune prezidată de Prințul Moștenitor trebuie să solicite toate energiile și valorile noastre culturale. Căci în războiul pe care-l ducem nici o forță nu este de prisos.

Venind însoțit de câțiva scriitori din vechiul regat și invitând să ia loc alături și pe scriitorii de aci, Principele Carol a voit să dea acțiunei întreprinse caracterul ei pur cultural.

Dar această acțiune trebuie să însemne pentru fiecare dintre noi și o aruncare pe planul al doilea a luptelor politice. Ea vine să reia din mijlocul vâltorii politice atâtea energii și atâtea valori pe cari le putem întrebuința cu mult mai mult folos în slujba culturii naționale.

Căci în Ardeal, unde stăpânirea românească se găsește la începutul ei, nimic nu este consolidat și întărirea ei aci o așteptăm în rândul dintâi dela cuceririle culturei românești.

Pe frontul luptei pe care o purtăm aci trebuie să vină toate forțele noastre culturale. La chemarea Prințului Carol suntem datori să răspundem cu toți. Căci numai astfel vom putea câștiga biruința dela care așteptăm întărirea stăpânirii românești și recunoașterea deplină a virtuților noastre creiatoare.

Politica de duplicitate a Ungariei

Contele Albert Apponyi, același care a vrut să înducă în eroare Conferința internațională parlamentară de la Basel, asupra situațiunei minorităților maghiare din statele succesoare ale fostei monarchii austro-ungare, găsește un nou prilej să atace Mica Antantă și în special România într'un articol publicat în ultimul număr din „Revue de Genève", sub titlul: „Ungaria în primăvara anului 1923".

Modul în care contele Apponyi, caută să deformeze realitatea, e demn de relevat cu atât mai mult cu cât el apără Ungaria de acuzațiunile de iredentism și înarmare, care s'au dovedit a fi întemeiate prin agitațiile necontenite ce au avut loc la graniță, ori de câte ori evenimentele din Occident sau Orient păreau să amenințe pacea europeană.

Pentru a arăta inexistența acestor agitații, care au adus protestul Marei și Micei Antante, Contele Apponyi crede că cel mai bun sistem de apărare al Ungariei în străinătate e de a pune în sarcina vecinilor săi, intențiile țărei sale.

„România — spune Contele Apponyi — se știe că ar vrea să-și împingă frontiera de Vest până la râul Tisa, Cehoslovacia până la linia Vair, fără a mai vorbi de Jugoslavia, care la rândul său ar dori să pună stăpânire pe zăcămintele de huilă dela Pécs".

Cu alte cuvinte, noi căutăm cearta cu lumânarea, pasărilor fii ai lui Attila „încercuiți de națiuni ostile și înarmate până în dinți" cum se spune în același articol.

Dar cinismul contelui Apponyi nu se oprește aici: el vorbește de Ungaria dezarmată, prada militarismului vecinilor săi.

„Pactul Societății Națiunilor proclamă principiul dezarmării universale; dar punerea în execuție a acestui principiu este amânată la calendele grecești printr'un sabotaj sistematic care e un adevărat scandal al timpurilor actuale" zice Contele Apponyi.

Și revoltat de această stare de lucruri, Domnia Sa amenință Mica Antantă cu protestul Ungariei la Societatea Națiunilor, pentru pune rea în aplicare a articolului 11 și 12 din pactul Societății Națiunilor, care să înlăture „calculele fraudei și ale violenței".

Nu e întâia oară când Ungaria își dă singură certificat de nevinovăție, servindu-se de acuzațiunile ce i se aduc pentru a le întoarce împotriva acuzatorilor. Cunoaștem acest sistem încă de pe vremea când Ungaria era a-tot-puternică pe destinul altor naționalități asuprite.

Ceia ce ne miră însă, e lipsa totală de sinceritate a vecinilor noștri, a căror politică de duplicitate nu-și are asemănare decât cu a Bulgarilor.

Căci în timp ce prin presă duc în străinătate o campanie activă împotriva Micei Antante, pentru a scăpa Ungaria de dezarmare și de plata reparațiunilor, cercurile oficiale amăgesc guvernele respective cu tot felul de promisiuni, care de care mai măgulitoare, toate manifestând dorința Ungariei de a întreține relații pașnice cu vecinii săi.

Întrucât ne privește n'am avea de amintit decât numeroasele interviewuri ce le acordă diferitelor ziare contele Zichy-Rubidos, interviewuri în care se vorbește de stabilirea de acorduri intelectuale, economice prin care ni s'ar putea câștiga încrederea.

Nu ne-am dat nici odată la o parte din drumul vreunei înțelegeri, dar după cum am mai spus și altă dată, ea depinde de buna credință a oamenilor politici maghiari cari trebuie să respecte angajamentele luate prin tratatul de pace și să dea o politică sinceră, nu de duplicitate, singura dela care ea poate aștepta o atitudine cât mai binevoitoare nevoilor Ungariei, atât din partea noastră cât și a aliaților noștri.

Germania a stabilit suma despăgubirilor

Se cere însă evacuarea Ruhrului.

Viena, 30. — O telegramă din Berlin anunță că guvernul german a încunoștiințat pe aliați, că a stabilit, ca sumă pentru reparațiuni 30 miliarde mărci aur și că acceptă controlul aliaților asupra plății.

Cermania cere însă evacuarea Ruhrului.

A doua conferință dela Lausanne

Atmosfera generală. Nemulțumiri și interese opuse de toate părțile.

A doua conferință dela Lausanne s'a deschis într'o atmosferă de nu prea mult optimism. Greșelile săvârșite în prima Conferință îndreptățesc îndestul această lipsă de încredere. Cu toate acestea nu trebue să pierdem orice nădejde în pacea orientală, aliații sunt de rândul acesta hotărâți să o curme cu toate tergiversările Turcilor.

Dar la Lausanne optimismul nu a părăsit unele cercuri. Tuturor încredințărilor acestora ei se răspund că turcii massează trupe la frontiera Siriei și dacă Franța nu-și va lua din timp toate măsurile de a evita un conflict, va da agresiunei un caracter și mai pronunțat și cu mult mai periculos. Cu toate acestea cercurile conducătoare franceze nu par prea îngrijate. E apoape dovedit că turcii au adunat la estul Ciliciei, în apropiere de Osmanieh și Toprokaleh câteva batalioane de infanterie cu artileria necesară. Turcii au dat o explicație oarecare acestei manevre, dar nu-și pot face iluzii asupra urmărilor unei politici de agresiune. In ziua în care drapelul francez va fi atacat — spun cercurile conducătoare franceze — acei ce cunosc Franța ca tolerantă și conciliantă, nu o vor mai recunoaște. Pe de altă parte, dacă Franța nu dorește o prelungire a ocupației strâmtorilor, ea nu înțelege să ridice ocupația înainte ca tratatul de pace să fi intrat în vigoare. Sau nu poate fi vorba de așa ceva, atâta vreme cât se constată deoparte concentrări de trupe.

In aceste condițiuni s'au deschis ședințele Conferinței de la Lausanne, menite să dea o soluție celor trei litigii mai importante.

Obiecțiunile turcilor

Incă de la început delegații turci au lăsat să se înțeleagă că au două nemulțumiri contra aliaților. Ei se plâng că guvernele Antantei nu respectă cele două din concesiunile făcute de ele în ziua de 4 Februarie, și anume: reglementarea garanțiilor judiciare după formula d-lui Montagna, și disjungerea clauselor economice. Mai mult se spune că turcii intenționează să nu mai despăgubească pe aliați pentru pagubele suferite în război.

In chestiunea despăgubirilor este cu desăvârșire nedrept de a se ajunge în acelaș timp la două soluții contradictorii: una prin care se hotărăște ca Turcia să plătească și alta prin care se interzice Turciei să fie despăgubită de Grecia. Pe de altă parte Grecia nu va plăti nimic Turciei fără a fi constrânsă; sau a permite constrângerea Greciei înseamnă a permite un nou război în Balcani. Pentru a se ieși din această încurcătură, aliații nu și-ar putea însuși pentru plata reparațiilor ce li se cuvin, o parte din creanțele pe cari Turcia le posedă asupra Greciei?

Puterile antantei au mijloace cu mult mai eficace pentru a constrânge regatul helenic să plătească, unde deja funcționează o Comisiune a Datorilor. Combinația ar putea fi folositoare pentru Grecia, pe care o scoate dintr'un mare pericol.

Garanțiile juridice

Celelalte două chestiuni puse de către delegații turci, prezintă defectul că aliații nu sunt legați cu nimic. Delegația turcă și-a retras adeziunea pe care o dăduse formulei Montagna, și disjungerea clauselor economice n'a făcut obiectul niciunei înțelegeri semnate.

Chestiunea garanțiilor judiciare care ar fi putut fi soluționată de formula Montagna, nu este așa de importantă. Desigur că străinii trebue tratați cu justețe când au de face cu tribunalele turcești; dar aceasta nu se apără cu garanții teoretice, înscrise cu chin cu vai într'o convenție internațională. Ar trebui poate să se aplice mai bine dreptul ginților, care autorizează toate guvernele să ceară respectarea supușilor lor.

De acest aviz sunt toți cei ce trăiesc în Turcia și au nevoie de garanții reale, și aceasta depinde de relațiunile cari vor exista între guvernele statelor europene și guvernul turc.

Clauzele economice

Aceste relațiuni amenință să fie veșnic încordate de clausele economice, cu alte cuvinte de regimul concesionarilor străini în Turcia. In timpul și după Conferința de la Lausanne, s'a văzut cât de supărător a fost că s'au lăsat în suspensie stipulațiile economice, în timp ce se trasau frontierele occidentale ale Turciei și se reglementa regimul străinilor. Acum aproape o lună, concesionarii francezi erau invitați la Quai d'Orsay, pentru a se grupa și a angaja negociațiuni directe cu guvernul turc.

Nici până astăzi ministerul de externe francez n'a putut căpăta numele delegaților concesionarilor francezi. Intre timp Turcia a ratificat ceeace se numește concesiunea Chester, și drepturile acordate mai înainte francezilor au fost trecute dintr'o trăsătură de condei americanilor. Deci o nouă greutate pe care o creiază inabilitatea guvernului turc, stârnind nemulțumirea Franței.

In aceste condițiuni se urmează desbaterile Conferinței de la Lausanne, și greutățile de invins precum se vede nu sunt mici.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Scriitorii români în Ardeal

De vorbă cu d. Corneliu Moldovan, președintele S. S. R.

Distinsul scriitor comunică cetitorilor noștri impresiile culese în Ardeal cu prilejul ședătorilor literare.

„Noi scriitorii, ne simțim în stare să dregem ceia ce strică politicianii", — declară autorul „Purgatorului"

Înțelegâna că în drumul lor prin Ardeal scriitorii români vor fi nu numai răspânditori ai frumusețelor cuprinse în literatura noastră, ci și atenți observatori ai împrejurărilor speciale în care ne găsim aici ca stat și cultură, am căutat să stăm de vorbă cu aceia dintre ei dela cari am crezut că vom putea să culegem prețioase orientări asupra singurei probleme care trebuie să ne preocupe astăzi: **cucerirea Ardealului prin cultură.**

Cel dintâi cu care am putut să vorbim este domnul Corneliu Moldovan, președintele „Societății scriitorilor români" și unul din reprezentanții de seamă ai vieții noastre literare din ultimii cincisprezece ani.

La întrebările puse de noi, d-sa ne-a făcut următoarele declarații menite să ne facă și mai atenți asupra datoriei pe care o avem de a desvolta puterile militante ale culturei românești în Ardeal:

Rostul șezătorilor literare

„Primele șezători literare ale „Societății scriitorilor români" ținute în Ardeal au avut loc acum 12 ani — sub unguri. Pe atunci, președintele societății noastre era Emil Gârleanu. Aceste șezători, care s'au ținut în diferite orașe mari ale Ardealului, erau cu totul de altă natură decât cele de azi. Șezătorile de atunci aveau ca menire întărirea energiilor românești și apropierea dintre cele două grupări românești din jurul ziarelor „Tribuna" și „Românul". Ele însemnau pregătirea unei mobilizări sufletești în așteptarea evenimentelor istorice ce nu puteau să mai întârzie mult.

Șezătorile de acum au menirea de a creia stări sufletești mai prielnice pentru realizarea unificării.

Dintre scriitorii români cari au luat parte la șezătorile de atunci, mulți au dispărut: Gârleanu, Iosif, Anghel, Chendi ș. a. La șezătorile de acum n'au mai rămas din cei de atunci decât Agârbiceanu, Zaharie Bârsan și cu mine.

Cum au fost primiți scrfitorii la Cluj

In această privință, domnul Corneliu Moldovan ne spune următoarele:

„Primirea, șezătoarea și banchetul la Cluj au fost fără nici o exagerare o adevărată sărbătoare pentru literatura românească. Aceasta e o indicație și o speranță că succesul uriaș al scriitorilor la Cluj va avea un răsunet în întreg Ardealul. Reușita așa de strălucită a șezătoarei literare din Cluj dovedește în chip elocvent două lucruri. Mai întâi, românizarea foarte rapidă a acestui mare centru al Ardealului care, după cum se știe, a fost una dintre cele mai bine întărite citadele ale maghiarismului.

In al doilea rând, succesul de care vorbeam denotă o excelentă pregătire a publicului clujan pentru toate manifestațiunile de artă și cultură.

N'am observat mai nici o deosebire de mentalitate între noi cei din regat și clujeni, și dacă se poate întrebuința cuvintele de „regățeni" și „ardeleni" în politică și comerț, apoi silită și nefirească consider întrebuințarea acestor expresii în relațiunile dintre cărturari și publicul mare. Se simte o frăție deplină sub acest raport, frăție care parcă durează de când e lumea.

Ar fi de dorit ca astfel de manifestații culturale să continue și să se desvolte pentru grăbirea operei de înfrățire atât de necesară.

„Noi scriitorii, din cauza creditului atât de mare pe care ni-l acordă publicul românesc din Ardeal, ne simțim în stare să dregem ceia ce strică politicianii.

Cărțile literare în Ardeal

„Din vizita făcută în diferitele librării și din informațiile pe care le-am culeș am căpătat o impresie nu tocmai măgulitoare în ceia ce privește vânzarea cărților și a revistelor românești.

Înainte de războiu, se citea în Ardeal mai multă literatură românească decât astăzi. Această literatură era un „fruct oprit" de stăpânirea de atunci. Înainte de războiu românii nu erau chemați la atâtea funcții și însărcinări economice și politice, — așa că aveau timp — și citeau mai mult.

Azi ungurii cari se odihnesc, fiindcă au trecut în planul al doilea în viața publică a Ardealului, au destulă vreme să citească literatură. Sperăm însă că școlile românești din Ardeal vor da foarte repede un puternic coeficient de cititori ai cărților românești și nădăjduim că profesorii își vor face datoria îndrumând tinerile generații în această direcție.

Relațiile culturale între români și unguri

„Negreșit că concepția politică conducătoare în statul român nu se poate baza pe premizele unui stat poliglot, ci trebuie să pornească dela principiul unui stat național. Aceasta nu înseamnă să tăgăduim existența minorităților maghiare și săsești și să căutăm a le stânjeni respirare culturală proprie.

Ar fi aceasta o întreită greșala: a) aplicând metodele lor de împilare pentru care statul românesc nu poate decât să le poarte recunoștință pentru trecut, am alimenta, involuntar, iredente, și am crea martiri maghiari ridicând în primul loc la lumină nenumărate elemente mediocre; b) oprimând desvoltarea culturei maghiare facem un prost serviciu statului prin faptul că am face să se scoboare nivelul cultural general al țării, și în fine c) stingem orice posibilitate de colaborare între minoritatea maghiară și statul român și indirect orice posibilitate de asimilare.

Aceasta nu înseamnă însă că am admite toleranța excesivă. Statul român nu poate admite nici o știrbire din drepturile sale integrale de stat național și orice încercare de iredentă trebue stinsă în germene fără nici o milă.

Colaborarea dintre minoritatea maghiară și statul român e bine venită și chiar dorită, dar numai în scop cultural constructiv și în slujba civilizației.

Politica românească trebue să tindă la distrugerea oricărei tendințe distructive, și aceeste chiar spre binele populației maghiare din Ardeal, destul de speculată până azi fie de agenții latifundiarilor, fie de agitatorii pe tipi de nobilii de la Buda-Pesta. Cu exproprierea și cu votul universal minoritatea maghiară din România are o situație mult superioară populației maghiare din statul liber al Ungariei.

Presa românească și presa maghiară din Ardeal

„Presa maghiară e destul de atrăgătoare, pentru că e o presă de perpetuă opoziție, adică o presă care se servește de cel mai larg diapason al plângerei, al protestării și revoltei.

Este o presă cu tendințe, foarte abil ascunse, de distrucție. Presa lor este mai veche și mai bine înzestrată, și se pare că ajutoarele materiale care vin poate și din Buda-Pesta sunt destul de însemnate.

Cu atât mai mare este deci detoria noastră, a partidelor politice românești și poate chiar a statului, ca să întărim presa românească din Ardeal, ajutându-o cu orice sacrificii până în ziua când cultura românească își va putea impune supremația ei.

Ca concluzie, nici un sacrificiu pentru presa românească din Ardeal nu e prea mare și oamenii noștrii politici și guvernanții să-și aducă aminte de vorba veche și cuminte că „sunt economii care costă prea scump."

Teatrul național și Opera română din Cluj

„Același lucru îl putem spune despre toate instituțiile de artă și cultură din Ardeal și în deosebi de Teatrul Național din Cluj, destul de bun și superior celui maghiar — și care totuși trebuie întărit ca să poată avea o expansiune artistică în întreg Ardealul, precum și de Opera română unde am văzut spectacole de artă înaltă tot așa de reușite ca și cele din București.

Dar nu e destul că avem Teatru și Operă la Cluj, când centre puternice maghiare ca Oradia și Tg.-Mureș de ex. rămân să se alimenteze numai dela lumina artei maghiare, înlăturând astfel putința românisării.

O politică culturală de stat va trebui să se îngrijească ca fiecare oraș din Ardeal să devie o cetățuie a culturei românești.

Confiscarea cărților maghiare

„In această chestiune, ne spune d-l Moldovan, socotim că măsura luată de a se interzice cărți cu cuprins iredentist a fost foarte bine venită, însă ea nu trebue să se extindă și asupra operilor literare, care nu pot primejdui siguranța statului.

Rămâne la cumințenia editorilor și a librariilor maghiare ca să nu mai încerce pe viitor strecurarea în cărțile clasice a cărților poștale subversive și a manifestelor incendiare.

Autoritățile românești se vor vedea silite să-i lovească la pungă și să le confișteze toate imprimatele, oricât de inofensive, în mijlocul cărora însă se ascund manifeste și gravuri de propaganda cu embleme revoluționare maghiare."

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparație.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

CIORAPII Lloyd 1471 2947
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand I

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.
Prețul 30 Lei.

A. S. R. PRINCIPELE CAROL la CLUJ

Inspecţia la Grupul V. Aviaţie. Recepţia dela Universitate. Cuvântarea A. S. R. Principele Carol. Cuvântările: I. P. S. S. Episcopul Ivan, a dlui dr Iacobovici, rectorul universităţii, a preşedintelui Centrului Studenţesc. Prezentările. Solemnitatea de după masă. Rrimirea învăţătorilor. Alteţa Sa la Casa învăţătorilor.

In ziua a II-a a şederii Sale în Cluj, Principele Carol, numit de curând inspector al aeronauticei, a făcut o inspecţie grupului V de aviaţie dela Someş-Sat.

Luni la ora 9 dimineaţa a sosit cu automobilul la aerodromul dela Someş-Sat A. S. R. Principele Carol, însoţit de d-l general Petala, comandatnul corpului V de armată.

La intrarea în aerodrom a fost primit de d-l maior Enescu, comandantul grupului.

Avioanele grupului se găseau aşezate în linie, trupa cu ofiţerii şi piloţii în front.

A. S. Regală a trecut în revistă trupa şi avioanele, după care a urmat defilarea.

S'au executat apoi sboruri cu escadrilele în formaţie. Escadrila de luptă (Fokker) a executat îndrăzneţe acrobaţii, iar escadrilele de recunoaştere şi de bombardament au sburat în diferite formaţiuni foarte reuşite.

După aceasta a urmat vizita atelierelor, localurilor şi dormitoarelor grupului.

Ofiţerii şi piloţii au fost prezentaţi A. S. Regale.

Principele Carol a scris în registrul istoric al grupului aducând elogii grupului pentru munca depusă, în care vede o chezăşie pentru dezvoltarea şi progresul aviaţiei române.

Inainte de plecare A. S. Regală a ţinut să mulţumească comandantului şi ofiţerilor grupului pentru frumoasele realizări pe cari le-au înfăptuit şi a făgăduit că va lucra pentru înzestrarea aviaţiei noastre cu tot ceiace este necesar pentru a-i asigura dezvoltarea.

In faţa avioanelor A. S. Regală Principele Carol s'a fotografiat împreună cu însoţitorii Săi şi cu ofiţerii grupului de aviaţie.

La ora 11 A. S. Regală a părăsit aerodromul.

Recepţia dela Universitate

Cuvântarea P. S. S. Episcopul Ivan şi a dlui prof. Dr Iacobovici, rectorul Universităţii.

Răspunsul A. S. R. Principele Carol.

Cuvântarea preşedintelui Centrului studenţesc

La ora 11 jum. a sosit cu automobilul, însoţit de d-l general Petala, A. S. R. Principele Carol.

In faţa Universităţii lume multă şi studenţimea salută cu entusiaste urale sosirea A. S. Regale.

La apariţia Sa în Aula Universităţii, Principele Carol este primit cu aplauze şi urale de publicul din sală, alcătuit din toţi intelectualii oraşului nostru, profesori universitari, reprezentanţii bisericilor, studenţi etc.

Cel dintâi ia cuvântul:

P. S. S. EPISCOPUL IVAN care îşi mărturiseşte emoţiunea de care este cuprins salutând în numele bisericei pe viitorul rege al ţării.

Arată rostul de educaţie sufletească şi cultură pe care biserica îl are în statul modern şi făgăduieşte Alteţii Sale că slujitorii Domnului îşi vor face cu credinţă şi cu devotament datoria lor în mijlocul naţiunei. Roagă pe Alteţa Sa să fie interpretul preoţimei la treptele Tronului.

P. S. Sa îşi încheie cuvântarea strigând: Trăiască Regele şi întreaga Dinastie.

D-l prof. IACOBOVICI, rectorul Universităţii, aduce în numele acestei înalte instituţii de cultură respectuoase omagii A. S. Regale.

Mărturiseşte mulţumirea şi mândria pe care le simt toţi clujenii văzând că A. S. R. Principele Carol începându-şi opera de răspândire a culturii a ales ca prim oraş, de unde porneşte această cruciadă a culturii, Clujul, cu Universitatea sa pe care a inaugurat-o acum patru ani M. S. Regele.

Cuvântarea A. S. R. Principele Carol

Răspunzând la aceste cuvântări, A. S. R. PRINCIPELE CAROL mulţumeşte reprezentanţilor bisericei şi intelectualilor Clujului pentru munca pe care o depun în folosul luminării poporului şi pentru avântul cu care au răspuns la apelul Său.

Rolul preoţimei, cu deosebire într'o ţară de ţărani chemată de abia acum să-şi afirme energiile ei creiatoare, nu e numai de a propovădui credinţa ci şi acea tot atât de important de a face operă culturală.

Preoţii ca şi învăţătorii sunt cei mai de seamă factori ai educaţiei şi ai culturii.

In aceste timpuri turburi şi în această situaţiune grea, învăţătorimea, dela rector până la supleantul de învăţător, apare ca a doua armată a ţării.

El îi revine datoria de a pune temelia unui neam întreg şi deaceia ea trebuie să-şi dea bine seama de rostul pe care-l are în viaţa naţiunei.

Invăţătorul este folositor doar atunci când din carte face un mijloc nu un scop. Totul e ca elevul să ştie a citi ceea ce a citit şi să ştie cum să citească. In dosul slovelor el trebuie să poată prinde înţelesul cărţii. Când învăţătorul a realizat aceasta în elevii săi, el a binemeritat dela Patrie.

Adresându-se studenţilor, A. S. Regală le spune că ei sunt viitorul ţării; pasul pe care l'au făcut acum aduce suferinţa naţiunei.

Vă dau sfatul şi vă fac rugămintea ca, privind mai departe, peste anii de studiu, să rămâneţi totdeauna ostaşi ai culturii.

In munca culturală pe care trebuie s'o realizăm cu stăruinţă, cu elan şi cu energie vă cer sprijinul pentruca să dăm culturii româneşti putinţa să se afirme. In acest scop unul din mijloacele cele mai bune este să creiaţi legătură cât mai strânsă între voi şi profesorii voştri.

Profesorul, studentul şi laboratorul trebuie să alcătuiască un singur suflet.

A. S. R. Principele Carol îşi sfârşeşte cuvântarea în mijlocul uralelor.

D-l GEORGE ALEXA, preşedintele Centrului studenţesc „Petru Maior", în numele generaţiei de studenţi cari acum se ridică şi cari vor fi mâine slujbaşii Alteţii Sale, făgăduieşte că tinerimea universitară îşi dedică toate forţele morale luptei pentru afirmarea culturii naţionale şi că alături de toţi aceia cari se străduesc, va munci laolaltă pentru a dura monumentul de înălţare al poporului românesc.

Aceasta nu este nădejdea şi aceasta ni este idealul.

După ovaţiuni însufleţite care se fac Prinţului Carol solemnitatea ia sfârşit. A. S. Regală trece în sala vecină unde îi sunt prezentaţi pe rând reprezentanţii bisericei, profesorii universitari şi profesorii secundari.

La ora 1. A. S. Regală părăseşte Universitatea. La eşire, studenţii şi publicul au cântat *Trăiască Regele*.

*

După amiază a avut loc tot la Universitate, în prezenţa A. S. Regale Principele Carol, o consfătuire a factorilor vieţii sportive din oraşul nostru.

S'au discutat chestiuni în legătură cu desfăşurarea unei acţiuni pentru răspândirea sportului în popor şi chestiuni privind organizaţiile sportive din oraşul nostru.

La ora 4 în Aula Universităţii A. S. Regală a fost salutat de învăţătorii judeţului Cojocna.

In numele învăţătorimei din judeţ, d-l Wilt, revizor şcolar, a asigurat pe A. S. Regală că învăţătorii vor fi în mijlocul satelor pionierii ofensivei culturale în frunteа căreia stă A. S. R. Principele Carol. Exprimă simţămintele de dragoste şi devotament pe care învăţătorii le nutresc Tronului şi încheie urând: Trăiască Regele şi Principele Moştenitor.

A. S. Regală Principele Carol mulţumeşte învăţătorimei din judeţul Cluj pentru cuvintele spuse de reprezentantul lor. Indeamnă pe învăţători să pună avânt şi stăruinţă în munca lor de luminători ai poporului şi-i roagă să se aşeze în rândurile mişcării culturale iniţiată sub auspiciile Sale.

A. S. Regală îşi sfârşeşte cuvântarea invitând pe învăţători să ia parte la cea dintâi şezătoare care constitue începutul acestei acţiuni culturale.

Cuvintele Prinţului Carol sunt acoperite de aplauzele puternice ale asistenţei.

In sala de şedinţe a Senatului Universitar se fac prezentările.

După aceasta Alteţa Sa Regală a acordat o audienţă reprezentanţilor studenţimei clujene.

La ora 5 A. S. R. Principele Carol a părăsit Universitatea pentru a vizita Grădina Botanică şi apoi Casa Invăţătorilor.

*

La Casa Invăţătorilor Alteţa Sa a fost întâmpinat de d-l Andrei Pora, directorul instituţiunii, care a arătat principelui că actualmente sunt adăpostiţi în cămin 175 de studenţi universitari, dintre cari 94 sunt fii de învăţători. A. S. Regală Principele Carol a cercetat cu un viu interes instituţia învăţătorilor şi aflând că toate fondurile au fost adunate numai de învăţători a deolarat d-lui Pora: *„E frumos aceasta din partea învăţătorilor ardeleni"*.

Alteţa Sa a exprimat d-lui Pora mulţumirile Sale şi l'a felicitat călduros.

Festivalul de la Teatrul Naţional

Seara, la ora 9, a avut loc în sala Teatrului Naţional un mare festival cultural-artistic la care Prinţul Moştenitor s'a înfăţişat ca înnalt cârmuitor al energiilor culturale româneşti în Ardeal.

După intonarea Imnului regal de către orchestra Operei Române, a luat cuvântul d-l *G. D. Mugur*, preşedintele *„Fundaţiei Principele Carol"*, care a tâlmăcit dorinţa A. S. Regale de a vedea cât mai multe puteri grupate sub steagul culturei româneşti.

Cuvântarea d-lui G. D. Mugur

Mintea fiecăruia caută o desluşire cu privire la rostul acestei şezători culturale. Prinţul Moştenitor crede că cultura, răspândită pretutindeni trebuie să fie însuşirea dominantă a revoluţiei sociale de azi. Cultura singură cuprinde leacul pentru toate suferinţele de după războiu, fiindcă ea singură dă pace inimei, umanisează şi înnalţă.

Având această credinţă, A. S. R. a creiat un instrument de cultură, „Fundaţia Principele Carol", pe care singur o conduce şi pe frontonul căreia stau scrise cuvintele lui Pestalozzi: *„Drag popor, vreau să te ajut!"*

Prin „Fundaţia Principele Carol", celelalte instituţii, în frunte cu „Astra", pot mai uşor să aibe un program de cultură.

Oficialitatea lucrează mai subiectiv; noi lucrăm mai obiectiv.

Pentru a împlini tot ce trebuie pentru mântuirea milioanelor de plugari, A. S. R. are nevoie de ajutorul d-voastră.

Ridicarea poporului nu se poate face de cât prin munca hotărâtă şi entuziastă a tuturor factorilor culturali.

Oricât de bune ar fi legiuirile făcute pentru ţărani, ele nu folosesc nimic dacă nu sunt însoţite şi de cultură.

Nevoile mulţimei ne cer astăzi o voinicească muncă de Samson. Din mijlocul nostru trebuie să se ridice o generaţie constructivă care prin toate actele ei să desăvârşească opera şcoalei. Altfel, tot ce se creiază în şcoală, se dărâmă a doua zi în societate.

PRINTUL CAROL VĂ CHEAMĂ PE TOTI LA O NOBILĂ MUNCĂ PENTRU RIDICAREA MULTIMILOR.

Cinstiţi preoţi şi învăţători! Treziţi energia virtuală a ţăranului. Cultura care se dă astăzi la sate înlesneşte opera de magogilor, dar nu luminează şi nu întăreşte mintile.

Luminaţi deci pe ţăran, şi faceţi ca printr'o politică de dreptate şi de cultură să intrăm cât mai repede în rândul popoarelor mari.

Steag nou de cultură se întinde astăzi asupra Ardealului.

Să-l urmăm!"

Cuvântarea d-lui Mugur a fost salutată cu lungi aplauze care toate se îndreptau spre loja Prinţului Moştenitor ca spre locul de unde porniseră gânduri aşa de frumoase despre rostul şi puterea culturei.

După aceia, scriitorii *Nicolae Crainic, I. Agârbiceanu, I. Pillat, Lucian Blaga, Adrian Maniu şi Zaharia Bârsan* au cetit din operile lor în atenţia plină de admiraţie a publicului din sală.

Festivalul a fost încheiat de Orchestra Operei care, sub conducerea maestrului Bobescu, a executat Ouvertura din Opera *Cântăreţii din Nürenberg"* de Wagner şi *Simfonia No. 5* de Beethoven.

Valul efectuirei desfacere de sezon

La toate mărfurile de Manufactură şi noutăţi

Preţuri mult reduse

La D. MISSIR Fii & Co. S. A.

Memorandului 11. (Unio-u.) CLUJ.

◆ INFORMAŢII ◆

— **De la oficiul de repatriere.** La 26 Iunie, când se împlinesc trei ani dela ratificarea tratatului dela Trianon, expiră termenul de optare pentru o cetăţenie sau alta, urmând ca la această dată toţi câţi au cerut o cetăţenie străină, să fie plecaţi din România.

La această dată se vor desfiinţa toate oficiile de repatriere.

— **Reprezentaţiile trupei Bulandra.** „Diavolul“, cunoscuta piesă a scriitorului ungur Francisc Molnár, se va reprezenta la Teatrul Naţional din localitate Joi, 3 Mai de către compania dramatică „Regina Maria“ din Bucureşti. In rolul „Diavolului“ va apare dl Toni Bulandra, care are o creaţie minunată. Biletele la casa teatrului. Inceputul la ora 9.

— **O casă de economie şi de credit pentru ceferişti.** Consiliul de miniştri a admis în principiu un ante-proiect de lege pentru înfiinţarea Casei de economie, credit şi asistenţă a întregului personal c. f. r.

Este vorbă de reorganizarea fostei case a muncii, punându-se în nota vremei, creiând şcoli, licee, aziluri pentru copii şi invalizii c. f. r., sanatorii, spitale. Intr'o altă ordine de idei: cooperative în toate părţile ţărei, care printr'o strânsă legătură cu centrele să poată procura, unde se simte lipsă, articolele ce se află cu un preţ convenabil în alte puncte, totul cu sprijinul şi controlul unui organ central. Case de împrumut vor pune la dispoziţia personalului şi pensionarilor c. f. r., sumele de care au nevoie cu minimul de formalităţi.

Acest proiect de lege va fi depus în Parlament chiar în această sesiune.

— **Examenele particulare.** Inscrierile pentru examenele particulare (sesiunea Iunie-Septemvrie) s'au prelungit până la 15 Mai.

Ministerul de instrucţie face cunoscut că dela data de mai sus nu mai primeşte nici o cerere.

— **Frontiera româno-ungară.** Ministerul afacerilor strelne publică următorul comunicat:

Comisiunea de delimitare a frontierei dintre România şi Ungaria a terminat delimitarea pe hartă şi va trece cu ajutorul autorităţilor comunale interesate, la instalarea pietrelor de hotar prin cari se însemnează pe teren traseul DEFINITIV al frontierei hotărât de această comisiune şi executorii pentru amândouă ţările.

Această lucrare va dura mai multe luni de zile.

Locuitorii sunt înştiinţaţi de acum, că toate localităţile (satele propriu zise) vor rămâne de acelaşi parte a liniei de demarcaţie unde se găsesc şi astăzi.

Datele când vor fi ocupate de către ţările (părţile) interesate diferitele porţiuni de teren (secţiuni) ale frontierei definitive vor fi fixate ulterior.

— **Convocări.** Membrii Comitetului de 42 ai Casei Naţionale din Cluj sânt convocaţi în ziua de 3 Mai ora 6.30 în localul Casei Naţionale din Str. N. Iorga 2. Sânt în discuţie mai multe chestiuni importante.

— **Arad — Organizarea evreilor.** Evreii din Arad, cari erau împărţiţi până acum în trei fracţiuni, au hotărât Duminecă într'o adunare publică convocată în acest scop, să se grupeze într'o organizaţie, politică unitară.

— **Timişoara — Campania pentru construcţii.** Duminecă s'a ţinut la Timişoara adunarea soc. „Clădirea înfiinţată în scopul de a sprijini acţiunea în vederea construcţiilor.

La adunarea aceasta s'a propus cetăţenilor timişoreni un impozit benevol, care să servească ca fond pentru construcţii.

— **Arad — Jefuirea unei bănci.** Sâmbătă noaptea s'a comis un îndrăzneţ furt la „Prima Bancă de păstrare“ din Vinga, unde dupăcum ne anunţă corespondentul nostru din Arad, opt bandiţi mascaţi au intrat în localul băncii şi după ce au legat şi jefuit de toţii banii şi de toate sculele de preţ pe servitor şi pe soţia acestuia, au pretins servitorului să le dea cheile băncii iar temeii lui să'i conducă în local, unde au spart casa de bani şi au ridicat din ea 49.000 lei.

— **Satu-Mare — Vizitaţiuni canonice.** P. S. Sa Dr. Frenţiu, episcopul greco-catolic al Orăzii Mari a plecat în comunele din estul Sătmarului în inspecţie religioasă, însoţit de canonicul Tămaian şi de secretarul episcopiei.

— **De la universitate.** Cursurile universităţii locale au fost închise pentru două zile. Astăzi la ora 4 p. m. are loc întrunirea colegiului universitar spre a decide definitiv asupra situaţiei universităţii şi a studenţilor grevişti.

— **Dej — Şcolare.** Noul comitet şcolar al şcoalei medii de fete din Dej a fost constituit precum urmează: D-ra Cornelia L. Pop dir. ca prezidentă, d-na Susana P. Both şi dl Ioan Both, secretari; iar ca membri: D-na Elena Dr. Valda-Voevod, D-na Dr. Gâlea, Dl dr. I. Moldovan, Dl dr. Liviu Micşa, D-na Olivia Sârbu şi dl Dimitriu, administrator financiar, — ca censori.

— **Scriitorii români la Alba-Iulia.** Eri, Marţi 1 Maiu, scriitorii români plecaţi în turneu în Ardeal au sosit la Alba-Iulia. In gară scriitorii au fost primiţi de toate notabilităţile oraşului şi de un numeros public.

— **Timişoara — Serbarea sădirei pomilor.** Marţi, 1 Maiu 1923 a avut loc în Piaţa Unirii din Timişoara sădirea pomilor prin care s'a comemorat actul Incoronărei. La această solemnitate au asistat autorităţile civile şi militare. Serviciul divin a fost oficiat de către clerul local; pomii sădiţi au fost stropiţi cu aghiazmă, iar la rădăcina lor s'a îngropat un tub de aramă care conţinea un pergament comemorând ziua.

Apoi dl General Găvănescu a primit defilarea trupelor.

— **Seceta din Basarabia** Ştirile sosite directorului de agricultură arată că în toată Basarabia temperatura s'a ridicat indicând ziua în mediu de 22—24 grade. Nicăeri însă n'a plouat. Dacă aceasta continuă încă o săptămână recolta e în pericol.

— **Arad — Condamnarea unor negustori necinstiţi.** Negustorii Al. Steiner, Hamer şi Iosif Davidovici din Arad, cari au importat dela Budapesta mărci şi timbre false şi le-a pus alci, în circulaţie, au făcut apel împotriva osândirii lor la închisoare. Apelul li-a fost respins de către Curtea de Apel din Timişoara.

In aceeaş situaţie sunt mai mulţi negustori evrei din Oradea, cari au fost osândiţi ca complici ai acestora.

— **Descoperiri arheologice în Banat.** Cu ocazia unor săpături făcute în comuna Cenadul-Mare, s'au descoperit numeroase vase şi lucruri vechii foarte preţioase din timpul romanilor.

Ştiri din Arad

Acte false de cetăţeni în Judeţul Aradului

Părându-i-se suspect, siguranţei din Arad, că în ultimul timp numărul străinilor cari trebue să-se prezinte la Oficiul siguranţei pentru a fi ţinuţi în evidenţă, a scăzut într'un chip inexplicabil, s'au început cercetări întinse, cari au dus zilele acestea la un rezultat senzaţional. Până acum adică, decăteori organele siguranţei bănuiau pe cineva că ar fi venit din Ungaria, li-se prezintau acte de cetăţenie în regulă aşa că cei bănuiţi trebuia să fie lăsaţi liberi. Acum însă s'a întâmplat, că comisarul Ştefănescu a dat peste un individ din Ungaria pe care îl mai arestase odată pentru trecerea frauduloasă a graniţei. Legitimându-l comisarul Ştefănescu a rămas susprins, că cetăţeanul maghiar îi prezinta o dovadă de cetăţenie din partea primăriei din Pecica.

Incepându-se apoi cercetări, s'a dovedit că funcţionarul Şipos István dela primăria cumunei Pecica-maghiară din acest judeţ a furat un foarte mare stoc de certificate de cetăţenie în alb, ştampilate şi sigilate, pe cari le da contra unei sume celor veniţi din Ungaria în mod ilegal.

Şipoş, care şi-a mărturisit vinovăţia şi la domiciliul cărula s'au găsit o mulţime de asemenea certificate în alb, a fost adus la Arad, de unde va fi trmis la Curtea Marţială a corpului 7, din Sibiiu.

Coresp.

Allo ! Allo !

Telegramă

A sosit în Cluj la „Sătăgiana“ Str. Surdă 19 fostă Kiss-utca o cantitate mare de

VIN

cel mai bun şi cel mai ieftin.

Costă numai 10 lei Lt.

Din nevoile Clujului

Ce măsuri a luat administraţia oraşului în chestia cărnei. Morile şi făina necesară oraşului. Ofertele pentru lucrările apaductului. Ce-i cu concesionarea uzinei electrice. Suntem ameninţaţi să nu avem lumină. Exproprierea moşiilor oraşului. Se vor repara străzile.

Ce ne spune d. Moga, primarul Clujului.

Până la sosirea decretului de numire a dlui Utalea ca primar al Clujului d. Moga, unul dintre cei mai distinşi şi pricepuţi consilieri ai oraşului, continuă se conducă administraţia oraşului nostru.

Dl Moga care cunoaşte deaproape toate nevoile Clujului, pune cel mai viu interes pentru soluţionarea lor.

Intr'o convorbire pe care am avut-o cu d-sa, ne-a dat o serie de interesante lămuriri.

Chestia cărnei.

Iată cum explică d. Moga, presiunea măcelarilor în scopul de a li-se permite urcarea preţurilor:

— După toate investigaţiunile făcute de noi, urcarea preţurilor cerută de măcelari, nu poete fi justificată, acum când preţul vitelor au o tendinţă continuă de scadere. Măcelarii, cari toţi sunt unguri, sunt cartelaţi, şi acţiunea lor nu este făcută de cât din spirit de speculă şi se plâng că pierd, dar vă întreb, aţi auzit de vre-un măcelar cari să fi dat falimentul...?

Ca să vă daţi seamă de cât câştigă aceştia, trebue să vă spun, că ei cumpără un miel cu 100 lei şi numai pielea o vând cu 80 lei.

Ce măsuri s'au luat

—Noi vom rezistra însă până la înfrângerea cerbiciei lor. Cu ajutorul armatei avem angajate peste 300 de vite. Pentru cumpărarea şi finanţarea necesară, am convocat comisia financiară a oraşului, şi în urmă am cerut telegrafic autorizaţia ministerului de interne pentru facerea acestor operaţiuni. Trebue să vă spun că vitele ne revin în cost mult mai mic, întrucât pentru transporturi, armata beneficiază de reduceri, de taxe importante.

Dificultăţile morilor

Se ştie că zilele trecute Someşul a inundat aproape toate morile noastre pricinuindu-le stricăciuni, pentru repararea cărora va trece 2—3 luni. Ziarele au scris că din aceasta pricină, nemai putându-se măcina, Clujul este expus să fie lipsit de pâine.

Este adevărat, zice d. Moga că moara Molnar care în general aprovizionează oraşul cu făină, nu va putea funcţiona 2—3 luni.

Faină avem încă deocamdată pe 10 zile. In acelaş timp, sunt în curs de sosire 50 de vagoane. Ni s'a mai propus în acelaş timp o instalaţie cu curent electric cu aceaşi putere motrice ca a apei, astfel încât nu ne lipsesc mijloacele, de a înlătura lipsa de care în aparenţă s'ar părea că suntem ameninţaţi.

Lucrările apaductului

Trecând la alte chestiuni de ordin edilitar, d. Moga ne vorbeşte de chestiunea amplificărei apaductului, proect care a fost întocmit aşteptându-se acum aprobarea lui dela Bucureşti. Pentru lucrările technice care urmează să înceapă imediat, consiliul oraşului a primit două oferte: una din Berlin şi altă din Budapesta. Cea din urmă este cu 800 mii lei mai mică. Incă nu s'au luat în discuţie aceste oferte, astfel că nu s'a dat deocamdată nici o hotărire.

Concesionarea uzinei electrice

Pentru ziua de 1 Mai urma să aibă loc licitaţiunea fixată, pentru concesionarea uzinelor electrice. Domnul Moga ne informează, că această licitaţiune s'a amânat pentru o dată care se va fixa ulterior, cerându-se ministerului noui instrucţiuni în chestia facerei contractului.

Suntem ameninţaţi să n'avem lumină

Domnul Moga ne accentuiază că uzina are actualmente atâtea dificultăţi, încât dacă nu se va proceda urgent la înlăturarea lor, oraşul nostru este ameninţat să rămână fără lumină la iarnă.

Exproprierea moşiilor oraşului

In altă ordine de idei, domnul Moga ne spune, că chestiunea expropierei moşiilor oraşului, pentru care consiliul a pus cele mai mari stăruinţi, întrucât este vorba de averea comunei, s'a tranşat într'un mod relativ favorabil. A fost expropiată moşia Tarcea, care de altfel era un izvor de întreţinere a oraşului, luându-se 216 jugăre din întinderea ei totală de 500 jugăre. Pădurile oraşului a fost deasemenea cruţate.

Ce-i cu repararea străzilor

Punem această din urmă întrebare domnului Moga şi d-sa ne spune că s'au prevăzut toate sumele necesare în noul buget, a cărui aprobare se aşteaptă din zi în zi dela Bucureşti. Lucrările vor începe imediat ce va sosi bugetul.

Dac.

In chestia expulzării fraţilor Farago

Ministerul de Interne în urma anchetei făcute la Cluj de către dl Călugăreanu, inspector general de Siguranţă, a ordonat expulzarea din ţară a fraţilor Farago, cunoscuţii comunişti unguri, cari au avut roluri importante sub regimul lui Bela Kuhn, iar astăzi, ca reprezentanţi ai comuniştilor emigraţi din Ungaria, sunt însărcinaţi cu orgaizarea comunismului în România.

La anchetă au făcut declaraţii complecte asupra acţiunii lor precum şi asupra mijloacelor de care s'au folosit.

Cu ocazia recentei confiscări a cărţilor ungureşti, fraţii Farago, datorită unor cauze care rămân să fie mai bine cunoscute, au fost cruţaţi de neplăcerile confiscării care s'a făcut la toţi ceilalţi, afară de firma „Pallas“, proprietatea acestor doi comunişti.

Nu este exactă deci informaţia apărută în ziarele „Adevărul“, „Dimineaţa“ şi „Lupta“. Expulzarea fraţilor Farago nu s'a ordonat „în urma unui denunţ al unei firme concurente“, ci în urma faptului bine dovedit că susnumiţii sânt agenţi ai comunismului maghiar.

Nu este iarăşi adevărat că fraţii Farago ar fi cetăţeni români. Ei sânt cetăţeni unguri, domiciliaţi în Budapesta, unde îşi au şi familiile lor.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Alegerea de la baroul din Braşov

Eri la orele 10 dimineaţa, baroul din Braşov s'a întrunit la tribunal pentru a'şi alege un nou decan. In urma unor frământări agitate, a fost ales decan dl dr. Eugen Meţianu fostul decan al baroului dizolvat.

EXTERNE

Desbaterile de la Lausanne

Protestul Rusiei

Lausanne — Guvernul sovietelor a protestat că aliaţii au invitat Rusia la conferinţă numai sub condiţiunea semnării convenţiei strâmtorilor. Deasemenea delegatul sovietelor a reclamat că guvernul elveţian a refuzat curierului sovietic din Berlin viza pentru Elveţia.

*

Budapesta — Guvernul a interzis muncitorilor de a face demonstraţii cu ocazia zilei de 1 Mai. Totuşi lucrătorii au suspendat lucrul şi au serbat ziua de întâi Mai fără de întruniri.

*

Budapesta — Daruvary va ţine locul primului ministru în timpul călătoriei sale iar ministrul comerţului, Valco, înlocuieşte pe Callay la finanţe.

Dl ministru Alexandru Constantinescu la Papa.

Ni se telegrafiază din Roma că Papa a primit în audienţă pe dl ministru Al. Constantinescu.

*

Praga (Rador). — Soţia lui Massaryk, preşedintele republicei cehoslovace, suferind de arterioscleroză, a fost lovită de apoplexie şi este într'o stare gravă.

Germania renunţă la politica de rezistinţă.

Londra (Rador). — Este probabil ca Joi Germania să trimită o notă referitoare la reparaţiuni. Cercurile engleze desmint categoric zvonul că ambasadorul britanic dela Berlin sau alţi ambasadari aliaţi ar cunoaşte textul notei sau ar fi conferit cu Cuno asupra conţinutului.

ACTIVITATEA bandelor macedonene din Bulgaria

Lupte sângeroase. Execuţii sumare. 200 de morţi

Am anunţat cititorilor noştri în numărul de Luni al ziarului, hotărârea revoluţionarilor macedoneni din Bulgaria, de a răspunde acordului bulgaro-sârbesc, încheiat de Stambulinsky, cu represalii sângeroase. Arătam Luni, că revoluţionarii au condamnat la moarte chiar pe Stambulinsky şi că asasinarea oficialităţilor ar fi şi început.

Hotărârea comitetului macedonilor revoluţionari a început să fie adusă la îndeplinire, după cum se poate vedea din telegramele de mai jos, primite de noi în cursul nopţii.

Sofia, 30. — Vineri seara, o bandă compusă din peste 300 comitagii, aparţinând organizaţiunii federaliste macedonene a atacat prin surprindere pe şoseaua Nevrocop un detaşament de 50 macedoneni autonomişti.

Lupta — 170 de morţi

In cursul luptei ce s'a angajat între cele două grupe, au căzut 30 de morţi din ambele părţi, iar autonomişti au fost siliţi să se retragă.

Incurajaţi de acest succes, federaliştii au pornit mai înainte pe şosea, cu intenţiunea de a distruge organizaţiunile revoluţionare-autonomiste din judeţul Petrici.

*

Sâmbătă dimineaţa însă, comitagii federalişti au fost complect înconjuraţi de numeroase detaşamente autonomiste, aproape de satul Satufcea şi împinşi spre un defileu unde au căzut morţi 170 din ei.

Execuţii sumare

Răniţii şi cei rămaşi în viaţă s'au predat autonomiştilor.

Conducătorii bandei federaliste făcuţi prizonieri, au fost executaţi pe loc.

Mobilizarea gărzei verzi

Ministrul de interne, d. Cristea Stoianol, a declarat ziariştilor că s'a dispus ca toate organizaţiunile gărzii ţărăneşti să fie gata în orice moment, atunci când guvernul va decreta mobilizarea lor.

Această măsură a fost luată pentru ca în caz de asasinate gărzile ţărăneşti să poată reacţiona cu energie.

Situaţia pe frontul grec

Atena, 30. — Colonelul Plastiras, întors din inspecţie, a declarat că este cât se poate de mulţumit de situaţia care a găsit-o pe front.

Ziarele duc o campanie foarte violentă din cauza faptului că turcii au deschis casele de fier ale particularilor din Smirna şi cer represali. Mersul conferinţei din Lausanne nelinişteste opinia publică şi optimismul scade.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

De vânzare o Vila

în Caransebeş-Teiuş constatatoare de 2 camere, sală, verandă, o locuinţă pentru servitori şi ½ jugăr de pământ sădit cu pomi fructiferi

Preţul 135.000 Lei.

Se poate interesa la Dl V. MEWORACH Á. TIMISOARA Cetate, Str. Eugen de Savoye 5. 2752

Reclama iredentistă a lui „Ujsag"

— Un răspuns necuviincios —

La alarma dată de ziarul nostru în privinţa placardei lui „Ujság" reprezintând pe un lăncier horthist cu lancea aruncată după români, confratele maghiar care a avut cutezanţa acestei insulţi publice, ne răspunde înţepat şi obraznic, nu scuzându-se, ci aruncându-se calificative ca acela de „instigatori stupizi", cu toate că în cuprinsul aceluiaş răspuns confratele maghiar recunoaşte că lăncierul incriminat este un soldat maghiar.

Pentru a se vedea gradul de necuviinţă al ziarului cu placardele horthiste, reproducem următoarele din răspunsul ziarului magnaţilor:

„Publicul poate controla reaua credinţă a acuzaţiei „Infrăţirii:" priveasca placarda de pe stâlpul de afişaj, care reprezintă un călăreţ maghiar (!) In mână are prăjina unui steag: a steagului democraţiei, deasupra inscripţia lui „Ujság". Călăreţul are în cap o şapcă medievală, de fason mai mult polonez decât unguresc. Cu acelaş tip de şapcă pictorii medievali ni-l înfăţişează pe Mihai Viteazul, eroul naţional al poporului român."

Scuza confratelui ar vrea aşa dar să fie iscusită. Într'adevăr, nici nu s'ar putea ceva mai iscusit: un călăreţ de al lui Horthy, cu o lance reprezintând drapelul democraţiei şi în cap cu şapca lui Mihai Viteazul!

Cum vine însă „Ujság" să afişeze la Cluj soldaţi de ai lui Horthy, cu „steagul democraţiei", cu o lance şi să-'l îmbrace în şapca lui Mihai Viteazul!

Dealtfel, pentruca să se vadă reaua credinţă a ziarului magnaţilor, să stabilim odată şi pentru totdeauna, că Mihai Viteazul a purtat căciulă şi nu şapca călăreţului lui „Ujság", care este pur şi simplu o şapcă husărească, fără cozorog şi cu pana lui Horthy.

Dealtfel cu o astfel de rea credinţă, care la fiecare ocazie (acesta este al doilea caz) îşi scuză iredentismul cu asemenea batjocuri, nu ne simţim în stare a discuta şi recomandăm altora, autorităţilor, să pună capăt instigaţiei care a devenit neobrăzată.

Legăturile partidului maghiar dela noi cu Ungaria

Protestul maghiar dela Liga Naţiunilor împotriva exproprierii latifundiarilor cari au optat pentru cetăţenia ungară a readus în discuţie complicitatea ungurilor dela noi cu conducătorii Ungariei iredentiste.

Noi am arătat că baronul Josika, preşedintele partidului maghiar, a plecat în Ungaria cu câteva săptămâni înainte de a ajunge protestul pomenit în discuţiunea Societăţii Naţiunilor. Am arătat totatunci, că preşedintele partidului maghiar nu s'a dus numai după instrucţiuni în legătură cu acest protest, pe care ungurimea maghiară, tocmai după instrucţiunile ce le aduce d-l Josika, avea să şi 'l însuşească ca o expresiune a doleanţelor sale şi nu ale ungurilor din Ungaria, ci s'a dus şi după instrucţiuni în privinţa adunării dela Târgu-Mureş, în care partidul maghiar va hotărî să protesteze la Liga Naţiunilor împotriva măsurilor luate de guvernul român, în privinţa şcolilor nesupuse.

Spusele noastre s'au adeverit şi s'au întregit cu o ştire a ziarului „Viitorul", care ceruse săptămâna trecută d-lui Josika un răspuns categoric, dacă în ziua de 6 Aprilie a. c. a avut cu Horthy şi cu membrii guvernului maghiar o întâlnire la Balatonfüred.

Intrebarea „Viitorului" n'a primit până astăzi nici un răspuns. „Ellenzék", organul partidului de sub conducerea dlui Jósika n'a găsit de cuviinţă nici să înregistreze întrebarea organului guvernului român.

Aşa că trebuie socotită această tăcere nu numai ca o confirmare, ci totodată şi ca o mărturisire a complicităţii conducătorului partidului maghiar din România, implicit şi a partidului deci, cu guvernul şi guvernatorul Ungariei.

Gravitatea acestui lucru vom pătrunde o şi mai bine dacă ne vom aminti că recenta călătorie în Ungaria a conducătorului minorităţii maghiare dela noi a fost precedată de foarte dese altele. Trebue într'adevăr să cerem oficialităţii maghiare din România să ne răspunde odată: ce scop au călătoriile în Ungaria ale dlui Jósika, ale episcopului Majláth, ale episcopului Szécheny, ale directorului lui „Ellenzék" şi atâtor alţi conducători maghiari dela noi, cari vizitează Budapesta cel puţin odată pe lună?

Mare deposit de 2767-3

Rulimenţi pe bile

de cea mai bună fabricaţie F. & S. Schweinfurt A. M. toate dimensiunile

Emil Blaga, Cluj

Preţul corent se trimete la cerere. Expediţie în întreaga ţară.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1359 2661

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 15 Aprilie			1923 7 Aprilie	1923 14 Aprilie
4.661.591.319	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.200.130.721	5.209.479.887
	1.689.111	aur (lingouri)		
	15.663	aur (monete)		
	4.166.131.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
437.629	Argint și diverse monete		507.354	474.647
1.842.913.315	Efecte scontate		4.180.173.459	4.216.734.105
184.955.406	113.265.100	Împrumuturi pe efecte publice	263.545.258	256.071.011
	143.220.550	„ „ „ „ în cont curent		
	71.690.306 71.530.244	din cari nu s'au ridicat lei 75.218.789		
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
5.281.379.229	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		5.282.825.535	5.282.825.535
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)			
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)			
	„ „ 200 „ (1920 B. P.)			
	„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)			
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)			
	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)			
7.057.594.994	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		7.026.699.077	7.026.699.077
	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)			
74.850.502	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		92.728.919	92.407.194
11.997.418	Efectele capitalului social		11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă		32,923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.783.885	3.783.885
37.630.718	Imobile		56.426,316	56.426.316
3.415.471	Mobilier și mașini de imprimerie		5.898.282	5.937.450
13.627.188	Cheltueli de Administrațiune		17.772.590	17.914.085
31.976.435	Conturi curente		134.449.476	131,386.694
447.677.440	Conturi de valori		32.714.294	29.229.985
467.004.690	Conturi diverse		477.143.910	506.212.178
20.161.891.639			22.827.764.562	22.888.547.535

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
66.907.200	Fond de rezervă	72.887.296	72.887.296
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.453.022	26.453.022
13.968.838.433	Bilete de bancă în circulațiune	15.575.970.493	15.586.921.186
—	Profit și Pierdere	—	—
32.450.448	Dobânzi și beneficii diverse	64.655.065	70.809.941
1 465.649.549	Conturi curente și recepise la vedere	2.101.444.212	2 137.636.680
4.603.249.626	Conturi diverse	4.974.354.469	4.981.839.410
20.161.891.639		22.827.764.562	22.888.547.535

15 Aprilie 1922	Efecte și alte valori de restituit	14 Aprilie 1923		
287.175.570	Efecte și alte valori în păstrare	326.298.067		
10.638.006.809	9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.510.782.203	11.535.333.172
	1.186.497.239	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2.044.701.105		
1.956.527.915	Conturi de ordine			1.775.986.083	1.780.003.564
12.594.534.724				13,286.768.286	13.315.336.736

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

La Grădina de iarnă Central în fiecare seară, dela orele nouă, mari reprezentații. 2222

1 Franc = 7 Lei
la Librăria LEPAGE
pentru editurile casei MASSON-PARIS.
1 Franc = 8 Lei pentru ed. BAILLIERE-Paris, Pentru alte ed. franceze, cel mai mare favor de schimb.
2744-2
Cereți catalog.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1283
Se lucrează în rate lunare

Soós și Sztupjár
Cluj, Calea Victoriei No. 1.
Magazin de mode bărbătești și femeești
Au sosit în cantități mari ultimele noutăți de primăvară: pânzeturi, ciorapi, stofe, articole de tricotaj.
Prețuri fixe!! 2436

Reclama este sufletul comerțului

Ce urmăresc protestele maghiare

Edificatoare discuție la Societatea Națiunilor. Sub pretexte economice, Ungaria cere rectificări de frontiere din motive strategice.

Ediția de seara a lui „Prager Presse“ din 25 crt. publică interesante informațiuni asupra rectificării frontierei maghiaro-cehoslovace, hotărâtă de către Liga Națiunilor în favoarea Ungariei. Cum se știe, Liga Națiunilor a adus hotărârea aceasta acum o săptămână, când a acordat Ungariei un mic teritoriu carbonifer. Ungaria reclamase acesta, dela Sal otarján, motivând că are nevoe de cărbunii și de asfaltul de acolo, altfel pavatul Budapestei fiind amenințat.

De notat, că reclamația maghiară n'a fost făcută în virtutea faptului că teritorul în chestiune ar fi locuit de unguri.

Și mai edificator este însă ceeace s'a spus la Liga Națiunilor de către reprezentantul guvernului cehoslovac. Delegatul republicei a arătat anume, că guvernul maghiar urmărește numai să la Cehoslovaciei unele cote importante din punct de vedere strategic. Ajungând în posesia lor, Ungaria este o perpetuă primejdie pentru gara Samosujfalu și pentru împrejurimi, cari fără aceste cote rămân la bunul plac al incursorilor maghiari. A mai arătat delegatul cehoslovac, că Ungaria nu are nevoe de asfalt, întrucât exportă și astăzi și pretenția din adresă este numai un pretext.

Cu toate aceste explicații Liga Națiunilor a acordat Ungariei aproape tot terenul cerut.

*

Am arătat aceste observațiuni ale ziarului din Praga, pentrucă ele denotă întreg șiretlicul irredentei maghiare.

Pentrucă și de astădată Ungaria a urmărit să răpească Cehoslovaciei un teren, care după chiar expresia exportului dela Liga Națiunilor, îi era necesar Cehoslovaciei pentru defensivă. Ungaria a urmărit deci și de astădată pregătirea răfuelii pe care o tot așteaptă.

Ştiri din Banat

S'a cerut arestarea directorilor băncii Lloyd

Timișoara, 28. — Se știe că împotriva directorilor băncii Lloyd din localitate s'a pornit acțiune criminală. Droaia de denunțuri care s'au depus la parchet după formidabilul Krach al acestei instituțiuni de speculă au fost transpuse mai întâi poliției, care după anchetarea cazurilor le-a înapoiat, cu dosar în regulă, parchetului. Parchetul a trimis actele d-lui judecător de instrucție Kissfaludy, cerând imediata arestare a directorilor: G. Schönberger, Klein M., Geza Molnar și Zoltan Hajdu, dl judecător Kissfaludy însă a refuzat aceasta, pe motiv că cei înșirați mai sus au domiciliul stabil în Timișoara și nici de dispărut nu pot dispare, deoarece toate pașapoartele lor au fost anulate. Dl prim-procuror Fehér dimpotrivă susține întreaga acuză a parchetului și cere și d-sa arestarea directorilor băncii.

*

Camera de acuzare se va ocupa într'o ședință cât de apropiată cu această chestiune. Împotriva băncii au sosit de altfel și alte noui reclamații.

Prefectura de poliție interzice demonstrațiile de 1 Mai

Prefectura noastră de poliție a lansat un ordin, prin care face cunoscut că îngădue orice întrunire de 1 Mai, fie în sală închisă, fie sub cerul liber. Muncitorimea este invitată numai să anunțe dinainte aceste întruniri și să se obțină dela demonstrații. Cheinerii s'au prezentat dlui prefect de poliție, spunându-i că în cafenele sunt dispuși să servească pe clienți în această zi dela orele 6 dimineața până la 9, după amiaz dela 6 până la 9, iar în restaurante la amiaz dela 11 și jumătate până la 2 și jumătate.

Jefuirea băncii din Vinga

Parchetul a fost înștiințat că la Vinga s'a întâmplat azi noapte o spargere îndrăzneață. Indivizi necunoscuți s'au strecurat în localul băncii de acolo, au forțat cassa și au dus cu dânșii o sumă de 50.000 Lei. Autoritățile noastre au început cercetarea.

O bandă de hoți în gara Timișoara

La poliție s'au depus în nenumărate rânduri plângeri împotriva unor necunoscuți care jefuiau sistematic magazia gării „Domnița Elena“. Introducându-se o cercetare în această afacere poliția a reușit să aresteze întreagă bandă, compusă numai din muncitori C. F. R.-iști.

Ei furau cu predilecție articole textile. Cercetările continuă încă.

Teatrale

Ieri seară a avut loc prima reprezentație a trupei de sub conducerea d-lui Mișu Fotino, aflătoare în turneu prin Ardeal. S'a reprezentat piesa d-lui A. de Herz „Păianjenul“. După fiecare sfârșit de act, o sală arhiplină răsplătea cu neîntrerupte ropote de aplause jocul actorilor. De seară se va reprezenta piesa lui Francisc Molnar „Diavolul“ cu d-l Fotino în rolul titular. Presa ungurească din localitate are cu această ocazie articole elogioase și pline de entuziasm. De altfel reprezentațiile sunt cercetate și de o mulțime de străini.

Anual Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

VÂND urgent avantagios, șraf cu doi cai tineri și harnuri bune. Adresați la ziar sub V. D.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Caut㠄
un contabil tînăr și o domnișoară dactilografă, care să știe și stenografia în limba ungurească.
Industria Sârmei S. A. Cluj, Calea Victoriei 29. 2755

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Catalog românesc
la
LIBRARIA LEPAGE
Cluj. 2744-3

Reclame este sufletul comerțului.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Dă putere și gonește moartea
„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.
Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc

Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, Ville, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere și 1 lavabo, din lemn de brand lăcuite, nuanța dorită pe prețul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.

A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.

Reclama 2937 2739

Concurs

Pentru ocuparea postului de subnotar la notariatul cercual din Măgura (județul Bistrița-Năsăud) **să caută un subnotar** cu cunoștință perfectă a limbei române și versat în agendele notariale.

Subnotarul afară de retribuțiunile normate în Decret XX. mai capătă locuință constătătoare din 2 chilii la localul notarial și grădină de legume, apoi întreg venitul dela pașapoartele de vite care anual face ce 2—3000 Lei și ½-a parte din venitele după lucrările private încredințate lui, iar dacă își va da silința și mai mult.

La acest post pot concura nu numai cei ce cvalificație conform §-ului 3 Art. XX—1900 ci și cei cu praxă recerută.

Cererile înzestrate cu documentele, se vor înainta la pretura plasei Rodna veche.

Măgura, la 26 Maiu 1923.

MACEDON COZAC
notar cercual.

2754

A apărut
Corespondența comercială română
de prof. D. Voina
Editată în condițiuni technice superioare, face cunoscut cadrul general al mecanismului comercial și desvoltă în scrisori actuale diversele operațiuni comerciale. Această carte având și text explicativ unguresc este un auxiliar de folos pentru școlile și publicul maghiar.
Prețul Lei 36·— la Librăria LEPAGE, Cluj. 2744

BANCA DE SCONT ȘI SCHIMB DIN ARDEAL
S. A., CLUJ.
Capital 5.000.000 Lei.

Convocare

Conform art. 9 din statute, se convocă adunare generală extraordinară a acționarilor Băncii pentru ziua de 11 Mai 1923 oara 11.30 dimineața în Cluj în localul Băncii Piața Unirei 29.

Vor avea dreptul de a lua parte la Adunarea Generală, acționarii cari până în ziua de 4 Mai 1923 inclusiv, vor fi depus acțiunile la Sediul Băncii din Cluj, sau la Banca Cerealiștilor S. A., București, Strada Lipscani No. 8.

Adunarea Generală extraordinară va putea să delibereze în mod valabil dacă s'au depus acțiunile pentru cel puțin 40% din capital și dacă la Adunarea Generală vor fi prezenți sau reprezentați acționari reprezentând cel puțin 20% din capitalul social.

Zece acțiuni dau dreptul la un vot.

Ordinea de zi a Adunării Generale extraordinare:

1. Modificarea §§-lor 5., 10., 18., 20., 23. și 24. din statute.
2. Complectarea Consiliului de Administrație.
3. Complectarea Comitetului de Cenzori.

Cluj, la 29 Aprilie 1923.

2757 Consiliul de Administrație.

UZINELE DE FIER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA S. A.

Înștiințare.

Se aduce la cunoștiința D-lor acționari cari prezintă conform publicațiunilor precedente acțiunile lor la stampilare că odată cu depunerea acestora să aducă și acte doveditoare cu privire la cetățenie pentru ca să poată lua cunoștință despre această comisiunea instituită de Ministerul de Industrie și Comerț pentru supravegherea operațiunei stampilărei.

Totodată acționarii cari au și depus acțiunile sunt rugați a aduce sus-menționatele acte care li se vor restitui odată cu acțiunile stampilate.

In ceeace privește băncile care prezintă spre stampilare acțiunile clienților lor acestea vor trebui să dovedească deasemenea cetățenia acționarilor.

Direcțiunea Generală
a Uzinelor de Fier și Domeniilor
din Reșița S. A.

2733-3

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Operațiile consiliilor de revizie în Ardeal

Se aduce la cunoștința celor interesați că în cursul lunei Maiu vor avea loc operațiunile Consiliilor de Revizie a recrutării clasei 1924.

La aceste operațiuni se vor prezenta toți acei cari nu au fost mulțumiți cu decizia Consiliului de Recrutare a clasei 1924.

Acei cari deși li s'a dat termen să prezinte acte, însă din cauze determinate nu le-a putut procura.

Acei cari au fost autorizați de Minister să prezinte reclamațiunile lor Consiliului de Revizie.

Zilele în care vor funcționa Consiliile la Prefecturile județelor respective, s'au fixat după cum urmează:

La 14 Maiu: orașul Dej și Dicio-Sf.-Martin.

La 15 Maiu: Plășile Ciachi-Cârbou, Ileanda-Mare, Copalnic-Mănaștur, Hususău și Dicio-Sf.-Martin.

La 16 Maiu: Plășile, Lăpușul-Unguresc, Gherla și Dej. Vernut și Ibașfalău.

La 18 Maiu: Plășile, Beclean, Cheuchis și orașul Tg.-Mureș.

La 19 Maiu: Orașul Cluj, Plășile, Bandul- de Câmpie, Mureșul de sus și Mureșul de jos.

La 21 Maiu; Plășile, Sarmașul-Mare, Teaca, Ormeniș, Reghinul de sus, Reghinul de jos și Mercurea Niraj.

La 22 Maiu: Plășile, Centrala, Borșa și Mociu din județul Cojocna.

La 24 Maiu: Plășile, Huedin, Hida și Gilău, Orașul Mercarea Ciucului, Plășile, Giugeu și St.-Martin.

La 25 Maiu: Plasa Cojocna și restul orașului Cluj Plășile Tulgheș, Ghimeș și Mercurea Ciuc.

La 29 Maiu: Orașul Turda și plasa Chișinău din jud. Arad.

La 30 Maiu: Plășile Jara de jos, Câmpeni și Trascau.

La 31. Maiu: Plășile Vințul de sus, Turda, Ludoșul de Mureș, orașul Oradea-Mare.

La 1 Iunie: Plășile Marghita, Salard.

La 2 Iunie: Orașul Sighet, plășile Secheihid, Cefa și Mihaifalău.

La 4 Iunie: Plășile Vișeul de sus, Sighet, Vaseau, Beliu și Ceica.

La 5 Iunie: Plășile Valea Izei, Șugatag, Beiuș, Tinca si Salonta-Mare.

La 6 Iunie: Orașul Satu-Mare, plășile Aleșd și Centrala din județul Bihor.

La 7 Iunie: Plășile Ugocea, Oaș și Baia-Mare.

La 8 Iunie: Plășile Seini, Șoncuta-Mare, orașul Bistrița.

La 9 Iunie: Plasa și orașul Carei-Mari, Arded, Satu-Mare, Iad și Beșineu.

La 11 Iunie: Orașul Zălau, plășile Năsăud și Rodna Veche.

La 12 Iunie: Plășile Cehul Silvaniei, Șimleul Silvaniei și Tașnad.

La 13 Iunie: Plășile Crasna, Zălau și Jibou.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

Cursele de automobile din anul acesta

— Programul definitiv al curselor —

In vederea curselor de automobile ce se vor ține în vara aceasta în România, primim dela automobil-Club, regionala Cluj, următorul comunicat:

Data exactă a celui de-al doilea concurs internațional de automobile ce va avea loc în România, organizat de Automobil-Clubul Regal Român, cu concursul Automobil-Clubului Regional Cluj, a fost fixată definitiv.

Plecarea din București va avea loc în ziua de 30 Mai a. c. Inscrierile se pot face până la 15 mai 1923.

Prima etapă duce la Iași.

In ziua de 31 Mai 1923 se va face etapa Iași-Cernăuți.

In ziua de 1 Iunie 1923, etapa Cernăuți-Târgul Mureș.

In ziua de 2 Iunie 1923, etapa Târgul Mureș-Cluj prin Sibiiu, Alba-Iulia, Abrud, Turda.

In ziua de 3 Iunie 1923 (Sft. Constantin și Elena), va avea loc cursa de coastă, al cărei program se va comunica, mai târziu pe dealul Feleacului.

In ziua de 4 Iulie, etapa Cluj-Timișoara, cu o cursă de viteză lansată la Timișoara.

In ziua de 5 Iunie 1923 etapa Timișoara Govora.

In fine, în ziua de 6 Iunie 1923 etapa Govora-București.

La 7 Iunie 1923, cursa de viteză pe șoseaua Kiseleff din Capitală.

Orice informațiuni cu privire la concurse le dă secretariatele Automobil-Cluburilor București și Cluj.

CITIȚI „INFRAȚIREA“

Intâmplări din Cluj

Incendiul din Strada Miron Costin.

Duminică noaptea pela orele 3, un puternic incendiu s'a declarat la imobilul femeiei Maria Teodor Naș din str. Miron Costn No. 9. Focul fiind alimentat de vânt s'a întins cu furie și la casele vecine. La No. 7 au ars niște magazii din curte iar la No. 11 a ars întreaga casă împreună cu grajdul.

Reprezentanții autorităților sosiți la fața locului au deschis o anchetă în cursul căreia au stabilit că focul a luat naștere din grajdul caselor cu No. 9, unde în ultimul timp locuia un bătrân vopsitor de trăsuri care din noaptea incendiului a dispărut fără urmă.

Focul a ars patru ore neîntrerupt, de oarece aproape o oră dela sosirea pompierilor activitatea lor a fost complect paralizată din cauza lipsei de apă.

Pagubele cauzate ating o sumă de 170.000 lei întrucât au ars complect casele cu No. 9 proprietatea femei Maria T. Naș și No. 11 proprietatea locuitorului C.-tin Udvary.

Casa cu No. 9 era asigurată la Soc. „Franco-Română“ pentru suma de 40.000 lei.

Sinuciderea din gara locală

Luni dimineața pela orele 6, în clipa când un tern cu destinația Brașov eșia din gara locală, prin fața podului mic s'a aruncat în fața locomotivei muncitorul ceferist Ion Moroșan din str. Földeș No. 7. — Mașina și două vagoane trecând peste corpul nefericitului ceferist, l-a transformat într'o masă de carne.

Poliția deschizând o anchetă, a stabilit în urma scrisorilor găsite că Moroșan s'a dedat la acest act disperat din cauza traiului insuportabil ce 'l ducea în ultimul timp cu soția sa. — Cadavrul a fost trimis Institutului Medico-Legal.

Prinderea unui excroc internațional

In baza unei telegrame sosită poliției noastre dela poliția Brașov, detectivul Stefan Unchiu dela Centrală. după mai multe investigații a reușit să aresteze pe invalidul Alexandru Constantinescu care în ultimul timp strângea bani dela diferite persoane, dându-se drept Locotenent invalid de războiu și director al unei cooperative a invalizilor din războiu cu sediul în orașul nostru. In timpul cercetărilor s'a stabilit că numitul a cutreerat mai multe țări dela războiu încoace, de pe unde a plecat totdeauna certat cu Justiția.

După terminarea cercetărilor, excrocul a fost înaintat poliției Brașov sub o puternică escortă întrucât de două ori a dispărut până în prezent din mâna polițiștilor.

In jurul barbariei dela școala luterană

Lămuririle direcției regionale a învățământului

In Nr. nostru de Sâmbătă, am atras atenția forurilor școlare superioare asupra barbariei dela școala medie luterană din localitate, unde un profesor de limba maghiară și canto, Alex. Üttő a bătut până la sânge pe un elev.

Ca urmare a denunțului nostru, primim acum din partea Direcției regionale a învățământului, lămurirea că școalei medii luterane din Cluj i s'a retras dreptul de publicitate, în baza inspecției oficiale făcută încă în luna Ianuarie a. c. Școala va trebui să'și sisteze pentru totdeauna cursurile la încheerea anului școlar curent, de oarece în viitor nu va putea funcționa nici ca școală particulară.

Contra profesorului Alexandru Üttő, care e recidivist în această atitudine inadmisibilă față de școlari, s'a ordonat anchetă disciplinară.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea“

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA“ la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 783 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Sâmbătă 5 Mai 1923

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrăţii

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

„Revoluţia din România"

In jurul svonurilor cari au circulat în streinătate.

Revenim la o chestiune care ni-a preocupat în nenumărate rânduri în ultimul timp: e vorba de svonurile cari circulă despre noi în străinătate şi de pretinsa insuficienţă a propagandei noastre. Un confrate bucureştean aduce în ultimul său nu măr date extrem de interesante. Svonurile cari au circulat în America pe socoteala stărilor din România întrec presupunerile celei mai hazardate fantezii. Ziarele americane, alimentate de ştirile tendenţioase ale Biroului de presă maghiar de la Londra, desigur n'aveau niciun mijloc de imediat control pentru a verifica dacă în adevăr „Regele Ferdinand a abdicat şi alegerile pentru prezidenţia republicei au început", dacă în adevăr „revoluţia din Bucureşti a făcut ca Regele să se refugieze la Alba Iulia" şi dacă „Ardealul" este chiar aşa de dornic să se „întoarcă la stăpânirea ungurească" încât să-şi nimicească într'o zi cel mai mare act al istoriei Românilor.

Fără a ne pierde vremea căutând paternitatea acestor ştiri, strigate lumei întregi dela Budapesta, ziarelor americane nu le putem găsi decât vina că înainte de a publica asemenea ştiri n'au găsit de cuviinţă să se intereseze şi la legaţiunea românească de acolo. Aceeaşi vină, poate ceva mai gravă, o găsim şi în uşurinţa Ambasadei americane din Paris care s'a grăbit să dea sfaturi Americanilor să ocolească România „până la restabilirea ordinei interne". După câte ştim, relaţiunile diplomatice între reprezentanţii tuturor ţărilor în Capitala Franţei sunt destul de normale, iar Ambasada americană, înainte de a se călăuzi după ştirile agenţiilor telegrafice mai mult sau mai puţin interesate, ar fi putut să întrebe şi legaţia românească din Paris.

In toată această chestiune nu mai poate fi vorba de insuficienta propagandei noastre în străinătate. Opinia publică americană, ca şi cea engleză, ca şi cea franceză şi ca altele, a fost luată prin surprindere. Propaganda noastră, oricât de vigilentă ar fi, nu putea să previe perfida încercare de şantaj şi calomnia pornită din oficina iredentismului maghiar de la Budapesta. Ce putea face serviciul nostru de propagandă în străinătate faţă de o acţiune pe care nu o bănuia, dar pe care nu avea de unde şti cum se va manifesta? Să se facă ecoul caraghioaselor svârcoliri ale unei opoziţii învrăjbite cu ţara, cu bunul simţ şi cu logica? Să treacă peste graniţă o manifestaţie de carnaval pentru a ne face ridicoli în faţa lumei? Să explice străinătăţii că în ţara românească se pot găsi partide politice cu pretenţie de guvernământ cari să pot deda la agitaţiuni lipsite de temeiu şi seriozitate, ca acţiunea întreprinsă de partidul naţional şi partidul ţărănist?

Desigur că nu. Oricare din aceste mijloace de pregătire a opiniei publice din străinătate ar fi însemnat un gest tot aşa de lipsit de patriotism şi demnitate naţională ca şi greşelile săvârşite de oamenii opoziţiei-unite când s'au grăbit să furnizeze străinătăţii argumente contra guvernului. Frământările noastre politice nu ne pot interesa decât pe noi şi nu se cuvine să treacă graniţa. Oricât de nedreptăţite ar fi fost agitaţiunile opoziţiei, oricât de nefundate ar fi fost temeiurile ei de luptă şi oricât de străine de massele populare, aceasta este o chestiune care se rezolvă numai între noi şi numai de către noi. Străinătatea nu are nici căderea şi nici nu trebue să se amestece sau să fie amestecată.

Iată pentru ce nu putem găsi o vină serviciului nostru de propagandă în străinătate din faptul că Ungurii au speculat cu toată perfidia acţiunea deştrăbălată a opoziţiei-unite. Vina nu este nici a serviciului nostru de propagandă şi nu este nici a Ungurilor, de la cari ne putem aştepta la orice. Vina este a oamenilor noştri politici incapabili să înţeleagă că animozitatea politică între partide poate să meargă până la o anumită limită care nu vatămă demnitatea ţării şi interesele ei. Propaganda noastră în străinătate neputând prezenta străinătăţii ca revoluţionari oameni şi partide politice de la noi cari mâne vor conduce guvernul ţării, va căuta să restabilească adevărul faptelor cu faptele cari vin să desmintă mişelia vrăjmaşilor noştri neadormiţi de peste Tisa.

Cucerirea Ardealului prin cultură

Intr'o convorbire pe care reprezentantul ziarului nostru a avut-o cu d-l Corneliu Moldovanu, preşedintele soc. Scriitorilor români, acesta a emis unele idei asupra cărora este bine să stăruim.

Aşa, de pildă, relevând interesul viu cu care lumea românească din Ardeal a înconjurat manifestaţiile culturale întreprinse de scriitorii români, d-l Corneliu Moldovanu şi-a mărturisit convingerea că numai prin cultură se poate îndrepta tot ceiace se strică prin pasiunea luptelor politice.

„Noi scriitorii, din pricina încrederii atât de mare pe care ni-o dăruieşte publicul românesc din Ardeal, ne simţim în stare să dregem ceiace strică politicianii" a spus d. Corneliu Moldovanu.

Ziarul nostru şi-a exprimat de multe ori dorinţa să vadă că în Ardeal lupta politică este trecută pe planul al doilea. Căci cum suntem aci la debutul stăpânirii româneşti, nimic nu se găseşte consolidat. Or vârtejul luptelor politice răpeşte dela rostul lor constructiv o mulţime de energii.

In Ardeal cea dintâi preocupare a noastră trebue să fie cultura. Fiindcă prin ea, mai de grabă decât prin politică sau prin orice reforme, vom izbuti să recucerim ceia ce s'a pierdut în atâtea veacuri de stăpânire străină, prin ea vom reda Ardealului în întregime caracterul românesc şi prin ea vom ridica acele fortăreţe de unde îşi vor lua elanul puterile noastre creiatoare.

Interesul şi dragostea pe cari l'a arătat pentru scrisul şi arta românească publicul din Ardeal cu prilejul şezătorilor scriitorilor români cari s'au ţinut aci cu prilejul şezătoarei organizate de Fundaţia culturală „Principele Carol" vin să dovedească într'un mod categoric că lumea românească din Ardeal începe să înţeleagă că pe deasupra oricăror deosebiri politice toate preocupările ei trebuie să se îndrepte asupra acţiunei culturale pe care avem datoria s'o dezvoltăm.

Romanizarea oraşelor depinde în rândul întâi de răspândirea culturii şi de întărirea şcolii româneşti.

Aceasta nu înseamnă prigoană faţă de celelalte culturi. Dar pentru afirmarea noastră ca element de civilizaţie şi de progres şi pentru consolidarea stăpânirii româneşti suntem datori să creiem culturii noastre condiţiunile necesare pentru a'şi dovedi puterea şi strălucirea. Nu înţelegem deci să împiedicăm desvoltarea celorlalte culturi. Dimpotrivă dorim o colaborare sinceră şi temeinică cu ele, colaborare din care avem să folosim şi noi şi naţiunile conlocuitoare.

Statul caşi tot ce este românesc în Ardeal trebuie să facă toate jertfele pentru a asigura culturii naţionale putinţa desvoltării sale. Orice sfărâmătură în direcţiunea aceasta trebue să întâlnească sprijinul şi încurajarea noastră. Fiindcă recucerirea Ardealului pentru spiritul românesc nu poate fi realizată decât prin expansiunea culturii naţionale.

...a bisericească toleranţă a României

...ente şi judicioase observaţiuni ale unui ... din Praga. Cum a răspuns statul român la obstrucţiile bisericii maghiare. Relaţiunile dintre stat şi confesiunile neromâneşti şi româneşti. Unificarea iminentă a bisericilor româneşti ortodoxe şi unite.

„Prager Presse", organul german al guvernului cehoslovac, publică în numărul său din 29 Aprilie o lungă şi interesantă corespondenţă din Bucureşti, privitoare la politica bisericească de toleranţă urmată de statul român, din 1918 până astăzi, faţă de toate confesiunile din România. Articolul ziarului din Praga trece în revistă întreaga atitudine, în toate aspectele ei, a guvernării române faţă de confesiuni şi constată, că România s'a purtat în toate privinţele nespus de conciliant.

„O chestiune bisericească, în sensul politic obişnuit, nu există de fapt în România. Poporul român — constată în continuare corespondentul lui „Prager Presse" — a fost întotdeauna tolerant în privinţa bisericească".

După ce constată apoi, că confesiunile ne-ortodoxe au fost dispărente în vechea Românie, ziarul adaugă:

„Prin încorporarea noilor ţinuturi, relaţiunile dintre confesiuni s'au schimbat aparent. Mai cu seamă biserica romano-catolică, prin nenumăratele sale comunităţi bisericeşti, a ajuns în stat la o mare însemnătate. Biserica aceasta reprezintă apoi mari interese materiale. Sub regimul maghiar ea era biserica dominantă în stat şi s'a văzut acum redusă la o simplă confesiune. Ştiinţa acestui lucru a oprit-o multă vreme de a recunoaşte realitatea lucrurilor în noul stat şi de a se acomoda. Lucrului acestuia i-a dat expresiune mai cu seamă în şcolile sale. In acest domeniu ea a ajuns în conflict cu puterea de stat, care la ministerul de instrucţie este cu totul altfel înţeleasă şi aplicată decât la culte".

Corespondentul lui „Prager Presse" se referă, după cât se pare, la măsurile luate faţă de şcolile iredentiste ale bisericei catolice.

Intr'o corespondenţă din săptămâna trecută, pe care am reprodus-o şi noi, a arătat însă, că aceste măsuri a trebuit să fie luate fiindcă am fost provocaţi.

De altfel, dacă, după cum spune corespondentul ziarului din Praga, conceptia de stat se deosebeşte la cele două ministere, acest lucru este explicabil şi explicaţia o găsim cu câteva rânduri mai sus în aceeaşi corespondenţă, unde ni-s'a spus, că împotrivirea bisericii catolice de a recunoaşte statul român s'a manifestat mai cu seamă în şcoli, aşa că ministerul instrucţiunii publice a fost provocat la alt fel de măsuri, mai puţin tolerante decât ale ministerului cultelor.

In continuare, „Prager Presse" vorbeşte despre cunoscutul conflict dintre statul român şi episcopul iredentist Glattfelder din Timişoara şi despre actul necorect al unitilor români, cari n'au intrat la Incoronare în catedrala dela Alba Iulia.

Vorbeşte apoi despre ştirile din presa străină răspândite de unguri şi desmintite de guvern şi de întreaga presă românească după cari statul ar pune piedici bisericii catolice şi ar pregăti chiar secularizarea.

Se ocupă apoi de articolele d-lui profesor Onisifor Ghibu, prin care acesta „caută a dovedi istoriceşte, că bunurile aparţinând bisericii romano-catolice, nu sunt bunuri bisericeşti, ci ale statului. S'a pus chestiunea sechestrării marei biserici a lui Matias şi a bisericii Universităţii, deasemenea a liceului piarist (din Cluj).

Prof. Ghibu a căutat să dovedească, că biserica catolică n'a stat, în Ungaria, în serviciul adevăratului creştinism, ci a sprijinit politica de maghiarizare a guvernelor maghiare, din care cauză i-s'au pus la îndemână din partea statului maghiar toate mijloacele.

Este evident, că astfel pusă, chestiunea va avea mare răsunet în publicul românesc. Sinodul eparhial al Clujului care era întrunit tocmai atunci, s'a ocupat cu dovezile acestea şi a luat posibilităţile în studiu".

Arătând toate aceste stări de lucruri, corespondentul ziarului cehoslovac a făcut-o pentru a dovedi câtă toleranţă manifestă guvernarea română faţă de cultele străine. O dovedeşte însă aceasta şi mai strălucit cu exemplul episcopiei reformate din Oradea-Mare. Sub unguri, reformaţii nu aveau episcopi ci numai superintendenţi neconfirmaţi de guvern. Reformaţii bihoreni ţineau de Debreţin şi trebuia să se aţaşeze acum celor din Cluj. Şi totuşi fără să ceară vre-o încuviinţare, ei au hotărât să înfiinţeze o episcopie şi au ales ca episcop pe protopopul Subjok (caz ul l-am arătat de mai multe ori) care timp de doi ani, fără să ceară vre-o confirmare, a funcţionat astfel până când în anul acesta de-abia, a fost înlăturat şi trimis în locul său protopopul timişorean Szabolcska M. ca comisar de stat. In loc, după cum s'ar putea aştepta după acestea, ca guvernul român să declare inexistentă episcopia ilegală, înfiinţată prin nerecunoaşterea statului român, guvernul român a hotărât, după cum aflăm dela corespondentul ziarului din Paga, alegerea unui episcop după lege.

Trecând dela raporturile dintre stat şi confesiunile străine la raporturile dintre acesta şi confesiunile noastre, ziarul din Praga constată două feluri de tensiuni: un fel între stat şi biserica ortodoxă ardeleană şi alta între stat şi uniţii români

(Urmare pe pag. II-a)

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

(Continuare din pag. II-a)

Se arată că „în vechiul regat biserica era supusă statului politic, în Transilvania însă biserica ortodoc să se bucura și sub regimul maghiar de o largă autonomie și în conducerea bisericească erau luate și elemente lumești în popor ția de 2:1. Spiritualitatea din Transilvania este la un nivel mai înalt și întâi de toate într'un grad de mai liberală educație decât în vechiul regat.

Este deci de înțeles, că această spiritualitate ar vrea să'și întindă și în vechiul regat și în celelalte provincii organizația care e întemeiată pe baze de mai largă autonomie".

Ziarul mai arată că mulți oameni politici din București au înțeles aceasta și alegerea I. P. S. Sale Mitropolitului Primat în persoana unui ardelean a avut în vedere realizarea acestui postulat al bisericii ortodoxe ardelene.

Și mai serios decât acest conflict dacă se poate numi astfel, este după părerea corespondentului lui „Prager Presse", conflictul cu biserica unită, întrucât aceasta, având ca șef pe Papa, poate ajunge în conflict pe chestiunea supremației românești.

Totuși, „astăzi în multe cercuri a prins ideia — constată „Prager Presse" — a reunirii bisericii unite românești cu biserica românească ortodoxă.

Ideia aceasta a fost primită cu simpatie de către poporul român, cu atât mai mult cu cât, cu toată orgina latină a bisericii catolice, ea a sprijinit și în trecut și astăzi, cu multă stăruință, politica maghiarizării."

BIBLIOTECILE ȘI PUBLICUL

— Cercuri de lectură —

Scumpetea din ce în ce mai mare a cărților și a publicațiilor periodice, face din ce în ce mai puțin accesibilă producția literară și științifică tineretului studios.

Acei cari vor reprezinta mâine mișcarea culturală a țarei sunt împiedecați de imposibilități materiale dela contactul cultural, fără ca să se fi găsit împotriva acestei constatări triste și îngrijorătoare vre-un remediu.

Desigur că există bibliotecile, cari oferă în mare parte tineretului un material cultural destul de bogat și divers.

Una însă din greutățile lor, e că acum cărțile streine fiind foarte scumpe, nu și-le pot procura decât într'o mică măsură; iar volumele noui sunt la dispoziția primilor norocoși împrumutători. Lipsa de fonduri face ca ele să nu mai fie în curent cu publicațiile literare și științifice, cum era înainte de războiu. Și economiile care le-ar putea face pentru a-și comanda cărți din streinătate din fondurile alocate, nu pot fi posibile de îndată ce se resimte lipsa cărților și periodicelor românești în toate bibliotecile publice.

Ministerul Instrucțiunei luase într'o vreme laudabila măsură de a impune editorilor să trimită celor patru biblioteci ale Universităților din țară, cât și Academiei și Fundației, toate cărțile ce apar în editura lor, în număr de 1 sau 2 exemplare.

Ori mulți editori nu respectă această măsură și nimeni nu-i trage la răspundere pentru neexecutarea acestui angajament luat față de Stat.

S'ar cuveni dimpotrivă, ca măsura aceasta să fie extinsă și aplicată și pentru alte instituții, cari oferă în mod gratuit cultură publicului, în afară de cele 9 instituții culturale mai sus citate.

Ori cât de multe sforțări ar face Statul pentru a înlesni prin bibliotecile sale o cultură gratuită tinerimei studioase, trebue să relevăm că am avea mult de câștigat în pregătirea noastră culturală, dacă și inițiativa particulară ar da mână de ajutor Statului.

Pentru a demonstra cât de folositoare e această străduință a inițiativei particulare, n'avem decât să amintim ce sunt capabili să facă Sașii din Sibiu, din dragostea ce o manifestă pentru cultură.

Ei au înjghebat de curând „Cercuri de lectură", formate din câte 10 membri fiecare, cu o contribuție de 45 lei la trei luni, pe baza cărela cei asociați își procură zece reviste diferite. Fiecare membru are prioritatea la o revistă, pe care ceilalți nouă o capătă la intervale egale și astfel fiecare membru are totdeauna în posesiune o revistă, pe care e obligat s'o citească într'un anumit termen și s'o treacă imediat altui membru, într'o ordine bine stabilită dinainte. În același timp fiecare membru are posibilitatea să citească într'un restimp relativ scurt, zece reviste pe cari nici odată nu le-ar fi putut citi dacă ar fi urmat să le cumpere singur.

Ingeniositatea acestor „Cercuri de lectură", ușurează astfel criza cititului și înființarea lor și printre noi Românii ar fi binevenită.

Ay.

ECOURI

Autori sinonimi

Pe afișul Odeonului vor figura concomitent două piese, ai căror autori poartă numele de Clerc.

Unul, Charles Clerc, este autorul piesei „Chez Sylva", iar celalt, Henri Clerc, este autorul piesei „L'Autoritaire".

Intre cei doi sinonimi nu există nici o legătură de rudenie.

Luptă crâncenă pentru direcția unui teatru

La începutul anului viitor se va inaugura teatrul de Stat din Teplitz.

Pentru direcția noului teatru sunt nu mai puțin de 100 de candidaturi, între cari și acelea ale mai multor conducători ai unor scene reputate.

Origina lui Edison

Ziarele din New-York fac niște comunicări senzaționale despre origina vestitului inventator Thomas Alva Edison.

Cercetările făcute în Mexico au dus la rezultatul că Edison se trage dintr'o familie nobilă de azteci, care își are origina din timpurile cuceririi Mexicului de către spanioli. Numele de Alva vine dela ducele de Alba, care a fost nașul strămoșului indian al lui Edison. Bunicul inventatorului s'a însurat cu o engleză anume Edison și după obiceiul ispano-mexican a adăugat numele ei la al său.

Pius al XI-lea alpinist

A apărut de curând sub titlul „Ascensions mont Rose—Cervin—mont Blanc", un mic volum care prezintă un interes special.

Volumul cuprinde povestea a trei ascensiuni, semnată de autorul ei, preotul Achille Ralti, de pe timpul când acesta era profesor la Milano și membru foarte activ al clubului alpin italian și nu se gândea să devie vreodată papa Pius al XI lea.

Alpinistul Achille Ralti era un alpinist fanatic, care spunea despre ascensiuni că „sunt cea mai recomandabilă destătare, atât morală, cât și fizică".

Examenul profesorilor minoritari

Un ordin recent al ministerului instrucțiunei pune în vedere profesorilor și învățătorilor de la institutele de învățământ ale statului, că în termenul stabilit, adică de la 15 Iulie până la 1 Sept. cor. sunt obligați să facă examen în limba română din limba și literatura română, istorie, geografie și din Constituție.

Aceia, cari nu vor respecta acest ordin, se vor considera ca demisionați din serviciul statului.

Profesorii minoritari vor adresa guvernului un memoriu în care vor cere ca obiectele din cari sunt obligați să facă examenul să fie împărțite în semestre pe trei ani, așa că în anul prim să se facă examen numai din geografie, iar în anii următori din celelalte obiecte de învățământ.

✠ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✠

Un fetișism primejdios: TINERIMEA

In toate timpurile, marii observatori ai moravurilor societății au fost convinși că cel mai bun mijloc pentru a judeca o epocă este de a studia tinerimea. Așa au făcut Stendhal, Paul Bourget, Marcel Prévost, etc. Julien Sorel din „Rouge et noir" este întruparea întregei crize morale și sociale provocate de Revoluție, a războaelor primului imperiu și a zorilor democrației. Robert Gresion din „Le Disciple" este toată drama intelectuală provocată de conflictul dintre credință și știință. Tinerimea rezumă și manifestă cu un fel de brutală și expansivă naivitate rezultate câștigate ea soldează bilanțurile și stabilește comptul profiturilor și pierderilor în lichidările sociale. E foarte natural deci, ca de la 1918, același fenomen să se fi observat și în literatură (vorbim de literatura altor țări nu de a noastră).

Se pare că romanele de astăzi nu fac altceva decât să încerce a defini pe tânărul timpurilor noastre. Printre scriitori, bătrâni sau începători, unii au încercat să noteze, nu fără mirare, ceea ce vedem; alții și-au propus să se descrie pe ei înșiși. Când citești totalitatea romanelor, încerci însă o oboseală întâlnești același tip, în atitudini numai, diferite. Dacă ar fi să credem ceea ce romancierii de azi spun, viitorul pe care ni'l pregătesc noulle generații nu este de loc trandafiriu.

Tânărul lui Stendhal păcătuise dintr'o nemusărată ambiție; al lui Bourget dintr'un exces de orgoliu intelectual: tinerii din zilele noastre se pare că nu păcătuesc decât din nerăbdare și din dorințe. Sporturile i-au prefăcut în niște atleți, lucru care desigur nu e un rău, dar i-au făcut să disprețuiască amorul curat, sentimentalismul, cultivarea spiritului, care nu se face în aer liber.

Ei au calități fizice, francheță, siguranță, dar aceste calități sunt întunecate de o bună doză de ignoranță, de brutalitate și câteodată chiar de puțin cinism.

Ei au un egoism de copii. Toate cheatiunile care au frământat pe strămoșii noștrii și i-au pasionat, tinerii vremei noastre ori nu le mai cunosc, ori le disprețuesc. Când sunt în liceu, ei nu se gândesc cum să se cultive ei cum să'și tresca mai repede bacalaureatul. Intrați în viața cotidiană, ei știu că au toate drepturile și și le iau singuri cu o îndrăzneală și cu o nepăsare uimitoare. Din acest punct de vedere, ei se apropie mai mult de Anglo-Saxoni decât de Latini.

Și când literatura ne înfățișează într'un chip atât de descurajator tinerimea actuală, nu-i oare o exagerare faptul că i ne închinăm atât de mult, că 'l acordăm în preocupările și stima noastră un loc pe care nici într'o vreme ca nu l'a cunoscut?..

*

Desigur, atenția și dragostea aceasta sunt și ele legitimate. Războiul ne-a învățat să admirăm tinerimea pe care am văzut-o murind și pacea ne-a făcut s'o apreciem și s'o iubim mai mult, căci ea doar ne lipsea de lângă noi în anii războiului. Așa poate se explică de ce în toate alegerile cari au urmat după războiu, au fost trimiși în parlament atâția tineri, evident, activi, îndrăzneți, bine intenționați, dar, orice s'ar zice, mulți dintre ei, nepricepuți în trebile politice.

Cu același candoare am căzut și cădem încă și în cursurile ce se întind în domeniul literaturii. Vestea apariției unei capo d'opere scrise de un scriitor bătrân și cunoscut, ne lasă reci; o carte scrisă de un tinerel de 17—18 ani, ne înfierbântă și ne face să luăm cu asalt librăriile.

*

Omenirea primitivă socotea ca fiindu-i calități absolut indispensabile, forța musculară și sprinteneala. Pe măsură ce omenirea se civiliza, construindu-și instrumente care făceau inutilă forța brutală, la început să pue preț mai mult pe inteligență și pe dibăcia mintală: domnia creerului și a experienței.

Ori, cu desvoltarea sporturilor, efect al războiului care nu poate avea ca rezultat decât o negresie, omenirea nu și-a întrerupt mersul, dar pare că s'a întors chiar la timpurile primitive

*

Epoca actuală este deci dominată de un nou fetișism: Tinerimea, fetișism care după cum vedem poate avea prin perpetuare, urmări destul de primejdioase.

Evident lucru, tinerimea trebuește încurajată în totdeauna, dar nimic nu'i mai naiv și mai greșit decât s'o adulezi și să'i faci gusturile ca astăzi. Am spus mai sus că 'n această pornire e generozitate și recunoștință .... Dar oare numai atât este? Trăim într'un timp atât de frământat și de nesigur că fiecare generație are par'că frică de cei cari îi vin din urmă și de teamă de a nu fi trântită și călcată în picioare, se întrece în politețe, în zâmbete și îngăduințe. Goana secolului nostru după necunoscut, după nou, turbură sufletele, zăpăcește mințile, producând o grozavă dezordine intelectuală și indisciplină morală.

Nu'i greu de a fi tânăr, e drept; greul este însă de a trăi și trăind, să poți învinge greutățile și pericolele din viață. Un tânăr de 20 ani, cu toate calitățile strălucite ce le-ar avea, e oricum o posibilitate îndepărtată. Un om de 50 sau 60 ani, care deci a știut să săvârșească minunea de a trăi și a munci, reprezintă o forță, o valoare pozitivă.

Pe măsură ce umanitatea înaintează, viața ei se complică. Pentru a birui aceste complicații, pentru a trăi cu alte cuvinte, trebue din ce în ce mai multă experiență, mai multă reflexie. Tinerii și în special cei de astăzi, nu pot să aducă în lupta aceasta cu viața decât aptitudini elementare.

Faguet avea obiceiul să spună că oricine face o carte înainte de 30 ani e un imbecil... Fără a merge așa departe, un lucru ni se impune în mod clar atenției.

Adularea tinerimei noastre, îngăduința prea mare ce-o avem față de ea, este o periculoasă slăbiciune. Operile mari, durabile sunt rezultatul numai a experiențelor îndelungi. Geniul nu este tinerețe ci este viața întreagă.

O CHESTIUNE
care trebue să ne intereseze mai mult:

Chestiunea episcopilor în două state

Punând în altă parte a ziarului nostru chestiunea deselor călătorii în Ungaria ale oamenilor politici şi conducători bisericeşti ai minorităţii maghiare dela noi, a trebuit să ne vină din nou în minte chestiunea episcopiilor romano-catolice de Timişoara şi Oradea, cari se întind peste graniţă, având câtiva credincioşi, puţini faţă de cei dela noi, în Ungaria, şi trebuind, se zice, ca episcopii celor două eparhii să viziteze cât mai des.

Ne-am mai adus totodată aminte, că episcopul catolic de Oradea-Mare era în acelaş timp şi senator la Bucureşti şi membru în Adunarea Naţională dela Budapesta.

Fără îndoială că aceste dese călătorii la Budapesta precum şi participarea în parlamentul maghiar, i-au pus pe episcopii celor două eparhii într'o situaţie a cărei deslegare trebuie cât mai curând căutată.

Se ştie cazul episcopului Glattfelder al Timişoarii. Iredentistul chiriarh a trebuit să plece din ţară, dar a rămas înainte păstor al eparhiei dela noi, cu reşedinţa în restul din Ungaria al episcopiei de Timişoara. Se ştie deasemenea, că din Ungaria episcopul Glattfelder a trimis credincioşilor săi dela noi circulare asmuţându-i împotriva Statului român.

Amintind aceste lucruri, trebuie să vedem în actuala împărţire a eparhiilor ungureşti o reală primejdie, de care trebuie să scăpăm cât mai curând. Şi pentru soluţionarea chestiunii nu rămâne, decât ca partea din Ungaria a eparhiilor maghiare de Timişoara şi Oradea-Mare să se alipească respectivelor episcopii învecinate din cuprinsul Ungariei. Forţarea unei astfel de soluţii va trebui să preocupe cu atât mai mult pe conducătorii Statului nostru, cu cât prin izgonirea episcopului Glattfelder, în urma unei învoeli cu Vaticanul, nu ne va fi greu a numi la Timişoara un episcop al cărui teritoriu să se limiteze la frontiera română.

Şi cu atât mai mult aceasta, cu cât s'a dovedit ca o rea experienţă menţinerea situaţiei de până acum, făcută, dacă nu ne înşelăm, în credinţa că guvernarea maghiară va îngădui credincioşilor din Ungaria ai episcopiilor româneşti de Oradea şi Arad, acelaş favor, aceeaşi legătura cu episcopiile de care ţin, pe cari guvernarea română le-a încuviinţat pentru credincioşii din Ungaria ai episcopiilor maghiare dela noi. Experienţa ne-a înşelat; guvernul maghiar nu numai că nu a încuviinţat vre-o legătură între cetăţenii săi de lege românească şi între episcopiile noastre de care se ţin, ci îl a închis pur şi simplu bisericile iar la demersul statului român de acum doi ani de a numi un administrator român pentru credincioşii români din Ungaria, guvernul maghiar care numise atunci în această calitate pe protoiereul Bogoevici, s'a răzgândit a doua zi şi n'a mai făcut nimic.

Socotim, că trebue procedat acum fără multă codire. La răspunsul dat nouă de guvernul maghiar care a introdus limba maghiară în bisericile româneşti ţinând de eparhiile dela noi, statul român nu va răspunde de loc nenrban tăind orice legătură a episcopilor de la noi cu Ungaria, de unde nu vin decât instrucţiuni iredentiste.

„Uniunea naţională maghiară"
O nouă dovadă a complicităţii partidului maghiar dela noi cu iredenta din Ungaria

Am arătat nu odată, ce legătură strânsă este între oficialitatea politică ungurească dela noi şi între iredenta, oficială şi deghizată, din Ungaria, şi demascarea s'ar putea continua la infinit, deoarece această şovinistă politică ungurească dela noi, pe cât este de îndrăzneaţă, e tot pe atât de nesocotită, putându-i-se descoperi toate ataciile pe cari le îndreaptă contra noastră.

Dovada de acum este însă mai puternică de cât oricare, egală fiind numai cu aceea a tratativelor avute la Balatonfüred, în 6 Aprilie a. c., de guvernatorul Horthy şi membrii guvernului Ungariei, cu dl Iosika, preşedintele partidului maghiar din România, privitor la hotărârea de a se ameninţa România (în adunarea maghiară dela Tg.-Mureş) cu intervenţia la Liga Naţiunilor.

Se ştie anume, că „Partidul maghiar unitar" de astăzi, de sub conducerea d-lui Iosika, a luat acest nume după fuziunea partidului maghiar democrat cu „Uniunea naţională maghiară". Povestea acestei „Uniuni naţionale maghiare" este veche; se ştie, că Uniunea a fost în două rânduri suspendată şi actele sale sechestrate, pentrucă nu urmărea, nici mai mult nici mai puţin, decât să se facă stat în stat, lucru recunoscut chiar în statutele sale, în cari, în paragraful 3, se spunea, că fiecare ungur din România (de vrea, de nu vrea, numai să fi împlinit, fără deosebire de sex, 21 de ani!) este considerat ca membru al Uniunii.

Ori, aflăm acum, că o organizaţie cu acelaş nume există în Ungaria, D. R. W. Seton-Watson (Scotus Viator(publică în „Prager Presse" din 28 Aprilie un articol intitulat *„Propaganda maghiară în Anglia"*, în care ne spune, că la Budapesta fiinţează, sub preşedinţia unui sârb renegat, Dr. Al. Krisztics, o organizaţie numită deasemenea „Uniunea naţională maghiară", care printre altele are menirea de a lupta prin propagandă în străinătate (prin publicaţiunile sale „The Hungarian Nation", „East European Service") şi prin societăţile ungarofile din străinătate (ca The Oxford Geaque of Hungarian Self — Determination" — Liga din Oxford pentru autodeterminarea Ungariei, împotriva tratatului de pace dela Trianon.

Azi numele i-a fost schimbat, poate tocmai pentru ca nu cumva să aflăm şi noi despre existenţa în Ungaria a unei organizaţii iredentiste, similare şi cu acelaş nume ca Uniunea Naţională Maghiară. Firma s'a schimbat, dar oamenii au rămas aceiaşi, cu deosebirea că li-s'au mai aflat şi alţii, cei din partidul maghiar democrat.

Statificarea spitalelor din Ardeal

Într'o serie de anchete făcute de ziarul nostru la spitalele din Oradea-Mare am arătat starea de mizerie în care sunt lăsate aceste instituţii.

Aici în Ardeal spitalele sunt întreţinute dintr'un fond special care este la dispoziţia judeţului. Dar acest fond fiind prea mic, iar cheltuelile de întreţinere ale unui spital fiind din ce în ce mai mari, cu banii pe cari judeţul îi punea la dispoziţia spitalului nu se putea face faţă multiplelor necesităţi pe care le pretinde funcţionarea unei atari instituţii.

Din această cauză spitalele din Ardeal ducear o lipsă grozavă de medicamente, pansamente, rufărie, instrumente chirurgicale şi aparate. Medicii erau plătiţi cu salarii derizorii, personalul ajutor cam cel inferior deasemeni. La foarte multe din spitale, din cauza lipsei de fonduri nu se angaja personalul medical şi administrativ suficient. Nu numai aceste lipsuri copleşeau funcţionarea spitalelor, ci din cauza lipsei de personal şi de bani, nici curăţenia atât de necesară acestor instituţe, nu era la înălţime.

Bolnavii neîngrijiţi, nehrăniţi, lipsiţi de ceiace le era necesar pentru a se înzdrăveni, personalul lucrând fără tragere de inimă într'un aşezământ care nu putea face faţă rostului său, mizeria care se desprindea din toate colţurile sălilor, iată care era situaţia nenorocită a spitalelor din Ardeal.

Cunoscând această situaţie, d. profesor dr. Gane, inspectorul sanitar general din Ardeal, a făcut rapoarte documentate arătând cu fapte mizeria în care sunt lăsate să funcţioneze spitalele din Ardeal.

Intervenţia d-sale a găsit ecou la Bucureşti. Sesizat de faptele relatate de d-l dr. Gane, ministerul Muncii şi Ocrotirilor sociale a hotărât să ia spitalele judeţene din Ardeal în administrarea statului.

Măsura luată de guvern este de o deosebită însemnătate. Căci deacum încolo spitalele nu vor mai avea de suferit lipsurile şi neajunsurile care le împiedecau să-şi îndeplinească rostul.

Statul le va furniza medicamente, instrumente aparate şi tot felul de materiale medicale, le va pune la dispoziţie fonduri pentru întreţinerea şi higiena localurilor, pentru plata personalului medical şi administrativ etc. Până când se va face trecerea spitalelor în administrarea statului, ele vor primi ca avansuri sumele de cari au nevoie pentru funcţionare.

Statificarea spitalelor din Ardeal este o operă de mare însemnătate socială.

Înţelegând să realizeze această operă, guvernul şi-a dovedit încă odată solicitudinea faţă de nevoile populaţiunei ardelene. Un merit deosebit are, în această privinţă, d-l dr. Gane care a semnalat situaţia precară a spitalelor din Ardeal şi a stăruit mult pentru îndreptarea ei cerând statificarea acestor aşezăminte.

Impresiunea bună pe care această măsură a guvernului a făcut-o în public este o dovadă că lumea ardelenească ştie să preţuiască toate acţiunile de real folos şi că atentă numai la ceiace este faptă, ea găseşte în această operă prilejul să-şi manifeste încrederea în munca şi în priceperea cu care actualul guvern rezolvă problemele ardeleneşti.

Banatul şi opera înfăptuită de guvernul liberal
— Un omagiu al Bănăţenilor —

Pentru a vădi încă odată cât de lipsită de temeiu şi cât de puţin este în sentimentul lumii româneşti campania desfăşurată de coaliţia tachisto-ţărănisto-naţionalistă împotriva Constituţiei şi în general a întregei opere de guvernare realizată de partidul liberal, publicăm mai jos următoarea adresă omagială trimisă guvernului în care cetăţenii judeţelor bănăţene îşi exprimă încrederea şi admiraţia pentru fecunda activitate depusă de guvernul şi parlamentul actual:

Domnilor Sale
Domnului Prim-Ministru
Ion I. C. Brătianu
BUCUREŞTI

Die Ministru Preşedinte!

Subsemnaţii aderenţi credincioşi ai Partidului Naţional-Liberal, conduşi de cele mai înalte sentimente de recunoştinţă faţă de guvernul actual, Vă trimitem expresiunea gândului nostru omagial pentru marele act naţional ce l'aţi înfăptuit cu prilejul votării Constituţiei.

Neamul românesc de dincoace de Carpaţi a fost oropsit de durerile nedreptăţilor seculare atâta amar de vreme fără să îşi piardă puterea vitalităţii şi conştiinţei naţionale. A fost destinat să îndure multe şicane, cari însă l'au întărit şi l'au încurajat.

Dreptatea providenţială i-a hărăzit după atâtea suferinţi mult aşteptata fericire veşnică şi l-a ridicat din întunerecul în cercările la lumina libertăţii popoarelor.

Au venit vremi generoase, cari au deschis orizonturi pline de nădejdi pentru Românism. Spiritul binefăcător, care a creat formaţiuni noui de state, a pregătit drumul biruitor al vieţii româneşti.

Au trecut mai bine de patru ani dela acele zile măreţe, când s'a croit viitorul strălucit pentru ţara noastră întregită şi România nouă a reclamat atunci o constituţie solidă şi democrată la baza organizaţiei sale de stat.

S'au perindat la cârma ţărei trei guverne, având toate sfânta datorie de a înfăptui această operă constituţională, însă nici unul n'a fost pătruns de sentimentul de datorie.

Trebuia deci să ieie în mână frâna conducerii un partid puternic şi conştiincios, cum este Partidul Naţional Liberal, care bazat pe un trecut istoric şi pe elementele constructive din cari se compune, să prezinte o garanţie deplină pentru izbânda operei constituţionale.

Şi atunci voinţa naţională s'a pronunţat pentru un guvern format sub preşedinţia D-Voastră.

Sub înţeleapta D-voastră conducere, într'un timp atât de scurt, guvernul liberal, sprijinit pe capacităţile majorităţilor parlamentare, a ştiut să înfăptuiască o serie de reforme pentru binele poporului şi al ţării.

Iar acum aţi încoronat opera de consolidare a ţării cu cel mai mare act, dând României întregite un pact fundamental, pe care se va clădi unificarea ei perfectă.

Cu votarea Constituţiei aţi cimentat ceiace a făurit vitejia românească. Aţi întronat democraţia şi aţi consacrat libertatea cetăţenească.

Deşi în timpul muncii serioase şi conştiente a guvernului liberal, unele grupări politice din opoziţie căutau să facă obstrucţie şi să împiedice legiferarea celor mai mari reforme naţionale, poporul din Banat le-a înfruntat cu mult dispreţ şi sub revolta simţului de datorie a combătut toate tendinţele de zădărnicire ale opoziţiei.

Am păstrat totdeauna cea mai deplină încredere în guvernul liberal şi cu votarea Constituţiei această încredere s'a întărit.

Poporul Bănăţean este convins că opera de consolidare începută de guvernul liberal va duce la bun sfârşit şi crede că sub înţeleapta D-voastră cârmuire România va progresa cu paşi siguri.

Manifestând încă odată încrederea noastră în forţele constructive ale Partidului Naţional Liberal, Vă rugăm, Domnule Prim-ministru şi iubit şef al nostru, să primiţi omagiile Organizaţiei partidului nostru din judeţul Timiş-Torontal.

Această adresă este semnată de câteva zeci de mii de oameni, ceiace dovedeşte în acelaş timp şi încrederea de care se bucură guvernul şi partidul liberal în Banat şi cât de puţin răsunet au avut în mijlocul populaţiunei agitaţiile unor partide care, răpite de vârtejul poftei de putere, au călcat peste cele mai de seamă interese ale ţării.

SACI,
MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

O zonă culturală românească în Ardeal

Glasul populaţiunei din Bihor. O întâmpinare făcută guvernului. Un nou front de apărare prin cultură. Nevoia de şcoli. 95 la sută analfabeţi.

In anchetele noastre pe care le-am făcut în Bihor, pe care le-am redat pe rând în coloanele ziarului nostru ne-am putut da seama, şi la rândul nostru am insistat mult despre starea de înapoere, sub raportul cultural, în care se găseşte Bihorul. Unii din fruntaşii de aici, după cum am arătat într'un articol, ne spuneau că în Bihor, cu deosebire, trebue să se facă o politică românească, şi că una din principalele laturi ale acestei politice sănătoase, este aceea pe teren cultural.

*

Revenim astăzi pentru a arăta ca bihorenii concep chestiunea din acest punct de vedere, prin creearea aici a unei aşa numite zone culturale.

In acest senz a fost înaintat guvernului un apel cu următorul conţinut, care a fost semnat de preoţii, învăţătorii şi fruntaşii tuturor satelor din Bihor.

Domnule preşedinte al Consiliului de miniştri.

Frontiera fixată prin pacea dela Trianon, ne-a lipsit de o graniţă naturală dinspre Ungaria, care a fost şi va fi în veci cel mai primejdios al României-Mari. Şi acum hotarele politice sunt trase chiar la graniţa etnică a sufletului românesc, la periferii, alterat deja prin influenţa străină, se impune ca un imperativ categoric ridicarea unui front al sufletului românesc, care prin carte şi cultură să fie păvăza de care să se frângă toate tentativele subminatoare şi comploturile urzite pentru deşrămarea scumpei noastre patrii.

Pentru a creia şi a cimenta acest front sau zonă culturală, trebuie deşteptată conştiinţa naţională, adormită chiar, pe la margini. Şi pentru realizarea acestui ideal şi a face posibilă apercepţia, avem nevoe cât mai mare de scoli româneşti în satele judeţului Bihor, unde avem şi astăzi sute de şcoli goale în lipsă de învăţător, ceace are drept rezultat cele 95% de analfabeţi. Trebue să ne înspăimânte.

Satele noastre sunt aşezate aproape numai la munte, unde în lipsă de terenuri cultivabile sau alte resurse de venit neştiinţa a dat mână cu sărăcia şi mizeria.

Ungurii ne-au neglijat după un plan bine chibzuit, lăsându-ne fără drumuri şi mijloace de comunicaţie, fără şcoli şi carte, pentru a ne putea exploata şi mai bine neştiinţa.

Revoluţia ungurească din 1918 şi bolşevismul şovinist din 1919 s'au deslănţuit cu forţe elementare asupra Bihorului, izolat vreme îndelungată de fraţii noştri prin sângerosul front dela Ciucea. Sufletele slabe de înger şi puhoiul patimilor răscolite, au slăbit echilibrul sufletesc al unora cari menajaţi de duşmanii noştri, servesc şi azi, poate în inconştienţa lor, cauză străină de moravurile poporului românesc. Lumina împrăştie întunerecul şi noi lumină cerem.

*

Din parte ne trebue să adăugăm că acest apel a găsit ecoul necesar, întru-cât actualul guvern, a luat cunoştiinţă de mai înainte de nevoile Bihorului din acest punct de vedere, iar dl ministru Angelescu, în proectul de reorganizare a învăţământului, a prevăzut multe lucruri, care sunt menite se realizeze o bună parte din cererile care rezultă din apelul inimos al bihorenilor.

Dac,

◆INFORMAŢII◆

— **Congresul teatrelor maghiare la Cluj.** In zilele de 8 şi 9 crt. se va ţinea în localitate congresul artiştilor dela teatrele maghiare din România. Se va discuta chestiuni bugetare, a înfiinţării unui conservator de artă dramatică şi posibilităţile de înflorire a teatrelor maghiare din România.

— **Un comerciant din Cluj arestat în Ungaria.** D-l Nagy Kálmán, directorul societăţii „Liquum" din Cluj, întorcându-se dela Budapesta a fost arestat alaltăeri la Biharkeresztes de către poliţia de frontieră ungurească fiind prins cu 250.000 lei pe cari nu i-a declarat.

— **Târgul din Mociu.** Primăria comunei Mociu aduce la cunoştinţă, că târgul de ţară care se ţinea în această comună în ziua de „Înălţarea Domnului" (Ispas), se va ţine de acum înainte Luni, Marţi şi Miercuri înainte de această sărbătoare.

— **Dela Bir. Populaţiei.** Anunţarea servitorilor la biroul populaţiei dela prefectura poliţiei din localitate s'a suspendat pentru zece zile din cauza aglomeraţiei de lucru la acest birou.

— **Conferinţele „Astrei".** Vineri 4 Mai orele 6 d. a. în Sala No. IV. dela Universitate va vorbi dl Prof. Fl. St. Goangă despre O nouă orientare socială.

— **Loteria Institutului Surorilor de ocrotire.** Duminică 6 Maiu era 11 dimineaţă, va avea loc tragerea Loteriei Institutului Surorilor de ocrotire. Publicul e invitat să asiste. Tragerea lot. va avea loc la sed.ul institutului în Str. Mănăştur 27 (Calea Moţilor).

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **O lămurire.** Din partea dlui Tiberiu Oprea primim următoarele rânduri:

Referindu-mă la cele scrise despre mine în Nr. 94 din 25/IV/923 al ziarului „Ellenzék" şi întrucât cele publicate în sus amintitul ziar sunt de natură tendenţioasă şi menite a-mi compromite onorabilitatea, fac cunoscut că am intentat numitului ziar proces de calomnia la Trib. Cluj, iar la timpul său voi publica sentinţa acelui tribunal ca fiind cel mai bun răspuns ce pot dă.

Primiţi etc.

Mare Societate Anonimă caută dactilograf, sau dactilografă perfectă care să ştie şi stenografa corespondenţă română şi maghiară, eventual germană. Ofertele să se trimită la Biroul de ziare Friedmann. 2759

— **Arestarea preşedinteior partidului maghiar din Iugoslavia.** Din ordinul guvernului jugoslav au fost arestaţi şi deportaţi la Belgrad cei doi preşedinţi ai partiduiui maghiar din Iugoslavia, dr. Graber László şi dr. Nagy Ödön, despre cari s'a dovedit că erau în legătură, ca conducători ai ungurilor din Iugoslavia, cu asociaţie iredentistă din Ungaria a „ungurilor cari se deşteaptă."

Arestarea s'a făcut în baza unei srisori a celor doi preşedinţi ai partidului maghiar, trimisă în numele partidului asociaţiei iredentiste din Ungaria. In scrisoare se referă la înţelegerea încheiată de partidul maghiar cu „unguri cari se deşteaptă." Scrisoarea are în frunte emblema Ungariei şi aceeaş emblemă e şi tac pecete.

Dl Gheorghe Piersic a fost proclamat dr. în medicină de către universitatea locală.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

CIORAPII Lloyd 1473 2547
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax fragezeşte pielea. 2475-3.

In jurul agitaţiilor studenţeşti din Cluj

Se ştie că în ultimele zile mişcările studenţeşti din Cluj au luat din nou caracterul grav de la început, din care cauză a trebuit să se închidă cursurile pe două zile.

Pentru a aviza asupra nouei situaţii, ieri la ora 4 p. m. a fost convocat Marele Colegiu universitar la care au răspuns toţi profesorii afară de cei cari nu se găseau în localitate. Desbaterile au durat până la ora 8 seara.

Ele au fost deschise printr'un raport al rectorului Universităţii asupra situaţiei în ultimele şease luni. Dl Iacobovici, în raportul d-sale, a constatat că agitaţiile au fost puse la cale şi conduse de studenţi exmatriculaţi, între cari şi o calfă de zidar care s'a înscris la drept fără bacalaureat.

In urma raportului, profesorii au dat un vot de încredere rectorului, dezaprobând gestul acelui grup de studenţi cari, într'un moment de irresponsabilitate, au manifestat ostil la casa d-lui Iacobovici. Totdeodată, profesorii au protestat cu toată energia împotriva controlului exercitat de studenţi la intrarea în Universitate, oprind pe profesori şi somându-i să se legitimeze.

Într'o emoţionantă cuvântare, profesorul Racoviţă şi-a exprimat părerea de rău că d-sa care şi-a creiat un nume în streinătate, a ajuns să fie oprit de studenţi şi somat să se legitimeze la poarta Universităţii.

După aceia, Marele Colegiu a luat în discuţie chestiunea dacă cursurile mai pot fi continuate sau nu. **In cursul desbaterilor, s'au lămurit două curente. Unii profesori au fost de părerea că a continua cursurile în condiţiile de azi înseamnă a ne da în spectacol în faţa streinilor şi că cel mai bun lucru ar fi să se aştepte hotărârile guvernului. Alţii, majoritatea, au cerut să se ţină cursuri cu orice mijloace, fie chiar şi cu forţa armată.**

Biruind părerea din urmă, s'au luat măsuri pentru pedepsirea instigatorilor. Între altele, s'a hotărît ca studenţii cari ocupă diferite funcţiuni în Universitate şi aflaţi vinovaţi să-şi piardă posturile lor.

In acelaş timp, Marele Colegiu a hotărît să se facă apel la armată, întrucât forţele poliţieneşti sunt prea reduse şi mai ales extenuate de oboseală, ele stând în continuă priveghere de astă toamnă, când a izbucnit conflictul, şi până astăzi.

Comandamentul Corpului VI. a luat act de apelul Marelui Colegiu şi în consecinţă a luat măsurile pentru introducerea liniştei şi a ordinei.

Ieri seara Comandamentul a dat a 4-a ordonanţă în legătură cu starea de asediu care se aplica pe o zonă de 30—50 km. dealungul graniţei maghiare şi care se prelungeşte până la o linie ce trece prin oraşele care au fost de emnate anterior şi înăuntrul cărora cade şi Clujul.

Ordonanţa cuprinde următoarele puncte prin care se interzice:

a) Ori ce întrunire fără autorizaţia Comandamentului garnizonei.

b) Ori ce atrupament care ar trece peste 4 persoane.

c) Ori ce încercare de a turbura ordinea publică.

d) Ori ce distrugere sau provocare la distrugere de bunuri ale statului sau particulare.

Contravenţiunile la cele de mai sus vor fi constatate de ofiţerii poliţiei Judiciare Militare şi Civile.

Contravenienţii vor fi judecaţi de Instanţele Militare aplicându-se penalităţile prevăzute de Art 93—111. inclusiv şi Art. 167—224 C. p. c.

Această ordonanţă devine executorie în tot Cuprinsul Oraşului Cluj de îndată ce ea este afişată.

Adunarea generală a meseriaşilor şi industriaşilor din Cluj

Un comitet românofob. Meseriaşii şi industriaşii români împiedecaţi de a lua parte la conducerea corporaţiei. Isgonirea comitetului. Datoria autorităţilor.

Duminecă în continuare a avut loc în sala Camerei de comerţ, o nouă adunare a meseriaşilor şi industriaşilor din Cluj, în timpul căreia cei prezenţi au avut ocazia să se convingă de complecta neactivitate şi reaua credinţă depusă în serviciu de către membrii vechiului comitet de conducere în frunte cu dnii Andrasovschi şi Réthi, comitet, — care în timpul acestei şedinţe, a şi fost somat să demisioneze.

Fostul comitet s'a purtat incorect nu numai faţă de membrii corporaţiei, ci a fost ostil şi faţă de Statul român, întrucât până şi cărţile sau certificatele de muncă ce le-a eliberat până la demisionare, au fost redactate numai în limba maghiară.

Când acum câtva timp Reuniunea corporaţiilor a cerut acestui comitet să admită la conducere şi membri de naţionalitate română, i s'a răspuns reuniunei prin dl avocat Kiss, jurisconsultul comitetului, că acest lucru inadmisibil din două puncte de vedere: pentrucă s'ar întreţine continuarea lucrărilor şi în al doilea rând, pentrucă Românii sunt în minoritate în această corporaţie.

Tot în timpul acestei şedinţi, a mai vorbit şi industriaşul maghiar. Deata care a arătat mai multe ilegalităţi comise de către vechiul comitet, printre cari neregulile comise la vinderea unui imobil şi acordarea unei pensii de 8000 lei lunar secretarului corporaţiei Iacob Laloş elementul cel mai şovinist şi principalul autor moral al tuturor neregulilor. Afară de aceasta vechiul comitet a lucrat ilegal în ultimul timp de oarece adunarea generală nu a fost convocată în fiecare an conform statutelor. Totuşi această stare de lucruri era să continue dacă industriaşul român Ioan Jelescu nu cerea cu multă energie o nouă alegere prin care să se aducă la conducere, din cei 36 membrii şi 18 Români, conform principiului paritătei. In urma manevrărei vechiului comitet, cele propuse de dl Jelescu nu au fost admise de adunare ci dimpotrivă s'a votat prelungirea mandatului comitetului vechiu.

Din această cauză, toţi meseriaşii şi industriaşii români au părăsit adunarea în semn de protest.

Dl Profesor Domide, delegatul primăriei în această adunare în urma celor petrecute a suspendat şedinţa urmând ca până la noua alegere să facă un raport amănunţit asupra situaţiei şi autorităţilor superioare.

Totodată d-sa a decis să se numească o comisie de conducere, întrucât vechiul comitet în urma celor petrecute nu poate să mai stea o clipă în fruntea corporaţiei.

Atragem şi noi atenţia autorităţilor superioare asupra celor arătate mai sus şi prin aceasta noi nu ne facem decât ecoul intereselor naţionale ale ţărei rugându-le cu insistenţă a proceda cu cât mai multă strictete.

V. I.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Sedinţele Parlamentului.

Camera.

Prezidează dl Orleanu Deputatul Dumitriu constatând scumpetea crescândă cere abrogarea nouei legi a chiriilor menţinându-se vechiul regim. La apariţia dlui ministru Mârzescu deputaţii îl aplaudă timp îndelungat. Dl ministru Sassu depune un proect referitor la importul zahărului. Dl Vintilă Brătianu depune un proiect de credite şi un proiect pentru modificarea legii contabilităţii statului. Apoi camera votează înfiinţarea unui tribunal în Sân-Georgiu din Ardeal. Şedinţa se ridică la orele 4.

Senatul.

Prezidează dl Ferechide. Prezenţi miniştrii Vaitoianu, Florescu, Banu, şi Mărdărescu. Senatorul Ghibănescu comunică nedreptăţile făcute văduvelor generalilor Dragalina şi Praporgescu la împroprietărire. Răspunde dl ministru Mărdărescu asigurând că va lua măsuri pentru a repara nedreptăţile făcute. Dl senator Lambru cere să i se fixeze o zi pentru a desvolta o interpelare în cazul generalului Mărgineanu. Sedinţa se ridică la orele 5.

Dl Al. Constantinescu în Italia.

Dl ministru Al. Constantinescu a fost primit de rege, Mussolini Salandra, Tittoni şi Lusatti. Cu această ocazie d-sa a dat numeroase interviewuri asupra situaţiei României.

*

In şedinţa de eri Senatorul Bianu a acuzat pe episcopul Mailath şi congregaţia „Marianum“ că întreţine universităţi clandestine la Satu-Mare, Sighetl, Timişoara şi Sibiu şi 8 icee. Senatorul Draghicescu şi Mitropolitul primat au cerut măsuri contra muştelor columbace. Dl Ferechide propune ca Senatul să participe la comemorarea lui Gheorghe Pop de Băseşti. Senatori trec în secţiuni.

Eri delegaţii funcţionarilor publici din Ardeal au venit la presidenţia consiliului de miniştri ca să vorbească cu primul ministru. Insă acesta lipsind, audienţa n'a avut loc.

Adevărul anunţă că parlamentul va ţine în această sesiune maximul 10 şedinţe întrerupte cu scurte vacanţe şi va dura până la 1 Iunie.

*

Delegaţii profesorilor secundari au decis convocarea unui congres general a corpului didactic în chestia salariilor.

*

Consiliul de miniştri a examinat proectul de reformă administrativă şi reorganizarea ministerelor.

*

Bucureşti. — 'Generalul Văitoianu, scrie ziarul „Dimineaţa“, a arătat ieri ziariştilor o scrisoare dela fascia naţională română prin care ameninţă guvernul anunţând că fascia trece la fapte.

EXTERNE

Franţa respinge propunerile Germaniei.

Paris — Guvernul francez a primit nota germană în chestia reparaţiilor. După apariţia ziarelor cercurile oficiale indică propunerile germane ca inacceptabile. Chiar din partea cercurilor britanice şi italiene, ele sunt socotite ca insuficiente. Nota germană deosebit de reducerea datoriei a suprimat total tratatul dela Versailles. Guvernul francez şi belgian vor răspunde cu intensificarea acţiunei în regiunea Ruhr.

Nota Germaniei în chestiunea despăgubirilor

Berlin. — Nota germană revăzută eri noapte, după intervenţia social-democraţilor stabileşte micşorarea capacităţii de plată a Germaniei din cauza ocupaţiei regiunei Ruhr şi propune ca totalul despăgubirilor de 30 miliarde mărci aur dintre care 20 miliarde plătibile imediat prin împrumut internaţional, iar restul de 10 miliarde să fie plătibil în urmatorii trei ani prin împrumuturi internaţionale. Dacă totuşi ultimele 10 miliarde sunt imposibile de realizat printr'un împrumut o comisiune de experţi sau de bancheri internaţională sau o comisiune compusă din delegatul comisiei reparaţiilor, delegatul Germaniei şi un delegat ales prin preşedintele Elveţiei va hotărî capecitatea de plată a Germaniei.

Dreptul de vot al femeilor în Bulgaria

Sofia — Guvernul studiază proiectul de lege pentru drepturile femeilor, însă vor vota numai femeile care au minimum 3 copii.

Pasici formează guvernul iugoslav.

Belgrad — Regele a însărcinat tot pe Pasici să formeze cabinetul. Probabil vor fi menţinuţi vechii miniştri minus 4 miniştri care au căzut la alegeri.

Guvernul francez cere retragerea trupelor turceşti dela frontiera Siriei.

Constantinopol — Insărcinatul de afaceri francez a comunicat Guvernului turc că Franţa nu admite concentrarea de trupe turceşti la frontiera Siriei care atitudinie din partea Turciei urmăreşte intimidarea Franţei în timpul tratativelor de pace. Dacă Turcii nu retrag imediat aceste trupe Franţa va părăsi conferinţa dela Lausanne.

Serbarea Şcoalei superioare de Comerţ din Cluj

Şcoala superioară de comerţ română din Cluj, aranjând pentru ziua de 12 Mai ora 8½ p. m. 1923, în clădirea proprie (Sala de gimnastică) str. Şaguna No. 11 bis

O mare serbare şcolară urmată de dans dată în folosul elevilor ca fond de escursii, bibliotecă etc. Vă invită cu toată căldura a binevoi s'o onoraţi cu prezenţa şi concursul dvs. Dansul va fi precedat de:

1. Cuvânt de deschidere în legătură cu importanţa acestui învăţământ faţă de cerinţile economice-comerciale actuale de Dl Prof. Alex. Ionescu, directorul şcoalei.
2. Cor bărbătesc de elevii şcoalei, dirijat de Dl Prof. I. Lipovan.
3. Reinhold: Impromtu, solo de piano de elev. şcolei anul III. Ant. Ronai.
4. Corul mixt de elevii şcoalei dirijat de Dl Prof. Lipovan.
5. Comedia „Nevasta lui Cerceluş“ de Locusteanu, sub conducerea Dlui Prof. D. Voina.
6. Dansuri naţionale „Banul Mărăcine“, sub conducerea Dlui Prof. D. Voina.

Urmează dansul până la 5 dimineaţă.

Bufet asortat, vinuri alese, tombolă americană, surprize ideale. Toaleta simplă preferindu-se în costum naţional. Muzica militară. Suprasolviri se primesc cu mulţumire.

Bilete la casa Şcoalei şi la „Cartea Românească“.

—

„Patria“ şi nevoile studenţimii

„Patria“ de aseară publică sub titlul: „O lovitură învăţământului universitar“ un articol, prin care domnul Dr. Anghelescu, ministrul şcoalelor, e acuzat că ar fi respins creditele extraordinare ale Universităţii, pentru întreţinerea noilor laboratorii.

Autorul articolului, care pare a fi o persoană universitară afirmă că guvernul actual, refuzând alocarea sumelor cerute de laboratoare, a redus bugetele lor existente la 20—30 mii lei.

Ori această afirmaţie e cu totul neadevărată. Nu li s'a luat nimic laboratoriilor din sumele prevăzute anul trecut în buget, cel mult nu s'au putut satisface toate nevoile noi cerute.

Şi aceasta fiindcă guvernul a fost silit anul acesta să dea sume mai importante Universităţilor din Bucureşti şi Iaşi, într'o stare incomparabil mult inferioară decât cea din Cluj, care dela înfiinţare şi-a înzestrat an de an laboratoriile cu materialul necesar. Laboratoriile Universităţii din Cluj sunt în măsură a funcţiona mult mai bine, decât cele similiare de pe lângă Universităţile din Bucureşti şi Iaşi.

N'am avea de amintit decât doar faptul că guvernul în grija ce o are pentru învăţământul universitar, a alocat suma de 50 de milioane numai pentru terminareri construcţiei Universităţii din Bucureşti.

Tot atât de inexactă e şi învinuirea ce i se aduce domnului Dr. Anghelescu că ar fi întocmit bugetul Universităţii, fără avizul Facultăţilor respective, ştergând din personalul laboratoriilor, fără ca profesorii să fie consultaţi. Toate laboratoriile şi clinicele îşi păstrează personalul, prevăzut în exerciţiul bugetart recut şi cea mai bună desmintire care se poate da acuzaţiei de neconsultare a Facultăţilor respective e însuşi faptul că fiecare Universitate îşi are apărate nevoile ei, prin reprezentantul, ce-l are trimes în Adunarea Senatului, reprezentant care e ţinut deaproape cu toate modificările bugetare, în plus sau minus ce se aduc trebuinţelor în personal sau material, laboratoriilor Universităţilor.

Ştampilele ungureşti de la C. F. R.

Vorbind de românizarea oraşelor din Ardeal, am arătat cu altă ocazie că şi după cinci ani de stăpânire românească mai există firme ungureşti în unele centre mai mari de pe lângă graniţa de Vest, unde autorităţile sunt de multe ori prea îngăduitoare faţă de nerespectarea de către minorităţi a dispoziţiunilor oficiale, cu privire la afişaj şi scrierea firmelor.

Această stare de lucruri continuă însă şi prin faptul că însăşi instituţiile Statului neglijează aceste dispoziţiuni. Există şi acum încă oficii poştale şi staţiuni de cale ferată care întrebuinţează vechea ştampilă ungurească.

Două bilete de tren, pe care le-am primit din partea unui abonat de al ziarului, dl Vasile Deleanu, din Şardul Clujului, poartă astfel unul cu data de 10 Aprilie a. c. ştampila: Magyarsárd, iar celalt din 22 Aprilie a. c. ştampila: Domahida-Kismajtény.

Când şi pentru una şi pentru celalaltă din staţiuni există denumirile româneşti: Şardul Clujului şi Domăneşti-Moftinul mic, e de datoria organelor de control de la C. F. R. să schimbe stampilele ungureşti, care ne mai avându-şi nici un rost, nu pot decât să jignească sentimentele naţionale şi să dăuneze intereselor statului nostru.

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

CITIŢI „INFRAŢIREA“

Fapte culturale

Şerbarea „Soc. Tinerimea“ din Comana

Tinerimea din Comăna de Sus, constituită în: „Societatea Tinerimei“, a debutat în ziua de 10 Aprilie 1923 cu o reprezentaţie teatrală-muzicală, al cărei venit se foloseşte pentru întemeierea unui fond al Soc. Tinerimei şi pentru scopuri culturale. Cu această ocaziune, dl deputat al circumscripţiei noastre electorale, dl ing. Ion Ionică, considerând şi apreciind însemnătatea scopului cultural ce Societatea Tinerimei urmăreşte, a binevoit a solvi suma de lei 500 (cinci sute).

Tinerimea noastră precum şi toţi sătenii au luat cu plăcere act despre acest frumos gest al d-lui deputat al nostru Ion Ionică, şi îşi exprimă pe această cale cea mai vie mulţumită faţă de iubitul donator, care prin fapta d-sale desinteresată nu numai că a ajutat Societatea Tinerimei locale în scopul pe care-l urmăreşte, ci premerge şi serveşte totodată ca model altora, cari prea ocupaţi fiind de interesele pur personale uită a-se interesa şi a jertfi ceva pe altarul culturei poporului.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, ştefuite în stil baroc, în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi ştefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmăliţuim oglinzi stricate.

Lipsa de locuinţe la Timişoara

S'a format asociaţiunea „Clădirea" pentru începerea construcţiilor. Prima întrunire a acestei acociaţiuni s'a ţinut Duminecă 29 Aprilie. Mişcarea chiriaşilor.

Timişoara, 29. — Mizeria locuinţelor se resimte, în oraşul nostru ca şi în celelalte oraşe, de ani de zile. Singura de soluţionare a mizeriei ar fi: începerea de construcţii. Aceasta o ştie toată lumea, fiindcă s'a spus din capul locului. In Timişoara s'au făcut şi până acuma încercări în această direcţie, dar iniţiatorii au trebuit să renunţe repede la ele, materialul necesar dovedindu-se prea scump; întreprinzătorii şi-au investit repede capitalul în alte afaceri, care aduc sută la sută şi de pe urma cărora, câştigul se înseamnă numaidecât. Acum, graţie zelului dlui Ing. Liviu Faur, inspector industrial, ideea de a clădi s'a reluat, înfiinţându-se, sub preşedinţia dsale, asociaţia numită „Clădirea", compusă din proprietari şi chiriaşi deopotrivă. Asociaţiunea şi-a propus ca, pe lângă străduinţele ce le va depune pentru pornirea şi încurajarea noilor construcţii, să vegheze ca fiecare să ajungă la o locuinţă care să facă faţă şi cerinţelor de higienă, dar să corespundă şi situaţiei sociale a locatarului.

Prima întrunire a „clădirei".

Cea dintâi şedinţe a acestei asociaţiuni s'a ţinut azi la ora 10 a. m. de faţă fiind, în afară de publicul care umplea sala mare a primăriei, reprezentanţii autorităţilor civile şi militare, câţiva industriaşi, o seamă de avocaţi, ect.

D. *ing. Liviu Faur* deschide şedinţa, mulţumind tuturor celor de faţă pentru interesul ce'l poartă acestei mişcări. Dsa arată că criza de locuinţe este un fenomen de după război şi nu s'a ivit numai în ţara noastră, că pretutindeni. Criza aceasta, zice dsa, nu se poate soluţiona decât prin clădire. Cere în acest scop sprijinul tuturora şi urgentează începerea construcţiilor.

D. avocat Aug. Bardosy apelează la cei de faţă pentru a se înscrie în noua asociaţiei, fiindcă numai prin unirea tuturora se poate ajunge la ceva. Dsa roagă pe d. gen, Găvănescul să intervină pe lângă ministerul de răsboi spre a se repara şi pune la dispoziţia familiilor de ofiţeri cazărmile ce în prezent nu sunt folosite.

D. avocat Skultzky arată stările imposibile ce s'au creat prin această criză, amintind de şedinţele oficiului de închiriere, unde, la câte o locuinţă din o cameră şi bucătărie, se prezintă zeci de reflectanţi, printre cari oameni cu poziţie socială înaltă.

D. medic dr. Ion Ţeicu analizează criza din punct de vedere medical, arătând că contractarea şi răspândirea boalelor contagioase se datoreşte în mare parte împrejurării că de multe ori 2—3 familii locuesc în una şi aceiaşi locuinţă. Invinueşte de nepăsare întreaga industriei bănăţeană, care ştie numai să profite de pe urma muncitorilor şi să-i exploateze în modul cel mai neomenesc. dar care nici odată nu s'ar fi gândit să bage o parte din capital în construcţii pentru a da sălaş, dacă nu altora, cel puţin celor pe cari îi exploatează. Vinovate de această criminală nepăsare s'au făcut, zice d. dr. I. Ţeicu, mai ales marile întreprinderi dela Reşiţa şi Anina.

D-l Dr. Fenyvesi face o propunere originală: populaţia să ceară asupra ei un arunc beneval, în aşa fel ca fiecare să plătească peste chiria anuală încă 10 la sută dare de construcţie. Din darea aceasta s'ar aduna în Timişoara mai mult de 6,000.000 Lei anual. Pe baza acestei sume să se ia un împrumut mai mare, să se înceapă numaidecât clădirea, iar peste câţiva ani, împrumutul acesta se va plăti din sumele plătite oraşului pentru chirie şi oraşul rămâne cu o colonie proprie.

D-l Prefect I. Coste urează muncă rodnică nouei întreprinderi.

D-l primar Georgevici face câteva obiecţii la propunerea d-lui Dr. Fenyvesi. Propune formarea unui comitet pentru discutarea şi primirea statutelor. Propunerea aceasta se primeşte şi se face numaidecât o listă compusă din 20 de membri.

Mai vorbeşte d-l Popovici, cizmar, făcând diferite obiecţiuni asupra celor spuse de cei precedenţi.

Intrunirea Ligii Chiriaşilor

Tot azi, la ora 5 p. m. a avut adunarea generală a Ligii Chiriaşilor, care numără până în prezent peste 3800 de membri.

D-l Dr. Ion Teicu propune să se intre în relaţii strânse cu Liga din Bucureşti. Propunerea se primeşte şi se dau şi unele ajutoare materiale.

Vizita unor intelectuali români la Braşov

Braşov, 30. — Eri pe la orele 12, membrii comitetului central al societăţii culturale „Graiul Românesc" printre cari notăm şi pe domnii S. Mândrescu profesor universitar, N. Batzaria şi I. Grădişteanu au sosit cu trenul în gara Braşov unde au fost primiţi şi salutaţi de către generalul Scărişoreanu şi doamna Maria Baiulescu, membri în comitetul filialei Braşov.

După amiază la orele 4 s'a dat un festival de inaugurare.

Doamna Maria Bălulescu a salutat cu acest prilej pe membrii comitetului central.

Domnul S. Mândrescu, a arătat apoi pe larg rostul societăţii „Graiul Românesc". Filialei Braşov îi revine sp e ocrotire elementul românesc din portul Valona din Albania.

Domnul Grădişteanu a relevat necesitatea menţinerii legăturilor sufleteşti cu fraţii de peste hotare.

Domnul Batzaria a vorbit despre elementul românesc din Albania.

In cele d'n urmă s'au depus mai multe jerbe de flori la mormântul poet lui Mureşanu.

Seara s'a oferit o agapă oaspeţilor.

CITIŢI PAGINA 8-a

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 3474

Căutăm

un contabil tinăr şi o domnişoară dactilografă, care să ştie şi stenografia în limba ungurească.

Industria Sârmei S. A. Cluj,
Calea Victoriei 29. 2755

De vânzare

aproape de gară şapte camere parchetate, 2 jugăre grădină şi acareturi gospodăreşti, ocupabile; grădină cu două camere, ocupabile; casă la marginea oraşului 5 camere ocupabile în parte, 110.000—, o moşie de 11 jugere ², cu locuinţă 40.000, şi alte case încă,

la Dunky, Cluj,
Piaţa Unirii No. 10.
2581

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Catalog românesc
la
LIBRARIA LEPAGE
Cluj. 2744-3

Speciale

Magazin de păpuşi — Lingerie pentru femei

„Hercules"

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cadouri şi lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuşi dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.

Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.

Aranjamente „Tetra" complecte.

Papuci glace pentru papuşi 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeieşti şi de copii. Trusouri femeeşti şi pentru păpuşi, produse proprii, în preţul toarte solide. Intreprindem ajurări de maşini.

Preţ-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.

Lloyd 2659

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECŢIUNEA REGIONALA CLUJ
SERV. TECHNIC SI EXPLOATARE.

Publicaţie de licitaţie.

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 1 Iunie a. c. ora 11 a. m. se va ţine în localul Direcţiunei Regionale R. M. S. Cluj, Strada Sincai No. 16, o licitaţie publică cu oferte închise pentru aprovizionarea a

213 vagoane lemne de fag pentru foc.

Lemnele vor fi bine uscate fără buturugi şi fără putregaiuri.

Ele se vor preda aşezate în metri după cum urmează.

50 vagoane în curtea Manufacturei de tutun Cluj.

163 vagoane în curtea Fabricei de chibrituri Cluj.

Pentru a fi admis la licitaţie ofertantul va depune odată cu oferta şi o garanţie de 3% din valoarea furniturei fie în numerar fie în efecte publice garantate de stat.

In caz de aprobarea licitaţiei garanţia se va întregi la 6% din valoarea furniturei şi ea nu va fi eliberată furnizorului decât după ce s'a efectuat întreaga predare.

Supra oferte, oferte sosite după deschiderea licitaţiei sau oferte condiţionate nu se vor lua în consideraţie.

Ofertantul va menţiona în oferta ce va face că valabilitatea ei e de 1 lună de zile dela data de 1 Iunie a. c. şi acceptă ca Regia să poată majora sau micşora cantitatea de lemn licitată.

Prezenta licitaţie se va ţine în conformitate cu art. 72—83 a Legii Contabilităţii Publice.

Directorul Serviciului:
AUREL CIOCÂRLAN

Director Regional:
2763 PETRE IONESCU.

PRIMĂRIA HIDA.

No. 441—1923.

Publicaţiune.

Să aduce la cunoştinţă, că la primăria comunală din Hida să va vinde pe calea licitaţiunei publice o casă de locuit cu 6 camere şi un intravilan de 1062 st. □ cari formează proprietatea comunei politice Hida.

Terminul licitaţiunei să defige pe ziua de 13 Maiu 1923 st. n la oarele 10 a. m. în oficiul primăriei.

Preţul strigărei este 75 000 Lei.

Condiţiunele de licitare să pot vedea în oficiul primăriei din Hida.

Hida la 27 Aprilie 1923.

2762 PRIMĂRIA

UZINELE DE FIER ŞI DOMENIILE DIN REŞIŢA S. A.

Inştiinţare.

Se aduce la cunoştiinţa D-lor acţionari cari prezintă conform publicaţiunilor precedente acţiunile lor la stampilare că odată cu depunerea acestora să aducă şi acte doveditoare cu privire la cetăţenie pentru ca să poată lua cunoştinţă despre această comisiunea instituită de Ministerul de Industrie şi Comerţ pentru supraveghierea operaţiunei stampilărei.

Totodată acţionarii cari au şi depus acţiunile sunt rugaţi a aduce sus-menţionatele acte care li se vor restitui odată cu acţiunile stampilate.

In ceeace priveşte băncile care prezintă spre stampilare acţiunile clienţilor lor acestea vor trebui să dovedească deasemenea cetăţenia acţionarilor.

Direcţiunea Generală
a Uzinelor de Fier şi Domeniilor
2733-3 din Reşiţa S. A.

Reclama este sufletul comerţului

Anul 5

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Mereu de calitate

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Fabrica de Mobile din Miercurea-Ciuc

Furnizează prompt pentru hoteluri, penziuni, Ville, etc. garnituri complecte de dormitoare compuse din: 2 paturi, 2 dulapuri, 2 noptiere și 1 lavabo, din lemn de brand lăcuite, nuanța dorită pe prețul de Lei 8000 garnitura, loco fabrica.

A se adresa la fabrica de mobile din Miercurea-Ciucului.

Reclama 2937 2739

Cea mai fina crema pentru ghete

Reclama este sufletul comerțului

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii

Vizitați, fără a fi obligați să cumpărați, la firma:

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 115.

REUMATISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL. PIATRA-N.

2356-1

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

BAIA DIANA

Camere cu abure și vane precum și tratament idroterapeutic, băi igienic cu sulfur, cu sare sau cu estras de brazi.

33

CONTROL MEDICAL ◆ CONTROL MEDICAL

Publicație.

La Direcțiunea X Sanitară Arad, sunt vacante următoarele posturi:

Un medic bacteriolog asistent	cu leafa de baza	1150 Lei
Un medic pentru combaterea sifil. și malaria	„ „ „ „	1150 „
Un șef de birou principal cl. I.	„ „ „ „	850 „
Doi studenți în medicină la echipa volantă	„ „ „ „	600 „
Doi Subșefi de biurou cl. I.	„ „ „ „	500 „
Un sub ef de biurou cl. II.	„ „ „ „	450 „
Doi impiegați cl. I.	„ „ „ „	350 „
Doi Dactilografi	„ „ „ „	250 „
Nouă agenți sanitar.	„ „ „ „	250 „
Șapte camerieri	„ „ „ „	200 „

Reflectanți vor înainta cerere până la 1 Maiu a. c. la Direcțiunea Reg. X. Sanit. Arad.

Sunt preferiți persoanele demobilizate.

Directorul Regiunei X Sanitare
Inspector General Sanitar,
ss. Dr. DEMIAN.

Șeful Cancelariei:
ss: IOSIF POPOVICI.

2758

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules“ și Berea Monoștor deschisă

Specialitatea brună din malți dublu

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.

2216 Reclama 2771

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea“

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

CLUJ, Regina Maria No. 10

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

2228 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Fabrica de articole de metal și finichea Grünwald și soții, Oradea-Mare,

Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și țesale. 2674

„Propaganda maghiară în Anglia"

Sub acest titlu dl Seton Watson, (Scotus Viator), prieten vechiu al naționalităților din fosta monarhie autro-ungară, publică în „Prager Presse" din 28 Aprilie interesante destăinuiri despre propaganda uriașă pe care o face Ungaria în Anglia împotriva tratatului de pace.

La Budapesta, ne spune dl Seton Watson, funcționează sub președinția sârbului renegat Krisztics o „Uniune națională maghiară" a cărei principală menire este propaganda în străinătate împotriva României, Cehoslovaciei și Iugoslaviei.

„Uniunea națională maghiară" are două publicațiuni englezești, „East European Press Service" (Serviciul de presă est-european) și „The Hun arian Nation", prin care răspândește tot felul de știri false despre statele succesoare.

Două exemple din aceste reviste, date de dl Seton-Watson, sunt edificătoare. „In Martie 1921 s'a publicat, că o deputație de femei cehoslovace, pomenite pe nume, au adus în parlamentul cehoslovac un proect de lege pentru introducerea poligamiei și amorului liber, motivând-o cu „criza de locuințe"; și acestea le-a spus firește ca un „document al civilizației și moralei cehe". Este de prisos a spune, că nu s'a adus nici când o asemenea lege și că doamnele pomenite cu numele nu au fost în nici o deputație și că nici una, nici în viața lor privată, n'au reprezentat un astfel de proect".

Un alt exemplu:

„Cu o lună mai târziu, s'a dat o știre despre explozia bombei din Senatul român, care a cauzat moartea episcopului unit Radu, și s'a adăogat observația, că detectivii veniți la fața locului „au găsit pe cellalți senatori aplecați peste cadavru" cari li-au spus, „că n'a dispărut numai capul episcopului, ci și crucea lui de aur, care valora un milion de lei, precum și portmoneul".

Este de prisos să adaog, că aceasta a fost o nerușinată descoperire (ungurească).

In afară de propaganda aceasta de calomnii, numita „Uniune națională maghiară" își mai desfășură activitatea și prin societățile maghiarofile întemeiate de ea în Anglia. La Oxford există o asemenea societate sub denumirea de „The Oxford League of Hungarian Self-Determination" (Liga din Oxford pentru autoderminarea ungurilor), ai cărei membri aparțin societății legitimiste „White Rose" (Crinul alb) și altor grupuri monarhiste. Această ligă publică deasemenea informațiuni tendențioase, mai cu seamă statistice, și a fondat o revistă intitulată „The Oxford Hungarian Review".

In această revistă un croat renegat din Ungaria a publicat neadevărul tendențios, că sârbeasca și croata sunt două limbi, câtă vreme nu sunt decât una și aceeași. Deasemenea se arată prin acest organ de propagandă, că croații și slovacii sunt mai mulți și cu alte idealuri de stat decât sârbii și cehii, și aceeași minciună se spune și despre Românii din Transilvania.

Propaganda n'a avut totuși rezultatul dorit. Publiciștii distinși, ca dl Seton-Watson, au arătat publicului englez prin articole ca cele nu demult reproduse de ziarele noastre din „Times", cât de neadevărate sunt toate tendențioasele afirmațiuni ale Ungariei.

O altă încheiere nu se poate decât aceasta, că aceeași Ungarie care se plânge mereu, când e vorbă de plata reparațiunilor, că a ajuns la ruină și își trimite miniștrii să declare aceasta la Paris, Londra și Roma, poate totuși să susțină atâtea publicațiuni și să plătească atâtea societăți și din interior și din străinătate.

Vizita ministrului de justiție la Sibiu

Sibiu, 29 Aprilie.

Aseară a sosit în localitate dl I. Th. Florescu, ministrul justiției cu d-na, însoțiți de d-nii Zamfirescu, primul președinte al tribunalului Brașov și Negreanu șef de cabinet.

In gară a fost întâmpinat de magistrați, avocați, reprezentanții autorităților etc.

Au rostit cuvântări de bun sosit d-nii Petrescu Leonida, primul președinte al tribunalului local; prefectul Bolu, generalul Mironescu, avocat Borcea, dr. Gorit, primarul orașului; episcopul Triteanu.

Dl ministru a mulțumit tuturor și apoi a urmat prezentările.

Dela gară dl ministru însoțit de d-nii Bolu și primul procuror Iliescu a plecat la hotel.

Seara magistrații și avocații au dat, în onoarea ministrului, un banchet în sala „Unicum."

RAGLANE

Watterproof.
Costume la moda
La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii
2653

Allo! Allo!

Telegramă

A sosit în Cluj la „Sălăgiana" Str. Surdă 19 fostă Kiss-utca o cantitate mare de

VIN

cel mai bun și cel mai ieftin.

Costă numai 10 lei Lt.

Muncitorimea română din Ardeal

se ORGANIZEAZA

Constituirea „Sindicatului profesional al pantofarilor și cismarilor români din Cluj. O datorie a autorităților românești.

In adunarea generală a pantofarilor și cismarilor români din Cluj, ținută la 16 și 18 Aprilie 1923, s'a hotărât constituirea „Sindicatului Profesional al Patofarilor și Cismarilor români de pe teritorul și jurul orașului Cluj", unicul sindicat profesional român în Cluj, care are scopul de a promova interesele materiale, morale și culturale ale maeștrilor pantofari și cizmari români, înființarea de școli profesionale pentru ucenicii români, formarea unui fond de ajutorare în caz de boală, nepuință de muncă și caz de moarte, ridicarea sentimentului național prin unire și bună înțelegere între membri, procurarea de muncă de la stat și diferite instituțiuni pentru membrii sindicatului, înființarea de ateliere colective, ținerea de conferințe culturale, cu un cuvânt tot ce este de interesul acestei profesiuni și în legătură cu ridicarea industriei naționale.

Constituirea aceasta a meseriașilor români a întâmpinat multe greutăți din partea sindicatelor străine și din partea meseriașilor de altă naționalitate, cari a licențiat din serviciu mai multe calfe de români pe simplul motiv că au cutezat se ia parte la adunarea meseriașilor pantofari și cismari români. Meseriașilor români li se fac apoi și mari șicane de către comercianții de piele, iar fabrica de piele din Cluj, nu le dă materiale sau dacă le dau cu prețuri cu mult mai urcate decât la alții.

Față de frumoasele scopuri pe cari sindicatul le urmărește, față de boicotul pe care meseriașii români îl îndură de la străinii dușmănoși, se o impună ca o datorie națională autorităților române, ca pe viitor se nu mai dea permise de furaturi pentru străini, cari câștigă milioane pe spinarea și sudoarea calfelor române. Până acum meseriașii români au fost refuzați de autorități pe motivul că n'ar avea destule garanții materiale, etc.

Ori acum, când meseriașii români s'au organizat în sindicat, vedem că aceste motive nu mai pot sta în picioare și că autoritățile și instituțiile românești vor da tot concursul patrioților români.

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița

Societate Anonimă

PROSPECT DE EMISIUNE

PENTRU 120.000 ACȚIUNI NOMINATIVE

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița, S. A. în adunarea generală extraordinară din 8 Februarie 1923 și potrivit dispozițiunilor Jurnalului Consiliului de Miniștri No. 593/923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923 au hotărât sporirea capitalului social de 125 milioane lei la 185 milioane lei pe cale de emisiune a 120.000 acțiuni nominative de câte 500 lei valoare nominală fiecare.

Acest capital social reprezintă un avut foarte însemnat în valori reale. Societatea posedă domenii în întindere de mai bine de 100 000 ha. dintre cari cea mai mare parte e formată din păduri, mine de fier și de cărbuni, instalațiuni foarte importante pentru industria siderurgică și metalurgică, o rețea de căi de comunicație (căi ferate, cale aeriană, canaluri, etc.) împreună cu stocurile de materiale și mărfuri necesare. In ceeace privește rentabilitatea capitalului social, trebue să menționăm că dividentul de 20% care a fost distribuit pe primele două exerciții este asigurat și pentru ultimul exercițiu.

Consiliul de administrație însărcinat de către adunarea generală cu realizarea acestei emisiuni ofera 120 000 acțiuni din această emisiune subscripțiunei publice în condițiunile următoare și conform Jurnalului Consiliului de Ministri sus-menționat. Subscrierile făcute de către români și instituțiuni românești se vor bucura de preferință până la cifra de acțiuni necesară stabilirei majorității românești a capitalului social. Repartizarea acțiunilor asupra subscripțiunilor se va face de o comisiune numită de Guvern și compusă din primul Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție, Președintele Curței de Conturi și Guvernatorul Băncei Naționale. Consiliul de administrație își rezervă dreptul de a reduce, de acord cu această comisiune, numărul de acțiuni subscrise.

Din această emisiune se rezervă 15.000 acțiuni cu înlesniri de plată lucrătorilor și personalului tehnic și administrativ român al societății noastre, precum și cel puțin câte 50 acțiuni comunelor de pe domeniile societății.

Cursul de emisiune al nouilor acțiuni a fost fixat la 1400 lei. Prima de lei 900 va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra cursului de emisiune se vor efectua la termenii următori:

La subscriere	**500 Lei**
La 15 Iunie 1923	**500 „**
La 15 Septembrie 1923	**400 „**

Se vor mai vărsa cu ocazia subscripțiunei încă 50 lei de acțiune drept speze de emisiune.

In cazul când acționarul nu va efectua vărsămintele până la datele fixate, se vor aplica dispozițiunile prevăzute de lege și statute.

Nouile acțiuni vor participa la beneficiul net pe exercițiul 1923 cu începere dela 1 Iulie 1923. Ele vor beneficia deci de jumătatea dividendului ce se va fixa pentru acest exercițiu.

Termenul subscripțiunei a fost fixat la 1 Maiu 1923 și se va închide la 10 Maiu 1923.

Băncile sunt autorizate a închide ghișetele chiar înainte de expirarea termenului mai sus-menționat, dacă numărul acțiunilor disponibile a fost subscris.

Drept locuri de subscripțiune s'au desemnat:

Banca Marmorosch, Blank & Co. din București
Banca Românească din București
Banca de Credit Român din București
Creditul Technic din București
Bancaa Țărănească din București
Banca Generală a Țării Românești din București
Banca Comercială Italiană și Română din București
Banque Belge pour l'Etranger din București
„Albina" Institut de Credit și Economie din Sibiu
Banca Agrară S. A. din Cluj
Banca Timișoarei și Societate Comercială pe acțiuni din Timișoara, precum și sucursalele lor din Timisoara și Lugoj.

2733-2

No. 442—923.

Publicațiune.

Primăria comunală din Fenești-unguresc **dă în arândă crijma comunală** prin licitațiune publică în ziua de 10 Maiu 1923 la 2 oare p. m. pe timpul de 3 anii în localul crișmei comunale.

Prețul de strigare este 8000 Lei.

Condițiunile de licitație se pot vedea în oarele oficioase în biroul notarial din Lonasasasca.

Primăria comunală

Fenești-unguresc, la 24 Aprilie 1923.

Petru Iacob, notar cercual. 2753 **Verad,** prim. com.

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A „ASOCIAȚIUNII“ SIBIU

Anul III. No. 783 · 8 PAGINI · UN LEU · 8 PAGINI · Sâmbătă 5 Mai 1923

Infrățirea

77 Dnor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

18 R CLUJ 1. 6545

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . . 240 L.
PE 1 AN . . . . [illegible] L.
PE 6 LUNI . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . 45 L.

Din trecutul bisericii unite

Cum luptau altădată vlădicii uniți pentru independența bisericii lor

Intre publicațiile Academiei Române a apărut decurând și un studiu istoric care privește începuturile Bisericii unite și din care se desfac multe învățăminte pentru conducătorii de astăzi ai acestei Biserici. Studiul e datorit dlui Dr. Zenovie Păclișanu, unul dintre cei mai bine pregătiți istorici ai Ardealului și tratează despre **Instituția „teologului“ iezuit.**

Această instituție, întemeiată odată cu trecerea unei părți a Românilor din Ardeal și Ungaria la catolicism, consista în ținerea unui iezuit pe lângă episcopul român și avea menirea să asigure „puritatea catolicismului“ în conducerea bisericii unite. Teologul iezuit, după condițiile impuse lui Atanasiu prin „reversalul“ din 7 Aprilie și prin diploma din 19 Martie 1701, era numit în numele împăratului de către primatele d'n Strigon și avea următoarele atribuțiuni: să-l instruiască pe vlădica în chestiunile de credință; să-i deie sfaturi de bunăcuviință, învățându l cum să se poarte și ce rânduială să țină în casă; să-l însoțească în vizitele canonice; să participe la sinoadele anuale ale clerului șezând imediat lângă vlădica; să cenzureze cărțile care se vor tipări pentru folosul credincioșilor uniți, precum și corespondența privată a vlădicului; să examineze pe candidații la preoție și să poarte o condică exactă despre toți membrii clerului.

Investit cu aceste atribuții, teologul iezuit dispunea de întreaga conducere a bisericii, iar „bietul vlădică român — spune autorul studiului — nu era de cât o păpușe împodobită cu strălucitorul titlu de consilier al Maiestății Sale cesaro-crăești din Viena“.

Timp de 19 ani, după moartea lui Atanasie, biserica română unită a fost subjugată și umilită fără ca instituția teologului iezuit să întimpine vre-o împotrivire. De abia sub păstorirea lui Inochentie Micu Klein încep luptele pentru înlăturarea acestei instituții umilitoare. Neputând primi condiția de a ține pe lângă el un teolog iezuit, episcopul Klein a luptat tot timpul vlădiciei sale pentru apărarea independenței bisericii unite. Prin petiții și memorii, adresate când împăratului, când Papei, episcopul Klein n'a încetat o clipă să ceară înlăturarea teologului iezuit dela conducerea bisericii sale. Toate luptele au fost însă zadarnice, și, la 1751, energicul arhiereu a trebuit să renunțe la vlădicie. Cu aceiași înverșunare, lupta a fost continuată apoi de către Petre Pavel Aaron, care, chemat la Curtea din Viena, a refuzat să subscrie jurământul prin care i se impunea aprobarea teologului iezuit.

De geaba au fost toate stăruințele Vienei care ținea cu orice preț ca instituția teologului să fie menținută nu numai din motive politice, ci și din considerații de natură politică. Episcopul Aaron a rămas neclintit în hotărârea sa de a nu primi și iscăli nici un act care ar fi știrbit independența bisericii unite.

După doi ani petrecuți la Viena, Aaron se întoarce în Ardeal unde înțelege să fie cu adevărat șeful bisericii sale. Sub energica lui păstorire, rolul teologului iezuit a devenit cu desăvârșire nul. Teologul iezuit își avea reședința în Blaj, dar era mai mult un simbol decât o realitate.

Murind Aaron (1764), urmașii lui la vlădicie, Atanasie Rednic și Grigorie Maior, au continuat lupta pentru independența bisericii unite, până când, desființându-se ordinul iezuiților (1773), s'a desființat și instituția teologului care timp de aproape trei sferturi de veacuri a fost izvorul atâtor suferințe, dar care a pus în evidență înaltele sentimente românești ale clerului și poporului unit.

Acestea au fost acum două sute de ani, și nu putem să ne amintim de eroismul vlădicilor de atunci fără să ne gândim puțin și la rușinea îndurată la Alba-Iulia, unde conducătorii de astăzi ai bisericii unite au stat „după ușă“, tocmai în clipa când aveau mai mult datoria să afirme independența și caracterul românesc al bisericii lor.

De aceia le recomandăm acestora studiul d-lui Zenovie Păclișanu, pentru a învăța din el cu ce mari suferințe s'a câștigat independența bisericii unite și cât de odioasă a fost prin urmare purtarea de la Alba-Iulia.

Biserica românească dela Vârșeț

Cu prilejul împlinirii a 10 ani de la sfințirea ei.

Se împlinesc în luna aceasta 10 ani, de când în orașul înfloritor așezat la marginea câmpiei rodnice și a dealurilor bogate în mine de fier și alte minerale, s'a sfințit biserica românească a Vârșețului de către I. P. Sa Mitropolitul Miron Cristea, pe atunci episcop al Caransebeșului.

In ținutul românesc al Banatului, unde elementul nostru era de peste două secole inundat de Sârbii, împinși de asupririle Turcilor și primiți de împărații Austriei ca să facă rodnice ținuturile rămase aproape pustii după alungarea Turcilor, opera de sârbizare a satelor și a preoților români prin biserică s'a pornit cu îndârjire și făcea mari progrese.

Sângele românesc vărsat pentru tronul Habsburgilor în revoluția de la 1848 și activitatea marelui Șaguna a oprit desnaționalizarea Românilor de Sârbi. Prin organizarea Mitropoliei românești ortodoxe în Sibiu, cu episcopiile Aradului pentru Ungaria și a Caransebeșului pentru Banat, s'a stăvilit propaganda sârbească prin biserică, care începuse să amenințe însuși cetatea neamului, Ardealul.

Rămâneau însă românii ortodoxi din sudul Banatului; orașul Vârșeț cei peste 4000 de români ortodoxi, meseșugari și negustori care deși vorbeau românește între ei și în casele lor, ne având biserică proprie, mergeau la cea sârbească, se încuscreau cu Sârbii și se răsleteau de neamul nostru.

Au venit însă doi bărbați vrednici la conducerea trebilor bisericești în aceste părți ale Banatului, episcopul Miron Cristea și protopopul Traian Oprea.

Culți, energici și muncitori, adevărați păstori ai turmei încredințate lor și mai presus de toate buni români, acești vrednici bărbați cu osteneli și sacrificii au ridicat la loc de frunte în orașul Vârșeț, o mare și frumoasă biserică românească.

Mare și deosebit de însemnată a fost sărbătorirea sfințirei bisericei românești din Vârșeț, plină de nădejdi, mai ales pentru toți acei români care se gândeau la marile probleme ale viitorului neamului, ce îndurase atâtea asupriri.

Din nefericire, tratatul de pace nu ne-a îngăduit să ne bucurăm de realizarea integrală a visului milenar, unirea într'un singur Stat a Românilor de pretutindeni. Jertfele românilor din aceste părți ale Banatului au rămas fără de folos și oracolul celor mari le-a dat drept răsplată, schimbarea stăpânirei maghiare cu cea jugoslavă.

Cu toate acestea setea de libertate și sentimentul național n'au amuțit la românii aflători astăzi în Jugoslavia, ci dimpotrivă avem dovezi că el se menține cu toată vitregia împrejurărilor.

Lupta ce au dus-o românii din Jugoslavia la alegerile recente, reușind cu toate ingerințele să-și aleagă un reprezentant, precum și apariția organului de propagandă națională „Graiul românesc“, dovedesc cu prisosință perzistența sentimentului național în această margine apuseană a pământului românesc.

E de datoria noastră, a tuturor celor liberi, să încurajăm sforțările fraților încă sub stăpânire străină și să nu scăpăm nici un prilej, prin care să afirmăm continuitatea elementului românesc în aceste ținuturi, cum e spre pildă acel al aniversării sfințirei bisericei din Vârșeț, unul din monumentele naționale ce sunt cea mai vădită mărturie a drepturilor noastre acolo.

Situația Franței în Siria

Inlocuirea generalului Gouraud prin gen. Weigand.

Părerile presei franceze.

In locul generalului Gouraud, înalt comisar al Franței în Siria, care n'a voit să-și mai continue activitatea de pacificare a Levantului, înainte de a obține mărirea creditelor acordate pentru armată a fost numit generalul Weigand.

Timp de 3 ani cât a stat în Siria, activitatea generalului Gouraud a adus imense servicii Franței, el a împrăștiat bandele emirului Faical, a condus acțiunea împotriva Turcilor până la acordul de la Angora și a impus Siriei un regim constituțional și administrativ.

Din cauza amenințărei din ce în ce mai grave a trupelor turcești, de la căderea cabinetului Briand, guvernul francez s'a văzut silit să mărească necontenit efectivele militare trimise în Siria, care au făcut ca cheltuelile privitoare la mandatul sirian să întreacă până acum suma de un miliard două sute de milioane.

Primul ministru francez, Poincaré nevoind să mai acorde credite noi generalului Gouraud acesta a fost silit să se retragă din postul său.

Această măsură luată de guvernul francez e criticată de o parte din presa franceză. Astfel „Le Temps“ găsește că reducerea efectivelor și a bugetului alocate „mandatului sirian“ dăunează intereselе Franței, reducând mandatul ei la un rol pur diplomatic.

Dimpotrivă Auguste Gauvain în „Journal des Débats“ găsește foarte nimerită măsura luată. El crede că amenințarea turcească s'a dovedit a fi un bluff al conducătorilor din Angora și că în orice caz amenințarea n'ar fi la granițele Siriei și a Ciliciei, ci în Mesopotamia și Turkestan.

Apoi eminentul ziarist francez analizează situația Franței în Siria de la sfârșitul anului 1919, când generalul Gouraud a fost numit în postul de înalt comisar.

Situația pe atunci era foarte dificată și înlocuirea soldaților englezi cu cei francezi, cum prevedeau instrucțiunile s'a făcut în condițiuni din cele mai penibile.

Cu tot armistițiul încheiat la Mudros, nu se știa dacă Franța e în stare de pace sau de războiu cu Turcii și care sunt teritoriile asupra cărora Franța trebuia să-și exercite suveranitatea.

Insărcinat de a organiza un mandat care nu era definit nici în tratate, nici în instrucțiunile ministeriale, înaltul comisar a avut de luptat împotriva intrigilor britanice, care tindeau să înființeze un mare regat arab, împotriva Turcilor și împotriva intrigelor șefilor locali care nu acceptau instalarea administrației franceze, decât în urma unor mari beneficii.

Greșelile Franței în administrația Siriei.

Cu toate serviciile aduse de generalul Gouraud, au avut loc erori fundamentale în administrația Siriei, erori care se datoresc ofițerilor de la birourile de ocupație, ce au făcut islamism, în loc de a proteja pe creștini, singurii care plăteau contribuții regulate guvernului francez.

Până la venirea la guvern a cabinetului actual, funcționari din cei mai slabi trimeși în Siria și lipsa de orice control au încurajat dezordinea administrativă. Dar greșala cea mai mare a fost încercarea de a organiza o administrație franceză directă, în timp ce caracterul mandatului Franței și interesul ei îi cerea ca funcționarii ei să fie simpli sfătuitori, arbitri, tutori provizorii în fața populațiunilor heterogene, obicinuite să se certe între ele.

Rezultatul a fost că atât populațiunea arabă cât și cea creștină a pierdut mult din simpatia ce o avea la început pentru Franța.

Prestigiul Franței în Siria, spune Auguste Gauvain a suferit deasemeni mult din cauza incoherenței politicei duse față de Turci.

In ziua când F. Bouillon a semnat la Angora o pace de învins, deși ostilitățile încetaseră de fapt cu un an în urmă, când granița siriană era deja întărită destul de solid.

Evacuarea Ciliciei, întovărășită de înapoierea materialului de războiu, a încoronat dezastrul moral al Franței.

Astăzi ea și-a părăsit toate pozițiunile strategice; Alexandretta e sub bătaia tunurilor turcești, Alep la discreția posesorilor conductelor de apă, care îl alimentează.

Propaganda siriană a reacționat împotriva tuturor acestor rele stări de lucruri, dâncând argumentul că Siria e o țară cu un viitor măreț și că nu trebuie să se țină seamă de sacrificiile făcute.

Foarte mulți Francezi au străbătut-o pe cheltuiala lor proprie în lung și în lat. Dar chestiunea nu e de a ști dacă Siria e o țară bogată sau săracă, interesantă sau nu, ci de a ști ce rol poate să aibă Franța în Siria și ce sacrificii trebuie să facă în favoarea ei.

Ori, din punct de vedere politic posesiunea Siriei e o sursă de slăbiciune pentru Franța, ea o angajează în conflicte care-i epuizează forțele necesare în alte părți. Din punct de vedere economic ea absoarbe resurse considerabile; rămâne interesul moral care ar fi mult mai bine apărat dacă banii cheltuiți în Siria s'a rezervat operilor ei tradiționale în Franța și în coloniile ei africane.

Se speră că generalul Weigand, a cărui energie și destoinicie s'a relevat cu ocazia reorganizărei armatei poloneze e cel mai pregătit pentru a face economiile necesare, mai ales în ce privește propaganda pentru colonizare, care ar fi mult mai folositoare Franței în Tunisia sau în alte părți ale Africei.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Șezătoarea revistei „Gândirea" la Cernăuți

Duminecă 29 Aprilie a avut loc la Teatrul Național din Cernăuți șezătoarea scriitorilor grupați în jurul revistei „Gândirea". Acest eveniment artistic anunțat cu câteva zile înainte a trezit în Cernăuțeni interes; sala era destul de bine populată. Pe la orele 9 cortina se ridică și d. Pamfil Șeicaru apare pe scenă. D-sa, înainte de a trece la desvoltarea conferinței „Literatura noastră contemporană", evocă figura marelui dispărut George Tofan, care a jucat un rol cultural atât de însemnat în Bucovina. Vorbitorul arată că Tofan l-a adus, pe vremuri, pe Liciu în Bucovina, pe Belcot; tot la inițiativa acestui dispărut, d. Sadoveanu împreună cu alți scriitori români a ținut la Cernăuți o șezătoare literară. Se cuvine ca astăzi, când ținem această șezătoare, să ne amintim de George Tofan, care a lăsat urme nestersе în mișcarea culturală din Bucovina.

D. Șeicaru trece apoi la subiectul conferinței sale. Începe amintind de cronicari, începătorii scrisului românesc, ajunge și trece apoi în revistă fazele literaturii noastre pentru a ajunge la scriitorii de azi.

Epoca dela 1903 a scrisului nostru se caracterizează prin sărăcie. Cu apariția „Sămănătorului" începe o viață nouă viguroasă în literatura românească. La această revistă scriu Sadoveanu, S. Aldea, Iosif, Anghel, N. Iorga, ș. a. Acest nou curent dă viață și altor reviste: „Făt-Frumos", revista din Bârlad a lui Gârleanu, „Luceafărul" din Ardeal cu Goga și Agârbiceanu, „Junimea Literară" la Cernăuți ș. a. Noul curent a determinat pe scriitorii români să se întoarcă la vechiul făgaș al inspirației literare. Literatura actuală se străduește să creeze o altă inspirație, să dea o formă cât mai artistică, să altoiască pe spiritul literaturii noastre sensibilitatea modernă. Isvorul de inspirație din viața dela țară a fost epuizat de Sadoveanu. Orașul este noul isvor de inspirație. Trăim o epocă literară a adaptaților, a celor cari aduc în oraș stângăcia omului dela țară.

Vorbitorul încheie numind câțiva din scriitorii mai tineri: Ionel Teodoreanu, O. Topârceanu, Al. O. Teodoreanu, Busuioceanu, etc. Apoi citește din operile lor d-nii: M. Sadoveanu, Voevidca, I. M. Sadoveanu, Al. Busuioceanu, Cezar Petrescu și Al. O. Teodoreanu.

D-na Mariela Sadoveanu, a citit cu căldură și eleganță din Robeanu, Adrian Maniu și Crainic. Cu farmec deosebit a citit prozatorul M. Sadoveanu. Are duioșie în voce, încât ascultându-l treci în împărăția visărilor. A fost aplaudat frenetic. Publicul a răsplătit cu frumoase ovații și pe ceilalți scriitori. Șezătoarea s'a terminat cu reprezentarea piesei într'un act „Profesorul Stanețin" de Leonid Andreiew.

Cronica dramatică

Turneul trupei „Bulandra" „Diavolul" de Fr. Molnar

Diavolul d-lui Francisc Molnar vrea să fie o reeditare de salon a legendarului Mefistofel. El nu mai poartă pălărie cu pană roșie, nici spadă la șold nici pelerină largă pe umeri. Peste pulpele sale false cad ireproșabil pantalonii ultimei mode, și privirile sale sfredelitoare se reflectă din când în când de asupra pieptului scrobit al unei impecabile cămăși de frac... Rostul său lumesc pare să fie însă neschimbat.

Acum câteva sute de ani arăta drumul spre satisfacțiile pământești, inițiind în tainele dragostei, pe reîntineritul filosof, doctorul Faust. (Metoda încercată de contemporanul Voronoff era, cu leacurile vrăjitoarelor drăcești, mai sigură...)

Civilizația a cuntit însă de tot interesul pe care trebuie să-l purtăm victimelor lui Belzebut. In loc de încăruntitul învățat, chinuit de eternele probleme, desnădăjduit de supraomenești sforțări în dorul de a deslușì mecanismul Cosmosului, — d. Molnár ofere o pradă foarte puțin deosebită : un pictor nătâng, despre care nici nu știm măcar dacă are talent. Dibăcia cu care Diavolul netezește calea spre adulter a două persoane atât de elegante, cum este junele Hans și loamna Jolanta, nu e toc mai un tur de forță. Puțină sgură de timiditate dată la o parte, oare cari scrupule înlăturate, — et voila, cum încheie el jusuș.

Acest aluat împrumutat și întrucâtva bagatelizat, e frământat în albia unei ieftine dar amuzante filozofii de cafenea intelectuală, cu reușite glume și cu un bun spirit de „apropos". dialogul viu al comediei moderne, pe care teatrele de pe bulevardele Parisului l'au cultivat cu un deosebit succes. Cu pretenția de a fi simbolică și ușurică în acelaș timp, comedia dlui Molnár place dar nu lasă în urmă nici o răscolire de întrebări cum ar vrea poate.

Interpretarea dată de trupa dlui Tony Bulandra n'a reușit să strice efectul tuturor replicelor. Diavolul dlui Bulandra, foarte satanic, a pierdut prilejul unei realizări suple și nuanțate. Ne-am adus aminte că am văzut odată în acest rol pe regretatul Petre Liciu. Era fin, nu brutal. Era ironic, nu hohotitor de sarcasm. Moderniza într'adevăr rolul, și aceasta a fost desigur intenția autorului. Din restul distribuției trebue să amintim în treacăt stângăcia de june prim a dlui Bălțățeanu, destul de simpatică, și apariția primăvăratecă a dșoarei Nora Pelov. Frumoase erau și toaletele dnei Gina Sandri.

Interim.

Maria Cuntan

In publicația editată de „Cartea Românească" Pagini alese din scriitorii români, s'au editat câteva din cele mai bune poezii ale cunoscutei poete ardelene, Maria Cunțan. Lucrarea este însoțită de o scurtă caracterizare a poetei și operei sale pe care o reproducem mai jos:

In șirul scriitorilor generației actuale trebuie socotită și d-șoara Maria Cunțan, un suflet de poetă care s'a afirmat cu putere în literatura noastră, încă cu mulți ani înaintea războiului nostru național.

De fel din Sibiu, scriitoarea aceasta a colaborat la multe publicații literare, atât din Ardeal cât și din vechiul regat.

Mult impresionată de poesiile marelui nostru Coșbuc, d-soara Cunțan a găsit isvoare minunate de inspirație, tălmăcind simțirile ce chinuesc sufletele izolate.

De aci tristețea, duioșia caldă ce străbate mai toate poesiile acestei înțelegătoare a sufletului femeii, de aci și acel farmec nespus, cu care sunt evocate multe momente din viața celor-ce îndurau asuprirea străină.

Ca o cântăreață a singurătății și totdeodată ca o fină tălmăcitoare a celor mai delicate simțiminte femenine, a eșit în lumină d-șoara Cunțan, afirmându-se necurmat, ca unul din temperamentele de poeți cele mai bogate ale actualei generații de scriitori.

Amintim din nenumăratele poesii înduioșetoare ale acestei scriitoare, mai ales pe acele în care se ridică până la înălțimea celor mai alese închegări poetice, cum sunt „Doina firelor de tort" și „Cântece de leagăn".

Scrise într'o formă limpede și atingând adeseori desăvârșiri ce le lasa să simți un îndelung cult al musicalității versului, — poesiile d-șoarei Cunțan, publicate în două volume intitulate „Din Caerul vremii", au avut darul s'o așeze în rândul poeților noștri cei mai bine înzestrați.

„Pagini alese din scriitorii Români" ține astfel să facă un adevărat serviciu numeroșilor ei cititori, dând în acest număr un mănunchiu din frumoasele poesii ale scriitoarei ardelene.

✖ FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✖

Mișcarea intelectuală în Franța

La belle que voilà de Louis Hémon. Scrisă între 1904 și 1911, timp când autorul a stat în Anglia, cartea dovedește intensa sensibilitate a lui Hémon. Acesta se complăcea în atmosferele străine de care se pătrundea și pe care le reda întocmai în operele sale. Din acest punct de vedere operele sale sunt ceva cu totul nou în literatura franceză. Nuvela cea mai caracteristică sub acest raport este La destinée de Miss Winthrop-Smith. Această drăguță dactilografă londoneană care s'ar socoti decăzută, ea unul din cele mai importante ruaje a casei Harrisson and Co limited, dacă s'ar mărita cu un bogat pepinierist este destul de mișcătoare. O falsă demnitate o face să fugă de fericire pentrucă odată ireparabilul înfăptuit să regrete pasul făcut cu atâta ușurință.

Pages choisies de Miguel de Unamuns. E prima antologie în franțuzește a operei marelui scriitor spaniol. Miguel de Unamuns vrea să reabiliteze pe cavalerul cu chipul întristat. In eroul lui Cervantes, batjocorit de Cervantes, descopere sufletul cavalerese al bătrânei Spanii, pe când Sancho Panca încarnează bunul simț vulgar și sentențios și cea mai puțin eroică dintre virtuți: prudența.

In Unamuns trăește aroganța disprețuitoare a Spaniei de odinioară, tot odată maură și creștină.

Recherches sur l'amour de Emmanuel Berl ar trebui citită atât de criticii literari cât și de filosofi; căci autorul și-a îndreptat cercetările lui în toate direcțiile, rezumând și discutând toate teoriile despre dragoste, punând la contribuție pe Freud și Sfânta Teresa, istoria și romanul. Care-i cauza amorului? Care-i natura lui? Numai enunțând aceste chestiuni și analiștii se cutremură. Reducerea la unitate a sentimentelor așa de diverse pe care le designăm în bloc prin cuvântul dragoste nu poate fi serioasă. Berl a evitat simplificațiile sumare și de aceea cercetările lui sunt rodnice și pline de vederi originale și noui Reținem două studii remarcabile asupra antinomiilor amorului și a Dinamismului sentimental.

La Tragédie légér de Claude-Roger Marx. E prima operă a autorului. Nuvela Les Deux amis, apărută anul trecut și piesa în trei acte La Pensionnaire jucată la Theatre des Arts nu erau decât încercări, pline de făgăduieli și care revelau un fantezist ironic și spiritual, un talent ușor și fermecător. Originalitatea, interesul Tragediei ușoare constă în aceea că arată acest temperament în serviciul unui subiect de caracter și moravuri, fără a se sacrifica nici pe dânsul nici subiectul. C. R. Marx n'a vrut să creeze un tip ci numai să studieze un caracter feminin căruia războiul i-a îngăduit să se manifeste în mod crud. Inimă, dar lipsită de memorie sentimentală, elan, spontaneitate, cinismul inconștient al fetelor de astăzi; iată cu ce a provocat eroina suferința și moartea a trei bărbați, rămași sentimentali ca Frédéric Moreau din Education sentimentale.

A da naștere, desvoltare și dezlegare acestei tragedii în atmosfera de ușurință în care se desfășoarănu era lucru ușor,dar autorul a învins toate greutățile.

Le Mystére d'Ulysse de Charles Maurras. Ulysse e obiectul versurilor lui Ch. Maurras numai în aparență, deoarece fiul lui Laerte nu intră în scenă decât pentru a exprima sufletul poetului.

E plăcut să recunoști într'un poem cadrele, decorurile în care au trăit eroii Homerici și glasul unui poet care trăind printre noi, cântă melancolia și chinurile noastre.

Ulysse și Sirena alcătuesc simbolul, sau dacă vreți realitatea, a cărei valoare n'au deeminșit-o veacurile, dacă avem în vedere că de când există oameni care gândesc luptă împotriva pasiunilor pe care le vor învinge sau de cele mai multe ori se vor pleca în fața lor, atâta vreme cât nu vor fi câștigat insensibilitatea azurului și a pietrelor cum spunea Mallarmé.

Ulysse aude glasul Sirenei pentrucă a vrut.

S'a lăsat ademenit din încăpățânare. Sirena i-a arătat nimicnicia isprăvilor lui, vanitatea gloriei, lăsându-i să întrevadă puterea dorințelor pe care le stăpânește în fundul sufletului și raiul în care-i vor duce pasiunile dacă li se va supune.

Și Ulysse era gata să o asculte, înotând spre „insula strălucitoare, dacă marinarii săi neascultându-l acum pentru a-i asculta de poruncile mai vechi, nu l-ar fi legat de catargul corăbiei.

Pretutindeni va duce cu sine regretul de a nu fi ascultat Sirena al cărei glas va cânta totdeauna sub gândirea sa, hrănindu-i înțelepciunea. In lupta pe care o duce împotriva universului, grija de a învinge se va împleti continuu, pentru a corecta mândria triumfurilor, cu un măreț dispreț:

Mais tu ne serais pas leur docile vainqueur
Si tu n'entretenais au secret de ton coeur
Assez de vénéneux regrets et d'amertume
Pour estimer la vie au poids de [son écume
Et vouloir en tout temps lui por[ter coup sur coup,
Sur de n'y rien laisser si ton [coeur ose tout!

Ulysse pe care nu-l mai poate mulțumi nimic pământesc, care aspira a fi spirit curat și nu se mai satură de a vedea și cunoaște, trufaș învingător al voluptății, știe să utilizeze ispitele de odinioară perfecționându-și înțelepciunea.

Souvenirs de Russie dela princesse Paley (1916—1919). Văduvă morganatică a marelui duce Paul Alexandrovici, executat de bolșevici, mama prințului Wladimir, asasinat, de același, prințesa povestește simplu, fără pregătire, dar cu o emoțiune care se comunică cetitorului lupta eroică pe care a dus-o din 1917 pentru a salva pe acei pe care-i iubea. Puține cărți dau o impresie mai directă a faptelor incoherente și brutale și a oamenilor, josnici și sălbatici. Nu ne vom aștepta ca autoarea să descrie cu sânge rece cauzele revoluției.

Totuși e cu neputință să dai la o parte o așa de prețioasă mărturie a cărei sinceritate este evidentă și care în lipsa de documente controlate ne dă cel puțin un așa ansamblu de note cum numai o sensibilitate rusă, care a îndurat suferințe indicibile, era în stare să le alcătuiască.

Rx.

„Patria" şi succesul Ungariei la Liga Naţiunilor

Sub titlul: „România şi Ungaria înaintea Ligei Naţiunilor", „Patria" publică un articol din care vrea cu orice preţ să scoată în evidenţă, că România a suferit un eşec la Geneva, cu ocazia memoriului unguresc ce a fost prezintat Conferinţei în chestiunea exproprierilor din Ardeal.

Lăsând la o parte faptul că şi cu această ocazie „Patria" înţelege să facă serviciul duşmanilor noştri, vom insista numai asupra modului cum înţelege autorul articolului să denatureze adevărul.

Informaţiile agenţiei elveţiene pe care „Patria" le găseşte precise şi categorice şi pe baza căror ea vine să afirme că „ministerul nostru de externe a înfor mat fals opinia publică" sunt tocmai acele care ne arată că răspunsul dat de d-l Titulescu, memoriului unguresc nu poate fi înregistrat decât ca un real succes.

Raportorul japonez Adashi a formulat o propunere în senzul ca această chestiune, prezentând un caracter de nuanţă judecă să fie deferită tribunalului internaţional din Haga.

Ori dupăce d-l Titulescu, reprezentantul nostru, a respins o procedură arbitrală a tribunalului din Haga, fiindcă această chestiune reprezintă o dispoziţiune a reformei agrare cimentată prin Constituţie şi cerută de împrejurările sociale, a urmat o vie discuţie între raportorul Adashi şi d-l Titulescu, discuţie care a fost aplanată prin intervenţia ca mediator a fostului preşedinte de consiliu Salandra.

Din faptul că a fost adoptată „cu unanimitate", cum scrie „Patria", propunerea d-lui Salandra favorabilă nouă, adică urmând ca această chestiune să fie examinată în sezionea viitoare şi nu acea a delegatului Adashi, că ea să fie supusă tripunalului arbitrar din Haga, oricine poate vedea că succesul n'a fost decât al nostru.

Cât despre succesele viitoare ale noastre sau ale ungurilor la diferitele conferinţe, nimeni, nici chiar „Patria", care trage concluzii false din ştirile unui ziar elveţian, nu poate face proorocii.

Iată dar în ce constă „falsificarea adevărului" şi relaţiunea oficială mincinoasă" asupra celor petrecute la Geneva, cari ridică indignarea patrioticului oficios al partidului naţional.

Tratativele preşedintelui partid. maghiar dela noi cu Horthy

La somaţiunea noastră dl Iosika nu voieşte să răspundă.

A trecut mai bine de o săptămână, decând ziarul „Viitorul" a somat pe preşedintele partidului maghiar de aici să răspundă dacă în ziua de 6 Aprilie curent a avut tratative, la Balaton, cu guvernatorul Horthy şi cu contele Apponyi şi l-a însărcinat pe acesta să reprezinte minoritatea maghiară din România la conferinţa dela Basel.

Somaţia am reprodus-o şi noi, fiind caracteristică, că nici după mai bine de o săptămână preşedintele partidului maghiar, d. Iosika Samu, sau organul partidului, „Ellenzék", nu au găsit de cuviinţă să răspundă.

După acest interval „Ellenzék" de aseară vine şi ne răspunde, dar pe un ton care nu'i şade bine unui oficios al partidului care are atâta răspundere de purtat. Ca de obicei, ziarul partidului iredentei maghiare răspunde ironic — pentrucă aşa şade bine să se răspundă la somări mai mult decât seri ase, ca a.ea de mai sus — declarându-ne, că d. Iosika Samu nu obişnueşte să'i informeze despre „secretele vieţii sale particulare". La fel, preşedintele partidului Maghiar nu i-a spus nimic despre motivele cari l-au îndemnat să se ducă în Ungaria, la întâlnirea cu Horthy.

Ne mai spune apoi, că dl Iosika Samu nu are a face dacă din cauza boalei e nevoit să meargă la băile de pe Balaton. La băile — observăm noi — unde se duce şi Horthy.

N'am reprodus întreg răspunsul. Dealtfel cititorii noştrii ne vor scuza, că nu li-am servit întregul bagaj de ironii al organului iredentei maghiare. Ceeace s'a cerut organului partidului maghiar — fiindcă preşedintele dl Iosika, nu voeşte să răspun ă — a fost un răspuus fără înconjur la întrebarea, dacă preşedintele partidului maghiar a avut în ziua de 6 Aprilie crt. o întâlnire, pe Balaton, cu Horthy şi cu contele Apponyi şi dacă l-a însărcinat pe acesta din urmă să reprezinte minoritatea maghiară la conferinţa din Elveţia, la care s'au adus României învinuiri model budapestan. La o asemenea somaţie, care priveşte complicitatea iredentei maghiare din România cu iredenta din Ungaria, nu se răspunde cu ironii. Aceasta ar trebui înţeles odată şi pentru totdeauna.

Aşa că somaţia adresată preşedintelui partidului maghiar o menţinem şi o vom reaminti până ni-se va da un răspuns categoric.

Greva funcţionarilor a încetat

Ştirile sosite pe ziua de eri, din întreaga ţară, arată că nici un funcţionar nu mai este în grevă.

Aşa zişii grevişti cari au rămas să se agite, sunt puţinii funcţionari destituiţi din posturile lor, pentru vina de a fi încercat să turbure ordinea şi bunul mers al Statului.

Incercarea pe care o face o anumită presă de a solidariza pe funcţionarii publici cu mişcarea comunistă nu are nici un temei. Faptul că funcţionarii destituiţi au primit un ajutor de zece mii de lei din partea organizaţiei comuniste nu îndreptăţeşte pe nimeni să facă vre-o apropiere între revendicările legale ale slujbaşilor statului şi scopurile ascunse ale duşmanilor ţării.

Neexistând o grevă a funcţionarilor nu s'a putut trata aplanarea ei. Cei doi avocaţi din Bucureşti cari au cerut să vorbească în numele funcţionarilor distituiţi nu au putut fi luaţi în seamă fiindcă ei singuri propagaseră cu două zile înainte ideia de grevă.

Funcţionarii din întreaga ţară, conştienţi de drepturile şi de datorille pe cari le au faţă de Stat, sunt azi la posturile lor şi aşteaptă cu încredere ca guvernul să lucreze, în viitor, ca şi în trecut, pentru îmbunătăţirea situaţiei lor materiale şi morale.

Ungaria încearcă să se sustragă dela plata despăgubirilor

Vizita la Paris, Londra şi Roma a primului ministru Bethlen. Politica economică a Ungariei. Ungaria urmăreşte modificarea tratatului de pace

Contele Bethlen, primul-ministru al Ungariei şi ministrul de finanţe Kallay Tibor au plecat la Paris, Londra şi Roma, se ştie, pentru a convinge guvernele aliate că Ungaria a ajuns de râpă în privinţa finanţelor şi îi trebue un împrumut extern pentru a se reface în patru-cinci ani. Călătoria are acest pretext. De fapt însă cei doi membrii ai guvernului maghiar au pornit în audienţe în numitele capitale numai pentru a convinge Franţa, Anglia şi Italia, că Ungaria nu poate face faţă reparaţiunilor a căror scadenţă se apropie şi trebue prin urmare şters paragraful din tratatul de pace privitor la despăgubiri.

De fapt Ungaria nici n'a căutat să tăgăduiască acest scop al călătoriei primului-ministru Bethlen şi ministrului de finanţe Kallay. Cu săptămâni în urmă, pe când se făceau pregătiri în vederea călătoriei de acum şi se inunda toată lumea cu ştiri despre falimentul economic al Ungariei, agenţiile telegrafice ale guvernului maghiar ni-au informat, că guvernul maghiar a pregătit „pentru aliaţi" (spus textual) o statistică. Evident, dacă era pentru statele aliate, ne închipuim cât putea fi de tendenţioasă statistica pe care acum au înmânat-o cei doi miniştrii guvernelor aliate.

Ce urmăreşte intervenţia celor doi miniştri unguri

Am arătat şi mai sus ceea ce dealtfel a fost spus şi de unguri, că guvernul maghiar, prin călătoria preşedintelui de consiliu şi a ministrului de finanţe maghiar, are de scop eludarea plăţii reparaţiunilor.

Dar intervenţia mai are un scop, care dealtfel a fost urmărit întotdeauna de guvernul maghiar, decâteori a căutat să se atingă de litera tratatului de pace. Este nici mai mult, nici mai puţin decât aceasta: crearea de precedente, în baza cărora să se poată cere revizuirea tratatului de pace dela Trianon.

Constatarea e foarte gravă şi am făcut-o întotdeauna de câteori guvernul maghiar a încercat vr'o atingere a literei din tratat.

Intru cât sunt vinovate statele succesoare, dacă Ungaria a avut o politică economică ruinătoare?

Spre a arăta că guvernul maghiar a creat el însuşi falimentul de acum al Ungariei, după exemplul de mai înainte al Germaniei, în scopul numai de a eluda tratatul de pace, a i-se sustrage şi a crea tot odată un precedent pentru a'l modifica, — vom arăta după „Prager Presse" din 1 Mai crt, că statele îndreptăţite să ceară Ungariei despăgubirile scadente acum şi prevăzute în tratatatul dela Trianon trebue să se opună machinaţiunilor celor doi miniştri maghiari, Ungaria fiind singură vinovată, după exemplul german, de ceea la ce a ajuns.

In decurs de un an valuta maghiară dela Zürich a scăzut dela 0.85, cât era în Ianuarie 1922, la 0.09 cât este astăzi. In acest interval guvernul maghiar a ridicat emisiunea bancnotară într'un chip care lasă să se înţeleagă, că şi-a pregătit singur neputinţa de plată a despăgubirilor. Dela 25 miliarde, cât era în Ianuarie 1922, emisiunea Ungariei a ajuns azi la 92 miliarde.

Criza aceasta se datoreşte în acelaş timp şi relei politici industriale a guvernului şi nu este de loc naturală. In timp ce apoi, ministrul finanţelor a hotărât reduceri de funcţionari, ceilalţi miniştri s'au opus, şi dupăce s'au redus 10.000 de inşi, a doua zi guvernul i a reintegrat pe toţi, plătindu-i dintr'un buget extraordinar.

Chestiunea funcţionărească merită însă o atenţiune specială. Dn fapt în Ungaria puterea nu este a guvernului, ci a funcţionarilor, cari sunt într'un număr nebănuit şi inutili, împărţiţi pe la servicii cari nu sunt ale statului şi unde nu fac de cât iredentism fapt pentru care au fost trecuţi în bugetul statului.

Ungaria s'a ruinat printr'o politică industrială absurdă. Ţară agricolă, Ungaria şi-a plasat totuşi întreg capitalul naţional în industrii, în vederea exportului, care n'a ajuns însă decât la jumătate cât ar putea să fie. In acelaş timp când guvernul maghiar plasa capitalul naţional în industrii, fixa pentru acestea un regim al exportuiui care le-a distrus.

In urma acestor lucruri scumpetea a crescut mereu şi a întrecut de mai multe ori paritatea mondială, iar ţara a ajuns acolo, încât poate astăzi să ne spună, că nu'i mai dă mâna să plătească un ban din despăgubiri.

Art. 138 din tratatul de pace

Prin tratatul de pace s'a statorit suma, pe care Ungaria trebue s'o plătească cu titlu de despăgubiri. Ori călătoria de acum a celor doi miniştri unguri urmăreşte tocmai ştergerea acestei clauze a tratatului de pace. prin care (art. 138) se prevede ipotecarea bunurilor şi veniturilor Ungariei în caz de neplată.

Odată cu aceasta ştergere a art. 138 s'ar crea apoi un precedent pentru modificarea întregului tratat de pace.

Decât că, până să ajungă să izbutească, Ungaria va fi silită să se execute, întrucât statele vecine ei şi-au înaintat şi ele observaţiunile.

In jurul agitaţiei studenţeşti

Reluarea cursurilor. Măsurile luate. Examenele se vor ţinea în iulie. Cercetarea actelor de înscriere.

Deşi se svonise că vor începe azi, cursurile vor fi reluate abia Luni.

Putem spune că vor fi luate măsuri de aşa natură încât prelegerile şi lucrările practice să nu mai fie tulburate.

In acest caz, şi ca o dovadă a îngăduinţii factorilor conducători, examenele de vară vor avea loc.

Cursurile vor fi prelungite până la 1 Iulie.

In ceeace priveşte pe studenţi s'a hotărât ca fiecare dintre cei socotiţi ca iniţiatori şi susţinători îndârjiţi ai mişcării — să fie cercetat în parte şi numai în urma dovezilor de vinovăţie să se recurgă la rigoarea regulamentului.

De asemenea se continuă cu studierea actelor tuturor studenţilor de oarece mulţi — mai ales evrei — s'au înscris cu certificate cari la un studiu amănunţit — ce nu putea fi făcut în scurtul timp al înscrierii — nu numai că aduc eliminarea posesorilor lor, dar şi deferirea acestora pe mâna justiţiei.

Vom căuta să ţinem în curent pe cetitorii noştrii cu toate aceste cazuri, atunci când deplina lor anchetare ne va îngădui publicarea lor.

Cărţile de legitimaţie ale studenţilor vor fi colorate deosebit, pe facultăţi.

◆ INFORMAŢII ◆

— **Numărul ziarului nostru de mâine va fi închinat în întregime memoriei marelui român Gh. Pop de Băseşti.**

Numărul va cuprinde un bogat material relativ la activitatea acestui luptător al cauzei naţionale. Între altele vom publica două ale lui Ion Raţiu către Gheorghe Pop de Băseşti.

— **Controlul importului de zahăr.** Ministerul de industrie şi comerţ a numit printr'o decizione în comisiunea instituită pentru chestiunea importului de zahăr, care beneficiază de scutirea taxelor vamale pe următoarele persoane: d-nii D. Hagi Teodorachi, preşedintele Camerei de comerţ din Bucureşti, dr. Cerchez, preşedintele Uniunei generale a industriaşilor, Al. Buescu, directorul general al vămilor, George Iorga, director al comerţului, Cezar Ionescu, directorul general al industriei, dr. A. Zaharia, profesor la Universitatea din Bucureşti, inginer Al. Şelbulescu, secretar al comisiunei, St. Chicoş, consilier tehnic al ministerului.

Această comisiune se va întruni pentru prima dată la ministerul industriei şi comerţului în ziua de 4 Mai la orele 5.

Soc. „Principele Mircea" îşi anunţă cheta ce v'a face pe străzile şi localurile din Cluj în ziua de Sf. Gheorghe 6 Maiu 1023, şi roagă binevoitorul concurs al Onoratului public.

— **Averile foştilor inamici puse sub sechestru.** Miercuri dimineaţă a avut loc prima şedinţă a comisiunei superioare a sequeştrilor, instituită pe lângă ministerul de finanţe, prezidată de dl M. G. Orleanu, preşedintele Camerei şi formată din d-nii Vintilă Brătianu, ministrul finanţelor, I. G. Duca, ministrul externelor, Vasile Sassu, ministrul industriei şi comerţului, Const. Dissescu şi Eftimie Antonescu, membrii şi dl Em. Ciuan, secretarul comisiunei.

S'a examinat situaţia bonurilor foştilor inamici aflate sub administraţia forţată a statului român urmând ca'n şedinţele viitoare să se cerceteze care este azi situaţia acestor averi faţă de cea pe care o aveau în 1916.

Tot în şedinţa de azi s'a mai hotărât ca în cazurile în care statul a fost păgubit prin ridicarea sequestrului să se vadă dacă nu se poate reveni pentru cagajul pe care îl constitue aceste averi să nu se piardă.

— **Expoziţie de pictură.** In ziua de 6 Maiu se va deschide expoziţia lucrărilor pictorului P. Capidan în atelierul propriu, instalat în Pavilionul lacului din Parc.

Vernisajul expoziţiei va avea loc la ora 10 dimineaţa (6 Maiu).

Expoziţia va fi deschisă în fiecare zi dela 3—7 d. a., iar duminicile şi în zilele de sărbătoare dimineaţa dela 10—12, şi dela 3—4 până în ziua de 31 Maiu.

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax fragezeşte pielea. 2475-3.

— **Romanizarea în Sătmar.** Dela venirea dlui M. Cantumiari, în fruntea Judeţului, d-sa a început munca pentru romanizare. Începând cu romanizarea comunelor, a introdus strict obligatoriu — limba statului — în toate instituţiunile publice. Iar în ultimul timp a dat un ordin pentru schimbarea firmelor cari vor fi scrise numai în limba română.

Această măsură este bine venită, prin energia ce-l personifică, nădăjduim că în curând vom ajunge — să ne simţim şi în Sătmar, cu adevărat în ţara românească.

— **Proecte de legi.** D. G. G. Mârzescu va depune în sesiunea aceasta a parlamentului următoarele proecte de legi:

1. Pentru reorganizarea ministerului sănătăţii, muncii şi ocrotirilor sociale.

2. Pentru reglementarea practicei meseriilor în Basarabia.

3. Ratificarea unora din conventiile de muncă adoptate de conferinţa dela Genova în sesiunea din anul 1921.

— **O rectificare.** Din partea dlui Al. Constantinescu, restaurator, gara Mădefalău, ni se aduce la cunoştinţă că nu d-sa este autorul excrocheriei de 72.000 lei, comisă la Braşov şi de care era vorba în articolul „Prinderea unui excroc internaţional" publicat în No. din 3. V-a al ziarului nostru. Autorul excrocheriei este un oarecare Costoi Alexandru.

Arestarea pe care a suferit-o dl. Constantinescu Al. se datoreşte unei confuziuni regretabile.

In consecinţă facem cuvenita rectificare.

— † **Lt. Colonel Budescu Eugen.** Azi a încetat din viaţă Lt. Colonel Budescu Eugen, din Cavalerie. Ajutor de Comandant al Cercului de Recrutare.

Defunctul era născut în Basarabia şi făcuse pe câmpul de războiu o carieră strălucită. Răsplătit şi decorat cu mai multe ordine înalte, deşi invalid de războiu, totuşi odată cu unirea Basarabiei cu Patria-Mamă întrase în serviciul armatei române unde îşi îndeplinea serviciul în mod conştiincios şi devotat.

Moartea sa este regretată de camarazii şi cunoscuţii săi.

Exprimăm nenorocitei soţii şi familiei defunctului condoleanţele noastre.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

DESCENTRALIZAREA
Revizoratelor şcolare

In baza ordinului Ministerului Instrucţiunii, directoratul general din Cluj, No. 7369—1923, Revizoratele şcolare în scurt timp se vor descentraliza, rămânând în biroul central din judeţ, ca personal de administraţie: revizorul, un subrevizor, doi sau mai mulţi impiegaţi şi un servitor, iar restul de subrevizori se va repartiza pe plase, având fiecare sub conducerea sa minimum câte 100 de învăţători.

Unde plasele de instrucţie trec peste numărul sub revizorilor existenţi, locul acelora, conform ordinului menţionat, se va completa mai întâiu dintre învăţătorii detaşaţi, dacă aceştia corespund şi sunt capabili a purta acest serviciu, iar din contra se vor designa alte persone dintre învăţătorii mai vrednici din judeţ.

In senzul acestei revizorii şcolari au fost invitaţi să facă propuneri pentru fiecare judeţ, de o parte, ca prin aceasta să se poată ajunge scopul intensificării învăţământului primar, iar de altă parte prin aceasta să se rezolve tot odată şi chestia cea mai importantă pentru învăţătorii detaşaţi.

Majoritatea revizorilor şcolari, conduşi de înălţimea chemării lor, au şi făcut rapoarte la timp, sprijinind cu căldură pe învăţătorii detaşaţi şi propunându-i ca subrevizori de plasă, ca un merit nepreţuit de mare al lor în munca uriaşe de prefacere a Românei de azi.

Câţiva revizori, dispreţuind pe zilerii culturii nemului românesc, influenţaţi de unele elemente corupte şi lipsite de orice sentiment de recunoştinţă, au îndrăsnit să propună de subrevizori de plasă pe unii învăţători cu catedră, cari în timpul stăpânirii ungureşti au fost trecuţi la şcoala maghiară de stat sau sunt sub învinuirea de călcări grave ale disciplinei.

Ca un ecou de durere contra acestor fărădelegi, îmi ridic glasul în acest loc, aşteptând îndreptare dela forul în drept pentru a curma orice abuzuri pe cari şi le-au permis unii revizori fără de suflet, mai cu seamă faţă de acei învăţători detaşaţi, cari nu numai la Revizoratele şcolare din judeţ, ci şi în administraţia învăţământului din Ardeal au dat dovadă de muncă, pricepere şi au avut de suferit destule nedreptăţi.

Învăţător detaşat

Şezătoarea
Caselor Naţionale dela Chişinău

în cinstea generalului Le Rond

De'a Coresp. nostru din Chişinău

Cu prilejul vizitei pe care generalul Le Rond a făcut-o în Chişinău, Casele Naţionale din acel oraş au organizat o şezătoare artistică, cea dintâi din seria pe care această instituţie de cultură o va oferi publicului din Capitala Basarabiei.

Şezătoarea Caselor Naţionale a fost onorată de membrii misiunii franceze şi de toţi capii autorităţilor bisericeşti, militare şi civile din Chişinău, cum şi de un public numeros.

In partea artistică a programului am ascultat din nou corul „Caselor" de sub conducerea părintelui Berezovschi. Acest cor puţin numeros ca persoane destul de bogat în voci bune, este perfect ca ansamblu putând realiza cele mai dificile compoziţii.

Au mai dat concursul d-şoara Berezovschi posesoara unei voci bogate şi a unui talent remarcabil; d-l Bazilevscl un pianist cu o tehnică desăvârşită şi d-l Filipov un tânăr artist violonist care a fost o adevărată revelaţie.

Şezătoarea s'a încheiat în mod armonic cu remarcabila conferinţă „Epopea Volntei", rostită de d-l Barzan, directorul revistei politico-sociale „Democraţia" din Bucureşti.

Preţurile în metalurgie

Uniunea Industriaşilor Metalurgice din România a întocmit un studiu foarte amănunţit cuprinzând variaţiunile materiilor prime, mânei de lucru, şi regiei în decursul ultimilor şapte ani.

Faţă de mâna de lucru se vede că regia a crescut mai repede şi că astăzi reprezintă 300 la sută la mâna de lucru efectivă.

Cekuri pentru plata taxelor vamale

Oficiul central al devizelor cu sediul la Banca Naţională, a cerut ministerului de finanţe ca să nu se mai primească cekuri drept plată a taxelor vamale de export decât dacă sunt trase asupra Casselor de prima ordine din Paris şi anume:

Banque de Paris et des Paiys-Bas; Comptoir National d'Escompte de Paris; Crédit Lyonnais; Soc. Générale pour fav. etc.; Banque de l'Union Parisienne; Banque de Pays de l'Europe Centrale; Morgan Narjés et Co.; Banque Nationale Francaise pour le commerce extérieur; Banque Belge pour l'Etranger; Werne & Co.

Ministerul de industrie şi comerţ a întocmit jurnalele ce vor fi supuse semnăturii primului Consiliu de miniştri mai apropiat, prin care se prohibesc la export lemnele de nuc şi frasin.

Ancheta oficială a confirmat acuzaţiile aduse Marianumului

Răspunsul dlui ministru C. Banu la o interpelaţie dela Senat în chestiunea acuzaţiilor aduse de noi institutului catolic din Cluj.

In şedinţa de alaltăeri a Senatului d. dr. Bianu a repetat acuzaţiile reproduse după ziarul nostru acum o lună şi jumătate, tot la Senat, în contra institutului „Marianum" din Cluj. Cerând d. Bianu un răspuns urgent, d. ministru al cultelor C. Banu a răspuns, că a ordonat o anchetă şi a constatat că cele arătate de d. dr. Bianu după destăinuirile în ziarul nostru, sunt exacte şi va lua măsurile impuse de împrejurări, căci nu înţelegem — a adăugat d. ministru Banu — că sub masca libertăţii să se lucreze în contra intereselor Statului".

Iredentismul dela „Marianum" arătat de noi, a fost deci confirmat oficial, spre surprinderea lui „Ellenzék", care în numărul său de aseară se miră, că ancheta guvernului a dus la acest rezultat, deşi Episcopul Majláth n'a descoperit nimic la institutul pe care'l patronează. Pe semne organul partidului maghiar aştepta, ca P. S. Sa Episcopul Catolic de Alba-Iulia să spună în gura mare, că a descoperit la Marianum un ordin (No. 766 din 1922) prin care interzisese personal, ca direcţia institutului „Marianum" să se supună ordinelor guvernului român netrecute în tâi pe la P. S. Sa.

Acum, că acuzaţiunile noastre au fost dovedite şi de ancheta guvernului, aşteptăm măsurile „impuse de împrejurări", făgăduite de d. ministru C. Banu.

Concertul de muzică de cameră
al d-ei Giuriadi şi dlor Kolar şi de Angelis

Sâmbătă la orele 8 seara va avea loc în sala Prefecturei concertul de muzică de cameră dat de dna dr Giuriade (la pian) şi dnii Karol Kolar (vioară) şi Camilo de Angelis (violoncel), cu următorul program.

1.

Schubert: Trio op
I. Allegro moderato;
II. Andante con motto;
III. Scherzo;
IV. Allegro.

2.

Arensky: Trio op. 32.
I. Allegro moderato;
II. Scherzo;
III. Elegia adagio;
IV. Finale allegro non troppo.

3.

Dvorak: Dumky trio op. 90.
I. Lento maestoso;
II. Andante allegro, scherzando lento, vivace.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.
Administraţia ziarului

Răspândiţi „Infrăţirea"

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 8
2725

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

ȘEDINȚELE CONSTITUANTEI

SENATUL

Prezidează dl Ferechide. Episcopul Majlath răspunde comunicării senatorului Bianu arătând că școlile unguresti din Ardeal fac operă pur culturală, fără propagandă contra României. Dl Banu arată că fereastra catedralei din Arad are și acum emblema statului maghiar și cere o anchetă oficială prin care să se stabilească afirmația sa.

Ministrul Banu răspunde episcopului Majlath citând pasagii dintr'o scrisoare a acestuia și declară că va ordona o anchetă.

Dl Hasnaș arată specula ce se face cu peștele.

Dl Ștefan C. Pop arată abuzurile orfelinatului din Chiriș (Turda).

Ședința se ridică la orele 5.

CAMERA

Țărănistul Iacobescu face o comunicare relativ la musca columbaci.

Deputatul Pop comunică că la 5 Mai se face comemorarea lui Gheorghe Pop de Băsești și roagă parlamentarii să participe în număr cât mai mare. Dl Vintilă Brătianu asociază guvernul la propunerea deputatului Pop.

Președintele Orleanu declară Cemera suspendată pentru ziua de 5 Mai și anunță că va trimite o delegație la festivitate.

Ședința se ridică la orele 5.

*

Directorul societății industriale Phönix anume Desideriu Landenso original din Arad s'a sinucis eri dimineață.

*

„Adevărul" anunță că parlamentul va lua probabil vacanța pentru o săptămână urmând ca miniștrii și parlamentarii ardeleni să participe la inaugurarea monumentului lui Gheorghe Pop de Basești.

*

Astăseară cu un tren special vor pleca din București dnii miniștri Mo oiu și Vintilă Brătianu pentru a lua parte la serbările din Băsești. Trenul va sosi Sâmbătă dimineața la orele 11 la Cluj.

*

Timișoara. Azi dimineață studenții evrei ai Școalei Politechnice vrând să ia parte la cursuri, studenții creștini i-au alungat. Cursurile s'au ținut ca și până acum fără studenți evrei.

EXTERNE

Franța respinge propunerile germane.

Consiliul de miniștri prezidat de Millerand a considerat propunerile germane ca absolut inacceptabile. Cauza este că condițiunile puse sunt lipsite de garanții. Poincaré a redactat și a trimis la Brüxelles proiectul răspunsului pentru Berlin. Poincaré precizează că Franța refuză să negocieze dacă rezistența pasivă din Ruhr va continua. Franța va evacua regiunea Ruhr în proporție cu îndeplinirea obligațiunilor de către germani. Franța mai cere ca discuțiunile să urmeze în baza acordului din anul 19 1, prevăzând 132 miliarde din care Franța ar consimți numai la reducerea bunurilor în valoare de 82 miliarde și numai în cazul dacă Anglia și Statele Unite vor reduce debitorilor aliați creanțele datorilor de război. Răspunsul dat Berlinului va arăta deasemenea că aliații vor intensifica acțiunea din Ruhr până la un efect definitiv.

Nota germană va fi respinsă, declară Poincaré

Paris. — Poincaré a declarat ziariștilor că nota germană va fi examinată Joi în consiliul de miniștri însă el crede că cu siguranță va fi respinsă.

Anglia și nota germană

Londra. — Cercurile oficiale sunt rezervate față de nota germană.

Un discurs al cancelarului Cuno

în jurul notei germane

Berlin. — Miercuri cancelarul a declarat în Reichstag că nota germană constitue un demers important care în cazul când va reuși va aduce pacea europeană, restabilirea situației economice mondiale și încetarea dușmăniei. Insă refuzul va însemna întărirea luptei pentru apărarea Germaniei și distragerea ultimului mijloc pentru reparație. Apoi a arătat imposibilitatea încercării unei rezistențe pasive în Ruhr până la aranjarea reparațiilor. Oferta germană conține promisiuni care pot fi ținute și garanții pentru împrumut. Cancelarul a încheiat discursul făcând apel la întreaga lume care are acum cuvântul.

Turburări de 1 Mai la Paris

Paris. — In după amiaza zilei de 1 Mai s'au întâmplat grave incidente. Sunt peste 60 răniți între care 30 agenți. S'au făcut numeroase arestări.

Conferința dela Lausanne

Lausanne. — Comisiunea financiară a stabilit un acord în chestiunea împrumuturilor otomane retribuite Egiptului. Dezacordul persistă în celalte chestiuni.

*

Pentru împiedicarea reconstrucției arsenalului în centrul Capitalei s'a constituit un comitet de acțiune cetățenească, care a invitat la fața locului pe reprezentanții presei.

*

Intre România și Spania s'a încheiat un acord comercial, care prevede taxe de favoare la import pentru ambele țării.

Taxele de export

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular punctelor vamale, înștiințându-le ca pentru mărfurile destinate țărilor cu valuta forte, să perceapă taxele vamale la export sau în valuta forte a țării în care se exportă marfa sau în franci francezi.

Cât privește mărfurile destinate țărilor cu valută slabă, taxele de export urmează a fi percepute nu mai în lire sterline, dolari sau franci francezi.

Cine poartă răspunderea partid. maghiar

Desființându-se de către guvern Uniunea Națională Maghiară, care urmărîa să devină stat în stat, impunând fiecărui ungur trecut de 21 de ani, fără deosebire de sex, să se considere membru al Uniunii, gruparea aceasta s'a acomodat hotărîrii guvernului, și-a schimbat firma, numindu-se „partidul maghiar unitar" și — în loc să'și micșoreze activitatea subversivă — a înglobat în sine și partidul maghiar democrat. S'a schimbat deci firma, dar principiile de conducere au rămas tot cele budapestane, în schimb gruparea și-a întărit rândurile cu noui achiziții.

De curând partidul maghiar a fost sofat să dea un răspuns categoric la întrebarea din „Viitorul" dacă președintele său, d-l Josika Samu, a avut în 6 Aprilie crt. o întrevedere, pe Balaton, cu ofi cialitatea statului maghiar și a împuternicit acolo pe contele Apponyi să reprezinte la Basel minoritatea maghiară din Ardeal.

La această somație partidul maghiar n'a răspuns. Cu toatecă răspunsul a fost cerut categoric și a trecut de atunci mai bine de o săptămână.

Am arătat și cu alte prilejuri că partidul maghiar nu are nicio răspundere, deci nu are drept de existență.

Am arătat nu de mult, că acest partid ia hotărâri extrem de serioase, ca aceea cu amenințarea României la Liga Națiunilor, iar când să răspundă, președintele partidului pleacă în Ungaria — după instrucțiuni și pentruca să dea contelui Apponyi împuternicirea de a reprezinta la Basel minoritatea maghiară din România.

La fel, astă iarnă, președintele partidului maghiar, delegat de partid să'l reprezinte la conferința Uniunii pentru Liga Națiunilor dela Paris, unde România a fost atacată violent, a trimis pe un altul, din partid, ca să atace astfel România.

Atunci — cu drept cuvânt — ci ne poartă răspunderea partidului maghiar?

Măsurile guvernului pentru ieftinirea traiului

Inființarea de noi cooperative consum. Ieftenirea cărnei. Solicitudinea pentru slujbașii Statului.

Pentru a stăvili scumpetea mereu crescândă a traiului, guvernul a luat hotărârea să ia toate măsurile pentru a pedepsi pe speculatori, cât și pentru a veni în ajutorul celor lipsiți de mijloace, mai cu seamă a funcționarilor a căror resurse deabia le dau putința unui trai cât de modest.

In consfătuirea ce a avut loc la ministerul de finanțe între d-nii miniștri Vintilă Brătianu și Vasile Sassu și la care au participat și d-nii Tancred Constantinescu, directorul general al C. F. R., dr. Costinescu, președintele Comisiei interimare a Capitalei, Dem. Gheorghiu, secretarul general al Ministerului de Finanțe, Cipăianu, directorul general al cooperației și Gheron Netta, directorul Institutului economic român s'a schițat planul ce va trebui stabilit în vederea unei acțiuni hotărâte, care să aducă o ieftenire a traiului mai ales în centrele mari ale țării ca: București, Chișinău, Cluj, Iași, Cernăuți unde scumpetea e mai pronunțată.

Comisiunea a hotărât înființarea unor cooperative de producție și de desfacerea mărfurilor, care ar determina mărirea producției și sdrimarea speculei. Direcțiunea generală a C. F. R. a fost însărcinată să studieze modalitățile cele mai practice pentru înființarea de trenuri cât mai numeroase și mai repezi care să pună în legătură directă, centrele de producție cu cele de desfacere. Guvernul va acorda toate sumele de care se va simți nevoie atât pentru organizarea cooperativelor cât și pentru aceea a transporturilor alimentelor.

Pentru ieftenirea cărnei, comisiunea economică a hotărât repunerea în funcțiune a abatoarelor din Burdujeni și Turnu-Severin, unde se vor transporta vitele din centrele unde se găsesc în abundență.

Aprovizionarea funcționarilor publici se va face prin cooperative și consumuri speciale, atașate pe lângă fiecare minister, care vor procura slujbașilor articolele necesare traiului cu prețuri ieftine.

Aceste cooperative vor fi prevăzute de guvern cu fonduri de rulement și le va acorda scutiri de taxe vamale, reduceri pe C. F. R. și alte avantagii.

Măsurile luate sunt încă o dovadă că guvernul înțelege să aducă populației nevoiașe și în deosebi funcționarilor, toate îmbunătățirile posibile situației lor materiale atât de critice prin scumpirea zilnică a tuturor produselor alimentare și de îmbrăcăminte.

Allo! Allo!

Telegramă

A sosit în Cluj la „Sălăgiana" Str. Surda 19 fosta Kiss-utca o cantitate mare de

VIN

cel mai bun și cel mai ieftin.

Costă numai 10 lei Lt.

Situaţia agricolă din ţară

Cum s'a prezintat în cursul lunei Aprilie.

După rapoartele consilierilor agricoli, primite la ministrul agriculturei şi domeniilor, situaţia climaterică şi agricolă a ţărei, în luna Aprilie a. c. a fost următoarea:

La începutul lunei Aprilie temperatura a scăzut brusc, a nins pe întreaga întindere a ţărei, iar în judeţele de munte s'au semnalat îngheţuri.

In a doua decadă a lunei, timpul s'a îndreptat, vânturile frecvente au uscat solul, astfel că în unele judeţe din Transilvania (Cojocna, Târnava-Mică) s'a simţit chiar lipsa de ploaie. Către sfârşitul lui Aprilie au căzut ploi parţiale folositoare agriculturei.

Semănăturile de toamnă care, după datele provizorii publicate în „Buletinul Agriculturei" vol. 1923, s'au făcut pe o suprafaţă aproape egală cu cea din anul agricol precedent, au ieşit foarte bine din iarnă, neobişnuit de lungă, zăpada care a acoperit pământul în lunile Decembrie, Ianuarie şi Februarie, ferindule de îngheţuri. Grâul şi secara de toamnă promit, dacă nu intervin împrejurări nepreväzute, recolte mai abundente ca anul trecut.

Arăturile şi semănăturile de primăvară au suferit oarecari întârzieri, din cauza ploilor din Martie şi frigului dela începutul lui Aprilie.

Grâul de primăvară nu s'a putut deci semăna pe întinderi mai mici ca în anul trecut. In schimb însămânţările de orz şi ovăz, au fost foarte active, ele continuând în regiunea muntoasă şi în Moldova şi Basarabia, până în ultimul timp. Semănăturile de porumb au început pe la 10 Aprilie şi se fac pretutindeni în condiţii excelente, solul şi timpul fiind în prezent foarte prielnice acestei culturi, căreia îi revine un loc de seamă în agricultura ţării.

Comitetul rutean din Varşovia şi noile graniţe ale Poloniei

Legaţiunea Polonă din Capitală a dat următorul comunicat:

„Biroul Comitetului rutean alb din Varşovia publică următoarea declaraţie:

„Comitetul rutean alb din Varşovia declară următoarele:

„Recunoaşterea frontierelor orientale ale Poloniei este o dată istorică în viaţa popoarelor slave. Puterile din Occident au atestat că Polonia este sentinela păcei în Orient, că ea este un dig solid contra pangermanismului militant, care se străduieşte să sfâşie lumea slavă şi să o supună jugului teuton. Rusia a devenit un instrument în mâinile satrapilor teutoni, cu ajutorul căruia trebuiesc să fie distruse temeliile păcei în Europa, pace care se reazimă pe memorabilul tratat din Versailles. Agenţii pangermanismului îşi dau osteneala să întreţină discordiile între popoarele slave în scop de a distruge rezistenţa şi puterea lor prin lupte fratricide.

Ultima hotărâre a Consiliului ambasadorilor le zmulge armele şi pune capăt intrigilor oculte printre slavi.

Poporul rutean alb înţelege că nu prin lupte contra Poloniei, dar din potrivă punându-se sub egida statului polon, va găsi posibilitatea unei existenţe liniştite şi dezvoltarea civilizaţiei. Prin lucrări în comun menite să îmbunătăţească soarta lor, naţiunile surori polonă şi ruteană albă, vor înlătura cauzele unui rău care ar putea să le separe în viitor. Cel mai mare rău este provocarea germană. Vom lupta împotriva lui cu perseverenţă. Steaua care ne conduce este uniunea şi frăţia dintre slavi. Drumul către această ţintă duce prin Varşovia, Praga, Belgrad, Sofia şi prin Moscova, eliberată de pata ruşinoasă teutonă.

Rolul şi importanţa Societăţei Naţiunilor

Declaraţiile delegatului Belgiei d. Himans.

Lafayette — Din Franţa: Desbaterile subliniază primirea călduroasă făcută Luni lui Hymans delegatul Belgiei la Consiliul Societăţei Naţiunilor de către publicul parisian care a asistat la conferinţa lui asupra Societăţei Naţiunilor.

Aceasta arată evoluţia în opinia franceză în favoarea acestei instituţii. Hymans a avut dreptate. Desbaterile constată că Societatea Naţiunilor îndeplineşte exact rolul ei, preparând soluţiile prieteneşti, sau tranşând prin sentinţe arbitrale chestiuni de interpretare a tratatelor sau litigiurile supuse de către diferitele partide în cauză. Nu are însă dreptul să revizuiască tratate existente, sau să reguleze litigiurile pe care autorităţile competinte nu i le-au supus. Ar fi foarte imprudent de a 'i da însărcinarea de a da sentinţe pe care nu ar fi în măsură de a face să se execute. In chestiunea reparaţiunilor şi a Ruhrului tratatul solemn existent trebuie aplicat, societatea Naţiunilor nu e competintă pentru a modifica acest tratat, şi nu e capabilă să asigure executarea unei sentinţe eventuale.

Dă putere şi goneşte moartea

„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare şi pentru întărirea spiritului şi corpului. Modul de întrebuinţare la fie care sticlă.

Se găseşte pretutindeni.

Veritabil numai cu marca

„DIANA" 2474

Dactilografe

se caută de urgenţă la Banca Centrală, Cluj

Să preferă cele cu cunoştiinţă de limbi şi stenografie. Oferentele să binevoiască a se prezenta din 3—6 Mai a. c. între orele 2—3 şi 6—7 strada Regina Maria No. 1. „Secţia Personale". 2764

„AFEB"

Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE

Bucureşti:

B-dul I. C. Brătianu 3

Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

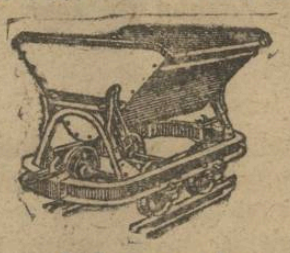

Căi normale
Căi industriale
Căi forestiere
Căi pt. mine şi cariere
Cai pt. tramvale
etc. 2631-1

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Reclama este sufletul comerţului

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECŢIA FABRICII DE CHIBRITURI
CLUJ.

Licitaţie.

Se aduce la cunoştinţă că în ziua de 6 Iunie a. c. ora 10 a. m. se va ţine la Direcţiunea Fabricii de Chibrituri Cluj, o licitaţie publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a aprovizionării cu buşteni verzi de plop, tei şi fag, necesari fabricaţiunei chibriturilor. Cantităţile ce urmează a se aproviziona sunt următoarele:

Esenţă de plop alb; sau esentă de tei 5000 m. c.
Esenţă de fag alb 2400 m. c.

Intreaga cantitate se va preda în termen de 10 luni adică 500 m. c. plop sau tei şi 240 m. c. fag pe lună.

Buştenii vor fi drepţi, fără putregaiuri, fără noduri, cu coaja pe ei, tăiaţi maximum de 30 zile şi de lungime 2,30 m. iar diametru la mijlocul buşteanului de 25 cm.—60 cm.

Predarea se va face în curtea fabricii de chibrituri, care are linie de garaj; descărcarea buştenilor din vagon şi aşezarea lor în stive cad în sarcina furnizorului.

Plata se va face treptat cu furnizarea, imediat ce s-a făcut recepţia şi verificarea facturilor cari vor fi timbrate conform legii.

Condiţiunile pentru a fi admise la licitaţie sunt:

1. Oferta să fie timbrată, pusă în plic sigilat, scriindu-se pe plic: „Ofertă pentru licitaţia de buşteni din 6 Iunie 1923 a fabricii de chibrituri Cluj".

2. Să fie prezentată înainte de data şi ora licitaţiei.

3. Oferta să fie însoţită cu o garanţie de 3% din valoarea ofertei, în numerar sau efecte de Stat; garanţie care se va întregi la 10% din valoarea furniturii în caz de aprobare.

4. Se va indica în ofertă cantitatea de metri cubi lemn de fag din cei 2400 m. c. în caz când nu se poate furniza intreaga cantitate.

Se va indica din cealaltă cantitate de 5000 m. c. câţi metri cubi oferă de plop şi câţi metri cubi oferă de tei; sau dacă se oferă 5000 m. c. numai plop ori numai tei.

5. Se va indica pentru fiecare fel de buştean preţul pe un metru cub în condiţiunile scrise mai sus.

6. Se va indica încă preţul pe un metru cub din fiecare fel de buştean predabile în condiţiunile de mai sus în ipoteza însă când Direcţiunea Fabricii de Chibrituri va da permisul de export pentru o egală cantitate de buşteni şi de aceiaşi esenţă prevăzută în oferta licitaţiei. Se înţelege că permisul de export se va putea acorda numai pentru buştenii cu diametru mai mare ca 60 cm.

7. Oferta să fie valabilă 20 zile dela data licitaţie.

Supraofertele sau ofertele sosite după deschiderea licitaţiei nu se vor lua în consideraţiune.

Prezenta licitaţie se va ţine în conformitate cu art. 72-83 din Legea Contabilităţii Publice.

Informaţiuni suplimentare se pot lua în ori ce zi de lucru la Direcţiunea Fabricii de Chibrituri Cluj.

In cazul când după ţinerea licitaţiei survine o majorare a tarifului C. F. R. diferenţa o va suporta fabrica pentru cantităţile rămase de furnizat.

Directorul Fabricii
2765 Inginer NICOLAE N. GEORGESCU.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii

Vizitaţi, fără a fi obligaţi să cumpăraţi, la firma:

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 115.

Agenţi Radia

Palma

Tălpile şi Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

No. 1873—923.

Publicaţiune

Casa de Economie, Credit şi Ajutor a Corpului P. T. T. cu sediul în Bucureşti aduce la cunoştinţa doritorilor că în ziua de 10 Mai a. c. orele 11 dimineaţa se va ţine licitaţie publică cu oferte închise în Bucureşti la Direcţiunea Cassei strada Poştei No. 2 biroul Directorului, la Cluj Inspectoratul V P. T. T. biroul Inspectorului General şi la Deva la oficiul P. T. T. (biroul Dirigintelui) pentru vânzarea a circa unamie bucăţi lemne diferite dimensiuni între 1—4 metri, lemne de esenţă tare.

Pentru a fi admişi la licitaţiune, concurenţii vor trebui să depună odată cu oferta şi o garanţie de 10 la sută din valoarea totală în numerar sau efecte de stat.

Informaţiuni se pot lua în fiecare zi între orele 9—12 a. m. la birourile unde se va ţine licitaţiunea.

Director,
(ss) **Take Ionescu.**

2760

Cea mai fina crema pentru ghete

Reclama este sufletul comerţului

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECŢIUNEA REGIONALA CLUJ
SERV. TECHNIC SI EXPLOATARE.

Publicaţie de licitaţie.

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 1 Iunie a. c. ora 11 a. m. se va ţine în localul Direcţiunei Regionale R. M. S. Cluj, Strada Sincai No. 16, o licitaţie publică cu oferte închise pentru aprovizionarea a

213 vagoane lemne de fag pentru foc.

Lemnele vor fi bine uscate fără buturugi şi fără putregaiuri.

Ele se vor preda aşezate în metri după cum urmează.

50 vagoane în curtea Manufacturei de tutun Cluj.

163 vagoane în curtea Fabricei de chibrituri Cluj.

Pentru a fi admis la licitaţie ofertantul va depune odată cu oferta şi o garanţie de 3% din valoarea furniturei fie în numerar fie în efecte publice garantate de stat.

In caz de aprobarea licitaţiei garanţia se va întregi la 6% din valoarea furniturei şi ea nu va fi eliberată furnizorului decât după ce s'a efectuat întreaga predare.

Supra oferte, oferte sosite după deschiderea licitaţiei sau oferte condiţionate nu se vor lua în consideraţie.

Ofertantul va menţiona în oferta ce va face că valabilitatea ei e de 1 lună de zile dela data de 1 Iunie a. c. şi acceptă ca Regia să poată majora sau micşora cantitatea de lemn licitată.

Prezenta licitaţie se va ţine în conformitate cu art. 72—83 a Legii Contabilităţii Publice.

Directorul Serviciului:
AUREL CIOCÂRLAN

Director Regional:
PETRE IONESCU.

2763

PRIMĂRIA HIDA.

No. 441—1923.

Publicaţiune.

Să aduce la cunoştinţă, că la primăria comunală din Hida să va vinde pe calea licitaţiunei publice o casă de locuit cu 6 camere şi un intravilan de 1062 st. □ cari formează proprietatea comunei politice Hida.

Terminul licitaţiunei să defige pe ziua de 13 Maiu 1923 st. n la oarele 10 a. m. în oficiul primăriei.

Preţul strigărei este 75 000 Lei.

Condiţiunele de licitare să pot vedea în oficiul primăriei din Hida.

Hida la 27 Aprilie 1923.

2762 PRIMĂRIA

Se caută pentru imediata angajare:

Un funcţionar comercial pentru branşa de coloniale

şi

Un funcţionar comercial pentru branşa de fierărie

Ofertele împreună cu pretenţiile de salar, să vor înainta la subsemnata. 2761

Blaj, la 1 Mai 1923.

Patria bancă pentru Credit, Comerţ şi Industrie societate anonimă Blaj, secţia comercială.

Catalog românesc
la
LIBRARIA LEPAGE
Cluj. 2744-3

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

Adr. telegr. FERARIA

Citiţi „FLACĂRA“

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ŞI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare şi artistice din ţară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români şi străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată şi se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Str. Câmpineanu 40

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanţa Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

Eftinirea traiului

Măsurile pe care le va lua Guvernul

Ce s'a hotărât în consfătuirea de la ministerul de finanțe.

Față de excesiva scumpire a traiului guvernul e hotărât să ia toate măsurile posibile pentru înlăturarea acestei stări de lucruri.

In acest scop a avut loc o consfătuire la ministerul de finanțe la care au participat domnii Vintilă Brătianu, ministrul finanțelor, Vasile P. Sassu, ministrul industriei și comerțului, Tancred Constantinescu, directorul general al C. F. R., Dr. Costinescu, președintele comisiei interimare a Capitalei, Dem. Gheorghiu, secretarul general al ministerului de finanțe, Cipăianu, directorul general al cooperației și împroprietărirei și Gheron Netta, directorul institutului economic român.

S'a schițat planul ce va trebui stabilit pentru a începe o acțiune hotărâtă pentru ieftinirea traiului, mai cu deosebire în anumite centre ale țărei unde scumpetea este mai pronunțată.

Inființarea de noui cooperative

Pentru o cât mai bună distribuire a produselor, comisiunea a hotărât înființarea unor cooperative de producție și de desfacere a mărfurilor.

Direcțiunea generală a cooperației a fost însărcinată să reorganizeze cooperativele în ființă și să procedeze la creearea de noui cooperative.

Cooperativele de producție din [illegible] în abundență, vor îngriji pentru aprovizionarea cooperativelor de destacere din centrele unde se simte lipsă.

Ele ar determina astfel mărirea producției și în același timp suprimarea speculei.

In acest scop direcțiunea generală a C. F. R. va studia modalitățile practice pentru înființarea de trenuri cât mai numeroase și rapide făcând legătura directă între centrele de producție cu cele de desfacere. Cum, însă, acest plan necesită o cheltuială extrabugetară, guvernul va acorda sumele de care se va simți nevoie.

Chestiunea cărnei

In ce privește ieftinirea cărnei, fapt care nu va deveni realitate de cât atunci când se va putea cu ușurință transporta vitele din centrele unde se găsesc din abundență în județele unde ele lipsesc, comisiunea economică a hotărât ca direcțiunea căilor ferate să organizeze trenuri de vite și trenuri frigorifere pentru carnea tăiată.

In sprijinul funcționarilor

Pentru a se arăta și cu această ocazie solicitudinea pe care guvernul o are față de clasa funcționărească, comisiunea intenționează ca aprovizionarea funcționarilor publici să se facă prin organizații speciale înființându se cooperative și consumuri pe lângă fiecare minister, care să procure slujbașilor articolele necesare traiului pe prețuri ieftine.

*

Guvernul va pune la dispoziția acestor cooperative fonduri de rulement și le va acorda scutiri de taxe vamale, reduceri pe CFR și alte avantagii.

Comisiunea s'a terminat la orele 9 seara.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Pacea cu Turcia

Conferința dela Lausanne

Un nou protest al Rusiei sovietice

Lausanne — La conferința din Lausanne s'a ridicat un nou incident în legătură cu protestul delegațiunei rusești contra hotărârei aliaților de a nu admite pe delegații ruși la conferință, deși aceștia au declarat că sunt dispuși să semneze convenția relativă la strâmtori.

Delegatul rusesc s'a mai plâns în contra faptului că guvernul elvețian a refuzat să vizeze pașaportul curierului sovietic care venea dela Berlin la Lausanne.

Regimul străinilor din Turcia

Din Elveția: Lausanne — Comitetul politic a examinat Marți dimineața proectul de convenție relativ la regimul străinilor în Turcia. Principiul reciprocității a fost admis, conform notelor schimbate între guverne, în timpul suspensiunei conferinței. Delegații turci au manifestat tendința de a-și rezerva posibilitatea pentru limitarea stabilimentelor străine în Turcia. Relativ la stabilimentele de binefacere și religioase, turcii au insistat că respectul drepturilor dobândite să fie aplicabile numai la instituțiile instalate în Turcia înainte 30 Octombrie 1914. O autorizație specială fiind necesară pentru ori ce nou stabiliment. Relativ la clauza liberei funcționări a acestor instituții aliate se remarcă unele măsuri luata de curând de o natură compromițătoare pentru soarte unelor școli.

Comemorarea lui Gheorghe Pop de Băsești

In ziua de Sf. Gheorghe, 6 Mai a. c. se va serba comemorarea lui Gheorghe Pop de Băsești, fost președinte al partidului național și al Marelui Stat Național dela Alba-Iuliu, ținut cu prilejul Unirii la 1 Decembrie 1918.

Programul zilei de 6 Mai va fi următorul:

La 8 ore dimineața utrenia în biserica rom. din Băsești.

La 9 ore Sfânta Liturghie.

La 11 ore pelerinajul la mormântul lui Gheorghe Pop de Băsești.

La 11 jum. parastas și sfințirea monumentului.

La 12 ore încep vorbirile la mormânt.

La ora 14 masă la d. și d na Hossu Longin, iar la școală pentru popor.

La dispoziția acelora cari vor lua parte la comemorare vor sta gata 6 trenuri speciale. Oaspeții se primesc numai în ziua de 6 Mai dimineața.

Mersul trenurilor:

Pentru comemorare vor pleca dela Teiuș, Cluj și Satu-Mare trenuri speciale. Călătorii vor beneficia la aceste trenuri de 50 la sută reducere în felul acela, că până la Băsești se va plăti taxa întreagă, servind acest bilet și pentru reintoarcere.

I. Plecarea dela Teiuș în 5 Mai a. c. la orele 20·51; sosirea la Băsești în 6/V. 1923 la orele 7 11.

Reintoarcerea în 6 V. 1923 în orele 17.00, sosirea la Teiuș în 7/V. 1923 la orele 4.06. Acest tren va circula dela Teiuș, prin Apahida Dej la Băsești și retour.

II. Plecarea dela Cluj în 5 Mai la orele 15.12, sosirea la Băsești în 6 V. 1923 la orele 8.20.

Reintoarcerea în 6/V. 1923 la orele 16.00, sosirea la Cluj în 7 V. 1923 la orele 12.14 Acest tren va circula dela Cluj prin Oradea-Mare, Secueni, Carei-Mare, Zalau la Băsești și retour.

III. Plecarea dela Satu-Mare în 6—V. 1923 la orele 3.00 (legătura o dă trenul 1048 dela Sighetul Marmației), sosirea la Băsești în 6—V. 1923 la orele 9.

Reintoarcerea în 6—V. 1923 la orele 19, sosirea la Satu-Mare la 7—V. 1923 la orele 5.00 (legătură spre Sighetul-Marmației cu trenul 1047). Acest tren va circula dela Satu-Mare prin Baia-Mare la Băsești.

Trenul 1048 va pleca din Sighetul-Marmației la orele 19.23, sosește la orele 2.13 la Satu-Mare.

Trenul 1047 pleacă din Satu-Mare la orele 2.15, sosește la Sighetul-Marmației la orele 9.02.

La aceste trenuri la gara Băsești vor aștepta trăsuri, pentru a transporta oaspeții în comuna Băsești.

CĂRȚI ȘI REVISTE

A apărut:

RAMURI

Drum drept

N-l 9

1 Maiu 1923. Anul al XVII-lea *cu cuprinsul* următor:

Un mare necunoscut de N. Iorga, 153.

Din „Turnuri" (versuri) de George Voevidca, 155.

Pe drumuri dobrogene de G. Roiban, 156.

De Profundis (versuri) de Traian Al. Niculescu, 159.

Clipe (versuri) de I. Const. Delabaia, 159.

Sfinxului (versuri) de Const. Goran, 160.

Anul nou în Orientul European de N. I., 161.

Cartea postală (versuri) de D. Iov, 164.

Știi tu câte mii de stele (versuri) de V. Tempeanu, 164.

Dada și Gaga de Vasile Savel, 165.

Oltul (versuri) de George Rămnic, 171.

Ernest Renan de D. V., 172.

Marcel Proust de D Voiculescu, 173.

Bibliografii, 173.

Prețul Lei 5.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 790 — 8 PAGINI — UN LEU — Duminecă 6 Mai 1923

R CLUJ 1. 6906

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Un răspânditor de armonie

Mâine, Duminecă se va desvăli la Băsești cu tot entuziasmul, pe care'l îngăduie vremile acestea de cumplită criză morală monumentul ridicat de pietatea unei fiice iubitoare marelui român care a fost *„Badea Gheorghe"*, președintele de pe vremuri al partidului național român din Ardeal.

In fața monumentului de pe mormântul din cimitirul bisericei, al cărei ctitor darnic a fost sărbătoritul, se vor aduna reprezentanții poporului românesc de pretutindeni și în atmosfera liniștită și sfântă de praznic a acelei zile, cel puțin acolo, se vor potoli patimile și vor înceta hărțuelile, de cari sângerează viața noastră publică și vor stăpâni aceleași simțiminte și același gând de pioasă comemorare a unui om, care a fost înainte de toate un mare răspânditor de armonie.

Descendent al unei vechi familii nemerești cu ramificații întinse în tot cuprinsul Sălajului, și cu mari rosturi în viața lui, fostul președinte al partidului național a păstrat toată viața ceva din mândria și distincția vechilor nemeși de pe vremuri.

Credincios tradițiilor familiare, Gheorghe Pop de Băsești și-a început activitatea publică în slujba județului, fiind prin anii 1860 pretor, apoi asesor la sedria orfanală până la 1872, când s'a aruncat în luptele politice naționale reprezentând nouă ani cercul electoral al Cehului-Silvaniei în parlamentul din Budapesta, unde, mai târziu, din cauza urgiei electorale maghiare n'a mai putut pătrunde niciodată. Din momentul intrării în viața politică, pe *„Badea Gheorghe"* îl găsim participând timp de o jumătate de secol la toate mișcările naționale românești, la început ca simplu ostaș, iar mai târziu ca șef și îndrumător în cele dintâi rânduri ale frontului de luptă. Crescut în marile tradiții de avânt și entuziasm, de visuri îndrăznețe și de neîndoplecată mândrie latină ale generației luptătoare dela jumătatea veacului trecut, dânsul a împrumutat mișcărilor naționale românești din deceniile din urmă un aier de măreție și un suflu de anticitate venerabilă.

Gheorghe Pop de Băsești n'a avut oratoria vijelioasă a bunului său prieten Vasile Lucaciu, care răscolea cu verbul său tunător și passionat massele populare

Partea sa de contribuție la politica românească ardeleană s'a mărginit la interesul statornic, pe care l'a arătat totdeauna față de problemele mari, cari agitau opinia publică, iar în timpul din urmă la atmosfera de armonie și frăție, pe care cuvântul său autoritor de *„bade"* al tuturor o răspândea pretutindeni.

Astfel Gheorghe Pop de Băsești a rămas președintele de zile mari și soarta i-a dat suprema satisfacție lăsându-l să presideze și cea mai mare zi din istoria poporului românesc ardelean, *adunarea națională dela 1 Decembrie 1918* și tot el a prezidat și cea dintâi ședință a Marelui Stat național ținută în Alba-Iulia la 2 Decembrie al aceluiaș an.

Stăpân pe o avere frumoasă, una dintre cele mai mari averi românești de dincoace de Carpați, pe care a gospodărit-o cu multă pricepere și mult simț, „badea Gheorghe" a sprijinit cu mână largă și cu discreția aristocratică, ce-l era atât de firească, toate năzuințele bune și toate mișcările culturale ardelene. Din dărnicia lui s'a înființat internatul din Șimleul-Silvaniei, care-i poartă numele și în momentele de grea criză prin cari a trecut liceul românesc din Blaj în toamna anului 1918, tot dânsul a pus la dispoziția mitropoliei aproape întreaga sumă necesară pentru plata profesorilor pe un an școlar. Coroana tuturor operelor sale de binefacere o formează prin ciara fundație lăsat mitropoliei Blajului pentru scopuri culturale și care cuprinde întreaga sa avere mobiliară și imobiliară câștigată cu truda statornică și istovitoare a unei lungi vieți de muncă și jertfă.

Gheorghe Pop de Băsești a trăit puțin după marea minune pe care a prezidat-o și s'a bucurat prea puțin de realizarea visului strămoșesc. S'a stins la începutul anului 1919 în vârsta patriarhală de 84 de ani și-la prohodul lui s'au încrucișat gloanțele bandelor ungurești, cari nu-l puteau ierta nici în sicriu și ale dorobanților români, cari îi dădeau onorurile din urmă.

Partidul național și serbările de la Băsești

Gheorghe Pop de Băsești a fost președintele partidului național de la moartea lui Ioan Rațiu și până în ziua când s'a proclamat unirea, și, totuși, ni e foarte greu să ni-l închipuim pe conducătorii de astăzi ai partidului național participând la serbările de la Băsești. Pentrucă nicăieri ca la mormântul lui „Badea Gheorghe" nu-și vor da mai bine seama d-nii Vaida și Maniu cât este de strein partidul național de astăzi de vechiul și adevăratul partid național.

Intr'adevăr, rostul vechiului partid național s'a încheiat odată cu proclamarea unirii la Alba-Iulia. Gheorghe Pop de Băsești însuși, în cuvântarea ținută la sfârșitul adunării de la Alba-Iulia, a făcut declarația că partidul național își socotește misiunea împlinită și că-și depune mandatul în mâinile națiunii Partidul care s'a alcătuit pe urmă în jurul și sub egida Consiliului Dirigent și căruia i s'a zis tot „național" este partidul rudelor și partizanilor procopsiți, este partidul celor cari s'au repezit să beneficieze din plin de pe urma eliberării Ardealului.

Vechiul partid național, al cărui rost s'a încheiat la Alba-Iulia, era însuși poporul românesc din Ardeal, pe când noul partid înființat la Sibiu, în Februarie 1919, nu reprezenta decât pe îmbogățiții Consiliului Dirigent organizați pentru o mai sistematică stăpânire și exploatare a Ardealului.

Vechiul partid național inviorase simțirea și conștiința românească organizate pentru rezistență împotriva stăpânirii maghiare, pe când noul partid al d-lor Vaida și Maniu s'a despărțit de mult de conștiința românească a Ardealului pentru a se transforma în curtenitorul tuturor curentelor antinaționale.

Vechiul partid național era partidul marilor mucenici ai românismului intransigent, pe când partidul național de astăzi nu e decât o grupare de negustori gata să primească orice tranzacție și să încheie orice tovărășie.

Cum s'ar putea deci duce resortiștii Consiliului Dirigent la mormântul din Băsești, unde odihnește fostul președinte al adevăratului partid național, fără să se simtă roșind de tot ce au ajuns să facă în cei patru ani dela moartea marelui român?

„Căci mergând la Băsești și apropiindu-se de mormântul lui „Badea Gheorghe", rudele și resortiștii d-lui Maniu ar înțelege ce nelegiuit lucru au săvârșit întrebuințând numele partidului național într'o acțiune politică în care n'a mai rămas nimic din vechiul suflet al Ardealului naționalist.

Și, totuși, să meargă acolo, pentruca în fața lui „Badea Gheorghe" să-și recunoască păcatul de a fi luat în deșert numele partidului național și de-a fi pângărit moștenirea lăsată de cei cari au luptat și au murit pentru triumful ideii naționale.

Ultimul cuvânt al lui Gheorghe Pop de Basesti

Linia demarcațională care despărțea în două părțile de apus ale Ardealului trecea chiar prin satul Băsești unde trăia ultimele clipe venerabilul Badea George. Trupele ungurești făceau desă încălcări peste linie, iar în teritoriul neocupat jefuiau și maltratau populația românească.

Din Băsești, din mijlocul acestor încăerări, bătrânul luptător a trimis autorităților românești o telegramă care constitue ultimul său cuvânt scris înainte de a muri.

Dăm mai jos cuprinsul acestei telegrame din care se poate vedea că până la sfârșit gândul marelui român a fost veșnic îndreptat spre neamul său:

„Pe teritorul neocupat și cel mai prețios, bande nenumărate ungurești jefuesc pe locuitori, maltratează și alungă pe fruntașii satelor; preoți și învățători cari și-au părăsit locurile, demoralizează poporul cu bolșevism și rupere de către România: ajungând până în proxima apropiere de Băsești.

Gardele sunt desființate, jandarmeriile neființate încă sunt de așa influență și ocuparea trebue executată fără amânare, ca să nu rămână poporul fără apărare.

Rog a se lua măsurile necesare la acela ce mă simț îndreptățit pe baza luptelor mele de 60 ani."

Gheorghe Pop de Băsești.

Gheorghe Pop de Băsești

de dr ELIE DAIANU

Fostul președinte al marei adunări dela Alba-Iulia a fost un om de seamă al neamului nostru întreg, care cu vrednicie a ocupat locul la care fu chemat. Prin cuminția sa, cu care s'a știut impune între toate împrejurările, și în sus și în jos, — prin inima sa nobilă, românească și creștinească, — care l-a înscris în toate inimile, — și mai cu seamă prin bun simțul său, care l-a distins și îl va distinge printre urmașii săi, el s'a introdus în istoria neamului nostru întregit.

Mai cu seamă acest bun simț politic, care așa de mult lipsește multora dintre ai noștri, l-a remarcat pe Badea Gehorghe și l-a înscris pe pagina luminoasă a adunării de unire dela Alba-Iulia.

Om cu experiență mai bogată de cât știința unora, și cu intuiția clară și sănătoasă a chestiunilor politice, bătrânul Bade dela Băsești, încheind adunarea memorabilă a Unirei, ca și dreptul Simeon, care a văzut în brațele sale pe Mântuitorul-Prunc, așa de simplu și de sincer, a mărcat momentul istoric, prin memorabilele sale cuvinte, de clarând că *acum* partidul al cărui președinte era, și-a împlinit misiunea istorică ce avea, și depunând în numele seu și al colegilor săi mandatul, ce i-se încredințase, a încheiat ca un adevărat patriarch național:

— *„Acum slobozește Doamne, pe robul tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea, pe care ai gătit-o în fața tuturor popoarelor..."*

Totdeauna Badea Gheorghe îmi apărea într'o aureolă de cumpănită înțelepciune, ca un făcător de pace, în interesul solidarității și al unirei tuturor pentru binele neamului. Așa l-am cunoscut în ședințele comitetului național, pe vremurile neînțelegerilor de după eliberarea întemnițaților Memorandului; așa l-am văzut pe la conferențele naționale, prin adunările „Asociațiunei", în întruniri bisericești și economice: om înțelept și cu bun simț pentru realitățile vremii, cari atâtora le scapă din vedere. Nicio dată însă această calitate, care îl lega așa de strâns cu natura țeranului nostru, nu mi-a părut atât de strălucitoare, ca în clipa istorică a Unirei dela Alba-Iulia, unde prin el s'a rostit, nu un om, ci însuși sufletul mare al poporului nostru desrobit.

Dacă după aceasta triumfală intrare în Ierusalimul liberat, a urmat pentru el și frații săi sălăgeni, o vreme de încercătoare patimi, cari l-au adus un sfârșit atât de tragic pe cât de glorios, în linia de foc a taberelor ce'și dădeau ultima încăerare a fost numai pentru a i-se da vieții lui de muncă și sacrificiu curat un final potrivit și armonic, cu care să intre în Panteonul nemuririi.

Dr. Elie Dăianu.

Panegiricul rostit în catedrala din Blaj

la 1 Martie 1919 de dr Zenovie Pâclișanu

cu prilejul morții lui Gheorghe Pop de Băseşti

„Marele merit politic al lui Gheorghe Pop de Băseşti e închegarea tutulor Românilor din Ardeal şi Ungaria într'un singur partid politic național"

Iubiți ascultători!

O datorință de pietate, față de un mare luptător, pentru desrobirea noastră națională și unul dintre cei mai mari binefăcători ai neamului nostru din Ardeal şi Ungaria, ne-a făcut să ne adunăm în această sfântă biserică catedrală. In 23 a lunei trecute a în etat din viață, la vrâsta patriarhală, de aproape 85 de ani cel dintâiu fruntaș român de dincoace de Carpați, Gheorghe Pop de Băseşti, vechiul președinte al partidului național român şi președintele Marelui Stat național.

Gheorghe Pop de Băseşti făcea parte din generația idealistă, entuziastă, am putea-o numi romantică, crescută în ideologia de romanitate pură, de mândrie şi avânt eroic a lui Klein, Sincai şi Petru Maior, o generație care era veşnic cu gândul la strălucirea Romei vechi, leagănul originei noastre, de unde își scotea inspirațiile şi-şi căuta modelele; o generație, care simțea în cel mai înalt grad, că are mari şi grele datorințe față de viitorul viguroasel mlădițe rupte din trunchiul falnic al Romei imperiale şi aruncate pe malurile Dunărei de jos. N'are decât să străbată cineva cu răbdare şi înțelegere publicațiile acestui timp să urmărească activitatea fruntaşilor de atunci pentru a vedea cu câtă dragoste de neam, cu cât interes față de nevoile lui şi cu câtă ambiție de adevărați „senatori" munceau, luptau, scriau şi discutau oamenii aceia, cari ne-au dat aproape toate instituțiile moderne de cultură națională, cu ajutorul cărora am putut ajunge unde suntem azi.

Cine era Gh. Pop

Născut din o veche şi nobilă familie românească, la 1835 în comuna Băseşti din județul Sălajului, după terminarea studiilor liceale şi juridice în Baia-Mare şi Oradea, Gheorghe Pop, de Băseşti şi a început activitatea publică prin anii 1860, ca tânăr deabia 25 de ani, luând parte intensivă la luptele constituționale din adunările comitatense de atunci. Intră apoi în administrație ca prim-pretore, ca jude la sedia orfanală, apoi ca jude la sedria comitatensă.

Prin tradițiile şi legăturile sale familiare, prin hărnicia sa, şi prin alesele sale însuşiri, prin cinstea şi corectitatea sa, apoi prin situația sa Gheorge Pop de Băseşti ar fi putut face o splendidă carieră în viața administrativă şi socială a țării ungureşti. A preferit însă lupta pentru ai săi, pentru neamul, pe care-l iubea cu iubirea aceea dârză, statornică şi jertfitoare atât de caracteristică oamenilor din generația sa. In 1872, s'a aruncat în valurile luptelor politica, fiind ales deputat în cercul Cehul-Silvaniei, pe care l'a reprezentat în parlamentul țării unguresti până în 1881. De-atunci înainte îl vedem luând parte intensivă la toate mişcările noastre politice, sociale, culturale şi economice. Marele merit politic al lui Gheorghe de Băseşti e închegarea tuturor Românilor din Ardeal şi Ungaria într'un singur partid politic național, cara să aibă același program şi să urmărească aceeaş tactică.

Politica românilor din Ardeal şi rolul lui Gh. Pop

Generația luptătoare dela 1848, care a versat atâta sânge şi a adus atâtea jertfe pentru tronul dinastiei habsburgice, credea, că condiția fundamentală a desvoltării sănătoase şi neîmpiedecate a neamului nostru este autonomia Ardealului, unde Românii având o majoritate covârşitoare, vor da un caracter românesc principatului întreg fiind ei domni şi stăpâni.

De-aceea unirea forțată a acestei provincii cu Ungaria a umplut de adâncă durere şi amărăciune sufletul înaintaşilor, pentrucă prin unirea aceasta vedem sdruncinată temelia evoluției noastre.

De aceea n'au voit să recunoască Unirea Ardealului cu Ungaria şi nerecunoscându-o n'au recunoscut nici competența parlamentului din Budapesta de-a se amesteca în afacerile ardelene şi astfel într'o adunare convocată de Ilie Măcelariu la Miercurea în 1869, au decretat pasivitatea față de acel parlament şi abținerea totală dela alegerile dietale.

Românii din Ardeal urmau altă tactică politică. Dieta din Pesta era şi dieta lor şi astfel pe când Ardelenii erau „pasiviști", pe atunci Ungurenii erau „activiști". Ne prezentam deci în fața străinilor divizați în două partide, în partidul ardelean şi partidul ungurean. Unirea acestor partide în unul singur cu același program şi aceea tactică, s'a săvârşit la stăruințele neobosite şi în urma agitației energice a lui Gheorghe Pop de Băseşti, în marea conferință națională a reprezentanților tuturor Românilor din Ardeal şi Ungaria ținut la 1881 în Sibiu.

Epoca Memorandului

De aici înainte pe Gheorghe Pop de Băseşti, bărbat acum în floarea vieții, îl vedem în fruntea marilor lupte politice, cari au culminat în faimosul memorand din 1892, înaintat împăratului-rege Francisc Iosif I. pentru care a trebuit să sufere robia grea a temniței unguresti din Vaț, alături de tovarăşii săi de luptă şi muncă. In 1902, după moartea președintelui partidului național român Dr Ioan Rațiu, încrederea obştească l'a aşezat pe Gheorghe Pop de Băseşti în fruntea politicei noastre naționale şi acesta a jurat pe mormântul nobilului său antecesor, că va fi totdeauna credincios principiilor mari ale vieții noastre politice. Sub prezidiul lui s'a ținut memorabila adunare din 10 Ianuarie 1905 la Sibiu, care formează începutul unei noui epoce în istoria luptelor noastre, decretând în locul pasivității de până aci trecerea în activitate parlamentare şi participarea la luptele electorale pe baza programului din 1881. Dânsul n'a putut însă intra niciodată în dieta Țării ungureşti.

La alegerile din 1905, a candidat din nou — după aproape 30 de ani — în vechiul său cerc. Cehul-Silvaniei. A fost însă lovit mişeleşte în cap de bandele de agenți provocatori ai guvernului unguresc încât abia a putut scăpa cu viața. A mai candidat odată în larna anului 1909 la alegerea parțială din Oravița, după moartea popularului Coriolan Brediceanu, când deşi avea vârsta respectabilă de 75 de ani, a cutreerat pe-o larnă grea aproape toate satele din acel cerc îndemnând poporul la luptă şi solidaritate națională. Corupția şi uneltirile guvernului unguresc au triumfat şi acum, fiind ales un român renegat.

Gh. Pop acasă la el

In anii din urmă trăia retras la moşia sa din Băseşti, unde se simțea atât de bine şi atât de acasă. De aci urmărea cu cel mai mare interes activitatea „nepoților" — aşa-i numea pe toți fruntaşii noştri — ținând seamă de rostul şi rolul fiecăruia şi veghind cu o nebănuită agerime, ca nu cumva să fie părăsită linia dreaptă şi tradițională a politicei noastre naționaliste intrasigente şi trimițând ca un patriarch vechiu cuvinte calde de îndemn, de laudă şi recunoştință, sau, când se simțea dator în numele neamului să o facă de necrutătoare mustrări părinteşti. Şi în vremea asta când nu mai putea lua parte statornică la sbuciumările noastre zilnice simțea o fericire de părinte dulos şi iubitor văzând bunele isprăvuri ale unora din luptătorii, cari au crescut sub ochii lui şi l'am văzut de zeci de ori plângând când povestea despre unul sau altul dintre cei câțiva fruntaşi, față de cari avea un adevărat cult.

Unirea tuturor românilor

Pronia cerească l'a învrednicit să vadă împlinit visul de veacuri al neamului nostru. Cel din urmă act politic al lui a fost prezidarea marei Adunări Naționale dela 1 Decembrie 1918. Bătrânul trecut de 84 de ani venise din fundul Sălagiului pe timpul acela umed şi rece să conducă actul cel mai important din istoria neamului românesc. Celor, cari l'au văzut în momentele acele de mare praznic național sau l'au văzut în ziua următoare prezidând şedința sfatului național le va rămânea veşnic viuă în memorie figura respectabilă de patriarch încărunțit în munca şi lupta unei lungi rodnice vieți, plângând ca un copil nevinovat lacrimi de o adâncă fericire şi mângâiere. A fost cea mai frumoasă încoronare, a frumoasei lui vieți.

Omul de sacrificii şi binefacere

Iubiți ascultători!

Gheorghe Pop de Băseşti n'a fost numai un luptător energic şi statornic pentru desrobirea neamului nostru din robia seculară, n'a fost numai conducătorul cuminte şi pătrunzător al activității noastre politice ci a fost şi un mare om de inimă, care avea o înțelegere caldă, pentru toate manifestările vieții noastre culturale. De aceea îl aflăm pretutindenea unde era vorbă de cultura națională sprijinind cu mâna largă toate nizuințele noastre spre lumină şi cultură. Abea este instituție culturală românească, care să nu-l numere între binefăcătorii ei şi sunt zeci şi sute de intelectuali de ai noştri, mulți dintre conducătorii noştri de azi chiar, cari de-a rândul s'au împărtăşit de binefacerile lui. Jertfea an de an fără să ştie stânga ce face dreapta, sume mari de bani pentru a susține la şcoliile înalte din țară şi străinătate o mulțime de tineri români, aşteptând o singură recunoştință: ca respectivii să fie buni români şi să lupte pentru idealul pentru care a luptat şi dânsul o viață întreagă.

A dat sume însemnate „Asociațiunii", „Fondul ziariştilor români", a întemeiat un internat românesc de băieți în Şimleul-Silvaniei, în care se vor adăposti sute şi mii de elevi din părțile acelea amenințate de cucerirea unei culturi străine.

Donațiunea dela 1914

Dar cea mai grandioasă operă a vieții sale, care îl pune în şirul celor mai mari binefăcători ai neamului românesc din Ardeal şi Ungaria este fundația sa într'adevăr princiară, pe care a făcut-o la sfârşitul anului 1914, lăsând Capitlului metropolitan din Blaj pentru scopuri culturale întreaga sa avere în valoare de câteva milioane, a cărei parte principală o formează frumoasa moşie de peste 3000 iugăre. Şi cred, că împlinesc o datorință de pietate față de memoria marelui reposat când amintesc, că în toamna anului trecut, când guvernul unguresc voia să nimicească caracterul național al liceului nostru, descoperindu-i lui „Badea Gheorghe" primejdia, care amenința din lipsa de bani cel mai vechiu institut de cultură românească, i s'au umplut ochii de lacrimi şi mi-a zis: „asta nu se va întâmpla."

Cuvintele erau însoțite de un gest, care însemna 40.000 cor.

Bătrânul acesta frumos — se spune, că în tinerețe era un model de frumseță bărbătească — cu ochii lui mari şi limpezi, cu privirea senină, cu glasul respicat şi puternic, iubit de toată lumea şi respectat chiar şi de dușmanii lui politici, părea un stejar vânjos, care a înfruntat vijelia vremilor şi, prin lunga lui experiență şi prin bogatele sale amintiri era o adevărată cronică viuă a acelor din urmă 60 de ani din istoria Românilor din Ardeal şi Ungaria. El întruchipa legătura între trecut şi prezent, continuitatea idealelor şi luptelor noastre naționale.

Cu toată povara grea a acelor peste 80 de ani, dânsul păstra ideologia şi întreg idealismul şi avântul de o mare valoare morală a generației aceleia entuziaste din epoca absolutismului austriac şi din întâiele decenii ale dualismului, căreia îi datorim atât de mult pe toate terenele vieții noastre publice.

A fost un bun luptător cinstit şi statornic, pe care nu l'a aruncat în vârtejul luptei nici neastâmpărul unui temperament furtunos, nici iubirea deşartă a măririi înşelătoare, ci dorința întimă a sufletului său de a face bine nației şi un simț superior de datorință morală față de viitorul şi fericirea ei.

De aceea, zeci de generații, cari se vor împărtăşi din bogatele roade culturale ale muncii sale lungi şi binecuvântate, ale cruțării sale, care mergea până la jertfirea de sine, vor dori odihnă veşnică sufletului bunului om de inimă, naționalistului neînfricat şi luptătorului desinteresat, care a fost Badea Gheorghe Pop de Băseşti. Amin.

PROGRAMUL solemnităților dela Băseşti

La ora 8 dimineața „Utrenie" în Biserica din localitate.

La ora 9 dimineața Sfânta Liturghie.

La ora 11 „Peregrinaj" la Mormânt.

La ora 11½ dimineața Parastas, sfințirea monumentului.

La ora 12 dimineața: Incep vorbirile la mormânt.

La ora 14 d. a. Masa la dl şi dna Hossu Longin.

Predica în biserică o va ține Prea Sfințitul Domnu Dr. Iuliu Hossu, Episcopul Gherlei.

Vorbirile la mormânt.

Gheorghe Pop de Băseşti şi cultura românească

Aproape toate instituțiile culturale îl numără între binefăcătorii lor. A crescut pe la licee şi cu deosebire pe la universități o pleiadă de tineri săraci, dintre cari unii ocupă loc azi chiar între conducătorii neamului nostru. A ajutat mult „Asociațiunea" şi *Fondul ziariştilor români*, iar la capătul vieții, şi-a lăsat întreaga sa avere de poveste 3 mii iugăre în valoare de 10—14 milioane lei, pentru creşterea gratuită a tinerilor sărmani români atât greco-catolici, cât şi greco-orientali.

DIN VREMURILE MARI ale MEMORANDULUI

— Două scrisori ale lui Ioan Raţiu către Gheorghe Pop de Băseşti —

I.

Sibiu în 29 Sept. 1893.

Iubite amice!

A doua zi după plecarea ta am aflat protocolul conferinţei din anul trecut, în care se cuprind hotărîrile referitoare la publicarea *Memorandului* şi l'am predat fratelui Coroianu spre a'l preda judelui de instrucţiune din Cluj.

In 27 al lunei curente am primit dela un om distins de preste plaiu (adecă din România. Nota Redacţiei) cu privire la cauza noastră următoarele: „După ştirile venite aici din isvor bun situaţiunea e pentru Români din celea mai favorabile. Guvernul ungar e hotărît să revizuiască legea electorală. Proiectul e gata, făcut în înţelegere cu opoziţia şi are, aşa se asigură, se fie prezentat în sesiunea de toamnă. Impăratul Germaniei bineinformat de aici în chestiunea română în adevăr a stăruit fără de reservă şi cu multă bunăvoinţă să se rezolviască prin bună înţelegere conflictul românomaghiar. Astfel posiţiunea Curţii din Viena s'a întărit şi mare minune ar fi ducă guvernul ungar n'ar începe în curând negocierile şi cu unele elemente din partidul nostru. Se poate şi aceea, că guvernul va începe negocierile numai de ochii lumei şi le va conduce astfel ca ele să nu izbutiască şi astfel să poată zice şi de astădată că Românii nu au destulă maturitate politică pentruca să poată fi împăcaţi. Tocmai din cauza asta noi trebuie să fim rezervaţi, cu deosebire dispuşi la pace. Sunt doi regi şi doi împăraţi, pe cari am ajuns în cele din urmă să-i câştigăm, trebuie să ne dăm silinţa a ne purta astfel ca să nu se desintereseze de noi."

Acestea mi le scrie omul nostru şi se vede că sunt părerile boierului celui mare. Indată i-am scris lui Coroianu ca să fie informat înainte de-a sosi la Pesta şi să ştie cum să se poarte în cercurile în cari se va învârti.

Inainte de-a se reîntoarce Coroianu din Pesta voi avea, cred, o întâlnire cu un bărbat întru toate bine informat. Dela acesta voi afla mai pe larg despre toate şi voi cunoaşte situaţiunea. Aflând lucruri de mare însemnătate nu voi întârzia a ţi-le face cunoscute.

Incheiu cu rugarea să-mi scrii despre cauza ginere-meu şi să nu-ţi uiţi nici de Felicia.

Te sărută cordial

al tău prietin Onu.

II.

Iubite amice!

Ştiu, că veţi fi curioşi a afla pentru ce am fost în 29 August citat la judele de instrucţiune de aci. Iată obiectul ascultărei mele: In presara plecării noastre din Sibiu la procesul Memorandului fetele române din Sibiu ne-au surprins cu o prea frumoasă cunună din frunze de stejar cu tricolor românesc. Această cunună spre a fi predată comitetului partidului naţional, căruia era menită a fost luată în 4 Maiu cu noi, dar înainte de a ajunge la destinaţiune, jandarmii la staţiunea Ghiriş au luat-o din fereastra cupeului unde era acăţiată şi au dus-o cu ei. Noi din Cluj pe cale telegrafică am protestat în contra acestui act ilegal şi am rugat pe ministrul de interne să tragă la răspundere pe jandarmi şi să dispună ca să ni să dea îndărăpt cununa luată dela noi, proprietarii ei, cu puterea.

Jandarmii la rândul lor au făcut arătare la tribunalul din Turda, cumcă cu intenţiune am acăţiat cununa în fereastră ca să demonstrăm în contra statului. Tribunalul din Turda ca incompetent a transpus cauza judeţului singular din Sibiu şi acesta a requirat tribunalul de aici să mă asculte şi în special să mă întrebe, dacă este adevărat, că eu am acăţat cununa în fereastră.

Se înţelege, că eu conform adevărului am fasionat, că nu ştiu cine a pus-o la fereastră deoarece eu cu Dr. Barcianu şedeam în alt cupeu, nu în acela unde era cununa acăţată la fereastră, însă la staţiunea Ghiris am auzit larma mare şi am intrat şi noi în cupeul unde era cununa şi de unde un jandarm a luat-o şi a dus-o cu el. Am spus mai departe, că oricine a acăţat cununa la fereastră, asta n'a făcut-o cu intenţiune ca să demonstreze în contra statului, căci a primi o cunună cu tricolor românesc şi a o duce dintr'un loc în altul pe calea ferată nu involvă în sine nici demonstrare în contra statului nici nu conţine în sine vre-o faptă ilegală, prin urmare în cazul de faţă nu se poate aplica paragraful respectiv pentru abatere în contra statului — állam elleni kihágás — de vreme ce nu cu scop duşmănos în contra statului şi a legilor existente am primit şi dus cu noi aceea cunună cu tricolor românesc. Dacă s'ar putea aplica acel paragraf în cazul de faţă, pedeapsa ar fi închisoare în temniţa comitatului până la 15 zile şi 200 florini.

Eu mulţumită lui Dumnezeu sunt sănătos, mă ocup cu citirea ziarelor noastre şi a celor maghiare din Pesta. Când şi când mai citesc şi pe „Il Principe" a lui Machiavelli, care a fost în toate timpurile călăuzul despoţilor, dar din care şi popoarele foarte mult pot învăţa.

Sunt pe deplin mulţumit cu desvoltarea evenimentelor din patrie şi streinătate şi această împrejurare îmi da tăria de a suporta greutăţile temniţei. Pentru cele promise şi în special pentru făina de mămăligă primeşte înainte mulţumita noastră cea mai cordială.

Consoţii mei Iuliu (Coroianu) şi Vasile (Lucaciu) încă sunt sănătoşi precum îi pot observa în orele când se plimbă, dar aşa se vede că le lipsesc racii de mare!

Astăzi sunt cinci săptămâni de când am intrat în temniţa de stat prin urmare mai am 99 de săptămâni de a suferi. Te rog să spui consoţilor noştri de acolo salutări cordiale, iar pe tine te îmbrăţişează al tău totdeauna devotat amic,

Dr. RATIU

Segedin, 2 Septemvrie 1894.

(Gheorghe Pop de Băseşti era în acel timp în temniţa din Vaţ, condamnat şi el în procesul Memorandului).

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

VORBIREA

cu care

Gheorghe Pop de Băseşti

a deschis istorica adunare de la Alba-Iulia în 1 Decemvrie, 1918

FRAŢILOR:

In 1848, marele an al sguduirilor şi şi prefacerilor şi al scuturărei lanţurilor purtate de veacuri, neamul nostru s'a adunat pe Câmpul libertăţii de lângă Blaj, ca să-şi frângă cătuşile iobăgiei. Acolo, printr'o supra omenească încordare, acest neam, a frânt cătuşile care îl ţineau legat de glia oligarchilor streini.

Smuls din robia trupească a iobăgiei, poporul românesc din Ardeal şi Ungaria, a fost silit să continue a trăi într'o nouă iobăgie cu mult mai dureroasă şi mai umilitoare: iobăgia sufletească.

Duşmanii seculari, cari ne-au ţinut veacuri de-arândul în lanţuri fizice, ne-au ţinut până eri înlănţuiţi sufleteşte, înăbuşind cu brutalitate toate manifestările sufletului românesc dornic de libertate şi cultură naţională.

Lanţurile acestei robii suntem chemaţi, fraţilor, să le sdrobim astăzi în această mare adunare naţională, a tuturor românilor din Ungaria şi Transilvania, aici pe pământul stropit cu sângele martirilor Horia şi Cloşca.

Vrem să sdrobim lanţurile robiei noastre sufleteşti prin realizarea marelui vis al lui Mihai Viteazul: unirea tuturor celor de-o limbă şi de-o lege într-un singur şi ne despărţit stat românesc.

Lăsaţi-vă pătrunşi, fraţilor, de fiorii, sfinţi ai acestui strălucit praznic naţional şi în cea mai deplină şi frăţească armonie să clădim temeliile fericirei noastre naţionale viitoare.

D-zeu să bine cuvinte sfatul nostru şi lucrurile noastre.

Salutându-vă cu toată căldura inimei mele, declar adunarea naţională a tuturor românilor din Ungaria şi Transilvania deschisă!

Două ore la Băseşti

E încă noapte când pornim din Cluj. „Someşanele" luate în administraţia statului, ne poartă legănat spre Apahida.

La Gherla, oraşul armenilor emigraţi sub Leopold I., s'a luminat bine de ziuă. Catedrala episcopiei lui Ion A. Alexi şi Biserica armenească ridică elegante turnuri deasupra mănunchiului de aşezări modeste. In zare se mişcă trupe călări. Sunt călăraşii cari se pregătesc pentru inspecţia generalului Sinescu, venit cu noi într'un comod vagon special.

După o limbă de deal, la ieşirea din gară, se revarsă între grădini cu pometul încărcat de flori, casele Dejului. Mai departe, Ileanda-Mare, cercul electoral, pe vremuri, al d-lui Teodor Mihali. Ne strecurăm pe sub peretele prăpăstios a unui colţ, de multe în exploatare, de unde drumul sbugheşte în câmpia largă, încinsă în zare cu un brâu de dealuri împădurite. La stânga lui, lângă ei, Someşul îşi scurge domol apele sporite de primăvară.

Lunca Someşului forfotă în dimineaţa luminoasă. Ţăranii cu chip aspru săvârşec cu religiozitate prescripţiile ursitei: Unii ară, alţii grapează, alţii cu gestul sacerdotal aruncă sămânţa dătătoare de rod. La Jibou, pe unde odată „curuţii" lui Rákóczi încercau cea dintâi înfrângere a luptelor pentru o libertate care nu nouă ni se hărăzia, năvălesc livezile. Intrăm în Sălaj, în împărăţia fructelor. Pruni noduroşi şi meri încărcaţi de buchete roşii, întovărăşesc drumul de-oparte şi de alta.

Someşul şi-a mutat apele în dreapta drumului. Pe stânga satele sălăjene se succed, arătându-şi orânduielile cari n'au cunoscut influenţa monotonei arhitecturi săseşti.

Casele cu prispă, ca în Moldova; ele păstrează sub cuşma buhoasă de stuf sau sub acoperământul de draniţă, toată modestia dar şi eleganţa construcţiei româneşti, plină de fantezie şi varietate. Biserici de lemn, în felul celei pretinsă a fi ridicată de Horia, de la Cizar, destul de numeroase.

Ieşim din Benefalău, câmpia se strânge din ce în ce mai mult şi, la Ţicău, Someşul abia îşi poate strecura apele prinire munţii cari prăvălesc în povârniş păduri stufoase de fag.

Pe lângă el se şupureşte şoseaua şi linia ferată. La o cotitură a văii, lăsând în urmă coastele roase de moliite exploatărilor forestiere, pe o pajişte îngustă între linia drumului de fier şi albia lucitoare a apei, un dascăl cu învăţăceii lui, în cămeşoaie largi, băeţii, cu fuste roşii, fetele, salută sgomotos trecerea trenului. Un bondoc numai de-un cot ridică, înălţându-se din toată fiinţa lui pitică, un drapel improvizat. E atâta mândrie în manifestarea acelui pui de sălăjan, încât înduioşează. E cea dintâi generaţie care se ridică liberă, a românismului nostru pe-aici; şi în drum spre conacul celui ce a închis ochii cu mângâierea că munca lui n'a fost zădarnică, încep să pătrund misterul carea misterul care a ţinut veşnic trează conştiinţa de român a lui „Badea George".

Silimeghiu, Ardihat, Băseşti. Până în sat sânt câţiva chilometri. Urcăm şi coborâm câteva dealuri. De pe culme mi se arată în fund, între coline, ţinta pelerinajului meu, şi fără să ştiu cum un nod mi se pune în dreptul pieptului. Sânt emoţionat.

De aici a pornit „Badea George" cu pas cumpănit şi gând aşezat pentru a cere românilor ieşirea din pasivitate. Mintea lui luminată prevăzuse că sorocul se apropie şi că trebue să fim pregătiţi. Când mai târziu intra să-şi facă osânda de nevinovat în temniţele de la Vaţ, gândul cel bun şi tăria credinţei în izbanda cauzei noastre nu l'a părăsit. Şi tot de aici, întors acasă la munca ogoarelor strămoşeşti, au pornit de atâtea ori pungile pline de florini pentru şcolile noastre oropsite, ca şi sfatul cel bun şi îndemnul cuminte pentru tot ce era românesc.

Satul e în fierbere. Pretutindeni se fac pregătiri pentru ziua cea mare. De la gura satului, unde ţăranii repară cu zor un pod, până la cea din urmă casă care se găseşte frumos cu spoială nouă, e o mişcare continuă. Se refac drumurile se astupă spărturile gardurilor, pe frânghii întinse se uscă haine de sărbătoare spălate curate pentru cinstirea „Domnului Măriei Sale", care ani de zile l-a ajutat şi îndemnat.

La „castel" — un modest conac zidit solid în linii drepte — aceeaşi mişcare. Pătrund cu religiozitate ca într'un sanctuar în care focul sacru al românismului nu s'a stins niciodată.

Mă întîmpina figura de bătrân bun a d-lui Hossu-Longin, ginerele marelui dispărut. D-na Hossu se rupe de la treburi şi mă primeşte cu ospitalitatea tradiţională a casei. Şi firul amintirilor întreţăiat de înfrigurarea grijelor de o clipă, sa destramă domol, duios.

Vorbeşte d-na Hossu:

— A trăit modest, muncând şi cruţând pentru neam. Suferinţele îndurate nu l'au sdruncinat. Când alţii se încovoiau, din ochii lui porniau fulgere. Avea credinţa că vom învinge. Când vestea ocupării Bucureştilor ni-a strâns tuturor inima de durere, când îndoiala încolţise sufletele noastre, tata nu s'a îndoit nicio clipă că norocul armelor cu noi va sfârşi. Aşa a fost. Drumul la Alba Iulia, în puterea iernii din 1918, a fost pentru el calea triumfului. Şi ce iluminat s'a întors de acolo! Viaţa i s'a curmat cu o mângâiere că am învins. Şi nu cred să fi meritat răsplată mai potrivită decât onorurile ce i s'au făcut la mormânt de către ostaşii învingători ai armatei române liberatoare.

Din ochii buni şi blânzi ai d-nei Hossu se scurg lacrimi de înduioşare. u fost momente de neasemuită înălţare.

Vorba continuă şoptit:

— Dania făcută la 1914 a fost preocuparea întregii lui vieţi. Ne trebuiau oameni, ne trebuiau şcoli. Din toată averea lăsată în administrarea Capitlului din Blaj după moartea noastră, va trebui să se facă aici în Băseşti o şcoală de agricultură, să se dea ajutoare de învăţătură şi ajutoare familiilor nevoiaşe. Şi la dv. s'a gândit tata, pentrucă v'a iubit. Casa şi locul ei a lăsat să se facă un azil de odihnă în timpul verii pentru ziarişti, scriitori şi intelectuali.

Privesc în jur, şi mă gândesc la câtă înţelepciune a trăit aici, câtă largă înţelegere a sufletului şi nevoilor noastre a străjuit de aici. Trebue să plec. Un ocol pe la Biserica pregătită pentru ceremonie şi un scurt popas la „Consumul creştin" unde cunosc pe vrednicul paroh, părintele Alexandru Achim. Cei patru cai înaintaşi scurmă pământul nerăbdători. E târziu şi mă smulg din mijlocul atâtor locuri mărete înduioşat şi întărit.

D. I. CUCU

Presa română din Ardeal la moartea lui Gheorghe Pop de Băsești

„Drapelul“

din 16 Februarie 1919:

„Cum suntem tăiați de lume, lipsiți, de telegraf și poste, abea acum aflăm zguduitoarea veste, că venerabilul prezident al partidului național român, de toți iubitul și adoratul „Badea Gheorghe“, a încetat din viață Dumineca la Băsești în frumoasa etate de 84 ani, după o viață trăită în slujba celor mai generoase idealuri ale neamului românesc. Rar s'a dat unui om prilej să vadă cu ochii sei în astfel de măsură împlinirea operei vieței sale. Doar bunul nostru prezident' care doarme acum somnul de veci sub glia rece a modestului cimiter din Băsești, a stat la leagănul înfiripării partidului nostru național român, a luptat în primele șire ale nou înființatului partid, având parte de toate prigonirile și suferințele legate indisolubil de această luptă și ca ultim act al vieții sale, a prezidat istorica adunare dela Alba-Iulia, care a proclamat unirea Ardelului, Banatului și a părților ungurene locuite de Români cu regatul României și cu țerile ce se uniseră deja în Marea Românie: Basarabia și Bucovina. După o viață frumos trăită nu se poate gândi un apus mai frumos. Dacă cineva, apoi neuitatul nostru „Badea Gheorghe“ putea zice: N'am trăit în zadar și mi-am văzut visul vieții cu ochii. Acum slobozește pe robul tău Stăpâne!“

„Patria“

din 26 Februarie 1919:

A fost mare la suflet, mare înaintea noastră și temut înaintea dușmanului! Viața lui se încheie după epocala adunare dela Alba-Iulia pe care o prezidează și după consituirea Marelui Sfat Național, al cărei întâi președinte a fost.

Va fi închis ochii liniștit în sufletul lui, că drumurile grele pe care a mers o viață întreagă alăturea și în fruntea poporului acum s'au limpezit și în zare sa arătat mirajul fermecător: deplina libertate a poporului nostru din Transilvania, Ungaria și Bănat.

Nu se putea încheia mai frumos viața unui om politic. De aceea gândurile noastre, ale tuturor, cari simțiră românește, — îl petrec azi la groapă nu numai cu adâncul regret, că nu mai este — ci și cu mândria legitimă, că cel ce plea că dintre noi pe drumul de veci, a fost sobru, mare și neîntrecut.

Dormi în pace, suflete, ce te-ai zbătut o viață întreagă ca să netezești căile neamului tău și ai luptat fără odihnă, ca steagul nostru bătut de furtuni, să ajungă la izbândă!

Dr. S. B.

„Cultura Creștină“

No. 3—4 Februarie 1919:

Cu povoara alor optzeci și patru ani și cu greutatea luptelor continue din mai bine de o jumătate veac, în Dumineca din 23 Februarie c., se închid ochii aceluia, care între toți fiii unui neam singurul s'a făcut vrednic a fi tuturor Bade: Badea Gheorghe Pop de Băsești.

Cu adurmitul se pogoară în groapă unul dintre cei mai valoroși și mai aleși bărbați ai neamului nostru românesc de pretutindenea, a cărui nume nu se va uita, luând el partea leului la luptele îndârjite, ce le-a condus și la succesul glorios, ce l-a avut cu oastea vitează, care i-a rămas pururea credincioasă.

Mai pe urmă am văzut pe Badea Gheorghe, conducând adunarea monstră din Alba-Iulia, la 1 Decembrie, 1918: un bătrân venerabil, înțelept, elastic încă, pe frunte cu aureola demnității, iar în ochi cu strălucirea sufletului său curat, având buzele tremurătoare de emoțiunile puternice, că s'a împlinit visul unui neam desconsiderat. Cum odinioară dreptul Simion, la adânci bătrânețe, sa bucurat, luând în brațe pe Domnul, așa și marele adurmit a mulțumit Proniei divine, că l-a dat, să vadă mântuirea poporului românesc. — Ce admirabil apus de soare în sara unei zile pline cu muncă neobosită și cu binecuvântări!

„Unirea“

din 26 Februarie 1919

„Cu moartea venerabilului și iubitului Badea Gheorghe, dispare una dintre puținele figuri strălucite a generației noastre mai vechi.

O activitate îndelungată și sbuciumată, un suflet românesc curat și o inimă de aur se coboară în groapă. Moare un bătrân fericit.

Incepând cu adunarea națională, ce a premers celei din 1881 el e în fruntea tuturor mișcărilor naționale, cu deputat dietal, membru al clubului deputaților români, condamnat, mai apoi la un an închisoare în procesul „Memorandului“, a suferit temnița în Vaț.

Pentru ultima oră l'am văzut în fruntea adunării Naționale din Alba-Iulia, când cu lacrimi în ochi aducea mulțumită Provedinței, că l'a învrednicit să vadă, înainte de a închide ochii, realizarea acestei sfânt ideal, pentru a cărui înfăptuire a curs atâta sânge și atâtea lacrimi.

Din averea ce i-a dat-o D-zeu, Gheorghe Pop de Băsești, a sprijinit cu mâna largă, toate instituțiile noastre bisericești naționale, toate mișcările spre bine.

Ca o incoronare a activității lui binecuvântate, e a se considera actul de donațiune prin care marea sa avere a lăsat-o fundațiune Sf. Metropolii din Blaj, și care act constitue colegiul cel mai minunat ce i s'ar putea aduce“.

„Renașterea Română“

din 26 Februarie 1919

„Durerile neamului nostru nu mai contenesc. Zilnic vești triste. Zabranicul negru se întinde asupra suflarii românești.

Dumineca la 23 Februarie, a închis ochii pentru totdeauna, in micul său sat Băsești, în care o viață întreagă a trăit, marele român, Gheorghe Pop de Băsești.

Badea Gheorghe cum îl cunoștea poporul a trecut cu sufletul în înălțimile veșniciei, neavând macar preotul să-i conducă sicriul, deoarece acesta fugise din sat din pricina armatelor secuești.

Ce dramă tristă! Bătrânul, venerabilul președinte de mai bine de 30 ani al partidului național român, a fost coborât în mormânt, fără prohod, fără datina religioasă.

Românii din patru unghiuri a lumei sunt sdrobiți de durere la această stare tristă. Un neam întreg între Tisa și Nistru e îndoliat.“

CUM A FOST INMORMANTAT „BADEA GHEORGHE“

Când a sosit la Sibiu știrea despge încetarea din viață a lui Gheorghe Pop de Băsești, Consiliul Dirigent și Sfatul Național român au luat măsuri să facă cu solemnitatea și pompa cuvenită, înmormântarea marelui luptător pentru cauza națională.

Cu reprezentarea Marelui Sfat Național a fost încredințat Dl Teodor Mihali, vicepreședintele Marelui Sfat.

Comuna Băsești fiind tocmai în „Zona de demarcație“, măsuri strategice și militare din nefericire n'au îngăduit măcar ca un public mai numeros să conducă la locașul veșnic pe badea Gheorghe.

Fiind silit să renunțe și la ultimele onoruri cu ocazia înmormântarei, Marele Sfat Național a adresat întristatei familii următoarea telegramă:

Doamnei Elena Hosszu născ. Pop de Băsești

Adânc mișcați am primit știrea despre decesul președintelui Marelui Sfat Național, Gheorghe Pop de Băsești. Neamul romanesc deplânge în el pierderea conducătorului său luminat, iar Consiliul Dirigent pierderea luptătorului neînfricat al principiilor de dreptate și libertate, care a muncit o viață întreagă pentru desrobirea neamului său. Exrimându-ne adânca noastră condolența, ne asociem la doliul Națiunei române.

Iar din partea Consiliului de miniștri din București s'a trimis următoarea telegramă:

Domnului Ministru Maniu pentru Doamna Hosszu

Toți bunii Români împărtășesc durerea D voastră pentru pierderea părintelui D-voastră Gheorghe Pop de Băsești, patriotul care întrupa sufletul Ardelenilor.

In numele Consiliului de Miniștri, Vă exprim sentimentele noastre de caldă compătimire și rugăm pe Dzeu să vă întărească.

Pherekyde

Prezident al Consiliului

Lipsit de onorurile oficiale, corpul neînsuflețit al marelui luptător, care fusese badea Gheorghe, a fost pornit spre odihna veșnică, condus numai de țăranii din Băsești și un pluton de soldați cantonați în sat, în timp ce de pe dealurile învecinate, Ungurii urmăreau cu gloanțe ucigașe cortegiul mortuar.

Astfel a fost înmormântat Badea Gheorghe, care a murit protestând împotriva „liniei de demarcație“, însoțit și pe ultimul drum, spre veșnicie de urgia aceluiași neam maghiar, care l'a dușmănit în viață și lipsit de omagiul fraților săi, cari cu multă evlavie se închină, azi la mormântul lui, purtând sfântă amintirea faptelor sale, consacrate numai binelui poporului românesc.

INSCRIPȚIA de pe mormântul lui Gheorghe Pop de Băsești

Aci își doarme somnul de veci.

GEORGE POP DE BASEȘTI.

Președinte:

al partidului național român

și

al istoricei adunări de la Alba-Iulia, unde a proclamat unirea tuturor Românilor.

Născut la prima August 1835 trecut la vecinicie la 23 Februarie 1919;

sub șuerul gloanțelor săcuești, apărat de armata română liberatoare.

Domnul a chemat pe robul său căruia i s'a dat să vadă desrobirea neamului!

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

Să cumpărăm dela Drogucria 1733
„EMKE“
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Străinătatea și situația în România

Un interesant articol al marelui cotidian „L'Independance belge“

Am arătat și cu altă ocazie că nu toată presa streină s'a lăsat influențată de știrile false, răspândite de opoziție. Unul din cele mai bine informate e ziarul „L'Independence belge“ care, arătând imposibilitatea unei revoluții în țara noastră, zugrăvește în modul următor situația dela noi:

„Lucrătorii nu sunt în România în număr atât de mare pentru a risca șansele unei revoluții. România nefiind un stat prea industrial dar în schimb eminamente agricol, numai clasa socială dela țară ar putea fi periculoasă, grație numărului ei, într'o asemenea eventualitate: ori țăranii au devenit acum de curând mici proprietari, grație exproprierei marilor domenii cari au aparținut marilor proprietari și grație împroprietăririi; de aceia ei nu au nici un interes să se ridice în contra regimului care i-a îmbogățit. Cât despre burghezia românească, ea a preferat în totdeauna evoluția lentă și progresivă; caracterul ei docil nu e de natură a o face să se angajeze pe calea revoluției. Prin urmare este imposibil a vorbi serios de o revoluție în România.“

Ziarul vorbește cu multă căldură despre armata noastră, a carei disciplină o găsește „proverbială“ și de simpatia de care se bucură Suveranii și Familia Regală în masele poporului, desmințind refuzul claselor de rezervă chemate sub drapel și fuga familiei regale la Alba-Iulia, știri tendențioase apărute în unele ziare franceze și engleze.

Explicând în ce constau agitațiile Universității, în jurul cărora s'a făcut multă vâlvă în streinătate de o aoumită presă, ziarul vorbește în termenii următori despre situația guvernului și de campania întreprinsă împotriva lui de opoziția turbulentă:

„Campania antiguvernamentală și anticonstituțională a partidelor național și țărănesc pare a fi eșuat. Sforțările acestei părți din opoziție, cu toată violența lor extremă n'au avut nici un efect apreciabil și nu pare a fi întâlnit în opinia publică ecoul la care se așteptau aceste două partide.

Cauza este evidentă: campania politică a fost mult mai puțin îndreptată în contra nouei constituții decât în contra cabinetului Brătianu. Toată lumea își dădea seama în România că era nevoie de a da țării constituția cerută de necesitățile unității naționale; cât despre noua lege a legilor“ care se bazează pe principiile generale de libertate și de drept respectate de toate constituțiunile moderne, ea nu conține nici o dispoziție de natură a îndreptăți obiecțiuni serioase.“

CIORAPII Lloyd 1473 2047
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

.INFORMAŢII.

Suntem informaţi că din partea dlui Maniu s'a stăruit mult pe lângă iniţiatorii serbărilor de la Băseşti ca organizarea acestor serbări să fie lăsată pe seama partidului naţional, dar toate stăruinţele s'au izbit de hotărîrea neclintită a iniţiatorilor de a nu îngădui amestecul politicianismului în desfăşurarea unor serbări al căror caracter naţional nu trebuie ştirbit prin nimic.

Locale

— **Furt.** D-na Vasilica Zoe Gheţa din str. Carpaţilor No. 19 a reclamat poliţiei centrale pe servitoarea sa Irina Banta originală din com. Irinel Jud. Cojocna, care dispărând din serviciul său i-a furat obiecte casnice în valoare de peste zece mii lei.

— **Mutări.** Dl Locotenent Petre Băcanu, fost şef al biroului pensiilor din cercul de recrutare local a foat mutat pe ziua de 1 Aprilie a. c. la cercul de recrutare Piteşti.

— **Scriitorii români la Arad.** Corespondentul nostru din Arad ne comunică că astăzi Sâmbătă 5 Mai, ora 4 d. m. vor sosi în acelaş oraş scriitorii români în frunte cu dl Cornelliu Moldovan, preşedintele Soc. scriitorilor români.

Oficialitatea şi publicul arădan le pregăteşte o grandioasă primire.

Duminecă (6 Mai) la orele 11 a. m. va avea loc în Palatul cultural o şezătoare literară la care vor citi din operele lor d-nii: C. Moldovan, I. Minulescu, L. Rebreanu, V. Eftimiu, Al T. Stamatiad, I. Basarabescu, I. Agârbiciauu, Alfred Moşoiu, M. Rădulescu, Al Cazaban etc. iar Duminecă seara va avea loc un banchet în localul clubului Lloyd (Rest. Central).

— **Sporirea pensiilor.** Întrucât pensiile funcţionarilor statului au fost definitiv sporite cu 40 la sută din valoarea lor, ministerul de finanţe a dat ordin ca pensiile pe luna aceasta să se plătească cu noul spor.

Sporul pensiilor reprezintă încă opt-zeci milioane lei din suma alocată pentru sporirea lefurilor funcţionarilor.

— **Satu-Mare. Delimitarea frontierei româno-ungare.** Comisiunea pentru delimitarea definitivă a frontierei româno-ungare lucrează la Nordul judeţului Sătmar.

Până acum s'a stabilit definitiv traseul până la comuna Petea. In jurul acestei comune au mai trecut României 25 jugăre pământ.

In timpul lucrărilor o delegaţie din comuna românească Satul Nou (Uifălău) s'a prezentat comisiunei cerând să o treacă României.

Aviz

Direcţiunea Uzinei electrice comunală din Cluj face cunoscut publicului consumator, că din cauza reparaţiunilor de maşini absolut necesare, cu începere dela 7 Mai a. c. între orele 12 şi 13 şi jumătate se va ţine pauză în servirea curentului electric.

— **Prelungirea termenului pentru vizarea contractelor.** Taxele de timbru proporţional de 0,50 la sută, la contractele de închiriere prelungite, conform legei şi care se fixase de ministerul finanţelor a se plăti până la 10 Maiu a. c., se amână această plată cu încă una lună, în care timp se vor prezenta Administraţiilor financiare pentru a se percepe diferenţa de taxe.

— **Pentru cei cari vor să viziteze târgul Moşilor din Capitală.** In urma intervenţiei primăriei Capitalei, căile ferate au aprobat o reducere de 50 la sută pentru persoanele cari vor veni în Capitală să viziteze târgul Moşilor.

Biletele vor trebui să fie vizăte la înapoiere la biroul ce va funcţiona în acest scop, chiar în acest scop, chiar în acest târg.

— **Comemorarea lui Ciprian Porumbescu.** In ziua de 6 Iunie se va comemora la Stupca în Bucovina, neuitatul compozitor Ciprian Porumbescu, autorul imnului „Pe-al nostru steag e scris unire", al operetei „Crai nou" etc.

Inmormântarea Colonelului Budescu va avea loc Duminecă, la 6 Mai d. a. la orele 3 jumătate Cortegiul va porni dela Reg. 83 Inf.

— **Tg.-Mureş — Ancheta unor iredentişti.** La Târgul-Mureş se urmează instrucţia fortului plotonier de jandarmi Németh János şi servitorului dela Tribunal Szabó Iosif, la cari s'au găsit acte iredentiste şi dovezi despre mişcările armatei române.

— **Intrunirea exportatorilor de lemne.** Exportatorii de lemne de stejar au ţinut ieri le asociaţia lor o întrunire, în care au cerut permisiune de a putea exporta stocurile ce le au şi cari sunt de prisos pentru consumul intern. Delegatul ministerial a arătat societăţii, că după ce se va statori stocurile de lemne ale membrilor societăţii şi se va constata că sunt de prisos consumului intern, va interveni la guvern a se da încuviinţarea cerută.

— **In Cluj Calea Reg. Ferdinand Nr. 69 de vânzare cel mai mare** loc cu case virau în acea stradă cu o suprafaţă de 1372 quadraţi vis-à-vis de Marianum aproape de centru unde circulaţia cea mai mare. Apt pentru hotel cu bae, palat. întreprindere industrială etc. Informaţii la Dr. Carpinişan şi Dr. Erszényes advocaţii Cluj, Str. Reg. Maria Nr. 4 la Koszta Gavrila, notar public în Oradea Mare, Str. Rimanoczy Nr. 3

•

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a marfurilor de modă cu preţuri foarte reduse. 2568

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

De vânzare eftin 30 acţii a Băncii Centrale. Adresa la ziar.

Banca de Scont şi Schimb din Ardeal S. A., Cluj

cu onoare invită pe onoraţii domni acţionari la

Adunarea Generală ordinară

a acţionarilor Băncii ce se va ţinea conform art 8—16 din statute la **15 Maiu** 1923, ora 9 în localul Institutului (Cluj, Piaţa Unirei 29).

Vor avea dreptul de a lua parte la Adunarea Generală, acţionarii cari până în ziua de 8 Mai 1923 inclusiv, vor fi depus acţiunile la sediul Băncii din Cluj, sau la Banca Cerealiştilor S. A. Bucureşti, strada Lipscani nr. 8.

Adunarea Generală ordinară va putea să delibereze în mod valabil dacă s'au depus acţiunile pentru cel puţin 40 la sută din capital şi dacă la Adunarea Generala vor fi prezenţi sau reprezentaţi acţionari representând cel puţin 20 la suta din capitalul social.

Zece acţiuni dau dreptul la un vot.

Ordinea de zi

a Adunării Generăle Ordinare:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administraţie şi raportul cenzorilor.

2. Aprobarea Bilanţului încheiat la 31 Decemvrie 1922.

3 Descărcarea Consiliului de Administraţie şi cenzorilor de gestiunea lor.

4. Distribuirea beneficiilor.

5. Fixarea retribuţiunii cenzorilor pe exerciţiul expirat.

6. Modificarea paragrafelor 26 şi 32 din statute.

Consiliul de Adm.

Bilanţul general încheiat la 31 Decemvrie 1922. Active: Cassa numerar 1785160.12, monede streine 93145.35, debitori Banci 2728247.47, portofoliu efecte scontate 10806355.—, Efecte şi cupoane 31811.34, Debitori 18322535.32, Mobilier şi diverse active 626939.42, debitori pentru garanţii 52750.-, total 34394194 02. Pasive: Capital 5.000.000.—, depuneri pe livrete şi în cont curent 15680364.01, creditori 13128335.07, conturi transitorii 52203.33, garanţii 52750.—, beneficiul net 533291.61, total 34394194.02

Contul de profit şi pierdere încheiat la 31 Decemvrie 1922. Debit: Cheltueli de administraţie, salarii, chirii etc. 1063093.24, dobânzi plătite 652226.42, impozite 131112.02, beneficiul net 533291,61, total 2379723.29. Credit: dobânzi, comisioane şi alte venituri total 2379733.29.

Distrugătorii pădurilor

Ziarul „Beiuşul" din oraşul bihorean cu acelaş nume, publică o adresă, în numele poporului de acolo, către d. ministru al agriculturii, împotriva proprietarilor expropriaţi, cari distrug pădurile pentru a frusta ţărănimea careia i au fost date aceste păduri prin reforma agrară.

Ne-am mărgini să înregistrăm apelul şi să'l recomandăm dlui ministru al agriculturii, dacă faptul arătat în memoriu nu ar fi şi mai serios decât se pare în primul moment.

Cunoaştem regiunea Beiuşului, cu pădurile ei prea bogate şi ştim deasemenea, că primejdia despăduririi acestei regiuni nu e de ieri de astăzi. Încă din timpul războiului, pădurile de acolo, ale episcopiei unite şi romano-catolice, arendate pe preţ de nimic la străini, au început a fi devastate într'un chip îngrijitor, devastare care a început şi mai vârtos în primele zile ale stăpânirii române, când controlul nu putea fi prea mare din cauza cunoscutelor împrejurări de atunci.

Şi mai ştim, că toată speranţa populaţiei împroprietărite era aceste păduri, ne fiind în partea locului altceva de expropriat. Este vorbă de o populaţie într'atâta de săracă, încât guvernul a trebuit să dăruească unei comune terenul expropriat fără nici o plată.

Apelul este în interesul unei populaţii care trebue ajutată cât mai repede şi mai mult.

L'am comentat şi pentru aceasta, dar şi pentru seriozitatea din punct de vedere economic şi climaterie a despăduririlor.

Dar adresa bihorenilor mai conţine ceva. Este o categorică desmintire a acuzaţiilor ce s'au aus din unele părţi ţărănimii, că nu ar ţine la pădurile ce i-au fost date şi că exproprierea pădurilor pentru ţăranii ar însemna o primejdie.

Grija de păduri a ţărănimii bihorene este cea mai bună desmintire.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Luni : Concertul d-lui Carol Burian (va cânta părţi din operile lui Wagner, Tschaikowsky, Schubert, Schumann, Leon Cavallo, Cornelius. Abonament şters. Preţuri ridicate. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală să închid. Seria biletelor 378.

Marţi : Traviata. Ca oaspe : Elisabeta Sándor. Abonament de Premieră No. 50. Preţuri ridicate. La ridicarea cortinei uşi le dinspre sala să închid. Seria biletelor 380.

Mercuri : Liliom. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 128 B. Seria biletelor 381.

Joi, matineu : Manevra de toamnă. Cu concursul d-lui E. Sümegi. Preţuri reduse. Seria biletelor 382.

Joi, seara : Pagliacci. Ca oaspe : Carol Burian. Abonamentul şters. Preţuri ridicate. Premers : Marsal. Seria biletelor 383.

Vineri : Flăcăul. Operetă cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 51. Seria biletelor 385.

Sâmbătă, matineu : Ioan Viteazul. Preţuri reduse. Seria biletelor 386.

Sâmbătă seara : Povestirile lui Hoffmann. Ca oaspe : D-na Elisabeta B. Sándor. Preţuri ridicate. Abonament 129. C. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală să închid. Seria biletelor 387.

Sâmbătă noaptea : Via Domnului. a 3-a oară. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 388.

Duminecă, matineu : Ghiţă Baronul. Preţuri reduse. Seria biletelor 389.

Duminecă seara : Flăcăul. a 2-a oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 130 A. Seria biletelor 390.

Duminecă noaptea : Ion Strul. a 5-a oară. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 391.

Luni : Bajadera. 22-a oară. Preţuri obicinuite. Abonament şters. Cu Kolbay, Virág, Neményi, Berky, Seria biletelor 392.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apolo

Luni : Dansatoarea Barberina. Partea II.
Marţi : Detto.
Miercuri : Floarea Indiei.
Joi : Geniu şi Depravare.
Vineri : Căpitanul Monroe.
Sâmbătă : Dragoste de ţigan.
Duminecă : Tanja.

Cinema Universităţii

Luni: Geniu şi Depravare.
Marţi: Detto.
Miercuri: Casa dispărută.
Joi: Detto
Vineri: Crima în Varieteu.
Sâmbătă: Detto.
Duminecă: Detto.

Cinema Urania

Luni: Casa Fiorilor.
Marţi: Detto.
Miercuri: Detto.
Joi: Frumoasa fără suflet.
Vineri: Detto.
Sâmbătă: Fellah, copilul părăsit.
Duminecă: Detto.

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Prima fabrică de șireturi în România FRATII FARAGO Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1.

Recomandă tot felul de șireturi Eisengarn, in toate culorile și de toate mărimele 2470

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE mobile antic in Str. Șincai 15, ușa 6.

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

No. 1873—923.

Publicațiune

Casa de Economie, Credit și Ajutor a Corpului P. T. T. cu sediul în București aduce la cunoștința doritorilor că în ziua de 10 Mai a. c. orele 11 dimineața se va ține licitație publică cu oferte închise în București la Direcțiunea Casei strada Poștei No. 2 biroul Directorului, la Cluj Inspectoratul V P. T. T. biroul Inspectorului General și la Deva la oficiul P. T. T. (biroul Dirigintelui) pentru vânzarea a circa unamie bucăți lemne diferite dimensiuni între 1—4 metri, lemne de esență tare.

Pentru a fi admiși la licitațiune, concurenții vor trebui să depună odată cu oferta și o garanție de 10 la sută din valoarea totală în numerar sau efecte de stat.

Informațiuni se pot lua în fiecare zi între orele 9—12 a. m. la birourile unde se va ține licitațiunea.

Director,
(ss) Take Ionescu.

2760

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt

FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Cea mai fina crema pentru ghete

Administrația Căminului Studențesc Cluj.

Concurs.

Căminul Studențesc Universitar din Cluj, Str. Avram Iancu Nrul 9—11, publică concurs pentru 250 stângeni de lemn calitatea I și 25 vagoane cărbuni pe anul bugetar curent cu terminul de 20 Mai a. c.

Informații la Administrația între orele 12—1 d. m.

Reflectanții sunt rugați a-și înainta ofertele sub plic până la data de mai sus.

Cluj, la 3 Mai 1923.

Constantin Popoviciu
2767 Administrator.

Reclama 2968

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafică: Juvaere Cluj

Avem onoare a anunța stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica și biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 19

Vă rugăm a ne onoara și pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu și mai multă promptitudine. 1845

Moșie de vânzare

în comuna Lugerdiu (Solnoc-Dabâca) cu distanța dela gara 8 km. care constă:

din 2 grădini cu suprafața de 3 jug. 800 patr. stingeni. Supraedificat casa în stare bună, bucătărie de vară, grajd, șură și alte edifice,

din 38 jug. cad. extravilan, din care 20 jug. e arătură, deja cultivat și însămânțat parțial cu trifoi, parțial ovăs, grâu de toamnă și de primăvară. Atit grădina, cât și aceste 20 jud. cad. sunt situate în interiorul comunei direct lângă șosea județeană. Din restul suprafeței 8 jug. sunt teren de cosit de primacalitate și 10 jug. pășiune. Moșia se poate și parcela și e absolute neexpropriabilă.

Rog ofert pe adresa:

A. H. Lugerdiu, p. u. Iclod. 2766

REUMATISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei 20 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N. 2356-1

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

BAIA DIANA

33 **Camere cu abure și vane precum și tratament idroterapeutic, băi igienic cu sulfur, cu sare sau cu estras de brazi.**

CONTROL MEDICAL ◆ CONTROL MEDICAL

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Horațiu 9
2225

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

ȘEDINȚELE CONSTITUANTEI

CAMERA

Dl ministru Mojoiu depune proiecte de credite, iar dl ministru Mârzescu un proiect pentru ratificarea unor dispoziții ale comisiunii internaționale a muncei, din Geneva. Ședința se suspendă apoi iar deputații trec în secțiuni. La redeschidere, președintele anunță vacanță până Marți pentru ca deputatii să poată participa la comemorarea lui Gheorghe Pop de Băsești. Apoi se votează schimbarea numelui județului Suceava în Fălticeni.

SENATUL

După câteva proiecte de credite și comunicări fără importanță președintele anunță viitoarea ședință pentru Marți.

Delegația funcționarilor ardeleni la Primul ministru.

București (Rador). — Azi dimineață delegația funcționarilor ardeleni s'a prezentat primului ministru. Dl Hațiegan a arătat starea funcționarilor și pentru restabilirea liniștei a cerut eliberarea din închisoare a lui Schina și reintregrarea grevistilor precum și acceptarea statutului alcătuit de funcționari. Primul ministru răspunzând, a declarat că are cea mai mare simpatie pentru revendicările morale, și matrriale ale funcționarilor pentru care a făcut tot posibilul. D-sa a mai declarat că că este adversar hotărît al laturiei politice din mișcarea funcționarilor. Relativ la statut a declarat că acceptă orice propuneri rezonabile făcute de funcționari. Audiența a durat 45 minute, delegații căpătând impresia că primul ministru caută personal soluția liniștitoare a chestiunei funcționarilor.

*

Ziarul „Lupta“ anunță că proiectul reformei administrative se va depune Luni în Cameră.

*

Eri legația polonă din București a sărbătorit a 135-a aniversare a constituției polone.

EXTERNE

Anglia va evacua Mesopotamia

Londra. — Ministrul finanțelor Baldvin ținând locul lui Bonar Law a declarat în Camera Comunelor că Anglia, conform convenției facută cu regele Faychal, va evacua Mesopotamia după primirea acesteia în Liga Națiunilor, și în tot cazul, după 4 ani de la ratificarea tratatului de pace cu Turcia.

Tratative între Anglia și Italia

Roma. — Se anunță o probabilă consfătuire a ambasadorilor italieni eglezi și francezi. Deasemenea se crede că va sosi și Bonar Law impreună cu lord Curzon pentru tratative importante între Anglia și Italia.

Știri din Banat

Câteva descoperiri interesante în Cienad.

Timișoara, 2. — Au trecut câteva săptămâni de când locuitorii comunei Cienad au început niște săpături pentru a scoate pietre de construcții. In timpul acestor săpături s'a dat de o mulțime de pietre de calcar, marmură, bucăți de sfinx, etc., lucrări îngropate de vreme și rămase fără îndoială, de pe vremea Romanilor.

Descoperirile acestea au stârnit puțină valvă pe vremea aceia iar d. G. Postelnicu, directorul muzeului din localitate, a fost însărcinat de către soc. istorico-arheologică din localitate cu facerea de cercetări temeinice la fața locului.

Un coridor la o adâncime de doi metri și jumătate.

D. Postelnicu a sondat timp de mai multe zile lângă biserica sârbească de acolo și a găsit, la o adâncime de 2 metri și jumătate, un coridor cu mai multe despărțăminte, de o valoare arheologică incontestabilă. Temelia acestui coridor amintește exact felul de construcție roman, așa că să crede a fi de pe acel timp. In interior s'au găsit urne, bani vechi și frumoase capiteluri cu inscripții romane. Preotul catolic din Cienad, luând din pietrele adunate de către săteni pentru construcții, s'a folosit și el de unele pietre cu inscripții, fără ca să bănuiască măcar, ce material însemnat folosește pentru repararea zidului din fața parohiei.

In ceia ce privește fragmentele de urne și de bani, d-l. Postelnicu lucrează la descifrarea lor. Directorul muzeului nostru crede că pe locul unde s'au găsit aceste obiecte ar fi fost așezată vechea cetate „Mureșiana“, unde a fost stabilită legiunea 13.

Ar fi de dorit ca să se întreprindă săpături sistematice pe acest loc.

Coresp.

Allo! Allo!

Telegramă

A sosit în Cluj la „Sălăgiana“ Str. Surdă 19 fostă Kiss-utca o cantitate mare de

VIN

cel mai bun și cel mai eftin.

Costă numai 10 lei Lt.

◆□◆□◆□◆□◆□◆□

Expoziția-târg animale din Sibiu

Pețurile animalelor.

După cum am anunțat mai de mult, zilele trecute s'a deschis în orașul nostru o mare expoziție — târg de animale, organizată de „Reuniunea sindicatelor Săsești“ din județul Sibiu.

La această expoziție s'a prezentat un mare număr de crescători de animale cari au expus vite bovine din rassa Simenthal și „Pintzgau“.

Din rassa „Simenthal“ s'au premiat un număr de 20 tauri și vaci de prăsilă, iar din rassa „Pintzgau“ un număr de 25 vite.

Din animalele expuse s'au vândut 95 tauri de prăsilă pentru comunele din Ardeal și din județul Dolj.

Prețul a variat între 12 și 22 mii lei bucata.

Cai, porci și oi au fost expuși în număr mai mic.

După ținerea expoziției a urmat un mare târg de animale la care au fost aduse peste 2500 capete de vite.

Prețurile de vânzare au fost următoarele:

Boi grași din rassa „Simenthal“ în greutate de 950 kilograme au costat 13 mii de lei bucata

Vacile de lapte s'au vândut dela 6 la 8 mii lei bucata.

Mânzații s'au vândut între 3—4 mii lei bucata.

Din relațiile date de dl dr. Popescu-Daia, inspector general zootechnic — care a reprezentat ministerul de domenii la această expoziție — reese că la aceste expoziții-târguri se prezentau înainte de războiu între 4—5 mii capete de vite — fapt care denotă că numărul vitelor este în scădere.

Cauzele care au determinat această scădere — după părerea dlui dr. Daia — sunt prețurile maximale la carne și oprirea exportului.

Valul efectuirei desfacere de sezon

La toate mărfurile de Manufactură și noutăți

Prețuri mult reduse

La U. MISSIR Fii & Co. S. A.

Memorandului 11. (Unio-u.) CLUJ.

Răspândiți „Infrățirea“

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

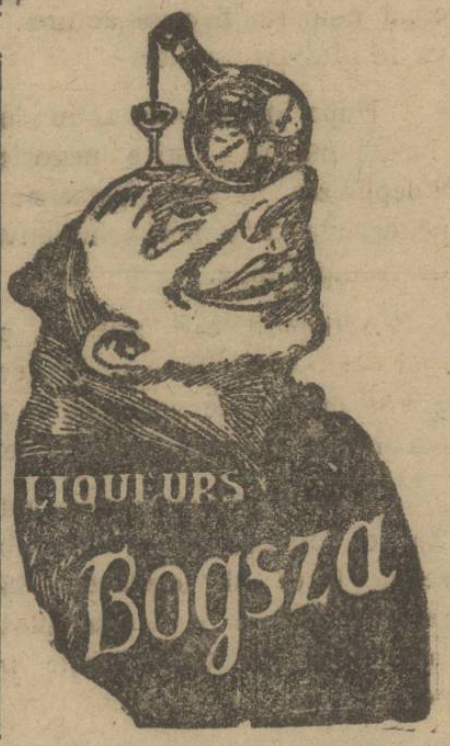

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1359 2561

S'a deschis localitatea de vară grădina otelului „CENTRAL“ (Palatul Banffi). Dejun variat. In fiecare Duminică dimineața dela oarele 10 concert al capelei de musică militară. 2222 Lloyd

Bani și timp
câștigi montând pe mașină
PIRELLI CORD Cel mai bun Cauciuc
2747-1
Depozit la EMIL BLAGA CLUJ

„AFEB"
Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE
București:
B dul I. C Brătianu 3
Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

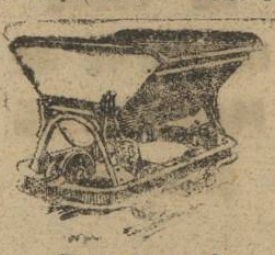

Căi normale
Căi industriale
Căi forestiere
Căi pt. mine și cariere
Căi pt. tramvaie
etc. 2631-1

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1283
Se lucrează în rate lunare

Dă putere și gonește moartea
„DIANA" spirt mentholat este cel mai bun mijloc contra durerilor, pentru poftă de mâncare și pentru întărirea spiritului și corpului. Modul de întrebuințare la fie care sticlă.
Se găsește pretutindeni.
Veritabil numai cu marca „DIANA" 2474

Începând de azi la Cafeneaua Metropol
se vor relua în fiecare săptămână de 4 ori, **concertele orchestrii** de la „Opera română" sub conducerea maestrului FRITZ THALER.
Seratele de tombola se continuă regulat în fiecare Marți și Joi. 2768

Se caută pentru imediata angajare:
Un funcționar comercial pentru branșa de coloniale
și
Un funcționar comercial pentru branșa de ferărie
Ofertele împreună cu pretențiile de salar, să vor înainta la subsemnata. 2761
Blaj, la 1 Mai 1923.
Patria bancă pentru Credit, Comerț și Industrie societate anonimă Blaj, secția comercială.

Catalog românesc
la
LIBRARIA LEPAGE
Cluj. 2744-3

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA
Societate Anonimă.

Publicațiune.

In vederea preschimbarei acțiunilor la purtător în acțiuni nominative, preschimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Ministrii No. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invita pe domnii acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posedă spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, Str. Povernei 2, în fiecare zi dela 9½—12½ a. m.

Posesorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posedă indicând numărul fiecarei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor sau a borderourilor menționate mai sus, orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocierea acțiunilor nominative și cu aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea incasa dividendele cuvenite acțiunilor ce poseda.

Domnii Acționari vor arăta neaparat și naționalitatea lor cunoscând ca operațiunea stampilarei acțiunilor se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industriei și Comerțului, chemat constata în acelas timp după indicațiunile menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonimă Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița.

2733

Cassa de Economie „AGRAR" S. A.
Târgul-Mureș.
Capital propriu 24.000.000.— Lei

SUCURSALE: Miercuria-Ciuc, Gheorgeni, Tg.-Săcuilor, Ludoșul-Mureș, Aiud, Miercuria-Niraj, Praid, Sft. Gheorghe, Cristur, Odorheiu.

In urma autorizațiunei sale efeptuiază cel mai favorabil remiteri pe toate piețile străine. Eliberează cecuri și acreditive asupra piețile mondiale.

Cecurile sale în devise sunt primite din partea Oficiilor Vamale ca plăți.

Să ocupă cu toate afacerile bancare. După depuneri plătește dobânde favorabile și le replătește fără preavis de denunț.

Acordă credituri contra acceptațiuni și în cont curent. Intreprinde financiarea transacțiunilor mai mari. 2770

Dactilografe
se cantă de urgență la Banca Centrală, Cluj
Să preferă cele cu cunoștiință de limbi și stenografie. Oferentele să binevoiască a se prezenta din 3—6 Mai a. c. între orele 2—3 și 6—7 strada Regina Maria No. 1. „Secția Personale". 2764

Magazin de papuși Speciale Lingerie pentru femei
„Hercules"
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Cadouri și lucruri pentru botezuri. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.
Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.
Aranjamente „Tetra" complecte.
Papuci glace pentru papuși 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii Trusouri femeești și pentru păpuși, produse proprii, în prețul tuturor solide. Intreprindem ajurări de mașini.
Preț-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.
Lloyd 2650

Berile fabricei de bere Czell din Cluj
Berea nutritoare „Hercules" și **Berea Monoștor deschisă**
Specialitatea brună din malți dublu
din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.
2216 Reclama 2771

Reclama este sufletul comerțului

Anul III. No. 791 — 8 PAGINI ◆ UN LEU — Marți 8 Mai 1923

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 962
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

R CLUJ 1. 7157

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Comemorarea lui Gh. Pop de Băsești

— Înălțătoarea solemnitate de ieri dela Băsești —

Cine a luat parte. Drumul spre Băsești. Primirea făcută miniștrilor de Sălăjeni. La Zălau. La Băsești. Primirea făcută la Băsești. Serviciul divin. Predica P. S. S. Episcopului Hossu. Spre cimitir. Cortegiul. La mormântul lui Gh. Pop de Băsești. Coroanele. Discursurile. Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Suciu. Cuvântarea dlui Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe. Cuvântarea d-lui Cosma, ministrul lucrărilor publice. Cuvântarea d-lui Gavril Tripon, în numele Camerei. Alte cuvântări. Ospățul din casele d-nei și d-lui Hossu-Longin

Ziua de ieri, a Sfântului Gheorghe și a reuitatului român Gheorghe Pop de Băsești, președintele Adunării dela Alba-Iulia, a fost pentru comuna Băsești și pentru întreg Sălajul cel mai mare praznic, la care țara întreagă, prin tot ce are mai distins, s'a grăbit să participe într'o măsură care a întrecut orice așteptare.

Câteva rânduri de gazetă nu vor putea înfățișa nici pe departe ceeace a fost comemorarea lui Gheorghe Pop de Băsești. Lumea fără număr, însuflețirea și pioșia celor adunați să pomenească amintirea președintelui adunării de Unire dela Alba-Iulia, au trebuit văzute și trăite ieri la Băsești, ca să ai întreaga icoană a acestei mari sărbători.

Întreg neamul românesc a fost reprezentat acolo; Dinastia prin d. Colonel Țănescu, aghiotant regal; guvernul prin dnii miniștrii Vintilă Brătianu, general Moșoiu, Nistor și Cosma; biserica unită prin d. P. S. Sa Mitropolitul Vasile și P. S. Sa Episcopul Iuliu al Gherlei; „Asociațiunea" din Sibiu prin secretarul ei d. Ion Georgescu; presa din București prin dl Stelian Popescu; presa din Ardeal prin dl D. Tomescu, președintele sindicatului presei ardelene; Parlamentul prin dnii G. Tripon deputat și T. Mihali senator; Bucovina prin d. ministru Nistor, iar Banatul prin d. ministru Cosma.

Omagiul țării, adus după patru ani dela moartea aceluia care a declarat în numele Ardealului Unirea cu patria-mumă, prin măreția ce-a avut-o a reparat în cel mai sublim chip nedreptatea ce s'a făcut lui Gheorghe Pop de Băsești din partea turburilor vremi cari n'au îngăduit atunci României să îngroape așa cum trebuia, pe cel care o viață întreagă n'a făcut decât să sufere, să lupte, să îndemne, să povățuească și să se dăruească pentru fericirea neamului său.

Primirea făcută de jud. Sălaj miniștrilor

Pe tot parcursul până la Băsești trenul ministerial era așteptat în gări de lume nenumărată, venită cu steaguri și flori să întâmpine pe d-nii miniștri. Sălajul a răsplătit astfel cât mai sărbătorește interesul arătat de guvern acestui județ de graniță.

Costumele de sărbătoare, românești, au dovedit, că reînvierea românismului din acest colț de țară, aproape pierdut pentru noi până mai eri, este un fapt împlinit.

Delegația județului Sălaj

Începând dela Apahida, unde trenul ministerial s'a oprit pe la orele două, Sâmbătă, și până la Băsești, poporul a ținut să 'și manifeste dragostea față de cârmuitorii săi întâmpinând și ovaționând mereu pe reprezentanții guvernului.

Așa la Iclod, la Gherla, la Dej. La Zîbău, întâia gară din județul Sălaj, d-nii miniștri au fost întâmpinați de peste 500 de țărani, în frunte cu o delegație a județului condusă de dl prefect Domșa. Prefectul județului Sălaj a salutat în cuvinte mișcătoare pe d-nii miniștrii Vintilă Brătianu, general Moșoiu, Cosma și Nistor, urându-le bun sosit în județ și mulțumindu-le pentru participarea la praznicul de la Băsești și pentru interesul ce'l arată Sălajului. Li-a răspuns Dl ministru al comunicațiilor, general Moșoiu, mulțumind pentru frumoasa primire făcută și îndemnând populația sălăjeană să urmeze cu vrednicie pilda dată toată viața sa de marele român G. Pop de Băsești. Dovedind — cum l-a mai dovedit — un asemenea patriotism, Sălajul va fi vrednică santinelă la expusa graniță dinspre Ungaria a statului român.

În timpul cât a stat trenul în gară, miniștrii s'au întreținut cu reprezentanții Sălajului, dând sfaturi populației. Printre delegați am remarcat și o delegație a ungurilor, compusă din peste 20 de preoți, profesori și oficianți.

La Zălau

Ajuns la Zălau, capitala județului, trenul ministerial a fost primit de și mai multă lume, întrucât aci miniștrii trebuiau să se oprească până a doua zi dimineața. Gara era împodobită cu nenumărate steaguri, cu flori și verdeață. Aici miniștrii au fost primiți în afară de reprezentanții oficialităților și de populație, de ambele școli normale, de băeți și fete, din localitate.

Dl Nicodim Cristea, întâiul primar român al Zălăului numit nu demult în fruntea orașului după retragerea ultimului primar ungur, a salutat pe miniștri în numele orașului și i-a rugat să sprijinească ca și până acum partea aceasta de țară dela granită, care are nevoe de mult sprijin din partea guvernului, pentruca să fie o puternică pază a țării. În răspunsul său dl general Moșoiu a mulțumit și încredințat pe dl primar Cristea de tot sprijinul statului. Amintind de sacrificiile fără număr ale acestui județ bântuit tocmai în zilele unirii de bandele săcuești, d-sa și-a exprimat încrederea că Sălajul va fi întotdeauna județul-santinelă pe care România să se bizue în toate vremurile.

Corul școlii normale, condus de dl profesor Simu, a întonat apoi cântece românești, minunat executate.

D-nii miniștri au plecat apoi la prefectura județului, unde a avut loc o recepție și de acolo la masă la dl prefect Domșa.

Orașul împodobit cu drapele și ghirlânzi de flori, avea un frumos aspect de sărbătoare.

În acest loc se cuvine un cuvânt de laudă și de mulțumire dlui dr. N. Cristea, care s'a îngrijit ca atât dnii miniștrii cât și numeroșii oaspeți și reprezentanții presei cari au mers Sâmbătă la Zălau, să fie cât mai bine găzduiți.

Trenul ministerial a părăsit Zălaul ieri la orele șase dimineața plecând spre Băsești. În gările de pe acest parcurs, la Șilimeghiu și Arghihat, s'a făcut miniștrilor aceeași manifestație sărbătorească ca în gările celelalte.

La Băsești

Primirea la gară și la castelul familiei Hossu-Longin.

În gara Băsești trenul ministerial era așteptat de o lume imensă, cu steaguri și flori. După cuvântările de primire, d-nii miniștrii au plecat cu automobilele în sat, spre castelul dlui Hossu Longin, ginerele lui Gheoreghe Pop de Băsești. În asistența miniștrilor și a publicului s'a oficiat apoi la biserică utrenia și liturghia, cu un fast cum rar s'a văzut. După terminarea serviciului divin, P. S. S. Episcopul Hossu a ținut următoarea predică:

Predica P. S. S. Episcopului Hossu

„Domnilor Miniștri, iubiți frați întru Christos! Viața omului este o luptă, de la naștere și până la mormânt. În această luptă continuă care se chiamă viața pământească, omul are din când în când isbânzi și aceste isbânzi sunt bucuriile vieții pe acest pământ. Restul înfrângerile, sunt durerile lumii acesteia. Nu lupta grozavă pentru victoria binelui, trebue să ne oprească însă atenția, ci toată atenția noastră trebue să se îndrepte spre omul care duce această luptă. Dacă acest om în această luptă e statornic și dârz, atunci victoria binelui — a fericirii — e asigurată. Lașii și cei goi de suflet cad totdeauna învinși în luptă. Noi, poporul român, am dus aceasta luptă dentru dreptate și pentru bine, cu tăria desnădăjduitului pornit să învingă orice greutăți în calea lui. Am dus-o cu credință în Dzeu și în dreptatea lui, și Dzeu ne-a făcut parte de dreptate, câștigându-ne astfel libertatea, fericire veșnică a unui neam. Lupta primilor creștini, a fost o luptă plină de dureri sufletești și de suferinți trupești cari azi ne îngrozesc. Cu toate acestea, prin tăria credinței lor în victorie, au învins.

Azi este sărbătorirea marelui mucenic Gh. Pop de Băsești, unul dintre sutele de mii ale acelora cari cu jertfa lor au primit la luptă și au sfârșit-o cu bine.

Azi tot sufletul românesc prăznuește pe Gh. Pop de Băsești care a fost un erou în lupta lui. Creștinul nu se teme când poartă lupta pentru adevăr și pentru dreptate. Statornicia lui dârză până la jertfa de sine a făcut ca acest Hhristos al neamului să ducă lupta până la capătul ei până la isbândă. Neamul întreg se închină azi în fața lui.

Ca preot, cer Celui de Sus, să reverse darul lui din Ceruri asupra neamului acestuia ca fiecare fiu al țarei să fie luptător și erou ca Gh. Pop de Băsești. Dacă Cel de Sus a făcut minunea să ne unească într'o singură țară mare, frumoasă și mai presus de toate, a noastră pentru veșnicie, aceasta a fost o dovadă ca ne iubește și un ordin că trebue să ne iubim între noi.

Nu doresc nimic altceva decât ca fie care român să'și iubească neamul așa cum și l'a iubit Pop de Băsești și să facă neamului său atâta bine cât l'a făcut acest mucenic. D-zeu să-i odihnească în pace!

Spre cimitir. Cortegiul

După terminarea serviciului divin din biserica din Băsești, oficiat de P. S. Sa Episcopul Hossu și de P. S. Sa Mitropolitul Suciu, secundați de 42 de preoți, s'a format un imens cortegiu cu înalții prelați în frunte, urmați de cei 42 de preoți pe două rânduri.

În urma clerului, veneau cei patru miniștri ai țărei, parlamentarii, delegații tuturor partidelor politice, a societăților culturale din țară, delegații studențimei, a femeilor române — și în fine, mulțimea poporului, țărani și țărance, îmbrăcați în costume naționale, care de care pitorești.

În fruntea acestui cortegiu cum rar s'a mai văzut în țara noastră, erau muzicile militare cari au cântat pe tot drumul dela biserică la cimitirul unde se afla îngropat Gheorghe Pop de Băsești.

La mormântul lui Gh. Pop de Băsești

Depunerea coroanelor — Slujba religioasă — Cuvântările

Pe o creastă de deal, cam la un klm. și jumătate de biserica din sat, se află cimitirul Băse-

Comemorarea lui Gh. Pop de Băsesti

ştilor unde a fost îngropat, după dorinţa lui, Gheorghe Pop de Băseşti.

Aşa a vrut el ca şi după moarte să fie în mijlocul ţăranilor lui, după cum toată viaţa între ei şi pentru ei a ost. La ora 12, impozantul cortegiu în frunte cu clerul şi cu reprezentanţii guvernului a intrat pe poarta cimitirului. Ajuns în faţa mormântului simplu dar împodobit cu nenumărate flori, s'a procedat la depunerea coroanelor aduse de diferitele delegaţii. O minunată coroană a fost aceia depusă de dl Colonel Florian Ţenescu, aghiotantul regal, în numele M. S. Regelui.

Printre coroanele depuse am mai remarcat urcătoarele: una din partea guvernului; una din partea parlamentului, un buchet mare de flori din partea Societăţei femeilor române, o coroană din partea studenţimei clujene, etc. Au mai depus coroane: jud. Sălaj, societatea „Astra", şi partidul naţional.

După depunerea tuturor coroanelor a urmat un serviciu divin oficiat de P. S. S. Mitropolitul Suciu înconjurat de 40 de preoţi.

A început apoi seria cuvântărilor;

Cuvântarea
I.P.S.S. Mitropolitului Suciu

Am venit astăzi aici să îndeunem pe mormântul marelui erou al neamului, expresia simţămintelor noastre de recunoştinţă şi dragoste faţă de el, şi o facem aceasta azi căci atunci când a murit şi când ar fi trebuit să facem cela ce facem acum, n'am făcut-o pentru că pe aceste plaiuri se revărsase atunci toate puterile iadului.

Mi aduc aminte că în 1912, atunci când streinii hotărâseră să ne cotropească biserica, acest sfânt mucenic a prezidat marea adunare naţională de protestare, dela Alba-Iulia, şi cuvântul lui hotărât, care era cuvântul Ardealului întreg, a făcut să se cutremure din adâncuri B dapesta şi să-şi stăpânească pornirea de distrugere îndreptată contra neamului nostru.

Mai târziu, când aceiaşi streini ne furaseră şcolile, tot „Badea Gheorghe" şi-a băgat mâinile în buzunar şi ne-a dat bani din banii lui ca să putem rezista.

Această mare inimă românească care n'a trăit pentru sine, şi-a dăruit întreaga avere şcolilor din Blaj şi săracilor.

Dragostea se plăteşte cu dragoste. Suntem datori acestui martir al neamului toată dragostea şi recunoştinţa noastră pentru sufletul lui mare şi pentru inima lui bună şi nobilă.

Măreaţă umbră! Tu care pe vremuri ştiai să ajuţi, tu în a cărui casă se plămădeau destinele neamului, planează şi de aci înainte deasupra noastră şi cu sufletul tău mare şi sfânt ocroteşte spiritele neamului acestuia. Şi acum sloboze'te Doamne pe robul tău pentru că ochii noştri văzură vibrând cu atâta plenitudine recunoştinţa neamului întreg pentru cel mai mare dintre fii lui.

Odihneşte-te în pace suflet blând şi mare!

Cuvântarea d-lui Vintilă Brătianu
ministrul de finanţe

După mitropolitul Suciu care a vorbit în numele bisericei Blajului, a luat cuvântul dl Vintilă Brătianu, care în numele guvernului a rostit următoarea cuvântare:

„Oamenii cari au avut o înrâurire în bine asupra vieţii obşteî nu şi sfârşesc cu viaţa pământească această înrâurire binefăcătoare. Din lumea lor de sus, ei continuă să îndrumeze, prin exemplul vieţii lor trăită pe pământ, pe urmaşi.

Adunaţi azi împrejurul mormântului lui Gh. Pop de Băseşti nu putem preamări mai bine numele celui ce a prezidat Adunarea dela Alba-Iulia decât reamintind ce reprezintă pentru noi toţi acest ultim act al vieţii lui politice, act care a fost în acelaş timp şi cheia de boltă ce s'a pus în lunga şi greaua luptă pentru desrobirea neamului nostru. De aceia, în afară chiar de acţiunea proprie pe care ilustrul răposat a avut-o în lunga lui viaţă pentru apărarea naţională în Ardeal, el este şi va rămâne, pentru noi toţi prin actul ce a prezidat, un simbol chiar al unirei celei mari şi veşnice.

Alături de eroul necunoscut va fi peste câteva zile sfinţit în capitala ţărei şi care reprezintă jertfa de veacuri a unui neam pentru desrobire, mormântul în faţa căruia ne găsim este simbolul luptelor politice naţionale seculare pentru atingerea aceluiaş scop.

Fără vitejia soldatului român, fără lupta de rezistenţă a neamului, dar şi fără politica cuminte din oate timpurile a conducătorilor lui, n'am fi azi în România-Mare. Cum este şi firesc, impresionaţi de faptele mai apropiate, uităm prea des că ele nu sunt decât o verigă a unui lanţ de lupte, de jertfe şi de nădejdi pentru propăşirea acestui neam, şi la care, orice s'ar zice, au contribuit toţi fiii lui din toate părţile şi din toate timpurile.

Luându-şi fiecare la momentul dat partea de sarcină ce-i va reveni, noi cei din zilele de azi, cărora ne-a fost dat să vedem în 5—6 ani de zile încheindu-se într'un mod atât de fericit idealul pentru care au luptat atâtea generaţii, să nu uităm că ceia ce ar fi fost prea lesne dobândit nu ar fi fost şi statornic. Clădirile trainice nu pot fi asigurate dacă la temelia lor nu va fi munca şi jertfele corespunzătoare.

Nu am fi putut ajunge la zilele mari de azi fără această contribuţie generală şi de toate timpurile a neamului întreg.

Mircea cel Bătrân şi Ştefan, Petru Rareş şi Mihai-Viteazu, şi Brâncoveanu şi mai târziu Tudor Vladimirescu, apoi revoluţia dela 48, unirea dela 59 şi în sfârşit, sub Regele Carol, războiul victorios pentru neatârnare şi Regat, nu au fost ele cauze de continuă împrospătare a credinţei în ziua viitoare a desrobirei generale? Cetăţile pe care domnii români le stăpâneau în Ardeal, bisericele pe care le ridicau pentru o credinţă comună, luptele victorioase a căror faimă trecând peste tot neamul se ducea în lumea întreagă, nu erau oare prin nădejdea ce năşteau într'un viitor mai bun şi prin încrederea în noi înşine, factori determinanţi pentru rezistenţa naţională de peste tot pământul românesc?

Dar dacă unii apărau cu sabia prin vitejia lor şi prin politica cuminte ce o duceau, interesele generale ale neamului, dacă Horia Cloşca şi Crişan, ca şi Iancu, încercau şi ei cum încercase Mihai-Viteazul, desrobirea cu un ceas mai înainte şi prin urmare contribuiau la aşteptarea zilei de mâine, să nu uităm contribuţia — pe care au dat'o provinciile mai târziu desrobite şi în deosebi Ardealul pentru redeşteptarea conştiinţei naţionale în ziua când istoviţi, această conştiinţă amorţise.

După 500 de ani de lupte grele, părea că libertatea neamului era pentru totdeauna pierdută. Bucovina ne era răpită, Basarabia era ruptă dela ţara mamă şi deşi la gurile Dunărei cinci veacuri luptasem pentru păstrarea neamului nostru, nu numai că ni se tăgăduia dreptul de existenţă, dar uitasem noi înşi-ne drepturile şi trecutul nostru glorios.

La finele sec. XVIII. urmaşii lui Ştefan şi Mihai căutau scăparea la curtea Mariei Tereza, sau a lui Iosif, ori pe lângă Caterina cea mare a Rusiei, adică tocmai la acei cari doreau robirea noastră desăvârşită.

Şi atunci, trezirea nu se mai putea face prin arme, ci prin grai şi scris. Din Ardeal a plecat de rândul acesta scânteia pentru a aprinde din nou focul ce se stinsese.

Cercetând şi scriind trecutul, Şincai, Petru Maior şi Klein, au trezit din nou conştiinţa naţională amorţită, iar Gh. Lazăr, luându-şi toiagul de apostol, ducea cuvântul lor de trezire peste munţi.

Şcoala dela Sfântul Sava, pe care el a reînviat o şi a naţionalizat-o din nou n'a fost numai o scoală de cărturari, dar din ea a plecat în toată ţara acea pleiadă de apostoli însufleţiţi, cari de fapt, alături cu Tudor Vladimireseu au pregătit îndrăzneaţa mişcare de redeşteptare naţională dela 1821, 1848 şi prin ele, unirea dela 1859.

Războiul dela 1916 a fost deci urmarea firească a sutelor de ani de nădejde, de muncă şi de jertfe, a miilor de mucenici şi apostoli ai acestui neam.

Dacă Regatul român nu exista în ziua când s'a deslănţuit războiul ce trebuia să aşeze viitorul statornic al Europei orientale şi centrale, dacă armata lui viteză, politica lui cuminte şi chibzuită nu venea în apărarea intereselor neamurilor, desigur că n'am fi azi toţi fraţii la un loc. Dar, după cum arătam, România mică n'ar fi putut fi pregătită ca să'şi îndeplinească rolul pe care Piemontul l'a jucat pentru unirea naţională a Italiei, dacă n'ar fi avut şi contribuţia amintită mai sus în cursul timpului şi din toate părţile.

Dar România mică putea fi tare şi totuşi putea să ia apărarea intereselor neamului fără folos, dacă armata română în ziua când trecea Carpaţii, Prutul sau în Bucovina nu găsea un popor conştient de zilele mari ce veneau, dacă nu aveam manifestările şi declaraţiile de unire ale adunărilor naţionale dela Chişinău, Cernăuţi şi Alba-Iulia.

Iată ce amintiri de însufleţire şi de înfrăţire răsar din mormântul celui pe care îl preaslăvim azi al aceluia ce-a prezidat ultimul act al Unirei celei mari.

Din aceste amintiri, în momentele mari şi grele prin cari trecem, să tragem învăţăminte pentru viitor pentru consolidarea roadelor dobândite prin atâtea jertfe şi muncă.

Să ne reamintim statul pe care Gh. Pop de Băseşti îl dădea Românilor de peste Carpaţi în 1880; la Turda, când zicea că roade nu se vor dobândi dacă ei toţi nu vor fi laolaltă.

El îşi dădea seama că, despărţiţi, Românii nu vor putea rezista acţiunei distrugatoare ce se încerca contra lor.

Acelaş îndemn cuminte îl putem trage şi în ce priveşte munca pentru consolidarea statului nostru. Dacă, deşi despărţiţi, prin colaborarea întregului neam am putut ajunge la România întregită, la ce roade ne putem aştepta pentru consolidarea ei internă prin colaborarea azi nestânjenită a tuturor energiilor în olaltă a acestui neam şi cu grija numai a propăşirei lui.

Astfel trebue să tălmăcim cuvintele cu care Gh. Pop de Băseşti încheia adunarea dela Alba-Iulia, când repetând cuvintele Sfintei Scripturi zicea: „Acum sloboze'te, Doamne, pe robul tău!"

Aduc prinosul recunoştinţei noastre pentru acest mare român, care va rămânea deapururea prin actul mare pe care l'a prezidat, un simbol al desăvârşirei unităţei neamului, iar prin îndrumările lui, un aprig susţinător al nevoei solidarităţei naţionale cât mai strânse fără de care nu se poate chezăşui propăşirea viitoare a statului şi a poporul român.

In numele guvernului României întregite, sunt însărcinat să aduc familiei lui Gh. Pop de Băseşti, pe lângă omagiile lui respectuoase, şi mulţumirea ce el împreună cu ţara întreagă o resimte pentru prilejul ce ne-a dat de a preamări memoria marelui ei părinte.

Cuvântarea d-lui Aurel Cosma,
ministrul lucrărilor publice

In numele Banatului dl Aurel Cosma, ministrul lucrărilor publice a rostit următoarea cuvântare:

Forţele nesecate ale unui popor izvorăsc din totalitatea caracterelor fiilor săi şi ca apa înviorătoare şi dătătoare de viaţă constituesc acele energii multiple cari la rândul lor hotărăsc existenţa poporului care le dă.

A fost hărăzit de soarta sa cea bună ca un astfel de popor să fie şi cel românesc, care pe lângă energia vitalităţii sale înfrângibile, împreunată cu virtuţile latine, a mai avut şi norocul ca în timpurile cele mai grele să aibă oameni mari şi potriviţi împrejurărilor pe care trebuia să le domine sau de multe ori chiar să le directioneze.

Cine nu'şi aduce aminte la noi în Ardeal şi Banat de bărbaţii deveniţi istorici în epopeea luptelor noastre naţionale de dinainte de războiu, cum era clasicul filozof şi cumpătatul om de Stat Alexandru Mocsony, inimosul Coriolan Brediceanu şi idealistul Pavel Rotariu din Banat, apoi laboriosul Partenie Cosma, nefricatul Dr. Ioan Raţiu, apostolul legendar al vrerilor noastre Dr. Vasile Lucaciu, înţeleptul Dr. Ioan Mihu şi mulţi alţii din Ardeal, în al căror falnic şir lua un loc de frunte Gheorghe Pop de Băseşti, căruia dragostea noastră pentru dânsul ne făcea să'i zicem: „Badea Gheorghe", cunoscut şi iubit în întreg rotogolul Ardealului şi Banatului nostru?

Incă din anul 1905 făcând parte din Comitetul Naţional Român prezidat de el, am văzut întruchipate în personalitatea lui distinsă toată gândirea şi toate aspiraţiile neamului său. Fire blândă şi înţelegătoare, iubind pe toţi ai să deoportiva, era dârz şi fanatic în lupta ce o ducea fără şovăire şi fără compromisuri pentru drepturile şi pentru liberarea neamului său de sub jugul secular.

Activitatea sa parlamentară în rândul marilor apostoli de care am vorbit mai înainte precum şi cea extra parlamentară după decretarea pasivităţii, a fost atât de rodnică şi binefăcătoare că după decedarea lui dr. Ioan Raţiu toată suflarea românească şi în special înflăcăratul tineret de pe vremuri l'a consacrat preşedinte al unicului partid naţional român din fosta Ungarie, chemat să aducă cu un ceas mai degrabă unirea noastră cu Patria-mamă.

Şi veni pentru noi sărbătoarea mare de veacuri aşteptată, ziua sfântă a libertăţii, ziua de 1 Decembrie 1918. Gheorghe Pop de Băseşti la adânci bătrâneţe prezidează actul măreţ pe care o viaţă întreagă ca o licărire îndepărtată l'a dorit şi l'a visat şi cu ochii scăldaţi în şiroaele

Comemorarea lui Gheorghe Pop de Băseşti

lacrimilor de fericire, buzele sale rostesc la Alba-Iulia cuvintele izvorîte din inimele a 3 milioane de Români, cuvinte ce zguduiau văzduhul şi întreg pământul românesc: „unirea noastră necondiţionată şi pentru vecie cu fraţii de pretutindeni".

Lacrimile lui erau şi ale noastre, şi în momentul acela ruptu-s'a catapiteasma împilărilor de cari poporul nostru a suferit un şir lung de secoli, ca din ruinile ei să răsară triumfătoare, ca un Phoenix, mai fericită decât Dacia de odinioară: „România Mare, ţara tuturor Românilor".

Şi acum iată, noi Ardeleni şi Bănăţeni venim la căpătâiul tău, Bade Gheorghe, să-ţi mulţumim pentru bunele poveţe părinteşti şi naţionale ce totdeauna cu inimă largă ni le-ai dat, să-ţi aducem prinos de adâncă şi neperitoare recunoştinţă pentru tot ce ai făcut în folosul neamului tău şi — Bade Gheorghe — să te mai rugăm să faci ca spiritul tău blând, mare şi frumos, coborându-se iarăşi în piepturile noastre, liberi de orice patimă şi ură şi alungând din mijlocul nostru zavistia păcătoasă dintre fraţi, să ne unească din nou pe toţi în iubirea sinceră şi neţărmurită de Neam, Patrie şi Tron.

Cuvântarea d-lui Gavril Tripon, în numele Camerii

Monumentul inaugurat azi în cadre de măndru praznic de pietate naţională, înconjurat de mulţi Miniştri ai Ţării, de mulţi bărbaţi ai neamului, fruntaşi ai Ţării din toate părţile şi depărtările, de mari demnitari ai bisericii noastre ocrotitoare de veacuri şi în mijlocul multor mii de cetăţeni bravi ai Ţării noastre ne povesteşte de marele bărbat Ardelean, care din tinereţele sale până la adânci bătrâneţe a muncit şi a jerfit, a veghiat şi încurajat pe poporul său ca o sentinelă neadormită la nordul Ardealului, la marginile periclitate ale românismului de la Nord, servind şi ocrotind cu fidelitate neînfrânta destinele mari istorice ale neamului românesc în Dacia Traiană subjugată.

Badea Gheorghe Pop avea inima mare pururea vibrantă la orice mişcare şi lucrare naţională. Era fără de frică în faţa adversarului, convins adânc de dreptatea cauzei româneşti şi de măndrul viitor al neamului românesc în răsăritul Europii. Nu putea grăi despre suferinţele asupririle şi aspiraţiunile neamului său fără de lăcrămi şi fără a stoarce lacrimi.

Drumul lui a fost un triumf după altul în fruntea neamului său. La 85 de ani de viaţă a ajuns la apogeul şi apoteosa vieţii sale în calitate de preşedinte al Partidului Naţional, atunci când a prezidat el adunarea Naţională de unire dela Alba-Julia a Transilvaniei cu Patria Mamă la 1 Decemvrie 1918.

Lacrimile curgeau pe obrajii săi, dar faţa lui era radioasă ca soarele la apus, care mai îmbrăţişează încăodată lumea lui iubită pe care o părăseşte lăsând-o în grija stelelor ce apar pe rând în urma lui.

In numele Camerei române care a depus coroană pe mormântul tău plec capul meu înaintea mormântului şi memoriei tale mulţumindu-ţi pentru caracterul tău frumos, pentru luptele şi jertfele tale mari închinate neamului o viaţă întreagă."

Cuvântările

d-lor Th. Mihali, Octavian Goga şi Valer Braniştе

In numele Senatului şi a memorandiştilor, d-l Th. Mihali, senator şi fost ministru, ca unul care a fost printre cei mai apropiaţi tovarăşi de luptă ai marelui dispărut Gh. Pop de Băseşti, a rostit o frumoasă cuvântare.

D-sa după ce face o minunată caracterizare a sufletului de erou al lui Gh. Pop de Băseşti evocând câteva amintiri, încheie rugând pe D-zeu să hărăzească poporului românesc întregit realizarea deplină a dorinţelor de bine pe care Pop de Băseşti le-a nutrit pentru neamul său.

D-l Octavian Goga a caracterizat în următoarele cuvinte personalitatea lui Gh. Pop de Băseşti.

„Marele gospodar din Sălaj era patronul mişcării naţionale de pe toată întinderea Ardealului. De prin anii optzeci ai veacului şi până la desrobire numele seniorului darnic se întâlneşte pretutindeni unde subt opresiunea maghiară se strigă durerea noastră. Decenii dearândul între Ion Raţiu şi Vasile Lucaci, se iveşte la adunările naţionale figura lui venerabilă venită să afirme cu-o liniştită măndrie simţământul tuturor. Viaţa lui a avut numai linii mari şi simple, o sănătate de suflet robustă năzuind spre o singură ţintă. Cine s'ar apuca s'o reconstruiască în lumea vremii lui, ar zugrăvi poate cea mai reprezentativă personalitate a fruntaşilor noştri politici şi-ar descifra toate tainele rezistenţei româneşti din era violenţelor maghiare.

Răsboiul mondial l'a găsit pe luminosul moşneag în această atitudine de protestare în sufletul lui, ca în al tuturor ardelenilor, s'au resuscitat dela început întrebări mari, crize sguduitoare, pline de nădejdi. In acest sbucium moşteagul a stat drept, fără nici o concesie de circonstanţă în faţa duşmanului străbun, ochii lui cutremuraţi se îndreptau spre Bucureşti. Bătrânul preşedinte al comitetului naţional şi-a dat totdeauna seama că salvarea nu poate veni decât deacolo.

De-aceia în ziua mare dela Alba-Iulia, când catapeteazma monarhiei habsburgice troznea şi angrenajul nemţesc era în dislocare, când armata României liberatoare era în marş, mâna lui s'a întins frăţeşte fără nici o socoteală spre desrobitorul care venea. Pe deplin conştient că în acele clipe misiunea lui istorică de păstrător al ideii s'a îndeplinit şi că organismul pe care-l reprezenta va trebui să se schimbe în noua configuraţie de stat, Gheorghe Pop de Băseşti a crezut terminată opera partidului naţional şi-a rostit dictonul scripturii: „Acum slobozeşte Doamne, pe robul tău . . ."

In vălmăşagul grăbit al prezentului, când figuranţi de a doua mână au umplut arena cu sgomotul lor, profilul preşedintelui de ieri primeşte un nou relief şi o înaltă semnificare".

*

Dl Valer Braniştе, în numele partid lui naţional din Ardeal, a citit o foarte lungă conferinţă. Oratorul trece în revistă, toată viaţa politică, culturală şi naţională a Ardealului din ultimii 75 de ani, legând de numele lui Pop de Băseşti realizarea tuturor izbânzilor mari ale acestui neam din timpul ultimilor 50 de ani.

Oratorul a încheiat aducând prinosul de recunoştinţă al partidului naţional şi al întregului Ardeal aceluia care a fost cel mai iubit şi cel mai înverşunat apărător al românismului din Ardeal, „Badea Gh. Pop de Băseşti".

Urmează după dl Valer Braniştе alţi 12 oratori reprezentanţi ai diferitelor societăţi şi ai diferitelor regiuni din jud. Sălaj.

*

Printre aceştia, dl Mişu Cantacuzino, Dr. Epaminonda Lucaciu, Al. Buhăţel, în numele „României June", Ion Georgescu. în numele „Astrei" şi presei, dl Vasile Pop, a rostit în numele Uniunei voluntarilor ardeleni, o cuvântare în versuri destul de bine reuşite şi frumos spuse.

*

La ora 3 seria cuvântărilor se încheie — iar mulţimea de oameni care umplu se toată câmpia din jurul cimitirului a pornit' pe coasră în jos spre curtea din Băseşti. — Aci s'a oferit miniştrilor şi oaspeţilor veniţi din toate colţurile ţărei, o bogată masă, care a durat până la ora 3 când trenul ministerial a pornit din Băseşti spre Bucureşti.

In acelaş timp, în curtea şcolii s'a oefrit şi poporului o masă tot de către actuala stăpână a moşiei din Băseşti, dna Elena Longiu fica lui Gh. Pop.

In tot timpul mesei dela curte, muzica regimentului de Vânători din Gherla a intonat „Cristos a înviat" şi alte cântece.

*

Comemorarea lui Badea Gheorghe dela Băseşti prin felul cum s'a produs a fost una dintre cele mai splendide manifestări de recunoştinţă naţională faţă de vajnicul luptător care a fost Gh. Pop şi Băseştii nu va putea uita nici odată strălucirea neobişnuită a sărbătoarei de eri.

St. Paul

Cum s'a prezentat partidul naţional la serbările de la Băseşti

D. Maniu n'a vorbit. Incercări de a provoca manifestaţii de simpatie pentru reprezentanţii partidului naţional. Săgeţile dlui Goga. O mojicie a naţionaliştilor faţă de dna şi d. Hossu.

Am arătat şi în n-rul trecut că printr'o scrisoare adresată d-lui Hossu-Longin, d-l Iuliu Maniu a cerut ca organizarea serbărilor de la Băseşti să fie lăsată pe seama partidului naţional care ar fi dorit ca din comemorarea lui Gh. Pop de Băseşti să facă un prilej de propagandă şi reclamă politică.

D-l Hossu însă, hotărât să păstreze serbărilor un caracter pur naţional, a respins cererea d-lui Maniu, răspunzând că Gh. Pop de Băseşti a fost al tuturor românilor şi că deci comemorarea lui trebuie ferită de amestecul oricărui partid politic.

E uşor de înţeles, prin urmare, cu ce lipsă de entuziasm s'au prezentat fruntaşii partidului naţional la serbările de la Băseşti.

D-l Vaida a lipsit, iar d-l Maniu a fost tot timpul de o indispoziţie care a dat naştere la tot felul de comentarii.

Indispoziţia a crescut şi mai mult, când încercarea părintelui Man de-a îndemna poporul să-l aclame pe d-l Maniu s'a pierdut în mijlocul unei totale indiferenţe.

Ca să se răzbune, d-l Maniu n'a vorbit, aşa că în numele partidului naţional a trebuit să vorbească d-l Valeriu Braniş te.

Purtarea aceasta a d-lui Maniu l-a făcut pe d-l Octavian Goga ca în cuvântarea ţinută să arunce câteva săgeţi la adresa conducătorilor de azi ai partidului naţional.

Vorbind despre „figuranţii de a doua mână cari au umplut arena cu sgomotul lor", *toate privirile s'au îndreptat spre d-l Maniu şi tovarăşii d-sale.*

La urmă, reprezentanţii partidului naţional au săvârşit o mojicie care a indignat adânc întreaga asistenţă. D-l Maniu şi tovarăşii d-sale au refuzat să intre în casa d-nei şi d-lui Hossu unde, pe lângă reprezentanţii guvernului, se aflau adunaţi la masă Mitropolitul Vasile al Blajului, Episcopul Hossu şi toţi fruntaşii vieţii culturale şi politice din Sălaj.

In mod ostentativ, d-l Maniu a rămas să ieă masa într'un fund al curţei, departe de entuziasmul mulţimei adunate să sărbătorească amintirea lui Gh. Pop de Băseşti.

Măsuri contra scumpetei la Cluj

Rezistenţa faţă de măceiări. Se vor ieftini preţurile şi la restaurante. Intervenţia dlui Stefănescu, prefectul judeţului

Inainte de a pleca la Bucureşti dl Ştefănescu, prefectul judeţului ne-a făcut câteva comunicări asupra măsurilor care este hotărât să le ia contra scumpetei excesive, care în oraşul nostru a întrecut orice proporţii.

In primul rând dl Ştefănescu ne spune că nu va ceda în nici un caz măcelarilor cari continuă să se agite cerând sporirea preţurilor cărnei. Administraţia a luat măsuri pentru aprovizionarea oraşului cu vite, şi preţul cărnei va reveni mai scăzut de acel actual cu care vând măcelarii carnea.

*

Dat fiind că nu voi lăsa să se scumpească preţurile cărnei, zice dl Ştefănescu, voi lua măsuri energice pentru a micşora preţurile şi la restaurante.

In acest scop am convocat pe toţi restauratorii şi le-am propus să ieftenească preţurile tuturor mâncărilor cu 30—40 la sută. Am cerut restauratorilor să facă acest lucru în bună înţelegere, pentru a nu fi silit să aplic din oficiu preţurile maximale. Restauratorii mi-au cerut să le acord câteva zile, pentru a se consfătui între ei, şi a'şi face socotelele lor, spre a vedea ce scăderi sunt în măsură să facă. Fără îndoială că dacă restauratorii nu vor scădea preţurile în măsura propusă de mine, voi aplica preţurile maximale, şi voi lua măsuri efective pentru stricta lor executare.

!

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

CRONICA ARTISTICĂ

Expoziţia de pictură C. Capidan

Ieri s'a deschis, în aripa din stânga, a pavilionului din Parc, expoziţia pictorului P. Capidan. De numele d-sale publicul clujan îşi aminteşte încă de pe vremea expoziţiei de la Prefectură a pictorilor din Ardeal, români, unguri şi saşi. D-l Capidan îşi avea acolo un colţ distins şi atrăgător.

O sală mare, dreptunghiulară, cu perete întreg de geamuri şi cu o vedere admirabilă spre lac, adăposteşte acum comod, într'o bogată lumină, cele peste 70 de tablouri rânduite cu pricepere. Sunt o sumă de portrete, capete de expresii, peisagii, flori, fructe, lucrări de compoziţie, care atrag şi farmecă de la început ochiul vizitatorului. Un colorit viguros, cu vădită preferinţă pentru nuanţele vii, reliefează orientalismul majorităţii subiectelor alese (să nu uităm că d-l Capidan e român macedonean). Desenul însă, sigur şi simplificat, îţi arată îndată pe artistul, care ştie să aleagă, din belşugul de impresii, numai ceeace e esenţial şi caracteristic pentru intenţia sa.

Aşa-dar, o armonie, o împăcare, în care nu copleşeşte nici natura, chiar atunci când se prezintă cu bogăţia şi varietatea orientală de aspecte, nici gândul artistului, care, depăşind cadrele acestei armonii, ar deforma firea lucrurilor după normele concepţiilor lui de artă, schimbătoare azi cu uşurinţa modelor. D-l Capidan e pe drumul cel larg şi de mult bătut al artei adevărate, care înfruntă capriciile modei şi rămâne la adevărul etern că frumosul, în artă, e transpunerea nesilită, în material concret, de către un suflet talentat, al oricărei înfăţişări, cu adevărat simţite, din natură.

Credem că meritul cel mai mare al d-lui Capidan e în portrete şi capete de studiu. Iată, bunăoară, pe „Bătrânul turc revoluţionar". (No. 5). De-asupra unui ziar, care-i agită problemele patriei, bătrânul se gândeşte. Căldura gândurilor noi şi salvatoare îi umezeşte ochii de bucurie, dar grija de schimbările, ce se întâmplă şi de riscul soartei neamului îi dă o ţinută plină de cumpăt şi de reţinere. Nici o înfiorătură, în fundal sau aiurea, nu strică sobrietatea momentului.

Un alt turc, acesta tânăr (No. 12) e mândru şi cu o expresivă privire hotărâtă, iar o turcoaică bogată şi modernă citeşte, tolănită pe o sofa încărcată d eperne şi stofe, cărora le simţi parcă moliciunea (No. 10)

Dar şi mai reuşită ni se pare seria de bătrâne, ce expune d-l Capidan. Aşa e No. 11, „Bătrâna împletind la ciorap". Figura, gestul vorbesc. Totul e învăluit de lumina caldă, intimă a unei lămpi. La fel de isbutite sunt: „Veche ocupaţie macedoneană" (No. 15.), „Bătrâne ţe senină" (No. 16) şi „Bătrâna" (No. 68).

Plină de mişcare şi de comunicativă veselie e „Primăvară" (No. 20). Delicat e pastelul „Profil pierdut" (No. 41). Marele nud „Fructul oprit" (No. 61) e o lucrare mai veche şi impune prin studiul amănunţit şi lucrarea migăloasă a părţilor, fără să se uite ansamblul ar monios.

Peisagiile d-lui Capidan redau viu şi veridic natura, deşi un văl fin de poezie le acoperă şi ni le apropie sufleteşte. Aşa sunt vederile din Sighişoara, cu străzile ei înguste, umbroase şi pitoreşti precum şi vederile din Cluj. O frescheţă şi o armonie delicată de culori găsim în bucăţile cu flori şi fructe. Remarcăm îndeosebi „Vas cu flori" (No. 2),

Compoziţiile sunt un gen mai puţin urmărit de d-l Capidan. Totuşi, pline de interes sunt: „Joc la Ţigani" (No. 58) cu o grupare poate prea simetrică, „Refugiaţii turci (No. 70) cu detalii bine redate, dar puţin prinse în angrenajul totalului, iar cerul prea în fugă lucrat.

Înduioşătoare e scena din „Veşti triste" (No. 52), cu cele două macedonence, cari au rămas alături doborâte de durerea ce le pricinuieşte o scrisoare a celui care e dus departe. Bine prins coloritul sombru şi tăcerea din „O înmormântare turcească" (No. 17).

Firească, în aceste puţine rânduri, nu ne putem opri cât am vrea asupra tuturor tablourilor care ne-au fost mai dragi. Conştiinciozitatea d-lui Capidan îl face să expună tot mai lucrări care merită într'adevăr.

Expoziţia d-lui Capidan arată că modestul profesor dela liceul Bariţiu are şi hărnicia şi darul de a aduce o serioasă contribuţie în galeria artiştilor români. Valoarea lucrărilor, preţurile lor aşa de nepretenţios fixate, cât şi interesantele înfăţişări ale vieţii fraţilor noştri din Macedonia vor atrage, credem, cât mai mulţi cumpărători. Arta şi înfrăţirea românească, atât de dorite în Cluj, vor registra cu acest prilej o nouă isbândă.

DEZBINAREA
DINTRE PARTIDELE DE OPOZITIE
O recunosc până şi ziarele lor.

Noi am arătat deseori că aşa de mult trâmbiţata formulă a coaliţiei a partidelor de opoziţie este un deziderat irealizabil.

Am văzut, în adevăr, că deşi toate animate deopotrivă de ură împotriva guvernului, partidele de opoziţie n'au izbutit să-şi strângă rândurile şi să alcătuiască acea coaliţie a cărei realizare era atât de cerută.

In locul unei coalizări a tuturor grupărilor de opoziţie, am asistat la încheierea unei odioase tovărăşii între partidul naţional şi ţărănişti, tovărăşie care şi ea nu se întemeiază pe un program comun sau pentru o ideie comună. Ea nu este altceva decât o coaliţie a poftitorilor la putere cari pândesc cu ochi lacomi şi fără să mărâie ciolanul. Că la apariţia acestui ciolan binecuvântat fiecare se va repezi când cu colţii în dreapta şi în stânga pentru a'l înfăşca, lucrul este neîndoelnic. Căci dacă acum când aceiaşi aprigă râvnă îi uneşte în luptă şi tot se mită rânjind unii la alţii, vă închipuiţi ce va fi când în mijlocul hăitei hămesite vor cădea bucatele poftitoare ale puterii. Adulmecând în aer mirosul lor, şi fruntaşii opoziţiei îşi aruncă priviri piezişe.

Fecare dintre partidele de opoziţie îşi priveşte concurenţii cu bănuială. Toate se „lucrează" unele pe altele.

Ba chiar în sânul fiecărei grupări sunt curente cari se ciocnesc, nemulţumiri cari mocnesc şi duşmănii cari se macină tăcut.

Lucrurile trebuie să fie foarte de parte şi dezbinările acestea cu totul îngrijorătoare de vreme ce chiar ziarele partidelor de opoziţie nu se pot opri să nu le constate cu tristeţe să nu se plângă de o stare de lucruri care ridică piedici în calea spre banchetul puterii.

După „Indreptarea" şi „Lupta", iată acum şi „Adevărul" care dă alarma în privinţa acestor dezbinări.

Intr'un articol recent, ziarul d-lui Rosenthal scrie:

„Căci opoziţia e şi ea divizată. Mă tem că-i divizată în chiar sânul fiecărei grupări în deosebi, fără a mai socoti că sunt trei tabere într'o parte şi altele două, fiecare izolată, de cealaltă parte".

Constatarea este perfect adevărată şi, trebuie să recunoaştem, destul de dureroasă pentru fortunoasa noastră opoziţie. Decât lucrul nu poate să fie decât aşa. Fiind că fiecare grupare despărţită de ceilaltă prin tot ce le-ar putea pe toate înălţa, aşteaptă înfrigurată de pofta nesăţioasă a puterii, ciolanul pe care nici una nu înţelege să-l împartă cu alta.

Iată cari sunt raporturile dintre partidele de opoziţie. Ele nu sunt de loc spre cinstea politicei noastre.

Consfătuirea majorităţilor
— Declaraţiile primului ministru —

Sâmbătă a avut loc la Bucureşti o consfătuire a majorităţilor parlamentare la care au luat parte toţi miniştrii în frunte cu preşedintele consiliului, d-l Ion I. C. Brătianu.

Cu prilejul acesta primul ministru a făcut o expunere a situaţiei politice arătând în acelaş timp opera de guvernare pe care partidul liberal are a o desăvârşi.

După ce a indicat legiuirile pe cari Parlamentul va avea să le realizeze până la sfârşitul sesiunei, d. Ion I. C. Brătianu a stăruit asupra eşecului campaniei dusă de opoziţia coalizată împotriva guvernului, atât pe chestiunea Constituţiei cât şi pe celelalte probleme.

Primul ministru a făcut constatarea că întreaga agitaţie care a turburat viaţa politică în ultimul timp, n'a deşteptat nici un răsunet în masse şi că departe de a se lăsa sedusă de agitatorii şi demagogii de răspântie, ţara întreagă s'a dovedit prin calmul pe care l'a păstrat animată de voinţa hotărâtă de a munci şi de a sprijini pe cei cari lucrează cu râvnă pentru consolidarea statului şi rezolvirea problemelor zilei.

Guvernul, a spus, d-l Ion Brătianu, este conştient de datoria pe care o are şi de răspunderea pe care o poartă.

El a făgăduit să îndeplinească o operă de relacere şi întărire a României noui şi va realiza această operă fiindcă este sigur pe forţele sale şi se simte înconjurat de încrederea întăritoare a ţării întregi.

La sfârşitul cuvântării sale, primul ministru a făcut apel la disciplina şi solidaritatea tuturor membrilor partidului pentruca împreună cu guvernul să ducă la capăt munca pe care şi-a impus-o.

In numele parlamentarilor, d-l Ferechide, preşedintele Senatului, a asigurat pe şeful guvernului de încrederea şi solidaritatea tuturor reprezentanţilor naţiunei cari în strânsă colaborare cu guvernul vor depune toate sforţările pentru a'şi îndeplini mandatele.

Atmosfera care a domnit la consfătuirea majorităţilor, cuvântarea primului ministru cât şi răspunsul preşedintelui Senatului, dovedesc că guvernul este hotărât să-şi desăvârşească lucrul început în ciuda oricăror agitaţii şi că întemeiat pe încrederea reprezentanţilor naţiunei şi înconjurat de solidaritatea tuturor energiilor româneşti, el va şti face faţă îndatoririlor pe care a încheiat-o cu ţara.

Allo! Allo!

Telegramă

A sosit în Cluj la „Sătăgiana" Str. Surdă 19 fosta Kiss-utca o cantitate mare de

VIN

cel mai bun şi cel mai ieftin.

Costă numai 10 lei Lt.

Intre trecut şi viitor

Europa şi America
— Libertatea mărilor cauza neînţelegerii —

In marea revistă franceză, savantul istoric italian Guglielmo Ferrero îşi continuă seria sa de articole cu privire la problemele cari agită azi omenirea:

In ultimul număr el se ocupă de diferendul nemărturisit care desparte America de Europa. Rezumăm mai jos interesantele opiniuni şi consideraţii ale istoricului italian în această chestiune.

„Pentru ce America priveşte neturburată, cu braţele încrucişate, la lenta agonie a lumei europene. Pentru ce nu voeşte cel puţin să consimtă la amânarea datoriilor acum când zdrenţele noastre îşi strigă sărăcia?"

In lunile acestea întunecate, mai mult decât oricând Europa se căzneşte să răspundă la aceste întrebări; şi ea se încearcă să răspundă acuzând America de planuri complicate şi de un egoism strâmt.

Dar pentru a rezolvi această turburătoare problemă, mai mult decât în viitor, trebuie să ne întoarcem ochii asupra trecutului şi să căutăm pentru ce motive Statele Unite s'au aruncat în războiu 1917 transformând războiul european într'un războiu mondial.

Războiul din 1914 a deschis problema libertăţii mărilor. Blocusul caşi toate măsurile luate de beligeranţi călcau această libertate pe care în pacea de până atunci toate popoarele o respectaseră ca pe marele drum al umanităţii.

Deci în 1915 şi 1916 America se găsi în conflict, în acelaş timp şi pentru aceleaşi motive cu Germania şi Anglia, în aşa fel încât logic ar fi fost să declare războiu amândurora state.

Obligată să aleagă între cei doi adversari un duşman, America a ales pe cel care se dovedise mai violent, mai brutal şi mai crud. Ea luă deci armele pentru a apăra libertatea mărilor.

Dar la congresul Păcii, chestiunea mărilor şi oceanelor a fost abandonată Angliei, care a dispus cum a voit.

Dar refuzând să discute chestiunea mărilor, congresul dela Versailles a despriat prin aceasta America de fructele victoriei sale.

Flotele germană, rusă şi austriacă odată distruse, flotele franceză şi italiană stabilite, ce câştigase America de vreme ce se refuza stabilirea unui echilibru de forţe pe mare, decât o sporire a forţei Angliei şi Japoniei în detrimentul său, făcând şi mai dificilă soluţionarea problemei pentru care intrase în luptă. Iată din ce cauză America s'a ţinut departe de toate frământările Europei.

Desigur să se înscrie ca garantă a echilibrului european. Dar i-se putea cere un atare serviciu fără să i se dea asigurarea că pe mare, cei puternici nu vor abuza de forţă în paguba ei? Ce altceva decât asta cerea America sub numele „libertatea mărilor" pe care Congresul de pace n'a voit s'o discute.

Este în firea mării să despartă şi să unească în acelaş timp popoarele. Marea care unise America şi Europa în războiu, le-a despărţit în pace.

Retrăgându-se din mijlocul problemelor europene, la ea acasă, America a căutat să rezolve singură chestiunea mărilor, mai întâi creându-şi o flotă capabilă să facă echilibru Angliei şi Japoniei, şi apoi convocând la Washington marile puteri maritime pentru a se înţelege asupra delimitării înarmărilor. Dar ea n'a putut obţine decât un acord penibil, parţial şi temporar, probabil foarte puţin sincer, care jeneză mai cu seamă puterile mai puţin tari pe mare: un răgaz care suspendă momentan primejdia unei lupte pentru hegemonia mărilor, adică suprema ameninţare de moarte pentru civilizaţia occidentală.

Europa primind cu neîncredere şi cu teamă propunerea Americei de a reduce armamentele, Statele Unite la rândul lor nu ne ascultă când o rugăm să vină în ajutorul sforţărilor noastre de reorganizare şi consolidare.

Dar fără Europa, America nu va putea rezolvi chestiunea libertăţii mării şi fără America, Europa nu va fi în stare să găsească un nou echilibru stabil: pentrucă marea care le uneşte desparte cele două lumi, marea care le desparte le uneşte.

Când vor înţelege ambele continente acest adevăr profund şi-şi vor face din el o regulă de purtare? Lumea, oceane şi continente, este o unitate. Şi ea nu va putea deslega nici una din problemele cari o frământă câtă vreme nu va regăsi conştiinţa limpede a acestei unităţi.

◆ INFORMAŢII ◆

— **Tribunale reînfiinţate în Ardeal.** „Monitorul Oficial“ No. 26 din 5 Mai a. c. promulgă legea prin care se reînfiinţează, pe ziua de 1 Aprilie 1923, tribunalele Sf. Gheorghe, Mercurea Ciucului şi Sighişoara, precum şi judecătoriile de ocol Ocland din judeţul Odorhei, Crasna, din judeţul Sălaj, Cincul Mare, din judeţul Târnava-Mare, Alta Mare, din judeţul Tei-Scaune şi Nădlac din judeţul Arad, a căror funcţionare a fost suspendată printr'o ordonanţă dată de fostul consiliu dirigent.

Circumscripţiunea teritorială a fiecărei din aceste instanţe, precum şi instanţa imediat superioară în circumscripţiunea căreia va intra fiecare din ele, se vor determina ulterior printr'o decizie ministerială.

— **„Ellenzek“ şi măsurile statului român.** Ziarul „Neue Züricher Zeitung“ din 28 Aprilie pretinde că poşta română a refuzat transmiterea telegramelor de presă relative la discursurile lui Apponyi şi Daruvary ţinute în Adunarea Naţională privitoare la incidentul de graniţă ungaro-cehoslovac.

Poşta română s'a bazat în acest scop pe articolul 7 al convenţiunei telegrafice internaţionale care permite reţinerea de telegrame când ele au un caracter păgubitor siguranţei statului.

Am reprodus ştirea ziarului elveţian pentrucă cu toată această măsură legală a guvernului român, contratele „Ellenzek“ a putut să publice în întregime, după telegramele agenţiei telegrafice guvernamentale din Budapesta, discursurile incendiare ale celor doi oameni de stat unguri.

— **Sportive.** Eri a avut loc la Oradea-Mare un match de footbal între echipa sportivă clujană şi echipa Oradea-Mare. Rezultatul final: Echipa Cluj 2 contra 0 Oradea-Mare.

— **Noui numiri la Cluj.** Dl general Văitoianu ministrul de interne, a chemat telegrafic la Bucureşti pe dl Ştefănescu prefectul judeţului nostru, în vederea numirilor în administraţia locală a unui număr de funcţionari, cu deosebire în serviciile poliţiei oraşului.

— **Băile de vară la Cluj.** Consiliul oraşului a primit mai mul e oferte pentru concesionarea băilor de vară din oraşul nostru. Până în prezent nu s'a dat nici o hotărîre. Consiliul va discuta într'o şedinţă dacă este mai avantajos pentru interesele oraşului, ca aceste băi să fie date în concesiune, sau să continue a fi exploatate şi mai departe de comună.

— **O dorinţă a A. S. R. Principele Carol.** Cu prilejul ultimei Sale vizite la Cluj, A. S. R. Principele Carol şi-a exprimat dorinţa de a se repara panta în lungime de 7 km. de pe şoseaua Feleacului, într-u cât în starea în care se găseşte astăzi, această pantă este foarte periculoasă pentru cursele de automobile. Prefectul judeţului a luat imediat măsuri, şi zilele acestea şoseaua va fi terminată.

Suntem siliţi a atrage atenţiunea publicului se-şi pună talpă şi tocuri de cauciuc **Berson**, care are multe avantagii. Este eftine cruţă gheata, şi dă odihnă şi nervilor.

2501

— **Arad — artistice.** In ziua de 10 Maiu a. c. dra Aca de Barbu, cunoscuta cântăreaţă dela Opera Română din Cluj, va da împreună cu dl Nicule cu-Basu, dela Opera Română din Bucureşti, un concert la Arad.

— **Arad — Adunarea Voluntarilor A. S. R.** Principele Carol a primit invitaţia de a prezida prima adunare a uniunii voluntarilor români care se va ţinea în Duminecа Rusaliilor la Arad.

— **Braşov — Şcolare.** Ni se anunţe din Braşov că dl. dr. Iosif Blaga, directorul liceului „Andrei Şaguna“ din Braşov, fiind numit inspector general al învăţământului Regiunei V-a şi-a luat postul în primire.

Inspectoratul regional condus de d. dr. Iosif Blaga cuprinde judeţele Făgăraş, Braşov, Trei-scaune şi Prahova, cu reşedinţa la Braşov.

— **Satu Mare — Vizitaţie Canonică.** P. S. Sa dr. Frenţiu, episcopul greco-catolic al Orăzii Mari se află în comunele din estul Sătmarului în inspecţie religioasă, însoţit de canonicul Tămaian şi de secretarul episcopiei.

— **Musca columbacă în Ardeal.** Musca columbacă a început a face ravagii şi în judeţul Bihor, îndeosebi în partea sud-estică, regiunea Beiuşului şi Vaşcăului, unde au pierit mai multe vite înţepate de musca veninoasă. Datorită însă măsurilor de prevenţie ravagiile au încetat.

Apă pentru scaldă şi spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax fragezeşte pielea. 2475-3.

— **Sărbătorirea unui funcţionar.** Sâmbătă după amiază a avut loc la Manufactura de tutun din Calea Victoriei o mică serbare cu ocazia zilei onomastice a directorului instituţiei, ing Ag. Popescu.

La această festivitate au luat parte toţi funcţionarii şi lucrătorii fabricei în frunte cu dl Ing. Protopopescu, al doilea director.

*

In apartamentele dnei şi dlui doctori Gh. Bârlea din str. Avram Iancu a avut loc eri după amiază botezul fiului lor Gheorghe.

— **Dela Sfatul negustoresc.** Sfatul negustoresc din localitate a întreprins acţiune pentru libertatea comerţului şi împotriva comisiei pentru întrânarea speculei. In vederea aceasta a hotărît să întocmească o statistică a tuturor cazurilor în cari membrii săi au fost pedepsiţi într'un fel sau altul.

— **Tg.-Mureş Agitaţia muncitorilor.** Muncitorii din Tg.-Mureş au început să se agite pentru urcarea lefurilor. Unele bresle cer o majorare până la 100 la sută. In cazul când nu s'ar ajunge la înţelegere este posibilă greva metalurgiştilor, rotarilor şi amploiaţilor tehnici.

*

De vânzare eftin 30 acţii a Băncii Centrale. Adresa la ziar.

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Marţi: Traviata. Ca oaspe: Elisabeta Sándor. Abonament de Premieră No. 50. Preţuri ridicate. La ridicarea cortinei uşile dinspre sala să închid. Seria biletelor 380.

Mercuri: Liliom. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 128 B. Seria biletelor 381.

Joi, matineu: Manevra de toamnă. Cu concursul d-lui E. Sümegi. Preţuri reduse. Seria biletelor 382.

Joi, seara: Pagliacci. Ca oaspe: Carol Burian. Abonamentul şters. Preţuri ridicate. Premers: Marsal. Seria biletelor 383.

Vineri: Flăcăul. Operetă cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 51. Seria biletelor 385.

Sâmbătă, matineu: Ioan Viteazul. Preţuri reduse. Seria biletelor 386.

Sâmbătă seara: Povestirile lui Hoffmann. Ca oaspe: Dna Elisabeta B. Sándor. Preţuri ridicate. Abonament 129. C. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală să închid. Seria biletelor 387.

Sâmbătă noaptea: Via Dommului. a 3-a oară. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 388.

Duminecă, matineu: Ghiţă Baronul. Preţuri reduse. Seria biletelor 389.

Duminecă seara: Flăcăul. a 2-a oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 130 A. Seria biletelor 390.

Duminecă noaptea: Ion Strul. a 5-a oară. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 391.

Luni: Bajadera. 22-a oară. Preţuri obicinuite. Abonament şters. Cu Kolbay, Virág, Neményi, Berky, Seria biletelor 392.

Cinema Apollo

Luni: Dansatoarea Barberina. Partea II.
Marţi: Detto.
Miercuri: Floarea Indiei.
Joi: Geniu şi Depravare.
Vineri: Căpitanul Monroe.
Sâmbătă: Dragoste de ţigan.
Duminecă: Tanja.

Cinema Universităţii

Luni: Geniu şi Depravare.
Marţi: Detto.
Miercuri: Casa dispărută.
Joi: Detto.
Vineri: Crima în Varieteu.
Sâmbătă: Detto.
Duminecă: Detto.

Cinema Urania

Luni: Casa Fiorilor.
Marţi: Detto.
Miercuri: Detto.
Joi: Frumoasa fără suflet.
Vineri: Detto.
Sâmbătă: Fellah, copilul părăsit.
Duminecă: Detto.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Sosirea domnului Al. Constantinescu

Dl Alexandru Constantinescu, ministrul agriculturii, a sosit ieri în Capitala, venind dela Roma.

Intrunirea de ieri a opoziţiei

Ieri s'a ţinut la „Dacia“ întrunirea săptămânală a opoziţiei sub preşedinţia d-lui Paul Bujor. S'a remarcat lipsa totală a membrilor partidului naţional, chiar şi a d-lui Vaida, care după cum se ştie n'a asistat ieri la festivitatea dela Băseşti. Au ţinut discursuri d-nii: Paul Bujor, Ioaniţescu, Toncescu, Madgearu şi alţii.

*

La matschul de footbal care a avut loc eri la Bucureşti între echipele Belgrad-Bucureşti primii au câştigat 3 goaluri iar Bucureşti numai 2.

EXTERNE

Situaţia financiară a Germaniei

Berlin. (Rador). Ministrul finanţelor, Hermes, a declarat comisiei budgetare a Reichstagului că datoria flotantă a Germaniei a trecut în primul trimestru curent dela 1481 miliarde la 6.01 miliarde marci. Apoi a declarat că guvernul şi Reichsbancul vor continua acţiunea de sprijinire a marcii, luând măsuri radicale pentru controlul devizelor, iar echilibrul adevărat al budgetului este imposibil din cauza acţiunei franceze din Ruhr care împiedică administraţia normală

Apropiata demisie a lui Cuno

Berlin. — Se dă ca sigură demisia lui Cuno din cauza faimentului politicei sale de rezistenţă. Este, probabil, ca viitorul guvern să fie format din Strassermann sau Hermes întrucât socialiştii vor refuza răspunderea preluării guvernării.

*

Sofia (Rador) — Partidul agrarian bulgar va sărbători în toată ţara patronul său prin mari manifestaţii.

*

Berlin (Rador). — Se anunţă din Paris mari transporturi de trupe în regiunea Ruhr.

Situaţia din Bulgaria.

Sofia (Rador). — Agenţia telegrafică că guvernul a luat toate măsurile contra organizaţiei macedonene care a îndrăznit să ameninţe viaţa miniştrilor bulgari sperând să împiedice astfel politica pacinică Bulgariei. In ţară este linişte perfectă.

Turburări muncitoreşti la Viena.

Viena (Rador). — Manifestaţia de eri a produs ciocniri sângeroase între socialiştii naţionali şi socialiştii democraţi. Sunt 30 poliţişti raniţi.

Desbaterile de la Lausanne

Lausanne (Rador). — Sâmbătă nu a fost şedinţă. Aliaţii au decis să amâne chestia capitulaţiilor până când va fi posibil să se ajungă la un acord prin convorbiri particulare.

Cronica muzicală

Concertul de muzică de cameră

al d-nei Giuriadi şi d-lor Kolar şi de Angelis

Sâmbătă seara a avut loc, în sala Prefecturii, concertul de muzică de cameră al d-nei Giuriadi (pian) şi d-lor Karol Kolar (vioară) şi Camilo de Angelis (violoncel).

Programul, în loc să cuprindă puţin din mai mulţi autori, a fost bine ales, într-u cât a cuprins numai 3 autori. In schimb, din fiecare s'a putut cânta mai mult şi impresia a fost mai unitară.

Artiştii, cam indispuşi probabil din pricina numărului prea restrâns al spectatorilor, au cântat cu multă pricepere tehnică, dar cu mai puţin avânt, din Schubert, Arensky şi Dvorak. Pe d-nii Kolar şi de Angelis publicul clujan îi cunoaşte şi-i preţueşte ca pe nişte încercaţi artişti ce sunt; D-na dr. Giuriadi, directoarea Conservatorului de muzică din Craiova, a impresionat în mod plăcut azistenţa prin stăpânirea deplină a pianului, doveditoare a unei vechi şi asidue practice, şi prin înţelegerea şi fineţea, cu care a interpretat bucăţile mai uşoare din program.

Am pierdut

mai multe acte împreună cu atestatul meu de identitate într'un portofel pepit între Str. Şincai şi Teatrul Naţional Român.

Aflătorul este rugat să binevoiască al transmite proprietarului Iosif Iancsó maşinist Str. Şincai Nr. 7, dela care va primi onorarul cuvenit.

Cronica sportivă

Intrecerile de Duminecă 6 Maiu

Oradea-Mare

Cluj—Oradea 2:0 (0:0).

Trupa reprezentativă a Clujului adovedit în primăvara aceasta că este una din echipele cele mai bune din Ardeal. Dupa succesele avute contra Timișoara și Tg. Mureșului echipa reprezentativă a Clujului a bătut și echipa reprezentativă a Orăzii Mari.

La matchul de ieri, în prima jumătate, jocul s'a dat fără nici un rezultat. Totuși s'a remarcat atacuri frumoase din parteaClujului. In jumătatea a doua a jocului, spre sfârșit, echipa Clujului a primit un atac vijelios cu forțele concentrate.

Primul goal l'a făcut renumitul jucător al Universitatei Guga.

Al doilea goal l'a făcut la minuta 3 jucătorul Rozemberg (Hagibor). Arbitru a fost d. Sica (Timișoara).

In special toți jucătorii Clujului au jucat cu toată inima și au fost îndelung aplaudați de numeroșii spectatori.

Cluj

Victoria - Universitate-5.1 (3:0).

Din ambele echipe, cei mai buni jucători au fost în echipa reprezentativă care a jucat la Oradea.

Timișoara

Unirea—T. M. T. E. 4:1 (2:0).

Lugoj

T. A. C—Vulturii 6.0 (4.0)

Satu-Mare

Bihorul (Oradea)—Vulturii Sz. S. E. 1:0 (1.0) Victoria echipei române „Vulturii" este o plăcută surpriză.

Aiud

N T K—Academia Cluj. 4.0 (2 0).

Turda

K. K. A. SE (Cluj) T. S. C. 2:1 (1:0)

Reghinul Săsesc

M Ș E (Tg. Mureș) Sz. T. C: 4:0 (1:0)

Arad

Gloria C. E. R.—A. A. C. 1 0 (0 0)

A. M. T. E.—C. A. M. P. (Petroșeni) 1:1 (1:1)

Vulcan

H. T. E.—V. S. C 1:1 (1;0)

Brașov

Brașovia—M. T. K (Tg. Mureș) 2 2 (1:1)

Soria—B M. T. E. 3;2 (2 0)

Sibiu

Șoimii (Făgăraș)—Concordia (Sf. Gheorghe) 3:0 (1.0)

Făgăraș

H. T. V. (Sibiu)—Colțea (Brașov) 4:3 (3:0)

Viena

Austria—Ungaria 1:0 (0:0)

N. Fr.

Știri din Arad

Sosirea dlui ministru Al. Constantinescu din streinătate. — Ședătoarea Societății Scriitorilor Români

Cu acceleratul de Sâmbătă seara a sosit la Arad, venind din streinătate dl Al. Constantinescu, ministrul ag iculturii. D-sa a fost întâmpinat la gară de șefii autorităților.

•

Sâmbătă, la orele 4 și jumătate a sosit în localitate un grup de scriitori români în frunte cu dl Corneliu Moldovanu, președintele Societății Scriitorilor Români. Publicul și autoritățile arădane le-au făcut o primire grandioasă.

•

Ieri, Duminecă, la orele 11 a. m., a avut loc în sala Palatului Cultural o ședătoare literară la la care au cetit din operele lor d-nii Corneliu Moldovan, I. Minulescu, L. Rebreanu, I. A. Basarabescu și Al. Cazaban.

Seara a avut loc un banchet în localul clubului Lloyd.

Începând de azi la
Cafeneaua Metropol
se vor relua în fiecare săptămână de 4 ori,
concertele orchestrii
de la „Opera română"
sub conducerea maestrului FRITZ THALER.
◆
Seratele de tombola se continuă regulat în fiecare Marți și Joi. 2768

Magazin de păpuși — Speciale — Lingerie pentru femei

„Hercules"
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Cadouri și lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.
Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.
Aranjamente „Tetra" complecte.
Papuci glace pentru papuși 36 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeești și pentru păpuși, produse proprii, în prețul toarte solide. Intreprindem ajurări de mașini.
Preț-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.
Lloyd 2650

De vânzare
aproape de gară șapte camere parchetate, 2 jugăre grădină și acareturi gospodărești, ocupabile; grădină cu două camere, ocupabile; casă la marginea orașului 5 camere ocupabile în parte, 110.000—, o moșie de 11 jugere ³, cu locuință 40.000, și alte case încă,
la Dunky, Cluj,
Piața Unirii No. 10.
2581

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECȚIA FABRICII DE CHIBRITURI
CLUJ.

Licitație.

Se aduce la cunoștință că în ziua de 6 Iunie a. c. ora 10 a. m. se va ține la Direcțiunea Fabricii de Chibrituri Cluj, o licitație publică cu oferte închise pentru darea în intreprindere a aprovizionării cu bușteni verzi de plop, tei și fag, necesari fabricațiunei chibriturilor. Cantitățile ce urmează a se aproviziona sunt următoarele:

Esență de plop alb; sau esență de tei 5000 m. c.
Esență de fag alb 2400 m. c.

Intreaga cantitate se va preda în termen de 10 luni adică 500 m. c. plop sau tei și 240 m. c. fag pe lună.

Bușteniĭ vor fi drepți, fără putregaiuri, fără noduri, cu coaja pe ei, tăiați maximum de 30 zile și de lungime 2,30 m. iar diametru la mijlocul bușteanului de 25 cm.—60 cm.

Predarea se va face în curtea fabricii de chibrituri, care are linie de garaj; descărcarea bușteniloi din vagon și așezarea lor în stive cad în sarcina furnizorului.

Plata se va face treptat cu furnizarea, **Imediat** ce s-a făcut recepția și verificarea facturilor cari vor fi timbrate conform legii.

Condițiunile pentru a fi admise la licitație sunt:

1. Oferta să fie timbrată, pusă în plic sigilat, scriindu-se pe plic: „Ofertă pentru licitația de bușteni din 6 Iunie 1923 a fabricii de chibrituri Cluj".

2. Să fie prezentată înainte de data și ora licitației.

3. Oferta să fie însoțită cu o garanție de 3% din valoarea ofertei, în numerar sau efecte de Stat; garanție care se va întregi la 10% din valoarea furniturii în caz de aprobare.

4. Se va indica în ofertă cantitatea de metri cubi lemn de fag din cei 2400 m. c. în caz când nu se poate furniza intreaga cantitate.

Se va indica din cealaltă cantitate de 5000 m. c. câți metri cubi oferă de plop și câți metri cubi oferă de tei; sau dacă se oferă 5000 m. c. numai plop ori numai tei.

5. Se va indica pentru fiecare fel de buștean prețul pe un metru cub în condițiunile scrise mai sus.

6. Se va indica încă prețul pe un metru cub din fiecare fel de buștean predabile în condițiunile de mai sus în ipoteza însă când Direcțiunea Fabricii de Chibrituri va da permisul de export pentru o egală cantitate de bușteni și de aceiași esență prevăzută în oferta licitației. Se înțelege că permisul de export se va putea acorda numai pentru bușteniĭ cu diametru mai mare ca 60 cm.

7. Oferta să fie valabilă 20 zile dela data licitație.

Supraofertele sau ofertele sosite după deschiderea licitației nu se vor lua în considerațiune.

Prezenta licitație se va ține în conformitate cu art. 72-83 din Legea Contabilității Publice.

Informațiuni suplimentare se pot lua în ori ce zi de lucru la Direcțiunea Fabricii de Chibrituri Cluj.

In cazul când după ținerea licitației survine o majorare a tarifului C. F. R. diferența o va suporta fabrica pentru cantitățile rămase de furnizat.

Directorul Fabricii
2765 Inginer NICOLAE N. GEORGESCU.

Reclama este sufletul comerțului

Ghete albe de pânză au sosit
BATA
Ghete sure de pânză au sosit
Radio 7814
Piața Unirii 9, CLUJ
2372

Anul 1923
BERSON
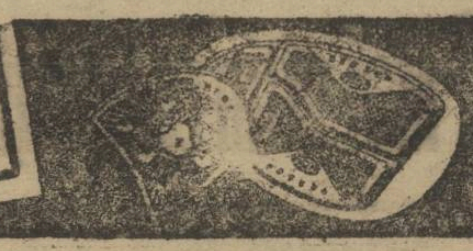
Tocuri și țâțâni de cuptoare
fabricate
din cel mai fin material
Mereu de calitate

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE mobile antic în Str. Șincai 15, ușa 6.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine; ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Dactilografe
se caută de urgență la
Banca Centrală, Cluj

Să preferă cele cu cunoștiința de limbi și stenografie. Oferentele să binevoiască a se prezenta din 3—6 Mai a. c. între orele 2—3 și 6—7 strada Regina Maria No. 1. „Secția Personale". 2764

Catalog românesc
la
LIBRARIA LEPAGE
Cluj. 2744-3

Se caută pentru imediata angajare:

Un funcționar comercial pentru branșa de coloniale

și

Un funcționar comercial pentru branșa de ferărie

Ofertele împreună cu pretențiile de salar, să vor înainta la subsemnata. 2761

Blaj, la 1 Mai 1923.

Patria bancă pentru Credit, Comerț și Industrie societate anonimă Blaj, secția comercială.

Reclama este sufletul comerțului

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECȚIUNEA REGIONALA CLUJ
SERV. TECHNIC SI EXPLOATARE.

Publicație de licitație.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 1 Iunie a. c. ora 11 a. m. se va ține în localul Direcțiunei Regionale R. M. S. Cluj, Strada Sincai No. 16, o licitație publică cu oferte închise pentru aprovizionarea a

213 vagoane lemne de fag pentru foc.

Lemnele vor fi bine uscate fără buturugi și fără putregaiuri.

Ele se vor preda așezate în metri după cum urmează.

50 vagoane în curtea Manufacturei de tutun Cluj.
163 vagoane în curtea Fabricei de chibrituri Cluj.

Pentru a fi admis la licitație ofertantul va depune odată cu oferta și o garanție de 3% din valoarea furniturei fie în numerar fie în efecte publice garantate de stat.

In caz de aprobarea licitației garanția se va întregi la 6% din valoarea furniturei și ea nu va fi eliberată furnizorului decât după ce s'a efectuat întreaga predare.

Supra oferte, oferte sosite după deschiderea licitației sau oferte condiționate nu se vor lua în considerație.

Ofertantul va menționa în oferta ce va face că valabilitatea ei e de 1 lună de zile dela data de 1 Iunie a. c. și acceptă ca Regia să poată majora sau micșora cantitatea de lemn licitată.

Prezenta licitație se va ține în conformitate cu art. 72—83 a Legii Contabilității Publice.

Directorul Serviciului:
AUREL CIOCÂRLAN

Director Regional:
PETRE IONESCU.

2763

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii

Vizitați, fără a fi obligați să cumpărați, la firma:

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 115.

Procuri și Contracte
de serviciu fm. noui
legi advocațiale
se găsește la
Librăria „CARTEA ROMÂNEASCĂ"
Piața Unirii No. 7.

Bandage de Cauciuc
pentru Autocamioane
toate dimensiunile 2741-2
Depozit la
Emil Blaga, Cluj
La cerere se trimite prețul curent

Oficiul inginerese al orașului Cluj.

Nr. 724—1923 ing.

Publicare.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în baza ordinului Consiliului sub Nr. 5946—1923 cons. în luna Mai a. c. apă nu se va introduce în canalul morii. Proprietarii de țărmure pe lângă canalul morii să efeptuiască în timpul acesta reparările necesare la țărmure, deoarece în anul curent nu va fi luată apă din canalul morii încăodată.

Cluj, la 5 Mai 1923.

2771 Ing. CIORTEA, șefinginer.

Cassa de Economie „AGRAR" S. A.
Târgul-Mureș.
Capital propriu 24.000.000.— Lei

SUCURSALE: Miercuria-Ciuc, Gheorgeni, Tg.-Săcuilor, Ludoșul-Mureș, Aiud, Miercuria-Niraj, Praid, Sft. Gheorghe, Cristur, Odorheiu.

In urma autorizațiunei sale efeptuiază cel mai favorabil remiteri pe toate piețile străine. Eliberează cecuri și acreditive asupra piețile mondiale.

◆

Cecurile sale în devise sunt primite din partea Oficiilor Vamale ca plăți.

◆

Să ocupă cu toate afacerile bancare. După depuneri plătește dobânde favorabile și le replătește fără preavis de denunț.

◆

Acordă credituri contra acceptațiuni și în cont curent. Intreprinde financiarea transacțiunilor mai mari. 2770

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2726

Cum este privit șovinismul unguresc de un deputat maghiar din Ardeal

Cu prilejul incidentului dela granița Cehoslovacă. Sistemul actualului guvern maghier. Populațiunea maghiară din noile state nu poate fi folosită. Români n'au fost iredentiști. Care este cea mai bună politică a ungurilor din Ardeal.

De vorbă cu d. dr. Kiss, deputat și prof. universitar.

Mă întorceam zilele trecute la Cluj, și în același tren călătorea și dl dr Kiss, deputat și profesor universitar, pe care avusesem cinstea să-l cunosc mai demult. Am stat împreună la un pahar cu ceai în vagonul restaurant și cu toate că nu aveam intenția să-i iau un interview, firul discuției a urmat astfel încât am ajuns la unele lucruri, asupra cărora dl dr Kiss a făcut unele observațiuni interesante pe cari am găsit nimerit să le notez.

O activitate rodnică

Trebue să relevez din capul locului că dl dr Kiss, atât ca profesor universitar cât și ca deputat, este unul din intelectualii maghiari din Ardeal care desfășura o cinstită și energică activitate pentru nivelarea aspirațiilor dintre noi și populația minoritară de aici instigată de anumiți agenți, contra statului românesc. In ziua de 13 ale acestei luni dl dr Kiss își va desvolta conferința sa la „Institutul Social Român" din București, tratând despre minoritățile din Ardeal, din punct de vedere științific.

Cu asemenea conferințe, mai sunt înscriși la Institutul Social Român și dnii Iuliu Maniu și Hans Otto.

Cu prilejul incidentului de la granița cehoslovacă

Se știe că de curând Ungaria a avut un incident la granița cehoslovacă a cărui urmare a fost că guvernul cehoslovac a expulzat imediat 60 de magnați unguri. Un alt incident s'a produs și în Jugoslavia, când un membru din comisia acestela pentru stabilirea granițel a fost arestat de unguri. Discutând asupra acestor chestiuni, dl dr Kiss ni-a spus următoarele:

„Faptele de această natură care se repetă mereu dovedesc un sistem politic față de statele limitrofe Ungariei, pe care guvernul dela Budapesta îl acceptă cu bună credință. Asemenea sisteme însă nu se pot susține iar politica actualului guvern maghiar va duce la faliment. Condacătorii Ungariei trebue să fie odată convinși în mod cinstit că numai o înțelegere sinceră va asigura Ungariei un loc bun în concertul Europei purificate".

La ce folosește iredentismul

Iredentismul cu care se întreține masele populației minoritare maghiare, atât din România cât și din celelalte state, este un mijloc nenorocit, căci nu poate recolta decât ura, ale cărei efecte sunt tocmai contrare celor urmărite. Șovinismul nu folosește în primul rând populațiunei, nici în lăuntrul țărei de unde pornește, nici acelei populațiuni minoritare din statele vecine în mijlocul căreia se cultivă.

Aceasta din urmă mai ales trebue să sufere mai mult, pentru că reacțiunea fatală și reprimările, împotriva ei vor fi îndreptate în primul rând.

Românii n'au fost șovinești

Populațiunea minoritară maghiară din Ardeal, ar trebui să'și dea seamă de situația de dinainte a românilor de aici, — zice d-l Dr. Kiss. Nu se poate spune de Români că sub dominația maghiară au fost șovinești.

S'au afirmat numai cu sentimentul lor natural ca Români, nu ca instigatori sau ca întreținuți de agitații din afară. Desigur că dacă poporul românesc ar fi urmat o asemenea politică, soarta lui ar fi fost cu mult mai grea.

Cea mai bună politică a Ungurilor din Ardeal

Pun interlocutorului meu întrebarea:

— Care credeți că ar fi cea mai bună politică pe care ar trebui s'o îmbrățișeze ungurii din Ardeal?

găsim, prin crearea noului stat românesc în care trăim astăzi. De bună starea lui atârnă bună starea tuturor cetățenilor fără deosebire de naționalitate. Nu putem face altă politică de cât aceia a statului în care trăim.

Orice alte tendințl subversive, dacă strică și statului, strică mai ales acelora cari le exercită.

Părerea mea este că cea mai bună politică a ungurilor ar fi să nu facă politică.

Trebuie să lucrăm să producem și să ne afirmăm ca o naționalitate de ordine, contribuind cu sforțările noastre să stabilim armonia, care asigurând liniștea țărei ne va asigura și nouă liniștea și toate drepturile ce se cuvin cetățenilor unei țări civilizate.

•

După atâtea acte concrete de șovinism și agitațiuni iredentiste, inspirate dela Budapesta, pe care le notăm zilnic în coloanele ziarului nostru, părerile cumpănite și observațiunile juste ale unui intelectual maghiar de talia d-lui dr. Kiss, care trăește în mijlocul nostru, vin desigur să ne arate că populațiunea maghiară minoritară dela noi, va ști mai curând să prețuiască sfaturile înțelepte ale unui concetățean deaproape, decât îndemnurile la ură strecurate dela Budapesta.

DAC

PRETUTINDENI IN ARDEAL SE CITEȘTE ZIARUL INFRAȚIREA

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 2561

S'a deschis localitatea de vară grădina otelului „CENTRAL" (Palatul Banffi). Dejun variat. In fiecare Duminică dimineața dela oarele 10 concert al capelei de musică militară. 2222 Lloyd

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 792 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ÷ 8 PAGINI — Miercuri 9 Mai 1923

Infrăți...

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

9-MAI

R CLUJ 1. 7578

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Interviewurile dlui Victor Eftimiu

— In atenţiunea dlui ministru al cultelor şi al artelor —

Cu prilejul şezătorii lihterare din Satu-Mare, d-l Victor Eftimiu a acordat unei foi româneşti locale un interview în care, spre marea noastră surprindere, am găsit şi unele declaraţii care nu pot avea nicio legătură cu misiunea scriitorilor în Ardeal. Vrând, de sigur, să se pună în evidenţă şi altfel decât prin mijloacele pe care i-le pune la dispoziţie o şeztăoare literară, d-l Victor Eftimiu a căutat să ni se prezinte şi ca agentul unui anume partid făcând declaraţii asupra situaţiei politice de astăzi.

E de prisos să mai spunem că dacă ar fi vorba numai de d-l Eftimiu singur puţin ne-ar păsa de ce face sau vorbeşte d-sa prin Ardeal. Noi nu avem prea multă consideraţie nici pentru scriitorul, necum pentru omul politic care vrea să fie d-l Victor Eftimiu.

Dar d-sa se găseşte în Ardeal investit cu autoritatea grupului din care face parte, şi atunci avem datoria să ne interesăm puţin de chipul în care e întrebuinţată această autoritate.

Ori, după interviewul acordat ziarului din Satu-Mare, aflăm că d-l Eftimiu a mai acordat nişte interviewuri şi unor ziare maghiare făcând declaraţii de natură să compromită întreaga acţiune a scriitorilor români în Ardeal.

Veniţi aici cu banii statului şi în numele „Societăţii scriitorilor români", — ceia ce înseamnă: în numele literaturii româneşti — scriitorii nu pot uita o singură clipă că mici sau mari, cu talent sau fără talent, chemaţi sau nechemaţi, fiecare înseamnă mai mult de cât e prin misiunea ce li s'a încredinţat tuturor şi că întreaga lor conduită trebuie să fie în serviciul acestei misiuni.

Când un scriitor, prin urmare, e invitat de un ziar maghiar să răspundă la anumite întrebări, el nu poate să-şi uite de calitatea lui de misionar al culturei româneşti care singură trebuie să-i dirijeze şi gândirea şi vorba.

In tot ce spune, el trebuie să-şi amintească mereu că n'a fost trimis aici ca să-şi facă reclamă şi să-şi creieze simpatii, ci ca, mergând din oraş în oraş, să reprezinte ideia de afirmare a statului român într'un ţinut în care încă ni se tăgăduieşte legitimitatea stăpânirii noastre.

O pildă de cum trebuie să vorbească un scriitor în Ardeal ni-a dat-o d-l Corneliu Moldovanu în interviewul acordat ziarului nostru.

Arătând rostul sezătorilor literare, d-sa a spus că, prin acţiunea lor, *scriitorii sunt chemaţi să dreagă ceia ce strică politicianii.* Aceasta ar însemna că în locul vrajbei pe care o trezesc pasiunile politice scriitorii vin să aducă împăcarea sufletelor şi în locul indiferenţii faţă de interesele noastre ca naţiune şi stat o mai hotărâtă afirmare a acestor interese.

Ori, ce rezultate am putea să culegem de pe urma acţiunii scriitorilor în Ardeal, dacă între ei se găsesc oameni cari, uitând de misiunea ce li-a fost încredinţată, fac aici pe agenţii diferitelor partide politice şi pe linguşitorii nmorităţii maghiare?

Purtarea d-lui Victor Eftimiu a fost relevată şi de ziarul „Universul" care, pentru orientarea publicului din Ardeal, a crezut necesar să amintească şi unele amănunte din trecutul acestui scriitor.

D-l Eftimiu este scriitorul care, în timpul neutralităţii, aflându-se la Paris, a publicat într'un ziar francez un articol plin de huiă şi dispreţ despre ţăranul român, iar mai pe urmă, aflându-se la Berlin, nu s'a sfiit să facă declaraţii împotriva intereselor noastre naţionale.

Dar cine are mai mult datoria să se intereseze de apropape de purtarea scriitorilor români este ministerul cultelor şi al artelor din iniţiativa şi cu banii cărora s'au organizat şezătorile literare în Ardeal. Căci nu ne poate fi indiferent dacă banii statului sunt întrebuinţaţi pentru o operă de apărare a intereselor româneşti sau pentru reclama unor cabotini.

De aceia atragem atenţiunea d-lui ministru C. Banu asupra greşelilor cari se săvârşesc de către unii dintre scriitorii pe cari d-sa i-a trimis aici ca misionari ai culturei şi literaturii româneşti.

Altfel, în locul unui rodnic turneu cultural, ne vom trezi la urmă cu un turneu al cabotinajului, — şi ar fi păcat şi de intenţiile frumoase ale d-lui ministru Banu şi de cele câteva sute de mii de lei puse la dispoziţia „Societăţii scriitorilor români".

Politica de eri şi politica de azi

Am cetit cu o emoţiune aproape cucernică scrisorile schimbate în trei cei doi prieteni cari au stat în fruntea mişcării naţionale din Ardeal în ultimile decenii.

Din fiecare rând se desprinde stăruitoare grija acestor bărbaţi pentru binele şi interesele neamului lor. Fiecare cuvânt este o mărturisire a iubirei pe care o purtau naţiunei. Nu sunt fraze bombastice, nu sunt declaraţiuni reci şi solemne; în dosul literilor şi vorbelor simţi cum bate sufletul naţiunei.

Comemorarea lui Gheorghe Pop de Băseşti ne-a improspătat amintirea vremurilor de luptă de odinioară. Câtă însufleţire, câtă caldă dragoste pentru neam, câtă nobilă abnegaţiune, cât tineresc elan şi câtă vânjoasă energie dădeau atunci luptelor noastre politice un caracter de mişcare vie şi dezinteresată.

La noi în Ardeal lumea politică românească stătea dârză în faţa stăpânirii maghiare. Partidul naţional de atunci punea în slujba ideii naţionale un spirit curat, tineresc pe care nu-l solicita decât interesul românesc şi care străin de tot ce nu era acest interes îşi cheltuia sforţările şi avânturile în lupta pentru neam.

Dincolo în vechiul regat partidele politice se frământau cu violenţe şi cu porniri năvalnice într'o hărţuială din care fiecare voia să vadă răsărind cât mai mult bine pentru naţiune. Ciocnindu-se cu putere, căutând să se distrugă reciproc, ele se aruncau unele împotriva celorlalte mânate de idei şi de credinţe potrivnice. Dar ca şi aci la noi, partidele politice din vechea ţară puneau în încăierarea lor un entusiasm juvenil, însă tocmai de aceia plin de sinceritate, de elan şi de nobilă pasiune. Pe toţi, deopotrivă, îi mâna în luptă nu interese personale, nu afaceri şi nici pofte. Toate partidele se încăierau pentru triumful unor idei sau al unor credinţe. Evident, elementul pasional, şi deci violenţa, nu lipsea.

Dar oamenii se pasionau pentru o ideie, pentru o credinţă. Poate că deseori se băteau pentru utopii, *cu înverşunarea pe care o pun copiii în hărţile şi jocurile lor.*

Politica de atunci în Ardeal cast dincolo peste munţi avea însă un suflet care era în adevăr plin de tinereţe şi de elan.

Câtă deosebire între politica de atunci şi politica deacum, între oamenii de eri şi oamenii de azi!

Acum luptele nu se mai dau pentru o credinţă sau pentru o ideie. Astăzi, afacerile, interesele şi poftele, sunt motoarele cari pun în mişcare politica.

In locul entuziasmului poate copilăresc de odinioară, astăzi interesul material este marele regisor al luptelor politice. In politica actuală nu e nimic cinstit, dezinteresat şi avântat. Calculul rece a luat locul elanului, interesul a luat locul pasiunei nobile, abilitatea a luat locul onestităţii şi minciuna a luat locul credinţei. Contrastul între ceiace a fost şi ceiace este se arată atât de izbitor încât te uimeşte. Prea puţină vreme s'a scurs de atunci până astăzi pentrucă schimbarea să nu te impresioneze. Şi cât de mult trebuie să dorim un fel de revenire la trecut. Aşteptăm o adiere curată şi proaspătă ca să verifice viaţa noastră publică. Şi ca totdeauna şi ca pretutindeni ea nu va veni decât din largul câmpiilor unde se plămădeşte adevărata viaţă a naţiunei.

Cine informează inexact străinătatea?

Culegem roadele nesocotinţei unora dintre partidele noastre politice şi a unor anumite ziare româneşti. După ştirile de un tragic ridicol, cari au îmbuiat străinătatea cu amănunte asupra „Revoluţiei din România", presa străină vântură actualmnete ştiri privitoare la greva funcţionarilor publici. E inutil credem să insistăm că aceste ştiri n'au nimic aface cu realitatea evenimentelor petrecute la noi, ştim cum: dar ceeace este destul de curios, este că de rândul acesta nu mai încape nicio îndoială că nu de la Budapesta ni se trage „infamia".

Presa amică este destul de bine informată, mai cu deosebire presa amică cehoslovacă. Prietenii noştri de la nord-vest ţin, după câte ştim, un ziarist la Bucureşti, iar ştirile din România de către acesta se furnizează. Cu toate acestea ziarul „Gazette de Prague" publică în numărul său datat de la 1 Maiu, ştiri cu totul inexacte asupra avortatei greve a funcţionarilor publici din România.

„Gazette de Prague" scrie:

„Greva funcţionarilor de stat din România durează de mai bine de o săptămână şi nu se poate prevedea sfârşitul ei. Totuşi informaţiuni asigură că lucrul a fost reluat; dar numărul greviştilor cari populează întrunirile probează contrariul. In provincie, din potrivă, greva e spre sfârşite.

Pe de altă parte guvernul, pentru a deruta mişcarea, a suspendat două sute de funcţionari din Bucureşti şi a interzis orice întrunire publică.

La 28 Aprilie, trupele au împrăştiat o întrunire a greviştilor în Cismigiu. Aceştia şi-a uterminat întrunirea într'o sală din apropiere".

Am reprodus acest pasaj din reportajul reprezentantului ziarului cehoslovac la Bucureşti pentru că este un rezumat caracteristic al reportajelor publicate de ziarele noastre pretinse „independente", în aceeaşi chestiune. Ştirea aşa cum e apărută în „Gazette de Prague" conţine 3 neadevăruri fundamentale, cari numai prielnice consolidării creditului nostru în străinătate nu pot fi.

Mai întâi e inexact că greva „a durat"; apoi, de o grevă în provincie este cu neputinţă să se poată vorbi serios, şi în fine relaţiunile asupra măsurilor guvernului sunt pe cât de neconforme cu adevărul, pe atât de naive.

Reprezentantul ziarului „Gazette de Prague" la Bucureşti, un ceh foarte de treabă care cândva ni-a vizitat şi cunoscut, nu are decât vina de a se fi informat de la o sursă falsă. Firesc că din rezumarea ştirilor unor ziare româneşti cari şi-au făcut sinistra specialitate de a se distra exagerând orice chestiune, nu se putea decât în felul acesta informa. Dar dacă simpaticul confrate cehoslovac ar fi cercetat mai cu amănuntime, ar fi intrat în Birourile ministerelor unde lucrau ca peste 70 negreviști chiar de a doua zi de grevă, ar fi putut constata că totul e o farsă urâtă, care nu merită să apară şi în coloanele unui ziar serios.

Vinovăţia principală stă însă tot în noi. Nu putem pretinde străinilor să ştie sau să ne poarte grija intereselor noastre naţionale. Răspândirea unor ştiri atât de fragrant inexacte pe socoteala stărilor noastre interne ne stârbeşte necontenit creditul, şi toate sforţările conducătorilor noştri de a ni-l păstra sunt zădarnice dacă nu vom şti să ni-l menajăm cu toţii.

Partidul naţional în Ardeal

Cum e privită acţiunea partidului naţional

In serioasa foaie care apare la Şimleul Silvaniei sub conducerea d-lui dr. Emil Lobonţiu „Plugarul" cetim:

„Partidul naţional dă (în Sălaj) foarte puţine semne de viaţă. In special populaţia cercurilor Şimleu şi Crasna se plânge, că deputaţii lor nici la scrisorii nu le respund nimica. Ţinuta şi purtarea naţionalilor a dezgustat mult lumea dela noi, căci nime n'a priceput pentru ce n'au mers la încoronare şi a găsit de râs, că în Parlament, în loc de muncă serioasă au făcut scandaluri şi au fluerat, iar pe străzi s'au espus să fie udaţi cu pompele de apă. Singur în jurul d-lui senator Aciu Alexandru, se observă puţină mişcare, dar nici D-sa nu este în starea să ţină loc datorirlor celor doi parlamentari, cari s'au dezinteresat de lipsurile alegătorilor."

In scurta situaţie politică a foii sălăjane se oglindeşte toată pretinsa „popularitate" a partidului naţional în Ardeal. Şi acelaş lucru se petrece pretutindeni. Oamenii partidului naţional preocupaţi de intrigele şi agitaţiunile ordonate de la centru, au neglijat să se intereseze de nevoile alegătorilor lor. Alegătorii sînt buni numai în alegeri şi numai când fac greşeala de a-şi încredinţa interesele ocrotirilor partidului naţional. După alegeri „nici la scrisori" n'au timp să răspundă deputaţii partidului naţional, ocupaţi să sbiere la Parlament şi să agite în stradă.

Acţiunea partidului naţional îndreptată contra guvernului, s'a întors asupra structurei sale destul de şubrede. Opinia publică din ce în ce mai nedumerită de sbuciumările partidului naţional, nu se putea să nu se lumineze că partidul d-lui Maniu este o minciună, care se ţine cu minciună şi din minciună. Şi încrederea a început să slăbească pe măsură ce neseriozitatea se făcea tot mai evidentă la conducerea partidului naţional. Nu e de mirare deci că atunci când se mai găseşte câte un om detreabă rătăcit în partidul naţional, i-e greu să împiedece dislocare simpatiilor de altădată.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

File de calendar

Musca columbacă

...Sau cum spun ziarele noastre că i s'ar zice la institutul Pasteur din Paris: „Coleopteris columbana". Deşi pe cât mi-aduc aminte din bruma de ştiinţe naturale, pe care le-am învăţat în liceu, muştele erau diptere...

Insă ori diptere, ori coleoptere, veninul lor nu scade, nici nu creşte.

Destul că ne-au mai venit şi ele pe cap. Asta ne mai trebuia acum.

Şi se spune că vin nori întregi şi groşi de întunecă pământul. Se abat asupra unui sat şi în câteva minute toate vitele pornesc în cirezi întregi pe lumea cealaltă. Ba chiar şi copii cei mici, nu scapă de înţepătura acestei sălbăticiuni micşoare cât o beţivoară roşcată ce dă târcoale paharului cu vin.

O musculiţă să doboare un bou! Şi asta e o minune dumnezeiască.

Şi cum de au apărut ele tocmai acum, când sărăcia domneşte autocrată deasupra tuturor meleagurilor noastre?

Este oare un blestem al Dumnezeirei?

Oamenii de ştiinţă ne asigură că în apariţia ei nu e nimic miraculos. O muscă ce trăeşte pe undeva, prin nişte peşteri ale Banatului şi pe malul Dunării. Autorităţile ungureşti şi sârbeşti din partea locului o cunoşteau. Ii căutau sistematic cuiburile, le afumau şi le distrugeau. Locuitorii din împrejurimi ştiau cum să se ferească de ea.

Din pricina războiului însă columbaca a fost neglijată. Şi în câţiva ani s'a înmulţit înspăimântător. Incât în grupuri mari cât norii, face escapade până'n depărtări îngrijorătoare.

Acuma desigur i se va da de leac şi oaspetelui acestuia nepoftit Locuitorii vor fi învăţaţi cum să-şi ferească vitele de neaşteptatul flagel.

Dar mă gândesc la bieţii oameni cari au fost luaţi pe neaşteptate de insecta decimatoare! Ce disperare pe sufletul lor văzând cu ochii cum li se duc vitele, bunele şi răbdătoarele tovarăşe de muncă, fără să fi fost în stare să le vină cu ceva într'ajutor.

Pe unde va fi fost vre-un „vitirinar", or fi alergat bieţii oameni şi la dânsul. Insă când „vitirinarul" a dat din umeri neputincios, par'că văd grupurile sătenilor, luându-o domol spre biserică şi spre locuinţa popei. Tot la bunul Dumnezeu dacă nu s'ar găsi vr'o mântuire! Tot la ei aleargă lumea, când cu cele lumeşti vede că nu-i dă de capăt.

Dar iată-i ajunşi la curtea popei şi iată-i uimiţi că până şi sfinţia sa e disperat: vita-i moare sub şopron şi prea sfântul se frământă de pomană şi înjură de toţi dracii iadului.

Şi-i văd atunci plecându-şi desnădăjduiţi grumazul sub noua povară a destinului; îi aud oftând din greu şi-i văd pornind fără nici o nădejde spre casa, unde moartea s'a încuibat din nou.

Sărmanul ţăran! De nu i-ar mai fi rămas dela strămoşi resemnarea...

Nomofylax.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Teatrul din Arad devenit cinematograf

Am arătat acum două zile, că direcţia maghiară a teatrului comunal din Arad a cerut consiliului comunal să'i încuviinţeze a transforma teatrul, pentru o sesiune, în cinematograf.

Iniţiativa directorului teatrului maghiar a fost luată din cauza că teatrul maghiar a început să meargă prost şi direcţiunea era ameninţată să renunţe la el şi să'i dea unei trupe române ti.

S'a constatat deci şi la Arad, că oricâtă populaţie maghiară au oraşele ardelene, a sosit timpul să se înlocuiască teatrul maghiar cu unul românesc, sau să funcţioneze paralel o trupă românească şi una ungurească.

Criza dela Arad am constatat-o şi la Oradea şi la Turda şi la Cluj, unde, în cazul din urmă, teatrul maghiar se susţine mai cu seamă din încasările cinematografelor directorului Ianovics. Este o criză foarte naturală, faţă de care noi nu putem rămânea nepăsători.

*

Trupele noastre de teatru, cari până acum erau oprite de direcţiunile maghiare de da măcar o reprezentaţie, cum a fost cazul la Oradea, au astăzi prilejul iniţiativelor celor mai norocoase.

In legătură cu criza teatrului maghiar din Arad a cărei soluţionare (ca şi la Cluj) s'a cutat într'o vreme prin reprezentaţii obscene ca aceea a „Reigen"-ului, aflăm dela corespondentul nostru din acel oraş, că o seamă dintre cetăţeni au protestat împotriva hotărârii consiliului comunal care a aprobat transformarea teatrului comunal în cinematograf unguresc.

Serbările istorice dela Blaj

In zilele de 14 şi 15 Maiu se vor ţine la Blaj mari serbări pentru comemorarea a celei de a 75-a aniversare a istoricei adunări ţinută pe Câmpia libertăţii la 3/15 Maiu 1848. Serbările organizate de către institutele de învăţământ din Blaj, se vor ţine cu următorul program:

I.

Luni, 14 Maiu st. n. 1923.

Ora 6 şi 8, dimineaţa: Primirea oaspeţilor în gara Blaj.

Ora 9 şi 12 dimineaţa Vizitarea institutelor din Blaj şi a locurilor istorice: Câmpul Libertăţii, mormintele tribunilor, etc.

Ora 15 şi 18, după masă: Producţii de gimnastică şi concursuri sportive.

Ora 18 şi 20, după masă: Concert dat de şcoalele din Blaj pentru elevii oaspeţi.

Ora 21 şi 22, după masă: Serata muzicală a Corului din Beiuş, condus de prof Tr. Hubic.

II.

Marţi, 15 Maiu st. n. 1923.

Ora 6 dimineaţa: Fanfara dela Bratei cutreeră străzile oraşului, cântând în onoarea zilei.

Ora 8 dimineaţa: Liturghie Solemnă şi Te-Deum în Catedrala Mitropoliei.

Ora 10 dimineaţa: Cortegiu istorie-etnografic, reprezentând icoane din 1848 şi viaţa de astăzi a datelor din ţinutul Blajului.

Ora 10 şi jum. dimineaţa: Ieşire solemnă la Piatra Libertăţii şi la mormântul lui Axente Severu, prefect de legiune.

Ora 15 după masă: Intreceri amicale de oină şi football între elevi.

Ora 18 după masă: Concert festiv pentru public. Se va cânta: „Ercuieanul", compoziţia maestrului Mureşianu. Şi alte piese muzicale.

Notă: Doritorii de a participa la serbări sunt rugaţi să-şi avizeze sosirea cel mai târziu până la 10 Maiu st. n., la adresa: Traian German, directorul Internatului de fete, Blaj.

Cursuri de perfecţionare pentru medici

Facultatea de Medicină din Cluj ţine cursuri de perfecţionare pentru medici începând cu ziua de 11 Iunie 1923, şi cu durată de 3 săptămâni. Programul cursurilor se poate ceti în toate revistele medicale din ţară şi se află distribuite la directoratele regionale şi la medicii primari de judeţ. Facultatea din Cluj a intervenit la Directoratul General şi la Directoratele Regionale pentru acordarea concediilor pe acest timp. Directoratul Regional de Ocrotire din Cluj a pus la dispoziţia Facultăţii pentru încartiruirea medicilor Institutul Surorilor de Ocrotire, unde vor avea locuinţa gratuită 79 medici. Se va organiza o popotă la acest institut aşa, încât locuinţa gratuită, alimentaţia favorabilă, face posibilă participarea în număr mare a medicilor. Toţi medicii cari doresc să ia parte la aceste cursuri, să se anunţe cel mai târziu la 1 Iunie la Prof. Dr. Iuliu Haţieganu, Clinica Medicală, pentru a se putea asigura încartiruirea. Medicii, cari se presintă fără a se anunţa, se vor îngriji singuri de locuinţă.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cărţi noui

Liviu Rebreanu, Plicul. Piesă în 3 acte. Editura „Cartea Românească" 18 Lei.

Autorul cunoscutelor romane „Ion" şi „Pădurea spânzuraţilor" e mai pu in fericit în piese de teatru „Ion", care a obţinut marele premiu Năsturel al Academiei române şi a ajuns la a 17-a mie de exemplare e un succes, care compensează linia evident scoborâtoare a „Cadrilului", deşi comedia premiată, ca şi acum, a „Plicului".

Dl Rebreanu a vrut să redea un aspect interesant al vremii de azi: ridicarea bruscă şi insolentă a falşilor oameni noi, simpli parvenţi demagogi, dar Dsa nu are darul creării de personagii vii, care să vorbească şi să acţioneze în mod tipic, într'un conflict nou şi caracteristic. Fiind aşa, decât să cadă sprijinit pe propriile-i mijloace, dl Rebreanu a preferat să reediteze dialogul şi acţiunea marelui nostru satiric, Caragiale. Decât, totdeauna copia nu are valoarea originalului.

De ce bunul romancier perzistă să-şi compromită meritata lui reputaţie, călcând în domenii, care nu-i sunt proprii?

*

Prof. Dr. G. Marinescu, Viaţa, sufletul şi opera lui Pasteur. (1822—1895.) Editura „Cartea Românească", 20 lei.

Marele nostru neurolog a găsit frumoase şi simţite cuvinte ca să comemoreze pe cel mai mare binefăcător al omenirii. Cum arar se întâmplă unui savant, D-rul Marinescu nu s'a mărginit să demonstreze pe larg şi cu detalii de specialist inutile marelui public descoperirile unui inovator în ştiinţă de talia lui Pasteur, ei a povestit, cu o deosebită putere de evocare, viaţa şi sbuciumul sufletesc al eroului, care a fost şi un fierbinte patriot şi un iubitor de familie. Pe urmă, sco orându-se la mijloacele de înţelegere ale noastre, ale tuturor, D-rul Marinescu arată limpede cum au decurs lucrările lui Pasteur şi care e valoarea lor în progresul ştiinţei şi aplicarea lor în viaţa omenirii.

Cartea de faţă e un model de monografie asupra unei personalităţi de geniu.

*

Elena din Ardeal: Din inima ţării. Poezii. Editura „Cartea Românească", Diciosânmărtin. — Preţul 10 lei.

Ardealul e patria poeziilor eroice şi naţionale. E de ajuns să pomenim pe Mureşianu şi pe Goga.

Un glas mai modest, ascuns sub pseudonimul „Elena din Ardeal", se înalţă să cânte, cu accente simpatice de sinceritate, dar fără stăpânirea mijloacelor de expresie, cu cari ne-am obişnuit azi, dragostea de ţară, de trecutul ei, de peisagiile ei, de bucuria de a se fi eliberat acum de sub jugul strein.

Apropierea de ritmul şi vocabularul poporan dau uneori avânt şi căldură versurilor de obiceiu stângace ale volumului.:

„Doinele, suratele,
Ce le cântă satele
Din lunca cu florile,
Când vin sărbătorile"...

(Doinele pag. 13).

Socotim volumul ca o dovadă îmbucurătoare a simţirii româneşti din Ardealul înfiorat încă de fericirea desrobirii şi a unirii cu fraţii mai de mult liberi

*

I. Simionescu, Spre Polul Sudic. 2 lei.

E numărul 8, seria C, din biblioteca, ce corespunde într'adevăr titlului ei, care e în acelaşi timp un program: „Cunoştinţe folositoare". D-l I. Simionescu, rectorul Universităţii din Iaşi şi un admirabil popularizator de ştiinţă, ne descrie simplu, dar clar şi metodic, cum e la Polul sudic şi cu ce greutaţi şi eroism s'au făcut expediţiile într'acolo, până ce fericitul Amundsen a implantat steagul norvegian, în 1911, la locul dorit de aceştia.

Broşura nu ne dă numai „cunoştinţe folositoare" despre Polul sudic, ci şi o serie întrag de înălţătoare exemple despre puterea de voinţă şi de sacrificiu a exploratorilor eroici.

*

— **Biblioteca agricolă populară. Nr. 7. Ce este viţa de vie, de I. C. Teodorescu. Nr. 8. Cultivaţi legume de D. I. Ştefănescu. 4. lei un număr.**

Tot în grupa publicaţiilor utile sunt şi volumaşele din „Biblioteca agricolă populară". Ea pune la îndemâna cititorilor tot ce e necesar pentru a cunoaşte şi folosi cultura pământului.

CONDAMNAREA IREDENTISMULUI MAGHIAR

Dl deputat Géza Kiss recunoaşte că în Ardeal renumite cercuri ungureşti fac iredentism şi instigaţii şi condamnă fapte cari sunt îndreptate contra Statului.

In numărul de eri al ziarului nostru am publicat o interesantă convorbire cu d-l Géza Kiss, profesor universitar şi deputat maghiar din Ardeal.

In opiniunile şi constatările exprimate de d-l Kiss asupra iredentismului şi agitaţiilor îndreptate contra statului pe cari le săvîrşesc agenţii regimului horthyst şi ai la tiundiarilor maghiari din Ardeal, sunt adevăruri asupra cărora se cuvine să stăruim.

Astfel în legătură cu incidentele puse la cale de guvernul maghiar la graniţele celorlalte state, d-l Géza Kiss a făcut o declaraţiune de o deosebită însemnătate pentrucă ea ne lămureşte asupra intenţiunilor guvernului horthyst şi în acelaş timp pune în gardă populaţia maghiară din România faţă de încercările de agitaţie şi de instigaţie ale Budapestei.

„Faptele de această natură, cari se repetă stăruitor, dovedesc — spune d-l Kiss — un sistem politic pe care guvernul dela Budapesta îl acceptă. Asemenea sisteme, însă, nu se pot susţine, iar politica actuală a unui guvern maghiar va duce la faliment.

Conducătorii Ungariei trebue să fie odată convinşi în mod cinstit că numai o înţelegere sinceră cu statele vecine va asigura Ungariei un loc bun în concertul Europei".

Trecând apoi la iredentismul cu care sunt întreţinute, fie de oameni plătiti de guvernul maghiar, fie de magnaţi unguri din Ardeal, massele maghiare, d-l Géza Kiss osândeşte această acţiune care nu poate să aducă decât ură între cetăţenii aceleaşi ţări.

Cea mai bună politică a ungurilor din Ardeal ar fi să nu facă politică, spune d-l Géza Kiss.

„Trebuie să lucrăm, să producem şi să ne afirmăm ca o naţionalitate de ordine, continuă d-sa contribuind cu sforţările la statornicirea armoniei obşteşti, care asigurând liniştea ţării ne va asigura şi nouă ungurilor liniştea şi condiţiunile pentru a ne satisface cerinţele în marginile drepturilor ce se cuvin tuturor cetăţenilor unei ţări civilizate.

Opiniile şi declaraţiunile d-lui Géza Kis sunt de o importanţă care nu poate scăpa nimănui, fiindcă ele confirmă toate cele spuse şi demascate de noi în privinţa agitaţiilor iredentiste maghiare.

Ele dovedesc în acelaş timp că între conducătorii ungurilor din Ardeal sunt unii cari văd lucrurile foarte înţelept şi aşa cum sunt şi înţeleg să le expună pentru a lămuri opinia publică maghiară şi, lămurind-o, să împiedice opera de instigaţie a agenţilor regentului Horthy şi să pună populaţia maghiară din Ardeal la adăpost de propagandă împotriva statului român.

Este de dorit şi deopotrivă în interesul maghiarilor şi românilor să se dea toată atenţiunea sforţărilor cari se fac pentru realizarea unei sincere colaborări între noi şi unguri.

SITUAŢIA POLITICA şi ECONOMICA A BANATULUI

Partidul naţional aproape inexistent în Banat.

Populaţia Banatului sprijineşte toate actele guvernului pentru consolidarea ţărei. Situaţia românilor din Banatul sârbesc. Exproprierile şi improprietăririle în Banat. Soluţionarea problemei canalului Bega.

Cu ocazia inaugurărei monumentului lui Gh. Pop de Băseşti a venit în Ardeal împreună cu ceilalţi miniştri şi d-l Aurel Cosma, ministrul lucrărilor publice.

In trenul ministerial care mergea la Băseşti am putut vedea pe d-l Cosma căruia solicitându-i o convorbire, D-sa mi-a acordat-o cu toată plăcerea.

Iată ce ne-a declarat d-l ministru Cosma în chestia situaţiei politice şi economice a Banatului :

•

„Banatul era pentru formarea unui nou partid regnicolar care să contrabalanseze şi să risipească regionalismul.

O dovadă despre aceasta este faptul că, sub presidenţia mea s'a ţinut o adunare a Banatului, adunare în care am cerut unirea fără condiţii a Ardealului cu patria-mamă.

La un moment dat, întreaga organizaţie a partidului naţional din Banat, pe care o prezidam eu, a intrat în partidul liberal după el regionalismul devenise aproape o josincă pentru naţionaliştii din Ardealul propriu zis.

Poporul îşi formează convingeri şi-şi dirijează acţiunile lui după oamenii pe care îi cunoaşte, după oamenii eşiţi din rândurile lui şi apreciaţi de ei în cursul vremei. Aşa se şi explică pentruce în acţiunea mea, am fost urmat de toţi cei pe cari îi conduceam.

Noi, bănăţenii am fost cei dintâi cari am rupt cu trecutul şi am căutat contopirea cu un partid din vechiul regat.

Şi de oare ce majoritatea vechiului regat era reprezentată prin partidul liberal, ne-am contopit cu acest partid — pentru totdeauna.

Gestul acesta al nostru a fost a probat de întreg Banatul şi dovada cea mai bună ese că cu ocazia alegerilor, în întreg Banatul au fost aleşi numai 2 senatori şi 2 deputaţi naţionalişti.

La Sasca a reuşit Vaida care a făcut presiuni cumplite.

S'a afiliat cu socialiştii şi cu comuniştii şi a început o propagandă cu adevărat revoluţionară.

Numai datorită acestora d-l Vaida s'a putut alege la Sasca.

D-l Sever Bocu, care făcuse anticameră pe la diferiţi miniştrii liberali şi pe la mine, s'a putut alege numai pentrucă nu i-am făcut contrapropagandă nepunându-şi nici contra-candidat.

„Care a situaţia de la alegeri încoace, Excelenţă ?

„De atunci încoace, partidul liberal îşi înfăptueşte punct cu punct programul său şi făgăduinţele sale. Populaţia Banatului vede aceasta.

In special, prin executarea reformei agrare care s'a produs anul trecut în Banat populaţia s'a convins că acest partid e cel mai util intereselor sale şi aşa se explică faptul că populaţia ţine la acest partid şi că aderează la orice manifestaţie politică a lui.

După ce noi trecusem la partidul liberal, naţionaliştii (regionalişti) au devenit inexistenţi.

Acum de curând însă, d-l Bocu dornic de şefie, a venit şi a înjghebat acolo o organizaţie care din cauza elementelor eterogene din care se compune nu poate lucra.

Oamenii cari nu pot ieşi din ori sontul îngust în care au trăit în era ungurească, cari nu cunosc viaţa neamului întreg, cari nu cunosc instituţiunile, progresul şi bărbaţii mari politici din vechiul Regat şi nu se pot lepăda de mentalitatea ungurească în care au trăit, perzistă şi acum, în mod inconştient în sistemele unui trecut păcătos şi antinaţional, iată o latură psihologică a puţinilor bănăţeni cari îşi fac apariţia sub eticheta partidului naţional.

In afară de aceasta, mai sunt ici-colea câtiva fascinaţi de unele persoane cari în trecut au dus în contestabil o luptă frumoasă contra ungurilor (admiratori personali ai d-lor Vaida şi Maniu).

In al treilea rând vin cei ambiţioşi, cuprinşi de veleităţi de mărire precum şi acei cari au fost şi sunt veşnic vânători de situaţii, fie ele de ordin politic ori material.

Cunosc între ei oameni cari până în momentul ultim păstrau o atitudine politică dubioasă, pentru ca stând la răspântie, în momentul decisiv, să poată merge cu acel partid care va fi chemat la putere.

Asemenea e cazul d-lui Sever Bocu, „şeful".

Şefia a început să renteze, pentru că numai acestor împrejurări le poate mulţumi că a fost ales în consiliul de administraţie a unor bănci din Timişoara, asigurându-şi astfel venituri de mai multe zeci de mii de lei pe an.

Dovada slăbiciunei acestui partid a făcut-o şi întrunirea din Timişoara, de după Paşti, pentru care cu luni înainte se făcuseră cele mai vaste pregătiri, trimiţându-se emisari până în cel din urmă cătun al Banatului.

Rezultatul a fost că la această întrunire s'a putut vedea, din întreg Banatul, că veniseră abia vre o 200 de ţărani (în total cam 1000 de participanţi) şi aceştia veniţi de curiozitate pentru că bănăţenilor le plac foare mult întrunirile. Au luat parte la această întrunire d-nii Vaida, Maniu, Lupu, statul major al organizaţiei lor şi socialiştii lor şi socialiştii din Timişoara cari fiind chiar atunci în grevă, n'aveau nici ei altceva mai bun de făcut decât să-şi stâmpere — curiozitatea la întrunirea unui partid de opoziţie .

Populaţia Banatului este pretutindeni paşnică şi iubitoare de ordine ; îşi caută de munca câmpului sporit în urma aplicărei reformei agrare iar guvernul sprijinit de această populaţie duce pas cu pas înainte consolidarea ţărei.

Este adorabilă naivitatea opoziţiei care crede în venirea apropiată la putere, cu mijloacele demagogice şi ale scandalurilor de stradă de care poporul nostru a fost şi este străină.

Aducând în discuţie această importantă chestiune, Excelenţa sa, d-l Ministru Cosma, ne-a făcut următoarele importante declaraţii.

„Este de dorit ca satele noastre din Serbia să'şi întreţină şi pe mai departe şcoalele şi bisericele lor. Suntem siguri că unicul deputat român la Belgrad, d-l Jianu, va fi de mare folos populaţiei româneşti de acolo.

Mai este de o deosebită importanţă economică, aranjarea chestiunei canalului Bege, care dela Timişoara până la revărsarea sa în Torontalul sârbesc fiind navigabil, face o legătură minunată între Timişoara şi Becicherecul Mare. O comisiune mixtă a tratat în mai multe rânduri principiile unui aranjament potrivit exigenţelor economice.

Comisia aceasta astăzi, e pe cale să evalueze averea totală a „Societăţei pentru regularea apelor Timiş-Bega" pentru a se şti cât din această avere revine fiecărui stat. In acelaş timp, se va garanta de către ambele părţi, traficul de persoane şi de mărfuri de pe canalul Bega care stă în strânsă legătură cu societatea mai sus pomenită. A ceastă societate este făcută pentru a împiedica inundaţiile care se întâmplă pe ambele teritorii.

„In Banat exproprierea este total executată. Ţăranii au căpătat pretutindeni loturile lor.

Ca în multe părţi ale ţărei statul a dat ţăranilor harnici, pe lângă loturile obişnuite, şi alte terenuri sub formă de arendă forţată.

Iată deci mulţumirea populaţiei. La aceasta se mai adaugă reforma impozitelor, cari aduce ordine şi legalitate în această privinţă. Aceasta constitue un mare avantaj. pentru noi ardelenii şi bănăţenii pentru că după cum se ştie, la noi, în baza legilor ungureşti, impozitele erau cu mult mai mari decât în restul ţărei".

Cu aceste declaraţii s'a încheiat convorbirea ce am avut'o cu d-l ministru Cosma.

ŞT. PAUL

POLITICA DE PARTID şi POLITICA NEAMULUI

Ce nu poate înţelege partidul naţional.

Sunt mii de oameni cari nu înţeleg să-şi păstreze cumpătul nici în cele mai înălţătoare clipe; oamenii partidului naţional şi-au făcut o tristă specialitate din a terfeli măreţia tuturor momentelor naţionale din ultimii ani. In ceremonia încoronării dela Alba-Iulia au aruncat pata soioasă a cunoscutei abţineri; din prilejul comemorărei aceluia ce a fost conducătorul politic al poporului român din Ardeal până la unire, deasemeni caută să strecoare hidoase calcule politice.

E bine cunoscut că partidul naţional a pretins să prezideze la serbările dela Băseşti, şi numai opoziţia neclintită şi cuminte a familiei marelui român dispărut, a putut evita nepăcutul spectacol al unui bâlciu politic de partid la picioarele modestului monument ridicat lui „Badea Gheorghe".

Dar partidul şi partizanii dlui Iuliu Maniu nu se lasă bătuţi. Dacă nu li s'a îngăduit să facă licitaţie la mormântul lui Gheorghe Pop, la gazeta partidului îşi pot permite orice. Şi astfel dl Sever Dan, secretarul partidului naţional, crede nimerit să scrie :

„Credinţa lui, care o viaţă întreagă nu s'a clintit, să ne înveţe, să nu descurajăm nici noi, pentrucă ăşti cinci ani de unire nu au revărsat toate bunătăţile lumeşti asupra noastră. Va veni vremea socotelilor şi a osândelor.

„Ceice au făcut ca anii de miere ai unirei să fie ani de blestem şi ceice au înşelat iluziile lui badea Gheorghe şi atâtora altora, cari au închis ochii spunând, că „şi-au văzut visul cu ochii" de-acum pot pleca liniştiţi în faţa Domnului — toţi aceştia nu vor scăpa de socoteli şi de osândă, în ceasul cel mare al răfuelii".

Regretăm desigur împreună cu dl Sever Dan că cei cinci ani de unire „nu au revărsat toate bunătăţile lumei" asupra d-sale şi prietinilor d-sale. Epoca falmosului „Consiliu Dirigent" a fost prea scurtă, şi nu toţi au avut prevederea dlui Romul Boilă, pentru a nu jindui astăzi după ea.

Dar nu înţelegem la cine face aluzie cu „anii de blestem ai unirii" şi cu „osânda ceasului celui mare al răfuielii". Pentrucă acei ce au înşelat mai întâi iluziile lui „Badea George" au fost însăşi conducătorii partidului naţional, cari nici n'au voit să audă când George Pop de Băseşti a declarat la Alba-Iulia „terminată misiunea politică a partidului naţional".

„Badea George", cu spiritul lui cumpănit şi luminat, ne cunostea îndestul, pentru a-şi da seama că perpetuarea partidului naţional, ca partid politic în România întregită, nu poate duce decât la transformarea „anilor de miere" ai începutului, în ani de „blestem". Dar dl Sever Dan, n'a înţeles că e imprudent să amintească de iluziile înşelate ale lui Gheorghe Pop, pentruca mai apoi să invoce „vechea noastră solidaritate ardelenească" desigur pentru partidul naţional. Secretarul de azi al partidului takisto-naţional, n'a putut nici în aceste clipe de ploasă colaborare să se desbrace de haina urât mirositoare a bucătarului de partid, preocupat numai de succulenţa sosurilor electorale, îndelung jinduite. Cu atât mai rău pentru dl Sever Dan şi partidul naţional, care n'au înţeles că la Băseşti nu se serbătoreşte un partid ci memoria unui om care a făcut numai politica neamului.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Noui teatre românești în Ardeal

Reorganizarea teatrală în provinciile alipite. Un proect binevenit al dlui ministru C. Banu. Ardealul va fi împărțit în circumscripții teatrale, inaugurându-se teatre românești în toate orașele cu teatre maghiare.

Confratele „Aradi Hirlap" din Arad publică interesante destăinuiri ale primarului de acolo, dl dr. I. Robu, care s'a întors acum dela conferința convocată la ministerul artelor pentru reorganizarea teatrelor din provinciile alipite. O hotărâre definitivă nu s'a adus încă, trebuind înlăi să se hotărască planul funcționării noilor teatre și să se împartă provincia Ardealului în circumscripții. Proectul d-lui ministru C. Banu prevede, ca în fiecare circumscripție se înființeze câte o trupă românească ambulantă. Existența acestor trupe va fi asigurată prin aceea, că vor juca în mai multe orașe. Astfel circumscripția teatrală a Aradului va cuprinde Aradul, Timișoara, Lugojul, Caransebeșul și toate comunele urbane din partea locului.

Conferința a numit o comisie, care să elaboreze proectul definitiv.

*

La aceste declarații ale d-lui primar dr. I. Robu, trebue să adăogăm că într'adevăr a fost nevoe de a se veni cu proectul acesta, întrucât în afară de Cluj, Ardealul nu are nicăeri un teatru românesc, în timp ce numărul teatrelor maghiare este de opt.

Amintim, că aceste teatre ungurești au pus mereu piedeci trupelor noastre cari voiau să dea câteva reprezentanții pe scenele ungurești, cari de fapt sunt scene comunale, fiind proprietatea respectivului oraș. Cazul dela Oradea este edificator.

*

Proiectul dlui ministru C. Banu nu atacă însă cele opt teatre ungurești. Dimpotrivă li-a asigurat existența, într'un moment când toate erau pe marginea prăpastiei. Știm adică, că toate cele opt teatre maghiare sunt pe cale de a fi închise din lipsă de fonduri. Cazul dela Orade, unde s'a cerut orașului un ajutor de 300.000, îl cunoaștem. Am arătat deasemenea situația teatrului maghiar din Arad, care, pentru ca să poată ființa înainte, a hotărât zilele acestea să se transforme pentru o stagiune în cinematograf.

Situația teatrelor maghiare este aceeași pretutindeni.

Și iacă, că într'un asemenea moment critic ministerul artelor le asigură existența, pentrucă înființând teatre românești în aceleași localități ale teatrelor maghiare, a hotărât totodată, ca nouile noastre teatre să ființeze paralel cu cele maghiare. S'a hotărât astfel menținerea teatrelor ungurești într'un timp, când acestea erau să se închidă dela sine.

Ele vor trebui numai, să cedeze pentru un egal număr de reprezentații, scena care nu este a lor ci a comunei.

*

Vedem totuși, că hotărârea dlui ministru Banu nu este pe placul, presei maghiare. Ziarul din Arad pe care l-am citat, ne anunță, că asociația teatrelor ungurești va protesta contra reorganizării teatrelor din această provincie.

Se protestează cum vedem împotriva înființării de teatre românești și aceasta de către aceleași teatre maghiare cari întrebuințând săli de teatru cari sunt ale comunei românești, nu se sfiesc să ceară și ajutoare bănești dela contribuabilii români.

◆ INFORMAȚII ◆

— **Secarea mlaștinilor din Banat.** La Vârșeț au avut loc tratativele între delegații României și delegații Jugoslaviei relativ la secarea mlaștinilor din Banat.

Discuțiile între delegațiuni au durat câteva zile și au dus la o perfectă înțelegere, așa că lucrările pentru secarea mlaștinilor vor începe în cel mai scurt timp.

— **Petrolul sub ocupație.** Din rapoartele oficiale ale ocupațiunei germane în Muntenia, găsim date interesante cu privirea exploatării de petrol din regiunile noastre petrolifere. Nemții ajunseseră la sfârșitul lui 1917 să intensifice producțiunea până la 2594 vagoane pe zi de la 335 sonde în producție.

Lucrau 60 militari germani, 420 prizonieri români și 1.100 civili.

— **Timișoara. — Un inginer excroc.** Parchetul din Timișoara a dat ordin de urmărire contra inginerului Arpad Keszely, care a ridicat dela o bancă din Timișoara 100.000 de lei cu poliță falșe și a fugit apoi din România.

— **Refacerea stăvilarului de pe Someș.** Finanțarea lucrărilor de reparare a stavilarului de lângă Cluj al Someșului care a fost rupt în împrejurările cunoscute cu ocazia creșterii din săptămânile trecute a apelor, a fost împărțită între comună și morile de pe malul canalului. Comuna va suporta 23 la sută din cheltueli, iar întreprinderile pomenite 77 la sută. Lucrările de alttel au început și continuă cu multă asiduitate.

— **Congresul artiștilor maghiari.** Azi s'a început în localitate congresul artiștilor dramatici unguri din Ardeal.

— **In cursul săptămânii acestela** se va deschide Marele Magazin „Parisian", care va fi cel mai mare magazin al Ardealului și organizat după modelul magazinelor mondiale. Avantagiile speciale ale magazinului consistă în faptul că publicul va putea găsi în acelaș loc toate cele ce dorește și, cum se zvonește, cu prețuri foarte convenabile.

*

Biroul Populației din Cluj, Calea Victoriei înștiințează toate instituțiile Financiare, Comerciale și Industriale că imediat să prezinte complectate fișa index. Formularele aceste se găsesc de vânzare la librăria Anca.

*

De vânzare ettin 30 acții a Băncii Centrale. Adresa la ziar.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Apă pentru scaldă și spălat amestecată cu Mack Kaiser Borax fragezește pielea. 2475-3.

Doamna Maria Lt. Colonel Budescu, profund impresionată de omagiile supreme ce i s-au adus defunctului său soț Eugen, — roagă On. Comandament, Corpul Ofițeresc, pe soldații și reangajații Cercului de Recrutare, pe toți cunoscuții cari au ținut să-i exprime condoleanțele lor și pe acei buni camarazi cari s'au îngrijit cu o duioasă atenție de funerariile făcute, să primească expresiunea recunoștinței și a mulțumirilor sale.

— **Plecări.** Dl. Simionescu directorul general al finanțelor, din Cluj, a plecat la Dej unde va face o inspecție.

— **Sosire.** Mâine sosește la Cluj dl. Stefănescu, prefectul jud. Cojocna.

— **Dela Soc. „Iarnik-Bârseanu".** „Toți membri comitetului societății româno-cehoslovace „Jarnik-Bârseanu" sunt rugați a lua parte la ședința ce va avea loc astăzi în 8 V. 1923 la orele 8 și jum. seara în una din camerile cafenelei „Europa".

Arestare unui contrabandist de țigări. Ieri a fost arestat și dus la serviciul de siguranță din Cluj chelnerul Al. Leder din Arad la care au fost găsite țigări în valoare de 30.000, aduse clandestin din Ungaria. Numitul contrabandist a căutat să mituească pe agentul care l-a prins, dar fără rezultat.

Dela Soc. „Mormintele Eroilor". Comitetul Central al Soc. „Mormintele Eroilor" roagă pe toți membrii în întârziere cu plata cotizațiunei anuale, să o achite. Totodată apelează în mod călduros la toți bunii români să se înscrie membri ai Societății, cotizația lor anuală fiind de 24 lei împlinindu-și astfel o sfântă datorie de pietate și recunoștință națională față de eroii morți pentru întregirea neamului.

Ofrandele și înscrierile se vor trimite pe adresa Soc. „Mormintele Eroilor" localului „Salvarea" Spitalul Mihai Vodă.

De la Românii din Serbia

In urma demersurilor făcute de dl dr. Ioan Bianu, singurul deputat al românilor din Jugoslavia, Românii din Sâu-Mihai acuzați de revoltă contra autorităților comunale, au fost puși în libertate după o lună de închisoare. Curtea de Apel din Novisat a liberat în 30 Aprilie pe cei șase arestați (Trifu Țăran, Dimitrie Tăpălagă, Panta Ardelean, Panta Gătălanț, Lazăr Muntean și Vasa Ardelean) rămânând ca sentința definitivă să se aducă mai târziu.

*

„Graiul Românesc", organul partidului român din Jugoslavia anunță, că în curând se va face între România și Jugoslavia o nouă legătură de comunicație, între Timișoara și Becicherec, pe canalul Bega cu vaporul.

„Reuniunea de cântări" a românilor ortodoxi din Nicolinc (Banatul sârbesc) a aranjat Duminecă, de Sf. Gheorghe, un reușit concert pentru serbarea hramului bisericii lor. S'a cântat diferite cântece poporale românești și s'a jucat piesa „Sâmbăta Morților" de T. V. Păcățian.

*

— **Știri de la întreceri: Diana - Franzbrantwein a învins pe toată linia.** 2475—2

*

Românii din Alibunar, cărturari și țărani, au convocat săptămâna trecută o adunare publică în care au hotărât să adere la partidul român din regatul S. H. S. S'a constituit o secție locală a partidului, în frunte cu dl Emil (Milan) Giau, președinte, Teodor Topli ean, țăran, vicepreședinte, Zârla Andrei secretar, Iosif Stingu casier, Simeon Laț cu, învățător, ca notar.

Partidul român din Alibunar numără până acum vre-o 400 de membri.

*

— **Ciocolata de fiert**

Kandia

este unică. Și de cea mai bună calitate. 2778—1

*

Acelaș ziar ne informează, că dintre deputații Iugoslaviei 85 sunt țărani, 48 funcționari, 44 avocați, 15 ziariști, 12 mari proprietari, 7 ingineri 6 meșteșugari, un fabricant și un dentist.

*

— **Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein.** 2475—1

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru. Prețuri ettine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Amplificarea apaductului Cluj

Aprobarea ministerului

Se știe că proectul amplificării apaductului din localitate, împreună cu planurile stabilite de consiliul comunal și specialiștii orașului, au fost înaintate consiliului tehnic din București, pentru a fi studiate și aprobate. Acest foc a găsit planurile bune și în consecință și-a dat avizul. Ministerul pe baza acestui aviz a aprobat în totul aceste lucrări comunicând aceasta primăriei locale. Directorul apaductului, dl inginer Savu, ne comunică că lucrările technice, cu toată nevoia de a fi cât mai în grabă începute, nu vor putea porni de cât în luna August. Aceasta din cauză că se va face licitațiune publică pentru darea în antrepriză a acestor lucrări, și aceasta conform legei contabilității va dura o lună de zile. Oferta care se va aproba de consiliu și contractele ce se vor încheia se vor înainta ministerului care urmează să le aprobe. Lucrările technice începute astfel în August, nu vor putea fi terminate înainte de începerea ternei.

Reapariția ziarului „Solidaritatea"

Se știe că din pricina greutăților materiale, ziarul „Solidaritatea" singurul ziar românesc din Arad fusese nevoit să-și înceteze apariția.

Cu ziua de 3 Mai această gazetă își face reapariția grație străduințelor lăudabile ale unui grup de intelectuali din Arad.

In articolul prin care își anunță reapariția, ziarul își deslușește astfel rostul;

Străină de vrajba taberelor politice, fără să fie slujnica vr'unui om influent, „Solidaritatea" va continua să apară — cinstit, românește, fără să tămâieze, fără să injure. Va fi gazetă de informații; se va ocupa, mai cu seamă, de nevoile acestui ținut, dar va fi, mai presus de toate, o gazetă de de propagandă națională și culturală.

Salutăm cu bucurie reapariția acestei gazete românești al cărei rol poate fi atât de însemnat la granița apuseană a țării.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

S'a deschis localitatea de vară grădina otelului „CENTRAL" (Palatul Banffi). Dejun variat. In fiecare Duminică dimineața dela oarele 10 concert al capelei de musică militară. 2222 Lloyd

Ultima oră telegrafică

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

București (Rador) — Dl. Vintilă Brătianu ministrul de finanțe a plecat să inspecteze lucrările comisiunilor fiscale de recensământ din provincie.

Intreruperea tratativelor comerciale româno-ruse.

Tratativele româno--ruse pentru comerțul basarabean s'au întrerupt întru cât delegații ruși au cerut statului român să recunoască republica sovietică.

•

Musca columbacă continuă să facă ravagii în județele din Muntenia, și aproape au dispărut în Oltenia.

Investirea noilor episcopi.

Joi se va face investirea episcopilor Triteanu de Roman, Theodorescu, de Constanța, Niculescu de Buzău, și Cotlarciuc de Cetatea-Albă.

Curioasa moarte a unui sătean.

Aseară săteanul Zamfir din comuna Otopeiu (Ilfo) a fost lovit de un automobil care a dispărut și l'a lăsat rănit în mijlocul șoselei. Victima fiind transportată într'o căruță la spital a fost lovită și ucisă de un alt automobil.

Desmințirea pretinsei crize din guvern.

Ziarul „Lupta" publică un interview cu dl ministru Văitoianu care declară că criza din guvern este inexistentă, iar știrile ziarelor sunt fanteziste întrucât relațiile d-sale cu dl ministru Mârzescu sunt normale. Reforma administrativă se va depune Marți în Cameră.

•

Ziarul „Viitorul" anunțând proiectul amânării plăților comercianților în străinătate anunță că guvernul va obliga în schimb pe comercianți să reducă simțitor prețul obiectelor importate.

Unde va fi așezat mormântul Soldatului Necunoscut.

Ministrul de război a decis să așeze mormântul soldatului necunoscut în parcul Carol. Solemnitatea se va face la 16 Mai.

•

Dl ministru Alex. Constantinescu a fost primit eri în audiență la M. S. Regele.

EXTERNE

Lausanne — Cercurile politice afirmă că Rusia sovietică nu mai poate fi considerată ca făcând parte din conferință.

Cinstirea unor savanți români

Lyon — Universitatea locală a remis deploma de onoare profesorilor români Iorga, Cantacuzino și Racoviță.

Iminente turburări în Rusia

Belgrad — Ziarul „Novilist" publică o știre din sursă diplomatică care arată că actuala vizită a mareșalului Foch este în legătură cu inspectarea frontului rusesc și așteptarea de mare turburări în Rusia, turburări ce se crede că se vor produce imediat după moartea lui Lenin.

Răspunsul Franței și Belgiei la nota Germanici

Propunerile Germaniei sunt inacceptabile

Paris. — **Nota franco-belgiană remisă Duminecă seara ambasadorului german din Paris, stabilind că Germania a călcat obligațiunile și justificând acțiunea franceză în Ruhr, acuză Germania de rezistența pasivă în Ruhr și declară că actualele propuneri sunt inacceptabile, întrucât se oferă sfertul sumelor stabilite în acordul dela Londra iar Franța și Belgia vor refuza să reducă despăgubirile fără compensația reducerii datoriilor interaliate. Astfel Belgia și Franța vor continua să rămâie ruinate iar Germania va construi noui șosele, fabrici și căi ferate. Apoi oferta germană este foarte elastică și realmente este de 15 miliarde, scăzându-se dobânzile și amortizarea. Apoi nota arată că garanțiile luate nu pot fi abandonate iar declarația pentru garanția Franței sunt foarte vagi.**

In general, nota germană, dacă ar fi luată în considerație, ar duce sigur la distrugerea tratatului dela Versailles.

•

Berlin. — **Presa germană comentează răspunsul francez arătând, că sunt posibile noui tratative, întrucât nota franceză nu refuză categoric tratativele.**

„Allgemeine Zeitung" crede că se va aștepta răspunsul celorlalte state interesate la reparații, întrucât Germania înțelege să trateze cu toți aliații la olaltă.

Prelungirea tratatului militar româno-cehoslovac

Praga — Eri s'a semnat protocolul prin care se prelungește pe încă trei ani tratatul de alianță defensivă între România și Cehoslovacia.

•

Berlin — Ziarele anunță că Vineri se va ține n mare conferință discutându-se asupra politicei externe în Reichtag și asupra răspunsului aliaților care a fost înmânat Duminică seara ambasadorului german la Paris.

•

Londra — Cercurile oficiale socotesc că oferta germană este absolut insuficientă. Probabil că Anglia va răspunde confirmând numai primirea notei și continuând politica sa neutrală.

•

Londra — In cercurile londoneze se atribue o importanță extraordinară politică vizitei Suveranilor englezi la Roma unde au plecat de Sâmbătă.

•

Cairo — Se anunță că fostul sultan a părăsit Meca plecând în Elveția.

Riga — Starea lui Lenin s'a agravat.

•

Stokholm — Ziarele anunță că Krassin e decis să părăsească guvernul sovietic întrucât congresul sovietelor a respins propunerile sale economice. Deasemenea congresul a respins candidatura lui Cicerin în comitetul central.

Micșorarea numărului bodegilor din Cluj

Revizuirea brevetelor de băuturi spiritoase

Se știe că în urma generozității excesive cu care consiliul dirigent a acordat tuturor, acelora ce cereau brevete pentru băuturi spiritoase, numărul localurilor din Cluj în care se consumă aceste băuturi, este dublu astăzi, față de numărul localurilor de acest fel, de înainte de război. Pe vremea consiliului dirigent, numai cine n'a vrut n'a căpătat autorizație de a deschide bodegă sau carciumă, indiferent cine ar fi fost petiționarul sau dacă avea sau nu certificatele cerute de legile și de regulamentale în vigoare.

Așa se explică cum toate orașele și satele Ardealului sunt cotropite azi de cârciume și bodegi ținute de străini în special evrei.

Această situație nu mai putea fi tolerată din două motive: în primul loc numărul prea mare al cârciumilor a provocat sporirea ravagiilor alcoolismului în special la sate și în al doilea rând aproape în întregime comerțul cu băuturile spirtuoase a fost acaparat de străini.

In față acestei situații, directoratul general al finanțelor din Cluj, în urma indicațiilor primite de la Ministerul de finanțe a hotărît revizuirea tuturor brevetelor pentru vânzarea băuturilor spirtuoase și imediata anulare a acelora care vor fi găsite în neregulă.

Această măsură s'a luat pentru întreg Ardealul. In ceia ce privește Clujul revizuirea acestor brevete e pe cele de a fi terminată.

După constatările făcute de organele din Cluj ale Ministerului de finanțe, până acum se crede că cel puțin jumătate din brevetele existente în Cluj vor fi anulate fiind obținute fără îndeplinirea prescripțiunilor legale.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii
2853

Linia ferată Salonta-Chișinău

Ea va fi pusă în circulație la 1 Iunie a. c.

Contrar svonurilor tendențioase și informațiilor mincinoase apărute în unele ziare, a cărora mersului lucrărilor liniei ferate Salonta-Mare—Chișinău, lucrările acestei linii sunt aproape terminate și punerea ei în circulație se va face negreșit la 1 Iunie a. c. Pentru inspirarea acestor svonuri dl Octavian Popp, directorul regional din Arad, a dat confratelui „Solidaritatea" din acelor oraș, interesante amănunte, din care spicuim cele de mai jos:

Lucrările de execuție a liniei Salonta—Chișineu se găsesc în ultima lună așa că la 1 Iunie cel mai târziu, numita porțiune de linie va fi dată circulației. Porțiunea în curs de execuție are o întindere de maxim 7 km. și cu actualul personal s'a ajuns în ultimul timp la cel puțin montarea a 500 m. linie zilnic. Pentru terminarea cât mai urgentă a acestor lucrări, s'a luat măsuri să circule din ambele părți trenuri de lucru cu echipe de lucrători și ca complectare vă pot spune, că, din direcția Salonta circulă un tren, iar din direcția noastră circulă zilnic trei trenuri, intensificându-se astfel lucrările cât mai mult posibil. De altfel astăzi nu se lucrează decât la montarea liniei, căci întregile lucrări de rambleament și de blement sunt complect terminate.

Deasemenea s'au terminat și lucrările podurilor de peste ambele Crișuri, din a căror cauză am fost întârziați în darea spre exploatare a unei linii cu o însemnătate atât de vitală pentru Arad, cât și pentru Oradea-Mare.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desemnuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Viaduță 3. Telefon 1-47.
Resmălțuim oglinzi stricate.

Cassa de Economie „AGRAR“ S. A.

Târgul-Mureș.

Capital propriu 24.000.000.— Lei

SUCURSALE: Miercuria-Ciuc, Gheorgeni, Tg.-Săcuilor, Ludoșul-Mureș, Aiud, Miercuria-Niraj, Praid, Sft. Gheorghe, Cristur, Odorheiu.

În urma autorizațiunei sale efeptuiază cel mai favorabil remiteri pe toate pieţile străine. Eliberează cecuri și acreditive asupra pieţile mondiale.

◆

Cecurile sale în devise sunt primite din partea Oficiilor Vamale ca plăți.

◆

Să ocupă cu toate afacerile bancare. După depuneri plăteşte dobânde favorabile și le replătește fără preavis de denunț.

◆

Acordă crediturl contra acceptațiuni și în cont curent.
Intreprinde financiarea transacțiunilor mai mari. 2770

Procuri și Contracte

de serviciu fm. noui

legi advocațiale

se găsește la

Librăria „CARTEA ROMÂNEASCĂ“

Piața Unirii No. 7.

Administrația Căminului Studențesc Cluj.

Concurs.

Căminul Studențesc Universitar din Cluj, Str. Avram Iancu Nrul 9—11, publică concurs pentru 250 stângeni de lemn calitatea I și 25 vagoane cărbuni pe anul bugetar curent cu terminul de 20 Mai a. c.

Informații la Administrația între orele 12—1 d. m.

Reflectanții sunt rugați a-și înainta ofertele sub plic până la data de mai sus.

Cluj, la 3 Mai 1923.

Constantin Popoviciu
Administrator.

2767 Reclama 2968

Magazin de păpuși **Speciale** Lingerie pentru femei

„Hercules“

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cadouri și lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.

Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.

Aranjamente „Tetra“ complecte.

Papuci glace pentru papuși 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeești și pentru păpuși, produse proprii, în prețul tuturor solide. Intreprindem ajurări de mașini.

Preț-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.

Lloyd 2660

La

Cafeneaua Metropol

se vor relua în fiecare săptămână de 4 ori, **concertele orchestrii** de la „Opera română“ sub conducerea maestrului FRITZ THALER.

◆

Seratele de tombola se continuă regulat în fiecare Marți și Joi. 2768

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann

furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Tablile de asbest „Meteor“

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1924 1683

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

1290-3

Din domeniul autonomiilor ardelenești

— Scandalul și iredentismul dela Corporația industrială din Cluj. —

Robia seculară a poporului român din Ardeal s'a manifestat în ultima analiză în faptul că profesiunile industriale și comerciale au fost *monopolizate* de către Unguri și Sași și astfel cucerirea vieții economice din partea noastră întâmpină atâtea greutăți neînvinse încât o acțiune energică din partea legislatorilor noștri se pretinde în mod imperios.

Pentru ilustrarea stărilor noastre în industrie, după 4 ani de stat românesc, vom arăta situația *Corporației industriale* din Cluj, care suntem siguri că se află reprodusă și în alte centre urbane.

Corporație industrială, după legea ungurească încă în vigoare, este totalitatea industrașilor, cari profesează un ram oarecare industrial în baza calificației industriale și în baza brevetului de industriaș.

Această corporație are la Cluj 2000 membri și există dela anul 1860. In tot timpul acesta Comitetul acestei corporații nu înregistrează măcar un singur membru român cu toatecă întâlnim între membrii fundatori și industriași români.

In tot anul este obligată să țină o adunare generală. Dela luarea imperiului aceasta corporație nu a ținut adunare generală până în anul acesta, când se aștepta dela conducătorii de până acuma să la contact și cu industriașii români și să dea și românilor un număr competent de membri în noul comitet.

Aceasta corporație, investită cu cele mai eminente drepturi de autoritate industrială (prin urmare: autoritate oficială publică) a continuat în 4 ani de zile cea mai izolată activitate de elementul românesc și, îngrădită în autonomia sa abuzivă, a bruscat în multe cazuri autoritățile noastre, a condus aproape independent toată viața industriala din Cluj și a adus sentințe în baza legilor ungurești asupra industriașilor români în ungurește într'o cameră, unde pe pereți stau atârnate tablourile lui Kossuth Lajos și Bartha Miklos.

La intervenția profesorului Anton Domide abia anul acesta au dispărut acele tablouri și au fost înlocuite cu tablourile Măiestăților Lor Regale.

Era înainte de prevăzut că la adunarea generală, pe care fostul comitet a amânat-o 4 ani de zile în mod abuziv, Românii și o parte considerabilă a industriașilor unguri vor trage la răspundere vechiul comitet care îngrădindu-se de orice contact cu autoritățile române, au neglijat atâtea interese profesionale ale industriașilor.

In 2 zile de adunare generală acel comitet a primit vot de blam, a fost îndrumat să-și dea demisia și cu toate acestea, traducând fals anumite statute din lumea veche, s-a permis a face alegeri noui, realegându-se ei pe ei din nou și desconsiderând reparticiparea demonstrativă a majorității industriașilor la alegeri, între cari în locul prim toți românii, fără escepțiune.

Față de dispozițiile și îndrumările autorităților noastre au făcut declarații repetite în plină adunare că ei, adică vechiul comitet a lui Apáthhy și Hevesi, nu recunosc competința Românilor, nici a autorităților de a le ordona lor, cari se bucură de „autonomie seculară“.

Alegerile de la Corporația industrială, ținute în 6 Maiu, au recurs, conduse esclusiv de vechiul comitet și necontrolate de nici o comisie și de nici un delegat al adunării generale. După acest joc, vechiul comitet, care nu a fost descărcat de vechiul bilanț, cărula nu i-s'a primit proiectul de buget și care a primit cel mai categoric vot de blam, a avut cutezanța să se realeagă cu 322 de voturi, luate prin teroare și în lipsa celor 1800 industriași.

Abuzurile, ce s'au perândat 4 ani dea-rândul sub titlul de autonomie, trebuesc curmate în mod radical, cu atât mai vârtos că se pot reglementa prin însași legile ungurești.

Facem o întrebare absolut firească și legală: Pentru ce nu s'ar putea învesti cu aceste drepturi eminente de autoritate industrială.

Reuniunile existente ale industriașilor noștri români?!

Dar numai ca să nu alterăm legea ungurească care s'a îngrijit de toate privilegiile pe seama acelora, cari ne-au desnaționalisat orașele și cari ne-au desconsiderat chiar și în domeniul cel mai sfânt al muncii și a libertății muncii?!

Argus.

Răspândiți „Infrățirea“

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Marți: Dansatoarea Barberina. Partea II.
Miercuri: Floarea Indiei.
Joi: Geniu și Depravare.
Vineri: Căpitanul Monroe.
Sâmbătă: Dragoste de țigan.
Duminecă: Tanja.

Cinema Universității

Marți: Geniu și Depravare.
Miercuri: Casa dispărută.
Joi: Detto.
Vineri: Crima în Varieteu.
Sâmbătă: Detto.
Duminecă: Detto.

Cinema Urania

Marți: Casa Fiorilor.
Miercuri: Detto.
Joi: Frumoasa fără suflet.
Vineri: Detto.
Sâmbătă: Fellah, copilul părăsit.
Duminecă: Detto.

CITIȚI PAGINA 8-a

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Șine de C. F.
Se caută de vânzare
Typ 5, 7, 9, 12, 14
Ofertele se trimite la agenție de publ. MERCUR St. Sarindar 12, București, Sub „Schinen"
2775

Cea mai fina crema pentru ghete

Bijuteria „SINGHER"
Bucuresti, Str. Carol No. 86
Anunță clientela din intreaga țară că i-a sosit un mare transport de ceasornice pardesiuri de vară bărbătești și de damă, bluze de mătase, ghete, bumbac, șifon, stambă, pantaloni, genți și altele, vânzandule numai prin boneuri. 2774

Catalog românesc
la
LIBRARIA LEPAGE
Cluj. 2744-3

Nr. 358—1923.

Publicațiune.

In ziua de 6 Iunie 1923 ora 10 dimineața se va ține la primăria din Teacă licitație publică pentru repararatura, marirea și transformarea grajdului comunal și edificarea unei șuri.

Preț de strigare pentru grajdul comunal 47092 Lei
pentru sura 8347 Lei

Garanție 10% de la preț de strigare.
Supraoferte nu se admit.

Se va avea în vedere Art. 72—83 din legea contabilității publice.

Informațiuni se pot lua în ori ce zi de lucru de la primăria.

2773 Primăria comunala Teacă.

Banca Generală a Țării Românești

Societate Anonimă
București

Activ — **Bilanțul general încheiat la 31 Decemvrie 1922** — Pasiv

		Lei	B.		Lei	B.
Cassa numerar, cupoane, disponibil Banca Națională		49.309.543	05	Capital	60.000.000	—
Fonduri publice, acțiuni și participațiuni		113.356.139	88	Fond de rezervă	49.410.000	—
Portofoliu — Efecte scontate — în portofoliu lei	21.384.984.05			„ „ pensiuni	1.501.693	90
Portofoliu — Efecte scontate — Reescontate „	65.179.055.60	86.564.039	65	Angajamente pentru efecte reescontate la B. N. R.	319.755.915	55
Efecte de cont curent „	366.063.763.25			Conturi curente și depuneri	567.004.782	38
Conturi curente		786.750.760	37	Dividende neplătite	1.505.240	—
Imobile urbane și rurale		47.083.411	60	Dispozitiuni de plată	18.245.751	10
Mobilier		1	—	Angajamente pentru avaluri	41.279.410.95	
Debitori pentru avaluri	41.279.410.95			Diverse conturi	107.016.596	20
Diverse conturi		58.133.023	09	Beneficiul net: report din 1921	2.676.272.77	
				Beneficiul anului 1922	14.080.666.74	16.756.939	51
		1.141.196.918	64			1.141.196.918	64
Conturi de ordine:				**Conturi de ordine:**			
Depozite de titluri		209.485.212	97	Clienți depozite de titluri		209.485.212	97
Mărfuri în gaj, ipoteci cesiuni, garanții diverse		417.300.165	08	„ mărfuri în gaj, ipoteci, cesiuni, garanții diverse		417.300.165	08
Efecte cont curent — în portofoliu	111.486.903.30			Clienți efecte cont curent		366.063.763	25
Efecte cont curent — Reescontate	254.576.859.95	366.063.763	25	„ monde străine în depozit		10.457.091	09
Monede străine în depozit		10.457.091	09	Angajamente participațiuni în curs		47.512.500	—
Angajamente participațiuni		47.512.500	—				
		1.050.818.732	39			1.050.818.732	39

Președintele consiliul de administrație, **C. R. Manolescu.** Prim-director, **M. A. Georgescu,** Director, **P. Ștefănescu.**

Șeful serviciului contabilității, expert-contabil **George Georgescu.**

Verificat și găsit în conformitate cu scriptele și realitatea,

Censori: N. Butculescu, expert contabil; **Th. Asian, St. Lambru, I. D. Benzal, Col. N. Stambulescu,**

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE

Debit — **Incheiat la 31 Decemvrie 1922** — Credit

		Lei	B.		Lei	B.
Cheltueli de administrație:						
Salarii, gratificații, diverse		18.961.908	02	Report din anul 1921	2,676.272	77
Amortizări, imobile și mobilier	960.149.87			Dobânzi, comis., scont, devize, venitul fond publice, etc.	45.627.467	93
„ asi creanțe dubioase	11.624.743.30	12.584.893	17			
Beneficiu net:						
Report din 1921	2.676.272.77					
Beneficiu net pe 1922	14.080.666.74	16.756.939	51			
		48.303.740	70		48.303.740	70

Președintele consiliului de administrație, **C. R. Manolescu,** Prim-director, **M. A. Georgescu,** Director, **P. Ștefănescu,**

Șeful contabilității, expert-contabil **George Georgescu.**

Verificat și găsit în conformitate cu scriptele și realitatea,

2776 Cenzori: **N. Butculescu,** expert-contabil; **Th. Asian, St. Lambru, I. D. Benzal, Col. N. Stambulescu.**

AUTO-MECANICA **S. R. A. LEONIDA & Co.** **UNITE**
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

O instituţiune utilă

— Soc. „Fauna“ —

La Cluj s'a înfiinţat încă în primăvara anului trecut o Societate numita „Fauna“ cu scop de a da o înflorire mai mare cultivărei animalelor nici domestice (găini, raţe, gâşte, curci, porumbei, curcani, epuri, capre, câini, porci, etc.) Societatea a crezut a realiza acest scop pe două căi: Pe deoparte strângând contactul crescătorilor prin şedinţele şi expoziţiile ce le-a aranjat; pe de altă parte redactând o revistă de specialitate intitulată „Fauna“. Foloasele cari se pot realiza la noi în ţară, din cultivarea sistematică şi raţională a animalelor domestice sunt enorme şi ne limităm la enumerarea celor mai evidente:

1. Carnea animalelor de rasă este atât calitativ, cât şi cantitativ, superioară.

2. Ouăle sunt mai mari şi mai multe.

3. Prin exteriorul lor distins, aceste animale sunt un element estetic în curtea fiecărula.

4. Crescătorii abonaţi nu cheltuesc banii pe nimicuri ci îşi dau toată silinţa pentru perfecţionarea acestor animale.

Revista „Fauna“ apare lunar, este foarte îngrijită, cu un exterior artistic si cu un conţinut orginal şi foarte bun, cu ilustraţiuni de primul rang.

Ar fi de dorit ca întreaga suflare românească să se grupeze în jurul acestei Asociaţiuni pentru a putea da avânt acestei ramuri economice şi ar fi mai ales de dorite ca Statul Român, să ia măsurile necesare pentru înfiinţarea unei ferme crescătorii model, în care să se găsească tot felul de păsări şi animale domestice, şi de unde crescătorii să se poată aproviziona cu ouă şi animale.

Societatea „Fauna“ va aranja în Septembrie a. c. o expoziţie mare la Cluj la care vor lua parte şi statele vecine. Pentru acest motiv dorim ca cei ce sunt crescători de animale domestice să se înscrie în această societate, pentru ca societatea „Fauna“ să aibă toată evidenţa animalelor domestice din ţara noastră. Toţi cei ce se interesează să se adreseze la sediul societăţii Calea Moţilor Nr. 21, societăţei „Fauna“, care va pune pe toţi în curent cu toată mişcarea societăţei.

In anul 1923, luna Mai 10, la orele 5 p. m., în grădina „Zaizon“ pe strada Calea Moţilor Nr. 30 Cluj, se va ţine o adunare generală şi rugăm ca cei cari doresc a lua parte la această adunare să avizeze la timp societatea pentru a putea îngriji de locuinţă.

Ştiri din Banat

Măsuri împotriva muştei „Columbaca“

La noi — şi după cum suntem informaţi şi în judeţele oltene | s'a ivit periculoasa muscă „columbaca“. Deocamdată ele nu au făcut pagube prea mari, dar Institutul zootehnic din localitate s'a îngrijit totuşi, luând măsuri de prevedere. Ţăranii noştri sunt sfătuiţi să nu-şi prea lase vitele ziua pe câmp, iar când sânt siliţi să facă acest lucru, să aprindă gunoae pentru a face cât mai mult fum.

Un nou denunţ împotriva băncii „Lloyd“

Azi d. Pavel Csány, directorul băncii generale din localitate, a depus o plângere la parchet împotriva băncii „Lloyd“ pentru suma de 40.000 Lei ce banca falimentată îi datora pentru nişte asemnări de coroane a unui comerciant din Budapesta. Denunţul dlui Csány este îndreptat împotriva foştilor directori ai băncii, „Eduar, Schönberg, Hering Gustav, Miklein şi Zoltan Hajdu, şi cere punerea sub sechestru a averei acestora.

Nu se urcă preţul cărnei

Ieri o delegaţie a măcelarilor din localitate s'a prezentat domnului prefect al judeţului, cerând majorarea preţurilor cărnii. In această privinţă domnul prefect a avut azi o consfătuire cu domnul şef-primar şi, de comun acord, au hotărât să respingă cererea măcelarilor.

Jocuri de hazard

Plutonierul poliţist Gh. Degan fiind însărcinat cu facerea de razii a intrat azi noapte la cafeneaua Royal, unde a găsit mai mulţi indivizi jucând jocuri de hazard. Banii au fost confiscaţi, iar cei prezenţi luaţi pe listă şi înaintaţi prefecturii de poliţie.

Atragem cu această ocazie atenţia organelor noastre poliţieneşti asupra casei cu no. 13 din strada I. Văcărescu, unde o bandă sistematic organizată ademeneşte pe cei creduli şi-i jefuie, în sensul cel mai strict al cuvântului, de toţi banii ce i au asupra lor.

Corespondent.

CONGRESUL voluntarilor la Arad

Voluntarii bănăţeni şi arădani vor ţinea la Arad, în 27 şi 28 cri. un congres care, va fi prezidat de A. S. R. Principele Moştenitor. La congres va fi reprezentaţi foştii legionari din toată ţara. Comitetul organizator a adresat invitaţii şi reprezentanţilor statelor în legiunile cărora au servit voluntarii români.

Programul congresului a fost înaintat centralei din Cluj pentru aprobare.

CITIŢI „INFRAŢIREA“

Intâmplări din Cluj

Sinuciderea unei fete bătrâne

Acum câteva zile vecinii d-rei Elisabeta Almaşy din str. Scărilor No. 9, au fost atraşi de nişte ţipete disperate ce veneau din camerele locuite de către sus zisa d-ră căţiva vecini forţând uşa care era încuiată, au pătruns înănăuntru unde au găsit sbătânduse pe podele pe d-ra Almaşy. Cei prezenţi înţelegând că la mijloc e vorba de o sinucidere, au ridicat şi transportat imediat pe nenorocita sinucigaşă la Clinica Medicală, unde după 24 de ore de chinuri a sucombat, fără ca să poată da cuiva vre-o lămurire asupra cauzelor ce-au determinat-o să comită acest act disperat.

Dl Medic legist Mişu Kernbach făcând autopsia cadavrului, a stabilit că moartea a provenit în urma unei intoxicaţii cu sodă caustică.

Din ancheta poliţiei reese că D-ra Almaşy şi-a pus capăt zilelor din cauză că până la vârsta de 32 de ani nu se măritase.

Un furt la dl O. Goga

Sâmbătă dimineaţa poliţia centrală a primit o telegramă dela postul de jandarmi Ciucea prin care se anunţa că la vila d-lui Octavian Goga, din acea comună, în noaptea precedentă a fost spart garajul de către nişte necunoscuţi cari au furat piese de automobil în valoare de 20.000 lei.

Poliţia noastră făcând cercetări până seara a reuşit să aresteze pe hoţ, care nu e altul decât un ceferist.

Hoţul a fost înaintat sub escortă postului de jandarmi Ciucea, pentru continuarea cercetărilor.

Furt

Comerciantul gravor Soly Sándor din Str. Nicolae Iorga No. 2, a reclamat poliţiei centrale că Duminică după amiază în timp ce D-sa se afla în oraş împreună cu familia, nişte necunoscuţi au spart uşile locuinţei sale dela sus zisa adresă, şi i-au furat suma de 10.000 lei dintr'un scrin precum şi mai multe obiecte casnice pe cari până în prezent nu le-a evaluat.

Poliţia face mari sforţări pentru prinderea hoţilor dintr'al căror număr face parte şi un servitor al păgubaşului.

Hoţi prinşi

Comerciantul de cereale Szilagyi Márton din Cal. Dorobanţilor No. 5 a reclamat poliţiei că din magazia prăvăliei sale s'a furat în noaptea de Duminică spre Luni o cantitate de cereale în valoare de aproape 10.000 lei.

Poliţia începând cercetările au reuşit să aresteze pe făptuitori anume Gheorghe şi Toma Flek originari din com. Feleak, tocmai în momentul când aceştia voiau să vândă cerealele furate unor săteni.

Diverse

Magazinul de lemne „Kalcit“ din localitate a reclamat poliţiei pe trei ţigani lăutari cărora le-a furnizat de mai multe luni zece m. c. lemne de foc, pe cari ţiganii nu le-au plătit nici până în prezent.

La interogator ţiganii au declarat că aceste lemne le-au fost dăruite de către dl Iosif Blum directorul întreprinderei, cărula la rândul lor, i-au cântat pe gratis la mai multe chefuri.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul III. No. 793 • 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI Joi 10 1923 Mai

CLUJ 1. 7926

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 92
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

SIBIU

Guvernul și Ardealul

Intre acuzațiile pe cari partidul național le-a adus cu mai multă stăruință guvernului și pe care a căutat s'o exploateze mai mult a fost aceia că guvernul de azi nu s'a simțit dator să facă nimic pentru Ardeal și că dimpotrivă prin toate măsurile luate, el a voit să persecute cu orice preț acest ținut.

Evident acuzația este cu totul ridiculă pentrucă nimeni nu poate gândi să persecute o parte din țară sau să protejeze pe alta fiindcă toate ținuturile românești au același drept la solicitudinea guvernului, oricare ar fi el.

Dar guvernarea de un an și jumătate a partidului liberal este atât de fecundă în fapte deopotrivă de folositoare pentru toate ținuturile pământului românesc, încât orice învinuire se găsește spulberată subt puterea lor.

Fără să facem o expunere a întregei opere de guvernare realizată în decurs de un an de către partidul liberal, vom reaminti unele din măsurile privitoare la Ardeal pe cari guvernul actual le-a luat tocmai pentru a rezolvi pe cât este posibil problemele de căpetenie de aci și a satisface necesitățile populației ardelene.

Astfel, guvernul a luat măsuri pentru a grăbi realizarea reformei agrare în Ardeal, care se îndeplinea foarte greu și inexact.

Simplificând formalitățile și dând imboldul necesar, guvernul a izbutit ca în curs de un an să desăvârșească lucrările de expropriere. In toate județele s'au făcut exproprierile potrivit dispozițiunilor legei, iar în foarte multe din ele țăranii au și intrat în posesiunea pământului la care au drept.

In vreme ce desăvârșea această mare operă de dreptate națională și socială, guvernul lucra temeinic pentru rezolvirea celorlalte probleme specifice Ardealului. Așa de pildă, el a modificat regimul de export pentru a creia economiei ardelene posibilitățile de desvoltare și de expansiune.

Incurajând capitalul și inițiativa românească de aci, guvernul a înțeles să creieze condițiuni prielnice pentruca industria, comerțul și finanța națională să ocupe în viața economică a Ardealului locul la care au drept.

In același timp a îmbunătățit transporturile pe calea ferată, trimițând în Ardeal vagoanele cari rămăseseră prin vechiul regat și sporind parcul de vagoane după necesitățile de transport de aci. Deasemeni a alocat credite pentru construiri de linii ferate noui, între cari trebue să amintim linia Salonta—Chișinău din jud. Bihor care va fi dată în circulație la 1 Iunie a. c.

Dar în vreme ce guvernul înțelegea prin aceste măsuri să dea un nou essor economiei Ardealului, el se preocupa și de chestiunea culturală de o însemnătate atât de mare aci.

In sensul acesta guvernul a hotărât sume importante pentru clădirea de noui localuri de școală la orașe și sate, a înființat numeroase școli profesionale, licee și a pus la dispoziția Universității din Cluj fonduri pentru creiarea de noui cămine studențești, laboratoare și cumpărarea de materiale didactice.

Deasemeni a pus la dispoziția Soc. Scriitorilor români câteva sute de mii de lei pentru a organiza ședători literare și artistice în diferitele orașe ardelene.

Toate aceste fapte — și cum spuneam mai sus nu enumerăm tot ce s'a făcut—dovedesc cât de adâncă este preocuparea guvernului pentru interesele și nevoile Ardealului.

Intelegând că spre Ardeal trebue să se îndrepte cu deosebire grija sa, pentrucă aci avem datoria să întărim stăpânirea românească, guvernul a știut să lucreze pentru a da energiei naționale putința să se afirme.

In fața acestor fapte, minciuna și agitația stearpă n'au putut prin de.

Intreaga lume românească din Ardeal, prețuind tot ce s'a făcut pentru consolidarea stăpânirii românești aci și pentru rezolvirea problemelor ardelenești, încunjură guvernul cu încrederea și sprijinul

Istoricul Lupaș și Consiliul Dirigent

Mergând să vorbească și d-l Lupaș la întrunirile din vechiul Regat ale partidului național „regnicolar", — adică tachizat — ne închipuiam că cel puțin d-sa, ca istoric, va căuta argumente pentru politica pe care vrea s'o sprijine mai mult în trecutul decât în prezentul partidului național. Și ne închipuiam aceasta cu atât mai vârtos cu cât vorbind despre trecutul partidului național d-l Lupaș putea să înfățișeze celor din vechiul Regat și tot ce se desprinde mai frumos și mai înălțător din istoria românilor ardeleni.

Așa, de pildă, vorbind Duminecă la Craiova, adică chiar în ziua când aproape zece mii de români erau adunați la mormântul din Băsești, ce prilej minunat avea „istoricul Lupaș de a invia în fața „regătenilor" cele mai strălucite momente din istoria așa de sbuciumată a românismului militant.

Să fi vorbit la Craiova numai despre epoca Memorandului, și ar fi fost de ajuns ca politicianul care însoțește istoricul să provoace oarecare indulgență și pentru epigonii cari se agită astăzi în numele vechiului partid național.

Din admirația nestârșită pe care ar fi trezit-o marile figuri epice ale luptelor naționale din Ardeal: Ioan Rațiu, Vasile Lucaci și Gheorghe Pop de Băsești, ar fi căzut un pic de simpatie și pentru pigmeii cari încearcă să ducă pe umerii lor povara unui așa de glorios trecut.

Dar, pentrucă politicianul merge înainte și istoricul pe urmă, d-l Lupaș a crezut că nimic nu poate recomanda mai bine Ardealul în fața vechiului Regat decât faimoasa epocă a Consiliului Dirigent.

Când, prin urmare, la Băsești, o țară întreagă se împărtășia în jurul unui mormânt cu marile pilde de idealism din istoria rezistențelor noastre naționale, istoricul Lupaș căzuse în extaz la Craiova vorbind despre isprăvile Consiliului Dirigent.

„Activitatea Consiliului Dirigent e o cinste pentru noi, fiindcă e cea mai frumoasă guvernare pe care a putut s'o aibe vreo provincie românească", — *a declarat istoricul Lupaș în extazul care-l cuprinsese.*

Și, gândindu-ne mai bine, înțelegem că d-l Lupaș, ca istoric conștiincios, nu putea vorbi în ziua comemorării de la Băsești de cât despre Consiliul Dirigent.

Căci în ziua aceia, două epoci își stăteau față în față: una care s'a închis în mormântul din Băsești și alta pe care a inaugurat-o Consiliul Dirigent. Una închinată idealismului, alta închinată afacerilor și procopselei.

Una făcută din luptă și mucenicie pentru românism, alta făcută din concesii și tranzacții în paguba românismului.

Și când deci, la Băsești, se proslăvia idealismul celor cari au creiat prima epocă, d-l Lupaș nu putea vorbi la Craiova decât despre ceea ce explică și caracterisează mai mult a doua epocă din viața Ardealului.

D-l Lupaș știe mai bine decât noi că una este vechiul partid național al cărui întreg suflet stă închis în mormântul din Băsești și alta este partidul național de astăzi al cărui suflet trebue căutat în arhivele Consiliului Dirigent.

Pentru partidul național care a vorbit la Craiova Consiliul Dirigent este totul. El îi este obârșia, el îi este programul, el îi este sîngurul și supremul tel, — și d-l Lupaș și-a îndeplinit o datorie de istorie când, în loc să vorbiască despre epoca Memorandului, a vorbit despre epoca Consiliului Dirigent.

Făcând așa, d-sa a caratcerizat prezentul fără să profaneze nimic din trecutul partidului național.

Opera pozitivă a guvernului și incapacitatea opoziției, judecate de presa din Praga

„Prager Presse" despre incapacitatea opoziției din România, despre amenințarea Regelui cu revoluție și despre atâțarea funcționarilor publici — Noua constituție nu e rea, noi am fi făcut una și mai reacționară, — declară un deputat din partidul național —

„Prager Presse", ziarul guvernamental din Praga care a manifestat României o simpatie continuă, se ocupă în numărul său din 6 crt. de situația politică dela noi și are cuvinte juste despre ceeace se petrece azi la noi în țară.

Vorbind despre noua sesiune a parlamentului român, spune că deși s'a votat noua Constituție parlamentul n'a putut fi disolvat, întrucât este chemat să aducă o seamă de legi pe cari **nici un partid din România nu este în stare să le aducă. Legiferarea parlamentului și guvernului actual este o necesitate pe care numai partidul liberal o poate săvârși.** E vorbă printre altele despre reforma administrativă, care va aduce o largă descentralizare, dar numai întrucât aceasta nu va atinge interesele naționale. **„Principiile** (actualului guvern) **culminează într'un puternic manifestat naționalism și în naționalizarea generală a vieții economice"** — spune ziarul din Praga.

In continuare, vorbind despre reforma administrativă, ziarul din Praga adaugă, că nici domnul Al. Vaida nu este pentru o autonomie generală, întrucât aceasta ar însemna maghiarizarea Ardealului. (Se referă la interviewul dat de domnul Al. Vaida lui „Aradi Hirlap"). Constatăm în legătură cu aceasta, că politica celorlalți membri ai partidului și a „Patriei" diferă de principiile domnului Al. Vaida. (Vezi articolul de fond din „Patria" de Vineri seara, prin care, vorbindu-se de noul primar al Clujului, se cere autonomia orașelor ardelene.

Reforma administrativă văzută rău numai de partidul naționalist și unguri

„Proiectul legii reformei administrative — continuă „Prager Presse" — a fost elaborat după aceste principii ale intereselor de stat. Am avut ocazie să vorbim despre acest proiect și cu reprezentanții Germanilor, cari ni-au arătat, că noua reformă este în general foarte bună".

Singurii cari o combat sunt ungurii și domnul Vaida când nu vorbește lui „Prager Presse"!

Politica economică a guvernului și dezastrul politicei economice a opoziției

Trecând la chestiunea naționalizării economiei din România, „Prager Presse" constată, că singur partidul liberal poate face această naționalizare.

„Partidele oposiționiste sunt financiarmente foarte slabe și chiar ajunse la putere, n'ar putea face naționalizarea. Partidul național a încercat-o în Transilvania, dar fără vr'o urmare. La fel s'a sfârșit și politica financiară din vechiul regat a partidului poporului al generalului Averescu, cu un deplin fiasco. **Partidului țărănist îi lipsesc nu numai bani, ci și financiarii instruiți pentru ca să poată salva în sens național interesele României pe teren economic. Pe acest teren opoziția combate politica financiară a liberalilor, fără ca ea să aibă posibilitatea de a face ceva mai bun".**

„Când guvernarea ajunsese în cea mai mare parte în mâinile partidului național, ministrul de finanțe de atunci, Dr. Aurel Vlad și ministrul industriei, Dr. Victor Bontescu, au voit în iarna anilor 1919—1920, să lichideze Banca Națională, pentru ca să o schimbe cu una a statului, de fapt însă pentrucă este înființată cu capital liberal și condusă de liberali. Gândească acum oricine, ce haos se producea prin aceasta în finanțele statului mult zdruncinate și indeosebi în întreaga economie. Partidul țărănist duce o luptă deschisă împotriva instituțiilor financiare și industriale liberale și ar **vrea să le înlocuiască cu cooperative.**

Ca teorie aceasta e frumos, de fapt însă s'ar da o lovitură economiei naționale, pentrucă prin cooperative nu se poate desvolta nici o mare industrie, care în această țare o necesitate imperioasă."

„Prager Presse" constată după toate aceste, că lupta opoziției e pornită din interese materiale. Dar „partidul dela putere ține întâi să'și realizeze programul (naționalizarea României) **și nu se va retrage pentrucă opoziția dă tot mai multe semne că e fără rost, în politica țării".**

Constituția cea nouă nu'l tocmai rea — declară opoziția

Arată apoi, că opoziția, în lupta sa contra guvernului s'a întemeiat o vreme pe noua constituție. „Guvernarea nu s'a dat însă bătută iar azi, **constituția nu le pare nici oposiționiștilor prea rea. „Noi am fi făcut-o mult mai reacționară",** ni-a spus un deputat din partidul național, — adaogă ziarul din Praga.

Partidele din opoziție au amenințat pe rege cu revoluția

„După Constituție, s'au pus speranțe în Coroană, care a fost amenințată prea mult și prea insolent

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

cu „revoluția". Totuși Regele a sancționat noua constituție, fără să se intimideze de „revoluție". S'au pus apoi speranțe în agitațiile antisemite ale studenților, fără să'și dea seamă, că o guvernare nu poate fi răsturnată cu asemenea declarații."

Greva funcționarilor, opera opoziției

„Acum trei zile (articolul e datat la începutul lui Mai, Nota noastră) a explodat o nouă bombă, dela care se aștepta cu certitudine prăbușirea guvernării. Se proclamase greva generală a funcționarilor publici. Situația funcționarilor nu este de bună seamă excelentă, aparența n'a fost însă fericit aleasă. **Actualul guvern a dat până astăzi pentru îmbunătățirea situației materiale a funcționarilor un miliard și jumătate lei și a prevăzut în noul buget, pentru același scop, alte 500 de milioane, carî se vor împărți chiar acum.** In asemenea împrejurări nu este de mirare, că greva n'a reușit; abia o foarte mică parte a funcționarilor s'au declarat fățiș pentru ea."

*

Aprecierile ziarului guvernului cehoslovac asupra activității guvernului actual, le-am reprodus cu titlu de document, spre a arăta cum judecă alții, o gazetă prietenă statului român, opera guvernării actuale și nesăbuita campanie antiromânească a acelora, cari veniți la putere, n'ar putea realiza nimic din câte actualul guvern a înfăptuit în scurta vreme de când este în fruntea țării.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

File de calendar

O propunere...

Societatea scriitorilor români în turneu prin Ardeal, ne spune o tânără gazetă studențească — „Cultura nouă" de care ne-am ocupat în coloanele noastre — „a avut prilej să se ocupe de anumite cărți de propagandă maghiară, strecurate în școli și fățiș dușmane nouă. Erau lucruri atât de vădit ostile statului nostru, încât Societatea Scriitorilor Români, cu toată dorința de a se abține dela manifestările politice mai ales în Ardeal — s'a simțit nevoită să publice un comunicat".

Societatea scriitorilor români, a trebuit să dea numai o raită prin Ardeal, pentru a vedea dela prima aruncare de ochi, ceia ce noi de atâta amar de vreme, arătam scriitorilor noștri.

Dar nu despre asta vreau să mă ocup aici. Căci zadarnic am mai cere luări de măsuri severe și aplicarea lor cu toată rigurozitatea. Propaganda prin cărți e un balaur cu atâtea capete câte cărți pot lansa toate birourile de propagandă dintr'o țară neamică.

Poți suprima câte vrei dintre aceste capete, poți să le suprimi pe toate chiar — așa ceva însă e mai problematic — de geaba: Teascurile tipografiilor budapestane sunt gata să scoată la moment alte mii la loc.

Tot e bună de ceva că dă de furcă șarpelui până nu-și scoate noui le capete. Insă ia închipuiți-vă un alt balaur cu tot atâtea mii de capete, ba chiar cu mult mai multe, venind în ajutorul voinicului cu spada. Ia închipuiți-vă o luptă crâncenă: între cele două uriașe reptile înfricoșătoare.

Inchipuiți-vă tot Ardealul și toată Basarabia și toată Bucovina invadate de cărțile românești.

Inchipuiți-vă apărând deodată ziare românești în toate orașele de seamă ale țărei. Inchipuiți-vă, nu numai societatea scriitorilor români și nu numai grupul scriitorilor din jurul revistei „Gândirea", dar toată scriitorimea, toți poeții cari lâncezesc prin cafenelele Bucureștilor, toți artiștii fără angajament, cari își astâmpără foamea în savante discuții estetice, susținute în jurul aburului ce se ridică ridică din culinele subterane ale câtorva restaurante vestite din capitală; închipuiți-vă pe toți aceștia, cari, cea mai mare parte sunt atât de inteligenți ca să ducă treaba la bun sfârșit, parcurgând satele (pentru orașe se găsește cine) provinciilor noi, ținând pretutindeni șezători cu concursul primarilor și înghebând biblioteci sătești cu ajutorul preoților și învățătorilor.

Vă închipuiți ce de capete ar căpăta atunci balaurul românesc. Și să nu vi se pară curios că recomand pentru o operă attă de mare nemâncată bohemă a capitalei. Dar mai întâi și oamenilor acestora trebuie să li se dea să mănânce. Al doilea nici propagandiștii de pe la sate ai ungurilor nu-s mai cum se zice „de baftă" decât ai noștri și totuși „ne lucrează" îndeajuns pentru a ne neliniști într'una Al treilea, se pot pune unele restricții sub pedeapsă de îndepărtare din servicii:

Piesele cu care se vor prezenta (artiștii sus ziși să fie alese dinnainte de o comisie specială, iar nici unul din poeții sus pomeniți să n'aibă dreptul a-și recita opera proprie fără autorizarea specială a unui comitet, având în frunte spre exemplu pe d. Eugen Lovinescu.

Să nu uităm că în apusul civilizat, toate rebuturile sunt întoarse din nou la fabrică.

NOMOFILAX

Un eveniment artistic românesc

Turneul compozitorului Fr. Hubic prin Ardeal

Deși un popor cu foarte mult simț pentru muzică — dovadă motivele fără seamăn din doinele noastre, — am fost întotdeauna poporul cu cei mai puțini compozitori și nici chiar astăzi nu avem o operă românească, în timp ce națiunea maghiară, cu cântecele ei poporale fără nici o normă, barbare în cea mai literală expresie, are nenumărate opere și operete și o seamă de compozitori, cu renume trecut de mult peste hotarele Ungariei.

Stabilind faptul, lăsăm altora explicația.

In schimb avem fericirea de a vesti un început — în această direcție a inițiativelor pe terenul muzical — care iese întru toate din comun.

Este inițiativa unui modest profesor român, dintr'o comună urbană din uitatul Bihor, din Beiuș, un de acest profesor, d-l Francisc Hubic, muncește fără reclamă, cu o sârguință cu adevărat de laudă, de mulți ani, fără ambiția atât de comună a afișării, pe care de această dată am scuza-o pentrucă avem dea face cu un talent indiscutabil.

D-l Francisc Hubic, profesorul tânăr și totuș temător parcă și de umbra sa, dela liceul greco-catolic din Beiuș, a compus muzica întregii liturghii românești, a pus în note o mulțime de psalmi, dintre care unul în mod cu adevărat sențional și a armonizat o mulțime de poezii poporale, dintre care unele cântate și aiurea.

Acum a venit cu o inițiativă care îl va pune pe întâiul plan printre cultivatorii muzicei noastre bisericești. Cunoscător al muzicei și trecutului ei în cele mai ascunse amănunte, s'a oprit la muzica orientală din bisericile noastre din primele secole și a avut fericita inspirație să reîntroducă corul cu orchestră din biserica noastră de atunci, adaptându'l evoluției de astăzi a muzicei răsăritene și apusene.

Conferința pe care a ținut-o la Beiuș cu prilejul inaugurării acestui cor și pe care vom publica-o în foiletonul ziarului nostru, va dovedi cititorilor însemnătatea acestei reveniri la muzica bisericească românească din primele zile ale neamului nostru.

Astăzi, după ce ani de neobosită muncă i-au dat rezultate nepretuite, d-l Francisc Hubic a hotărât să păsească în fața publicului, prezintându-se cu corul său bisericesc cu orchestră la Oradea, Cluj, Blaj și Alba-Iulia, unde va cânta Vecernia, Liturghia și alte compoziții bisericești ale d-sale. Corul „Hubic" va cânta în 13 crt. la Oradea, în 14 și 15 la Blaj, în 16 la Alba-Iulia, iar în 17 la Cluj, în sala Conservatorului din str. Brătianu.

Să cumpărăm dela Drogueria „EMKE" 1733

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru. Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Filosofia istorică rusească de după războiu

Prigoana pornită de bolșevici contra rușilor burghezi a făcut, ca o mulțime de ruși nebolșevici să ia drumurile străinătății, unde să dea luptă pe toate terenurile împotriva ideii bolșevice.

Acești emigranți au format în străinătate legiuni armate, cari, în momentul propice, să lupte contra armatei bolșevice; au organizat o propagandă puternică scoțând ziare, reviste, înființând școli, etc. S'a înghebat astfel o Rusie intelectuală, foarte bine reprezentată, în afară de granițele geografice rusești.

Intre timp însă s'a constatat la acești emigranți ceeace am constatat la emigranții unguri: încetul cu încetul și-au revenit și au început să se împace cu guvernările cari i-au izgonit din țară. Astfel, în timp ce în Ardeal, în Slovacia și Jugoslavia emigranții unguri au intrat în slujba iredentei budapestane (ne referim la gazetele foste ieri-alaltăieri antibudapestane), în același timp îi vedem pe emigranții ruși părăsindu'și încetul cu încetul lozinca de ieri, servind, (cazul din Bulgaria) propaganda bolșevică, iar pe scriitorii lor emițând teorii identice cu acelea propovăduite de teoreticianii Sovietici.

Știm că într'un timp Moscova a declarat că grațiază pe ofițerii cari vor reveni în armata Rusiei. Apelul, pe semne, s'a trimis și teoreticianilor de cari ne ocupăm.

In privința acestor teoreticiani dintre rușii emigranți aflăm lucruri interesante în ediția de seara din 4 crt. a lui „Prager Presse".

Ideia, care preocupă guvernarea sovietică: înghebarea unui bloc eurasiatic contra Europei, o găsim în operele recente ale foarte multor emigranți ruși. Blocul eurasiatic este și înghebat în principiu: propagandiști bolșevici inundă de mult India, spre a bolșeviza; trupe rusești ajută inzilor în răscoalele contra Marei-Britanii; guvernul sovietic încheie convenții cu Angora.

A trebuit să vină acum teoreticianii, ca să propage ideia aceasta și Moscova și i-a găsit în emigranții pe cari i-a izgonit.

Teoreticianii aceștia prezintă Europa și Asia ca un continent (Eurasia), excluzând însă occidentul. După teoria emigranților ruși, publicată acum doi ani, rușii țin în toate privințile, religioasă, cultura lă, istorică și politică, mai mult de Asia decât de Europa; de aceea îi și numește eurasiați. (Eurasiații sunt de fapt descendenții din tată european și mamă asiată, sau viceversa).

Temeiul acestei teorii este tot panslavismul și cei cari au elaborat-o fac parte dintre panslaviști.

In „Biblia panslavismului" a lui N. I. Danilevskii și în opera lui mai veche „Rusia și Europa" se arată Rusia ca diferind fundamental de Europa. Rusia e puvoslavnică, în timp ce Europa a fost distrusă de catolicism și protestanism. Civilizația Europei e pervertită, a Rusiei în schimb este simplă, neinfectată.

Europa trăiește prin politică. Rusia prin instinctul poporului.

Civilizația europeană nu reprezintă în nici un caz civilizația, ci numai o serie de culturi, din care una e cea rusească. Nici istoricește, nici politicește nici din punct de vedere antropologic Rusia nu ține de Europa; ea nu are menirea de a purta civilizația europeană în Asia răsăriteană, ci aceea de a apăra o civilizație proprie în contra civilizației occidentale.

Este o izbitoare asemănare între teoria aceasta și aceea a pangermanismului și vom găsi, că nu este de loc nouă, după cum nici acei care au emis-o nu sunt de astăzi, de ieri, ci fac parte dintre reprezentanții panslavismului Rusiei țariste.

Pe baza acestei teorii s'a pornit acum o propagandă, mai exagerată chiar decât aceea a vechiului panslavism. Unul dintre teoreticienii în chestiune, prințul N. S. Trubețkoi, este chiar paradoxul în exagerarea acestei teorii neo-panslaviste.

In volumul său „Europa și omenirea" (Sofia, 1920) ni-se spune, că Europa este culturalicește egală popoarelor primitive, bușmanilor, botocuzilor. De aceea Rusia trebue să'și apere cultura sa, care este superioară.

In cele două volume apoi, „Pe drumuri" apărute anul trecut la Berlin, patrioții ruși post-revoluționari combat aceeași civilizație occidentală și osândesc reformele lui Petru cel Mare și îndrumă spre o biserică ortodoxă, o cultură tătară, spre mestinism și spre ura contra occidentului.

In timp ce se știe ce rău au însemnat tătarii pentru progresul Europei, prințul N. S. Trubețkoi spune în „Pe drumuri", că tătarii au salvat cultura rusească de influențele occidentului și se referă la aceea, că statele apusene vecine Rusiei, sub pretext că vor s'o „ajute", nu urmăresc decât să o prefacă într'o colonie a lor.

Ceeace spune panslavistul Trubețkoi, o vedem pusă în practică de regimul sovietic, care sprijinește toate popoarele asiatice contra albilor.

O frază a emigrantului Trubețkoi, din „Pe drumuri" este deosebit de interesantă pentru a se vedea identitatea teoriei panslaviste burgheze și a celei bolșevice: *„De-aci înainte, interesele Rusiei sunt indisolubil legate de interesele Turciei, Persiei, Afganistanului, Indiei și poate și de ale Chinei și ale celorlalte state din Asia".*

„Patria" și serbările dela Băsești

Dovada josniciei intenții ale partidului național față de serbările dela Băsești. Minciunile și intrigele „Patriei" și realitatea faptelor.

Am afirmat într'un număr trecut că partidul național intenționa să facă din comemorarea lui Gheorghe Pop de Băsești o manifestație cu pronunțat caracter politic. Grație opoziției făcută de familia marelui român dispărut acest lucru a fost evitat, și memoria celui ce a proclamat la Alba Iulia unirea tuturor românilor n'a putut fi terfelită, așa cum voia dl Iuliu Maniu. Dar dacă la Băsești conducătorii partidului național a fost silit să accepte vrând-nevrând o conduită conform momentelor la cari participau, în oficiosul partidului național dela Cluj și-au dat frâu liber poniriilor. Cele patru coloane de reportaj ale „Patriei" asupra ceremoniei dela Băsești, confirmă în totul afirmația noastră anterioară. Minciuna și intriga abundă.

Reportajul „Patriei" este o capo-d'operă de perfidie, de minciună și mai cu seamă de incalificabilă lipsă de respect față de memoria omului care a condus destinele poporului român din Ardeal până la rezultatul final al unirii. In toate cele patru coloane de tipar zădarnic căutăm cuvântul închinat memoriei lui Gheorghe Pop de Băsești.

Ar fi să reproducem rând cu rând reportajul „Patriei" pentru a nu fi bănuiți de subiectivitate. Ne vom mărgini însă din lipsă de spațiu să citâm pasagiile caracteristice.

Astfel „Patria" scrie:

„De-asupra serbărilor dela Băsești a plutit până la sfârșit o atmosferă de demnitate și de înălțare sufletească, grație cumpătării ce și-a impus partidul național. Intriganții liberali și averescani au căutat zadarnic, să strice această atmosferă. Silințele lor, de a prezenta Ardealul ca al lor, și să exproprieze memoria lui Gheorghe Pop de Băsești, au primit răspunsul cuvenit".

In adevăr, la Băsești a domnit o rară atmosferă de demnitate, dar nu grație cumpătării ce și-a impus partidul național, ci grație bunului simț al țăranilor cari se aflau acolo și cari au rezistat tuturor încercărilor de instigare ale agenților naționaliști. Nu facem aici o simplă afirmare menită să apere pe „intriganții liberali și averescani" de stupida acuză ce li se aduce; axprimăm un adevăr pe care orice om care a participat la serbările de la Băsești îl cunoaște. Partidul național a avut acolo o atitudine vădit ostilă, tuturor. Dl Maniu, necăjit că a fost refuzat de familie, a stat tot timpul mohorît, abținându-se de a vorbi la mormânt, evitând de a păși pragul casei dnei și dlui Hossu-Longin, fiica și ginerele lui Gheorghe Pop, instigând întunecat într'un colț retras de pădure. Reportajul „Patriei" minte cu nerușinare când afirmă că atmosfera de demnitate se datorește „cumpătării" ce și-a impus. Partidul național a adus acolo o atmosferă de jenă și discordie, pe care a copleșit-o mulțimea înțelegătoare a țăranilor și a intelectualilor naționali.

Deasemeni *minte* „Patria" când pretinde că s'au făcut manifestații, de simpatie conducătorilor partidului național și, firește, ostilă guvernului. Nicăiri nu s'a auzit strigându-se „Trăiască Maniu" și cu atât mai puțin „jos guvernul", nici la gura satului, nici la mormânt, nici pe drum până la Biserică, nici în drumul spre gară la plecarea oaspeților, așa cum minte „Patria."

Incapabilă să vadă în serbarea de la Băsești altceva decât prilej de meschine cancanuri politice, „Patria" continuă pe aceeași temă. In batalionul de vânători venit de la Zălau să dea onorurile la mormântul lui Gheorghe Pop, nu vede decât: „nota zilei (?) armată și jandarmerie" și o trupă „de infanterie" cu perfidie descrisă în „compleetă ținută de campanie" (*sublinierea este a „Patriei"*). *In prezența reprezentanților guvernului și ai Corpurilor Legiuitoare nu vede simbolul pe care îl reprezentau acolo, iar în faptul că dl Branițte a fost rânduit să vorbească după aceștia dintr'o fircască condescendență față de rolul și poziția acestor instituții în stat, oficiosul partidului național e gata să descopere o stratagemă bizantină."*

Ar fi destul numai ilustrarea acestui caz prentru a se dovedi cât de mici sufletește au fost dl Maniu și ceilalți conducători ai partidului național, cari nici la mormântul celui ce a proclamat eliberarea Ardealului de sub stăpânirea străină și alipirea lui la trunchiul românismului liber, n'au fost capabili să se desbrace de josnicia de ură, de invidie.

Dar dl Maniu a mers mai departe. In casa unde a trăit Gheorghe Pop, și de unde atâția s'au înfruptat din cei ce astăzi l'au urmat, dl Maniu și „garda sa"(!) n'a intrat nici pentru a mulțumi gazdei pentru mâncarea cu care s'au îndopat toți în curte. Și n'a intrat dl Maniu în casă pentrucă, iarăși, acolo nu vedea templul de pioasă amintire pentru un românism care ni-a călăuzit pașii spre gloria finală, ci „o scurtă masă pentru guvern", cum ne spune „Patria", la care membrii partidului național „din pure considerații politice" nu puteau lua parte.

Incheiem. Atâta micime și atât de îngustă concepție a raporturilor cu oamenii de altă ideie politică, ne desgustă, cum desigur va desgusta pe orice om de treabă care a văzut realitatea dela Băsești și mizeria stilistică din „Patria", pe care redactorii oficiosului din Cluj, spre cinstea lor, au refuzat să o săvârșiască Neavând nici un reprezentant la Băsești, „Patria" a recurs desigur la servicille dlui Silviu Dragomir sau Sever Dan. Și e cu atât mai dureros că un profesor universitar și istoric s'a coborât până la atâta josnicie, în cazul când dl Silviu Dragomir este autorul reportajului apărut în „Patria"; de nu e d-sa, facem „mea culpa" și adăogăm că dela un politician de speța dlui Sever Dan nu ne puteam aștepta la mai mult.

A. R. Gus.

Indemnuri la revoltă

Dl Vaida atâță lumea la acte de anarhie.

In ziua când la Băsești lume românească de pretutindeni aducea omagiul întregei națiuni la mormântul marelui român George Pop, partidul național, consecvent acțiunei sale anti-naționale, ținea la Craiova o întrunire publică pe care chiar d-l Vaida, care ar fi trebuit să simtă datoria morală de a fi la serbările din Băsești, a prezidat-o.

La această adunare pe care nimic n'a deosebit-o de celelalte mascarade puse la cale până acum, d-l Vaida a rostit între altele următoarele cuvinte:

„Dv. țăranii și toți ceilalți cetățeni, ca să vă puteți impune voința, opuneți-vă cu îndârjire celor ce vor să vă siluiască conștiința și să vă escamoteze voința. Faceți cum au făcut ardelenii și pe cei ce vi se vor opune loviți-i cu cuțitele și cu securea."

Iată cum un fost prim-ministru al țării înțelege să atâțe mulțimea îndemnând-o să săvârșească acte de revoltă. Cuminteuia poporului nostru ne ridică orice teamă, fiindcă ea știe să respingă orice îndemn la turburarea ordinei.

Deaceia nu primejdia pe care ar cuprinde-o atâțările d-lui Vaida ne face să stăruim asupra cuvintelor fruntașului naționalist, ci dovada de inconștiență și de anti-patriotism pe care ele o oferă. Pentrucă nu este îngăduit ucului fost sfetnic al tronului, care are pretențiunea să la din nou conducerea statului, să rostească îndemnuri la anarchie. Omul politic care săvârșește asemenea fapte se scoate singur din viața publică a unei țări.

Cuvintele d-lui Vaida sunt o mărturie a decăderii morale în care s'a prăbușit partidul național. Ele fac și mai evident contrastul între ceiace a fost acțiunea și sufletul partidului național de odinioară și ceiace este acțiunea partidului național de astăzi. Cât de departe este gașca politică a poftitorilor de putere și a beneficiarilor consiliilor de administrație ale societăților străine, de partidul național prezidat de Badea Gheorghe a cărui comemorare am sărbătorit-o zilele trecute.

SITUAȚIA POLITICA si economica a Bucovinei

Cum a fost primită votarea Constituției în Bucovina — Nici un funcționar din Bucovina n'a luat parte la grevă — Situația opoziției în Bucovina — Universitatea din Cernăuți — Mișcarea studențească — Situația economică a Bucovinei — Fondul bisericesc —

De vorbă cu d-l I. Nistor, ministrul Bucovinei

Având ocazia de a vedea pe dl Nistor, ministrul Bucovinei, și dorind a oferi cititorilor noștri o expunere exactă a situației sub toate raporturile a acestei provincii, i-am cerut dsale lămuririle necesare. Dl ministru I. Nistor s'a pus imediat la dispoziția noastră și cu multă emabilitate a binevoit să ne facă următoarele declarații:

„Votarea Constituției a fost primită cu adâncă satisfacție în întreaga Bucovină. Adunările populației din Bucovina s'au pronunțat în mod hotărât pentru noua Constituție și au înfierat atitudinea acelora cari cântau să combată votarea ei.

Țărănimea este preocupată de munca câmpului și este adânc interesată la împroprietăriri cari, în cursul anului acesta, vor fi terminate în Bucovina.

In general, populația este foarte mulțumită.

In ceea ce privește pe funcționari, deși aceștia formează clasa cea mai în lipsă în Bucovina ei sunt la înălțimea chemării lor.

Sunt funcționari vechi, de carieră pătrunși de spiritul de răspundere pentru oficiul pe care îl îndeplinesc și cari, cu toate greutățile lor materiale nu s'au lăsat totuși adumeriți la grevă.

Nici un funcționar din Bucovina n'a luat parte la grevă!

Revendicările lor juste vor fi satisfăcute. Ei privesc cu deplină încredere acțiunea de ajutorare pornită de guvern, cu toate că măsurile de unificare a serviciilor publice au tăiat adesea adânc în interesele lor materiale personale.

Situația opoziției în Bucovina

In această provincie românească partidele din opoziție încearcă să-și înghebeze și aici organizații.

Astfel, partidul național, partidul d-lui Iorga și partidul țărănesc.

Se vorbește despre luarea unor măsuri de organizare din partea partidului național dar până azi, dl Maniu pare că nu s'a hotărât încă asupra persoanei pe care s'o însărcineze cu organizarea acestei grupări.

Șansele de reușită ale acestor organizațiuni sunt însă foarte reduse întru cât oamenii cei mai de seamă din Bucovina și'au prevăzut deja de mult atitudinea lor politică.

Defăimările adversarilor politici la adresa liberalilor nu prind în Bucovina unde populația este bine pregătită politicește și știe să distingă faptele de vorbe — și demagogia de activitatea politică reală și cinstită.

Situația la Universitate

In școlile din Bucovina se observă o atitudine mai mult pasivă dar nu s'ar putea susține că ele nutresc sentimentele dușmănoase statului sau guvernului.

Cerințele lor culturale și confesionale sunt considerate în măsură destul de largă și cred că și ele vor trebui să înțeleagă că unitatea națională a statului nostru trebuie să fie respectată în orice caz.

Mișcarea studențească nu a luat în Cernăuți un caracter așa de grav ca prin celelalte orașe universitare. Totuși studențimea din Cernăuți se consideră solidară cu acțiunea colegilor lor dela București, Cluj și Iași și continuă să se abțină dela cursuri.

Eu cred că măsuri grabnice și serioase ar trebui să se ia pentru asigurarea situației materiale a studenților, măsuri cariar contribui mult la îndulcirea raporturilor — și la liniștirea spiritelor studențești

Situația economică a Bucovinei

Viața economică e pe cale să se desvolte tot mai mult pentru că au dispărut vechile frontiere față de regat și de Austria.

Industria lemnului e în plină floare.

Viața e scumpă, ca peste tot. In contra speculei s'au luat multe măsuri cu efect.

Alcoolismul bântue însă cam mult și poporul cere monopolul alcoolului. Aceasta e o mare și serioasă problemă pentru Bucovina, și Dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe e pentru.

Fondul bisericesc

„Dintre toate averile fondaționale, singur fondul bisericesc din Bucovina a rămas neatins de reforma agrară.

Fondul acesta constă în o suprafață de 240.000 de hectare.

Exploatarea pădurilor se face de vechile firme și în paguba țărănimei care cere cu drept cuvânt să participe și ea la exploatarea pădurilor fondului bisericesc.

In aces scop au început să se înființeze la sate cooperative pentru exploatări silvice — care se bucură ca și în vechiul regat de anumite înlesniri la cumpărarea lemnului.

Aceste cooperative sunt evident, sprijinite în acțiunea lor. Indată ce ele vor ajunge să înlocuiască vechile firme, atunci și această nemulțumire va dispare.

■

Cu aceste cuvinte Dl Ministru a încheiat importantele declarații făcute ziarului nostru.

Șt. Paul.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Problema eftinirei traiului

O lege pentru amânarea plăţilor în valută forte.

Dela război încoace problema aceasta preocupă toată lumea. Toate ţările cari au adus jertfe de viaţă şi de avuţii în măcelul european şi, într'o măsură mai mică şi ţările neutrale, s'au găsit a doua zi după încetarea conflictului cu o viaţă economică atât de mult turburată, încât nici acum nu s'au putut întoarce la normal. Dezechilibrul economic provocat de război a dat naştere scumpetei tuturor articolelor, scumpete pe care specula a sporit-o.

La noi valul de scumpete a mers întărindu-se zi cu zi. Toate măsurile luate n'au putut opri năvala lui. Şi desigur problema scumpetei traiului nu se va putea rezolvi atât de repede cum am nădăjduit. Dar pe măsură ce ordinea economică se va restabili, scumpetea va lua curba descendentă.

Fiecare măsură care se la înseamnă un pas mai departe în lupta împotriva scumpetei. Nici una din ele nu va putea singură să rezolve chestiunea, dar toate laolaltă vor izbuti în cele din urmă să lasă biruitoare.

Se ştie că una din cauzele cere face ca anumite articole de primă necesitate 'aduse din străinătate şi cu deosebire din ţările cu valută forte, să aibă preţuri de vânzare atât de mari, este obligaţia pentru comercianţi de a plăti aceste articole la termene fixe într'o monedă care are o valoare mult mai ridicată decât leul nostru.

In sensul acesta se va depune în curând pe biuroul Camerii un proect de lege menit să rezolve această chestiune într'un mod satisfăcător atât pentru interesele comerţului cât şi pentru ale publicului consumator. Şi anume legea va cuprinde o dispoziţiune prin care se va acorda comercianţilor atât pentru plăţile interne cât şi pentru cele externe un drept de graţie care există în codul civil şi în convenţiile comerciale.

In schimb negustorii se vor obliga să scadă preţurile la toate obiectele de provenienţă străină. In lege se vor introduce pedepse severe pentru comercianţii cari nu vor respecta această obligaţie.

Scăderea de preţuri la articolele din străinătate va contribui într'o bună măsură la eftinirea traiului.

Evident, lucrul depinde în primul rând de modul cum va fi aplicată.

Reglementarea comerţului

— Principiile nouei legi —

Se satisface şi libertatea comerţului şi nevoia înfrânării speculei.

In dorinţa de a da o soluţie definitivă apăsătoare chestiunia scumpirei traiului, guvernul a instituit o comisiune care să studieze şi să elaboreze un proect de lege pentru înfrânarea speculei. Măsurile luate anterior pentru înfrânarea speculei au dat rezultate contrare celor aşteptate. Ele au dus în primul rând la stânjenirea vieţii comerciale şi apoi la abuzuri de o parte şi de alta. Din această situaţie s'a născut o mişcare contrarie, care susţinea libera concurenţă ca mijloc de ieftenire a articolelor de comerţ. Sau libertatea nelimitată s'a dovedit a da tot aşa de insuficiente rezultate. Trebuia să se găsească un alt principiu pentru reglementarea bunelor raporturi dintre negustori şi consumatori, în aşa fel încât nici unii nici alţii să nu fie expuşi a fi păgubiţi şi înşelaţi.

După îndelungi studii şi desbateri, Comisiunea întocmită pentru elaborarea noului proect de lege, compusă din oameni cu multă experienţă şi rutină, s'a oprit la o soluţie medie, soluţie care ni se pare singura capabilă să rezolve eficace această grea chestiune.

Principiul noului proect de lege pentru reglementarea comerţului este un compromis între exigenţele de libertate necesare bunei desvoltări a comerţului şi nevoia de a înfrâna lăcomia grăbiţilor să se îmbogăţească din spolierea consumatorilor. Astfel se prevede ca pentru producătorii direcţi, dacă fac şi desfacerea produselor lor să se lase absolută libertate. Cu acest chip se stimulează producţia şi se crează jocul natural al liberei concurenţe, pentrucă este în deobşte cunoscut că specula nu producătorii o fac ci intermediarii.

In acelaş timp având-se în vedere faptul ca negustorii de en-gros au mari riscuri din deteriorarea mărfurilor, variaţiile pieţii şi mai cu seamă la fluctuaţiunile valutare s'a admis în principiu să se acorde o libertate deplină, dar reglementată după anumite norme şi controlabilă. Pentru ceilalţi comercianţi legea fixează un maximum de câştig, care variază între 20 şi 30 la sută peste preţul de cumpărare.

Libertatea acordată producătorilor şi en-gros-iştilor va face să dispară misitul intermediar, produs al vremilor noastre şi cel dintâi factor de specula. Comercianţii detailişti se vor putea aproviziona direct de la sursă, iar mărfurile cu procentul de câştig stabilit vor suferi o simţitoare scădere. Noua lege este aşteptată cu viu interes, ca satisfăcând şi pe factorii comerţului şi pe publicul consumator.

— **Ciocolata-desert, kandia „Ivonne e Osmana" se găseşte din nou. Cereţi-o pretutindeni şi cu bucata.** 2778—2

De vânzare eftin 30 acţii a Băncii Centrale. Adresa la ziar.

— **Luaţi salam HERZ, pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni.**

◆INFORMAŢII◆

Dela serbările din Băseşti

Telegramele de mulţumire trimise M. S. Regelui de Dna Elena Pop-Longin şi de populaţia din Băseşti.

După festivităţile avute loc la Băseşti cu ocazia comemorării marelui român care a fost Gheorghe Pop, Dna Elena Pop Hossu-Longin a expediat M. S. Regelui următoarea telegramă de mulţumire:

Majestăţii Sale Regelui Ferdinand

BUCUREŞTI.

Rugăm pe Majestatea Voastră să primească adânca noastră mulţumită şi recunoştinţă pentru reprezentarea Augustei Sale persoane şi pentru Coroana depusă pe mormântul credinciosului său supus Gheorghe pop de Băseşti.

In numele familiei Elena Pop Hossu-Longin

Populaţia din Băseşti şi jur a trimis următoarea telegramă:

Majestăţii Sale Regelui Ferdinand

BUCUREŞTI

Asistenţa de popor şi intelectuali adunaţi în ziua de 6 Mai la comemorarea lui Gheorghe Pop de Băseşti roagă pe Majestatea Voastră să primească omagiile şi sentimentele lor de dragoste şi devotament cu cari toţi se gândesc la înaltul Tron şi la Dinastie.

•

Pe de altă parte. primim de la Băseşti, spre publicare, următoarele:

Adânc impresionaţi esprimăm mulţumirile noastre întregei asistenţe, care a luat parte la comemorarea din 6 Mai a scumpului nostru Părinte şi celor, cari prin scris şi-au exprimat sentimentele lor pioase.

Elena şi Francisc Hossu-Longin.

— **In chestia reclamei lui „Ujság".** Atrăgând atenţia autorităţilor asupra reclamei provocatoare a ziarului „Ujság" din localitate, un cititor al ziarului nostru ne informează, că reclama cu lăncierul horthist cu sulţa aruncată după duşmanul Ungariei, se proiectează zilnic la cinematograful „Urania" printre alte reclame comerciale.

Intrebăm autorităţile clujene, până când vor mai tolera propaganda iredentistă ajunsă acum şi în reclamele de cinematograf?

— **Consiliul de reformă.** Consiliul superior de reformă al armatei se compune din următoarele persoane: Medicul colonel Constantinescu Ilie din serviciul spitalului militar „Regina Elisabeta", preşedinte: Medicul colonel Dimitriu Dimitrie, directorul direcţiei VI sanitară, membru; medicul colonel Gorăscu, din serviciul spitalului militar „Regina Elisabeta", membru: Administratorul-locotonent Stan Vasile, din serviciul direcţiei VI sanitară, secretar.

— **Sfatul Negustoresc** îşi va ţine adunarea generală cu programul deja publicat în ziua de 13 Mai ora 10 dim. în localul propriu (Strada Iuliu Maniu Nr. 1) la care invită pe această cale pe toti membrii. Prezidiul.

— **Nu este lux şi material nefolositor** ci din punct de vedere al economiei şi păstrării sănătaţii se recomandă talpa şi tocul de cauciuc „PALMA". Avantajul e evident umblatul mai plăcut şi cruţă talpa. 2502—

— **O nouă scumpire a zahărului.** Preţul zahărului pe pieţele Clujului s'a urcat din nou cu 20 la sută.

— **Mişcarea minerilor de pe Valea Jiului.** Minerii de pe Valea Jiului au început o mişcare pentru a li-se încuviinţa şi sprijini înfiinţarea de consumuri. Ei cer patronilor să le pună la dispoziţie articole cu preţuri scăzute.

— **Serbarea cercetaşilor la Arad.** Cohorta cercetaşilor arădani împreună cu cohortele din Cluj, Timişoara au sărbătorit în mod solemn ziua patronului cercetăşiei din toată lumea: ziua de Stântul Gheorghe.

Serbarea a fost cu adevărat însufleţitoare, iar momentul ei culminant a fost sfinţirea temeliei căminului cercetăşesc de pe malul Murăşului.

S'au ţinut discursuri însufleţitoare după care au depus jurământul domnii Dr. Stoinescu, comandantul legiunii şi comandanţii de centurie Dr. Singer şi prof. Marica.

A fost apoi o frumoasă defilare a cercetaşilor din Arad, Cluj şi Timişoara, urmată de exerciţii de gimnastică în parcul Eminescu şi de o reprezentaţie teatrală dată de cercetaşii din comuna Şiclău.

— **Pentru direcţia apaductului.** Direcţia apaductului local publică noile taxe asupra consumului apei la Cluj. Intrucât nu toate casele sunt prevăzute cu apometre, Direcţiunea a recurs la mijlocul, evident foarte lesnicios, de a fixa pentru fiecare încăpere cu robinet, o taxă destul de respectabilă.

Intrebăm însă Direcţia apaductului dacă înainte de a fixa taxe şi a le încasa, n'ar face mai bine să asigure distribuirea regulată a apei pe toate străzile şi la toate casele, cu aceeaşi rigurozitate măcar cu care se cere achitarea la timp a noilor taxe impuse.

— **Mormântul eroului necunoscut.** Ministerul de război a hotărât definitiv ca mormântul eroului necunoscut să fie aşezat în parcul Carol, pe o proeminenţă pitorească a terenului, într'un loc care să inspire sentimentele mistice şi de reculegere.

Sicriul de bronz masiv va fi depus sub o lespede funerară groasă, iar împrejurul mormântului se vor ridica piloni scurţi, cu grilaj de fer.

D. general Munteanu, secretarul general dela ministerul de război, a vizitat locul.

Solemnitatea va avea loc în zilele de 16, 17 şi 18 c

— **Prelungirea termenului pentru împroprietărirea invalizilor.** Termenul pentru înaintarea cererilor de împroprietărire cu locuri de case pentru invalizi, orfani şi văduve a fost amânat până la 25 Mai.

•

La resortul finanţelor din Cluj o comisie lucrează la revizuirea brevetelor pentru destacerea băuturilor spirtoase.

— **Campania pentru clădirea şcoilor în jud. Cojocna.** Săptămâna viitoare Prefectul judeţului dl Ştefănescu va convoca din nou pe pretorii şi învăţătorii din judeţ pentru a lua noui dispoziţii în vederea strângerei fondurilor şi materialelor necesare clădirei noilor localuri de şcoli — în jud. Cojocna.

•

Fabricile de bere din Turda şi Cluj intenţionează o nouă urcare a preţurilor berei. De data aceasta autorităţile vor interveni.

— **Drapele româneşti la Arad.** Confratele „Solidaritatea" din Arad ne informează, că drapelele româneşti arborate acolo cu ocazia sosirii scriitorilor români au fost o batjocură.

„Nişte petece de pânză, de mărimi minuscule, cu culorile şterse de ploi unele chiar rupte sau găurite, legate de câte un băţ erau arborate ca să reprezinte drapelul tricolor al nostru şi de drept stăpânitori ai acestor meleaguri."

Confratele arădan este îngrijorat, că A. S. R. Principele Moştenitor care va sosi zilele acestea acolo, va fi ridicat tot cu asemenea drapele.

Aradul să nu aibă oare pe cineva care să împună cinstirea aşa cum trebue a drapelului românesc?

— **Congresul Ligei Culturale.** In zilele de 27 şi 28 c. se va ţine la Galaţi congresul anual al Ligii culturale, care va fi urmat de o excursie pe Dunăre—până la Vâlcov în zilele de 29, 30 şi 31 Maiu.

Au fost invitaţi a lua parte la desbaterile congresului, alături de delegaţii secţiunilor Ligii din ţară, şi delegaţii următoarelor asociaţii culturale: asociaţia Transilvană, Sibiu: soc. macedo-română şi centrala caselor naţionale, în vedera unei colaborări culturale mai intinse, pe baze comune, a acestor societăţi, dat fiind scopul lor atât de apropiat. Delegaţii au fost invitaţi şi la excursia ce urmează, excursie la care pot participa 200 persoane maximum.

S'a deschis localitatea de vară grădina otelului „CENTRAL" (Palatul Banffi). Dejun variat. In fiecare Duminică dimineaţa dela oarele 10 concert al capelei de musică militară. 2222 Lloyd

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Un club al artiștilor și scriitorilor din Ardeal

Din inițiativa dlui Ovidiu Gritta, prefectul poliției din Arad, s'a convocat alaltăeri la „Crucea Albă" din acel oraș o conferință a artiștilor și scriitorilor români și unguri din Arad, pentru a se discuta înființarea unui club al lor. Conferința a hotărît în unanimitate înființarea clubului scriitorilor și artiștilor arădani și a numit o comisie, care să pregătească statutele și să organizeze adunarea de constituire. S'a hotărît deasemenea, că la adunarea de constituire să se trimită o telegramă de omagiu dlui C. Banu, ministrul cultelor și artelor.

Până acum au aderat la inițiativa dlui prefect Gritta 30 de artiști și scriitori.

Că inițiativa a venit din partea unui prefect de poliție, nu ne miră, întrucât d. Ovidiu Gritta este un vechi publicist și scriitor, ascuns însă după un pseudonim care abia acum a fost destăinuit publicului.

O statistică a metalurgiei de război

Uniunea industriilor metalurgice din România, conformându-se unela din principalele prevederi ale statutelor ei, întreprinde actualmente o importantă lucrare statistică, în scopul de a face o clasificare a industriilor metalurgice din țară, după capacitatea și posibilitățile ei de producțiune în timp de război.

In acest scop, s'au cerut metalurgiștilor următoarele date:

Inventarul instalațiunilor; planul fabricilor sau atelierelor; felul articolelor de fabricațiune; capacitatea anuală de lucru; puterea motrice; numărul lucrătorilor; materia primă și combustibilul ce întrebuințează; sistemele de furnale; felul reparațiunilor ce pot efectua, activitatea din timpul războiului și instalațiunile ce pot servi în caz de război.

•

Această statistică prezintă o importanță excepțională în deosebi pentru ministerul de război, care va ști, din timp, pe ce producție de muniții și armament poate conta să se execute de industria particulară din țară.

Datele adunate vor constitui un material statistic absolut indispensabil, care va desăvârși pregătirea militară a țării.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Accelerarea lucrărilor de improprietărire în jud. Arad

Primpretorii de plasă din județul Arad au fost convocați Luni, 6 crt la Prefectura județului.

Dl prefect, inspector general Georgescu, a dat primpretorilor noui instrucțiuni în scopul intensificării activității pentru construirea de clădiri școlare.

Activitatea desfășurată și până acum are un rezultat foarte frumos întrucât singuri de către săteni s'au făcut contribuiri de peste 3 milioane lei pentru construcțiile școlare.

În plasa Hălmagiu s'au început lucrările constructive a 4 noui clădiri școlare, iar în plasa Sebiș a 5 noui clădiri școlare, cari toate vor fi terminate încă în vara aceasta.

Dl prefect I. Georgescu a cerut primpretorilor să contribue din toate puterile lor la accelerarea lucrărilor de improprietărire.

Dl prefect fiind informat, că se fac unele abuzuri în jurul improprietăririi de unii delegați chemați a lucra în binele poporului, a luat dispoziții ca să se introducă cea mai riguroasă cercetare în chestia acestor abuzuri.

S'a mai discutat situația și mersul administrației în legătură cu transferarea de curând a secretarilor comunali.

Coresp.

Informațiuni statistice din Austria

Lipsa de date statistice sigure relativ la statele constituite după desmembrarea dublei monarchii, a dat ocaziune Oficiului de statistică din Austria să publice, în colaborare cu cele mai importante corporațiuni economice austriace aparținând industriei, băncilor, comerțului, muncitorilor și funcționarilor, o revistă lunară sub titlul de „Informațiuni Statistice", în cari se cuprind cele mai importante date economice asupra Austriei.

Primul număr al acestei publicațiuni a apărut la 25 Aprilie 1923 și conține următoarele date:

Anul economist 1922; Situațiunea economică a Austriei în primele patru luni ale anului 1923; Cursurile valutare în New-York dela 1 Ianuarie 1923 până la 31 Martie 1923, Paritatea aurului în Austria dela 1914; Prețurile comerțului de angros și de detaliu; Cifrele indexului pentru Viena și marile orașe din Austria; Salariile în teritoriul industrial vienez; Recolta mondială din 1922; Producțiunea de hârtie în Austria pe 1921—22; Aprovizionarea Austriei în combustibile în cursul anului 1922; Comerțul exterior austriac în anii 1920—1922; Șomajul în Austria și proiectul guvernului pe 1923.

„Informațiunile Statistice" sunt editate în Viena I, Rockhgasee 4.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

ȘEDINȚELE PARLAMENTULUI.

CAMERA

In ședința de eri a Camerei, dl Leonte Moldovanu, a depus un proiect de lege pentru interpretarea legii chiriilor în sensul că chiria va fi întreită ca cea din 1916 iar nu sporul întreit. Dl ministru Florescu depune un proiect de lege asupra amânării datoriilor străine. Se începe discuția asupra proiectului pentru abrogarea unui decret lege referitor la impozitul și vânzarea zahărului. Deputatul Aslan își exprimă teama ca legea va scumpi viața prohibind importul zahărului. Dl ministru Sasu răspunde că scopul legii este controlul statului contra speculatorilor zahărului. Se începe discuția asupra proiectului de organizare a corpului medicilor rurali și se votează.

•

București. — Ziarul „Viitorul" desminte interwiewurile apărute Luni în ziarele „Adevărul" și „Lupta" cu domnii miniștrii Constantinescu și Vaitoianu.

•

Relativ la legea amânării plăților în streinătate, ziarul „Adevărul" anunță că vor fi amânate numai datoriile în valută forte.

•

Este probabil că exportul vitelor, suspendat până la 1 Iunie se va suspenda și pe mai departe din cauza scumpetei cărnii și a ravagiilor făcute de musca columbacă.

Toți funcționarii vor primi sporuri de salariu.

Aseară la conferința directorilor din toate ministerele a decis acordarea sporurilor curbei Lalescu tuturor funcționarilor. Peste actualele sporuri din fondul de 500 milioane vor primi sporuri și ceferiștii.

Săptămâna aceasta se vor desvolta în Cameră mai multe interpelări în chestia mișcărilor studențești.

•

„Lupta" desminte pretinsele tratative de colaborare între averescani și partidul național dar anunță tratative cu scopul fuziunei între ardeleni și țărăniști.

•

„Lupta" afirmă că guvernul pregătește un proect de lege pentru împiedecarea depunerii de depozite de bani la băncile străine întru cât s'a constatat că aceste bănci expediază și utilizează în streinătate depozitele românești, astfel că în viitor dreptul primirii depozitelor va fi acordat băncilor streine numai după o funcționare de mai mulți ani în țara românească și proporțional cu capitalul social.

Valul eftenirei desfacere de sezon
La toate mărfurile de Manufactură și noutăți
Prețuri mult reduse
la V. MISSIR Fii & Co. S. A.
Memorandului 11. (Unio-u.) CLUJ.

EXTERNE

Iminenta rupere a relațiilor dintre Soviete și Anglia

Londra. — Guvernul englez a trimes Sâmbătă o notă sovietelor. Cercurile oficiale asigură că ruperea relațiilor este inevitabilă.

Rebelii irlandezi reincep lupta

Dublin. — Se pare că rebelii se pregătesc să reînceapă lupta. Episcopul Lecio a încercat în mod zădarnic aplanarea luptelor, însă guvernul irlandez refuză să trateze cu rebelii.

Ciuma în Egipt

Kairo (Rador). In ultimele 2 săptămâni s'au declarat peste 200 de cazuri de ciumă bubonică și pulmonară.

Dela comisia de delimitare a frontierei româno-maghiare.

Comisia delimitării frontierei româno-maghiare din Arad de sub președinția generalului Francez Meunier a dat următoarea înștiințare locuitorilor interesați:

Comisiunea de delimitare a frontierei dintre România și Ungaria a terminat delimitarea pe hartă și va trece, cu ajutorul autorităților comunale interesate, la instalarea pietrelor de hotar prin cari se însemnează pe teren traseul definitiv al frontierei, hotărît de această comisiune și executoriu pentru amândouă țările. Această lucrare va dura mai multe luni de zile.

Locuitorii sunt înștiințați de acum, că toate localitățile (satele propriu zise) vor rămâne de aceeași parte a liniei de demarcație unde se găsesc și astăzi. Datele, când vor fi ocupate de către țările (părțile) interesate diferitele porțiuni de teren (secțiuni) ale frontierei definitive vor fi fixate ulterior.

CITIȚI PAGINA 8-a

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-43 și 6-65.

UZINELE DE FIER SI DOMENIILE DIN REȘIȚA S. A.

Înștiințare.

Se aduce la cunoștința D-lor acționari cari prezintă conform publicațiunilor precedente acțiunile lor la stampilare ca odată cu depunerea acestora să aducă și acte doveditoare cu privire la cetățenie pentru ca să poată lua cunoștință despre această comisiunea instituită de Ministerul de Industrie și Comerț pentru supraveghierea operațiunei stampilarei.

Totodată acționarii cari au și depus acțiunile sunt rugați a aduce susmenționatele acte care li se vor restitui odată cu acțiunile stampilate.

In ceeace privește bancile care prezintă spre stampilare acțiunile clienților lor acestea vor trebui să dovedească deasemenea cetățenia acționarilor.

Direcțiunea Generală
a Uzinelor de Fier și Domeniilor
din Reșița S. A.

Intrebuințarea gumei OLLA oferă siguranță absolută.

Ce este sigur? Că, după constatările experților guma OLLA este singurul preservativ sigur.

Când luăm un prezervativ să nu luăm decât OLLA.

Te înșeli pe tine însuți, dacă întrebuințezi altceva decât guma OLLA.

Este cineva, care să nu cunoască încă guma OLLA?

Guma OLLA este cea favorită.

2474-1

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Viaductă 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

La
Cafeneaua Metropol
se vor relua în fiecare săptămână de 4 ori,
concertele orchestrii
de la „Opera română"
sub conducerea maestrului FRITZ THALER.

Seratele de tombola se continuă regulat în fiecare Marți și Joi. 2768

„AFEB"
Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE
București:
B-dul I. C. Brătianu 3
Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

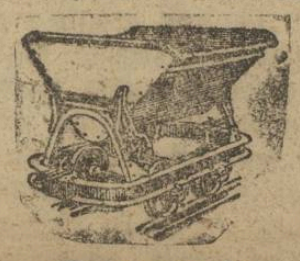

Căi normale
Căi industriale
Căi forestiere
Căi pt. mine și cariere
Cai pt. tramvaie
etc. 2631-1

Reclama este sufletul comerțului

Casa de Economie „AGRAR" S. A.
Târgul-Mureș.
Capital propriu 24.000.000.— Lei

SUCURSALE: Miercuria-Ciuc, Gheorgeni, Tg.-Săcuilor, Ludoșul-Mureș, Aiud, Miercuria-Niraj, Praid, Sft. Gheorghe, Cristur, Odorheiu.

In urma autorizațiunei sale efeptuiază cel mai favorabil remiteri pe toate piețile străine. Eliberează cecuri și acreditive asupra piețile mondiale.

Cecurile sale în devise sunt primite din partea Oficiilor Vamale ca plăți.

Să ocupă cu toate afacerile bancare. După depuneri plătește dobânde favorabile și le replătește fără preavis de denunț.

Acordă credituri contra acceptațiuni și în cont curent. Intreprinde financiarea transacțiunilor mai mari. 2770

Procuri și Contracte
de serviciu fm. noui
legi advocațiale
se găsește la
Librăria „CARTEA ROMÂNEASCĂ"
Piața Unirii No. 7.

BAIA DIANA
33
Camere cu abure și vane precum și tratament idroterapeutic, băi igienic cu sulfur, cu sare sau cu estras de brazi.
CONTROL MEDICAL ◆ CONTROL MEDICAL

Mare deposit de 2747-3
Rulimenți pe bile
de cea mai bună fabricație F. & S. Schweinfurt A. M.
toate dimensiunile
Emil Blaga, Cluj
Prețul corent se trimete la cerere. ◆ Expediție în întreaga țară.

Festivitatea din Poieni (Cojocna)

Inaugurarea monumentului lui Gh. Tămaș.

In ziua de Sfântul Gheorghe s'a făcut în Poieni, județul Cojocna, sfințirea monumentului ridicat la mormântul martirului național *Gheorghe Tămaș*, care a fost omorât de Unguri în 19 Ianuarie 1919.

Gheorghe Tămaș, a fost fiul unui harnic țăran din comună, care s'a susținut aproape numai din puterile lui la școlile din Blaj, pregătindu-se pentru cariera de învățător. A făcut și armata în timpul războiului mondial ajungând sublocotenent. Pe urma unor răni grele primite pe câmpul de luptă italian a devenit invalid. Până la începutul anului 1919 a petrecut prin spitale, când, întorcându-se acasă, a găsit satul ocupat de armate ungurești. Era în timpul luptelor dela Ciucea.

Ca și toți Românii din Poieni, privea și el plin de încredere înspre dealurile Huedinului, ocupate de armata română. In ziua de 19 Ianuarie, împins de dorul de-a vedea pe frații așteptați de toată suflarea românească a Ardealului, a plecat înspre Huedin. La Moloșig însă a fost prins de o patrulă de soldați unguri, care pe-un ger mare, l'a silit să se reîntoarcă desculț în Poieni. In gară a fost judecat apoi și condamnat la moarte.

Ca să-l chinuiască, soldații unguri l'au silit să-și sape însuși groapa. A săpat bietul, cât a putut, iar în vreme ce săpa, soldații îl împungeau cu baioneta în coaste. A căzut însfârșit, aproape mort dealungul gropii și atunci soldații unguri și-au făcut milă cu el și l'au împușcat.

Abia a doua zi au putut părinții să-i ducă trupul să-l îngroape în cimitirul satului, fără preot și fără cântări de îngropare.

Sfințirea momentului s'a făcut la orele 3 după masă, slujind trei preoți. A fost de față întreg poporul din comună și public strein din Cluj, Huedin și alte localități. Intre oaspeți am remarcat pe D-na Goga din Ciucea, apoi corpul didactic al școalelor din Huedin, Dl dr. Pasca, șeful spitalului din Huedin, advocații Dr. Sabin Varna și Gavril Gal, Dl Gruia Crișan, șeful poștei, pretorul Octavian Miron, judecătorul N. Constantinovici, judecătorul Vasile Lupaș, șeful gării din Huedin, Dl Fulerescu, funcționarul de bancă Valer Bologa și alții.

După slujba parastasului, un preot a rostit o predică potrivită, descriind viața și referințele lui Gheorghe Tămaș, pildă a dragostei de neam și lege.

A vorbit apoi protopopul Aurel Muntean al Huedinului, proclamând cimitirul Poienilor loc de pelerinaj național, unde în fiecare an se va cisti pomenirea lui Gheorghe Tămaș. Dl Profesor Forțu dela școala medie din Huedin a rostit un frumos discurs, aducând învățătorului martir prinosul dascălilor români.

Serbarea s'a încheiat la ora 5 după masă și a lăsat asupra poporului din Poieni și a tuturor celor de față o adâncă impresie

Concursuri pentru studenți

O lăudabilă inițiativă a Soc. „Tinerimea Română".

Societatea „Tinerimea Română" organizează anul acesta — pe lângă obișnuitul concurs pentru învățământul secundar — „un concurs pentru studenții universitari".

La acest concurs vor participa studenți ai facultăților de litere științe și teologie dela toate universitățile din România-Mare pentru a se stabili astfel o apropiere sufletească între tineri din diferitele regiuni ale țării.

Concursul va avea un caracter național, în sensul că își fixează ca idee centrală interesele culturale și economice ale Românei întregite.

Condițiunile concursului sunt următoarele: Se vor acorda zece premii — în bani — care se vor repartiza astfel: două pentru candidații dela teologie, patru pentru cei dela litere, câte unul la fie care secțiune: filologia clasică, filologia modernă, istorie și filozofie, patru pentru cei dela științe: unul pentru științele naturale, unul pentru științele fizico-chimice și unul pentru științele aplicate.

Concursul va avea loc în ziua de 28 Mai a. c. ora 9 (nouă) — 12 la Universitatea din București și va fi în scris.

Concurenții vor trebui să sosească la București în ziua de 27 Mai a. c. când se va face încartirulrea.

Cei ce doresc a concura, se vor înscrie chiar de acum la adresa societății, Strada Progresului 12, loco.

Concurenții vor avea gratuit: trenul, masa și casă.

Anvelope Radio

Palma

Tălpile şi Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Şine de C. F.

Se caută de vânzare

Typ 5, 7, 9, 12, 14

Ofertele se trimite la agenţie de publ. MERCUR St. Sarindar 12, Bucureşti, Sub „Schinen“ 2775

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1259

Se lucrează în rate lunare

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Reclama este sufletul comerţului

Magazin de păpuşi

Speciale

Lingerie pentru femei

„Hercules“

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cadouri şi luxuri pentru botezuri. Trusouri complete pentru păpuşi dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.

Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.

Aranjamente „Tetra“ complecte.

Papuci glace pentru papuşi 35 lei. Mare depozit de closeţi femeieşti şi de copii. Trusouri femeeşti şi pentru păpuşi, produse proprii, la preţul foarte solide. Intreprindem înnoiri de manşoane.

Preţ-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.

Lloyd 2660

Tablile de asbest „Meteor“

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

1290 No. 1

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Cea mai fina crema pentru ghete

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

CITIŢI „INFRAŢIREA“

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Ghete albe de pânză au sosit

BATA

Ghete sure de pânză au sosit

Radio 7814 Piaţa Unirii 9, CLUJ 2372

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanţa Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş Mărunţişuri Galanterii şi Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

După refuzul notei germane

Câteva date asupra împrejurărilor în care a fost redactată nota.

Intr'o telegramă sosită eri din Paris, ni se anunţa că răspunsul Franţei şi Belgiei la nota de propuneri a Germaniei, respinge ca inacceptabile propunerile notei. Răspunsul franco-belgian accentuază că în general dacă nota germană ar fi luată în consideraţie, ea ar duce la distrugerea tratatului de la Versailles.

La Berlin răspunsul nu a produs nici o impresie. Cercurile politice se aşteptau la acest răspuns. Presa germană, ne spune altă telegramă din Berlin, e chiar satisfăcută de acest răspuns care nu refuză categoric tratativele. Pentru a putea face deducţii de viitor, este instructiv să cunoaştem împrejurările în care a fost concepută nota refuzată a Germaniei. Ziarele germane ne dau asupra acestor împrejurări amănunte foarte preţioase.

Germania trebue să precizeze

„Vorwärts" recomanda guvernului german să nu se lase influenţat de cei ce văd totul cu desperare, afirmând că oricare ar fi propunerile ce se adresează Franţei, ele sânt condamnate la insucces de mai înainte.

„Acestora trebue să li se răspundă, scrie „Vorwärts" că de câteva săptămâni oficioasele pariziene strigă că Germania are toată vina că nu se negociază, pentrucă nu a formulat nicio propunere în acest scop. Astăzi când Germania se arată dispusă să o facă se pregătesc la Paris declaraţii menite să dovedească lumei că tratativele nu vor putea fi începute, sub cuvânt că planul Germaniei — pe care de altfel nu-l cunosc încă — este în întregime inacceptabil. In aceste condiţiuni drumul nostru este în întregime hotărât. Guvernul german nu trebue facă impresia că a elaborat un program care n'ar fi în fond decât o ofertă aparentă şi ilusorie. E deci necesar să formuleze propuneri radicale, şi de aşa natură încât ele să nu aducă altăceva de cât antrenarea tuturor spiritelor imparţiale din Anglia, America, chiar Franţa şi Belgia. Astfel, în aceste condiţiuni, un refuz manifest al guvernului francez, nu va întârzia să aibă pentru el cele mai grave urmări".

Precum se vede sfaturi bune n'au lipsit.

Graniţa păcii Europene.

In aceeaşi ordine de idei, dl. Georg Beruhardt, directorul ziarului „Vossische Zeitung" scrie:

„Guvernul german s'a hotărât să urmeze concluziunea discursului lordului Curzon şi să adreseze puterilor semnatare a tratatului dela Versailles, o notă a cărei text se va stabili probabil Marţi. Sau persoanele cari sunt în Germania de părere că nu serveşte la nimic să se facă propoziţiuni Franţei, aceasta fiind de mai nainte hotărâtă să le răspingă, sânt destul de numeroase, şi nu obosesc exercitând o continuă presiune asupra guvernului. In aceste condiţiuni, e o îndoită bucurie să vezi elementele active, stăpânite de ideea că numai o ofertă germană ar putea să clarifice situaţia, câştigând tot mai mult teren în sânul guvernului. In adevăr, ceea ce importă înainte de toate este să se clarifice situaţia europeană.

*

Nu foloseşte la nimic să tot stăm să cântărim pretinsele inteaţiuni ale guvernului francez, e vorba să lucrăm; mai târziu vom vedea dacă Franţa refuză să discute propunerile Germaniei. Se va dovedi atunci în ochii întregii lumi că Franţa nu vrea să negocieze şi în consecinţă, ea are alte scopuri nemărturisite şi ascunse. Sau, Franţa ca şi Germania de altfel, trebue să ţină socoteală de opinia mondială, căci fără sprijinul finanţei mondiale, sub forma de împrumut pe reparaţiuni, ea nu va primi nici o centimă.

Trebue să se aibă în grijă şi problemele de garanţie. Americanii n'au ascuns că ei nu vor socoti vrednici de credit nici Germania, nici Franţa atâta vreme cât în Europa vor exista germeni de viitoare războaie. Subscripţii americane trebuind să servească unui împrumut german eventual pentru plata reparaţiilor, ei cred că pacificarea Europei nu se va putea face decât printr'o înţelegere între Franţa şi Germania. Un asemenea acord trebue să servească ca fundament pentru orice garanţie internaţională. Pentru aceasta propoziţiunile germane trebue să prevadă reglementarea problemei siguranţei, şi să o înlesnească prin avansuri rezonabile dar înainte de toate e nevoie să se ia contact, să se negocieze."

Sfaturile acestea nu s'au urmat şi nota Germaniei s'a dovedit inacceptabilă. Vrăjmaşii oricăror negecieri trebue su iubileze. Credem însă că să va veni cu noui propuneri, mai puţin perfide-

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Mercuri: Liliom. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 128 B. Seria biletelor 381.

Joi, matineu: Manevra de toamnă. Cu concursul d-lui E. Sümegi. Preţuri reduse. Seria biletelor 382.

Joi, seara: Pagliaoci. Ca oaspe: Carol Burian. Abonamentul şters. Preţuri ridicate. Premers: Marsal. Seria biletelor 383.

Vineri: Flăcăul. Operetă cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 51. Seria biletelor 385.

Sâmbătă, matineu: Ioan Viteazul. Preţuri reduse. Seria biletelor 386.

Sâmbătă seara: Povestirile lui Hoffmann. Ca oaspe: D-na E lisabeta B. Sándor. Preţuri ridicate. Abonament 129. C. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală să închid. Seria biletelor 387.

Sâmbătă noaptea: Via Dornului. a 3-a oară. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 388.

Duminecă, matineu: Ghiţă Baronul. Preţuri reduse. Seria biletelor 389.

Duminecă seara: Flăcăul. a 2-a oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 130 A. Seria biletelor 390.

Duminecă noaptea: Ion Strul. a 5-a oară. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 391.

Luni: Bajadera. 22-a oară. Preţuri obicinuite. Abonament şters. Cu Kolbay, Virág, Neményi, Berky. Seria biletelor 392.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Miercuri: Floarea Indiei.
Joi: Geniu şi Depravare.
Vineri: Căpitanul Monroe.
Sâmbătă: Dragoste de ţigan.
Duminecă: Tanja.

Cinema Universităţii

Miercuri: Casa dispărută.
Joi: Detto.
Vineri: Crima în Varieteu.
Sâmbătă: Detto.
Duminecă: Detto.

Cinema Urania

Miercuri: Casa Fiorilor.
Joi: Frumoasa fără suflet.
Vineri: Detto.
Sâmbătă: Fellah, copilul părăsit.
Duminecă: Detto.

LISTA

Numerelor eşite la Loteria Elevelor Institutului Sur. de Ocrotire, aranjată în scop de binefacere

11., 21., 31., 57, 66., 98., 102., 111, 112., 116, 132., 133., 134., 146., 148, 195., 229., 239., 251., 262, 263., 264., 268., 303., 309., 311., 314., 340, 349., 351., 355., 357., 376., 393, 398., 409., 442., 457., 466., 472., 473., 484, 491., 494., 497., 501., 503, 519., 526, 527, 529, 533., 539., 540., 542., 556, 558., 559, 564., 565., 566., 568, 575., 612., 652, 661., 668, 673, 674, 677., 708, 711, 742., 746., 759., 772., 784., 809., 834., 835., 845., 850., 851., 858, 870., 873., 889., 906., 911., 912., 914., 915., 917, 922., 924., 950., 951., 958., 973., 997.

Allo! Allo!

Telegramă

A sosit în Cluj la „Salăgiana" Str. Surdă 19 fostă Kiss-utca o cantitate mare de

VIN

cel mai bun şi cel mai ieftin.

Costă numai 10 lei Lt.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 794 · 8 PAGINI · UN LEU · 8 PAGINI · Vineri 11 1923 Mai

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrăți

R CLUJ I. 238

77 Onor. Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 962
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Politica noastră economică

„Politica inaugurată de actualul guvern trebue să fie a tuturor guvernelor", ne spune un mare economică străin.

Chestiunea independenței noastre economice a stat necontenit la baza tuturor acțiunilor partidului liberal. Actualul guvern, luând în mână conducerea țării, în împrejurările bine cunoscute, a accentuat necesitatea realizării acestui principiu de politică economică națională, ca singură călăuză a restabilirii raporturilor cu străinătatea. Opera înfăptuită de atunci încoace a dat roade admirabile, dar desigur că tot ceeace se creiază acum nu are de scop decât creiarea unui vast edificiu economic românesc în viitor, și opera aceasta trebue continuată ani de zile încă, cu toată meticulozitatea și stăruința.

Politica economică a partidului național a avut și în trecut mari vrăjmași în cei ce urmăriau acaparerea bogățiilor naturale ale pământului românesc. S'au găsit oameni politici cari aveau naivitatea și uneori interesul să creadă că fericirea țării românești, bogăția și propășirea ei ne poate veni de la înfeodarea noastră în sfera de interese și combinații a finanței internaționale acaparatoare. Faptele n'au dovedit cât de greșită a fost această credință, atunci când la mijloc numai credință era. Fără independența economică realizată în mica Românie de eri prin stăruințele continui ale partidului liberal, noi n'am fi putut mișca nici un ou în 1916 și n'am fi ajuns la unirea definitivă de la 1916.

După războiu, lipsa de pricepere și orientare în conducerea trebilor statului, dovedită de cele două partide cari s'au succedat la guvern înaintea actualului guvern, am văzut unde ni-a dus.

Dezordinea internă și desechilibrul nostru financiar se datoresc în primul rând lipsei unei concepții de precisă politică economică, și mai cu seamă din lipsa de continuitate în politica de independență economică. Venirea la guvern a partidului liberal a stârnit vechile vrăjmășii, iar noui și proaspete patime n'au întârziat să intre deaval nua în corul lor strident. Partidul național, care niciodată de la unire încoace n'a știut încotro să și îndrepte căruța-i încărcată cu vane ambițiuni, s'a pornit la un moment dat decretând, prin gura dlui Maniu, deschiderea largă a câmpului de exploatare în România pentru capitalul străin. Partidul țărănist condus de sugestiuni bine cunoscute că străine intereselor noastre, se găsia de mult oprit la această idee, iar averescanii nici astăzi nu știu încotro este mântuirea. Firește că vrăjmășia politică n'a menajat nici chestiunea independenței economice și guvernul a avut să țină piept și atacurilor ce i se aduceau pe această chestiune, iar dacă atacurile de naivă și vinovată vrăjmășie de la unii și, cele de dubioasă interesare din partea altora nu l'au putut clinti, rezistența guvernului e cea mai bună dovadă că principiul călăuzitor al politicei sale economice e cel ca re ni trebue, e cel de care avem nevoie, mai cu seamă astăzi, când ridicam din greu temelia Românieî Mari și puternice de mâine.

Și ca supremă dovadă că așa este, e bine să auzim glasul unui străin, reputat financiar și om politic german, d-l Dernburg, care interviewat de un trimis al unui ziar bucureștean cunoscut că pătimaș vrăjmaș al guvernului și partidului liberal, a spus despre noi:

„Cea mai mare fericire pentru Romănia e evident bogăția ei de petrol *care îi poate asigura pentru întotdeauna și independența ei politică și cea economică. Dacă însă această bogăție nu va fi păzită cu sfințenie, trebue să aprob temerea oamenilor de stat români cari zic că ea poate din contră avea ca urmare aservirea și politică și economică a țării*".

Se poate oare o mai bună confirmare și apreciere a politicei inaugurată de actualul guvern. Trebue însă să înțelegem că această politică nu poate fi a unui guvern, ci a tuturor guvernelor, pentrucă este politica țării.

A. R. G.

O cursă a presei maghiare: interviewul

Pentru a-și procura din partea noastră cât mai multe declarații care să poată fi exploatate în folosul politicei minorităților, ziarele maghiare au găsit că cea mai bună cursă în care pot cade intelectualii și politicianii români e cursa interviewului. Ele au înțeles că nimic nu poate fi mai măgulitor pentru vanitatea unui om decât interviewul care se ia în grabă, la coborârea din tren, în goana trăsurii sau la intrarea în hotel, și care-i dă celui interviewat sentimentul că de cuvântul lui atârnă soluționarea celor mai grele probleme ale statului român.

De aceia, întreaga presă maghiară mișună de interviewuri. Și nu e vorba de interviewarea unor oameni de o valoare și autoritate indiscutabile, ci de oprirea în drum a oricărui obscur care are o vanitate de gâdilat. Căci în aceasta stă și cursa care ni se întinde în fiecare zi: interviewarea nulităților ambițioase cu gândul de a le smulge declarații în folosul politicei minorităților.

Într'o presă serioasă, interviewul este apelul pe care-l faci la o competență recunoscută pentru a-i da bândi părerea într'o importantă chestiune la ordinea zilei. Interviewezi, prin urmare, pe un om de știință, pe un om de stat, pe șeful unui curent politic, pe un scriitor cu nume și autoritate bine fixate și în sfârșit pe oricine a ajuns să fie o individualitate reprezentativă în viața intelectuală și politică a unei țări.

Dar când o presă își face un sistem din a opri în drum toate mărunțișurile vieții noastre publice și de a le pune să se rostească până și asupra problemelor care cer o specială pregătire, — aceasta înseamnă că interviewul nu mai e un mijloc de luminare, ci unul de zăpăcire și de înșelare a opiniei publice.

Căci pe cine nu interviewează presa maghiară? Toate chestiunile mari cari privesc viața noastră intelectuală și politică sunt tratate în această presă prin interviewarea unor oameni la cari presa românească nu s'a oprit niciodată pentru a le cere cuvântul.

Și, iată, un exemplu.

Care ziar românesc, în afară poate de „Rampa," s'a gândit vreodată că problema minorităților din Ardeal ar avea nevoe pentru lămurirea ei și de părerile d-lui Victor Eftimiu?

De sigur, nici unul, pentrucă noi ne cunoaștem bine valorile noastre și știm cine poate vorbi și cine nu în chestiunea minorităților.

Dar pentrucă presa maghiară urmărește sistematic colectarea de declarații care, făcute de români, să poată fi utilizate ca material de propagandă împotriva intereselor noastre naționale și de stat, ca l-a atras pe dl Victor Eftimiu în cursa interviewului, — și dl Victor Eftimiu, care habar nu are de chestiunea minorităților, a vorbit totuși în această chestiune cu o lipsă de demnitate care nu ne poate aduce de cât cel mai profund dispreț din partea acelora cari și-ar închipui ca interviewatul e una din marile valori ale literaturii românești.

Și dl Eftimiu nu e de cât un fabricant de literatură, iubitor de reclamă și exhibiție, și prin urmare numai bun pentru cursa întinsă de presa maghiară: interviewul.

Congresul agrarienilor bulgari

Sofia — Comitetul partidului agrarian a decis ținerea unui congres general la Sofia la care vor participa peste 200 mii delegați. In timpul congresului garda verde va păstra ordinea.

Flota aeriană sovietică

Organizarea ei. Spiritul războinic în care este organizată. Comandantul flotei este însuși Trotzki.

Puțin importantă la începutul războiului, aviația rusă era, în momentul căderii imperiului, pe cale de progresiune rapidă. Dar în timpul revoluției ea ajunse la ruină. Sovietele urmăresc acum reconstituirea ei, inspirați și sfătuiți de statul-major german. In această privință sunt date foarte prețioase.

Anul trecut în 29 Noembrie un ordin al Sovietului Central a înzestrat aeronautica rusă cu o organizare foarte rațională și foarte puternică.

Organizarea aviației ruse

Prin organizarea făcută de Soviete, acestea n'au voit să creeze decât o aviație militară, tot ceiace privește aeronautica este pus subt ordinele „comandantului flotei aeriene a Republicei Sovietelor", asistat de un stat-major care înlocuește fosta „direcțiune a flotei aeriene". Fie că este vorba de unități ale armatei sau marinei, școli, terenuri, material, stabilimente de tot felul, totul este atașat *Flotei aeriene roșii* și se găsește sub ordinile statului major, direct responsabil față de „Inaltul Soviet Revoluționar".

Acest stat major cuprinde diferite secțiuni: aviația cu 4 subsecțiuni, — avioane terestre, hidroavioane, navigațiune aeriană, aprovizionare și technică — o secțiune administrativă cu o subsecțiune, garaje, terenuri, hangare și, în plus Inspectoratul serviciilor auxiliare. Natural Aviațiunea navală pierde orice autonomie, forțele necesare trebuind să fie puse la dispoziția comandamentului Marinei, când ele trebue să lucreze în cooperare cu flota.

Spiritul în care este organizată aeronautica rusă

Autorii acestei ordonanțe războinice nu-și ascund de loc, de altfel, intențiunile; ei fac o întroducere la legea lor care spune categoric: „In scopul de a ameliora pregătirea războiului și forțele de război....." Șeful flotei roșii este însuși Trotzki. Statul-major al său este atotputernic; el repartizează toate forțele aeriene decide asupra metodelor de instrucție, de aplicare lor, dispune de personal și de material, are sarcina parcurilor, aprovizionării, contabilității, recrutării; pe scurt totul.

Nu există aviație civilă în Rusia. Directorii uzinelor, ai stabilimentelor de reparați, ai serviciilor aeriene, pe scurt, ai tuturor organelor reprezentând aiurea efortul privat, sunt numiți de comandantul flotei aeriene și depind de secțiunea aprovizionării, care dispune de un personal de inspecție care are a supra acestora o autoritate deplină.

Ca toate organizațiile inspirate de regimul sovietic, și organizarea aviației realizează stăpânirea absolută a puterii militare; este într'un fel o mobilizare permanentă.

Evident, nu în spiritul acesta am voi să vedem organizată aviațiunea noastră. In starea actuală a lucrurilor, utilizarea în război a aeronauticei primează pe toate celelalte. Sacrificiile cari se fac pentru aviația civilă au de scop tot Apărarea Națională. Dar ceiace trebuie să dorim este să organizăm aviațiunea română în așa fel încât ea să fie în măsură a'și împlini în toată întinderea ei sarcina care-i incumbă în dezvoltarea economică a țărei, sarcină a cărei importanță merge crescând.

De altfel, socotim că este o diminuare a puterii militare eventuale a unui popor, atunci când sunt consacrate încă din timp de pace toate forțele într'o prea mare măsură la o muncă numai războinică.

Sancțiunile Francezilor în Ruhr.

Condamnarea lui Krupp

Paris — Consiliul de război a condamnat pe fabricantul Krupp la 15 ani închisoare și o sută milioane mărci amendă. Ceilalți directori au fost pedepsiți cu pedepse ce variază între zece și 20 ani închisoare și între o sută și 150 milioane mărci amenă.

Reducere pentru târgul Moșilor pe cfr

Ministrul comunicațiilor a admis o reducere de 50% la transporturile de călatorie și mărfurii pe căile ferate pe tot timpul cât va dura târgul Moșilor la București, începând dela 18 Mai.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Scriitori români din Arad

La Palatul Cultural din localitate, „Societatea scriitorilor români" a organizat Duminecă o frumoasă şezătoare artistico-literară.

Şezătoarea a început la orele 11 dimineaţa şi a durat până la orele 1 şi jum. după amiază.

Au recitat poezii şi au citat proză domnii A. Cotruş, Agârbiceanu, Davidescu, Mircea Rădulescu, V. Eftimiu, Rebreanu, Stamatiad, Moşoiu, Cazaban şi Minulescu.

Toţi scriitorii cari s'au perindat la tribună au fost îndelung ovaţionaţi de asistenţă.

La orele 8 jumătate seara s'a oferit vizitatorilor un banchet la „Centru".

Au toastat cu acest prilej d-nii Georgescu, prefect de judeţ, general Manu, preotul Pacaţianu, profesorii Cinceanu, Berczi şi ziaristul ungur Multzs. Au răspuns din partea scriitorilor domnii I. Minulescu, V. Eftimiu, Cazaban, Mircea Rădulescu şi Moşoiu.

•

Tot Luni la orele 10 dimineaţa, s'a făcut cu mare solemnitate punerea pietrei fundamentale a căminului cercetaşilor.

La această solemnitate au asistat şi scriitorii cari ne-au vizitat oraşul precum şi un public imens. Ansamblul a fost complectat de un escadron de cavalerie cu muzică în frunte.

Colonelul Sâmboteanu a rostit un frumos discurs, arătând însemnătatea faptului şi rolul cercetaşilor.

La orele 11 s'a desfăşurat defilarea cercetaşilor iar după amiază s'a dat un banchet.

La orele 4 au avut loc serbări în parc, cu demonstraţii sportive.

La orele 6 seara, cercetaşii au dat o reprezentaţie foarte aplaudată.

Un eveniment cultural în Bucovina

— Reapariţia vechei reviste „Junimea literară" —

După o întrerupere de nouă ani, vechea revistă din Cernăuţi „Junimea Litarară" care a însemnat pentru Bucovina ceeace „Luceafărul" din Sibiu a însemnat pentru Ardealul românesc, a reapărut zilele acestea, în condiţiuni tehnice şi cu un material literar şi cultural cari nu desmint întru nimic părerea ce-o aveam despre „Junimea Literară" dinainte de război.

Rostul revistei bucovinene îl vom înţelege numai amintindune de ce a fost „Junimea Literară" în Bucovina Austriei, ce mare operă naţională a înfăptuit şi ce condeie nepreţuite a avut angajate în lupta dusă pentru redeşteptarea românismului din Bucovina.

Înfiinţată în 1903 de cei mai distinşi literaţi şi cărturari ai Bucovinei, în majoritate tineri, „Junimea Literară„ a adunat în jurul său în cei 11 ani de existenţă pe scriitori ca I. G. Sbiera. S. Fl. Marian, V. Bumbac, T. V, Stefanelli, C. Morariu, Sextil Puşcariu, Constantin Berariu, Iorgu G. Toma, I. Grămadă, D. Marmeline şi alţii necunoscuţi Ardealului, dar totuşi rămaşi în istoria literaturii şi culturii româneşti.

„Junimea Literară" s'a pornit în zile de mare criză a vieţii noastre naţionale din acea provincie. „Curentul „Sămănătorului" ne spune dl I. Nistor, ministrul Bucovinei şi unul dintre întemeietorii revistei, în articolul prim al revistei reapărute — ne ademenise încă de pe băncile universitare în valurile sale izbăvitoare şi ne legasem încă de pe atunci să fim propovăduitorii noilor idei cu toată căldura şi avântul tinereţei noastre, fiindcă vedeam în răspândirea lor singura armă de luptă eficace contra oportunismului culpabil care stăpânea sufletele şi făcea adevărate ravagii în societatea bucovineană. Fracţiunile politice ce se complăceau în a se numi conservatoare, naţionale şi democratice, se întreceau una pe alta în servilismul lor degradător faţă de uzurpătorii străini, de a căror limbă se foloseau cu predilecţie în conversaţiunile lor şi la a căror cultură îşi formaseră şi deformaseră sufletul. Duhul negru-galben stăpânia pretutindeni cultivând sistematic ura şi disprejul faţă de tot ce venia de dincolo de Molna".

In contra acestei stări de lucruri a pornit lupta „Junimea Literară" şi rolul ei trebue comparat cu rolul acelor ardeleni, cari au proclamat activismul partidului naţional de pe vremuri. Asemănarea între starea de lucruri din Bucovina şi Ardealul de atunci este într'adevăr izbitoare.

•

Ducând lupta aceasta, „Junimea Literară" a pregătit unitatea culturală a Bucovinei cu celelalte provincii româneşti, unitate pe care s'a întemeiat unitatea politică de astăzi.

Steagul purtat 11 ani a trebuit însă părăsit în 1914, când greutăţile războiului au suspendat apariţia revistei, iar colaboratorii au ajuns sau pe fronturi sau în propagandă naţională prin Bucovina, Basarabia, Ardeal şi România.

ECOURI

Succesele lui Richard Strauss în Italia

Richard Strauss se află actualmente în Italia, unde obţine succese extraordinare. El a condus în cursul săptămânei trecute, trei concerte la Roma.

La finele celui de al doilea concert dirijat la Augusteo, a trebuit să apară de 12 ori în şir, spre a mulţumi publicului care îi făcea ovaţii necontenite.

Ziarele caracterizează prezenţa lui Strauss la Roma, drept cel mai de seamă eveniment muzical al anului, numind pe Strauss, „cel mai mare muzicant al timpurilor de faţă", care, după moartea lui Debussy, este singurul care menţine marea tradiţie simfonică în Europa.

El este acum în apogeul activităţii sale muzicale.

Compoziţia chimică a omului

Structura colosal de complicată a organismului animal şi uman se poate analiza, şi un chimist englez a constatat că omul se compune din treisprezece elemente din cari cinci sunt gazoase şi opt solide.

Partea principală este oxigenul, în stare de extremă compresiune.

Un om normal cântărind 74 de chilograme, conţine 42 chilograme oxigen, fireşte în cele mai diferite combinaţiuni. Cantitatea aceasta de oxigen în stare gazoasă ar cuprinde un spaţiu de 28 metri cubici.

Mai departe omul de mai sus are şapte chilograme hidrogen, cari în stare liberă ar ocupa un spaţiu de nu mai puţin de 80 metri cubici.

Restul este cărbune, ceva fosfor, calciu, sulfur, potasiu, magnesie şi fier.

Noul calendar rus

In legătură cu tendinţa bolşevicilor de a desfiinţa sărbătorile, profesorul Stupanov din Moscova a înaintat „Statului comisarilor poporului" proectul pentru reforma calendarului.

După acest proect anul calendaristic va fi împărţit în 60 de săptămâni de câte 5 zile. La acestea se adaugă 60 de Luni, cari vor fi decretate zile de sărbătoare în locul Duminicilor creştine.

Afară de acestea vor mai fi cinci sărbători comuniste.

Expoziţia de artă decorativă dela Monza

Inaugurarea expoziţiei de artă decorativă va avea loc la 19 Mai în prezenţa principelui moştenitor.

La ceremonie vor asista câţiva membri ai guvernului, şi reprezentanţii naţiunilor cari iau parte la expoziţie, adică România, Franţa, Belgia, Ungaria, Cehoslovacia, Polonia, Suedia, Austria şi Anglia.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Epoca memoriilor

Marele războiu, dacă în afară de câteva cazuri n'a adus în literatură un curent al său ci dimpotrivă a reîndreptat pe scriitori spre vechile preocupaţiuni şi directive, sau, ca o urmare a nevrozei ce a provocat-o, ni-a adus cultul extremităţilor mai cu seamă în poezie şi în teatru (Marinetti), a stârnit însă o întreagă literatură a memoriilor, începând dela Wilhelm al 2-lea, Lloyd George, Churchill, Balfour, Ludendorff, Noske, Konrad von Hötzendorff, Nitti ş. a., până la memoriile soldaţilor anonimi pe umerii cărora n'a apăsat răspunderea popoarelor.

•

Complicaţiunile cari au urmat după aceea au adus de asemenea o seamă de memorii. Să ne amintim de recentele opere ale revoluţionarilor unguri Jászi şi Garami.

Ploaia aceasta, de memorii este cât se poate de explicabilă. Era de-o parte vinovăţia pe care şi-o ştiau unii (Wilhelm, Ludendorff, Noske, von Hötzendorff, Nitti) şi pe care trebuia să şi-o spele; de altă parte apoi răspunsul la aceste desvinovăţiri (cazul memoriilor oamenilor de stat englezi).

Procesul de punere la punct a vinovaţilor şi clarificarea acestei importante pagini din istoria lumii, a trebuit să înceapă cât mai curând şi vedem, că elucidarea s'a început din toate părţile.

Cândva ne-am mai ocupat de unele dintre memoriile foştilor conducători de popoare din marele război. Am arătat din volumul de mărturisiri ale fostului generalisim austriac Conrad von Hötzendorff, că războiul mondial a fost pregătit de Germania şi că ştiau despre el, încă din 1911, şi ultimii ofiţeri germani. (Cazul incidentului dintre fostul generalisim şi Wilhelm al doilea, la Berlin, când generalul Hötzendorff a fost oprit de a'şi da demisia pentrucă se aştepta războiul — în 1911.)

Ne-am ocupat apoi de memoriile fostului Kaiser german şi am arătat, că ele sunt mistificări şi încercări de desvinovăţire.

Neputându-ne aduce date istorice adevărate, cartea lui se mărgineşte să ne repete axiome, croite toate în acelaş scop al autoscuzării. In înşirarea evenimentelor nu este exact de loc. Pe francezi îi acuză că au trecut graniţa, în timp ce de fapt îşi retrăseseră la 10 km. oştirea.

Tot atunci, în înşirarea evenimentelor ce au precedat războiul şi în comentarea pregătirilor pentru marele războiu, Franţa este acuzată, că cheltuia două miliarde pentru construcţiile de linii ferate speciale la graniţa germană. Tot atunci, când afirmă această inexactitate, care s'a probat îndată după începerea războiului mondial, eximperialul autor al „istoriei comparative" uită să pomenească, că francezii s'au găsit în faţa a opt linii ferate germane, despre care nu ştiau, care au fost construite în secret, special în vederea agresiunii contra Franţei.

Memoriile ex-kaiserului sunt pline de inexactităţi şi de acestea şi de scuze ridicole şi nu e de mirare, că li-s'a făcut din partea criticei, mai cu seamă a celei engleze, o primire defavorabilă.

Desvinovăţirile ex-kaiserului au fost precedate de o serie de memorii ale foştilor comandanţi ai oştirilor sale: Ludendorff, Noske, Kronprinţul ş. a., toate după acelaş calapod al memoriilor exilatului din Doorn. Totuşi aceste memorii aduc precizări interesante privitor la manevrările şi planurile trupelor germane precum şi la situaţia şi progresul războiului.

O altă operă germanofilă sunt memoriile fostului prim-ministru italian Nitti. Şi despre acestea s'a mai vorbit, totuşi au fost date uitării după ce au fost osândite de întreaga Italie. Singurii admiratori ai germanofilului ex-prim-ministru italian sunt nemţii şi ungurii (printre alţii şi „Ellenz k" care se ocupă de el adeseori).

Când această serie de memorii germane sau germanofile ajunsese să fie pe sfârşite, presa engleză a venit cu o ştire de sensaţie: Lloyd George, Lord Curzon, Lord Balfour şi Lord Churchill pregătesc şi ei memorii din timpul şi dinaintea războiului mondial.

De-atunci o seamă dintre ele au şi ajuns în public. Memoriile lui Lloyd George cel puţin au pătruns peste tot, aducându'i fostului preşedinte al consiliului englez tantieme uriaşe.

Memoriile miniştrilor englezi din timpul războiului au fost bine primite de critica de pretutindeni, pentrucă erau tot ce se poate mai obiectiv.

Totuş memoriile de până acum ale oamenilor de stat dela Londra n'au stârnit senzaţia memoriilor cari au văzut lumina tiparului — tot acolo — acum o lună.

Scriem acestea în legătură cu memoriile lordului Winston Churchill apărute la Londra la 15 ale lunii trecute. Din păcate nu ni-au parvenit şi nu ne putem pronunţa decât din critica străinătăţii. „Prager Presse", care se ocupă de ele într'un articol de fond de alaltăeri, spune că sunt tot ce se poate mai grandios, mai pregnant, mai obiectiv şi totuşi mai literar. După critica din acelaş ziar, ele stau pe al treilea plan, în această privinţă, în tăia fiind publicaţiunea oficială a guvernului britanic despre campania dela Dardanelle, iar pe al doilea plan „Pompa Puterii" a lui Hutchinston, care va trebui citită de elevii liceelor şi de studenţii universităţilor ca „De bello gallico" a lui Caesar.

In seria memoriilor celebre nu intră nici chiar la sfârşit memoriile germane, cari sunt cele mai detestabile şi dintre cari pe ultimul plan stau acelea ale amiralului Noske.

TRATATIVE DE FUZIUNE

între ţărănişti şi partidul naţional

Faptul că în vremea din urmă organizaţiile judeţene ale partidului ţărănist au început să se destrame, despărţindu-se în tabere vrăjmaşe, a îngrijorat pe conducătorii partidului cari se tem că dezagregarea deslănţuită în câteva judeţe nu se va opri ci va contagia şi organizaţiile din alte centre. Pentru a provoca o diversiune care să poată întârzia acest proces de descompunere, fruntaşii ţărănişti s'au gândit la o fuziune ca partidul naţional. Celace i-a determinat să caute a începe tratative pentru o fuziune cu partidul naţional este pe lângă îngrijorarea de care vorbim mai sus şi ameninţările unor membri ai partidului [redacted] au şi început.

Dar propunerile ţărăniştilor au întâlnit o receală glacială în rândurile fruntaşilor naţionali. Există în adevăr şi printre aceştia [redacted] Dan şi Voicu Niţescu.

Caşi ţărăniştii, aceştia spun că o fuziune între cele două partide ar da o nouă forţă campaniei de răsturnare a guvernului pentrucă acţiunea ar fi cu totul unitară. Un alt argument al naţionalilor are organizaţii foarte slabe în vechiul regat, şi o fuziune cu ţărăniştii le-ar întări.

Cei mai mulţi dintre membrii partidului naţional, şi în fruntea lor se găseşte însuşi dl Maniu, sunt împotriva fuziunei. Printre aceştia sunt în primul rând regionaliştii intransigenţi cari au protestat şi împotriva fuziunei cu tachiştii precum şi acela cari văd într'o fuziune cu ţărăniştii îndepărtarea orcărei posibilităţi de a veni la putere. Deasemeni vrăjmaşi ai fuziunei sunt şi toţi tachiştii cari nu înţeleg să stea în acelaş partid cu dnii Stere şi Lupu.

Astfel fiind, tratativele pentru fuziune nu vor duce la nici un rezultat.

[redacted]perea lor va însemna în [redacted]ş timp şi denunţarea con[redacted]ţiei de colaborare de până [redacted]m care, de altfel, n'a fost [redacted]helată decât pe timpul cât a [redacted]rat campania contra Consti[redacted]ţiei.

Faptul că ultimele întruniri au fost ţinute separat de către ambele partide — la întrunirile ţărăniste n'a luat parte nici un fruntaş din patidul naţional, iar la întrunirile naţionalilor nici un membru al grupării ţărăniste — este o dovadă că relaţiunile dintre cele două grupări de opoziţie nu sunt tocmai... amicale.

Nereuşita tratativelor de fuziune, fapt care este sigur, va provoca ruptura devinitivă între cele două partide.

CONGRESUL

ARTIŞTILOR MAGHIARI LA CLUJ

Un protest bazat pe o mistificare.

Ieri şi alaltăeri s'a ţinut în localitate congresul actorilor şi directorilor teatrelor maghiare din Ardeal, sub preşidenţia d-lui Ianovics directorul Teatrului maghiar din Cluj.

In şedinţa de Marţi s'a luat în discuţie şi s'a respins propunerea sciziunii societăţii artiştlor dramatici, înfiinţându-se o societate separată a directorilor. Propunerea s'a respins în urma lămuririi d-lui Ianovics, că, ameninţate (!) fiind teatrele maghiare să se reducă dela opt la patru, este imposibil a se închipui o societate a patru directori numai.

S'a mai discutat chestiunea salarului şi după aceasta sedinţa a luat sfârşit.

•

In şedinţa de ieri d-l Ianovics a repetat cele spuse cu o zi înainte, că teatrele maghiare sunt ameninţate a fi reduse dela opt la patru.

A afirmat aceasta bazându-se pe informaţiunile date alatăeri de ziarul nostru privitor la reorganizarea teatrelor în Ardeal plănuită de ministerul cultelor şi artelor.

Cu privire la cele spuse de d-l Ianovics, ziarul „Ellenzék" publică aseară următoarele:

„Evenimentul de mare importanţă al congresului artiştilor şi directorilor de teatru de azi a fost cuvântarea de deschidere a preşedintelui dr. Ianovics, în cursul căreia a declarat, că „Infrăţirea" semioficiosul partidului liberal român întăreşte în numărul său de azi ştirea, că după proectul ministerului cultelor nu se va da concesiune în stagiunea viitoare decât la patru teatre ungureşti în Ardeal şi Banat şi astfel se trage într'adevăr clopotul de alarmă asupra soartei teatrului unguresc. Ba, după „Infrăţirea", ministrul cultelor d-l Banu plănueşte deasemenea, că în viitorul an teatral trupele de teatru maghiare nu vor putea juca într'un oraş decât atât, cât vor juca trupele româneşti. Astfel, da că d. e. o trupă română, din propria ei hotărâre, nu va da reprezentaţii într'un oraş decât timp de şase zile, în acest caz nici trupa maghiară nu va putea juca decât şase zile".

Astfel a informat d-l dr. Ianovics congresul artiştilor maghiari, şi trebue spus din capul locului, că informaţiunile noastre au fost interpretate fals şi tendenţios. Noi am spus atât — şi aceasta dela noi — că în timp ce teatrele maghiare sunt în număr de opt, noi avem un singur teatru. N'am spus nicăeri, că d-l ministru Banu intenţionează să închidă patru teatre maghiare, şi 'l rugăm pe d-l Ianovics să citeze măcar un cuvânt prin care am fi spus în n-rul nostru de alaltăeri ceeace a afirmat d-sa.

Am spus dimpotrivă:

„Proiectul dlui ministru C. Banu nu atacă însă cele opt teatre ungureşti. Dimpotrivă li-a asigurat existenţa, într'un moment când toate erau pe marginea prăpastiei. Ştim adică, că toate cele opt teatre maghiare sunt pe cale de a fi închise din lipsă de fonduri.

„Şi iată, că într'un asemenea moment critic ministerul artelor le a sigură existenţa, pentrucă înfiinţând teatre româneşti în aceleaşi localităţi ale teatrelor maghiare, a hotărât totodată, ca nouile noastre tearte să fiinţeze paralel cu cele maghiare. S'a hotărât astfel menţinerea teatrelor ungureşti într'un timp, când acestea erau să se închidă dela sine".

„Ele vor trebui numai să cedeze pentru un egal număr de reprezentaţii, scena care nu este a lor ci a comunei".

D-l Ianovics putea să înţeleagă din aceste ultime patru rânduri, că nu este vorbă ca trupele maghiare să nu poată juca decât atât cât ce le româneşti şi că „dacă o trupă românească, din propria ei hotărâre, nu va da reprezentaţii decât timp de şase zile, în acest caz nici trupa maghiară nu va putea juca decât şase zile".

D-sa a făcut această interpretare tendenţioasă, când din spusele noastre reieşia tocmai contrarul, că teatrele ungureşti rămân stăpâne pe o scenă care nu este a lor, dar va trebui „să cedeze" sala pentru un număr egal de reprezentaţii. Noi ne-am referit numai la reprezentaţii şi nu la pauzele trupelor româneşti, în cari trupele maghiare rămân stăpâne pe scenă.

Am reprodus mistificaţia d-lui Ianovics nu pentrucă trebuia să 'i arătăm adevărul (pentrucă d-sa a falsificat adevărul intenţionat) ci pentrucă această mistificare e de natură să aibă urmări. Intr'adevăr comisiunea congresului s'a retras apoi în şedinţă şi dacă nu ne-au înşelat informaţiile noastre, au redactat un protest în baza afirmaţiunilor false ale d-lui Ianovics.

•

Cazul este interesant şi pentru altceva. Mistificarea de acum am observat-o la baza tuturor „doleanţelor" şi protestelor maghiare, cari în toate cazurile se întemeiază pe neadevăruri sau pe interpretări tendenţioase. Mistificarea d-lui Ianovics este deci cu atât mai condamnabilă cu cât face parte din sistemul de mistificaţiuni ale politicianilor românofobi ai ungurilor de la noi.

Bolşevismul partidului ţărănist

— Declaraţiile dlui Mihalache —

La ultima întrunire ţărănistă ţinută la „Dacia", dl Mihalache a făcut mărturisiri cari dovedesc că politica partidului ţărănist este inspirată de regimul bolşevic, fiindcă venind dela dl Mihalache ele trebuesc socotite ca exprimarea gândirii politice a grupării ţărăniste.

Iată ce a spus dl Mihalache:

„E minciună că regele nu e responsabil faţă de situaţia actuală în care a ajuns ţara. Regele, care zi cu zi a călcat legile şi Constituţia ajutând la declararea dezastrului nu poate să nu fie responsabil.

„Nu ne e permis însă nouă unei ţări întregi să ne lăsăm terorizaţi de un grup de câţiva inşi.

„Partidul liberal e realmente o forţă prin instituţiile sale financiare.

„Ceeaçe trebue să le opunem este: formarea de sindicate muncitoreşti şi profesionale a oraşe şi organizaţii ţărăneşti la sate.

„Interesul patriei este rezultatul intereselor comune.

„Sindicalizaţi-vă funcţionari! Sindicalizaţi-vă muncitori.

„Conflictele dintre aceste sindicate sunt neînsemnate. Conflictul cel mare îl avem toţi laolaltă cu capitalismul.

„Capitalismul îşi votează o Constituţie şi legi care i convin.

Prefer sistemul ţarist sistemului regelui Ferdinand întreţinut de Brătianu. Dacă ese bine sub regimul ţarist, mulţumirile se adresează lui Dumnezeu, dacă este rău, plăteşte însă Ţarul.

Prefer regimul bolşevic fiindcă dacă eşuează, cei dintâi cari plătesc sunt căpeteniile bolşevice."

Cu atacuri îndrăzneţe la adresa Regelui am fost obişnuiţi de d-rul Lupu şi de d-l Vaida, încât ele nu ne surprind nici în gura d-lui Mihalache. Dar îndemnul la lupta de clasă, exprimat într'o formă categorică şi preferinţa pe care fruntaşul ţărănist o acordă regimului bolşevic sunt mărturisiri cari vădesc de unde s'au inspirat fruntaşii ţărănişti în acţiunea lor politică.

Mărturisirile d-lui Mihalache confirmă toate acuzaţiile cari s'au adus politicii ţărăniste.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Joi: Geniu şi Depravare.
Vineri: Căpitanul Monroe.
Sâmbătă: Dragoste de ţigan.
Duminecă: Tanja.

Cinema Universităţii

Joi: Casa dispărută.
Vineri: Crima în Varieteu.
Sâmbătă: Detto.
Duminecă: Detto.

Cinema Urania

Joi: Frumoasa fără suflet.
Vineri: Detto.
Sâmbătă: Fellah, copilul părăsit.
Duminecă: Detto.

INUTILITATEA

INTRIGILOR OPOZIŢIEI-UNITE

In jurul sosirei domnului Al. Constantinescu, ministrul agriculturei şi domeniilor, în ţară, o anumită presă s'a grăbit să ţese o complicată împletitură de intrigi, care de care mai stupide. Fireşte că tot ce s'a vânturat în aşa zisa presă independentă, dela interviewul desminţit al „Adevărului" până la combinaţiunile neroade ale „Presei", aparţine de domeniul celei mai pure fantezii.

Simptomul este însă caracteristic. Pretinsele neînţelegeri din guvern sunt şi rămân ultima nădejde a opoziţiei partidului naţional şi partidului ţărănist, nădejdi cari şi-au găsit ecou în presa bucureşteană independentă în forma pe care am văzut-o. Opoziţia unită înfrântă iremediabil complect şi în lupta ridicolă întreprinsă pentru răsturnarea guvernului, a trebuit să bată în retragere, să recurgă la obişnuitele procedee de intrigă şi cancan.

Trebue oare dovadă mai evidentă pentru halul de slăbiciune în care se află cele două partide de desordine, de ilegalitate şi scandal? Acţiunea extraparlamentară li-a adus îndepărtarea şi celor din urmă simpatii în opinia publică şi încercarea de mistificare de acum, vădeşte odată mai mult halul de slăbiciune în care au căzut.

Aproape tot timpul vacanţei parlamentare, ziarele celor două partide unite, ca şi presa pretinsă independentă, nu s'au întreţinut decât din cancanuri pe socoteala, „discordiei din sânul guvernului". Pretinsul conflict dintre dl Gh. Mârzescu, ministrul muncei, sănătăţii şi o rotirilor sociale, şi dl A. Văitoianu, ministrul de interne, a fost cultivat în toate chipurile şi alimentat cu un uimitor lux de amănunte, pentru ca aceleaşi ziare şi aceeaşi presă să anunţe în acelaş loc că „primul ministru a isbutit să evite conflictul" şi deci criza de guvern, pe care opoziţia o aştepta cu atâta înfrigurare.

Desigur că totul se fabrică cu bună ştiinţă în laboratoriile partidelor interesate. La conducerea partidului naţional, ca şi la conducerea partidului ţărănist, convingerea dezastrului politic este bine formată. Ceea ce se dă ca o nădejde sânt grosolane hapuri cu care se încearcă a se ridica moralul scăzut al partizanilor, şi ei stăpâniţi de panică.

Dar procedeul nu poate să dea rezultate decât utilizat o dată sau de două ori. Repetarea lui se expune în permanenţă nemiloasei desminţiri a faptelor, şi neîncrederea care a început să pătrundă în rândurile partizanilor, nu va întârzia să determine deruta finală, inevitabilă. Politica opoziţiei-unite aşa cum a fost făcută şi se face, este politica de cârpeală a celebrului Arvinte din fabulă. Antereul nu va rezista prea mult, pânza putredă se destramă din toate părţile şi partidul naţional ca şi partidul ţărănist se va trezi într'o bună zi cu taraba goală. Şi-atunci va fi prea târziu ca să apuce pe drumul cel bun. Alţii mai cuminţi le-o vor lua înainte.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc, în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmălţuim oglinzi stricate.

Consiliul comunal şi serbările „României June“

Consiliul oraşului Cluj refuză concursul său pentru ridicarea unui monument lui M. Eminescu.

O hotărâre asupra căreia trebuie să se revie.

Se ştie că vechea societate academică „România Jună“ din Wiena a luat frumoasa iniţiativă de a strânge un fond pentru a ridica în Cluj un monument marelui poet naţional Mihail Eminescu. In vederea acestui nobil scop „România Jună“ a hotărât organizarea mai multor serbări să se poată completa fondul necesar ridicării acestui monument.

Iniţiativa şi hotărârea „României June“ a fost primită cu multă simpatie în întreaga ţară şi în consecinţă autorităţile din toate oraşele României au dat cel mai larg concurs comitetului societăţei.

Nimeni nu şi-ar fi putut însă închipui că tocmai Clujul care era direct interesat în această chestiune, căci statuia poetului român avea să împodobească doar una din pieţile lui, — să fie singurul oraş din ţară care să nu sprijinească iniţiativa „României June“ şi să refuze categorie orice concurs acelor cari în însufleţirea lor volau să înzestreze oraşul nostru cu statuia celui mai mare poet naţional român.

Faptul s'a produs totuşi ieri spre consternarea tuturor. La cererea comitetului de iniţiativă de a i se acorda parcul în zilele de 26 şi 27 Mai, pentru serbările publice din acest oraş — consiliul oraşului — a refuzat scurt şi fără alte preambuluri cererea.

•

Această hotărâre a fost luată în urma propunerei consilierului referent care, ca argument în susţinerea propunerei sale, de a se respinge cererea „României June“ a adus **gravul** motiv că iarba din parcul oraşului fiind „fragedă şi crudă“ încă, serbările „României June“ a distruge-o (!) Vechea şi românească societate academică a fost deci nevoită să facă recurs la Comisia administrativă, nădăjduind că măcar acolo să găsească oameni mai simţitori pentru trecutul şi oameni mari ai ţărei decât pentru „iarba fragedă şi crudă încă“ a unui parc. Nu calificăm deocamdată subita dragoste de natură a consilierului referent al oraşului căci sperăm că consiliul comunal va reveni singur asupra necugetatei hotăriri de ieri.

Ştiri din Braşov

Vizita Gen.-lui Le Rond.

Primirea — Banchetul.

In seara de 7 Maiu cor. a sosit în Braşov, venind cu automobilul dela Sinaia, generalul francez, Le Rond, împreună cu d-na şi dl Florescu, reprezentantul guvernului nostru, ataşat pe lângă persoana guvernului.

Se ştie că generalul Le Rond e un eminent militar. In timpul marelui războiu a avut însărcinări importante şi a luat o parte activă la lucrările conferinţei de pace, unde s'a afirmat ca un preţios susţinător al cauzei românismului.

Vizita generalului Le Rond, nu are nici un caracter oficial, ci este o simplă călătorie de studii.

Distinsul oaspe a vizitat mai înt[illegible] Polonia.

După aceea trecând în România, a vizitat Bucovina, Basarabia, Dobrogea, Bucureştii şi apoi a trecut în Ardeal, unde va vizita — pe lângă oraşul nostru, — Sibiul, Clujul, Aradul şi Timişoara. De aci îşi va continua călătoria în Jugoslavia.

Primirea

In gara Braşov i s'a făcut o primire foarte călduroasă.

Pe peron a fost întâmpinat de corpul ofiţerilor din garnizoană, precum şi de un numeros public.

Insoţit de mai mulţi ofiţeri superiori, generalul francez a vizitat cazarma de infanterie şi cea a vânătorilor de munte.

Un banchet

Seara, la orele 9, i s'a dat un banchet în sala restaurantului „Gewerbeferein“, la care au luat parte toţi ofiţerii garnizoanei.

Primul toast a fost ridicat de dl colonel Bădescu. D-sa a ţinut să reamintească faptul că, între Franţa şi România e o legătură care nu va putea fi ruptă niciodată, legătură de frăţie.

A răspuns generalul Le Rond, care a arătat că nutreşte cele mai alese sentimente poporului român, care a dat dovadă că posedă însuşiri alese.

„Doresc României Mari — a sfârşit oaspele — consolidare desăvârşită“.

•

Banchetul a luat sfârşit la orele 11 jumătate seara, într'o atmosferă de frăţească intimitate.

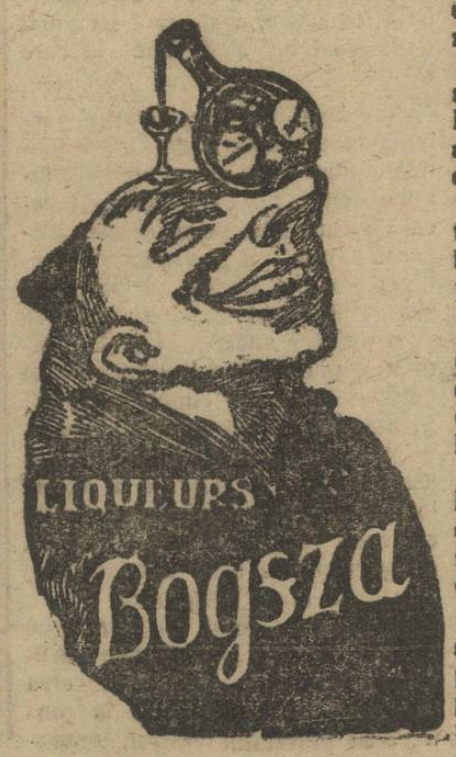

◆INFORMAŢII◆

— **Deficitul căilor ferate ungare.** Bilanţul căilor ferate maghiare pe primele nouă luni ale anului bugetar 1922—1923 a fost de 28 miliarde, 909 milioare, 123 mii de coroane faţă de încasări deabia de 17 miliarde 512 milioane 864 mii de coroane.

Afară de acestea s'au mai făcut investiri în valoare de patru miliarde, 323 milioane, 245 mil cor., sumă avansată de Centrala institutelor de credit şi care urmează să fie achitată în rate anuale, în curs de 30 de ani.

— **Congresul de geografie.** In zilele de 26, 27, 28, 29 şi 30 Mai a. c. se va ţine la Cernăuţi congresul profesorilor de geografie din întreaga ţară.

Odată cu acest congres se va ţine şi congresul organizat de soc. Regală Română de geografie pentru elevii de curs secundar.

După terminarea congresului, vor urma mai multe excursiuni cu caracter ştiinţific în Bucovina.

— **Târguri de vite.** Ministerul de domenii a aprobat deschiderea a şase târguri de vite în comuna Berleşti (jud. Satu-Mare) la 3 Februarie, 7 August, 2 Octombrie şi 11 Decembrie.

— **Vizitaţiuni canonice.** Prea Sfinţia Sa Episcopul Nicolae Ivan va continua vizitaţiunile canonice în eparhia sa începând cu Valea Ampoiului în Munţii Apuseni, a doua zi de Rusalii.

Cu această ocaziune va cerceta pe credincioşii săi din comunele: Ampoiţa, Meteşiu, Tăuţin, Poiana, Feneş, Galaţi, Zlatna şi Valea Dosului.

In ziua de Sfinţii Constantin şi Elena va sfinţi biserica nou zidită în comuna Rogoz, judeţul Solnoc-Dobâca, la care solemnitate va colabora şi Corul Episcopiei.

— **Salarizarea corpului didactic ardelean.** Prin „Monitorul Oficial“ No. 28, s'a promulgat legea prin care se deschide un credit extraordinar de 13.000.000 lei pentru completa achitare a salariilor membrilor corpului didactic, statificaţi, dela şcoalele confesionale şi comunale din Transilvania.

— **De la Românii din Macedonia.** La 29 Aprilie s'a ţinut la şcoala superioară română de comerţ din Salonic, prima şezătoare literară din acest an.

Erau prezenţi: Spiru Constantinescu, consulul general al României în localitate, profesorii şcoalei şi numeroşi părinţi de-ai elevilor.

Au fost cântate imnuri şi cântece naţionale de corul şcoalei, iar dl V. Diamandi, profesor, a ţinut o conferinţă.

— **Exploatarea băilor Herculane.** Ministrul industriei şi comerţului a luat măsuri pentru exploatarea în regie a Băilor Herculane dela Mehadia.

In acest scop o delegaţie a Ministerului se va duce zilele acestea la Mehadia să ia dispoziţiile trebuincioase la faţa locului.

Din felul cum s'au aranjat măsurile, se crede că această exploatare a statului va întrece prevederile de venitusi bugetare.

— **Distribuirea apei.** Direcţiunea apaductului aduce la cunoştinţă, că începând cu ziua de 10 Mai apa de beut se va servi zilnic numai între orele 6—9 a. m., 12—2 p. m. şi 6—9 p. m.

— **Serbarea şcolii superioare de comerţ.** Atragem atenţia publicului român din oraş, îndeosebi a cercurilor industriale şi comerciale, asupra serbării dela Şcoala superioară de comerţ, care va avea loc Sâmbătă seara (în edificiul şcolii, str. Şaguna).

Tânăra instituţie şco[illegible] are nevoie de concursul [illegible] turora pentru a prospera [illegible] îndeplini chemarea sa de[illegible] da avânt comerţului şi i[illegible] dustriei româneşti, fiind singura şcoală de comerţ din această mare regiune.

— **Tratativele româno-bulgare.** Tratativele româno-bulgare privitoare la chestia despăgubirilor de războiu continuă la Bucureşti între cele două delegaţii.

Zilele acestea delegaţia bulgară va lucra şi cu dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturii şi domeniilor, ca să discute şi soluţioneze chestiile privitoare la sechestrarea proprietăţilor de pământ.

Delegaţia bulgară face acum prin legaţia bulgară din Bucureşti, o anchetă asupra averilor puse sub sechestru, ca să evalueze aceste averi.

— **Pregătiri în vederea congresului industrial.** Asociaţia ardeleană a minelor a convocat pentru azi după amiază la sediul din localitate al ei o adunare extraordinară pentru face pregătiri în vederea congresului industrial dela Bucureşti.

— **Naţionalizarea întreprinderilor industriale.** In legătură cu naţionalizarea întreprinderilor din Ardeal, guvernul a cerut Societăţii pentru exploatarea gazului metan dela Turda să'şi înainteze actele ministerului.

La escursiuni nu ne putem lipsi de DianaFranzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana.

2475—4.

•

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

•

Caramelele

Kandia

(lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune şi se găsesc pretutindeni. 2778—3.

•

— **Cămin pentru studenţii medicinişti.** Ministerul instrucţiunii publice a aprobat cererea universităţii din Cluj de a cumpăra imobilul din strada Babeş 13. proprietatea Băncii agrare, care să servească de cămin pentru studenţii facultăţii de medicină.

— **Sosiri.** Mâine se întoarce în localitate domnul Simionescu, directorul general al resortului de finanţe din Cluj. D sa plecase acum 3 zile în inspecţie la Dej.

— **Dela Primărie.** Ieri a avut loc la Primărie o şedinţă extraordinară a Consiliului oraşului în care s'a discutat memoriul măcelarilor şi al morarilor. Hotărârile definitive se iau în şedinţa de azi a Consiliului.

— **Când vor fi terminate expropriările din judeţul Cojocna.** După prevederile Consilieratului agricol al judeţului Cojocna, expropriările din acest judeţ vor fi complect terminate cel mult la 1 Iunie.

Cumpăr haine vechi bărbăteşti cu preţ ridicat, Cluj. Strada Minorită 4 In fundul curţii, stânga. 2781.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

— **Dela Academia Română** în luna Aprilie 1923 s'au consultat la biblioteca Academiei de 52 cetitori 2106 volume şi broşuri tipărite; de 41 cetitori s'au consultat 112 manuscripte 373 documente, 14 cărţi vechi româneşti (1508—1830.)

Colecţiunile Bibliotecei au sporit în această lună cu 776 volume şi broşuri, 368 numere de reviste române, 108 reviste streine, 19 stampe şi portrete, 7 volume manu cripte, 15 documente, 34 note muzicale, 6 obiecte de muzeu şi 4 monete.

Biblioteca este deschisă în fiecare zi de lu ru pentru cărţile tipărite în orele 8—12 şi 2—6, pentru manuscripte şi documente în orele 8—12.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Încercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2720

Noile prețuri ale cărnii pe piețele Clujului

Consfătuirea de eri dela Primărie.

Se știe că încă de acum o lună măcelarii din Cluj s'au prezentat dlui Ștefănescu, prefectul județului Cojocna și al orașului Cluj cerându-i să li se aprobe urcarea prețurilor cărnei pe motiv că în ultimul timp s'au majorat și prețurile vitelor.

Cererea măcelarilor n'a fost acceptată atunci de dl Prefect și în urma discuțiilor ce-au urmat între delegații măcelarilor și ai autorităților s'a ajuns la o înțelegere iar prețurile, atât ale cărnei de vită cât și a celei de porc au rămas neschimbate.

Zilele acestea însă măcelarii s'au întrunit din nou într'o adunare generală și au hotărât redactarea unui memoriu care să cuprindă toate doleanțele lor și prin care memoriu să se ceară autorităților locale aprobarea unei urcări a prețurilor cărnei.

Comisia pentru fixarea prețurilor s'a întrunit ieri la primărie sub președinția dlui Ștefănescu, prefectul județului, spre a lua în discuție memoriul și noua cerere a măcelarilor. La desbateri au luat parte dl P. Popovici, prefectul Poliției, dl Moga, primarul delegat al Clujului și mai mulți delegați ai camerei de comerț.

După lungi discuții comisia a fixat prețul cărnei de vacă de prima calitate la 16 și 18 lei, iar al celei de a doua calitate la 14 și 16 lei.

Carnea de porc a fost fixată la 32 lei fără deosebire de calitate.

Până acum era 32 lei calitatea întâia și 28 de lei calitatea a doua.

Noile prețuri au intrat în vigoare pe ziua de azi. Măcelarii nu sunt însă mulțumiți nici cu această majorare a prețurilor și formulează pretenții care credem că nu vor mai fi admise sub nici un motiv.

Viața economică a Ardealului

Cum justifică comercianții urcarea mereu crescândă a prețurilor. Ce soluție găsesc ei pentru micșorarea acestor prețuri.

In urma unei anchete întreprinsă printre comercianții clujeni din diferitele ramuri de comerț, am făcut o serie de interesante constatări.

Din ele se va vedea cum justifică comercianții urcarea mereu crescândă a prețurilor tuturor articolelor din comerț.

Stând de vorbă cu mai mulți comercianți mari din Cluj și întrebându-i asupra cauzelor care produc urcarea prețurilor, mi s'a răspuns următoarele:

Principala cauză care aduce după sine urcarea prețurilor și prin urmare scumpirea vieții este valuta slabă și mai ales nestabilă a leului românesc la care se adaugă taxele vamale și tariful transporturilor cari sunt foarte ridicate.

Mărfurile necesitate de consumul intern și care se aduc din străinătate sunt plătite statului de unde se aduc, în bani cu valuta cea mai puternică.

Așa de exemplu dacă aceste mărfuri sunt aduse din Cehoslovacia ele sunt plătite în sokoli a căror valută e mult mai puternică decât a leului românesc. Dacă mărfurile se importă din Germania sau din Ungaria ele sunt plătite în lei românești a căror valută e mai puternică decât a mărcilor sau a coroanelor,

Ori, după cum se știe, în țară se vând mai scump sokolii decât cum se pot cumpăra în Cehoslovacia, și din cauză că negustorii trebue să plătească în sokoli, deci să'i cumpere de pe piața noastră, se produce prin aceasta o oare care diferință de prețuri în favoarea vânzătorului cehoslovac și în detrimentul cumpărătorului român care aduce după sine în mod natural urcarea prețurilor — mărfurilor cumpărate,

O altă cauză care contribuie la această urcare a prețurilor sunt taxele vamale și tariful transporturilor care sunt mari.

Aceasta în ceea ce privește prețul mărfurilor importate.

Cât despre mărfurile pe care comercianții și le pot procura în țară, cauzele care scumpesc aceste mărfuri sunt, spun comercianții, în primul loc urcarea prețurilor materiilor brute, urcarea salariilor muncitorilor și faptul că nu se dă complectă libertate comerțului, atât în interiorul țărei cât și cu streinatătea și în special cu această.

De pildă, sunt în țară cantități mari din diferite materii brute piei, lemne, fân, etc., care sunt prohibite la export și a căror vânzare este reglementată cu legi restrictive în interiorul țărei. Aceste mărfuri fiind private de debușeuri mai avantajoase piețile străine, apoi în interiorul țărei fiind criză de numerar — prin urmare neputând fi plasate — și în acelaș timp prelucrarea lor fiind foarte scumpă, s'a ajuns în cele din urmă ca fabricile noastre să dispună contități enorme din aceste produse nevalorificate și ele să fie nevoite așî suspenda funcționarea.

Prin aceasta, nedându-se industriașilor posibilitatea de așî plasa produsele în străinătate unde sunt bani și unde se oferă prețuri mari, prețul acestor mărfuri se urcă continuu.

La toate acestea se mai adaugă impozitele foarte mari, tariful transporturilor iarăși destul de urcat, specula la care se dedau intermediarii, etc.

Ca remediu contra acestei situații, comercianții recomandă completa libertate a comerțului atât în interior cât și cu străinătatea, micșorarea statelor vamale, a tarifurilor de transport și a impozitelor — și încurajarea tuturor industriilor existente în țară.

Celibatul preoților greco-catolici

Din Varșovia vine o știre, care nu este lipsită de interes. Anume, delegatul Vaticanului pentru Galiția orientală, Pater Genochi, a declarat ziarului polon „Gazeta Warszawska" că chestiunea introducerii celibatului pentru preoții greco-catolici este actuală. De pe acum deja nu se mai sfințesc, în dieceza Stanislau, candidați de preoție însurați.

Deasemenea și introducerea calendarului gregorian pentru uzul bisericii greco-catolice este numai o chestiune de timp.

Știrea ziarului din Varșovia prezintă un interes deosebit și pentru noi, întrucât introducerea celibatului preoților greco-catolici din Polonia și a calendarului gregorian în bisericile acestora, înseamnă un precedent, care poate avea o urmare și la noi. Firește, Vaticanul va găsi în aceasta un bun prilej de a-și întări puterea în statele Răsăritului apropiind și mai mult de Roma, chiar unificându-i pe greco-catolici.

Constatăm în legătură cu hotărârile de mai sus ale Sfântului Scaun, că după marele război Vaticanul a început tot felul de măsuri pentru a-și asigura supușenia credincioșilor greco-catolici cari — prin firea lucrurilor de astăzi — sunt pe calea întoarcerii la biserica ortodoxă. Cele două măsuri de mai sus fac parte din seria pașilor de această natură ai sfântului Părinte.

Decât măsurile de acum vor găsi împotrivire puternică chiar la greco-catolici, și mai cu seamă în privința introducerii celibatului, căci celibatul este aspru criticat chiar de preoții romano-catolici cari au fost totdeauna celibatari. Cunoaștem mișcări ale acestora, în Ungaria, Cehoslovacia și Austria, împotriva celibatului, așa că împotrivirea preoților greco-catolici va fi foarte explicabilă.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Joi, matineu: Manevra de toamnă. Cu concursul d-lui E. Simegi. Prețuri reduse. Seria bi letelor 382.

Joi, seara: Pagliacci. Ca oaspe: Carol Burian. Abonamentul șters. Prețuri ridicate. Premers: Marsal. Seria biletelor 383.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Tensiunea dintre Anglia și guvernul Sovietelor

Ce cuprinde nota engleză expediată Sovietelor?

Londra. — Nota engleză transmisă eri la Moscova sub amenințarea ruperei relațiilor, cere încetarea în termen de 10 zile a oricărei propagande sovietice în India și a oricărei ostilități, față de Engiezi. Ea mai cere ca sovietele să recunoască supușilor engiezi cari au suferit în ultimul timp pagube în Rusia dreptul la despăgubiri, apoi retractarea absolută a răspunsurilor arogante a Sovietelor la intervențiile Angliei, în chestia procesului prelaților catolici.

Conferința din Lausanne

Când va fi semnată pacea?

Lausanne. — Consiliul politic nu a ajuns la nici o înțelegere relativ la calea ferată Lulle-Burgas hotărându-se ca această linie să fie supreveghiată de un delegat a ligei națiunilor. Relativ la participarea Belgiei, Poloniei, Cehoslovaciei și Portugaliei pentru semnarea pacii, aliații au susținut că aceste țări să semneze partea economică a tratatului. Pacea va fi probabil semnată la sfârșitul lui Mai.

Situația delegației Sovietice.

Lausanne (Rador) — Guvernul elvețian a trimis lui Worovszky, delegatul sovietic la Lausanne o comunicare prin care arată că guvernul are motive să ceară că delegația rusă nu a fost regulat invitată deci va suprima delegaților ruși avantagiile diplomatice acordate celorlalte delegații. Privitor la viza și formalitățile obișnuite, ele vor urma să fie făcute ca unor simpli particulari și la prima abatere Worovszky va fi expulzat.

Pentru d-l Rector al Universității din Cluj

Ziarul „Patria", și după el și unele ziare din București, au publicat un așa zis memoriu, pe care Marele Colegiu al universității din Cluj l'ar fi adresat guvernului în chestia mișcărilor studențești.

Or noi, după informațiile pe cari le avem, știm că în ședința Marelui Colegiu nu s'a cetit și nu s'a votat niciun memoriu; și dacă totuși, memoriul de care vorbesc unele ziare există, el n'a putut fi făcut decât în afară de ședința Marelui Colegiu.

Rugăm deci pe dl Iacobovici, rectorul Universității din Cluj, să binevoiască a lămuri această chestiune, arătând care este adevărul asupra memoriului al cărui conținut nu e cunoscut decât de o anumită presă.

INTERNE

Generalul Christescu, șeful marelui stat major, a murit ieri noapte la sanatoriul Antoniu fiind bolnav de gripă infecțioasă. Guvernul a decis să'i facă funeralii naționale. El va fi înmormântat Vineri.

Cunoscute fiind valoarea acestui militar precum și meritele câștigate în timpul războiului nostru, moartea generalului Christescu constitue o mare perdere pentru armata română.

•

Eri Curtea de Casație a judecat recursul lui Schina care a desvoltat personal motivele de casare. Orele fiind înaintate desbaterile vor continua și Luni.

•

Căile ferate anunță, că primește să expedieze colete și mărfuri pentru Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, Austria și Germania.

S'a deschis localitatea de vară grădina otelului „CENTRAL" (Palatul Banffi). Dejun variat. In fiecare Duminică dimineața dela oarele 10 concert al capelei de musică militară. 2222 Lloyd

Cassa de Economie „AGRAR“ S. A.

Târgul-Mureș.

Capital propriu 24.000.000.— Lei

SUCURSALE: Miercuria-Ciuc, Gheorgeni, Tg.-Săcuilor, Ludoșul-Mureș, Aiud, Miercuria-Niraj, Praid, Sft. Gheorghe, Cristur, Odorheiu.

In urma autorizațiunei sale efeptuiază cel mai favorabil remiteri pe toate piețile străine. Eliberează cecuri și acreditive asupra pieților mondiale.

◆

Cecurile sale în devise sunt primite din partea Oficiilor Vamale ca plăți.

◆

Să ocupă cu toate afacerile bancare. După depuneri plătește dobânde favorabile și le replătește fără preavis de denunț.

◆

Acordă credituri contra acceptațiuni și în cont curent.
Intreprinde financiarea transacțiunilor mai mari. 2770

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna un ten curat și alb, o piele moale și fina. Vă veți păstra tinerețea și frumusețea întrebuințând la toaleta D-V.
neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

La Cafeneaua Metropol

se vor relua în fiecare săptămână de 4 ori, **concertele orchestrii de la „Opera română“** sub conducerea maestrului **FRITZ THALER.**

◆

Seratele de tombola se continuă regulat în fiecare Marți și Joi. 2768

Dactilografe

se caută de urgență la Banca Centrală, Cluj

Să preferă cele cu cunoștință de limbi și stenografie. Oferentele să binevoiască a se prezenta din 3—6 Mai a. c. între orele 2—3 și 6—7 strada Regina Maria No. 1. „Secția Personale“. 2764

Reclama este sufletul comerțului

De vânzare

aproape de gară șapte camere parchetate, 2 jugăre grădină și acareturi gospodărești, ocupabile; grădină cu două camere, ocupabile; casă la marginea orașului 5 camere ocupabile în parte, 110.000—, o moșie de 11 jugere ³, cu locuință 40.000, și alte case încă,

la Dunky, Ciuj,
Piața Unirii No. 10.
2581

Cea mai fina crema pentru ghete

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Bijuteria „SINGHER“
Bucuresti, Str. Carol No. 38

Anunță clienteia din intreaga țară că i-a sosit un mare transport de ceasornice pardesiuri de vară bărbătești și de damă, bluze de mătase, ghete, bumbac, șifon, stambă, pantaloni, genți și altele, vânzandule numai prin bonuri. 2774

Tablile de asbest „Meteor”

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Mare deposit de 2747-3

Rulimenți pe bile

de cea mai bună fabricație F. & S. Schweinfurt A. M. toate dimensiunile

Emil Blaga, Cluj

Prețul corent se trimete la cerere. Expediție în intreaga țară.

Intâmplări din Cluj

Procesul crimei din strada Universității

Depozițiile martorilor mai principali

De mai multe zile se judecă în fața Tribunalului local procesul crimei din strada Universității No. 19, a cărei victimă a fost femeia Berta Orban în etate de 40 ani, fostă menajeră a internatului liceului Catolic.

Comisia de judecată e prezidată de către dl Alexandru Bohățel, acuzarea e susținută de către procurorul Palade și apărarea e reprezentată prin avocații Valeriu Roman și Victor Ciurdariu ambii din localitate.

Pe banca acuzărei se află cismarul Orban Kálmán, fratele victimei, acuzat că în noaptea de 31 August spre 1 Septembrie anul trecut, pe la orele două și-ar fi ucis sora sugrumând-o ca astfel să o poată jefui.

Până în prezent au fost ascultați un mare număr de martori dintr'ale căror depoziții remarcăm pe cele trei făcute de către frații Felhagy (doi frați și o soră) nepoți ai victimei, depozițli cari concordă în totul cu punctele de acuzare.

Interesante depozițli au mai făcut și femeile Lucretzia Mencu și soția lui Alexandru Orban cari au spus că femeia Berta Orban în timpul cât a servit ca menajeră la internat a avut față de elevi o purtare care a lăsat foarte mult de dorit din punct de vedere moral, din care cauză direcția în ultimul timp o și concediase.

Au mai depus apoi medicul legist Hossu agentul de poliție Pușcaș, Alexandru Orban o rudă a victimei și mulți alții.

Procesul continuă.

Arestarea unui primejdios escroc.

Poliția secretă din localitate a prins alaltăeri pe un escroc care, dându-se drept furnizor de cereale, a înșelat cu sume fabuloase două comune din județ. Escrocul, un oarecare Constantin Andreuț, invalid din război, s'a prezintat sătenilor din Finiș și dintr'o altă comună învecinată și li-a luat arvună până la 150,000 lei pentru 5 vagoane de cereale pe cari spunea că le are la Cluj. Banii, dați de săteni preotului, trebuiau depuși la bancă conform învoelii făcute de sătenl cu escrocul. Ajuns la o bancă din Cluj, preotul i-a predat lui Andreuț care a intrat cu el la bancă și în timp ce preotul aștepta pe culoar, s'a făcut nevăzut. Intâmplarea a făcut, ca tocmai în acest moment un preot din altă comună să'l întrebe pe preotul din Finiș, ce așteaptă. Povestindu'i întâmplarea, preotul cu care discuta a început să îngălbinească și i-a spus, că satul său a fost la fel escrocat, de către acelaș invalid.

Anunțându-se poliția s'au început cercetări și escrocul a fost găsit la cazarma de jandarmi din Finiș.

Pe ziua de eri apoi poliția a fost anunțată, că același personagiu a escrocat o firmă din Brăila, dela care a luat acum o lună o comandă de cereale din magazia sa inexistentă dela Cluj.

Allo! Allo!

Telegramă

A sosit în Cluj la „Sălăgiana“ Str. Surdă 19 fostă Kiss-utca o cantitate mare de

VIN

cel mai bun și cel mai ieftin. Costă numai 10 lei Lt.

Dela „Casa Națională“ din loc

Casa Națională din Strada N. Iorga No. 2 are ca prin scop desvoltarea și intensificarea unei vieți sociale românești în Cluj, centrul culturei noastre în această parte a țărei.

Pentru ajungerea acestui scop Comitetul Casei Naționale aranjează o serie de conveniri cu caracter social în grădina „Barabaș“ din Calea Feleacului No. 32 pe tot timpul sezonului de vară.

De două ori pe săptămână Luni și Joi dela orele 5 după masă va începe jocul de popici împreunat și cu alte distracții

Inaugurarea Cercului pentru jocul de popiçe va avea loc Joi 10 Maiu a. c. la orele 5 după masă.

Dnii Membrii ai „Casei Naționale sunt prin aceasta înștințați și rugați să ia parte în număr cât mai mare împreună cu familiile lor la aceste conveniri fiind menite să le procure câteva ore de viață colegială românească.

Prima convenire va avea loc Joi la 10 Mai a. c. la orele 5 p. m. în grădina „Barabaș“ din Calea Feleacului No. 32.

Confiscarea devizelor particulare în Germania

In ziua de 2 Mai c. a fost prezentat parlamentului german un proect de lege care acordă Reichsbankului puteri discreționare privitor la confiscarea stocurilor de devize ce se află în posesiunea băncilor sau a particularilor.

Cercurile financiare din Berlin — cum ne informează corespondentul nostru — afirmă cu certitudine că Reichsbankul, în baza acestei legi, nu va dispune numai imediata confiscare a tuturor stocurilor de devize, dela particulari și dela bănci, ci va pretinde și imediata vărsare către Reichsbank a devizelor tuturor întreprinderilor, cari nu pot dovedi că au nevoie de aceste devize exclusiv pentru procurarea de articole de primă necesitate din streinătate.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

In Cluj Calea Regele Ferdinand No. 69 de vânzare cel mai mare loc viran 1372 stânj□

vis-a-vis de „Maria num“ aproape de centru

circulația cea mai mare.

Potrivit pentru hotel împreunat cu bae, pentru palat de închiriere ori întreprindere industriale etc. — Informații la Dr. CARPINIȘAN și Dr. ERSZÉNYES avocați, Cluj, Str. Regina Maria 4 și la GAVILA COSTA notar public în Oradea-Mare, Str. Rimanoczy No. 3.

Magazin de păpuși — Speciale — Lenjerie pentru femei

„Hercules“

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cadouri și lucruri pentru botezo. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.

Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.

Aranjamente „Tetra“ complecte.

Papuci glace pentru papuși 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeești și pentru păpuși, produse proprii, în prețul foarte solide. Întreprindem ajurări de mașini.

Preț-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.

Lloyd 2680

UZINELE DE FIER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA S. A.

Înștiințare.

Se aduce la cunoștiința D-lor acționari cari prezintă conform publicațiunilor precedente acțiunile lor la stampilare că odată cu depunerea acestora să aducă și acte doveditoare cu privire la cetățenie pentru ca să poată lua cunoștință despre această comisiunea instituită de Ministerul de Industrie și Comerț pentru supraveghierea operațiunei stampilarei.

Totodată acționarii cari au și depus acțiunile sunt rugați a aduce susmențonatele acte care li se vor restitui odată cu acțiunile stampilate.

In ceeace privește băncile care prezintă spre stampilare acțiunile clienților lor acestea vor trebui să dovedească deasemenea cetățenia acționarilor.

Direcțiunea Generală a Uzinelor de Fier și Domeniilor din Reșița S. A.

Jud. Cojocna. Pretura Plășei Cojocna.

No. 311—1923.

Concurs

Pentru ocuparea postului de subsecretar sistemizat al cercului Pata (Plasa Cojocna, jud. Cojocna) public concurs cu termenul de 1 Iunie 1923.

Doritorii de a ocupa acest post sunt invitați a-și înainta cererile prevăzute cu documentele de cvalificația și practică subsemnatului până la data susamintită. Postul fiind vacant se poate ocupa imediat prin substituire.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele prevăzute în normele de salarizare.

Primpretorul plășii Cojocna.

Cojocna, la 11 Martie 1923.

FELDRIHAN
primpretor.

2687

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt,

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Publicațiune.

Din partea Inspectoratului Comercial Cluj, ni se comunică spre publicare urmatoarea informațiune:

Conform ordinului Ministerului Industriei și Comerțului No. 6935—923, se aduce la cunoștiința tuturor soc. an. Bănci, Societăți Comerciale sau Industriale, că nici o cerere de înființare, naționalizare sau sporire de capital, nu va fi rezolvata de către Comisiunea specială Economică de pe lânga acel Minister, decât în cazul că va fi însoțită și de către referatul Inspectoratului Comercial în a cărui circumscripție funționează societatea petiționară. Societățile Industriale vor trebui să anexeze la cerere și avizul Inspectoratului Industrial.

In consecință soc. an. din județele Turda-Arieș, Cojocna, Sălaj, Solnoc-Dobâca, Bistrița, Mureș-Turda, Odorheiu, Ciuc, Trei-Scaune, Brașov, Fagaraș, Sibiu, Târnava-Mică, Târnava-Mare și Alba-Inferioară, se vor adresa în scopul de mai sus Inspectoratului Comercial Cluj, iar județele Bihor, Satumare și Maramureș, Inspectoratului Comercial Oradea-mare și în fine județele Hunedoara, Caraș-Severin, Timiș-Torontal și Arad, Inspectoratului Comercial din Timișoara.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

◆◆◆◆ se face mariri de fotografii, retrosări ◆◆◆◆

2782

Procuri și Contracte

de serviciu fm. noui

legi advocațiale

se găsește la

Librăria „CARTEA ROMÂNEASCĂ“

Piața Unirii No. 7.

Nr. 358—1923.

Publicațiune.

In ziua de 6 Iunie 1923 ora 10 dimineața se va ține la primăria din Teacă licitație publică pentru repararatura, marirea și transformarea grajdului comunal și edificarea unei șuri.

Preț de strigare pentru grajdul comunal 47092 Lei
pentru sura 8347 Lei

Garanție 10% de la preț de strigare.

Supraoferte nu se admit.

Se va avea în vedere Art. 72—83 din legea contabilității publice.

Informațiuni se pot lua în ori ce zi de lucru de la primăria.

2773 **Primăria comunala Teacă.**

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2121 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

ȘTIRI DIN BANAT

Jubileul de 50 de ani ai pompierilor

Timișoara, — Postul de pompieri din „Cetate“ și-a serbat Duminecă 6 Mai, 50 de ani de existență. Serbarea s'a început la ora 10 a. m. printr'o slujbă religioasă, oficiată la biserica rom cat. din Cetate. După terminarea slujbei din biserică, d. gen. Găvănescul și d. primar și prefect au primit defilarea pompierilor, în fața primăriei. Către orele prânzului a avut loc o adunare generală festivă în sala de consiliu a turnului pompierilor din Cetate, cu care ocazie au vorbit dnii dr Mauriciu Schönberger din partea pompierilor; dr Wilhelm Fenyves, avocatul pompierilor și d. Stan Vidrighin, fost primar.

Chestiunea tramvaiului la Mehala

Despre construirea unei linii de tramvai între Cetate și Mehala s'a vorbit și s'a scris foarte mult. Primăria intenționa și ea de mult timp să ducă la îndeplinire această dorință a tuturora, dar din cauza lipsei de mijloace pe de o parte și din alte neajunsuri mărunte pe de altă parte, ideia aceasta nu s'a înfăptuit.

Acum, însă, s'ar începe lucrările de construire și, după toate socotelile, încă până în toamna acestui an vom avea comunicație electrică, între centrul orașului și suburbia care, până acuma, deși făcea parte integrală din oraș, era izolată cu desăvârșire.

Moarte tragică

Locuitorul Efta Zlătariu din com. Gătaia a căzut mai zilele trecute într'o groapă cu var nestins, accident de pe urma căruia s'a ales cu arsuri mortale. Ieri Zlătariu a fost adus la spitalul din localitate, iar azi a sucombat în chinuri îngrozitoare.

Un inginer escroc

Parchetul din Timișoara a dat ordonanță de urmărire împotriva inginerului Arpad Keczely, care, cu ajutorul unor cekuri false a escrocat diverse instituțiuni financiare din localitate cu suma de 100.000 lei. Se crede că inginerul ar fi trecut în Ungaria.

Pentru reclădirea teatrului

D. primar al orașului nostru a dat la fondul de reclădire al teatului din Timișoara suma de 10.000 lei, pe care o va plăti în rate anuale. Prima rată, de 2000 lei, a fost solvită cassieriei orașului.

Procesul cafenelelor contraveniente la prețurile maximale din Timișoara

La începutul lunei Martie, organele comisiunei de stabilire a prețurilor maximale din Timișoara au dresat în contra tuturor cafegiilor din localitate — în număr de peste 30 — procese verbale de contravenție pentru mărirea, după părerea comisiei, exagerată a prețurilor la cafeana neagră și cafeaua cu lapte. Comisia de judecare a speculei, prezidată de d. jud. Const. Popescu, a judecat Sâmbătă 5 crt. primele procese de această natură. Proprietarii cafenelelor ridicaseră prețurile în comună înțelegere, pretinzând că enorma scumpire a tuturor celor trebuincioase preparării cafelei îi îndreptățește să facă acest lucru și susținând mai ales că Primăria nu avusese în vedere aceste împrejurări când prin decisia din 19 Martie a stabilit nouile prețuri maximale, ci se orientase doar după prețurile fixate de primăria Arad, încă prin luna Decembrie anul trecut. Proprietarii de cafenele au încredințat apărarea lor dlui avocat Simeon Mateiu, care s'a prezentat Sâmbătă 5 crt. în fața comisiei și a reușit să convingă comisia, că clienții săi — cafenelele de lux „Palace“ și „Lloyd“ — nu pot fi învinuite de specule în felul cum au procedat cu ridicarea prețurilor.

Rezultatul apărării d-lui avocat S. Mateiu a fost că comisia a achitat de orice penalitate pe primii contravenienți. Luni 7 crt. s'a judecat seria de cafenele cl. I, învinuite tot de specule. Primul contravenient, apărat tot de d-l avocat S. Mateiu, a fost de asemenea achitat. In cursul săptămânei viitoare urmează judecarea celorlalți acuzați. Proprietarii s'au adresat, prin reuniunea marilor cafenele din Timișoara, d-lui avocat S. Mateiu, căruia i-au încredințat apărarea tuturora.

Înstrăinarea obiectelor descoperite în Cienad (Banat)

Intr'o corespondență recentă s'au scris despre importantele descoperiri arheologice, făcute la Cienad de către custodele muzeului din localitate, d-l Gh. Postelnicu. Am amintit cu această ocaziune, că preotul rom. cat. de acolo a folosit mai multe pietre cu inscripții latine la repararea unui zid în fața parohiei. Acum s'au mai făcut și alte descoperiri neplăcute în această chestiune. La d-na Nagy Gyula din str. Trei August Nr. 24 s'au găsit înmagazinate o sumedenie de obiecte din era preistorică, din epoca neolitică și de bronz. S'au găsit: urne, fragmente de frescă, capiteluri romane — toate înstrăinate din cele găsite la Cienad.

Custodele muzeului, d-l Gh. Postelnicu caută proveniența acestor obiecte în str. Trei August.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

RAVAGIILE
mușteI „columbacă“ în țară

15 mii vite ucise până acum. Oprirea exportului de vite. Datele oficiale ale ministrului de domenii.

Ministerul de domenii, după rapoartele d-lui Dr. Băcleșeanu, inspector general zootechnic, însărcinat cu combaterea acestei insecte, comunică pressei următoarele date și lămuriri asupra ravagiilor produse până acum în țară de musca „columbacă“:

Din anul 1700 nu s'au semnalat ravangii atât de mari ca cele făcute de musca „Columbacă“ acuma în România.

Anul acesta musca „columbacă“ — care în realitate face parte din familia țânțarilor — a venit sub forma unui nor în fâșii lungi, în județele Vâlcea și Olt mai întâi și îndreptându-se spre regiunile împădurite.

Acuma ele roesc în județele Argeș și Muscel și au început să treacă în județele Făgăraș și Dâmbovița.

„Columbaca“ — în goana ei — străbate fiecare județ în 2 sau cel mult 3 zile.

Ploile căzute în ultimul timp și răcoarea nopței au stagnat puțin deslănțuirea muștelor și au dat timp locuitorilor să ia toate măsurile prescrise.

Musca „columbacă“ a ucis la noi, în anul acesta, aproape 15 mii vite albe de tracțiune precum și numeroase animale sălbatice ca vulpi, căprioare, iepuri etc., prin pădurile unde au roit.

Victime omenești

Musca aceasta a făcut și victime omenești. Așa în comunele Tetoica și Bănceștí din județul Vâlcea a fost ucisă o femeie și două fetițe ale ei.

Tratamentul

De aci înainte această insectă nu mai poate face mari ravagii grație măsurilor luate. Ca tratament nou se recomandă mult să se spele imediat rănile cu o soluție de zece la sută amoniac și să se dea vitei să bea alcool: țuică, rachiu etc.

Exportul oprit

Intrucât sunt până acum vreo 15 mii de vite albe ucise de această insectă, în cercurile indicate se cercetează chestia exportului de vite, mai ales al celor de tracțiune.

Noui masuri

Pentrucă această insectă ne-a venit din Jugo-Slavia, ministerul de domenii a trimes la Belgrad pe dl dr. Popescu-Daia, pentru a lua contact și înțelegere cu autoritățile sârbești, în ce privește măsurile comune ce sunt de luat contra acestui flagel.

185 înțepaturi pe o singură bucată de piele

La direcția generală a serviciului zootechnic din ministerul de domenii a fost adusă o bucată de piele de vită de 16 centimetri pătrați care prezintă urmele a 185 de înțepături hemoragice ale muștelor columbace.

Din acest fapt reiese ce multime de muște se năpustesc asupra unei singure vite.

CIORAPII Lloyd 1471 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand I

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA“ la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIU 24.

Anul III. No. 795 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Sâmbătă 12 Mai 1923

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE
PE 1 AN pentru autori . . . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 663

Generalul Cristescu Constantin

Moartea Generalului Cristescu răpește oștirii pe unul din făurito rii gloriei ei militare și o lipsește, pentru viitor, de o pricepere și ex perință, de care avea atâta ne voe, mai ales astăzi când ea in tră într'o perioadă de reorganizare.

Pentru aplicarea vastului proect de reorganizare al armatei, prezen ța în capul Marelui Stat Major al Armatei a Generalului Cristescu, era o puternică chezășie că munca va fi rodnică și că armata va fi — atunci când nevoile vor cere-o —, un instrument puternic și sigur în mâna politicei noastre națio nale.

Ofițer de stat major strălucit, brevetat al școalei superioare de războiu din Franța și absolvent al câtorva școli de înalte studii mili tare din străinătate —, generalul Cristescu încă de pe timpul când e ra ofițer inferior începe să se afir me și să fie socotit ca o mare spe rață a oștirii noastre.

Sublocotenent la 1 Iulie 1887, ma ior la 10 Maiu 1900, colonel la 10 Maiu 1910, general de brigadă la 14 Martie 1914, atinge în anul 1918 (octombrie 28, culmea ierarhiei mi litare, prin înaintarea la gradul de general de corp de armată.

De atunci și până azi, când moar tea îl răpește din mijlocul nostru, a îndeplinit funcțiunea de șef al marelui stat major al armatei, func țiune care este cheia întregului or ganizm al unei armate.

Cred că ne facem o pioasă dato rie, amintind din strălucita carie ră a defunctului general, câteva momente de glorioasă amintire, cari aparțin nu numai carierei sale, dar și istoriei noastre militare în să§.

În 1913, fiind colonel subșef al marelui stat major al armatei, e trimis la marele cartier general Sârb, pentru a face legătura dintre armata română și armata sârbă și pentru a coordona mișcările aces tora.

Aci, colonelul Cristescu, impu nându-se din primul moment prin strălucitele sale calități de ofițer de stat major —, ieși din cadrul strict al misiunei sale și deveni un colaborator intim și prețios al Voi vodului Putnik, pe atunci șef al Ma relui Cartier general sârb.

Bătălia dela Bregalnita, care pu se capăt definitiv megalomaniei bulgărești, fu primul fapt de arme, în care colonelul Cristescu își pu se în evidență strălucitele sale ca lități de șef și prin care se stabili reputația comandamenturi superi or român.

O sabie de onoare, pe care co mandamentul sârb o dărui colone lui Christescu, fu pentru acesta o recunoaștere a serviciilor aduse ar matei sârbești și o consacrare a ap titudinilor sale de Comandant.

Războiul nostru din 1916, din mo tive pe cari ne ferim să le cercetăm, nu-l găsește acolo unde meri tele sale îl impuneau. Din această cauză, în prima perioadă a războ iului pentru întregirea neamului, numele generalului Cristescu nu se rostește aproape de loc și nu este legat de nici unul din faptele mari de arme, săvârșite de armata noa stră în această perioadă.

Îl găsim prin Septembrie și Oc tombrie 1916, ca șef de stat major al armatei 3-a — comandată de ge neralul Averescu — și de sigur că nu mic a fost folosul pe care l-a tras această armată, având pe ge neralul Cristescu în capul serviciu lui de Stat Major.

Anul 1917, îl găsește comandant al armatei 1-a, care câtva timp mai târziu avea să se acopere de glorie, în bătălia dela Mărășești.

Marele Cartier General Român pregătise o mare ofensivă împotri va armatelor dușmane —, cu tota litatea trupelor ruso-române, afla te în Moldova.

Operațiunile premergătoare bă tăliei — în ceeace privește arma ta 1-a, — au fost făcute în mod savant —. Concepțiunea bătăliei, concentrarea forțelor, modul de execuție a planului —, fură stabili te și puse la punct de generalul Cristescu —, care dovedi și de data asta calități de mare comandant-șef.

In special concentrarea forțelor, în vederea bătăliei —, fu o genială aplicare a marilor principii de stra tegie.

Defecțiunea rusă însă, zădărni cește toate combinațiunile coman damentului român, care se văzu ne voit să abandoneze planul inițial de luptă și să adopte unul nou, impus de împrejurările momentului.

Generalul Cristescu este înlocuit la comanda armatei 1-a, tocmai în momentul când defecțiunea rusă devenise generală și când presiu nea adversarului primejdiua între gul front al Moldovei.

Motivul înlocuirei este cunoscut de aproape toată lumea : generalul Cristescu a încercat să pedepsească militărește lașitatea aliați lor noștri și în felul acesta, să-i readucă pe calea datoriei și onoa rei.

Relațiile noastre politico-milita re cu colosul rus, au impus sacrifi carea generalului Cristescu, toc mai în clipa când el trebuia să cu leagă laurii unei victorii, care sub toate raporturile, îi aparținea.

Ca șef al Marelui stat major al armatei, generalul Cristescu pune în serviciul oștirei o pricepere ne întrecută, o experiență rodnică și un devotament rar —, pentru a o ridica la nivelul armatelor din occi dent și a o pune în situațiunea de a corespunde misiunei sale.

Școala superioară de războiu — menită să dea armatei viitori ofi țeri de stat major — devenise o biectul preocupărei sale. Un regim nou se stabilește în această școa lă, un regim de dreptate, de cins te, un regim în care meritele cons tituiau unicul criteriu.

Atmosfera veche fusese primeni tă și alte principii — noi și sănă toase — stăpâneau pe conducătorii școalei.

Prin aceasta, generalul Cristes cu pregătea ostirii conducători demni de ea și capabili să dea tot ceace ea și țara așteptau de la ei.

Moartea generalului Cristescu lasă în armată un gol, pe care nu vedem cum l-am putea umple.

Totuși, drumul pe care a pornit dar la al cărui capăt nu a putut a junge el —, rămâne deschis urma șilor săi, cari primesc o moștenire bună pe care au datoria s'o cultive și s'o mărească.

Hotărârea guvernului de a-i face funeralii naționale —, este o meri tată răsplată pentru servicille adu se de acest mare general Patriei și Neamului.

JOCUL GERMANIEI

— Pentru a nu plăti celace datorește, Germania își agravează singură situația financiară — Propunerile recente fac dovada încercări sale de a nu-și împlini angajamentele

Propunerile pe cari guvernul ger man le-a făcut guvernului francez și pe care acesta din urmă le-a respins, nu pot fi socotite ca însem nând un progres din partea Ger maniei, un progres spre sinceritate și bună voință. Nota pe care a tri mis-o cancelarul Cuno guvernelor aliate și asociate desvăluește, dim potrivă, când este analizată, un gând șiret, acela de a diminua me reu și a dilua cifra reparațiunilor pentru a scăpa cu totul de ele într'o bună zi.

Care este punctul care domină întreaga chestiune a plăților pe cari este datoare să le facă Germa nia? Este refacerea finanțelor sale ruinate și ridicarea mărci din ce în ce mai avariată. Cu un deficit de 7000 de miliarde pentru anul trecut, și de 10 trilioane pentru a nul în curs, cu o marcă a cărei sco borâre spre zero continuă, este cert că creditul Germaniei nu poa te trece drept excelent.

Și atunci Germania spune : vă ofer 30 de miliarde realizabile în mai mulți ani, cu ajutorul unui îm prumut internațional. Dacă sub scrierile la acest împrumut nu curg, cu atât mai rău pentru noi. Nu trebuia dezorganizată econo mia germană prin ocuparea regiu nei Ruhr".

•

Acest sofism revoltător când ai cât de cât memorie, este fondul no tei trimisă acum guvernului fran cez și celor aliate. Căci în sfârșit pentru ce au ocupat Francezii Ruhr-ul ? Pentrucă Germania nu voia să plătească ceiace datorește spunând că starea finanțelor sale este rea și invocând ca al doilea motiv căderea mărcii. Nu plătea și nici nu voia să dea garanții.

Statul german s'a expus fără grijă celor mai rele dificultăți financia re prin risipa care este cu mult anterioară ocupațiunei Ruhr-ului. Și nimeni nu-i poruncea să asvâr le banii pe fereastră pentru a orga niza rezistența împotriva ocupațiu nei.

Este deci de presupus că un îm prumut internațional, în împreju rările actuale, nu va da rezultate strălucite. Or trebuie să ne reamin tim că anul trecut, în luna Iunie, un comitet de bancheri, întrunit la Paris prin îngrijirea Comisiunei de reparațiuni, a fixat la 25 miliarde suma care ar putea fi împrumutată Germaniei. Prin aceasta chiar, capacitatea de plată se găsea o prită aproximativ la cifra aceasta.

Astăzi, solvabilitatea Statului german, astfel cum se vede din de ficitul bugetului său, fiind mai mult decât îndoelnică, fiind în orice caz mult inferioară celei de anul tre cut, este mai mult decât probabil că un împrumut internațional n'ar găsi un sindicat de bancheri pen tru a-l lansa sau n'ar putea fi e mis decât pentru o sumă inferioa ră celei de 25 miliarde fixată de bancheri în ședința comitetului lor din 1922.

Acesta este și calculul care se desprinde, în propunerile germa ne, din cifra de 20 miliarde, minus dobânzile pe patru ani, cifră care este pusă înainte pentru partea în tâia a împrumutului. Deja este o scădere la aproximativ 15 miliarde

Procedeul este clar ca ziua. Ger mania tinde să anuleze încetul cu încetul datoria reparațiunilor invo când sleirea finanțelor sale și este târâtă spre dezastru financiar și monetar de necesitatea de a'și sus ține rolul și pentru a avea un mo tiv să ofere în fiecare an ceva mai puțin.

Acest joc necugetat va duce Ger mania foarte departe. O va duce la ruină. Nimic mai adevărat decât proverbul : „cine își plătește dato riile, se îmbogățește. A se ruina pentru a nu-și plăti datoriile, este o nebunie. In chiar interesul Ger maniei este de a nu lăsa să meargă mai departe pe calea aceasta și de a o face să înțeleagă că se duce spre prăbușire. Pretinsele sale pro puneri sunt inacceptabile din toate punctele de vedere, dar mai cu seamă pentrucă ele dau la o parte condițiunea prealabilă și necesară a oricăror negocieri : voința de a'și reface finanțele și încetarea politicei de rezistență pasivă, care numai pentru a păgubi materialmente și moralmente Franța și Belgia, a agravat dificultățile fi nanciare a căror responsabilitate o poartă întreaga Germanie.

Respingând propunerile germa ne, Franța și Belgia au făcut un act de cumințenie politică pe care-l îndreptățesc și împrejurările ac tuale și drepturile celor două țări

Spulberarea ultimelor iluzii maghiare

Comisia ambasadorilor a admis în întregime granița fixată conform tratatului.

Comisiunea interaliată pentru de limitarea graniței noastre cu Ungăria, conform tratatului dela Tria non și-a terminat lucrările încă de acum o lună. Raportul detaliat al acestor lucrări a fost prezentat Co misiunei ambasadorilor de la Pa ris, care urma să-și dea avizul și să admită trasarea nouei granițe. In jurul lucrărilor ce se executau de către comisiunea interaliată la granița noastră apuseană, guver nul dela Budapesta a depus despe rate sforțări pentru a influența re zultatul cercetărilor pe teren în da una noastră. Firește toate aceste sforțări au rămas fără rezultat și granița a fost fixată conform dispo zițiunilor tratatului de pace, cu nici modificări numai în ceeace pri vește cerințele de amănunt ale te renului.

După depunerea raportului comi siunei interaliate, stăruințele guver nului maghiar s'au îndreptat că tre Paris. Campania de inexactități pe socoteala stărilor interne din România, nu era străină de acțiu nea ocultă a guvernului de la Bu dapesta ; acea neașteptată inter venție la „Liga Națiunilor" care in tenționa să aducă în discuție pro blema reformei agrare realizată la noi, avea acelaș caracter de acțiu ne auxiliară scopului principal : re vizuirea Tratatului dela Trianon în vederea unei rectificări de grani ță.

Pe de altă parte la conferința interparlamentară a minorităților Baronul Josika încerca să facă a celaș joc, cedând reprezentanța maghiarilor din România unui om care optând pentru cetățenia ma ghiară nu reprezenta acolo decât cel mai încarnat iredentism ma ghiar. Baronul Josika nici până as tăzi n'a explicat această chestiune, pentru simplul cuvânt că acțiunea sa n'are altă explicație.

Sub năvala acestor presiuni, Co misiunea ambasadorilor a luat zi lele trecute în studiu raportul Co misiunei interaliate pentru delimita rea frontierei româno-maghiare. Rezultatul acestor ședințe consti tue un nou triumf pentru solidarita tea aliaților și o nouă lecție politi că pentru iluzioniștii dela Budapes ta, cari își închipuie că se va pu tea realiza o rectificare de grani ță cu specularea greșelilor unora dintre oamenii noștri politici.

Raportul a fost admis în întregi me, fără nicio modificare.

Latifundiarii unguri, cari mai nă dăjduiau că din fărâmele trufiei maghiare vor putea salva măcar câ teva moșii amenințate de expro pierea „valahă", vor trebui să-și la orice nădejde ; iredentiștii un guri, cari cred că pe platurile Ar dealului, Bănatului și părților un gurene se va mai putea răstăța în plăceri și orgoliu, stăpânirea înă lțurată pe veci a agresorilor de eri, vor fi siliți să se convingă că Româ nia Mare nu este un basm, că si tuația nu e provizorie și că ea se pecetluește pe veci așa. Către sfâr șitul acestei luni se vor bate adâne pietrele de hotar ale rânduielilor dreptății, spulberând atâtea iluzii nebunești. Cei aproape o mie de ani de nedreptate se răzbună.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Eminescu turcit

Cei cari nu cunosc mai de aproape imensul material de publicații asupra marelui nostru poet vor crede că e poate o glumă.

Dar nu, e ceva foarte serios! Bietul Eminescu, care ura atât de mult să se vorbească de el, a avut parte, încă de când era în viață, de o sumedenie de scotocitori de sertare, documente, supoziții, bârfiri, laude, însfârșit tot ce — vorba lui — putea să dea la iveală „mici mizerii, fatal legate de mâna de pământ", care e omul.

Nici familia lui nu a fost lăsată în pace. Se știe că tatăl său se numea Eminovici și că partea finală a numelui, evident slavă, a schimbat-o poetul mai târziu în obișnuitul — escu. — Dar partea dela început — s'a întrebat lumea — de ce proveniență o fi, căci Emin — nu are de loc înfățișarea unui cuvânt neaoș românesc?

Răspunsul a fost dat repede: „emin" e o vorbă turcească, înseamnă „judecător". Concluzia? Eminescu al nostru e de origine turcească. Ba unii din cercetători au adus și precizări, anume: strămoșul poetului a fost un negustor turc, Emin Effendi, rătăcit prin Moldova.

Și iată că acum această afirmare, care va fi părut pe vremuri o nostimă scornitură, primește un puternic sprijin.

Dl Grigore Nandriș, care e și doctor și profesor, deci un om îndoit de serios, a publicat de curând în „Adevărul literar și artistic" informația că în Polonia există și acum o familie — singura — cu numele de Eminowicz. Această familie, care numără printre membrii ei și poeți, e nobilă și are un arbore genealogic vechiu, putându-se urmări până la 1650, când trăia un Murad Eminowicz în Leovul Galiției.

Unul din urmași, emigrat în Podolia, formă o linie laterală a familiei. Din aceasta, un Eminowicz se stabili în Basarabia. El e strămoșul mai apropiat al lui Eminescu.

Șirul nu poate fi urmărit documentar în toate etapele, dar e foarte seducător. Dl Leca Morariu, profesor la Universitatea din Cernăuți și care mai de mult spunea în „Glasul Bucovinei", că urmărind familia Eminovici, trebue să ne îndreptăm spre Polonia, își găsește azi spusele sale întărite de informația D-lui Nandris.

*

Așa-dar, scumpul nostru Eminescu, așa de profund național în poeziile sale și așa de pătimaș naționalist în articolele sale politice, e, suind un respectabil număr de generații, turc! Ce ironie a soartei ca nepotul lui Emin din vechime să cânte în românește gloria lui Baiazid Fulgerul, ca apoi să-i aducă în fața Moșneagului Mircea, Domnul Țării Românești, care-i înfruntă și-i înecă falma în mocirlele de la Rovine!

*

Eminescu avea, de fapt, ceva din temperamentul aprins al orientalilor. Misterioase legături îl chemau par'că până spre Egipet și spre nirvana Indiei.

Cu turcul Eminescu, cu italianul Alecsandri și cu bulgarul Vazov, poetul românesc a fost dat să atingă culmile cânteculul ei național!

Noroc că asemenea legături ar înrudi și pe Voltaire și pe Goethe cu urangutanii Africei.

Producțiunea elevilor Conservatorului

Duminecă 13 Mai va avea loc în sala Conservatorului de muzică și artă dramatică, producțiunea a treia a elevilor Conservatorului, cu următorul program:

1. **Pian.** a) Meyer: „Neckerei"; Haydn: „Scherzo"; Schumann: „Fröhlicher Reiter"; — dra R. Olteanu, curs. preg. an. al II-a (cl. A. Voileanu). b) Mozart: „Fantasie"-re minor; — dra M. Munthiu, an. al III-a. c) Reinhold: „Impromptu"; — dl A. Ronai, an. al IV-a (cl. N. Deac).

2. **Cânt.** a) Giordani: „Caro mio ben"; b) Pergolese; „Se tu m'ami"; — dra M. Popovichi an.

3. **Violoncel.** Dumitrescu; „Prière"; — dl E. Lazar, curs preg. an. al II-a (cl. C. Angelis).

4. **Pian.** Debussy: „Prelude" din „Suite bergamasque"; — dra E. Dobrin, an. al IV a — (l. A. Voileanu).

5. **Ansamblu coral.** a) Kreutzer: Cor din opera „O noapte în Granada"; b) Mendelssohn: Cor din oratoriul „Elias"; — (cl. G. Dima).

6. **Vioară.** Vivaldi: „Concert" pentru trei viore cu acc. de pian, — dnii E. Cuteanu an. al VII-a, I. Șerban an. al VI-a și A. Pop an. al III-a; — (cl. R. Cionca).

7. **Pian.** Chopin: „Ballade"-sol minor — dna E. Mandel, an. al VII-a — (cl. I. Sibianu s. A. Voileanu).

8. **Declamație.** Z. Bârsan; Scenetă din „Trandafirii roși"; — dra L. Cupcea an. al III-a și dl V. Potoroacă an. al II-a — (cl. I. Stănescu-Papa).

9. **Muzică de cameră.** Schumann: „Sonata la minor", pentru vioară și pian; — dl E. Cuteanu și dna E. Mandel; — (cl. I. Bobescu).

Prețul biletelor 10 și 5 lei se găsesc de vânzare la Secretariatul Conservatorului și Duminecă la cassă.

ECOURI

Un film Roentgen

Cu ocazia congresului internațional al medicilor ținut la München zilele acestea, s'au arătat proecțiuni de radiologie, atât din medicină cât și din domeniul experiențelor pe tărâmul industriei. Proecțiunile au fost minunat reușite și după părerea unanimă a congresiștilor cinematografierea observărilor făcute cu ajutorul radiului va însemna un mare progres în domeniul acestei științe.

Filmul este opera unor profesori dela clinica din München.

Einstein în Mexic

După informațiunile ziarelor din Madrid, profesorul Einstein, autorul teoriei relativității, a fost invitat în Mexic pentru ziua de 10 Septemvrie crt., spre a conduce expediția mexicană care va urmări eclipsa totală de soare din acea zi.

Profesorul Einstein va fi conducătorul deasemenea și al expediției spaniole.

Rătăcirile unui cadavru regal

Un ziar italian din Trento publică informațiuni interesante despre rătăcirile cadavrului lui Francisc II, ultimul rege al Neapolului, care scos din cavoul din Arco de către ex-regina Zita, nepoata lui Francisc, spre a-l inhuma în cavoul familiei sale, a peregrinat prin diferite localități până a ajuns acum să fie primit — ca oaspe, în cavoul unui conte italian. Ex-regina Zita, preocupată cu exilul său și mai cu seamă cu punerea la cale a planurilor sale și ale soțului său pentru recâștigarea tronului maghiar, și-a uitat de cadavrul bunicului său, pe care l-a fost adus, la începutul războiului, pentru mai multă siguranță (!) la seminarul din Trento pentruca apoi să'l îngroape apoi în cavoul său familiar. Mai târziu văduva fostului rege alungat al Neapolului, principesa bavareză Maria Sofia și-a adus aminte să transporte îndărăt cadavrul soțului său. Decât, fasciștii din Arco s'au împotrivit și cadavrul a fost retrimis din Arco și depozitat într'o magazie, până când s'a găsit contele Antonio Consolati din Trento, care l-a primit în cavoul familiei sale.

CONFERINȚELE Asociației creștine a femeilor române

Asociația creștină a femeilor din România organizează în zilele de 13 și 14 Mai, la ora 6 d. a. în sala Fundației Corol I, două serii de conferințe, cu prilejul sosirei reprezentanților comitetului mondial: dnele Charlotte Niven și S. S. Lyon.

Programul cuprinde: în ziua de 13 Mai 1923 dna Alice Voinescu va vorbi despre: „Problema tineretului în lumina zilei de azi".

Dra Charlotte Niven despre: „In ce chip asociația creștină a femeilor răspunde nevoilor actuale ale fetelor.

In ziua de 14 Mai: dra S. S. Lyon vorbește despre: Asociația creștină a femeilor și activitatea ei în toată lumea.

Dra Ch. Niven conferențiază despre: Organizația asociației mondiale.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Idila unui țar

O carte interesantă a unui fost ambasador francez la curtea țarilor

Dl Maurice Paléologue, ultimul reprezentant al Franței la curtea nefericitului țar Nicolae II-lea, pe lângă multe alte studii de natură diplomatică și politică publicate în ultimii ani prin diferitele reviste franceze, a avut ideea să scoată zilele acestea și o lucrare mai lungă, care, prin subiectul ei, lese din cadrul preocupărilor de până acum ale gravului diplomat francez. Lucrarea aceasta (**Le roman tragique de l'empereur Alexandre II.** 242 pagini Plon) trizează aproape senzaționalul și închide în paginile ei povestea iubirii tomnatice a puternicului țar pentru fetița săracă care era principesa Catherina Mihailowna Dolgoruky, ridicată mai târziu, contra voinții tuturor diplomaților ruși, la rangul de țarină.

*

Temperament romantic și impulsiv, Alexandu II. încă prinț moștenitor, susținu-se o luptă înverșunată de mulți ani pentru a smulge tatălui său, teribilul țar Nicolae I. consimțământul la căsătoria lui cu o principesă de Hessa, de care se îndrăgostise fulgerător, la prima vedere. Maria Alexandrowna, priecipesa de Hessa, devenită principesă moștenitoare și mai apoi țarină, se îmbolnăvi însă curând după căsătorie, petrecându-și toată viața aproape, prin stațiunile balneare din Franța și Italia.

Alexandru II. se plictisi și el curând de a rămâne credincios unei femei veșnic bolnavă și după mai multe aventuri amoroase păru că se îndrăgostise de frumoasa și energica principesă Alexandra Dologoruky. Căsătoria acesteia însă cu un bătrân general pe care trebui să'l urmeze la Varșovia, puse capăt repede patimei lui Alexandru.

Câteva luni numai după aceasta, țarul Alexandru se îndrăgosti cu tot dinadinsul de altă principesă Dolgoruki, Catherina Mihailowna, în vârstă numai de 17 ani și care de-abia ieșise din institutul din Solny, în care se creștеau pe atunci pe seama statului fetele nobililor ruși scăpătați.

Apărută de familie, care o trimisese până și prin Neapoli, tânăra principesă rezistă mult timp țarului, dar, după cum era și fatal într'un mediu unde capriciul împăratului era socotit ca o poruncă, ea căzu.

Împăratul era pe atunci cu treizeci de ani mai în vârstă decât Catherina, dar se păstrase totuși un om minunat de frumos și de seducător.

Chaterina Mihailowna nu întârzie și ea a-l iubi, cu o dragoste adâncă și desinteresată, căci nu era nici ambițioasă, nici dornică de averi. In ziua când ea îi deveni amantă, Alexandru îi declarase de altfel solemn:

„Inaintea lui D-zeu, eu te consider ca pe femeea mea" Logica noastră latină ar taxa de minciună sau de perfidie o astfel de declarație pe buzele unui om deja însurat... Dar conștiința slavă are ascunzișuri cari nouă ne rămân nepătrunse. Alexandru II. era sincer! El renunță de atunci, la orice aventură amoroasă, dedicându-se numai dragostei lui. Avu chiar cruzimea de ași impune amanta ca domnișoară de onoare împărătesei, care știa totul.

Legătura țarului se afișa mereu mai mult; cei patru copii născuți din această legătură și dintre cari unul muri mai târziu, fură creiați principi Yuriewsky, nume împrumutat dinastiei Kunik.

In ziua de 3 Iunie 1880, împărăteasa Maria Alexandrowna își dădea ultimul suspin. O lună după înmormântare, Alexandru anunță pe Catherina Dolgoruki că o va lua în căsătorie la 18 Iulie.

*

Cu toate că hotărârea aceasta se aștepta, ea provocă prin graba ei o vie surprindere la curte. Unul din intimii țarului îl rugă să mai aștepte, măcar până la reintoarcerea din străinătate a principelui moștenitor.

„De 18 ani aștept mereu — îi răspunse Alexandru. Iți atrag atenția că sunt stăpânul aici și singurul judecător al celor ce fac."

Ceremonia căsătoriei terminată, țarul luă o trăsură și 'și plimbă soția, ca cel mai simplu burghez, cu o trăsură pe aleele din Tsarskoïe-Selo. „Sunt îngrozit de fericirea mea de azi" — repeta el mereu.

La sfârșitul lui Februarie 1880, pentru a îndrepta haosul mereu crescând al administrației imperiului, țarul încredință pe un soldat devenit general, Loris-Melikow, cu o adevărată dictatură. Printr'o serie de măsuri energice și dibace, acesta reușì ce 'i dreptul să îndrepte întrucâtva administrația proastă a imperiului și distrugă aproape pe nihiliști. Dar prea inteligent pentru a nu vedea că imperiul avea nevoie de reforme fundamentale, ei sugeră țarului ideea de a da o chartă constituțională Rusiei, în schimbul căreia ar fi putut mai cu ușurință să'și proclame soția, simplă principesă Jurewsky, împărătească. Planul surâse lui Alexandru și el studie chiar și ceremonialul încoronării femeii sale.

Plictisit însă, curând după încoronare și după acordarea câtorva libertăți, ei abdică pe neașteptate în favoarea țarevicului Alexandru, pentru a pleca să'și trăiască viața, ca un simplu particular bogat, cu nevasta și copiii, prin Paris, Nissa și Elveția. Planul lui nu se putu îndeplini însă. In ziua de 12 Martie 1881, pe când Alexandru II. trecea în trăsură spre paradă, o bombă svârli în aer trăsura imperială. Alexandru scăpa ca prin minune, dar făcu imprudența să staționeze, curios, pe locul atentatului. O nouă bombă svârlită îl atinse și, o oră mai târziu, țarul își dădea sufletul în brațele principesei Yurewsky.

*

Aceasta mai trăi încă 40 de ani, căci ea a murit abia anul trecut, 15 Februarie 1922, la Nissa.

Soarta îi păstrase viața pentru a vedea sfărâmarea tronului Romanoffilor.

Două atitudini

Două atitudini opoziţioniste: a opoziţiei române când îşi pierde capul şi nădejdile în venirea la putere, şi a celei din Ungaria când miniştrii pleacă în propagandă în streinătate

Manifestaţiile de cir ale opoziţiei s'au învechit demult şi nu se mai iau în seamă nici de cei îngrijaţi o vreme de starea mintală a răzvrătiţilor care'şi poartă scufia dela „Dacia", la Braşov, Craiova sau în alte liniştite oraşe ale ţării. Totuş se mai vorbeşte despre ele ; poate şi pentrucă nebuniile rămân mai multă vreme la ordinea zilei.

Aşa că admiraţia (se admiră de multeori şi îndrăsnelile ieşite din comun) a dispărut chiar şi'n sânul partidelor interesate, şi nu este de mirare, că îndemnul dlui Vaida „la cuţite şi topoare" reprodus de „Patria" cu cele mai distinse şi însolente litere din tipografia — „Naţională" (!) a ajuns criticat, şi de partizanii demagogului, cum nu se poate mai rău.

Să ni-se ierte, că aducem din nou în discuţie instigaţia dlui Al. Vaida dela Craiova. O îndrăsneală ca aceea a d-sale merită discuţia parchetului numai.

Dar această cutezanţă s'a comis în aceeaşi zi, în care la Budapesta s'a convocat o adunare a opoziţiei, şi avem prilejul unei izbitoare comparaţii. Contele Bethlen, primul ministru, şi ministrul de finanţe Kállay au plecat cum se ştie; în turneu la Paris, Londra şi Roma, pentru a cere un împrumut şi modificarea articolului din tratatul de pace privitor la reparaţiuni. S'au dus, cum am arătat, pentru a creia precedente pentru modificarea întregului tratat al pacii.

Iar opoziţia s'a adunat şi a hotărât, ca în timpul cât cei doi membrii ai guvernului vor fi în străinătate, opoziţia să se abţină dela orice viaţă politică aparte, **dând străinătăţii impresia, că** întreaga ţară a părăsit orice alte preocupări şi este alături de cei doi miniştri plecaţi în propagandă pentru modificarea tratatului de pace.

Iar la noi — instigaţii publice, Regele ameninţat în public cu revoluţie, factorii conducători ai ţării injuraţi cu cuvinte ţigăneşti. Şi pe deasupra zvonul în străinătate, că suntem în revoluţie.

Iată două atitudini a două opoziţii. Iată o atitudine enunţată ca cea mai corectă, a unor „oameni politici" ai României, cari şi după ce au furnizat Budapestei, pentru a o răspândi mai departe, exagerată, ştirea „revoluţiei" din România şi după ce au fost osândiţi pentru aceasta de toată suflarea românească, continuă totuş, cu şi mai antiromânească pornire, să agite contra siguranţei României.

Opoziţia d-lor Vaida, Mihalache, Gr. Filipescu, nu'şi dă seama, că nu face de cât să stărue în a mâna apa pe moara Budapestei, despre care s'a putut convinge acum, din hotărârea opoziţiei maghiare, că este în stare să se abţină dela orice luptă politică, când e vorbă de schimbarea tratatului de pace.

Spre a'i arăta d-lui Vaida şi mai mult cât este de serios faptul să'i amintim că aceeaş opoziţie maghiară este aceea care vorbeşte de obicei în numele democratismului şi împăcării între state. Această opoziţie maghiară profită alături de guvernul, din Budapesta de instigaţiile la „cuţite şi topoare" ale fruntaşului partidului naţional român.

Comparaţia între aceste două atitudinii nu poate decât să întristeze. Rămâne totuş mângâierea, că atitudinea „opoziţiei unite" este atitudinea numai a d-lui Vaida, Mihalache, Lupaş, Gr. Filipescu, sau Halipa, la cari se reduce această opoziţie, despre care se poate spune cu atâta potrivire: parturiunt montes... Iar ţara, în loc să ia — cuţitul şi toporul, are grija să stăvilească apa mânată cu atâta nerusinare înăpăţinată spre moara Ungariei.

Mistificările ziarului „Patria"

Care este adevărul asupra şedinţei colegiului universitar. „Patria" a inventat în întregime, „moţiunea". Cum a fost primită minciuna oficiosului takisto-naţional de către profesori. Ce ne declară dl prof. G. Leon

Ziarul „Patria" a publicat acum câteva zile un reportaj asupra şedinţei ţinută la 2 Mai de către Marele Colegiu Universitar, în care se pretindea că s'a votat o moţiune „contra guvernului."

„Moţiunea" aşa cum a fost publicată acolo a făcut ocolul presei dispusă să publice, fără control, orice ar putea fi trecut ca un atac la adresa guvernului. Odată cu ea, au circulat şi amănuntele pe care fantezia reportericească a oficiosului takisto-naţional din Cluj, le dădea ca autentic petrecute în soborul ocazional al profesorilor universităţii noastre. In rezumat „Patria" susţinea:

că şedinţa de la 2 Maiu a colegiului universitar s'a ţinut pentru a se lua hotăriri în chestia conflictului universitar;

că s'a cetit la urmă o moţiune, care a fost votată „chiar şi de d-nii N. Bănescu, prezidentul organizaţiei liberale din Cluj, Dr. Gane şi Iosif Popovici, membri ai acestei organizaţii"

şi că numai de George Leon, n'a votat moţiunea.

Bănuind din partea „Patriei" o nouă încercare de intrigă, prin mistificarea adevărului şi înşelarea publicului de bună credinţă, am căutat să obţinem toate datele privitoare la această chestiune. In altă parte a ziarului nostru publicăm lămurirea ce ni se trimite de către rectoratul universităţii, din care se vede şi scopul pentru care a fost convocat Colegiul universitar şi natura desbaterilor cari au avut loc la 2 Maiu. Este o desmintire.

Despre o şedinţă cu caracterul pe care a vrut să i-l dea „Patria" nici vorbă nu poate fi. Colegiul universitar nu are căderea să ia hotăriri privitoare la funcţionarea universităţii; acestea cad în competinţa senatului universitar, după cum se arată lămurit în adresa rectoratului, publicată în altăparte.

Despre moţiunea publicată de „Patria" şi reprodusă de celelalte ziare deasemeni nu ştie nimeni, cu atât mai puţin că ar fi votat-o dnii Bănescu, Gane şi Iosif Popovici, şi s'ar fi declarat contra ei, dl George Leon.

Moţiunea este deci în întregime o mare şi nerusinată minciună, după cum amănuntele care o însoţesc sunt fabricate în oficina clubului takisto-naţional din Cluj.

In dorinţa de a strecura discordia şi în universitate aşa cum o practică în toate manifestările sale, partidul naţional nu s'a dat îndărăt să înscneze întreaga intrigă de care ne ocupăm. Am vorbit cu numeroşi profesori universitari cari au luat parte la şedinţa Colegiului, ţinută la 2 Mai. Pretutindeni ni s'a răspuns cu acelaş desgust şi revoltă pentru grosolanele minciuni ale „Patriei".

Dl Profesor George Leon ne spune:

— Vă mărturisesc că mă socot scutit să dau „Patriei vre-o desmintire. Văd însă că falşurile acestui ziar sunt reproduse — şi cred că de bună credinţă în foaia studenţească „Dacia Nouă".

Pentru această mă cred dator să dau o lămurire.

„In şedinţa Marelui Colegiu dela 2 Maiu, corpul profesoral al universităţii a fost invitat — între altele — să răspundă unor chestiuni asemănătoare celor cari alcătuesc aşa zisa moţiune publicată de ziare. Dl prof. Călugăreanu, care prezida, a formulat următoarele întrebări

„Constată Colegiul universitar contradicţie între promisiunile dlui ministru Angelescu şi realităţile budgetare?

Socoate Colegiul universitar insuficiente prevederile bugetare faţă de cerinţele învăţământului?

Crede Colegiul că autoritatea Senatului universitar şi autoritatea ministerială, scade prin această situaţie?"

La fiecare din această chestiune se vota prin ridicare de mână şi pot afirma că nici dl Bănescu, nici dl Gane, nici dl Popovici n'au votat, şi alături de dânşii n'au votat foarte mulţi profesori !"

Văzând însă că ieşim din cadrul atribuţiunilor noastre, am luat cuvântul şi am obiectat că nu putem răspunde la niciuna din întrebările dlui prezident, pentrucă nu avem putinţă să o facem. Cum am fi putut răspunde serios la o înirebare care se baza pe un pretins interview al dlui ministru Angelescu?

Dacă Senatul Universitar are adrese oficiale ale Ministerului şi ne poate dovedi că au rămas neîndeplinite să ni le aducă la cunoştinţă şi apoi vom răspunde. Cum am fi putut răspunde serios la a doua întrebare când noi nu am avut spre consultare Bugetul?

Senatul universitar să-l studieze şi să ia măsurile de rigoare; Colegiul universitar nu are nicio cădere să se pronunţe într'o atare chestiune.

Totul s'a redus la formularea întrebărilor. Rostul lor nu mi-l pot explica nici astăzi. Iar despre o moţiune nici n'a fost vorba. Aşa dar eu nici nu puteam să o votez, nici să nu o votez.

•

Cu acestea credem că e lămurită toată chestiunea. Ne aflăm în faţa unei mistificări ca multe altele ale partidului naţional. Lămurirea care ni-o trimite rectoratul universităţii e deasemeni concludentă. Dar nu crede oare d-l Iacobovici că e de datoria sa să desmintă formal aşa zisa „Moţiune" a „Patriei". Ni-am fi aşteptat ca aceasta să se producă imediat ce a apărut în presă relatarea inexactă a desbaterilor Marelui Colegiu de la 2 Mai şi nu sub forma negativă sub care ne vine acum.

A. R. Gus.

Propaganda minorităţilor CONTRA TRATATELOR DE PACE

In jurul suspendării unui ziar şvăbesc dela Arad şi a unei colecte neobişnuite a lui „Bistritzer Deutsche Zeitung"

Cititorii ziarelor maghiare dela noi cunosc instigaţia, de cele mai multe ori deghizată uneori însă pe faţă, a presei minoritare în contra statului român şi în general în contra tuturor tratatelor de pace' Ne este încă proaspătă în minte instigaţia în legătură cu criza de stat din Jugoslavia şi cu conflictul dintre autonomiştii slovaci şi Praga şi şi ne mai aducem încă aminte, că într'un articol de fond din „Ellenzék" d. dl. Emil Grandpierre, vicepreşedintele partidului maghiar, ne-a îndemnat fără sfială să urmăm pe autonomiştii lui Radek şi să cerem autonomia „naţională" şi teritorială a Ardealului.

Cu acestea instigaţii ne-am obişnuit de multe şi se vede, s'au obişnuit cu ele şi autorităţile. (Să amintim numai propaganda iredentistă a placardei lui „Ujság" care continuă să ne arate înainte, pe pereţii Clujului pe lânclerul lui Horthy alungându-ne de aici.)

Instigaţia deci, a prins şi s'a mutat acum în gazetele saşilor şi şvabilor. „Bistritzer-Deutsche Zeitung" deschide colectă pentruca germanii să se poată opune în Ruhr Franţei. Adună adică bani, pentruca ura germană să se dezlănţue şi să mature ca un torent de munte, cum spune acea gazetă, totul — să nimicească firesţe, tratatul pe pace, pentruca în virtutea precedentului să urmeze la rând tratatul dela Trianon.

Iar o altă gazetă „Arader Zeitung", îşi urmează confratele bistriţan şi instighează la fel contra Franţei, aliata noastră".

Ziarul din Arad a fost suspendat pentru aceasta.

Gazeta din Bistriţa n'a păţit însă nimic, iar „Ellenzek" de alaltăeri îndrăzneşte să scrie astfel despre osândirea de către francezi a lui Krupp von Bohlen: „Procesul dela Werden s'a sfârşit. S'a sfârşit cu o sentinţă aspră, pe care francezii au adus-o numai pentrucă acuzaţii şi-au iubit mult naţiunea. Nu o justiţie nepărtinitoare, ci duşmanul i-a judecat, după voia sa şi după legile sale făcute special în acest scop. Procesul a decurs în imprejurări, cari au consternat toată lumea. Omenirea din toate ţările, chiar şi în mijlocul preocupărilor sale imperioase, a ascultat cuvântul judecătorilor din Werden şi se întreabă cu privirile îngrozite de viziunea prăpastiei şi a căderii: ce parodie tristă a devenit justiţia umană?

Unde am ajuns..."

Apoi:

„In această sală s'a putut simţi, că aici nu justiţia omenească judecă".

Toate acestea pentru apărarea acelora cari s'au opus executării tratatului de pace şi au complotat, instigat şi purces la faptă contra armatei franceze. Cazul de altfel este cunoscut, pentru ca să nu'l mai arătăm.

Nu întrebăm după acestea autorităţile, de ce de aceeaş faptă contra tratatului de pace este culpabilă şi a putut fi suspendată numai gazeta şvăbească din Arad. La asemenea întrebări am renunţat — ultima ni a fost în legătură cu reclama iredentistă a lui „Ujsag", pe care autorităţile îl lasă să instigheze acum şi la cinematograf împotriva statului.

Intrebăm însă ziarele minoritare şi în special pe cele maghiare, dacă au de gând să continue mult cu îndrăzneaţa atitudine antiromânească? Nu de alta, dar socotim că nu prea e cavaleresc a se abuza de toleranţa cuiva.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Vineri: Căpitanul Monroe.
Sâmbătă: Dragoste de ţigan.
Duminecă: Tanja.

Cinema Universităţii

Vineri: Crima în Varieteu.
Sâmbătă: Detto.
Duminecă: Detto.

Cinema Urania

Vineri: Frumoasa fără suflet.
Sâmbătă: Fellah, copilul părăsit.
Duminecă: Detto.

Să cumpărăm 1733
dela Droguería
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 125
Se lucrează în rate lunare

◆ INFORMAŢII ◆

— **De la barorul advocaţial.** In vederea adunarii generale extraordinare din 13. l. c. comitetul baroului advocaţial din Cluj, invită pe toţi advocaţii inscrişi în baroul Cluj la o întrunire colegială ce va avea loc în sala cea mică a Hotelului „Newyork“ în 11. Mai seara, la orele 9. Scopul acestei întruniri — neoficiale — este de a compune prin bună înţelegere lista membrilor noului consiliu, a membrilor în Consiliul general al „Uniunei advocaţilor“ şi a cădea de acord asupra persoanei noului decan, pentru a uşura astfel lucrările adunării generale de Duminecă.

— **Zahăr pentru funcţionari.** Zilele acestua vor sosi încă 3 vagoane de zahăr, destinate funcţionarilor judeţului Cojocna şi al oraşului Cluj.

— **Producţia elevilor Conservatorului.** Duminică 13 Maiu va avea loc în sala Conservatorului de muzică şi artă dramatică din localitate, producţiunea a III-a a elevilor acestui conservator, cu un bogat program. Biletele cu 10 şi 5 lei se găsesc de vânzare la secretariatul Conservatorului şi Duminică la cassă.

— **O măsură bună a Ministerului de comunicaţie.** Din consideraţiuni de înalt interes de stat ministerul comunicaţiilor a trimis direcţiei regionale din Cluj a C. F. R. un ordin dispunând mutarea în interiorul ţării a personalului neromân, în majoritate maghiar.

Se ştie, că cu câteva vreme în urmă s'a mai luat o asemenea dispoziţiune fiind pusă în joc siguranţa statului.

— **Exportul lemnelor de tei şi plop.** „Monitorul Oficial“ No. 39 din 9 Mai a. c. publică, jurnalul consiliului de miniştri, prin care se aprobă exportul lemnelor de tei şi plop, cu plata taxelor de export şi cu autorizaţii speciale liberate de ministerul industriei şi comerţului.

Autorizaţiile de export se vor libera în urma avizului dat de regia monopolurilor Statului.

— **Greva lucrătorilor din portul Constanţa.** In decursul zilei de Luni muncitorii au refuzat să lucreze la încărcarea mărfurilor în port.

Muncitorii au ţinut trei mari întruniri, hotărând să refuze cu desăvârşire de a lucra.

Marţi dimineaţă ei au declarat grevă.

D. comandor Popescu, comandantul portului, a ordonat ca la eşirea din port să se ridice greviştilor cărţile de intrare.

— **Sporirea taxelor şcolare.** Dl dr C. Anghelescu, ministrul instrucţiunii, în urma propunerii comisiunii, de colaborare a corpului didactic, ca taxele pentru examenele particulare să fie majorate, a instituit o comisiune compusă din directorii şcoalelor secundare din Capitală pentru a studia şi face propunerile în vederea majorării acestor taxe.

— **Edilitare.** Sâmbătă va avea loc o şedinţă extraordinară a Comisiei administrative a oraşului Cluj şi a jud. Cojocna, în vederea campaniei de lucru pentru repararea străzilor oraşului.

— **Dela congresul artiştilor maghiari.** Ziarele maghiare de dimineaţă întăresc ştirea, după care şedinţa de ieri după amiază a congresului artiştilor unguri a hotărît la propunerea dlui dr. Ianovics, directorul teatrului maghiar din Cluj, să protesteze contra proectului reorganizării teatrului românesc din Ardeal anunţat de d. C. Banu ministrul cultelor şi artelor.

De acest protest ne ocupăm în altă parte a ziarului, unde arătăm că este întemeiat pe o mistificare tendenţioasă.

*

Congresul artiştilor maghiari din Ardeal a luat sfârşit aseară fără a aduce hotăriri importante. Nu s'a putut soluţiona nici chestiunea salariilor nici altele aduce în discuţie.

Preşedinte al asociaţiei a rămas tot d. dr. Ianovics directorul teatrului maghiar din Cluj.

— **Arestarea unor comunişti maghiari.** Poliţia locală a făcut azi noapte trei arestări într'un local de lângă gară. Arestaţii sunt agenţi ai comuniştilor maghiari.

*

— **Ciocolata de fiert**

Kandia

este unică. Şi de cea mai bună calitate.

2778—1

Cumpăr haine vechi bărbăteşti cu preţ ridicat, Cluj, Strada Minorită 4. In fundul curţii, stânga.

2781. **Adolf Iacob.**

— **Credite pentru construire de linii ferate.** Ministrul de finanţe a acordat următoarele credite pentru noulle construcţii de cale ferată:

2.000.000 lei pentru complectarea studiilor liniilor Iiva Mică-Vatra Dornei, Livezeni-Bumbeşti-Tg.-Jiu, Braşov-Nehoiaş Buzău, şi Hamangia-Tulcea.

20.000.000 lei pentru normalizarea liniilor Iiva Mică-Vatra Dornei, Livezeni-Bumbeşti-Tg.-Jiu, Braşov-Nehoiaş Buzău şi Hamangia-Tulcea.

Cu începere din anul acesta se va desfăşura o campanie de lucrări pe reţelele căilor ferate cari vor satisface într'o largă măsură interesele generale ale Statului.

— **Serbarea şcolii superioare de comerţ.** Atragem atenţia publicului român din oraş, îndeosebi a cercurilor industriale şi comerciale, asupra serbării dela Şcoala superioară de comerţ, care va avea loc Sâmbătă seara (în edificiul şcolii, str. Şaguna).

Tânăra instituţie şcolară are nevoie de concursul tuturora pentru a prospera şi îndeplini chemarea sa de a da avânt comerţului şi industriei româneşti, fiind singura şcoală de comerţ din această mare regiune.

*

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand 61.

2207

„Turburările“ din jud. Cojocna

„Patria“ îndeamnă pe ţărani al revoltă contra autorităţilor. O mistificare grosolană

In ziua de 6 Mai crt. organul partidului naţional a publicat un articol mistificând adevărul şi îndemnând populaţia împotriva autorităiilor. Cazul, în scurt, a fost acesta: Pentrucă în comuna Gădălin bântue printre vite antraxul, medicul veterinar a ordonat Dumineca trecută vaccinarea vitelor.

Câţiva indivizi, probabil aţâţaţi chiar de informatorul articolului din „Patria“ au împedecat pe oamenii paşnici să-şi mâne vitele la vaccinare; au insultat pe primmedicul veterinar judeţean, l'au ameninţat şi injurându-l i-au zis să meargă la sapă pentru ca să-şi câştige de-ale traiului, pentru că lor nu le porunceşte nimeni. Astfel numai tactica bună şi corectă a dlui primmedic veterinar Tofan înconjurat un eventual conflict ruşinos şi nedemn de poporul românesc.

Ancheta a fost ordonată de dl subprefect al judeţului şi nu este adevărat, că „revolta“ s'ar fi produs din cauza taxelor, cari au fost cele legale. Nu e adevărat nici că după vaccinare au pierit vite. Au pierit însă vite cari n'au fost vaccinate.

Că vaccinarea s'a făcut Dumineca, va înţelege oricine — afară de „Patria“ — că s'a făcut în interesul ţăranilor, cari în celelalte zile sunt la lucrul câmpului.

Articolul din „Patria“ vorbeşte de abuzuri, dar fără să le numească şi aţâţă populaţia contra dlui prim-pretor Feldrihan.

Dl Feldrihan a intentat proces contra autorului articolului şi a cerut totodată anchetă disciplinară, pentru a se pune la punct neadevărurile acelora cari fără ruşine propagă ura faţă de autorităţile româneşti cari îşi împlinesc datorinţele.

Ştiri din Turda

— Societatea „Amicii Artelor“ —

Publicul românesc din acest oraş nu se bucură de nici o distracţie artistică ne având vre-o trupă locală teatrală, de şi teatrul din Turda este un local de frunte. Spre pildă anul acesta s'au dat de către şcolile din localitate două reprezentaţii şi un concert al domnei Lia Pop şi al d-lui Apostolescu.

Ungurii au fost mai favorizaţi întru cât tot anul au avut o trupă de operetă şi teatru.

Un grup de tineri, iubitori de artă, dar mai cu seamă de ceea ce este românesc, s'au întrunit de acum un an şi cu aprobarea celor în drept, au format societatea „Amicii Artelor.“

Această societate, care nu cuprinde deocamdată de cât 20 de persoane, şi-a propus să desvolte teatrul în Turda pe de o parte, iar pe de altă parte să întreţină spiritul iubirei graiului românesc şi al culturei la sate.

„Amicii Artelor“ au început lucrul. Sâmbătă 28 Aprilie au jucat în localitate drama naţională „Pentru Ţară“ a d-lui C. Râuleţ. Alegerea acestei piese şi felul cum a fost jucată a făcut o vădită surpriză Turdenilor.

Interpretarea a fost bună roluri *le studiate* şi susţinute cu căldură. — nu am nimic de obiectat decât pentru câteva din rolurile secundare, neobişnuinţa scerică, ceeace nu mai cu timpul se poate înlătura.

In rolurile principale pentru d-ra Mărculescu şi d-l Opriş, nu avem decât laude şi îndemnul nostru pentru mai departe.

D-ra Feurdean în rolul de soţie şi mamă al Mariei a dovedit că posedă un temperament cu adevărat artistic, joc de scenă variat şi natural, evidenţiind cu o uşurinţă ui mitoare conflictele sufleteşti.

Lauda ce-i aducem nu constitue de cât un îndemn la muncă.

Impresia generală a fost foarte bună şi serbarea s'a terminat însufleţită de dansul ce a durat până în zori.

Spiritul „Amicilor Artei“ din Turda relevă încă odată calităţile şi spiritul sănătăos cari nutresc tinerii neamului nostru şi nu rămâne de cât ca Turdenii să le dea sprijinul lor, ceeace e de aşteptat.

Concursul de turism al A.C.R.R.

„Automobil-Clubul Regal-Român“ cu concursul „Automobil-Clubului-Regional-Cluj“ a aranjat un concurs de turism pentru anul 1923, care va dura dela 30 Maiu la 6 Iunie crt cu întrerupere de o zi repaus la Cluj. Itinerariul concursului este următorul:

Bucureşti, Buzău, Râmnicu-Sărat, Focşani, Bacău, Roman, Iaşi, Fălticeni, Suceava, Siret, Cernăuţi, Storojineţ, Gura-Humorului, Câmpulung (Bucovina), Vatra-Dornei, Bistriţa, Reghinul-Săsesc, Târgu-Mureş, Sighişoara, Mediaş, Sibiu, Sebeşul-Săsesc, Alba-Iulia, Abrud, Turda, Cluj, Oradea-Mare, Arad, Timişoara, Lugoş, Caransebeş, Haţeg, Târgu-Jiu, Govora, Râmnicu-Vâlcea, Piteşti, Bucureşti.

Concursul începe la Bucureşti şi este împărţit în 7 etape de câte o zi, şi anume: etapa I la 30 Maiu Bucureşti—Iaşi cu 415 km.; etapa a II-a la 31 Maiu Iaşi—Cernăuţi cu 252 km.; etapa III-a la 1 Iunie Cernăuţi—Târgu-Mureş cu 393 km.; etapa IV-a la 2 Iunie Târgu-Mureş—Cluj cu 402 km.; o zi repaus la Cluj; apoi etapa V-a la 4 Iunie Cluj—Timişoara cu 323 km.; etapa VI-a la 5 Iunie Timişoara—Govora cu 370 km.; şi în sfârşit etapa VII-a la 6 Iunie Govora—Bucureşti cu 205 km.; deci în total se vor parcurge 2360 km.

La concurs vor lua parte concurenţi din ţară şi străinătate, peste 30 de maşini. Însuşi A. S. Regală Principele Moştenitor Carol împreună cu A. S. R. Principele Nicolae vor fi concurenţi.

Etapa II-a va fi în dimineaţa zilei de 31 Maiu crt dela Iaşi prin Fălticeni, Buneşti, Suceava, Iţcani, Grăniceşti, Siret, Corovia, iar între orele 12 şi jum. şi 1 d. m. vor sosi la Cernăuţi, cu locul de oprire în faţa cazărmii Ştefan cel Mare.

AA. LL. RR. vor sta până a doua zi cu toţi concurenţii în Cernăuţi, iar în dimineaţa zilei de 1 Iunie orele 7 dimineaţa vor pleca pe rând din parcul de automobile, manejul cazărmei 11 Roşiori, urmând drumul Cernăuţi, Mămăeşti, Dubăuţi, Dracineţ, Câbeşti, Storojineţ, Budeniţ, Ciudei, Vicovul de Sus, Vicovul de Jos, Marginea, Clit, Solca, Părteştii de Sus, Cacica, Gura-Humorului, Bucşoaia, Vama, Câmpulung. Pojorita, Valea-Putnei, Iacobeni, Vatra-Dornei, Dorna-Câudrenilor, Coşna, Stampi, Borgo-Mureşeni şi de aci la Târgul-Mureş.

□□□□□□□□□□□□

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

◆□◆□◆□◆□◆□◆□

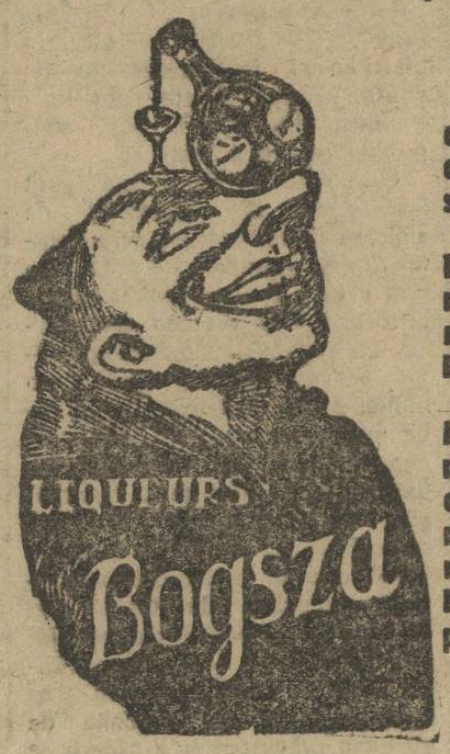

In atenţiunea Primăriei

Intrebăm Primăria din ce cauză zilele acestea distribuţia apei cu atâta sgârcenie.

Tocmai acum când au început căldurile şi când nevoia de apă este mai mare, edilii noştri nelasă lipsiţi de apă.

Cerem d-lui Primar să ia de urgenţă măsurile necesare pentru a pune capăt unei situaţiuni care nu poate avea decât cele mai rele urmări pentru higiena şi sănătatea populaţiunei

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Guvernul și Universitatea din Cluj

Lămuririle ministerului Instrucțiunei Publice în chestiunea bugetului Universității

Se știe că ziarele „Patria" și „Universul" au comentat o așa zisă moțiune a Universității din Cluj, prin care se arată că în actualul buget s'ar fi suprimat iefurile personalului administrativ al căminului studențesc local, că s'ar fi redus cheltuiala de alimentație din același cămin și că bugetul laboratoriilor dela facultățile de știință și medicină ar fi fost reduse cu 60 la sută față de cele din anul trecut.

Ziarul „Viitorul" interesându-se la Ministerul Instrucțiunei Publice, a primit următoarele lămuriri, cari spulberă aserțiunile mincinoase ale „Patriei".

1. Pentru căminurile studenților și studentelor din Cluj, a fost prevăzută pe exercițiul 1922—23 suma de 2,059.088 lei, în care sumă se cuprindea nutrimentul, cheltuelile de întreținere ale studenților și studentelor precum și plata personalului administrativ.

Sumele pentru fiecare aceste capitole erau separate.

Anul acesta, adică pe exercițiul 1923—24, s'a prevăzut în buget numai pe 9 luni suma de 2,250.000 lei, adică cu 800,000 lei mai mult de cât anul trecut.

Plata personalului s'a înglobat, însă, la nutrimentul și întreținerea studenților cum s'a făcut, de altfel, pentru toate căminurile de pe lângă celelalte universități din țară.

2. Pentru facultatea de medicină clinici, laboratoriile și institutele din Cluj, s'au prevăzut în bugetul actual exact sumele din 1922/23, reduse însă, cum era și natural, cu 25 la sută pentru că bugetul de azi este întocmit pe 9 luni și nu pe 12 ca în trecut.

S'a prevăzut, însă, un plus de 250 mii lei, la dispoziția facultății de medicină. Același lucru s'a întâmplat și cu budgetul facultății de știință din Cluj.

In afară de sumele prevăzute s'a mai rezervat pentru cele patru universități din țară, un fond de un milion două sute de mii lei, din care să se servească laboratoriile cu materialele necesare.

De altfel, trebue să se știe că ministerul instrucțiunei dispune de fonduri generale suficiente pentru laboratorii și institute și orice cerere justificată va fi oricând satisfăcută.

GRANIȚA dintre România și Ungaria

Hotărârea Conferinței Ambasadorilor

Se știe că, acum o lună, comisiunea interaliată, care a lucrat aproape doi ani la delimitarea granței dintre România și Ungaria și-a terminat lucrările.

Guveunul dela Budapesta a depus numeroase stăruințe pe lângă cabinetele marilor puteri și pe lângă Liga Națiunilor să nu aprobe raportul, așa cum a fost întocmit de comisiunea interaliată de delimitare. S'a dus în acelaș scop o campanie vie în toată presa ungară și cea mondială.

Comisiunea ambasadorilor întrunindu-se la Paris a admis în întregime și fără nici o modificare raportul prin care comisiunea interaliată a stabilit conform tratatelor de pace, granița definitivă dintre România și Ungaria.

*

Către sfârșitul lunei acestei va sosi în România o delegație a marilor puteri, compusă din 16 colonei, care va asista la fixarea pietrelor pe frontiera granițelor.

Delegația a vizitat cu această ocazie, orașele mai principale din nordul Transilvaniei.

Guvernul român va lua măsuri să facă acestei comisiuni o deosebită primire.

Scriitorii români la Timișoara

Marți la prânz a sosit în Timișoara, venind dela Arad grupul scriitorilor români cari fac actualmente un turneu cultural prin întreg Ardealul. Scriitorii au fost întâmpinați la gară de autoritățile civile și militare, de către asociațiile culturale și de școlile din oraș. Primarul orașului într'o însuflețită cuvântare a urat bun sosit scriitorilor români. A răspuns poetul I. Minulescu, mulțumind pentru primirea frumoasă făcută scriitorilor de către bănățeni.

Șezătoarea literară

Miercuri dimineața, scriitorii au vizitat institutiile culturale și fabricile din Timișoara, iar după masă, la orele 5, a avut loc șezătoarea literară la care a participat un public numeros.

După intonarea Imnului Regal, de către corul școalelor, au vorbit Dl general Găvănescu și scriitorul german Kappus. A răspuns Dl I. Minulescu, care a accentuat că unirea cu Ardealul s'a făcut cu mult înaintea războiului, prin graiul și literatura românească, în care palpită sufletul românismului de pretutindeni.

Au citit din operele lor scriitorii: Mircea Rădulescu, N. Davidescu, Liviu Rebreanu, Al. Cazaban, Eftimiu, Stamatiad și I. Minulescu, căruia Comuna i-a oferit o cunună de lauri.

Banchetu

Seara a avut loc un banchet dat de autorități pentru sărbătorirea scriitorilor.

A făcut o excelentă impresie apariția în sala banchetului a orchestrei Conservatorului, condus de Dl Papazoglu.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

ȘEDINȚELE PARLAMENTULUI.

CAMERA

Dl Lupașcu face o comunicare în chestia învățământului din Basarabia arătând că 15 elevi din Soroca au trecut Nistrul. Ministrul Anghelescu declară că a ordonat o anchetă în această chestiune. Dl Ioan Matei depune un proiect însușit de guvern pentru înființarea școalei normale Gheorghe Lazăr la Avrig pentru memoria marelui dascăl. Camera votează proiectul prin aplauze. DVaida însușindu-și proiectul regretă ca a fost votat fără forma legală a trecerei prin secțiuni și întreabă daca statul are fondurile necesare întreținerei nouei școale. Dl Anghelescu răspunde afirmativ declarând că actualul guvern a plătit corpului didactic 12 milioane lei salarii în restanță.

Lupu cere ministrului Sassu precizarea unor acuzațiuni aduse luna trecută. Ministrul Sassu neavând actele la îndemâna cere amânare. Președintele fixează ziua de Sâmbătă pentru discuția acuzațiilor dl Lupu apoi Spânișteanu desvoltă interpelări în chestia regimului cerealelor.

SENATUL

Senatorul Bianu semnalează atitudinea societăților maghiare din Ardeal unde este personal exclusiv străin. Senatorul Hasnaș depune un proiect pentru înființarea unei facultăți de farmacie. Ministrul Florescu depune legea votată în cameră pentru amânarea datoriilor externe, apoi ministrul Mârzescu depune un proiect pentru ratificarea convenței sanitare admise de Liga Națiunilor. Senatul votează apoi legea înființării cooperativelor militare. Citează un caz personal. Senatorii trec apoi în secțiuni ca să discute statutul funcționarilor.

Investirea noilor episcopi.

Astăzi va avea loc la Palat investirea noilor episcopi

Reînoirea alianței defensive între România și Cehoslovacia

Direcțiunea presei din ministerul de externe trimite următorul comunicat:

Convenția de alianță defensivă conclusă între România și Republica cehoslovacă, în ziua de 23 Aprilie 1921 a expirat. Rezultatele acestei convenții fiind recunoscute ca binefăcătoare pentru menținerea păcei, ambele guverne au găsit că e necesar să prelungească numita convenție. După negocierile făcute între cabinetele din Praga și din București, protocolul prelungirei acestei convențiuni pe 3 ani a fost semnat în ziua de Luni 7 Mai 1923 la ora 12 în Castelul Hradcani, (Ministerul Afacerilor Străine) de către ambii plenipotențiari, d. Beneș, Ministrul Afacerilor Străine al Republicei cehoslovace și d. Hiott, trimis extraordinar și Ministru plenipotențiar al M. S. Regelui Ferdinand la Praga.

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

EXTERNE

Negocierile de pace dela Lausanne

Lausanne. — Impresiunea generală asupra negocierilor denotă un spirit conciliant făcându-se chiar concesiuni reciproce. Totuși s'a ivit un dezacord numai în chestiunea repartiției sarcinelor împrumutului căilor ferate între statele succesoare unde se fac dificultăți de către Grecia.

Cetatea universitară

Paris. — Ministrul instrucției a prezidat solemnitatea punerei primei pietre a cetății universitare pentru adăpostirea studenților.

CIORAPII Lloyd 1473 2547
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Comisiile de examinare la școlile normale confesionale din Ardeal

Pentru examenele de clasă și fine de an la școlile normale confesionale din Ardeal ministrul instrucțiunei a numit următoarele comisiuni de examinare.

1. Pentru școlile normale confesionale ortodoxe: La Arad și Caransebeș dl dr. Iosif Popovici, la Sibiu, dl Stan.

2. La școlile normale confesionale gr. catolice: La Blaj dl Oct. Prie; la Gherla, dl I. Mitru, la Oradea-Mare, dr. Bota.

3. La școlile normale confesionale româno-catolice: La Cluj, și Oradea-Mare, dl Pavel Roșca; la Satu-Mare dl Leliș Eugeniu; la Sibiu, dl Stan, Ciuc Simlen, dl Orghidan, Timișoara, dl Popovici Ath, (băeți) și dl Petrovici (tete).

4. La școlile reformate din Aiud dl Șt. Pop din Sf.-Gheorghe, Victor Păcală.

5. La școlile evanghelice luterane din Brașov, d-ra Orghidan, din Sighișoara, dl V. Păcală.

S'a deschis localitatea de vară grădina otelului „CENTRAL" (Palatul Banffi). Dejun variat. In fiecare Duminică dimineața dela orele 10 concert al capelei de musică militară. 2222 Lloyd

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Oficiul de Control al Devizelor din Cluj

Comunicat.

Se aduce la cunoștința tuturor băncilor cari nu au autorizațiune să facă operațiuni de devize și care să găsesc pe teritorul circumscripției Camerei de Comerț din Cluj (Județele: Cojocna, Turda-Arieș, Solnoc-Dobâca, Bistrița-Năsăud, Sălaj și Târnava-mică), că ele pot face schimbul de monetă efectivă, trimițând oficiului nostru cu sediul la Banca Națională a României Agenția Cluj, zilnic, liste de schimbul efectuat, însoțite de declarațiunile clienților că timp de trei luni nu au mai schimbat în altă parte 2 000 — francei francez sau echivalentul lor. 2784-1

Oficiul de Control al Devizelor din Cluj

Comunicat.

Se aduce la cunoștința tuturor Caselor Exportatoare, că până la 15 Mai 1923 trebue să înainteze Oficiului Central al Control al Devizelor (Banca Națională a României) din București situațiuni de mișcarea devizelor până la 30 Aprilie și anume:

1. Soldul în devize — pe categorie de monete — în ziua de 28 Februarie 1923.

2. Devizele dobândite de la 28 Februarie până la 30 Aprilie, asemenea pe categorii.

3. Intrebuințarea dată devizelor în acest interval căror Case au fost vândute sau ce altă întrebuințare li s'a dat.

4. Soldul la 30 Aprilie 1923

Aceste din urmă trei date se vor comunică pentru fiecare lună, până cel mai târziu la 15 ale luni urmatoare. 2748-2

Oficiul de Control al Devizelor din Cluj

Comunicat.

Se aduce la cunoștința tuturor băncilor și întreprinderilor comerciale și industriale de pe teritoriul circumscripției Camerei de Comerț din Cluj (Județele: Cojocna, Turda-Aries, Solnoc Dobâca, Bistrița Năsăud, Sălaj și Târnava mică), că ele trebue să comunice de urgență Oficiului nostru soldurile conturilor străine de lei liberi și blocați, debitoare sau creditoare și grupate pe țări la data de 28 Februarie 1923, în tablouri totalizate.

Pentru operațiunile dela 28 Februarie 1923 și până la 1 Mai 1923 Casele menționate vor comunica mișcările săptămânale totalizate ale conturilor de lei liberi și blocați.

Cu începere de la 1 Mai 1923 toate băncile și întreprinderile de mai sus ne vor comunica la sfârșitul fiecărei luni, mișcările și soldurile leilor blocați și liberi pe luna expirată și pe țări în tablouri totalizate. 2764-3

Nr. 851—1923.

Publicație de licitație

Publicăm, că firma Frații Deutsch, Cluj, va vinde prin licitație, cu asistența noastră în detrimentul cumpărătorului întârzietor mașini și rechisite de mașini în Cluj, Str. Paris 53 la 14 Mai 1923 oara 4 postmeridian, pentru prețul de Lei 200.000 sau și mai jos.

Cei ce doresc a participa la licitație, trebue să depună 10% prețului de strigare ca vadiu.

Cumpărătorul are să plătească imediat prețul de cumpărare precum și 2% taxă de înregistrare și fiscală și să transporteze marfa cumpărată din magazie.

Cluj, 10 Mai 1923.

Dr. IOAN COSMA, notar public.
2785

Nr. 863—1923.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul comunic, că firma „Frații Deutsch" Cluj va vinde prin asistența mea acții ale firmei „Teleromână" prima fabrică română de telegrafe, telefoane și aparate de semnalizare s. a. București în valoare nominală de Lei 600.000 la licitație în detrimentul debitorului întârzietor conf. art. 306 Cod. Comerc. Termenul licitației e fixat pe 14 Mai 1923 ora 10 antemeridian în biroul meu, Cluj, Piața Unirii 26.

Acțiile se vor vinde în caz necesar și sub prețul nominal.

Cei ce doresc a participa la licitație, au să depuna Lei 60.000 vadiu. Cumparatorul are să plătească imediat prețul de cumpărare împreuna cu 2% taxe fiscale.

Cluj, 10 Mai 1923.

Dr. IOAN COSMA, notar public.
2783

Administrația Căminului Studențesc Cluj.

Concurs.

Căminul Studențesc Universitar din Cluj, Str. Avram Iancu Nrul 9—11, publică concurs pentru 250 stângeni de lemn calitatea I și 25 vagoane cărbuni pe anul bugetar curent cu terminul de 20 Mai a. c.

Informații la Administrația între orele 12—1 d. m.

Reflectanții sunt rugați a-și înainta ofertele sub plic până la data de mai sus.

Cluj, la 3 Mai 1923.

Constantin Popoviciu
Administrator.

2767

Reclama 2968

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

La

Cafeneaua Metropol

se vor relua în fiecare săptămână de 4 ori,

concertele orchestrii de la „Opera română"

sub conducerea maestrului FRITZ THALER.

◆

Seratele de tombola se continuă regulat în fiecare Marți și Joi. 2768

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. în formă de stea și fiori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Reclama este sufletul comerțului

Șine de C. F.

Se caută de vânzare

Typ 5, 7, 9, 12, 14

Ofertele se trimite la agenție de publ. MERCUR St. Sarindar 12, București, Sub „Schinen"
2775

Publicație de licitație.

Societatea „Ocrotirea Orfanilor din Războiu" Regionala IX-a Cluj având nevoie de 500.000 Kg. lemne de foc-esență tare stejar fag, 50 vagoane, publică concurs pentru procurarea lor. Doritorii pot vedea caetul de sarcini în orice zi de lucru între orele 8—14 la biuroul Societății Strada Tunarilor (fost Zapolya) Nr. 50, Cluj.

Ofertele închise și sigilate vor fi depuse împreună, cu garanția de 3% asupra ofertei, în bani sau efecte publice la biuroul Socieiății până la 28 Maiu a. c. ora 10 dimineața când se va proceda la despunierea lor.

Licitația se va ține conform art. 72 și următorii din legea comptabilității publice și art. 574 și următorii din regulamentul general al Societății.

Dactilografe

se caută de urgență la Banca Centrală, Cluj

◆

Să preferă cele cu cunoștiință de limbi și stenografie. Oferentele să binevoiască a se prezenta din 3—6, Mai a. c. între orele 2—3 și 6—7 strada Regina Maria No. 1. „Secția Personale". 2764

Magazia de păpuși — Speciale — Lucrări pentru teatru

„Hercules"

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8

Cadouri și lucruri pentru botezе. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.

Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.

Aranjamente „Tetra" complecte.

Papuci glace pentru paruși 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeiești și pentru păpuși, produse proprii, în prețul toarte solide. Intreprindem ajurări de mașini.

Preț-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.

Lloyd 2660

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ

CEA MAI VARIATĂ

CEA MAI FOLOSITOARE

CEA MAI RĂSPÂNDITA

ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

1290-3

Anunț Radio

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Mărci de calitate

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE una mașină de îmblătit cu o putere de 4 cai marca Hofer. Dobî are un diametru de 1000 milimetri. Ase adresa la Alexă Barza comuna Chitău jud. Cojocna plasa Borsa.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Cea mai fina crema pentru ghete

Abonamentul lunar la restaurantul
ZONA
Str. Nic. Iorga 15
prânz, cină după lista
600 lei. 2696

Fabricile de Mașini „AND. RIEGER"
Societate Anonimă
SIBIU.

Posedăm spre vânzare:
1 vagon aluminium pur de 99%
1 vagon aluminium provenit din corpuri de aeroplane.
La cerere servim ofertă detaliată. 2783

Publicațiune.

Din partea Inspectoratului Comercial Cluj, ni se comunică spre publicare următoarea informațiune:

Conform ordinului Ministerului Industriei și Comerțului No. 6935—923, se aduce la cunoștiință tuturor soc. an. Bănci, Societăți Comerciale sau Industriale, că nici o cerere de înființare, naționalizare sau sporire de capital, nu va fi rezolvată de către Comisiunea specială Economică de pe lângă acel Minister, decât în cazul că va fi însoțită și de către referatul Inspectoratului Comercial în a cărui circumscripție funționează societatea petiționară. Societățile Industriale vor trebui să anexeze la cerere și avizul Inspectoratului Industrial.

In consecință soc. an. din județele Turda-Arieș, Cojocna, Sălaj, Solnoc-Dobaca, Bistrița, Mureș-Turda, Odorheiu, Ciuc, Trei-Scaune, Brașov, Făgăraș, Sibiu, Târnava-Mică, Târnava-Mare și Alba-Inferioară, se vor adresa în scopul de mai sus Inspectoratului Comercial Cluj, iar județele Bihor, Satumare și Maramureș, Inspectoratului Comercial Oradea-mare și în fine județele Hunedoara, Caraș-Severin, Timiș-Torontal și Arad, Inspectoratului Comercial din Timișoara.

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" Specialitatea brună din malți dublu

Berea Monoștor și deschisă

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.
2216 Reclama 2771

Igiena și Frumusețea
Veți avea în totdeauna un ten curat și alb, o pielița moale și fină.
Vă veți păstra tinerețea și frumusețea întrebuințând la toaleta D-v. nelntrecuta
Crème Simon
CRĂPATE ȘI A DEGERATURILOR
PUDRA si SAPU

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniiaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliornapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- Fabricațiune de pliuri comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiseril și alte articole industriale.

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IASI, Str. Lăpușneanu 1

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

O nouă institutie financiară

CREDITUL INDUSTRIAL

— Raportul dlui Constantin I. C. Brătianu —

La proectul de lege presentat desbaterilor Adunărei Deputaţilor. Necesitatea acestei instituţiuni.

Reproducem mai jos raportul domnului deputat Const. I. C. Brătianu, raportorul comitetului delegaţilor secţiunilor Camerei, asupra proectului de lege, prezentat Adunărei deputaţilor pentru înfiinţarea „Creditului industrial“:

Chestiunea crearei unui credit cu dobânzi mici pentru Industrie se pune cu un caracter de urgenţă. Producţia ţărei este elementul de căpetenie al restabilirei situaţiei economice şi financiare a ţărei. Astăzi, această producţie depinde, nu numai de izvorul său principal, care este agricultura; dar şi de industrie care în România Mare are o importanţă reală.

Există un mare avânt pentru crearе de industrie şi pentru desvoltarea şi naţionali area celor existente. Acest avânt se poate constata prin capitalul ce s'a investit după războiu în industrie. El se urcă la 9 şi un stert miliarde lei pentru anii 1919—1920 şi 1921. Publicul, care în trecut era sceptic în ceea ce priveşte rentabilitatea fabricilor, a căpătat încrederea necesară.

Pentru activitatea economică a ţărei noastre, întregite, cerinţele de capital sunt însă foarte mari şi depăşesc disponibilul de numerar a celor ce ar fi dispuşi să subscrie la emisiuni. Scumpetea obiectelor necesare producţiunei ca: maşini, materiale şi mână de lucru, face să se resimtă şi mai mult lipsa de capital necesar oricărei exploatări.

Nevoile de credite ale industriaşilor

Ori, această scumpete impune în special industriaşilor o întrebuinţare mai mare de capital, fie că el este întrebuinţat în construcţii, maşini, şi unelte, fie în materii prime, combustibil şi mână de lucru. Beneficiile sunt absorbite îndată în cumpărări de materiale din ce în ce mai scumpe; disponibilul lor în numerar nu există. Din această cauză industriaşii sunt siliţi să împrumute cu atât mai mult cu cât scumpetea merge crescând şi peste hotare şi în ţară.

Ori, din această cauză prosperitatea industriei, cu capital naţional, este periclitată, pentru că Creditul de care poate dispune este foarte restrâns relativ cu nevoile sale şi în acelaş timp foarte oneros.

Acest fapt produce o scumpire a fabricatelor şi prin urmare a vieţei.

Creditele de care are nevoie industria sunt de două feluri: 1) Credit pe termen lung pentru naţionalizarea şi pentru desvoltarea industriei. Până acum trebuinţele de această natură a fabricelor au fost acoperite prin emisiune de capital. Dar aceste emisiuni, în afară de cazuri speciale ca: Reşiţa sau Industria Petrolului, au devenit greu de acoperit. Ele prezintă şi un pericol, pentru că capitalul corespunzând scumpetei trebuind să fie amortizat înainte ca să revenim la o stare economică normală, industriile, ce nu vor putea face această amortizare, vor avea un capital prea mare în momentul când influcţiunea monetară se va micşora, şi nu vor mai putea plăti dividentul necesar acţionarilor.

2) Industriile au trebuinţă de credit pe termen scurt, necesar fabricaţiunei, adică: achiziţiunei materiilor prime, combustibilelor şi plăţei lucrătorilor. Aceste împrumuturi ar trebui plătite din preţul de vânzare al fabricatelor. Capitalul necesar pentru acest scop, nu se poate obţine dela acţionari ci din împrumuturi.

Ori, băncile cari fac atari operaţii, sunt supra încărcate de cereri şi nu pot răspunde decât la o mică parte din ele şi numai cu dobânzi relativ mari. Cererile de atari credite merg crescând cu scumpetea şi vor descreşte de odată cu deflaţiunea monetară.

Astăzi cele mai multe industrii nu ştiu cum să mai facă faţă trebuinţelor băneşti şi prin acest fapt exagerează preţurile lor de vânzare.

De acela, crearea Creditului Industrial va avea ca prin efect, sporirea producţiunei şi ca consecinţă, eftenirea ei. El va consolida industria existentă şi va da putinţa de creare de noi industrii.

Cum va fi organizat creditul industrial

Cum va putea el realiza acest împătrit rol? De fapt Banca Naţională este isvorul puternic, care va alimenta acest credit industrial. Neputând, ca banca de emisiune, să ajute direct industria, ea va putea printr'o instituţie, creată în special în acest scop, şi având organele necesare de control, să dea prin Creditul Industrial sprijinul necesar industrii.

Creditul Industrial îşi va forma capitlul său de câteva sute de milioane. Dar acest capital va fi foarte mic relativ cu nevoile industriale. Va trebui prin urmare ca noua Instituţie creată prin legea de faţă, să-şi procure din altă parte sumele de bani, ce vor depăşi capitalul său.

El şi le poate procura prin emisiune de scrisuri industriale ce se vor vinde pe piaţă. Aceste scrisuri vor fi garantate prin fabricele împrumutate şi ipotecate la dânsul. Scrisorile reprezintă mobilizarea averei imobiliare investită în maşini şi construcţii.

Scrisurile industriale vor produce, cumpărătorilor o dobândă fixă. Prin tragerea la sorţi vor fi scoase din circulaţie şi achitate de Creditul Industrial, în numerar pe valoarea lor nominală.

Aceste operaţiuni de împrumut pe scrisuri făcute pe termen lung, până la maxim de 20 ani, ca să fie folositor industriaşilor împrumutaţi trebue să supoarte dobânzi mici. In perioada actuală, deşi garantate. Nu se poate exagera emiterea lor, pentru că în aceste timpuri de joc de bursă, şi de deschilibru, efectele cu dobânzi fixe şi nesusceptibile de variaţiuni mari de curs sunt depreciate. Mai târziu, de sigur, că situaţiunea se va schimba şi se va reveni din nou la plasare de capital în efecte sigure. Creditul Industrial va avea însă putinţe să bombardeze aceste scrisuri la Banca Naţională.

Mijloace pentru asigurarea capitalului necesar

Al doilea mijloc al Creditului Industrial de a-şi procura numerar constă în emisiunea obligaţiunilor pe baza capitalului său social. Aceste efecte vor fi în aceeaşi categorie ca cele precedente. Ele vor trebui emise încă cu mai multă prudenţă ca primele.

Al treilea mijloc este acela al bonurilor de casă cu dobândă fixă. Acest procedeu constitue o inovaţie în finanţele ţărei noastre. Ele corespund cu bonurile de tezaur ale Statului cu diferinţa însă că au ca garanţie împrumuturile pe gaj datorite de industriaşi.

Creditul Industrial neputând avea întreaga sumă lichidă necesară plăţei împrumutului ce acordă, poate da o parte din această sumă în bonuri de casă. Aceste bonuri vor circula pe piaţă ca şi biletele de bancă, dar vor fi purtătoare de dobândă la scadenţă.

Pentru obţinerea acestui nou credit Creditul Industrial va putea să nu mai recurgă la Banca Naţională, ci la alţi detentori de numerar.

Aceste bonuri constitue însă o emisiune, făcând concurenţă biletelor Băncei Naţionale. De acela s'a limitat valoarea lor totală la 3—4 din capitalul social al Creditului.

In sfârşit, din rescomptul portofolului său comercial la Banca Naţională, Creditul Industrial va putea, ca orice bancă însă cu o dobândă mai mică, pune la dispoziţia industriaşilor sume importante de bani.

Mobilizarea rentei de împroprietărire.

Unul din scopurile principale ale nouei Instituţiuni fiind de a mobiliza renta de împroprietărire, pentru a înlesni foştilor mari proprietari participarea lor la industrie, ea va recurge din nou la Banca Naţională, lombardând depozitele sale, din această rentă. Cum noua Instituţie poate lua ipoteci asupra fabricei creată cu capitalul ce a împrumutat, acest lombard se va putea face chiar acordând împrumuturi egale cu valoarea al pari al rentei de împroprietărire.

Creditul Industrial va mobiliza deci şi averea industrială şi renta agricolă în folosul industriei.

Dacă Banca Naţională este temeiul nouei Instituţii de Credit Statul este garantul său. Intr'adevăr el răspunde de plată la scadenţă a cupoanelor scrisurilor funciare şi obligaţiunilor precum şi a bonurilor de casă.

Rolul Statului şi al Băncei Naţionale.

Noua Instituţie are trebuinţă de sprijin puternic, pentru a-şi forma capitalul-său şi a inspira încredere în emisiunile ce va face. Ea îl găseşte în Banca Naţională şi în Stat.

De acela nu este mirare ca aceşti doi factori să aibă în administraţia Societăţii, un rol de frunte şi că Statul să perceapă pentru dreptul său regalian o mare parte din beneficiile Societăţii, dacă ele depăşesc oare care limite. De altmintrelea aceste beneficii servesc tot la scopuri industriale. Se pare că drepturile acţionarilor în administraţia Societăţii, ar fi majoritate prin acelea ale Statului, dar de fapt Banca Naţională, care desemnează 3 din 9 Membrii ai Consiliului de administraţie, nu poate fi considerată ca fiind solidată cu Statul care are 2 Membrii, în faţa celor patru membrii aleşi de societari. Este adevărat că în conducerea Creditului Industrial, nu la parte nici un reprezentant al Industriaşilor, dar aceştia nu au încă o organizaţie oficială, care să-i reprezinte.

Ai fi de dorit ca acest lucru să fie realizat îndată ce Sindicatele Industriale vor avea o misiune oficială a lor, sau când camerile de industrie vor fi constituite.

Nu voi insista asupra dispoziţiunilor speciale ale legei şi statutelor, cari din punctul de vedere al procedurei se aseamănă pentru unele operaţiuni cu ale Creditului Funciar Rural, sau pentru altele cu ale Caselor de împrumut pe Gaj.

Intr'o materie nouă ca cea de faţă experienţa, mai bine ca orice raţiune, va arăta ce modificări trebuesc aduse în viitor Statutelor Creditului Industrial. Nu ne îndoim însă că activitatea sa va fi tot atât de rodnică ca acea a Creditelor Funciare şi că el va servi să întărească şi să sporească industria noastră naţională.

Moartea generalului Cristescu

— Date biografice — Studiile făcute —

Marţi noaptea a încetat din viaţă, la sanatoriul dr. Antoniu, generalul de corp de armată Constantin Cristescu, şeful marelui stat major al armatei.

Generalul s'a stins în vârstă de 56 ani în urma unei gripe infecţioase de care suferea de 7 săptămâni şi care a avut grave complicaţii la sfârşit.

•

Generalul Constantin Cristescu s'a născut la 2 Decembrie 1866.

La 1 Iulie 1885 a fost elev al şcoalei militare de artilerie şi geniu.

La 1 Iulie 1887 a fost avansat sublocotenent.

La 1890 Martie a fost avansat locotenent.

La anul 1894 Mai 10 a fost avansat căpitan.

La anul 1902 Mai 10 a fost avansat maior. La anul 1907 Mai 10 a fost făcut locot.-colonel.

La 1910 Mai 10 a fost avansat colonel.

La anul 1914 Martie 14 a fost avansat general de brigadă.

La anul 1917 general de divizie şi la 1918 la 28 Octombrie a fost înaintat general de corp de armată.

Generalul Cristescu a făcut următoarele studii: şcoala fiilor de ofiţeri (secţia armelor speciale), şcoala politechnică din Paris, şcoala de aplicaţie, artilerie şi geniu de la Fontainbleau, şcoala superioară de războiu de la Paris.

Generalul Cristescu a fost profesor la şcoala superioară de războiu din Bucureşti, unde a predat cursul de campanie modernă şi tactică generală.

La 1 Aprilie 1912 a fost numit sub-şef al marelui stat-major al armatei — funcţie pe care a ocupat-o până la 15 August 1916.

In timpul războiului a comandat la început grupul apărărei Dunărei, mai târziu a comandat armata de Nord, trecând apoi ca sub-şef al marelui nostru cartier general.

Spre finele campaniei a luat comanda armatei I. când a pregătit şi marea luptă de la Mărăşeşti — de care a depins viitorul României-Mari.

La anul 1918 generalul Cristescu a fost înaintat şeful marelui stat major al armatei.

Cu generalul Cristescu dispare una din cele mai glorioase figuri ale trecutului nostru militar.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Vineri: Flăcăul. Operetă cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 51. Seria biletelor 385.

Sâmbătă, matineu: Ioan Viteazul. Preţuri reduse. Seria biletelor 386.

Sâmbătă seara: Povestirile lui Hoffmann. Ca oaspe: D-na Elisabeta B. Sándor. Preţuri ridicate. Abonament 129. C. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală să închid. Seria biletelor 387.

Sâmbătă noaptea: Via Dommului. a 3-a oară. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 388.

Duminecă, matineu: Ghiţă Baronul. Preţuri reduse. Seria biletelor 389.

Duminecă seara: Flăcăul. a 2-a oară. Preţuri obicinuite. Abonament de zi No. 130 A. Seria biletelor 390.

Duminecă noaptea: Ion Strul. a 5-a oară. Preţuri obicinuite. Seria biletelor 391.

Luni: Bajadera. 22-a oară. Preţuri obicinuite. Abonament şters. Cu Kolbay, Virág, Neményi, Berky. Seria biletelor 392.

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 795 — 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI — Marț 15 Mai 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 982 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . . 45 L.

Noi și străinătatea

— Datoria presii românești înainte de toate —

De câtva timp se observă în străinătate un deosebit interes pentru noi. S'ar crede că vechea ghiață s'a rupt, iar indiferența trecutului, care mergea până la ignorare, a apus pentru veșnicie. Din nefericire interesul ce ni se poartă acum nu schimbă nimic din raporturile de altădată; pentru cutare librar din Londra sau colecționar din Lyon, Bucureștii pot fi ca și până acum oriunde nu e România, iar Iașii se pot plasa cu aceeași ignoranță în Asia Mică. Sgomotul ce se face în jurul țării noastre a prea factice, pentru a remedia vechi ranile ale vieții sociale apusene; interesul ce ni se poartă, e un interes de laborator, ieșit din eprubeta combinațiunilor savante ale neadormitei propagande antiromânești de la Budapesta.

Urmărim cu atenție tot ceeace se publică în presa străină despre noi. Reaua credință a articolelor sugerate de Birourile de propagandă antiromânească ale iridentei maghiare este prea vizibilă pentru a ne osteni prea mult cu aflarea ei. E inexplicabil însă cum unele ziare cari par a nu fi trecut pe la ghișeul cassieriei oficiului maghiar de propagandă, pot cădea în cursă, publicând corespondențe asupra noastră cu un pronunțat aspect de neseriozitate. Astfel în cele din urmă exemplare din răspânditul ziar englez „Daily Mail", se vorbește de noi cu o ușurință care dovedește că autorul articolului nu și-a dat silința să ne cunoască, ci s'a mulțumit să culeagă câteva „observații" foarte îndoelnice, la cari se adaogă câteva generalități sugerate de așa zisa noastră presă independentă.

După forma în care este scris articolul de care ne ocupăm al ziarului „Daily Mail", bănuim în ocazionalul său corespondent un laic; un gazetar ar fi știut să generalizeze cu mai multă perspicacitate, cu mai mult simț de răspundere, și ar fi știut culege cu mai adâncă înțelegere observațiile sale. Știm că România este pentru mulți un vast câmp de râvne. Bogățiile noastre ispitesc, și mulți străini dornici de noui cuceriri coloniale au plecat îndărăt nemulțumiți că au găsit aici în România o țară conștientă de rolul ei istoric în omenire și capabilă a-și păstra cu îndărătnicie averea națională și independența economică. Mulți dintre aceștia întorși în țara de unde au pornit, s'au răzbunat meschin ponegrindu-ne. Oare corespondentul ocazional al lui „Daily Mail" nu e dintre aceștia?

Ar fi destul să arătăm că susține că „România a ridicat un zid chinezesc în jurul teritoriului său", și că ea o face ca șederea în țară a străinilor cari vor să rămâe acolo și să devină supușii ei să fie foarte neplăcută", pentru a dovedi că bănuiala noastră e cât se poate de fondată. Pornind dela această mărturisire ne putem închipui ce valoare pot să aibă celelalte afirmațiuni despre noi. Din faptul că negustorului-corespondent nu i s'a dat camera la Hotel decât dând bacșiș portarului el ajunge la constatarea că românul „este onest în neonestitatea lui" și că „în România nu există nicio subtilitate în ce privește corupția"; din basmele cari circulă ajunge la constatarea că poliția este brutală și administrația abusivă, că „splendida operă ungurească a devenit românească", și încă multe afirmațiuni de acelaș caracter și cu acelaș conținut de neseriozitate.

Dar corespondentul ocazional al lui „Daily Mail" face și constatări politice, afirmând că „D. Ion Brătianu și fratele lui, Vintilă, ministrul finanțelor, conduc România cu o măciucă de fier". Din aceasta ca și din afirmația că „Românii din Transilvania spun că, în comparație cu jugul pe care au să-l suporte acum, jugul sub care au trăit în vremea dominației ungare a fost de lemn", recunoaștem sugestiunile articolelor bunului prieten al d-lui Maniu, confratele Fagure-Honigman.

Desigur că autorului articolului din „Daily Mail" nu avem dreptul să-i facem nici-o imputare. Din potrivă articolul este un elogiu adus indirect tenacității noastre naționale, și trebue să fim încântați. Și dacă observațiile sale au vre-un cusur, aceasta se datorește în primul rând presei noastre așa zisa independentă. Căci trebue să înțelegem că atâta vreme cât presa noastră însăși nu va înceta ponegrirea pe care zilnic o aduce țării din partea presii străine nu ne putem aștepta la mai mult.

3|15 Maiu

— Marile serbari dela Blaj —

Și anul acesta Blajul ne cheamă între zidurile lui, pentruca, la vatra marilor amintiri istorice, să sărbătorim ziua de 3 15 Maiu 1848 când patruzeci de mii de români s'au adunat pe Câmpia Libertății în numele drepturilor noastre care se cereau biruitoare.

Se împlinesc acum trei sferturi de veac de la memorabila adunare, și profesorii Blajului au făcut pregătiri întinse pentruca pomenirea zilei de 3/15 Maiu să îmbrace strălucirea unor adevărate serbări naționale.

Vor fi întreceri sportive între școlari veniți din toate părțile țării, se va desfășura un impunător cortegiu istoric-etnografic înfățișând icoane din 1848 și viața de astăzi a satelor din ținutul Blajului, se vor rosti cuvântări festive la Piatra Libertății și la mormintele tribunilor.

Dar singură vederea Blajului, cu instituțiunile lui culturale și cu tot ce cuprinde în el ca putere de a evoca trecutul, va fi un prilej de sărbătoare pentru cei cari vor merge acolo. In nepotolitul sbucium al zilelor de astăzi, Blajul devine din ce în ce mai mult locul de refacere al sufletului românesc. Impresurat de atâtea sacre amintiri și rămas oarecum departe de furtuna patimilor de azi, Blajul ne chiamă în fiecare an pentru a ne face să ne împărtășim cu marile pilde ale trecutului nostru istoric.

Cu cât suntem mai dezbinați și cu cât ne afundăm mai mult în desfrâul luptelor politice, cu atât și Blajul devine mai necesar pentru viața noastră sufletească. In mijlocul valurilor răscolite de furtună, el e farul trimițător de lumină spre care corăbierii își îndreaptă nava. Și noi, corăbieri în largul unei mări agitate, n'avem astăzi un punct mai sigur de orientare de cât Blajul rămas să reprezinte certitudinile trecutului în mijlocul unei actualități în care sufletul românesc se sbuciumă în neștire ca un vas a cărui cârmă s'a fărâmat.

Să lăsăm deci o clipă toate frământările noastre politice, să uităm tot ce ne învrăjbește și tot ce ne desparte și, mergând la Blaj, să învățăm acolo tot ce ne poate uni într'o singură și mare putere românească.

Mai mult ca oricând, Blajul este astăzi vatra marilor învățături în jurul căreia putem redobândi tot ce am pierdut în vălmășagul smintitelor noastre lupte. Acolo vom învăța cele trei mari virtuți care singure ne pot duce la biruință: munca, idealismul și solidaritatea națională.

Să muncim, să credem în idealul nostru și să fim una în apărarea intereselor românești, — iată ce vor învăța mille de români cari vor merge să se închine la sfânta cetate a culturei care este Blajul.

[illegible]car Jászi în România

Sp[illegible]ectivă a minorității maghiare din România

Fostul ministru al naționalităților în guvernul revoluționar Károlyi dela Budapesta, d-l Oscar Jászi, este de câteva zile în România, venit pentru a lua legătura cu emigranții din Ungaria și a studia chestiunile dela noi.

Un zar de dimineață de ieri „Uj-Kelet" ne-a informat, că d-l Oscar Jászi a venit la noi în chestiunea emigranților unguri de aici. Nu știm, dacă este aici o asemenea chestiune și nici dacă expulsarea fraților Farago, emigranți și corespondenți ziarului d-lui Jászi din Viena, poate fi o chestune a emigranților unguri. Nici nu voim să reducem la asemenea preocupațiuni vizita — căreia îi atribuim o importanță deosebită — a șefului emigranților din Ungaria. Suntem dela început înclinați să credem ceea ce d-sa a spus ziariștilor, că a venit aici pentru a studia chestiunile politice românești în raport cu chestiunea minorității maghiare. Și atribuind această țintă a călătoriei sale (făcută săptămâna trecută și în Cehoslovacia), o socotim importantă pentru viața politică a minorității unguerești, fapt pentru care ne și ocupăm de ea.

•

D. Jászi a sosit la Oradea Miercuri și i-s'a făcut acolo o primire entusiastă.

Sosit Joi la Cluj, d-sa n'a stat aci de cât câteva ceasuri, apoi s'a dus la Ciucea pentru a'l vizita pe d. Octavian Goga. Aseară apoi a plecat prin Cluj la București și cu această ocazie s'a întreținut mai mult cu câțiva gazetari din localitate.

•

Repetăm, consideram însemnată călătoria în România a fostului minstru ungar al naționalităților, întâiul și ultimul la acel departament. D-sa vine să ia contact cu reprezentanții României și cu minoritatea maghiară, într'o vreme când aceasta dn urmă este angajată într'o politică cu totul alta decât aceea a d-lui Oscar Jászi.

Fazele prin cari s'a ajuns la situația de astăzi, se cunosc.

Politica minorității maghiare, împărțită până astă-toamnă în două tabere, era o politică a reacționarismului. Partidul popular, reprezentantul comerțului democratic și al ideilor d-lui Jászi, a părăsit însă steagul, înregimentându-se în tabăra partidului șovinist al magnaților de sub conducerea d-lui Josika Samu. A fost într'adevăr semnificativ, că cel mai de seamă fruntaș din partidul popular, d. dr. Paál Arpád, a făcut atunci opoziție și nici până astăzi n'a intrat în partidul șovinist în care intrase partidul al cărui vice-președinte a fost.

De-atunci politica minorității maghiare s'a manifestat numai într'o direcție, inspirată dela Budapesta. S'a ajuns la această directivă în acelaș timp, în care ungurii din Jugoslavia, neorganizați până atunci, s'au constituit într'un partid similar aceluia al magnaților dela noi, iar în Cehoslovacia s'a reorganizat pe aceleași baze partidul care exista deja. Coincidența este izbitoare, pentrucă nu ne putem închipui că împrejurări naturale au dat minorității maghiare de pretutindeni aceeași inspirație.

De fapt, ea se explică prin prezența, atunci înregistrată, a emisarilor guvernului maghiar și prin acțiunea pornită atunci cu și mai multă pornire de către regimul budapestan.

•

Oscar Jászi vine în România când politica minorităților maghiare a ajuns în această condamnată fază. De aceea intervenția sa la minoritatea maghiară pentru a relua directiva democratică și de înțelegere cu românii, reprezentată până acum un an de partidul maghiar popular, este întru toate frumoasă.

Ceeace însă ne vine greu a crede astăzi, este că d-sa ar putea ajunge la un rezultat. In tr'adevăr situația este astăzi aceasta, că conducătorii minorității maghiare nici nu vor să audă de o directivă care n'ar fi și în vederile Budapestei combătute de d-l Oscar Iaszi.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

De vorbă cu maestrul George Enescu

— Impresiuni din turneul în America —

Marele nostru artist George Enescu, solicitat de un redactor al ziarului „Dreptatea" din Chișinău, a împărtășit publicului impresiunile sale culese în timpul recentului turneu făcut în America unde se știe că a fost primit cu entusiasm și admirație.

La Iași unde a dat concerte, maestrul a acordat o convorbire ziarului chișinăuan pe care o reproducem mai jos:

Orchestrele americane

— Orchestrele americane, ne declară maestrul, mi-au lăsat o impresie adâncă. Sunt orchestrele cele mai extraordinare pe cari le-am putut vedea vreodată. Ceiace este demn de relevat este disciplina lor de fier, o solidaritate și o camaraderie ideală și o pregătire individuală ajunsă la perfecție.

Disciplina orchestrelor face ca repetițiile să fie plăcute și absolut neobositoare.

Americanul știe că „Time ist money" și deci, vrea să câștige cât mai mult timp.

Camaraderia și solidaritatea muzicanților — după cum am spus — este așa de ideală în cât te găsești totdeauna în fața unui singur gând.

Această camaraderie e cu atât mai uimitoare — continuă maestrul — cu cât orchestrele sunt compuse cu elemente din toate țările și din toate rasele.

In America nu există de cât o singură religie: munca; o singură rasă: artistul; o singură naționalitate: omul cinstit; un singur drept: capacitatea și talentul. Intruneşti toate aceste calități, ești imediat primit cu brațele deschise. Ai nenorocul să nu fi cinstit, americanul te forțează să devii. Dacă rezişti mori de foame, pentru că nu primeşti dela nimeni nici un ajutor.

Dar nu numai că naționalitatea te-ar împiedeca să intri în vre'o orchestră americană. Din contra, sunt naționalități cari se caută la orchestră. Astfel se caută francezii pentru instrumentele de lemn. La instrumentele de alamă sunt preferați germanii, austriacii sau cehoslovacii. La instrumentele de coarde sunt căutați belgienii și ruşii.

Stractura orchestrelor

— Dacă americanul face abstracție de naționalitate, muzicantul care solicită un loc în orchestră, depune un foarte serios examen. In orașele unde sunt academii muzicale sau conservatoare, profesorii au locurile lor în orchestre. Profesorii și directorii conservatoarelor sau academiilor sunt aleşi numai pe baze de studii și cunoștinți indiferent de naționalitate.

Astfel în Detroit am găsit ca director al unei astfel de instituțiuni un ceh. Am găsit la Boston la orchestra simfonică de acolo chiar pe compatriotul nostru Socrate Barozzi. Am găsit ca dirigent pe Muck. După cum vezi aceste orchestre admirabile nu au putut deveni atât de ideale de cât printr'o selecțiune desăvârșită, supusă criteriului de mai sus. Americanul apoi face ori ce sacrificiu material pentru căpătarea unui element valoros în cât fie care violonist din orchestră este un artist, un solist de mâna întâia, gata de a executa concertele cele mai dificile.

Concert—Maestrul

— „Ce se cere unui concert-maestrul în America"?

Concert-maestrul este mâna dreaptă a dirigentului. In afară ca violonist — el trebuid să ocupe locul prin concurs — i se cere ca în cazuri de forță majoră să fie gata de a înlocui pe dirigent la pupitru. Deci, pe lângă calitatea de violonist, concert-maestrul trebue să aibă și aptitudini de șef de orchestră. Fără această calitate nu poți deveni concert-maestrul în orchestrele americane.

Indiscreții

Mai toate compozițiile simfonice ale maestrului au fost deja executate în America, între cari rapsodiile și simfonia în mi bemol trecute în repertoriile orchestrelor.

Activitatea scriitorilor români

Ziarul „Solidaritatea" din Arad a întrebat, cu prilejul trecerii lor prin acest oraș, pe scriitorii români cari sunt operile la cari lucrează.

Reproducem răspunsurile:

LIVIU REBREANU:

— Revăd pentru ultima dată noi le romane întitulate „Minunea mimilor" și „Răscoala" cari vor apare în decursul acestui an.

AL. CAZABAN:

„Actualmente nu lucrez nici o operă literară și ni curând va apare „Vânătoarea în Deltă" o carte comandată de către Ministerul de Domenii".

N. DAVIDESCU:

„Am sub tipar patru volume și anume: unul de poesii, altul de nuvele și două de critică".

M. RADULESCU:

„In afară e revista la care lucrez actualmente în colaborare cu prietenul Alfred Mosoiu, am în lucru ultimul act dela o nouă lucrare a mea „Bizanț" dramă în versuri în 4 acte".

ALFRED MOȘOIU:

„Lucrez și sper să și pot preda Teatrului Național în stagiunea anului 1923—1924 o nouă lucrare dramatică al cărui titlu nu este încă stabilit.

ECOURI

Un nou teatru la Paris

Se anunță că un consorțiu anglo-american, ar avea intenția să înceapă în Martie 1924, punerea bazelor unui nou teatru la Paris.

Tratativele în această privință ar fi foarte înaintate.

Actorul Robert Pizani, urmează să plece la Londra, pentru a trata cu consorțiul.

Concertele Enescu

In fața unui public din ce în ce mai numeros și mai entuziast, George Enescu continuă, la Ateneu, seria triumfală a concertelor sale.

Vineri seară, programul era astfel întocmit, încât să dovedească admiratorilor, marile calități de agilitate uimitoare în sonata de Tartini: Trille du diabe. Cu neîntrecuta virtuozitate Enescu a executat, în primă audiție, Rapsodia de Sylvio Lazzari, care nu reprezintă nici un interes deosebit de compoziție.

O nouă piesă a lui Jacques Richepin

Intr'una din ultimele ședințe ale Comitetului de lectură al Comediei franceze, a fost primită în unanimitate, comedia într'un act a d-lui Jacques Richepin, „Molière et son Ombre."

Comedia aceasta se va mai juca, probabil, în decursul actualei stagiuni a Comediei Franceze.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Mișcarea intelectuală în Franța

— Cărți apărute de curând —

Histoire du costume antique (*Istoria îmbrăcămintei antice*) de **Leon Henzey.** Cuprinde lecțiile pe cari Leon Henzey, un mare cunoscutor al modelor și al vieții antice, le-a predat la școala de arte frumoase din Paris.

Spirit pătrunzător și fin, Henzey și-a dat seama că mulțimea e puțin aptă pentru a accepta severitatea erudiției și de aceea a prezentat istoria sub un aspect plăcut și cât mai potrivit înțelegerii lumii de azi.

Cartea poate folosi cu prisosință și artiștilor teatrali.

Procès verbaux de tables tournantes de Jersey (*Procese verbale ale meselor turnante din Jersey*) de **Gustave Simon.** Victor Hugo, în exil, își petrecea timpul stând de vorbă cu Dante, Shakespeare, Anibil, Eschil, Moliére, Chénier, Galileu, Isus Christos, Platon, etc.

Ca dovadă a seriozității cu care Victor Hugo urmărea aceste manifestări spiritiste, Gustave Simon publică în volum procesele verbale redactate la fiecare ședință a acestor consultații tăbulare. Cetirea lor satisface curiozitatea spiritiștilor; pentru cei ce nu cred în spiritism aceste comunicări scrise în proză sau în versuri par parodii.

Aurelio de **Louis Lefebvre**. E un poem dramatic al cărui sens e să ne arate că fericirea o găsim numai în noi.

„Sentir, ardente et fraîche,
en toi, comme l'aurore,
Ton âme se lever, et se
lever encore!"

(Să simți în tine sufletu-ți aprins și fraged rădicându-se ca aurora, și ridicându-se necontenit).

Muzicalitatea versurilor e desăvârșită.

La Foret frémissante (*Pădurea în freamăt*). de **Daniel Riche.** E o încercare de a ne face să privim popoarele sălbatece cu simpatie.

In acest scop imaginează un roman de dragoste între un sălbatec din una din insulele antipode și o europeană, crescută de mică printre sălbateci, și pe care un european în zadar a luat-o din insulă, căci neplăcându-i civilizația noastră, ea se întoarce la sălbatecul cu care a copilărit, căsătorindu-se cu el.

E o carte de emoție și pitoresc. Autorul evocă meșteșugit ciudatele moravuri și decorul fermecător al acestui ținut îndepărtat. Viziunile curioase și variate ale dansurilor războinice, ale prinderii crocodilului și ale gesturilor vrăjitorilor sunt de un interes documentar.

E o povestire exotică din cele mai plăcute.

•

Politique et Politiciens pendant la guerre (*Politica și polititiciani în timpul războiului*). de **L. Marcellin**. In Franța, ca și aiurea, ne dovedește autorul, au fost unii politiciani cari omorau timpul în vreme ce alții mureau eroic.

Unii nu se interesau de cât de ceiace se petrecea în Franța și înapoia frontului

— Sunt foarte necăjit

— Dece? de întrarea germanilor în București?

— Habar n'am. Dar Malvy nu vrea să'mi schimbe prefectul.

E cea mai completă culegere de anecdote, bârfeli, intrigi și clevetiri intra și extra parlamentare din acea vreme.

Rimbaud de **Ernest Delahaye.** E mărturia cea mai directă, cea mai vie, cea mai sinceră neîndoios, asupra genialului precursor autentic al simbolismului.

Delahaye a fost camarad de școală cu Rimbaud, așa că anecdotele și amintirile din acest volum sunt lămuritoare pentru ciudata fire a lui Rimbaud.

Arthur Rimbaud e arătat ca un păstrător al tradiției, ca un clasic.

Toujours tu chériras la mer (*Tu vei iubi totdeauna marea*) de **L. d'Or-Sinclair.** Fiind educat pentru a fi marinar, eroul se îmbarcă. Câteva neajunsuri sentimentale îl conving că singura-i logodnică ursită îi este marea. Scăpat dintr'un naufragiu își scrie viața.

Din cetirea acestei cărți reiese că adesea avem vacanții pentru a face un lucru un atât prin câtă atracție are acel lucru pentru noi, ci din pricina desgustului ce avem pentru celelalte lucruri.

In ceeace privește descrierea, stările sufletești sunt mai reliefate decât imaginele.

•

Yerry dans l'île (*Yerry în insulă*) de **Jack London.** Tradusă de Maurice Dekobra. E istoria unui câine pe bordul unui vapor din oceanul Pacific, apoi printre negrii insulelor oceanice.

Prilej pentru talentatul și originalul scriitor, Jack London, de a-și arăta finețea humorului și observația magistrală într'o curioasă zugrăvire a moravurilor canibalilor.

•

Les Espionnes à Paris (*Spioanele la Paris*) de **Emile Massard.** O defilare de figuri echivoce, curioase, criminale și macabre. Povestiri extraordinare atrăgând prin grozăvie.

George Ret.

Opera distructivă a partidului naţional la sate

Agenţii partidului naţional au oprit pe ţărani să se înscrie în listele îndreptăţiţilor la împroprietărire. Ţăranii păcăliţi se agită. „Legile actualului guvern sunt pentru Bucureşti; pentru Ardeal face d-l Maniu legi" spun ţăranilor aceiaşi agenţi

Având ocazia să întreprindem o călătorie prin diferite sate din judeţele Ardealului cu scopul de a face constatări asupra spiritului ce domneşte astăzi în populaţia satelor ardelene am înregistrat o serie de fapte de o gravitate excepţională.

V'am relatat aci numai câteva din cele extrem de grave, care vor putea caracteriza sistemul de luptă al partidului naţional.

Dela venirea actualului guvern oamenii partidului naţional au pornit o vehementa campanie declarată de ei ca fiind îndreptată împotriva sistemului politic al actualului regim dar care în fond este o campanie dusă cu îndărătnicie contra regimului românesc.

Au pornit la luptă, în speranţă contra guvernului dar de fapt înfăptuind o operă de destrugere a statului românesc.

Vom lăsa la o parte condamnabila campanie dusă în contra încoronărei M. S. Regelui, fiindcă ea a trecut fără a lăsa urme. Ne vom ocupa deci de alte fapte.

■

Cu ocazia împroprietăririlor din Ardeal agenţii partidului naţional au răspândit prin sate ideia că aceste împroprietăriri sunt o farsă, că ţăranii nu numai că nu vor primi pământul promis, dar li-se va lua şi cel pe care-l au, că chiar de li se vor da noui loturi să nu le primească pentrucă partidul naţional le va da pământ şi mai mult şi mai eftin.

Care a fost efectul real al acestei campanii: ţăranii induşi în eroare şi-au pierdut încrederea în legea agrară, parte din ei refuzând să se înscrie în listele îndreptăţiţilor până la terminul fixat de lege.

Astăzi când s'au făcut împroprietăririle în foarte multe părţi, ţăranii cari nu s'au înscris în liste, au rămas neîmproprietăriţi şi astăzi după trecerea termenului de înscriere, văzând că au fost înşelaţi, cer înscrierea în aceste liste.

Această inducere în eroare a ţăranilor de către agenţii partidului naţional este cauza tuturor nemulţumirilor cari există azi în sânul ţărănimei pe chestia reformei agrare.

Al doilea rezultat al companiei criminale a partidului naţional a fost şi mai dăunător pentru ţărănime. Iată ce s'a petrecut. Tot din cauză că agenţii partidului naţional au respândit prin sate ideia că împroprietăririle sunt o farsă, ţăranii au intrat în tratative cu proprietarii, cumpărându-le pământul cu preţuri fantastice şi încheind şi un fel de pseudo-contracte. Bieţii oameni voiau să se asigure. Guvernul auzind de aceasta a hotărât anularea acestor contracte de vânzare-cumpărare.

De remarcat faptul că aceea s'au pretat la asemenea contracte sunt cnii şi baronii unguri şi mari proprietari ai partidului naţional.

Ţăranii îndemnaţi să nu se supună legilor

Agenţii partidului naţional spun ţăranilor că legile actuale sunt pentru Bucureşti şi că pentru Ardeal face legi dl Maniu.

De când s'a pus în discuţia parlamentului noua Constituţie şi nouile legi aceiaşi agenţi ai partidului naţional îndeamnă ţărani să nu se supună nici unei legi făcute de actualul guvern. **Aşa cu ocazia aplicărei nouei legi a impozitelor acesti agenţi au spus ţăranilor să nu plătească nouile impozite pentru că legile făcute de actualul guvern sunt pentru Bucureşti şi pentru regăţeni şi că pentru Ardeal va face legi dl Maniu care să le pună impozite mai mici şi numai pentru bogaţi.**

■

Şi această nouă ticăloşie a partidului naţional s'a izbit de bunul simţ al ţăranului care azi îşi dă bine seama de scoparile urmărite de oamenii acestui partid şi nu se mai lasă induşi în eroare.

Iată fapte care arată cât de anti-românească este acţiunea politică a partidului naţional

Al. Io.

Desnodământul politicei de scandal şi subminare

Organizaţiunile ţărăniste şi takisto-naţionale în descompunere. Desfiinţarea organizaţiei dela Dolj. Demisia de la Constanţa.

Desnodământul tragi-comediei desmăţate a politicei inaugurată de opoziţia unită şi turbulentă a partidului naţional şi ţărănist, se apropie. Organizaţiunile celor două partide se destramă pe zi ce trece. După defecţiunea naţionalo-takistă dela Caransebeş, după desfiinţarea organizaţiei din Bacău a partidului ţărănist, după desmembrarea din Sălaj a partidului naţional, după sgomotoasa prăbuşire a organizaţiei ţărăniste dela Roman; în acelaş timp când la Timişoara nu se mai putea vorbi de un partid naţional, ni se anunţă lichidarea întregii organizaţiuni ţărăniste din Dolj şi apropiata desfiinţare a partidului ţărănist de la Constanţa.

Cerem scuze pentru fraza de mai sus, dar nu noi suntem de vină că lista a ajuns atât de lungă. Politica celor două partide nu putea duce decât la acest rezultat. Partidul naţional a încercat zădarnic să împiedece ruina; conducătorii lui de astăzi trebuiau să ştie că paliativul fuziunei cu epavele takismului „regăţean" nu putea ajuta cu nimic.

Partidul ţărănist se află de multă vreme în descompunere. Dacă până acum nu s'a ajuns la lichidarea totală a acestei hibride organizaţiuni de minciună şi scandal, defecţiunea de la Dolj ca şi cea de la Constanţa, vor determina o mare perturbare în partidul ţărănist.

D-l Rioştanu, şeful ex-organizaţiunii ţărăniste de la Dolj, a fost membru în comitetul central. Demisiunea sa va scoate la iveală atâtea intenţiuni nemărturisite, dovedind că partidul ţărănist, sub masca democraţiei pe care o flutură, stă în serviciul unor scopuri cu totul contrarii democraţiei şi românismului. Era firesc aşa dar ca oamenii în care conştiinţa patriotică n'a fost atrofiată, să se smulgă din mijlocul acestei organizaţiuni.

In organizaţiunea de la Constanţa a partidului ţărănist, demisiunea şefului ei d-l colonel Ionescu Dobrogeanu, a determinat o complectă debandadă. D-l Colonel Ionescu Dobrogeanu nu putea să rămână să prezideze, într'un partid politic care se abate sistematic de la linia de conduită a intereselor noastre naţionale. Ca fost militar al M. S. Regelui, şeful organizaţiei ţărăniste dela Constanţa, a dat partidului ţărănist o bună lecţie, neconsimţând să se asocieze la atacurile date coroanei cu scopuri revoluţionare de aiurea dictate şi îndemnurilor de nesupunere la actuala noastră orânduire socială.

Desnodământul se apropie. Cele lalte organizaţiuni ţărăniste nu vor întârzia să se destrame; oamenii serioşi rătăciţi acolo neputând fi prea multă vreme înşelaţi.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi fiori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmăliţuim oglinzi stricate.

In chestia aşa zisu'ui „memoriu" al Universităţii din Cluj

Un comunicat al rectoratului

Ce s'a hotărât în adunarea profesorilor universitari din Cluj din ziua de 2 Mai a. c.

— „Patria" se demască încăodată ca un ziar mincinos —

Pentru a lămuri opinia publică asupra celor petrecute în şedinţa de la 2 Maiu a adunării profesorilor universitari din Cluj şi pentru a pune capăt mistificărilor publicate de ziarul „Patria în legătură cu hotărârile luate în acea şedinţă, d-l prof. Iacobovici, rectorul Universităţii, ne trimite următorul comunicat:

„Ziarele au publicat o dare de seamă sumară şi în parte inexactă asupra hotărârilor luate în şedinţa plenară a profesorilor universitari din Cluj.

S'a întitulat această adunare de colegiu universitar sau consiliul universitar, cum este prevăzut în legea învăţământului secundar şi superior din vechiul regat.

După organizarea Universităţei din Cluj, un asemenea Consiliu nu există. Totul este lăsat în sarcina Senatului Universitar, unde fiecare facultate este reprezentată prin decanul şi prodecanul său.

După articolul 101 al legei, după care funcţionează universităţile din Bucureşti şi Iaşi, acest Consiliu este definit astfel:

Art. 101. — Consiliul Universitar se compune din toţi profesorii titulari şi profesorii agregaţi ai Universităţei. — Atribuţiunile lui afară de acele cari rezultă din această lege, se vor fixa prin regulament.

El se convoacă de Rector sau de la sine, după cererea a trei membri ai Senatului ori a şapte profesori; cererea va fi trimisă Rectorului, care va convoca consiliul de urgenţă.

El va fi consultat asupra chestiunilor de interes general al Universităţei, cari i se vor supune de Rector sau de Senat.

In orice caz, el va ţine o şedinţă pe an, în care va asculta raportul Senatului asupra administraţiunei averei universităţei şi va vota bugetul acestei averi.

După cum am spus, în conformitate cu legiuirea de aci, Universitatea din Cluj nu are această instituţiune. Totuşi, eu personal, şi de acord cu Senatul Universitar, am crezut util de a convoca pe colegi pentru a discuta chestiunile grave la ordinea zilei şi pentru a cunoaşte părerile profesorilor asupra problemelor, cari se puneau. In cursul acestui an consiliul universitar a fost convocat de trei ori pentru a-şi da părerile sale.

In afară de aceasta, ori de câteori trebuiau luate hotărâri mai importante, Senatul a cerut fiecărui Consiliu Profesoral să discute chestiunile puse şi să-şi dea avizul.

Hotărârile luate de Senat în problemele grele care au fost de rezolvit în cursul acestui an, au fost conforme cu deciziunile luate în aceste consilii pe facultăţi sau în aceste adunări plenare ale profesorilor.

Rectorul şi Senatul n'au făcut decât să execute sau să transmită autorităţilor în drept aceste opinii sau hotărâri.

Către sfârşitul lunei Aprilie, situaţia universitară din Cluj agravându-se, Rectorul a propus Senatului să se convoace o adunare a profesorilor universitari şi fiindcă, după organizarea de aci, Rectorul nu poate face această convocare a rugat pe profesorul Călugăreanu în calitatea sa de preşedinte al Asociaţiei profesorilor universitari din Cluj. Rectorul s'a recuzat singur pentru ca discuţiunile să fie cât mai libere şi ca fiecare să poată aduce orice obiecţiune ar crede de cuviinţă şi Rectoratul şi Senatul Universitar.

Şedinţa a avut loc în ziua de 2 Mai, ora 4 p. m. şi a fost prezidată de d-l Profesor Călugăreanu.

Rezoluţiunile luate şi votate pe faţă şi cu vot nominal, în conformitate cu propunerea d-lui Ghibu, acceptată de adunare au fost revăzute şi recunoscute definitive în ziua de 8 Mai de domnii profesori: Iuliu Haţieganu, Popescu-Voiteşti, S. Puşcariu şi V. Stanciu.

Senatul, în şedinţa din 3 Mai, a decis să fie publicate următoarele rezoluţiuni:

1. *„Profesorii Universitari, întruniţi în şedinţă plenară la 2 Maiu a. c. luând cunoştinţă de ofensa adusă Universităţii în persoana rectorului de un grup de studenţi, exprimă unanim indignarea lor şi aducând mulţumită d-lui Rector pentru felul cum a ştiut să apere interesele şi demnitatea Universităţii, cer Senatului Universitar să aplice celor vinovaţi cuvenita sancţiune legală.*

Dela votarea acestei moţiuni s'au abţinut d-nii Rector J. Iacobovici şi profesor Gh. Dima".

2. *„Unanimitatea profesorilor universitari, adică 44 voturi, a fost pentru continuarea cursurilor, chiar cu ajutorul forţei publice, iar 7 fără acest ajutor.*

Se abţine dela vot d-l profesor Gh. Dima."

3. *„Majoritatea profesorilor întruniţi sunt pentru pedepsirea studenţilor a căror vină se va stabili din partea Senatului Universitar.*

In contra pedepsirei este d-l profesor Gh. Dima, iar d-l profesor Iuliu Haţieganu este numai pentru pedepsirea celor dovediţi ca infractori".

4. *„Adunarea în unanimitate este pentru destituirea funcţionarilor cari vor fi dovediţi din partea Senatului Universitar că sunt vinovaţi".*

Rectoratul Universităţi

Acestea sînt, după comunicatul dat de Rectorat, hotărîrile luate în şedinţa de la 2 Mai a adunării profesorilor universitari.

Nicăieri, prin urmare, nu este vorba de vreo „moţiune" votată împotriva guvernului, iar aceia lansată de „Patria" şi care a început să circule prin unele ziare nu poate fi de cît un fabricat ieşit din oficina tuturor mistificărilor care s'a dovedit a fi ziarul „Patria."

◆INFORMAŢII◆

— **Instalarea noului primar al Clujului.** Azi a sosit la Prefectura județului decretul de numire al domnului Utalea ca primar al orașului Cluj.

In primele zile a săptămânei viitoare se va face instalarea noului primar de către domnul inspector general Ștefănescu, prefectul județului, care este delegat în acest scop de minister.

— Domnul Prefect al județului domnul Ștefănescu a făcut ieri o inspecție în comuna Huedin.

— Prefectul județului a luat măsuri ca reședința plășei Borșa, care se află actualmente în localul Prefecturei să fie mutată la Borșa.

— **Lipsa de apă.** Față de lipsa crescândă de apă din oraș domnul Ștefănescu, prefectul județului, va face o anchetă la apaduct pentru a vedea dacă la mijloc este încurie sau alte cauze pentru care populația sufere atât de mult.

D-sa a telegrafiat ministerului asupra acestei chestiuni și e hotărât să ia cele mai drastice măsuri pentru a înlătura această stare de lucruri.

— **Amplificarea uzinei electrice.** Mâine seara domnul Prefect al județului pleacă la București pentru a accelera lucrările în vederea amplificării uzinei electrice și a apaductului.

— **Serbarea școlii superioare de comerț.** Atragem atenția publicului romîn din oraș, îndeosebi a cercurilor industriale și comerciale, asupra serbării dela Școala superioară de comerț, care va avea loc Sâmbătă seara (în edificiul școlii, str. Șaguna).

Tânăra instituție școlară are nevoie de concursul tuturora pentru a prospera și îndeplini chemarea sa de a da avânt comerțului și industriei românești, fiind singura școală de comerț din această mare regiune.

— **Sosiri.** Mâine sosește în localitate d-l Simionescu, directorul general al finanțelor din Cluj.

— **Plecări.** Astă seară d-l Prefect Ștefănescu pleacă la București pentru 3 zile.

— **Exproprierea în Ardeal.** La resortul de agricultură din Cluj se lucrează la situația generală a exproprierilor și împroprietăririlor din Ardeal.

— **Prețul cărnei.** Măcelarii din Cluj au cerut din nou autorităților locale să li se admită urcarea prețului cărnei.

— **Urcarea prețului zahărului.** Pe ziua de eri s'a înregistrat o urcare cu 5 lei la prețul kgr. de zahăr.

— **Inspecție Sanitară.** Autoritățile sanitare au făcut eri o inspecție pe piețile Clujului.

Ciocolata-desert

Kandia

„Ivonne e Osmana“ se găsește din nou. Cereți-o pretutindeni și cu bucata. 2778—2

Fabrică de pielărie
FRAȚII RENNER & CO.
CLUJ
și a ținut la 11 Mai a. c.
adunarea generală ordinară
Bilanțul anului 1922 se prezintă foarte bine, dovedește că întreprinderea este condusă după principii sănătoase și într'un spirit modern, Capitalul social este 40.000,000 L din cari 20.000,000 Lei s'au vărsat numai la 1/XII. 1922. fondurile de rezervă se urcă la 26.500,000 din cari 20.000,000 Lei au fost vărsați asemenea la 1/XII. 1922 cu ocaziunea urcării capitalului social. Societatea arată un beneficiu net de 9.285,645 Lei.

Adunarea Generală

a acționarilor a ales în consiliul de administrație pe prințul N. E. CANTACUZINO iar alți doi administratori vor fi aleși după terminarea tratativelor începute de societate cu una dintre cele mai mari bănci din capitală.

Este știut că această fabrică de pielărie este cea mai mare de felul acesta, nu numai din Ardeal ci din toată țara. Fabrica este situată pe un teritoriu de vre'o 15·5 ha., posede instalațiuni moderne pentru fabricațiunea pieilor de ori ce fel, pentru confecționarea de încălțăminte și de curele de transmisiune.

Fabrica de pielărie produce talpă, talpă croupon, toval, tovalaș, piele blanc, boxuri de viță și de vită chevreau, chevrette etc La toamnă va pune în funcțiune și fabrica specială pentru piei fine și colorate de tot felul. Fabrica de încălțăminte în timpul din urmă a făcut progrese uimitoare, asemenea și fabrica de curele de transmisiune, care provede cu curele cele mai multe întreprinderi ale statului și cele mai mari întreprinderi particulare.

In două rânduri fabrica a participat la târgul internațional de mostre din Viena unde a obținut succese strălucite dovedind ca este capabilă să concureze cu industria străină.

Intreaga întreprindere lucrează cu peste 1100 de muncitori și 150 de funcționari. 2789

— **O nouă gazetă în Cluj.** A apărut primul număr din „Gazeta Poporului“, ziar săptămânal al partidului poporului.

In articolul prin care își anunță apariția gazeta își mărturisește și credința politică pecare o slujește.

Deși noul ziar este o foaie politică de partid, salutăm cu mulțumire apariția sa fiindcă el vine să sporească presa românească în Ardeal.

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Cumpăr haine vechi bărbătești cu preț ridicat, Cluj, Strada Minorită 4. In fundul curții, stânga.
2781. **Adolf Iacob.**

Firma „VENUS“ din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu prețuri foarte reduse. 2568

Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muschilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Adunarea foștilor voluntari.** Sâmbătă 27 și Duminica 28 Mai a. c. va avea loc la Arad adunarea generală a foștilor voluntari Români de pe toate fronturile.

Președintele de onoare al acestei adunări va fi A. S. R. Principele Carol Moștenitorul Tronului.

Cu această ocazie va avea loc și o festivitate muzicală unde printre alții își vor da concursul și dnii dr. Olariu dela Opera Românească din Cluj, dr. V. Ciurdariu bas și tenorul Nicorescu.

Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care, numai mirosându'l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

De ce n'are Clujul apă

S'a hotărât repararea și augmentarea uzinei Apaductului. In ce stadiu se găsesc lucrările.

De câteva zile Clujul are foarte mult de suferit din cauza lipsei de apă. Am anunțat ieri că domnul Prefect al județului a hotărât să facă o minuțioasă anchetă pentru a putea constata care sunt cauzele adevărate pentru care Clujul nu are apă.

Intreruperea apei din ultimile zile se datore te faptului că uzina apaductului fiind foarte veche, cu mașinele și pompele prea uzate, multe dintre ele au fost chiar scoase din funcțiune, nu mai poate funcționa în măsură să satisfacă toate necesitățile orașului a cărui populație dela războiu încoace s'a mărit cel puțin cu 30 la sută.

Direcția apaductului încă de acum 5—6 luni a luat în discuție modalitățile după care s'ar putea repara și mări uzina apaductului. S'au și făcut o serie de planuri în vederea acestui scop, planuri care au și fost trimise la București spre aprobare. Ministerul în urma explicațiilor date de către delegatul orașului, a aprobat lucrările și a autorizat Primăria locală cu deschiderea licitației.

Această licitație va avea loc între 15 și 31 Mai.

Până acum sau prezentat direcțiunei apaductului două proecte a căror realizare necesită, și unul și altul, suma de 15 milioane.

După primul proect urmează ca îmbunătățirea și augumentarea apaductului orașului Cluj să se facă în beton, iar după cel de al doilea proect în fier.

Consiliul orașului va lua zilele acestea în discuție ambele proecte și până în ziua de 15 se va pronunța asupra unuia dintre ele, natural, asupra aceluia care va fi mai avantajos.

Chestiunea apaductului la Cluj este une dintre celei mai importante probleme la ordinea zilei. In atară de faptul că populația orașului du e o mare lipsă de apă de băut, pentru gătitul mâncărei spălare, etc., dar și sub raportul sănătății publice criza mare de apă care domnește în orașul nostru constitue un serios pericol. E deajuns să spunem ca din cauza lipsei de apă baia Elisabeta s'a închis, Strandul nu poate fi deschis, iar străzile orașului neputând fi stropite, prin colbul ce se află pe ele, sănătatea publică este amenințată.

Curierul Spectacolelor

Cinema Apollo

Sâmbătă: Dragoste de țigan.
Duminecă: Tanja.

Cinema Universității

Sâmbătă: Crima în Varieteu.
Duminecă: Detto.

Cinema Urania

Sâmbătă: Fellah, copilul părăsit.
Duminecă: Detto.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand I

— Luați șalam HERZ, pentr că e cel mai bun. De vânzare pretutindeni. 2777

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE“
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri ettine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Mott
CHAMPAGNE
MOTT EXTRA DRY
LIQUEURS
Bogsza

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 91 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2721

Adunarea extraordinară a partidului maghiar

Pregătiri în vederea adunării din 22 crt. dela Tg.-Mureș. Cine îndeamnă pe unguri să protesteze.

La Târgu-Mureș s'au început pregătiri în vederea adunării extraordinare a partidului maghiar, convoacă pe ziua de 22 Mai în chestiunea „doleanțelor maghiare" O seamă de oameni din Târgul-Mureș s'au adunat alaltăeri dupăcum anunță „Ujság" — și constituindu-se în comitet organizator, au hotărât să facă apel la săcuii din toate împrejurimile să vină în număr cât mai mare. Cu această ocazie s'au repetat toate cunoscutele proteste și invective contra Statului român. S'a vorbit despre atacuri aduse limbii maghiare și școlilor maghiare, dar nu s'a pomenit un cuvânt despre iredentismul din acestea. Pentruca apoi protestele să fie și mai cu greutate, s'a găsit să se ridice împotriva guvernării, în numele partidului maghiar, dl Sebestyén Miklós, despre care nu știm ce ar avea comun cu poporul maghiar..

Acesta, ca la adunarea de astă toamnă a partidului, a vorbit contra României care îi ucide dulcea limbă maghiara!

De prisos a se mai vorbi despre valoarea morală a unor asemenea proteste. Totuș trebue să ne ocupăm de ele și de adunarea dela Târgu-Murș, pentrucă aceasta este menită să redacteze protestul ungurilor către Liga Națiunilor.

Acum, când ne mai desparte o săptămână de adunarea care va șantaja statul român cu intervenția străinătății, e bine să reamintim, că partidul convocat la această adunare nu reprezintă nici o responsabilitate. Reamintim, că d. Josika, președintele lui, n'a răspuns nici până astăzi la acuzația ce i-s'a adus că a tratat cu Horthy și cu guvernul acestuia în numele partidului maghiar din România.

„Ellenzék" și Universitatea din Cluj

Ziarul șovinismului maghiar caută să creieze conflicte între profesori și studenți.

La Casa Invățătorilor s'a ținut Miercuri seara o întrunire studențească convocată de dl prof. Marin Ștefănescu, directorul acelui Cămin, pentru discutarea situației ce se creează în urma hotărârii Colegiului Universitar de a se închide căminurile studențești. Dl profesor Marin Ștefănescu a dovedit convocând-o, că dacă Colegiul Universitar din care face parte ca răspuns la atitudinea studenților, a hotărât închiderea căminelor, d-sa ca conducător al unui cămin se interesează de soata materială a studenților și caută să'i arate acestea, că măsura colegiului universitar nu e luată dintr'o pornire rea și efectele ei nu trebue să îndârjească pe studenți contra profesorilor.

„Ellenzék" însă a găsit că e cu cale să semene zizanie cu prilejul acesta. In raportajul întrunirii afirmă, că d. prof. Ștefănescu a declarat că este cu trup și suflet pentru numerus-clausus și se pune în fruntea mișcarii studențești. A doua zi apoi, spune „Ellenzék", dl Marin Ștefănescu s'a răsgândit și a afirmat studenților contrarul.

De aci huiduieli, epitete de trădător, renegat — cu cari după reporterul ziarului maghiar a fost primit d. Ștefănescu de către studențimea înfuriată.

Reportajul ziarului maghiar este plin de inexactități și caută — după obiceiul ziarului — să semene zizanie între români, de data aceasta între studenți și profesorii lor.

Dsa a spus atât, că la pretențiile studențești trebue găsită o formulă. Dl prof. M. Ștefănescu, care este conducătorul căminului, a convocat întrunirea pentru aranjarea situației materiale a studemților găzduiți în cămin.

Noi, cari am asistat la întrunirea pe care „Ellenzék" a descris-o din auzite, să restabilim adevărul celor întâmplate acolo. Intâi, dl profesor Marin Ștefănescu n'a declarat și n'a putut declara că este pentru „numerus clausus" și că își însușește conducerea studenților antisemiți.

Dl Marin Ștefănescu a întrebat pe studenți, dacă se învoesc, ca pretențiile lor să fie însușite de profesori și în cazul acesta studențimea să intre la cursuri.

Este un neadevăr, că studenții ar fi fluerat pe dl profesor Marin Ștefănescu pentrucă s'ar fi răsgândit.

Este dimpotrivă fapt că dlui Marin Ștefănescu i s'a făcut o călduroasă manifestație de simpatie.

Prin neadevărurile sale de acum, ziarul maghiar a căutat din nou să ne arate cât îi este de dragă Universitatea românească din Cluj.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.
Prețul 30 Lei.

Sărbătorirea eroului necunoscut din Ardeal

Reorganizarea eroului dela Ciucea. Cuvântările.

Se știe că în curând va avea loc la București inaugurarea monumentului eroului necunoscut. Inainte de această sărbătorire s'a hotărât, să se adune din fiecare provincie a țărei oseminte le unui erou necunoscut.

Ministrul de războiu a hotărât ca Ardealul să trimeată oseminț ele unui erou necunoscut îngropat la Ciucea unde au fost lupte crâncene în 1919.

Eri dimineață a avut loc la Ciucea desgroparea eroului necunoscut și îmbarcarea lui în trenul care a și plecat la Mărășești. Aci, la Mărășești după ce se vor aduna asemintele eroilor necunoscuți din toate provinciile țărei, un orfan va alege unul din sicrie care va fi designat să fie dus spre odihnă la București.

Eri la Ciucea a fost cu prilejul desgropării oseminților eroului necunoscut o solemnitate emoționantă.

Ministerul de războiu a trimis la Ciucea un pluton din Vânătorii de munte cu muzica în frunte care au dat onorurile atât la desgroparea cât și la serviciul religios.

După desgropare — sicriul, acoperit cu flori a fost adus în curtea bisericei unde s'a celebrat serviciul religios de către Episcopul Oradei înconjurat de mai mulți preoți.

Au participat la această festivitate populația din Ciucea și mulți țărani din satele vecine. După serviciul religios au urmat cuvântările. Au vorbit I. P. S. Episcopul de Oradea Mare, delegatul Ministerului de războiu și dl. Oct. Goga care a rostit o mișcătoare cuvântare. Ministerul de interne nefăcând cunoscut autorităților administrative a jud. Cojocna această sărbătoare, din partea acestor autorități n'au putut lua parte nimeni afară de dl Al. Stefănescu Prefectul județului care se afla în inspecție în apropiere de Ciucea, la Huedin.

Generalul Le Rond la Oradea-Mare

Joi la ora 4 d. p. a sosit în Oradea generalul Le Rond însoțit de soția sa. La gară a fost primit de autoritățile militare și civile. Cel dintâiu a primit dl prefect I. Peter în limba franceză, apoi primarul orașului dr. Coriolan Bucico. Din partea armatei a vorbit dl general Olteanu, apoi din partea bisericilor ort. și unite de d-nii dr. A. Magier și dr Florian Stan. La sosirea d-nei Le Rond i s'au dat buchete de flori. Generalul Le Rond a mulțumit pentru primirea grandioasă ce-i s'a făcut. Dela gara a fost însoțit de generalul de brigadă Florescu și Lecca, șeful biroului de războiu.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Consiliu de miniștri

Eri consiliul de miniștri a discutat posibilitatea reluării relațiuniler comerciale cu Rusia însărcinând pe ministru Sassu ca să studieze modalitatea exportului de fructe excepționându-se definitiv merele.

Ministru Duca a expus în mod optimist situația de la Lausanne, iar ministru Anghelescu a anunțat că a reușit să asigure căminuri studențești pentru studenții din București, Iași și Cluj. Consiliul a aprobat programul sărbătoririi naționale a eroului necunoscut și a însărcinat pe generalul Mărdărescu să reprezinte guvernul la înmormântarea generalului Cristescu.

*

Ministrul justiției a trimis o telegramă instanțelor judecătorești arătând că chiria va fi calculată de 3 ori chiria din 1916.

*

„Lupta" anunță ca Liga Națiunilor a adoptat teza României în chestiunea exproprierilor din Ardeal.

EXTERNE

Conferința din Lausanne

Asasinarea delegației ruseșt

Lausanne. — Delegatul rus Vorowschi a fost asasinat Joi seara cu un foc de revolver. Deasemenea delegatul Ahrens, șeful biroului presei [și ziaristul Didvilkovski. Autorul este ofițerul elvețian Conradi. El s'a predat singur și a declarat că a lucrat după ordinele fasciei elvețiene.

Caillaux atacat la Toulouse

Paris. — Fostul prim-ministru Caillaux a fost atacat la Toulouse de adversarii săi politici și a fost grav rănit fără pericol de moarte.

Paris. — Camera franceză a fixat datele asupra interpelăr lor în chestiunile politicei externe și asupra Ungariei, iar interpelarea în chestia politicei din Ruhr a fost amânată fără termen, Poincare punând chestiunea de încredere.

*

Atena. — Ziarele grecești publică comunicatul consiliului de miniștri de ieri arătând scopul stabilirei instrucțiunilor ministrului de externe care a plecat la Lausanne.

La consiliu au participat și șefii armatei și ai marinei, fixându-se atitudinea definitivă a delegaților trimiși la Lausanne.

ALEGEREA dela Baroul avocaților din Cluj

— Candidaturile —

Mâine Duminecă 13 crt. va avea loc în sala mare a primăriei alegerea noului decan al baroului avocaților. In conformitate cu dezizile luate în adunările colegiale ale avocaților cari au avut loc în această săptămână, s'au fixat două candidaturi: Dr Aurel Isac, fostul decan și Dr. Valeriu Roman.

Candidează încă și dnul dr. L. Ghilezan. Lupta se va da între dnii dr. Isac și dr. Roman. Pe cel dintâi îl susțin membrii mai în vârstă ai baroului precum și toți avocații cari sunt membrii ai partidului național.

Noua lege de organizare a Barourilor, întocmită de actualul ministru de justiție, creiază noui obligațiuni pentru decanul unui barou. In fruntea unui barou trebuie deci să fie un om de valoare și de energie care prin muncă, prin pricepere și prin cunoștințele sale să fie în măsură a conduce o instituție atât de însemnată ca aceia a baroului.

Intemeiați pe considerațiuni de acest ordin, cei mai mulți din avocații noștri din Cluj sunt hotărâți să susțină candidatura dlui dr. Valer Roman care îndeplinește condițiunile de energie și de pricepere pentru a putea ocupa locul de decan al baroului din Cluj.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 2561

S'a deschis localitatea de vară grădina otelului „CENTRAL" (Palatul Banffi). Dejun variat. In fiecare Duminică dimineața dela oarele 10 concert al capelei de musică militară. 2222 Lloyd

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald și soții, Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2674

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

UZINELE DE FIER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA S. A.

Înștiințare.

Se aduce la cunoștiința D-lor acționari cari prezintă conform publicațiunilor precedente acțiunile lor la stampilare că odată cu depunerea acestora să aducă și acte doveditoare cu privire la cetățenie pentru ca să poată lua cunoștință despre această comisiunea instituită de Ministerul de Industrie și Comerț pentru supraveghierea operațiunei stampilarei.

Totodată acționarii cari au și depus acțiunile sunt rugați a aduce susmentionatele acte care li se vor restitui odată cu acțiunile stampilate.

In ceeace privește băncile care prezintă spre stampilare acțiunile clienților lor acestea vor trebui să dovedească deasemenea cetățenia acționarilor.

Direcțiunea Generală
a Uzinelor de Fier și Domeniilor
din Reșița S. A.

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Șine de C. F.
Se caută de vânzare
Typ 5, 7, 9, 12, 14
Ofertele se trimite la agenție de publ. MERCUR St. Sarindar 12, București, Sub „Schinen“ 2775

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

La
Cafeneaua Metropol
se vor relua în fiecare săptămână de 4 ori, **concertele orchestrii** de la „Opera română“ sub conducerea maestrului FRITZ THALER.
◆
Seratele de tombola se continuă regulat în fiecare Marți și Joi. 2768

„AFEB“
Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE
București:
B-dul I. C. Brătianu 3
Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75
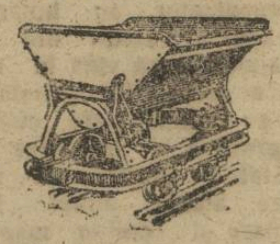
Șine și Accesorii
Locomotive
Vagoane, Vagonete
Plăci turnate
Macazuri
Trenuri, Lagăre, etc. 2631-1

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea“

Reclama este sufletul comerțului

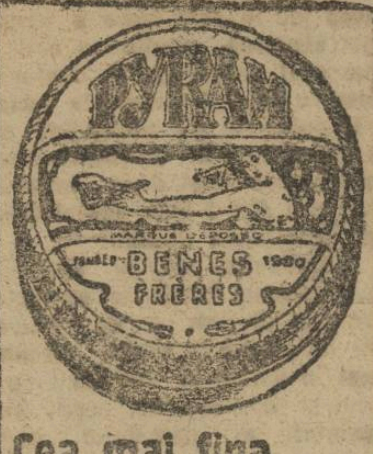

Cea mai fina crema pentru ghete

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
Piața Unirii 13.
2787
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Corespondența comercială română 2744-1
de prof. Dr. Voina. Lei 36·— la Librăria LEPAGE, Cluj.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafică: Juvaere Cluj
Avem onoare a anunța stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica și biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 19
Vă rugăm a ne onoara și pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu și mai multă promptitudine. 1845

Sensație! ◆ **Sensație!**
Despre ce vorbește în Ardeal?
2788
Se deschide
Magazinul „PARISIEN“
la 15 crt. (Marți), Calea Regele Ferdinand 12
Sensație! ◆ **Sensație!**

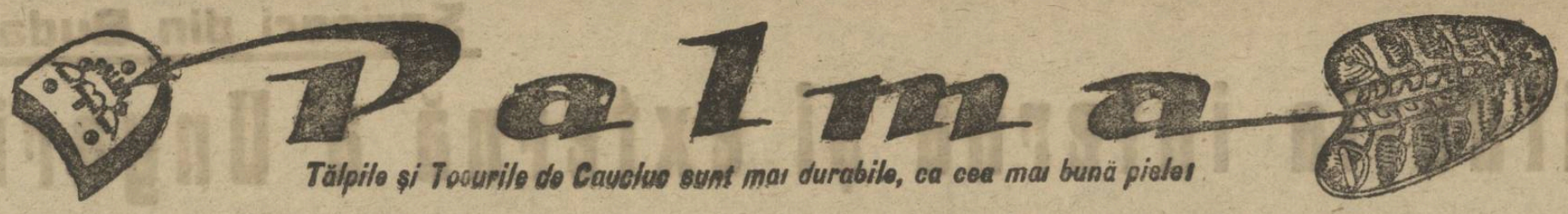

Prima fabrică de șireturi în România FRATII FARAGO **Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1**

◆◆◆ **Recomandă tot felul de șireturi Eisengarn, în toate culorile și de toate mărimile** 2470 ◆◆◆

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

UN DORMITOR complect impreuna cu ottoman și masă, se află de vânzare cu preț favorabil. Str. Miron Costin 14.

UN DORMITOR nou, coloare deschisă se vânde cu preț favorabil, Str. Londrei 40, ușa 2.

DE VÂNZARE una mașină de îmblătit cu o putere de 4 cai marca Hofer. Dobi are un diametru de 1000 milimetri. Ase adresa la Alexă Barza comuna Chitău jud. Cojocna plasa Borșa.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

PREGĂTESC foarte ieftin haine englezesc și franțezesc Salon de modă Calea Victoriei 16.

Pungi, saci de hârtie
în execuție simple și luxuoase la
Papetărie Lepage, Cluj
cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele
2743-3

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Reclama este sufletul comerțului

Dactilografe
se caută de urgență la
Banca Centrală, Cluj

Să preferă cele cu cunoștință de limbi și stenografie. Oferentele să binevoiască a se prezenta din 3—6 Mai a. c. între orele 2—3 și 6—7 strada Regina Maria No. 1. „Secția Personale". 2764

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
KAISER-BORAX
◆
Împotriva pistruilor nu este decât un leac:
KAISER-BORAX
alui Mack.
◆
Nici o femee nu se poate lipsi de
KAISER-BORAX
alui Mack, cu cutia roșie originală.
2474-2

Magazin de păpuși — **Speciale** — Lingerie pentru femei

„Hercules"
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Cadouri și lucruri pentru botezе. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.
Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.
Aranjamente „Tetra" complecte.
Papuci glace pentru papuși 36 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeești și pentru păpuși, produse proprii, în prețul tocmelei solide. Întreprindem ajurări de mașini.
Preț-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.
Lloyd 2680

Bani și timp
câștigi montând pe mașină
PIRELLI **CORD** Cel mai bun Cauciuc
2747-1
Depozit la **EMIL BLAGA CLUJ**

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS, Cluj
◆◆◆◆ se face măriri de fotografii, retrosări ◆◆◆◆
2782

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris
confecție de hârtie și imprimate de orice natura la: Librărie - Papetăria - Tipografia **LEPAGE CLUJ**, Cereți cataloge lista și ofert. ◆ 2744-4

Berile fabricei de bere Czell din Cluj
Berea nutritoare „Hercules" și **Berea Monoștor**
Specialitatea brună din malți dublu
deschisă
din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.
2216 Reclama 2771

BAIA DIANA
Camere cu aburе și vane precum și tratament idroterapeutic, băi igienic cu sulfur, cu sare sau cu estras de brazi.
33
CONTROL MEDICAL ◆ CONTROL MEDICAL

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2213 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Scrisori din Budapesta

Situaţia internă şi externă a Ungariei

Situaţia mişcării studenţeşti. Demonstraţii şi greve muncitoreşti. Problema funcţionarilor. Criza de locuinţe. Reforma învăţământului. Situaţia financiară şi economică. Criza de numerar: exportul şi scumpirea alimentelor. Politica din afară a Ungariei. Propaganda Habsburgică

„Viitorul" publică următoarea interesantă corespondenţă din Budapesta:

Budapesta. — Criza economică, produsă de scăderea bruscă a coroanei provoacă în Ungaria violente polemici între partide. Politica financiară a guvernului este atacată cu înverşunare, iar interesele de clasă se ciocnesc cu putere, încurajate de partidele respective.

Grave mişcări studenţeşti

Nu de mult au avut loc în capitala Ungariei grave turburări studenţeşti. Grupări de studenţi şi membrii ai societăţei „Ébredő" au făcut demonstraţii contra presei liberale octobriste, reprezentată în special prin consorţiul „Az Est".

Pe bulevardul „Erzsébet" studenţii fiind împiedicaţi de poliţie, au atacat cu bastoane de cauciuc pe agenţi. Aceştia au făcut uz de sabie spre a împrăştia pe manifestanţi. Scenele acestea s'au repetat şi în zilele următoare.

Ziarele partidelor din extrema dreaptă au început o campanie violentă contra poliţiei cerând ca acei agenţi cari au lovit pe studenţi să fie pedepsiţi aspru.

Pe de altă parte presa liberală şi socialistă afirmă că grupările din extrema dreaptă au organizat aceste manifestaţiuni, folosindu-se de studenţi pentru a-şi ajunge scopurile lor politice.

Demonstraţii şi greve muncitoreşti

Mişcările studenţeşti au avut ca răspuns din partea grupărilor de stânga demonstraţiile lucrătorilor dela uzinele metalurgice, anunţate în Cameră de deputatul socialist Gyorki.

Demostraţiile muncitoreşti au fost împrăştiate însă de poliţie, fără multă greutate.

De altfel, preşedintele consiliului Bethlen, a declarat în faţa şefilor partidelor parlamentare că „guvernul va proclama fără şovăire starea de asediu dacă se va mai face politică prin manifestaţiuni de stradă."

Facultăţiile universităţei din Budapesta au fost închise din cauza demonstraţiilor mai multe zile, iar între timp grupuri de studenţi şi membrii ai societăţei „Ébredő" a circulat pe străzi, în deosebi noaptea, cerând trecătorilor să se legitimeze şi maltratând pe evrei.

Grevele muncitorilor metalurgici, în număr de 65.000, cari din întreprinderile de lemnărie au durat mai multe săptămâni. Cauza principală este insuficienţa salariilor în urma scăderei necontenite a coroanei şi a scumpirei vieţei.

Dar afară de aceasta lucrătorii vor să obţină prin grevă participarea la beneficiile fabricelor. Patronii sunt dispuşi să acorde un spor de salarii de 30 la sută, dar nu vor să audă de participarea la beneficii şi cer excluderea din fabrici a unei părţi din grevişti.

Numai în primele două săptămâni de grevă producţiunea diferitelor fabrici a pierdut 10 miliarde de coroane, iar salariile pierdute de greviţi în acelaş interval trec de un miliard.

Problema funcţionarilor

Actualmente Ungaria are mult mai mulţi funcţionari de cât are nevoie. Inadevăr, din motive pur politice, guvernele au menţinut în funcţiuni pe toţi funcţionarii „refugiaţi" sau expulzaţi din teritoriile anexate la ţările învecinate.

Impreună cu familiile lor, aceşti funcţionarii se ridică la 700.000 persoane, înscrise în listele de aprovizionare.

Deci, în Ungaria, 10 la sută din populaţie e susţinută de Stat. Numai aprovizionarea acestui număr de funcţionari costă, după buget, peste 35 miliarde coroane.

Guvernul a hotărît ca pe de o parte să se acorde un spor de 40—50 la sută la salariile funcţionarilor, iar pe de alta să se reducă numărul lor cu 20 la sută.

Reducerea numărului funcţionarilor va întâmpina însă dificultăţi, căci ei sunt consideraţi ca un element uşor mobilizabil al armatei. Ziarul „Magyarország" spune chiar pe faţă: „Dacă ruinăm situaţiunea funcţionarilor noştri, putem pune cruce nădejdei de a mai recâştiga vr'odată Ungaria istorică".

Criza de locuinţe

In urma crizei de locuinţe, atât apartamentele, cât şi prăvăliile şi birourile au fost imobilizate încă dela începutul anului 1920.

Acuma guvernul le liberează treptat. In comunele cu o populaţie până la 4000 locuitori, locuinţele s'au declarat libere cu începere dela 1 Mai a. c. In celelalte comune locuinţele se liberează cu începere dela 1 Noemvrie.

Urcarea chiriilor locuinţelor se permite în modul următor: la 1 Mai se poate pretinde de 30 de ori chiria dela 1 Noemvrie 1917, iar la 1 August a. c. de 50 de ori chiria dela 1 Noemvrie 1917.

Chiria prăvăliilor se urcă astfel: la 1 Mai a. c. se plăteşte de 50 ori chiria dela 1 Noemvrie 1917, la 1 August de 100 ori şi la 1 Noemvrie de 150 de ori chiria dela 1 Noemvrie 1917.

Noua ordonanţă asupra chiriilor prevede o serie de dispoziţiuni pentru a constrânge marile întreprinderi cari dispun de capital, să-şi clădească case pentru muncitori, şi pentru prăvăliile, magazinele şi birourile lor.

Statul intenţionează să acorde un credit de 4 miliarde coroane pentru clădiri de locuinţe ale funcţionarilor.

Reforma învăţământului

Proletariatul intelectual se compune în Ungaria mai cu seamă dintr'un număr disproporţionat de jurişti (doctori în drept). In afară de cele patru universităţi (Budapesta, Debreţin, cea dela Cluj funcţionează încă la Segedin, iar cea dela Pressburg la Budapesta), Ungaria mai are încă cinci „academii" de drept, cari dau diplome anual cam la 1000 de „jurişti" mai mult decât ar fi nevoie.

In schimb Ungaria, ţară agricolă, n'are nici o şcoală secundară de agricultură.

Guvernul actual are intenţiunea să reducă gimnaziile clasice şi să dea învăţământului agricol şi industrial o desvoltare mai mare.

Situaţia financiară şi economică

Scumpetea în Ungaria a luat proporţii colosale, în urma scăderei vertiginoase a coroanei.

Politica financiară a guvernului e viu atacată de presă. In deosebi se critică restabilirea comerţului liber al grâului, în vreme ce circulaţia monetară este supusă la restricţiile centralei devizelor.

In Ungaria, atât centrala devizelor cât şi diferitele comisiuni pentru distribuirea materiilor prime comisia de cărbuni, etc, reprezintă un control sever al Statului asupra întreprinderilor comerciale şi industriale, — în special asupra celor evreeşti, — şi prin influenţa ce o exercită direct asupra producţiei, aceste instituţii sunt un mijloc puternic de a favoriza instituţiile naţionale.

Criza de numerar, exportul şi scumpirea alimentelor

Pe măsură ce valoarea coroanei scade, se simte lipsa de numerar. Cele 77 de miliarde coroane în circulaţie nu pot satisface necesităţile circulaţiunei, şi în fiecare zi faimentele se înmulţesc.

Pe când însă din diferite părţi se afirmă că singura măsură care ar putea stabiliza coroana ar fi o deplină libertate de producţie şi pe de altă parte prohibirea la export a tuturor articolelor alimentare, guvernul îşi schimbă politica de deflaţiune urmată acum şi punând într'o activitate mai mare rotativele de tipărit bilete, pare că voeşte să urmeze exemplul Germaniei.

Guvernul a decis intensificarea exportului încheind în Olanda şi Anglia contracte pentru livrări de făină, zahăr, etc.

In timp ce s'a încheiat un contract cu o casă din Rotterdam pentru predarea a 1400 vagoane făină, acest aliment s'a ridicat la Budapesta la 278 cor. kilogramul. Acelaşi lucru cu zahărul, vânzarea, la Londra, a 1000 vag. zahăr a ridicat preţul zahărului la Budapesta, la 1100 cor. kilogramul.

Politica din afară

Din Germania, se desvoltă o activitate susţinută pentru a se apropia pentru produsele sale pieţele ungureşti şi în special pentru a atrage în sfera intereselor germane diferitele întreprinderi industriale ungureşti.

Faimosul Stinnes încearcă în primul rând să acapareze întreprinderile metalurgice, cumpărând la bursa din Budapesta un număr considerabil de acţiuni.

In schimb, guvernul ungar a rechiziţionat toţi cărbunii rămaşi ne întrebuinţaţi din cauza grevei de la uzinele de fier, pentru a-i trimite în Germania.

De asemenea în cursul lunei trecute Ungaria a livrat Germaniei 1000 tone de fier brut, pe preţul de 11 lire sterline tona.

Se afirmă că de curând s'ar fi încheiat o convenţie militară între Ungaria şi Rusia. Şi fiindcă este vorba de scopuri militare, se comentează aci faptul că dela o fabrică din Anglia s'au trimis cinci aeroplane în Ungaria, sub aparenţa unor scopuri comerciale. In realitate însă sunt tipuri militare, de oarece dispozitivul şi viteza sunt ca pentru tipul de războiu.

Ziarele publică o telegramă din Constantinopol în care se arată că delegaţi maghiari pun acolo bazele unei camere de comerţ maghiaro turceşti. Deasemenea călătoria deputatului Friederich la Angora, pare a nu fi numai o iniţiativă particulară, cum încearcă să o prezinte guvernului ungar.

In ceeace priveşte chestiunea reparaţiilor, este cert că Ungaria nădăjduieşte la sprijinul Angliei pentru a scăpa de obligaţiunea de a mai plăti reparaţiile datorite.

Propaganda Habsburgică

După reintoarcerea contelui Apponyi dela ex-regina Zita, din San Sebastian, cele mai multe ziare şi reviste au publicat o serie de articole şi fotografii ale „REGELUI" Otto.

E caracteristic comentarul pe care-l face ziarul „Az Ujság" publicând fotografia lui Otto. Il transcriu aci, ca document:

„In acest copil este ceva regesc, şi am vrea să-l vedem pe Tron cu toţii. Frumuseţe copilărească, seriozitate bătrânească, profunzime de bărbat are o misiune divină. Prezintăm adânc emoţionaţi publicului fotografia micului Rege orfan al Ungariei orfane."

Contra tratatului dela Trianon

Agitaţiunile în contra tratatului dela Trianon, care a fixat graniţele Ungariei, continuă.

Astfel, la adunarea generală a „Uniunei naţionale maghiare" preşedintele acestei societăţi şoviniste, baronul Zsigmond, a zis între altele:

„Tratatul dela Trianon nu a fost recunoscut niciodată de către poporul maghiar, ci numai de oficialitate. Lupta în contra lui se impune, deci".

Pe de altă parte s'a amintit în cursul acestei şedinţe că „Uniunea" are propagandişti în toate statele streine şi aceştia lucrează mână în mână cu reprezentanţii de acolo ai guvernului ungar.

Am socotit interesant să vă trimit aceste relaţiuni, perfect exacte, asupra situaţiunei din Ungaria şi a stărei de spirit ce domneşte la vecinii noştri, pentru ca opinia noastră publică să fie informată.

CORESP.

Propaganda culturală prin teatru

— Consfătuirea dela Ministerul Artelor —

Marţi după amiazi a avut loc la ministerul artelor prima întrunire a comisiunei alească din reprezentanţii mişcărei noastre teatrale în cele două consfătuiri anterioare.

A prezidat d-l V. Al. Jean, directorul general al teatrelor.

La discuţia deschisă în urma expozeului d-lui V. Al. Jan au vorbit d-na Lucia Sturdza-Bulandra, d-nii Şoimescu, Mărcuş, Livescu, semnalând necesitatea soluţionărei nu numai a propagandei culturale, ci şi a crizei teatrale provocată de abţinerea publicului de la spectacole atât în Capitală cât şi în provinciile cari au teatre stabile.

D-l Ştefan Mărcuş care îndeplineşte oficiul de secretar al comisiunei a emis părerea înfiinţărei unor echipe mixte de teatru în limbile română şi maghiară, care să plece în ţinuturile ardeleneşti.

In sânul comisiei, propunerea nu a întâmpinat însă o completă aprobare, din care pricină nu s'a luat în această privinţă nici o hotărâre.

S'a cercetat apoi chestiunea propagandei la sate, atât în noile ţinuturi cât şi în vechiul regat.

In sensul acesta, s'a emis părerea trimiterei de către teatrele naţionale a unor echipe speciale, alcătuite din elementele tinere ale ansamblului cari să dea în comunele rurale spectacole potrivite necesităţilor auditorului speical căruia se adresează.

Unul din membrii comisiei a subliniat necesitatea unui cât mai larg concurs din partea trupelor particulare, cari şi ele ar trebui să organizeze turnee în felul celor de mai sus, sprijinind şi completând opera oficialităţei.

Abonamentul lunar
la restaurantul
ZONA
Str. Nic. Iorga 15
prânz, cină
după lista
600 lei. 2696

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 797 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Marț 15 Mai 1923

Înfrățirea

77 Onor. Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1151

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Partidul național și serbările dela Blaj

Spre un nou 3|15 Mai?

După ce au încercat să electorali zeze memoria lui Gh. Pop de Băseşti, oamenii şi rudele d-lui Maniu se îndreaptă acum spre cimitirul din Blaj cu speranța că vor putea preface în voturi nu numai trecutul care doarme acolo, ci şi iarba care creşte pe morminte.

Ceiace i se refuză de către cei vii, noul partid național speră să capete de la cei morți ale căror morminte sunt profanate rând pe rând pentru a scoate din ele popularitate şi credit politic. Ori unde e o comemorare şi un act de pomenire a trecutului, oamenii d-lui Maniu se reped mai furioşi ca la asaltul unui „resort", şi, scormonind țărâna mormintelor, ci o aruncă în cele patru vânturi ca o dovadă a obârşiei lor strălucite. Tot trecutul Ardealului e transformat astfel în material de agitație şi propagandă politică, marile noastre figuri istorice devenind simpli agenți electorali la ordinele d-lor Boilă şi Hațiegan.

Căci, iată, profanatorii mormântului din Băseşti merg să profaneze acum şi țărâna sfântă a mormintelor din Blaj. Ni-o spune aceasta ziarul „Patria" care ne anunță că oamenii d-lui Maniu merg la Blaj nu ca să îngenunche smeriți în fața marilor creatori de energie şi conştiință națională, ci ca să facă acolo un nou 3/15 Maiu, — *de data aceasta cu frontul spre Bucureşti, iar nu spre Cluj şi Budapesta*".

„Pelerinajul ce-l vor întreprinde la Blaj valurile de români din toate unghiurile țării, — spune „Patria" — să fie un prilej fericit de trezire la datorința ce ni se impune, *de a rupe lanțurile neoiobăgiei ce apasă asupra noastră de la unire încoace*".

Iar, mai departe: „Acolo, pe Câmpul Libertății, să se nască noui îndemnuri de energie, *căci lupta pe care o credeam încheiată odată cu limpezirea procesului nostru milenar, abia începe, cu dușmanii noui, cari se pun de-a curmezişul tendințelor de libertate deplină şi de democratizare a țării...*"

Vra să zică, pentru partidul național, serbările dela Blaj trebuie să însemne solidarizarea morților cu oamenii Consiliului Dirigent cari, aceştia, n'ar fi nici mai mult nici mai puțin de cât urmaşii lui Simeon Bărnuțiu şi ai tribunilor de la 48.

Şi atunci înțelegem cum va fi acel nou 3/15 Maiu pe care ni-l anunță ziarul „Patria".

Pe mormintele din cimitirul Blajului, se vor sui rând pe rând d-nii Socol, Boilă, Hațiegan, Aurel Dobrescu şi părintele Man şi din fiecare va răsări un nou Bărnuțiu tunând împotriva „barbarelor timpuri" cari n'au îngăduit Consiliul Dirigent şi „autonomia provizorie" a Ardealului.

Se vor rosti adică fulgerătoare discursuri împotriva-unirii cu România, pentrucă, în loc de „eternizarea bucuriei", ea a adus partidului național „o droaie de surprinderi neplăcute", dintre care cea mai greu de suportat este desigur desființarea Consiliului Dirigent.

Dar partidul național nu e singur, ci-i are alături şi pe tachiştii din vechiul Regat, şi atunci, pe mormintele tribunilor de la 48, îl vom vedea şuit şi pe d-l Mişu Catacuzino ca cel mai indicat să vorbească în numele democrației şi împotriva oligarhiei din București.

Şi întrucât există şi o „opoziție unită", din partea ei ar putea foarte bine să vină d. C. Stere care suit pe mormântul lui Axente Severu, ni s'ar înfățişa de acolo ca cea mai ideală înfrupare a conştiinței noastre românești.

Şi, iată, cu d-l Boilă ca reprezentant al idealismului ardelenesc, cu d-l Mişu Catacuzino ca reprezentant al democrației şi cu d-l C. Stere ca reprezentant al conştiinței naționale, oamenii d-lui Maniu ne vor fi dat la Blaj un nou 3/15 Maiu, cu mult mai frumos decât acela pe care ni l-au dat cei patruzeci de mii de români adunați pe Câmpia Libertății.

Dar tocmai când oratorii vor fi mai înviersunați şi vor rosti cuvinte mai tari împotriva unirii care nu le-a putut aduce o „bucurie eternizată", din mormintele profanate s'ar ridica aceste cuvinte:

O! timpuri de rușine! Pieriți din istorie! Stingeți-vă din memoria oamenilor ca să nu mai afle cei viitori că Ardealul tribunilor a căzut pe mâna saltimbancilor".

Se reaprinde lumina în Avrig

D-l deputat Ion Mateiu a depus în Cameră un proect de lege din inițiativa parlamentară, prin care, cu prilejul comemorării a 100 de ani dela moartea lui Gheorghe Lazăr, se înființează o școală normală în Avrig, locul de naştere şi de moarte al marelui dascăl.

Ministrul de instrucție s'a asociat în numele guvernului, la propunerea d-lui Mateiu şi-a asigurat fondurile şi numirile de profesori. Chiar opoziția, atât de potrivnică oricărei activități parlamentare, s'a simțit obligată să se unească şi ea la acest proect, aşa că Lazăr a făcut minunea ca o votare a Camerei să treacă în aclamări unanime. Încă o dovadă că acțiunile, care înfrățesc pe oameni şi-i duc cu adevărat pe calea progresului, sunt mai ales cele de natură culturală.

Ştim că se proiectează deschiderea încă a numeroase şcoli normale, dar nici una nu reprezintă însemnătatea şi simbolul apostolatului învățătoresc ca cea care va lua ființă în Avrig. Peste această şcoală va pluti deaproape amintirea marelui preot al înălțării şcolii naționale. In mintea elevului, care va învăța în preajma mormântului său, va fi mereu prezentă pilda celui care şi-a pus în servicul luminării poporului nu numai toată bogăția de cunoştințe, cu trudă adunată de un biet fiu de țăran ca el, ci a adus prinos întreg sufletul sbuciumat al unui patriot înflăcărat de dorul liberării şi propăşirii neamului.

Lazăr, respins dela candidatura de episcop pe motiv că e prea învățat şi stăruind în cariera lui de profesor şi predicator român în Sibiu, a trecut Carpații. El aducea Românilor mai liberi râvna de-a se instrui, chiar şi la obiectele înalte, în limba şi în spiritul național. In modesta lui şcoală de la Sfântul Sava din București, cuvântul lui plin de lumină şi de credință, a rodit. Când a isbucnit revoluția lui Tudor Vladimirescu, elevii pregătiți sufleteşte de Lazăr, au fost în flăcărați părtaşi ai mişcării de emancipare națională.

Dar furtuna a adus şi închiderea şcolii lui Lazăr. Dânsul, bolnav, plecă la Avrig, unde muri după puțină vreme. Sămânța însă, aruncată de mâna lui pioasă, a rămas în fiptă adânc în pământ şi vlăstare noi şi numeroase au apărut şi-au asigurat desvoltarea culturală a poporului românesc.

Bucureştii trebue să se simtă azi fericiți că au putut să întoarcă darul neprețuit al lui Lazăr. Capitala țării, nu numai că-şi plătește astfel o veche datorie, dar ea a găsit şi mijlocul de a intensifica în bună direcție indicată de Lazăr, pregătirea învățătorilor noştri. Intr'adevăr, Avrigul era predestinat, ca sat şi ca loc de peregrinaj la cuibul marelui apostol, să fie isvorul de regenerare a învățământului nostru de la țară. La Avrig nu va fi o şcoală normală oarecare, ci va fi „Casa lui Lazăr", dătătoare a celor mai nobile energii pentru însuflețirea şcolilor din sate.

Pentru pacea Europei Centrale

Mica înțelegere

Prelungirea alianței româno-cehoslovace. Consolidarea Micei înțelegeri. O apropiere între Polonia şi Cehoslovacia. Scopul vizitei mareşalului Foch

Un comunicat oficial pe care l'am publicat de curând a anunțat, la data de 7 Maiu, prelungirea tratatului de alianță româno-cehoslovacă. Incheiat la 23 Aprilie 1921, acest tratat care a fost din nou prelungit pe o durată de trei ani, era pur defensiv şi tot astfel a rămas. Cele două țări contractate se înprinde precizează că scopul acestui tratat este să asigure pacea în Europa Centrală prin respectarea clauzelor tratatului dela Trianon. Cele două țări contractate se înțeleg în scopul de a respinge orice agresiune provocată de Ungaria. Ele decid să cadă de acord asupra măsurilor de ordin militar necesare în acest caz şi să coordoneze acțiunea lor diplomatică în vederea menținerii păcii. Aceste convențiuni se găsesc prelungite până în Mai 1926.

Consolidarea Micei înțelegeri

Când vara trecută fu reînoit tratatul între republica Cehoslovaciei şi regatul Jugoslaviei se putea prevede ceiace s'a îndeplinit acum. Alianța în trei care a fost aşa de pe drept supranumită Mica Înțelegere, şi-a făcut prea bine dovada necesității sale în politica europeană nu numai pentru a fi menținută, dar şi pentru a fi întărită.

Situațiunea Europei Centrale nu este încă în astfel de condițiuni încât necesitatea de a consolida bazele acestui bloc să fi încetat de a se face simțită. Recentele incidente dela granița româno-maghiară şi ungaro-cehoslovacă, neîncetatele uneltiri ale iredentismului caşi campania de propagandă dusă de Budapesta contra tuturor statelor vecine arată că tratatul dela Trianon are mai mult decât oricând nevoie de apărători interesați întru respectarea lui. Se explică deci de ce tratatul româno-cehoslovac a fost pur şi simplu menținut în forma sa primitivă, adică în vederea apărării împotriva unui eventual atac al Ungariei.

Extensiunea alianței

Această limitare a câmpului de acțiune al Micei Înțelegeri ar părea, la prima vedere, că exclude orice ideie de extensiune a Micei Înțelegeri. Vizita mareşalului Foch în Polonia şi în Cehoslovacia, totuşi, coincidând cu reînoirea tratatului româno-cehoslovac ar permite să se creadă că o apropiere polono-cehoslovacă, de care s'a vorbit mult, ar putea veni foarte bine să întărească Mica Înțelegere. O notă din Varşovia pretindea, este adevărat, că vizita mareşalului n'ar avea scopul politic care i s'a atribuit.

Scopul vizitei mareşalului Foch în Polonia şi Cehoslovacia

Această vizită ar avea cu deosebire un scop militar. Generalissimul armatei franceze, mareşalul Foch, vine în Europa Centrală pentru a'şi da seama de munca îndeplinită de misiunile militare franceze cărora Cehoslovacia şi Polonia le-au încredințat organizarea armatelor lor. El se va sforța, bineînțeles, să coordoneze eforturile ofițerilor de sub ordinele sale ajutându-i cu sfaturile sale. Dar nu este mai puțin adevărat că învingătorul din războiu, făcând această, trebuie să se gândească la necesitatea de a garanta roadele victoriei sale. Prin această visită sa la Varşovia şi Praga la fiecare importanță politică. Polonia şi Cehoslovacia, a căror independanță depinde de respectul aceloraşi tratate, au interes să asigure acest respect. Ele au deci interes să se apropie, să se simtă solidare în ziua când, tratatele fiind amenințate, independența lor ar fi deasemeni în primejdie.

O apropiere polono-cehoslovacă

Oamenii politici ai celor două țări au înțeles perfect acest lucru de multă vreme. Se cunosc astfel cuvintele rostite în această privință atât de d-rul Beneş cât şi de d-l Sikorski. Din ambele părți se nutreşte dorința de a realiza un acord. Faptul că în diferite împrejurări, între cari Conferința dela Genua nu a fost cea mai mică, Polonia s'a găsit asociată Micei Înțelegeri, arată că această dorință nu e numai platonic. Sunt însă câteva chestiuni de regulat între cele două țări. Astfel în chestiunea Javorina toată lumea doreşte să vadă ambele împăcate pentru a'şi întinde o mână frățească.

Este deci loc să credem că mareşalul Foch, care cunoaşte mai bine decât oricine primejdiile de cari este amenințată pacea Europei, a spus desigur la Praga ca şi la Varşovia că buna înțelegere între Polonia şi Cehoslovacia este una din cele mai bune chezăşii ale păcii atât de scump cucerită.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Mișcarea culturală în Dej

Concertul soc. Corale. Strângerea rândurilor intelectualilor români

In scrisoarea din urmă despre mișcarea culturală din orășelul nostru am amintit în treacăt că s'a înjghebat o societate corală a intelectualilor din Dej. Ca dirigent a fost angajat cunoscutul compozitor Augustin Bena, profesor la Conservatorul din Cluj. Deși corul și-a început repetițiile numai la sfârșitul lunii Februarie și le-a ținut numai odată pe săptămână, totuși în 28 Aprilie a dat un admirabil concert.

Programul a fost alcătuit din cântări românești și străine Concertul a început cu Imnul regal, fiind acompaniat corul de muzica regimentului 81. Au urmat două cântări naționale: „Tricolorul" și „Iată ziua triumfală", a căror executare precisă a stârnit o furtună de aplause. Punctul al 3 lea a fost al maestrului G. Șiorban, care a executat cu tehnica-i cunoscută încântătoare melodii românești la pian. A urmat din nou corul cu „Serenada" de A. Bena și „Ciocârlia" lui Mendelsohn.

A plăcut foarte mult muzica romantică a „Serenadei", care îți lasă, parcă, în suflet regretul dulce al tinereței ce trece. . . Din această reverie ne-a smuls melodia vioaie a „Ciocârliei", ce se înalță către soare!

Punctul ultim a fost rezervat muzicii populare. „Hei leliță din cel sat", de iubitul nostru Dima; o doină, urmată de o sprintenă „învârtită" ardeleană, de A. Bena, adevărate perle ale muzicii poporale, au fost cântate cu atâta gingășie, încât publicul numai contenea cu aplauzele.

Această sară a fost un adevărat triumf al culturii românești. Dl Bena și-a arătat din nou distinsele dsale calități de instructor și dirigent, cunoscute de altfel publicului românesc.

Pentru noi, Dejenii, însă seara de 28 Aprilie a însemnat mai mult decât un moment de aleasă plăcere estetică. A fost și o probă de cea ce putem face, deși suntem puțini, prin o conlucrare armonioasă. E timpul să arătăm străinilor că nu stăpânim în această țară numai cu dreptul celui mai tare, ci suntem în stare să luăm rolul conducător și pe terenul manifestațiunilor culturale.

Aci e locul să amintim numele aceluia, care a avut partea cea mare în strângerea într'un mănunchiu a forțelor societății românești din Dej, care înainte trălau resfirate, și deci incapabile de-a lua concurența cu străinii. E colonelul Marcovici, care chiar acum pleacă din mijlocul nostru, fiind transferat la Sibiiu. Exemplul d-sale dovedește limpede, cât de neîntemeiată este părerea despre contrastul și pretinsa ură ce ar exista între noi și frații din vechiul regat. Iubirea, pe care și-a câștigat-o timp de doi ani cât a stat în Dej și regretele unanime pe cari le lasă, sunt o dovadă că munca cinstită și desinteresată e apreciată, ori de unde ar veni ea. Facem această constatare, fiindcă ne simțim datori cu ea față de noi înșine!

Se reia și firul conferințelor dela Cercul Militar, despre cari am vorbit în numărul trecut. Duminecă (13 Maiu) dl primprocuror C. Borănescu a ținut conferința sa „Femeia de altădată și femeia de azi", despre care vom vorbi într'o viitoare corespondență. CORESP.

Fapte culturale

O dusie pentru liceul din Oravița.

In Oravița s'a instituit un comitet pentru a strânge fondurile necesare clădirii unui liceu.

In ultima ședință a acestui comitet dl primpretor dr Pavel Limba a comunicat că după stăruințele sale, muncitorii din Anina au hotărât să dea 1 la sută din salariul lor anual pentru zidirea liceului.

Dania aceasta, care se ridică la frumoasa sumă de 1 milion lei, constitue un fapt care face cinste muncitorimei. O relevăm pentrucă poate sluji de îndemn și de pildă.

Astăzi când afirmarea noastră ca națiune atârnă de strălucirea și răspândirea culturei noastre, fapta muncitorilor din Anina înseamnă un prilej de înviorare a nădejdilor noastre.

Tot pentru liceul din Oravița au donat câte 50.000 lei comunele Ciclova-Română și Steierdorf. Planurile noului liceu sunt gata și în curând este speranță că se va începe ridicarea lui.

Se cuvine se aducem cuvinte de laudă pentru toți acei intelectuali români din Oravița cari lucrează în scopul clădirii acestui liceu.

Este o pildă de inițiativă locală, care mai cu seamă astăzi, când Statul este în luptă cu atâtea greutăți, trebuie relevată pentru a stimula energiii și bunăvoințe pretutindeni unde este nevoie.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

Pentru cei uitați pe nedrept

— Ștefan Miclea —

Sunt multe figuri culturale românești, asupra cărora s'a întins o prea timpurie și nedreaptă uitare. E bine ca fiecare oraș și sat să-și cerceteze trecutul și să împrospăteze memoria oamenilor mari, cari ar aduce astfel și binefacerea postumă de a fi un îndemn urmașilor spre muncă și înălțare.

Așa s'a făcut de curând în satul Feleac, unde reprezentanții „Bstrei" au comemorat pe uitatul Ștefan Miclea, născut acolo și ajuns, prin inteligența si râvna lui, la rectoratul Universității din Iași.

Cu câtă durere citești, de exemplu, că mormântul poetului Ion Pănu-Pincio e pierdut, rămas fără de nici o urmă, în Valea Plângerii din cimitirul Șerban-Vodă, în București! E un lucru foarte firesc pentru noi, Românii, cari n'avem încă o statue și un mausoleu demn de Eminescu, lăsăm cripta lui Alexandri acoperită cu scânduri, printre cari plouă și privim imposibilii la porcii, cari cresc în curtea castelului dela Câmpina a lui Hașdeu.

*

Să repetăm fraza dăscălicească: „un popor, care nu-și respectă trecutul, trebue să se teamă de viitor"?

In Ardeal avem încă atâtea urme ale unui trecut, cu care ne putem mândri. Până mai deunăzi, n'aveam voie nici să punem flori pe mormântul lui Avram Iancu. Azi suntem stăpâni. Făcut-am destul că au dat unor străzi, schimbând niște biete firme, numele oamenilor noștri mari?

Răsfoiască cineva revistele românești din Ardealul de pe vremea stăpânirii maghiare. Va vedea atunci câte nume și câte fapte s'au uitat prea repede. Suntem datori să le scoatem la iveală. Ele ne-ar ajuta cât nici nu bănuim să dăm o față mai românească Ardealului văpsit siliniç în culorile, cu cari Ungurii voiau să contrafacă o țară, care a fost totdeauna a noastră.

Pentru reclădirea Teatrului comunal din Timișoara

După cum se știe, frumosu' teatru comunal din Timișoara a fost mistuit de un incendiu în toamna anului 1920. Opera de reconstruirea acestui teatru reclamă o sumă de cel puțin 12 milioane lei. Cum comitetul organizat pentru desăvârșirea lucrărilor nu dispune decât de o sumă de 2 milioane lei. Primăria orașului solicită sprijinul și ajutorul tuturor celor cari își dau seama de rolul acestei instituțiuni în propaganda culturală națională.

Toate persoanele cari vor contribui cu obolul lor la ridicarea acestui altar de cultură, vor fi înscrise într'un album comemorativ care va fi răspândit în toată țara.

Sumele destinate acestei opere se vor trimite cel mai târziu până la 15 Septemvrie 1923 Primăriei Timișoara.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cum stăm cu „naționalizarea"

— Câteva reflecții în legătură cu dispariția Soc. România —

Să luăm un caz dintr'o sută.

Banca „Albina", ca întreprindere care rezuma întreaga noastră străduință pe terenul economic și în jurul căreia se grupase toate micile institute românești din Ardeal, a creiat pentru ramura de asigurări o societate de asigurare „Transylvania". In aceasta societate și-au vârât Sașii Calul Troiei și au scos complect elementul românesc. Astăzi, această instituție stă alături de „Bodenkreditanstalt" — și e fala lor.

Era pe vremea când Sașii aveau tot concursul statului, iar noi, în schimb, toată ura lui. Era fatal să fie așa.

Cei din jurul „Albinei" nu au dezarmat, și au creiat o nouă societate de asigurare, pe care au adus-o, datorită sprijinului efectiv și neprecupețit al tuturora, la aceiași prosperitate ca și pe sora ei mai mare, acum devenită rivală.

Intâmplarea a făcut să aflu de soarta vitregă, ce a dat și peste această instituție curat românească, tocmai acum când era menită să aibe o desvoltare nestânjenită de nimeni.

Și acum nu mai este vorba d vremuri, ci de oameni. Am fi prea naivi să credem că dormim pe lauri și că putem să înregistrăm fără nici un fel de emoție d. ex. întovărășirea „Solidarității" cu „Bankegylet"-ul din Oradea-Mare, condus cu atâta abilitate și reclamă de un exprocurist al vreunei bănci interesate din Budapesta.

Acest lucru însă l'a espus așa de magistral dl dr. Blanu în Senat, așa că nu-l relevăm, nu pentru că n'ar merita aceasta ci pentrucă vrem să aflăm ce s'a petrecut cu Soc. de asigurare „Rom nia",

Nu știu care a fost politica economică a Rezortului de Industrie și Comerț și dacă s'a gândit cineva pe vremea aceia că trebue o concepție economică într'o arganizație de stat ce trepue urmărită cu perseverență Destul că în primele vremuri, când legăturile cu Budapesta și Wiena erau realmente rupte — astăzi sunt tot așa de strânse ca acum 8 ani, între întreprinderile așa zise naționalizate și centralele lor, — toate întreprinderile streine căutau o înjghebare nouă îmbrăcând însă numai o haină înșelătoare, pentru a-și asigura existența până ce vor trece timpurile neprielnice, pentru ca apoi să-și refacă legăturile cu centralele lor.

Vom lua un exemplu: societățile de asigurare, ca să putem da apoi de rostul dispărutei Soc. „România".

La început, perioadă de stagnare. Toate întreprinderile cu capital strein își așteptau legalul sfârșit al lichidării, când averea lor avea să fie preluată de stat în contul reparațiilor. Miracol: Acest lucru nu s'a produs.

De ce?

Se pot găsi multe explicații, și nici o presupunere nu e lipsită de partea ei de adevăr. Condamnații, văzând că moartea nu vrea să le vină, au găsit că e bine să trăiască și au căutat o pretenție cu orice sacrificii fie cu vre-o față luminată, fie cu vre-o întreprindere românească, pentru ca astfel, la adăpost, să scape de pieire.

Era atunci epoca cea mai nimerită de a prelua în condiții escepțional de avantagioase pentru instituțiile românești și conducerea și averea lor. Nici acest lucru nu s'a întâmplat, pentrucă în această operațiune nu era exclus interesul individual, care a contribuit în mod hotărâtor ca statul să nu'și intre în drepturile lui.

Se întâmplă deci ca în loc ca Soc. „Romănia" să înglobeze câteva din societățile streine care-i căutau acum, la nevoie, prietenia, a fost ea însăși înghițită de una din ele.

Așa s'a sfârșit această creație a „Albinei."

Societatea ce se chiamă „Prima Soc. Ardeleană," dar care nu e în fond decât prima sucursală a Centralei din Budapesta, a contopit-o.

*

Nu e locul să vorbim despre greșelile făcute de instituțiile din vechiul Regat care n'au avut nici timpul și nici mijloacele de a se informa exact asupra stărilor din Ardeal.

Care este însă partea de greșală a conducătorilor Soc. „România" și ce soartă așteaptă personalul român al acestui institut? De averea lui nici vorbă nu mai este. Ea a fost înghițită cu lăcomie.

De la început, învingătorni a despărțit pe învinși în două tabere. Pe unii, cei puțini, i-a răsfățat în onoruri și salarii grase, fără însă a-i pune să muncească ceva, ca astfel să poată fi cât mai ușoară descotorosirea la momentul oportun, iar pe cei mulți i-a exploatat și i-a exterminat. Și aceasta, astăzi și sub ochi noștrii, în decurs de un an și ceva.

Lucrul se repetă cu „Transsylvania."

Cei mici sînt dați afară, iar cei mari avansați.

Dar până când? Până în ziua când streinii vor avea în mână toate firele conducerii și vor găsi momentul potrivit să se scape și de ultimul român.

Mai zilele trecute, Societatea a avut adunarea generală, deci jubileul unui an de bielșug. Doi din foștii conducători la rangul de Directori, pe când în acelaș an 80% din vechiul personal român a fost licențiat și înlocuit. Cu cine? Cu toți acei funcționari de stat cari n'au depus jurământul și prezintă deci toată garanția că vor fi oameni devotați.

*

Aceste rânduri să servească de necrolog unui fost luptător pe terenul economic. Merită atâta onoare. Iar acei domni Directori cari azi merg pe străzile Clujului cu nasul în vânt, cu aere de învingători, să nu uite că situația pe care o au e dobândită cu sacrificarea atâtor foști colegi, astăzi rămași pe drumuri.

Și dacă mimic nu se mai poate repara, așî simți răzbunat pe luptătorul de altă dată când așî auzi că li s'a primit demisia. Sper să nu treacă mult...

V. P. Bran.

O nouă delegație maghiară la București

Politica de șantaj

In timp ce la Târgu-Mureș se hotărește ținerea unui congres maghiar de protestare la Liga Națiunilor împotriva statului român, autoritățile confesionale maghiare țin să secondeze mișcarea dela Tg.-Mureș, și au hotărât să trimită la București o delegație, care să protesteze împotriva măsurilor luate sau puse în vedere de guvern pentru acomodarea școlilor ungurești la legile statului român.

Protestul delegației va ataca hotărârea ministerului prin care s'a introdus limba franceză în școlile reformate ungurești, apoi ridicarea dreptului de publicitate al unora dintre școlile maghiare precum și examenele particulare.

Toate aceste trei chestiuni le-am mai arătat în ziarul nostru, și este de prisos să mai demonstrăm, că un protest contra introducerii limbii franceze în școlile secundare ungurești este din capul locului ridicol.

Ceeace avem de gând să arătăm aci, în legătură cu hotărârea autorităților confesionale maghiare de a trimite la București o delegație care să protesteze, este, că prin această hotărâre s'a căutat a se profita de pe urma amenințării de mai înainte cu protestul la Liga Națiunilor. Nouă cel puțin ni-se pare elocvent aceasta: să amenințî două luni de zile statul român că 'l acuzi la Liga Națiunilor și după ce l-ai șantajat astfel, să trimiți o delegație cu un proest ca cel de mai sus, pentruca să spună guvernării române: alege, ori ne satisfaci (și este vorbă de aprobarea unor măsuri contra iredentismului din școală) ori dacă nu, în adunarea din 24 crt. dela Tg. Mureș vom hotărî protestarea la Societatea Națiunilor.

In viața de toate zilele o asemenea faptă se califică șantaj și este pedepsită de codul penal. Totuș de legația maghiară se va duce la București și va telegrafia de acolo adunării dela Tg.-Mureș: protestați la Societatea Națiunilor.

O asemenea politică, firește, tre bue menajată...

„Democratismul" d-rului Lupu în adevărată lumină

O pagină din istoria noastră politică la Cameră
Chestia personală V. Sasu -- Dr. Lupu

In ședința de Sâmbătă a Camerii a avut loc o discuție care, prin esența ei, este extrem de importantă pentru explicarea unor acțiuni și mentalități politice. D-l Sasu, ministrul industriei și comerțului, silit de o nesocotită afirmație a de putatului țărănist, d-l dr. Iunian, a făcut câteva declarații cari dovedesc în chiar evident vechi legături ale d-rului Lupu cu guvernul sovietist din Rusia.

Acest incident personal a scos la iveală un însemnat capitol din istoria noastră politică din ultimii șase ani. D-l Gr. Iunian a învinuit pe d-l ministru Vasile Sasu că își deține această demnitate astăzi cu prețul ieșirii sale din partidul muncii. In replică d-l Sasu a desmințit categoric această afirmație, dovedind că nici n'a făcut parte din această efemeră apariție politică. Cu acest prilej d-sa a desvăluit întreaga atmosferă în care a luat naștere partidul muncei, astăzi dispărut, punând pe d-rul Lupu și d-l Gr. Iunian în adevărata lor lumină.

D-l ministru Vasile Sasu a făcut la Cameră următoarea declarație categorică:

„In primăvara anului 1917, la I ședința din Iași a dr Lupu, dsa mi-a propus să intru în partidul muncei, cu scopul de a răsturna guvernul și de a împinge la un guvern Diamandi, dr Lupu venind la interne, iar eu la justiție. Aceasta urma să se facă cu ajutorul primului soviet rus și prin înfricoșarea și terorizarea Regelui.

„Imediat am rupt relațiunile cu dr Lupu după ce am calificat de nebunie aceste planuri.

„Acesta e adevărul".

Dl dr Lupu, răspunzând a căutat să se apere cu „împrejurările de acum șase ani". Sau, tocmai aceste „Imprejurări" acuză mai greu pretinsul democratism al agitatorului țărănisto-bolșevic de astăzi.

In primăvara anului 1917 revoluția rusească a sdruncinat multe suflete slabe, între care și pe drul Lupu. Câțiva liberali de a doua mână și câțiva germanofili steriști de la Iași în fața vremurilor turburi cari se anunțau, au conceput ideea unui partid al muncei care după cum a dovedit dl Sasu **„urma să alcătuiască guvernul cu ajutorul primului soviet rus și prin înfricoșarea și terorizarea Regelui"** *după răsturnarea guvernului Brătianu de atunci. Erau acolo oameni de toate ideile și mai cu seamă de toate ambițiile. Era George Diamandi, un idealist lipsit de orice perspicacitate politică și deci capabil să se lase influențat de teroarea evenimentelor care se anunțau; era ambițiosul domn Trancu-Iași, astăzi averescan; erau steriștii germanofili în frunte cu obscurul Mihai Carp și erau cei doi țărăniști, democrații de azi, dnii dr Lupu și Gr. Iunian, pe lângă alții și mai șterși ca personalitate.*

Inființarea partidului muncei în atari împrejurări și cu atari oameni nu are decât o explicație. Unii nemulțumiți în partidul liberal unde li se impunea o justă gradație de valori și o anumită erarhie ca drul Lupu, Trancu Iași, Gr. Iunian și alții, au crezut că e timpul să se realizeze dărâmarea vechilor noastre forme politice și se pregăteau pentru a le lua locul.

In acelaș timp înființarea partidului muncei era o necesitate firească pentru acei cari începuse a se îndoi de realizarea idealului cu care pornisem la luptă alături de aliați, și dând cu piciorul în vechia barcă, își căutau un nou adăpost nesaturatelor lor ambițiuni. Deci nu din democrație și nici din dragoste pentru popor, intrase drul Lupu în legaturi cu cei ce alcatuiau „primul soviet revoluționar rus", cu sprijinul cărora avea să se transforme România într'o sucursală a ideilor politice și practicelor sociale dela Moscova.

Deatunci simpatiile pentru politica lui Lenin l'a părăsit pe drul Lupu. Activitatea sa ca ministru de interne în guvernul Vaida a fost fatală acestui guvern, dar devenea fatală pentru țară dacă se continua. Activitatea sa de opoziție deasemeni tradează aceleași necurmate legături ascunse în haina democrației și în cămașa țărănistă a naivului doma Mihalache. Dar farsa nu poate să prindă prea mult, iar gândurile și intențiile dlui Lupu nu pot rămâne mult timp ascunse; trecutul le trădează.

A. R. Gus.

INUTILITATEA INTRIGILOR

Vorbăriilor opoziției unite li se opun categoric realizările guvernului.

In jurul guvernului, înscenările o poziției abundă. Se încearcă să se convingă opinia publică de pretutindeni că ceea ce s'a făcut n'are nici-o însemnătate, și că că ceea ce se va face se face în zădar. Ridicolul acestei acțiuni culminează când se încearcă a se orbi opinia publică asupra realizărilor de până acum. Minciunile grosolane sufăr zi de zi desmințirea faptelor, cu toate acestea opoziția-unită să facă scandal nu cedează.

Opera legislativă a Parlamentului și realizările guvernului pentru refacerea orânduielilor interne, nu se pot desființa printr'un singur decret fără valoare al ridicolului domn Mihalache, și nici nu se pot nega cu grosolane invențiuni de reuniere sau retragere a guvernului. Când partidul liberal a fost solicitat să ia conducerea treburiior țării; aduse la dezastru de nefasta guvernare a d-lui Vaida și de guvernarea de tristă memorie a generalului Averescu, conducătorii acestui partid au înțeles toată greutatea sacrificiului ce li se cerea, și au înțeles să-l primească necondiționat pentrucă țara o voia. Dar primind greaua sarcină a guvernării în asemenea condiții, partidul liberal a înțeles și înțelege să se achite în întregime de toată sarcina ce și-a luat. Refacerea și normalizarea vieții noastre interne cere stăruință, pricepere și continuitate. A pretinde că actualul guvern ar putea să-și părăsească opera la jumătatea realizărilor, pentru simplul motiv că d-lor Maniu și Mihalache li s'a urât în opoziție sau că d-nii Lupu și Stere nu mai pot rezista presiunilor din „țara luminei de la răsărit", este și absurd și prostesc.

In cele 15 luni de guvernare cu toate agitațiile partidului național și partidului țărănist, actualul guvern a înfăptuit consolidarea dato rici flotante agravată de nepricepera colaboratorilor d-lui Vaida și abuzurile guvernării averescane; s'a aplicat reforma agrară pretutindeni curmând un motiv de speculațiuni electorale partidelor național și țărănist cari voiau perpetuarea acestui motiv la infinit în dauna țăranilor; s'a înfăptuit reforma financiară și s'a echilibrat veniturile într'un Buget constant; s'a întocmit și votat Constituția, punându-se capăt unei neiertate stări de provizorat și s'au întocmit proectele de legi necesare consolidării naționale.

Acestea sunt faptele; și ele se opun categoric tuturor încercărilor de mistificare a opiniei publice. Opoziția celor două partide să dea fapte și nu vorbe. De vorbe e sătulă țara, care așteaptă cu încredere continuarea operei începută de guvernul actual. Se așteaptă votarea statutului funcționarilor, acum în discuția senatului; legea pentru reglementarea importului și a consumului intern menită să aducă o simțitoare ieftenire a traiului și care s'a depus pe biroul Camerii; legea interpretativă a chiriilor, care e deasemeni la Cameră, menită să completeze și să desăvârșească prima lege; se lucrează la crearea creditului industrial, care va aduce reale posibilități de progres industriei naționale. Apoi vor urma în ordine în discuția Corpurilor Legiuitoare reforma administrativă; codul muncii; legea prin care pădurile se vor da în folosința țăranilor; legea presei; unificarea judecătorească, reforma școlară și bisericească; reforma electorală.

Cu o astfel de muncă, oricâte încercări ar face opoziția și oricâte intrigi ar scorni, guvernul nu se poate clinti.

Minciunile „Patriei"

— Subvenția „Astrei" —

In numărul său din urmă monitorul d-lui Maniu și Vaida, se pretează în pagina primă la o nouă și perfidă minciună, acuzând Guvernul că ar fi redus subvenția „Astrei" la 50.000 lei.

Ori cine va lua în mână Bugetul Ministerului de Insrucție va putea citi la pagina 101, că „pentru sprijinirea și răspândirea culturii românești din Transilvania" s'a fixat suma de 1 milion lei, din care o sută de mii sunt destinate pentru cultura din Bihorul întunecat.

Evident, că partea cea mai mare din subvenția de 1 milion revine „Astrei", ca cel mai vechiu și mai puternic așezământ de cultură din Ardeal.

Și pentru a dovedi și mai lămpede rea credința fără margini a „Patriei", ținem să spunem cititorilor, că tocmai zilele trecute d-l ministru Angelescu a iscălit — în prezența mai multor deputați — o ordonanță de plată de 150.000 (unasutăcinci zeci mii) Lei, pe care a predat-o secretarului „Astrei" d-lui I. Georgescu, declarându-i că stă la dispoziția „Astrei" cu noui ajutoare din suma bugetară rezervată culturii Transilvaniei.

Acestea fiind faptele, nu putem decât să înfierăm din nou procedeele nerușinate ale „Patriei", de-a minți opinia publică cu bună știință întru servirea unor meschine scopuri de partid.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Luni: Bajadera. 22-a oară. Prețuri obicinuite. Abonament șters. Cu Kolbay, Virág, Neményi, Berky, Seria biletelor 392.

Marți: Halta finală. (Premieră. Inceputul la orele 8. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră 52. Seria biletelor 393.)

Mercuri: Halta finală. (A 2-oara. Inceputul la orele 8. Prețuri obicinuite. Abonament de zi 131. B. Seria biletelor 394.)

Joi: Rigoletto. (Ca oaspe Elisabeta Sándor. Prețuri ridicate. Abonament șters. Inceputul la oarele 8. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid. Seria biletelor 395.)

Vineri: Romeo și Julia. Ca oaspe D-na Elena Nagy. Prețuri obicinuite. Inceputul la oaorele 8. Abonament de zi 132. C. Seria biletelor 396.)

Sâmbătă: Bohema. (Ca oaspeți: Elisabeta Erzsi și Carol Burian. Prețuri ridicate. Abonament șters. La ridicarea cortinei ușile se închid. Inceputul la oarele 8. Seria biletelor 397.)

Duminecă matineu: Contele de Luxenburg. (Prețuri reduse. Seria biletelor 398.)

Duminecă seară: Mazurca albastră (a 10 oara. Prețuri obicinuite. Abonament de zi 133. A. Seria biletelor 399.)

Duminecă noaptea: Marama haiducului. (Prețuri obicinuite. Seria biletelor 400.)

Luni, matineu: Cenușotca. Prețuri reduse. Seria biletelor 401.)

Luni, seara: Bajadera, (a 23. Prețuri de Premieră. Abonament șters. Kolbay, Réthely, Neményi, Berky. Seria biletelor 402.)

◆ INFORMAŢII ◆

— Ziarul „Patria" a publicat caşi gazeta noastră comunicatul Rectoratului Universităţii cu privire la deciziunele luate în adunarea profesorilor ţinută la 2 Mai.

Dar, de rea credinţă ca totdeauna, ziarul partidului naţional nu s'a crezut dator să recunoască minciunile debitate în legătură cu această adunare.

Ţinem să relevăm acest fapt care constitue încă o dovadă despre onestitatea foii partidului naţional.

— Distribuirea apei. Primăria oraşului Cluj ne roagă să aducem la cunoştinţă publicului că din cauza insuficienţei debitului de apă, precum şi din cauza reparării conductelor, cu începere dela 12 Mai a. c. apa se va servi populaţiei în felul următor: Dela ora 6—9 a. m. se va da apă întregului oraş cu presiune mică adică pentru parter. Dela ora 9 a. m. până la 10 şi 30 a. m. se va da apă numai cartierelor III. şi IV. dela 10 şi 30 până la 12 m. Cartierul I. şi II. având apă în ambele casuri presiunea necesară de 18—20 m., adică pentru toate etajele.

12—3 p, m. va avea iarăşi întreg oraşul apă cu presiune mică urmând iarăşi ca dela 3—4 şi jum. cartierul III. şi IV., iar dela 4 şi jum. până la 6 p. m. cartierul I. şi II. să aibă apă cu presiune mare. Dela 6— p. m. se va da apă pentru întreg oraşul cu presiune mică.

Actualmente se lucrează la instalarea unui motor la Uzina de apă spre a se avea presiune mare pentru toată ziua.

— Sărbătorirea eroului necunoscut. In vederea serbărilor cari vor avea loc cu ocazia aducerei dela Mărăşeşti şi înmormântarea ostaşului necunoscut, ministerul instrucţiunii a dispus următoarele:

1. Cursurile vor fi suspendate în zilele de 15, 16 şi 17 Mai;
2. In ziua de 15 Mai şcoalele vor fi înşirate pe tot parcursul cortegiului, după indicaţiunile dlui inspector general P. Marinescu;
3. Miercuri 16 Mai şcoalele vor merge în pelerinaj la catafalcul ostaşului necunoscut la biserica Mihai-Vodă, spre a depune cununi de flori.
4. Joi 17 Mai şcoalele vor urma cortegiul la Parcul Carol unde va avea loc înhumarea eroului necunoscut.

— Improprietărirea în Sălaj. Săptămâna trecută s'a început împărţirea pământului şi în comuna Guruslău, lângă Jibău. A fost mare sărbătoare. A fost de faţă o mulţime de oaspeţi aleşi în frunte cu prefectul judeţului.

— Deschiderea băilor dela Zăuan. Duminecă 13 Mai a avut loc deschiderea băilor dela Zăuan. Băile sunt în mâini româneşti. Deschiderea s'a făcut printr'o frumoasă serbare la care au luat parte toţi oamenii aleşi din judeţ şi din vecinătate.

— Bibliografie. A apărut No. 7—8, Aprilie-Mai 1923, al revistei „Culisele" cu un bogat material artistic, literar şi informativ. Preţul 10 lei.

— Activitatea Soc. Principele Mircea. Miercuri 16 Maiu a. c. se va rula la Cinematograful „Universităţii" un film despre activitatea Soc. Principele Mircea. Publicul este călduros invitat să asiste pentru a se convinge de frumoasa operă îndeplinită de această Societate şi a-i da tot sprijinul pe viitor. Sediul Soc. Principele Mircea în Cluj este Str. Eminescu 13 şi până acum poseda două leagăne, unul la Fabrica de Tutun şi unul în satul Mănăştur, care se pot vizita în orice zi de lucru.

*

— Mercuri 16 Maiu a. c. în sala de conferinţe a Bibliotecii, Str. Miko 2, la ora 6 p. m. va avea la adunarea generală a Soc. Principele Mircea, contrul Cluj.

La ordinea de zi sunt următoarele chestiuni:

1. Darea de seamă a activităţii şi situaţiei financiară.
2. Complectarea Comitetului.
3. Eventuale propuneri şi înscrierea de membrii noui.

*

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— Noi tribunale înfiinţate în Ardeal. La 20 Maiu a. c. vor începe să funcţioneze nouile Tribunale înfiinţate în judeţele Treiscaune şi Ciuc cu reşedinţele în oraşele Sf. Gheorghe şi Mercurea Ciucului.

Domnul Ion Th. Florescu, ministrul justiţiei, a cerut ca în timp de zece zile cel mult să fie gata toate preparativele pentru înfiinţarea acestor două noui tribunale, care pentru Braşov şi pentru cele două judeţe au o importanţă capitală întrucât decongestionează de lucrări Tribunalul Braşov şi înlesnesc tranşarea afacerilor judecătoreşti în celelalte două judeţe.

*

Caramelele

Kandia

(lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune şi se găsesc pretutindeni. 2778—3.

— Vizitaţiunile canonice ale I. P. S. episcop dr. Iuliu Hossu în Sălaj. I. P. S. episcopul Hossu şi vara aceasta va veni în Sălaj. Programul vizitaţiunei este acesta: Vizitaţia se va începe cu parohia Aghireş şi filia Fetindia din tractul Bredului, la 17 Iunie c. Se vor vizita apoi parochiile de subt Meseş, tractul Crasnei şi al Vălcăului.

*

Cumpăr haine vechi bărbăteşti cu preţ ridicat, Cluj, Strada Minorită 4. In fundul curţii, stânga. 2781. **Adolf Iacob.**

Nevoile Clujului

Criza de locuinţe. Aprovizionarea oraşului. Insuficienţele uzinei electrice. Măsurile luate de autorităţi

Prin venirea d-lui Utalea în fruntea gospodăriei oraşului nostru, se crede că datorită puterii de muncă şi energiei de care d-sa a dat dovadă în tot timpul cât a fost Subprefect al judeţului Cojocna, Clujul va ajunge în curând îndestulat cu de toate.

In ceiace priveşte aprovizionarea cu alimente cu lemne etc d-l Utalea cu preţosul concurs al d-lui Ştefănescu, prefectul judeţului a luat o serie de măsuri foarte potrivite asigurând Clujul atât în ceiace priveşte aprovizionarea cu făină cât şi cu lemne.

Atât primarul-eât şi prefectul au convocat în diferite rânduri pe morari şi brutari şi pe conducătorii depozitelor de lemne, s'a consfătuit cu ei şi sunt pe cale să încheie cât de curând contractele asigurătoare.

In ceia ce priveşte criza de locuinţe autorităţile locale de comun acord cu oficiul şi cu comisia de cartiruire au hotărât facerea unui nou şi riguros control al tuturor caselor şi al tuturor locuitorilor din Cluj.

Locuinţele ocupate fără îndeplinirea formelor legale vor fi imediat evacuate şi puse la dispoziţia funcţionarilor publici.

Acei dintre locuitorii Clujului care vor fi găsiţi că locuesc în Cluj fără ca prezenţa lor în Cluj să fie indispensabilă, vor fi imediat evacuaţi din camerile în care locuesc — şi vor fi trimişi în localitatea de unde au venit.

*

In ceiace priveşte uzina electrică, se ştie că s'a hotărât augmentarea şi repararea uzinei pentru a putea satisface toate necesităţile oraşului.

Majoritatea cartierelor de pe la periferiile oraşului stau azi în întuneric din cauza insuficienţei Uzinei electrice şi din cauza lipsei firelor electrice.

Printre aceste cartiere remarcăm cartierul din jurul străzei Tokoly (pe Felegvar). — Aci se află şi depozitul de muniţii al corpului 6 de armată.

Locuitorii din acest cartier au cerut în diferite rânduri Primăriei să instaleze lumina electrică pe străzile acestui cartier dar până acum n'a făcut nimic.

Adunarea generală a Sfatului negustoresc

Alegerea noului Comitet. Dl Dr Evian, directorul băncii generale a fost ales preşedinte. Congresul general al negustorilor din întreaga ţară. Fuzionarea Reuniunei comercianţilor şi industriaşilor români cu Sfatul negust.

După cum am anunţat la timp, eri dimineaţă la ora 10 a avut loc în localul „Sfatului negustorec" adunarea generală a comercianţilor. Au luat parte la această adunare un mare număr de comercianţi. Din partea Centralei Sfatului negustoresc din Bucureşti — au luat parte dnii: Toma-Dobrescu Constantin şi Mihelsohn.

Adunarea a fost presidată de d-l Toma-Dobrescu.

După cuvântarea de deschidere a adunărei rostită de d-l Dobrescu a urmat cetirea raportului de gestiune a vechiului comitet, raport care a fost aprobat de adunare.

Vechiul comitet după descărcarea primită asupra raportului de gestiune şi-a înaintat demisia.

Procedându-se la noile alegeri s'a obţinut următorul rezultat.

D-l Evian directorul Băncei generale a Ţărei româneşti a fost ales ca preşedinte al Sfatului cu unanimitate de voturi.

In comitet au fost aleşi 10 români şi 10 reprezentanţi ai minorităţilor Românii aleşi sunt următorii: Ionel Aldica, Aurel Decei, Florea, Anca, Iliescu, Crăciun, Romanovici, Petre Pop, Anton Pop şi Iliescu.

Un fapt de o deosebită importanţă care s'a produs eri la adunarea generală a comercianţilor a fost fuzionalea Reuniunei comercianţilor şi meseriaşilor români cu Sfatul negustoresc.

După terminarea alegerilor s'a luat în discuţie chestiunea unui congres la care să ia parte comercianţii din întreaga ţară.

S'a hotărât ţinerea unui asemenea congres în care punctul principal de discuţie să fie libertatea comerţului şi desfiinţarea legei contra speculei.

După terminarea ordinei de zi a adunarei Dl Evian noul preşedinte al Sfatului, mulţumeşte adunărei pentru încrederea ce i-a acordat şi promite muncă şi devotament pentru progresarea comerţului în Ardeal.

La ora 1 adunarea ia sfârşit.

A urmat un banchet în sala cea mare a Sfatului la care au luat parte toţi comercianţii prezenţi.

Astăzi delegaţia centralei Sfatului a plecat la Timişoara pentru a face fuziunea între Statul negustoresc de acolo şi „Loydul" un mare organ negustoresc din Timişoara.

Instalarea noului Primar al Clujului

Festivitatea dela Primărie. Cuvântările dlor Dr. Moga din partea consiliului Oraşului. Alex. Stefănescu, prefectul judeţului, şi dr. Utalea noul Primar.

Sâmbătă dimineaţa, după cum am anunţat la timp a sosit la Prefectura judeţului decretul de numire al domnului Utalea fost subprefect al judeţului Cojocna, ca primar al oraşului Cluj.

Consiliul oraşului luând cunoştinţă de aceasta s'a convocat într'o şedinţă extraordinară care a delegat pe domnii consilieri Moga şi Crainic să se prezinte domnului Utalea spre a-l învita la Primărie unde după prânz la ora 5 urma să aibă loc instalarea noului Primar. Ministerul de interne a delegat pe domnul Ştefănescu inspector general adtiv şi prefectul judeţului Cojocna cu executarea decretului de numire a domnului Utalea.

Festivitatea de instalare în post a noului primar a avut loc Sâmbătă la ora 5 în localul Primăriei şi în prezenţa domnilor Alex. Ştefănescu, Aurel Moga, Consilierii oraşului şi funcţionarii Primăriei.

Cuvântarea dlui dr. Aurel Moga

Cel dintâi ia cuvântul dl Consilier A. Moga care condusese primărie dela demisionarea dlui Pop. Domnia sa urează, în numele consiliului oraşului şi funcţionarilor Primăriei, bun venit dlui Utalea.

„Cunoscând activitatea atât de rodnică, pe teren administrativ a dlui Utalea, spune dl Moga, ca subprefect al jud. Cojocna am constatat că numirea dsale ca primar al Clujului nu e numai potrivita ci şi norocoasă.

Dl Moga aduce cuvinte de mulţumire guvernului dlui Prerect şi celorlalţi factori şi cetăţeni distinşi ai acestui oraş care au recomandat şi au susţinut numirea dlui Utalea ca primar al Clujului.

Oratorul încheie dorind viaţă lungă şi spor muncă dlui Utalea, în funcţia nouă pe care o ocupă.

Dă citire decretului de numire şi urează dlui Utalea în numele guvernului spor la muncă.

Dl Utalea noul primar luând cuvântul aduce omagii de recunoştinţă M. Sale Regelui şi Suveranului pentru încrederea ce i-au arătat şi promite muncă şi devotament pentru a satisface toate necesităţile oraşului în fruntea căruia a fost pus.

Invită pe funcţionari să-i dea tot sprijinul pentru resolvarea problemelor ce i se impun în administraţia acestui oraş.

După terminarea cuvântărilor dl Aurel Moga procedează la prezentarea tuturor funcţionarilor primăriei cari erau de faţă, dlui Utalea.

Festivitatea a luat sfârşit la ora 7 seara.

In numele consiliului oraşului dl Aurel Moga asigură pe dl Utalea de toată încrederea şi devotamentul funcţionarilor primăriei.

Dl Alex. Ştefănescu, prefectul delegat al judeţului, luând cuvântul arată marile merite administrative ale dlui Utalea dovedite cu prisosinţă ca subprefect al jud. Cojocna. Chestiunile de gospodărie ale oraşului Cluj au găsit în dl Utalea un om care va şti să le rezolve în mod fericit datorită priceperei şi experienţei sale în această direcţie. Dl Prefect Stefănescu aduce apoi mulţumiri dlui Aurel Moga care în tot timpul cât a condus primăria oraşului Cluj a dat cele mai strălucite dovezi de conştiinciozitate şi pricepere în administrarea oraşului nostru.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 97 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 5
2725

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Principele Carol comandant al Vânătorilor de munte.

Principele Carol a fost numit general de divizie comandant al Vânătorilor de munte și inspector al aeronauticei.

•

Eri fiind la Atheneu comemorarea scriitorilor morți în războiu, președintele Dragomirescu a amânat ședința întrucât asistau numai 31 persoane.

Noul regulament universitar

Monitorul Oficial publică noul regulament universitar. In primul capitol prevede că fiecare student este obligat ca la înscriere să semneze o declarație prin care se obligă a păstra ordinea respectând totodată toate regulamentele și dispozițiunile luate de autoritățile școlare. In noul regulament se prevede sancțiuni dela admonestare la excludere din toate universitățile. Apoi reglementează asociațiile studențești care sunt permise numai cu aprobarea rectorului, putând fi pe facultăți cu scop cultural pe județe, pe regiuni sau sportive. Senatul va controla activitatea putându-le disolva la abatere.

•

Sâmbăta seara 20 soldați întâlnind la șosea o fată în vârstă de 16 ani în soțită de un tânăr au isgonit pe însoțitor și au violat apoi toți pe fată. Apoi au fugit. Victima a nebunit.

Conferința dlui Geza Kiss la Institutul Social Român.

Eri la Institutul Social Român dela fundația Carol a vorbit Geza Kiss, deputatul ungur din Ardeal, despre ideile și tendințele minorităților ungare arătând că partidul național maghiar existent în Ardeal nu reprezintă vederile întregei minorități maghiare, întru cât este un partid reacționar influențat de Budapesta, iar ungurii din Ardeal doresc unirea în armonie cu statul român asigurându-se drepturile dela Alba-Iulia precum și protecția economică și culturală.

Adunarea Uniunei industriașilor.

Eri au avut loc Adunarea generală a Uniunei industriașilor. Oratorii au cerut guvernului să grăbească depunerea proiectului de lege a creditului industrial care va aduce reale foloase industriei. Fostul ministru Groza a vorbit despre situația industriei din Ardeal. Cere guvernului sprijinirea industriei naționale. Adunarea a votat o moțiune în acest sens.

EXTERNE

Anglia și propunerile germane

Guvernul francez a primit comunicarea răspunsului Angliei și Italiei la nota germană. Le Temsp este informat că răspunsul britanic califică insuficiente propunerile germane, sfătuind Reichul să formuleze noi propuneri.

Spioni germani condamnați la moarte

Paris — Tribunalul francez din Dusseldorf a condamnat 4 persoane la moarte acuzate fiind de spionaj.

Represalii contra supușilor greci din Bulgaria

Sofia — Consiliul de miniștri a decis că în cazul când persecuțiunile grecești din Tracia vor continua să fie internați toți supuși greci domiciliați în Bulgaria, iar averile să fie confiscate.

Arestarea macedonenilor din Bulgaria

Sofia. — Caranjulof, fost procuror general la casație și președintele emigranților bulgari, generalul Jostof, fost șetul justiției militare și alte multe personalități de origine macedoneană au fost arestați și depuși în închisoarea Sliveni. Toate temnițele sunt pline de fruntași macedoneni.

Elevii Școalei de marină română vizitează porturile grecești

Atena — Vasul-școală Principesa Maria având pe bord 200 cadeți și pe comandantul Școalei navale din Constanța a sosit la Pyreu de unde va vizita porturile grecești.

După asasinarea lui Worowsky noul delegat rus

Lausanne. In locul lui Worowsky a fost însărcinat deocamdată contele Batovszky. Secretarul Ahres a fost expulzat din Elveția în urma învinuirilor aduse de autoritățile elvețiene.

Starea de asediu în Elveția

Lausanne. Partidul comunist elvețian căutând să exploateze în scop de propagandă politică atentatul contra lui Worowsky, în cantonul Waud s'a declarat starea de asediu.

Conflictul anglo-rus

Londra. Se anunță că guvernul sovietic a hotărît trimiterea lui Krassin la Londra pentru a aplana conflictul anglo-rus sau retragerea misiunei sovietice din Anglia.

Guvernul sovietic consideră că guvernul englez este răspunzător de ruperea legăturilor anglo-ruse.

Guvernul sovietic este dispus să libereze echipajul vasului de pescari a cărui arestare provocase o nota ultimativă engleză către Rusia.

Represalii rusești pentru asasinarea lui Vorovszky

Berlin — Se anunță din Moscova că guvernul sovietic este hotărât să răspunză la asasinarea lui Vorovszky cu represalii anulând concesiunile elvețiene din Rusia.

Chestiunea teatrelor maghiare din Ardeal

O mistificare. Se protestează împotriva înființării de teatre românești în Ardeal.

O conferință convocată la ministerul Cultelor și Artelor, a luat de curând în discuție posibilitățile de reorganizare a teatrului românesc din nouile provinei.

Știrea a fost primită de cercurile românești dela noi cu o deosebită mulțumire. In sfârșit, după cinci ani de încercări sterile, în care timp am avut mereu, pentru prosperarea unor teatre străine, un inspectorat special, vom ajunge să avem cel puțin câteva teatre românești în Ardeal în afară de cel din Cluj. După știrea pe care am înregistrat-o săptămâna trecută, se plănuește înființarea a patru teatre române ti în Ardeal.

Dupăcum am arătat însă, teatrele maghiare de aici și conducătorii lor nu văd cu ochi buni acest avânt al teatrului românesc.

De aceste protestări însă ne-am mai ocupat. De data aceasta — reamintind că congresul artiștilor maghiari ținut săptămâna trecută la Cluj a sugerat un protest de acestea în baza unei mistificații a dlui dr. Ianovics, — ținem să dăm un răspuns unui confrate maghiar. „Keleti Ujság" a consacrat ieri două rânduri într'un reportaj în chestiunea aceasta, mistificării pe care am demascat-o Vineri. „Keleti Ujság" în loc să spună, că d. dr. Ianovics directorul teatrului maghiar din Cluj a mistificat spusele noastre din numărul de Miercuri seara, spune în cele două rânduri, că știrea despre reducerea numărului teatrelor maghiare — ar fi chiar după ziarul nostru — o mistificare.

Cum vedem, s'a căutat o abilă evasiune, care însă nu a reușit, oricât a fost ascunsă în două rânduri rătăcite în cuprinsul unui articol.

Pentrucă s'a ajuns aci, să punem la punct un lucru. In reportajul nostru de Miercuri am arătat în liniamente generale reorganizarea teatrelor din Ardeal. N'am spus un cuvânt despre reducerea teatrelor maghiare, și dacă totuș s'a căutat să se mistifice, s'a făcut dintr'o speculație pe care am mai observat-o la concetățenii noștrii.

S'a căutat anume, să se arate — citându-se ziarul nostru — că teatrele maghiare sunt în primejdie. Apoi tot după ziarul nostru! — că primejdia nu există, întrucât știrea ar fi o mistificare.

In acest fel s'a căutat să angajeze ministerul, tocmai atunci, când se elaborează proiectul reorganizării în chestiune. Ar fi adică un fel de șantaj. Dar nu despre aceasta voiam să vorbim, cu toate că — pentruca șantajul să fie deplin — ziarele maghiare au publicat niște declarații ale domnului Emil Isac, cari angajează ministerul artelor.

Ceeace ne preocupă este situația actuală a teatrelor maghiare. Este deoparte situația lor materială, de altă parte situația lor în statul român.

Despre întâia s'a mai vorbit în acestea coloane. Majoritatea teatrelor ungurești au ajuns pe marginea prăpastiei și au recurs — pentru a ajunge la bani — la reprezentații „de noapte", „numai pentru oameni în vârstă", sau să introducă reprezentații de cinematograf, sau să propună primăriei impozite speciale, suportate și de români! Toate trei cazurile sunt cunoscute: reprezentațiile după 11 noaptea la Cluj, cinemotograful teatrului maghiar dela Arad, impozitul teatrului iredentist dela Oradea.

Ceace însă nu se prea ia în seamă, este, că prin aceste uneltiri se caută frustarea elementului românesc.

Alegerea dela Baroul advocaților din Cluj

Incă de acum 3—4 săptămâni în rândurile advocaților clujeni domnește o vie agitație în vederea alegerei noului comitet al baroului din Cluj.

Advocații clujeni s'au împărțit în mai multe tabere. Advocații membrii ai partidului național făceau intensă propagandă de susținere a candidaturei d-lui Aurel Isac; majoritatea advocaților români își îndreptau privirile asupra d-lui Dr. Valeriu Roman; în sfârșit un alt grup compus mai mult din advocați unguri și evrei susțineau pe d-l Dr. Dionisie Pop.

Alegerile au avut loc eri, începând la orele 11 dimineața și coutinuând fără întrerupere până la ora 1 p. m., când s'au suspendat pentru a se relua la orele 5.

Pela orele 9, d-l Dr. Aurel Isac era cu desăvârșire scos din luptă. Candidații cari rămaseseră pe teren erau d-nii Dionisie Pop si Valer Roman.

La orele 10 și jum., terminându-se votarea s'a procedat la despuierea scrutinului.

Rezultatul votului a fost următorul:

D-l Dr. Valeriu Roman 61 voturi,

D-l Dr. Dionisie Pop 56 voturi,

D-l Dr. Aurel Isac 34 voturi.

S'a declarat balotaj între d-nii Roman și Dionisie Pop.

După cât am putut afla se crede că toate voturile date d-lui Aurel Isac se vor trece d-lui Roman la alegerea pentru balotaj, care va avea loc Duminecă 20 Mai.

Reușita d-lui Dr. Roman este sigură.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 5-65.
Lloyd 1359 2361

Ştiri din Banat

Un punct de trecere pentru contrabandişti

TIMIŞOARA. — Zilnic organele noastre poliţieneşti şi de siguranţă a statului au de arestat indivizi trecuţi la noi în mod clandestin şi care îşi fac existenţa —o existenţă excelentă — din contrabandă. La interogator, ei declară numai de cât : „Am trecut „neobservaţi“ pe la Cienadul Mare.“

Contrabandiştii duc prin acest punct, în Ungaria, sute şi mii de găşte, raţe găini, trecându-le uneori, după cât suntem informaţi, pe drumul mare, cu trăsura, ca ori ce târgoveţ cinstit. In schimbul a cestor bunătăţi, contrabandiştii aduc în ţară doar ţigarete cu foiţa fină, dar umplute cu tutun de cea mai proastă calitate.

Mănăstirea dela Radna a ars în întregime

Se cunosc împrejurările în care a luat foc mănăstirea dela Maria Radna. Ultimele ştiri sosite la Timişoara arată că mănăstirea a fost distrusă complect, focul fiind favorizat foarte mult de căldura a proape topicală, care domneşte de câteva săptămâni pe la noi. Cu prilejul lucrărilor de salvare a căzut în foc pompierul voluntar Ion Sic, dispariţia lui nici nu fusese ob servată în toiul lucrărilor şi nu l'au găsit decât în urmă, carbonificat şi de nerecunoscut.

Iarăşi o grevă

In localitatea Nándorhegy din Caraş-Severin au declarat grevă circa 1000 muncitori dela uzinele statului. Cauza pare fi că muncitori nu şi-ar fi primit plata, nici îmbrăcămintea ce, în baza contractului colectiv, trebuiau să o primească şi nici alimentele pe care tot întreprinderea era datoare să le furnizeze.

Cronica sportivă

— Rezultatele matchurilor de Duminică —

Cluj

„Aesculap“-„Sparta“ 1:0 (0 0) Este o mare surpriză şi prima lovitură dată echipei „Sparta“ campionatul al doilea.

Universitattea C. F. R 0:0

Hagibor—K. M T. E 4:0 (3:0)

Oradea-Mare

Tőrekvés—Macobea 2 1 (1.0)

Bihorul—N. S. C. 0;0

Satu-Mare

Junior reprezentativ Satu-Mare contra Junior reprez. Oradea; 2 0 (1.0)

Tg.-Mureş

C. F. R. Mureş—Victoria Cluj: 3:1 (1 0)

Victoria a stat cu multă rezervă, fiindcă a trimes o altă echipă la Turda unde a jucat cu T. S. C. cu rezultatul 1:1 (0.0)

Braşov

Braşovia—A. T. V. (Sibiu) 3:0 (1:0)

Sibiu

N. S. E.—B. M. T. E. (Braşovia) 3:0 (1.0)

Arad

Gloria C. F. P.—Olimpia 1:0 (1.0)

A. T. E.—V. S. C. 0.0

Petroşani

C. A. M. P—T. M. T. E. (Timişoara) 4:0 (2:0)

Alud

K. A. C.—N. P. K. 3.0 (2:0

Totodată a fost în Alud primul concurs atletic al sezonuiui la care au fost câteva rezultate surprinzătoare şi a rost depăşit recordul la sariturile cu prăjina.

Budapesta

Vaşas—U. T. E. 2:0 (0:1)

M. T. K.—M. A. C. 3:1 (1:0)

Zuglo III kerület 4:1 (2:1)

V. A. C.—M. A. F. C. 3 0 (0 0)

F. T C. B. T. C. 3:3

Tőrekvés—K. A C. 1:1

2372 Radio 2814

Cele mai frumoase bune şi eftine

ghete albe de pânză

se găsesc numai la

„BATA“

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

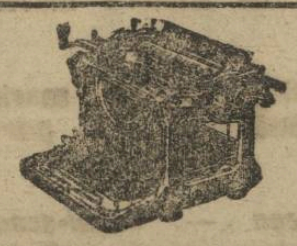

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereţi ofert.

Librarii

cine se ocupă cu vânzarea cărţiilor româneşti se avize adresa lor la Cluj, Căsuţa Postală 127.

Radio 2287 2791

Corespondenţa comercială română de prof. Dr. Voina. Lei 36— la Librăria LEPAGE, Cluj. 2744-1

La Cafeneaua Metropol

se vor relua în fiecare săptămână de 4 ori, concertele orchestrii de la „Opera română“ sub conducerea maestrului FRITZ THALER.

Seratele de tombola se continuă regulat în fiecare Marţi şi Joi. 2768

RAGLANE

Watterproof. Costume la moda La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii

2653

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

Ministerul Sănătăţii Publice al Muncii şi Ocrotirilor Sociale Direcţiunea I a regională a ocrotirilor sociale Cluj.

No. 1387—1923.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală că, pentru procurarea materialelor şi combustibilului necesar Direcţiunei I-a Regională a Ocrotirilor Sociale Cluj, se vor ţine conform legii contabilităţii, licitaţiuni publice, cu oferte închise şi sigilate, în localul Dir. I a Reg. a Ocrot. Sociale, Calea Victoriei Nr. 27, după cum urmează:

La 13 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea combustibilului.

La 14 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea pânzaturilor.

La 15 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea îmbrăcămintelor.

La 16 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea încălţămintelor.

Licitaţiunile se vor ţine în conformitate cu dispoziţiunile Art. 72—83 din legea contabilităţii publice.

Condiţiunile, caietele de sarcini şi modelele, sunt la dispoziţia domnilor concurenţi cu începere dela 21 Maiu 1923, în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a. m., la serviciul Economatului din Direcţiunea I-a Regională a Ocrotirilor Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Cluj, la 12 Maiu 1923.

Director Regional, Dr. GANE. 2792 Şeful Economatului, Indiscifrabil.

Concurs

Cooperativa „Sănziana“ din Hunedoara publică pentru întregirea postului de **conducător** al prăvăliei sale.

Reflectanţii, dela cari se recere, se documenteze că au praxă în afacerile comerciale şi sunt apţi pentru conducerea prăvăliei de coloniale manufactură, fierărie, cereale etc. — posede o garanţă materială în bani ori efecte pe timpul serviciului, — îşi vor înainta oferturile până la 31 Maiu a. c. preşedintelui Dr. Desideriu Fülepp Hunedoara.

Retribuţiunile după învoială.

2790 Consiliul de Administraţie a Cooperativei „Sănzina“.

„ASOCIATIUNEA“

pentru Literatura şi Cultura Poporului Român Secţia Cluj

SERBARE

In ziua Eroilor: Joi, 17 Mai orele 5 d. a.

IN SALA TEATRULUI NATIONAL

In folosul „Asociaţiunei“.

PROGRAM:

1. Deşteaptă-te Române... cântat de Corul Episcopiei
2. Amintiri din războiu, cuvântare de Dl Prof. Marin Ştefănescu
3. Cântecul Moţului... Dşoara Isac
4. Amintiri din războiu, Dl. Valeriu Pop
5. Doinitorii români... cântec
6. Cu toţii una, poesie de Z. Bârsan, recitată de Dl. Dimitriu
7. Doine... Lya Pop
8. Dulce soare al ţărei mele... Corul Episcopiei

PREŢURI: Loji rangul I 135 lei, Loji rangul II 78 lei, Fotoliu de orchestră 30 lei, Fotoliu rând I—III 24 lei, Fotoliu rând IV—VI 19 lei, Stal I 13 lei, Stal II 10 lei, Stal III 8 lei, Balcon rândul I—II 10 lei, Balcon rândul III—IV 8 lei, Balcon rândul V—VII 6 lei. Calerie numerotată 3 lei.

Bilete la Cassa Teatrului Naţional.

Bandage de Cauciuc

pentru Autocamioane toate dimensiunile 2747-2

Deposit la

Emil Blaga, Cluj

La cerere se trimite preţul curent

Anunț Redio

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Mereu de calitate

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

UN DORMITOR nou, coloare deschisă se vânde cu preț favorabil, Str. Londrei 40, ușa 2.

UN DORMITOR complect impreuna cu ottoman și masă, se află de vânzare cu preț favorabil. Str. Miron Costin 14.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De vânzare

aproape de gară șapte camere parchetate, 2 jugăre grădină și âcareturi gospodărești, ocupabile; grădină cu două camere, ocupabile; casă la marginea orașului 5 camere ocupabile în parte, 110.000·—, o moșie de 11 jugere ⅜, cu locuință 40.000, și alte case încă,

la Dunky, Cluj,
Piața Unirii No. 10.
2581

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 125

Se lucrează în rate lunare

Magazin de păpuși — Speciale — Lucrare pentru teatru

„Hercules"
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Cadouri și lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.

Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.

Aranjamente „Tetra" complecte.

Papuci glace pentru papuși 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeești și pentru păpuși, produse proprii, în prețul toarte solide. Intreprindem ajurări de mașini.

Preț-curent de cărucioare pentru copii 2 lei, sau echivalentul în mărci.

Lloyd 2650

Igiena și frumusețea
Veți avea în totdeauna un ten curat și alb, o pielița moale și fină. Vă veți păstra tinerețea și frumusețea întrebuințând la toaleta D-v. [illegible] cuta

Crème Simon

IN TIMPUL IERNII [illegible] pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787 **Piața Unirii 13.**
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Dactilografe
se caută de urgență la
Banca Centrală, Cluj

Să preferă cele cu cunoștiință de limbi și stenografie. Oferentele să binevoiască a se prezenta din 3—6 Mai a. c. între orele 2—3 și 6—7 strada Regina Maria No. 1. „Secția Personale". 2764

10.000
de globuri de marmură au sosit
la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Sensație! ◆ ***Sensație!***

Despre ce vorbește în Ardeal?

2788 ***Se deschide***

Magazinul „PARISIEN"

la 15 crt. (Marți), Calea Regele Ferdinand 12

Sensație! ◆ ***Sensație!***

Presa engleză despre situația din România

Campaniile defăimătoare. Opera guvernului

Se știe că în unele ziare streine au apărut articole în care se descria cu totul fals situația din România. Campania aceasta întreținută de propaganda maghiară dela Budapesta căreia i-au venit în ajutor și unele ziare de opoziție dela noi cari nu-și înțeleg datoria de gazete românești tinde să creieze țării noastre dificultăți și să submineze creditul statului în streinătate.

Sunt însă ziare streine cari, interesându-se deaproape și din surse serioase, au publicat articole despre situația din România înfățișând-o așa cum este. Aceste articole constituesc cea mai bună și mai autorizată desmințire a campaniei de defăimare dusă împotriva statului nostru.

•

Am reprodus aceste aprecieri ale presei streine serioase și continuăm astăzi reproducând un judicios articol al marei gazete engleze „The Yorkshire Observer":

Subminarea creditului român

„Anumite cercuri interesate sunt stăruitor ocupate cu subminarea creditului român. Nu există mijloc, oricât de reprobabil ar fi, care să nu se încerce în acest scop și este surprinzător cât de ușor aceste încercări găsesc crezare, deși ele ar putea fi recunoscute, la prima vedere, drept cea ce sunt, adică manopere de bursă sau politice.

•

Acum câteva zile am avut o nouă încercare deasemenea natură: Revoluția ar fi izbucnit în România și situația ar fi în general de așa fel, că întregul Balcan ar fi amenințat de a fi cuprins de flacări. Totuși minciuna nu rezistă și ziariștii, cari se află în România din partea presei britanice, au putut să confirme, că aceste povești aiătătoare există numai în închipuirea celor ce le-au inventat.

Luptele politice fiind obișnuite n'au nici o influență

Luptele parlamentare sunt aci, ca și în altă parte, de o intensitate variabilă. Cetățeanul de rând își urmărește ocupațiunea sa zilnică în modul obișnuit.

Țăranul sililor se pregătește să se folosească de actuala temperatură prielnică pentru a împlini prin semănături de primăvară, ceeace a fost împiedicat a semăna toamna, din pricina condițiunilor atmosferice nefavorabile de atunci. Dacă deci de astădată asemenea încercări de mistificare au fost demascate la timp, nu e nici o îndoială că mai curând sau mai târziu se vor răspândi din nou știri defăimătoare pentru România și deaceea nu va fi lipsit de interes pentru aliații noștrii, dacă prevenim asemenea încercări, dând în cele ce urmează o descriere fidelă a împrejurărilor locale.

Nu este în intențiunea noastră de a face aci politică; putem însă accentua, că situațiunea politică a României Mari față de vecinii ce o înconjoară este bine fixată.

România și vecinii săi

Surprize nu sunt de așteptat într'un timp apropiat. Vecinii cari ar nutri dorințe de revanșă sunt prea ocupați cu probleme interne de cea mai mare gravitate, pentru a cugeta măcar la deslănțuirea vre-unui război.

Ungaria de exemplu străbate o teribilă criză economică și financiară. Bulgaria se află în prada unor grele lupte politice și nu e nevoe să menționăm că Rusia are destul de lucru cu restabilirea situației sale interne, complect dezorganizată și distrusă de bolșevism.

România își poate astfel închina toată munca pentru reclădirea și consolidarea poziției sale economice și ea face aceasta cu toată energia și hotărârea.

Situația financiară

Chestiunea bonurilor de tezaur este aranjată. Serviciul cuponului datoriei publice în străinătate este asigurat pentru anii următori. Budgetul Statului prezintă excedente însemnate. Impozitele introduse de curând și suportate de populațiune cu bunăvoință, ne vor permite nu numai de a satisface toate cerințele Statului, cum și pentru a îmbunătăți lucrurile în așa chip, ca echilibrul budgetului să fie asigurat și pe viitor.

Concomitent cu aceasta se urmărește întărirea rezervei metalice pentru bancnotele în circulațiune; astfel cota-parte ce a revenit țărei noastre din lichidarea Băncei Austro-Ungare din Viena, depozitul de aur aflat la Deutsche Reichsbank în Berlin, au fost aduse în țară și adăogate rezervelor de aur ale Băncei Naționale. In sfârșit producțiunea aurului dela minele Statului în Transilvania se adaogă continuu aceleași rezerve. Statul cumpără cu preferință aurul extras și îl varsă Băncei Naționale pentru a mări stocul metalic.

Dacă se ține seamă, că în afară de toată această activitate, de cel puțin 15 luni nu s'au mai tipărit bancnote noi, că în toate ramurile agricole și industriale se lucrează cu bunăvoință și intensitate nu vom putea fi învinuiți de un optimism nefundat, dacă afirmăm cu tărie cerdința în viitorul monedei noastre, care e pe cale a se restabili în scurtă vreme și a relua poziționea stabilă și apreciată, ce o ocupa înaintea războiului printre celelalte monete sănătoase ale Europei".

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Academia Română

și moartea generalului Cristescu

In ședința Academiei Române de Vineri 11 Mai d. vice-președinte Gr. Antipa vorbind despre moartea generalului Cristescu a spus următoarele:

Domnilor Colegi!

Cu adâncă durere vă aduc la cunoștință că în momentul când deschidem ședința noastă, la Biserica-Albă din Capitală se ține serviciul religios pentru înmormântarea generalului Christescu, Șeful Statului Major al Armatei. Moartea sa este un doliu atât al armatei române cât și întregei țări recunoscătoare marelui defunct.

Generalului Christescu i se datorește cea mai mare victorie a armatei române din războiul mondial; căci el este acela care prin marile sale talente de organizator a refăcut armata noastră în Moldova și care a organizat lupta eroică și a pregătit biruința dela Mărășești, provocând nu numai admirația aliaților ci și respectul dușmanului.

Istoria va fi mai dreaptă în aprecierea meritelor exraordinare ale acestui mare general, pe care contimporanii săi din cauza împrejurărilor grele ale războiului nu le-am putut vedea în adevărata lor lumină, spre a le putea pricepe întreaga lor valoare și a-i da la timp cuvenitele satisfacții.

Generalul Cristescu moare în floarea vârstei și în deplină vigoare a puterilor sale, când — după ce a dus la victorie mica armată a vechiului regat — pregătia în taină organizarea noului armate a României Mari, spre a o face demnă de sângele eroilor cari au creat noul nostru Stat național și a-i pregăti un scut de apărare în contra dușmanilor cari-l înconjoară.

Pentru cugetarea românească generalul Christescu este cea mai splendită manifestațiune a geniului românesc, atât ca cugetător cât și ca artist creator în arta și știința strategiei. Incă ca elev al școalei superioare de război din Paris, el era admirația profesorilor săi, a acelor distinși ofițeri cari apoi în războiul mondial s'au ilustrat cu cele mai mari capacități militare ale omenirii.

Pentru poporul nostru, generalul Christescu — fiu de săteau, din județul Argeș, — este cea mai strălucită dovadă de comoara de energie și inteligență care zace în el și care constitue cea mai sigură garanție a viitorului strălucit al acestei națiuni.

Moartea generalului Christescu este un doliu național la care Academia Română participă cu durere și pietate.

Fie-i țărâna ușoară și rămână-i amintirea spre pomina și recunoștința neamului!

Allo! Allo!

Telegramă

A sosit în Cluj la „Sălăgiana" Str. Surdă 19 fostă Kiss-utca o cantitate mare de

VIN

cel mai bun și cel mai ieftin. Costă numai 10 lei Lt.

CIORAPII Lloyd 1473 2547
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.
Prețul 30 Lei.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice. Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 798 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ≑ 8 PAGINI — Joi 17 — Mai 1923

Infrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 160 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Situația din guvern și speranțele opoziției

— O privire generală asupra situației politice —

In jurul „situației politice" discuțiunile devin tot mai stăruitoare, mai pline de amănunte și fantezie. Lipsa de subiecte cauzată de vacanța parlamentară de sărbători, a dat naștere pretinsului conflict dintre ministrul de interne, d-l Artur Văitoianu și d-l Gh. Mârzescu, ministrul muncei al sănătății și al ocrotirilor sociale. Ori toate intrigele născocite n'au dus la nimic.

„Criza" a trebuit să fie desmințită de însăși ziarele cari au anunțat-o și discutat-o, și speculațiunile în jurul situației politice au trebuit să se îndrepte în altă parte.

Deocamdată la cluburi și în presă două chestiuni țin trează atenția generală: remanierea guvernului și noua orientare a opoziției.

Sau, chestiunea remanierii guvernului s'a mai discutat în cercurile politice neautorizate. Nici nu se alcătuise bine actualul guvern și s'a și lansat cea dintâi bombă a remanierii. Partidele de opoziție căutau să se răzbune, stârnind, sau mai just, nădăjduind să stârnească nemulțumiri în sânul partidului liberal.

Din nefericire pentru cei ce o încercau, stratagema n'a reușit. Spiritul de ordine și disciplină al membrilor partidului liberal, dar mai presus de toate patriotismul acestora cari știu să-și înfrâneze ambițiunile și să le subordoneze intereselor generale, s'a dovedit incoruptibil. Opoziția a mai încercat de atunci stratagema aceasta și a ajuns la rezultate identice.

Acelaș lucru se petrece astăzi. Conducătorii partidelor de opoziție autosugestionați de criza de guvern — văzând în această criză singura posibilitate de a sdruncina tăria guvernului agită pe toate fețele chestiunea remanierii. Inainte de deschiderea actualei sesiuni parlamentare, alchimiștii politici ai partidelor de opoziție dădeau ca sigură remanierea guvernului după deschiderea parlamentului. Parlamentul s'a deschis și lucrează cu toți miniștrii la locurile lor; aceeași fabricanți de combinații politice, văzându-se desmințiți categoric de fapte, au amânat remanierea pentru vacanța de vară a parlamentului, și vor continua să o amâne din sesiune în sesiune până la terminarea actualei legislații.

Partidele de opoziție, deoparte partidul takisto-național și partidul țărănist, de alta partidul poporului și partidul progresist, s'au acățat de ideea remanierii guvernului pentrucă văd în ea o slăbiciune a guvernului, și pentrucă își dau seamă că devin prea vizibil ridicole susținând la infinit „apropiata cădere a guvernului" fără ca aceasta să se întâmple. Ori, chiar dacă o remaniere de guvern s'ar produce — ceeace nu poate fi aici cazul — ea nu înseamnă numai decât că guvernul se simte slab. O remaniere înseamnă o reîmprospătare a forțelor la un moment când programul dinainte stabilit cere pentru întreaga lui realizare noui energii și noui inițiative. Așa stând lucrurile e stupid să se vorbească de o remaniere atâta vreme cât programul guvernului se află în prima lui fază.

Conducătorii partidelor de opoziție însă, roși de ambițiuni personale și uri mărunte, sunt incapabili să priceapă mecanismul destul de simplu al acestui raționament.

•

Conjecturile cari se fac cu atâta stăruință în jurul pretinsei „Crize din guvern" și a „remanierii" mai au o explicare. Cele două partide cărdășite în așa zisa opoziție unită au ajuns în stare de faliment politic, și agită chestiunea „crizei" și a remanierii" pentru a îndrepta atenția opiniei publice în altăparte. Până la un punct stratagema a reușit. Opinia publică n'a prins de veste că tovărășia se destramă, decât acum în urmă când a început să se vorbiască de noui tratative între partidul național și partidul țărănist.

Nouile tratative între vechii aliați de scandal și ilegalitate nu se pot explica decât prin faliментul politicei lor de până acum, și n'au de scop decât găsirea unei ieșiri onorabile din nenorocita situație la care au ajuns.

A. R. G.

Ostașul fără nume: simbolul jertfei tuturor

— Cu prilejul ceremoniilor dela Mărășești și București —

Urmând un bun exemplu de aiurea, societatea „Mormintele eroilor" a organizat pioasa ceremonie a reînhumării „soldatului necunoscut". Trei zile, începând de mâine, la Mărășești ca și la București va fi un permanent pelerinaj. Osemintele de ostași căzuți în gloată, anonim, în toiul luptelor de îndârjită apărare a pământului strămoșesc, au fost scoase din groapa comună și duse cu onorurile cuvenite la Mărășești, unde sufletul curat al unui copil, elev al școlii militare din Craiova, el însuși orfan de război, va trebui să se pronunțe pentru cel ce fără nume va întruchipa pe vecie jertfa anonimă a tuturor.

In locurile sfinte ale celei mai cumplite jertfe adusă cauzei noastre naționale, în Mărășeștii de rezistență și glorie, osemintele celor 10 ostași fără nume, vor sta ca supremă mărturie a drepturilor noastre cu mult amar câștigate după secole de grele și amare nedreptățiri. Nouă dintre aceste sfinte moaște anonime vor rămâne acolo, iar cel ales fără nume să simbolizeze pe toți cei ce ca și dânsul fără nume s'au sacrificat întregirii neamului și triumfului dreptății, va lua drumul Capitalei, românilor.

Ceremonia aceasta, la care Regele va veni să urmeze cosciugul unilului soldat este desigur cea mai mișcătoare și mai măreață.

Soldații fără nume sunt toți soldații aceea mărunți cari au pornit chiuind la război, i-au îndurat cu stoicism toate mizeriile, au murit, au degerat și au flămânzit fără murmure, cu gândul la aceeași magică lozincă cu care porniseră: „România Mare".

Prin jertfa lor de toate zilele, prin nesdruncinata lor credință și prin vitejia lor fără seamăn, discretă și anonimă, ca și anonima înfățișare a oaselor purtate astăzi în triumf, această „Românie Mare" s'a înfăptuit, trainică și veșnică. Ceremonia de astăzi este o cucernică aducere aminte pentru generațiile cari vor veni și cari la picioarele mormântului din parcul Carol vor ști să înțeleagă toată intensitatea sacrificiului generației războiului de întregire națională.

Situația României

[illegible]ministrului nostru la Paris, d[illegible]nescu făcută ziarului „Le Temps"

Marele ziar [illegible]ncez „Le Temps" dorind să cunoască în mod exact situațiunea din România, chestiune cu atât mai mult la ordinea zilei, spune „Le Temps", cu cât se cunosc svonurile ciudate cari au circulat în timpul din urmă asupra acestei țări, s'a adresat ministrului nostru la Paris, d-l Victor Antonescu, care a stat mai mult timp la București și s'a înapoiat de curând la Paris.

Rugat de marele ziar parizian ca să pună la punct versiunile false lansate pe seama țării noastre, d-l Victor Antonescu a acordat un interview, făcând o expunere succintă și documentată a stărilor de lucruri din România pe care o reproducem mai jos:

Ecoul svonurilor la care faceți aluzie a ajuns până în România, — și nu numai ecoul acestor svonuri, ci și al alarmei pe care ele au provocat-o în Franța. Și dacă opinia românească a voit să vadă în această solicitudine neliniștită o dovadă de prietenie și de interes din partea publicului francez, ea s'a arătat totuși foarte surprinsă că s'a putut găsi la Paris, în capitala poporului cel mai prieten și mai iubit al țării noastre, câteva ziare cam prea grăbite să primească, de bună credință fără îndoială, dar fără control serios, știri putând să aducă pre judiciu unei națiuni atât de strâns legată de Franța ca poporul român; și aceasta mai cu seamă într'un moment în care el se găsește înhămat cu voinicie la o sarcină foarte grea de refacere și de consolidare internă, operă de interes comun.

România: un stat sănătos

In adevăr România se găsește acum într'o fază foarte importantă a evoluției sale post-belice, și este necesar ca Franța să fie bine informată asupra adevăratei situații a României: nu mai astfel Franța va ști că țara prietenă dela gurile Dunării este o armată credincioasă și în acelaș timp un stat sănătos și plin de viață, care reprezintă realmente o forță sigură, care este solid așezat pe temeliile sale sociale, care muncește și se ridică din ce în ce mai mult.

Or, a cunoaște adevărata situație, înseamnă a ști că în momentul acesta unul din statele cele mai la adăpost de orice amenințare de turburări sociale din Europa este România. Reforma agrară i-a constituit o clasă conservatoare de țărani proprietari din ce în ce mai bogați, lucrându-și pământul cu o grijă pe care nimeni nu o bănuia pentru cei dintâi ani de punere în practică a acestei reforme.

Țăranii vin singuri astăzi să ofere marilor proprietari de la 20.000 la 40.000 lei pentru un heo tar, câtă vreme înainte de războiu prețul lui era de 2000 lei.

Mișcarea funcționarilor. Agitații sterile

La orașe viața este scumpă. Din cauza scumpetei, unii agitatori au voit să profite de nemulțumirile funcționarilor îndemnându-i la grevă. Tentativa lor n'a slujit decât pentru a arăta că sănătatea morală a orașelor este tot atât de tare cași cea de la sate. Imensa majoritate a funcționarilor n'a luat parte la grevă: serviciile publice poșta, căile ferate, ministerele, administrațiile statului, n'au încetat un moment să funcționeze.

Inainte de această tentativă, o altă mișcare arătase cât de hotărât ostilă este țara față de orice agitație și dezordine.

Ceiace a provocat o vie surprindere în România a fost faptul că s'a interpretat în străinătate ca turburări sociale sau ca o adevărată agitație revoluționară, câteva manifestații făcute pe străzile Bucureștilor de către două partide de opoziție împotriva guvernului, câtă vreme acestea erau mișcări lipsite de orice caracter social revoluționar și nu aveau decât un caracter exclusiv politic. Totdeauna luptele politice la noi au fost violente și manifestațiile de stradă au fost mijloace clasice ale opoziției împotriva guvernului. Dar ceiace dă o idee exactă despre importanța acestei manifestații este faptul că nici un foc de armă nu s'a tras de către trupe nicio piatră n'a fost aruncată de manifestanți, nici o picătură de sânge n'a curs în timpul celor câteva săptămâni de ceiace s'a numit în străinătate „revoluția din România" și pe care însăși partidele de opoziție au numit „campania de răsturnare a guvernului".

Iar această campanie se petrecea doar pe câteva străzi din București: tot restul capitalei și țara întreagă n'au încetat o clipă să lucreze liniștit în pace și ordine absolută.

Munca de refacere și de consolidare

Țara noastră la sfârșitul războiului, se găsea ruinată, fără cale ferată, fără poduri și șosele, fără mașini agricole și industriale, fără vite, fără export, cu mai multe miliarde de lei deficit bugetar pe an, cu o datorie externă de 2 miliarde de franci, neconsolidată și al cărei cupon nu era plătit, cu o administrație dezorganizată în vechiul regat și aproape suprimată în noile provincii; pe scurt, o țară vecină cu Rusia și care plătea această vecinătate cu numeroase tentative de propagandă, de a-

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

citaţiuni şi de comploturi bolşevice făcute pe teritoriul său.

In patru ani însă această ţară a realizat, în ordinea socială cea mai perfectă, reforma agrară cea mai îndrăzneaţă din Europa ; şi-a echilibrat bugetul şi şi-a restabilit finanţele în măsură de a avea acum pentru perioada 1 Aprilie 1922 — 31 Martie 1923, treisprezece miliarde şi jumătate venituri contra zece miliarde şi jumătate cheltueli ; ne-am consolidat datoria externă şi ne plătim regulat cuponul, regăsindu-ne astfel creditul mondial ; avem astăzi 2000 locomotive faţă de 140 în 1919 şi mai mult de 700 trenuri pe zi cari vor ajunge în curând să treacă peste o mie, când la sfârşitul războiului n'aveam nici 100 ; am exportat şi continuăm a exporta un surplus de aproape 200.000 vagoane din recolta anului trecut, pe când în 1919 importam făină; am încasat din taxe de export sume pentru a ne putea plăti cuponul datoriei şi câteva milioane de franci în plus. Câmpul este admirabil cultivat anul acesta, cum n'a mai fost dinainte de războiu, iar recolta se anunţă foarte bună. Activitatea industrială de asemeni este extrem de intensă şi prosperă : în fiecare zi se creiază fabrici, uzine, mori cari cer capitaluri mari, de unde provine criza de numerar, dovadă de viaţă, de muncă şi de mişcare de afaceri.

Noua Constituţie. Situaţia politică

Parlamentul a votat de curând rând noua Constituţie.

Această Constituţie fusese cerută de toate provinciile noui în momentul şi prin actul de unire cu ţara-mamă ; prin acest fapt Camerile erau Adunări Constituante de drept. O nouă Constituţie trebuia instaurată în noua ţară în vederea unificării principiilor generale de administrare a statului, care nu putea fi făcută decât prin pactul fundamental. Minorităţile au făcut, în momentul votării, declaraţii aprobând Constituţia care le asigura drepturi egale cu ale Românilor ; evreii au şi votat-o.

Valorificarea bogăţiilor naturale

In timpul de faţă, guvernul după ce a realizat consolidarea datoriei publice şi echilibrul bugetar, operaţiuni succesive constituind prima şi a doua fază de refacere a ţării, este pe punctul de a aplica un program de punere în valoare şi de dezvoltare a bogăţiilor naturale ale solului şi subsolului ţării : gazul metan, cărbuni, lignit, petrol, etc. Acest program constitue faza a treia a operei de ansamblu de refacere naţională.

Ceiace străinii veniţi pot constata în România este o viguroasă forţă vitală, o mare bogăţie de sevă : este în ţara noastră o activitate creiatoare, o sănătate robustă cari i-au îngăduit să învingă, după cum se vede, o mare parte din numeroasele şi gravele dificultăţi în mijlocul cărora s'a găsit nouă România în clipa întemeierii sale. Îi rămâne înainte, pe drumul progresului, încă o mulţime de dificultăţi de urcat, dar cele mai grave au fost înfrânte şi faptul acesta poate şi trebuie să dea încredere tuturor în prezentul şi în viitorul României".

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

ECOURI

Festivităţile dela opera din Versailles

In Iunie se vor da mari serbări la Opera din Versailles, complect refăcută şi amenajată în mod special.

La aceste serbări îşi vor da concursul numeroşi artişti, participă la ele cele patru teatre parisiene subvenţionate.

Până acum s'au fixat următoarele representaţii : „Castor et Pollux" de Glück, cu ansamblul Operei Mari ; „Les Noces de Figaro" de Mozart cu ansamblul Operei Comice, şi „Le Bourgeois gentilhomme" de Molière, cu ansamblul Comediei Franceze.

Biblioteca Academiei Române

In luna Aprilie 1923 s'au consultat la Biblioteca Academiei Române de 525 cetitori 2108 volume şi broşuri tipărite ; de 41 cetitori s'au consultat 112 manuscripte 373 documente, 14 cărţi vechi româneşti (1508—1830).

Colecţiunile Bibliotecei au sporit în această lună cu 776 volume şi broşuri, 368 numere de reviste române 108 reviste străine 19 stampe şi potrete, 7 volume manuscripte, 15 documente, 34 note muzicale, 6 obiecte de muzeu şi 4 monete.

Câţi oameni sunt în Rusia

După datele provizorii ale recensământului populaţiei orăşeneşti din Rusia, cele 2123 oraşe ale Rusiei sovietice, cu excepţiunea republicelor transcaucasiene, au o populaţiune de vre-o 24 milioane faţă de 21.500.000 din August 1920.

Moscova, Petersburgul şi Kievul cu 1542000, respectiviţ 1.067.000 şi 103.000 locuitori, cu un spor de 50 respectiv 14 şi 10 la sută pe când Odesa cu 315.000.

Ciprian Porumbescu

Aniversarea a 40-a dela moartea sa.

Miercuri în 24 Mai (6 Iunie n.) a. c. se împlinesc 40 de ani de când maiestrul care ne-a dat „Cântecul tricolorului" şi imnul „Pe-al nostru steag e scris unire", compozitorul preafrumoasei operete „Crailu nou" şi a peste 300 de compoziţiuni, se stângea la Stupca în vârstă de abia 29 ani „luând cu sine în mormânt o comoară de cântări", după cum scrie bardul dela Mircesti îndureratului tată. Acum 15 ani, la 1908, s'a comemorat aniversarea a 25-a a morţii neuitatului compozitor prin un parastas la mormântul din Stupca şi prin sărbări, aranjate nu numai în Bucovina, ci şi în Ardeal, în Banat şi în vechiul Regat, sărbări din venitul cărora s'a pus baza fondului pentru tipărirea operei sale inedite. Dacă comemorarea aceasta s'a putut face în împrejurările politice de atunci, astăzi ea se impune cu atât mai mult ca un omagiu de recunoştinţă pentru acest luceafăr al muzicei naţionale care a fost totodată unul din martirii idealului naţional şi ca o manifestare a acelei unităţi sufleteşti spre care trebue să tindem acum după înfăptuirea Unirii politice. De aceea reuniunea de cântare „Ciprian Porumbescu" din Suceava, care a iniţiat comemorarea dela 1908 şi a tipărit 11 fascicole din compoziţiunile inedite, invită pe calea aceasta la serbarea comemorativă care va avea loc la Stupca în ziua amintită.

Programa serbării va fi:

1. Liturgie în sobor în biserica parohială, cu predică festivă.

2. Parastas la mormânt. Cântările liturgice şi funebrale le va executa corul reuniunii.

In acelaş timp societăţile muzicale şi culturale din tot cuprinsul României întregite sunt rugate să comemoreze data aceasta la sediul lor prin serbări potrivite (concerte, şezători etc.).

Ziarele şi revistele româneşti de pretutindeni sunt rugate să reproducă apelul de faţă, care dealtfel se trimite după putinţă tuturor redacţiilor şi să trimită numărul respectiv la adresa reuniunii.

La 9 Iunie n. se va reprezenta în Suceava opereta „Crailu nou".

Cine va lua teatrul Sarah Bernhardt?

Foarte mulţi sunt candidaţii amatori să la conducerea teatrului Sarah Bernhardt, devenit vacant in urma hotărârei consiliului comunal al Parisului.

Printre acele cari pot fi considerate ca serioase, citâm: candidatura lui Gémier, actualul director al Odeonului, care ar vrea să facă acolo un mare teatru popular; a d-rului Broussan şi Le Bargy, cari vor să facă un mare teatru de dramă; a d-nei Simone care ar deschide un larg loc poesiei dramatice; şi a d-lor Abel Taride şi Oskar Dufrenne cari ar vrea deasemenea să facă un mare teatru de dramă.

*

Alţi amatori sunt: Georges Ricou, secretarul general al Comediei Franceze, Edmond Rose, d-na Marguerite Moreno, d. Gretellat, d-na Vera Sergine, di Pierre Benoit, autorul „Atlantidei", Henry ed Rotschild, Camoin şi Arquillière.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Melancolia gloriei

Cărţile marei artiste Sarah Bernhard, purtând omagiul unei jumătăţi de veac de admiraţie şi de veneraţie, se vor vinde la licitaţie.

Nu s'a împlinit încă o lună dela moartea marei artiste Sarah Bernhardt şi deja a început să li se vândă cărţile la licitaţie. Sarah Bernhardt avea foarte frumoase cărţi preţioasn exemplare legate cu gust, în marochin, cu iniţialele ei. Marea tragediană nu era o bibliofilă; n'avea alte cărţi decât acelea cari i s'au oferit şi se mulţumea să le îmbrace bogat. Dar toate cărţile astea cari povestesc cincizeci de ani de teatru, poartă omagii şi dedicaţii prin care cărţile acestea intră în Istorie.

Cele mai mişcătoare dintre ele sunt ale lui Victor Hugo. „A ma reine dont j'eusse voulu etre le Ruy Blas" scrie cu scrisul său larg Hugo pe cartea „d'Art d'etre grand pere." „Aux pieds de Mlle Sarah Bernhardt" pe un Ruy Blas; iar pe un Hernani: „ Hommage a Sarah Bernhardt", căruia ar fi picant să-i adaogi scrisoarea celebră adresată întreprinzătoarei sale de poetă a doua zi după reluarea din 1877: „doamnă ai fost mare şi fermecătoare, m'ai mişcat pe mine, un vechiu luptător şi pe când publicul îndulcoşat şi vrăjit te aplauda, eu am plâns. Lacrima pe care ai făcut-o să curgă este a dtale, iar eu mă plec la picioarele dtale".

Un alt exemplar din Hernani, în ediţie orginală şi cartonaj al epocei este de semnalat amatorilor, cu toate că nu poartă dedicaţie: este exemplarul de muncă al artistei, cu indicaţiuni scenice scrise de ia, iar la pagina 71, restabilirea faimoasei versiuni: Vous etes mon lion superbe et genereux, pe care dra Mars nu voia s'o spună, găsind puţin cam caraghios să-şi numească partenerul ei Firmin leu. In loc de leu ea spuse: Vous etes mon seigneur vaillant et generaex, vers pe care Hugo, care prefera primul său vers, îl păstră totuşi nu se ştie pentru ce, când drama fu tipărită.

*

Pe un volum din Legenda Veacurilor, poetul a scris aceste versuri:

Dieu vousa tout donnè, femmes. Ila voulu
Que les seuls alcyons tinssent tete á l'orage
Et qu'étant la beauté vous fussiez le courage...

Printre cărţile fermecătoarei artiste nu s'a găsit mica broşură Le Passant, în care Coppée şi-a mărturisit desigur recunoştinţa pentru cea dintâi Zanétto care l'a făcut celebru.

Dedicaţiile de pe volumele: Les Humbles, le Trésor, Recits et élégies nu te consolează pentru această pierdere căci nu dovedesc un prea mare efort de imaginaţie: „A l'exquise comedienne, son viel ami" — Son admirateur et ami".

Pe un exemplar obişnuit al dramei L'Aiglon, Rostand a desenat două mici schiţe însoţite de acest omagiu familiar, care te dezamăgeşte puţin: „A. Saryta qui a maigri, et dont la talent a grossi", crochiurile arăta o Sarah Bernhardt slabă şi una grasă.

Pe cărţile sale: Fedra, Forse che si..., Citta morta, Gabriel d'Annunzio a scris omagii linguşitoare: „A Sarah Bernhardt. á celle qui porte dans sa main plus de clarté que l'Heure première" — „A l'invincible génie" — „A la sublime révélatrice dela Phédre racinienne j'offre humblement ce poéme (Fedra) oú rugit une lionne á deux pieds" — „A Sarah Berhardt qui ent un soir dans ses yeux vivants la cécité des statues divines. Unele din aceste dedicaţii sunt revelatoare. Pentru Sarah Berhardt a compus poetul Italiei Martiriul Sf. Sebastian, care poartă această mărturisire: „A la divine, ce poéme qui, dans mon reve et dans mon regret, fut tout plein de son grand souffle et de sa grand image"....

*

Un Nana-Sahib fusese special împrimat de editor pentru artistă „sur papier de couleur marron d'Inde en bas âge". Autorul scrise astfel dedesubtul acestei menţiuni : „Sunt dezolat mărturisind, dar declar aci că adevărul mă împinge, că această scăpărare de spirit de mai sus nu-i a mea, ci a editorului meu".

Câteva manuscrise se găsesc printre lucrările tipărite. Astfel este originalul dramei La Passion de Harancourt.

*

Un alt manuscris foarte interesant este o copie pe hârtie albastră a Vizitei de nuntă făcută de Dumas fiul pentru Desclée, dată înapoi autorului la moartea acesteia şi oferită mai târziu artistei Sarah Bernhardt. „Ad Sarah Berhardt quae miracula fecit sicut Christus ipse" adaoagă Dumas pe prima pagină a volumului La femme de Clande...

Toate cărţile celebrei tragediane îi aduc mărturisirea recunoştinţei autorilor pe cari i-a jucat, dela Theuriet la Mirabeau, Mendès, Morand, Marcel Schwob, Henri de Bornier şi Sardou. Nu fără oricare ingenuitate mulţi solicită această onoare. Sâr Peladan, de pildă, trimiţându-i Semiramis, dorea ca aceia care a inspirat această tragedie să se poată „recunoaşte şi să simtă frumuseţea pe care ea ar scoate-o neştearsă şi raciniană". Un necunoscut îşi dedică opera „idealului său". Alţii în sfârşit, ca Leconte de Lisle şi Mistral, admiră cu o inimă dezinteresată pe frumoasa tragediană prietena poeţilor. Loti îi trimitea toate cărţile sale... O melancolie a gloriei! Acest buchet de omagii literare, depuse la picioarele Idolului de către o jumătate de veac de veneraţie, va fi în curând împrăştiat . . . Cărţile acestea purtând admiraţia şi dragostea atâtor poeţi se vor vinde la licitaţie.

PRESA MAGHIARA si vizita lui Oscar Jászi

— Jászi mai face o încercare —

Subt titlul acesta ziarul „Brassói Lapok“ din 13 Mai comentând vizita pe care o face în țara noastră cunoscutul om politic ungur Oscar Jászi care trăește refugiat la Viena din cauza urgiei regimului horthyst, scrie următoarele:

„Mai zilele trecute am citit într'un ziar din Oradea, iar acum în „Dimineața“ că Oscar Jászi, reprezentantul politicei distructive, de acolo din Viena trage din nou cu ochiul spre ungurii din România. Va sosi probabil, zilele viitoare, în Ardeal pentruca să capete informații și să lucreze pentru „Bécsi Magyar Ujság“. Ca unii, cari respectăm libertatea industrială, n'avem nimic de zis, dacă Jászi încearcă să facă afaceri cu ziarul său. Dar protestăm contra ori-cărui amestec al lui Jászi în afacerile maghiarilor din Ardeal, pentru-că la asta nu-l îndreptățește nici trecutul, nici prezentul, nici caracterul lui politic. De-aceea, agenții ce-i are prin Ardeal șoptească-i că poate să respire aerul proaspăt, necorupt încă de miazmele distructive, al Ardealului, dar cu afacerile maghiarilor să nu îndrăznească a-și bate capul, pentru-că ori-ce încercare de acest fel va fi fără rezultat“.

Se știe că Oscar Jászi a fost totdeauna pentru o apropiere de români și că a osândit cu asprime și cu puternice argumente opera nefastă a iredentismului maghiar. Ostilitatea cu care „Brassoi Lapok“ privește vizita lui Oscar Jászi este încă o dovadă a politicei iridentiste pe care o servește ziarul brașovean. Ea mai dovedește în acelaș timp și teama pe care o încearcă iridentiștii maghiari din Ardeal față de orice acțiune menită să trezească opinia publică maghiară și s'o răpească din brațele agenților horthyști.

Tendințele minorității maghiare în România

— Două mentalități cari se ciocnesc —

Duminecă a avut loc în Palatul „Fundației Carol“ din București, vorbind pentru institutul social român de sub prezidența d-lui D. Gusti, conferința eruditului jurist maghiar din Ardeal, deputatul Geza Kiss. Un public de-tot de numeros o venit să asculte expunerea clară și cumpănită a d-lui Kiss, tratând despre „ideile și tendințele minorității maghiare din România“.

Din conferința reprezentantului maghiarilor din Ardeal în Parlament se desprind câteva idei de o neîndoioasă actualitate și de un deosebit interes. În Ardeal o minoritate minoritară a monopolizat viața politică a minorității maghiare, canalizând-o către scopuri străine intereselor ei în complexul vieții sociale a statului român. „Partidul național maghiar“ pus la cale de câțiva magnați unguri străini de aspirațiunile poporului maghiar din România, nu poate să reprezinte acest popor. Organizație politică reacționară, învechită în reiele trecutului de lenevie și privilegii, acest partid a lunecat în chip firesc pe panta iredentismului îngust și sterp, care numai intereselor minoritatilor unguri din România nu poate servi.

D-l Geza Kiss a spus lămurit că „ungurii din Ardeal doresc să trăiască în armonie cu statul român, nedorind decât să li se asigure drepturi cetățenești egale și protecție economică și culturală“.

Sau „partidul național maghiar“ și-a dat toate silințele să zădărnicească această armonie, întreținând în politică în școală și Biserică o permanentă stare de agitație contra statului român, contra rânduielilor sociale românești. Pasivitatea politică de până acum câtva timp era expresiunea unor nădejdi pe cari forța inuntabilă a împrejurărilor a trebuit să le spulbere.

Dar odată cu ele spiritul acru al reacționarismului iredentist n'a dispărut. Viața politică și socială a minorității maghiare e încă sub teroarea acestui nenorocit spirit, cocolosit în sertarele „partidului național maghiar.“

Faptele vorbesc de la sine. Baronul Josika n'a răspuns nici astăzi ce rost a avut vizita sa la Balaton și nici pentruce a cedat reprezentanța minorității maghiare din Ardeal la conferința interparlamentară a minorităților, unui om cunoscut ca reacționar și agent al iredentismului nestânjenit și neprefăcut de la Budapesta. Era interesul minorității maghiare din Ardeal să se facă astfel? Dar mai cu seamă era interesul țărănime maghiare din Ardeal să se înlesnească în potriva reformei agrare din România?

Desigur că nu. Țărănimea ungurească din Ardeal n'ar fi obținut niciodată sub stăpânire maghiară pământul magnaților exploatatori și leneși. De țărănimea românească nici nu mai vorbim. „Partidul național maghiar“ însă a fost mai aproape sufletește de interesele de gașcă ale privilegiatei clase nobiliare din Ungaria și incapabil să înțeleagă că altele sînt tendințele poporului maghiar minoritar din România.

Nu cu o atare mentalitate bună altor vremi și altor împrejurări sociale, cari cel puțin în România au dispărut, se poate pretinde reprezentarea politică a minorității maghiare.

Asta trebue să se știe.

Electoralizarea serbărilor dela Băsești

Profanarea memoriei lui Gh. Pop de Băsești prin stupide preocupări politice

Au trecut șeapte zile dela marile serbări închinate memoriei lui Gh. Pop de Băsești, și ziarele partidului național încă n'au isprăvit cu înșirarea celor mai sfruntate minciuni menite să înfățișeze acele serbări ca pe o simplă întrunire electorală convocată de oamenii dlui Maniu.

Așa, de pildă, la multele minciuni lansate de ziarul „Patria“ cu privire la comemorarea dela Băsești, ziarul „Lupta“ adaogă o nouă minciună spunând că „d. Maniu a trebuit să intervină personal pentru a îndupleca mulțimea să asculte cuvântarea dlui Goga“.

Aceasta pentru că „poporul aclama mereu pe d. Maniu și nu voia să mai audă glasul politicianilor mărunți“. Ori noi, cari am fost la mormântul lui Gh. Pop de Băsești, știm că poporul a stat tot timpul liniștit ascultând cu evlavie cuvântările oratorilor. Nici o aclamație pentru d. Maniu, iar cuvântarea dlui Goga a venit ca un prilej de recreare pentru auditorul obosit de discursul prea lung al dlui Valeriu Branișteu.

Dar tocmai minciunile acestea care se țin lanț de șeapte zile dovedesc ce s'ar fi ales de serbările dela Băsești dacă organizarea lor ar fi încăput pe mâna partidului național.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. În formă de stea și fiori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Viaductă 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

Librarii

cine se ocupă cu vânzarea cărților românești se avize adresa lor la Cluj, Căsuța Postală 127.

Radio 2287 2791

Știri și fapte politice

Dl dr. Lupu încercând să se apere în potriva sdrobitoarelor dovezi aduse în ședința de Sâmbătă a Camerii de către dl ministru Vasile Sassu, încolțit și răpăcit de ele, a esclamat la un moment dat:

„In numele cinstei mele, persoanele dat-a cea mai categorică desmințire afirmațiuni dlui Sassu că și fi avut intenția să apelez la ajutorul sovietelor ruse.“

Sărmanul dr. Lupu! Ii pierise cutezanța verbului și impetuositatea gestului, și n'a mai putut găsi alt argument decât „cinstea sa personală“. . . Din nefericire cunoaștem această marfă, din care fruntașul țărănist cu legături istorice în Rusia lui Lenin, trăiește de câțiva ani fără să murdiască, face călătorii în lumea vechie cu cei doi poli aruncați în ochii parlamentarilor, și tot din acești miraculoși patruzeci de lei scoate o gazetă de scandal care nu se vinde decât în anumite cercuri . . . financiare.

*

Celebrul fenomen al presei române, bătrânul gângav dl Const. Mille a găsit un nou epitet guvernului. In mintea-i gelatinată de păcatele tineretelor contimporaneitatea ia înfățișări ciudate, actualitatea îl obsedează și îi gădilă senilitatea.

„Musca rea“ sau „musca columbace“ cum îi zic cei ce se complac în cacofonie îl fascinează, poate că și îl impresionează date fiind efectele fatale pe cari mușcătura ei le produce la unele viețuitoare.

Dar oare de ce îi place dlui Mille să zică actualului guvern „guvernul mușteI columbace“? Nu cumva directorul politic al Luptei a fost mușcat?

*

„Dimineața“ publică o telegramă din Iași, în care se afirmă că dl Iuliu Maniu a făcut unui personaj politic ieșan, următoarea declarație:

— „Puteți spune prietenilor noștri din Iași, că situația politică tinde spre o deslegare.

Și oricum se va deslega, un fapt este cert: nu mai este cu putință un guvern, fără colaborarea partidului național“.

Dacă autenticitatea declarației se confirmă, politica partidului național pare a se îndrepta către o nouă fază.

In orice caz, svonurile despre desfacerea tovărășiei cu partidul țărănist capătă o suficientă confirmare prin declarația dlui Maniu, dovedindu-se că partidul național e gata să accepte orice compromis numai să vină la putere mai curând.

*

Oficiosul partidului național încearcă să se disculpe, cam târziu, de învinuirea de mistificare adusă de noi în chestia pretinsului „memoriu“ votat de către Marele Colegiu în ședința de la 2 Maiu. Dar încercând să se disculpe, „Patria“ nu numai că nu e capabilă să răspundă precis, ci face imprudența să afirme că cele publicate de ea, „nu suflă nici o contestare sau desmințire“.

Nerușinarea oficiosului takisto-național din Cluj se pare a nu avea nicio margine. Altfel nu se explică faptul, că „Patria“ are cutezanța să facă afirmația de mai sus după dovezile aduse de noi și după publicarea lămuririlor rectoratului, cari nu vorbesc de nicio „moțiune“.

Un lucru rămâne clar: „Patria“ nu a răspuns dacă s'a votat sau nu s'a votat „moțiunea“ pubricată de ea, și reprodusă de celelalte ziare. Și până nu va răspunde la această chestiune mistificarea „Patriei“ rămâne, cu toate violențele de limbaj cari o caracterizează ca foaie de scandal.

Congresul partidului maghiar

Un articol al lui „Ujság“

Se știe că în curând va avea loc la Târgul-Mureș un congres convocat de partidul național maghiar.

Iată ce cuvinte are „Ujsâg“ față de acest fapt politic din care voiește să facă un eveniment de mare însemnătate în viața populației maghiare din Ardeal.

„In viața politică a poporului maghiar din România, ziua de 22 Mai promite a fi o zi însemnată.

In această zi partidul maghiar se va întruni în congres la Târgul-Mureș, pentruca să protesteze contra tuturor nedreptăților politice, culturale și economice, pe cari le sufere poporul maghiar.

In conferința preliminară care pregătește acest congres, s'a hotărât să se aducă o mulțime de săcui la Târgu-Mureș, cărora să li-se arete Palatul cultural și să li-se spună, că această glorie de pe vremuri a capitalei săculești e acum în primejdie“.

Nu știm cari vor fi rezoluțiile pe cari partidul maghiar le va lua în congresul dela Târgu-Mureș. Un lucru este sigur că acest congres nu înfățișează decât adunarea reacționarilor iredentiști din Ardeal și că fără legături cu populația maghiară el nu se va putea rosti în numele ei.

Trebuie să se știe deasemeni că nu se va îngădui decât o manifestație care nu va încerca nici o clipă să aducă o nesocotire a intereselor țării sau a demnității ei.

Presa maghiară care înțelege să alimenteze ura și revolta împotriva Statului, trebuie să-și dea seama de ceeace îi este permis să facă și de ceeace nu se poate atinge fără pedeapsă.

CIORAPII Lloyd 1473 2647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate

Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Exportul vitelor

De ce s'a oprit exportul de vite. O apucătură urâtă a exportatorilor. Zvonuri inexacte.

Adevărul în această chestiune economică

De câtva timp anumite ziare din opoziție au început să lanseze o serie de svonuri în ceia ce privește exportul de vite fixând chiar data când acest export se va lăsa iarăși liber.

Pentru a informa precis pe cei interesați în această chestiune, destul de importantă ne-am adresat autorităților competente unde am aflat următoarele:

Până acum exportul de vite este complect prohibit și guvernul n'a fixat încă nici o dată precise de când ar urma să se lase liber acest export, cauzele care au făcut pe guvern să oprească până acum exportul de vite sunt multiple.

Noi vom relata aci câteva dintre ele.

In primul loc trebue să se știe că dacă acum câteva luni s'a prohibit exportul de vite și în special al vitelor de tracțiune una din cauzele principale care a adus după sine această hotărâre a guvernului a fost faptul că începuse munca câmpului și se simțea o foarte mare nevoe de animale de tracțiune.

Din cauză că piețele streine ducând foarte mare lipsă de carne, ofereau prețuri foarte ridicate pentru vitele din România, toți proprietarii mari de vite și o foarte mare parte din țărănime, oferindu-li-se pe vitele lor prețuri așa de mari — își vindeau cu nemiluita vitele — punând astfel în orecare pericol bunul mers al muncei câmpului.

Pe de altă parte atât crescătorii mari de vite cât și țaranii oferindu-li-se prețuri mari de către exportatori, sau nu mai vindeau de loc vitele pentru consumul intern sau le vindeau cu prețuri foarte mari. Aceasta a adus după sine o urcare foarte pronunțată a prețului cărnei de vită necesară consumului intern.

De ce nu s'a dat încă libertatea exportului de vite

Incă din primele zile ale prohibirei exportului de vite începuse să se acrediteze două zvonuri și unul și altul egal de inexacte.

In primul loc anumiți agenți răspândise prin satele țărei zvonul că exportul de vite a fost oprit pentru tot anul. Aceasta a adus după sine, cum era natural o scădere a prețurilor. După ce s'a produs această scădere, marii exportatori care se informeze că la 1 Iunie se vor lăsa din nou, vitele, libere la export au început să cumpere cu nemiluita vitele cu prețurile așa scăzute cum erau, și să le concentreze încirezi, în așteptarea zilei când se va da drumul exportului.

Cu sistemul acesta exportatorii au reușit să-și strângă zeci de mii de vite, privând pe cultivatorii de pământ de animale de muncă.

Un alt efect al acestei manevre a exporturilor de vite a fost că, înpuținând numărul vitelor existente și oferind țăranilor prețuri mai mari decât cele oferite de furnizorii de carne pentru cunsumul intern s'a înregistrat o nouă uncare a prețurilor.

Guvernul fiind informat de această nouă stratagemă a exportatorilor de vite a hotărât începerea unui riguros control care să descopere pe acești exportatori cărora li se vor aplica o serie de sancțiuni pentru faptul că au contribuit în mod nepermis la scumpirea vieței.

In cazul când se va constata că consumul întern sufere din cauza acestei manevre a exportatorilor, vitele acestea vor fi oprite dela export și vor fi vândute în interiorul țărei pentru consumul intern.

Dacă până acum nu s'a lăsat încă vitele libere la export faptul se datorește neterminărei controlului pe care îl fac agenții ministerului de industrie și comerț.

O altă cauză care a contribuit la menținerea până acum a prohibițiunei exportului de vite a fost și ravagiile muștei columbace.

Ca încheiere ținem să aducem la cunoștința celor interesați că până acum guvernul n'a fixat nici o dată precisă de când va înceta prohibirea exportului de vite.

Alfa.

CĂRȚI ȘI REVISTE

A apărut în „Biblioteca Dacoromaniei":

„Istoria Literaturii Române Moderne": Întâii poeți munteni. Lecțiuni, de G. Bogdan Duică profesor la Universitatea din Cluj, membru al Academiei Române.

•

Revista „Transilvania", Aprilie—Maiu 1923, Nr. 4—5 cu următorul cuprins:

Virgil Șotropa: „Amintiri și impresii".
G. Ponetti: „Cântec" (poezie).
Dinu C. Arion: „La pânda de lupi".
Volbură Poiană: „Sufletul" (poezie).
Vasile Stoica: Din „La cena delle beffe" „Batjocura", Poemă dramatică de Sem Benelli.
George Dumitrescu: „Dureri ascunse" (poezie).
Ion Manolu Delabran: „Dela una la alta".
P. Grimm: „Percy Bysshe Shelley" (1792—1822).
P. Grimm: După Percy Bysshe Shelley: „Din Alastor sau Spirtul sigurătății".
Papahagi Per.: „Coloniile aromâne (macedo-române) în fosta Ungarie".
Per Papahagi: „Către Președintele Academiei Române".
Maria Baiulescu: „La denii" (poezie).
Teodor Mureșanu: „Sonet" (poezie).
Ioan C. Băcilă: „Pictorii francezi prin țara noastră".
D. D. Pătrașcanu: „Cuviosul preot Moise Harapul".
Cronică: politică, culturală, economică.
Bibliografie.
Bibliografie streină.
Dela Loteria „Asociațiunii": Lista tragerilor din a. c.

Mack Kaiser-Borax ține pielea uscată și moale. Se capătă în tot locul.
2475—1

Serbările presei la Arad

Duminecă 3 Iunie.

Serbările presei la Arad organizate de Sindicatul Presei Române din Ardeal vor avea loc Duminecă 3 Iunie, ziua ss. Constantin și Elena, cu programul anunțat deja. Festivalul va fi o adevărată manifestație culturală, iar balul rezervă surprize foarte plăcate publicului. Și-au oferit concursul conferențiarul Ștefan Meteș membru coresp. al Academiei, baritonul Nicorescu dela Opera din Cluj, pianista Vățianu, poetul Cotruș, corul Lipoveanu și a.

Un comitet de 15 doamne din societatea distinsă aradană a strâns deja până acum o tombolă uriașe și face pregătiri pentru un serviciu excelent de beuturi și mâncăruri reci.

Dacă va fi timp favorabil serbările se vor da în sala Palatului Cultural și parcul orașului, iar dacă va fi nefavorabil — în sala hotelului Crucea albă. Data de 3 Iunie este definitiv fixată de Comitetul Sindicatului la 3 Iunie.

Iredentismul unui învățător maghiar

Citim în ziarul Beiușul următoarele:

„Autoritățile din Beiuș au descoperit la învățătorul Ioan Rácz din localitate un steag unguresc de mătase pe care erau brodate cu fir de aur cuvintele: „Trăiască scumpa noastră patrie Ungaria". Ancheta nefiind încă terminată, nu ne putem ocupa mai larg de această descoperire. Socotim însă, că după acest fapt, care trădează spiritul ce stăpânește casa acestui învățător de stat, aceasta nu mai poate fi menținut în serviciul statului român. I. Rácz era până acuma la registratura revizatorului din Oradia-mare, iar acum numit director al școalei de ucenici din Beiuș și pretindem imediata lui scoatere din învățământ. Ar fi un păcat de neiertat să se încredințeze pe mâna acestui dușman al Țării educația viitorilor noștri meseriași și negustori din Beiuș. Așteptăm energice și drastice măsuri din partea autorităților școlare".

Alături de ziarul din Beiuș cerem și noi scoaterea din învățământ a acestui învățător.

Serbările dela Blaj.

Astăzi au loc la Blaj marile serbări pentru comemorarea zilei de 3/15 Mai 1848, când 40,000 de români s'au adunat pe Câmpia Libertății pentru a'și cere drepturile naționale.

Incă de eri a sosit foarte multă lume. Școli și licee din Ardeal și din vechiul regat, profesori, intelectuali au venit să ia parte la aceste serbări.

Oaspeții au fost primiți de comitetul organizator. Incartiruirea celor veniți s'a făcut în bune condițiuni. In timpul zilei oaspeții au vizitat diferitele instituții culturale și locuri istorice ale Blajului.

In numărul de mâine al ziarului nostru vom publica darea de seamă complet și amănunțită a serbărilor.

.INFORMAȚII.

— **Scotus Viator la Cluj.** Un grup de doamne române din orașul nostru, dornice de a arăta recunoștința neamului pentru ilustrul oaspe și prieten al țării noastre, au hotărît să facă o primire strălucită marelui ziarist englez cu prilejul vizitei pe care a va face în Cluj.

In acest scop, Miercuri la orela 5 d. a. va avea loc o consfătuire în localul Prefecturei Județului.

— **Liceul romano-catolic din Satu-Mare preluat de Stat.** In ziarul „Satu-Mare" citim:

„Dl Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar a luat în primire Sâmbătă, 12 Mai, liceul romano-catolic din Satu-Mare. Acest local aparține după toate drepturile Statului român și urmează a fi întrebuințat după necesitățile învățământului. Administrația va fi făcută de către comitetul școlar al liceului M. Eminescu.

Deocamdată localul este destinat pentru o școală de fete. In cazul că școala normală de băeți nu va obține actualul local pe seama sa, care este al căilor ferate, se va muta în clădirea acestui liceu.

— **Examenele medicilor sanitari.** Din cauza că lucrările pentru examenele de capacitate de medici sanitari, ce urma să se țină la 15 Mai, n'au putut fi isprăvite, aceste examene au fost amânate pentru ziua de 21 Mai a. crt.

— **Un împrumut cehoslovac.** O telegramă din Praga anunță că Cehoslovacia e gata să contracteze un împrumut de 500 milioane coroane, pentru refacerea drumurilor.

Pentru aceasta s'a început negocieri cu unele companii streine, cărora Cehoslovacia le oferă unele concesiuni economice, pe timp limitat.

•

Direcțiunea Uzinei electrice a orașului Cluj, face cunoscut onoratului public, că încasatorul Vasilie Zsebe cu data de 1. Mai a. c. a demisionat din serviciul uzinei deci nu mai are dreptul a face încasări pentru Uzinele electrice.

In locul lui Vasilie Zsebe cu începere dela Mai a. c. este angajat de încasator: CORNELIU BARBU. 2795

— **Cămine culturale.** Ministerul instrucțiunii a trimis o circulară comitetelor școlare, invitându-le să dea tot concursul pentru înființarea de cămine culturale, fundației „Principele Carol".

— **Cursurile școlare suspendate în zilele de 15 și 16 Mai.** In zilele de 15 și 16 Mai, cursurile școlare vor fi suspendate în vederea serbărilor care vor avea loc cu prilejul aducerii soldatului necunoscut în Capitală.

— **Imnul „Eroului necunoscut".** Duminecă la ora 12. principele Carol împreună cu dl. general Mărdărescu, ministru de răsboi, au ascultat la școala militară de infanterie, imnul sacru dedicat „Eroului Necunoscut" ce se va executa de muzicile militare în ziua înălțării, la comemorarea eroilor.

Lucrarea e opera dlui It. colonel Vlăduță, inspectorul general al muzicilor armatei și ni se spune că e una din cele mai reușite compoziții în acest gen. din cele ce s'au cântat până acum.

— **Ciocolata de fiert**

Kandia

este unică. Și de cea mai bună calitate.
2778—1

— **Improprietărirea la oraș.** Azi a expirat termenul pentru înaintarea cererilor de improprietărire ale funcționarilor din orașul Cluj. Totuși se speră într'o prelungire a lui.

— **Sosiri.** Dnul Simionescu, dir. general al finanțelor, care urma să sosească eri în localitate și-a amânat sosirea până Miercuri, fiind ocupat cu o inspecție la Lugoj. Dl Prefect al județului Cojocna sosește mâine dela București.

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— **Un nou ziar în Cluj.** Săptămâna viitoare va reapare „Foaia comercianților români" scrisă în românește și ungurește.

— **Serbările dela Blaj.** Cu trenurile de azi noapte au mai plecat spre Blaj pentru a lua parte la marile serbări de acolo încă un grup de 150 de studenți.

Mack Kaiser-Borax apără fața de orice efecte stricăcioase. **Se capătă în tot locul.**

— **Studențești.** Azi la ora 10, studenții din căminul Petru Maior au fost evacuați. Majoritatea lor vor pleca azi și mâine spre casă.

— **Concurs de turism.** In zilele cuprinse între 30 Mai și 6 Iunie va avea loc al doilea mare concurs de automobile organizat de Automobil Club.

Cumpăr haine vechi bărbătești cu preț ridicat, Cluj, Strada Minorită 4. In fundul curții, stânga.
2781. **Adolf Iacob.**

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Liga Naţiunilor şi exproprierea din Ardeal

Avevărul anunţă că în chestia exproprierii din Ardeal Liga Naţiunilor ar fi decis ca afacerea să fie din nou studiată de un raportor, iar în viitoarea seziune nici România nici Ungaria să nu participe la vot asupra acestei chestiuni.

•

Autorităţile au fost avizate că Joi în orele 12 precis trebue se fie întreruptă orice activitate timp de 2 minute pentru salutarea eroului necunoscut. Trenurile se vor opri deasemenea, iar circulaţia generală pe străzi şi activitatea din fabrici şi birouri va fi deasemenea întreruptă.

Moartea bancherului Elias

Eri a murit la Bucureşti bancherul Elias, fondatorul băncii Generale lăsând 800 milioane pentru scopuri culturale şi anume fundaţiunei culturale din Bucureşti laboratoriului şi instituţiilor precum şi pentru existenţa universitară.

Oscar Iaszi la Bucureşti

Oscar Iaszi se află la Bucureşti unde a avut o audienţă la ministerul de interne şi externe.

Proectul de legi carl se vor depune în Parlament

Vineri se va ţine un nou consiliu de miniştri care va hotărî cari proiecte de legi se vor depune în Parlament în ultimile zece zile a actualei seziuni. Este probabil că se va depune proiectele de legi a creditului industrial, a proprietăţii literare, legea speculei şi ratiiicarea emisiunei Reşiţei.

•

M. S. Regina soseşte Miercuri din Jugoslavia.

•

Ministerul de interne a trimes ziarelor un comunicat prin care anunţă că sunt inexacte promisiunile făcute de consulatele statelor americane de Sud şi în special ale statului Sant-Paulo prin care se zice că se vizează paşapoartele românilor şi li-se promite condiţiuni favorabile.

•

Poliţia capitalei continuă cercetările în chestia furturilor de materiale dela caile ferate, descoperind zilnic noui materiale furate.

Guvernul şi cererile industriaşilor

Ieri dimineaţa, o delegaţiune condusă de fostul ministru Groza s'a prezentat la domnul ministru Sassu arătând doleanţele industriei. Ministrul a declarat că guvernul studiază criza de combustibil şi că aşteaptă rezultate bune dela creditul industrial, iar plăţile datoriilor statului către industria particulară este cuprinsă în programul financiar al guvernului care va studia şi va da posibilitatea exportului produselor industriale în condiţiuni avantagioase. Relativ la proiectul controlului industriei domnul ministru Sassu a decla at că el se va aplica numai la interprinderile care interesează apărarea naţională. Delegaţia s'a prezentat apoi domnului Vintilă Brătianu dela care a primit asigurări satisfăcătoare.

•

Constanţa. — Tribunalul a infirmat mandatele de arestare ale comuniştilor Bubnovszky şi Tchanchenko care evadaseră din arestul din Constanţa.

•

Ziarele relevă ca astăzi sunt 50 ani dela moartea domnitorului Alexandru Cuza.

•

Câmpina — Un scurt circuit produs la sonda numărul 4 a cauzat moartea a doi sondori. Sunt şi însemnate pagube.

•

Iaşi — Tribunalul local a început procesul fraudelor diplomelor false dela facultatea de drept. Ziarele comunică că martorul profesorul Petre Dragomirescu a declarat că decanul facultăţii trebue să apară la acest proces pe banca acuzaţilor.

•

Iaşi. Universitatea din Iaşi va fi închisă în mod definitiv până la toamnă.

•

Cernăuţi. Rectorul din Cernăuţi a plecat la Bucureşti pentru a decide în mod definitiv soluţionarea conflictul dela universitate. Deocamdată cursurile sunt suspendate.

•

Oscar Jaszi a vizitat eri redacţiile ziarelor „Adevărul" şi „Lupta".

EXTERNE

Berlin. — Răspunsul englez constatând deosebirea dintre propunerilor germane din Ianuarie şi prezent arată că nota n'are spirit obiectiv bazat pe posibilităţi economice, dar are un spirit politic.

•

Londra. — Răspunsul sovietelor respinge condiţiunile ultimatului englez, dar propune tratative pentru aplanarea conflictului. Cercurile oficiale engleze consideră ca probabil ruperea relaţiunilor.

•

Lausanne. — Conferinţa trece printr'o nouă criză. Se vorbeşte de o posibilă şi nouă amânare a conferinţei.

Domnul NICOLAE IORGA la Praga

Se ştie că savantul nostru profesor Nicolae Iorga a plecat acum câteva săptămâni la Sorbona pentru a'şi ţine cursurile în calitate de profesor al acestei renumite instituţiuni culturale.

Terminându-şi cursurile intenţiona să se întoarcă în ţară, când a primit o invitaţie din partea ministrului de instrucţie cehoslovac pentru a ţine o serie de conferinţe la Universitatea din Praga.

Domnul Iorga a primit invitaţia şi va vorbi la Praga despre „Husitismul şi România" şi despre „Arta cehoslovacă în România". Domnul Nicolae Iorga a şi sosit la Praga unde i s'a făcut o călduroasă primire. Ziarul „Prager Presse" publică un elogios articol pentru marele nostru cărturar.

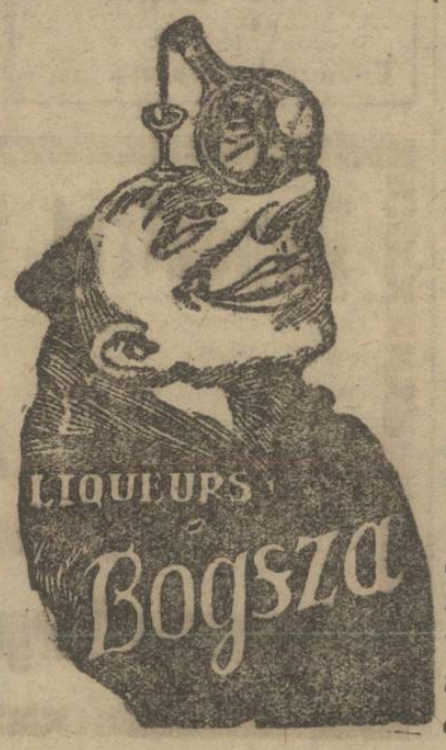

BURSA

— 14 MAI 1923 —

BUDAPESTA

	VALUTE
Napoleoni .	
Lire sterline	
Leva — —	— —
Dolari — —	5235—405
Franci franc.	
Mărci — —	1150—1350
Lire ital. —	255—56
Cor. austr	
Ruble — —	—
Lei — —	
Socol — —	
Franci elv.	
Dinar franc.	
Mărci pol. —	
— — — —	— —

	DEVISE.
Amsterdam	
Bucureşti —	
Londra —	
Berlin — —	1150—1350
Italia — —	
Paris — —	
Praga — —	
Stockholm .	—
Ziurich — —	
Viena — —	
Sofia — —	
Agarm — —	
— — —	— —
— — —	— —
— — —	— —

BERLIN

CURSUL inchid.—seară

Amsterdam	
Bruxelles —	— —
Roma — —	
Londra —	
New - York	20845—2085
Paris —	1427½—1432
Zürich —	
Madrid —	—
Viena — —	
Praga — —	
Budapesta .	—
Bucureşti —	—
— — — —	—
— — — —	—

PRAGA

	DEVISE
Amsterdam.	—
Belgrad —	—
Berlin — —	745
Bucureşti —	—
Sofia — —	—
Zürich — —	601
Milano —	—
Paris — —	231
Londra —	161½
New - York	3430
Belgrad —	36
Bucureşti —	—
Viena — —	485
Varşovia —	7625
Budapesta .	77

ZURICH

CURSUL inchid.—seară

Berlin — —	125
Amsterdam.	53200—
New - York	
Londra —	523—2574
Paris — —	3670—
Milano —	
Praga — —	1652—1595
Budapesta —	10¼—10¼
Agram —	580—580
Bucureşti —	— —
Varşovia —	
Viena stamp.	78—78
Viena —	78—78
— — —	— —

VIENA

	DEVISE
Praga — —	2115
Belgrad —	790
Budapesta .	23
Varşovia —	153
Milano —	3410
Bucureşti —	328
Londra —	335000
New - York	71350
Paris — —	4324
Zurich — —	13350
Berlin — —	314
Amsterdam.	—
— — — —	—
— — — —	—
— — — —	—

Pentru lumea bună de credinţă

Răspuns la o calomnie a ziarului „Patria". În jurul comunicatului Rectoratului Universităţii.

Ziarul „Patria" din 15 Mai c. mă acuză că aşi mistifica a*devărul cu privire la chestiuni le discutate în adunarea plenară a profesorilor Universitari din Cluj, în declaraţiunile făcute ziarului „Infrăţirea" cu data de.*

*Pentru lumea de bună credin*ţă, care poate fi greşit informată, *înţăleg să dau următoarele lămuriri.*

1) In adunarea plenară a profesorilor universitari din Cluj, ţinută la 2 Mai c., Dl Călugăreanu, prorector, a formulat o serie de întrebări, privitoare la *măsurile pe care înţelegea senatul Universitar şi le ea, în* contra studenţilor ce s'au făcut *vinovaţi de agitaţie : Rostul acelor întrebări era de a pune de acord hotărârile Senatului cu sentimentele întregului corp profesoral. Şi este adevărat că Senatul Universitar a primit a sentimentul adunării plenare a profesorilor.*

2) *In afară de chestiunile privitoare la măsurile de disciplină Universitară, d. Prorector a mai formulat o întrebare a cărei redactare era următoarea :*

„Constată adunarea profesorilor nepotriviri între promisiunile d-lui ministu de instrucţie şi realizările făcute pentru Universitatea din Cluj ?"

La aceasta am răspuns textual : Înţeleg să se ceară asentimentul unui colegiu, când este vorba de a se lua o hotărâre, nu înţăleg însă de a cere cuiva asentimentul unei constatări. Personal, nu pot face aceasta constatare întrucât nu cunosc nici aceea-ce a promis ministru de instrucţie, nici noul proect de buget, încât chiar dacă aş dori să fac o astfel de constatare, încă nu aş putea-o face. Am afirmat chiar în acea şedinţă că sunt dispus să constat şi eu acele nepotriviri de care era vorba, dacă mi s'ar fi făcut dovada, care nu s'a produs.

De altfel era inutil ca un colegiu să facă o constatare pe care probabil că o făcuse Senatul, din moment ce vroia să ne angajeze şi pe noi ; dar interesant, era de ştiut ce vrea să se facă cu o asemenea constatare. Ei bine, a doua zi toate ziarele din Capitală au publicat textul unei moţiuni pe care se pretinde că ar fi votat-o colegiul Universitar, moţiune, care nici nu s'a cetit în adunarea profesorilor, nici nu ştiu de unde emană. Şi cred că este inutil a mai adăoga că dacă textul acelei moţiuni s'ar fi cetit, nu ar fi votat-o cei mai mulţi dintre profesorii care sunt socotiţi că au iscălit-o.

Acesta este adevărul adevărat pe care unele ziare l-au denaturat, iar „Patria" cu o vădită rea credinţă îl ascunde, a ducându-mi înfiera calomnie de mistificator.

Dr. GEORGE LEON
prof. univ.

Ştiri din Banat

Se încep lucrările pentru reclădirea teatrului din Timişoara

Timişoara. — Comisiunea economică a oraşului a avut Sâmbătă după masă la orele 5 o şedinţă, în care s'au discutat numai planurile de reclădire a teatrului, modalităţile şi începerea lucrărilor. D. ing. D. Marcu, directorul arhitectorii din Ministerul Lucrărilor Publice, a expus celor prezenţi planul noului teatru. D. Emanoil Ungureanu e de părere, că alte chestiuni, mai importante, ar avea oraşul de soluţionat, cum e de exemplu chestiunea spitalelor şi că nu e momentul de căutat distracţii, în vremurile de criză prin care trecem. D. primar anunţă sumele de care oraşul dispune până în prezent. S'a împrumutat dela Banca Naţională 8 milioane lei, 2 milioane s'au adunat pe cale de colectă şi un milion din diferitele dării, plătibile în rate. Materialul necesar se va cumpără în scurt timp, pentru ca să nu intervină o nouă scumpire a celor trebuincioase reclădirii.

Lucrările de reclădire se vor începe în 15 Iulie şi se speră că în toamna anului viitor — vom avea reprezentaţii în noul teatru.

Noui furturi la fabrica de tutun

In parcul scudier, agenţii dela siguranţă Biebel şi Rolanu au prins pe două lucrătoare dela fabrica de tutun, Kati Malaner şi Elena Welsz, tocmai în momentul când încercau să predea unor chelneri o cantitate considerabilă de ţigarete cu tuburi de „Regală" dar umplute cu tutun fals. Duse la Siguranţă, ele au mărturisit că sustrag regulat din Stocurile fabricei, de 3—4 ani de zile, zilnic câte 50—1000 ţigarete. Cu ocazia unei percheziţii la domiciliu, s'au găsit la ele acasă 4000 buc. ţigarete.

Moartea primarului din Ilidie

Primarul satului Ilidie (jud. Caraş-Severin) a fost călcat de un car cu lemne. El a fost toată viaţa lui un om cum se cade, pe vremea ungurească a fost un foarte bun român şi de aceea a şi avut o înmormântare cum rar s'a văzut. L'a petrecut la groapă fanfara şi corul satului şi toţi primarii din cercul Sasca-Montană. La groapă a vorbit d. dr. Ion Ţeicu, medic.

Hoţii din gara Timişoara arestaţi

Agentul Biebel dela Siguranţa din localitate a arestat Sâmbătă 4 muncitori cfr-işti, cari comiseseră în diverse rânduri furturi în gara din localitate. Pagubele făcute de ei se evaluează la 100.000 Lei.

2372 Radio 2814

Cele mai frumoase bune şi eftine

ghete albe de pânză

se găsesc numai la

„BATA"

Cluj,
Piaţa Unirii No. 9

Cel mai bun medicament pentru o faţă unsuroasă e veritabilul KAISER-BORAX

◆

Impotriva pistruilor nu este decât un leac: KAISER-BORAX alui Mack.

◆

Nici o femee nu se poate lipsi de KAISER-BORAX alui Mack, cu cutia roşie originală.

2474-2

„AFEB"

Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE
Bucureşti:
B-dul I. C. Brătianu 3
Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

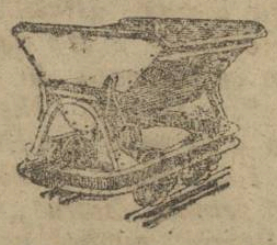

Şine şi Accesorii
Locomotive
Vagoane, Vagonete
Plăci turnate
Macazuri
Trenuri, Lagăre, etc. 2631-1

Concurs

Cooperativa „Sânziana" din Hunedoara publică pentru intregirea postului de **conducător** al prăvăliei sale.

Reflectanţii, dela cari se recere, se documenteze că au praxă în afacerile comerciale şi sunt apţi pentru conducerea prăvăliei de coloniale manufactură, fierărie, cereale etc. — posede o garanţă materială în bani ori efecte pe timpul serviciului, — îşi vor înainta oferturile până la 31 Maiu a. c. preşedintelui Dr. Desideriu Fülepp Hunedoara.

Retribuţiunile după învoială.

2790 Consiliul de Administraţie a Cooperativei „Sânzina".

Ministerul Sănătăţii Publice al Muncii şi Ocrotirilor Sociale
Direcţiunea I a regională a ocrotirilor sociale Cluj.

No. 1387—1923.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală că, pentru procurarea materialelor şi combustibilului necesar Direcţiunei I-a Regională a Ocrotirilor Sociale Cluj, se vor ţine conform legii contabilităţii, licitaţiuni publice, cu oferte închise şi sigilate, în localul Dir. I-a Reg. a Ocrot. Sociale, Calea Victoriei Nr. 27, după cum urmează:

La 13 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea combustibilului.

La 14 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea pânzăturilor.

La 15 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea îmbrăcămintelor.

La 16 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea încălţămintelor.

Licitaţiunile se vor ţine în conformitate cu dispoziţiunile Art. 72—83 din legea contabilităţii publice.

Condiţiunile, caietele de sarcini şi modelele, sunt la dispoziţia domnilor concurenţi cu începere dela 21 Maiu 1923, în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a. m., la serviciul Economatului din Direcţiunea I-a Regională a Ocrotirilor Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Cluj, la 12 Maiu 1923.

Director Regional, Dr. GANE. 2792 Şeful Economatului, Indiscifrabil.

Adunarea generală a Baroului din Cluj

— INŞTIINTARE —

Domnii avocaţi membrii ai baroului Cluj sunt avizaţi, că adunarea generală extraordinară a baroului ce a fost convocată şi s'a început în ziua de 13 Maiu c. se va continua în ziua de 20 Maiu 1923 începând dela orele 9, tot în sala primăriei, potrivit dispoziţiunilor cuprinse în Art. 65 al legii pentru Org. şi Unif. Corp. Avocaţilor cu ordinea de zi continuativă:

1. balotaj între d-nii dr. Valer Roman şi dr. Dionisie Pop, cari au obţinut relativ mai multe voturi pentru demnitatea de decan

2. balotaj între d-nii dr. Aurel Socol şi dr. Liviu Ghilezan pentru un loc de supleant în comisia de examinare,

3. alegerea unui al 2-lea şi al 3-lea membru în Consiliul general al „Uniunei" şi

4. alegerea a încă cinci membrii în consiliul baroului:

Participarea tuturor membrilor este obligatoare.

Iată cifrele exacte ale voturilor obţinute de cei trei candidaţi la decanatul baroului avocaţilor din Cluj:

Dr. Aurel Isacu senior 31 voturi.

Dr. Valeriu Roman senior 51 voturi.

Dr. Dionisiu Pop senior 58 voturi una bilă albă 6 bile anulate.

S'a declarat balotaj între dnii V. Roman şi Dionisiu Pop.

*

In comisiunea de examinare pentru avocaţi, instituită în Cluj, au fost aleşi;

Membrii ordinari: Dr. Ioan Suciu şi dr. Lud Olvös, supleant dr. Hugo Roth.

Pentru al doilea loc de membru supleant în această comisiune, va avea loc balotaj între domnii dr. Aurel Socol şi dr. Liviu Ghilezan.

*

Ca membru în consiliul general al Uniunei Avocaţilor a fost ales deocamdată numai unul în persoana dlui avocat Dr. Liviu Ghilezan. Va trebui ca Duminecă să fie aleşi încă 2 membri pentru consiliul general al Uniunei Avocaţilor din Romănia.

*

In consiliul baroului au fost aleşi cu majoritate absolută dnii: Ant. Bruckner, Dr. Simon Nemeş, Dr. Lupu Tauber, Dr. Vasile Pop, Dr. Dionisie Pop, Dr. Aurel Blaga şi Dr. Ştefan Silay, Ceilalţi, total peste 50 candidaţi, neobţinând majoritate absolută, pentru 5 locuri în consiliu se va face alegere din nou tot Duminecă în 20 Mai.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

1290 No. 1

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
Piaţa Unirii 13.
2787
Sucursala Târgu-Mureş, Calea Regele Ferdinand 7.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Cea mai fina crema pentru ghete

Magazin de păpuși Speciale Lenjerie pentru femei

„Hercules"
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Cadouri și lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.
Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.
Aranjamente „Tetra" complecte.
Papuci glace pentru papuși 85 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeești și pentru păpuși, produse proprii, în prețul toarte solide. Intreprindem ajurări de mașini.
Preț-curent de cărucioare pentru copii 2 lei, sau echivalentul în mărci.
Lloyd 2660

Reclama este sufletul comerțului

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 22 Aprilie		1923 14 Aprilie	1923 21 Aprilie
4.661.591.319	stoc metalic: 493.755.430 + 1.689.111 + 15.663 + 4.166.131.115	5.209.479.887	5.229.479.887
	aur depozitat (monete și lingouri) 428.139.680		
	aur (lingouri) 1.689.111		
	aur (monete) 112.601.982		
	disponibil, trate și bonuri de teazur aur 4.687.049.114		
457.648	Argint și diverse monete	474.647	507.538
1.832.845 390	Efecte scontate	4.216.734.105	4.208.273.360
182.413.476	Împrumuturi pe efecte publice 149.442.000	256.071.011	261.732.828
	„ „ „ „ în cont curent 183.750.700		
	din cari nu s'au ridicat lei 71.459.872 112.290.828		
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918) 1.600.000.000		
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919) 1.498.942.854		
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919) 1.000.000.000		
	„ „ 200 „ (1920 B. P.) 184.425.468		
	„ „ 400 „ (30 Iulie 1921) 400.000.000		
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921) 399.457.213		
5.281.379.229	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921) 200.000.000	5.282.825.535	5.282.825.535
7.057.595.026	Impr. Stat p. unificare monet.: Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920) 5.000.000.000; Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921) 2.026.699.077	7.026.699.077	7.026.699.077
75.111.909	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	92.407.194	93.451.584
11.997.418	Efectele capitalului social	11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă	32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.783.885	3.783.885
37.630.718	Imobile	56.426.316	56.427,316
3.416.219	Mobilier și mașini de imprimerie	5.937.450	5.972.307
13.683.360	Cheltueli de Administrațiune	17.914.085	18.972.329
32.613.314	Conturi curente	131,386.694	110.470.375
457.735.187	Conturi de valori	29.229.985	84.325.974
464.664.611	Conturi diverse	506.212.178	496.829.089
20.157.975.649		22.888.547.535	22.932.716.570

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
66.907.200	Fond de rezervă	72.887.296	72.887.296
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.453.022	26.453.022
13.922.640.305	Bilete de bancă în circulațiune	15.586.921.186	15.685.415.184
—	Profit și Pierdere	—	—
34.660.130	Dobânzi și beneficii diverse	70.809.941	76.002.820
1 516.955.839	Conturi curente și recepise la vedere	2 137.636.680	2.041.279.573
4.592.065.792	Conturi diverse	4.981.839.410	5.016.678.675
20.157.975.649		22.888.547.535	22.932.716.570

22 Aprilie 1922	Efecte și alte valori de restituit	21 Aprilie 1923		
287.039.070	Efecte și alte valori în păstrare	327.753.567		
9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.535.333.172	11.531.188.492
1.181.558.665	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2.039.100.925		
10.632.931.735				
1.978.476.069	Conturi de ordine		1.780.003.564	1.777.541.879
12.611.407.804			13.315.336.736	13,308.730.371

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris
confecție de hârtie și împrimate de orice natura la: Librărie-Papetăria-Tipografia **LEPAGE CLUJ,**
Cereți cataloge lista și ofert. ◆ 2744-4

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL, ADELINA, ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep FARMACIA VOREL PIATRA-N.

FIER pentru BETON
în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt.
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Ştiri din judeţul Târnava-Mare

— Activitatea culturală. Reforma agrară —

Acest judeţ condus cu atâta tact şi înţelepciune de d-l prefect Ion Prescurea, fiu al acestui judeţ şi bun cunoscător al împrejurărilor şi modului de viaţă al populaţiei de aici, având ca bun sfetnic pe d-l subprefect dr. Simion Balint, se îndreaptă spre o sănătoasă şi rodnică înflorire naţională şi gospodărească. Interesul ce-l poartă conducătorii umple de mulţă mire populaţia judeţului.

Iată ce avem bun şi frumos de un an începând în acest judeţ. S'a înfiinţat şi este în funcţiune un liceu românesc în Cohalm, (Rupea) pe unde s'a vărsat mult sânge românesc în anul sfânt 1916, care va însufleţi pe elevii liceului de acolo. Avem o şcoală de aviaţie în Mediaş, o şcoală de industrie în Agnita (încă nedeschisă) un centru industrial săsesc important pe valea Hartibaciului. Se va deschide la toamnă liceul nou înfiinţat în Sighişoara, centrul judeţului, şi cât de curând nou înfiinţatul tribunal spre cinstea şi înflorirea justiţiei româneşti în Ardeal. Aflăm cu bucurie că noul preşedinte al tribunalului va fi d-l judecător D. Dumitrescu, din Sighişoara, foarte cunoscut în judeţ. In Cincul mare deasemenea se va deschide judecătoria de ocol.

Trebuie să amintim apoi diferitele şi multele daruri făcute bisericilor şi şcoalelor româneşti din judeţ de către parlamentarii judeţului.

In Agnita d-l senator Mircea a donat 10.000 lei şi cu 5000 colectaţi dela prietenii săi, pentru ridicarea unui nou edificiu şcolar, iar pentru procurarea unui clopot la biserica românească ortodoxă au donat d-l senator Mircea şi cu d-l deputat Solomonescu o sumă frumoasă depusă spre fructificare la un institut financiar din Bucureşti.

Reforma agrară, — ca în toate părţile este spre terminare. S'a lucrat mult spre a mulţumi populaţia rurală, care priveşte cu încredere opera menită să realizeze ridicarea ţărănimei noastre.

M.

Congresul Uniunei comerţului şi industriei

alimentare din România.

In zilele de 7, 8, 9 şi 10 crt' s'a ţinut la Braşov congresul Uniunei generale a comerţului şi industriei alimentare din România. Congresiştii, în număr de peste o mie, veniţi din toate oraşele României, au sosit la Braşov Luni, sau Marţi dimineaţa Uniunea hotelierilor, restauratorilor, cafegiilor din Ardeal, Crişana şi Banat a hotărât fuziunea cu Uniunea comerţului şi industriei alimentare din vechiul Regat,

Preşedinte activ al uniunei ardelene a fost proclamat cu unanimitate d. Aurel L. Decei, Proprietarul îndeobşte cunoscut şi simpatizat al restaurantului din gara Cluj Preşedintele al Uniunii generale a fost ales d. L. A. Leautey, preşedintele Uniunei din vechiul regat.

După această fuziune congresul s'a deschis Miercuri şi după'ce s'a citit telegrame de omagiu către Suveran, şi miniştrii Sassu, Mârzescu şi g-ral Văitoianu, s'au început desbaterile. A vorbit dl G. Christodorescu, delegatul ministerului de industrie şi comerţ, dnii Leautey şi Enachiţă Georgescu. Dl Aurel L. Secei a cerut verificarea măsurilor şi greutăţilor, revizuirea legii pentru vinderea băuturilor şi reforma instrucţiei ucenicilor şi rezolvarea uniformă a problemei muncitoreşti.

A doua zi s'a discutat impozitele speciale şi s'a redactat un memoriu.

Coresp.

Organizarea spionajului în Rusia

Réţeaua organizată asupra României.

Ziarul Dreptatea din Chişinău publică amănunte interesant asupra modului cum este organizat spionajul rusesc în România pe cari le reproducem mai jos:

Importanţa spionajului

Conducătorii Rusiei bolşevice şi au dat seama dela primele începuturi, de importanţa spionajului, găsindu-se totdeauna în cunoştinţă de cauză, asupra forţelor şi fronturilor inamice. Astfel se pricepe victoriile lor avute asupra denichiniştilor, wrangheliştilor şi într'o oare care măsură asupra polonezilor.

In Rusia funcţionează pe lângă comisariatul războiului şi marinei, un subcomisariat al spionajului. Acest subcomisariat se bucură de oare care autonomie şi are sub ordinele lui un aparat administrativ şi technic foarte dezvoltat.

Direcţiile generale

Fiecare front inamic, corespunde în Rusia, unei direcţii generale. Aceste direcţii generale lucrează numai cu centrul şi li se acordă o iniţiativă nelimitată.

Direcţiunile generale au sub ordinele lor toate organizaţiile de spionaj de lângă frontieră şi cele din ţara inamică. Au sub supravegherea lor zone limitate, putând însă să conlucreze la nevoie şi cu organizaţiile depinzând de alte direcţii generale.

Cum am spus: fie cărui front inamic îi corespunde o astfel de direcţie generală care se află instalată în interiorul Rusiei la depărtări mari de front în reşedinţa comandamentului unei armate sau a unui grup de armate.

Pe frontul român

Pentru frontul român, direcţia generală de spionaj se găseşte la Harkow.

Să vedem cum se prezintă organizaţia de spionaj din Harcow în interiorul Rusiei ocupându-ne mai târziu de organizaţiile ce intră sub conducerea Harkowului, din România.

Orice direcţie generală — deci şi Harkowul — se sub împarte în centre de sectoare. Fie cărui oraş important din apropierea frontului, îi corespunde câte un centru de spionaj. Astfel la Odessa există centrul de spionaj pentru oraşul Cetatea-Albă şi un sector intern până la Prut, mărginindu-se cu judeţul Tighina. La Tiraspol există centrul sectorului Tighina. La Moghileu pentru Hotin şi Bălţi.

Grupurile teroriste

Bolşevicii şi-au dat seama că spionajul nu are şanse de reuşită dacă nu i se dă ajutorul puternic al teroriştilor.

Teroriştii sunt chemaţi a răspândi panica în interiorul ţării inamice, mai ales atunci când o organizaţie de spionaj a fost descoperită. Prin această se curmă într-un cât-va abnegaţia autorităţilor inamice şi spionii sunt reconforta.i.

Teroriştii nu pot lucra independent. Ei nu lucrează de cât în urma ordinelor primite de la centrele de sectoare, direcţiuni generale sau — în mod excepţional — din indicaţiile Moscovel.

Teroriştii sunt organizaţi în grăpe şi sub grupe. Fie cărui centru de sector îi corespunde un grup, care la rândul lui are sub comandă sub grupe.

Aşa de exemplu, pentru Centrul Odessa grupul principal se găseşte la Troiţa.

CITIŢI „ÎNFRAŢIREA“

Sărbătorirea eroului necunoscut la Cluj

Ordonanţa Prefecturii de Poliţie

Noi Prefectul Poliţiei oraşului Cluj, Valeriu Popoviciu având în vedere sărbătoarea naţională, aniversarea eroilor morţi pentru Patrie, din 17 Maiu 1923, dispunem următoarele:

1. Toate edificiile publice şi particulare, precum şi toate instituţiunile comerciale, toate cafenelele, restaurantele, prăvăliile, etc. vor fi arborate cu drapelul naţonal român în conformitate cu ordonanţa noastră cu Nr. 2542 din 1923.

2. Repaus total, vor fi închise toate prăvăliile, toate magaziile şi atelierele industriale cu excepţia debitanţilor speciali de tutun şi a fabricelor de foc continuu precum şi cafenelele, restaurantele, măcelarii si brutarii vor respecta dispoziţile repausului duminical.

3. In vederea sărbătorilor cari vor avea loc în Bucureşti cu ocazia înhumării eroului necunoscut în Parcul Carol în această zi la orele 12 în semn de pioasa evlavie pentru legiunile de eroi ce s'au jertfit pentru cauza sfântă vor suna clopotele tuturor bisericilor din Cluj timp de 15 minute, iară precis la 12 timp de 2 minute va înceta orice lucru în toate localurile, prăvăliile fabricele si uzinele.

Cluj la 14 Maiu 1923. Prefectul poliţiei: s. s. Valeriu Popoviciu.

Pletitura din trestie pentru stucaţură

de calitate eminentă din fabrica de pletit de trestie din Radnoth, în preţ cel mai favorabil, în orice cantitate, cu preţ original de fabrica se poate comanda la reprezentanţa fabricei la firma 2794

IULIU LUKA TURDA

Bijuteria „SINGHER“
Bucuresti, Str. Carol No. 38

Anunţă clientela din intreaga ţară că i-a sosit un mare transport de ceasornice pardesiuri de vară bărbăteşti şi de damă, bluze de mătase, ghete, bumbac, şifon, stambă, pantaloni, genţi şi altele, vânzandule numai prin bonuri. 2774

Pungi, saci de hârtie
în execuţie simple şi luxuoase la
Papetărie Lepage, Cluj
cu sau fără antetul firmei. — Cereţi catalog modele
2744-3

Cassa de Economie „AGRAR“ S. A.
Târgul-Mureş.
Capital propriu 24.000.000.— Lei

SUCURSALE: Miercuria-Ciuc, Gheorgeni, Tg.-Săcuilor, Ludoşul-Mureş, Aiud, Miercuria-Niraj, Praid, Sft. Gheorghe, Cristur, Odorheiu.

In urma autorizaţiunei sale efeptuiază cel mai favorabil remiteri pe toate pieţile străine. Eliberează cecuri şi acreditive asupra pieţile mondiale.

Cecurile sale în devise sunt primite din partea Oficiilor Vamale ca plăţi.

Să ocupă cu toate afacerile bancare. După depuneri plăteşte dobânde favorabile şi le replăteşte fără preavis de denunţ.

Acordă credituri contra acceptaţiuni şi în cont curent. Intreprinde financiarea transacţiunilor mai mari. 2770

Fabricile de Maşini „AND. RIEGER“
Societate Anonimă
SIBIU.

Posedăm spre vânzare:
1 vagon aluminium pur de 99%
1 vagon aluminium provenit din oorpuri de aeroplane.
La cerere servim ofertă detaillată. 2783

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAŢII JOANOVICS, Cluj
se face măriri de fotografii, retrosări
2782

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" CLUJ

Anul III. No. 799 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Joi 17 Mai 1923

CLUJ 18 MAI 1923

Infrățirea

CLUJ 1. 313

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 160 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Comemorarea lui Gheorghe Lazăr și partidul național

Împlinindu-se în toamna acestui an un veac dela moartea lui Gheorghe Lazăr, Senatul și Camera au găsit de bine să comemoreze acest mare eveniment național, prin înființarea unei școli normale de băieți în comuna Avrig, unde se odihnește în părăsire trupul neobositului luptător pentru lumină.

Proiectul de lege, prezintat de d-l profesor I. Mateiu în ședința dela 10 Maiu a Camerei, exprima — în expunerea de motive — convingerea, că această însemnată zi de pomenire obștească va da prilej poporului românesc să-și arate deplina și nemărginita recunoștință față de înflăcăratul invietor al conștiinții naționale.

Se arăta că opera acestui mare creator de renaștere, prin care s'a revoluționat sufletul strămoșesc și s'a fructificat toată evoluția noastră culturală și literară din veacul al XIX-lea, trebuie să stăpânească deopotrivă conștiința tuturora.

Călăuziți de această credință noi socotim că în seria măsurilor de comemorare ce vor fi luate pentru prăznuirea istoricei zile de sărbătoare națională nu trebuie să uităm pe cea mai importantă, aceea de a înălța în preajma mormântului său din frumoasa comună Avrig un monument viu, sintetizat într'o solidă și puternică școală de cultură națională, care i-ar purta numele.

O astfel de școală ar însemna o modestă dar înțelegătoare comparație culturală, pe care Țara o dăruiește după un veac în amintirea muncii de-o covârșitoare valoare a celui mai vestit din redeșteptătorii conștiinții noastre naționale.

De altfel instituția aceasta se prezintă și sub aspectul expansiunii culturii românești din acele părți, ca o necesitate evidentă, întru cât dela Sibiu și până la Brașov cum și în văile Hârtibaciului și Târnavelor n'avem astăzi nici o școală normală de băieți, care să împlinească nevoile sufletești ale unei populații dese, întărite și din cele mai luminate ale țării noastre".

Acest proiect de lege a fost adoptat de Cameră cu unanimitate, fără a mai trece prin secțiuni.

Totuși am avut durerea să vedem tulburat și acest act serbătoresc, de nota disonantă a partidului național.

Prin glasul d-lui Vaida el a găsit de cuviință să protesteze, împotriva manifestării unanime a Camerii, că se violează Regulamentul și prin aceasta se aduce o profanare amintirii lui Gheorghe Lazăr.

Adunarea Deputaților a rămas stupefiată de această mentalitate bolnavă, care fiind chinuită în răzvrătirile ei neputincioase, de cea mai cumplită patimă politică, nu și-a mai putut stăpâni veninul nici în clipa frumoasă de omagiu național pentru cel mai eroic luptător cultural din câți a dat neamului nostru Ardealul românesc.

Adevărat, că d-l Vaida, rușinat de apostrofele deputaților, a scăpat declarația iezuitică și circumstanțială, că partidul național s'a asociat la proiectul de lege „prin tăcere". Că și mutismul este o formă de închinare sinceră pentru marii bărbați ai neamului, o pot crede numai d-l Vaida și Maniu, cari înțeleg să comemoreze oameni și evenimente din Ardeal exclusiv sub firma partidului național, spre a dovedi Țării, în cascade de grandilocvență provincială, că gloriile naționale prin simplul fapt al nașterii lor în Ardeal, sunt creațiuni miraculoase ale acestui partid.

Deși formațiunea d-lui Vaida își caută uneori originea chiar în epoca lui Supplex libellus, totuș trebuia să-l liniștim pe subtitlul diplomat din Olpret, că Gheorghe Lazăr n'ar fi de loc mulțumit să se vadă sechestrat la centenarul morții sale de către partidul național, necunoscut în vremea lui, dar care duce azi o luptă fratricidă tocmai contra acelui vechiu regat, pentru care Lazăr își jertfise toată fiacăra credinții și idealismului său național.

Este o uriașă deosebire între religia iubirii vestită de el și patima urii semănată cu violență de întreținutul fabricei Renner.

Cum n'au putut confisca pe Gheorghe Pop de Băsești spre a-și cârpi un prestigiu spulberat, tot așa debitându-și retorica răgușită pe un mormânt ce nu l-a încălzit niciodată timp de 100 de ani, nu vor reuși să facă din Gheorghe Lazăr un paravan ilustru pentru desgustătoare patimi de negustori politici.

Rămâne însă trista constatare, că partidul național, înveninat de o barbară ură politică, a boicotat toate evenimentele naționale petrecute dela Unire încoace.

E o pagină întunecată pe care o dă acest partid la marea operă de consolidare a României întregite.

Și aceasta nu trebuie s'o uite mai ales preoțimea și dăscălimea ardeleană, care așteaptă cu atâta evlavie ziua comemorării lui Gheorghe Lazăr, spre a-și arăta recunoștința neprecupețită în forme de sigur mai curate și mai înălțătoare, de cum le-a indicat în Parlament gestul de protestare înăcrită al d-lui Al Vaida.

Legea pentru proprietatea literară și artistică

In epoca aceasta când popoarelor li s'au reparat nedreptățiri istorice de secole, când țăranilor li s'a recunoscut dreptul de a fi stăpâni pe pământul pe care îl muncesc, în vremea aceasta de drepturi câștigate de toată lumea, ar fi fost un anacronism să rămânem la legislația anchilozată a trecutului în ceeace privește proprietatea literară și artistică. Autorul literar, pictorul, sculptorul, compozitorul și in genere orice intelectual care creiază, alcătuiau singura categorie de nedreptățiți ai epocei noastre. Produsul muncei lor avea o prea slabă protecție a legii.

Guvernul actual a înțeles că această nedreptate trebuie curmată.

Comisiunea pentru studiarea legii de „Proprietate literară și artistică și-a depus proectul pe Biroul Camerii.

Astfel prin noua lege, după raportul cu care s'a depus proectul la Cameră, autorul câștigă dreptul de proprietate deplină asupra operii sale de care poate dispune după toate normele unei proprietăți mobiliare, cedând-o sau transmițând-o, în totul sau în parte, așa cum se prevede în codul civil. Prin esența ei, legea proprietății literare și artistice, este recunoașterea în scris a celui mai puternic drept natural.

Noua lege reglementează drepturile de succesiune, asigurând familiei autorului o garanție de existență care până acum n'o avea. In susi autorul in viață nu se putea bucura de plenitudinea drepturilor sale, după legea de la 1862, decât zece ani, după care opera se socotia trecută în domeniul public — mai cu seamă în literatură și muzică. Deasemeni stavilește poftele speculatorilor, nepermițând publicarea operilor neterminate sau nu mai schițate, dacă autorul n'a făcut-o fiind în viață, sau n'a lăsat instrucțiuni exprese de publicare, rezolvând în acest chip o însemnată problemă de prestigiu literar.

Dar legea a avut grija și de soarta operilor literare, după cei treizeci de ani, când ea trece în domeniul public, încredințând „Academiei Române" sarcina de a supraveghea publicarea ei în condițiuni onorabile.

Cu aceste dispoziții abia schițate uci se repară o mare nedreptate care se făcea tuturor creiatorilor de valori intelectuale și artistice.

Organizarea păcii

Spre o apropiere polono-cehoslovacă

Misiunea mareșalului Foch în Polonia și Cehoslovacia

Gazette de Prague, *care, după cum se știe, înfățișează vederile guvernului dela Praga, publică articole din care se desprinde voința cercurilor conducătoare cehoslovace de a realiza o apropiere între statul cehoslovac și Polonia. Vizita mareșalului Foch în Polonia și în Cehoslovacia pare a dovedi că Franța vede cu satisfacție realizarea acestei apropieri și că dă sprijinul său la opera de înfrățire care se pregătește.*

In ceiace privește România, țara noastră pe care o leagă tratate de alianță cu ambele state, nu poate avea decât aceeași atitudine. Se știe de altfel că guvernul nostru a condus chiar o acțiune de apropiere între cele două țări slave și în ceiace se pregătește acum este și o sforțare a României.

In ultimul număr al semnificiosului „Gazette de Prague" publică sub titlul „Propagandă pentru înțelegerea polono-cehă" un articol al cunoscutului publicist francez Georges Bienaimé și un alt articol semnat Jules Pichon în care se explică rostul politic al vizitei mareșalului Foch. Reproducem din acest articol pasagiile caracteristice:

Rostul vizitei mareșalului Foch

„In primirea entusiastă făcută în vingătorului din marele războiu, popoarele polon și ceh pun mai mult decât recunoștință. Ele pun și nădejdi. Ele știu că a câștiga războiul nu este totul, dar că deasemeni trebuie să câștige și pacea. Țările Europei Centrale știu mai bine decât oricine acest lucru. Polonia și Cehoslovacia, cu deosebire, nu ignorează că existența lor este legată de respectarea tratatului de pace. Ele văd deci, în vizita mareșalului Foch, altceva decât un turneu de inspecție militară, alt ceva decât un control al misiunilor militare franceze din Varșovia și Praga. Ele simt că această călătorie a mareșalului Foch urmărește deasemeni un scop politic, care este acela de a asigura țărilor aliate rodul victoriei cucerite împreună. In această privință se poate spune că generalul Foch va juca acum un rol analog aceluia pe care l'a jucat ca șef al armatelor aliate.

In timpul ofensivelor germane cari s'au produs din pricina lipsei de coheziune a armatelor aliate, mareșalul Foch a fost acela care a stabilit coordonarea forțelor aliate. Datorită acestei coordonări s'a cucerit izbânda. La 18 Iulie 1918, Germanii, deabia întremați de eșecurile succesive ale ofensivei, vedeau angajându-se pe Marna o nouă bătălie, preludiul uriașei lupte care din loc în loc avea să cuprindă tot frontul; să-i gonească din toate pozițiile preț cmf cmf cmf toate pozițiile și să-i silească la 11 Noembrie să-și mărturisească înfrângerea și să accepte condițiunile armistițiului.

Se știe ceiace s'a petrecut de atunci cum au fost încheiate tratatele de pace, la Versailles, Saint-Germain, Trianon, Neuilly și Sèvres. Conferința păcii a durat multă vreme, prea multă vreme fără îndoială, fiindcă învinșii profitară de răgaz, nu numai pentru a se organiza în scopul de a scăpa de obligațiunile, dar mai ales pentru a dezorganiza pe învingători. Coordonarea care îngăduise aliaților să câștige războiul, n'a mai existat când a fost vorba să se câștige pacea.

Coordonarea forțelor păcii

Iată ce a înțeles foarte bine mareșalul Foch; așa se explică cum coordonator al forțelor de război, el aspiră acum să realizeze coordonarea forțelor păcii. La asalturile încercate contra tratatelor de pace, foștii aliați se împotrivesc în ordine risipită.

Trebuie să fie regrupate forțele. Chestiunea cea mai urgentă astăzi este de a face o legătură între cei asupra cărora amenințarea apasă mai greu: cei mai apropiați vecini ai învinșilor. Aceste lucruri trebuie să le fi spus la Varșovia, în convorbirile pe cari le-a avut mareșalul Foch, și tot aceste lucruri le va spune desigur și la Praga.

Nu știm efectele pe cari le-a produs cuvintele sale în Polonia, dar știm foarte bine că ele vor găsi un teren priincios în Cehoslovacia. Cei cari au contribuit atât de mult la crearea Micei Înțelegeri știu mai bine decât oricine necesitatea de a'și uni forțele în vederea menținerii statului de creiat de tratatele de pace, nu numai în Europa Centrală ci în toată Europa.

Marile serbari nationale-culturale dela Blaj

ZIUA I-a

O sărbătoare a trecutului şi a viitorului. Infăţişarea Blajului. Sosirea oaspeţilor. Vizitarea instituţiilor culturale. Banchetul. Cuvântările rostite. Jocurile şi exerciţiile de gimnastică. Concertul corului Hubic.

Sărbătoarea zilei de 3—15 Maiu, a Libertăţii proclamate acum 75 de ani pe Câmpia Libertăţii dela Blaj, nu mai este astăzi un praznic nici al nădejdilor numai, nici al unei autoglorificări, cum se obşnueşte a se banaliza multe momente solemne ale vieţii noastre naţionale. Umilii, uitaţii, dar plinii de iubire profesori ai Blajului, sacerdoţi şi astăzi ai frumoasei tradiţii istorice a Blajului cunoscut nouă din zilele lui de glorie, au dat sărbătorii de astăzi o menire pe care va fi bine să o încurajăm şi să o vedem perpetuată. Ceeace sunt anualele întreceri de primăvară dela Bucureşti ale tineretului şcolar din toată ţara, au voit aceşti preoţi ai tradiţiei blăjene să facă din sărbătoarea Libertăţii. Sărbătorirea de astăzi a fost într'adevăr una a tineretului şcolar de pretutindeni.

Mâine vor comemora bătrânii: înalţii preoţi ai credinţei naţionale şi religioase, factori îndrumători, cărturarii şi sătenii, — dar ziua de astăzi a fost a tinerilor şi o îmbinare mai minunată nu se putea: o sărbătoare a trecutului glorios şi a viitorului — a tineretului şcolar.

Astfel serbările de astăzi de la Blaj înseamnă mai mult decât întrecerile de primăvară, dela Bucureşti, ale elevilor din toată ţara.

Sărbătoarea dela Blaj are rădăcini înfipte adânc în trecutul nostru istoric; iată pentruce a ajuns chiar din acest an să fie unică, o olimpiadă românească.

Infăţişarea Blajului

Ziua de 14 Mai, Blajul a luat înfăţişarea unui mare oraş de tinereţe. Străzile centrale sunt înţesate toate de grupuri de elevi şi eleve din toate părţile Somăniei. Costumul frumos al cercetaşilor predomină, dar uniformele frumoase ale elevelor impun în aceeaş măsură.

B l a j u l e numai drapele drapele şi numai feţe surizătoare şi ochi din care suride viitorul unui neam. Atâta sinceritate şi atâta măreţie.

Comuna cu 3000 de locuitori, care găzduesţe numai pe la cetăţeni peste 1500 de elevi de şcoală, a fost silită să dea găzduire la peste zece mii de oameni, la cari mâine se vor adaoge încă atâţia. In asemenea condiţiuni se cuvine cea mai mare laudă dlui dr. Gherman, directorul liceului de fete şi şeful încartiruirii oaspeţilor, cât şi populaţiei blăjene, care s'a grăbit să pună la dispoziţie ultimul pat şi ultimul divan ce'l are. Aceeaş laudă pentru d. dr Caliani directorul liceului de băeţi, şeful organizator al serbării.

*

O parte a oaspeţilor a sosit încă de Duminecă, iar majoritatea şcolilor Luni dimineaţa. Au trimis delegaţi toate şcolile din Ardeal, afară da câteva din nordul Ardealului şi din Banat. Liceul din Sibiu este reprezentat în întregime, iar liceele Sf. Sava din Bucureşti şi Sf. Petru şi Pavel din Ploeşti prin mai bine de o sută de elevi de fiecare. Sunt reprezentaţi deasemenea studenţii cu peste 150 de persoane.

Dintre invitaţii oficiali au sosit până acum puţini. Ministerul cultelor e reprezentat prin d. director Arghirescu, iar al instrucţiunii publice prin d. directsr general Valaori. Ceilalţi invitaţi sunt aşteptaţi pentru mâine.

Vizitarea instituţiilor

In cursul dimineţii, oaspeţii au vizitat instituţiunile culturale şi locuzile istorice, ale căror raritaţi şi însemnătate li-a fost explicate de profesorii şcolilor din Blaj. S'a vizitat biserica catedrală, unde oaspeţii au rămas cu amintire nepieritoare a frumoasei catapetesme zugrăvită şi sculptată cu o minuţiozitate şi un talent fără asemănare. Nu m'ai puţin a impresionat covorul naţional dela intrare, care se păstrează din vremea ungurească şi a fost făcut într'un război special; apoi frescele de pe boltă.

La biblioteca centrală domnul profesor Lupeanu-Melin a arătat grupurilor de elevi şi eleve raritaţile bibliotecii: manuscrise medievale în toate limbile, primele tipărituri româneşti, două manuscrise de ale lui D. Cantimir, un coran vechi, manuscrise turceşti şi arabe de ale lui T. Cipariu, pergamente din veacurile 12—14, bule papale, şi documente istorice dintre cele cari privesc trecutul Ardealului sub unguri. Biblioteca aceasta întruneşte trei biblioteci, printre care şi vestita bibliotecă a Metropoliei.

S'a mai vizitat: Arhiva Mitropoliei, Castelul, bisericile, seminarul şi celelalte şcoli, muzeul de naturale unde se păstrează craniul lui Al. Petőfi, muzeul de arheologie şi istorie, grădina botanică şi cimitirul unde sunt îngropaţi aproape toţi marii luptători ai Blajului. Elevii au rămas cu o neştearsă impresie şi au învăţat din cele văzute mai mult decât în ani întregi de şcoală.

Masa în cinstea oaspeţilor

In onoarea profesorilor şi a înalţilor oaspeţi s'a dat la amiază o masă la restaurantul Transilvania, prezidată de I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile. Au luat parte printre alţii P. S. Sa Episcopul Alexandru Nicolescu al Lugojului, domnul Valaori directorul general al ministerului instrucţiunii publice, domnul Arghirescu, director general în ministerul cultelor, distinşii profesori ai Blajului, Dr. Al. Russu, Dr. I. Sâmpăleanu, Dr. Bălan, Negruţiu, Lupeanu-Melin şi toţi directorii şi profesorii veniţi la serbări.

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Suciu

La sfârşitul banchetului I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile a rostit un însufleţitor toast, arătând, că în trecutul nostru de zbucium poporul ne era legat de glie, ştia puţine şi cu atât mai puţin era conştient de sine. Era o masă mai mult inertă şi pentrucă această masă să se ridice, a trebuit să vină cineva, cineva care să nu fie egoist, ci animat de altruismul cel mai înalt.

De aceea când văd în jurul meu atâta preoţime şi atâţia dascăli — a adăogat I. P. S. Sa — trebue să'mi amintesc de acele zile, când elementul preoţesc şi al dascălilor era mic şi a trebuit un al treilea element, care să le ajute.

Acest element a fost presa, care a propovăduit idelle naţionale ale acestor luptători de cari ne aducem astăzi aminte.

D lor — s'a observat atunci — înainte de 48 un fel de amorţeală, de oboseală, şi a trebuit să vină preoţii profesorii şi gazetarii ca să trezească pe strămoşii noştri. Astăzi, când o nouă amorţeală pare a ne fi cuprins, cred că acestor trei factori le revine aceeaşi sarcină de atunci pentruca să trezească din oboseală neamul românesc. Doresc să ajungem la această trezire şi în dorinţa aceasta închin pentru presa românească.

Vorbeşte apoi d-nul D. Valaori, directorul general al ministerului instrucţiunii publice, care închină paharul său pentru cele trei instituţii: biserica, şcoala şi presa, rugându-le să dea tot sprijinul, pentru a ridica cultura naţională.

la cuvântul d-l N. Bălan, rectorul Seminarului, care în cuvinte evocatoare arată cum era prăznuită ziua de 3/15 Mai înainte. In timp ce în vechiul regat se prăznuia ca zorile de zi ale învierii noastre, în libertate şi cu tot fastul, aici se mărginea la înfigerea unui steag românesc sau pe catedrală, sau pe lac, sau pe cel mai înalt dintre stegarii din apropiere. S. Sa declară prelung aclamat, că pe catedrala Blajului nu s'a arborat nici când alt steag decât cel românesc.

Mai demult înaintaşii se adunau pe câmpia Libertăţii, dar stăpânirea a interzis-o şi deatunci numai drapelele înfipte de studenţi puteau demonstra Ungariei voinţa Blajului.

Mulţumeşte d-lor Valaori şi Arghirescu şi le spune bun sosit.

D. Arghirescu, directorul general al cultelor, arată că serbările dela Blaj trebue să fie un pelerinaj, făcut pentru a adăpa tineretul României la isvoarele gloriei străbune.

Vorbesc apoi dnii Stefan Pop dir. Liceului sf. Sava din Bucureşti, S. S. dr. Sămpăleanu, în numele presei dl. I. Agârbiceanu şi Fagure

D. Caliani, organizatorul serbărilor arată ideia naţională de care s'a condus Blajul când a iniţiat aceste serbări şi cere sprijinul tuturora.

Producţiunile de gimnastică şi jocuri naţionale.

După banchet oaspeţi au pornit spre Piaţa Inocenţie Micu din faţa catedralei, unde între timp s'a adunat atâta public, încât abia mai putea încăpea în marea piaţă. Aici s'au adunat toate şcolile la producţiuni gimnastice, cari au ţinut dela orele trei până la şase seara. Au luat parte la aceasta toate şcolile venite la serbări.

La orele 9 a avut apoi loc, în sala de gimnastică a liceului concertul corului „Hubic" din Beiuş, care a venit să adaoge la solemnitatea zilei un eveniment artistic: întâiul cor românesc cu orchestră, compus de distinsul profesor Francisc Hubic dela liceul din Beiuş. Corul a făcut o impresie strălucită şi conducătorul lui a fost mult felicitat.

Ziua a II-a

Dimineaţa:

Liturghia dela Catedrala Mitropoliei. Cortegiul istoric-etnografic. Defilarea şcoalelor. Procesiunea festivă la Piatra Libertăţii. Cuvântările dlor prof. Ştefan Pop, Iuliu Valaori, secretarul general al Ministerului Instrucţiunii publice, Iuliu Maniu, prof. Marin Ştefănescu dr V. Bianu, dr N. Lupu I. Agârbiceanu. Cuvântarea dlui ministru I. Th. Fiorescu, în numele guvernului. Cuvântările studenţilor Rovenţa şi C. Zelea Codreanu. Profesorul I. Coltor prezintă adunării pe un martor al evenimentelor dela 48. Procesiunea la mormintele tribunilor şi cuvântarea prof. Augustin Popa. Masa dela Mitropolie.

După masă:

Intrecerile de oină şi football de pe Câmpul Libertăţii. Distribuţia premiilor. Concertul festiv al şcoalelor din Blaj.

Dis de dimineaţă, străzile Blajului s'au umplut de pâlcuri de ţărani veniţi din cele mai îndepărtate sate de pe Târnave şi Mureş la prăznuirea a 75 de ani dela marea Adunare din 48. La orele şease, trasurile au început să bubue în semn de sărbătoare. Lumea se îndreaptă spre piaţa din faţa catedralei care la orele 8 e înundată de o imensă mulţime în care predomină tinerimea şcolară. Intrăm în catedrală, unde slujeşte I. P. S. S. Mitropolitul Vasile înconjurat de întregul corp al canonicilor. Răspunsurile sânt date de corul studenţilor dela Academia teologică. La sfârşitul slujbei, I. P. S. S. Mitropolitul Vasile rosteşte o înălţătoare predică arătând învăţăturile care se desprind din trecutul Blajului pentru tinerimea şcolară.

Cortegiul istoric-etnografic

Inainte de orele 11, lumea a început să iasă din biserică şi să-şi caute locuri în piaţa sau pe terasa catedralei, prin faţa căreia avea să treacă peste dau sfert da ceas cortegiul istoric şi etnografic.

La orele 11, ies din biserică I. P. S. Sa. Mitropolitul Vasile, P. S. Sa. Episcopul Alexandru, al Lugojului, miniştrii Al. Constantinescu şi J. Th. Florescu, împreună cu clerul blăjean. Peste câteva minute, muzica pompierilor din Blaj întonează „treceţi batalioane române, Carpaţii" şi dela „Şură", Cortegiul vine în marş spre Piaţa Inocenţie Micu, prin str. Regina Maria. Aclamat necontenit apare şi trece prin faţa publicului, Inaltului Cler şi miniştrilor, întâiul car, tras de patru boi, împodobiţi cu panglici şi flori, şi cu şase ţărani în el îmbrăcaţi în cele mai pitoreşti costume naţionale.

Pe steagul purtat se unul din ţărani era scris: „Adevărata bogăţie a ţării". Urmează, tras de şease boi, carul Andrei Mureşianu, care este aclamat îndelung defilează apoi Moţii, Avram Iancu, tribunii, tunul de lemn dela 48, mihălţenii cu suliţe, carul „Unirii" tras de şase boi, în aceleaşi frenetice şi fără sfârşit aplauze generale.

Cortegiul istoric e urmat imediat de cel etnografic, însemnând parcă din adins unirea ce există între trecut şi poporul nostru. Grupul sătenilor din Sâncel, copii, bărbaţi, femei şi moşnegi, compus din întreg satul, trece în aplauze de încântare şi'l urmează Crăciunelul, Cucerdea, Ţiurul, Pănadele (în frunte cu o cunună de frunze pentru mormântul lui Timotei Cipariu). Veza şi fanfara sasilor din Mănărade, după care, după un scurt interval, urmează cortegiul tinerimii şcolare, început de cercetaşii din Blaj. In pas de vânători, apăsat, scurt, trec elevii liceelor din Blaj, Cluj, Ibaştalău, Turda, Târgul Mureş, Orade, apoi cortegiul elevelor din Blaj, Sf. Gheorghe, Turda, Beiuş, Aiud, şcoală primară ungurească de stat din Blaj, liceul Sf. Sava din Bucureşti, Şc. Tehnică Cluj, liceele de băeţi

— Urmare pe Pag. III. —

Marile serbari nationale-culturale dela Blaj

— Continuare de pe Pag. II —

Ploeşti, Beiuş, Aiud, Năsăud, Braşov, Deva, Sibiu, (cu toţi elevii în număr de peste 400), şcoala normală (mixtă) din Blaj şi liceul din Blaj. Defilarea şcoalelor e încheiată de studenţii Academiei teologice.

La monumentul libertăţii

Mulţimea, în frunte cu I. P. S. S. Mitropolitul şi cu întreg clerul, s'a îndreptat în procesiune spre Câmpia Libertăţii. Elanul a fost fără seamăn pe tot drumul. Ajunsă la monumentul Libertăţii, mulţimea a manifestat cântînd cântece patriotice.

Cuvântarea prof. Ştefan Pop

Dupăce fanfara din Bratei a intonat Imnul Regal, dl prof. Ştefan Pop a urcat tribuna şi'n cuvinte evocatoare a arătat însemnătatea zile de 3—15 Mai.

„Prea Sfinţi Arhierei, Mărită Naţiune Română. Evenimentul dela 3/15 Mai e din acela ce nu se pot cuprinde în vorbe. In 3/15 Mai, acum 75 de ani, poporul românesc din Ardeal a cerut prăbuşirea unei lumi de nedreptate, şi acest eveniment este cel mai îndrăzneţ dela apariţia lui Mihai Viteazu; a fost şi române actul cel mai cutezător din câte a făcut acest popor român. Ziua de 3/15 Mai se poate asemăna cu ziua din August 1793, în care poporul francez a proclamat libertatea, frăţietatea şi egalitatea. A fost cel mai fecund act al poporului român, fiind o şcoală vie pentru pregătirea mulţimii în scopul apărării fiinţei sale etnice. Iar dacă vor considera că au fost aici, atunci, reprezentanţi ai tuturor ţinuturilor româneşti ziua de 3/15 Mai vom vedea-o ca pe o hotărâre a întregii naţiuni româneşti de pretutindeni, care a însemnat hotărârea abia acum cinci ani înfăptuită.“

Arată apoi, că evenimentul dela 3/15 Mai 1848 nu poate fi despărţit de şcolile din Blaj, care l-au pregătit. Astăzi, actul dela Blaj face parte din acelea pe care glasul românesc nu le poate exprima şi numai cu inima ne putem pleca înaintea lor.

Incercăm să ne apropiem de ei din depărtarea drumurilor. Povestea lui este povestea suferinţelor noastre mari, şi nu vom încerca o schiţă a lui şi nici descrierea adunării la care într'o unire deplină au fost de faţă doi arhierei; nici înflăcărata şi înţeleapta figură a lui Simeon Bărnuţui nu vom căuta a o reda aici. Voi tăcea — spune oratorul — chiar jurământul cu care cei 40 de mii s'au legat să nu renunţe până la moarte la libertatea naţională. Dar voi reţinea din toate câte s'au spus atunci, o frază scurtă, care i-a electrizat pe toţi: **„Naţiunea română vrea să fie stăpână în ţara ei“.** (Aplauze nesfârşite).

Câtă vrednicie se desface din această revoltă şi scrăşnire de dinţi. Românii din Ardeal nu mai puteau tolera nedreptatea ce li-se făcea; revolta pornise din văi şi din munţi, şi spun bătrânii, că stafete umblau prin toate satele să vestească că au poruncit vlădicii lor să se facă dreptate. S'a umplut paharul, şi ungurilor nu li-se mai putea pune altfel frâu. Chiar draguţul de împărat era neputincios faţă de cele trei naţiuni unite şi celor patru religiuni recepte. Românii erau înşetaţi de dreptate şi în asemenea condiţii trebuia să şi-o smulgă“.

Arată, că Românii erau în afară de Constituţie, care era numai pentru cele trei naţiuni-unite şi pentru cele patru religiuni recepte.

S'a ajuns din cauza aceasta la revoltă. Dar revolta dela 48 nu este un început. Ea încheie o epocă de revolte; ea este pentru românii transilvăneni încoronarea năzuinţelor, formând punctul de trecere dela trecut la prezent. La 48 se formează întâia oară un crez politic, care ne conduce până la Unirea acum întâmplată.

Şi este spre cinstea Episcopului Inocenţie Micu Clain, că a fost întâiul om politic al nostru cu vederea clară şi temut şi de duşmanii lui. Pentru aceasta Blajul a devenit un cuib temut de viaţă şi energie. Blajul a formulat atunci un crez politic şi oricât agenţii unguri au încercat să împiedece satele să vină la adunare şi oricât au căutat s'o dezbine pe chestii confesionale, a fost zadarnic, căci ţăranii conştienţi au văzut în adunarea lor un „salus populi romani“. (In timp ce vorbitorul atinge chestiunea solidarităţii celor două confesiuni la adunarea dela 48 şi unirea tuturor factorilor, din popor se strigă, că este necesară şi astăzi).

Impărăţia n'a ţinut seamă de cele 4 rezoluţii ale lui Bărnuţiu şi aceasta a provocat revolta.

Vorbeşte apoi despre „supplex libelus“, pe care'l arată ca cel mai mare act politic românesc, din care am luat îndemnuri în toată lupta noastră ce a urmat.

Inchee îndemnând la unire şi aducând omagii M. S. Regelui, armatei şi sfintelor umbre dela 48.

Cuvântarea d. ministru I. Th. Florescu

In numele guvernului, domnul J. Th. Florescu, ministrul Justiţiei, a rostit următoarea cuvântare:

„Când sufletul ţi-e încărcat cu cele mai înalte emoţii, nu poţi să ai meşteşug la vorbă. Cei cari s'au deprins cu aceste emoţii sunt mai chemaţi decât mie să vorbească aici.

Noi cari călcăm întâia oară în această cetate a libertăţii, ne mulţumim să aducem un salut emoţionat vremurilor mari pe care le sărbătorim astăzi.

Vă aduc salutul guvernului din Capitala României întregite. Prin mine, Dreptatea vine să salute Libertatea. *De ce, acum trei pătrare de veac, apostolii românilor din Ardeal s'au ridicat pentru cucerirea libertăţii? Pentrucă nu era dreptate şi fără dreptate libertatea nu poate trăi.* De aceia nu cred că s'ar putea aduce un omagiu mai bun marilor luptatori dela 48 decât exprimând aici, în numele guvernului, iubirea noastră sinceră pentru dreptatea poporului român.

Dar din vremurile istorice pe care le sărbătorim azi e de reţinut o învăţătură. Oamenii dela 48 nu cereau dreptate făcând nedreptăţi şi fărădelegi. Niciodată marii luptători ai Ardealului, luptând pentru dreptate, n'au călcat în picioare drepturile altora. Revoluţia dela 48 s'a desfăşurat sub conducerea şi cu binecuvântarea Sfintei noastre Biserici şi de aceia ea n'a fost pătată de nici o nelegiuire.

Să nu faci nedreptăţi când lupţi pentru dreptate, — *iată învăţătura care se desprinde pentru noi din mişcarea dela 48.* Să meargă deci tinerimea noastră la şcolile din Blaj ca să înveţe că se pot revendica drepturi fără a urî şi fără a nedreptăţi pe nimeni.

Fericite sunt clipele acestea, pentrucă aici, pe câmpul acesta dătător de gânduri frăţeşti, noi toţi devenim mai buni. Ce mici şi ce meschine ne par luptele noastre când, astăzi, pe câmpia Blajului, am uitat tot ce ne desparte pentru a nu lăsa în suflete decât ceia ce ne uneşte!

Cuvântarea dlui ministru Florescu a fost pe deplin în sentimentul adunării, şi de aceia că a fost mereu însoţită de aprobări şi aplause care la urmă s'au trasformat în lungi şi puternice ovaţii la adresa oratorului.

In numele Ministrului Instrucţiunei publice, a vorbit dl Iuliu Valaori, secretar general, din a cărui cuvântare mulţimea a subliniat în mod semnificativ constatarea că „dezbinările confesionale n'au putut împiedeca ţinerea Adunării dela 48“.

D. Iuliu Maniu a vorbit în numele partidului naţional spunând că două idei mari au format baza concepţiunii politice a Adunării dela 3/15 Mai 1848. Intâia, este ideia de libertate. „In acea Adunare s'a spus că nouă nu ne trebue libertate personală, ci libertate naţională. Vai de acel popor a cărui naţionalitate nu e recunoscută. Noi urmaşii, să învăţăm a ne iubi mai mult neamul de cât pe noi înşine, pentruca toată lumea să seinchine măreţiei acestui neam“.

A doua ideie este ideia de umanitate, întrucât faptele celor dela 48 au fost şi în serviciul civilizaţiei omeneşti. „Să năzuim şi noi să fim pătrunşi de adevărul că un neam se găseşte pe pământ pentruca prin însuşirile lui proprii să sporească civilizaţia şi cultura întregei omeniri. Acum când desrobirea-i făcută, să ne îndrumăm faptele după pilda marilor noştri înaintaşi“.

Cuvântarea d lui prof. M. Ştefănescu

Folosindu-se de faptul că de faţă se găsea un mare număr de studenţi universitari, d. prof. Marin Stefănescu a luat cuvântul pentru a da următoarele sfaturi cu privire la mişcările studenţeşti:

„Când ne adunăm la o zi de sărbătoare, avem datoria su deslușim care sânt căile mai bune pe care trebue să le urmăm în viaţă.

Evenimentele pe care le sărbătorim astăzi ne învaţă că faptele mari nu răsar de cât atunci când inima se însoţeşte cu mintea.

Inima studenţimii a zămislit în vremurile noastre o mare şi curată mişcare de românism. Dar acum trebuie să vină mintea care s-o conducă, dacă vrem ca această mişcare să fie într'adevăr şi o faptă hotărâtoare în viaţa neamului nostru. Numai conduşi de minte, vom vedea care este destinul neamului românesc, şi atunci nimic nu ne va mai putea opri ca să îndeplinim acest destin.“

Discursul senatorului Dr. V. Bianu

Fraţi Români! Ca fiu al Blajului, ca bătrân elev al şcoalelor din această sfântă cetate a Românismului, vă rog să-mi daţi voie ca sa vă arăt întreagă bucuria şi marea fericire de care este cuprins sufletul meu ardelean în această clipă.

In anul 1876, când s'a serbat în Blaj comemorarea măreţei zile de 3—15 Mai 1848, cu tot alaiul şi cu toată pompa posibilă, între oratorii acelei serbări a fost şi acela care are marea cinste să vă vorbească acum. In cuvântarea pe care am rostit-o de pe piramida improvizată în mijlocul pieţii lui Inocenţie Clain, în faţa Catedralei, a vestitei mănăstiri, în preseara acelei zile, am rostit aceste cuvinte de încheiere:

„Chiar dacă inamicii ne-ar şterge istoria, dacă ar îngropa tot trecutul nostru cu suferinţele şi gloria lui, dacă ar muta Carpaţii, dacă ar seca Dunărea, dacă ar nimici monumentele grăitoare de glorie ale Daciei, nici atunci, nici chiar atunci nu vor putea înăbuşi în inima Românului dorinţa de libertate şi de independenţă“.

„Dacă mai bate în inimele noastre un sentiment de demnitate şi glorie naţională, de libertate şi independenţă, să mergem la mormintele strămoşilor noştri, să sărutăm ţărâna de pe ele, să furăm focul sacru care le-a încălzit inimele şi să învăţăm a lupta şi a muri pentru patrie şi naţiune. O naţiune a cărei tinerime cugetă, simte şi lucrează, trăieşte, are viitor. Deviza noastră să ne fie: născuţi din popor, să trăim pentru popor şi să murim pentru el“.

„Iar vouă inimicilor, cari să pare că aţi uitat lecţia din 1848, vă declar în faţa lumii, cu fruntea senină şi cu inima hotărâtă că *mai curând veţi smulge soarele de pe firmament, mai curând veţi putea muta munţii decât să nimiciţi semenţia latină, fiul Romei eterne, transplantat în răsărit. Să trăiască speranţa noastră România! Să trăiască tot Românul cu simteminte bune!*“

Am reprodus aceste cuvinte acum şi aici în acest loc sfânt pentru ca iubita tinerime de astăzi să vadă cum lucra tinerimea de sub vitrega stăpânire ungurească. Această cuvântare a fost pricina pentru care guvernul de atunci a oprit serbarea aceasta pentru totdeauna sub aspra ameninare de a închide şcoalele din Blaj. Iar cei cinci oratori, toţi elevi ai clasei a 8-a liceale, au trecut Carpaţii, în Ţară, în pământul făgăduinţii, în Canaanul Românesc, unde au muncit cu dragoste, servind de legătură sufletească între fraţii de dincoace şi de dincolo de Carpaţi. De atunci şi până în anul mântuirii 1919, această serbare n'a mai avut loc, când s'a făcut din nou cu un entusiasm mare cu binecuvântarea I. P. Sf. părinte mitropolit Vasile. (aplauze).

Şi acum în această clipă înălţătoare, pe acest câmp al libertăţii, lângă această piatră păstrătoare şi trainică straje a drepturilor Românilor, în această atmosferă în care planează spiritele marilor arhierei ai Blajului: Inochentie Clain, Petru Paul Aron, Grigore Maior şi Bob, ale celor trei luceferi ai neamului Gheorghe Sincai, Samoil Clain şi Petru Maior, Spiritul îngerului libertăţii Simion Bărnuţ, a regelui munţilor Avram Iancu, eu acel tânăr licean de acum 47 de ani care am vorbit atunci în piaţa Blajului, am marea fericire ca acum, de pe această tribună, să strig cu voi, fraţi Români: *Să trăiască Blajul,* să trăiască şcoalele acestei sfinte cetăţi culturale, acel isvor de apă vie, care să potolească setea sufletească a tuturor Românilor, de cultură şi lege românească. (Aplauze). *Să trăiască România Mare.* (Aplauze). *Să trăiască măritul şi gloriosul nostru rege Ferdinand I.,* al doilea Mihaiu Viteazul. (Aplauze frenetice, îndelung repetate).

Teologul Fechete Nic. a recitat cu multă vervă un fragment din marele discurs al lui Simeon Bărnuţiu.

Cuvântarea studentului Rovenţa

In numele studenţiunii din Bucureşti, studentul Rovenţa a rostit următoarea cuvântare:

„Am venit la Blajul nostru ca să exprimăm hotărârea noastră de a merge pe drumul marilor înainta! Am venit aici nu numai ca să prăznuim, ci ca să luăm şi o învăţătură de la acel om, care la un moment dat a avut tăria să spună: Acum, ori niciodată!

Dar Simeon Bărnuţiu n'ar fi putut face nimic, dacă la spatele lui nu s'ar fi găsit întreaga tinerime cultă a neamului românesc. La 3—15 Maiu s'a fixat în suflete gândul că neamul nostru trebuie să trăiască deapururi.

Acelora cari spun că nu suntem încă uniţi, noi, tinerimea, le răspundem că unirea s'a făcut şi că vom şti s-o apărăm, adăogând la unirea politică şi unirea sufletească prin cultură.

Aici, pe Câmpul Libertăţii, repetăm şi noi cuvintele de jurământ ale lui Simeon Bărnuţiu: „Jur ca român că voi apăra neamul de orice opresiune. Aşa să ne ajute Dzeu!“

Mulţimea ovaţionează îndelung pe tânărul orator.

— Urmare pe Pag. IV. —

Marile serbari nationale-culturale dela Blaj

Cuvântul
omagial al Facultăţii de Drept din Iaşi şi cuvântarea stud. C. Zelea Codreanu

Din partea Facultăţii de Drept din Iaşi, studentul C. Zelea Codreanu citeşte următorul cuvânt omagiul:

„Facultatea de Drept din Iaşi, se onorează de a avea printre întemeitorii săi, pe marele apostol al naţiei Româneşti, Simeon Bărnuţiu.

Chemat la Iaşi în Ianuarie 1855 ca să ocupe catedra de Filosofie la „Academia Mihaileană", astăzi „Liceul Naţional", prin stăruinţele lui s'a înfiinţat încă la acea Academie, Facultatea de Drept şi Facultatea de Filosofie, ale căror cursuri au fost deschise în semestrul de iarnă 1855.

Predând la Facultatea de Drept cursul de Drept Natural public şi privat, Simeon Barnuţiu, prin prelegerile sale magistrale şi prin autoritatea sa didactică, a pus bazele ştiinţei Dreptului la Facultatea Juridică din Iaşi, şi totodată a întemeiat o şcoală a sa „Şcoala lui Barnuţiu", aşezată pe temelia „doctrinei naţionaliste" al cărei propovăduitor luminat, adânc şi consecvent a fost, în tot timpul cât a aparţinut învăţământului superior, mai întâiu la Academia Mihaileană, şi apoi, cu începere dela 26 Octombrie 1860, la Universitatea din Iaşi. creată atunci, şi care, pentru meritele sale recunoscute, s'a grăbit a-i face cinstea să-l aleagă ca cel dintâiu Rector al ei.

Păstrând amintirea acestor merite neperitoare, şi încălzându-se încă la focul sacru al patriotismului aprins în sânul ei, de marele învăţat şi apostol al Românismului Simeon Bărnuţiu, Facultatea de Drept vine astăzi şi depune omagiile sale de veneraţie la monumentul Libertăţei Naţionale a Românilor, ridicat de Simeon Bărnuţiu în câmpia dela Blaj, în ziua de 3 Mai 1848".

Decan *A. C. Cuza.*

Apoi studentul Zelea Codreanu vorbeşte în numele studenţimii ieşene:

„Eu vin aici în numele robilor din Moldova cari nu mai sânt stăpâni în casa şi ţara lor.

Am venit aici pe Câmpia Libertăţii, ca să chemăm în ajutorul nostru umbrele dela 48 şi în faţa lor să jurăm că prin munca şi idealismul nostru vom şti să facem o ţară românească şi numai românească".

A mai rostit apoi cuvântări dl. dr. Popovici Lazăr din Sibiu, dr. N. Lupu şi I. Agârbiceanu în numele preoţimei române din Ardeal.

Un martor al evenimentelor dela 48

La urmă, d. profesor I. Coltor a prezentat dela tribună pe bătrânul Vasile Aldea, care a văzut luptele din 48. Deşi are 96 de ani, bătrânul se ţine încă bine şi ştie povesti o sumă de amănunte din viaţa lui Avram Iancu şi a tribunilor lui.

La cimitir

Dela Monumentul Libertăţii mulţimea a pornit spre cimitir, unde profesorii au arătat oaspeţilor mormintele fruntaşilor mişcărilor naţionale: Axente Severu, Timotei Ciparlu, pictor Smigilsky, Iacob Mureşanu, mitropolitul V. Mihali, Ion Micu Moldovanu etc.

D. dr. Aug. Pop, profesor al teologiei a ţinut un discurs însufleţit, arătând, că cei îngropaţi aici nu sânt morţi pentrucă ei trăesc mereu prin îndrumarea ce-o dau urmaşilor lor. Jură în numele asistenţei, că vom fi demni urmaşi ai lor, pentrucă numai aşa ne vor spune nepoţii: „Fie-le ţărâna uşoară. Iar memoria binecuvântată".

La mormântul lui Axente Severu, înconjurat de un numeros public de tineri, studenţi, elevi şi eleve, domnişoara Dorina Vasilescu dela liceul „Despina Doamna" din Ploieşti a ţinut o cuvântare înduioşătoare şi a aşezat pe mormântul tribunului o coroană în numele tineretului şcolar din Ploeşti.

Masa dela reşedinţa mitropolitană

La ora 2 a avut loc masa oferită de I. P. S. S. Mitropolitul Vasile la care au luat parte peste o sută de invitaţi. In dreapta I. P. S. S. a stat domnul ministru Al. Constantinescu, în stânga dl Iuliu Maniu, iar în faţă domnul ministru J. Th. Florescu şi domnul Iuliu Valaori, secretarul general al Ministerului Instrucţiunii publice.

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Vasile

Primul toast a fost ţinut de I. P. S. S. Mitropolitul Vasile, care a spus următoarele:

„Acum patru ani, în capul acestei mese, era M. S. Regele şi M. S. Regina. In această sală, unde până aci nu ne puteam întruni toţi din toate părţile, am avut fericirea să-l văd în capul mesei mele pe Regele României întregite. Inchin paharul meu în sănătatea Regelui nostru, urându-i să trăiască ani mulţi ca să poată sprijini cultura românească.

Dar de locul acesta mai sunt legate şi alte fapte care merită să fie ştiute.

După 1680, — nu ştiu bine anul — în această curte s'a încheiat un armistiţiu între armata lui Apafi, şi armata Habsburgilor.

Tot aici s'au rupt şi lanţurile iobăgiei.

In 1918, aici am făcut noi începutul revoluţiei. N'aveam nici o puşcă şi totuşi am putut să punem mâna pe toate instituţiile publice. Care este explicaţia acestor fapte? Armata lui Apafi era trăită în desfrâu, şi desfrâul, cedează totdeauna în faţa puterii morale. Clericii noştri fără nici o armă la ei, au putut în 1918 să iea armele jandarmilor, pentrucă nici o armă nu e mai tare de cât puterea credinţei în ideal.

M. S. Regele n'ar fi ajuns niciodată să vină în Ardeal dacă poporul nostru fost cinstit, curat şi moral.

Vedeţi, dar, cum se îmbină aceste două idei: Unitatea neamului reprezentată prin M. S. Regele şi puterea morală pe care o creiază şcoala. De aceia nu pot să închei decât spunând profesorilor să ţină mereu sus steagul culturii şi al moralităţii depline. Şi apelez şi la membrii guvernului aci de faţă ca să dea tot sprijinul profesorilor noştri pentru a creia o tinerine morală şi idealistă.

Inchin paharul meu pentru reprezentanţii guvernului".

Cuvântarea domnului Ministru Al. Constantinescu

Mă simt mulţumit că mi-a fost dat să iau parte la această serbare pe care eu voi numi-o nu serbarea Blajului, ci serbarea neamului. Aflând de această sărbătoare, am fost gata să las totul şi să vin ca simplu cetăţean român. Voi, Ardelenii, aveţi mai multe comori istorice de cât noi. Cum treci munţii, dai întâi peste Câmpia dela Şelimberg. Mergând mai departe, dăm peste Câmpia Turzii unde noi am lăsat acel amanet scump pe care am venit cu armata noastră să-l răscumpărăm în 1916.

Avem apoi Câmpia Libertăţii, unde Simeon Bărnuţiu a fixat în cuvinte de foc crezul neamului românesc, şi avem câmpia din faţa Catedralei dela Alba-Iulia unde s'a încoronat M. S. Regele Ferdinand ca Rege al tuturor Românilor. Cum să nu venim deci cu drag în Ardeal când în ei se găsec atâtea comori scumpe din care se adapă mândria noastră naţională?

Când vorbim însă de luptele din trecut ale Românilor din Ardeal, nu trebuie să uităm că Biserica ştia în toate rolul ei. 1848, Lemeny şi Şaguna stat alături. Inchin paharul meu pentru urmaşul demni ai acelor înalţi cari au ştiut să pue Biserica în slujba românismului".

Au mai ridicat toasturi d. d. Maniu, care a închinat pentru acela cari au ştiut să susţină în Ardeal spiritul creştin şi naţional şi Ştefan Pop, dir. liceului Sf. Sava, care a închinat pentru tinerimea şcolară.

D. Dr. N. Lupu a închinat pentru d. Maniu, „urmaşul lui Simeon Bărnuţiu". D. I. Mihalache a închinat tot pentru d. Maniu ca „urmaş al eroilor dela 48". D. Mihail Popovici a închinat pentru „cei doi luceferi" cari sânt Mihalache şi Lupu.

Pentrucă tendinţa politică a ultimelor cuvântări era scandalos de evidentă, a luat cuvântul P. S. S. Episcopul Niculescu al Lugojului care a spus că „singurul element capabil să închege societatea omenească într'un singur mănunchi este dragostea creştinească. Când văd aici reprezentate toate categoriile sociale, eu mă închin în faţa acelora cari au făcut să amuţească patimile politice pentruca să fim una în numele dragostei creştine. Şi când îi văd în mijlocul nostru pe reprezentanţii guvernului, eu am nădejdea neclintită că niciodată patimile politice nu vor putea să împiedece marşul triumfal al neamului românesc".

Aceiaşi lecţie le-a fost dată şi de către d-l ministru Florescu în aprobarea întregei asistenţe:

„Am venit la Blaj bucuros că pot să scap din mijlocul luptelor noastre meschine şi având credinţa că aici nu se va face decât o singură politică: politica românească.

In evul mediu, când erai gonit de un duşman, te refugiai în biserică. Aşa am venit şi noi aici: ca într'o biserică.

Inchinaţi-vă oamenilor d-voastră. Mie să-mi daţi voie să aduc omagiul meu Mitropolitului, profesorilor şi clericilor cari au ştiut să facă din Blaj biserica întregului românism".

A răspuns d-l Caliani, în numele profesorilor, făgăduind că profesorii din Blaj împreună cu I. P. S. S. vor face ca şi până acum o singură politică: politică culturei şi a naţionalismului.

Intrecerile sportive şi distribuirea premiilor

După masă la ora 3, au avut loc pe Câmpia Libertăţii întrecerile sportive între elevii liceelor, iar la ora 6 distribuţia premiilor. Pe terasa Catedralei au luat loc I. P. S. S. Mitropolitul Blajului, d-l ministru J. Th. Florescu, d-l Juliu Valaori şi d-l Arghirescu. In piaţa din faţa Catedralei erau adunate toate şcoalele aşteptând deciziile juriu lui.

I. P. S. S. Mitropolitul anunţă că Ministerul Cultelor şi al Artelor şi-a îndeplinit făgăduinţa făcută a nu trecut de a înfiinţa un premiu pentru şcolarii cari se vor distinge la întrecerile sportive şi care premiu va consta într'o cupă de argint. Cupa a sosit şi ea va fi dată de juriu şcoalei care va fi dovedit mai multă destoinicie. „Noi, Blajul", spune I. P. S. S. nu putem da cupe. Dar din punct de vedere al românismului, cred că e mai preţios darul nostru: *O flamură pe care e scris 3/15 Maiu, Blajul tinerimei române". Acest dar al nostru* La meritat Liceul Sf. Sava".

Răspunde d-l Pop, directorul Liceului Sf. Sava, spunând: „Primim steagul din partea Blajului ca *un simbol al veşnicei înfrăţiri".*

Iea apoi cuvântul d-l Valaori, care, după o frumoasă cuvântare, oferă Cupa Liceului din Blaj.

*

Seara la ora 8, a avut loc concertul festiv al şcoalelor din Blaj. Din program, s'a remarcat „Ercu leanu", baladă lirico-dramatică, de Iacob Mureşianu, cântată de cor mixt cu acompaniament de orchestră, sub conducerea distinsului profesor de muzică al liceului de băeţi d-l Heinz Heltmann.

Sosirea Mareşalului Foch la Praga

Eri a sosit la Praga venind din Varşovia, mareşalul Foch care se ştie că a vizitat şi Polonia. Scopul vizitei marelui general este de a controla activitatea misiunilor militare franceze din Cehoslovacia şi Polonia. Se crede însă, în cercurile autorizate din Praga, că scopul turneului mareşalului Foch nu este numai pur militar şi că el este şi de ordin politic. Este vorba de o apropiere între Polonia şi Cehoslovacia.

In vederea acestei vizite s'au făcut mari pregătiri la Praga. Intreg oraşul este pavoazat cu drapele franceze şi cehe.

Pe peronul gării se aflau la sosirea trenului în care se găsea mareşalul toate personalităţile vieţei publice.

Marţi la ora $10^1/_2$ a avut loc o paradă militară. Prezidentul Republicei Masaryk, însoţit de mareşalul Foch au venit la paradă în automobil. A urmat defilarea trupelor într'o ordine care a stârnit admiraţia tuturor.

Populaţia a făcut o călduroasă manifestaţie de simpatie marelui ostaş, Franţei şi preşedintelui Republicii cehe.

Cu prilejul defilării trupelor 40 de aeroplane au zburat deasupra oraşului.

Toate ziarele publică articole elogioase la adresa mareşalului Foch, a armatei franceze şi a Franţei.

CURIERUL SPECTACOLELOR
Teatrul Maghiar

Mercuri: Halta finală. (A 2-oara. Inceputul la orele 8. Preţuri obicinuite. Abonament de zi 131. B. Seria biletelor 394.)

Joi: Rigoletto. (Ca oaspe Elisabeta Sándor. Preţuri ridicate. Abonament şters. Inceputul la oarele 8. La ridicarea cortinei uşile dinspre sală se închid. Seria biletelor 395.)

Vineri: Romeo şi Julia. Ca oaspe D-na Elena Nagy. Preţuri obicinuite. Inceputul la oarele 8. Abonament de zi 132. C. Seria biletelor 396.)

Sâmbătă: Bohema. (Ca oaspeţi: Elisabeta Erzsi şi Carol Burian. Preţuri ridicate. Abonament şters. La ridicarea cortinei uşile se închid. Inceputul la oarele 8. Seria biletelor 397.)

Duminecă matineu: Contele de Luxenburg. (Preţuri reduse. Seria biletelor 398.)

Duminecă seară: Mazurca albastră (a 10 oara. Preţuri obicinuite. Abonament de zi 133. A. Seria biletelor 399.)

Duminecă noaptea: Marama haiducului. (Preţuri obicinuite Seria biletelor 400.)

Luni, matineu: Cenuşotca. Preţuri reduse. Seria biletelor 401.)

Luni, seara: Bajadera, (a 23 Preţuri de Premieră. Abonament şters. Kolbay, Réthely Neményi, Berky. Seria biletelor 402.)

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 69 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Refacerea Clujului

Proecte pentru anul acesta. Repararea construcțiilor. Construirea unei hale. Un nou pod peste someș. Terminarea reparării și mărirei abatorului. Tramvaiul electric.

Ne-am ocupat în diferite rânduri de nevoile Clujului, indicându-le și susținând înlăturarea lor.

Având ocazia să stăm de vorbă cu șefii diferitelor autorități administrative ale orașului nostru am putut afla care este programul de lucru pentru anul acesta, în ceia ce privește refacerea Clujului.

Proectul de refacere a Clujului preconizat de autoritățile administrative locale, prevede o serie de îmbunătățiri și complectări menite să pună capăt situației rele de până acum.

•

Se intenționează și în această direcție hotărârea e definitiv luată, ca cu orice sacrificii, în vara aceasta toate străzile și stradelele Clujului indiferent dacă ele sunt la centru sau la periferie să fie radical reparate și menținute în cea mai perfectă curățenie. Se vor stabili noi și mult mai severe sancțiuni contra acelora care nu vor ține în stare de perfectă curățenie porțiunea de stradă din dreptul casei lor sau vor arunca gunoaie în stradă.

Incuraiarea construcțiilor

Cunoscută fiind marea criză de locuințe din orașul nostru, autoritățile locale au făcut demersurile necesare pe lângă guvern și sunt pe cale a obține noi și importante avantaji pentru construcțiile noi de case. In primăvara anului acesta au început un mare număr de particulari să clădească case. Se speră că în curând vor începe aceste construcții instituțiile publice (C. F. R.; P. T. T. etc.) și întreprinderile particulare, industriale. comerciale etc.

Construirea unei hale de carne

Toată lumea cunoaște starea deplorabilă în care se găsesc pieț'e din Cluj unde se vinde carne. Starea în care se găsesc aceste piețe astăzi constitue un pericol pentru sănătatea publică.

Aceste considerente au forțat autoritățile să ia măsuri ca în cel mai scurt timp — și cu orice sacrificii materiale — să se înceapă construirea unei hale de carne în orașul nostru.

După cum suntem informați, construirea acestei hale va începe chiar la finele lunei acesteia.

Prepararea abatorului și mărirea lui

O altă chestiune foarte importantă care preocupă pe șefii administrativi ai orașului nostru, este terminarea reparațiilor abatorului de vite și mărirea lui. Se știe că această reparare a abatorului a început anul trecut dar a trebuit să fie suspendată din cauza lipsei de fonduri.

Anul acesta procurându-se fondurile necesare, se speră că cel mai târziu până la finele lui August repararea și mărirea abatorului vor fi complect terminate.

•

In proectul de refacere a Clujului se mai vorbește despre construirea unui nou pod peste Someș, de introducerea tramvaiului electric și a gazului metan la Cluj, de augmentarea uzinei electrice și a apaductului, chestiuni cu cari ne vom ocupa pe larg în articolele noastre viitoare.

SERBARE
In ziua Eroilor: Joi, 17 Mai, orele 5 d. a.
IN SALA TEATRULUI NAȚIONAL
In folosul Asociațiunei
PROGRAM:
1. Deșteaptă-te Române, cântat de Corul Episcopiei.
2. Amintiri din războiu, cuvântare de d-l prof. Marin Ștefănescu.
3. Cântecul Moțului, D-șoara Ijac.
4. Amintiri din războiu, cuvântare de d-l Valeriu Pop.
5. Doinitorii români, cântec.
6 Cu toții una, poesie de Z. Bârsan, recitată de d-l Dimitriu.
7. Doine, Lya Pop.
8. Dulce soare al țărei mele, Corul Episcopiei.
Biletele se găsesc la cassa Teatrului.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Știri și fapte politice

Cineva se declară nedumerit, în „Universul", de „răfuiala politică" dintre dl ministru Sassu și dl dr Lupu.

Dacă „independentul" ziar al dlui Stelian Popescu nu ar fi fost prins în nenumărate rânduri cu mâna în sacul opoziției unite, a cărei politică o face și susține, nedumerirea am putea-o lua ca sinceră. Dar chiar așa cum este făcută, ea trădează o evidentă părtinire pentru dl dr Lupu, pe care „Universul", în neputința sa de a-i lua prea mult apărarea, vrea să-l pună pe teren de egalitate cu dl ministru Sassu.

O mai bună dovadă pentru înfrângerea dlui Lupu nu se putea aduce. Rechizitoriul dlui Vasile Sassu, ministrul industriei și comerțului, a fost atât de drastic, încât „Universul" luând apărarea drului Lupu, cu toată parțialitatea de care e capabil ca ziar „independent" înhămat la carul politicei takisto-naționalã, n'a găsit să spună altceva despre fruntașul țărăniste-bolșevic decât că are tot atâta dreptate câtă dreptate a avut dl Sassu, învinuindu-i cu dovezi că a instigat cu bolșevicii contra ordinei din țară.

Pledoaria face cinste ziarului numit pe vremuri de cineva: „ziarul lașității de cugetare", dar pentru drul Lupu nu este o apărare, apărarea „Universului".

•

Un ziar bucureștean „independent" și el, dar și el pus în slujba politicei de scandal și ilegalitate a opoziției unite dă ca telegramă din Cluj următoarele rânduri:

„Ziarul „Patria" protestează contra suprimărei de către guvernul liberal a subvenției de 50.000 lei, acordate asociației culturale „Astra". De notat, că același guvern a retras anul trecut subvenția de 100.000 lei a muzeului „Astra".

In numărul nostru de Luni am arătat cât de puțin îndreptățit este protestul oficiosului de scandal al partidului național din Cluj; e deci inutil să mai revenim asupra acestei chestiuni.

Rândurile de mai sus le-am reprodus pentru a ilustra procedeul care a fost utilizat și în chestia pretinsului „memoriu" discutat și votat în ședința dela 2 Maiu a Marelui Colegiu Universitar din Cluj.

Și în această chestiune „Patria" s'a ferit să răspundă, mărturisindu-și tacit ticăloșia.

In oficina partidului se fabrică minciunile; „Patria" le înregistrează; iar agenții ziarelor „independente", cu ordine speciale dela București, le vânează din foaia de scandal a partidului național din Cluj și le transmit telegrafic.

Așa s'a petrecut cu „moțiunea" desmințită de rectorat și de profesorii cari au participat la ședința dela 2 Maiu a Marelui Colegiu, așa acum cu subvenția „Asociației". Și „Patria" are naivitatea să ne aducă autoritatea dlui I. Clopoțel pentru a se disculpa de prima minciună! Pe când autoritatea dlui Paukerow pentru cea de-a doua?

.INFORMAȚII.

— **Dela Soc. de Biologie.** Joi 17 Mai la orele 9 seara Societatea de Biologie va ține ședință în Amfiteatrul institutului de fiziologie.

Plecări. Dl Simionescu, directorul general al resortului de finanțe din Cluj care a sosit eri la Cluj, dintr'o inspecție făcută la Arad, Timișoara și Lugoj a plecat azi la ora 12 la Oradia-Mare, unde va sta două zile.

— **Fixarea de prețuri maximală.** Se intenționează fixarea de prețuri maximale pentru zahărul de pe piețele Clujului.

— **Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein.** 2475—1

— **Activitatea comitetelor școlare.** In jud. Cojocna se continuă cu succes activitatea comitetelor școlare constituite pentru colectarea de fonduri și materiale în vederea noilor construcții de școli primare prin comunele județului.

Ciocolata-desert
Kandia
„Ivonne e Osmana" se găsește din nou. Cereți-o pretutindeni și cu bucata. 2778—2

— **Sosiri.** Mâine sosește în localitate dl Ștefănescu, Prefectul județului Cojocna.

— **Bugetul orașului.** Zilele aceste va sosi la Cluj dl Ștefănescu inspector general financiar, ca delegat al ministerului de finanțe pentru ca împreună cu consiliul orașului să verifice și să studieze noul buget al primăriei Cluj.

— **Știri de la întreceri: Diana - Franzbrantwein a învins pe toată linia.** 2475—2

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. 2207

— **Luați șalam HERZ, pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni.** 2777

— **Semănăturile în Ardeal.** După rapoartele primite de resortul de agricultură din Cluj semănăturile de primăvară din Ardeal sunt excelente până acuma

Cumpăr haine vechi bărbătești cu preț ridicat, Cluj, Strada Minorită 4. In fundul curții, stânga. 2781. **Adolf Iacob.**

Sărbătorirea ostașului necunoscut la Cluj

Programul zilei de 17 Mai.

1. In această zi toate magazinele, prăvăliile, instituțiile comerciale, industriale. etc. vor fi închise toată ziua: excepție fac uzinele și fabrici cu foc continuu, iar brutăriile și măcelăriile vor respecta dispozițiunile repausului dumineal, închizând la ora 10. Cafenelele și restaurantele vor fi închise numai între 10—13.

2. Toate instituțiile, prăvăliile, edificii, atât publice cât și particulare, vor arbora steagul tricolor și vor fi împodobite pe cât va fi posibil, cu flori și plante, ca un omagiu adus morților de război.

3. La ora 9, se va oficia un parastas la cimitirul eroilor, la care vor asista capii de autorități și câte o unitate dela fiecare Corp de trupă din garnizoană.

4. La ora 11 se va oficia un Te-Deum în piața Unirei, la care vor lua parte toate autoritățile bisericești, civile și militare, școlile și trupele.

5. La ora 12, când va avea loc la București înmormântarea viteazului necunoscut, trebue să se păstreze o liniște complectă pe tot cuprinsul României Mari, timp de 2 minute.

Anunțarea se va face astfel:

La ora 11 și 58 minute, vor șuera un minut toate sirenele fabricelor pentru încetarea lucrului și mișcărei până la ora 12, când se va trage primul tun.

La acest semnal se va opri orice mișcare, de orice fel: a publicului, a vechiculelor de tot felul, a lucrului în fabrici a căilor ferate, etc. și se va păstra timp de 2 minute cea mai mare liniște, ca semn de respect adus viteazului necunoscut al României Mari.

După trecerea acestor 2 minute, se va da al doilea semnal de tun când muzicile și gorniștii vor cânta rugăciunea și toate clopotele, dela toate bisericele vor suna timp de 5 minute.

6. La ora 12, și 15 va avea loc defilarea trupelor.

7. Toate ceasornicile vor fi îndreptate după ceasornicul bisericei din Piața Unirei care va fi aranjat exact după al C. F. R.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.
Prețul 30 Lei.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 2561

Ministerul Sănătății Publice al Muncii și Ocrotirilor Sociale
Direcțiunea I-a regională a ocrotirilor sociale Cluj.

No. 1387—1923.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că, pentru procurarea materialelor și combustibilului necesar Direcțiunei I-a Regională a Ocrotirilor Sociale Cluj, se vor ține conform legii contabilității, licitațiuni publice, cu oferte închise și sigilate, în localul Dir. I-a Reg. a Ocrot. Sociale, Calea Victoriei Nr. 27, după cum urmează:

La 13 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea combustibilului.

La 14 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea pânzăturilor.

La 15 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea îmbrăcămintelor.

La 16 Iunie 1923, ora 10 a. m. pentru procurarea încălțămintelor.

Licitațiunile se vor ține în conformitate cu dispozițiunile Art. 72—83 din legea contabilității publice.

Condițiunile, caietele de sarcini și modelele, sunt la dispoziția domnilor concurenți cu începere dela 21 Maiu 1923, în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a. m., la serviciul Economatului din Direcțiunea I-a Regională a Ocrotirilor Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Cluj, la 12 Maiu 1923.

Director Regional, Dr. GANE. — Șeful Economatului, Indiscifrabil.

2792

2372 Radio 2814

Cele mai frumoase bune și eftine

ghete albe de pânză

se găsesc numai la

„BATA"

Cluj, Piața Unirii No. 9

Reclama este sufletul comerțului

Mare deposit de 2747-3

Rulimenți pe bile

de cea mai bună fabricație F. & S. Schweinfurt A. M. toate dimensiunile

Emil Blaga, Cluj

Prețul corent se trimete la cerere. Expediție în intreaga țară.

Concurs

Cooperativa „Sănziana" din Hunedoara publică pentru întregirea postului de **conducător** al prăvăliei sale.

Reflectanții, dela cari se recere, se documenteze că au praxă în afacerile comerciale și sunt apți pentru conducerea prăvăliei de coloniale manufactură, fierărie, cereale etc. — posede o garanță materială în bani ori efecte pe timpul serviciului, — își vor înainta oferturile până la 31 Maiu a. c. președintelui Dr. Desideriu Fülepp Hunedoara.

Retribuțiunile după învoială.

Consiliul de Administrație a Cooperativei „Sănzina".

2790

Publicațiune.

Se aduce la cunoștiința amatorilor că în ziua de 22 Mai 1923, ora 9 dimineața se va ține licitație pubiică pentru vinderea 500 căruțe gunoiu vechiu, și 100.000 mii cutii goale de tinichea, provenite de consumarea conservelor date trupei.

Acest Material se poate vedea în curtea cazărmei în ori și ce zi de lucru.

Licitația va av.a loc în biroul Cassieria Regimentul. p. Comand. Reg. 3 Vânători, Maior SAVU. 2799 1

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

Piața Unirii 13.

2787

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Probleme de educație

Spre o înfrățire a lucrătorilor intelectuali și manuali

Lumea intră într'o epocă de primenire multilaterală. In câmpul educației se afirmase chiar dinaintea războiului începuturile unei doctrine, care cu timpul va cuceri întregul sistem de învățământ al omenirei. E vorba ca societatea să dea putință fiecărui individ să-și exercite cele două soiuri de aptitudini constituind omul: aptitudinele intelectuale și cele fizice.

In locul specializării maxime a secolului al 19-lea împărțind omenirea în două tabere — manuali și intelectuali — ce se excludeau, se propovăduește, — și'n mic se și aplică deja pe ici pe colo în streinătate — contopirea manualului și intelectualului în fie-care ins. Natural aceasta nu exclude în mod desăvârșit specializarea, ci numai o reduce la limite raționale.

Odinioară intelectualul erau mai aprope de munca brațelor pe care o fugiau și-o exercitau.

Așa, Galileu își construia singur telescopele. Newton în copilărie, învăța să mânuiască uneltele. Leibnitz, cu toată pasiunea-i pentru filozofie, era preocupat de gândul cum ar isbuti să realizeze, morile de vânt și trăsurile fără cai. Ajutând pe tatăl său grădinarul, la munca zilnică și fiind în contact direct cu florile și ierburile Linne ajunse un mare botanist. Spinoza, filozoful autodidact, își câștiga pâinea șlefuind sticle pentru ochelari!

Iată oameni — și câți alții — pentru cari lucrul mânei era un prilej și un ațâțător a găsirii de legi generale și obstracte.

Să numim acum câte-va persoane cari, fără mare cultură intelectuală, ci numai cu priceperea ce isvorește din cunoașterea realității, au născocit inventii cari au devenit suportul civilizației moderne.

Inventatorul locomotivelor, Stephenson, era un simplu frînar.

Mecanicul american, Fulton, aplică pentru prima oară vaporii la navigație. Walt concepu principiul mașinei cu aburi cu dublu efect, deși era numai un biet macanic scoțian. Mașina de cusut e rodul inteligenței native a lui Thimonnier, de meserie croitor, care muri în cumplită mizerie, pe când alții câștigau miliarde speculând invenția lui. Renumitul Edison n'a făcut nici clasele primare. E un autodidact. Născocirile lui ca fonograful, lampa încandescentă, diferite aparate electrice, l'au acoperit de glorie și au adus servicii neprețuite omenirei.

Și altele foarte multe invențiuni au ieșit la lumina zilei din minți cari nu erau familiarizate cu știința oficială.

Nici nu putem bănui chiar pe departe ce ar mai fi închipuit aceste capete, dacă se desvoltau într'un mediu larg științific și metodic.

Așa, dar cât bine obștesc n'ar decurge din scoborârea științei oficiale în fabrică, ateliere, ferme, câmpuri ca să surprinză realitățile în plină viață; și apoi de jos în sus să se urce munca manuală spre cunoașterea abstracțiunilor și legilor generale.

Din împreun rea și ferme tarea acestor do ă curente s'ar creea tipul dorit de psiho gi și pedagogii cu vederi largi, s'ar crea indivizi cu adevărat fericiți.

Manualul, odată terminată munca-i de specialist, să între, bi, trisăptămânal — dacă nu zilnic — în laboratorul și sălile de cursuri superioare, unde sub privegherea și îndrumarea profesorului versat să-și lărgiască perspectiva spiritului său, atât cu privire la meseria lui, cât și cu privire la o cultură generală.

La rându-i, profesionistul științei — cu tot bagajul lui intelectual — ar avea atâtea de învățat din cercetarea la origină a ocupațiunilor gloatei. Și cercetând el s'ar îndemna să execute muncile acelea, cari în cele mai multe cazuri, sunt grele și monotone.

El ar înțelege atunci că'n locul omului-mașină e o datorie a progresului să se introducă omul-ființă. Căci, în adevăr, ce altă ceva este spre pildă țăsătorul, dacă nu un om mașină, țăsătorul acela care supraveghează zece războaie mecanice, fără să-și dea samă de mișcările lor complicate, ori de perfecționările succesive cari le au făcut așa cum sunt astăzi.

Și ce e omul acela condamnat pe viață să lege într'o fabrică de dantele cât s'o putea mai repede capetele a două fire, și care nu știe nimic altă de cât să facă un nod?

Și ce e acela, care își petrece toată viața făcând tocuri de ghete, ori bătând cuie la tălpi?

Intelectualul s'ar îndurerosia văzând cu ochii proprii casna la care sunt supuși cei umili și ar pretinde îmbunătățiri din ordin material și moral pentru desmoșteniți, ca și ei să aibă timpul și prilejul de a-și valorifica însușirile superioare ce le-o fi având într'inșii.

Și ce ar fi dacă intelectualii, profesioniștii liberi s'ar apopria, să zicem în lunile de vară, de țărănime, trăind mai rustic, lucrînd alături de ea? Nervii acestor cerebrali încordați de un exces de cerebralism, încordați de îmbîcseala vieții orășenești, s'ar destinde și le ar da energii proaspete, nebănuite, le-ar ațița puterile creatoare, le-ar desveli poezia și misterele firei.

Intorși la oraș cu mare capital sufletesc de lirism, tras din pitorescul priveliștilor și din farmecul muncilor în plină natură, ei și-ar întreține activitatea cu mai mult idealism și înclinarea de-a lucra pentru ridicarea fraților noștri mai oropsiți s'ar accentua.

Din categoriile orășenești intelectualizate veșnid amatori pentru muncă manuală, aceștia ar fi fermentul ce ar face ca și din tabăra opusă să se ofere amatori și voluntari închinându-și orele libere muncii științifice.

Știința prin aceasta ar câștiga fără doar și poate. Operile științifice, întocmai ca și operile industriei, devin tot mai mult sociale, cerând concursul a mari grupuri de oameni.

O pildă dintr'o mulțime: — Murray a înjghebat un dicționar al limbei engleze cu ajutorul a o mie de voluntari.

Știm că Darwin jertfi, întru elaborarea teoriei originei speciilor, aproape 30 de ani din viața-i spre a culege și aduna faptele necesare. Dacă societăți și grupuri de cercetători benevole l'ar fi susținut, încât de scurt timp nu ajungea el la fixarea teoriei!

Sociologul, medicul, literatul... cât material veridic n'ar acumula dacă și-ar aținti urechea la zuzuetul gloatelor!

La noi înstrăinarea dintre intelectuali și normali e mult mai pronunțată ca în țările cu civilizație superioară celei noastre.

La lucrătorii industriali, în special, există nu numai în diferență și înstrăinare față de grupurile culte, ci chiar, s'o spunem pe față, și un fel de pică, de ură...

*

Și probă peremptorie a acestei prăpăstii între cei doi factori sociali s'a vădit în boicotarea Univ. populare, de către manuali. Pentru răspândirea științei și înălțarea morală a muncii manuale, spre binele obștesc, e de datoria intelectualilor — ca elemente indicate — să facă totul cu putință ca să creeze o punte de trecere peste prăpastie.

In campania ce le cade în sarcină, intelectualii să depună stăruință, devotament, tact și cuprinzător idealism spre a câștiga încrederea mulțimilor.

Lelia P.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

Din cauza sărbătoarei naţionale de mâine, ziarul nostru nu va apare decât Vineri la orele obişnuite.

INTERNE

Contele Ugron la primul ministru.

Contele Ugron, şeful partidului naţional maghiar din Ardeal a sosit în Capitală şi a fost primit dimineaţa de ministrul de interne, iar după amiază de primul ministru pentru autorizaţia congresului din Târgul-Mureş.

Presa bucureşteană şi vizita lui Jászi.

„Adevărul", comentând vizita lui Oscar Jászi la Bucureşti remarcă vizita lui Garami la Paris arătând că aceştia reprezintă democraţia maghiară şi explicând vizita lor ca o acţiune contra lui Horthy.

•

Mareşalul Foch a sosit la Praga.

Sosirea sicriului cu eroul necunoscut

M. S. Regele şi A. S. R. Principele Carol au asistat la sosire. Cortegiul

Eri la orele patru a sosit în gara de nord trenul cu eroul necunoscut. O lume imensă aştepta sosirea. La sosire a participat Regele, Principele Moştenitor, guvernul, reprezentanţii diplomatici, delegaţii de văduve şi invalizi de război precum şi cavalerii decoraţi cu Mihai Viteazul şi toţi ofiţerii superiori din garnizoană. Detaşamente de trupe au alcătuit cortegiul. După serviciul divin cortegiul a fost urmat de Principele Carol până la biserica Mihai Vodă. Prin străzi elevii ai şcoalelor şi numeros public. Regele a salutat cortegiul dela ferestrele palatului regal. La cercul militar ereau câteva mii de studenţi cari au impresionat foarte mult asistenţa căci la trecerea cortegiului toţi studenţii au îngenunchiat.

Ziarul „Lupta" afirmă că ministerul de război a preparat un nou proiect modificând zonele corpurilor de armată.

•

Dl Bagdat fost prim prezident al Curtei de casaţie cerând înscrierea ca senator de drept conform nouei constituţie comisiunea specială a răspuns cererea arătând că senatorii de drept vor fi confirmaţi după legea electorală la constituirea noilor corpurilor legiuitoare.

Serbătorirea eroului necunoscut.

Oraşul este pavoazat în vederea primirei soldatului necunoscut. Primăria a invitat toate populaţia să participe la solemnitate deasemenea va participa detaşamente din marina engleză şi italiană.

Transferarea nunţiului papal de Praga.

Nunţiul papal Marmaggi a fost transferat la Praga.

EXTERNE

Tratativele în chestia reparaţiilor

Berlin. — Cercurile oficiale socotesc că tratativele în chestia reparaţiilor vor fi continuate. Deocamdată guvernul discută situaţia cu fruntaşii partidelor politice.

Răspunsul Rusiei la ultimatul englez

Londra. — Cercurile politice consideră răspunsul Rusiei la ultimul englez surprinzător de conciliant. Astazi camera comunelor va discuta politica Rusiei.

Conferinţa dela Lausanne

Lausanne. — După conversaţiuni particulare între Pellé şi Ismed, situaţia s'a ameliorat simţitor. Daily Maily afirmă că conferinţa se va termina satisfăcator, la sfârşitul lunei Mai.

Comandamentul francez din Offenburg a arestat pe Regele Suediei

Berlin. — Se afirmă că comandantul francez din Offenburg a arestat pe Regele Sucdici şi pe fostul duce de Baden care au venit să asiste la înmormântarea Marei ducese Luise von Baden. Regele Suediei a fost eliberat după oreţinere de câteva ore la comandatură.

Prelungirea tratatului româno-jugoslav

Belgrad. — In cursul lunei Iunie se va semna prelungirea tratatului defensiv între România şi Jugoslavia.

Inmormântarea lui Worovszky

Lausanne. — Inmormântarea lui Worovszky s'a făcut fără nici un incident. A azistat întreaga delegaţie, turcă şi reprezentanţii partidelor comuniste.

Să cumpărăm dela Drogueria „EMKE" 1733

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru. Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştiinţa amatorilor, că în ziua de 25 Mai 1923, se va ţine licitaţie publică, la acest Corp, în Cazarma Avram Iancu Str. Victorie viz-a-viz de Fabrica de Tutun Cluj, pentru furnizarea pe timp de un an a următoarelor materiale, lemne şi grăunţe:

Un milion cinci sute mii Kgr. lemne,

Una sută mii Kgr. grăunţe sau orz sau ovăz.

Licitaţia va începe ora 9 dimineaţa, în biroul cassieriei.

Concurenţii vor depune ofertele închise, iar după aprobare se va depune o garanţie de 10% din valoarea Materialului.

p. Comand. Reg. 3. Vânatori
Maior SAVU. 2799-2

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea"

Nr. 863—1923.

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul comunic, că firma „Fraţii Deutsch" Cluj va vinde prin asistenţa mea acţii ale firmei „Teleromână" prima fabrică română de telegrafe, telefoane şi aparate de semnalizare s. a. Bucureşti în valoare nominală de Lei 600.000 la licitaţie în detrimentul debitorului întârzietor conf. art. 306 Cod. Comerc. Termenul licitaţiei e fixat pe 19 Mai 1923 ora 10 antemeridian în biroul meu, Cluj, Piaţa Unirii 26.

Acţiile se vor vinde în caz necesari şi sub preţul nominal.

Cei ce doresc a participa la licitaţie, au să depună Lei 60.000 vadiu. Cumpărătorul are să plătească imediat preţul de cumpărare împreuna cu 2% taxe fiscale.

Cluj, la 10 Mai 1923.

Dr. IOAN COSMA, notar public.

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 125

Se lucrează în rate lunare

„ASOCIATIUNEA"

pentru Literatura şi Cultura Poporului Român Secţia Cluj

SERBARE

In ziua Eroilor: Joi, 17 Mai orele 5 d. a.

IN SALA TEATRULUI NAŢIONAL

în folosul „Asociaţiunei".

PROGRAM:

1. **Deşteaptă-te Române... cântat de Corul Episcopiei**
2. **Amintiri din războiu, cuvântare de Dl Prof. Marin Ştefănescu**
3. **Cântecul Moţului... Dşoara Isac**
4. **Amintiri din războiu, Dl. Valeriu Pop**
5. **Dolnitorii români... cântec**
6. **Cu toţii una, poesie de Z. Bârsan, recitată de Dl. Dimitriu**
7. **Doine... Lya Pop**
8. **Dulce soare al ţărei mele... Corul Episcopiei**

PREŢURI: Loji rangul I 135 lei, Loji rangul II 78 lei, Fotoliu de orchestră 30 lei, Fotoliu rând I—III 24 lei, Fotoliu rând IV—VI 19 lei, Stal I 13 lei, Stal II 10 lei, Stal III 8 lei, Balcon rândul I—II 10 lei, Balcon rândul III—IV 8 lei, Balcon rândul V—VII 6 lei. Calerie numerotată 3 lei.

Bilete la Cassa Teatrului Naţional.

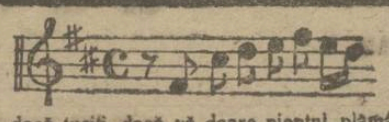

Cântăreţi, Oratori, Profesori, Preoţi, Invaţători etc.

dacă tuşiţi, dacă vă doare pieptul, plămânii, dacă suferiţi de tusă nervoasă, cereţi la drog. şi farm. chiar astăzi BOMBOANELE PECTORALE VOREL la plicuri de lei 6 sau în cutii cu Lei şi vă veţi vindeca de suferinţa D-voastră Veţi putea cânta, veţi putea vorbi. Mai recomandăm GUDRONUL VOREL, SIROPUL CARPAŢILOR VOREL, CEAIUL CARPAŢILOR VOREL, cele mai cunoscute în vindecarea tusei şi a boalelor de piept. Cereţi prospectul gratuit.

Dep. Central: Farmacia VOREL Piatra-N.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş **Mărunţişuri Galanterii şi Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă** 2626

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE una mașină de imbiătit marca Hoffer, in stare bună, provizută cu toate cele necesare, cazan fabricație engleză. Ase interesa la oficiul parohial reformat Huedin. 2800

Perderi:

AM PIERDUT „Autorizație de mânare" pe numele Gheorghe Burca îl declar nul in mâna cui cui s'ar găsi. Gheorghe Burca, Strada Morii No. 22 Cluj.

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Dacă voiți să vă îngrijiți timpul, spălați-vi'l numai cu apă preparată cu

KAISER-BORAX

KAISER-BORAX

Intrebuințat mereu fața să nu mai fie urâtă.

KAISER-BORAX

face fața albă și moale

2474-3

Corespondența comercială română 2744-1
de prof. Dr. Voina. Lei 36·— la Librăria LEPAGE, Cluj.

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Să caută 4 surori de caritate
pentru Asilul de copii, Cluj
cu leafă lunara Lei 600·— și intreținere.
Postul să poate ocupa numai decât.
ST. COMLOȘAN,
administrator.
2797

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS, Cluj
se face măriri de fotografii, retrosări
2782

BANCA NAȚIONALA A ROMANIEI

SITUAȚIUNE SUMARA

ACTIV

1922 29 Aprilie			1923 21 Aprilie	1923 28 Aprilie
4.661.591.319	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	428.139.680	5.229.479.887	5.239.484.313
	1.689.111	aur (lingouri)	1.689.111		
	15.663	aur (monete)	112.606.408		
	4.166.131.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.697.049.114		
453.451	Argint și diverse monete			507.538	500.769
1.888.700.527	Efecte scontate			4.208.273.360	4.247.674.986
177.336.626	113.633.000	Imprumuturi pe efecte publice	151.720.552	261.732.828	262.193.994
	142.636.850	„ „ „ „ în cont curent	182.175.800		
	65.703.626 76.933.224	din cari nu s'au ridicat lei	71.702.358 110.473.442		
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			8.042.556	8.042.556
5.281.379.229	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		1.600.000.000	5.282.825.535	5.282.825.535
	„ „ 1.500 „	(12 Mai 1919)	1.498.942.854		
	„ „ 1.000 „	(16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
	„ „ 200 „	(1920 B. P.)	184.425.468		
	„ „ 400 „	(30 Iulie 1921)	400.000.000		
	„ „ 2.500 „	(5 Ian. 1921)	399.457.213		
	„ „ 200 „	(30 Iulie 1921)	200.000.000		
7.057.579.013	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		5.000.000.000	7.026.699.077	7.026.699.077
74.786.817	Impr. de $2^1/_2$ miliarde (5 Ian. 1921)		2.026.699.077	93.451.584	94.892.215
11.997.418	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor			11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele capitalului social			32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului de rezervă			3.783.885	3.783.885
37.630.718	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.			56.427.316	56.427.316
3.433.489	Imobile			5.972.307	5.990.431
14.065.434	Mobilier și mașini de imprimerie			18.972.329	19.443.509
29.119.798	Cheltueli de Administrațiune			110.470.375	81.539.169
432.448.004	Conturi curente			84.325.974	92.943.104
474.901.277	Conturi de valori			496.329.089	508.461.539
20.190.263.405	Conturi diverse			22.932.716.570	22.975.825.328

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
66.907.200	Fond de rezervă	72.887.296	73.610.858
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.453.022	26.453.022
13.960.718.200	Bilete de bancă în circulațiune	15.685.415.184	15.707.301.820
—	Profit și Pierdere	—	—
36.610.001	Dobânzi și beneficii diverse	76.002.820	81.179.318
1 528.427.600	Conturi curente și recepise la vedere	2.041.279.573	2 007.154.580
4.572.854.021	Conturi diverse	5.016.678.675	5.068.123.730
20.190.263.405		22.932.716.570	22.975.825.328

29 Aprilie 1922	Efecte și alte valori de restituit	28 Aprilie 1923		
286.899.758	Efecte și alte valori în păstrare	330.023.017		
10.635.893.093	9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.531.188.492	11.542.220.735
1.184.659.335	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2.049.873.718		
1.977.924.579	Conturi de ordine		1.777.541.879	1.776.397.513
12.613.817.672			13,308.730.371	13.318.618 248

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2228 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 809 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Sâmbătă 19 Mai 1923

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

SIBIU 20 MAI 923

R CLUJ 1. 3318

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Eroul necunoscut

Cu o solemnitate care a cuprins în ea închinarea întregului neam românesc și care a culminat în cele două minute de tăcere așternută deodată peste toată întinderea țării, rămășițele soldatului necunoscut au fost coborîte ieri în mormântul din Parcul Carol care de acum înainte va fi semnul văzut al tuturor jertfelor necunoscute din care a răsărit România Mare.

Știam și până acum de jertfa celor opt sute de mii, dar neputând fi pipăită și înțeleasă în toată întinderea ei, ea începuse să devie din ce în ce mai mult o abstracțiune care nu mai deștepta în nimeni nici măcar emoția pe care o așteaptă un accident de automobil.

Târâți vertiginos de avalanșa evenimentelor care au urmat după războiu și preocupați mereu de sgomotul pe care-l face actualitatea în jurul nostru începusem să uităm tot mai mult pe cei cari au murit pentru înfăptuirea României de azi.

Și poate și de aceia ne-am ticăloșit de mult. Distanța între noi și cei morți a crescut mereu, și odată cu creșterea ei a crescut și sumeția noastră. Uitând de jertfa care ne-a dat puterea și mărirea de astăzi, am uitat și tot ce putea să ne dirijeze în viață. Ștergând trecutul, am rămas numai cu pasiunile și poftele prezentului pe care le-am ridicat deasupra tutulor constrângerilor morale cu care trebuia să împrejmuim viața și activitatea noastră. Nici o obligație isvorînd din jertfa celor opt sute de mii n'a venit să turbure grozavul iureș al poftelor dezlănțuite după războiu. Trebuia să ne așternem pe muncă, și toți am început să gonim după câștiguri nemuncite; trebuia să ducem o viață cumpătată, și pe toți ne-a cuprins dorul de a trăi în bielșug și desfătare; trebuia să fim răbdători când suferim și smeriți când ne înălțăm, și n'am cunoscut nici răbdarea în durere și nici smerenia în mărire. Fără muncă și fără durere, ci numai printr'o continuă desfătare în care se întâlnesc deopotrivă cei săraci și cei bogați, — așa am crezut noi că putem păstra ceia ce-am dobândit prin jertfa celor opt sute de mii.

Era deci nevoie ca în mijlocul destrăbălării noastre să așezăm ca o continuă mustrare pe cel care înfățișează toate marile dureri din care a rezultat gloria noastră de azi.

Așezat în preajma Capitalei, ostașul necunoscut ne va aminti mereu de cei cari au murit pentru noi și prin aceasta, va pune un frâu tutulor pasiunilor și poftelor noastre.

Prin singurul fapt că el a murit, ostașul necunoscut va fi pentru noi toți cea mai bună școală de energie și idealism.

Într'o epocă în care cea mai mică durere e rostită trâmbițată la toate răspântiile, ostașul necunoscut ne va învăța să iubim suferința ca pe singurul isvor al marilor puteri creatore.

La o parte, deci, cei cari stau să-și strige mereu suferințele și mai ales la o parte cei cari și-au tăcut o meserie din a striga durerile altora.

El a murit și noi trăim, — și ori câte dureri ar fi să îndurăm nici odată nu vom putea să răscumpărăm jertfa celui care a murit pentru noi.

Și într'o epocă în care nu te mai poți mișca de lăfăiala celor îmbogățiți fără muncă și de sgomotul celor cari gonesc după plăceri, ostașul necunoscut ne va învăța că din tot sbuciumul acestor vremi agitate nu va rămâne decât fapta celor cari muncesc și mor nestiuți pe pozițiile datoriei și ale sacrificiului.

Un oaspe iubit: Scotus Viator

de I. Mateiu

Ziarele ne anunță, că în curând Clujul nostru va avea bucuria să întâmpine cu flori pe apărătorul de ieri și prietenul de azi al poporului românesc.

De sigur, că avem motive să fim fericiți de această vizită, chemată să facă din nou dovada recunoștinței noastre pentru ilustrul oaspe englez, care ne-a susținut cu atâta căldură și autoritate revendicările noastre naționale.

Ca și în Jugoslavia și Cehoslovacia de cari îl leagă simpatii speciale, dânsul va avea prilej să se convingă și la noi, că suntem un popor conștient de înălțimea idealului în făptuit, că prin opera politică internă și externă ce-o înfăptuim aici la gurile Dunării, însemnăm un fort puternic și necesar al păcii mondiale și liniștei europene.

De aceea căutăm prietenii strâns cu noile state slave, răsărite din ruinele imperiului austriac, ca în deplină solidaritate politică să putem apăra noua ordine de civilizație și umanitate, împotriva barbariei ce clocotește sfidătoare în cazanele Rusiei bolșevice.

Va găsi la noi încredere în statornicia marilor aliați din Apus, de cari ne ține nu numai amintirea scumpelor jertfe comune, ci și conștiința aceloraș interese de viitor întru păstrarea fructelor dobândite prin atâta sânge vărsat într'un războiu victorios.

Scotus Viator va afla și concepția noastră toleranță pentru minorități, cu putința de-a rectifica injuriile și falsurile unei propagande, ce se face în străinătate și mai ales în Anglia de către Ungurii de la Budapesta.

El va descoperi și certele noastre familiare, atât de fatale unei căsnicii tinere, și cu simțul lui de fin analist, va înțelege, că tinereta noastră politică este prea pronunțată, ca să nu justifice astfel de frământări trecătoare din inevitabilele deplinei noastre consolidări de stat.

In sfaturile calmante ce ni le va împărtăși, el va zimbi cu bunătate de tulburarea și exagerările unor temperamente nervoase ale societății noastre, privindu-le ca victime întârziate ale unui regim politic desființat și prin colaborarea lui prețioasă.

El ne va învăța, că în acțiunea grea a formării Statului, poporul dar mai ales conducătorii lui, trebuie să fie străbătuți în toate fibrele lor de religia patriotismului, care suportă cu răbdare și înțelegere nemulțumiri și sacrificii organic legate de sforțările colective ce se fac în atingerea țântei supreme a națiunii.

Când această religie a patriotismului își va avea altarul său curent în fiecare conștiință românească, solidaritatea națională va triumfa strălucitoare peste valul barbar al urilor de partid, ce întunecă astăzi atât de dureros zarea vieții noastre politice.

Și astfel înțelepciunea luminatului scoțian se va pogorî în sufletе ca o mustrare duioasă, reconfortantă și pilduitoare, pe urma căreia, cine știe, de nu vom avea norocul să înregistrăm, mai ales în Ardeal, un fericit început de civilizare a primitivității moravurilor noastre politice.

Iată ce-am dori să ne aducă sederea în mijlocul nostru a distinsului și pretinsului prieten Seton Watson.

I. MATEIU

Constituirea comitetului slav la Paris

Viena — Ziarul „Petit Parisien" anunță că reprezentanții diverselor națiuni slave: ruși, polonezi, jugoslavi, cehoslovaci și bulgari, întruniți sub prezidentia coloniei slave din Paris, au hotărât să formeze un comitet unic sub denumirea de „Comitetul slav".

Dela încheerea armistițiului este pentru prima oară când se constitue, pe baza unui program comun, un asemenea grup al reprezentanților tuturor națiunilor slave.

„Zile negre"

In preajma adunării dela Tg.-Mureș.

Zile negre, gânduri negre. Așa spune „Ellenzék". Vânturile de Maiu aduc nori albi pe cer, dar zilele Maghiarilor sunt întunecate. Nu ale celor din Ungaria lu Horthy. Aceia duc lume albă pe-acolo. Aceia dorm liniștiți pe perne moi.

Dar nefericiții Unguri din România mare! N'auziți suspinele lor înăbușite, nu vedeți picurii de lacrimi ce li-se furișază în ochi?

Și de ce, mă rog, toate acestea? Pentru-că a sosit cea sul suprem, pentru-că Maghiarii trebue să iea lumea în cap, pentru-că viitorul copiilor maghiari s'a dus cu plutele. Copiii maghiari, destinați robiei celei mai amare. Uitați-vă la mănuțele lor cum cer să-i mântuiască, Domnii dela „Ellenzék", bine înțeles.

Cum să-i mântuiască? Așa, dacă vor începe să joace cu cărți cari câștigă. Pe cei cari dețin puterea nu-i pot sili la nimica, cu mâinile goale. Dar poate să-i silească streinătatea. Prin urmare, datorința Maghiarilor acum, în ceasul al unsprezecelea, este să facă tot posibilul, ca streinătatea să cu noască situația acestei națiuni oropsite. Liga națiunilor și opinia publică europeană, acestе sunt cărțile cari câștigă la sigur.

Acesta e rostul și al congresului dela Târgu-Mureș. Cele ce se vor spune acolo trebuie să fie auzite de streinătate. Să știe streinătatea, că în România este un popor vrednic, care suferă.

Să știe, că, în Ardeal, poporul maghiar de un milion de suflete are tocmai atâtea școale, câte au și cele trei milioane de români. Să știe, că Românii vreau să aibă și ei măcar vre-o trei teatre românești, pe lângă cele vre-o treizeci ungurești. Să știe, că statul românesc susține școale de stat cu limbă de propunere maghiară. Să știe, că statul românesc îndrăznește a pretinde dela cetățenii de naționalitate maghiară credință; să știe, că statul românesc se silește să împiedice uneltirile Maghiarilor pentru nimicirea țării; că așteaptă dela slujbașii ei să cunoască limba statului și alte nelegiuiri. Statul român îndrăznește să nu mai tolereze batjocurile dese ale neamului maghiari la adresa a tot ce e românesc. Neamul românesc are îndrăzneala să fie stăpân în țara lui!

Asta nu se poate! La Târgul Mureș va trebui să răsune un glas puternic, încât să răstoarne tratatul dela Trianon. Să se refacă vechea Ungarie. Să nu mai fie școli românești în Ardeal, să nu mai fie teatru românesc, să nu se mai vorbească românește. Să nu se mai vateme nobila ureche a nobilului maghiar. Moșiile țăranilor români să treacă în mânile nemeșilor unguri conform ordonanței guvernului ungar din 1917 și românul să fie rob, cum a fost în totdeauna. Și să știe, că pe-aci și aierul și apa și pământul, sunt toate maghiare.

Așadar Europa va cunoaște suferințele poporului maghiar. Ziarele mari din Londra și Paris vor vărsa lacrimi de durere pentru aceste suferințe. Iar noi probabil, vom sta cu mânile în sân.

Europa nu va ști, că Românii cari se află acum în Ungaria sunt bătuți până la sânge dacă îndrăznesc să vorbească românește.

Nu va ști, că soartea Unguri lor din Ardeal e neasemănat mai bună ca pe timpul regimului maghiar și de-o mie de ori mai bună, ca a Românilor pe timpul stăpânirii ungurești.

Dar toate aceste, cine să le spună? Noi n'avem vreme, noi trebue să ne certăm și să dăm Ungurilor tot concursul la ponegrirea țării noastre.

Conferința dela Lausanne

Grecia și reparațiile

Lausanne. — Venizelos a intervenit la Ismed pașa cerând grabnica regulare a chestiunei despăgubirilor întru cât Grecia refuză categoric plata acestora. Delegația greacă are instrucțiuni să părăsească conferința dacă ședința plenară va decide ca Grecia să plătească despăgubiri. Delegația polonă a sosit și a început tratative pentru stabilirea relațiilor diplomatice, consulare și comerciale cu Turcia.

Audiția muzicală a corului „Hubic"

Un eveniment artistic: inaugurarea la noi a corului bisericesc cu orchestră.

Intr'un timp, când reclama este sufletul a toate, un cor din provincie, din uitatul Beiuș al Bihorului, s'a încumetat să dea aseară la Cluj o audiție muzicală, religioasă, fără să o anunțe măcar într'un număr sau două de gazetă. A poposit aici rupt de cale — venia dela serbările din Blaj, după mai bine de o săptămână de călătorie — și n'a crezut, dată și această circumstanță agravantă, că ar trebui să'și pregătească întâi terenul. Mirarea a fost cu atât mai mare, cu cât corul provincial a venit să dea o audiție muzicală religioasă, când însăși producțiunile profane trebue anunțate în acest oraș cu săptămâni întregi înainte.

Cu toate acestea sala Conservatorului din localitate a fost aseară mai plină decât oricând. Vizitatorii obișnuiți ai Conservatorului ne-au asigurat, că nici la cele cu mai multă reclamă producțiuni artistice de până acum, sala Conservatorului nu a întrunit atâția auditori ca aseară. Și ni s'a părut într'adevăr de mirare. De unde au știut sutele de amatori despre această audiție muzicală și de unde au aflat, că comopozitorul pe care vin să'l asculte, are în streinătate o reputație stabilită, când în România un singur ziar nu s'a ocupat de el? Când splendida izolare a compozitorului a cărui liturghie se cântă de ani întregi în biserica românească din Paris, în catedrala catolică din Viena și la Domnița Balașa din București, a fost așa de încurajată de organele presei noastre care consacră cu atâta largheță pe toți improvizații tuturor carierelor?

D. Francisc Hubic, profesor la liceul din Beiuș, a întreprins, după mai bine de zece ani de muncă fără preget și de izolare completă, un turneu la Orade, Blaj și Cluj, și ni-a venit cu un program, care-l pune alături de cei mai de seamă compozitori bisericești. Muzica ce ni-a adus-o este cu desăvârșire nouă; numai sentiment, numai artă și bun simț; ai coplesitoare impresia când o asculți, că ceeace auzi este o rugăciune: pioasă, chinuită, stăruitoare, gravă, apoi binecuvântată. E numai trecere dela sentiment la sentiment. In „Născătoare de Dumnezeu" ne-a făcut să simțim deplină scena când Arhanghelul aduce Preacuratei vestea cea bună; pios, cu bucurie, cu elan, compozitorul a făcut să simțim cum îngerul abia îndrăsnește să 'i vorbească aceleia care va fi Maica Domnului, cum apoi tresaltă de bucurie, o îndeamnă să creadă că este adevărat, îi spune că este izbăvitoarea omenirii. Apoi, în partea a doua, care a fost adăogată de oamenii bisericei cuvântului adus de Arhanghel, și în care credincioșii imploră sprijinul Preacuratei, ai impresia că auzi rugăciunea unor corăbieri pe furtună; glasul lor abia cutează să se ridice, e numai cucernicie și durere și culminează, în „Amin", într'o implorare convinsă.

Am făcut analiza aceasta, pentrucă toate compozițiile dlui Hubic trebue trecute prin ea. Compozitorul este și preot și ca atare a căutat să imprime fiecărei game înțelesul textului bisericesc.

S'a mai cântat din compozițiile dlui Hubic: „Cuvine-se cu adevărat", „Heruvicul", „Vecernia" (Doamne strigat am), „Cu demnitate", iar după pauză s'a produs ceeace considerăm ca un adevărat eveniment: audiția muzicală cu orchestră. S'a cântat; „Christos a înviat", „Pe tine te lăudăm", „Ingerul a strigat", toate îmbinând același joc de game ca și compozițiile sale fără orchestră.

Inovația corului cu orchestră s'a dovedit una fericită, și putem fi cu atât mai mândri de ea, cu cât la corul cu orchestră din bisericile Apusului orchestra figurează numai ca un refren, în timp ce în compozițiile dlui prof. Hubic are un rol egal cu al corului.

Ceeace trebue remarcat la d. Hubic, spre deosebire de toți compozitorii bisericești, este varietatea de game, falseturile, pe cari le mânuește deosebit de norocos. Și prin urmare acel spirit nou ce introduce în corul nostru bisericesc, adaptându'l tot atunci și evoluției muzicei artistice apusene și muzicei orientale. Mai cu seamă „Pe tine te lăudăm" a dovedit aceasta cu prisosință.

Publicul a aplaudat frenetic fiecare bucată, bisându-le și aclamând mereu pe compozitor. Se datorește numai oboselii cauzată de lunga călătorie, că corul n'a putut satisface dorinței publice de a repeta unele dintre cântări. Totuș a trebuit să execute la sfârșit și imnul „Sfânt e Domnul Sabaoth", care a fost cerut stăruitor de public deși nu figura în program.

Am remarcat dintre voci sopranul gingaș al d-nei Veturia Butean, baritonul d lui Vancu și basul dlui prof. Magyar. Orchestra a avut în frunte pe d. prof. Bușiția, care a făcut execuții de un artist neîntrecut. Și corul și orchestra au fost cu atât mai de lăudat, cu cât sunt compuse din cetățeni beiușeni din toate categoriile, elevi, eleve, profesori, comercianți, și alte profesiuni.

Așa că întrecând pe cele mai bune coruri de profesioniști din România, deși e compus — împreună cu orchestra numai din 40 de persoane, și-a dat un certificat de cât care unul mai bun nu se putea.

Știri artistice și culturale

Festivalul Apostolescu-Ionescu Ghibericon.

Dumineca 27 Mai va avea loc la Teatrul Național festivalul dat de doi din cei mai iubiți artiști ai Clujului, dnii N. Apostolescu, dela Opera Națională și Al. Ionescu-Ghibericon dela Teatrul Național.

Dl Ionescu-Ghibericon va spune bucăți de comedie, iar dnul N. Apostolescu va cânta diferite arii de operă.

Turneul artistilor Teatrului Național.

Sâmbătă 19 Mai artiștii Teatrului Național din Cluj vor da o reprezentație la Turda.

Se va juca „Extemporalul" comedie în 3 acte, localizată de Gusti, cu următoarea distribuție:

Dnii Mihăilescu-Brăila, M. Ștefănescu, Simionescu și Virgil Vasilescu și dnele Ecat. Stănescu, N. Adamidi și Natalia Ștefănescu.

•

Sâmbătă 26 Mai trupa va juca la Târgul-Mureș delicioasa comedie „Ginerile dlui Prefect" cu dnii Papa Stănescu, Neamțu-Ottonel, dna Mediano, dnele N. Adamidi, Ecat. Stănescu, C. Ștefănescu, etc.

Audiție muzicală.

Comitetul Școlii Normale de fete invită publicul la audiția muzicală pe care o vor da elevele în scop de binefacere. Duminică 20 Mai ora 3½ în sala Teatrului Național.

Biletele se găsesc la școală și la Casa Teatrului.

ECOURI

Dl Iorga la Praga

Duminică 13 curent a avut loc în vila marelui industriaș Eugen Kolben, din Praga, o serbare în onoarea d-lui Nicolae Iorga, oaspele orașului Praga.

La această serbare a luat parte pe lângă persoanele oficiale, tot ce Praga are mai distins și mai aristocrat.

Aniversarea scriitoarei Vikova-Kuneticka

In cursul acestui an Cehoslovacia a sărbătorit a 60-a aniversare a d nei Vikova-Kuneticka, șefa mișcării feministe cehoslovace și scriitoare de valoare.

A debutat în literatură cu un roman Răsvrătita, a răcut apariție a stârnit o furtună de discuții. Tema acestui roman era trezirea conștiinței și a demnității femeii, care cere a nu mai fi jucăria egoismului masculin, ci colaboratoarea egală a bărbatului. D-na Vikova-Kuneticka a fost prima femee aleasă în Dieta Boemiei la 1902.

20 milioane un tablou

Faimosul tablou „Portretul lui Antoniu Triest", a lui Van Dyck, a fost vândut la Londra pe suma de 29.4000 lire sterline, sau pe cursul actual 20 milioane lei.

Lespedea de pe mormântul eroului necunoscut

Lespedea mormântală sub care se odihnește ostașul necunoscut a fost desemnată de dl profesor architect I. Trajanescu și executată de cunoscutul sculptor Vitalis Brida.

Este o lucrare de artă care face cinste ambilor artiști.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Invățământul comercial și profesional

Indrumarea tinerimei române spre comerț și industrie

Se apropie sfârșitul anului școlar. O grea problemă se pune pentru toți acela, cari trebuesc să se hotărască pe ce cale să apuce, cărei cariere să-și dedice viața.

Sunt doua răspântii unde se pune același întrebare.

La prima răspântie, adecă după terminarea cursului primar, voința copilului nu contează, singuri părinții au greutatea alegerii. Unde merge majoritatea acelora ce sunt sortiți să plece de acasă fiind copiii unor oameni mai înstăriți? Spre licee. Nu avem o statistică dar este evidentă disproporția ce există între liceani și acei ce îmbrățișează fie meseriile și comerțul practic direct sau învățământul aplicat. Numărul covârșitor al elevilor de liceu, clasele, paralele și divisionare sunt o dovadă.

Ce rezultate o să aibă acest curent? Majoritatea din cei apucați pe calea liceului din lipsă de bani sau capacitate rămân neispraviți o viață, restul cari ajung să termine și Universitatea urmează cu timpul să se concureze ca înainte de războiu, când se ofereau licențiații un drept pentru slujbe de copiști cu 108 lei salar lunar.

Care este cauza acestei stări de lucruri?

Disprețul ce la noi se cultivă în clasele de sus și mijlocii pentru meserii și comerț. Ca urmare a acestui dispreț amenințarea. Te dau la meșteșug, de nu înveți bine, este sabia lui Damocles deasupra capului fiecărui licean începător.

Ajungem la a doua răspântie.

Deastădată și mai grea este hotărârea pentrucă în afară de părinți mai este și voința celui ce a terminat liceul. Iarăși după o concepție greșită cu sau fără vocațiune, majoritatea se înscriu la drept. Că toți aceștia și termină este întrebarea. Sunt ispitați de prea marea libertate, care în multe cazuri aduce lenea.

N'avem o statistică, ca să ne pună pe gânduri cu cifrele ei de repartiția studenților. Am vizitat ca student Polonia și interesându-mă de procentul de repartiție am aflat că Polytechnica e urmată de 40 la sută din întreaga studențimea polonă.

La noi abia 4% urmează la cele 2 Polytechnici, circa 8% la cele 2 Academii de Comerț, veo 10% medicina, toate celelalte în afară de drept încă 18%—o apreciere largă cred ne rămâne 60% la drept. Aș fi fericit să fiu desmințit de cifrele absolut exacte cu această clasare.

Care este urmarea acestei stări de lucruri?

Chiar astăzi când nevoile de cărtuari cu studii de drept nu sunt complect acoperite, poți găsi doctori în drept vegetând ca funcționari mici.

Ce va fi peste 10 ani?

Și dacă pentru individ o alegere greșită e nenorocirea pentru întreaga lui viață, nici pentru Stat nu poate fi indiferentă această stare.

Mișcările studențești de astăzi au la bază tocmai această amărăciune, și poate singurul rezultat ce l'au avut până acum este să pue în adevărata lumină, faptul că ne cotropesc economicește streinii.

Cum să nu ne cotropească, astăzi când elementele viguroase ale tineretului să vestejesc fără a-și fi sieși și Statului de vreun folos!

Câte generații nu se pierd prin faptul că o bună parte a celor ce termină Universitatea nu pot să-și înghebeze o carieră, să-și aibă familie ci trăesc de azi pe mâine în mizerie. Este și aceasta un simptom al luptei economice, cel învins este exterminat, nu cu arma ci cu lipsa.

Mulți aruncă vina asupra firei noastre de latin. Ne plac mult carierele representative și considerăm după strămoșii noștrii meseria și comerțul o ocupațiune de sclav ce dezonorează pe omul liber.

E posibil să fie și ceva din aceasta, însă cauzele trebuesc căutate cu altă parte.

Să luăm în absolvent de liceu, care are să rezolve problema carierii lui. In liceu chiar profesorii lui au cultivat în el un oarecare dispreț pentru colegii lui dela Scoala Comercială, și cu atât mai mare dispreț pentru colegii lui dela Școlile inferioare și superioare de meserii.

Relativ la aceasta apreciere nici Universitatea nu e mai departe, și astăzi în regulamentul de control al studenților vegetează și nu vrea să moară o rămășiță a vremurilor vechi, art. 83 mi-se pare, prin care e interzisă asocierea unui student cu un elev al vreunei școli speciale.

Deci și astăzi există un text legal, conform cărula un student la Polytechnică, cu aceleași studii de bază — poate ceva mai solide — este un paria pe lângă unul dela drept sau litere. Acest text perzistă deși studenții nu-l mai recunosc încă de vr'o 3 ani, fapt ce a determinat autoritatea școlară să dizolve organizațiile studențești, pentrucă înglobează și elevi, anul trecut la București, anul acesta la Cluj.

Cum să poată deci b etul absolvent de liceu să se condamne el insuși la o situație inferioară co'egului său, hotărându-se să rămână elev la Polytechnică și să nu devină student de plin drept.

Comerțul și industria încap în mâinile streinilor dacă urmăm calea apucată.

Preoții și învățătorii, sfătuitorii părinților ce vor să-și dea copii la școală, să convingă pe cât mai mulți să se apuce de meserii și comerțul practic, îndeosebi pe cei cu mijloace mai modeste,

Profesorii în cursul liceului să caute să convingă pe elevi de rentabilitatea ce o prezintă învățământul superior aplicat, precum și importanța pentru economia noastră națională a elementelor românești în conducerea comerțului și a industriei mari.

•

Cum și pentru stat aceasta problemă prezintă mare importanță să caute să stabilească un echilibru sănătos în îmbrățișarea ramurilor de studii în învățământul superior prin burse și învățământ gratuit.

Este o datorie pentru stat și o necesitate pentru viața economică a națiunei să ne formăm elementele de muncă și de pricepere cari se cer în comerț și în industrie.

V. P. Bran.

„Patriotismul“ dlui Vaida

Subșeful partidului național sfătuește pe ungurii iredentiști să se adreseze la Liga națiunilor.

E cunoscută dulcea tovărășie în care s'au prezintat la Cameră, cu ocazia desbaterii proiectului de Constituție — partidul național și partidul maghiarilor șoviniști.

Lumea a rămas consternată de acest duet politic, care punea partidul în cea mai condamnabilă lumină.

In luptele parlamentare s'au văzut adeseori alianțe temporare între cele mai vrăjmașe organizații politice, dar niciodată nu ne-am fi putut imagina o colaborare a partidului național cu partidul ungurilor, împotriva unui guvern românesc, ori cum s'ar chema el.

Aceasta constitue nu numai o imoralitate politică, dar mai ales o dureroasă atingere a sentimentului de rassă și o sfidătoare călcare a demnității naționale, pe care partidul d-lui Vaida pretinde s'o reprezinte în chip autentic și exclusivist.

Credeam atunci, că această tovărășie infamantă a fost un simplu acces de ură politică împotriva guvernului Brătianu, care va dispărea deodată cu votarea și promulgarea Constituției.

Credeam și speram, deoare ce socotiam că și partidul național își dă seama în clipe de luciditate, că gestul lui a fost în adevăr „o rușine națională“, ca să uzăm de expresia răsuflată a d-lui Maniu și el nu va rămânea decât ca o amintire urâtă, menită să îndrepteze cu mustrarea ei postumă actele politice ale partidului național pe cărările curate ale patriotismului românesc.

Să pare însă că ne-am înșelat, deoarece domnul Vaida a ținut să dovedească în zilele trecute stăruitoarele sale legături politice cu maghiarii șoviniști din Ardeal.

Iată anume ce știm.

In curând partidul maghiar va ține un congres la Tg. Mureș, unde vor hotărî să apeleze la Liga Națiunilor contra pretinselor asupriri ale României.

Deputatul Sandor Jozset, tăcând pe vulpoiul șiret, cerea pe culoarele Camerii părerea unor deputați asupra oportunității pasului politic ce se pregătește la Târgul-Mureș.

Bineînțeles, că toți deopotrivă, chiar și aderenții domnului Maniu, sublinia grea-la unei astfel de acțiuni nesocotite.

S'a găsit totuș unul care să dea opinie separată. Este **domnul Vaida, care întrebat de omonimul său maghiar, a ținut să-l aprobe, îndemnând pe Unguri să protesteze la Liga Națiunilor contra prigonirilor ce le-ar suferi din partea Statului românesc.**

Iată cel mai recent caz de insanitate națională, care pune într'o revoltătoare evidență „patriotismul“ domnului Vaida.

Il denunțăm opiniei publice, ca să vadă în ce hal de inconștiență politică se găsește acela, care după ce prin intruniri politice instigă cetățenii la revolte cu cuțite și securi, astăzi sapă demnitatea națională a Țării traducând-o fără rușine la Liga Națiunilor.

Două iredente

Ce e cu acțiunea comună a minorităților. Politica sașilor și politica ungurilor. Vrăjmășia tacită a organizațiilor săsești.

Intre sași și unguri se urmează de câtva timp o interesantă discuție pe chestiunea unei colaborări politice. Sașii susțin prin „Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt“ că ungurii au făcut imposibilă această colaborare, pentrucă nu s'au organizat din timp, și că au manifestat de la început tendințe contrarii celor ale sașilor.

Cercurile conducătoare săsești sunt de părere că politica tuturor minorităților ar trebui să se bazeze pe politica dusă de ei până acum. In chipul acesta acțiunea colectivă a minoritarilor ar duce la scopul urmărit, care mai mult decât ori când acum se vădește ca necesar. Totul se încheie cu nădejdea că minoritățile se vor găsi alături în Parlament cu prilejul votării legilor speciale.

Deocamdată se desprind două idei din această discuție. Mai întâi sașii vor să impună tuturor minorităților aceeași conduită politică, și în al doilea rând se preconizează ideea unei atitudini unitare, cu aspirațiuni identice față de politica generală a țării.

Este deplin recunoscut că sașii au o mai bună organizație politică decât ungurii. Faptul e explicabil, dacă ne gândim că ei sunt în continuarea unei politice care a suferit doar o schimbare de front spre București, pe când ungurii, după ce au nădăjduit zădarnic în desnodământul „situației provizorii“, abia acum s'au gândit la o acțiune politică în cadrele statului român, și nu totdeauna gândul a fost pur politic și pur local. Cele câteva partide politice ungurești de până acum strânse în „Partidul național maghiar“, s'au dovedita avea alte scopuri, decât reprezentarea tendințelor și intereselor maselor populare maghiare din România în conformitate cu noile constituțiuni de viață acceptate.

A impune politica de până acum a sașilor, actualelor organizații politice maghiare, este o absurditate. Ea ar însemna că, sau sașii tind spre un iredentism maghiar, ceea ce ar fi condamnabil dacă s'ar dovedi cu putință, sau organizațiile săsești de până acum nădăjduesc o mai puternică afirmare, din acordul tuturor minorităților dat aceleiași politice.

Dar faptul că ideia acordului care vine susținută cu atâta insistență „pentru votarea legilor speciale“ prevăzute de constituție, denotă un simptom îngrijitor. Ce rost ar avea o acțiune parlamentară comună a minorităților când niciun pericol nu amenință existența acestor minorități în statul român? Constituția acordă tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, drepturi egale. Nimic nu a dovedit că aceste drepturi n'au fost respectate. Din potrivă.

Am văzut cu prilejul discuțiilor în jurul Constituției, manifestându se un spirit de vădită vrăjmășie, străin intereselor generale ale țării, pe cât de străin era intereselor speciale ale minorităților cari trăiesc în statul român.

Pentru perpetuarea acestui spirit se precondzează acordul tuturor partidelor minoritare?

Am mai văzut că, deși Constituția românească acordă drepturi și firește și datorii egale tuturor cetățenilor „fără deosebire de naționalitate“ am văzut organizațiunile politice culturale și sociale săsești sbătându se pentru menținerea unor privilegii cari n'au ce căuta în România tuturor libertăților și tuturor drepturilor.

Orașe întregi rămase prin forța împrejurărilor în administrarea sașilor au făcut tot ce le-a stat în putință să nu se supună necesității de recunoaștere a autorităților românești; nu sunt trecute șase luni decând administrația comunală săsească de la Sibiu nici nu voia să audă de dispoziția schimbării firmelor și indicatoarelor publice, schimbare care nu știrbea întru nimic dreptul minorității săsești de a se manifesta liber, DAR REINTREGA POPORUL ROMÂN ÎN DREPTURILE SALE UZURPATE DE VEACURI. Cine a intrat într'o archivă a vreuneia din administrațiile comunale încredințate spre gospodărire sașilor, să ne mărturisească în conștiință dacă a găsit în vraburile de hârtie un singur rând românesc. Dar funcționari români câți sunt acolo? Dar școlile săsești, câte au consimțit să accepte studiul limbei și istoriei românești?

Lista întrebărilor am putea-o duce la nesfârșit, fără teama că vom căpăta un singur răspuns care să ne dovedească inutilă întrebarea. In toate aceste fapte să vădește o rea voință, un iredentism de subsol care nu are nimic comun cu iredentismul maghiar, dar este tot așa de reprobabil.

Și-acum când se vorbește de o acțiune comună fără rost, fatal a trebuit să ne aducem aminte de toate aceste lucruri, cari nu sunt din alte vremi, ci de astăzi.

Când ele vor înceta, când recunoașterea drepturilor autorității de stat românești se va realiza prin fapte, nu cu vorbe, atunci vom vedea dacă mai e nevoie să se agite chestiunea drepturilor minorităților, acordate fără precupețire de Statul român.

A. R. Gus.

Plecarea Monsegniorului Marmaggi

Ziarele bucureștene ne aduc știrea că nunțiul papal, Monsegniorul Marmaggi, ne părăsește, Plecarea aceasta neașteptată a stârnit destulă vâlvă. Monsegniorul Marmaggi isbutise să se facă un personagiu cunoscut nu numai în cercurile bisericești și diplomatice, dar chiar în toată țara.

Era deci firesc lucru ca plecarea Excelenței Sale, să nu treacă neobservată.

In frământările noastre de după unire, înaltul trimis al Papei la București a jucat un rol extrem de important. Viața noastră publică pasionată de atâtea probleme reformatorii, a trebuit să înregistreze, la un moment dat, și nu fără justificată îngrijorare, apariția unei chestiuni religioase pe care trecutul nostru istoric n'o cunoscuse. Monsegniorul Marmaggi contribuise într'o covârșitoare măsură la aceasta.

Bisericile noastre, atât cea ortodoxă cât și cea unită, au fost totdeauna Bsierica națională. Cu venirea Monseguiorului Marmaggi în România, Biserica unită atuncea pe un povârniș nou, un povârniș care, fără a părăsi conduita națională de până acum, era alături cu ea. Datorită influentelor sale, în mintea unora a putut prinde ideea absurdă că unirea noastră trebue de săvârșită prin lepădarea tradiției de veacuri a majorității poporului românesc, tradiție care a luat naștere odată cu cele dintâi semne istorice ale ființei noastre naționale, a crescut cu noi, ni-a călăuzit și format sufletele.

Monsegniorul Marmaggi pleacă, dar lasă în urma sa Biserica unită pătată de amintirea faptei de la Alba-Iulia, lasă amintirea cuvintelor de la Blaj, lasă toată atmosfera creiată în jurul religioase în Constituția Românței întregite.

Creștinește îi urăm drum bun. Și tot așa de creștinește vom căuta să uităm cât rău ni-a făcut și cât rău a lăsat în urma sa. Monsegniorul Marmaggi, venind în România, era dator să știe că Biserica unită trebue să rămână cum a fost, și nu poate pentru acest cuvânt de veni instituție de avant-gardă a expansiunei catolice. Pentru cât ni-a stricat Excelența sa ne vom da silința să punem la loc noi și generațiile următoare.

Alții cari vor veni, ne vor înțelege poate mai bine, și ne vor lăsa să trăim viața ce ni-a dat-o Dumnezeu, în armonie și liniște, ca și în trecut.

D. I. C.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

Ce se va hotărî la Târgul-Mureș

Cele șease puncte ale proectului de rezoluție.

Ziarele ungurești din Cluj publică proiectul de rezoluție, elaborat de comitetul central al partidului maghiar, care se va prezenta marelui congres național maghiar ce se va ține în 22 Maiu în Târgul-Mureș.

Dăm și noi în extras cele 6 puncte ale proiectului de rezoluție.

1. Se cere recunoașterea autonomiei școlare pentru bisericile minorității ungurești și dreptul de publicitate pentru ori-ce școală, adică certificatele eliberate de ori-ce școală să aibă aceeași valoare ca și cele eliberate de școalele statului.

Pentru câștigarea mijloacelor materiale necesare la susținerea școlilor să se admită impunerea unor dări școlare și stabilirea taxelor școlare conform necesităților școalei.

2. Revocarea și încetarea pentru viitor a tuturor șicanelor, precum și revocarea ordonanțelor cari au stângenit activitatea acestor școale. Se recunoaște dreptul de supraveghere al statului asupra școalelor confesionale maghiare și o cere și partidul național maghiar, care încă dorește înlăturarea eventualelor abuzuri.

3. Ca urmare a dreptului de publicitate să se asigure bisericilor dreptul de-a primi în școalele lor ori-ce elevi, de ori-ce naționalitate și religie.

4. Considerând, că școalele susținute de biserici și societăți culturale maghiare servesc acelaș scop înalt, ca și școalele de stat cu limba de propunere maghiară, să se dea ajutor din cassa statului pe seama bisericilor și societăților culturale, ca să-și poată susținea școalele.

5. Toate edificiile școlare, care au fost proprietatea bisericilor și societăților, împreună cu tot aranjamentul lor să se redea vechilor proprietari, asemenea și instituțiile culturale ridicate de societăți, orașe etc. cu capital exclusiv sau în preponderanță maghiar. 6. Averile cari servesc interese culturale și fundaționale să fie scoase de sub dispozițiile legii agrare.

Pentru orientarea cititorilor amintim, că punctul 3 al proectului de resoluție țintește primirea evreilor în școalele confesionale maghiare precum și a elevilor români, a căror părinți pe urma politicei naționale părintești a guvernelor maghiare și-au uitat limba română.

Acordarea ajutoarelor de stat ce se cere pe seama școalelor confesionale maghiare înseamnă să se facă de prisos școalele de stat cu limbă de propunere maghiară, înființate de guvernul român. Trebue să știm, că pe timpul regimului maghiar toate școalele statului, fără escepție, au fost cu limba de propunere exclusiv maghiară.

Punctul 5 cere înapoierea edificilor, pe cari pe vremuri bisericile maghiare le-au cedat statului pentru ca astfel maghiarizarea Românilor din Ardeal să fie pe deplin asigurată. Statul român nu le-ar mai ceda. Intre altele punctul ce ține și înapoierea teatrului național din Cluj, a liceului George Barițiu etc.

Executarea punctului 6 chiar și cei cari au elaborat proiectul de rezoluție știu, că e o imposibilitate, fiind reforma agrară o necesitate și o poruncă a vremii. In multe localități, dacă s'ar împlini această cerere, țăranii n'ar putea să capete un petic de pământ.

Altcum, de hotărârile ce se vor lua în congres ne vom ocupa la timp cu atât mai vârtos, că dupăcum ne asigură „K. U.“ din 16 Mai, se va recurge și la... liga națiunilor.

Răspândiți „Infrățirea“

.INFORMAŢII.

— **Dela baroul advocaţial Cluj.** In vederea alegerii decanului şi a membrilor din consiliul baroului invităm pe domnii advocaţi înscrişi în baroul Cluj la o consfătuire colegială ce va avea loc în 18 Mai (Vineri) seara la orele 9 în sala cea mică a restaurantului New-York. Dr. Ioan Suciu m. p., Dr. Ludovic Ötvös m. p., Dr. Liviu Ghilezan m p., Dr. Hugo Roth m. p., Dr. Aurel Socol m. p.

— **Plecări.** Domnul Simionescu, directorul general al finanţelor din Cluj, a plecat ieri în inspecţie a Oradea-Mare.

— **Agapa corului „Hubic".** Aseară, după audiţia muzicală dela Conservator, la care au asistat printre alţi specialişti de seamă dnii G. Dima, Popovici Beyreuth şi Const. Pavel dela Opera Română, corul compozitorului Hubic a aranjat în grădina de vară a restaurantului „Central" o însufleţită agapă, la care a fost invitat printre alţii dl G. Dima, directorul Conservatorului. Agapa a desurs într'o atmosferă de familiaritate. La sfârşit au toastat dnii Tr. Hubic, Ion Buşiţia şi Const. Pavel, profesor din Beiuş, în onoarea dlui G. Dima. Dl dr Gherman, preşedintnle societăţii studenţilor creşeni a salutat pe dnii Hubic şi Buşiţia în numele societăţii „Crişana", asigurând Beiuşul de toată recunoştinţa studenţimii.

— **Sosiri.** Miercuri a sosit în Cluj dl Şolmescu, inspector general, în ministrul cultelor şi artelor, pentru a cerceta de aproape câteva chestiuni privitoare la Teatrul Naţional.

— **Şezătoare culturală la Aghireş.** Despărţământul Cluj al „Astrei" va ţine Duminecă, 10 Mai c. la ora 2 d. m. cu concursul Corului Episcopiei locale, o şezătoare culturală în fruntaşa comună Aghireş. Sprijinitorii poporului nostru sunt invitaţi la aceasta manifestaţie culturală.

Plecarea: din Gara Cluj, Duminecă 20 l. c. ora 12 a. m. cu trenul mixt; reintoarcerea: seara la ora 6 şi un sfert cu trenul accelerat.

— **Şedinţa soc. Ştiinţelor Medicale.** Şedinţa ordinară a Societăţei Ştiinţelor Medicale va avea loc Sâmbătă, 19, la ora 5 pm. în Amfiteatrulul Clinicei Medicale, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Dr Cimoca: Cazuri de sifilis terţiar.
2. Dr Daniello: Anergia hepatică.
3. Dr Groze: Prezentări de bolnavi.
3. Prof. Haţiegan: Un caz de ciroză hepatică cu fenomene nervoase.
5. Prof. Michail: Prezentări de bolnavi.
6. Dr Rădulescu: Operaţii ortopedice.
7. Dr L. Pop: Pneumotorax artificial.

Secretar de şedinţă:
Dr Filipescu.

— **Transferări — Arad** Judecătorii Gheorghe Groisan şi Vilhelm Kiss dela ocolul Arad au fost transferaţi la Baia-Mare.

— **Studenţii părăsesc Clujul.** Majoritatea studenţilor dela Universitatea din Cluj, în urma evacuării căminurilor studenţeşti au plecat acasă.

— **Universitare.** Dl Iacobovici, rectorul Universităţii care fusese bolnav de câteva zile îşi va relua cu începere de Luni activitatea la rectorat.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— **Descoperirea dela minele „12 Apostoli" din Brad.** La minele „12 Apostoli" din Brad s'au descoperit noi terenuri extrem de bogate în aur. Direcţiunea a luat măsuri pentru sistematizarea cercetărilor.

— **Intruniri.** Joi va avea loc adunarea generală a Sindicatului exportatorilor de piei din Ardeal şi Banat.

— **Dela Primărie.** Consiliul oraşului va lua din nou în discuţie cererea „Romântei june" din Viena, care după cum se ştie ceruse Parcul oraşului pentru a da serbări în folosul fondului pentru ridicarea unei statui lui Mihail Eminescu, şi fusese refuzată.

La escursiuni nu ne putem lipsi de DianaFranzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana.
2475—4

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

— **Elevii liceului din Ploeşti în Cluj.** Elevii liceului din Ploeşti au sosit dela Blaj în localitate pentru vizitarea oraşului nostru.

Ciocolata-desert

Kandia

Caramelele

(lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune şi se găsesc pretutindeni. 2778—3.

— **Transferări în învăţământ.** D. dr. Valeriu Seni, directorul regional al învăţământului secundar din Cluj a fost chemat la Bucureşti, fiind numit referent în ministeriul instrucţiunii publice.

Aduc la cunoştinţa On. public, că mi-am deschis biroul advocaţial în Cluj, Piaţa Cuza Vodă 9.

2802 Dr. IULIAN POP

— **Gazul metan la Cluj.** Primăria locală studiază ofertele unor societăţi particulare din America, Anglia şi Franţa care au cerut concesionare aducerei în Cluj a gazului metan dela Sărmaş.

— Ciocolata de fiert este unică. Şi de cea mai bună calitate.
2778—1

Sărbătorirea eroilor la Cluj

Aspectul oraşului Tedeumurile din bisericile din Cluj. Procesiunea. Parastasul dela cimitir. Cuvântările. Solemnitatea din Piaţa Unirei. Tedeum-ul. Defilarea trupelor. Festivalul dela teatru organizat de despărţământul „Astrei". Cuvântările dlor Marin Stefănescu şi dr A. Pop. Programul artistic.

Pe ziua de eri Clujul românesc a îmbrăcat din nou haina de sărbătoare. Sufletele tuturor au tresărit din nou de evlavie şi de recunoştinţă pentru aceia care prin jertfele vieţii lor au pregătit şi au făurit România întregită.

Aspectul oraşului

Toate clădirile Clujului erau împodobite cu steaguri tricolore. — De pe balcoanele şi ferestrile case lor atârnau scoarţe şi coroane naţionale. Toate străzile din centrul oraşului încă de pe la ora 9 eri de dimineaţă erau pline de lume.

Pe la ora 9 au început să vină în ordine şcolile, delegaţii de săteni, studenţii, etc.

Tedeum-ul dela biserica românească

La ora 9 dimineaţa a avut loc în biserica românească un Tedeum oficiat de P. S. S. Episcopul Ivan înconjurat de preoţii asesori Sebastian Stancă; V. Sava; şi Laurenţiu Curea secondaţi de alţi preoţi.

La acest Tedeum au luat parte pe lângă şefii autorităţilor locale şi un foarte numeros public.

In timp ce la biserică se oficia Tedeum-ul de către P. S. S. Episcopul Ivan — la cimitirul eroilor se oficia un parastas în cinstea eroilor neamului îngropaţi acolo. Slujba religioasă aci la cimitir a fost oficiată de preotul garnizoanei d-l Ciuca, înconjurat de alţi trei preoţi

După terminarea parastasului de la cimitir preotul armatei d-l Ciuca — rosteşte o cuvântare arătând măreţia jertfelor aduse pe altarul fericirei neamului românesc; de către eroii ai căror amintire scumpă e sărbătorită azi de toată suflarea românească.

Cuvântarea dlui General Florescu

In mijlocul unei tăceri adânci d-l general Florescu ia cuvântul.

„Am venit aci, în mijlocul mormintelor noştri, în mijlocul acelora care prin moartea lor ne-au dat nouă celor în viaţă posibilitatea să trăim fericiţi în România Mare una şi ne despărţită.

Am venit aci, cu mijlocul mor-D-zeu pentru odihna sufletelor lor, şi că să putem să ne ridicăm şi noi sufletele până la înălţimea puterei lor de sacrificiu.

Camarazii noştrii, nu sunt morţi ci de acolo din liniştea veşnică a mormântului ne judecă faptele noastre şi ne privesc pentru ca să vadă cum ştim noi cei rămaşi în urma lor, să ne facem datoria.

Odihneşte doamne sufletele mari prin jertfa lor, ale eroilor noştrii şi dă Doamne neamului acesta puterea de sacrificiu de care au dat ei dovadă".

La parastasul dela cimitir au luat parte d-l Utalea, primar al oraşului, d-l Bianu, inspectorul general al Siguranţei din Ardeal, d-l Petre Ionescu directorul general al R. M. S. din Cluj, D-l Moga consilier al oraşului, d-l Cassian şeful oficiului făinei, alţi reprezentanţi ai autorităţilor locale un număr destul de mare de public, şi câte un detaşament din fiecare regiment din garnizoana Clujului, cu oliterii în frunte.

La ora 10 jum. solemnitatea de la cimitir a luat sfârşit. Participanţii formând un cortegiu au pornit dela cimitir îndreptându-se spre Piaţa Unirei.

In Piaţa Unirei

In piaţa Unirei s'a făcut sărbătorirea ostaşului necunoscut.

Toate şcolile secundare şi primare, erau aranjate în jurul tribunei care se amenajase ocazional în dosul statuei lui Matei şi a Catedralei catolice.

Erau de faţă şefii tuturor autorităţilor: general Florescu, Utalea primarul oraşului V. Popovici, prefectul Poliţiei Bianu inspectorul general al Siguranţei, deputaţi, senatori, profesori universitari, ofiţeri, magistraţi, societăţi culturale societăţi sportive, ţărani muncitori, meseriaşi etc. cu toţii au venit să ia parte la sărbătorirea amintirei eroilor neamului.

La ora 11 începe solemnitatea din piaţa Unirei prin oficierea unei slujbe religioase de către P. S. S. Episcopul Ivan înconjurat de 6 preoţi. Răspunsurile au fost date de către corul episcopiei.

Slujba religioasă a început cu rugăciunea executată de fanfara Regimentului 3 Vânători.

După terminarea slujbei care a avut loc la ora 12 fără 10 minute, toate clopotele bisericilor din oraş au început să sune.

La ora 12 fără trei minute sirenele tuturor fabricilor au fost puse în funcţiune pentru a anunţa oraşul că e clipa când orice activitate trebuie întreruptă pentru două minute în cinstea eroilor.

La ora 12 a început defilarea trupelor, care a durat până la ora 1 şi un sfert.

Festivalul dela Teatrul Naţional

Eri după prânz la ora 5 avut loc la Teatrul naţional un festival organizat de despărţământul din Cluj al Astrei.

Programul festivalului a început cu corul Episcopiei care a intonat „Deşteaptă-te române".

Dl N. Dimitriu. artist al Teatrului Naţional a declamat poezia „Imnul Eroilor" de Zaharie Bârsan. Dna Lia Pop a cântat câteva doine româneşti iar o domnişoară dela liceul Regina Maria a cântat „Vine moţul dela ţară cu cercuri şi cu clubară".

Dl Marin Stefănescu în atenţia generală a publicului a rostit o frumoasă conferinţă cu subiectul „Amintiri din războiu" A fost o frumoasă expunere a diferitelor momente din timpul războiului.

Cuvântarea dlui M. Stefănescu a plăcut foarte mult şi regretăm că din lipsă de spaţiu nu o putem publica în întregime.

A mai vorbit dl. Pop expunând momente din psihologia ţăranului ardelean român care trebuia să lupte pentru un ideal ce nu era al lui.

La ora 7 şi jumătate festivalul a luat sfârşit.

ACTIVITATEA despărţământului „Astrei"

Şezătoarea din comuna Baciu. Infiinţarea unei biblioteci. Palatul cultural.

Duminecă în 13/V. despărţământul Cluj al Astrei şi-a desfăşurat programul său cultural în comuna Baciu.

Ţărănimea din această comună a primit cu cea mai mare bucurie oaspeţii cari veneau în numele culturii şi prin rostul preotului Pop au dat expresiune bucuriei lor.

Comuna Baciu are o populaţiune unită (Români şi Unguri) Populaţia românească era ameninţată, pe vremea stăpânirii ungureşti, să fie maghiarizată.

Astăzi acest pericol a dispărut, însă este nevoe de multă carte naţională spre a trezi la o nouă viaţă românimea de aci.

Poporul din Baciu este bun şi dornic de lumină, astfel, că nu putem îndeajuns sfătui autorităţile judeţene (prefect şi revizor şcolar) de a le da tot concursul spre a' şi putea asigura o şcoală, focar al culturii naţionale.

Şezătoarea culturală aranjată în curtea frumos pavoazată a modestei şcole de stat a fost deschisă de preşedintele desp. „Astrei" prof. univ. M. Stefănescu, care a arătat importanţa „Astrei" ca factor al naţionalismului, iar pentru viitor ca factor cultural.

Prof. Otoiu şi a dezvoltat conferinţa sa din domeniul agriculturii. Ţinând seamă că în comuna Baciu locuitorii se ocupă cu [illegible] dă sfaturi practice cu privire la exploatarea vacilor de lapte, care este munca cea mai rentabilă pentru comunele din apropierea oraşelor.

Dl prof. universitar Botez a arătat importanţa laptelui ca aliment şi a sfătuit pe ascultători ca pe lângă câştig să aprecieze laptele şi ca un factor care contribue mult la sănătatea şi vigoarea omului.

Dl profesor Simu a vorbit despre importanţa slovei scrise pentru popor, încredinţând comitetului local biblioteca donată de despărţământ.

Corul şcolii normale de băeţi a executat diferite cântări. Câţiva elevi au declamat poezii, dând şezătoarei un caracter distractiv.

Palatul cultural

In şedinţa comitetului ţinută în ziu de 14 Mai Dl prof. univ. Racoviţă a adus vestea înbucurătoare că dl ministru al agriculturii a încuviinţat cererea de a se da locul din dosul Palatului poştelor pentru ztdirea „Palatului cultural".

Prin aceasta s'a făcut un pas însemnat intru înjghebarea unui curent mai puternic de cultură naţională atât de necesar în Cluj.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Telef. locuința 1099 Str. R. Ferd. 99 Str. Brătianu 9
2721

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Inmormântarea eroului necunoscut

Cuvântarea M. S. Regelui.

Defilarea

Eri a avut loc ceremonia înmormântării soldatului necunoscut. A fost ziua cea mai emoționantă din capitală. Fără exagerare întreg Bucureștiul a participat, totuși populația singură a păstrat o ordine admirabilă. Cortegiul format conform programului anunțat a ajuns până în parcul Carol, unde după serviciul religios, Regele depunând o frumoasă coroană de flori a rostit o scurtă cuvântare aducând elogiul eroilor necunoscuți. Apoi a decorat sicriul cu Virtutea Militară română cu crucea de răsboi franceză și cu Virtutea Militară polonă. Cele două minute de tăcere au fost complect păstrate în tot orașul dând loc la scene emoționante. Apoi Regele a primit defilarea trupelor.

•

Constanța. — Căpitănia portului ancheteză cazul dispariției căpitanului Mehmes bey care a părăsit corabia sa și echipajul lăsându-l prada foamei.

•

Monitorul Oficial de eri a publicat legea termenului de grație pentru datoriile externe și legea care trece direcția generală a teatrelor la ministerul artelor, teatrul național din București rămânând egal cu celelalte teatre din provincie.

•

„Universul“ anunță din Constantinopol că poliția a descoperit un vast complot împotriva lui Ismed pasa. Intre primi care au aflat planuitul atentat este generalul Pelle, care a înștiințat poliția din Lausanne. Presa turcă afirmă că organizatorii complotului sunt armeni și greci.

Delimitarea frontierei cehoslovace.

Aseară a părăsit Capitala delegația română condusă de general Dumitrescu care a plecat la Bratislava pentru delimitarea frontierei cehoslovace.

M. S. Regele va vizita Varșovia

Vizita regelui Ferdinand la Varșovia a fost fixată în mod definitiv pe ziua de 20 Iunie.

Greva în portul — Hamburg

Hamburg — Lucrătorii din port și mașiniștii au declarat eri greva deoarece sunt nemulțumiți cu hotărârea arbitrajului asupra salariilor lor. Orice activitate în port este suspendată.

Autonomia Căilor ferate

Ziarul Dimineața anunță că proiectul autonomiei căilor ferate va fi dep s în cursul acestei săptămâni.

Legile cari vor fi depuse în Parlament

Azi la orele zece consiliul de miniștri va decide care proiecte de legi urmează a fi depuse în actuala seziune parlamentară.

Universul afirmă că Cehoslovacia cere României o fâșie de teren în lungul Tisei și localitatea de frontieră Halmeu

EXTERNE

Reichstagul și răspunsul aliaților la propunerile germane

Berlin — Reichstagul a discutat eri răspunsul aliaților. Partidul național german a respins facerea de noi propuneri germane, apoi ministrul Rosenberg a declarat că guvernul examinează actualele răspunsuri ale aliaților. Răspunsul japonez a sosit de abia eri și deacea nu poate încă răspunde interpelărilor. Totuși a declarat că notele aliate permit continuarea tratativelor. Berliner Tageblatt anunță, că noua notă germană cuprinzând concesiuni și garanții noui va fi expediată.

Redeschiderea parlamentului italian

Roma — După cinci luni de vacanță parlamentul italian s'a redeschis eri.

Transportarea la Moscova a cadavrului lui Worowski

Berlin — Cadavrul Worowski a fost primit la Berlin de un imens public din colonia rusă și de comuniști, iar seara a fost condus la gara pentru Moscova.

Revizuirea procesului în contra directorilor uzinelor Krupp.

Berlin, (Rador). — Din Düsseldorf se anunță că azi se va începe la Düsseldorf judecarea uzinelor Krupp.

Călătoria gen. Le Rond în Ardeal

Banchetul dela Timișoara în onoarea înaltului oaspe

La 12 Maiu generalul Le Rond a sosit la Arad. A vizitat orașul însoțit de generalul Manu, comandantul garnizoanei. La amiază generalul a părăsit Aradul pentru Temișoara unde a fost primit de generalul Găvănescu, comandantul diviziei 1, ofițerii superiori și inferiori ai garnizoanei, precum și de colonia franceză din Temișoara. După amiază, generalul a vizitat principalele monumente din oraș și școala de aplicație și artilerie. Seara ofițerii garnizoanei i-au oferit un prânz. Către sfârșitul mesei generalul Găvănescu a ținut o cuvântare amintind rolul generalului Le Rond la stabilrea frontierei României. Generalul mulțumește în termeni călduroși, bând pentru gloria celor două țări, pe care le arată indisolubil legate. La 13 Maiu generalul a vizitat uzinele din Reșița.

Seara a plecat spre Severin. La 14 Maiu a părăsit Severinul ducându-se spre Serbia.

Primul-ministru al Ungariei la Roma

PARIS. — Contele Bethlen, primul ministru al Ungariei, a părăsit Duminică seara Parisul, plecând la Roma.

Ministrul de finanțe ungar, Kallay, rămâne aci până după ședința comitetului reparațiunilor și va pleca probabil Marți.

In cursul zilei de eri, Kallay a avut o lungă consfătuire cu ministrul de finanțe francez.

Adunarea generală a Societății „Principel Mircea“

Miercuri în 16 Maiu la ora 6 p. m. a avut loc în sala de conferințe a Bibliotecii universitare, adunarea generală a societății Principele Mircea filiala Cluj.

Adunarea, la care a luat parte elita doamnelor din Cluj, membre ale Societății cum și un număr select de intelectuali și ofițeri superiori a fost prezidată de doamna Sanda Mateiu asistată de doamnele Foca Crișan și Elena Cădariu. Doamna Mateiu a făcut o expunere limpede a împrejurărilor, cari au dat naștere acestei filiale în anul 1920, zugrăvind cu talentu-i cunoscut opera socială de protecțiune a copiilor muncitoarelor dela fabrica de tutun.

Societatea, urmărind deaproape mortalitatea copiilor acestor femei lipsite de cultură, în majoritate române, le-a înființat 2 leagăne, unul chiar în fabrica de tutun, iar celalalt în Mănăștur, în casa cu 2 jugăre de grădină, cumpărată de Societate.

Pentru îngrijirea sugacilor societatea a organizat sub conducerea dlui profesor Gane și un curs de infirmiere, pregătind fete haroni e cari să fie angajate la aceste leagăne și chiar și prin alte orașe.

Pe lângă leagănul din Mănăstur se va deschide curând și un dispensar, iar ca program de viitor dna Mateiu anunță înființarea unui sanatoriu de copii și a unei băi în grădina proprie din Mănăstur.

Toată operă aceasta de asistență se îndeplinește cu ajutorul material prețios al Fabricei de tutun, condusă de neobositul ei director dl Popescu-Agripa.

Expunerile dnei Mateiu au fost ascultate cu interes deosebit, căci ele priveau una din cele mai importante și necesare acțiuni de conservare națională a neamului nostru. Aici este rolul cel mai firesc al doamnelor intelectuale, cari țin să fie folositoare societății noastre.

A urmat apoi raportul despre activitatea societății, citit de dna Cădariu și al cassierei dna Crișan. S'a văzut, cum Societatea, creată din inițiativă particulară, a ajuns în 2 ani să creieze nu numai 2 instituțiuni frumoase, ci să-și cumpere și casă cu o mare grădină din mijloace create de dânsa, având și un numărar ce trece peste 100.000 lei.

Secretul acestor succese trebuie căutat în spiritul de inițiativă al doamnelor, în dorul de muncă, în priceperea și armonia desăvârșită ce le împodobește și le deosibește de alte societăți.

Adunarea a proclamat membrii de onoare ai Societății pe dnele Tomescu, Ștefănescu, Goangă și Lucreția Ursu, apoi pe dnii General Petala, profesor Racoviță, prof. Gane, Tripon, Ionescu dir. Regiei M. S. și pe consulul francez Aouille. S'au inscris un număr mare de membrii noui. Felicităm călduros această distinsă Societate, pentru opera civilizată ce-o îndeplinește spre mândria orașului nostru.

Ravagiile mușteI columbacă în județul Arad

Musca rea (columbacă) a năvălit în roiuri dese pe la începutul luei Mai în județul Arad și în decurs de două săptămâni a făcut ravagii îngrozitoare cauzând pagube enorme în deosebi în plasa Sebiș

In urma unei dispoziții a ministrului de interne, subpefectura județului a întocmit un tablou despre pagubele cauzate de musca rea în județul Arad.

Musca rea a făcut mari ravagii în deosebi în plasa: Sebiș și Halmagiu.

Populația surprinsă de roiurile dese a muștelor, la început, nebănuind nici un pericol, n'a luat măsurile de apărare necesare. Astfel în plasa Sebiș în 23 comune au căzut victimă muștelor rele 100 animale păgubând 19 săteni.

Au căzut victimă în total în județul Arad 140 animale: 48 vite, 14 bivolițe, 14 porci, 37 oi. Au suferit pagube în deosebi comunele Chișindia, Iosășel, Zimuru, Selegiani, Sebiș, Dezna, și Moneasa.

Ministerul de interne a adus la cunoștința conducerei județului, că va lua dispoziții pentru ajutorarea sătenilor săraci, păgubiți prin ravagiile muștelor rele.

Serbarea școalei superioare de comerț

In sala arhiplină a Școalei superioare de comerț a avut loc eri un festival organizat în vederea înmulțirei fondurilor necesare îmbogățirei bibliotecei școlii.

Festivalul a fost deschis printr'o cuvântare a d lui Al. Ionescu directorul școalei, asupra „Invățământului comercial din România și aiurea.

Corul elevilor condus de d-l Prof. Lipovanu a cântat două bucăți. Elevul Ronai a cântat la piono, iar studentul Vasilescu la vioară.

Un grup de elevi și eleve costumate au jucat „Banul mărăcine“.

S'a jucat apoi de către elevi piesa „Nevasta lui Cercelus„ — sub conducerea d-lui prof. Voina.

Festivalul s'a încheiat cu bal.

Mulțumită stăruințelor directorului, atât festivalul cât și balul au obținut un frumos succes moral și material.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Conferința parlamentară internațională a Comerțului

— Programul intrunirii dela Praga. —

In zilele de 21, 22, 23 și 24 Maiu va avea loc la Praga a noua conferință parlamentară internațională a comerțului. La această conferință vor lua parte peste 100 de delegați ai diferitelor țări europene, între cari desigur și România.

Secretar general al conferinței este d-l Eugene Baie, din Bruxelles, care a și scris într'o broșură specială scoasă cu prilejul acestei întruniri, un articol în care lămurește astfel scopul conferinței :

Conferința dela Praga va pune la încercare o metodă de lucru ca re are pentru ea, în materie de drept maritim, prestigiul succesului dovedit. Un colegiu de juriști a fost însărcinat, în Iulie 1922, de biuroul permanent al conferinței, să elaboreze un ante-proect de convenție internațională relativ la unitatea falimentului. Nu este vorba de a legifera în *abstracto*, ci de a reduce la principii uniforme, dispozițiunile discordante ale textelor de legi actuale.

Un alt gând constructiv al conferinței este restaurarea marilor căi ferate transcontinentale.

Pentru a se desvolta, comerțul internațional are nevoie, nu numai de încredere și de garanțiile cari o însoțesc, ci și de o arie întinsă, de vaste teritorii legate prin facilități reciproce de transport. Scopul conferinței este stabilirea acestei legături.

Proectele de rezoluție ale delegației cehoslovace

Gazette de Prague publică în legătură cu această conferință, textul a două proecte de rezoluție pe cari le va prezenta delegația cehoslovacă la adunarea conferinței.

Iată ce spune cea dintâi :

Conferința parlamentară internațională a comerțului își exprimă dorința :

1) ca potrivit interesului general, toate trecerile de frontieră să fie convenabil amenajate și — dacă nici un obstacol de ordin technic nu stingherește transitul — să fie libere. Dacă există obstacole materiale, reparațiunile necesare trebuesc făcute cât mai curând posibil ;

2) ca guvernele interesate să ia măsuri pentru repararea vagoanelor servind la transportul internațional al călătorilor și să nu oprească trenurile și vagoanele internaționale decât în cazuri de necesitate absolută ;

3) ca legislația privitoare la transporturi, respectând clauzele Convențiunei internaționale dela Berna, asupra transporturilor de mărfuri pe calea ferată, să țină seama de situația economică actuală a Europei ;

4) să se creeze un regim vamal practic și deasemeni un sistem pentru pașapoarte putând să convină deopotrivă Statului, călătorilor și comerțului internațional ; în sfârșit să se stabilească tarife feroviare internaționale fixe, aplicabile călătorilor, mărfurilor și bagajelor.

Celălalt proect de rezoluție cuprinde următoarele puncte :

Conferința parlamentară internațională a Comerțului, în scopul de a realiza o simplificare în materie de comunicații și de transit, exprimă dorințele următoare :

1) ca guvernele să faciliteze prin toate mijloacele stabilirea unor convențiuni internaționale pentru a asigura utilizarea cea mai eficace a căilor fluviale și cu deosebire :

a) să se stabilească un regim uniform și internațional ;

a) să se simplifice formalitățile pentru pasport ;

c) să se amelioreze amenajarea porturilor ;

d) să se creeze un serviciu special telefonic și telegrafic în vederea nevoilor navigațiunei ;

e) să se organizeze o statistică a navigației ;

f) să se faciliteze activitatea comercială a întreprinderilor de navigație dincolo de granițele naționale ;

2) ca guvernele să-și întrebuințeze influența pentru a determina întreprinderile de transport pe apă și pe alte căi să se inspire dela principii moderne și simple în ceia ce privește tranzitul internațional, cu deosebire :

a) prin adoptarea scrisorilor de trăsură directe ;

b) printr'o colaborare strânsă între aceste întreprinderi ;

c) prin organizarea unor burse de navigație ;

d) prin desvoltarea practicei a sigurărilor fluviale.

Acestea sunt proectele de rezoluție ale delegației cehoslovace și pe baza lor se vor urma discuțiuni le conferinței.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Vineri: Romeo și Julia. Ca oaspe D-na Elena Nagy. Prețuri obicinuite. Inceputul la oaorele 8. Abonament de zi 132. C. Seria biletelor 396.)

Sâmbătă: Bohema. (Ca oaspeți: Elisabeta Erzsi și Carol Burian. Prețuri ridicate. Abonar ment șters. La ridicarea cortinei ușile se închid. Inceputul la oarele 8. Seria biletelor 397.)

Duminecă matineu: Contele de Luxenburg. (Prețuri reduse. Seria biletelor 398.)

Duminecă seară: Mazurca albastră (a 10 oara. Prețuri obicinuite. Abonament de zi 133. A. Seria biletelor 399.)

Duminecă noaptea: Marama haiducului. (Prețuri obicinuite. Seria biletelor 400.)

Luni, matineu: Cenușotca. Prețuri reduse. Seria biletelor 401.)

Luni, seara: Bajadera, (a 23. Prețuri de Premieră. Abonament sters. Kolbay, Réthely, Neményi, Berky. Seria biletelor 402.)

Publicațiune

Subsemnatul am pierdut portmoneul cu bani, în care erau și actele următoare: Legitimația de identitate, dela Biroul Populației din localitate și dovada dela Cercul de Recrutare Cluj, pe cari le declar de nule și fără valoare în mâna ori cui s'ar găsi.

Constantin Ghergariu
Calea Dorobanților 70.

Corespondența comercială română 2744-1
de prof. Dr. Voina. Lei 36— la Librăria LEPAGE, Cluj.

Magazin de păpuși — Speciale — Lingerie pentru femei

„Hercules"
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Cadouri și lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuși dela 850 de lei în sus. Căruciore sportive, dela 420 lei în sus.
Depozit de fabrică, de căruciore de corso.
Aranjamente „Tetra" complecte.
Papuci glace pentru păpuși 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeiești și de copii. Trusouri femeești și pentru păpuși, produse proprii, în prețul toarte-solide. Intreprindem ajurări de mașini.
Preț-curent de căruciore pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.
Lloyd 2650

Cea mai fina crema pentru ghete

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Pungi, saci de hârtie
în execuție simple și luxuoase la
Papetărie Lepage, Cluj
cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele
2744-3

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECȚIUNEA REGIONALA CLUJ, SERV. TECHNIC ȘI EXPLOATARE.

Publicație.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 30 Maiu 1923, orele 11 a. m. se va ține la Direcțiunea Generală a Regiei București, Calea Victoriei No. 127. cum și la Direcțiunea Regională R. M. S. Cluj, licitațiune publică cu oferte închise pentru aprovizionarea a 600.000 kgr. porumb necesar personalului stabilimentelor noastre din vechiul regat și Ardeal.

Condițiunile în care se va efectua această aprovizionare sunt următoarele:

1. Porumbul va trebui să fie sănătos, bine uscat de bună calitate, curat fără pleavă, culoare frumoasă cu maximum 3 la sută pătat și stricat.

2. Predarea se va face de adjudecator franco pe vagon stația de încărcare.

3. Oferta va indica prețul precum și termenul de predare care va începe cel mai târziu la 15 zile dela data aprobărei ofertei și va dura cel mai mult 45 zile dela aprobare.

4. Ofertele se vor depune în plicuri închise, în ziua și ora hotărâtă la adresele de mai sus și va fi însoțită de o garanție provizorie în numerar sau efecte publice admise de Casele Statului, sau recipise ale Casei de Depuneri și Consemnațiuni, reprezentând 5 la sută din valoarea ofertei cum și din monstre din porumbul oferit.

5. Plata se va face imediat după recepționarea mărfurilor de către stabilimentul căruia i s'a trimis, contra unei facturi timbrate, din a cărei valoare se va reține conform legei timbrului tnxa de înregistrare de 1 la sută.

Pentru ori ce alte informațiuni privitoare la această aprovizionare cei interesați se vor adresa Direcțiunei Generale (Direcția Import, Export și Aprovizionare) între orele 11 jum.—13.

Licitație va avea loc în conformitate cu Art. 72—83 din legea contabilități publice privitoare la adjudecarea materialelor prin licitație publică.

DIRECTIUNEA REGIONALA
2801 **R. M. S. CLUJ.**

Noutăți de vară au sosit la Regele Pălăriilor
Deposit de calitate suprema de albituri pentru domni. 479-1
Pălării de 50 de grame
Cluj, Piața Unirii 24.

Reclama este sufletul comerțului

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787 ***Piața Unirii 13.***
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț Radio

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE una mașină de imblătit marca Hoffer, în stare bună, provăzută cu toate cele necesare, cazan fabricație engleză. Ase interesa la oficiul parohial reformat Huedin. 2800

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

DIRECȚIUNEA REGIUNEI XI. SANITARA CLUJ
Serviciul de Economat.

No. 4106—1923.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că, la 18 Iunie 1923, ora 10 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate pentru aprovizionarea cu combustibil a Institutiunilor Sanitare din Cluj, în Calea Victoriei 27 în Cabinetul Direcțiunei Regionale XI Sanitară.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilității publice.

Toate condițiunile, caetul de sarcini și alte deslușiri se pot lua dela Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49, în fie care zi de lucru dela ora 8—10 a. m.

Directorul Reg. XI. Sanitara
Inspector General, TITU IONESCU.

Șef de Serviciu
delegat, MAIOR.

2803

Eftin! Eftin! Eftin!

Trebuințele pentru vară în articole de modă de domni le puteți procura cu prețurile cele mai eftin la:

A. HOFF și Co. Cluj, Piața Unirii 17.

Pălării de paie eftine. ◆ Deposit mare de albituri
Pălării usoare că și pene Lei 150.

Lloyd 1069 479-2

Pletitura din trestie pentru stucatură

de calitate eminentă din fabrica de pletit de trestie din Radnoth, în preț cel mai favorabil, în orice cantitate, cu preț original de fabrica se poate comanda la reprezentanța fabricei la firma 2794

IULIU LUKA TURDA

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Inrăținea"

Să caută 4 surori de caritate
pentru Asilul de copii, Cluj
cu leafă lunară Lei 600·— și intreținere.
Postul să poate ocupa numai decât.
ST. COMLOȘAN,
2797 administrator.

Cassa de Economie „AGRAR" S. A.
Târgul-Mureș.
Capital propriu 24.000.000.— Lei

SUCURSALE: Miercuria-Ciuc, Gheorgeni, Tg.-Săcuilor, Ludoșul-Mureș, Aiud, Miercuria-Niraj, Praid, Sft. Gheorghe, Cristur, Odorheiu.

In urma autorizațiunei sale efeptuiază cel mai favorabil remiteri pe toate piețile străine. Eliberează cecuri și acreditive asupra piețile mondiale.

◆

Cecurile sale în devise sunt primite din partea Oficiilor Vamale ca plăți.

◆

Să ocupă cu toate afacerile bancare. După depuneri plătește dobânde favorabile și le replătește fără preavis de denunț.

◆

Acordă crediturl contra acceptațiuni și în cont curent. Intreprinde financiarea transacțiunilor mai mari. 2770

AUTOMOBIL MERCEDES
60 H. P. cu lumină electrică și pornire automată în perfectă stare de funcțiune ca nou
de vânzare eftin
în Strada Sfinților 27, BUCURESTI. 2793

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCUREȘTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald și soții, Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39.
Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și țesale. 2674

„Eroul necunoscut“ in Capitală

Aducerea osemintelor eroului necunoscut în Bucureşti. Cortegiul. Depunerea sicriului la biserica „Mihai Vodă“. Pelerinajul. Zeci de mii de oameni au adus omagiul lor la sicriul eroului.

Marţi a fost adus în Capitală sicriul cu osemintele ostaşului necunoscut, care urmează să fie înhumat în parcul Carol.

Pe tot parcursul drumului dela Mărăşeşti spre Capitală, clerul în frunte cu episcopul Triteanu şi Teculescu au oficiat fără întrerupere. Trenul funerar s'a oprit în toate staţiile, fiind întâmpinat de o mulţime imensă, cu flori şi coroane.

Pretutindeni, muncitori şi ţărani, văduve şi copii, îngenunchiau, făcându-şi cruce.

In gara de Nord drapată cu pânză roşie şi acoperită cu ghirlande, aşteptau de cu vreme reprezentanţii clerului, miniştrii, înalţi demnitari, ofiţerii superiori, ofiţerii ordinului Mihai-Viteazu, diplomaţi străini, senatori, deputaţi si numeroase personalităţi.

La orele 3 şi 55 au sosit regele şi principele moştenitor, cari au trecut în revistă compania de onoare.

La orele 4 a oprit pe peronul gării trenul special ce venea dela Mărăşeşti.

O companie a elevilor şcoalei militare a dat onorurile, iar muzica, sunat drepţi şi rugăciunea.

Regele şi prinţul moştenitor, înconjuraţi de casele lor militare, de toţi generalii şi cavalerii ordinului Mihai Viteazu s'au descoperit şi odată cu ei s'au descoperit în respectuoasă tăcere întreaga mulţime care umplea peroanele.

Patru ofiţeri, decoraţi cu Mihai Viteazu şi 4 subofiţeri, decoraţi cu „Virtutea Militară“ cl. i-au coborât pe umeri, sicriul depunându-l pe catafalc improvizat pe peron — catafalc îmbrăcat în culorile naţionale şi împodobit cu margherite.

Mitropolitul Primat asistat de Mitropolitul Moldovei şi episcopul Buzăului şi înconjurat de cler au oficiat serviciul divin.

Sicriul e ridicat, apoi din nou pe umeri şi aşezat pe un afet de tun, splendid împodobit, tras de 8 cai.

Cortegiul

La orele 4 jum. carul mortuar a fost pornit într'un impozant cortegiu în frunte cu un escadron din regimentul de excortă regală.

Afetul de tun e urmat de principele Carol, pe jos, de membrii casei civile şi militare, de ataşaţii militari străini, înalţii demnitari, cavalerii ordinului Mihai Viteazu şi preşedinţii asociaţiilor de presă.

Pe ambele trotuare ale străzilor parcurse o mulţime nesfârşită, cum nu s'a mai văzut niciodată, salută cortegiul. Dela balcoane, de pe coperişuri, de la ferestre, se aruncă flori peste cosciugul eroului necunoscut.

Felinarele au fost pretutindeni cprinse iar în drumul dela gară spre biserică, cortegiul a fost urmărit de o escadră compusă din patru avioane.

La biserica Mihai Vodă

Biserica M-Vodă şi clădirile din curte, precum şi zidurile împrejmuitoare sunt splendid împodobite cu ghirlade de flori naturale şi verdeaţă.

La orele 6 cortegiul se opreşte în faţa bisericei, fiind întâmpinat de părintele econom Ovid Musceleanu cu sfânta evanghelie şi cu cucea.

Aci sicriul o ridicat pe umeri de către cei patru ofiţeri, cavaleri al ordinului Mihai Viteazu şi cei patru militari grade inferioare, decoraţi cu „Virtutea militară“ şi dus până la catafalcul din pridvorul bisericei unde a fost depus.

In urma sicriului veneau prinţul Carol, general Mărdărescu, ministru de războiu, cu elevul Săndulescu C. Amilcar, din cl. I a liceului militar din Craiova, care a ales sicriul la Mărăşeşti.

•

Cei patru ofiţeri cari au format garda din jurul sicriului, pe tot parcursul drumului dela Mărăşeşti la Bucureşti şi anume: un căpitan din infanterie, unul din artilerie, unul din cavalerie şi al patrulea din marină, au făcut şi aci paza de onoare ce li s'a încredinţat.

Clerul a oficiat din nou un scurt serviciu religios, cântând după aceia „Veşnica pomenire“ iar muzica intonând „Spre rugăciune“.

După terminarea serviciului religios, trupele s au împrăştiat. Drapelele regimentelor au fost aduse la palatul regal din calea Victoriei şi depuse în sala tronului.

Pelerinajul de eri dela biserica Mihai Vodă

Pelerinajul de Miercuri dimineaţă, la biserica Mihai Bravu, a luat proporţiile uneia dintre cele mai mari şi mai ploase manifestaţiuni ce s'au văzut.

Sicriul eroului necunoscut a fost aşezat pe un catafalc acoperit de flori, sub pridvorul bisericei din curtea palatului arhivelor. Din oră în oră, câte patru ofiţeri cavaleri ai ordinului „Mihai Vitaazu“, secondaţi de subofiţeri decoraţi cu „Virtutea militară“, fac de gardă, în continuă poziţie de drepţi, un preot se roagă fără încetare, iar patru amfore fumegă şi împrăştie mirosul smirnei şi tămâiei.

Pelerinajul

Incă dela orele 7 dim, din toate direcţiile Capitalei au început să se îndrepte spre biserica „Mihai Bravu“, elevii tuturor şcoalelor de fete şi băeţi, primare, secundare, organizaţiuni studenţeşti, elevi ai tuturor şcoalelor militare, etc. cari intrând pe poarta principală a curţii, trec smeriţi prin faţa eroului necunoscut, se închină, plâng, îngenunchiază şi depun flori. Astfel până la orele 2 pelerinajul a continuat fără întrerupere.

Foarte impresionantă este defilarea miilor de cetăţeni din toate straturile sociale. Se poate vedea o mulţime de doamne din societate, cari îmbrăcate în costume naţionale, se pierd printre ţărancele venite de pretutindeni, în costumele lor de toate zilele.

Bătrâni şi bătrâne, copii singuraţi ci sau conduşi de câte un bărbat străin cari înghenunchiând, începeau să plângă, fără să se poată potoli.

Flori şi coroane

Este de remarcat că eri dela ora 7 dim. până la orele prânzului cei aproape 100 mii de oameni cari au defilat în faţa eroului necunoscut, au adus atâtea flori şi coroane încât imensa curte a bisericei „Mihai Bravu“ a devenit o imensă câmpie de flori.

Au depus coroane splendide sute de persoane particulare, toate şcoalele din Capitală, instituţiunile publice, organizaţiile de cultură din nouile teritorii, şcoalele confesionale şi cele cari nu aparţin de stat.

Publicaţiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadenţa până la 30 Aprilie inclusiv şi nerescumpărate în termenul legal se vor prin licitaţie publică forţată ce se va ţinea la **2 Iunie 1923** orele 8½ în localul casei din Calea Victoriei No. 25.

Cluj, 15 Maiu 1923.

Casa de Imprumut pe Amanet
VICTOR ILIESCU.

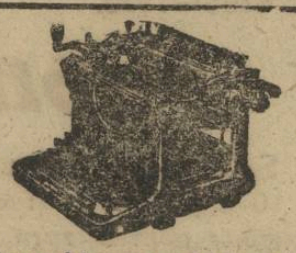
2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereţi ofert.

De vânzare

Una casă noauă cu grădin patru camere şi doauă bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având doauă camere 150.000. — Moşie mică cu locuinţă din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piaţa Unirii 10. 2581

Stabilimente româneşti Meloeco

Fabrica pentru articole de ciment şi intreprindere de construcţii S. A.

Reprezentanţă generală: Desideriu Gergely şi ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. □ Telefon: 6-66 şi 8-76

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, faţade etc.) Construcţii de beton şi beton armat. 2786 Lloyd

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografică „FOTOGLOB“
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilisment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de scoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. Fabricaţiune de plicuri comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE

Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de picle, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţară în fine tot ce se înrudeşte cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 1

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 125

Se lucrează în rate lunare

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmăltuim oglinzi stricate.

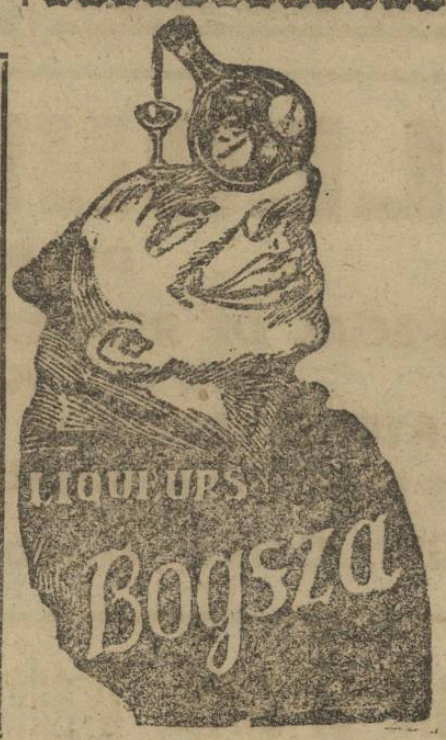

Anunţuri

se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“ şi la toate agenţiile de publiçitate.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII

Anul III. No. 891 — 8 PAGINI — UN LEU — 8 PAGINI — Marți 21 — Mai 1929

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 962
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Momente dela Blaj

Sărbătoarea școalelor. Amestecul politicianilor. D. Fagure la Blaj. „Suntem la noi acasă și facem cum ne place". „Meca românismului".

Sărbătorirea zilei de 3—15 Mai la Blaj s'a transformat anul acesta într'o mare și impresionantă sărbătoare a școalelor. La școalele din Ardeal s'au adăugat și câteva școale venite din vechiul Regat și timp de două zile Blajul ne-a făcut să vedem ce mare zăcământ de energie culturală reprezintă astăzi școala românească. A fost, într'adevăr, un prilej de înaltă mândrie națională când în fața șefului bisericii din Blaj și a reprezentanților guvernului au defilat miile de școlari în cari erau închise puterile de mâine ale neamului românesc. In mulți ochi s'au ivit atunci lacrimi și n'a fost suflet care să nu fi cedat emoției văzând trecând această robustă armată de copii ca o dovadă că izvorul forțelor noastre este astăzi în plină zbucnire.

Mai ales aici, în Ardeal, în cei cinci ani dela unire, școala românească a făcut minuni. Fiecare școală nouă e o sondă prin care țâșnesc din adâncul satelor puterile nebănuite ale unui neam doritor de cultură. A fost deajuns să avem aici școalele noastre, pentruca Ardealul să ne dea o imensă oaste de școlari de care putem lega cele mai cutezătoare nădejdi în ce privește viitorul culturei noastre naționale.

Suntem aici mai tari de cât am putea să credem, iar cine a avut și vreo îndoială asupra puterii noastre de a birui în Ardeal, acela n'a avut decât să meargă la Blaj pentruca, văzând acolo puterile noi cari se ridică din lumea satelor, să înțeleagă și posibilitățile pe care le avem de a lupta și de fi biruitori.

Ce păcat însă că această sărbătoare, care trebuia să rămâie până la sfârșit a tinerimei școlare și numai a ei, a fost întunecată la urmă prin amestecul unor politicieni cari n'au înțeles că sunt în țara aceasta și locuri unde politica nu are ce căuta. Căci ce rost putea să aibe politica la Blaj, într'o zi care era închinată trecutului și care trebuia să ne unească pe toți în numele celui mai mare și mai hotărâtor ceas din istoria sfântă a Ardealului? Ce rost putea să aibe politica mărunță a zilei în mijlocul unor serbări, cari aveau tocmai menirea să ne ridice o clipă din mizeria frământărilor noastre politice și să ne facă să privim mai de sus interesele și datoriile noastre ca neam?

Ca și la Băseşti însă, partidul național a venit la Blaj nu să se închine trecutului, ci să transforme un capitol din istoria Ardealului într'un prilej de manifestație electorală. Și pentru aceasta, d. Maniu a venit însoțit de domnii Lupu și Mihalache cărora trebuia să li se arate că partidul național descinde de-a dreptul din tribunii dela 48.

Aclamații anume aranjate întrerupeau din când în când cursul cuvântărilor festive pentru a dovedi că între Simeon Bărnuțiu și Romulus Boilă Ardealul nu stă să facă nici o deosebire.

Au fost însă și aclamații nearanjate, care se ridicau spontan din mijlocul adunării și care arătau tocmai ce mare distanță este între sufletul poporului din Ardeal și între politica pe care o reprezintă astăzi partidul național.

Așa de pildă, cuvintele lui Bărnuțiu: „Poporul român vrea să fie stăpân în casa lui", citate de unul din oratori, au trezit un năpraznic val de aclamații în care oricine a putut să vadă osîndirea politicii neromânești a actualului partid național.

Căci în clipa când se aclama naționalismul lui Simeon Bărnuțiu, d. Iuliu Maniu avea alături de dsa, ca o caracterizare plastică a politicii partidului național, pe d. Honigmann, zis și Fagure, cel mai autentic reprezentant al politicei de înstrăinare care, dacă ar fi să birue, casa românului ar ajunge locul de lăfăială al tuturor străinilor.

Dar unde partidul național și-a făcut și mai mult de cap a fost la masa oferită oaspeților de către I. P. S. S. Mitropolitul Vasile al Blajului. Uitând și de caracterul serbărilor și de locul unde se găsesc, oamenii și prietenii dlui Maniu nu s'au sfiit să transforme o masă de înfrățire într'un vulgar banchet politic.

Dl Mihail Popovici a închinat pentru „cei doi luceferi ai neamului", pentru „urmașul lui Bărnuțiu", care nu e altul decât dl Iuliu Maniu, tovarășul într'o românism al dlui Emil Fagure.

Ca răspuns la indignarea exprimată de unii dintre oaspeți, dl Sever Dan a spus: „Suntem la noi acasă și facem cum ne place".

Dar atunci de ce s'au mai chemat și oameni cari nu făceau parte din partidul național? Ni s'a spus că Blajul este „Meca românismului", și toți am alergat acolo cu gândul că la porțile Blajului vor cădea toate patimile și toate diviziunile politice.

Ori ce fel de „Mecă a românismului este Blajul, dacă d. Fagure a ajuns să se plimbe pe Câmpia Libertății ca pe moșia dumnealui, iar noi, ceilalți, să fim jigniți prin manifestații politice care ar fi vrut să ne spuie că Blajul nu este și pentru noi?"

La un mormânt uitat

— Cu prilejul cinquantenarului morții lui Cuza Vodă —

In mulțimea comemorărilor și festivităților de tot soiul, aproape a trecut neobservată împlinirea celor cincizeci ani de la moartea lui Alexandru I. Cuza. Intâiul DOMN al unirii noastre — căci Mihai Viteazul a fost numai un simbol, o scânteiere a unității noastre naționale — se stângea acum cinci zeci de ani departe de Țară, la Heidelberg, aproape în acelaș timp când, tot în exil, Napoleon al treilea, mărele lui protector și al poporului român, își trăia în Anglia ultimele zile.

„Cuza Vodă" a trăit modest, a murit modest și se odihnește tot așa de modest în mormântul lui retras de la Ruginoasa.; Năvala de astăzi, i-a dat deoparte figura energică și blândă; în România-Mare făuritorul micei Românii de ieri nu și-a mai putut găsi loc în amintirea nimănui.

Cu toate acestea Cuza Vodă este strâns legat detot ceeace a urmat după el, până la România Mare de astăzi. Înfăptuind unirea celor două mici și neînsemnate principate românești la 1859 — Muntenia și Moldova — ni-a dat acel nucleu de românism organizat, care a fost România liberă de ieri, și hulitul „vechiu regat" de astăzi. Și-aceasta nu înseamnă puțin pentru noi istoricește. „Principatele-unite" aveau să devină sub domnia lui Cuza Vodă „România", smulgându-le de sub apăsătoarea suzeranitate a Porții de la Constantinopol.

Cu mintea lui luminată, cu spiritul lui mai presus de orice ambiție personală Alexandru I. Cuza a înțeles că soarta poporului român intră într'o fază hotărâtoare, a înțeles că puterile sale sunt prea slabe pentru a duce până la capăt frânele românismului astfel îndreptat, și s'a dat deoparte pentru a face loc altora mai vrednici ca el.

E în jertfa lui Cuza Vodă atâta nesărginită forță morală și atât patriotism discret, încât e explicabil de ce nimeni nu și-a adus aminte de el astăzi când morala și patriotismul sunt marfă și prieg de gălăgie.

Dar așezarea României pe temeiuri naționale și democratice de la Cuza Vodă pornește, nu dela d-rul Lupu sau alții. De la nucleul de românism închegat de el am ajuns la România Mare de astăzi; de la aducerea țăranilor în divonul adhoc am ajuns la votul universal și de la pământul dat țăranilor „prin lovitura de stat" a lui Cogălniceanu, am evoluat la împroprietărirea țăranilor de la Tisa până la Nistru și până la Dunăre.

Cuza Vodă ni-a deschis drumurile pe cari astăzi se face attâta gălăgie de către democrații de răspântie.

Amintirea este o mustrare pentru aceștia.

Un vechiu leagăn de cultură Românească

BEIUȘUL

Școlarul liceului pe ducă al lui Samuil Vulcan. O arenă de matchuri confesionale

Străinul care n'a mai dat ochi cu Beiușul dela Unire încoace, va rămânea surprins de câte schimbări a adus stăpânirea românească în viața micului orășel cultural de pe malurile Crișului Negru. Scoborît din tren, te uiți uimit după locurile virane ce le știi între oraș și gară și constați cu o satisfacție nereținută, că în abia cinci ani de stăpânire românească, oropsitul oraș sel românesc din Bihorul de altă dată a luat un avânt pe care nu l-ai fi bănuit nimeni. Bucuria ce te-a cuprins la intrare, îți crește și mai mult, când pe străzile pe care auziai numai vorbă românească corcită, îți sună în urechi o limbă mănească neaoșă.

Este centrul românismului din Bihorul răsăritean și nu mai de mult ca acum șase ani purta osânda unei capitulări iminente în fața atacurilor maghiare.

Nu mai departe decât acum șase ani elevii români de aici, veniți din îndepărtate ținuturi ungurene, își vorbeau ungurește și exemplul lor găsia urmași destui, prea mulți. Erau anii războiului, când elevii veniți de pe front la examene aduceau cântece patriotice ungurești și le transmiteau elevilor recrutați sau în preziua recrutării. Au fost atunci clipe de desnădejde. Pentru că — sinistră coincidență cu campania lui Apponyi — s'a ajuns să se glumească, asupra căderii Bucureștilor, în timp ce profesorii scrâșniau din dinți și'și încleștau pumnii în masă când li-se cerea dela guvern cunoscuta declarație de fidelitate impusă tuturor școlilor românești.

Iar azi Beiușul se ia iar la întrecere în românism cu cele mai românești orașe. Centrul cultural al vechilor dascăli și vechilor elevi cari arborau drapele românești pe zidurile liceului, a revenit definitiv la matcă.

•

Dar dacă elevii liceului și ai celorilte școale au uitat limba cocită de acum cinci ani, Beiușul n'a scăpat de toate vechile lui rele. Confesionalismul care mocnea sub regimul unguresc, a învrăjbit pe românii uniți și neuniți și lupta e uneori aproape la cuțite. Obiectivul principal al ortodoxilor cari au început lupta, este liceul pe care uniții îl susțin cu jertfe uriașe de 95 de ani. Și este păcat, că confesionalismul a luat în preocupațiunile sale statificarea liceului, dându-se astfel cel mai serios argument confesiunii unite pentruca să se opună morții statificării care nu este nici de cât o chestiune confesională.

Zizania este întreținută în mod public, chiar cu prețul scandalurilor.

In acest timp lumea e reținută dela treburi. Nicăeri poate nu se discută atâta religiunea celei de a treia persoane și nicăeri violențele nu sunt atâtea.

Centru cultural

Și acest orășel de ceartă este un centru de cultură. Un liceu de băeți, un liceu de fete, o școală civilă de fete și una normală, țin sus steagul culturii ca un reproș pentru cei ieșiți de pe băncile școlii și trecuți în arena confesionalismului.

In acest centru de școli există societăți culturale cu renume vechi, un cor care este unic și pe care l-am văzut alaltăeri la Conservatorul din Cluj.

•

Dar Beiușul este mai cu seamă un centru de veche cultură românească. Liceul întemeiat de Samuil Vulcan și susținut și mărit de episcopii cari au urmat, își sărbătorește peste cinci ani centenarul. De-aici s'au furnizat cărturari, o sută de ani, pentru întreaga Crișană, Sătmar, Sălaj, Maramureș.

De pe băncile lui s'au ridicat S. H. Marian din Bucovina și I. Marinescu, membrii ai Academiei române, și atâția alții, cari s'au învrednicit de toată recunoștința națiunii.

Iar în zilele noastre și-a trimis profesorii pe la toate școlile acum înființate, și a rămas cu câțiva dintre cei mai vechi: Vasile Ștefăniă, cu peste 35 de ani de profesorat, V. Borlan, I. Bușiția, Sălăgian, Hubic.

Și după 95 de ani în care timp a fost pentru părțile ungurene ceeace Blajul a fost pentru Ardeal, este amenințat să'și închidă porțile liceului înainte de a'și serba centenarul. Pentrucă episcopia, expropriată, nu'l mai poate susținea, iar statificării i-se opun profesorii.

Este o situație, care va trebui cât mai curând îndreptată.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

După cinci-zeci de ani

Cum a murit Cuza Vodă

La Heidelberg. Aducerea corpului în țară. La Ițcani. La Ruginoasa. Sătenii și moartea lui Cuza Vodă. Cum a fost înmormântat primul Domnitor al României.

După abdicare, Domnitorul Alexandru Ioan Cuza îmbolnăvindu-se, plecă în streinătate, în căutarea sănătății. El vizită localitățile Ems și Florența, după care trece la Heidelberg, unde-și dădu sfârșitul, în ziua de 22 Mai 1873 (stil nou).

Știrea morții sale s'a răspândit în toată țara. Comitete numeroase se formară pretutindeni, în toate orașele țărei, pentru ca pe deoparte să exprime Doamnei Elena Cuza, condoleanțele națiunei, iar pe de altă parte să pregătească intrarea în țară a rămășițelor sale pământești.

Numeroase depeși anunțau cetățenilor, pătrunși de cea mai adâncă durere, sosirea acelor rămășițe.

In ziua de 25 Mai stil vechiu (fiindcă aducerea în țară a rămășițelor pământești ale fostului Domnitor întârziase din diferite pricini) sosi în patrie soția lui Cuza, Doamna Elena Cuza, care fu primită de numeroase delegațiuni de cetățeni și oameni ilustri ai neamului.

In sfârșit în ziua de 27 Mai dimineața ajunge la Ițcani trenul cu corpul răposatului Domn.

In drumul dela Ițcani la Ruginoasa mii de cetățeni și delegați din toată țara și cu deosebire din județele Moldovei [illegible] înainte de orele două după amiază trenul a ajuns la Ruginoasa.

Dintre două perdele apare un sicriu de metal, designat princiar, împodobit cu ghirlande și lumânări aprinse. Șase săteni și șase proprietari coborâră sicriul din vagon, îl așezară pe o năsălie neagră și-l ridicară pe umeri. Atunci delegațiunile porniră înainte; după ele o grupă de preoți îmbrăcați în faloane; apoi urmă sicriul și M. Sa Doamna înconjurată de familie. Astfel se porni conductul trecând pe o alee de arbori împodobită cu sute de flamuri negre și cinci porți de triumf. In dreapta și în stânga aleei era înșirată armata până la poarta bisericei, prezentând armele.

Adăogăm aci că pe toată linia dela Pașcani până la Ruginoasa, cantoanele aveau flamure negre, iar gara locală era îmbrăcată toată în doliu. Tot așa era și palatul dela Ruginoasa.

La sosirea trenului tunurile armatei deteră o salvă care se repetă de 21 de ori până la intrarea corpului în biserică.

Aci, corpul fu așezat pe un catafalc pompos ridicat în mijlocul bisericei. De-a dreapta și de-a stânga se așezară două sentinele de țărani și două sentinele militare. După săvârșirea ceremonialului religios, lumea deșertă biserica, făcând loc lucrărilor necesare pentru deschiderea sicriului și expunerea corpului. Pe la 5 ore, în fine, lucrările erau terminate, și lumea năvăli în biserică pentru a revedea pe fostul Domn.

Erau 2 ore după ameazi când se porni cortegiul dela biserică spre palat. Aici sicriul fu urmat nemijlocit de către M. Sa. Doamna Elena care aștepta cortegiul pe treptele palatului, tristă, palidă ca o martiră. De aici, cortegiul, eșind pe poartă, a apucat spre aleea ce duce la biserică. Cavaleria și trupa Roșiorilor mergea înainte ocupând loc în ograda bisericei. Apoi urmau colivele, cu două rânduri lungi de prapore și preoți. După acestea, urmă corporațiunea delegaților din toată țara; apoi o grupă de ofițeri cu graduri înalte, coloneli, malori și căpitani cari duceau insignele princiare. In urma acestora venea sicriul purtat pe umeri sub o pată neagră de către țărani și proprietari. După sicriu urma Doamna Elena cu ilustra-i familie și alte persoane notabile; apoi venia publicul cel mare, și în urmă infanteria. Inaintarea cortegiului cânta corul Mitropoliei din Iași, și în urmă muzica infanteriei. Precum la sosirea corpului, așa și astă-dată s'au dat 21 salve de tunuri până când cortegiul ajunse în ograda bisericei.

•

Serviciul religios, săvârșit de S. Sa. Mitropolitul Moldovei și Sucevei, a început după ora 2 și a durat până după 4 când, mai înainte de vecinica pomenire, au început discursurile funebre ale oratorilor:

Arhiereul Sulopan, C. Boliac, P. Grădișteanu, D. Gusti, B. Lățescu, și atleți tribunei române N. Ionescu și M. Cogălniceanu.

Poesii funebre au fost recitate de Dim. Gusti, Scipione Bădescu, N. Basarabescu.

Mișcarea intelectuală în Franța

Cărți de curând apărute

Léonard de Vinci et les Jocondes (*Leonardo da Vinci și Giocondele*) de **L. Roger-Milès.** Din biografia lui Leonardo da Vinci făcută de Giorgio Vasaria s'a stabilit că celebra Gioconda din muzeul Louvre e portretul Monei Liza, soția a treia a lui Francesco Roger-Milès caută să arate că Gioconda adusă de Leonardo în Franța nu era unicul exemplar lucrat de maiestru, și că reminiscența trăsăturilor Monei Liza observă în multe alte lucrări ale sale; ceeace dovedește căutarea expresiunii unei stări psihologice, imaginea Monei Liza fiind doar punctul de sprijin al inspirației artistice, o figură evocatoare de ideal. Roger Milès socotește, că valoarea Giocondei ar scădea dacă trăsăturile-i ar fi hotărât reale, dacă ar fi numai un portret. Gioconda e portretul spiritual al lui Leonardo da Vinci, e un simbol, e expresia pură a geniului său.

La femme nue de Goya (*Femeia goală de Goya*) de **V. Blasco Ibanez.** E redarea peripețiilor unei lupte patetice între două ființe ce s'au iubit și cari trăiesc în aceeaș locuință aproape ca dușmani.

In beția unei pasiuni recente, bărbatul ajunge să dorească dispariția femeiei sale.

După moartea acesteia imaginația bărbatului care era pictor, e din nou atâțată de chipul celei dispărute, și încearcă să-i facă un ultim portret.

Dar cum nici un model nu poate să-i redea aceea frumusețe ideală, trist își vede iluziile sfărâmate și-și așteaptă moartea ca o liberare.

Femeia goală de Goya e un simbol.

Pictorul vizitând muzeul din Prado, în care se găsește frumoasa pânză a lui Goya e adânc impresionat; ceeace îl face să se căsătorească cu aceea a cărei frumseță delicată îi reamintește celebrul portret.

E o carte ce dă cetitorului emoții alese.

Les grandes étapes de la victoire (*Marele etape ale victoriei* de **Lt-colonel de Witt-Guizot.** E un rezumat ușor de consultat. Un adevărat și practic „aide-memoire".

Fiind în statul major al mareșalului Foch, autorul și-a notat desfășurarea faptelor: putând să ne dea în această istorie prescurtată o privire precisă asupra întregului război.

Claritatea și pitorescul dau acestei cărți un farmec deosebit.

Souvenirs de Russie (*Amintiri din Rusia*) de **Prințesa Paley.** E povestea unei mari dureri și a unei și mai mari nenorociri. Scrise simplu, demn fără declamație, fără căutare patetică, paginele acestei cărți sunt expresia exactă a adevărului.

Nu cuprinde istoria revoluției, nu-i stabilește cauzele, dar e o descriere de o intensitate deosebită a unei părți din această „maree roșie". Tot ce a văzut, tot ce a observat împrejurul ei, minunioasa și precisa memorie o princesei Paley, soția morganatică a marelui duce Paul Alexandrovici, și mamă a unui poet de valoare, înghițiți amândoi de valul roșu, e redat în acest volum cu arta subtilă a unui fin observator.

In frumoasa-i prefață, Paul Bourget zice că această carte constitue: „Un document de primul ordin asupra monstruosului fenomen social, care e Revoluția rusă".

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cărți nouă

I. Găvănescul. Curs de Pedagogie. I. Pedagogia generală. Ediția a doua. București Editura „Cartea Românească", Prețul Lei 55.

Utilul „Curs de Pedagogie", apărut la 1898, al d-lui I. Găvănescul, profesor la Universitatea din Iași, era de mult epuizat. Cum a fost cea mai practică, mai întreagă și mai unitară tratare în românește a chestiunilor din domeniul pedagogiei, se aștepta o a doua ediție. Aceasta apărând după 25 de ani depărtare de la prima, era firesc să se prezinte refăcută. Autorul a întrodus cu prisosință schimbările necesare, ba unele părți sunt cu totul nouă. Volumul de față, cu 540 de pagini, cuprinde, pe lângă *pedagogia filosofică*, tratând probleme de căpetenie ale pedagogiei, și *educația morală, estetică, religioasă și fizică.*

Volumul al doilea, cuprinzând *educația inteligenții* și purtând titlul *Didactica*, a apărut înaintea celui de acum.

Autorul anunță un al treilea volum *Didactica specială.*

Se știe că d-l Găvănescul e autorul și a unei mari *Istorii a Pedagogiei* — așa că ne aflăm înaintea unui respectabil ciclu de studii într'un teren prea puțin exploatat științificește la noi. Dar nu numai acest lucru constitue meritul lucrărilor D-sale, care au și o deosebită valoare intrinsecă. Nu numai că ele redau limpede și cu o simplitate atrăgătoare, cunoștințe le sistematizate și-n deobște acceptate de știința pedagogiei, dar d-l Găvănescul expune în mod personal și-n parte original unele chestiuni, mai ales cele cari interesează mai de aproape poporul nostru.

Cu toate că uneori entuziastul său naționalism pare că depășește cadrele unui strict obiectivism științific, cum credem că e cazul capitolului despre Germani, totuși nu e mai puțin adevărat că atingerea problemelor de interes actual pentru România, face ca volumul d-sa le să slujească, de cele mai multe ori cu real folos, și de îndrumar cultural și național. nu numai în sfera școlilor noastre, ci și pentru marele public.

•

I. C. Delaturda. Război și civilizație. Cluj. Institutul de arte grafice „Ardealul". Prețul 75 Lei.

Chiar titlurile cărților scrise de d-l Delaturda: *Fericire pământească, Viața morală a popoarelor și războiul european și război și civilizație* indică preocuparea de căpetenie a acestui autor. Ea e de natură morală. Introducerea ultimei lucrări e o clară spovedanie de credință.

„Cei mai mare păcat al omului, zice d-sa, păcatul original, izvorul tuturor relelor, este de a trăi pentru el însuși și nu pentru semenii săi... Prima știință, știința fundamentală, știința care garantează o viață și o perpetuează, este aceea de a trece toată ființa ta la cei cu cari împreună duci calvarul vieții acesteia".

Războiul e socotit ca o epocă acută de criză morală. Răul, prea mult încuibat, cangrenează și sparge, distrugând locul ce l-a îngădu it, dar netezind calea însănătoșirii viitoare și garantând desvoltarea prosperă a organismelor sănătoase, cari erau în pericol de contagiune.

Păstrând paralelismul acesta de cercetări morale și constatări fizice, d-l Delaturda ne spune ce a văzut cu ochii săi proprii, ce a simțit și, mai ales, ce a crezut că e bine de reținut din marea experiență socială și crudul examen de conștiință, care a fost războiul mondial.

•

Ioan Gh. Savin. Invățământul religios în școlile secundare. Seminarii și licee. Contribuție la problema reorganizării învățământului religios. București. Tipografia cărților bisericești. Prețul 10 Lei.

In desorientarea morală de după război e bine venit un studiu temeinic, cum e al d-lui I. Savin, inspector general în Ministerul Cultelor și Artelor, asupra lecțiilor de religie din școlile secundare. Aceste lecții, făcute cu însuflețire și metodic adăptate evoluției sufletelor și a științei de azi ar putea fi un puternic sprijin de echilibru și de orientare morală.

De-aceea, lucrarea d-lui Savin, ca și a părintelui Grigore Popescu-Breasta („Invățământul religios, Principii și observații metodice", Craiova, 1922), și articolele Părintelui Arhimandrit Scriban și Profesor universitar G. G. Antonescu, publicate în revista „Solidaritatea" sunt o prețioasă și necesară contribuție la îndrumarea solidă a educației religioase și morale din țara noastră.

Un deosebit merit are d-l Savin în aceea că a ținut seamă și de stările din noile provincii românești, stări atât de deosebite, unele, și în materie religioasă, de cele din vechiul regat.

•

Dr. Sebastian Stanca. Gheorghe Dima. Jubileul activității sale de 40 de ani. Cluj. Tipografia Dr. Sebastian Bornemisa.

O broșură de omagiu, în care se vorbește cu o îndreptățită admirație despre d-l Dima, actualul director al Conservatorului din Cluj și o necontestată personalitate muzicală. In afară de descrierea pe larg a sărbătoririi organizate din inițiativă particulară în ziua de Sf. Gheorghe 1922 și care știm că a luat proporțiile unei festivități naționale, d-l dr. Stanca ne povestește curgător biografia sărbătoritului și ne amintește opera muzicală a acestuia și lunga și rodnica lui activitate artistică, epocală în viața Românilor din Ardeal.

•

N. Nicolaescu. O stupină dintr'un roiu. Seria D. No. 18 din biblioteca „Cunoștințe folositoare" Lei 2.

Colecția această de broșuri utile, condusă de d-l I. Simionescu, profesor la Universitatea din Iași, se dovedește din ce în ce mai mult ca o operă practică și înțelegătoare a nevoii luminării publicului mare. Și cărticica de față cuprinde sfaturi bune, într'o formă ușoară. Gospodarii vor folosi mult citind-o.

Opoziția în slujba acaparatorilor străini

Rostul agitațiilor împotriva Constituției. Naționalizarea subsolului și interesele acaparatorilor străini. Un interesant articol din „Manchester Guardian Comercial".

Agitațiunile împotriva Constituției ale opoziției unite ni-au dat ca rezultat acea ploaie de minciuni cari au inundat străinătatea și ni-a cauzat atâta rău. Chestiunea nu se oprește însă aici. Dacă întregul scandal provocat de partidul național și partidul țărănist în jurul Pactului nostru fundamental s'a dovedit factice și nu a putut decât să ajute la compromiterea celor două partide de opoziție în țară, iar în afară să serviască ungurilor la brodarea unei complicate campanii de discreditare a Românei, campaniile unor ziare și mai cu seamă ale unor oameni politici aveau alt substrat decât înconstiența celor dintâi.

In toată această afacere, astăzi eșuată, s'au putut face dela început două distincțiuni principale. Mai întâi, nici o critică serioasă nu s'a adus Constituției de către cei ce se arăta a fi adversarii ei, nici o critică cu temeiu din care să se vadă dorința de mai bine. Totul s'a mărginit la o chestiune de absurdă atitudine și condamnabilă nesocotință a intereselor generale. In al doilea rând, sprijinindu-se pe agitațiunile de stradă ale altora, câțiva interesați, oameni politici și oameni de ufaceri cu ziare de afaceri „independente", au aruncat în fugă câteva critice de aparență, insistând mai cu deosebire asupra unei singure chestiuni. In adevăr singurul punct al nouei Constituții cu, mai multă înverșunare atacat a fost „naționalism subsolului". Erau aici interese cari depășiau considerațiunile de ordin politic ale problemei.

Această convingere ni se întărește astăzi. Alături de știrile fantastice pompate împotriva noastră de la Budapesta și din birourile iredentiste maghiare instalate la Londra, presa financiară engleză trădează o vădită îngrijorare față de stavila pusă în România oricării tendințe de acaparare economică. Ii rămâne însă o singură nădejde și aceea este acțiunee opoziției partidului național și partidului țărănist.

Astfel „Manchester Guardian Comercial" cu data de 10 Maiu publică un articol destul de lămurit în această chestiune, în care, criticând măsura, „naționalizări subsolului" în România, recunoaște în întregime argumentele unor oameni politici și unor ziare „independente" de la noi.

„Manchester Guardian Comercial" începe prin a face o afirmație și o mărturisire, în următoarele rânduri:

„Aversiunea violentă pe care întreaga opoziție o are pentru noua Constituție română votată de guverul liberal, face ca să ne îndoim dacă această măsură va dura. Dar, așa cum stau lucrurile una din inovațiile ei atinge serios interesele străine în România ca și soarta investirilor viitoare de capitaluri în această țară. Numeroșii ei adversari sunt, de fapt, convinși că naționalizarea mineralelor va întârzia dezvoltarea generală a țărei și va avea un efect defavorabil asupra tuturor aspectelor vieței sale economice."

Așa dar, e clar. „Soarta investirilor viitoare de capitaluri" nu este decât aceatendință de acaparare pe care noua Constituție o stavilește și reglementează după natura intereselor noastre naționale.

Mărturisirea este completă, ca și afirmația că nădejdea unei ieșiri favorabilă intereselor economice străine stă în acțiunea opoziției unite, care astfel se pune în serviciul lor, cu știință sau fără știință.

Nu mai încape nicio îndoială că la conducerea eelor două partide de scandal cari „vor face să nu dureze această măsură" sunt oameni puși să îndrepte mișcările opoziției către acest scop.

Intreg articolul ziarului englez continuă pe această temă. Criticele sunt tot așa de nefondate ca și cele cari au apărut într'o anumită presă la noi, și tot așa de interesate.

Astfel în chestiunea concesiunilor existente „Manchester Guardian Comercial" scrie:

„In sfârșit, mai este cazul concesionărilor existente. Relativ la aceasta. . acelaș articol spune: „Concesiunile miniere de exploatare acordate conform legilor în vigoare, se vor respecta pe durata pentru care s'au acordat. . . Concesiunile perpetue nu sunt valabile". Dar, „toate concesiunile și exploatările prevăzute în aliniatul precedent, vor trebui însă să se conformeze regulamentelor ce se vor stabili prin legea specială care va prevedea și maximum de durată al acestor concesiuni și exploatări, care nu va trece de cinci zeci de ani dela promulgarea acestei Constituțiuni". Se poate adăuga că Constituția nu prevede nimic în ce privește compensațiile".

Sau reaua credință este evidentă. In Constituție nu se pot înscrie chestiuni de amănunt ca reglementarea compensațiilor. Aceasta se face prin legi speciale iar Constituția înscrie numai principiile generale. Oare Constituția engleză a înscris în cadrele ei și redevența proprietarilor și cota de compensații ce urma să se dea celor despoiați în colonii de averea subsolului în folosul finanței Marii Britanii? Desigur că nu! Naționalizarea subsolului este bună când se face în Anglia, ni o spune „Manchester Guardian Comercial", dar nu mai e bună când se face în România. Și ziarul englez scriind rândurile de mai sus știa că aplicarea principiilor înscrise în Constituție nu se va face fără respectarea drepturilor câștigate prin investiri anterioare! Când însă se scrie la noi așa, de ce nu s'ar scrie în Anglia?

Apoi articolul își deplasează discuția pe chestia pornită dela presa noastră așa zisă independentă a acapatării liberale, la intrigi deci cari în țară nu mai merg iar în coloanele unui ziar strein apar ca o necuviință la adresa unui stat aliat. Când însă o anume presă dela noi și anume oameni politici s'au pretat a face jocul altor interese decât ale țării, de ce nu și-ar permite un ziar strein să se dedea la intrigi de acelaș soiu?

A. R. Gus.

Legile din 1867 și Constituția română din 1923

„Keleti Ujság" invită pe cei cari conduc astăzi poporul român, să citească fiecare propoziție a hotărârilor însemnate dela 1848 și să mediteze asupra marei între bări: ce s'a făcut astăzi cu principiile, pe cari eroii din 15 Maiu le socotiau drept principii fundamentale pentru un stat și le pretindeau ca pe niște condiții indispensabile fericirii popoarelor? Vor avea prilej să facă o asămănare între legi le cu caracter constituțional din 1848 și 1867 și între principiile fundamentale ale constituției de astăzi. Eroii au drept la recunoștința și veneratiunea urmașilor. Și ceva mai mult: să le înțeleagă și urmeze pilda vieții.

E o invitație ce s'a făcut de-atâtea ori până-acum. Asămănarea legilor maghiare cu cele românești, a tratamentului stăpânirei maghiare față de români și a tratamentului stăpânirei române față de maghiari e veșnicul cal de bătaie al pressei maghiare din Ardeal.

Libertățile dela 1848 au fost libertăți maghiare și de-aici s'a născut conflictul între Români și Unguri. La binefacerile acestor libertăți poporul român putea să ajungă numai cu prețul desnaționalizării. Aceasta o țintea și vestita lozincă: Uniune sau moarte. Nici legile din 1848 și nici cele din 1867 n'au voit să recunoască existența națiunii române. Legea de naționalități din 1867 recunoaște existența numai a națiunii maghiare și cetățenii Ungariei, de ori-ce naționalitate ar fi sunt socotiți ca aparținători națiunii maghiare. Statul ungar, cu o populaie maghiară abia în majoritate relativă, a fost proclamat ca stat unitar național maghiar.

Legile din 1867 asigurau drepturi numai indivizilor, nu popoarelor. Dar și acestea au fost numai o codificare volens nolens a unor stări faptice din vremea absolutismului austriac.

Toate dispozițiile favorabile Românilor, din vremea absolutismului austriac, Ungurii le-au ignorat și s'au pus față de ele pe punctul de vedere al rezistenței pasive. In dieta provincială din Sibiu, unde desbaterile decurgeau în toate limbile țării, Unguri nu erau reprezentați. După Uniune cel dintâiu gând le-a fost să facă pentru toate timpurile imposibilă rostirea cuvântului românesc în parlamentul țării. Cele 4 licee și un gimnaziu, ce le aveau Românii, au fost rămășițe, fie ale vremilor mai vechi, cum au fost cele din Blaj și Beiuș, fie ale absolutisului austriac, cum sunt cele dela Năsăud, Brașov și Brad. Orice ncercări ale Românilor de a-și mai întemeia vre-un liceu s'au isbit de rezistența guvernelor maghiare.

In Caransebeș, cu ținutul lui curat românesc, din averile fondului grănicerilor români nu s'a putut înființa decât un liceu de stat cu limba de *propunere maghiară*, cu tot „liberalismul" legilor din 1867.

Liceul dela Beiuș a fost maghiarizat cu forța în clasele superioare, iar în 1918 s'a dat liceelor românești ultima lovitură și dacă n'ar fi intervenit înfăptuirea României mari astăzi n'ar mai fi școli românești în Ardeal.

Toate dispozițiile favorabile Românilor ale legilor din 1867 le-au modificat, fie legile aduse ulterior, fie dispozițiile guvernului și ale organelor administrative.

Statul român, cu adevărat unitar național, (pentrucă cele vre-o 15 procente de streini nu pot să-l strice unitatea națională,) ar fi poate în drept să-și însușească toate legile de naționalități ale fostului stat ungar, împreună cu legile și dispozițiile ulterioare și să le aplice față de maghiari așa, cum le-a aplicat statul maghiar față de Români. Ar vrea-o asta Domnii dela „Keleti Ujság?"

Visul eroilor dela 15 Maiu 1848 n'au fost legile dela 1867. Suferințele cumplite ale Românior ardeleni în era constituțională maghiară, n'au fost visul unui Avram Iancu sau a lui Bărnuț, îi asigurăm.

Legile din 1867 și 1848 au fost praf în ochii Europei, legi, la cari se refereau mereu stăpânitorii de ieri, ajungând uneori în situația ridicolă să se refere tocmai la articolele desființate prin legi și dispoziții ulterioare.

Soluția problemei minorităților în România Mare nu se va face pe baza acestor „legi" de pe vremuri, ci pe baza principiilor dreptății.

Obiceiul presei maghiare de a se referi mereu la aceste legi e ceva de-adreptul ridicol și dovedește — rea credință.

Tratativele partidului maghiar cu guvernul

Urmărind deaproape politica din timpul din urmă a partidului maghiar dela noi, am rămas surprinși de îndrăsneala cu care acesta, prin organele sale, atacă și amenință guvernarea română.

Partidul magnaților a ajuns să ne amenințe zilnic cu protestul la Liga Națiunilor și șantajul a tot continuat, timp de o lună de zile, până la sfârșitul săptămânii trecute când tactica a fost schimbată fără veste.

Am prevăzut atunci ce are să se întâmple. O delegație de trei conducători ai partidului maghiar s'a dus la București pentruca să trateze cu guvernul român, după ce o lună întreagă l-a amenințat cu intervenția străinătății. Intorsătura s'a produs cu o săptămână înainte de adunarea convocată la Târgu Mureș pe ziua de 22 crt. și a fost vădit, că se caută o exploatare a amenințărilor anterioare. Anume se căuta a se exploata hotărârea anunțată deja, a adunării de poimâne dela Târgu-Mureș.

Delegația s'a dus să spună neted guvernanților României: ori ne satisfaceți, ori cerem intervenția streinătății.

Ajunsă la București, delegația a urmat tratative cu d. general Văitoianu, ministrul internelor, apoi cu d. I. I. C. Brătianu președintele consiliului, cărora li-s'a cerut mai multă toleranță pentru școlile ungurești acuzate de iredentism.

In urma acestor tratative, partidul maghiar a dat pe ziua de azi un comunicat, arătând că dnii prim-ministru I. I. C. Brătianu și ministrul internelor general Văitoianu, au arătat un interes deosebit chestiunilor maghiare. Partidul maghiar își exprimă cu mult optimism speranța, că se va ajunge la înțelegere.

*

Cu privire la tratativele partidului maghiar, dl Ugron care a făcut parte din delegație, a declarat ziarelor maghiare de azi dimineață: „Am discutat cu dl ministru al internelor toate chestiunile politice actuale. Intâi de toate am adus în discuție școlile, în chestiunea cărora am convocat adunarea dela Târgul-Mureș. Dlui primministru i-am accentuat speranța și încrederea noastră, că vom putea să ne valorificăm sau prin intermediul guvernului sau al parlamentului sau al dinastiei, hotărârile ce le vom lua la Târgul-Mureșului. Pentrucă dacă toate aceste mijloace nu vor duce la rezultat, vom fi nevoiți să facem ultimul pas, ducând chestiunea școlilor maghiare în fața tribunalului arbitral al Europei".

*

Este știut, că guvernul a manifestat față de chestiunile maghiare un interes deosebit cu mult înainte de a se fi ajuns la amenințarea de care vorbește dl Ugron.

*

Cum obiectul tratativelor îl forma chestiunea școlilor iredentiste, delegația a avut convorbiri și cu dl dr Anghelescu, ministrul instrucțiunii publice.

Delegația s'a întors dela București cu speranța, că se va putea ajunge la un rezultat.

Dacă deci cu toate acestea vom avea și la Târgu-Mureș cuvinte grele și îndrăznețe ca acela dela Adunarea de astă toamnă dela Cluj a partidului maghiar, unde tot dl Ugron Șt. a spus în gură mare că Ardealul este al ungurilor, vom constata vrând-nevrând, că avem de a face cu un partid de exploatare și va trebui să accentuăm caracterul de șantaj ce l-au avut tratativele din săptămâna aceasta.

Să sperăm însă, că partidul maghiar știe să facă politică și nu va lăsa adunarea dela Tg.-Mureș, să strice ceeace a putut ajunge pe altă cale decât a insultelor la adresa țării.

Consfătuirea avocaţilor clujeni

In vederea alegerii de decan

Se ştie că Dumineca trecută au avut loc alegerile pentru decanat şi comitetul de conducere al baroului advocaţial din Cluj. Pentru decanat şi-au pus candidatura d-nii Aurel Isac, Dr. Roman şi Dionisie Pop. Rezultatul alegerilor a fost balotaj între dnii dr. Valer Roman şi Dionisie Pop.

Noile alegeri vor avea loc mâine Duminecă.

In vederea lor un mare număr de advocaţi clujeni au fost convocaţi la o consfătuire în sala cea mică a restaurantului New-York.

Din cele ce s'au discutat la această consfătuire şi mai ales din discuţiile particulare pe care le-am avut cu diferiţi advocaţi din Cluj am făcut o serie de constatări pe care le dăm publicităţei.

In primul loc avocaţii clujeni în marea lor majoritate s'au declarat de la început de când s'au început agitaţiile în vederea alegerilor dela barou, contra oricărei tendinţe sau intenţiuni de a se face chestiune politică din aceste alegeri.

Era vorba de viitoarea conducere a baroului care este o instituţie de control şi de apărare a interese lor superioare a membrilor săi şi prin urmare politica n'are ce căuta aci.

Cu toate acestea advocaţii clujeni membrii ai partidului naţional n'au pierdut nici acastă ocazie pentru a face şi din alegerile dela baroul advocaţial — un prilej de luptă politică.

Partizanii d-lui Dionisiu Pop au recurs la fel de fel de agitaţii şi de manevre pentru a asigura reuşita acesteia.

Printre aceste manevre remarcăm numai una.

D-sa a făcut o vie propagandă printre advocaţii maghiari şi evrei din judeţ, făcându-le o serie de promisiuni care au reuşit să-i câştige de partea lui.

S'a remarcat la alegerile de Duminică că majoritatea voturilor obţinute de d-l D. Pop sunt voturile advocaţilor maghiari şi evrei din judeţ.

D-l Dionisie Pop care se bucură de oarecare simpatii în rândurile advocaţilor clujeni — a pierdut multe din aceste simpatii — cu ocazia alegerilor de Duminică.

Datorită faptelor expuse mai sus precum şi datorită faptului că după câte am aflat voturile obţinute de d-l Aurel Isac vor fi cedate d-lui V. Roman în cercurile advocaţilor clujeni se dă ca sigură reuşita acestuia la alegerile de mâine.

Accelerarea lucrărilor de improprietărire

Luna aceasta se vor termina în întreg Ardealul lucrările de expropriere: Comisiunile locale şi judeţene sunt pe cale să-şi termine toate lucrările şi urmează să se mai efectueze numai recursurile şi revizuirile de către comitetul agrar pentru că exproprierea să fie complect terminată. Partea din aplicarea reformei agrare care e mai grea, mai migăloasă şi care pretinde o durată mai lungă de timp este improprietărirea. Aci trebuie să se facă următoarele operaţiuni: parcelarea, măsurătorea parcelelor, fixarea lotului tip — formarea listelor celor îndreptăţiţi — punerea în posesie şi transcrierea în cărţile funduare. Aceste operaţiuni necesită foarte mult timp.

La ministerul agriculturii a avut loc acum trei zile o consfătuire la care a luat parte şi dl Petrini directorul general al agriculturei din Ardeal.

La această consfătuire d-l Petrini a făcut o expunere generală asupra mersului lucrărilor de aplicare a reformei agrare din Ardeal arătând greutăţile pe care le-a avut şi le are de întâmpinat aceste lucrări.

S'au făcut o serie de propuneri în vederea acelerărei lucrărilor de împroprietărire şi s'au luat o serie de noi măsuri în vederea acestui fapt.

De oare ce până acum nu avem relaţiuni oficiale asupra acestor noui măsuri vom publica într'un număr viitor hotărârile consfătuirei dela Ministerul de agricultură din Bucureşti.

.INFORMAŢII.

— **Pentru dl. Primar al oraşului.** Atragem atenţiunea dlui Primar al oraşului asupra întunecimei aproape complecte în sare se găseşte aleia principală din parcul oraşului tocmai acum când această alee este atât de frecventată de public.

— **Mărirea Uzinei de apă.** Consiliul oraşului în şedinţa de Miercuri va lua în discuţie chestiunea reparărei şi mărirei uzinei de apă a Clujulu. S'au primit până acum două oferte.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care, numai mirosându'i odată, suntem asiguraţi că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Şezătorile „Astrel".** Societatea „Astra" a hotărât organizarea unor şezători artistice culturale prin satele din jud. Cojocna sub conducerea dlui M. Stefănescu.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— **Dela C. F. R.** Direcţia regională a C. F. R. din Cluj a hotărât revizuirea tuturor materialelor reformate din atelierele C. F. R.

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a marfurilor de modă cu preţuri foarte reduse. 2568

— **Muncitoreşti.** In cercurile muncitoreşti din Ardeal, se ventilează ideia unui coogres general în care să se puie bazele unei noi organizaţii politice pe bază naţională.

— Luaţi salam HERZ, pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni. 2777

— **Financiare.** Comisia pentru evaluarea imobilelor din Cluj în vederea fixărei impozitelor pe avere îşi vor termina lucrările săptămâna viitoare.

Ciocolata-desert

Kandia

Caramelele

(lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune şi se găsesc pretutindeni. 27/8—3

— **Bicentenarul imigrării Şvabilor din Banat.** Cu ocazia Rosaliilor catolice se va comemora la Aradul nou bicentenarul imigrării şvabilor în Banat. Cu acest prilej se vor organiza serbări cari au fost pregătite de mai bine de o lună şi se va aranja o expoziţie economică şi industrială la inspectarea căreia a fost invitat şi d. Al. Constantinescu, ministrul griculturii.

Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muschilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Dispariţia operei „Buceafărul" a d-lui Bretan la Pesta

Intr'una din lunile anului trecut dnul Bretan, artist al Operei naţionale din Cluj, în urma multor insistenţe a dat Dnei Elisabeta Sándor, partiturile operei sale „Luceafărul" cari îi fuseseră cerute spre a fi jucate la opera maghiară din Budapesta dna Elisabeta Sándor, a luat partiturile, a plecat din ţară şi nu numai că n'a prezentat compoziţia la opera din Budapesta, dar atunci când dl Bretan i-a cerut să-i înapoieze partiturile, d-na Sándor i-a răspuns că le a pierdut.

Dl Bretan în urma acestor fapte a dat în judecată pe artista Elisabeta Sándor.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Duminecă matineu: Contele de Luxenburg. (Preţuri reduse. Seria biletelor 398.)
Duminecă seară: Mazurca albastră (a 10-oara. Preţuri obicinuite. Abonament de zi 133. A. Seria biletelor 399.)
Duminecă noaptea: Marama haiducului. (Preţuri obicinuite. Seria biletelor 400.)
Luni, matineu: Cenuşotca. Preţuri reduse. Seria biletelor 401.)

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

Transportul aerian transeuropean

In zilele de 9 şi 10 Mai a avut loc la München o conferinţă internaţională a transportului aerian, la care au luat parte Oficiul aerian elveţian, administraţia postală germană, reprezentanţii guvernului bavarez, ai oraşelor München, Nürnberg şi Furth, ai societăţri elveţiene Ad Astra, ai societăţii austriace pentru traficul aerian, ai societăţii ungare Aero Express, ai societăţii germane de trafic aerian Rumpler, ai Lloidului aerian bavarez şi ai uzinelor Junker, etc.

S'a discutat traficul aerian transeuropean de efectuat în comun de către firmele participante la conferinţă.

Aceste firme au fondat în acest scop o companie numită „Uniune transeuropeană" cu sediul la Zürich şi principalul oficiu de exploatare la München.

Executarea traficului aerian, care începe la 14 Maiu, a fost încredinţată uzinelor Junker.

Toate staţiunile vor fi prevăzute cu legături radiografice.

Situaţia gravă din Bulgaria

Faţă de starea de spirit din Bulgaria, comitetul permanent al gărzii naţionale din Sofia a lansat următorul ordin-apel, către şefii gărzii naţionale agrariene.

„Curierii gărzii naţionale sunt invitaţi să ia contact cu preşedintele administraţiilor de plată. In fiecare sat, să fie lăsate câte două sentinele, care imediat după primirea ordinelor dela centru, să anunţe plecarea gărzilor prin sunarea clopotelor dela biserici. Mijloacele de comunicaţie trebue ţinute în cel mai strict secret. Şefii organizaţiilor sunt personal răspunzători de ţinerea disciplinei care va fi exact ca cea militară. Toţi şefii detaşamentelor de luptă sunt rugaţi să dea tot sprijinul autorităţilor agrariene.

Ne executarea ordinelor va fi aspru pedepsită.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1359 2261

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 98 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Societatea româno-cehoslovacă Jarnik-Bârseanu

Telegramele Președintelui Republicei Cehoslovace și a ministrului Beneș.

Cu prilejul constituirii societății româno-cehoslovace „Jarnik-Bârseanu" din Cluj, președintele adunării de constituire, d-l profesor Universitar Silviu Dragomir, a trimis următoarele telegrame:

Cancelariei Prezidenției Republicei

Praga.

Adunarea de constituire a societății româno-cehoslovace „Jarnik-Bârseanu", Cluj, vă roagă a tălmăci domnului President Masaryk expresiunea stimei și inaltei sale admirațiuni pentru marile Sale servicii aduse în decursul războiului mondial pentru eliberarea ambelor noastre națiuni.

Societatea noastră își propune să întărească legăturile de prietenie între cele două popoare și profită de această ocazie pentru a aduce omagiile sale nobilei Republice și distinsului ei președinte.

Ministrul dr. Beneș

Praga

Adunarea de constituire a societății româno-cehoslovace „Jarnik-Bârseanu" din Cluj, cunoscând îndeajuns marile dv. merite avute în cursul războiului mondial cât și după încheierea păcii pentru cimentarea și adâncirea relațiunilor politice și economice între ambele noastre state, vrea ca și pe terenul reciproc cultural și social să aducă un aport întru înflorirea relațiunilor dintre națiunile noastre asociate.

La aceste telegrame s'a primit din partea Cancelariei Prezidenției Republicei cehoslovace cași din partea dlui Beneș, următoarele telegrame:

Soc. „Jarnik-Bârseanu"

Cluj

Cancelaria Prezidentului are onoare a transmite societății române-cehoslovace Jarnik-Bârseanu Cluj cea mai sinceră mulțumită a Domnului President al Republicei cehoslovace pentru omagiile aduse, pe cari societatea dv, a binevoit a le prezenta Prezidentului cât și Republicei cehoslovace cu ocazia adunării de constituire a societății.

Cancelaria profită de această ocaziune pentru a Vă asigura Domnule Președinte de considerațiunea sa cea mai perfectă.

Cancelaria Prezidentului Republicei Cehoslovace.

Vă mulțumesc din inimă pentru amabila dv. telegramă și doresc nouei societăți româno-cehoslovace „Jarnik-Bârseanu" multe succese în străduințele ei pentru apropierea noastră reciprocă economică, socială și culturală.

Benes.

Sărbătorirea zilei de 10 Mai în Cluj

Ordonanța Prefectului de Poliție

Noi Prefectul Poliției orașului Cluj având în vedere serbarea națională din 10/23 Maiu 1923: Unirea tuturor Românilor, Proclamarea independenței (1877) și Proclamarea Regatului (1881), dispunem următoarele:

1. Toate edificiile publice și particulare, precum și toate instituțiunile comerciale, toate cafenelele, restaurantele, prăvăliile etc. vor fi arborate cu drapelul național român în conformitate cu ordonanța noastră Nr. 2540 din 1923.

2. Se vor respecta dispozițiile legale referitor la repausul total: vor fi închise toate prăvăliile, toate magaziile și atelierele industriale cu excepția debitanților speciali de tutun și fabricelor cu foc continuu precum și cafenelele și restaurantele. Măcelarii și brutarii vor respecta dispozițiile Repausului duminecal, ținând deschis până la ora 10.

3. Vitrinele tuturor prăvăliilor și a magaziilor vor rămânea deschise, vor fi decorate și seara până la ora 23 vor iluminate.

4. Toate ferestrele tuturor edificiilor publice și particulare vor fi decorate și iluminate până la ora 23.

Dl N. Iorga sărbătorit la Viena

In trecere dela Paris spre Praga, D-na și Dl N. Iorga s'au oprit Vineri, 11 Mai pentru câteva ore la Viena. — La gară a fost salutat de către o delegație de studenți români din partea societății academice „România Iună" și din partea legației noastre la Viena.

După o scurtă vizitare a orașului, Dl Prof. Iorga a binevoit să vie în mijlocul „României June" unde la salutul d-lui Riegler, dl prof. Iorga a răspuns în termeni emoționanți, arătând că atmosfera actuală a Vienei e asemănătoare cu cele dela Weimar, atmosferă preconizată și de Eminescu. Studenții trebue să lupte s'o mențină și în țară în contra elementului prusian care își arată colții pretutindeni.

Numeroși studenți români și filoromâni, ca prof. universitar. Arnold Winkler și poetul Zoltán Franyo au petrecut pe dl Iorga la plecare spre Praga la gară, în mijlocul celui mai cald entuziasm.

Ziua eroilor la Gherla

Ziua eroilor a fost sărbătorită la Gherla cu tot fastul cuvenit. De dimineață a fost o vreme splendidă.

După amiază a avut loc la liceul „Petru Maior" o serbare comemorativă a jertfelor aduse în războiul de întregire națională, jertfe pe cari le simbolizează Ostașul necunoscut, înhumat la București în Parcul Carol.

O întâmplare neprincioasă a stricat puțin serbarea de după amiază. La orele 4 s'a dezlănțuit o ploaie torențială.

Ploaia a prins pe drum pe elevele preparandiei udându-le straşnic, încât n'au mai putut lua parte la serbarea dela liceul „Petru Maior".

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Cea mai fina crema pentru ghete

Să cumpărăm dela Drogueria „EMKE" 1733

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru. Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Consiliul de miniștri

Consiliul de miniștri întrunit azi dimineață sub prezidența primului ministru a aprobat proiectul contra speculei care prevede că prețurile maximale să fie fixate de ministerul de comerț împreună cu camerele de comerț. Delictele vor fi judecate de micul parchet. Apoi consiliul a ratificat proiectul de naționalizare a Reșiței care urmează să fie depus încă în actuala seziune a parlamentului. S'a mai hotărît începerea lucrărilor noului budget.

Adunarea dela Tg.-Mureș a partidului maghiar

Partidul maghiar din Ardeal a fost autorizat de către minister să țină la Târgul-Mureș o adunare generală discutând chestiunea școalelor confesionale.

•

Uniunea Forestieră din Ardeal s'a angajat să furnizeze căilor ferate 500.000 metri cubi de lemne de foc cu prețul de 3200 lei vagonul.

Reorganizarea serviciilor de pompieri

Ministerul de interne a invitat toate primăriile să reorganizeze grabnic serviciile de pompieri.

Memoriul comitetului asociației funcționarilor

Comitetul asociației funcționarilor a alcătuit un memoriu pe care îl va înainta corpurilor legiuitoare. Se cere modificarea unor articole din statutul funcționarilor.

Legea speculei și stațiunile climaterice

Ziarele scriu că se va renunța la legea specială pentru prețurile maximale fixate la stațiunile climaterice, urmând să se înglobeze legea generală contra speculei dispozițiile necesare în această privință.

Transporturi speciale de lemne

Direcția CFR a organizat trenuri speciale pentru transportul lemnelor. Transporturile pe distanță mai mare de 250 km. și transporturile din Ardeal spre București din cauza aglomerării liniei Predeal—Ploești vor fi refuzate.

Majorarea prețului făinei în Capitală

Delegația morarilor din Capitală a cerut Primăriei majorarea prețului făinei negre la 4.50 lei iar a făinei albe la lei 8 kilogramul.

EXTERNE

Eșuarea tratativelor directe dintre Turci și Greci

Lausanne. — Tratativele directe greco-turce au eșuat din cauza răspunsului Angorei prin care cere despăgubiri de război dela Grecia. Ismed pasa și Venizelos au convenit să prezinte incidentul spre rezolvare comisiunei financiare a conferinței.

Presa greacă și desbaterile conferinței dela Lausanne

Atena. — Presa grecească relevă că poporul grec urmărește atent situația dela Lausanne și că e dornic de pace. Totuși în caz că razboiul va deveni necesar toată națiunea este gata să lupte.

Mareșalul Foch la Viena

Viena. — Mareșalul Foch a sosit aici venind din Presburg. Dsa își continua drumul spre Paris.

•

Londra. — Intrevederea Krassin-Curzon a durat câteva ore. Cercurile oficiale consideră situația ca îmbucurătoare Tratativele vor fi continuate după primirea instrucțiunilor dela Moscova.

Politica Franței în Ruhr.

Paris. — Poincaré a expus comisiei externe a camerei politica din Ruhr arătând că până la 1 Mai cheltuelile ocupației fac 63.650,000 franci. Această suma este complet acoperită prin veniturile ocupației. In continuare a arătat că Franța este dispusă să reducă creanța germană în schimbul compensațiilor datoriilor interaliate.

Să caută 4 surori de caritate

pentru Asilul de copii, Cluj

cu leafă lunară Lei 600— și întreținere.

Postul să poate ocupa numai decât.

ST. COMLOȘAN,
administrator.

2797

1290-3

Ştiri din Banat

Trecerea M. S. Regina prin Timişoara

Timişoara. — M. Sa Regina Maria a trecut Miercuri prin gara „Domniţa Elena“ din localitate, venind dela Belgrad. Trenul M. Sale a sosit în gară la ora 5 şi jum. şi a plecat înspre Bucureşti la ora 7 şi un pătrar. Nu s'a făcut nici un fel de primire oficială.

Lovit de cal

Locuitorul Ilie Gingina din comuna Bucovăţ a fost lovit de un cal al său, pe când îl potcovea la un faur. Gingina a primit o lovitură de copită în cap, în urma căreia a sucombat, în chinuri groaznice.

Hoaţă de buzunare

Poliţia din gara „Domniţa Elena“ a arestat Marţi seara pe femeea Maria Nagy din comitatul Sân-Nicolaul-Mare, fiindcă încercase să scoată din buzunarul unul pasager punga cu bani.

Sinucidere

Jandarmeria din Liebling anunţă parchetul local, că femeea Elisabeta Hack din aceia comună s'a sinucis prin strangulare. Cauza acestei fapte disperate, este mizeria în care bătrâna Hack trăia dela un cârd de vreme.

Agitaţia chelnerilor

Printre chelnerii din localitate s'a pornit o vie agitaţie pentru înlocuirea sistemului de procente de până acuma cu leafă fixă. Patronii au declarat că această cerere a lor se va satisface numai la caz că Primăria le va îngădui — o nouă urcare a preţurilor. Să sperăm, însă, că de data aceasta dorinţa domnilor patroni nu va fi ascultată. Trebue să accentuăm mereu, că Timişoara este cel mai scump oraş din România-Mare.

Un atac pe şoseaua Ciacova-Timişoara

Marţi dimineaţă domnul avocat Dr. Iuliu Luchiciu din localitate, aflându-se în drum spre Timişoara dela Ciacova, unde plecase pentru nişte afaceri, a fost atacat de către doi indivizi necunoscuţi. Domnul avocat Dr. Iuliu Luchiciu, văzându-se în pericol, a scos un cuţit ce-l avea cu d-sa, iar banditii au dispărut în negura dimineţii.

Un agent escroc

Poliţia noastră a introdus o cercetare împotriva agentului Ernest Heller dela firma Iosif Stiaszny din Arad. Agentul, servindu-se de hârtii false, a escrocat mai multe firme din Arad şi Timişoara, reuşind apoi să dispară la vreme. Poliţia a arestat însă pe concubina sa, care îi cunoaşte toate afacerile.

Fugă nereuşită

Marţi dimineaţă, deţinuţii Hentz şi Maksaly au încercat să fugă dela spitalul de stat, unde fuseseră aduşi pentru o vizită medicală, fiind bolnavi. Graţie însă gardianului care-i însoţea, planul lor a dat greş.

Conflictul anglo-rus

Discuţia din Camera Comunelor. Declaraţiile d-lui M. Neill şi Lloyd George

Londra. — In Camera comunelor, leaderul partidului muncitoresc Mac Donald a criticat ultimatul guvernului englez către guvernul din Moscova.

Subsecretarul de stat Mac Neill a răspuns că dacă Rusia sovietică nu va ţine seamă de protestările engleze, atunci se va anula convenţia economică cu Rusia. Răspunsul rus nu e acceptabil nici în ceeace priveşte propaganda, nici în ce priveşte zona neutrală.

Cu toate acestea, guvernul englez e dispus să trateze cu dl Krassin chestiunile în litigiu. După aceea a luat cuvântul Lloyd George aprobând politica guvernului, declarând, însă, că e contra ruperii convenţiei economice cu Rusia.

Dl Asquith a aprobat declaraţiile lui Lloyd George.

Guvernul sovietelor şi-a călcat făgăduielile.

Leafield. — Politica guvernului britanic cu privire la acordul comercial anglo-rus poate fi rezumată într'una din frazele discursului dlui Renald Mc. Neill, sub-secretar al afacerilor străine.

Noi nu ne-am propus, zice dl Mc. Neill să rupem acordul comercial anglo-rus; ţinta noastră este să vedem ca acest acord să fie respectat“.

Aducând o sumă de dovezi în care se evidenţiază cum de o grămadă de vreme guvernul sovietic a călcat mereu făgăduelile sale, sub-secretarul afacerilor străine observă că guvernul britanic a arătat răbdare atât de mare încât el ar putea fi acuzat de a fi fost mai de grabă apatic faţă de interesele britanice, decât de a fi procedat în mod ostil.

In Camera Comunelor s'a arătat că dacă dl Krassin ar cere, lordul Curson i-ar acorda un interview în care i-ar expune toate revendicările britanice, discutându-le cu el şi indicându-i să le comunice la Moscova pentru eventuale ulterioare instrucţii. Guvernul britanic este gata să admită limita de 10 zile menţionată în nota sovietică, dar prin aceasta nu trebuie înţeles că se va mulţumi cu ori ce rezultat; guvernul britanic cere completa îndeplinire a revendicărilor conţinută în notă. Răspunsul rus, afară de un singur punct, este privit de guvernul britanic ca nesatisfăcătoare.

Moţiunea guvernului a fost pusă în desbatere şi susţinută cu 300 voturi contra 88.

Dactilografe

pentru „Secţia juridică“ şi „Secţia Emisiuni“

se caută

pe lângă salar bun la

Banca Centrală,

Cluj, str. Regina Maria No. 1, I.

Să recere: cunoştinţa în vorbă şi scris corect a limbilor română-maghiară sau română-germană, să bată bine la maşină. **Ofertele** să se prezinte în persoană între orele 2—3 sau 6—7

2805

Intrebuinţarea gumei OLLA oferă siguranţă absolută.

****

Ce este sigur? Că, după constatările experţilor guma OLLA este singurul preservativ sigur.

****

Când luăm un prezervativ, să nu luăm decât OLLA.

****

Te înşeli pe tine însuţi, dacă întrebuinţezi altceva decât guma OLLA.

****

Este cineva, care să nu cunoască încă guma OLLA?

****

Guma OLLA este cea favorită.

2474-1

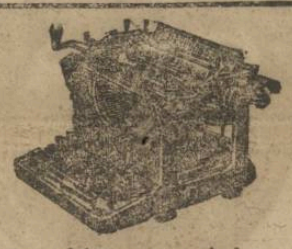

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereţi ofert.

Tablile de asbest „Meteor”

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

Regia Monopolurilor ... Salinei Uioară

No. 2604—923.

Publicaţiune de licitaţie.

Direcţiunei acestei Saline are nevoie de materialele următoare:

3 m³ plăci de cauciuc de 2 mm. grosime cu 2 inserţii de pânză
2½ „ „ „ „ 3 „ „ „ 2 „ „ „
2½ m³ „ „ „ „ 4 „ „ „ 2 „ „ „
2½ m³ „ „ „ „ 5 „ „ „ 2 „ „ „
10 mtr. şnur „ „ cu diametrul de 8 mm fără inserţie
10 „ „ „ „ „ „ „ 12 „ „ „
1 furtun de cauciuc de 4 8 mtr. lungime cu diam. intern de 13 mm. cu 2 inserţii de pânză
1 furtun de cauciuc de 4 mtr. lungime cu diam. intern de 18 mm. cu 2 inserţii de pânză
1 furtun de cauciuc de 6 mtr. lungime cu diam. intern de 20 mm. cu 2 inserţii de pânză
1 garnitură de cauciuc de 20 mtr. lungime de 10×20 mm. cu inserţie de cânepă şi invelită cu pânză.

50 buc. inele de cauciuc pentru nivelul apei cu diametrul exterc. de 30 mm. gaura cu diametrul intern de 18 mm. de 19 mm. lăţime.

50 buc. inele de cauciuc pentru nivelul apei, cu diametrul extern de 25 mm, gaura cu diametrul intern de 15 mm, de 15 mm lungime

1 furtun de cânepă cu cauciuc interior de 10 mtr. lungime, de 52 mm. lăţime cu diametrul intern de 32 mm.

1 furtun de cânepă cu cauciuc interior de 6 mtr. lungime, de 80 mm. lăţime cu diametrul intern de 4·8 mm.

300 kg. uleiu de cilindre american cu punctul de inflamare de 320°.

Oferta va fi depusă la Direcţiunea noastră în plic închis până la 30 Mai 1923 orele 11 a. m.

Pe plicul ofertei se va indica: „Oferta pentru licitaţie de materiale din 30 Mai 1923.

Oferta va fi timbrată cu timbru fiscal de 1 Leu şi asistenţa socială de 25 bani, iar preţul va fi indicat în Lei pe unitatea de măsără astfel cum e cerută de noi în dreptul materialelor arătate, franco curtea Salinei noastre.

Preţul va fi valabil fără nici o argumentare până la complectarea predărei furniturei.

Oferta va fi însoţită de o garanţie de 3% din valoarea totală a furniturei oferită, în numerar sau efecte garantate de Stat.

Oferta va fi valabilă 30 zile dela data fixată pentru licitaţie.

In caz de comanda, adjudecatarul e obligat să efectueze imediat livrarea materialelor.

Neexecutarea în termen de 10 zile a comenzei atrage după sine anularea ei, precum şi predarea garanţiei de 3%.

Plata furniturei predate se va face în termen de 30 zile după recepţia furniturii, contra unei facturi din a cărei valoare se va reţine conform legei timbrului şi înregistrării, taxa de înregistrare de 1%.

Oferta netimbrată şi în alte condiţiuni decât cele prevăzute mai sus, nu se va lua în consideraţie.

Uioară, la 15 Mai 1923.

2804 DIRECŢIUNEA SALINEI.

Noutăţi de vară au sosit la Regele Pălăriilor

Deposit de calitate suprema de albituri pentru domni. 479-1

Pălării de 50 de grame

Cluj, Piaţa Unirii 24.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Fabricăm şi furnizăm

ROLOURI

din plăci de oţel şi umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi şi pe preţurile cele mai reduse. 2798

Oferte se servesc gratuit:

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

Aznuț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Prima fabrică de șireturi în România FRATII FARAGO Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1

◆◆◆ **Recomandă tot felul de șireturi Eisengarn, in toate culorile și de toate mărimele** 2470 ◆◆◆

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

SĂ ANGAJAZA la o intreprindere de industrie din Sibiu o D-șoară dactilografă și stenografă română, germană. Ofertele a se înainta sub „Intreprindere industrială" la Lloyd Express Str. Iuliu Maniu No. 4.
Lloyd 1743

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE una mașină de imbălătit marca Hoffer, in stare bună, provăzută cu toate cele necesare, cazan fabricație engleză. Ase interesa la oficiul parohial reformat Huedin. 2800

Perderi:

AM PIERDUT 2 legitimații pentru vânzare de prăjituri pe numele Bikás Andrásné și Manucki Kálmánné. Rugăm pe găsitorul a le înapoia Piața Mihai Viteazul No. 6 Cofetăria.

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

LICITAȚIE PUBLICĂ. In 30 Maiu la orele 4 d. p. la „Central Garage" in str. Ciparlu (f. Heltai) No. 9. se vor vinde in licitație publică două automobile de lux, in stare foarte bune și anume: unul marca „Hotkis" 35 H. P. și unul marca „Mercedes" 35 H. P. Condițiunile de licitație se pot vedea in biroul D-lui advocat Dr. Tolciu strada Regina Maria 44, Cluj.

Bijuteria „SINGER"
Bucuresti, Str. Carol No. 88

Anunță clientela din intreaga țară că i-a sosit un mare transport de ceasornice pardesiuri de vară bărbătești și de damă, bluze de mătase, ghete, bumbac, șifon, stambă, pantaloni, genți și altele, vânzandule numai prin bonuri. 2774

Eftin! Eftin! Eftin!

Trebuințele pentru vară în articole de modă de domni le puteți procura cu prețurile cele mai eftin la:

A. HOFF și Co. Cluj, Piața Unirii 17.

Pălării de paie eftine. ◆ Deposit mare de albituri
Pălării usoare că și pene Lei 150.
Lloyd 1069 479-2

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Prima intreprindere din România pentru 2796
curățire și transformare de pălării panama, zsirad
primește totfelul de pălării pentru curățit
Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

Berile fabricei de bere Czell din Cluj

Berea nutritoare „Hercules" și **Berea Monostor** deschisă

Specialitatea brună din malți dublu

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă conducătoare. ◆ Se capătă pretutindeni.
2216 Reclama 2771

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris
confecție de hârtie și imprimate de orice natura la: Librărie-Papetăria-Tipografia **LEPAGE CLUJ,** Cereți cataloge lista și ofert. ◆ 2744-4

Mare asortiment permanent:
Stofă de haine moda de primăvară pentru domni
kamgarn
ștofe pentru raglan
postavuri
Coperte de pat
Lloyq 1220 1243 **Covoare**
la sucesorii Carol Scherer și Fiul depositul fabricei de postav
GROMEN ȘI HERBERT
CLUJ, lângă Podul Someș
(In Palatul Babos)
Prețuri originale de fabrica

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Samavolniciile unor proprietari

Cazul din Str. David Ferencz 16

Unirea Chiriaşilor din Cluj ne trimite spre publicare următoarea relatare a samavolniciilor unor proprietari.

In Str. David Ferencz 16 proprietara Jung Farkasné şi-a vândut casa unor fraţi Lampel. Aceştia şi-au rezervat ca garanţie pentru predarea locuinţei, 35.000 lei. Nouii proprietari au construit în curte un atelier de tinichigerie în locul pe care într'o cameră locuia un mic negustor e găini şi dna Raiter Emanuel, dându i acestuia o altă cameră în clădirea din care urmează să plece la America vechia proprietară Jung Parkasné.

Intre aceasta şi nouii proprietari născându-se discuţie cu privire la restul de 35.000 lei, Jung Farkasné a găsit că soluţia cea mai practică e acea recomandată de avocatul Dr. Goldner: să dea afară pe Raiter.

Ca atare, împreună cu fiii săi au luat la bătaie pe Raiter şi soţia sa şi i-a dat afară cu toate lucrurile lor în ziua de 14 cor.

Uniunea Chiriaşilor a intervenit la Circ. I Poliţie care a constatat flagrantul delict de violare a domiciliului şi l-a reintegrat pe Raiter în locuinţă.

Imediat după plecarea poliţiei, aceiaşi — sfidând autoritatea poliţiei — au încuiat uşa şi i au dat iar afară.

Pe această vreme de ploi continue, lucrurile stau în ploaie, cei evacuaţi dorm pe unde găsesc iar ambii proprietari nou şi vechiu îşi râd de autorităţi.

Parchetul a fost sesizat. Dl. Procuror Epure a dispus imediata reînstalare a celor evacuaţi şi dresarea cercetărilor prealabile de urgenţă pentru ca chiar în cursul acestei săptămâni vinovaţii să fie judecaţi pentru violare de domiciliu şi rebeliune faţă de autorităţi, pentru ca chiar, dela început, încercările proprietarilor din Cluj de a imita pe confraţii lor din Bucureşti să fie viguros şi imediat reprimate.

Intâmplări din Cluj

Marele furt

de materiale şi produse dela fabrica de ghete „Fraţii Hirsch" Hoţii sunt doi specialişti aduşi din Ungaria

De mai multe luni direcţiunea fabricei de ghete „Fraţii Hirsch" din Cal. Dorobanţilor No. 41, a angajat în serviciul său doi conducători specialişti anume Ion Reiner şi Bene Leitzingher, ambii aduşi pe spesele fabrici din Ungaria.

Imediat după angajarea specialiştilor unguri, a şi început să se observe însemnate lipsuri în magaziile fabricei, dar cine putea măcar să bănuească că autorii furturilor sunt cei doi specialişti aduşi din Ungaria.

Totuşi poliţia centrală a fost anunţată şi la faţa locului s'a dus comisarul Ile Romulus, ale cărui cercetări deocamdată au rămas fără nici un rezultat, însă investigaţiile sale au urmat până în ziua de eri, când poliţistul a fost informat că un individ anume Ladislav Komeatzegy din str, Muncitorilor No. 28, vinde la deferite persoane ghete, piele şi talpă contra unor preţuri de nimic. Imediat însoţit fiind de către agentul Ion Fătu, s'a transportat la faţa locului, unde în urma unor meşteşugite cercetări a reuşit să stabilească că toate aceste mărfuri erau provenite din magaziile fabricei „Hirsch" şi că aci erau depuse spre vânzare de către cei doi specialişti unguri, cari fiind arestaţi au mai dat şi alte adrese de unde în urma percheziţiilor făcute s'au mai confiscat însemnate cantităţi de piele, talpă şi ghete, a căror valoare în total atinge suma de 10.0000 lei.

Cu actele dresate cei doi hoţi vor fi înaintaţi parchetului.

Furt

Dl Seneş Ştefan din str. Tunarilor No. 2 a reclamat poliţiei că dintr'o magazie din curtea d-sale se fură zilnic diferite mărfuri a căror valoare se ridică treptat.

Agentul Ion Fătu dela centrală făcând cercetări a reuşit să aresteze pe hoţi anume Cupleţean Teodor şi Cetey Ion ambii vizitii la dl Seneş, cărora făcându-li-se percheziţii domiciliare s'a găsit mărfuri în valoare de aproape 25 mil lei.

Incercare de sinucidere

Zilele trecute a încercat să se sinucidă în oraşul nostru d-na Ilonka Doyi, originară din Sighetul Maramureşului.

Salvarea transportând-o la Clinici, în urma ajutorului medical fiind în afară de orice pericol a fost lăsată la domiciliu.

Poliţia făcând cercetări a stabilit că d-ra Doyi voia să şi pună capăt zilelor din cauză că iubea pe un tânăr Samoil Ciurca, care nu era însufleţit de aceleaşi sentimente faţă de romantica domnişoară.

R.

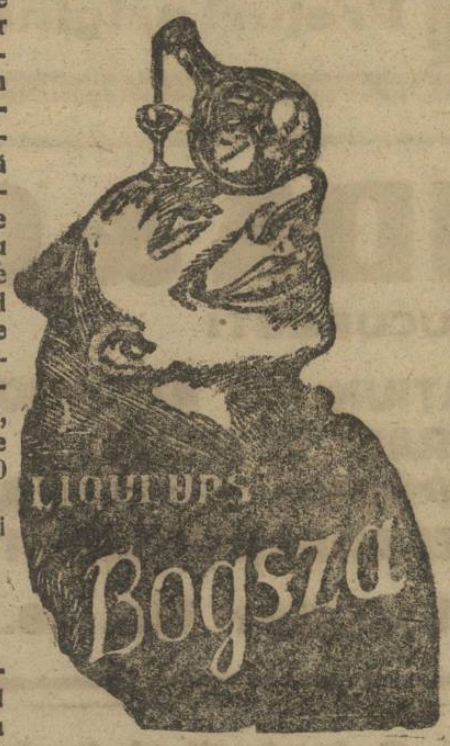

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafică: Juvaere Cluj

Avem onoare a anunţa stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica şi biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 19
Vă rugăm a ne onoara şi pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu şi mai multă promptitudine. 1845

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Ţevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Magazin de păpuşi Speciale lingerie pentru femei

„Hercules"
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8
Cadouri şi lucruri pentru boteze. Trusouri complete pentru păpuşi dela 850 de lei în sus. Cărucioare sportive, dela 420 lei în sus.
Depozit de fabrică, de cărucioare de corso.
Aranjamente „Tetra" complecte.
Papuci glace pentru papuşi 35 lei. Mare depozit de ciorapi femeieşti şi de copii. Trusouri femeeşti şi pentru păpuşi, produse proprii, în preţul toarte solide. Intreprindem ajurări de maşini.
Preţ-curent de cărucioare pentru copii: 2 lei, sau echivalentul în mărci.
Lloyd 2660

DIRECŢIUNEA REGIUNEI XI. SANITARA CLUJ
Serviciul de Economat.

No, 4106—1923.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală că, la 18 Iunie 1923, ora 10 a. m. se va ţine licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate pentru aprovizionarea cu combustibil a Instituţiunilor Sanitare din Cluj, în Calea Victoriei 27 în Cabinetul Direcţiunei Regionale XI Sanitară.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilităţii publice.

Toate condiţiunile, caetul de sarcini şi alte deslusiri se pot lua dela Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49, în fie care zi de lucru dela ora 8—10 a. m.

Directorul Reg. XI. Sanitara
Inspector General, TITU IONESCU.

Şef de Serviciu
2803 delegat, MAIOR.

S'a deschis Institutul Idroterapectic
„DIANA"
Băi: de acid-carbonic, estras de brad, de sulfur, de sare, electrice, termale, de soare, etc., etc.
33 Lloyd 1632
Medic conducător: Dr. Porsche, neurolog.

Cele mai frumoase fotografii artistice se fac în atelierul
FRAŢII JOANOVICS, Cluj
se face măriri de fotografii, retrosări
2782

AUTOMOBIL MERCEDES
60 H. P. cu lumină electrică şi pornire automata în perfectă stare de funcţiune ca nou
de vânzare eftin
în Strada Sfiinţilor No 27, BUCURESTI. 2793

Bani şi timp
câştigi montând pe maşină
PIRELLI CORD Cel mai bun Cauciuc
2747-1
Depozit la EMIL BLAGA CLUJ

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787 Piaţa Unirii 13.
Sucursala Târgu-Mureş, Calea Regele Ferdinand 7.

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 802 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Miercuri 22 Mai 1923

Înfrățiri

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

„Creditul industrial"

Rolul acestei instituții în desvoltarea industriei naționale

Urmând statornic programul de activitate stabilit de la început, actualul guvern și partidele de ordine din parlament lucrează temeinic la așezarea temeliilor, pe cari se vor ridica mândre edificiile vieții noastre de stat civilizat. După echilibrarea budgetului și consolidarea datoriei noastre publice în străinătate, după aplicarea reformei agrare și reformei financiare, după fecunda operă legislativă a anului trecut care ni-a dat Constituția Românie întregite și atâtea măsuri pentru înlăturarea anarhiei de după războiu, Parlamentul a luat în discuție proiectul de lege întocmit de guvern, pentru crearea „Creditului industrial".

Noua lege era una dintre cele mai imperioase necesități ale vremilor noastre. La ridicarea noilor așezăminte de viață ale țării noastre chestiunea creierii unei industrii naționale puternice, ocupa un loc de primul rang.

Pe deoparte legea de încurajare a industriei, născută la 1886 dintr'o bună concepție protecționistă, nu mai putea corespunde nevoilor actuale; pe de altă parte înmănunchiarea tuturor pământurilor românești în acelaș trup de țară ne adusese sisteme deosebite și concepții străine politicei noastre economice. Dar cea mai de căpetenie latură a problemei o alcătuiește criza prin care trece industria națională acum, criză care ni-ar putea fi fatală dacă intervenția statului nu s'ar produce energic dând nu numai directive ci și ajutor efectiv industriei românești, abia în ființă.

Vechia lege de încurajare a industriei naționale, cu adăogirile ce i s'au adus la 1887 și 1912, ni-a adus, fără îndoială, reale foloase. Ea reia industriei naționale un regim de protecțiune, care o punea la adăpost de concurența industriilor străine din afară, dându-i posibilitatea să se fortifice și să se ridice fără stânjenire. Împrejurările când s'a alcătuit această lege nu cereau mai mult. Inițiativa privată și capitalurile interne puteau face față trebuințelor.

Războiul însă ni-a distrus aproape tot ceea ce clădisem la adăpostul acestei legi. Totul trebue refăcut din temelii, sau acolo unde o industrie altădată străină vine să se adapteze principiilor noastre de viață, totul trebue adaptat intereselor naționale românești. Un regim protecționist ar fi insuficient în forma care s'a făcut până acum. Industria națională trebue ajutată efectiv să se ridice la locul ce i se cuvine într'un stat căruia nu-i lipsesc nici rezervorii de energie mecanică, nici materii prime și nici oameni de muncă și pricepere.

Și-aici intervine noua creiație a legii care se discută acum în Parlament: „Creditul industrial". Industria românească, și numai industria românească va găsi în această Societate națională și protecție și credite de lungă durată, ajutând-o să se desvolte liber și stavilind orice încercare de penetrație a capitalurilor străine acaparatoare. Întocmit din colaborarea principalelor instituții financiare românești în frunte cu Banca națională, din participarea statului și a tuturor cetățnilor cari vor să facă un bun plasament micilor lor capitaluri, „Creditul industrial" va sta necontenit strajă la desvoltarea industriei noastre, așa cum trebue să se desvolte ea cu bogățiile de care dispunem.

Pentru salvarea industriei naționale din prăpastia în care o ducea criza financiară se puneau două soluțiuni până acum: 1) acceptarea fără control a capitalurilor străine și 2) lansarea unei noui emisiuni de bancnote ale Băncii naționale. Sau, amândouă soluțiunile erau tot așa de defectoase. Acceptarea capitalurilor străine, mai cu seamă fără control ar fi însemnat aservirea noastră economică și politică unor interese străine nouă; iar lansarea unei noui emisiuni de bancnote, ar fi fost o soluție iluzorie, deoare ce agravarea inflațiunei actuale ar fi adus o nouă depreciere a valutei și deci raporturile nu s'ar fi schimbat.

„Creditul industrial" soluționează fericit și definitiv chestiunea, evitând neajunsurile celor două soluțiuni, și creind un institut financiar care să vegheze necontenit la desvoltarea industriei noastre.

A. R. G.

Lupta împotriva speculei

Noua lege pentru combaterea speculei

Guvernul înțelegând să pună capăt speculei care scumpește traiul în proporții îngrijorătoare, va depune un proect de lege pentru a înfrâna pe deoparte pofta de câștig a speculanților, iar pe de altă parte pentru a stabili un regim al prețurilor care să nu lezeze nici interesele comercianților cinstiți, nici ale publicului consumator.

Proectul de lege, întocmit de d-l ministru Sassu, a trecut prin Consiliul de miniștri care l'a admis în întregime.

Prin acest proect alimentele și toate obiectele necesare publicului se împart în două categorii, fixându-se prețuri de apărare în contra speculei.

In prima categorie se vor trece alimentele și obiectele de strictă necesitate.

Prețurile maximale ale acestei categorii se fixează de ministerul de industrie și vor fi valabile o lună. Noui modificări se vor face la fiecare 30 de zile.

In a doua categorie se trec obiectele de mai mică necesitate, iar prețurile se vor fixa lunar de Camera de comerț, — ministerul de industrie rezervându-și dreptul să intervină în cazul când ele vor fi exagerate.

Pentru ca proectul să-și aducă roadele așteptate, d-l ministru al industriei a prevăzut cele mai severe sancțiuni, iar pedeapsa cu închisoarea și amenzi mari vor fi date vinovaților chiar dela prima abatere.

Prin proect, micul parchet are obligațiunea să aresteze, să judece și să condamne în primele 24 ore dela constatarea speculei.

Această lege pe care Parlamentul o va vota imediat, va pune capăt speculei care apasă atât de greu traiul populațiunei.

Vârsta partidului național

— o precizare necesara —

De când regionaliștii „regnicolari" s'au supărat pe sat (era să zic Stat!) trecând într'o fortată grevă de guvernare, avem neplăcerea să înregistrăm pe lângă vitleimul lor răgușit de instigații la rebeliune și mici falsuri istorice etalate cu îndrăzneală prin intruniri publice, rostite să impresioneze pe bunii cetățeni dela Ploești, cari vor fi ascultat povestea cu vrâsta matusalemică a partidului național.

Și totuș prin multe părți efectul acestei retorici demagogice vf ai fost problematic, căci întrepizii biografi de ocazie n'au știut să fie la unison nici în această inextricabilă chestiune genealogică.

Fiecare inventa un an sau o epocă, care i se părea că răspunde mai bine nobilei origini a partidului național. Astfel unii credeau a ști, că nașterea acestui partid se pierde în noaptea timpurilor, alții pretind, că el s'a ivit la 1791 deodată cu faimosul Supplex Libellus Valachorum, d. Maniu jură că el a răsărit la 1848 pe Câmpia Libertății din Blaj în celebra adunare națională; în sfârșit câțiva modești gregari ceva mai orientați în istoria politică a românilor ardeleni îi pun obârșia mai aproape de noi.

Cum vedeți, câți severdani, atâtea zile de naștere.

Totuși părerea oficială, breveta tă de d-l Maniu, stabilește, cum am văzut, data de 1848.

Ei bine, și aceasta este o simplă legendă, că atâtea altele plăsmuite de providențialul șef dela Bădăcin (locul precis al nașterii d-lui Maniu).

Trebue să se spulbere însă și această curioasă minciună, din care șefia bicefală a padtidului național, își face o platformă de maturitate la cârma țării, speculând cu fiecare prilej, bună credința opiniei-publice și zăpăcind fără odihnă mintea oamenilor cu genealogii de contrabandă.

Ținem deci să se știe odată pentru totdeauna, că partidul național s'a înființat în ziua de 30 Aprilie st. v. 1881.

Și pentru a preveni oarecari încercări intempestive de contrazicere, să zicem din partea doctorului Dobrescu-ordonanță sau a vreunui Boilă oarecare, vom reproduce textual cuvintele scrise la 1895 într'o mare lucrare, de către însuși vice-președintele partidului național de pe atunci Eugen Brote. *Autoritatea ca și competința acestui om politic, nu pot fi contestate de nimenea. Iată cum face dânsul istorie: „Astfel la 30 Aprilie (12 Maiu) 1881 s'au întrunit în Sibiu 153 delegați, cari reprezintau mai multe mii de alegători români atât din Transilvania cât și din Ungaria. Desbaterile acestei adunări e-șite în adevăratul înțeles al cuvântului din alegeri libere,* s'au terminat cu constituirea partidului național român și cu stabilirea programului național, comun pentru toți Românii din Transilvania, Ungaria și Bănat" *(Ef. Eugen Brote,* Cestiunea română în Transilvania și Ungaria. *București 1895 pag. 116.)*

Acesta fiind adevărul istoric, e ușor să pricepem, că povestea dlui Maniu cu 1848 este o mistificare ie zuitică, potrivită să ilustreze din nou onestitatea mijloacelor de luptă politică, de cari uzează, într'o acțiune desperată, facțiunea d-sale a nachronică.

„Revizuirea radicală a situației confesiunilor din Ardeal"

Organul partidului maghiar confirmă argumentele dlui Ghibu privitor la secularizarea catedralei maghiare din Cluj

Se cunosc articolele cu adevărat senzaționale ale d-lui profesor universitar O. Ghibu, publicate în „Patria" și apoi adunate într'o broșură.

Profesorul dela Universitatea din Cluj a dovedit cu acte autentice, că trebue revizuită situația confesiunilor, din Ardeal, întrucât acestea se bucură și astăzi de vechile privilegii din trecut ce li-au fost date în dauna bisericei și națiunei noastre.

S'a cerut prin articolele apărute de atunci și în volum, să se secularizeze catedrala maghiară din Cluj, liceul ziariștilor și capela Universității, cari, toate, au fost considerate de către unguri ca edificii de stat și luate deci dela o confesiune maghiară și date alteia din care făceau parte cârmuitorii din acele vremuri. Astfel, prin uzanță, catedrala maghiară din Cluj care a fost clădită de sași predominanți pe atunci în oraș, a fost când biserică romano-catolică, când luterană, când unitară, după cum erau principii Ardealului cari procedau la fel și cu capela Universității și cu liceul piariștilor.

Decând au apărut descoperirile sensaționale ale d-lui Onisifor Ghibu, a trecut vreme, și d-l Vaida, cunoscut prieten al fabricei Renner s'a grăbit să descalifice, printr'o gazetă maghiară din Arad, pe autorul destăinuirilor din organul său, și să declare, că partidul național nu voește punerea în aplicare a clauzei în chestiune a tratatului de pace.

Ne-am așteptat la aceasta: dlui O. Ghibu i-s'a impus tăcere, altfel risca să părăsească partidul, pentrucă a cutezat, să nu aibă aceeași atitudine puțin românească pe care o are d-l Al. Vaida.

Dar iată, că tăcerea o rupe un om cu vază din partidul maghiar. D. dr. Balogh Arthur, fost profesor de drept la Universitatea maghiară din Cluj, după o lună de studiere a chestiunii vine și confirmă prin „Ellenzék" de Sâmbătă seara argumentele d-lui O. Ghibu.

D. Balogh care este o autoritate maghiară afirmată, spune că pe timpul reformaților biserica catolică (se referește la Cluj) „și-a pierdut bisericile, i-au fost sechestrate averile", și dela 1597 până la 1713 nu le-a mai avut, ne mai având nici episcopi.

Este exact, ceeace d-l Onisifor Ghibu a afirmat în articolele în chestiune. Este exact argumentul, că biserica catedrală din Cluj a unguri, original a sașilor, a fost biserică de Stat.

Vom vedea acum, dacă și după confirmarea din organul partidului maghiar d-l Vaida se va mai împotrivi tratatului de pace și dacă d-l Ghibu se va lăsa intimidat înainte. Acum, cel puțin, partidul național a fost scos dintr'o situație echivocă.

D-l Vaida nu mai are a se teme nici de presa maghiară și nici de supărarea unor anumite cercuri financiare.

Chiar „Ellenzék" confirmă afirmațiunile profesorului Ghibu.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Câteva cuvinte despre liceul din T.-Severin

Cu prilejul jubileului de 40 de ani.

Ce poate face energia unui om. Un corp profesoral ideal şi o activitate şcolară rodnică. Corespondenţa interşcolară şi excursiile în Ardeal

Poate că şi aici în Ardeal se vor fi găsind oameni la cari să fi ajuns câte-o vorbă despre faima de pe vremuri a liceului „Traian" din T.-Severin, dar foarte puţini vor fi cunoscând şi faptele cari au îndreptăţit aceea faimă.

Intr'adevăr, acum douăzeci de ani, liceul din T.-Severin îşi creiase faima de a fi cea mai bună şcoală din ţară şi la el alergau toţi părinţii cari doriau să dea copiilor lor o educaţie serioasă. Mulţi au crezut că faima acestui liceu s'ar datori numai faptului că acolo s'a introdus întâia oară instrucţia militară şi s'a format întâia fanfară de elevi, lucruri cari erau cu totul neobişnuite în vremea aceia şi cari au provocat uimirea întregei ţări când la 10 Maiu 1898 elevii liceului au defilat la Bucureşti în faţa Regelui în sunetul unei fanfare care putea să stea alături de cele mai bune muzici militare.

Ceeace a făcut însă faima liceului din Turnu-Severin este atmosfera de disciplină şi de muncă pe care a creiat-o înlăuntrul lui directoratul, rămas de atunci neuitat, al profesorului Teodor Costescu. A fost acest profesor un om de o energie neastâmpărată care nu putea să suporte o idee decât în măsura în care ea putea [illegible]

El nu cunoştea decât două mari pasiuni: iniţiativa şi realizarea, şi tot directoratul lui a fost o continuă silinţă de a transforma repede în faptă orice ideie, oricât de îndrăzneaţă, despre care avea credinţa că va contribui la înălţarea liceului.

Nu era un mare cărturar acest profesor, ci era numai un om de acţiune şi de bun simţ care înţelegea că **un lucru făcut preţuieşte mult mai mult decât cunoştinţele care stau să zacă în capul unui om învăţat.** De aceea, ca pedagog, el a făcut din cultul acţiunii temeiul de seamă al sistemului de educaţie şi instrucţie care a domnit la liceul din T.-Severin. Pe el il mulţumea nu a şti, ci a face, nu cunoştinţele, ci conduita şi activitatea care rezultau din cunoştinţele pe cari le are elevul. Puteai să fii foarte bun ca învăţătură, dar dacă aveai dinţii nespălaţi şi unghiile netăiate, pentru el erai un elev rău. Puteai să străluceşti ca inteligenţă şi silinţă, dar dacă erai prins cu o minciună, în faţa lui nu mai însemnai nimic. Ceia ce-l interesa deci pe el ca pedagog nu erau răspunsurile date în ora de lecţie, ci faptele mărunte din viaţa de toate zilele a elevului. De aici acea straşnică şi minunată disciplină care a făcut din liceul din T.-Severin una din cele mai căutate şcoale din ţară. Căci directoratul lui Teodor Costescu a ştiut să dea liceului şi un mănunchi de profesori cari prin activitatea lor făceau mândria învăţământului nostru secundar. St. V. Nanul, C. Armaşu, D. Horvat, Conrad Richter, Escouffier, V. Chiriac, I. Paulian şi I. Bucovineanu, sunt câţiva dintre profesorii cari au făcut gloria liceului din Severin şi ale căror nume nu vor fi nici odată uitate de cei cari au avut norocul să le fie elevi.

E de ajuns să spunem că liceul [illegible] prin regretatul profesor I. Bucovineanu, a desvoltat în elevi gustul pentru întrecerile sportive, că acolo profesorul I. Paulian a făcut cel dintâi cor religios, că acolo s'au introdus întâia oară şezătorile literare, — şi toate acestea acum douăzeci de ani — pentru a înţelege cât de bogată şi de rodnică a fost activitatea profesorilor grupaţi în jurul marelui om de acţiune care a fost Teodor Costescu.

Este însă o mare ideie pe care a realizat-o liceul din Severin şi care merită să fie cunoscută mai ales aici în Ardeal ca o dovadă de cum îşi înţelegeau chemarea profesorii acelui liceu.

Este *ideia corespondenţii interşcolare* pe care au zămislit-o şi realizat-o profesorii C. Armaşu şi Şt. V. Nanul. Cine va fi ştiind că, acum douăzeci de ani, elevii liceului din T.-Severin purtau corespondenţă cu elevii liceelor româneşti din Blaj, Beiuş, Năsăud şi Braşov?

In scrisorile pe care le schimbau între ei, elevii îşi împărtăşiau într'o formă cât mai aleasă sentimente şi gânduri între cari nu odată al unirii tuturor românilor, tă găsiai furişat şi marele gând

Numai cine a putut ceti una din scrisorile venite din Ardeal îşi poate da seama cât a contribuit la desvoltarea sentimentului naţional corespondenţa interşcolară iniţiată de liceul din Severin.

Dintre cei cari, ca elevi, au purtat o asemenea corespondenţă cităm pe d-nii: *Zenovie Pâclişanu, Sever Dan, Bretan* dela Opera Română, *Dandea*, (să fie actualul primar al oraşului Tg.-Murăş?) şi Orghidan (azi profesor în vechiul Regat). Corespondentul d-lor Zenovie Pâclişanu, Bretan (pe atunci Brăteanu) şi Dandea a fost d-l *D. Tomescu*, directorul ziarului nostru, iar corespondentul d-lor Sever Dan şi Orghidan a fost d-l *Gh. Ionescu-Siseşti*, actualul director general a Casei Improprietăririlor din Ministerul Agriculturei.

Ca un rezultat al corespondenţei au fost şi excursiile şcolare în Ardeal, organizate tot de profesorul C. Armaşu. Cea dintâi excursie a fost făcută în 1904 de către un grup de elevi în frunte cu G. Ionescu-Siseşti care şi-a publicat impresiile din Ardeal într'o minunată carte care a avut cinstea unei prefeţe de Coşbuc şi a unei elogioase recenzii din partea dlui N. Iorga.

A doua excursie a fost făcută în 1905 de către elevii I. G. Mihail (astăzi advocat în Severin) şi D. Tomescu (directorul ziarului nostru) ale cărui impresii publicate prin diferite reviste s'au bucurat deasemenea de elogioase aprecieri din partea domnului N. Iorga. Un amănunt care credem că merită să fie cunoscut e că revista „Ramuri" din Craiova a fost concepută de patru elevi ai liceului din Turnu-Severin: P. Partenie (azi preot în R.-Vâlcea şi unul din bunii noştri scriitori), G. Ionescu-Siseşti (azi unul din publiciştii noştri de seamă), C. Ş. Făgeţel (azi directorul Institutului „Ramuri" şi una din căpeteniile vieţii culturale din Craiova) şi D. Tomescu (azi directorul ziarului „Infrăţirea").

Dintre oamenii de seamă pe cari i-a dat ţării liceul din Severin cităm pe d-nii: Richard Franasovici, secretarul general al Ministerului de Interne, P. Sergescu, un distins profesor de Matematici, Constant Georgescu, deputat, State Ciortan, arhitect şi Al. Ulescu, directorul Creditului Technic din Cluj.

Părăginirea casei şi a mormântului lui Vasile Alexandri

Citim într'un ziar, o informaţie provenită de la un cititor al lui, prin care publicului i se aduce la cunoştinţă că atât casa cât şi mormântul lui Vasile Alexandri, din cauză că au fost prost întreţinute, ameninţă să cadă în ruină.

Este fără îndoială, un act de impietate şi de nerecunoştinţă, faţă de respectul ce-l datorim memoriei acelora cari au lăsat o urmă de glorie în trecutul şi cultura noastră.

Din dorinţa de a face să intre tot ceia, ce a rămas de pe urma lui Vasile Alexadri în patrimoniul naţional, văduva lui a lăsat Academiei Române casa şi locul dela Mirceşti, deşi existau moştenitori.

Conform dorinţei sale, casa de la Mirceşti era menită să devie un loc de reculegere sufletească, o amintire glorioasă şi un loc de pelerinaj pentru toţi acei care ar fi voit să evoace figura marelui disparut în locul unde a trăit şi a scris.

Casa bardului de la Mirceşti ar fi urmat să devie pentru noi, ceeace este pentru popoarele civilizate ale Occidentului, casa unui Rousseau, Hugo, Goethe, locuri de adânci meditaţii şi de înălţătoare reculegere.

Pentru bunii români, care îşi dau seamă că prin păstrarea cu grijă şi respect a ceea ce rămâne de pe urma oamenilor mari ai ţărei, se cinsteşte amintirea lor, această impietate nu trebuie trecută cu vederea.

O frumoasă serbare şcolară

Intâi Mai românesc la Cluj.

Sâmbătă a avut loc pe unde este platoul unde este poligonul de tragere al infanteriei dincolo de satul Mănăştur o spendidă serbare câmpenească a tuturor şcolilor din Cluj.

Organizarea acestei serbări se datoreşte dlor profesori: Anton Domide, Romulus Dumitrescu şi Sudeţeanu. Sâmbătă dimineaţa la ora 8 toate şcolile primare şi secundare de băeţi şi de fete, din Cluj formând un admirabil cortegiul cu două muzici în frunte au pornit cântând din Piaţa Unirei spre poligonul de tragere unde au ajuns la ora 9 jum.

Fiecare elev îşi luase de acasă de ale mâncării. La 12 s'a întins o masă pe iarbă verde la marginea pădurii. După masă muzica regimentului 3 Vânători sub conducerea Sublocotenentului Damian a cântat hore şi alte jocuri naţionale în timp ce sutele de elevi şi de eleve în frunte cu profesorii jucau.

Cu cântece şi cu jocuri s'a petrecut până seara la 6 când toţi elevii şi elevele împodobiţi cu flori şi frunze de stejar s'au aranjat iar în coloene pe şcoli şi în cântece patriotice au pornit'o spre Cluj.

La această serbare şcolară a luat parte şi dl Lupu Antonescu, inspector general al învăţământului care s'a declarat încântat de modul cum a decurs serbarea.

Alfa.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Starea actuală a aviaţiei

— Dela avionul fără motor la avionetă şi la aerobus —

Se face mult sgomot, prea mult sgomot în jurul experienţelor de sbor fără motor.

Experimentatorilor li se face un rău: vrând să încerce prea mult, samănă îndoiala.

Aviaţiunea fără motor nu ar trebui să prezinte interes decât cu condiţia de a sluji de laboratoriu în plin aer, îngăduind cercetările asupra profilurilor aripilor şi asupra afinamentului celulelor.

Singurul folos al avionului fără motor este îndrumarea către avionetă, adică către micul aparat cu un motor de 10 cai, repede, sigur, economic, practic, uşor de condus şi de garat, făcând 80—100 pe oră, necheltuind mai mult de 3 litri de esenţă pe 100 de kilometrii şi posedând un excedent de putere îndeajuns spre a evita orice accident. Aterizând cu o viteză redusă şi pe mici spaţii, va fi mijlocul de locomoţiune ideal şi cel mai puţin periculos.

Trei mari puncte principale atrag atenţia cercetărilor:

1. Stabilitatea generală;
2. Posibilitatea translaţiei orizontale;
3. Scoborârea în completă siguranţă în caz de oprire a motorului.

Datorită elicopterului, ridicarea şi aterizarea se vor face vertical, înlăturând astfel toate cauzele de accident pe care rulajul pe pământ în mari viteze il provoacă foarte adesea.

Graţie lui, aparatul va putea să se oprească în plin sbor şi să staţioneze în spaţiu. Insuşirile sale, unite cu cele ale avionului, vor îngădui să se creieze elicoplanul, care va realiza siguranţa absolută în aer.

Avioanele actualmente în proiect, şi cari vor ieşi într'un an sau doi, vor putea, luând o încărcătură convenabilă, să aibă o rază de acţiune de 3500—4000 de kilometrii fără vânt. Se poate prevedea, de pe acum, că această rază de acţiune va putea fi dublată în viitor.

Dacă se admite că elicele vor avea un rendement de 80%, că pe oră consumaţia va cădea la 160 grame, că fineţa avionului va fi de 5%, şi dacă se admite că, prin uşurătatea construcţiei, se poate câştiga dela simplu la dublu asupra greutăţii moarte a aeroplanului socotim că raza de acţiune posibilă a unui astfel de avion, a cărui sarcină disponibilă în afară de echipaj ar fi rezervată combustibilului, poate să atingă ţifra colosală de 26.000 de kilometrii, adică înconjurul Pământului la paralela Parisului. Va fi de ajuns pentru aceasta ca aproape 65% din greutatea totală a avionului să fie rezervată combustibilului.

Viteza ar putea să fie de 333 de metri pe secundă, egală cu iuţeala sunetului în aer, adică 1200 de kilometrii pe oră. S'ar putea astfel face înconjurul lumii, la latitudinea Parisului, în aproape 22 de ore, sau mai repede decât viteza periferică a Pământului.

•

E evident că un astfel de mers nu va putea fi obţinut decât la altitudini foarte ridicate, acelea unde densitatea aerului e cel puţin de cinci ori mai slabă ca pe pământ, fie 13.000 sau 14.000 de metrii.

Graţie artificiilor ce se vor crea pentru plecare şi aterisaj, se poate concepe realizarea unui monoplan încărcat cu 300 de kilograme pe metrul pătrat, şi dacă, unui astfel de avion, il aplicăm coeficienţii în uz, actualmente, găsim că la 12.000 de metrii de altitudine, viteza lui va fi de 900 de kilometrii pe oră.

Suntem în domeniul minunilor.

In ceeace priveşte avionul fără pilot experienţele recente ale căpitanului Max Boncher şi ale lui Maurice Percheron au demonstrat că se poate realiza cât de curând. Au găsit sistemul care permite să se suprime pilotul. Vor continua conducând avionul cât poţi vedea cu ajutorul undelor hertziene. Aparatele vor putea să evolueze, dirigându-se la altitudinea indicată către obiectivul ales, la sute de kilometrii de locul, unde operatorul, instalat în biroul său, le va călăuzi cu certitudine.

Orice încercare de progres trebuie să fie încurajată; dar, cum adevărul de azi poate să fie mâine greşeală şi cum chestiunea în aparenţă neînsemnată în timpul de faţă poate să aibă în viitor consecinţe prodigioase, atât admiraţia cât şi critica nu trebuie să fie exagerate.

Aviaţia e încă tânără pentru ca savanţii birourilor să descurajeze pe experimentatori cari îşi primejduesc zilnic existenţa pentru progres, cu cel mai măreţ dispreţ de moarte.

O nouă dovadă a iredentismului bisericei catolice maghiare

Delegaţii episcopiilor din Oradea-Mare şi Satu-Mare participă la o conferinţă a episcopiilor din Ungaria.

In ultimul timp s'au adus întemeiate acuzaţiuni bisericei maghiare catolice din Ardeal nu numai că sprijineşte acţiunile iredentiste, dar ea cea dintâi întreţine curentul iredentist. Aceste acuzaţii s'au dovedit a fi adevărate şi s'au propus confirmarea venită din partea autorităţilor btseri ei catolice. Cu toate aceste ziarele ungureşti nu încetează a susţine, că sunt minciuni.

Acest procedeu nu ne miră când vedem, că în fecare zi scrisul unguresc aduce insulte grosolane a tot ce este românesc. Cum s'ar putea atunci să recunoască temeinicia unei acuze ridicate de români!

Aceste toate trebuesc refuzate şi declarate de mincinoase, e crezul presei maghiare. Consecventă acestui principiu refuză şi admite lucruri dovedite ori susţinute chiar de către unguri. Astfel a fost cu iredentismul faimosului episcop Glatfelder dela Timi oara, care singur a recunoscut, după ce s'a văzut trecut pe alte plaiuri mai pline de mirezme ungureşti. Tot astfel va fi şi cu cazul despre care vom vorbi acum. Ziarele ungureşti nu vor spune o iotă despre el, decât vor răspunde ziarelor româneşti, făcându-le mincinoase.

Autorităţile bisericeşti se vor scuza, dar vor sfârşi prin a recunoaşte dreptatea noastră.

E vorba despre un fapt relatat de o telegramă a Agenţiei „Rador" în care se spune, că la conferinţa obişnuită a episcopiilor din Ungaria, ţinută la Budapesta în 16 Maiu, a participat şi o delegaţie a episcopiilor din Oradea-Mare şi Satu-Mare, rezultă deci, că acele episcopii se consideră şi azi ca aparţinând Ungariei.

Telegrama aceasta care constitue o nouă dovadă de ce sentimente sunt însufleţiţi faţă de ţara noastră episcopii maghiari, nu va fi înregistrată de ziarele maghiare, dar cu atât mai vârtos va fi desmințită.

Autorităţile bisericei ungureşti vor recunoaşte poate faptul, dar îi vor da o altă explicare şi semnificaţii decât pe acela ce de fapt o are.

Noi, cari pe răbojul actelor de iredentism unguresc îl trecem şi pe acesta, vom continua să fim taxaţi şi pentru aceasta de către „Ellenzèk" de instigatori, iar Adunarea maghiarilor dela Tg. Mureş ne va denunţa la Liga Naţiunilor pentrucă prigonim minorităţile...

Încurajarea presei maghiare şi lipsa de solicitudine pentru gazeta românească

— Un caz tipic —

Avem în Ardeal un trecut de ziaristică frumos — din deceniul al 3-lea al veacului trecut — cu toate acestea avem foarte puţine gazete româneşti în Ardealul României-Mari.

Presa română a Ardealului desrobit întâmpină dificultăţi şi se luptă cu lipsa de interes a opiniei publice româneşti.

Dispariţia a trei cotidiane clujene în cursul anului trecut este o dovadă în această privinţă. Pentrucă, deşi în al cincilea an de stăpânire românească publicul încurajează şi astăzi cu preferinţă o presă ungurească, care n'are decât insulte la adresa statului român.

Deşi în al cincilea an de stăpânire românească, ziarele româneşti dispar unul după altul, la Cluj şi pretutindeni în Ardeal, pentrucă o mare parte a publicului român înţelege şi azi să sprijinească gazetele maghiare.

Nu ne referim la acei puţini, cari citesc gazeta maghiară pentru a face personal un control care este necesar. Ne referim numai la cinica enunţare ce am obţinut-o mai zilele trecute dela un confrate maghiar, că dacă n'ar fi publicul român care să formeze jumătatea cititorilor organului partidului maghiar „Ellenzék" şi-ar fi suspendat de mult apariţia destul de nefolositoare minorităţii maghiare şi mai cu seamă dăunătoare nouă. Organul partidului maghiar are astăzi până la 18 mii tiraj, apare odată pe săptămână în 16 pagini, şi după mărturisirea de mai sus, jumătate dintre cititori îi sunt români, cari nu să revoltă câtuşi de puţin când li-se serveşte în coloanele Ellenzékului ca exemplu de urmat proclamarea autonomiei în Jugoslavia sau aiurea. (Într'un număr recent al Grandpierre, vicepreşedintele partidului maghiar a indicat ardelenilor cu toată cutezanţa această directivă).

In ace'aş timp presei noastre nu i se dă atenţiunea cuvenită.

Sunt foarte mulţi ardeleni cari, după ce şi astăzi îşi educă copiii la „Marianum", sprijinesc o presă care e de altfel cu prisosinţă sprijinită de agenţiile de informaţii gratuite din Budapesta şi de ministerul maghiar.

Într'un număr al lui „Ellenzék" de acum patru zile, un fost primar al Clujului publică un anunţ pentru clientală, iar un funcţionar superior român dă un anunţ pentru căsătorie cu o românca.

Cazul este tipic. El nu aminteşte măsura la care au recurs acum cinci ani gazetele româneşti, ameninţate din cauza ace'eiaşi indiferenţe a publicului român. Atunci, unele ziare româneşti au anunţat că vor publica lista abonaţilor lor din Ardeal, pentruca să se ştie cine citeşte româneşte şi cine înţelege să cultive scrisul unguresc.

Evident astăzi nu se mai poate întrebuinţa o măsură analogă. Ar fi prea dureros să se atragă în acest chip atenţia publicului român, că are o datorie primordială faţă de gazeta românească.

Ni este foarte greu, ca în al 5 lea an de stăpânire românească să se găsească români cari să favorizeze, în dauna ziarului românesc, o presă care nu face decât să arunce venin.

In lipsa de solicitudine a opiniei publice româneşti faţă de presa naţională, vedem încă o dovadă de câtă trudă trebuie să mai depunem în Ardeal ca să-l regăştigăm pentru spiritul şi scrisul românesc. Şi e parcă în acelaş timp şi o dovadă de lipsa unei mândrii naţionale care s'ar cădea mai puternic afirmată.

T.-n.

Procesul arestării dela Buftea

Acuzatul acuză. Între o chestie de formă şi fondul procesului care se deschide.

Un ziar bucureştean anunţă că parchetul de Ilfov „împotriva aşteptării conducătorilor partidului naţional" a dat curs reclamaţiilor preotului Man, deputat takistonaţional, care a fost arestat la Buftea de către jandarmi călcându-i se imunitatea parlamentară. Se ştie că într'o Duminică, dl Man şi alţi scandalagii opoziţionişti abuzând de calitatea de parlamentari s'au dedat la Buftea la acte de instigare cari au determinat jandarmeria locală să-l aresteze.

Desigur a fost o greşeală din partea celor însărcinaţi a veghia la păstrarea ordinei publice în comuna Buftea. Dar când jandarmeria s'a văzut atacată cu violenţă dela tribună, când dl Man a început să stătuiască ţăranii să pună mâna pe bâtă şi să dea la cap jandarmilor hoţi şi impilatori, ce puteau face cei doi sau trei jandarmi — ţărani şi ei, şi deci uşor de impresionat — în faţa ameninţării? Greşeală desigur a fost că s'a arestat un deputat; dar mai mare greşeală a fost din partea deputatului takisto naţional Man care şi-a împins pornirea de opozant gălăgios până la aceasta.

Procesul va fi foarte interesant şi foarte instructiv. Faptul că parchetul a dat curs cererii dlui Man dovedeşte că de câteori a fost până acum atacată justiţia de către partidul takisto naţional sau partidul ţărănesc, ea a fost pe nedrept atacată şi cele două partide n'au avut niciodată dreptate. Când dreptatea măcar aparentă a fost de partea partidului naţional, justiţia care nu este a niciunui partid a ştiut să-şi facă întreaga datorie.

Căci dl Man nu are dreptae decât în aparenţă. Prezenta deputatului takisto-naţional la bara acuzării nu se datoreşte decât unui avantaj de formă juridică. Dacă jandarmii naivi de la Buftea ar fi avut mai mult tact, dl Man s'ar fi găsit astăzi pe banca acuzaţilor, cu vina de agitaţii şi instigaţii la revoltă a ţăranimei.

Procesul deschis nu se va putea mărgini la o chestiune de formă.

Din acuzator dl Man va deveni acuzat, aşa cum trebue să fie. Faptele sale sînt mai presus de formă pentru a nu i se aplica toată rigoarea legii.

Din desbaterile procesului vor ieşi atâtea lucruri la iveală şi va fi bine şi pentru ţară şi pentru siguranţa ei. Toată activitatea nemărturisită a partidului naţionalşi ţărănist se va judeca. Din ce se va petrece pe-acolo ţara va putea să înţeleagă câtă nemernicie se poate ascunde sub masca democratismului turbulent şi demagogic al unor oameni lipsiţi de scrupule, lipsiţi de suflet şi dragoste pentru neam.

E bine că s'a deschis procesul. Desbaterile lui vor constitui un nou prilej pentru a vădi politica nefastă a partidului naţional şi cine sunt oamenii cari o slujesc.

CITIŢI „INFRĂŢIREA"

Glorificarea ostaşului necunoscut

Cuvântările M. S. Regelui şi a dlui Ion I. C. Brătianu, preşedintele Consiliului de miniştri

Inainte de a fi coborât în mormânt sicriul cu osemintele „eroului necunoscut", M. S. Regele a slăvit în aceste cuvinte pe ostaşul fără nume:

Ţie ostaş cunoscut, Regele României îţi aduce o coroană de lauri.

„Toată suflarea românească a venit azi să cinstească pe Eroul necunoscut, săvârşit pentru întregirea neamului... Toate inimele bat pentru eroii lor iubiţi... Inaintea locaşului de veci al Ostaşului necunoscut. Ţiara întreagă se prosternează... Tu eşti al neamului întreg, căci tu reprezinţi şi pe cei mari şi pe cei mici cari au murit pentru ţară... Generaţiile viitoare vor binecuvânta mărirea şi înălţarea neamului, închinându-se la groapa ta..."

După M. S. Regele, dl Ion I. C. Brătianu, preşedintele Consiliului de miniştri, a rostit o emoţionantă cuvântare, glorificând pe toţi acela prin a căror jertfă de sânge şi de trudă s'a ridicat biruitoare naţiunea:

Ţie, care ai împărtăşit şi care pe veci întrupezi puterea înviorătoare a sublimelor aspiraţiuni, credinţa mântuitoare a tradiţiilor înfăptuiri, rodirea înălţătoare a nesfârşitelor jertfiri, un popor recunoscător îţi închină prinosul său de dragoste, de veneraţiune şi de slăvire, prinos datorit vitezei şi scumpei noastre oştiri, fală a neamului şi chezăşie a viitorului său.

Pentru noi cei de astăzi, de sub piatra ta se ridică, măreaţă şi cutremurătoare, viziunea vremurilor sfinţite de avântul epic al supremelor hotărâri, de jertfele fără preget, de suferinţele şi veghele din restrişte, stăpânite de obştească credinţă şi neînfrântă stăruinţă.

Mormântul tău, izvor de viaţă ca şi crucea Mântuitorului, dă viaţă fără de sfârşit acelor pentru care te-ai jertfit şi cărora vitejia ta le-a dobândit Dreptatea după veacuri de urgie. Răsplata necurmatelor dureri şi neclintitelor credinţe.

Către tine se îndreaptă toată dragostea celor cari au plâns, toată mândria celor cari n'au desnădăjduit.

In jurul tău se întinde, în largele-i hotare, adevăratul monument al gloriei tale, România Mare întemeiată pe însuşirile de viaţă şi de propăşire ale neamului şi neperitoare ca şi ele.

De lângă tine, care eşti al nimănui şi eşti al tuturor, mântuirea Unirei şi a solidarităţei, răsare mai limpede şi mai stăpânitoare conştinţa marilor datorii.

In mersul ei ascendent, cu puteri neîncetat sporite, piatra îşi va îndeplini marea ei misiune în viaţa de frăţie şi de civilizaţie a Dunărei şi a Orientului.

Cu cât mai măreţ va rodi munca ei însufleţită, cu atât mai tare va străluci amintirea celor care i-au îngăduit-o. Iar la zile de cumpănă şi de restrişte, pilda lor va fi sprijin pentru cei care ar slăbi, izvor de îmbărbătare pentru cei care ar şovăi.

Pe acest deal al Filaretului, câmpie a Libertăţei, unde la 1848 s'au proclamat principiile Renaşterei române, şi unde 58 de ani mai târziu s'au serbat roadele Domniei Regelui Intemeetor — în tine, într'al cărui nume necunoscut se cuprinde întreaga jertfă adusă desăvârşirei Unităţei naţionale, urmaşii fără sfârşit vor slavi toată energia creatoare a României, — în tine ei vor cinsti pe toţi acei cari cu cugetul şi cu trupul au trudit fără preget, şi au izbândit în seculara şi dramatica epopee a Neamului.

Prin opera ta se încununâ virtutea naţională de pretutindeni şi de totdeauna.

De lângă tine se desprind în lungul şir al vremurilor, păstorii şi plugarii, sfetnicii şi vitejii, Volvozii şi Regii, femei şi bărbaţi, cei cari au muncit, cei care au rostit, cei care au luptat, toţi câţi au perit cu statornicie, sau au biruit cu jertfă pentru a păstra fiinţa Neamului şi a-l asigura întregi destinele lui.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Alegerile dela baroul advocaților din Cluj

Dl Dr Dionisie Pop a fost ales decan al baroului. Lista celorlalți membrii aleși. Cum a reușit Dl dr Dionisie Pop

După cum am anunțat la timp, ieri au avut loc în sala cea mare a Primăriei locale, alegerile de balotaj dela baroul advocațial din Cluj.

Lupta s'a dat între d-nii dr. Valer Roman și Dionisie Pop. Atât în timpul propagandei cât și în ziua alegerei a domnit o vie agitație printre advocații Clujeni.

Votarea a început la ora 11 și jumătate. Biroul electoral era format din următorii domni advocați dr. Ioan Suciu, președinte, dr. Ioachim Tolan, dr. Alexandru Rosin, dr. Valer Pop și dr. Liviu Ghilezan ca membrii.

La prima alegere se obținuse următorul rezultat în ceia ce privește decanatul baroului.

Erau trei candidați și anume dnii Aurel Isac; Valer Roman și D. Pop. Dintre aceștia d-l Isac obținuse 31 voturi în urma cărui fapt și-a retras candidatura, d-l dr. D. Pop obținuse 56 voturi și d-l dr. Valer Roman 51 voturi.

Se declarase balotaj între aceștia doi din urmă. Alegerile în balotaj au avut loc ieri.

Au luat parte la vot 139 de advocați. Din aceste 139 de voturi 4 au fost anulate.

Votarea a durat până la ora 5 când despuindu-se scrutinul, s'a stabilit rezultatul votului. Iată lista celor aleși:

D-l dr. Dioniste Pop, decan ales cu 85 de voturi.

Ca membrii în consiliul baroului au fost aleși d-nii:

Camil Negrea cu 103 v.;
[illegible]
Solomon Berkes cu 78 v.;
Emeric Sabany cu 70 v.;
Aurel Milea cu 52 v.;
D. Pop cu 86 v.;
Vasile Pop cu 106 v.;
Simion Nemeș cu 133 v.
Aurel Blaga cu 81 v.;
A. Brukner cu 135 v.
Stefan Sillay cu 74 v.;
Lupu Tauber cu 112.

Ca delegați în Uniunea advocaților din București au fost aleși dnii: Vasile Pop cu 80 v.; I. Giurgiu cu 67 v. și Ghilezan cu 82 v.

Ca membrii în comisiunea de ecsaminare a advocaților au fost aleși ca membrii ordinari d-nii: Ion Suciu cu 85 v., Ludovic Otvös cu 109 v., iar ca membrii supleanți d-nii Hugo Roth cu 91 v. și d-l A. Socol cu 80 v.

La alegerile în balotaj de ieri d. dr. V. Roman a obținut 53 voturi.

Rezultatul votului a fost surprinzător, întrucât se credea că cel ales va fi d-l dr. Valer Roman. Și se credea astfel întrucât la balotaj neparticipând d. A. Isac, voturile obținute de d-sa la prima alegere se presupunea că vor merge la a doua alegere la d-l dr. Roman.

N'am putea preciza ce a determinat schimbarea de atitudine a amicilor d-lui dr. Aurel Isac, făcându-i să-și dea voturile d-lui dr. Dionisiu Pop. Se pare însă că la mijoc este o chestiune politică.

Partidul național n'a voit să-și înstrăineze simpatiile avocaților unguri și evrei, al căror candidat a fost d-l dr. Pop, și a dat ordin membrilor săi din barou să nu voteze pe d-l dr. Valer Roman.

[illegible] ni și cu alte amănunte.

Băile Cojocna (lângă Cluj)

Băi calde și reci de sare, băi de soare.

Apele sunt la fel cu cele din **Halle și Reichenhall.**
Se folosește cu bune rezultate în: exudate cronice, peritoneale și parametrale; scrofuloză, tuberculoză ganglionară și osoasă, reumatism și gută.

Sezonul se va deschide 1 Iunie 1923.

Informații la Direcția băilor Cojocna. 2809

Albituri pentru femei și bărbați, ciorapi și mănuși

mai ieftin să capătă la magazinul de mode

Dénes

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2
Telefon 591 2808 Telefon 591

Reclama este sufletul comerțului

INFORMAȚII

— **Un dar al primului ministru pentru I. P. S. S. Mitropolitului Primat Miron Cristea.** D. I. I. C. Brătianu președintele consiliului a dăruit cu prilejul sărbătorirei „Ostașului necunoscut" mitropolitului primat dr. Miron Cristea, un frumos colier de chihlibar din județul Buzău, lucrat chiar de dna Brătianu.

— **Târg de monstre la Budapesta.** La Budapesta s'a deschis al XIV-lea târg de mostre. La deschidere au participat și domnii Niculescu și Tascescu, atașați comerciali la legațiunea noastră din capitala Ungariei.

— **Musca columbacă la Abrud și Zlatna.** Musca columbacă și-a făcut apariția și în munții apuseni. In regiunea dintre Abrud și Zlatna au pierit până acum peste 200 vite mari înțepate de musca rea.

—**Distincțiunea acordată de America „Ostașului necunoscut".** Decorația dată „Soldatului Necunoscut Român" de către Statele-Unite poartă numele de „Tke Congressional Medal of Honor" (Medalia de onoare a congresului Statelor-Unite din America). Acesta e cel mai înalt ordin.

In registrele din 1923, din 12.000 ofițeri activi din armata Statelor-Unite numai 17 posedă această medalie.

— **Noulle instanțe judecătorești din Sighișoara, Mercurea-Ciuc și Sf. Gheorghe.** Sâmbătă 19 Mai la ora 10 dim. a avut loc în Sighișoara, județul Târnava-Mare, inaugurarea noului Tribunal înființat acum, în prezența reprezentanților autorităților locale și a domnului ministru al justiției I. Th. Florescu, care a ținut cuvântarea de deschidere.

Au asistat domnii deputați și senatori din localitate precum și alte personalități de seamă ale județului.

Duminecă, 20 Mai, a avut loc inaugurarea judecătoriei din Cincu-Mare din nou înființată, iar Luni 21 Mai la ora 11 dim. inaugurarea tribunalului din Mercurea-Ciucului (în Secuime) cu acelaș program și în prezența domnului ministru al justiției.

Duminecă 27 Mai se va inaugura cel de-al 3-lea Tribunal înființat în Sf. Gheorghe județul Trei-Scaune.

— **Concert.** In zilele de Marți 22 și Joi 24 Mai va da două concerte dl Jean Broșteanu, un bun violonist, elev al profesorului Hubay din Budapesta.

Dl Broșteanu a avut frumoase succese la concertele date de d-sa în streinătate și în țară.

— **Numiri.** *Dl Nicolaie Francisc, a fost numit șef de birou la Casa cercuală a muncii din localitate.*

Universitare

Domnii Profesori ai Universității din Cluj sunt rugați a se întruni Miercuri, 23 Mai 1923, ora 4 p. m. în sala Nr. IV a Facultății de Litere spre a lua cunoștință și a discuta o serie de chestiuni ce se vor pune la congresul dela Iași în zilele de 5, 6 și 7 Iunie 1923.

Cursurile la Universitatea din Cluj se continuă cu un foarte mic număr de studenți

— **Contrabandă.** Poliția de frontieră din Episcopia-Bihorului a arestat pe individul Lebovics Zoltan, originar din Budapesta, care vroia să treacă peste frontieră monede de aur.

Ciocolata-desert

Kandia

Caramelele

(lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune și se gasesc pretutindeni. 2778—3.

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand. 61.

2207

— **Cazuri de malarie în Cluj.** De câteva zile se constată la Cluj cazuri de malarie. Oficiul sanitar al comunei a întreprins măsuri pentru a împiedeca răspândirea epidemei.

— **Noul președinte al Camerii de Comerț din Timișoara.** Membrii Camerii de comerț au ales eri ca președinte în locul dlui Baader, demisionat, pe dl Ion Oprea, directorul Băncei „Timișeana".

— **Chestiunea școlilor confesionale.** D. ministru al instrucțiunii publice a declarat delegației maghiare, dupăcum anunță ziarul „Ellenzék", că nu se va îngădui școlilor confesionale să primească înscrieri pentru examene particulare sau să dea asemenea examene, întrucât singure școlile de stat au acest drept.

Școlile confesionale înființate după 1918 nu vor avea drept de publicitate.

— **Inchiderea școalei maghiare din Hațeg.** Școalei medii romano-catolice din Hațeg, care a mai fost închisă pentru atitudinea anti-patriotică și propaganda contra românilor ce se făcea între pereții ei, i-s'a ridicat dreptul de publicitate întrucât s'au constat în sarcina ei fapte ca acele pentru cari a fost închisă anul trecut.

Eri a sosit în localitate dl N. Episcopescu inspector general al cerealelor. Dsa va sta în orașul nostru trei zile.

Dl Prefect al județului Cojocna Ol. Ștefănescu a sosit eri la Cluj venind din București.

Suspendarea ziarului „Dacia Nouă"

Ziarul studenților Clujeni „Dacia Nouă" a fost suspendat din nou.

Poliția a arestat eri pe individul Marcu Petrol acuzat de mai multe furturi săvârșite în Arad și Cluj.

— **Intrunirea Soc. Româno-Cehe.** *Membrii Societății româno-cehe sunt rugați a se întruni Marți la ora 8 și jumătate la locuința dlui prof univ. Silviu Dragomir, str. Iuliu Maniu nr. 1.*

Bonul de tezaur emis de Dl Ministru Argetoianu

Intr'o ședință recentă a Camerei, unul din leaderii partidului țărănesc, Virgil Madgearu a denunțat pe d-l Argetoianu, asupra unei afaceri foarte oneroase, în detrimentul Statului român, făcută de acesta pe când era plecat în străinătate. E vorba de emiterea unui bon de tezaur, prin care ar fi obținut pentru o întreprindere particulară o sumă de 32 milioane lei, în schimbul căreia Statul urma să plătească astăzi, nu mai puțin de 37 milioane franci francezi!

Dând în vileag incorectitudinea fostului ministru din cabinetul Averescu, economistul Madgearu a căutat să acuze actualul guvern de tăinuire.

Răspunzând acestei învinuiri însuși d-l ministru de finanțe, d-l Vintilă Brătianu a arătat că interesele Statului au fost și vor fi apărate, în orice chestiune care i-ar putea aduce daune și dovada cea mai bună că guvernul sesizat de această afacere și-a făcut datoria, e că a refuzat să consolideze aceste bonuri urmând ca Statul să fie complect despăgubit de prejudiciul adus, iar cei vinovați să fie chemați la bara justiției.

Ne miră însă faptul că acelaș leader țărănist, d. Virgilică Madgearu, deși cunoștea incorectitudinea d-lui Argetoianu, a păstrat până acum cea mai complectă discreție asupra ei. Explicarea acestei tăceri o cunoaștem, e colaborarea care sperau țărăniștii s'o facă, cu cei pe care azi îi denunță.

Interesele de partid au primat atunci adevărului și astăzi d-l Madgearu vrea să facă pe grozavul, căutând să implice fără nici un rost și guvernul în această chestiune.

Lămuririle date de d-l ministru de finanțe au edificat complect opinia publică asupra acestei chestiuni.

Exploatarea ei de către țărăniști face un îndoit serviciu guvernului căci pe deoparte scoate la iveală politica lor de duplicitate, iar pe de alta arată publicului în ce mod a fost înșelat și frustat Statul în guvernările anterioare, ale căror urme profunde fac ca opera de însănătoșire a vieței noastre politice și de consolidare, să se facă astăzi cu sforțări atât de mari din partea guvernului actual.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1359 2561

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Telef. locuința 1099 Str. R. Ferd. 9 Str. Brătianu 1
2721

Indrăznelile unui fruntaș maghiar din Ardeal

Un memoriu destinat dlui Maniu și care servește azi propaganda publică a Budapestei.

Adunarea partidului maghiar convocată pentru mâine la Târgu-Mureș cu scopul declarat încă de acum o lună, de a cere contra României intervenția străinătății, a servit ziarelor maghiare de ieri un prilej de îndrăzneli ca și care nu ni-a adus până acum tiparul maghiar dela noi. Incepând cu „Keleti Ujság", ziarul evreilor refugiați din Ungaria, al fabricei Renner, dl rectorului teatrului maghiar Ianovics și casei de editură iredentistă „Athenaeum" din Budapesta, și sfârșind cu „Ujság", organul de hulă la adresa noastră al partidului maghiar și cu „Ellenzék" oficiosul pretențios și plin de venin al aceluiaș partid, au umplut de ziua Rusaliilor catolice Ardealul cu îndemnuri de revoltă contra statului român, cerând nu numai intervenția Ligii Națiunior, ci îndemnând chiar la bolșevism contra existenței României.

Un memoriu pe care'l citim în suplimentul lui „Ujság" (cu ocazia aceasta ziarele maghiare au publicat toate și un supliment) va documenta și autorităților, că sunt și margini ale bunului simț pe care ar trebui să'l facă respectat.

D. Elemér Gyárfás, unul dintre conducătorii partidului maghiar care voia să'l înainteze președinte străinătății, publică un memoriu pe care voia să'l înainteze preedinte lui fostului Consiliu Dirigent, d-lui Iuiu Maniu. Memoriul nu l-a mai prezintat, pentrucă se schimbase între timp situația. D. Gyárfás a găsit totuș de cuviință să'l publice acum, și, ne fiind nici actual, nici de bună credință, a făcut-o pur și simplu cu scopul instigației.

Memoriul începe astfel:

„In solitudinea mea dela țară m'am gândit mult la soarta rasei, națiunii și frumoasei NOASTRE țări ardelene". Firește: rasa noastră maghiară, națiunea noastră maghiară, țara noastră ardeleană maghiară...

Se spun apoi multe, care de care mai îndrăznețe.

Indrăzneala d-lui Gyárfás culminează într'o anecdotă — românească (?!) pe care o reproducem pentrucă este cea mai nerușinată îndrăsneală din câte s'au făcut în presa ungurească, „Pe un om oarecare îl duc dracii în iad. Prietenii, cunoscuții îl compătimesc: Vai, sărmane suflet blestemat, cu adevărat rea soartă te-a ajuns, mai rea nici că se putea! Osânditul a răspuns râzând: Da de unde! Da de unde!

E adevărat, că voi ajunge în iad, și deasemenea, că iadul e rău cel mai mare dar cel puțin mă duc acolo, în spate, dracii. Dacă însă m'ar încăleca ei, s'ar sui pe mine și ar trebui să'i duc eu, tot în iad aș ajunge și zău, ar fi cu mult mai rău!"

Și pentruca să înțelegeți că dam nații sunt ungurii, din Ardeal, iar dracii care'i iau în spate, noi românii, să reproducem cele două aliniate următoare.

„Ungurimea din Ardeal nu se mai mângâe cu speranța, că soarta nu i-se poate schimba în mai rău ci în mai bine".

„Astăzi, ungurimea ardeleană se găsește în situația ca oricum tot în iad să ajungă, decât că n'o duc co mod, alții în cârcă, ci o încalecă, i-se urcă în cârcă, și va trebui să ducă ea acolo pe alții, al căror drum tot acolo duce".

După ce deci, d-l Gyárfás a cutezat să profetizeze, într'un memoriu adresat președintelui cârmuirii românești a Ardealului, că după ce am luat ((!) Ungariei Ardealul, vom ajunge ȘI noi în iad, conducătorul partidului maghiar ține să adaoge că pe România o va distruge bolșevismul. Iar în aliniatul precedent, ne spune, că ungurii ardeleni nu așteaptă nici dela naționalismul românesc nici dela bolșevismul maghiar (data memoriului 1919) nici un bine. Evident, îl așteptau dela Horthy, care îi inspiră și îi finanțează astăzi.

*

Socotim că la reproducerile de mai sus nu mai trebue nimic adăogat. Indrăsneala din 1919 a d-lui Gyárfás este și mai condamnabilă astăzi. Atunci d-sa avea circumstanța atenuantă, că ungurii ardeleni nu recunoscuseră stăpânirea română. Astăzi însă, după ce au recunoscut-o, publicarea memoriului de atunci este pur și simplu o instigație.

Astăzi, să ni-se spună că înstăpânindu-ne în Ardealul nostru n'am făcut decât să ne pregătim drumul spre iad, este o cutezanță, cade întrece orice limită.

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Sosirea d-lui Iorga

Mâine sosește în țară dl Iorga venind din străinătate.

Procesul Schina

Curtea de Casație se va pronunța azi asupra recursului d-lui Schina.

Chestiunea exproprierilor din Ardeal

„Dimineața" anunță că delegații români și unguri se vor întâlni în curând în palatul legației japoneze din Bruxelles pentru a soluționa în mod amical chestia exproprierilor moșiilor ungurilor din Ardeal. Aceasta potrivit recomandației Ligei Națiunilor.

Rupere de nori în Basarabia

Chișinău. Târgul Cimistia a fost inundat de rupere de nori. Apa a ajuns la înălțimea de un metru jumătate.

EXTERNE

Rusia nu voește a cede în fața Angliei

Riga. Presa sovietelor declară, că Rusia preferă să rupă relațiile cu Anglia, decât să cedeze.

Primul ministru ungur la Roma

Roma. Mussolini a oferit un banchet contelui Bethlen și Kallay.

Demisiunea lui Bonar Law

Londra. Bonar Law a demisionat. Cauza demisiei e probabil indispoziția de care era stăpânit în ultimul timp.

Protestul Sovietelor pentru asasinarea lui Vorowszki

Berna. Conferința a decis să considere nevenită protestarea sovietelor, făcând responsabilă Elveția de asasinarea lui Vorovszki.

Ocrotirea intereselor turcești

Constantinopol. Inalții comisari, generali și amirali s'au reunit în conferință pentru a discuta măsurile necesare pentru ocrotirea intereselor turcești în urma situației nesigure a conferinței din Lausanne.

Ziariști americani au părăsit Rusia

Berlin. Corespondenții ziarelor americane din Rusia au părăsit teritorul republicei sovietice, protestând contra cenzurei.

O desmințire a guvernului belgian

Bruxelles. Guvernul desmințe știrea că ar intenționa să întărească trupele belgiene din Ruhr.

Nota de răspuns a Germaniei

Berlin. Guvernul german va rămânea în Berlin de Rusalii. Nota de răspuns către aliați va fi terminată la sfârșitul săptămânei viitoare.

Condamnații procesului Krupp au făcut recurs

Berlin. Condamnații procesului Krupp au făcut din nou recurs la Curtea de Casație

Dela comisia de reparațiuni

Paris. Comisia de reparații a cerut Germaniei să fi-zeze pentru lipsurile Franței, Italiei și Belgiei 16 mii tone azot.

Incăerare între Japonezi și bolșevici

Berlin. După știri sosite din Moscova la Vladivostok s'a produs o încăerare între bolșevici și Japonezi din cauza că bolșevicii au sechestrat două vapoare japoneze.

Cronica sportivă

CLUJ

Ziua de ieri a fost tot atât de senzațională în rezultate, ca ultimele Dumineci ale sezonului.

Astfel echipa KKASE a bătut pe faimoasa KAC cu 2 contra 0.

Echipa CFR care în ultimul timp era aproape de descompunere a reușit să lupte cu Victoria — tare în trecut dar în ultimul timp slăbită — fără să sufere înfrângere.

Rezultatul e 0:0.

Clujul a avut ca oaspe ieri și o echipă streină: NTK din Aiud. S'a întrecut pentru championatul de cl. II. cu tânăra echipă română: Aesculap.

Rezultatul a fost 1:0 pentru NTK.

ORADEA-MARE

ATE (Arad)—Törekves 1:1 (1:0).

ARAD

Egyetertes (Oradea-Mare)—Gloria CFR 2:1 (1:1).

TIMIȘOARA

Echipa reprezentativă a Timișoarei a câștigat o frumoasă izbândă asupra reprezentativei din Valea-Jiului, bătând-o cu 7 contra 0. Repriza întâiu s'a terminat cu rezultatul 2:0. In repriza a doua echipa din Valea-Jiului a obosit și nu a mai putut ține piept cu aceiași putere atacurilor viguroase ale celor din Timișoara.

Tot la Timișoara s'au întâlnit ieri reprezentativa din Arad cu reprezentativa din Subotiçe (Jugoslavia) în cadrul unui match internațional.

Rezultatul e 3:0 (1:0) în favorul echipei din Arad. Sportul românesc înregistrează un nou succes.

Dej

DMTE comb.—Unio comb. rezultat 1:1.

Rezultatele din streinătate

Eri, Duminecă 20 Maiu a avut loc la Budapesta un match între echipa de football din Nürenberg, care deține campionatul de football al Germaniei și MTK din Budapesta. Rezultatul e senzațional. MTK a bătut pe echipa germană cu 1 contra 0.

La Viena s'au întâlnit echipa West Ham United cu echipa Hakoah. Rezultatul — o altă senzație — e 1:1.

Prima repriză a câștigat-o Hakoah cu 1 contra 0.

Programul de azi

Azi, 21 crt. se întâlnec echipele Victoria din Cluj cu C.F.R. din Tg.-Mureș. Inainte de acest match va avea loc întrecerea între echipele ziariștilor și a teatraliștilor unguri.

Atletism

Pe ziua de 17 Iunie se va aranja la Cluj un concurs atletic regional, la care vor participa toți atleții din regionala Cluj.

Tot aici amintim că șampionatul atletic al României se va discuta în decursul lunei Iulie la Brașov.

Locul nu e fericit ales. Arena din Brașov neiind potrivită pentru emulări de șampionat întrucât e foarte primitivă.

Credem că singură arena Clujului prezintă garanții pentru un rezultat real, fiind construită conform cerințelor moderne.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Luni, matineu: Cenușotca. Prețuri reduse. Seria biletelor 401.)

Luni, seara: Bajadera, (a 23. Prețuri de Premieră. Abonament sters. Kolbay, Réthely, Neményi, Berky. Seria biletelor 402.)

Marți: Mignon. (Ca oaspe Elisabeta B. Sándor. Prețuri ridicate. Abonament de Premiera 53. Inceputul la orele 8, ușile închise. Seria biletelor 403.)

Mercuri: Ultimul vals, (Ca oaspeți: Pinter Böske și Andrei Tolnay. Prețuri de premieră. Abonament de zi 134 B. Seria 404.)

Joi: Păpușa din Nürnberg și secretul Susanei. (Premieră. Ca oaspe Elisabeta B. Șándor. Prețuri ridicate. Abonament de premieră 54. Cu ușile închise. Seria 405.)

Vineri: Bajaderă. (Ca oaspe Irene Kobor și Irene Zilahi. Prețuri obicinuite. Abonament de zi 135. C. Seria 406.)

Sâmbătă, matineu: Comoara. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Seria 407.)

Sâmbătă seara: Papușa din Nürnberg și Secretul Susanei. (Ca oaspe Elisabeta Șándor. Prețuri ridicate. Abonament de zi 136 A. Cu ușile închise. Seria 408.)

Sâmbătă, noaptea: Fetele Gyurkovics. (Prețuri obișnuite. Seria 409.)

Duminecă, matineu: Silvia. (Prețuri reduse. Seria 410.

Luni: Nouă Rudenie. (Premieră. Abonament de premieră No. 55. Prețuri de premieră. Seria 412.)

NOUL TARIF POSTAL
CU INCEPERE DELA 15 MAIU

Conform dispoziţiunilor în vigoare şi a aprobării Ministerului de Finanţe, se aduce la cunoştinţa generală că taxele poştale, pentru interiorul ţării şi pentru streinătate se fixează dela 15 Mai 1923 după cum urmează:

	Pentru interiorul României	Pentru: Austria Cehoslov. Italia Jogoslavia Polonia Ungaria	Pentru toate celelalte ţări
1. O scrisoare simplă până la 20 grame.	1.—	4.50	6.—
iar de fiecare 20 grame sau fracţiune în plus câte	—.50	3.—	3.—
2. O carte poştală simplă	—.50	3.—	4.—
3. O carte poştală cu raspuns plătit	1.—	6.—	8.—
4. Imprimate de orice fel, de fiecare 50 gr., câte	—.25	1.—	1.—
5. Cărţi didactice şi literare, Cataloage şi imprimate de editură şi librărie, Jurnale şi publicaţiuni periodice, cari apar în România şi se depun la poştă de editori, autori, librari, administraţii sau depozitari de ziare, de fiecare 50 grame sau fracţiune, câte	—.05	1.—	1.—
Toate celelalte publicaţiuni se taxează conform aliniatului 4 precedent			
6. Imprimate în relief pentru orbi, de fiecare 500 grame câte	—.25	—.50	.50
7. Hârtii de afaceri până la 150 gr,	1.—	6.—	6.—
„ „ 200 „	1.50	6.—	6.—
„ „ 250 „	2.—	6.—	6.—
iar de fiecare 50 grame sau fracţiune în plus, încă câte	—.50	1.—	1.—
8. Probele de mărfuri până la 100 grame	1.—	2.—	2.—
iar de fiecare 50 grame sau fracţiune în plus încă câte	—.50	1.—	1.—
Taxa de recomandare peste taxele dela 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 şi 8 după caz .	2.—	6.—	6.—
Taxa avizului de primire la obiectele recomandate:			
a) cerut în momentul depunerei obiectului	3.—	6.—	6.—
b) cerut ulterior depunerilor obiectului	3.—	12.—	12.—
Taxa unei foi de reclamaţiune . . .	3.—	12.—	12.—
Taxa unei cărţi de identitate . . .	—.—	12.—	12.—
Suprataxa pentru obiectele adresate Posterestant	2.—	2.—	2.—
Taxa timbrului de asistenţă socială ce ne aplică la scrisorile simple, recomandate, de valoare şi cărţi poştale destinate în altă localitate decât în cea în care sunt depuse	—.10	—.—	—.—
Taxa de plată minimă pentru obiectele nefrancate complect	1.—	4.—	4.—
Supra-taxă pentru recomandate şi mesagerii prezentate la poştă Duminicile şi sărbătorile legale	2.—	—.—	—.—

Toate birourile poştale şi debitoare de timbre sunt obligate ca să vândă publicului actualele cărţi poştale, externe de 2 lei, francate complect şi anume lipind pe ele lângă taxa încrustată câte un timbru franco mobil de 1 leu (dacă sunt destinate pentru Austria, Cehoslovacia, Italia, Jugoslavia, Polonia, Ungaria) sau de 2 lei, dacă sunt destinate pentru celelalte ţări streine.

Conferinţa dela Lausanne

Lausanna. Comisiunea politică a conferinţei a adoptat în redactare definitivă articolul 26, adoptând punctul de vedere turcesc în chestia instituţiilor religioase culturale străine din Turcia. Favoruri se prevăd numai pentru cele aparţinătoare Franţei, Italiei şi Angliei.

Aliaţii vor insista pe lângă autorităţile turceşti ca să amnestieze pe turcii cari la instăpânirea kemaliştilor s'au refugiat.

Cicerin a adresat un protest conferinţei contra puterilor invitante, făcându-le responsabile de asasinarea lui Worowszky.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Corespondenţa comercială română 2744-1
de prof. Dr. Voina. Lei 36·— la Librăria LEPAGE, Cluj.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Dactilografe
pentru „Secţia juridică" şi „Secţia Emisiuni"
se caută
pe lângă salar bun la
Banca Centrală,
Cluj, str. Regina Maria No. 1, I.
Să recere: cunoştinţa în vorbă şi scris corect a limbilor română-maghiară sau română-germană, să bată bine la maşină. **Ofertele** să se prezinte în persoană între orele 2—3 sau 6—7
2805

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colţuri pentru cai,
Ţevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

Reclama este sufletul comerţului

Bandage de Cauciuc
pentru Autocamioane
toate dimensiunile 2747-2
Deposit la
Emil Blaga, Cluj
La cerere se trimite preţul curent

No. 377—923.

Publicaţiune.

Primăria comunală din Lona-Sasască dă în arândă crijma comunală prin licitaţie publică în ziua de 31 Mai 1923 la 2 oare p. m. pe timpul de 6 anii în localul Primăriei comunale.

Preţul de strigare este 8000 Lei.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în oarele oficioase în biroul notarial din Lona-Săsască.

Primăria comunală.

Lona Săsască, la 13 Mai 1923.

Petru Iacob, not. cerc. 2807 **Ioan Morar**, prim. com.

DIRECŢIUNEA REGIUNEI XI. SANITARA CLUJ
Serviciul de Economat.

No. 4106—1923.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală că, la 18 Iunie 1923, ora 10 a. m. se va ţine licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate pentru aprovizionarea cu combustibil a Instituţiunilor Sanitare din Cluj, în Calea Victoriei 27 în Cabinetul Direcţiunei Regionale XI Sanitară.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilităţii publice.

Toate condiţiunile, caetul de sarcini şi alte deslusiri se pot lua dela Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49, în fie care zi de lucru dela ora 8—10 a. m.

Directorul Reg. XI. Sanitara
Inspector General, TITU IONESCU.

Şef de Serviciu
2803 delegat, MAIOR.

Noutăţi de vară au sosit la
Regele Pălăriilor
Deposit de calitate suprema
de albituri pentru domni. 479-1
Pălării de 50 de grame
Cluj, Piaţa Unirii 24.

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
Piaţa Unirii 13.
2787
Sucursala Târgu-Mureş, Calea Regele Ferdinand 7.

Anul Auto
BERSON

Tocuri şi tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

SĂ ANGAJAZA la o intreprindere de industrie din Sibiu o Dşoară dactilografă şi stenografă română, germană. Ofertele a se înainta sub „Intreprindere industrială" la Lloyd Express Str. Iuliu Maniu No. 4.
Lloyd 1743

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

A apărut în editura:

Cartea Românească

Albinăritul (Premiat de „Cartea Românească") de Pr. Alex. Popa. Preţul Lei 12.—

La Fontaine Fabule, Traducere de D. Anghel şi St. O. Iosif. Preţul Lei 20.—

Flaubert G. D-na Bovary (Roman), (Bovary) trad. de Ludovic Dauş. Preţul Lei 30.—

Desenul şi modelajul la copii Educaţia prin desen (Noua metodă a desenului şi modelajul în familie, grădina de copii şi şcoala primară) de M. Biciulescu. Preţul Lei 40.—

Povestiri de M. Sadoveanu. Preţul Lei 25.—

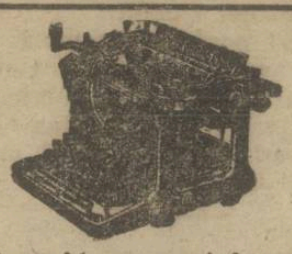
2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereţi ofert.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

De vânzare

Una casă noauă cu grădin patru camere şi doauă bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având doauă camere 150.000. — Moşie mică cu locuinţă din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.
Ase interesa la DUNKY Cluj, Piaţa Unirii 10. 2581

Nr. 1031—1923 Adm.

Publicaţiune.

Se scoate le licitaţie repararea şi edificarea podurilor următoare de pe drumurile vicinale din plasa Hida.

1.	un pod nou a drumului vicinal Tamaşa-Danc									
2.	podul	Nr.	2	dintre	chlm.	0—1	a drumului	Cuzăplac-Sard		
3.	„	„	4	„	„	0—1	„	„	„	„
4.	„	„	7	„	„	1—2	„	„	„	„
5.	„	„	21	„	„	6—7	„	„	„	„
6.	„	„	22	„	„	6—7	„	„	„	„
7.	„	„	25	„	„	8—9	„	„	„	„
8.	„	„	26	„	„	9—10	„	„	„	„
9.	„	„	27	„	„	9—10	„	„	„	„
10.	„	„	28a	„	„	9—10	„	„	„	„
11.	„	„	28b	„	„	9—10	„	„	„	„
12.	„	„	29	„	„	10—11	„	„	„	„
13.	„	„	31	„	„	10—11	„	„	„	„
14.	„	„	32	„	„	10—11	„	„	„	„
15.	„	„	33	„	„	10—11	„	„	„	„
16.	„	„	34	„	„	11—12	„	„	„	„
17.	„	„	2	„	„	0—1	„	„	Arghiş-Aghireş	
18.	„	„	5	„	„	1—2	„	„	Totelec	
19.	„	„	6	„	„	1—2	„	„	Nierta	
20.	„	„	7	„	„	2—3	„	„	„	
21.	„	„	13	„	„	3—4	„	„	„	
22.	„	„	1	„	„	0—1	„	„	Sântamaria-Bercea	
23.	„	„	2	„	„	0—1	„	„	„	„
24.	„	„	6	„	„	1—2	„	„	„	„
25.	„	„	8	„	„	2—3	„	„	„	„
26.	„	„	9	„	„	3—4	„	„	„	„
27.	„	„	10	„	„	3—4	„	„	„	„
28.	„	„	1	„	„	0—1	„	„	pe la Bercea	
29.	„	„	1	„	„	0—1	„	„	Danc-Tamaşa	
30.	„	„	2	„	„	0—1	„	„	„	„
31.	„	„	3	„	„	1—2	„	„	„	„
32.	„	„	4	„	„	1—2	„	„	„	„
33.	„	„	5	„	„	2—3	„	„	„	„
34.	„	„	6	„	„	2—3	„	„	„	„
35.	„	„	7	„	„	2—3	„	„	„	„
36.	„	„	8	„	„	2—3	„	„	„	„
37.	„	„	9	„	„	2—3	„	„	„	„

Valoarea pe deviz 68216 Lei şi 20 bani.

Licitaţia se va ţine la 30 Maiu 1923 la oficiul plasei Hida a. m. la 9 oare podurile se vor da toate laolaltă în intreprindere. Dnii concurenţi pot lua informaţi la primpretorul plasei Hida. Supra oferte nu se primesc.

Hida, la 10 Maiu 1923.

2806 BORBÉLY, primpretor on.

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECŢIUNEA REGIONALA CLUJ, SERV. TECHNIC ŞI EXPLOATARE.

Publicaţie.

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 30 Maiu 1923, orele 11 a. m. se va ţine la Direcţiunea Generală a Regiei Bucureşti, Calea Victoriei No. 127. cum şi la Direcţiunea Regională R. M. S. Cluj, licitaţiune publică cu oferte închise pentru aprovizionarea a 600.000 kgr. porumb necesar personaluîui stabilimentelor noastre din vechiul regat şi Ardeal.

Condiţiunile în care se va efectua această aprovizionare sunt următoarele:

1. Porumbul va trebui să fie sănătos, bine uscat de bună calitate, curat fără pleavă, culoare frumoasă cu maximum 3 la sută pătat şi stricat.

2. Predarea se va face de adjudecator franco pe vagon staţia de încărcare.

3. Oferta va indica preţul precum şi termenul de predare care va începe cel mai târziu la 15 zile dela data aprobărei ofertei şi va dura cel mai mult 45 zile dela aprobare.

4. Ofertele se vor depune în plicuri închise, în ziua şi ora hotărâtă la adresele de mai sus şi va fi însoţită de o garanţie provizorie în numerar sau efecte publice admise de Casele Statului, sau recipise ale Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni, reprezentând 5 la sută din valoarea ofertei cum şi din monstre din porumbul oferit.

5. Plata se va face imediat după recepţionarea mărfurilor de către stabilimentul căruia i s'a trimis, contra unei facturi timbrate, din a cărei valoare se va reţine conform legei timbrului tnxa de înregistrare de 1 la sută.

Pentru ori ce alte informaţiuni privitoare la această aprovizionare cei interesaţi se vor adresa Direcţiunei Generale (Direcţia Import, Export şi Aprovizionare) între orele 11 jum.—13.

Licitaţie va avea loc în conformitate cu Art. 72—83 din legea contabilităţi publice privitoare la adjudecarea materialelor prin licitaţie publică.

DIRECTIUNEA REGIONALA
2801 R. M. S. CLUJ.

Eftin! Eftin! Eftin!

Trebuinţele pentru vară în article de modă de domni le puteţi procura cu preţurile cele mai eftin la:

A. HOFF şi Co. Cluj, Piaţa Unirii 17.

Pălării de paie eftine. ◆ Deposit mare de albituri
Pălării usoare că şi pene Lei 150.

Lloyd 1069 479-2

Anunţuri se primese la Administraţia ziarului „Infrăţirea".

Stabilimente româneşti Meloeco

Fabrica pentru articole de ciment şi intreprindere de construcţii S. A.

Reprezentanţă generală: Desideriu Gergely şi ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. ◘ Telefon: 6-66 şi 8-76

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, faţade etc.)
2786 Construcţii de beton şi beton armat. Lloyd

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanţa Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAŢIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAŢIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.**

Codificarea muncei

Criticele nefondați ale comunicatului publicat de „Uniunea marilor industriași" lămuririle dlui Ministru Gh. Mârzescu.

Acum câtva timp „Uniunea marilor industriași" a lansat un comunicât în care, aducându-se o sumă de critici și nicio soluție anteproectului de cod al muncei, se cerea să se retragă anteproectul din Parlament ca inoportun. Comunicatul uniunei a stârnit destulă vâlvă; adversarii guvernului n'au întârziat să facă din acest eveniment prilej de comentarii pe cât de variate pe atât de ridicole și nefondate.

Intrebat de un redactor al unui ziar bucureștean, dl Gh. Mârzescu, ministrul sănătății, muncei, și ocrotirilor sociale, inițiatorul anteproectului de cod al muncei a dat în esență următoarele lămuriri:

„Comunicatul Uniunei marilor industriași se bazează pe o afirmațiune neexactă: anteproectul de cod al muncei n'a fost depus pe niciunul din birourile Corpurilor Legiuitoare, așa cum afirmă comunicatul. Deci nici nu poate fi retras pentruca Uniunea să fie satisfăcută.

„Toate criticele comunicatului de care ne ocupăm au fost pripite. Insăși titulatura de anteproect, dacă era cetită cu atenție, dovedește că ne aflăm în fața lucrărilor premergătoare. Importanța acestei legislațiuni menită să reglementeze raporturi de justă colaborare între capital și muncă, cere studiu serios și hotărâri bine chibzuite. La minister s'a înțeles aceasta. Anteproectul a fost tipărit și distribuit cu următoarea notă în cuprinsul lui:

„In urma observațiunilor ce se vor prezenta în discuțiunea comisiunilor plenare, anteproectul va fi revizuit și complectat cu dispozițiunile ce se vor crede drept și util de introdus".

„Dealtfel Uniunea marilor industriași a fost reprezentată în comisiunea pregătitoare a anteproiectului de cod al muncii, iar delegații săi s'au arătat încântați de această idee. Pregătirea acestei legislații s'a făcut deci cu concursul tuturor factorilor interesați. Comisiunile au primit toate propunerile în scris, pentru o mai mai bună studiere și utilizare a lor. Totul s'a făcut pe față, așa că insinuația din comunicatul Uniunei marilor industriași, că s'ar intenționa trecerea prin surprindere a Codului muncei în Parlament este absurdă.

Larga publicitate făcută în jurul anteproiectului este cea mai bună desmințire ce se poate da. Niei o lege nu s'a pregătit cu un mai larg concurs al masselor, nici unul dintre cei interesați nu se poate plânge că nu cunoaște anteproiectul și n'a avut timpul necesar să îl studieze, nici măcar Uniunea care a publicat chiar un studiu critic asupra lui.

Incheind, dl Mârzescu, a spus relativ la criticele de fond aduse anteproectului de fond al muncei de către uniunea marilor industriași:

„Să-mi dați voe să nu anticipez asupra acestei chestiuni pentru că dorința mea este, ca, înainte de a depune proectul în Parlament, în sânul comisiunilor plenare, să discut, în contradictor, cu reprezentanții Uniunei, observațiunile publice, să dovedesc peremptoriu netemeinicia unora din aceste critici, și să cercetez, față de alte critici, împreună cu domnilie-lor, soluțiunile pe care studiul critic nu ni le oferă în nici una din paginile lui".

Precum se vede intențiile guvernului și ale ministrului muncei sînt din cele mai bune și nu li se poate imputa nimic pentru procedeul larg și civilizat introdus cu prilejul pregătirei codului muncei. Orice critici cari nu se fac acolo unde ar putea fi de folos, nu urmăresc decât alte scopuri și nu realizarea unei bune legislații.

Ședința Comisiei administrative a orașului

Chestiuni sanitare. Repararea podurilor.

Sâmbătă la ora 9 a. m. s'a întrunit la primărie comisia administrativă a orașului Cluj, sub prezidența dlui Ștefănescu, prefectul județului.

După raportul general al dlui Moga, dl Fodor primmedicul orașului raportează despre situația sanitară. Arată că sumele fixate în budgetul orașului sunt insuficiente așa că nu se pot lua măsurile necesare pentru asigurarea sănătății publice.

In luna trecută s'au semnalat 10 îmbolnăviri de tifos și 6 de malarie. Numărul nașterilor din luna April e de 415; cazuri de moarte au fost 301.

Dl Tofan primmedic veterinar, cere înmulțirea numărului medicilor veterinari.

Dl Ciortea, raportează despre situația podurilor. Anunță apoi că stăvilarele Someșului vor fi reparate până în 25 crt. Lucrează la reparații 150 de muncitori. Lucrările vor costa 350 mii lei. Cere ridicerea sumei acordată pentru repararea pavajului, intrucât suma de 1,200.000 lei din budget, e insuficientă.

Organizarea spionajului sovietic în Basarabia

Amănunte date la iveală cu prilejul arestării organizației teroriste din Cetatea Albă.

Reproducem după ziarul „Dreptatea" din Chișinău un nou articol cu interesante amănunte asupra organizării spionajului rusesc în Basarabia, amănunte descoperite cu prilejul arestării organizației de spionaj din Cetatea-Albă:

Organizația curierilor merită o atenție deosebită. Culegerea știrilor și informațiilor nu sunt atât de periculoase cât transportarea lor dincolo de frontieră. De aceia bolșevicii au dat cea mai mare importanță organizării acestora. Sunt trei categorii de curieri: curieri interni, curierii externi și curierii speciali.

Curierii interni

Legătura între rezidențe și centrele județene se face numai prin curieri interni. Aceștl curieri au nume fictive și se fac cunoscuți prin parole ce se deosibesc pe rezidențe. De asemenea curierii rezidențelor ce pleacă la centru au o parolă specială care se schimbă.

Centrele județene de spionaj au câți-va curieri județeni, cari fac cursele numai între centrale județene dintr'o zonă. Dela zonă la zonă cursele și legătura se face numai în caz excepțional și cu indicația direcțiunei generale din Harkow prin curieri externi. Altminteri, legăturile le fac numai șefi de zone din Odessa, Tiraspol, etc.

Curierii externi

Curierii externi fac legătură între centrele județene din Basarabia și zonă. Curierii zonei Basarabia sud, nu fac de cât cursele Odessa — Cetatea-Albă, Cahul, Izmail și Bolgrad. Curierul plecat din Odessa face totdeauna haltă la Troițka pentru a lua și de acolo ordine pentru sub grupele teroriste ce s'ar găsi în Basarabia pentru acțiune. Curierii externi nu pot sta în Basarabia mai mult de 48 de ore, ei trebuind să se întoarcă în termenul dat fie la Troițky, fie la Odessa. Pentru supravegherea curierilor bănuiți se detașează câte un terorist, care'l urmărește pe ascuns și la nevoe îl execută.

Curierii speciali

Curierii speciali circulă între direcția generală a spionajului din Harkow direct cu România. In cazuri ce necesită urgența Harkowul poate trimite ordine direct la rezidențe, fie ordonând grupei teroriste din rezidență executarea vre-unui atentat, fie pentru a culege de îndată știri imediate. Curierii speciali rămân în țările inamice timp nelimitat, până la îndeplinirea misiunei. Acești curieri nu sunt nevoiți a trece în prealabil nici la sectorul respectiv (Odessa de ex.) nici la grupul terorist (Troițka de ex.) ci direct în regiunea interesată.

Cum sunt plătiți

Cei mai bine plătiți sunt desigur curierii speciali și șefii centrelor județene de spionaj. Astfel un curier special primește câte 10.000 de lei pentru fiecare trecere ca primă — afară de leafă — și toate cheltuelile de călătorie. Pentru dus și întors primește 20.000 lei, din cari 10.000 lei avans. Curierii externi primesc câte 700 lei primă de trecere, iar pentru curierii de scrisori câte 700 lei. In sudul Basarabiei s'au primit astfel până în Februarie peste 14.000 de scrisori, dată la care a fost descoperită întreaga organizație județeană.

Consilierii tehnici

In sfârșit pentru ca mersul operațiilor să nu lase nimic de dorit, direcțiunea generală din Harkow, numește — dacă este nevoe — în țările inamice câte un consilier technic.

Astfel pentru Basarabia fusese numit inginerul Gurow (arestat împreună cu întreaga organizație din Cetatea-Albă) cu puteri depline și șeful organizației Cetatea-Albă.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Doro...

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III No. 803 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Joi 24 Mai 1923

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Politica teologilor sociali

— Cum vede un profesor universitar refacerea țării —

Se pare că ziarul „Conștiința Românească", după cele șaptesprezece n-re apărute până acum, a început să se simtă obosit de propaganda pe care a întreprins-o pentru „solidaritatea națională și socială a Românlior" și, doritor deci de o recreație, încearcă să-și mute colaboratorii pe terenul mai accidentat, și tocmai de acela și mai amuzant, al luptelor politice de partid. Căci nelăsând prin nimic să se înțeleagă cum că misiunea pe care și-a impus-o a fost cu succes dusă la capăt, distinsul confrate descinde brusc în mijlocul adversarilor noștri printr'un articol în care nu găsim nicio urmă din preocupările pe care ar trebui să le aibe un „organ de propagandă pentru solidaritatea națională și socială a Românilor".

Articolul e scris de d-l Ștefănescu Goangă, profesor universitar, și e îndreptat împotriva programului de refacere a țării pe care-l urmează actualul guvern.

După d-l Ștefănescu Goangă, programul acesta are marele păcat de a fi exclusiv economic și financiar, guvernul actual nevăzând în opera de refacere a țării decât latura ei *materială*, nu însă și pe cea *umană* și *sufletească*. Ar fi deci un program în care problemele economice și financiare trec prea mult înaintea problemelor care privesc refacerea sufletească a țării și, din această pricină, stăm astăzi mai rău decât acum un an și jumătate.

„In opera sa legislativă, — spune d-l Ștefănescu Goangă — *guvernul a căutat să asigure statului stăpânirea avuției miniere a solului, să protejeze și să încurajeze capitalul național, dar a lăsat fără apărare avuția cea mai de preț a țării, izvorul cel mai puternic de energie, sursa însăși a vieții naționale : CAPITALUL UMAN ȘI SUFLETESC AL NAȚIUNII".*

Și, acestea fiind greșelile cele mari ale actualei guvernări, autorul articolului cere, ca mijloc de îndreptare, „O POLITICA ATOTCUPRINZATOARE, CU ORIZONTURI LARGI, INCALZITA DE CALDURA INIMII ȘI PURTATA DE AVÂNTURILE SPIRITULUI".

Dar a vorbi astfel, distinse domnule profesor, înseamnă a face *teologie socială*.

Pretutindeni, astăzi, grija conducătorilor de țări e concentrată în jurul chestiunilor economice, și nu noi vom sta să vorbim acum de „căldura inimii" și de „avânturile spiritului".

Ne dăm seama, de sigur, cât e de dureros pentru un profesor de psihologie să vadă că toată activitatea unui guvern se desfășură „în cercul îngust al preocupărilor financiare și economice", când el ar dori „o politică atotcuprinzătoare, cu orizonturi largi, încălzită de căldura inimii și purtată de avânturile spiritului". Dar uitați-vă la Franța, țara prin excelență a teologilor sociali, și vedeți-o cu câtă înverșunare se luptă în Ruhr pentru ceia ce d-voastră numiți cu dispreț „politica materialismului economic". Și, dacă totuși vă vine greu să vă deprindeți cu gândul că idealul suprem al unei țări este astăzi să-și creieze prin toate mijloacele o cât mai puternică organizație economică, vă rugăm să vă amintiți de cartea lui Edouard Herriot, *Créer*, carte scrisă anume pentru a-i sili pe francezi să adopte politica realităților în locul teologiei sociale. In cartea aceasta, care trebuie cetită de oricine se ocupă cu problemele născute din vâltoarea războiului, Edouard Herriot vorbește despre „Bogățiile și forțele naturale", despre „Industria agricolă", despre „Industriile mării", despre „Marile legi ale industriei moderne", despre „Organizația comercială și financiară", — toate chestiuni care pentru d. Ștefănescu Goangă ar face parte din odioasa politică a materialismului economic, dar care în realitate sunt însuși miezul politicii de refacere pe care trebuie s-o urmeze o țară după război.

Partea sufletească a operei de refacere ? Fără îndoială că nu ne poate trece prin gând că refacerea materială a țării ar putea fi săvârșită fără ca paralel cu ea să avem și o puternică acțiune de refacere sufletească.

Dar cine să se îngrijească de această refacere, dacă toți ne aruncăm în mijlocul luptelor politice care tocmai ele, mereu alimentate, împiedecă țara să se îndrepte spre o rodnică muncă de refacere a sufletelor !

Adevărata democrație :

Câteva constatări și un învățământ pentru „democrații" noștri

Intr'un interview acordat ziarului bucureștean „Universul", d-l Oszkar Iaszi, cunoscutul sociolog și democrat maghiar care ne vizitează, ocupându-se de actualele stări din Europa Centrală, accentuiază cu deosebită insistență asupra crizei morale ca fenomen social general.

D-l Oszkar Iaszi spune :

„Mult mai primejdioasă decât criza economică și politică este însă criza morală, sau criza metafizică din timpurile de față.

„Vechile și justele concepții despre valori au fost distruse și în viața politică predomină azi un spirit cinic și brutal. Pretutindeni apare amoralitatea machiavelică dar, fără idealismul lui Machiavelli.

„Totul este permis dacă cineva dispune de forță suficientă".

Constatarea d-sale este dureroasă de adevărată. Ea devine și mai prețioasă atunci când afirmă că „vechile și justele concepții despre valori au fost distruse", ceeace înseamnă o eclatantă confirmare a trebuinței de a se păstra firul bunelor tradiții în oricâtă democrație ni-ar că lăuzi pașii. D-l Oskar Iaszi este un democrat sincer convins ; d-sa nu poate fi bănuit de demagogie. Expulzat din Ungaria reacționară de astăzi, convingerile sale au fost supuse examenului greu al exilului.

Cu atât mai mult vorbele sale cari nu sunt simple vorbe, trebue să însemne un învățământ și o mustrare pentru mulți dintre așa zișii noștri democrați. Democrație nu înseamnă nici violența necuviincioasă a d-rului Lupu, nici extasul nesăbuit pentru două concepții diametral opuse al d-lui Mihalache, nici întunecata simpatie a d-lui Stere pentru ceea ce nu este al nostru și este contrar nouă, nici nemesismul cu firmă democrată a d-lui Vaida, nici reacționarismul escamotat al d-lui Mișu Cantacuzino, nici compromisurile cu oricine ale d-lui Iuliu, nici gălăgia obraznică a tuturor celorlalte musculițe politice cari roiesc in jurul acestor bărbați. Democrația pretinde înainte de orice sinceritate și justă așezare a valorilor în scara socială.

Recunoscând valoarea „vechilor concepții despre valori" d. Oszkar Iaszi a adus în primul rând un omagiu democrației cuminți și înțelepte care în decursul veacurilor au câștigat cu trudă cel mai de căpetenie postulat al ființei ei. „Democrația" de astăzi abătându-se și nesocotind moștenirea lăsată de democrațiile trecutului, dovedește a nu avea nimic comun cu această concepție politică.

Rolul marei și adevăratei democrații este să aibă un ideal ; „democrația" de tarabă a partidului takisto-național și a partidului țărănist nare niciunul.

Rolul marei și adevăratei democrații este să regenereze viața socială, să aducă un nou suflu moral și să ducă mai departe pe această cale realizările trecutului : „democrația" celor două partide unite să facă scandal, s'a mărginit să distrugă totul, să dea exemplul unei complecte atrofii morale și să înșele cu scopuri meschine buna credință a mulțimei în numele căreia pretind că vorbesc.

Când dreptatea vremurilor de astăzi se va așeza, și va înțelege și temeiul afirmațiunilor noastre de-acum, și învățământul care se degajă din constatările d-lui Oszpar Iaszi.

C.

NEVOILE PACE A TURCIEI

Situația financiară

Cu toate dificultățile pe care le fac delegații turci la Lausanne Aliaților, nici unul din oamenii politici ai Turciei nu ignorează greaua ei situație financiară, economică și militară, care îi impun o pace cât mai grabnică.

Situația financiară a Turciei e cât se poate de critică, mai ales de la Ianuarie 1923 încoace.

Funcționarii sunt plătiți foarte neregulat, unii dintre ei nu și-au plătit leafa de șase luni.

Chiar în armată, plata ofițerilor nu s'a făcut de patru luni.

Epoca cea mai favorabilă pentru funcționari când nici un guvern despotic sau liberal n'ar îndrăsni să nu le plătească leafa, e în timpul Bairamului.

Cheltuelile cerute de armată sunt foarte mari. La adunarea din Angora a avut loc un conflict destul de grav, cu ocazia unei cereri de credite depuse de ministrul de război.

Ministrul finanțelor a declarat că e în imposibilitate de a le acorda și cum adunarea a dat dreptate comisarului apărării naționale, Kiazim pașa, care cerea un supliment de 3 mil. și jum. livre turcești la cele 37.500.000 lire acordate, Hassan bey, ministrul de finanțe și-a dat demisia.

Situația economică

Pretutindeni se constată o lipsă de lucrători și materiale de lucru. In Anatolia nu mai există de loc animale de tracțiune, iar la lucrul câmpului nu se mai văd decât bătrâni, femei și copii ; teritorii enorme rămân necultivate.

Americanul Chester, care a obținut nouă concesiune de căi ferate de la guvernul din Angora a declarat că trebuie să aducă lucrători din Caucaz și Azerbeidjan.

Atât în Anatolia, cât și în regiunea Smirnei mijloacele de transport sunt așa de reduse, încât recoltele rămân pe câmpuri.

Chiar recolta de smochine n'a putut fi dusă în porturi, pentru a fi exportată.

Ceia ce cheltuiește Turcia pentru război, ne provenind decât din veniturile din interiorul țării, tezaurul țărei a ajuns la o epuizare totală.

Situația militară

Situația militară și mai mult de cât cea financiară și economică ce re pacea. Dacă Turcia reia ostilitățile contra Aliaților, ea se va găsi într'o poziție militară foarte critică.

Pe deoparte, situația armatei turcești s'a schimbat după conferința de la Mudania.

Două fapte noi au contribuit la aceasta. Englezii s'au instalat în mod serios la Galipoli.

Pe de altă parte armata greacească s'a reconstituit. Această armată are astăzi între 80—100.000 de oameni, situați pe fluviul Maritza.

Fără a exagera dorința de război a acestei armate, e sigur că ea se compune din trupe foarte tinere, puse sub un comandament energic.

Ea posedă material nou și e foarte disciplinată. Dată fiind slabele efective turcești care se găsesc în Tracia, lipsite de material și grație protecției vaselor aliate, armata grecească s'ar putea instala cu ușurință pe malurile Bosforului.

Astfel se și explică noua atitudine a Greciei și declarațiile războinice ale generalului Pangalos.

Războiul ar însemna deci pentru Turcia, perderea teritoriului european și chiar a Constantinopolului.

Pe de altă parte, dacă războiul ar izbucni pe frontul sirian sau mesopotamian, cu cât sezonul înaintează, cu atâta în aceste regiuni o campanie ar deveni mai grea din cauza greutăților de comunicație și a marei călduri.

Pe lângă aceasta Franța are efective foarte bune în Siria, în contra cărora Turcilor le-ar fi greu să lupte cu șanse de succes.

Armatele turcești au luat de la Greci, însemnate cantități de material de război dar acestui material îi lipsesc muniționile, care nu se pot fabrica, fiindcă fabricele de muniționi din Angora au fost distruse de incendiu încă din Noembrie anul trecut, fără a fi reconstruite.

Situația politică

O altă cauză care slăbește puterea armatei, e pătrunderea politicei în cadrele ei.

Mai multe junte militare s'au înființat în divizia 11-a și în trupele staționate în vilaetele orientale. — Intr'o divizie turcească din Dardanele a izbucnit revolta și numeroase cazuri de indisciplină s'au semnalat în corpul al II-lea de armată.

Situația internă a Turciei e foarte grea și din punct de vedere al alegerilor. Mustafa Kemal Pașa are nevoie să-și consolideze situația politică și pentru a-și căpăta popularitate are nevoie de alegeri noi.

Poziția sa a devenit foarte precară în mijlocul actualei adunări.

Pentru a consolida situația politică a țărei, cât și pentru a asigura o refacere economică, pacea e absolut necesară.

Dacă Turcia ar relua războiul, acțiunea ei ar fi în funcție directă de Sovietele din Moscova.

Ea n'ar fi redusă la un principat de Angora, analog cu cel din Buhara, în mânele dușmanului secular : Rusia

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Propaganda și educația artistică

Arta românească în noile provincii. O școală de pictură bisericească.

O nouă orientare în propaganda culturală a fost hotărârea „Societății scriitorilor români" de a ține ședători literare în tot cuprinsul României mari, pentru a face cunoscute operile literaturei noastre în masele largi ale populațiunei orășenești.

O altă inițiativă plină de laudă, care urmărește același scop de propagandă culturală e acea a Ministerului Artelor, care intenționează să organizeze „expoziții ambulante de propagandă artistică", anume întocmite pentru cunoașterea operelor de artă.

Cu organizarea lor, Ministerul Artelor a însărcinat pe distinsul pictor Al. Satmary.

Expoziția își va face începutul în Ardeal și anume în cele mari opt centre: Brașov, Sibiu, Oradea-Mare, Cluj, Blaj, Târgu-Mureș, Timișoara și Alba-Iulia.

Expoziția va avea mai ales un caracter retrospectiv, îmbrățișând pe lângă activitatea pictorilor de acum, pe a celor din trecut.

Pentru expunere se vor lua cele mai bune opere ale lui Grigorescu, Aman, Andreescu, Tătărăscu, Lecca Tintoveanu, etc.

S'a făcut apel la toate colecțiile Statului și la cele particulare, pentru ca expoziția să aibă la dispoziție toate operile mai de seamă ale fruntașilor artei românești.

Demn de relevat e faptul, că activitatea de propagandă și educație artistică capătă din ce în ce un sprijin mai mare în țara noastră, datorită Ministerului actual al Artelor, care pe lângă acest proiect mai are și unul de înființare a unei școli care-și va vedea înfăptuirea în cursul verei acesteia la una din mănăstirile din apropierea Capitalei — probabil la Căldărușani, unde pe lângă pictura de icoane, ucenicii călugări vor primi și cunoștințele necesare cu privire la sculptură și țesătura de odăjdii.

O poetă română premiată de Academia Franceză: Dna Valentina Matei Petrescu

Dna Valentina Matei Petrescu a fost premiată de Academia franceză.

E, fără îndoială, un fapt, care trebue să ne bucure și asupra căruia se cuvine să se însemne mai mult decât un rând.

Poeta semnează versurile scrise în franțuzește cu pseudonimul Valentine de Wolmar.

Academia franceză a premiat culegerea de poezii intitulată „Lambeaux d'âme" încă în manuscris și ea va apare în curând în ediția Lamerre.

Sonetele acestea ale Valentinei de Wolmar laureată a Institutului Franței a fost dintru început băgate în seamă la Paris și au apărut în: „Le Gaulois", „La Revue Bleue" și „La Revue Mediterranéenne".

Între altele, ultima dintre aceste publicații, a scris rânduri frumoase despre sonetele compatrioatei noastre:

„.. Volumul acesta de versuri care va apare la Lemerre, are acea sonoritate plină de ritm, acea vigoare nouă a expresiei, ce trezesc neapărat amintirea poeților Renașterei ori pe aceea a celor din școala romană a lui Moreas. Magnifica sensualitate care dă patimă acestor poeme, sinceritatea lor impetuasă care sileste emoția te face să te gândești pe de altă parte la Desbordes-Valmare și poate încă la Contesa de Noailles.

...Academia Franceză n'a stat la îndoială pentru a decerne unul din premiile acestei „opere rare" unde, în vigoarea concentrată a termenilor se condensează o arzătoare și originală sensibilitate".

Mărturisindu-ne bucuriea și mândria pentru distincțiunea acordată unei compatrioete de talent, ne exprimăm regretul, că volumul de poezii nu poartă numele românesc al autoarei, ci un pseudonim străin.

Cursurile dela Vălenii-de-Munte

Cursurile de vară se vor ține anul acesta la Vălenii-de-Munte între 15 Iulie și 15 August. După succesul pe care l-au avut anul trecut, direcția de studii a și început să organizeze serile de cursuri ce se vor ține la Vălenii-de-Munte.

Până acum a făgăduit concursul lor următorii profesori și universitari și publiciști:

Domnii profesori N. Bănescu, V. Bogrea, Marin Ștefănescu, Florian Ștefănescu-Goangă, dela Universitatea din Cluj, N. Iorga, Gh. Tașcă, Nae Ionescu, Părintele N. Popescu, Ion Sân Giorgiu, dela Universitatea din București, domnii Titus Enacovici, Munteanu-Râmnic, N. Batzaria, D. V. Țoni, Ap. D. Culea, Alex. Cusin și alții pe cari îi vom anunța în curând.

Prospectul cursurilor va apărea peste câteva zile și se va publica în toate ziarele din țară.

Inscrierile se primesc de pe acum la „Liga Culturală", Strada Banu Mărăcine no. 1 București.

Melodiile lui Alfréd Alessandrescu cântate la Paris

La Paris s'au cântat zilele trecute, la Société Nationale — fondată în 1870 de Saint Saens și César Franck — câteva din „Melodiile" dlui Alfred Alessandrescu, recent publicate de Rouart Lerolle.

Melodiile distinsului nostru muzician au fost cântate de d-na Croiza, faimoasa interpretă de lieduri.

Publicul a primit călduros lucrările compatriotului nostru, iar critica se rostește într'un mod cu totul elogios despre melodiile cântate și despre talentul dlui Alfred Alessandrescu.

Răspândiți „Infrățirea"

Mare festival național-cultural la Tg.-Mureș

In ziua de 28 Maiu, cercul studențesc „Câmpia și Mureșul Superior" va organiza un mare festival național-cultural la Tg. Mureș, în sala Palatului Cultural.

Venitul festivalului se va da fondului pentru ridicarea unui monument „Soldatului român". La serbare își dă concursul și societatea Femeilor Române din Tg. Mureș.

Inceputul reprezentației va fi la ora 8 seara. Programul este astfel alcătuit:

1. Cuvânt de deschidere, d-l Simion Hațiegan, președintele cercului stud.
2. Conferință, d-l Dr. Virgil Bărbat, profesor universitar, Cluj.
3. Arii, D-șoara Aca de Barbu, dela opera Română din Cluj.
4. Vioară, d-l Ioan Lang.
5. Arii, d-l Nicu Apostolescu, dela opera Română din Cluj.

Nevasta lui Cerceluș,

farsă într'un act de Petre Locusteanu.

Persoanele:

Gica Cerceluș, d-l Vasile V Părău.

Mina Cerceluș, d-na Cheti Milea.

Costache Codeanu, d-l [illegible] P. Bota.

Mitică Ionescu, d-l Liviu Rusu.

Nae Georgescu, d-l Nicolae Viciu.

Un om năcăjit, d-l Valer Russu.

Doi ușieri.

După reprezentație va urma dans.

✕ FOIȚA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA" ✕

Propaganda războinică în Germania și repercusiunile ei în Franța

— Discursurile lui Fichte către națiunea germană —

Cu câteva luni înainte de izbucnirea războiului mondial, Germanii sărbătoreau în Fichte, cu ocazia centenarului înființărei Universității din Berlin, pe instigatorul redeșteptărei naționale, tatăl pangermanismului.

De atunci încoace, s'a reeditat într'o ediție populară de propagandă cele 14 discursuri, pe care Fichte le-a rostit la Berlin (1807 și 1808), în timpul ocupațiunei franceze, după înfrângerea de la Iena.

Aceste faimoase discursuri ca și scrierile lui Schleiermacher, ale lui John și poeziile lui Arndt au preparat liberarea Germaniei de sub jugul strein.

O traducere recentă în limba franceză a acestor discursuri de către M. Molitor însoțită de comentarii arată însă cât de departe e idealismul preconizat de Fichte, de modul cum au înțeles Germanii să provoace războiul, care a adus atâta moarte și mizerie în Europa întreagă.

■

Până în 1807, Fichte nu era cunoscut decât ca filozof, autor al unui sistem derivat din Kant și întrecând pe profesorul său, în ce privește morala. Entuziasmat de Revoluția franceză până la jacobismul extrem, el se declară cosmopolit și consideră drept patrie a oricărui om cultivat, țara cea mai înaintată în civilizație, adică Franța. Victoriile Napoleoniene l'au convertit în mod radical, transformându-l într'un patriot aprins, înzestrat cu o elocvență convingătoare.

Discursurile sale, adevărate filipice în care lipsește obscuritatea gândirei și stilul său metafizic se adresează atât poporului, cât și prinților, tuturor claselor națiunei și tuturor vârstelor, tinereței cât și bătrânilor.

Scopul lor e de a reda speranța „acelor care s'au lăsat bătuți", de a predica credința în redeșteptarea națională, de a ajuta poporul german să treacă „prin ora supremei desnădejdi, care anunță aurora zilei viitoare".

Vorbele înflăcărate ale lui Fichte n'au răsunat ca un apel periculos și zădarnic la arme, atunci când soldații francezi ocupau capitala.

„Suntem învinși, bătălia de arme e terminată.

Acum ne așteaptă noua bătălie a principiilor, a obiceiurilor, a caracterului. Salvarea va veni de la educație" a zis Fichte.

„Poporul german trebuie să cunoască pe el însuși, să-și cunoască natura sa intimă, independent de destinul care apasă asupra lui.

Limba sa, filozofia sa, istoria sa se deosebesc profund de a celorlalte popoare.

Luther a înființat religia germană, transformând cristianismul „Asiatic" al timpurilor primitive.

Filozofia germană nu e un vis zadarnic, ci o forță capabilă să susție Statele. Spiritul german deschide noi orizonturi; el face să pătrundă lumina zilei pretutindeni.

Spiritul străin este albina, care distilează mierea, spiritul german se aseamănă cu vulturul care dintr'o bătaie de aripă își ridică în aer corpul și cu un zbor viguros și exercitat se urcă din ce în ce mai sus, spre soare, a cărui contemplație îl încântă.

Germania nu poate să renască decât printr'o educație stoică, lăsând la o parte orice idee de interes material.

Cum să se încredințeze această educație, decât Statului însuși, che mat să ia moștenirea bisericei?"

Fichte e partizan al Statului monarchic. „Cu toate că Germania a arătat prin clasa sa burgheză că este capabilă să suporte o constituție republicană", ea trebuie să renunțe pentru câtva timp la libertate până ce o nouă lume îi va procura forța de a o realiza".

Destinul rasei germane e după Fichte „de a înființa imperiul spiritului și al rațiunei în sensul absolut și *de a nimici forța fizică brută ca element de dominație al unui versului!*"

Ce desmințire a adus Germania din 1914, idealismului lui Fichte, o cunoaștem cu toții.

*

Tema cunoscută „Deutschland über alles", care a exaltat mândria învinșilor nu-și găsește originea în discursurile lui Fichte, care predicau curajul și abnegația până la paroxism.

Lucru care n'a împiedecat pe Germani, îndată ce unitatea țărei lor a fost realizată, să caute în discursurile lui Fichte, justificarea imperialismului lor.

De la 1897 și până în 1914, treizeci de teze de doctorat universitar au tratat ca subiect, Discursurile lui Fichte, aducându-le drept sprijin doctrinei imperialiste. La răniții germani s'a găsit carnete de note zilnice, unde toată filozofia războiului era pusă în legătură cu aceste discursuri.

Fichte nu s'a adresat decât Germanilor, el nu vorbea decât pentru ei, totuși discursurile sale au fost adoptate în Franța admirate și chiar propuse în învățământ.

Ocupându-se de această chestiune *L. Reynaud* într'o carte recentă, scoate în evidență cât de dăunătoare a fost influența germană în Franța în sec. XVIII-lea și al XIX-lea.

Fichte e exemplul cel mai caracteristic, după Reynaud, al idolatriei de care s'a bucurat Germania printre intelectualii francezi înainte de războiu, idolatrie care de multe ori i-a depărtat dela tradiția franceză.

Chiar Edgar Quinet pe la 1830. remarca în „Allemagne et Italie" că Franța după Mme de Stael s'a lăsat prea mult influențată de pretinsa buna credință a spiritului german.

Vorbind de învățământul oficial în Universitatea franceză Reynaud arată că războiul dela 1870, cu amputarea Alsaciei și Lorenei n'a fost decât eclipsă trecătoare pentru relațiile intelectuale dintre cele două țări. Kant era cel mai prețios profesor de morală pentru studențimea franceză a celei de a 3-a republici; filozofia sa era întrebuințată c ao armă de atac împotriva catolicismului, rigiditatea sa pietistă servea drept mască în luptele politice, adversarilor catolicismului.

Statul providență, statul infailibil omnipotent și a totștiutor, al naționalității determinate de rasă și limbă, atât de contrar tezei franceze a patriei fondată pe consimțământul mutual: disprețul spiritului latin, superioritate intelectuală a rasei teutone sunt ideile pe care sectatorii lui Fichte le-au răspândit prin scrierile lor în Franța, înainte de războiu, fără ca France zii să-și dea seama de pericolul acestor scrieri pentru educația tineretului.

Dezbaterile ce au avut loc cu ocazia nouei reforme a învățământului secundar în Franța relevând această chestiune au făcut să fie scoase din program doctrinele de morală și de pedagogie, importate din Germania, a cărei atitudine păstrează încă și astăzi pecetea imperialismului mândru și atot puternic.

Construirea catedralei ortodoxe a Clujului

Lucrările vor începe în curând. Piatra fundamentală se va pune în cursul lunei lulie.

Credincioşii ortodoxi din Cluj aşteaptă de multă vreme clădirea unui locaş de rugăciune mai încăpător, bisericuţa de cătun în care ne adunam în timpul vremilor de urgie, a devenit neîncăpătoare pentru românii, al căror număr s'a înmulţit considerabil în acest Cluj, eri cetatea maghiarizării.

Lipsurile inerente vremurilor ce le trăim au întârziat mult lucrările, totuşi ele se vor putea începe la 1 lunie.

Lucrările cari conform planului vor trebui să fie terminate în anul curent, au fost concesionate „Societăţii de construcţii şi lucrări subterane" din Cernăuţi, deoarece oferta numitei societăţi a fost cea mai avantajoasă, executând lucrările pentru suma de 5.200.000 Lei.

Contractul n'a fost încă iscălit, dar faptul se va produce în săptămâna curentă.

Consistorul ortodox a cerut Primăriei printr'o adresă, să se îngrijească ca arborii şi plantaţiile de pe locul destinat catedralei, să fie în curând îndepărtate, pentruca lucrările să nu sufere din cauza aceasta.

•

Piatra fundamentală va fi depusă după terminarea lucrărilor de bază, adeca în cursul lunei lulie.

Cu această ocazie se vor aranja mari serbări la cari după toate probabilităţile va participa şi M. S. Regele.

•

Construirea catedralei se va termina în trei ani. Lucrările vor costa în total 30 milioane, presupunând că preţurile actuale se vor menţine.

— B. —

In jurul alegerilor de la Barou

Demisiunile din consiliu ale membrilor români

Rezultatul alegerilor dela Barou a produs o vie agitaţie în lumea avocaţilor români din Cluj. Faptul că s'a găsit un român care să accepte a figura în fruntea unei liste în care numărul membrilor minoritari în consiliul de disciplină este de două ori mai mare decât al românilor, a determinat demisiunile dlor avocaţi, dr. Socol, dr. Nemeş şi dr Aurel Blaga.

Alegerile s'au făcut într'o atmosferă destul de încordată. Din nefericire între avocaţii români n'a domnit destulă armonie, aşa că minoritarii au putut impune o listă în care figurează avocaţi ostili până acum autorităţii româneşti.

Discuţia era între decanatul d-lui Isac sau al unui avocat tânăr. Folosindu-se de faptul că d-l avocat Dr. Roman s'a pronunţat pentru afirmarea unei conduite româneşti a Baroului, minoritarii au dat voturile d-lui Dr. Dionisie Pop, care a acceptat lista lor.

Lupta la decanat, cel puţin între avocaţii români nu s'a dat pe diferenţa de simpatie politică, ci ca să zicem aşa pe o chestiune de vrâsta. Informaţiuni ulterioare ne-au încredinţat că nici avocaţii membrii ai partidului naţional n'au înţeles să sprijine candidatura dlui Dionisie Pop. De altfel faptul e evident prin demisiile cari s'au produs.

In ultimul moment ni se anunţă şi demisia dlui Dr. Suciu, aşa că în Consiliul de disciplină al Baroului lângă noul Decan dl Dr. Dionisie Pop şi cei opt membri unguri, nu se mai găseşte nici un membru român.

Astfel stând lucrurile se crede că la Barou vor avea loc noui alegeri.

Cărţile de propagandă iredentistă

— „Ellenzék" confirmă faptul —

Am fost cel dintâi ziar românesc care a desvăluit modul cum se face propaganda iredentă cu ajutorul cărţilor.

Am reprodus citate din cărţile confiscate de autorităţi, citate din care reeşea limpede intenţiunea celor cari au trimis aceste cărţi în România.

Am arătat deasemeni că astfel de cărţi s'au găsit în instituţii culturale legate de episcopiile catolice maghiare şi că prezenţa lor în şcolile maghiare confesionale nu se putea explica decât dacă ele erau introduse de către conducătorii bisericei catolice şi de profesorii maghiari.

Presa maghiară şi cu deosebire „Ellenzék" a protestat cu vehemenţă împotriva unei acuzaţiuni care avea mai multe temeiuri decât este necesar.

Acum de curând, în ziarul săptămânal „Consţinţa Românească" este reprodus textul unei rugăciuni care se învaţă în şcolile maghiare confesionale şi al cărei cuprins este următorul:

„Doamne, fii milostiv cu poporul maghiar mult încercat. Îndreaptă spre înţelepciune pe duşmanii patriei noastre trunchiate, ca să priceapă marea nedreptate săvârşită faţă de patria noastră milenară, nu îngădui nimicirea regatului primului nostru rege sfânt, fii mângâietor în zilele de restrişte fraţilor noştri ajunşi în sclăvie."

Ziarul „Ellenzék" comentând faptul acesta scrie că, informându-se în cercurile bisericeşti catolice, i-s'a răspuns, că nu se ştie de o asemenea rugăciune, şi că fruntaşii bisericei maghiare n'au nici o vină în răspândirea acestor cărţi.

Dar, adaogă „Ellenzèk", dacă totuşi există asemenea cărţi în Ardeal, ele n'au putut fi introduse decât prin contrabandă.

Este tocmai ce am spus şi noi. Atunci însă presa maghiară nu voia să recunoască cu nici un preţ existenţa unor cărţi de propagandă iredentă, acuza autorităţilor noastre de inscenare şi se plângea în numele „culturii maghiare sugrumate."

Recunoaşterea pe care, deşi târziu, o aduce „Ellenzèk" este binevenită pentrucă ea este menită, confirmând adevărul spuselor noastre, să lămurească şi opinia publică maghiară.

Cât despre desmintirea pe care ziarul iredent o dă în numele bisericei catolice maghiare, afirmând că biserica n'are nici un amestec în chestiunea aceasta, noi n'o putem lua în seamă. Fiindcă este evident, că nu episcopii unguri îşi vor recunoaşte singuri vina. Şi apoi conducătorii bisericei maghiare ni-au dat în multe rânduri destule dovezi despre iredentismul pe care înţeleg să-l propage şi să-l alimenteze împotriva statului nostru, pentruca desmintirea din „Ellenzèk" să ne schimbe certitudinea.

BOICOTAREA ŞCOLILOR DE STAT cu limba de predare maghiară

— Cazul dela Csekefalva —

În numărul de Rusalii „Ellenzék" se plânge împotriva subrevizorului şcolar din judeţul Odorhei, care ar vrea să romanizeze cu forţa pe copiii maghiari din judeţul acesta, într'adevăr aproape în întregime maghiar. E păcat, — spune „Ellenzék", căci copiii maghiari cercetează şcoala maghiară. În Csekefalva, copiii unitari sunt daţi afară din şcoala maghiară şi siliţi să se înscrie în şcoala de stat. Cei cari nu se supun, plătesc o amendă de 10 lei.

În Csekefalva maghiarii sunt de două confesiuni: reformaţi şi unitari şi susţin „o şcoală comună cu caracter reformat". In Decemvrie trecut primarul comunei a primit o ordonanţă dela autorităţile superioare, în înţelesul, că dacă în şcoala reformată încap numai 30 elevi, cei cari trec peste acest număr să fie daţi la şcoala de stat.

Dintre părinţi însă nici-unul n'a voit să se supună acestei ordonanţe şi astfel şcoala confesională a funcţionat mai departe făcând lecţiile, cu o parte a băieţilor înainte de masă şi cu cealaltă parte după masă.

In săptămâna ultimă a lui Aprilie s'a prezentat subrevizorul Seiler Béla şi referindu-se la împrejurarea, că şcoala are caracter reformat şi numai copiii reformaţi pot să încapă în ea, a scos pe copiii unitari din şcoală şi a îndrumat pe primar să pedepsească cu câte 10 lei pe acei părinţi, cari nu vreau să-şi înscrie copiii în şcoala de stat.

Cazul acesta a produs o adâncă indignare atât în comună, cât şi în tot jurul şi celelalte.

Atâta spune „Ellenzék", uitând firesţe, după vechiu-i obiceiu unele lucruri destul de importante. A uitat să spună, că în şcoala de stat din Csekefalva lecţiile nu se predau românesţe, ci ungureşte, chiar şi învăţătorul e un ungur neaoş. Dar a făcut jurământul de fidelitate către statul român şi aceasta e o crimă neiertată pentru „Ellenzék" şi conducătorii bisericii maghiare.

Când statul român a preluat şcoala de stat, Ungurii noştri deşi ştiau că în acea şcoală lecţiile se vor preda în ungureşte, şi-au înfiinţat şcoalele lor confesionale. Pe învăţătorii maghiari, ai şcoalelor de stat cu limbă de propunere maghiară îi boicotează şi îi socotesc ca pe nişte trădători de neam. Statul român susţine sute de învăţători maghiari, dintre cari cei mai mulţi sunt fără elevi.

Aşa e şi şcoala de stat din Csekefalva. Un edificiu corespunzător, dar gol. Ungurii ţin şcoală confesională într'o casă necorespunzătoare, făcând lecţiile alternativ, cum am arătat mai sus. Şi poate închipui oricine, ce progres în studii se poate face în astfel de împrejurări. Iată motivul, care în interesul învăţământului a silit pe subrevizorul şcolar, — ungur şi el — să ordone, ca jumate din elevi să înveţe — nu limbă românească, ci ungurească, în şcoala de stat.

Dar domnilor dela „Ellenzék" şi exponenţilor lor dela conducerea bisericilor ungureşti nu limbă românească le trebue, ci . . . cu totul altceva. De dragul acestui „cu totul altceva" boicotează şcoalele pe cari statul cu mână largă le susţine în interesul culturii ungureşti.

•

E o situaţie destul de caraghioasă, trebue s'o mărturisim.

Un rău care trebue îndreptat cu ori-ce preţ şi în timpul cel mai scurt. E un singur leac: statificarea tuturor şcoalelor confesionale.

Vor striga iredentiştii unguri şi vor umple cu lamentaţiile lor întreaga presa europeană, uitând firesţe să spună, că limba de predare a lecţiilor în şcoalele de stat din localităţile maghiare e cea maghiară.

Dar, poate ne vom socoti s'o spunem noi şi opinia publică europeană va fi în situaţia să judece obiectiv, întru-cât suntem noi opresorii poporului maghiar şi întru-cât nu ne conformăm dispoziţiilor tratatului dela Trianon.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

CITIŢI „INFRĂŢIREA"

Partidul naţional şi politica economică a ţării

Reaua credinţă cu care este criticată instituţia „Creditului industrial". Partidul naţional se declară pentru înstrăinarea industriei naţionale.

Cu prilejul discuţiei de la Cameră în jurul proectului de lege pentru crearea „Creditului Mimer" d. Sever Dan, înscris la cuvânt, a renunţat să mai vorbească. Secretarul partidului takisto-naţional nu se simţea destul de pregătit, şi s'a dus acasă unde a ticluit, în aceeaşi chestiune, un articol pentru ziarul gr.-catolic desub conducerea d-lui Emil Fagure-Honigman.

D. Sever Dan combate „Creditul industrial" cu reaua credinţă cu care redactează reportajele pentru „Patria", plus ignoranţa complectă în chestiuni economice.

D-sa e incapabil să vadă în această instituţie naţională menită să dea noui avânturi industriei româneşti, altceva decât „o afacere liberală".

Iată ce scrie în „Lupta" secretarul general al partidului takisto-naţional:

„Creditului Industrial" este o nouă întemeiere de bancă de partid, cu resursele Statului, şi se poate prevedea cu certitudine că această bancă de căpătuială nu va spori producţia industrială, fiindcă nu va căuta să întemeeze industrii noi, ci va căuta să le şantajeze pe cele existente, stânjenindu-le".

Aşteptam ca după această afirmaţie să urmeze şi dovada. Zădarnic însă. D. Sever Dan tot acolo se întoarce.

Dar mai înainte de a-l urma să ne oprim la afirmaţiunile sale. „Creditul industrial" este o nouă întemeiere de bancă de partid cu resursele statului", este o afirmaţie profund inexactă. La întemeierea „Creditului industrial" pe care ignoranţa d-lui Sever Dan îl crede „o bancă" şi încă „de partid", statul nu participă decât cu controlul şi cu 5 la sută din capitalul societar. Deci unde sunt resursele statului?

Mai departe d-sa spune:

„Partidul Naţional Român crede, că opera grandioasă a emancipării noastre industriale, atât de importantă pentru îmbunătăţirea valutei şi uşurarea traiului, se va îndeplini prin alte mijloace, în rândul întâiu, decât punându-se capăt, cu toată energia, favoritismul, acaparării şi politicianismului pe terenul industrial şi financiar şi prin o acţiune sistematică de transplantare la noi a industriilor din ţările streine".

Şi-aici e nodul chestiunei. Cu alte cuvinte partidul naţional combate „Creditul industrial" pentrucă soluţionarea desvoltării industriei româneşti o crede capabilă numai prin „transplantarea la noi a industriilor din ţările străine".

Sau şi aici partidul naţional a înţeles-o cu oiştea d-lui Sever Dan în gard. Instituţia creditului industrial funcţionează în Franţa de 4 ani şi a dat cele mai excelente rezultate. Când s'a alcătuit acolo această lege nimeni însă nu s'a oferit să dea deoparte instituţia de proteguire naţională a industriei franceze, pentru a deschide largi promisiuni capitalurilor străine aca paratoare. D-l Sever Dan n'avea de unde ştia aceste lucruri, pentrucă d-sa e prea ocupat a da colorit politic serbărilor din Ardeal şi nu are vreme să se ocupe de ce se petrece bun aiurea.

D-sa continuă:

„Legea de faţă urmăreşte tocmai contrariul! Ea urmăreşte perpetuarea, şi agravarea situaţiei dezastroase din prezent. Ea va avea drept rezultat, sugrumarea industriilor externe de a se muta la noi".

Repetarea aceleiaşi afirmaţiuni dovedeşte cât de scumpă este partidului naţional ideea înstrăinării industriei naţionale româneşti, şi cât de antipatică îi este ideea Creditului industrial. Nu ne mirăm deci că d-l Sever Dan o critică cu atâta lipsă de pregătire şi de interes pentru viitorul de independenţă politică şi economică al ţării.

REORGANIZAREA teatrelor din România

Consfătuirea dela București a tuturor directorilor teatrelor din țară. Ce hotărâri s'au luat în această consfătuire. Zone de activitate pentru fiecare teatru. Echipe de teatru, volante. Turneele teatrului din Capitală. Turneuri prin satele din provinciile alipite.

De vorbă cu dl Zaharia Bârsan, directorul teatrului național din Cluj

Zilele trecute a avut loc la București o consfătuire a tuturor directorilor teatrelor naționale din întreaga țară. Au luat parte directorii dela teatrele naționale din Cluj, Chișinău, Oradea-Mare, Timișoara, Craiova și București. Chestiunea principală care s'a desbătut în această consfătuire prezidată de dl ministru Banu, a fost: „Cum s'ar putea soluționa problema teatrelor în România". Hotărârile luate în această consfătuire vor fi supuse în curând spre aprobare d-lui Ministru al artelor. Dorind a da relațiuni precise asupra celor discutate și hotărâte în această consfătuire ne-am adresat dlui Zaharia Bârsan, directorul Teatrului Național din Cluj, care a bine voit să ne facă următoarele declarații în această chestiune.

Chestiunea teatrelor naționale la noi ocupă astăzi la noi un loc foarte important. Statul cu toată buna lui voință, din cauza marilor greutați cu care luptă nu poate face pentru aceste teatre tot ceia ce ar trebui și ar vrea să facă.

In prima ședință a consfătuirei dela București se hotărâse chiar să se renunțe la îmbunătățirea teatrelor din Chișinău, Cernăuți, Timișoara și Oradea, urmând a se întări și perfecționa numai celelalte teatre existente.

Reprezentanții teatrelor dela Timișoara și Oradea voiau să facă câte o trupă mixtă formată din români și unguri, sub direcție românească și care să joace și operă și operetă și teatru. S'au făcut obiecții că o asemenea trupă ar costa prea mulți bani și s'a renunțat la această ideie. Cu toate acestea reprezentanții teatrelor din Timișoara și Oradea, au hotărât să-și îndeplinească această intenție cu bani din fondurile comunale.

In cursul unei ședințe a consfătuirei dela București, am făcut, spune dl Bârsan, următoarea propunere. Să se constituiască echipe de artiști care să poată juca în provincie (orășele și orașe) într'o anumită zonă din jurul teatrului. Adunarea a aprobat această propunere și s'a hotărât aplicarea ei.

Pentru aplicarea acestui sistem, țara s'ar împărți în mai multe zone, fiecare din aceste zone corespunzând unuia dintre teatrele naționale existente.

Astfel Teatrul din Craiova ar avea ca zonă de activitate Oltenia și Banatul cel din Iași, Moldova, Bucovina și Basarabia; cel din Cluj, Maramureșul, Ardealul până la Sibiu și Arad iar teatrul din București Muntenia și partea de sud a Transilvaniei.

Tot în consfătuirea dela București s'a mai hotărât ca Teatrul național și trupele particulare din București să joace prin orașele din provinciile alipite câte 30—60 de reprezentații pe an. Pentru aceasta trupele de care vorbim, vor fi răsplătite de minister cu câte 10.000 lei pe seară. Se va interveni pentru obținerea sălilor gratuit și pentru scutirea de taxe.

In schimb aceste trupe de turneu nu vor putea fixa decât prețuri foarte mici pentru locuri.

*

In cele ce privește celelalte teatre, acestea vor fi obligate să joace în zona lor câte 100 de reprezentații pe stagiune, ministerul acordându-le câte 5000 lei pe seară.

*

Tot în urma consfătuirei dela București s'a mai hotărât să se dea 4 milioane de lei Teatrului din Cernăuți și 6 milioane de lei celui din Chișinău.

O chestiune iarăși foarte importantă, care s'a pus în discuție la București și care a fost foarte bine primită a fost formarea pe lângă fiecare teatru a unei mici echipe de artiști tineri puși sub conducerea unui artist încercat, cu scopul de a juca, prin satele din zona conspunzătoare — piese de comedie ușoară.

*

In numărul viitor vom publica declarațiile d-lui Zaharie Bârsan asupra modului cum a fost îmbunătățită situația teatrului din Cluj și asupra proectului de activitate pe viitor al acestui teatru.

Alfa.

O nouă lucrare a dlui G. Bogdan Duică

„Istoria literaturii române moderne" Intâii poeți munteni.

E titlul ultimei lucrări apărute a dlui G. Bogdan-Duică, profesor la Universitatea din Cluj și membru al Academiei Române.

Cartea deschide impunător o nouă serie de publicații științifice asupra limbii și literaturii române. „Biblioteca Dacoromaniei", înființată și condusă de dl Textil Pușcariu va fi — numele conducătorului o garantează — o contribuție serioasă, care va duce mai departe limita cunoștințelor de până acum în domeniul literilor și graiului nostru.

Dl Bogdan-Duică studiază temeinic, pe baza unui număr infinit de informații sigure, pe Ioan Văcărescu, I. Eliade Rădulescul, Vasile Cârlova, Constantin Faca, Grigore Alexandrescu, C. A. Rosetti și Cesar Boliac. Asupra fiecărui poet și în deosebi asupra lui Eliade, autorul ne dă judicioase monografii, care sunt — după cum afirmă daa în Prefață — absolut necesare, pentru ca un spirit sintetizator să ne poată da, peste 40 — 50 de ani, o documentată și generală privire a tot ce a contribuit la evoluția literaturii române.

INFOR

— **Din cauza sărbătoarei naționale de mâine, ziarul nostru nu va apare decât Joi, la orele obișnuite.**

— **Dl Oscar Jászi în Cluj** Cunoscutul democrat și publicist maghiar, sociologul Oszkár Jászi, a făcut astăzi o vizită redacției noastre. Dsa a avut o lungă întrevedere cu directorul ziarului, d. D. Tomescu, după care s'a întreținut cu fiecare redactor în parte.

— **Instalarea de preot.** Zilele trecute a avut loc instalarea Dlui Petru Harțea, ca paroch al Ardudului. Ardudul e o reședință de plasă în județul Sătmar. Avea mulți credincioși și în vremea ungurior, dar au trebuit să vină vremuri mai princioase ca să-și poată clădi o bisericuță și să-și poată avea păstorul lor.

— **Piața bonurilor de tezaur Austro-Ungare.** Guvernul Micei Antante au adresat o notă guvernelor Ungariei și Austriei prin care le cer să plătească bonurile de tezaur emise în timpul războiului (hadiköleson). Răspunsul Ungariei, recunoaște pretențiunile statelor succesoare și se declară dispus a le replăti în paritate aur, dar numai după terminarea discuției în jurul reparațiilor va fixa termenul plății.

— **Contra tutungerilor.** Librarii și papetarii din Satu-Mare s'au constituit într'o grupare profesională pentru a lupta contra delictelor de tutun cari vând articole de librărie, făcând concurență librarilor.

— **Serbare.** La Timișoara va avea loc în 26 crt. o serbare câmpenească dată în favoarea fondului de reclădire a teatrului din Timișoara. Serbarea se va ține, în parcul Eminescu și e sub patronajul generalului Găvănescu.

— In ultimul timp prețurile diferitelor articole au început din nou să sporească în Cluj.

— **Conferințele Institutului Social Român.** A 17-a conferință din ciclul organizat de Institutul Social Român asupra „Doctrinelor politice" va avea loc Joi, 24 Maiu, oarele 9 seara în amfiteatrul Fundației Carol, când va vorbi dl deputat dr. Hans Otto Roth, (Sibiiu) despre: „Ideologia și tendințele politice ale minorităților germane".

— **Serbare.** Societatea lucrătorilor dela întreprinderile de construcții și-a serbătorit aniversarea de 20 ani de existență, aranjând un reușit festival în sala festivă a Colegiului reformat.

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Congres studențesc la Cluj. Ministerul Instrucțiunei Publice a făgăduit — sub rezerva învoirii rectorilor universităților — ținerea unui congres al întregei studențimi la Cluj. Congresul ar avea loc la 15 August.**

— **Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwien.** 2475—1

— **Vizitele canonice a P. S. S. Episcopului Ivan.** P. S. S. Episcopul Ivan al Clujului va vizita Luni 28 Maiu Zlatna.

In decursul lunei Iunie va vizita credincioșii din județele Solnoc Dobâca, Sătmar și Sălaj. S. S. va asista la sfințirea bisericei din Rogoz, ce va avea loc în decursul lunei viitoare.

Ciocolata-desert

Kandia

Caramelele (lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune și se găsesc pretutindeni. 2778—4

— **Muncitorești.** Greva tâmplarilor din Cluj care durează de o săptămână nu s'a aplanat nici până azi se observă o mare îndârgire atât a patroni cât și la muncitori.

— **In atenția direcțiunei C. F. R.** Un cititor al nostru ne atrage atenția că pe liniile căilor ferate someșene, din cauza lipsei unui control serios, mulți călători în înțelegere cu controlorii trenurilor călătoresc pe gratis frustând astfel statul. Atragem atenția dlui director al regionalei Cluj asupra acestui fapt.

— **Diverse.** Cu ocazia sărbătoarei de eri (Rusaliile catolice) toate prăvăliile maghiare din Cluj au fost închise. Nu înțelegem însă de ce au fost închise și magazinele evreești.

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— **Știri de la întreceri: Diana - Franzbrantwein a învins pe toată linia.** 2475—2

Descoperirile arheologice dela Cenad

Timișoara. In două corespondențe recente v'am scris despre prea interesantele săpături dela Cenad, unde custodele Muzeului Bănățean din Timișoara, d. Gh. Postelnicu, făcând săpături, a scos la lumină un întreg coridor de pe timpul romanilor, plin de obiecte prețioase și de mare valoare, din punct de vedere arheologic.

Indreptăm atențiunea celor competenți asupra cimitirului din Periamoș. Cimitirul acesta este de pe vremea incursiunilor barbare și o serie de săpături sistematice și bine conduse, ar scoate la lumină comori arheologice de o nespus de mare valoare.

Sinuciderea unui comerciant.

Aseară pe la orele 7 în timp ce se găsea la un prieten al său din Cal. Victoriei 43, a încercat să se sinucidă tânărul comerciant Țodic Dezideriu patronul magazinului din str. Regele Ferdinand No. 43.

Anunțându-se „Salvarea" cu o ambulanță a fost transportat la Clinica Medicală, unde până în prezent continuă a fi într'o stare extrem de gravă. Sunt puține speranțe că va scăpa cu viață.

Din ancheta poliției reese că nenorocitul a înghițit trei pastile de sublimat, însă până în prezent cauzele precise ale acestui act disperat nu s'au putut stabili.

Contrabandă de tutun în Banat

In Banat sunt oameni care își fac o existență foarte plăcută din contrabandă. Contrabanda, pentru mulți, a devenit o ocupație ca ori și care alta și multe averi recent agonisite, au la bază contrabanda.

Sâmbătă agentul de siguranță Biebel a avut de arestat două femei care aveau asupra lor 40.000 de țigarete aduse, în mod frauduios, din Ungaria. Tot asupra acestor femei s'au mai găsit și 17 000 de tuburi, aduse tot din Ungaria.

E interesantă îndrăzneala la care se pretează, mai nou, contrabandiștii, deși arestarea aceasta s'a făcut ieri la amiază și în fața sgurantei, femei le contrabandiste au fuzau să-l urmeze pe agent în curând l chiar să-l lovească. A fost nevoe de intervenția unui alt agent Neiner, care văzând cele ce se petrec în stradă a venit întru ajutorul colegului său. După scurte parlamentări, contrabandistele s'au lăsat convinse și au urmat pe agenți în localul serviciului, unde li s'a luat cuvenitul interogator.

SACI, MUSAMELE

Cumparare. ♦ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Teleton: birou 999 Str. R. Ferd. 1 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 272

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

La ședința de eri dimineață a consiliului superior al armatei a participat și A. S. R. Principele Carol.

*

Cursurile dela Universitatea din București încep să se țină în liniște și să fie frecventate din ce în ce de mai mulți studenți.

*

Scriitorul american Upton Sinclair a fost arestat la New-York din cauza propagandei și campaniei pornite de dânsul în favorul sovietelor.

*

Ziarele anunță iscarea unui conflict în sânul partidului averescan, între cât unii dintre fruntașii acestui partid urmăresc dezavuarea d-lui Argetoianu pe chestia bonurilor de tezaur relevată de Madgearu.

*

M. S. Regele a primit eri în cadrul ceremonialului obișnuit pe d-l Jurikievici, noul plenipotențiar al Poloniei. Acesta și-a prezentat scisorile de acreditare.

*

„Avarul" anunță din Praga, că premierul Ungariei, contele Bethlen va vizita și capitalele Micei Antante.

*

Curtea de casație a respins eri recursul dlui Schina și a celorlalți funcționari arestați. Societatea funcționarilor a protestat prin ziare contra respingerei recursului.

*

M. S. Regele a prezidat eri adunarea generală a societății Principele Mircea, ținută la Palatul Regal. S'au rostit discursuri arătându-se activitatea societății pentru protecția copiilor.

*

Curtea cu jurați din Bacău a achitat pe dna Dorothea Krausberg care a ucis pe avocatul Scorțeanu, fiindcă necinstind-o a părăsit-o.

*

Ziarele înregistrează declarațiile fabricelor de hârtie românești, cari s'au declarat incapabile a satisface comandele. Cer desființarea taxelor vamale și libertatea importului hârtiei străine.

Din județele Tutova și Huși se anunță mari ploi însoțite de furtună. Pagubele sunt mari.

*

Eri a sosit la Londra fostul sultan al Turciei.

EXTERNE

Constanța. — Eri s'a produs o puternică explozie care a zguduit întreg orașul. Au explodat cazanele vasului Vaterland de sub pavilon german. Victime omenești nu sunt.

■

Telegrama lui Poincaré către Bonar Law

Poincaré a adresat o telegramă lui Bonar Law prin care îl mulțumește pentru politica amicală urmată față de Franța și își exprimă regretele pentru demisia acestuia.

*

Lovitura de stat din Renania

Berlin. — Partizanii lui Smeet au încercat să proclame republica renană. Poliția a reușit să înăbușe lovitura de stat.

Controlul grecesc în Arhipelag

Atena. — Guvernul grec a notificat aliaților că flota militară grecească va exercita un control riguros în Archipelag. Grecia roagă aliații să permită exercitarea acestui control fiind în interesul păcii.

Intrevedere între Venizelos și generalul Pellé

Lausanne. — Cu ocazia întrevederii dintre Pellé și Venizelos acesta din urmă a expus mijloacele la cari va recurge Grecia dacă pacea va întârzia să se producă.

Demisia lui Bonar Law

Londra. Bonar Law a suferit o ușoară operație la gât.

Astăzi vor sosi la Londra numeroase personalități politice disputând situația creată prin demisia dlui Bonar Law. Se dă ca sigura venirea la putere a unui minister conservator întru cât coaliția partidelor pare exclusă.

Sărbătorirea eroilor la Aiud

Serviciul religios. Pelerinajul la cimitir și Parastasul Cuvântările. Defilarea trupelor. Reprezentație teatrală

In orașul nostru Aiud, ziua eroilor s'a serbat solemn și grandios.

La orele 10 a. m. s'a oficiat sf. liturgie în biserica română gr. cat. și capela română ortodoxă. La aceasta din urmă au luat parte toate autoritățile civile și militare din localitate în frunte cu domnul prefect Dr. Camil Velican și domnul colonel Marcovici, venit aci pentru revizuirea dispensărilor militare. La biserica gr. cat. au celebrat domnii Ioan Bucur protopop și Romul Pop paroh, iar la capela ortodoxă domnii Iosif Pop adm. protopopesc al Aiudului, Ioan Rusu protopóp la penetenciarul de aci și Candin Suciu paroh în comuna Măgina.

La orele 11 a. m. s'a făcut pelerinaj la cimitirul românesc din strada Mircea-Vodă. Aci au convenit preoții ambelor biserici române surori, între cari, cu regret sunt nevoit să adaug, se iviseră oarecari neînțelegeri pe tema ceremoniilor religioase.

Grație intervenției energice a domnului prefect Dr. Velican, aceste neînțelegeri au fost tranșate, încât s'a evitat un scandal care ne-ar fi făcut de râsul și batjocura numeroșilor streini de aci, într'o zi atât de pioasă ca ziua eroilor.

La cimitir s'a oficiat mai întâi parastasul de către preoții ortodoxi. După parastas a vorbit dl Iosif Pop administrator protopopesc. Apoi la altă masă s'a oficiat un alt parastas de de către preoții gr.-cat., vorbind dl protopop Ion Bucur.

La orele 12 din zi s'au păstrat cu sfințenie cele două minute de tăcere, petrecute de toată asistența în genunchi. A fost clipe foarte emoționante.

A luat apoi cuvânt dl colonel Marcovici, glorificând pe eroul necunoscut care simbolizează jertfa tuturor acelora care au murit și au trudit cu brațul sau cu mintea pentru mărirea Patriei.

După serbările dela cimitir la orele 1 p. a. a avut loc în Piața Regele Ferdinand mai întâi revista trupelor, apoi defilarea. Au defilat: școala medie de fete, liceul Tit Maiorescu și Batalionul VI Vânători de Munte sub conducerea dlui Căpitan Tarța.

La orele 1 și jumătate d. a. s'a dat o masă de către garnizoana din localitate, la care au fost invitați toți șefii de oficii. Aci s'au ținut toasturi entuziaste din partea dlor: colonel Marcovici, prefect Velican, revizor Sasu, subprefect Ciura, căp. Tarța, locotenent Filipescu etc.

*

La orele 9 seara a avut loc reprezentația teatrală-corală a Reuniunii meseriașiior români din localitate. S'a cântat și declamat mai multe cântece și poezii naționale. Punctul principal al acestei producțiuni a fost însă piesa „Pentru Patrie" de N. Țințariu care a fost adaptată după timpurile și împrejurările noastre de astăzi. Producțiunea a succes peste așteptare de bine. Diletanții, deci s'au prezentat pentru întâia oară pe scenă și-au jucat bine rolul avut. In special s'au produs bine domnii: Petre Crișan, Toma Lazar, Emil Șuteu, doamna Virginia Haprian, Maria Pavel și domnișoarele Maria Oțe și Leontina Cucerzan.

Meritul pentru succesul acestei producțiuni e al dlui profesor Valer Rusu, care s'a ostenit mult cu instruarea corului și predarea piesei. Comitetul Reuniuni îi aduce și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțumiri. Incassările au atins suma de aproape 5000 Lei. După producție a urmat dans, care a durat până în zori, domnind printre toți mare animație.

X.

Cronica sportivă

Intrecerile de footbal de eri, 21 Maiu.

Cluj.

Echipa ziariștilor unguri bate echipa teatraliștilor cu 4 puncte contra 2 Prima repriză 2:1.

*

Victoria (Cluj) — C. F. R. Mureșul Tg.-Mureș 1:1 (1:0).

Match amical de revanșă. Arbitru Vațianu. Golurile le-au făcut Motanch (Vict.) și Cioma (C. F. R. Mureșul.)

Timișoara.

Reprezentativ din Valea Jiului bate reprezentativa din subatice (Jugoslavia) cu 3 puncte contra 1. Repriza întâia 0:1 pentru Subotice.

*

Reprezentativa Timișoarei bate reprezentativa Aradului cu 1 contra 0 (1:0). Golul învingerei l'a marcat Kozovics din un carende pedeapsă în minuta 20-a a primei reprize. In repriza a doua Aradul conduce, dar nu poate valida pozițiile favorabile.

Arad.

A. A. C. — Olimpia. Rezultatul 2:1 (2:0).

Kadimah (Timișoara)—TMTE. Rezultatul 3:3 (0:0).

AMTE — Egyetértés (Oradea) Rezultatul 3:2 (2:1).

Oradea-Mare

NAC — ATE Rezultatul 3:1 (1:0)

Carei-Mari.

NKAC — Olimpia (Satu-Mare) Rezultatul 4:1

Beluș.

Aurora—Bihorul 1:0.

Tg.-Mureș.

MSE — Kadimah 4:0 (1:0) match de șampionat.

Diciosânmărtin.

MTK—Dacia 4:0 (2:0).

Dej.

C. F. R.—Unio 2:1.

Rezultatele din străinătate

Vestham United, echipa engleză învinge echipa combinată din echipele ungurești MTK și FTC cu 3 contra 2 puncte. Prima repriză 3:1.

*

Joi, 17 crt echipa reprezentativă a Angliei a învins reprezentativa franceză cu 4 puncte contra 1. Matchul a avut loc la Paris.

*

Praga. — Westham United—Slavia (Praga) 3:0 (3:0).

*

Wiena. — Slavia—Rapid 6:0 (3:0). Echipa șampioană a Austriei a suferit o înfrângere rușinoasă.

Beta.

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEȘTE ZIARUL
INFRAȚIREA

Constatări cu prilejul incendiului din strada Regală

Lipsa de apă. Corpul pompierilor trebuie reorganizat. In atenţiunea dlui Primar.

Se ştie că Sâmbătă după amiază un mare incendiu a avut loc în str. Regală No. 12. A care a distrus în parte imobilul dlui dr. Veşeleny, fost profesor universitar, pe vremea vechiului regim, — cauzându-i pagube de peste 800000 lei.

Trebuie să relevăm faptul că pompierii abia după o oră dela anunţare au sosit la locul sinistrului. Aceasta dovedeşte că în Cluj corpul pompierilor este astfel organizat încât nu este în măsură să dea ajutorul necesar în timpul cerut în caz de incendiu. Cele dintâi condiţiuni pe care un bun corp de pompieri trebuie să le îndeplinească sunt repeziciunea şi mobilitatea. Cu cât pompierii sosesc mai repede la faţa locului, cu atât şansele de a localiza şi a stinge incendiul sunt mai mari.

In al doilea rând posturile de pompieri trebuesc să fie înzestrate cu aparatele, instrumentele şi personalul necesar pentru a putea face faţă împrejurărilor.

Nu cunoaştem în amănunte organizarea corpului de pompieri din oraşul nostru, însă atât după cele văzute cu prilejul incendiului din str. Regală cât şi în alte dăţi, am putut constata că organizarea şi funcţionarea sa nu sunt făcute în bune condiţiuni, de vreme ce posturile nu sunt în măsură să facă faţă necesităţilor.

Se pare că această situaţie nu e numai la Cluj ci şi în alte oraşe din Ardeal cât şi din vechiul regat, deoarece de curând ministerul de interne a trimis un ordin circular tuturor primăriilor punându-le în vedere să ia măsuri pentru organizarea unui corp de pompieri care să funcţioneze în condiţiuni satisfăcătoare. Ministerul de interne motivează acest ordin arătând că în diferite oraşe s'au întâmplat incendii cari au luat proporţii numai datorită faptului că serviciul de pompieri nu s'a îndeplinit aşa cum trebuia.

Este o chestiune foarte însemnată şi de urgenţă pe care Primăria oraşului nostru are datoria s'o rezolve.

Tot în legătură cu incendiul din str. Regală atragem atenţiunea organelor dela Primărie să dea ordine ca în cazuri de foc să dea imediat drumul apei în întreg cartierul, unde s'a produs un foc. Astfel la incendiul din str. Regală, măsurile de localizare şi de stingere au fost îngreuiate enorm din cauza lipsei de apă. Şi asupra acestui punct cerem Primăriei să ia măsurile necesare, pentruca în cazuri de incendiu să nu lipsească nimic din ceiace ar putea să contribuie la localizarea şi stingerea focului.

Nădăjduim că dl Utalea, noul primar al oraşului nostru, va da toată atenţiunea necesară chestiunei şi va lua dispoziţiile necesare de îndreptare.

R.

Serbarea Şcoalei normale de fete din Cluj

Duminecă 20 Mai ora 3 după prânz a avut loc la Teatrul naţional un matineu al Şcoalei normale de fete din Cluj cu concursul muzicei Reg. 83 inf.

Acest matineu a fost organizat şi pus sub conducerea dlui profesor Bena. Dansurile şi exerciţiile gimnastice au fost preparate de dna profesoară R. Mateescu.

Programul acestui festival şcolăresc a fost în întregime şi foarte reuşit executat de fetele şcoalei normale.

In diferitele tablouri vivante ce s'au reprezentat, corul fetelor a executat o serie de bucăţi care au plăcut foarte mult publicului.

Ţinem să remarcăm aci că spre deosebire de alte dăţi cu ocazia acestui matineu al şcoalei normale, sala teatrului naţional a fost arhiplină.

S'au executat după aceia diferite dansuri naţionale în timpul cărora corul cânta. In cele din urmă s'a jucat o operetă: „Trece regele" sau răscoala în şcoala de fete, farsă muzicală într'un act pentru fete.

Operetta se termină cu un marş final de I. Mureşianu. Opereta aceasta a fost interpretată în condiţiuni mulţumitoare.

Dna Kővary Salustia care a cântat rolul profesoarei a avut un frumos succes. Asemenea serbări şcolare ar trebui se fie cât mai numeroase căci sunt foarte utile pentru educaţia copiilor şi plac foarte mult publicului.

Alţa.

Scrisori din Italia

Vizita Regelui Angliei. Refacerea alianţei din 1914

Roma, 8 Mai. Vizita pereche regale a Britaniei la Roma se consideră aci ca un mare eveniment politic. Regele George V. a fost însoţit în călătoria sa de însemnate personalităţi politice cari s'au pus în acord cu oamenii politici ai Italiei şi s'au înţeles pe deplin în vederea elaborării unui proect pentru refacerea alianţei din 1914.

Numai astfel se poate explica pentruce atitudinea Angliei în chestiunea Ruhr s'a desemnat precis în favoarea măsurilor luate de francezi. Involata are şi altă laţure. In vederea eşecului conferinţei dela Lausanne şi a reînceperii războiului cu Turcia, Anglia e ferm hotărâtă să procedeze la fel ca Franţa în Ruhr. Pentru a preveni o oarecare rezistenţă a Italiei s'a conceput călătoria regelui englez şi astfel se înţelege pentruce Anglia a cedat teritoriul Juba Somaliei italiene din Africa.

•

La Legaţia Română din Roma s'a dat o recepţie în onoarea Doamnelor Române venite la congresul feminist deschis la Roma.

•

Promoţie. Dl Ion Maghieru a fost promovat „doctor cum laudis" în ştiinţele fizice la Universitatea din Roma.

Corespondent.

CITIŢI PAGINA 8-a

Fabricăm şi furnizăm
ROLOURI
din plăci de oţel şi umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi şi pe preţurile cele mai reduse. 2798
Oferte se servesc gratuit:
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Pungi, saci de hârtie
în execuţie simple şi luxuoase la
Papetărie Lepage, Cluj
cu sau fără antetul firmei. — Cereţi catalog modele
2744-3

Şine de C. F.
Se caută de vânzare
Typ 5, 7, 9, 1', 14
Ofertele se trimite la agenţie de publ. MERCUR St. Sarindar 12, Bucureşti, Sub „Schinen"
2775

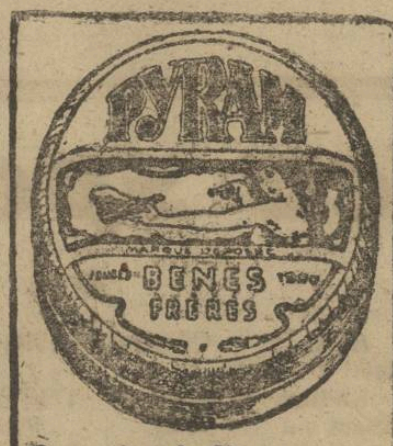

Cea mai fina crema pentru ghete

Băile Cojocna (lângă Cluj)
Băi calde şi reci de sare, băi de soare.
Apele sunt la fel cu cele din Halle şi Reichenhall. Se foloseşte cu bune rezultate în: exudate cronice, peritoneale şi parametrale; scrofuloză, tuberculoză ganglionară şi osoasă, reumatism şi gută.
Sezonul se va deschide 1 Iunie 1923.
Informaţii la Direcţia băilor Cojocna. 2809

Noutăţi de vară au sosit la
Regele Pălăriilor
Depozit de calitate suprema de albituri pentru domni.
Pălării de 50 de grame 479-1
Cluj, Piaţa Unirii 24.

1290 No. 1

Reclama este sufletul comerţului

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
Piaţa Unirii 13.
2787
Sucursala Târgu-Mureş, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț Radio

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc fabricate din cel mai fin material brut Marcă de calitate

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De vânzare

Una casă nouă cu grădin patru camere și doană bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având doauă camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

Dactilografe

pentru „Secția juridica“ și „Secția Emisiuni“

se caută

pe lângă salar bun la

Banca Centrală,

Cluj, str. Regina Maria No. 1, I.

Să recere: cunoștința în vorbă și scris corect a limbilor română-maghiară sau română-germană, să bată bine la mașină. **Ofertele** să se prezinte în persoană între orele 2—3 sau 6—7

2805

Au sosit

la

Magazinul pentru copii

Hercules

Str. Iuliu Maniu 8.

cărucioarele de copii „Brenabor“ din Berlin vestite în toată lumea, în exemplare minunate.

Cărucioare de sport 395 lei
Cărucioare de sport cu roți de gumă 525 lei
Ne alorate 160 lei
Trusouri complete pentru copii, dela 850 lei în sus.
Haine de sărbătoare pentru băeți și fetițe!
Pălării de pânză Lei 75 (în toate colorile).
Lingerie femeească și pentru copii, și la comandă.

Preț-curent de cărucioare pentru copii gratuit. - Serviciu solid, conștiincios. - Prețuri ieftine.

2660 Lloyd 1519

Eftin! Eftin! Eftin!

Trebuințele pentru vară în articole de modă de domni le puteți procura cu prețurile cele mai eftin la:

A. HOFF și Co. Cluj, Piața Unirii 17.

Pălării de paie eftine. ◆ Deposit mare de albituri

Pălării usoare ca și pene Lei 150.

Lloyd 1069 4792

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris

confecție de hârtie și imprimate de orice natura la: Librărie - Papetăria - Tipografia **LEPAGE CLUJ,** Cereți cataloge lista și ofert. ◆ 2744-4

Bandage de Cauciuc

pentru Autocamioane toate dimensiunile 2747-2

Deposit la

Emil Blaga, Cluj

■ **La cerere se trimite prețul curent** ■

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Fabricile de Mașini „AND. RIEGER“

Societate Anonimă

SIBIU.

◆

Posedăm spre vânzare:

1 vagon aluminium pur de 99%

1 vagon aluminium provenit din corpuri de aeroplane.

La cerere servim ofertă detailată. 2783

No. 377—923.

Publicațiune.

Primăria comunală din Lona-Sasască dă în arândă crijma comunală prin licitație publică în ziua de 31 Mai 1923 la 2 oare p. m. pe timpul de 6 anii în localul Primăriei comunale.

Prețul de strigare este 8000 Lei.

Condițiunile de licitație se pot vedea în carele oficioase în biroul notarial din Lona-Săsască.

Primăria comunală.

Lona Săsască, la 13 Mai 1923.

Petru Iacob, not. cerc. 2807 **Ioan Morar**, prim. com.

S'a deschis Institutul Idroterapectic „DIANA“

Băi: de acid-carbonic, estras de brad, de sulfur, de sare, electrice, termale, de soare, etc., etc.

33 Lloyd 1632

Medic conducător: **Dr. Porsche,** neurolog.

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Pletitura din trestie pentru stucatură

de calitate eminentă din fabrica de pletit de trestie din Radnoth, în preț cel mai favorabil, în orice cantitate, cu preț original de fabrica se poate comanda la reprezentanța fabricei la firma 2794

IULIU LUKA TURDA

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Cărți și reviste

Au apărut:

Ramuri — Drum Drept. No. 10 din 15 Maiu cu următorul cuprins:

Modelele însemnătății literare de N. Iorga.

Pribegie (vers. trad.) de V. Tempeanu.

In umbră (vers.) de Alexandrina Scurtu.

Mecum solo (versuri) de Traian Al. Niculescu.

Chitara de C. Răduț.

Cugetări de N. I.

Primăvara (vers.) de Florin Nicoară.

Isus pe cruce (vers.) de V. Cirlogea.

Stropi de sînge de G. Roiban.

Despărțire (vers) de Const. Goran.

Revolta lui Prometeu de V. Cirlogea.

Pietrele... de I. Const.-Delabaia.

Privighetoarea (vers.) de Volbură Polană.

Mama (versuri) de George Rîmnic.

Justiție, numele tău e o minciună! de D. Călinescu.

Insemnări și Bibliografii.

Flacăra. No. 12 din 18 Maiu cuprinzând proză și versuri de dnii: G. Galacțion, G. G. Antonescu, Ion Pillat, Gh. Brăescu Camil Petrescu, I. C. Vissarion' M. Munteanu, D. Teodorescu' Perspesicius, M. Moșandei, V' Șerban și Vintilă Russu-Șirianu'.

Cultura Creștină, Maiu 1921 cu sumarul următor:

Actualități: Dr. Ioan Coltor: Să vină Mângâitorul!

Pagini de istorie: Dr. Ioan Ferenț: Cumanii și episcopia lor. (IV).

Apologetica naturii: Episc. Alexandru: Despre celulă. (După A. Gemelli).

Insemnări: Lui Gheorghe Pop de Băsești (Dr. I. C.). Problema religioasă. (xy.). † Dimitrie Onciu, (C. C.) Convingerile religioase ale lui I. C. Brătianu. (I. G.).

Cărți, Reviste: Dacoromania, buletinul „Muzeului Limbei Românești" din Cluj. (*). Dr. Aloisiu L. Totu. I. G.).

Rubrica homiletică:— Tellus: Predică pe Dumineca Ss. Părinți.

— I. C.: Predică pe Dumineca ss. Rusalii.

— O.: Predica pe Dumineca I. după ss. Rusalii.

Sărbătorirea zilei de 10 Mai în Cluj

Ordonanță Prefectului de Poliție

Noi Prefectul Poliției orașului Cluj, având în vedere serbarea națională din 10/23 Maiu 1923: Unirea tuturor Românilor, Proclamarea independenței (1877) și Proclamarea Regatului (1881), dispunem următoarele:

1. Toate edificiile publice și particulare, precum și toate instituțiunile comerciale, toate cafenelele, restaurantele, prăvăliile etc. vor fi arborate cu drapelul național român în conformitate cu ordonanța noastră Nr. 2540 din 1923.

2. Se vor respecta dispozițiile legale referitor la repausul total: vor fi închise toate prăvăliile, toate magaziile și atelierele industriale cu excepția debitanților speciali de tutun și fabricelor cu foc continuu precum și cafenelele și restaurantele. Măcelarii și brutarii vor respecta dispozițiile Repausului dumenecal, ținând deschis până la ora 10.

3. Vitrinele tuturor prăvăliilor și a magaziilor vor rămânea deschise, vor fi decorate și seara până la ora 23 vor iluminate.

4. Toate ferestrele tuturor edificiilor publice și particulare vor fi decorate și iluminate până la ora 23.

Știri din Banat

Unul dintre directorii băncii Lloyd a fost arestat

Timișoară. Vineri a fost deapus la parchet unul dintre directorii băncii Lloyd, dl Eduard Schönberger. Camera de punere sub acuză motivează această arestare prin faptul că Schönberger își trecuse și bună parte din avere în Ungaria, unde i sunt și copiii și nevasta și unde intenționa să plece și el.

Acțiunea pornită împotriva celorlalți trei directori continuă.

Crimă

Iosip Mayer, care fusese mai mult timp în America, s'a reîntors nu de mult cu o avere de 15.000 dolari. Și-a cumpărat în Timișoara o mare casă de închiriat și s'a însurat cu fata unei locatare. Nevasta însă se dovedi atât de risipitoare, încât în scurt timp trebuiră să-și vândă casa. Se hotărâră să plece împreună în America, dar banii ce le mai rămaseseră îi cheltui iar, repede, nevasta. In timpul din urmă Mayer trăia despărțit de femee, iar Joi, ducându-se să-și ia niște rufe dela ea, soția a refuzat să i le dea. Peste puțin timp Mayer se reîntoarce, înarmat cu un revolver, o împușcă și se predase el singur poliției din circ. III.

Nevasta lui Mayer a fost transportată la spital în stare foarte gravă.

Vrăjitoare arestată

Poliția noastră a arestat ce țiganca Florica Covaci din comuna Filis, care a escrocat în mai multe rânduri pe fata Terezia Popa, căreia îi promisese să-i caute un bărbat, cu ajutorul „spiritelor" cu care este în legătură.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Sărbătorirea zilei de 10 Mai

— Programul —

1. In zorii zilei de Miercuri 23—10 Mai douăzeci și una de lovituri de tun vor anunța începutul serbării care comemorează:

Unirea Munteniei cu Moldova 1853
Proclamarea Independenței Regatului 1877
Proclamarea Regatului 1881, precum și
Unirea tuturor Românilor din anul 1918.

2. La ora 10 a. m. toate confesiunile vor oficia câte un Te-Deum în bisericile respective la cari vor asista câte un delegat al Prefecturei, Primăriei și garnizoanei.

3. La ora 11 și treizeci a. m. se va oficia pe Piața-Unirei de clerul ortodox, un Te-Deum la care vor asista: reprezentanții statelor streine, autoritățile eclesiastice, civile și militare, școlile de toate gradele și confesiunile.

4. După Te-Deum domnul general Petala Nicolae, comandantul Corpului 6 Armată, va trece în revistă trupele și școalele, după care va urma defilarea școlilor de băieți și a trupelor.

5. După defilare va avea loc la Prefectură o recepțiune unde domnul general Petala și capul autorităților civile vor primi felicitările reprezentanților Statelor streine, a autorităților bisericești, militare și civile precum și ale minorităților în ordinea ce se va stabili de către Prefectură.

6. La ora 21 (9 seara) va avea loc o retragere cu torțe. După retragere muzicile militare vor cânta pe piețele orașului până la ora 23 și (12) p. m.

7. Orașul va fi pavoazat, iar seara străzile principale și edificiile vor fi iluminate.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Marți: Mignon. (Ca oaspe Elisabeta B. Sándor. Prețuri ridicate. Abonament de Premiera 53. Inceputul la orele 8, ușile închise. Seria biletelor 403.)

Mercuri: Ultimul vals, (Ca oaspeți: Pinter Böske și Andrei Tolnay. Prețuri de premieră. Abonament de zi 134 B. Seria 404.)

Joi: Păpușa din Nürnberg și secretul Susanei. (Premieră. Ca oaspe Elisabeta B. Șándor. Prețuri ridicate. Abonament de premieră 54. Cu ușile închise. Seria 405.)

Vineri: Bajaderă. (Ca oaspe Irene Kobor și Irene Zilahi. Prețuri obicinuite. Abonament de zi 135. C. Seria 406.)

Sâmbătă, matineu: Comoara. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Seria 407.)

Sâmbătă seara: Papușa din Nürnberg și Secretul Susanei (Ca oaspe Elisabeta Șándor. Prețuri ridicate. Abonament de zi 136 A. Cu ușile închise. Seria 408.)

Sâmbătă, noaptea: Fetele Gyurkovics. (Prețuri obișnuite. Seria 409.)

Duminecă, matineu: Silvia. (Prețuri reduse. Seria 410.

Duminecă seara: Bajaderă. (Reprezentație jubilară. Odette—Kolbay Radjami, actul I:Ráthely. Actul II: Sümegi. Actul III: Virágh. Marienne actul I: Somogyi. Actul II: Neményi. Actul III: Somogyi. Napoleon actul I: Ekecs. Actul II: Berky. Actul III: Ekecs. Prețuri de premier. Abonament șters Seria 411.)

Luni: Nouă Rudenie. (Premieră. Abonament de premieră No. 55. Prețuri de premieră. Seria 412.)

Reclama este sufletul comerțului

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 804 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Vineri 25 Mai 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ I. 2253

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Libertatea religioasă și școlară a Ardealului

— Pentru dl Kovács László —

La congresul partidului maghiar din Târgul Mureș, protopopul reformat *Kovács László* s'a ocupat și cu ordonanța guvernului, care oprește pe elevi să cerceteze școalele confesionale ale altei confesiuni.

„Această dispoziție, — spune Kovács, — e o adevărată siluire a celei mai sfinte comori a omului, a libertății de conștiință și naționale. Dacă dispoziția aceasta va putea să rămână în vigoare, ar însemna, că Ardealul pe teren cultural s'ar reîntoarce la vremile de-acum patru sute de ani".

„Sunt aproape 400 de ani, de când națiunile ardelene au enunțat vestita hotărâre (a libertății de conștiință) și de-atunci libertatea religioasă și culturală a rămas neștirbită. De-atunci sunt deschise în Ardeal toate bisericile și toate școalele".

„Dacă se va clăti stâlpul acesta, — încheie Kovács, — cine ne asigură, că nu se va răsturna întreg edificiul măreț, îngropând pe toți sub el, împreună cu toate comorile ce sunt într'însul?"

In lupta minorităților contra așa numitelor oprimări, invocarea trecutului fie apropiat sau mai depărtat, este de-adreptul revoltătoare. In tot trecutul Ardealului, al acestei „patrii vestite a libertății conștiinței", nu găsim doar o singură pagină luminoasă, când e vorbă și de Români.

In vestita adunare dela Turda s'a proclamat într'adevăr libertatea religioasă și de conștiință, dar nu și pentru români. In Ardeal libertatea era patrimoniul exclusiv al celor trei națiuni privilegiate: nobili, săcui și sași, și nu după acest fel de libertate poate râvni Ardealul veacului al 20-lea.

Protestanții veacului al 16-lea din Ardeal, cari au avut să lupte contra prigonirilor religioase, îndată-ce au ajuns în stare să poată proclama marele principiu al libertății de conștiință, l'au proclamat numai pentru ei și pentru conaționalii catolici. Pe lângă cele trei națiuni privilegiate ale Ardealului, erau și patru religii privilegiate cea romano-catolică, luterană, reformată și unitară. Pentru bieții Români, a rămas acelaș regim și pe mai departe. In orice comună ungurească și săsească, Românii își puteau face biserici numai înafară de sat; în orașe, așișderea. Acestea sunt lucruri pe cari le știe ori-ce copil. Suferințele religioase ale Românilor constituie cea mai întunecată pagină din Istoria Ardealului. Cine nu-și aduce aminte, cum erau datori patru episcopi români să ducă pe umeri la sinod pe episcopul calvin? Cine nu-și aduce aminte de condițiile ce le impuneau calvinii episcopilor Români, cu prilejul instalării în scaun, în „epoca aceasta vestită a libertăților religioase?"

Iar în ce privește libertatea învățământului, e chiar ridicol a pomeni de așa ceva fiind vorba de Români. Românii erau direct opriți dela școală și nici nu le era îngăduit să-și aibă școale.

In școalele calvinilor sau ale catolicilor, Românii n'aveau voie să intre, decât dacă erau nobili, și chiar și atunci cu oare-cari greutăți. Școala Românului era în brațda nobililor unguri, săcui și sași. Dovadă, faptul că episcopul Inocențiu Micu Clain a trebuit să poarte lupte grele, pentruca să dobândească dela Maria Terezia îngăduința pe seama Românilor de-a cerceta școale. Aceasta s'a întâmplat în veacul al 18-lea, după Unirea cu biserica Romei. Se știe, că Românii ardeleni, când s'au unit cu biserica Romei, au primit asigurări prin diplomele leopoldine că se vor bucura de toate acele drepturi, de cari se bucură și cetățenii aparținători celor patru religii. Pentru câștigarea dreptului de-a cerceta școalele pe seama Românilor Inocențiu Clain n'a avut să lupte cu curtea din Viena, ci cu opoziția îndârjită a representanților celor patru religii.

In timpul tulburărilor religioase din Ardeal, un nobil calvin din județul Hunedoara încerca o bucurie aproape drăcească la gândul, că aceste tulburări vor nimici școalele din Blaj și, astfel, Românii nu vor mai fi o primejdie pentru cele lalte națiuni ale Ardealului. Cultivarea în școli a Românilor o socotiau calvinii drept un adevărat pericol pentru ei și au simțit o adâncă durere când Viena, contrar voinței lor, le-a dat dreptul să cerceteze școalele.

Iată, așa a fost „libertatea religioasă și școlară" a Ardealului: o libertate pentru Nobili, Săcui și Sași, dar nici-decum pentru bieții iobagi Români.

Acestea nu le amintim ca un argument împotriva cererilor unguresti, ci pentru a arăta cât e de îndreptățit d-l Kovács să ne dea ca pildă „libertatea religioasă și școlară" a Ardealului de acum patru sute de ani.

Cazul Argetoianu

Intr'o recentă ședință a Camerii, d-l Madgearu, cu date pe cari i le-a pus la îndemână chiar d-l Cu dalbu — și din aceasta se vede toată urâțenia intrigilor cari constituesc viața noilor partide politice — a denunțat o afacere făcută de d-l Argetoianu, pe vremea când fiind la guvern, ținea interimatul ministeriului de finanțe.

Iată despre ce este vorba: Statul, prin intermediul ministrului de finanțe, a contractat la Banca Comercială un împrumut de 32 milioane lei. Până aci nimic grav. Dar în schimbul acestei sume, statul a emis pe numele băncii un bon de tezaur în valoare de 37.600.000 franci francezi, într'o vreme când leul cota 21 centime. Dintr'odată se vede cât de păgubitoare pentru stat a fost o asemenea tranzacție. Căci acesta a pierdut câteva zeci de milioane, în vreme ce Banca Comercială a primit un dar care în situația financiară precară în care se găsea atunci, i-a fost salvator.

D-l Argetoianu, membru în consiliul de administrație al numitei bănci, a scăpat, cu prețul unei afaceri oneroase pentru stat, o instituție financiară în pragul falimentului.

Guvernul actual care cunoștea chestiunea mai de mult a dispus o cercetare și a luat măsuri pentru a despăgubi statul.

Dar afacerea cu bonul de tezaur, pe care a adus-o în fața publicului chiar partidul din care face parte d-l Argetoianu, este un prilej foarte bun pentru câțiva din amicii... politici ai fostului ministru de interne să ceară excluderea acestuia din partid. In adevăr, în ultimul timp, d-l Argetoianu își cucerise un loc din ce în ce mai mare în rosturile partidului poporului. Această autoritate și putere a d-lui Argetoianu constituiau obstacole pentru ambițiunile câtorva membrii din comitetul central al partidului.

Indignați, spun aceștia, de scandaloasa afacere făcută de d-l Argetoianu, am convocat o adunare a foștilor miniștri din guvernul Averescu, care va avea să se rostească asupra cazului hotărând excluderea d-lui Argetoianu din partid.

Actul acesta ar putea fi foarte frumos, căci el ar fi o dovadă de moralitate politică. Decât lucrurile nu stau tocmai așa. Fiindcă alături de d-nul Argetoianu mai sunt mulți fruntași averescani cari poartă povara unor fapte tot atât de puțin curate casi domnia sa. Și atunci, excluderea d-sale din partidul poporului apare nu ca un act de moralitate politică ci ca unul de răzbunare și de invidie. Nu indemnul unei acțiuni de purificare morală îi aduce pe foștii miniștri averescani ca judecători ai d-lui Argetoianu, ci același joc de interese meschine, de ambițiuni personale și de josnice răzbunări care se chiamă politicianismul.

Manoperile bolșevice la Lausanne

Insulte la adresa Elveției — Din cine se compune delegația rusă — Activitatea ei la Lausanne

In *Journal des Débats*, Pierre de Lacretelle, corespondentul ziarului la Lausanne, publică un articol în legătură cu omorîrea lui Vorovski pe care pentru interesantele date pe cari le dă asupra delegaților sovietici și a acțiunei lor, îl reproducem mai jos cu scopul de a lămuri întrucâtva situațiunea creiată la Conferința Orientală prin asasinarea delegatului bolșevic:

In vreme ce negocierile dela Lausanne se îndreaptă spre un deznodământ care va fi fatal tuturor Aliaților, asasinarea lui Vorovski a dat naștere la reacțiuni pe cari este util să le examinăm. Căci ele sunt o lecție pentru aceia, din Franța sau de aiurea, cari stăruesc în a crede că regimul bolșevic este pe cale de evoluție și că este posibil să se stabilească raporturi normale cu sovietele.

D-l Ahrens, unul din delegații ruși răniți de atentator, îndată ce i-a trecut leșinul, n'a făcut decât să răspândească cele mai absurde calomnii. Intins pe pat el a primit vizite și a dictat ordine. Chipul slăbit, rănile, incendiul archivelor, un atare decor, totul îi aduce admiratori neprevăzuți cari iau drept stoicism voința de a face rău care nu-l părăsește. El nu încetează de a copleși cu insulte publice țara care-l adăpostește. In fiecare zi redactează două trei comunicate oficiale, emfatice, pline de insolențe brutale, de minciuni și de calomnii la adresa guvernului și poporului elvețian.

Cine sunt delegații sovietici

In această muncă el este ajutat de un acolit demn de el, când pe când gazetar sau expert după nevoile momentului, dar care în realitate este un dezertor german osândit la moarte în 1916, refugiat în Rusia unde a ajuns membru al Cekei (poliția secretă sovietică) și a executat un mare număr de victime în închisori. Sosit la Lausanne cu un pașaport german care i-a făcut posibilă trecerea frontierei fără dificultăți, l'am văzut bine îmbrăcat, exibându-și revolverele și cum cheltuia cu mult fast, a găsit oameni cari să-l secundeze. Aceștia erau oamenii pe cari îi conducea Vorovski.

Vorovski

Iar Vorovski, acest personaj despre care s'a spus că era un om moderat, n'a făcut decât să ducă, în timpul șederii sale la Lausanne, decât cea mai activă propagandă comunistă: convingerile sale marxiste nu par totuși a fi fost prea adânci, căci s'a descoperit acum că posedă o avere personală de 15 milioane de franci, amănunt pe care comuniștii elvețieni cari i-au urmat sicriul nu-l știu desigur.

Atitudinea elveților

Trebuie să admirăm cu toții realmente sângele rece și demnitatea de cari elvețienii au făcut dovadă până acum în fața insultelor și calomniilor agenților sovietici. Dar aceste fapte nu-i înșeală. D-l Ahrens și consorții caută o retragere care să-i acopere în ochii Moscovei, și nevoind să aibă aerul că fug, fac tot ce pot pentru a fi expulzați.

Pentru ce nu li s'ar acorda oare mai repede această satisfacție? Căci s'ar evita în modul acesta incidente totdeauna de temut, iar conferințelor conferinței ar fi debarasate de ei.

Manoperile bolșevicilor

Este foarte regretabil că într'un asemenea moment astfel de indivizi îndrăznesc să se prevaleze cu sprijinul pe cari pretind că-l întâlnesc în Franța. Știți cum explică ei, spre pildă, incendiul archivelor lor? Ei lasă să se înțeleagă că aceste documente erau în legătură cu anumite negocieri secrete cari sunt actualmente angajate între Moscova și Paris. Era util să li se dea foc pentru a dispare. Presa germană merge mai departe afirmând că săptămânile trecute Vorovski a fost în contact cu un emisar secret al guvernului francez.

Purtarea agenților sovietici la Lausanne

Modul în care emisarii bolșevici s'au purtat la Lausanne, într'un oraș în care cea mai largă ospitalitate li s'a oferit, dovedește că este o greșeală să se bizuie cineva pe pretinsa evoluție a regimului sovietic.

La Lausanne ei nu s'au gândit decât să înșele lumea și să-și creieze tovărășii. S'au dedat la cea mai înverșunată propagandă, practicând în același timp cea mai nerușinată corupție. Agenții ruși dela Lausanne sunt printre cei mai de disprețuit agenți pe cari Moscova îi a delegat în Europa.

Când se vede opera răufăcătoare pe care au întreprins-o la Lausanne, când se descoperă pe loc procedeul lor obișnuit de șantaj, de calomnii și de represalii împotriva unor nefericiți ostateci, nu putem decât aproba sănătoasele și liniștitele reacțiuni ale opiniei publice elveține care cere cu energie o grabnică expulzare a acestor oaspeți indezirabili și smintiți.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

TEATRUL NAȚIONAL din CLUJ

De vorbă cu dl Zaharia Bârsan, directorul teatrului național din Cluj.

Am publicat în numărul trecut al ziarului nostru hotărârile luate cu ocazia consfătuirii tuturor directorilor teatrelor din țară, consfătuire care a avut loc la București. În numărul trecut al ziarului am vorbit despre hotărârile cu caracter general, privitoare la toate teatrele din țară. Astăzi vom publica câteva date referitoare la teatrul național din Cluj.

D-l Zaharia Bârsan întrebat de către noi asupra acestei chestiuni a bine voit să ne facă următoarele declarații.:

„Teatrul național din Cluj în formațiunea în care se găsește astăzi nu-și poate îndeplini cum se cade înalta și greaua lui misiune culturală în Ardeal.

Statul cu toată bunăvoința ce-a arătat'o față de această instituție n'a fost în măsură să satisfacă pe deplin toate nevoile ei.

In urma consfătuirei ce a avut loc la București între directorii tuturor teatrelor naționale din țară, s'a luat o serie de hotărâri privitoare la teatrul nostru din Cluj, hotărâri cari vor asigura o mai bună prosperare a activității lui.

Așa în primul rând, datorită deselor intervenții pe care le-am făcut pe la București am reușit, — spune d-l Zaharia Bâdsan —, să obțin satisfacerea a două mari nevoi de cari suferă teatrul național din Cluj.

In primul rând prin noul buget s'a aprobat o simțitoare urcare a salariilor artiștilor, și sunt multe promisiuni că cu începere dela 1 Decembrie, cu noul buget, situația materială a artiștilor se va îmbunătăți, prin o nouă urcare a salarii lor.

In vederea viitoarei stagiuni a teatrului nostru, am propus facerea a 17 noui angajamente. Până acum, am serioase garanții că propunerea mea, care constituie o importantă necesitate a teatrului național din Cluj va fi satisfăcută.

In consfătuirea pe care am avut-o la București am propus, și propunerea a fost primită cu simpatie atât de d-l Valjean, directorul general al teatrelor cât și de toți ceilalți participanți la consfătuire, ca fiecare teatru național să-și organizeze câte o echipă de artiști tineri pusă sub conducerea unui artist mai în vrâstă echipă care să joace prin satele din zona de activitate a fiecărui teatru (despre aceste zone am ovrbit în numărul trecut, diferite comedii ușoare, instructive și naționale.

Repertoriul stagiunei viitoare a Teatrului Național din Cluj

Deocamdată, sunt hotărât — ne spune d-l Bârsan — ca în repertoriul stagiunei viitoare să figureze următoarele piese :

Ovidiu ; Răsvan și Vidra ; Chemarea codrului ; Vlaicu Vodă ; Scrisoarea pierdută ; Un domn prin beag ; Hamlet ; Visul unei nopți de vară ; Avarul ; Azilul de noapte ; Heidelbergul de altă dată ; Ca feneaua cea mică ; Prostul și Fetița. Acestea ar fi reluările.

Intenționez să mai joc în anul viitor : Apus de soare Machbeth ; Negustătorul din Veneția ; Dușmanul poporului ; Rosmershohn ; Oedip, Electra ; Papa ; Inima vorbește ; Înșiră-te mărgărite ; Ciuta, Sorana, Banii și Tudor Vladimirescu (N. Iorga). Repetițiile vor începe la 1 August, iar stagiunea se va deschide la 1 Septembrie.

ALFA

Vizitațiile canonice ale P. S. S. Episcopului Nossu al Gherlei

Vizitațiile făcute în tractul Lugierdului

Arhiereul Gherlei în 9 Maiu a. c., a început al patrulea an de călătorie apostolică — făcând vizitații canonice în tractele Lugierdului și a Gîulei, situate în partea sud-vestică a diecezei — între Gherla și Cluj. A plecat din Gherla în dimineața pomenitei zile însoțit de canonicul dr Victor Bojor, de diaconul episcopesc profesor dr George Bob și de clericii asistenți Ioan Mihăilaș, Lazăr Gerhel, Sabin Bud, Toma Bulea și Sever Pop. Vizitația s'a început în comuna Lona, reședința de acuma a sediului protopopesc din tractul Lujierdului, unde păstorește vrednicul paroh-protopop Ioan Mureșan. In comuna aceasta, cam a treia parte din locuitori sunt Unguri — cu pastor reformat. Aci este familia contelui Teleki, — contesa răposată Maria n. Tătar, fostă fiică de români din această comună, ridicată la rang de soție de conte din umilita stare de țăran român. S'a distins prin o mare înțelepciune — și prin o deosebită compătimire față de bolnavi, săraci și necăjiți, cari pe vremuri peregrinau la curtea boierească ca la un loc de ajutor. Un frate al acesteia, Pantelimon Tătar și azi trăește în această fruntașe comună. La intrarea în sat este o frumoasă poartă triumfală, unde așteaptă tot poporul. Arhiereul e bineventat din partea notarului comunal, apoi în procesie, înconjurat de două care triumfale împodobite ca de nuntă, se trage spre bisericuță, de unde e întîmpinat cu cuvinte călduroase de către protopopul tractual, mai sus pomenit paroh al Lonei. A răspuns Arhiereul, că vine cu tot dragul sufletului său să-și cerceteze turma cuvântătoare și cunoscându-o s'o întărească în credință, ferind-o de rătăcirile Apostolilor mincinoși. Imbrăcând apoi mantia și camilafca P. S. Sa intră în bisericuță unde face vizitația canonică prescrisă. Ieșind afară se purcede la celebrarea sfintei Liturghii (la care deaconizează ca al doilea diacon părintele din Valasut, On. Alexiu Bidian). La sfârșitul liturghiei arhiereești, Episcopul a ținut o predică, dând poporului învățături mântuitoare de suflet și arătându-și bucuria de a se vedea în mijlocul credincioșilor. A urmat apoi o recepție după care P. S. Sa, însoțit de preotul protopop local a cercetat pe credincioși și pe fruntașii străini.

După vizitarea protocoalelor oficioase, s-a vizitat după masă filiala Bonțida, unde au fost pregătite două porți triumfale la intrarea în comună, pe lângă cea dela biserică. A așteptat pe Arhiereu întreaga populație a acestei comune mari, în frunte cu preoții greco-ortodox și romano-catolic, cari l-au urat bun sosit în numele comunităților lor bisericești. La intrarea în biserică P. S. Sa a fost întîmpinat de administratorul acestei filiale, Alexiu Bidian. După oficierea unui serviciu religios, Arhierului a vorbit mulțimei înaintea bisericii, în largul drumului de țară, biserica fiind neîncăpătoare. Au urmat recepțiile la școala de Stat apoi vizitele arhierului pe la credincioșii noștri și pe la fruntașii străini cari au luat parte la primire și la recepții.

Spre seară s'a făcut intrarea în fruntașa comună Dindeleag. P. S. S. Episcopul Hossu, în decursul predicei a îndemnat pe poporeni să jertfească cu drag pentru a-și vedea realizat visul lor, de a avea biserică vrednică de fruntașa și aleasa lor comună. Tot în predică a făcut cu laudă și cu entuziasm pomenirea eroilor răposați ai neamului, pentru cari apoi la sfârșitul Liturghiei s'au oficiat rugăciunile prescrise pentru repausul sufletelor lor. În urmă, P. S. Sa a arătat că în această zi în București, se face cu mare pompă îngroparea soldatului necunoscut, tălmăcind poporului însemnătatea acestui praznic. Astfel a decurs vizitația canonică în tractul Lugierdului, vizitațiile fiind adevărate sărbători pentru aceste comune.

Corespondent.

CITIȚI „ÎNFRAȚIREA“

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris
confecție de hârtie și împrimate de orice natura la: Librărie-Papetăria-Tipografia **LEPAGE CLUJ**, Cereți cataloge lista și ofert. ◆ 2744-4

FOIȚA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA“

O curioasă profeție asupra războiului

— Scrisoarea confidențială a fostului ministru Durnovo către țarul Nicolae al II-lea —

Nu e vorba de elucubrațiile mai mult sau mai puțin fanteziste ale prezicătorilor profesionali, ci de un memoriu ce l'a dat fostului țar Nicolae II-lea în Februarie 1914, ministrul P. N. Durnovo.

Durnovo a fost considerat de oamenii politici ai vechiului regim rus ca un pesonaj sinistru, Membru al Consiliului imperial, fost ministru de interne în cabinetul Witte din 1905, el a fost sufletul partidului reacționar și germanofil. Cum războiul ruso-japonez începuse să ruineze autocrația, el se temea mai mult ca ori care altul de consecințele sociale ale unui nou război.

Simțind uraganul care avea să se dezlănțuiască asupra Europei, încă de la începutul lui 1914. el scrise suveranului său o lungă scrisoare în care-i ruga să nu se lase antrenat în alianțe periculoase și într'un conflict care îi părea că va avea urmări nefaste pentru Rusia.

Textul acestei scrisori confidențiale este astăzi cunoscut.

Bolșevici au publicat-o de curând în una din revistele lor istorice „Krasnala Nov“. Citirea acestui document e în adevăr stupefiantă. Cu 6 luni înainte de începerea războiului, Durnovo a prezis înlănțuirea faptelor cu o claritate de vederi și un spirit atât de remarcabile încât s'ar putea crede că documentul e o mistificare a bolșevicilor.

Memoriul însă e fără nici o îndoială autentic, cunoscutul om politic, Isvolski pomenește de el în Memoriile sale, spunând despre Durnovo că e: „un bătrân politist, lipsit de scrupule foarte ambițios, dar înzestrat cu o inteligență remarcabilă.

*

Durnovo pornește de la acest fapt, pe care-l consideră de cea mai mare însemnătate: rivalitatea anglo-germană; această rivalitate ducând în mod fatal la un conflict.

Analizând condițiile în care se va desfășura conflictul, Durnovo grupează în modul următor puterile Europei, de o parte Rusia, Franța și Anglia, de cealaltă Germania, Austro-Ungaria și Turcia.

Dar e mult mai probabil, spune el, că și alte țări vor lua parte la conflagrația europeană.

Italia nu va merge cu Germania. Pentru rațiuni politice și economice, ea caută să-și mărească teritoriul și ea nu poate face aceasta decât în detrimentul Austriei și al Turciei: „E natural deci ca ea să nu fie de partea care asigură integritatea teritorială a țărilor, în sarcina carora ea dorește să-și realizeze aspirațiunile.

Pare deci ca să nu fie exclusă posibilitatea de a vedea Italia intrând în coaliția anti-germanică dacă norocul războiului îi promite o participare avantajoasă la împărțirea finală.

Poziția României e analoagă: „aceasta va rămânea neutră, cât timp balanța nu se va apleca deoparte sau de cealaltă. Atunci însuflețită de o politică sănătoasă, ea se va uni cu învingătorii, recompensându-se și pe sarcina Rusiei și pe a Austriei, unde are teritorii cu populație românească.“ Cât despre Serbia, Muntenegru ele vor merge în câmpul dușman Austriei, în timp ce Bulgaria și Albania vor merge în câmpul dușman Serbiei,

Grecia? După toate probabilitățiile, ea va rămâne neutră sau mai pe urmă se va arunca asupra Turciei, dar numai atunci când desnodământul războiului va fi apropiat.“

In aceste condiții scrie Durnovo, războiul cu Germania va avea pentru noi greutăți enorme și va cere nenumărate sacrificii. Aproape întreaga greutate a războiului va cădea la început asupra noastră. Franța, săracă în material uman și având în vedere pagubele grozave pe care i le va cauza războiul în condițiile actuale ale technicei militare, va adopta desigur o tactică strict defensivă.

Evident că nu-i nimic de temut pentru Rusia în Extremul Orient. America și Japonia sunt ostile Germaniei și dealtfel războiul ori care va fi rezultatul va slăbi Rusia, ceia ce corespunde intereselor americane și japoneze.

E posibil chiar ca aceste două puteri să ia armele împotriva Germaniei. Trebue să ne așteptăm încă la o mărire a dușmăniei împotriva noastră din partea Persiei, la turburări printre musulmanii din Caucaz și din Turkestan, la o intervenție dușmănoasă în Afganistan și în sfârșit la complicații puțin plăcute în Polonia și Finlanda. In ce privește Polonia, e sigur că n'o vom putea stăpâni în timpul războiului.

*

Războiul care amenință, continuă Durnovo, riscă să fie favorabil atât pentru Rusia cât și pentru Germania.

„Convingerea mea profundă, bazată pe studiul amănunțit al tuturor curentelor anti-guvernamentale contimporane, e că în țările învinse va isbucni în mod inevitabil revoluția socială“. Apoi mai departe adaogă: „Că revoluția va avea un caracter social și nu unul politic aceasta e fără nici o îndoială.

Terenul cel mai favorabil este în Rusia, unde masele populare predică principiile unui socialism inconștient. Revoluția politică e imposibilă în Rusia și orice mișcare revoluționară va lua forma socialistă. Rusul inculț, țăran sau lucrător, nu cere drepturi politice care-i sunt nefolositoare și fără înțeles.“

Iată chiar prezicerea tacticei viitoare a bolșevicilor: „Țăranul rus visează împărțirea gratuită a pământurilor iar lucrătorul intrarea în stăpânirea capitalului și a beneficiului industriașului; concepțiile lor nu merg mai departe. Va fi de ajuns să se arunce aceste cuvinte poporului și ca guvernul să tolereze o mișcare în acest senz ca Rusia să recadă din nou în anarchia, cunoscută din perioada memorabilă 1905—1906.

Adunarea dela Târgu-Mureș a minorității maghiare

Schimbarea de tactică a politicei partid. maghiar. Apelul la Liga națiunilor amânat. Part. maghiar se face avocatul tuturor confesiunilor minoritare precum si al bisericei române unite

Cum au decurs desbaterile. Cuvântările dlor Ștefan Ugron, președintele adunării, Jakabffy Elemér, Kovács László și Alexandru Makkay.

(Dela trimisul nostru special.)

Adunarea convocată de partidul maghiar pe ziua de Marți la Târgu-Mureș, a adus o surpriză: schimbarea de tactică a politicei partidului maghiar. Acei cari au urmărit de aproape frământările din ultima săptămână ale partidului a monopolizat politica ungurilor din Ardeal, au întrevăzut însă acest rezultat. Intervenția făcută la guvern și tonul potolit din ultimile zile ale ziarelor maghiare au lăsat să se înțeleagă, că de data aceasta nu se vor mai întrebuința violențele din trecut.

Partidul maghiar, în preziua adunării de alaltăeri și a schimbat tactica și o delegație a fost trimisă la București ca să aducă la cunoștința guvernului apelul la Liga Națiunilor în cazul când cererile maghiare nu vor fi satisfăcute. Amenințarea cu Liga Națiunilor s'a făcut de altfel de eori și în trecut prin presa maghiară așa că delegația era de prisos. Totuși guvernul a arătat, ca întotdeauna, un viu interes chestiunilor ridicate de emisarii maghiari. Delegația trebuia însă să se prezinte cu orice preț guvernului și scopul urmărit de ea nu este tocmai greu de pătruns.

Noi chiar l-am arătat înainte de a se fi ținut adunarea de alaltăeri. Partidul maghiar, hotărând să ne amenințe cu intervenția la Liga Națiunilor, și a dat târziu de tot seama, că face un pas care poate avea urmări grave, și și-a revenit fără veste. Dar se prea poate, ca hotărârea de a protesta la Liga Națiunilor să o fost numai un truc, spre a se fibține abrogarea unor măsuri cari au fost luate de guvern în interesul siguranței statului.

Fapt este, că trimițând la București delegația deacum o săptămână, partidul maghiar n'a făcut decât să caute o scăpare de sub sarcina la care se angajase.

Delegația avea îndrumarea precisă să se întoarcă dela București cu un răspuns favorabil, așa că protestul la Liga Națiunilor să fie în tot cazul amânat și ținut în suspensie, ca veșnică amenințare.

Protestul la Liga Națiunilor a fost amânat

Am înțeles din aceste precedente toată schimbarea din programul adunării. Tonul pe care s'a vorbit, deși energic, a fost totuși urban față de tonul de până acum. Iar hotărârile, anunțate au fost modificate, dar în așa fel, încât atenuând una, aceea privitoare la intervenția la areopagul european, au agravat în schimb alta, care, așa cum a fost redactată și adoptată, constitue un amestec al ungurilor în chestiunile noastre confesionale.

Privitor la intervenția la Liga Națiunilor moțiunea spune, că Ungurii ar fi foarte mulțumiți, dacă n'ar trebui să ceară această intervenție, ci ar fi satisfăcuți chiar de noi.

Moțiunea anunțată acum o săptămână hotărî categoric protestul la Societatea Națiunilor.

Partidul maghiar, avocatul tuturor minorităților

A doua modificare, este aceasta: partidul maghiar se adresează guvernului în interesul minorităților și școlilor confesionale și de rasă (original: minorităților și școlor maghiare.)

Aceasta înseamnă, că partidul maghiar și-a retras cuvântul și pune în vedere protestul la Liga Națiunilor nu numai în numele minorității maghiare, ci și în numele tuturor confesiunilor din minoritate, printre cari este și confesiunea noastră unită.

Să mai amintim, că redacțiunea aceasta a fost dată după îndelungate discuții, așa că nu este la mijloc nici un lapsus; ea este categorică și nu poate fi decât într'un singur fel interpretată.

Cum se votează un protest contra unui stat

De altfel nu era e de mirare, că partidul maghiar și-a dat plenipotență pentru a reprezenta și pe alții. Pentrucă am văzut la adunarea aceasta, că chiar minoritatea maghiară este reprezintată destul de arbitrar lucru constatat de altfel și până acum, nu odată.

Programul adunării a fost întocmit numai de comitetul de pe scenă. Însăși moțiunea a fost proclamată ca adoptată, înainte de a se fi pronunțat publicul din sală.

Comitetul a întocmit o listă de patru vorbitori și dupăce s'a sfârșit ultima cuvântare din program, d-l Ștefan Ugron, președintele adunării, fără să mai întrebe adunarea, s'a ridicat și motivând că nu mai sunt în program și alți vorbitori, a declarat moțiunea primită cu unanimitate și ovații.

Cum au decurs desbaterile

Cuvântarea d-lui Ștefan Ugron, președintele adunării

Adunarea s'a deschis după orele 12, în sala Teatrului Maghiar dela Hotelul „Transilvania". Asistă un numeros public, printre care mulți români, curioși în urma propagandei violente ce s'a făcut întrunirii. Sunt de față autoritățile în frunte cu d-l primar Dr. Emil Dandea și prefectul orașului E. Mureșianu. Se remarcă lipsa săcuilor dela țară, pentru aducerea cărora s'a făcut de altfel o propagandă de mai multe săptămâni.

Prezidează d-l Ștefan Ugron, vicepreședinte al partidului maghiar. D-sa își exprimă credința, că adunarea reprezintă întreaga minoritate maghiară.

Unitatea minorității maghiare — spune d-sa — se manifestă acum pentru întâia oară. Adunarea extraordinară de acum se va ocupa exclusiv cu chestiunea școlilor maghiare „asupra cărora s'a deslănțuit o furtună năprasnică, care vrea să le șteargă pe toate de pe suprafața pământului" (!) Partidul maghiar a hotărât să prevină furtuna și a convocat această adunare.

Arată apoi că s'a intervenit la guvern și sunt speranțe, că se va ajunge la rezultat.

Citește apoi o telegramă de omagiu către Rege, după care Ugron declară supunere legilor și Regelui și spune, că se va interveni la guvern și parlament și în caz de nevoe și la Suveran și, dacă nu vor fi ascultați — și numai atunci! — partidul maghiar va recurge la Areopagul european. Trebue — continuă d-sa — să fim pregătiți la toate.

Se citește apoi moțiunea, publicată în numărul nostru de Vineri seara. Moțiunea cuprinde modificările mai sus arătate.

Cuvântarea vicepreședintelui Jakabffy

Ia apoi cuvântul dl Jakabffy Elemér din Lugoj, vicepreședinte al partidului maghiar, care „motivează" moțiunea spunând — fără să aducă vr'o dovadă — că școlile ungurești sunt în primejdie și mai cu seamă acele unde ungurii sunt amestecați cu alte neamuri. Spune, că stăpânirea recurge la toate mijloacele, ca să le ia școlile.

In schimb, dacă n'a adus nici un caz concret și nu s'a ocupat de acuzațiunile ce s'au adus unor școli ungurești, oratorul a fost bogat în glume riscate și chiar jicnitoare.

A citat o anecdotă a lui Saphyr, care spune că a fugit din Viena la Berlin din cauza cenzurii, dar a trebuit s'o șteargă, și din capitala germană, în care exista o libertate a presei dar ziariștii erau cu toții închiși. Gluma aceasta o adaptează la România, în care ungurii numai de tratament neuman nu se pot plânge. A amintit apoi concepția fostului cancelar german Bülow, despre politica față de minorități, care nu poate fi decât aceasta: una dintre națiuni este ciocan, iar cealaltă nicovală. „Astăzi — a spus dl Jakabffy — ciocanul românesc lovește mai mult decât pe vremuri ciocanul maghiar." (O aluzie foarte potrivită la aceea, că în România s'a îngăduit minorității maghiare să convoce o adunare de protestare, contra țării, la statele străine, în timp ce statul maghiar a întemnițat pe conducătorii noștri numai pentrucă au cutezat să se plângă Impăratului.)

In sfârșit, dl Jakabffy a adus în discuție și iredentismul, dar cu atâtea ocoluri, încât în loc să arate vinovăția maghiară, a scos vinovat statul român. In această ordine de idei a amintit o declarație făcută de dl. Al. Vaida unui ziar străin și de care fruntașul naționalist, nu'și mai aduce aminte. In 18 Sept. 1918 dl Vaida a declarat ziarului străin, că partidul național român — prin actul de rebeliune din parlamentul maghiar dinaintea revoluției — „a creat un precedent îngrozitor ungurilor, încât va fi vai de noi dacă vor mai ajunge stăpâni pe situație; de aceea să fim fără milă".

Politica față de minorități a României este condusă astăzi de acest principiu al dlui Vaida — raționează oratorul. Oriunde este o mișcare ungurească, stăpânirea o oprimă, de teama revenirii regimului maghiar.

Continuă spunând că mai rele decât iredentismul sunt frământările înăbușite, și se referă la plângerile cehilor publicate de Scotus Viator, cari au servit mai mult cehilor decât iredentismul dlui Massaryk. „Un cuvânt al marilor puteri este mai tare decât o acțiune subversivă", adaogă în aceeași ordine de idei mai mult ca un îndemn decât ca scuză, pentru a se protesta la străinătate. Apoi a spus răspicat: „Dacă existența noastră este primejduită, vom informa străinătatea".

Alți vorbitori

Urmează d-nii Kovács Elek, care vorbește în numele școlilor din Târgu-Mureș, și protopopul Kovács László în numele școlilor reformate, protestând contra ridicării dreptului de publicitate a lor și contra ordinului prin care s'a interzis școlilor unei confesiuni să primească elevi de altă confesiune.

Ultimul la cuvântul țărauul săcui Al. Makkay, care vorbește despre statele unite europene și despre școlile din săculme.

*

Trebue remarcat din nou, că nici unul dintre oratori n'a adus nici un fapt concret și au vorbit cu toții despre atitudinea guvernului față de școlile ungurești ca despre una care urmărește distrugerea tuturor școlilor maghiare. Dacă însă nu s'a adus nici un asemenea argument, unul dintre vorbitori a adus în discuție chestia școlilor din Târgu-Mureș luate de statul român încă din primele zile. Școlile acestea sunt comunale sau de stat, zidite (atât cele comunale cât și cele de stat) cu banii statului. Se știe printre altele, că guvernul maghiar a dat primarului Târgu-Mureșului milioane pentru edificii publice. Astfel singurul caz concret ce s'a adus, cade dela sine, întrucât însuș oratorul a vorbit despre retrocedarea școlilor clădite cu banii statutui.

*

Adunarea a luat sfârșit la orele două, după care a urmat o masă comună la restaurantul „Transilvania". In decursul mesei s'au ținut mai multe discursuri în același sens. *t-l-n.*

In jurul alegerilor dela Barou

Care este rostul demisiunilor dlor Socol, Nemeș și Blaga

Se cunosc condițiunile în cari s'au îndeplinit alegerile pentru decanat la baroul avocaților din Cluj.

Primind să figureze în fruntea unei liste a consiliului din care făceau parte numai patru advocați români, d-l Dionisiu Pop a izbutit să fie ales decan al baroului. Candidat al advocaților evrei și unguri, d-sa s'a ales cu voturile acestora, știind în același timp să folosească foarte bine pentru d-sa neînțelegerile cari ca totdeauna ne-au împiedecat pe noi românii să ne găsim solidari.

In urma acestei alegeri, patru advocați români cari, figurând pe aceeași listă, s'au ales membrii ai consiliului baroului, și-au dat demisiunile din funcțiunea de membri, exprimându-și nemulțumirea față de condițiunile în cari s'au desfășurat alegerile.

Evident aceste demisiuni au o însemnătate peste care nu se poate trece și ele creiază desigur o situație cu totul critică noului decan.

Dar d-nii advocați cari și-au dat demisiunile înțeleg ca prin ele să facă o manifestare împotriva unei alegeri care nu e făcută să satisfacă drepturile advocaților români. Ar fi să fie, deci, o chestiune națională.

Aceasta este însă numai aparența. Fiindcă ne vine foarte greu să credem că d-l Socol ale cărui legături cu cercurile maghiare și evreești sunt atât de solide și atât de cunoscute, a fost apucat brusc de un acces de naționalism uimitor din partea d-sale. Nu trebuie să se uite iarăși că toți advocații demisionați, în afară de d-l Suciu, sunt membrii ai partidului național și că în această calitate au motiv să fie nemulțumiți de rezultatul unei alegeri care însemnând lamentabi la cădere a d-lui A. Isac, a adus în capul baroului pe un om, care nu face parte din organizația d-lui Maniu.

Rostul demisiunilor d-lor Nemeș, Socol și Blaga este de a provoca demiterea actualului decan pentru a se proceda la noui alegeri. Avocații membrii ai partidului național nădăjduesc să aducă astfel în fruntea baroului un om care să fie înscris în partidul d-lui Maniu.

Prin urmare în manifestarea care s'a produs prin cele trei demisiuni nu este de văzut o protestare împotriva condițiunilor alegerei de decan, ci numai un mijloc politic prin care partidul național încearcă să-și aducă un membru devotat la conducerea baroului. — Iată care este rostul demisiunei d-lui Socol și a celorlalți domni advocați din consiliul baroului.

Faptul acesta nu constitue nici o scuză pentru d-l Dionisie Pop care n'a avut mândria națională să refuze a figura pe o listă în care advocații români erau într'un chip atât de restrâns reprezentați. Dar explicând cum stau lucrurile am voit să arătăm încă odată cum înțelege partidul național să amestece politica în toate chestiunile și cum a încercat și încearcă să facă și din alegerea dela barou un prilej de manifestare politică.

Și această tentativă a partidului național a izbutit, amestecând politica într'o chestiune care trebuie să rămână deasupra luptelor de partid, să strice solidaritatea românească și să ducă astfel la un rezultat care constitue un insuccess pentru toți câți voim ca din orice prilej să câștigăm condițiunile necesare pentru afirmarea elementului românesc aici.

Sărbătorirea zilei de 10 Mai la Cluj

Aspectul oraşului — Serviciile divine — Te-Deumul din Piaţa Unirii — Revista militară Defilarea şcolilor şi a trupelor — Recepţia de la prefectură — Retragerea cu torţe —

Ziua de 10 Maiu a fost prăznuită în oraşul nostru cu tot fostul cuvenit acestei măreţe sărbători naţionale. Oraşul îşi îmbrăcase de cu seară hainele de sărbătoare; drapelele tricolore, vitrinele împodobite cu panglici, cu verdeaţă şi cu portretele iubiţilor noştri Suverani, dădeau oraşului un aspect deosebit.

Dis de dimineaţă, tunurile au trezit oraşul cu bubuiturile lor prelungi, iar avioanele grupului V. de aviaţie brăzdau văzduhul, făcând salturi îndrăzneţe. Începând dela ora 8 şi treizeci, în cătărmi şi scoale, ofiţerii şi profesorii au arătat prin cuvântări ocazionale însemnătatea zilei de 10 Mai, pentru neamul nostru.

Serviciile divine

La ora 10 în toate bisericile din oraşul nostru s'a oficiat câte un Te-Deum la care au participat şcolarii, publicul şi câte un reprezentant al Garnizoanei, Primăriei şi Prefecturii.

După Te Deum şcoalele au luat loc în jurul tribunelor ridicate în Piaţa Unirei. Armata era postată pe străzile laterale ale pieţei.

Pe tribuna din mijloc s'a ridicat un altar la care clerul ortodox a slujit la ora 11 un Te-Deum. La sfârşitul Tedeumului muzica personalului CFR a acompaniat „Imnul Regal" cântat de corul compus din corurile şcoalei normale de fete, liceului de fete „Regina-Maria". Corul unit a fost condus de domnul Sava Columba, profesor de cânt.

Revista trupelor

După „Imnul Regal" comandantul Corpului VI de armată, dl general Petala a trecut în revistă compania de onoare postată în faţa tribunelor şi trupele aşezate în jurul pieţei.

Defilarea

Revista trupelor terminată s'a început defilea trupelor şi şcolilor, în prezenţa autorităţilor civile şi militare precum şi a reprezentanţilor statelor streine la Cluj.

In sunetele muzicei personalului C. F. R. defilează cercetaşii clujeni, dela liceul românesc şi dela cel evreesc, apoi şcoalele de băieţi. Am notat: Orfelinatul „Principele Carol", Internatul ţărănesc, Şcoala superioară de comerţ, liceul „Gh. Barițiu", Şcoala normală de învăţători, Liceul catolic, Colegiul reformat, Liceul luteran, Colegiul unitar şi liceul evreesc „Tarbut".

Defilarea armatei

Urmează defilarea armatei în ordinea următoare: Corpul ofiţeresc, institutul medico-militar, Regimentul 3 vânători, Reg. 83 infanterie; o companie a grupului de aviaţie; reg. 31 artilerie; o companie de jandarmi rurali; reg. 11 călăraşi; divizionul 6 tren şi reg. 32 obuzieri.

Defilarea atât a şcolarilor cât şi a armatei a făcut o impresie frumoasă asupra Corpului diplomatic şi a publicului.

Recepţia dela Prefectură

După defilare a avut loc la prefectură o recepţie oficială.

Au prezentat felicitări: consulul francez, englez, cehoslovac şi austriac, reprezentanţii bisericelor gr. orientale, gr. catolice, romano-catolice, reformate, luterane, unitare şi israelite; armata prin Dl general Artur Grigorescu; Universitatea; Academiile; Direcţiunea regională a învăţământului, a C. F. R., a finanţelor şi a agriculturii; Revizoratul şcolar; Soc. Crucea roşie; Reuniunile femeilor ortodoxe: Reuniunea femeilor „Sfânta Maria"; Conservatorul; Teatrul Naţional; Opera română; Teatrul maghiar; Camera de comerţ; Sfatul negustoresc, etc.

Dl general Petala a mulţumit în numele familiei regale pentru urările şi felicitările prezentate.

Retragerea cu torţe

Seara la orele 9 a avut loc o mare retragere cu torţe. Convoiul a pornit dela cazarma regimentului 83 infanterie, a înaintat prin faţa corpului 6 armată, a înconjurat Piaţa Unirei, apoi prin strada Memorandului a mers până la locuinţa comandantului corpului 6 armată din strada Regală, de unde s'a reîntors prin strada Nicolae Iorga la Primărie.

Ferestrele caselor din străzile parcurse de convoiu au fost frumos iluminate şi decorate.

Ordinea în tot decursul serbărilor a fost perfectă.

Muzicele militare au cântat pe pieţele oraşului până aproape de miezul nopţii.

Reglementarea vânzărei alcoolului

Suntem informaţi că în curând parlamentul va lua în desbatere un proect de lege prin care se va monopoliza alcoolul şi vânzarea lui.

După relaţiile căpătate până acum monopolizarea se va face în felul următor.

In ceea ce priveşte vânzarea alcoolului la sate, acesta va fi luat din mâna străinilor şi dat comunei care va însărcina pe un încredinţat al ei cu conducerea localului de consumaţie. Cu sistemul acesta alcoolismul la sate şi celelalte boli provenite din băuturile alcoolice falsificate se vor împuţina simţitor. In ceea ce priveşte distribuirea alcoolului la oraşe, se proectează a se înfiinţa libertatea comerţului cu alcool. Se vor pune însă o serie de taxe care vor opri o prea mare înmulţire a bodegilor sau a altor localuri în care se consumă băuturi spirtoase.

Acest proect care va regulamenta vânzarea alcoolului se găseşte în studiul unei comisiuni.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

◆ INFORMAŢII ◆

— **Festivalul Apostolescu—Ghibericon.** Duminecă seara la ora 8 şi jumătate va avea loc la Teatrul Naţional din localitate un mare festival dat de domnii Apostolescu dela Operă şi Ghibericon-Ionescu dela Teatrul Naţional. Programul, deosebit de bogat şi variat cuprinde arii de operă cântate de domnul Apostolescu şi monoloage noui spuse de domnul Ghibericon. Biletele se află spre vânzare la cassa Teatrului.

— **Dela Teatrul Maghiar.** Teatrul Maghiar din Cluj va reprezenta în stagiunea viitoare, în cursul lunii Octombre, drama „Ovidiu" a lui Vasile Alexandri, în traducerea domnului Dr. Emerich Kadar.

— **Aviz.** Sindicatul profesional al hotelierilor, restauratorilor, categiilor, cârciumarilor şi cofetarilor, şi-a transpus interimar biroul în strada David T. No. 16, iar Asociaţia Generală în Restaurantul Gării etaj I.

— **Producţiunea Conservatorului.** Producţiunea de fine de an a elevilor Conservatorului de Muzică şi Artă dramatică din Cluj, se va ţine Duminecă 3 Iunie a. c. la orele 4 p. m., în sala Prefecturii.

— **Comemorarea morţii lui Ciprian Porumbescu.** Miercuri 6 Iunie, după cum am mai anunţat, se va comemora la Stupca, în Bucovina, a 40-a aniversare a morţii cunoscutului compozitor Ciprian Porumbescu, autorul imnurilor „Pe-al nostru steag e scris unire" şi „Cântecul tricolorului." In scopul acestei comemorări confratele „Glasul Bucovinei" care a organizat serbarea, publică un apel al comitetului organizator, rugând pe toţi cetăţenii ţării să comemoreze la sediul lor, prin festivităţi, aniversarea morţii dispărutului compozitor bucovinean.

— **Congresul farmaciştilor.** Duminecă şi Luni s'a ţinut la Băile Herculane congresul al 5-lea al farmaciştilor din întreagă ţară. Au participat peste 400 de farmacişti, sub preşedinţia d-lui Iteanu.

S'a discutat mai multe doleanţe ale farmaciştilor şi îndeosebi s'au ridicat proteste împotriva faptului, că droguiştii vând medicamente întocmai ca farmaciştii.

La congres a luat parte şi dl ministru Aurel Cosma.

D. G. Mârzescu, ministrul ocrotirilor sociale, a adresat congresului o telegramă prin care îşi scuză absenţa şi făgăduieşte, că va depune încă în sesiunea aceasta a parlamentului proectul nouei legi a farmaciilor.

Congresul a avut de înregistrat şi un caz tragic. Unul dintre congresişti, farmacistul Csakellus Nándor din Ida-Mare a sucombat brusc, în camera sa dela hotel, de apoplexie.

— **Ciocolata de fiert**

Kandia

este unică. Şi de cea mai bună calitate.

2778—3

— **Sosiri.** Dnii Petre Ionescu, directorul regional al monopolului, Agripa Popescu directorul fabricei de tutun şi dl Pasăreanu, şeful culturei tutunului — cari au fost la Bucureşti, s'au întors ieri în localitate.

•

Dl Ministru General Moşoiu a asistat ieri la sărbătorirea zilei de 10 Mai din Oradea Mare.

•

Cu ocazia sărbătorirei zilei de 10 Mai, care a avut loc eri la Cluj, s'au petrecut alte trei furturi. Dintre aceşti pungaşi doi au fost prinşi în flagrant delict de către agenţii Siguranţei locale.

— **Ancheta fraudelor de la C. F. R. din Arad. Inspectorul Mold ucigaş.** Direcţiunea regională C. F. R. din Arad a primit un denunţ prin care se arată că inspectorul Mold, actualmente arestat, obişnuia să otrăvească pe cei cari ştiau de falşurile şi deturnările de fonduri pe cari le opera, oferindu-le ţigări otrăvite.

Astfel a murit un inspector de cale ferată venit din Bucureşti să ancheteze contra lui Mold.

Direcţia a stabilit că denunţul este întemeiat.

Sunt şi alte victime.

La o perchiziţie făcută la domiciliul lui Mold s'au descoperit într'un sertar flole cu otravă.

— **Export de oi pentru Cehoslovacia.** In urma intervenţiunii legaţiunii Cehoslovaciei pe lângă guvernul nostru, consiliul de miniştri, în ultima sa şedinţă, a admis exportul a una sută oi, cari sunt destinate institutului zootechnic din Praga.

— **Cursuri de apicultură pentru învăţători.** Ministerul Instrucţiunii a hotărât ţinerea unui curs de apicultură între 1 15 Julie a. c., cu 20 învăţători.

Cursul se va ţine în com. Lisa jud. Făgăraş, sub conducerea preotului parohial Al. Popa, la stupina sa.

Ministerul acordă ca subvenţie pentru învăţătorii cari doresc a urma acest curs, câte 20 lei pe zi.

Doritorii se vor adresa preotului Al. Popa.

— **Baterea monedei metalice.** Actualmente se lucrează la ministerul de finanţe la întocmirea unui ante-proect de lege prin care Banca Naţională va fi autorizată să bată monedă metalică pentru a retrage actualele hârţii de 1, 2 şi eventual de 5 lei.

Imediat ce această convenţie dintre stat şi Banca Naţională va trece prin Parlament, institutul nostru de emisiune va începe să strângă oferte, atât în ţară cât şi în străinătate, pentru baterea monedei metalice.

— **Pentru cei cari vizitează Târgul Moşilor.** Primăria Capitalei aduce la cunoştinţa generală că vizitatorii din provincie ai Târgului Moşilor se bucură de o reducere de 50 la sută pe C. F. R., până la 31 Maiu curent.

Pentru acest scop, biletele pentru Bucureşti trebuesc păstrate şi prezintate spre viză în biuroul special din spatele pavilionului regal şi numai astfel vor fi valabile pentru înapoiere.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Arestarea unor pungaşi.** Siguranţa locală a prins pe pungaşul care furase din buzunar ceasul de aur al dlui Praporgescu, preşedintele Tribunalului Cluj.

— **Congresul studenţesc.** Intre 1—15 August va avea loc la Cluj congresul general al tuturor studenţilor din România. Vor lua parte foarte mulţi profesori universitari.

Cumpăraţi căruciore berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— **Arad. Victimele inundaţiilor.** Mureşul a aruncat alaltăeri la mal în apropierea Aradului, două cadavre, dintre care unul, al elevului Traian Cic din Găvăjdia, a putut fi identificat.

— **Ce reprezintă „crucea cu cârlige".** Guvernul cehoslovac a interzis purtarea insignei cunoscută sub numele „Hackenkreuz" (crucea cu cârlige) pe motivul că ea reprezintă tendinţa de unire a tuturor germanilor. Deputat german Fahner a protestat în contra acestei măsuri, dar fără succes.

— **Neînţelegerile dela baroul local.** Suntem informaţi că alţi doi membrii din consiliul baroului advocaţial din Cluj îşi vor înainta demisia. Cauza este modul în care s'au făcut alegerile.

— **O iniţiativă frumoasă la Satu-Mare.** Din iniţiativa dlui general Butunoiu un cor din Sătmar va face un turneu prin oraşele din vechiul regat. In vederea turneului s'a făcut apel la toţi conducătorii de coruri din oraşul şi judeţul Satu Mare.

La escursiuni nu ne putem lipsi de DianaFranzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana.

2475—4

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475 — 3

— **Luaţi salam MERZ, pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni.** 2777

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc. In formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmăltuim oglinzi stricate.

Dacă doriţi zabaricale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2125

Rezolvarea crizei de guvern din Anglia

Ministrul de finanțe Baldvin însărcinat să formeze cabinetul

Impresia produsă în Franța și Germania

Londra. Ministrul de finanțe al Angliei, Baldvin a fost primit eri după masă în audiență de regele Gheorghe.

Regele l'a însărcinat cu formarea noului cabinet. Baldvin a a acceptat însărcinarea și încă în decursul zilei va prezenta lista noului cabinte. Se dă ca sigură intrarea în cabinet ca ministru de finanțe a dlui Robert Horne. Restul cabinetului se crede că va rămânea neschimbat.

Însărcinarea primită de Baldvin nu va avea ca consecință retragerea lordului Curzon care precum se știe deține portofoliul de externe, cu toate că acesta a fost neplăcut impresionat de faptul, că a fost însărcinat cu formarea noului cabinet un ministru mult mai tânăr ca dânsul.

•

Paris. — Însărcinarea lui Baldvin cu formarea noului cabinet nu a produs nici o senzație în cercurile politice franceze. Se crede, că relațiile franco-engleze nu vor suferi nici o modificare în urma schimbării de guvern.

•

Berlin. — Denumirea lui Baldvin a fost primită cu simpatie de cercurile germane cari speră că fostul ministru de finanțe va înțelege mai bine pretinsa imposibilitate de plată a Germaniei și va insista pentru refacerea economică a acesteia.

•

Lordul Curzon a rămas ministru de externe în guvernul lui Baldvin.

•

Lloyd George a luat atitudine contra cabinetului Baldvin.

Inaugurarea liniei Chișinău--Salonta

Inaugurarea liniei se va face în prezența d-lui I. I. C. Brătianu, a d-lui Ministru Moșoiu și a altor patru Miniștri

Linia de C. F. R. Chișineu—Salonta în urma insistențelor depuse de dl Ministru Moșoiu și în urma sacrificiilor materiale făcute de către stat a fost complect terminată.

Alaltăeri dl Ministru Moșoiu însoțit de 8 deputați și de dl Hossu directorul regional al C. F. R. au făcut prima cursă pe această nouă linie parcurgând distanța Oradea-Mare—Arad, trecând prin Salonta.

Cu ocazia acestei prime curse pe noua linie dl Ministru Moșoiu și dl Hossu au luat ultimele măsuri în vederea inaugurării liniei, inaugurare ce va avea loc Duminică 27 Maiu a. c. La această inaugurare vor lua parte dl I. I. C. Brătianu, primul ministru al țării, dl General Moșoiu, ministru al comunicațiilor, dl Aurel Cosma, ministrul lucrărilor publice și alți doi Miniștrii. Serbarea va avea loc la Oradea-Mare.

Importanța liniei Chișineu-Salonta

Terminarea și punerea în funcțiune a liniei de cale ferată Chișineu—Salonta, constitue un important eveniment în prosperarea vieții economice a Ardealului.

In adevăr prin construirea acestei linii, s'a redus la jumătate timpul necesar pentru parcurgerea distanței dintre Oradea-Mare și Arad. De unde până acum pentru străbaterea acestei distanțe trebuiau 12 ore, prin noua linie se face în 5—6 ore. Pe lângă aceasta, prin linia Chișineu—Salonta se face comunicația între Maramureș—Sătmar și Banat; se unește Aradul cu Munții apuseni cari până acum nu puteau fi exploatați cum ar fi trebuit și a căror populație zăcea în mizerie tocmai din cauza lipsei unei linii de comunicație.

Astfel toate transporturile atât de persoane cât și de mărfuri vor fi simțitor ușurate și intensificate.

In afară de această mare importanță economică, linia Chișineu—Salonta mai are o foarte mare importanță strategică pentru păzirea granițelor țărei.

Construirea și punerea în funcțiune a acestei linii este una dintre cele mai importante opere pozitive a actualului guvern și realizarea ei va fi strâns legată de numele dlui ministru al comunicațiilor, dl general Traian Moșoiu.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.
Prețul 30 Lei.

Cronica sportivă

Intrecerile de footbal de ieri.

La Cluj.

KKASE — KMTE 1:0 (1:0).

KKASE învinge în mod sigur. Invingerea suferită de KMTE la pecetluit eșirea din rândul echipelor de rang I.

Arbitrul matchului a fost Cinczár.

Haggibor — KAC 2:1 (2:0)

In prima repriză asistăm la lupta unor adversari egoli.

Golurile marcate de Hagg. sunt rezultatul superiorității înaintașilor săi. Primul gool al Haggibborului la marcat Reményi în minuta a 6-a; al doilea Rozenberg în minuta a 31-a a primei reprize.

In repriza a doua KAC ține cu succes atacurilor viguroase ale înaintașilor Haggiborului, ba chiar reușește prin Kakitozszky a înfrumseța rezultatul marcând un gool.

Arbitru: Vațianu.

Deș.

Echipa combinată a clubului „Universitatea" din Cluj, învinge echipa întâia a clubului „Unio" cu 1 punct contra 0.

Brașov.

Șoimii din Sibiu joacă cu Ivria din Brașov. Prima repriză se termină cu 2:0 pentru Șoimii. In repriza a doua Ivria reușește să marcheze un gool. Un careu de pedeapsă de 12 metri e transformat în gool așa că rezultatul s'a egalizat, devenind 2:2.

Șoimii în minuta a 38-a a reprizei finale părăsesc arena, pe motivul că pedeapsa cu careul de 11, nu a fost justificată.

Rezultate din streinătate.

Wiena: Wiener S. C. — Admira 4:0 (2:0).
Hakoah — Sinumering 2:1

Brünn: Moravska Slavia — Hodolany 3:1

Nürberg: S. F. Fürt — Breslauer S. F. 4:0.

Hamburg: Hamburger S. V. — Guttsmuts (Drezda) 2:0.
Șanpionatul Germaniei îl vor discula echipele Hamburger S. V. și S. F. Fürt.

Atletism.

Budapesta. Alergări de 100 m. Gerö (UAOE)

Aruncarea discului.

Csejtey arusă 42'72 m.
Salt în lungime: Haluska 684 m.

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului

ATENTATUL
CONTRA
rectorului Universității

Câțiva necunoscuți trag mai multe focuri asupra ferestrelor locuinței Dlui Iacobovici. Atentatorii nu au fost încă prinși.

Desaprobarea atentatului.

Mișcarea studențimei universitare pornită între zidurild universității, a degenerat. Sunt câteva săptămâni de când a ajuns în stradă, provocând fapte desaprobate de populație și de majoritatea studențimei.

Eri noapte s'a petrecut un fapt — care dacă ar fi comis de student — ar însemna o pată rușinoasă pe numele studențimei clujene. Spargerea ferestrelor locuinței rectorului universității a fost un act condamnabil și el a fost desaprobat cu toată energia de către toți.

Acum suntem informați că s'a produs un nou atentat asemănător contra dlui rector al Universității locale. **Câțiva indivizi, rămași încă necunoscuți au tras noaptea trecută câteva focuri de revolve asupra ferestrelor casei dlui Iacobovici.**

Polițistul postat în apropierea casei dlui rector al luat în urmărire pe atentatori dar n-a reușit să-i prindă.

Cu toate cercetările poliției, până în prezent ei n'au putut fi încă descoperiți.

Mai mulți studenți au fost citați la poliție pentru a li-se lua interogatoriul. Toți bănuiții însă și-au putut dovedi nevinovăția așa că nimeni n'a fost menținut arestat.

In cercurile studențești se comentează viu cazul, toți studenții inferându-l.

•

Comitetul Centrului studențesc „Petru Maior", care nu a luat nici când în serios recentele amenințări trimise d-lui rector Iacobovici, având cunoștință despre faptul că s'au tras focuri de armă asupra casei d-lui rector, și din motivul că în public circulă svonurile că această faptă reprobabilă ar fi fost săvârșită de către studenți, declară că studențimea clujană, departe de a fi capabilă a săvârși asemenea acte, reprobă cu tărie aceste atentate, cari n'au putut fi săvârșite decât de indivizi străini de interesele studențimii și cari nu urmăresc decât compromiterea ei.

La cazul că se va dovedi că făptuitorii au fost studenți, comitetul a hotărât a-i exclude din corporația studențească.

Comitetul, pres.: *I. Moța* es.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

Când se înveselește d Maniu?

Ne-a spus-o dl Sever Dan în cuvântarea ținută la întrunirea dela Dorohoi: „Iuliu Maniu este sufletul Ardealului, acel suflet care se înveselește când vede că în jurul lui, tutulor le merge bine", — *și fără îndoială că d-sa deține acest prețios amănunt biografic de pe vremea Consiliului Dirigent. Intr'adevăr, pe vremea aceia, în jurul dlui Maniu tutulor le „mergea bine", — și dl Maniu era într'o continuă sărbătoare.*

Cât n'ar da dl Sever Dan și foștii resortiști să mai vadă și acum puțină veselie pe fața întunecată a dlui Maniu...

ULTIME INFORMAȚII
(Prin fir special dela coresp. nostru din București)
ORA 2 P. M.

INTERNE

Consiliul de miniștri de azi

Consiliul de miniștri ținut azi dimineață a hotărât să delege pe dl Titulescu ca reprezentant al României la Liga Națiunilor cu însărcinarea de a apăra interesele noastre contra pretențiunilor ungare. Apoi consiliul a aprobat proiectul de lege pentru recunoașterea aranjamentului dintre creditorii englezi și comercianții români. A decis ca statutul funcționarilor să fie votat încă în actuala seziune care dacă va fi necesar se va prelungi până la 5 Iunie.

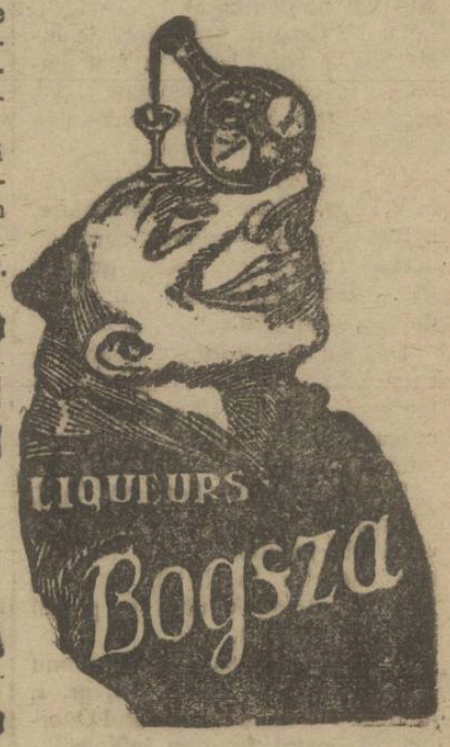

Noua mișcare în magistratura ardeleană

Numirile făcute în posturile nou înființate

D-l Const. T. Popovici, președinte la trib. Orheiu, a fost numit președinte de senat în cl. VI. gr. I. la trib. Sf. Gheorghe în postul din nou înființat.

D. Agricola D. Ionescu, judecător provizoriu la ocolul Accadânlar (Durostor), a fost numit judecător de instrucție în cl. VII gr. II. la trib. Sf. Gheorghe, în postul din nou înființat.

D-l Dimitrie St. Dumitrescu, judecător șef în cl. VII. gr. I. la ocolul Sighișoara (Târnava-Mare), a fost înaintat președinte în cl. VI. gr. III. la tribunalul Sighișoara în postul din nou înființat.

D-l Petru P. Avramescu, primprocuror în cl. VI. gr. II. la trib. Ibașfalău, a fost mutat în aceeaș calitate la trib. Sighișoara în postul din nou înființat.

D-l V. I. Predescu, judecător definitiv la ocolul Lozovo (Chișinău) a fost numit judecător în cl. VI. gr. III. la trib. Sighișoara în postul din nou înființat.

D-l N. Georgescu Ceptura, judecător în cl. VII. gr. II. la trib. Dolj, a fost numit judecător de instrucție în aceeaș clasă și în acelaș grad la trib. Sighișoara în postul din nou înființat.

D-l Carol Pildner, judecător în cl. VI. gr. II. la ocolul Șebeșul-Săsesc (Sibiu) a fost numit judecător în aceeaș clasă și în acelaș grad la trib. Sighișoara în postul din nou înființat.

D-l Alex. Suluț Carpenișanu zis și Alexandru Suluțiu, procurer în cl. VII. gr. II. la trib. Dej, a fost mutat în aceeaș calitate la trib. Sighișoara în postul din nou înființat.

D-l Ioan V. Vârgolici, judecător cu gradul de președinte de tribunal la ocolul Târgul Sascut (Putna) a fost numit președinte de senat în clasa VI., gradul I. la tribunalul Sighișoara, în postul din nou înființat.

D-l V. N. Apostolescu, subdirector general în direcțiunea contabilității din ministerul justiției a fost numit președinte în cl. VI. gr. I. la trib. Mercurea-Ciucului, în postul din nou înființat.

D-l Dănilă Bonca, judecător în cl. VII. gr. III. la ocolul Cluj urban, a fost numit judecător cl. VII. gr. III. la ocolul Cluj urban, a fost numit judecător cl. VII. gr. I. la trib. Mercurea-Ciucului în postul din nou înființat.

D. Ludovic Kaszonyi, a fost numit judecător în cl VII, gr. I la trib. Miercurea-Ciucului, în postul din nou înființat.

D. V. Dragu, judecător de instrucție la trib. Ismail a fost înaintat președinte de senat în cl. VI, gr. I la trib. Mercurea-Ciucului, în postul din nou înființat.

D. Ioan M. Lungu, judecător în cl. VI, gr. III la trib. Satu-Mare, a fost înaintat prim-procuror în aceeaș clasă și același grad la trib. Mercurea-Ciucului, în postul din nou înființat.

D. Ioan H. Vartic, procuror la trib. Tecuci, a fost numit judecător în cl. VI, gr. III la trib. Mercurea-Ciucului, în postul din nou înființat.

D. Alex. Iakab, judecător în cl. VII gr. III la ocolul Mercurea-Ciucului din județul Ciuc, a fost numit judecător în cl. VII, gr. I la trib. Mercurea-Ciucului, în postul din nou înființat.

D. Carol Kencz, a fost numit judecător șef în clasa VII, gr. I. la ocolul Ocland din județul Odorhei, în postul din nou înființat.

D. Const. I. Pană, ajutor de judecătoria ocolului Slatina, a fost înaintat judecător în cl VII, gr. II la ocolul Aita-Mare din județul Trei-Scaune, în postul din nou înființat.

D. Ioan E. Pană, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Bechet din județul Dolj, a fost înaintat judecător în cl. VII, gr. II la ocolul Cincu-Mare din județul Târnava-Mare, în postul din nou înființat.

D. Eugen Gr. Dabija, judecător șef în cl. VII. gr. I la ocolul Georgeni (Ciuc) a fost numit judecător în aceeaș clasă și în acelaș grad la trib. Sf. Gheorghe, în postul din nou înființat.

D. Adrian Brudariu, judecător în cl. VII, gr. II la ocolul Sf. Gheorghe (Trei-Scaune) a fost numit procuror în aceeaș clasă și în acelaș grad la trib. Sf. Gheorghe, în postul din nou înființat.

D. Petru G. Senniuc, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Adjudu-Nou (Putna) a fost înaintat judecător în cl. VII, gr. II la ocolul Sf. Gheorghe (Trei-Scaune), în locul dlui Adrian Brudariu înaintat.

Cărțile ungurești interzise

Ministerul instrucțiunii interzice întrebuințarea și răspândirea în școli a următoarelor manuale școlare, provenind din Budapesta și puse în serviciul iredentismului și propagandei contra siguranței și integrității statului:

Retorica de dr. Iozef-Renai Antal. Szent István társulat 1922; Schuster-Ajtai: Haus und Schule, Budapesta 1922; Márki Sándor: Földrajz III. oszt. számára, Budapesta 1914; Kogutovitz: Iskolai Atlasz, Budapesta; Mester Mihály: Számtan középisk. I. oszt. számára, Budapesta 1921; Szépirási füzet, ed. Rigler 7 E., Budapesta 1920; Gidro Bonifac: Számtan, Budapest Szent István társulat 1918. Partea I și II; Hackl N. Lajos; Enektan I. II, füzet Budaposta 1909; Harrach-Hackl: Aranylant, Lampel Robert, Budapesta 1908; Bárczi István és Vildner E- de nemzetgazdaságtan, Budapesta 1921.

Dactilografe

pentru „Secția juridică" și „Secția Emisiuni".

se caută

pe lângă salar bun la

Banca Centrală,

Cluj, str. Regina Maria No. 1, I.

Să recere: cunoștința în vorbă și scris corect a limbilor română-maghiară sau română-germană, să bată bine la mașină. **Ofertele** să se prezinte în persoană între orele 2—3 sau 6—7
2805

Cea mai fina crema pentru ghete

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Potcoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt

FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universitare Cluj, publică concurs pentru **200 vagoane lemne de foc, fag cal. I. și pentru 20—25 vagoane lemne de foc cojite** pentru brutărie.

Ofertele în plic închis și sigilate sunt a se înainta Administrației Clinicilor până la 6 Iunie, orele 10 a. m. Se face cunoscut că ofertele întrate ulterior nu se vor lua la cunoștință. Informații detailate se pot primi zilnic la Administrația susamintită.

Cluj, la 22 Mai 1923.

2810 Administrator, IULIU ROȘESCU.

Au sosit
la
Magazinul pentru copii
Hercules
Str. Iuliu Maniu 8.

cărucioarele de copii „Brenabor" din Berlin vestite în toată lumea, în exemplare minunate.
Cărucioare de sport 395 lei
Cărucioare de sport cu roți de gumă 525 lei
Ne alorate 160 lei
Trusouri complete pentru copii, dela 850 lei în sus.
Haine de sărbătoare pentru băeți și fetițe!
Pălării de pânză Lei 75 (în toate colorile).
Lingerie femeească și pentru copii, și la comandă.
Preț-curent de cărucioare pentru copii gratuit. - Serviciu solid, conștiincios. - Prețuri ieftine.
2660 Lloyd 1519

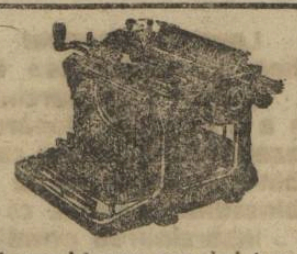
2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Bijuteria „SINGHER"
București, Str. Carol No. 38

Anunță clientela din intreaga țară că i-a sosit un mare transport de ceasornice pardesiuri de vară bărbătești și de damă, bluze de mătase, ghete, bumbac, șifon, stambă, pantaloni, genți și altele, văuzandule numai prin bonuri. 2774

Noutăți de vară au sosit la
Regele Pălăriilor
Deposit de calitate suprema de albituri pentru domni.
Pălării de 50 de grame 479-1
Cluj, Piața Unirii 24.

Băile Cojocna (lângă Cluj)
Băi calde și reci de sare, băi de soare.
Apele sunt la fel cu cele din **Halle** și **Reichenhall.** Se folosește cu bune rezultate în: exudate cronice, peritoneale și parametrale; scrofuloză, tuberculoză ganglionară și osoasă, reumatism și gută.
Sezonul se va deschide 1 Iunie 1923.
Informații la Direcția băilor Cojocna. 2809

Reclama este sufletul comerțului

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787 ***Piața Unirii 13.***
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Corespondența comercială română 2744-1
de prof. Dr. Voina. Lei 36— la Librăria LEPAGE, Cluj.

Prima intreprindere 2796
din România pentru
curățire și transformare de pălării panama, zsirad
primește totfelul de pălării pentru curățit
Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

Reclama este sufletul comerțului

Mare depozit de 2747-3
Rulimenți pe bile
de cea mai bună fabricație F. & S. Schweinfurt A. M.
toate dimensiunile
Emil Blaga, Cluj
Prețul curent se trimete la cerere. Expediție în întreaga țară.

2356-3
TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, BONBOANE PECTORALE VOREL în pliculeți și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, GUDRONUL VOREL.
Veți alege, după plăcere, unul din aceste specialități.
Le găsiți la drog. și farm.
Dep. central: FARMACIA VOREL, Piatra Neamtz.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS, Cluj
se face măriri de fotografii, retrosări
2782

AUTOMOBIL MERCEDES
60 H. P. cu lumină electrică și pornire automată în perfectă stare de funcțiune ca nou
de vânzare eftin
în Strada Sfinților No. 27, BUCUREȘTI. 2793

Eftin! Eftin! Eftin!
Trebuințele pentru vară în articole de modă de domni le puteți procura cu prețurile cele mai eftin la:
A. HOFF și Co. Cluj, Piața Unirii 17.
Pălării de paie eftine. ◆ Depozit mare de albituri
Pălării ușoare că și pene Lei 150.
Lloyd 1069 4792

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR CLUJ.

No. 350—1923.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu lemnele de foc necesare pentru uzina centrala a Institutului Pasteur din Cluj, în conformitate cu Art. 72—83 din legea contabilității publice a statului și condițiunilor generale și speciale de ordine acestei Direcțiuni, se publică concurs.

Cei interesați vor inainta oferte până în 5 Iunie a. c. închise și sigilate, pe plic va indica oferta pentru lemne conform publicațiunei No.....

Condițiunile Direcțiunei Institutului se află înscris la Administrator și se pot ceti și informa zilnic dela ora 3—6 p. m.

2812 DIRECȚIUNEA.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

De vânzare
Una casă noauă cu grădin patru camere și doauă bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având doauă camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.
Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Albituri pentru femei și bărbați, ciorapi și mănuși
mai ieftin să capătă la magazinul de mode
Dénes
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2
Telefon 591 2808 Telefon 591

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
CLUJ, Regina Maria No. 10

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCUREȘTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă 1626

Serbarea zilei de 10 Maiu în Ardeal

Ziua Unirii tuturor provinciilor românești a fost sărbătorită în tot Ardealul cu un fast deosebit, care a făcut ca această serbare să întreacă toate manifestațiunile patriotice din acest an.

La Satu-Mare

Cu ocazia aceasta la Satu-Mare s'a oficiat un Te-Deum, a urmat apoi defilarea trupelor, iar la orele 6 d. a. a avut loc o întrecere festivă de football între echipa de acolo și cea din Sighet. Aseară s'a dat o reprezentație festivă la Teatru, organizată fiind de liceul M. Eminescu și de Cercul Cultural. S'a jucat „Nodul gordian" de V. Al. Jean iar elevii liceului au declamat și au dat concerte reușite.

Astă-noapte a avut loc o frumoasă retragere cu torțe.

La Târgu-Mureș

Serbarea zilei de 10 Mai a fost cea mai înălțătoare dintre câte serbări românești au avut până acum loc la Târgu-Mureș. Câtă vreme la serbările naționale de până acum publicul, care este în majoritate covârșitoare maghiar, evreesc și armean, a făcut opoziție în mod deschis, de data aceasta, datorită dispozițiunilor dlui primar E. Dandea, a arborat drapele noui, uniforme, ca la Cluj, pe toate casele din oraș.

Ieri dimineață s'a oficiat un Te-Deum în fața Primăriei, a urmat apoi defilarea soldaților, liceului militar și tuturor școlilor din oraș. După amiază s'au dat reprezentanții la Palatul Cultural, iar la Primărie a fost o recepție.

La Arad

La Arad, dis-de-dimineață au fost festivități la toate școalele, la orele 10 un serviciu religios în Piața Catedralei, apoi trecerea trupelor în revistă. La defilare au luat parte toate școlile din oraș.

La orele 12 a avut loc o recepție la Palatul administrativ, iar după amiază muzica militară a cântat într'una în fața Primăriei și pe cheiul Mureșului. Aseară a avut loc o retragere cu torțe.

La Brașov

Un Te Deum a fost celebrat în Piața Libertății la orele 10, apoi s'a trecut în revistă școlile și armata. La amiazi a avut loc o recepție la prefectura județului, iar după amiază serbări și jocuri naționale și sportive. Orașul a fost frumos pavoazat cu drapele tricolore.

Serbarea dela Grupul V de aviație

Botezul escadrilei de bombardament.

Sâmbătă 19 Mai, a avut loc la Aerodromul dela Someș sat, sărbătorirea „Botezului Escadrilei 3 Aviație Bombardament" de sub comanda d.Locot. av. Demetrescu Al, escadrilă detașată din București și atașată grupului local.

Nașul escadrilei a fost d. General Petala, comandantul corpului 6 Armată, iar nașele avioanelor: Dnele; Ferderber, Furlugeanu, ing. Cicorgescu, Câmpeanu și R. Demetrescu.

Seara sburătorii escadrilei, au oferit un banchet la restaurantul New-York.

La orele 10 și jumătate a avut loc o recepție în saloanele Dnei și Dlui Maior Ferderber, care s'a terminat în plină veselie la orele 5 și jumătate dimineața.

Ziua eroilor în Făgăraș

Înălțarea Domnului fiind decretată de zi pentru aducerea aminte de eroii noștri, a fost serbată și în Făgăraș cu solemnitatea cuvenită. La biserica unită s'a ținut de dimineață slujbă pentru armată de către p r. profesor Oct. Popa, care la sfârșitul slujbei a ținut o vorbire despre însemnătatea zilei. Mai târziu s'a ținut slulbă pentru popor de preoții Brumboiu, și V, Opriș. La biserica ortodoxă română au slujit păr. profesor Literat și Păcală și capelanul Floca. S'au ținut apoi slujba la mormintele eroilor.

La slujba bisericii ortodoxe au vorbit dnii Literat, Purice, Puricescu, Crișan și Itcolonelul Chitigeanu, Familiilor Șenchia și Dimeter li s'au dat diplome de onoare din partea Marelui Stat Major al armatei pentru fii lor morți vitejește în luptele pentru întregirea neamului.

După slujbele religioase a avut loc defilarea școalelor și armatei.

SACI,
MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Congresul voluntarilor la Arad

— Concursul studenților din Cluj la festivitate. — O delegație a voluntarilor întru întâmpinarea miniștrilor —

Duminecă și Luni, întâia și a doua zi de Rusalii, se va ține la Arad, dupăcum s'a mai anunțat, congresul foștilor voluntari din Banat și Crișana. La congres vor participa și delegați dela centrala din Cluj a societății și din celelalte orașe ardelene.

Cu această ocazie biroul din localitate al foștilor voluntari informează, că s'a obținut pentru participanții la congres bilete de tren cu 75 la sută reducere.

Congresiștii sunt invitați să se anunțe biroului din localitate, la Banca Agrară, pentru a li-se rezerva camere.

◆

Coincidând congresul voluntarilor cu sosirea dlor miniștri la Arad în vederea deschiderii liniei de cale ferată Chișinău—Salonta, congresiștii vor trimite la gară o delegație, care să salute pe membrii guvernului și să le ceară totodată solicitudine pentru doleanțele foștilor voluntari români.

◆

Cu ocazia congresului va avea loc și o festivitate, dată de societatea „Crișana" a studenților din Cluj. Va cânta corul dlui profesor Lugojan, pe care clujenii au avut deseori prilejul să-l audă la festivitățile din localitate.

După serbare, societatea „Crișana" se va duce în fruntașa comună Nădlac de pe granită, unde va da reprezentații și va ține conferințe culturale.

Răspândiți „Înfrățirea"

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Joi: Păpușa din Nürnberg și secretul Susanei. (Premieră. Ca oaspe Elisabeta B. Șándor. Prețuri ridicate. Abonament de premieră 54. Cu ușile închise. Seria 405.)

Vineri: Bajaderă. (Ca oaspe Irene Kobor și Irene Zilahi. Prețuri obicinuite. Abonament de zi 135. C. Seria 406.)

Sâmbătă, matineu: Comoara. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Seria 407.)

Sâmbătă seara: Papușa din Nürnberg și Secretul Susanei. (Ca oaspe Elisabeta Șándor. Prețuri ridicate. Abonament de zi 136 A. Cu ușile închise. Seria 408.)

Sâmbătă, noaptea: Fetele Gyurkovics. (Prețuri obișnuite. Seria 409.)

Duminecă, matineu: Silvia. (Prețuri reduse. Seria 410.

Duminecă seara: Bajaderă. (Reprezentație jubilară. Odette—Kolbay Radjami, actul I: Réthely. Actul II: Sümegi. Actul III: Virágh. Marienne actul I: Somogyi. Actul II: Neményi. Actul III: Somogyi. Napoleon actul I: Ekecs. Actul II: Berky. Actul III: Ekecs. Prețuri de premieră. Abonament șters Seria 411.)

Luni: Nouă Rudenie. (Premieră. Abonament de premieră No. 55. Prețuri de premieră. Seria 412.)

Să cumpărăm 1732
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII"

Anul III No. 805 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Sâmbătă 26 Mai 1923

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 2523

18

CLUJ 26 MAI 1923

Politica partidului maghiar

Adunarea dela Tg.-Mureș a partidului maghiar a venit să dovedească încă odată că oamenii dela conducerea acestui partid nu înțeleg să se adapteze vieții românești. Și dacă apelul la Liga Națiunilor care ne-a fost plimbat prin fața ochilor ca o sperietoare, nu s'a produs, dezbaterile cari au avut loc la Tg.Mureș s'au arătat impregnate de acelaș spirit ostil ideii de stat român.

De cinci ani de când Ardealul se găsește în stăpânirea noastră, conducătorii iredentei maghiare n'au încetat ca, paralel cu acțiunea ascunsă, să dezvolte o alta la lumina zilei care s'a manifestat prin amenințări, prin jelanii și prin insulte.

Amenințarea cu apelul la Liga Națiunilor și la opinia publică mondială, iată cântecul pe care l'au intonat fruntașii partidului maghiar din clipa când tratatul de pace a consacrat izbânda românească.

De cinci ani ei umplu Europa cu vacarmul unor lamentații cari nu își au nici o justificare.

La fiecare măsură luată de stat grofii și acoliții lor ne amenință cu Liga Națiunilor.

Dar ce este Liga Națiunilor? Ea este creațiunea unei ideologii care a stăpânit lumea îndată după războiu. Este un for internațional menit să rezolve pe cale pașnică diferendele și conflictele de interese dintre națiuni. Dar tocmai pentru a consolida această instituțiune, pentru a o scutura de praful ideologic care o acoperă încă, pentru a o face să devină din ce în ce mai mult o realitate, suntem obligați să nu facem apel la serviciile ei decât atunci când orice alte mijloace s'au epuizat sau când sunt în joc chestiuni serioase, întemeiate și pe cari numai ea le-ar putea deslega.

Conducătorii maghiarimei dela noi nu fac însă decât să umple lumea cu țipetele lor și să ne amenințe cu intervenția Ligei Națiunilor în chestiuni a căror rezolvire ne privește numai pe noi.

Minoritatea maghiară ca toate celelalte minorități, se bucură în statul nostru de toate libertățile și de toate drepturile. Nici un guvern român nu s'a atins de școlile, de gazetele, de teatrele, de băncile, în sfârșit de toate instituțiile prin care maghiarimea din Ardeal își păstrează ființa națională.

Și atunci de ce vacarmul acesta, de ce amenințările și țipetele cu cari ni se împuiază urechile și prin care se voește atrasă atențiunea opiniei europene?

Cătălgia și lamentațiile cari de cinci ani ne izbesc auzul, amintesc o pildă din care partidul maghiar poate trage un învățământ.

Un copil trimis cu oile la păscut s'a gândit să-și facă un motiv de amuzament păcălind satul. Și atunci a început să strige cât îl ținea gura: „Săriți oameni buni c'a venit lupul la oi". Odată, de două ori, gluma a prins și satul întreg a dat fuga să gonească lupul imaginar. Dar pedeapsa mincinosului n'a întârziat.

Într'o bună zi a venit în adevăr lupul. La strigătele desperate ale poznașului, oamenii din sat cari se păcăliseră de două ori, n'au mai alergat și nenorocitul a fost mâncat de lup.

Ei bine, partidul maghiar face acum tocmai ce-a făcut copilul din fabulă.

Și dacă am admite prin absurd că, cine știe cum, s'ar găsi vreodată un guvern român care ar încerca să săvârșească în adevăr o nedreptate față de minoritatea maghiară, nu-e teamă că la țipătul ei n'are să răspundă nimeni, fiindcă partidul maghiar a făcut până acum prea multă gălăgie de prisos.

Iată de ce socotim că urmând mai departe să țipe cum a țipat fără rost până acum, partidul maghiar nu face decât să primejduiască că interesele maghiarilor din România pe cari afirmă că-i reprezintă.

Sămănătura de toamnă a dlui Sever Dan

In cuvântarea ținută la banchetul care a încheiat întrunirea de la Dorohoi a partidului național, d-l Sever Dan a comparat actel dela Alba-Iulia, Chișinău și Cernăuți cu „o sămănătură de toamnă peste care s'a coborât apoi o iarnă grea ce nu mai vrea să iea sfârșit. Și în sufletul sămănă o dată au început să încolțească temeri și îndoeli: poate a pus sămânța prea de vreme, poate nu a ales-o bine, poate trebuia s-o asigure mai întâi"...

Comparația aceasta fixează cum nu se poate mai bine gândurile și sentimentele partidului național cu privire la actul de la Alba-Iulia. La adăpostul unei figuri literare, d. Sever Dan a dat drumul unei mături politice care târăște cu ea întregul suflet al celor cari conduc astăzi partidul național.

Căci, înțelegeți: iarna cea grea care s'a așternut peste sămănătură nu este altceva decât întinderea peste Ardeal a cârmuirii românești.

Armata pe care o văzurăm defilând alaltăieri, la 10 Maiu, sprintenă, voioasă și gata oricând să alerge la hotară; sutele de școale sămănate peste tot cuprinsul Ardealului și chemând în jurul lor un întreg popor ținut până acum în întunerec; vorba românească pe care o auzim sunând preîutindeni, ca un semn al biruinței noastre naționale, — toate acestea sunt pentru d-l Sever Dan „iarna cea grea care nu mai vrea să iea sfârșit".

Iar temerile și îndoielile care au început să încolțească în sufletul sămănătorului, ele nu sunt de astăzi, ci sunt încă de pe vremea când avalanșa evenimentelor implacabile 'a împins partidul național pe câmpia de la Alba-Iulia.

„POATE A PUS SĂMANȚA PREA DE VREME?" Aceasta înseamnă că nici astăzi conducătorii partidului național nu au ajuns să înțeleagă un lucru, și anume: că actul unirei nu e un act izvorât din chibzuiala unui partid politic și care deci putea să fie sau nu făcut, ci el înfățișează voința unei întregi națiuni în fața căreia partidul național nu putea de cât să îngenunche.

„POATE TREBUIA SĂ O ASIGURE MAI INTAI?" — In aceste cuvinte se cuprinde regretul partidului național de a nu fi știut să iea toate măsurile în vederea mult doritei autonomii a Ardealului.

Nici astăzi, prin urmare, conducătorii partidului național n'au ajuns să înțeleagă acest lucru: că actul unirei nu e un act izvorât din chibzuiala unui partid politic care putea să-l facă, dar care ar fi putut și să-l împiedice, ci el înfățișează voința unei întregi națiuni în fața căreia partidul național nu putea de cât să îngenunche.

Partidul național n'a sămănat, ci a cules la Alba-Iulia, și îndoielile de care ne vorbește d-l Sever Dan nu sunt de cât îndoielile omului căruia i se pare că n'a cules destul de mult.

Răspunsurile Angliei, Italiei și Japoniei la noile propuneri germane

Declarațiile Lordului Curzon și ale lui Mussolini. Comentariile presei engleze.

Lordul Curzon cât și premierul italian Mussolini au dat după cum se știe un răspuns defavorabil propunerilor germane, nevoind să le ia în considerație.

Ministrul englez și-a exprimat mirarea că propunerile cancelarului Cuno sunt așa de depărtate de cele ale Angliei, prezentate de Bonar Law la începutul lui Ianuarie 1923, lăsând să se înțeleagă că da că Germania ar fi luat de bază aceste propuneri, Foreign Office ar fi studiat cu bunăvoință planul elaborat din Wilhelmstrasse.

Mussolini, a fost mai precis decât Lordul Curzon, punând punctul pe i; el a declarat că „guvernul italian consideră ca totdeauna problema reparațiunilor strâns legată de acea a datoriilor de războiu interaliate și că nu poate să nu insiste ca ele să fie rezolvite cât mai curând posibil, ținând seamă de cheltuelile făcute cu ocazia reconstruirei provinciilor pustiite".

Și Lordul Curzon și Mussolini, cer cancelarului Cuno să facă noi propuneri serioase. Știindu-se tactica germană de a promite totdeauna și de a amâna răspunsurile precise, ar fi fost mai bine ca Anglia și Italia să invite guvernul german să reia lucrul normal în regiunile ocupate sau cel puțin să pună capăt înspăimântătoarei inflațiuni fiduciare, care va coborî marca germană la nivelul rublei lui Lenin. Această inflațiune rezultă din voința guvernului german, care poate s'o oprească când ar voi s'o facă, ne mai plătind salariile lucrătorilor greviști.

Deaceia guvernul francez și cel belgian n'au altceva de făcut decât a-și continua acțiunea începută în Ruhr.

Comentând răspunsul dat Germaniei presa britanică conservatoare se întreabă dacă n'ar fi fost mai bine ca Anglia și Italia să se fi asociat la răspunsul franco-belgian, punctele de vedere din Paris, Londra, Roma și Bruxelles ne fiind deosebite, decât în amănunțimi.

Cât despre presa liberală, atât „Westminster Gazette", cât și „Daily News" aprobă fără restricție nota lordului Curzon; iar „Daily Chronicle" arată că răspunsul englez e așa conceput încât, poate să împace și Franța, desaprobând condițiunile oferite de germani și Germania, arătând că Anglia e gata să intervie în favoarea ei când guvernul german va face propuneri în adevăr acceptabile.

Răspunsul Japoniei

Răspunsul guvernului japonez, remis cancelarului Cuno, prin intermediul ambasadorului său la Berlin insistă asupra faptului că Japonia nu poate să accepte nici cifra reparațiunilor oferite de Germani, nici modul lor de plată.

„Totuși Japonia având în această chestiune un interes mai mic și mai puțin vital decât al celorlalți aliați, cărora s'a adresat guvernul german, guvernul japonez se abține de a-și exprima opinia sa asupra detaliilor nouei propuneri germane. Ține totuși să-și exprime ferma sa dorință ca guvernul german să facă tot posibilul, pentru a ușura un regulament, care să aibă o bază echitabilă, pentru întreaga problemă a reparațiunilor".

Impresia produsă la Berlin. Părerile presei germane

Răspunsul Angliei a surprins mediile politice, care nu se așteptau ca nota să fie așa de severă.

Cercurile parlamentare consideră sarcina cabinetului foarte grea, guvernul german neputând face noi oferte, întrucât conținutul notei engleze e mai mult negativ.

Totuși ziarul „Welt am Montag" crede că guvernul Reichului va continua discuția asupra chestiunei reparațiunilor, exprimându-se în un mod mai precis asupra garanțiilor.

Situația n'ar deveni critică — scrie ziarul în chestiune — decât dacă Anglia ar cere o sumă fixă, definitivă mai ridicată. In acest caz s'ar putea ca unul sau doi membri ai cabinetului să-și dea demisia, ceia ce ar atrage demisia întregului cabinet".

„Montag Post" e foarte rezervat, găsind că nota Lordului Curzon nu închide posibilitatea unor noi discuțiuni asupra chestiunei reparațiunilor.

Foarte pesimist este însă deputatul Brettscheid, leader socialist, când enumeră în revista „die Glocke", greșelile, făcute de când Cuno e cancelar: refuzul marei industrii de a-i da concursul, un deficit de 10.000 miliarde, dezvoltarea naționalismului, indiferența Americei, o mare stângăcie în diplomație. Breitscheid cere înlocuirea cabinetului Cuno printr'un cabinet de coaliție.

După cum se vede situația cabinetului Cuno e profund sdruncinată. Guvernul german e decis să facă noui propuneri, căutând să se apropie de proiectul supus în Ianuarie la Paris, de Bonar Law, crezând prin aceasta că va putea să capete sprijinul Angliei pentru suma definitivă, ce va fi fixată în decursul tratativelor.

Garanțiile cerute de aliați vor fi oferite de Germania prin împrumuturi internaționale, asupra veniturilor realizate de căile ferate, vămi și monopolului alcoolului.

Se dă aproape ca sigură demisiunea întregului cabinet german: nu se știe însă cine ar putea să-i ia locul, nici unul din șefii partidelor politice ne voind să-și ia răspunderea situației, care e mai critică ca oricând.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Vizitaţia canonică de primăvară a Episcopului Gherlei

— Vizitaţia făcută în tractul Giulei. Sfinţirea bisericei din Borşa —

In darea de seamă trecută am descris pe scurt vizitaţia canonică săvârşită de Prea Sfinţia Sa Episcopul Hossu al Gherlei în tractul Lujerdului, începută în 9 Maiu şi terminată în acest tract în ziua Inălţării Domnului (17 Maiu), în fruntaşa comună Iclodul-Mare, cu filiala Iclozel. Adânc impresionat de sentimentul religios al poporului P. S. Sa a ţinut să facă la faţa locului unele distincţii binemeritaţilor preoţi din tractul Lujerdiului, cari au muncit la cultivarea religiozităţii credincioşilor noştri. Anume, pe parohul-protopop onorar al Icledului-Mare, M. On. Dr. Iuliu Simon l a distins cu titlul de asesor consistorial, iar pe preoţii-parohi din Lujerd, Iuliu Pop şi din Inău, Teofil Moldovan, i-a ridicat la treapta de protopopi onorari, răsplătindu-le zelul întru păstorirea bună a turmei lor.

In 17 Maiu, de cu seară, după vizitarea filialei Iclozel P. S. S. Episcopul Hossu a trecut în tractul Giulei, din judeţul Cojocna, intrând în prima parohie din tract, Valasut. Aci s'a făcut Arhiereului o primire impozantă.

A doua zi, la Liturghia Arhierească au asistat toţi credincioşii din comună, atât Românii cât şi Ungurii catolici şi reformaţi, ascultând cu pietate frumoasele învăţături ce le a dat Arhiereul în cuvântarea sa.

După amează, s'au cercetat filiala Sânmărtin şi parohia Măcicaşul lung, unde poporul aştepta cu acelaş dor şi sete şi cu acelaş entuziasm pe Arhiereu. In 19 Maiu s'a făcut intrarea în fruntaşa comună Giula, unde aşteptau trei care cu boi şi călăreţi. Biserica de aci este zidită cu spesele Episcopului de fericită pomenire Ioan Bob, întru pomenirea părinţilor lui ale căror oseminte zac în acest sat. S'a celebrat Sfânta Liturghie arhierească în prezenţa poporului întreg din comună, care a sorbit cu dragoste învăţătura creştinească rostită de Arhiereu.

După amiază s'a cercetat filiala Ciumăfaia, iar de aci, pe la ora 4 s'a făcut intrarea cu mare solemnitate în fruntaşa comună Borşa, unde era fixată sfinţirea frumoasei biserici care ar fi o podoabă în orice oraş mare. Biserica e zidită din anul 1900, când a fost numai binecuvântată. Această biserică a fost ridicată prin stăruinţele şi zelul repausatului paroh al Borşei, Ioan C. Bochiş, care a şi pictat iconostasul bisericii cu mâna sa proprie.

Ea a fost renovată anul trecut, sub păstorirea actualului preot, fiu al repausatului. In apropierea comunei a venit întru întâmpinarea Arhiereului un banderiu de 10 călăreţi, cari au urat bun sosit ilustrului oaspe, cu drag aşteptat de popor, La intrarea în comună, au fost ridicate iarăşi trei porţi triumfale.

In Dumineca Sfinţilor Părinţi dela sinodul prim ecumenic, în 20 Maiu, s'a celebrat rânduiala sfinţirei bisericii. La acest act a luat parte o mare mulţime de popor din toate satele din jur, anume: Valasut, Giula, Măcicaşul lung, Ciumăfaia, Lona, Badoc, Dobâca, Pigleşa, Sânmărtin, Iclodul-mare, Inău, etc.... Arhiereul după lunga şi obositoarea ceremonie a ţinut la sfârşitul liturghiei o frumoasă şi înălţătoare cuvântare după care a dat binecuvântarea Preasfântului Părinte Piu XI Papa Romei. Poporul a primit această sfântă binecuvântare în genunchi. Răspunsurile la sfânta Liturghie le-a dat corul poporal mixt din Borşa, condus de harnicul învăţător de acolo Alexandru Bodocan care prin preciziunea şi frumuseţea executării cântărilor, a ridicat mult solemnitatea acestei zile de mare praznic pentru comună. Au luat parte la sfinţirea acestei biserici şi mulţi intelectuali din Cluj.

Din Borşa Arhiereul însoţit de suita sa, a continuat vizitaţia sa canonică în restul comunelor din tractul Giulei, terminându-şi vizitaţia în ziua de 25 Maiu.

Coresp.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEŞTE
ZIARUL
INFRĂŢIREA

Concursurile Soc. „Tinerimea Română"

— Programul concursurilor —

Programul concursurilor Soc. „Tinerimea Română", a fost întocmit definitiv astfel:

Duminică 27 Mai

Sosirea în gara de Nord şi încuartiruirea concurenţilor. Vor fi faţă delegaţii Societăţei.

După încuartiruire, concurenţii însoţiţi de conducători, vor vizita: Ateneul Român, Muzeul Militar din Parcul Carol, Muzeul de Istorie Naturală şi de Mineralogie dela Şosea, Muzeul de Antichităţi de pe B-dul Carol, Muzeele Kalinderu şi Simu, Casa Şcoalelor şi Muzeul Pedagogic, Mitropolia şi Camera Deputaţilor, Bisericile Sfântu-Spiridon Nou şi Domniţa Bălaşa, Fundaţia culturală „Principele Carol", Palatul Regal şi alte Instituţii de cultură precum şi oraşul.

Luni 28 Mai

Va avea loc concursul şi anume: Concursurile primare între Şcolile din Bucureşti şi Judeţul Ilfov, ora 9—12 a. m. la Şcoala primară Clemenţa băeţii în localul Şcoalei de băeţi, şi fetele în localul Şcoalei de fete. La ora 12½ după terminarea concursului, elevii şi însoţitorii vor lua masa la ospătăria Comunală depe chiul Dâmboviţa.

Concursurile Secundare. La 9 12 a. m. va avea loc concursul pentru fete la Şcoala Centrală; iar băeţii: Clasele I, II, III, IV şi V la Liceul „Lazăr"; clasele VI, VII şi VIII la Universitate.

Concursurile universitare

Vor avea loc, la Universitate de la ora 9—12 a. m.

La ora 2 şi jumătate d. a. va avea loc la Teatrul Naţional, reprezentaţie dată pentru elevii concurenţi de toate gradele şi însoţitorii.

Biletele de intrare se vor distribui gratuit, prin însoţitori, la Universitate.

In acelaşi zi, seara, la orele 9, va avea loc întrunirea profesorilor conducători cu comitetul şi membrii societăţei „Tinerimea Română", în sala cercului profesorilor secundari (Str. Gutenberg), spre a se cunoaşte.

Marţi 29 Mai

Dimineaţa concurenţii vor pleca spre casă, urmând a reveni, la 3 Iunie, numai premianţii.

Duminică 3 Iunie

Premianţii, împreună cu delegaţii Societăţei, vor pleca în excursie la Alba Iulia. Premianţii vor trebui să vie în costum Naţional şi vor fi însoţiţi de un delegat al Şcolilor pe oraşe.

Reclame este sufletul comerţului.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cărţi noui

V. Al. George: „Pământ", (Poezii)
T. Murăşanu: „Fum de jertfă", (Poezii)

Poezia d-lui Vasile Al. George ne este cunoscută demult, din „Flacăra", „Ilustraţia Neamului" şi alte reviste de seamă din Capitală. Tânăr, cu atitudini de bătrân cu toate acestea, pornit de multeori spre filosofie, poetul din munţii Rodnei ni-a venit dela început cu un sănătos amestec de melancolie şi de filosofie ;D. Vasile A. George a făcut cunoştinţă şi şcoalei macedouskiene, cu lirismul ei patetic şi şcolilor nouă, şi din filtrarea prin deosebitele medii a rămas cu o şcoală poetică cu atât mai făgăduitoare, cu cât este mai sănătos întemeiată pe curente cu totul contrare.

Este, după d. Goga, întâiul poet ardelean cu stil românesc neaoş (d. Lucian Blaga a venit în urma sa), iar în privinţa pateticului este superior prin coherenţă poeziei lui Cotruş.

Azi îi vedem versurile adunate în volum, publicate după zece ani de colaborare pe la mai toate revistele bucureştene. Este şi un îndemn pentru tinerii nerăbdătoir şi este totodată o semnificaţie, pe care am mai înregistrat-o şi cu alte ocazii în cursul acestui an. Versurile d-lui Al. George au apărut anume editate de d-l dr. Petre Groza, poate altfel întârziau încă mult.

Să nu vedem oare în aceasta semnificaţia unui mecenatism care începe să învie? Pentrucă în acelaş timp se fac danii pentru studenţime, pentru reviste şi volume, în diferite centre din ţară. Volumul d-lui V. Al. George ni-a adus şi această speranţă de mult antrită de mulţi scriitori români.

Dar ceeace ni-a adus şi rămâne este talentul care reese din toate paginele volumului „Pământ".

„O, timp, prin care viaţa-şi îşi [caută po'eci,
Prin tine trece lumea, ori tu [prin dânsa treci?...
...Tu curgi prin noi, într'una, [ca printre vechi ruine,
Şi an cu an făptura ni-o dărâmăm în tine,
Ale uitării urme în urmă-ne [s'aşten,
Pe fluviul care curge netulburat, etern ..."

Accentul larg este şi mai bogat în poeziile cu mai puţine picioare („Marea", „Mă chiamă viaţa"), iar când ajunge la descrieri, realizează frumuseţi ca aceasta din „Cruciaţii":

„Zornete de zale
Lănci şi spade,
Coifuri lucii peste care
Curge soarele 'n cascade."

Oastea turcă este:

„Lei, crescuţi în focul luptei
Aşteptând semeţ furtuna,
Steag au ceru 'n care râde
Semiluna ..."

Acolo însă, unde poezia d-lui Vasile Al. George devine preţioasă ca fond de un omenesc profund, sunt versurile în care'l preocupă întrebările cari sunt la rădăcina existenţei umane. De-aci până la ateism nu e mult şi poetul care ni-a vorbit în volumul „Pământ" despre anihilarea în extazul budist, despre metempsichoza modernă, despre desrădăcinarea din vechile credinţe şi despre „Excelsior", pe care ni'l dă şi în traducere după Longfellow, ajunge la accente puternice şi disperate.

„Pe Dumnezeu
L-am smulst din suflet şi l-am [îngropat,
Să nu mai cred în nimenea [de acum!
Străin şi singur pribegesc pe [drum
Cu ochi pierduţi, cu pieptul [sfâşiat,
Spre zările de neguri şi de [fum ..
De drumul aspru sângerez, [dar merg,
Nici o fântână nu'i să mă [adape...
Ce gând, ce vis mă face să [alerg?...

Intreagă aceasta poezie („Strein şi singur") este o realizare poetică,cum puţine putem înregistra în literatura română a deceniului.

Ca şi în aceasta, peste tot acelaş cuvânt sacerdotal şi peste tot gândul chinuit de nestatornicia lucrurilor din lume („Cântec de toate zilele"), pentru care caută o mângăere în cercetarea nemărginitului.

(„Strein şi singur", „Buddha", „Timpul", „Focul", „Soarele").

Atitudinea aceasta, precoce întru câtva prea mult banalizată de toţi poetaştrii cari s'au încercat în poezia minulesciană, la d. Vasile Al. George este naturală şi chiar de un caracter filozofic.

Iar versul, ca tehnică, este tot ce s'a scris mai impecabil de către un ardelean dela Octavian Goga încoace.

Autorul volumului „Pământ" s'a încercat — şi a izbutit — şi în pastel. „Bâlciu", „Pastel din Carpaţi", sunt conturări reuşite şi cu atât mai vârtos de remarcat, cu cât poetul a adus şi în aceste descrieri un suflet chinuit şi cald. Mai puţin reuşite sunt câteva pe cari convenţionalul din ele le reduce sub nivelul restului din volum. („Minerii").

O altă incoherenţă — nu ca fond însă — sunt versurile în stil modern, cari însă ne fac atenţi, că volumul conţine o operă evoluată în cursul a zece ani deplini.

Cu volumul „Pământ", întâiul al d-lui Vasile Al. George, autorul a intrat în literatura românească şi pentru acei — mai cu seamă ardeleni — cari nu l-au putut urmări în publicaţiunile din Bucureşti înainte de 1918.

*

„Fum de jertfă", de Teodor Murăşanu, apărut în cursul acestui an în editura Bornemisa, Cluj, nu îngădue o alăturare de „Pământ" al d-lui Vasile Al. George. S'ar apropia întrucâtva prin versul — de puţineori — patetic şi şi mai de puţineori evocator, dar incoherenţa generală, şi ca fond şi ca exteriorizare, este o dovadă, că autorul, deşi versificator vechi, încă dela „Luceafărul", s'a grăbit cu publicarea volumului. Graba îi este şi mai puţin scuzabilă, când vom constata, că autorul a făcut în timpul din urmă progrese şi că nu 'i era îngăduit prin urmare, să'şi strice singur publicând alături de poezii cari nu sunt rele, „poezii" ce nu se pot lua în seamă.

Remarcăm din fruntea volumului:

„Mi-e inima o masă de altar,
In jurul 'l cu priviri îngândurate,
Stau gândurile mele 'nlăcrimate:
Cucernici magi îmbătrâniţi în [har",

sau:

„Ca pe-un jăratec şi ca pe-un [grăunte,
De vifor... ca pe-un chiot de [lavine,
O, gândule, azi te-am simţit [prin vine
Bătându-mi rar cu degetul [sub frunte".

Versuri însă începute ca acestea, devin spre sfârşitul poeziei banale, încât incoherenţa dintre ele strică efectul care, după promisiunea dela început, ar fi putut fi minunat.

Asemenea scântelerl găsim destule în „Fum de jertfă". Majoritatea versurilor o copleşeşte însă accentele comune, la care se adaogă reminiscenţele. Poezia „Picuri" bunăoară, aminteşte foarte mult pe Anghel, iar ultima strofă are o idee exact ca în poetul florilor.

Limba românească curată şi versul curgător fac ca volumul, să se citească cu interes. Ici-colo însă întâlnim şi ardelenisme şi chiar cacofonii: („Noaptea cu pătrar de lună", strofa 3-a).

PROECTUL DE LEGE pentru înfrânarea speculei

Am arătat cu altă ocazie măsurile pe care înţelege să le ia guvernul pentru a ieftini traiul, mai ales pentru funcţionarii Statului prin crearea de cooperative de producţie şi consum care să pună la dispoziţia lor alimentele, îmbrăcămintea şi încălţămintea pe un preţ cât se poate mai accesibil.

Pe lângă aceste măsuri de ieftinire a traiului, guvernul s'a gândit şi la stăvilirea celui mai mare duşman al traiului ieftin, specula şi zilele trecute un proect de lege, întocmit de d. ministru de industrie şi comerţ V. Sassu, a trecut prin Consiliul de miniştri care l'a admis în întregime şi apoi a fost supus desbaterilor Corpurilor legiuitoare.

Expunerea de motive a dlui ministru Sassu, care conţine în trăsături generale economia proectului de lege, depus de biroul Adunărei Deputaţilor, cât şi lămuririle ce le-a dat asupra acestui proect, dl deputat Vespasian Pella, raportorul legii într'un interview acordat ziarului „Presa" arată că acest proect înfrâneaza pofta de câştig a speculanţilor şi stabileşte pentru întâia oară un regim al preţurilor, care nu face să sufere nici interesele comercianţilor cinstiţi, nici ale publicului consumator.

Nevoia imperioasă a acestei legi.

Scumpirea traiului îşi găseşte cauza principală că perturbările economice pricinuite de războiu. Dar agravarea acestor perturbări e fără îndoială datorită faptelor reprobabile ale unor anumiţi indivizi care profită de ele.

Se vede deci în specula ilicită apare ca o consecinţă, iar nu ca o cauză determinată a scumpirei traiului.

Încă de acum şase luni, d. ministru V. P. Sassu, constatând insuficienţa dispoziţiunilor decretului-lege, din 1919, referitor la reprimarea speculei ilicite, decret care nu mai corespundea situaţiunei economice de astăzi, a instituit o comisiune de specialişti care a stabilit principiile fundamentale ale proectului care este supus astăzi deliberărilor Parlamentului.

Spre a putea fi supus unei cât mai întinse acţiuni acest prim proect a fost dat publicităţii. După ce Camerele de comerţ din toată ţara şi-au făcut observaţiunile, d. ministru V. P. Sassu a complectat prima comisiune cu reprezentanţii Camerelor de comerţ din Ploeşti, Focşani şi Constanţa.

Comisiunea astfel completată, după îndelungate discuţiuni, a căzut de acord asupra modificărilor ce trebuiau aduse primului proiect, aşa ca să poată răspunde atât doleanţelor comercianţilor cinstiţi cât şi desideratelor legitime ale consumatorilor.

Ce conţine proectul? Stabilirea preţurilor maximale

Proiectul împarte toate articolele de comerţ în două mari categorii:

O primă categorie este aceea a articolelor de primă, imediată şi generală necesitate, asupra cărora se pot institui preţuri maxime de vânzare.

Din a doua categorie fac parte toate celelalte articole de comerţ care formează obiectul unei specule comerciale şi pot avea un preţ curent.

Sistemul, fără îndoială anormal, al preţurilor maximale nu este menţinut de cât pentru articolele de primă, imediată şi generală întrebuinţare şi mai mult chiar aceste articole sunt determinate printr'o enumerare limitativă.

Preţurile maximale de vânzare vor fi fixate ţinându-se seamă de toate elementele naturale şi veşnic variabile, care concurează la stabilirea preţurilor.

Din această cauză actualul proiect la toate măsurile ca preţurile maxime de vânzare să nu fie stabilite decât în cazuri cu totul excepţionale.

„Consiliul de miniştri fiind mai în măsură să aprecieze în ori ce moment împrejurările economice, va hotări cari sunt articolele de primă, imediată şi generală necesitate, asupra cărora ar fi necesar să se fixeze preţuri maxime de vânzare.

Chiar şi în acest caz, preţurile maximale stabilite de comisiunile judeţene pentru articolele declarate de consiliul de miniştri ca fiind de primă necesitate, nu rămân în vigoare de cât cel mult o lună dela publicarea lor prin ordonanţe, bineînţeles dacă aceste ordonanţe n'au fost reînoite.

Reglementarea libertăţei comerţului

Pe cât de dăunător este abuzul libertăţei comerţului, tot astfel şi o prea mare restricţiune a lui ar stânjeni funcţionarea normală a legilor naturale de ordin economic. De aceia proectul de lege nu scapă din vedere să asigure libertatea comerţului.

Astfel în ce priveşte pe producătorii şi importatorii direcţi din străinătate, aceştia sunt liberi să-şi fixeze preţuri de vânzare, în raport cu cheltuelile de producţie sau cu preţul de cost, la care vor adăuga câştigul legitim pe care-l determină concurenţa liberă şi naturală a comerţului.

Dacă însă importatorul sau producătorul, prin preţurile pe care le-a cerut sau obţinut, a depăşit câştigul raţional ce i-se cuvenea din exercitarea normală şi regulată a profesiunei sale, în acest caz Ministerul de industrie va putea interveni fixând preţuri maximale de vânzare şi aceasta numai pentru articolele ale căror preţuri de vânzare le-a constatat a fi excesiv de ridicate.

Angrosiştilor şi detailiştilor li se fixează un maximum de beneficiu care pentru primii, este de 20 la sută, asupra preţului de cost, iar pentru ultimii de 30 la sută.

In calcularea preţului de cost proectul are în vedere valoarea mărfei facturate, spesele de transport, asigurări şi orice alte cheltueli ar încărca marfa până la întrarea ei în magazie.

Această dispoziţie loveşte pe intermediari, cari contribuesc desigur prin operaţiunile lor la suirea preţuriior de vânzare.

Sancţiuni împotriva speculei — închisoare şi amenzi — Judecarea proceselor de specula

Proectul de lege loveşte cu pedepsele cele mai severe; acapararea, răspândirea de svonuri false, şi mijloacele frauduloase în scopul de a provoca suirea preţurilor, mărfurilor şi alimentelor, oferirea de preţuri mai mari decât acele cerute de vânzători, coaliţiunile în scop de specula ilicită, distrugerea şi sustragerea din comerţ a mărfurilor, refuzul nejustificat de vânzare, etc., etc.

„Legea prevede în toate cazurile amenzi foarte mari şi închisoarea care în genere variază dela 15 zile la 6 luni.

„Tot în legătură cu aplicarea pedepselor s'au înlăturat toate lacunele decretului-lege în vigoare, In proiect, prin dispoziţiuni precise, s'a arătat în ce mod se calculează pedeapsa în caz de recidivă şi cumul şi s'au prevăzut sancţiuni severe pentru complici.

Judecarea proceselor de specula ilicită cade în sarcina tribunalelor ordinare, care vor lua toate măsurile posibile pentru accelerarea procedurei.

Deaceia delictele de specula se vor instrui şi judeca conform legii micului parchet.

Dacă urmărirea şi judecata s'ar fi făcut după dreptul comun procesele de specula s'ar fi eternizat, ceeace ar fi fost contrar scopului urmărit prin elaborarea acestei legi.

Pedeapsa trebue aplicată repede, ca să-şi poată produce efectele sale exemplare.

Această nouă lege, a cărui votare a fost admisă în urgenţă de Parlament va pune în sfârşit capăt speculei, care face din ce în ce mai anevoios traiul populaţiei. Ea se adoagă la binefacerile pe care le-a adus ţării guvernul actual care nu înţelege să lucreze decât pentru binele şi propăşirea acestei ţării.

De vorbă cu d. dr. Oscar Jászi

Posibilităţile de înfăptuire ale apropierii româno-maghiare. Spiritul public din ţările Europei Centrale şi ideile dlui Oscar Jászi. Păreri asupra situaţiei din România. Un ultim cuvânt pentru publicul român şi maghiar.

„Nu daţi crezare demagogiei înveninate, ci înţelegeţi că interesele românilor şi ungurilor cari muncesc şi ale acelor însetaţi de cultură nu sânt potrivnice, ci identice".

Cu prilejul vizitei pe care d-l Oscar Iászi a făcut-o redacţiei ziaru lui nostru, D-sa a binevoit să ne acorde următorul interview:

Din întrevederile avute cu diferitele personalităţi ale vieţii noastre publice, atât române cât şi maghiare, ce părere v-aţi făcut cu privire la posibilităţile de înfăptuire ale planului conceput de d-voastră în vederea unei apropieri între români şi unguri?

„Piedecile pe cari le întâmpină continuă a fi foarte mari, dar am avut fericirea să cunosc atât între români cât şi între unguri persoane cari înţeleg să vadă şi să judece clar situaţia şi doresc în mod sincer realizarea unei apropieri."

In general, spiritul public din Europa Centrală îl credeţi copt pentru realizarea ideilor dvoastre, şi dacă nu, care sunt cauzele?

„Europa centrală a prezentului nu e coaptă încă pentru realizarea unei confederaţii a statelor.

Păcatele feudalizmului, care continuă a trăi; depravarea morală creiată de războiul mondial; criza economică scoasă la suprafaţă de către o politică economică greşită şi terorismul bolşevizmului şi a contra revoluţiei, — toate acestea au creat o atmosferă morală care face imposibilă în momentul de faţă apropierea sufletelor."

In timpul cât aţi stat în România, ce impresii aţi cules şi ce păreri v-aţi format despre situaţia din ţara noastră în raport cu situaţia din celelalte ţări din centrul Europei?

„România stă în faţa unor probleme extrem de grele, cari ar pune la grea încercare şi pe cei mai iscusiţi politiciani. Dar în pământul şi poporul României zac bogăţii care, însoţite de o politică economică şi minoritară corectă, vor putea învinge toate obstacolele.

Desvoltarea unitară a României, precum şi a celorlalte state din Europa centrală, nu se poate închipui printr'o izolare ermetică reciprocă.

Din contră, şi România are nevoie de o diviziune internaţională a muncii.

Dar România, fiind un stat tânăr, are nevoie şi de concursul capitalului şi experienţei streine, la al căror ajutor poate recurge cu atât mai vârtos, cu cât minorităţile naţionale nu sunt aşa de numeroase încât, urmând o politică minoritară corectă, să fie periculoase statului".

Ce putem spune cetitorilor noştri, ca un ultim cuvânt din partea d-voastră în ceasul când părăsiţi România?

„Aş dori să atrag atenţia publicului român şi maghiar asupra aceluiaşi lucru; să nu-şi piardă credinţa în adevărata democraţie şi în posibilitatea unirei frăţeşti dintre popoare.

Să nu dea crezare demagogiei înveninate, ci să înţeleagă că interesele românilor şi ale ungurilor cari muncesc şi ale celor cari sunt înşelaţi de cultură, nu sunt protivnice, ci identice".

Partidul poporului şi chestiunea bonului de tezaur

— Situaţia dlui Argetoianu în partid. —

Spuneam, în treacât, în articolul nostru de eri despre cazul Argetoianu, că denunţarea acestei scandaloase afaceri s'a făcut de către chiar amicii politici ai fostului ministru de interne.

In adevăr printre fruntaşii partidului poporului sunt mai mulţi cari nu vedeau cu ochi buni ascendentul din ce în ce mai mare pe care dl Argetoianu şi-l câştiga în mijlocul partizanilor. Temperamentul autoritar al dlui Argetoianu graţie căruia d-sa şi-a creiat o situaţiune atât de forte încât pretutindeni se afirma că şeful real al partidului poporului nu e dl Averescu ci dl Argetoianu, i-a făcut însă festa. Duşmăniile pe cari şi le-a creiat şi rivalităţile pe cari le-a suscitat, au devenit în ultimul timp atât de accentuate, încât nu se aştepta decât un prilej pentruca să se deslănţue o ofensivă pentru scoaterea din partid a dlui Argetoianu. Această scoatere trebuia să se facă însă în aşa condiţiuni încât partidul să nu riste a se fărâma prin excluderea dlui Argetoianu, care are în mâna sa multe organizaţii şi numără foarte mulţi partizani fideli.

Şi atunci a apărut dl Cudalbu care a pus la îndemâna dlui Madgearu datele necesare interpelării care s'a produs în Cameră.

Comitetul executiv central al partidului, în aparenţă uimit de desvăluirile din Cameră, a chemat pe dl Argetoianu să se explice într'o şedinţă care are loc chiar azi la Bucureşti.

In acest comitet, dl Argetoianu nu numără prea multe simpatii, încât este foarte probabil ca să i se notifice excluderea din partid.

Se poate întâmpla însă ca lucrurile să nu ia această întorsătură. Dl Argetoianu este un om prea abil şi prea priceput în treburile politicei de culise pentruca să nu vină la rândul său înarmat cu mijloace care ar putea să fie primejdioase pentru o parte din cei chemaţi să-l judece.

Şedinţa comitetului central al partidului poporului va fi foarte interesantă. Discuţiunile cari vor avea loc acolo cu prilejul judecării procesului dlui Argetoianu vor desvălui probabil multe lucruri neştiute de marele public.

Oricum s'ar termina acest proces, el va însemna o pată din cele mai urâte pentru partidul poporului.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Vineri: Bajaderă. (Ca oaspe Irene Kobor şi Irene Zilahi. Preţuri obicinuite. Abonament de zi 135. C. Seria 406.)

Sâmbătă, matineu: Comoara. Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Seria 407.)

Sâmbătă seara: Papuşa din Nürnberg şi Secretul Susanei. (Ca oaspe Elisabeta Şándor. Preţuri ridicate. Abonament de zi 136 A. Cu uşile închise. Seria 408.)

Sâmbătă, noaptea: Fetele Gyurkovics. (Preţuri obişnuite. Seria 409.)

Duminecă, matineu: Silvia. (Preţuri reduse. Seria 410.

◆INFORMAŢII◆

— **Dela Oficiul de locuinţe.** Azi a fost internat în Clinica Medicală din localitate d-l Constantin Dumitriu, şeful oficiului de locuinţe şi director al Prefecturei Poliţiei.

D-sa suferă de mai multă vreme de rinichi şi'n ultimul timp boala i-s'a agravat.

Din cauza aceasta, oficiul de locuinţe nu va mai avea desbateri până la noi dispoziţiuni, însă în timpul acesta funcţionarii oficiului vor face o revizuire a tuturor locuinţelor atribuite până în prezent şi totodată se va căuta şi noi camere disponibile.

— **Congresul dentiştilor.** Duminecă 27 şi Luni 28 Maiu, va avea loc în Cluj congresul doctorilor dentişti din întreaga ţară. Deschiderea va avea loc în sala festivă a bibliotecei universităţei iar partea ştiinţifică se va discuta într'o sală dela clinica stomatologică.

Până acum au anunţat că vor lua parte la acest congres 118 doctori dentişti.

— **D-l General Moşoiu în ispecţia liniei ferate Chişineu-Salonta.** Ieri dimineaţa cu accelleratul de Bucureşti a sosit la Arad, ministrul comunicaţiilor, d-l general Moşoiu, pentru a face inspectarea liniei Chişineu-Salonta-Mare, care va fi dată circulaţiei încă în cursul acestei luni.

D-l ministru gen. Moşoiu a fost întâmpinat în gară de d-l prefect I. Georgescu, primarul oraşului, d-l Dr. I. Róbu şi prefectul poliţiei d-nul O. Gritta.

D-l ministru a vizitat în cursul dimineţei fabricele „Astra", iar la orele 2 şi jumătate, însoţit fiind de d-nii Octavian Pop directorul regional C. F. R., a plecat cu un vagon motor până la Salonta-Mare pentru încercarea nouei linii, construită între Chişineu—Salonta-Mare.

— **Aducerea gazului metan la Cluj.** Consiliul oraşului a avut azi o şedinţă în care s'a discutat chestiunea aducerei gazului metan la Cluj. In şedinţa consiliului care va avea loc Miercurea viitoare se vor lua hotărîri definitive.

— **Dela primărie.** Dl primar al oraşului Cluj, Dr. Utalea, în baza drepturilor ce i-le acordă legea intenţionează să facă rotaţie consilierilor — adică trecerea dlor consilieri dela o secţie la alta pentru a se putea perfecţiona în toate ramurile administrative ale oraşului.

— **Inaugurarea liniei Salonta-Chişineu. Ce miniştri vor lua parte.** Trenul ministerial care va aduce dela Bucureşti pe dnii I. I. C. Brătianu, prim-ministru, general Moşoiu, Ar. Văitoianu şi Eh. Mârzescu va sosi în Arad Duminecă dimineaţa ora 8. La ora 8·30 trenul ministerial va porni spre Oradea făcând o oprire mai mare la Chişineu şi sosind la Oradea la ora 13. La ora 14 va avea loc un mare banchet.

— **Concertul Reuniunei „Sf. Maria".** Reuniunea „Sf. Maria" a femeilor gr. catolice din Cluj aranjează la 22 Iunie 1923 în sala Teatrului Naţional un mare concert cu concursul artiştilor dela Opera Română: dna Lya Pop, dna Mimi Nestorescu-Vancea, dl Constantin Pavel, dl Ionel Crişan, quartetul Kollar şi Corul Operei Române, în beneficiul fondului de zidire şi întreţinere a bisericilor române unite din Cluj. Inceputul concertului va fi la orele 8 seara.

— **Bugetul Primăriei.** Zilele acestea va sosi la Cluj dl Ştefănescu, inspector general financiar care va discuta cu d. primar Utalea chestiunea bugetului Primăriei Cluj.

— **Sanitare.** In oraşul nostru s'a declarat câteva cazuri de scarlatină. Autorităţile sanitare au luat severe măsuri pentru a împiedeca răspândirea bolii.

— **Festivalul Apostolescu—Ghibericon.** Duminecă 27 Mai 1923 orele 8 şi jumătate seara va avea loc la Teatrul Naţional Festivalul dat de dnii Apostolescu şi Ghibericon cu următorul

Program:

Partea I. 1. A de Curtis: Canta pe'me. 2. S. Cardillo: Core 'ngrato. 3. Chibericon. 4. Ghibericon. 5. G. Bizet: Carmen (Romanţa florii). 6. P. Tosti: Addio. 7. Leoncavallo: Ridi Pagliaccio 8. „De ale lui" Ghibericon.

Partea II. 1. A Ponchielli: Gioconda (Cielo e mar) 2. Toselli: Serenata. 3. Altele. Ghibericon. 4. Ghibericon. 5 G. Verdi: Trovatore (Di quella pira). 6. 7. Dima: Arii româneşti. 8. Pour la bonne bouche: „O pledoarie" Ghibericon.

Acompaniamentul la pian susţinut de Dl T. Tarnawski

Biletele se găsesc la Cassa Teatrului, preţuri obişnuite.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. Cluj, Calea Regele Ferdinand 61.

2207

— **Agitaţiile bărbierilor.** Lucrătorii bărbieri din Cluj, au adresat patronilor respectivi o cerere colectivă, sub formă de memoriu, prin care cer sporirea salariilor. La rândul lor patronii s'au adresat autorităţilor cerând să li se permită sporirea preţurilor pentru tuns, ras şi frezat, întru cât ei nu pot altfel satisface cererile lucrătorilor. După mai multe tratative prefectul judeţului d. Ştefănescu, a aprobat ridicarea preţurilor la bărbierii în modul următor: 8 şi 10 lei pentru barbierit în loc de 7 şi 8 cât era până acum şi 15 lei tunsul în loc de 10 lei.

Faţa de aceste preţuri lucrătorilor li s'a sporit salarul cu 220 lei pe săptămână. Noulle preţuri se vor aplica dela 1 Iunie c.

Ciocolata-desert

Caramelele

Kandia

(lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune şi se găsesc pretutindeni. 27;8—1.

In 20 l. c. a apărut la Cluj revista de specialitate „Fierul" organul regnicolar al comercianţilor de fier din România, care este menită să satisfacă lipsa aceasta, redactată de Alexandru Blazsek şi Dr. Desideriu Szilágyi. Redacţia şi administraţia se află în str. Regina Maria 19.

— **Dela C. F. R. Funcţionarii maghiari repatriaţi cer reprimirea în slujbe.** Căile ferate române din Ardeal sunt asaltate de numeroase cereri din partea personalului maghiar care a refuzat să servească sub stăpânirea românească, repatriindu-se în Ungaria. Astăzi foarte mulţi din aceştia s'au reîntors în România şi solicită să fie reprimiţi în serviciile căilor ferate de unde au plecat ostentativ. Ei povestesc colegilor lor de aici, că în Ungaria e atât de mare mizeria în cât nu mai pot trăi.

— **Sărbătorirea unui ofiţer.** Dl Colonel Vlădescu Comandantul Reg. 32 Artilerie fiind detaşat ca comandant de brigadă la Târgut-Mu eş şi părăsind astfel Clujul a oferit o masă ofiţerilor clujeni.

Masa a avut loc în Sala cea mare a restaurantului „New-York".

Dl A. Ştefănescu, inspector general administrativ şi prefectul delegat al judeţului Cojocna a primit o scrisoare dela A. S. R. Principele Carol prin care i se comunică că A. S. Regală a luat cunoştinţă de toate lucrările făcute în judeţul nostru cu repararea şoselelor în vederea curselor de automobile ce vor avea loc în zilele de 2 şi 3 Iunie. A. S. Regală a mulţumit dlui Ştefănescu pentru munca depusă şi pentru măsurile potrivite ce a luat.

— **Combaterea scumpetei.** Faţă de valul de scumpete din Cluj, dl Prefect al judeţului va convoca pe membrii camerei de comerţ pentru a lua o serie de măsuri de stăvilire a acestei urcări a preţurilor întru cât urcările de preţuri a multor articole din comerţ sunt nejustificate.

Măsurile se vor lua prin bună înţelegere cu comercianţii întru cât şi ei vor recunoaşte că această situaţie nu mai poate dăinui.

— **Intrunirea comercianţilor clujeni.** Dl Prefect al judeţului a aprobat cererea comercianţilor Clujeni de a fi e Duminică la ora 10 o adunare în care să se discute ante-proectul de lege pentru înfrânarea speculei.

— **Deschiderea băei Strand.** In ziua de 28 Mai se va deschide baia de Strand din localitate. In acest scop a fost angajată muzica Regimentului 3 Vânători sub conducerea sublocotenentului Demian.

— **Noui acorduri economice.** Intre ministerele afacerilor streine al României şi Danemarcei pe deoparte şi al României şi Angliei pe de altă parte au intervenit aranjamente provizorii pentru stabilirea relaţiunilor comerciale pe baza aplicării reciproce a clauzei naţiunii celei mai favorizate.

La încheierea acestor aranjamente economice s'a prevăzut că ele pot fi denunţate de fiecare din ţările contractante, printr'un preaviz de trei luni.

— **Rectificare.** In reportajul nostru de ieri asupra congresului voluntarilor ce se va ţine Duminecă şi Luni la Arad, arătam că la festivitatea ce va avea loc cu acest prilej, va cânta corul domnului profesor Lugojan. De fapt corul va fi condus de domnul Ion Lipovanu, cunoscut clujenilor dela diferitele festivităţi ce au avut loc în localitate. Facem cu plăcere deci rectificarea.

Activitatea noului primar al Clujului, Dl Dr. Utalea

Restabilirea ordinei în biourile Primăriei. 800 de vagoane de lemne pentru Uzina electrică. Exploatarea pădurilor, proprietatea oraşului. Repararea apaductului şi deschiderea băiei de strand

Deşi de 10 zile numai în fruntea Primăriei oraşului Cluj, dl dr. Utelea a înfăptuit o serie de lucrări a căror realizare devenise imperioasă:

Toată lumea cunoaşte greutăţile pe care le avea de întâmpinat orice cetăţean care avea vre o afacere cu Primăria — din cauza numeroaselor restanţe în rezolvirea diferitelor cereri precum şi din cauza dezordinei ce domnea prin diferite birouri ale Primăriei, trebuia sa umbli zile întregi până să dai de actul de care aveai nevoie.

Dl dr. Utalea imediat ce a venit în fruntea primăriei a convocat pe toţi funcţionarii săi superiori şi inferiori invitându-i ca în decurs de o săptămână toate cererile rămase în restanţă să fie rezolvate sau supuse spre rezolvare iar ordinea să fie restabilită în archiva tuturor birourilor.

Astăzi nu mai sunt decât foarte puţine acte rămase în restaanţă cu rezolvirea şi ordinea complectă domneşte în toate birourile.

Aprovizionarea cu combustibil a Uzinei electrice.

Se ştie că una din cauzele principale care au contribuit la producerea diferitelor întreruperi de curent de care a suferit oraşul nostru, a fost lipsa de combustibil.

Dl Utalea, noul primar al Clujului, voind să puie uzina la adăpost de orice neajunsuri, în urma intervenţiilor şi presiunilor făcute pe lângă o firmă furnizoare de lemne. a reuşit să încheie cu aceasta un contract pentru 800 de vagoane de lemne în condiţiuni foarte avantajoase pentru primărie.

Vagonul de lemne costă 5600 lei în care intră şi transportul până la Uzină

In cel mult o lună, Uzina se va găsi în posesiunea acestor 800 de vagoane de lemne.

Pentru anul viitor, dl Utalea a reuşit să facă un aranjament care va scuti primăria de sute de mii de lei.

In urma deselor intervenţii făcute la Bucureşti, dsa a reuşit să obţie aprobarea ca oraşul să poată exploata pentru necesităţile sale 360 de iugăre din cele peste 1500 de iugăre de pădure care e proprietatea oraşului. Cu sistemul acesta, Clujul va fi pe viitor scutit de a mai fi la cheremul speculanţilor.

Repararea apaductului

Se ştie iarăşi că în urma creşterei neobişnuite a apelor Someşului, zăgazurile lui au fost rupte iar iazul care regula cursul Someşului mic a fost stricat. Aceasta a adus după sine oprirea apei pe albia Someşului mic şi imposibilitatea de a deschide baia de Strand. Dl dr Utalea a luat măsurile cuvenite pentru repararea zăgazurilor şi a iazului şi astăzi ele sunt terminate.

Zilele acestea se va putea da drumul apei pe Someşul cel mic înlăturându-se astfel mirosul pestilenţial ce emana din albia acestui râu în urma opririi apei.

La finele lunei se va deschide şi baia de strand, tot sub administraţia primăriei, această baie fiind o sursă bună de venituri pentru oraş.

In ceia ce priveşte repararea şi mărirea uzinei de apă a oraşului, lucrările au şi început şi merg cu paşi repezi spre terminare.

•

Acestea sunt câteva din lucrările înfăptuite de dl dr Utalea în scurtul timp de când se află în fruntea Primăriei oraşului nostru.

Alfa.

— **Starea semănăturilor.** După rapoartele primite la ministerul de interne, ploaia a fost generală.

Ea a căzut în toată ţara şi a făcut mult bine semănăturilor de toamnă şi de primăvară.

— Aflăm cu plăcere logodirea dlui N. Barbuceanu mare comerciant la Braşov (fost subdirector în Ministerul de finanţe) cu distinsa dră Emilia Petrescu.

— **Consiliul general al avocaţilor din România întregită.** Duminecă 27 Maiu ora 10 dimineaţa se întruneşte pentru prima oară, în sala bibliotecei din Palatul justiţiei din Bucureşti. Consiliul general al avocaţilor din România, în care sunt reprezentate toate barourile din ţară şi a fost creiat prin noua lege a avocaţilor.

In şedinţa de Duminecă dimineaţa consiliul va alege un preşedinte, trei vicepreşedinţi şi 11 membrii în comisiunea permanentă a „Uniunei avocaţilor din România".

Ministerul comunicaţiilor a acordat o reducere de 50 la sută dela 24 la 31 Maiu a. c. avocaţilor cari călătoresc la Bucureşti în vederea adunării de Duminecă, 27 Maiu.

Exportul vitelor

La 1 Iunie reintră în vigoare permisele suspendate. — Permise noui nu se vor acorda

După cum se ştie, guvernul a suspendat exportul vitelor până la 1 Iunie a. c.

Se crede că la acea dată ministerul de industrie şi comerţ va permite exportul vitelor numai acelora cu permise de export vechi şi numai pentru restul de timp ce mai aveau dreptul din vechea autorizaţie.

In ceea ce priveşte eliberarea de noui autorizaţii de export, aceasta nu se va întâmpla de cât la toamnă şi în baza unui nou regim de export actualmente în studiu.

Această măsură a fost luată din cauza scumpetei cărnei în consumul intern.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 9 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2721

Guvernul și cultura în Ardeal

In chestia subvenționării Asociațiunii „Astra".

„Patria" desmințită de vice-președintele „Astrei"

Din partea dlui Dr. O. Russu, vice-președintele asociațiunii „Astra" primim următoarele:

Domnule Director,

Publicându-se în ziarul „Patria" no 101 și 105 a. c. știri eronate privitor la subvențiile „Asociațiunii" noastre, Vă rugăm să binevoiți a da loc în prețuitele D. V. coloane desmințirei alăturate:

Ziarul „Patria", Cluj, Nr. 101 și 105 din a. c. au publicat două informații sub titlul „Dușmanii culturei" și „Astra și colonelul", din care ar rezulta că actualul guvern ar fi tăiat subvenția cuvenită Asociațiunii noastre „Astra". Inexact. In anul bugetar Aprilie 1922 până în Aprilie 1923 Asociațiunea noastră a avut subvenția prevăzută în budgetul ministerului instrucțiunii publice de 200.000 Lei pentru răspândirea culturei românești în teritoriile grav atinse de culturile străine. In anul budgetar curent (9 luni) nu era prevăzută o anume sumă pentru „Asociațiunea" noastră, ci numai suma globală de 900.000 Lei pentru scopuri culturale în Transilvania, din care sumă globală 100.000 Lei sunt destinați „Celor trei Crișuri". Deși în noul budget nu e mențiune specială despre societatea noastră, totuș actualul minister a încuviințat însoțirei noastre partea cuvenită pe aceste 9 luni, 150.000 lei, ne-a mai pus în vedere și alte ajutoare. — Acestea pentru restabilirea adevărului.

Dr. O. Russu,
vice-președinte.

Bicentenarul svabilor din Banat

Serbările dela Aradul-Nou. O interesantă expoziție industrială și economică. Vizita dlui ministru dr. Aurel Cosma.

Duminecă și Luni, cu ocazia sărbătorii Rusaliilor catolice, s'a organizat la Aradul-Nou, localitate numai de șvabi, grandioase serbări pentru comemorarea a două sute de ani dela înființarea Aradului-Nou. Data aceasta coincide cu imigrația șvabilor în Banat, așa că la serbările dela Aradul-Nou au luat parte delegați din toate localitățile șvăbești din Banat și județul Arad.

Duminecă a avut loc un congres, în care s'a redactat telegrame de omagiu către Suverani și miniștri. La consfătuire au luat parte și delegații din partea guvernului.

La orele 11 a sosit dl ministru dr. Aurel Cosma, căruia i-s'a făcut o grandioasă primire atât la gară cât și în oraș și la expoziții.

Dl ministru Cosma a vizitat expoziția agricolă și industrială, care a fost o frumoasă manifestare a gospodăriei șvăbești. Cu ocazia aceasta s'au distribuit premii mai multor gospodări din localitate. *Coresp.*

Desbaterile din Lausanne

O întorsătură senzațională a Conferinței

Delegația dorind cu orice preț pacea ar fi hotărât sacrificarea Greciei

Lausanne. — Aliații vor amâna convocarea comitetului financiar sperând, că Grecii și Turcii vor ajunge la o împăcare prin sistemul compensațiilor teritoriale grecești în favorul Turciei în schimbul renunțării acestela la despăgubiri.

Cursurile grecești deși contează pe sprijinul Italiei, Serbiei și Romăniei sunt foarte pesimiste întrucât intransigența Turcilor se accentuiază din ce în ce mai mult.

Atena — Cercurile politice afirmă că delegația dela Lausanne dorește încheerea păcii cu orice preț, chiar sacrificând interesele grecești. Știrea a provocat o mare consternație.

Dezacord între Senatul francez și Poincaré

— Poincaré își dă demisia dar și-o retrage —

Paris. — Senatul francez declarându-se incompetent ca transformându-se în altă curte să judece pe comuniștii și acuzații de uneltiri anti-franceze în Ruhr, Poincaré și-a prezentat imediat demisia. Millerand a refuzat-o arătând că Franța aprobă întreaga politică a sa. Poincaré după multe inzistențe și-a retras demisia. Poincaré a ținut un discurs în Cameră arătând situația din Ruhr și mulțumind aliaților pentru bunavoința arătată Franței.

Nu avem epidemie de malarie în Cluj

La ce se reduce alarma dată de ziarele maghiare. Au fost șase cazuri.

Ce ne declară d. dr. Titu Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj

Printre populațiunea orașului nostru continuă să domnească o mare îngrijorare din cauza știrilor alarmante date de ziarele unguresti cu privire la isbucnirea epidemiei de malarie în Cluj. Pentru a ne da seamă de starea lucrurilor am crezut necesar să ne adresăm autorităților competinte, cerând lămuriri exacte.

Iată ce ne spune d. dr. Titu Ionescu, directorul rrgionalei sanitare Cluj pe care l'am putut afla eri în localitate:

•

Alarma dată de confrații dv maghiari, după care s'au inspirat, probabil și unele ziare din București a avut darul să mă emoționeze și pe mine. Sunt fără îndoială în măsură să știu cel dintâi, când se produce, vre-o epidemie în cuprinsul regiunei pe care o conduc, astfel în cât descoperirea ziarelor maghiare mă pusese într'o situație foarte delicată.

Dar în aceiași situație era și medicul șef al orașului, d. dr. Fodor, care nu știa că în orașul său a isbucnit o gravă epidemie constatată și stabilită de competințele dela unele ziare maghiare.

•

Părăsind acest ton ironic, d. dr. Titu Ionescu ne spune hotărât:

„Arătați publicului prin ziarul dv. că nu există nici o epidemie de malarie în Cluj."

Totul se reduce la șase cazuri a căror proveniență nu are un caracter anormal. Această maladie este frecentă în toate orașele unde sunt ape și bălți, iar la noi se manifestă prin cazuri sporadice, care în genere n'au avut nici odată un caracter mai grav. Populațiunea Clujului poate fi pe deplin liniștită pentru că în orașul nostru nu există nici situația, și nici nu s'a pronunțat un focar care să constitue o primejdie.

„Ellenzék" și Oszkár Jászi

Aseară a avut loc în saloanele restaurantului New-York un banchet dat în onoarea dlui Oscar Jászi.

Cu această ocazie „Ellenzék" a ținut să-și sublinieze din nou comunitatea de idei cu regimul reacționar horthist și s'a ilustrat prin o absență completă.

E o prețioasă mărturire; Jászi Oscar izgonit de Horty, e ignorat de „Ellenzék". Absența ori cărui reprezentant al ziarului șovinist, a produs o impresie penibilă chiar și în cercurile maghiare democratice.

„Ellenzék" n'a avut nici prudența ziarului „Ujság" care a fost reprezentat prin dnii Szász și Olajos. Se vede că ține mult ca lumea să știe că e în slujba izgonitorilor lui Jászi.

E un merit și acesta..

Improprietărirea în Banat

Sâmbătă, 19 Mai a. c. s'a făcut prima împărțire efectivă a pământurilor îndreptățiților, în baza legei agrare, în fruntașa comună Berliște. Această solemnitate s'a făcut în prezența dlui consilier C. Axente, președinte al comisiei județene, dl Ianculescu, presidentul comisiei de ocol, Tache Peacă, consilier agricol, Adam Cucu, inspector geodezic, Oscar Weidmann, inginer operator, Rudoli Damsberg, reprezentantul societății U. D. R. și a delegaților sătenilor: Iosif Cărabaș și Gheorghe Chirescu.

Cu această ocazie s'a trimis domnului primministru I. C. Brătianu, precum și dlui Alex. Constantinescu, ministru de domenii și dlui ministru al justiției Florescu, următoarea telegramă:

„Astăzi s'a distribuit efectiv țăranilor îndreptățiți din comuna Berliște din județul Caraș-Severin pământul cu care au fost improprietăriți.

„Primul gând al celor improprietăriți se îndreaptă către bărbații de stat, cari au contribuit la improprietărirea celor oropsiți și prin aceasta au pus o peatră la fundamentul țării și al Dinastiei".

CITIȚI PAGINA 8-a

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Ravagiile mustei columbace

Pagubele suferite de economia țării în urma ravagiilor mustei-columbace să ridică la 30 milioane lei. Au perit 8000 vite. Guvernul a deschis credit de 15 milioane pentru despăgubirea sătenilor.

Congresul partidului țărănesc

Astăzi s'a deschis în capitală congresul extraordinar al partidului țărănesc. După ratificarea activității șefilor, ședința s'a suspendat, întrucât parlamentarii au fost ocupați la parlament! In ședința ce va evea loc astă seară se va discuta tactica viitoare.

•

Consistorul bisericesc a fost convocat în seniune ordinară pe ziua de 30 Mai.

•

La Târgoviște a avut loc un incendiu la fabrica de petrol „Helios". Incendiul a distrus 20 vagoane și un rezervoriu. Pagubele se ridică la 500.000 lei.

EXTERNE

Sărbătorirea zilei de 10 Mai la Paris

Paris. Ziua de 10 Mai a fost sărbătorită de colonia română din capitala Franței cu un fast deosebit. La biserica românească a avut loc un Te-deum iar la legație o recepție.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Reemălțuim oglinzi stricate.

Cronica sportivă

— Matsch de football Bucureşti-Cernăuţi —

Duminecă 20 Maiu a avut loc la Bucureşti un nou match între echipele reprezentative din Bucureşti şi Cernăuţi.

Matchul a fost aşteptat cu nerăbdare de toţi sportsmanii.

Matchul de Duminecă la care Bucureştii, s'au prezentat cu o echipă coherentă, înseamnă un frumos succes pentru sportul capitalei.

Rezultatul de 5:0 (2:0) pentru Bucureşti, e o frumoasă revanşă.

Echipele au avut următoarea formaţie:

CERNĂUŢIUL Cobilanski; Croitoru, Miczynski III: Czernichows I II, Strungariu II, Cucu; Cernichowski I, Strungariu I, Miczynski II, Klein şi Durnat.

BUCUREŞTIUL Stroescu; Deleanu, Burger; Teclu, Ferero (opt.) Florian; Frecht, Maderpesz, Oswald, Pfanm, Schneider.

Jocul Bucureştenilor a fost frumos. Nu se poate spune acelaş lucru despre Cernăuţi. Sau remarcat din echipa capitalei: Stroiescu (portar) care a apărat frumos; Ferero (mijlocaş) care a alimentat la timp înaintaşii cu mingi date potrivit.

Din echipa Cernăuţilor s'a remarcat singur Cobalinski, portarul Arbitru a fost dl Rolton.

Inaugurarea arenei „Romcomit"

Miercuri 23 Maiu s'a inaugurat la Bucureşti o nouă arenă sportivă, a societăţii sportive româno-italiene (Romcomit). Serbarea a fost prezidată de A. S. R. Principele Carol. „Naşă" a fost A. S. R. principesa Elena.

Acest eveniment înseamnă începerea unei noui epoce pentru sportul Bucureştean. Terenurile de până acum, nu corespundeau cerinţelor sportului modern. FSSR nu a putut face nimic în interesul amenajării unei noui arene, din lipsă de fonduri.

Iniţiativa unei societăţi particulare e binevenită, cu atât mai vârtos, că Societatea Romcomit reprezintă şi o înfrăţire între cei de aceiaşi ginte. Dealtfel acesta e şi un punct din programul nouei societăţi sportive, care prin inaugurarea arenei sale, a trecut la fapte.

•

Diverse

A apărut:

„ECOUL SPORTIV", oficiosul FSSR no. 16.

In jurul alegerii dela baroul din Cluj

— O scrisoare a dlui Dionisiu Pop —

Ca urmare la articolul intitulat „Consfătuirea avocaţilor Clujeni," publicat în numărul de Duminică al ziarului nostru, dl Dionisiu Pop, decanul baroului din Cluj, ne trimite spre publicare următoarele rectificări:

Domnule Director!

Chestia organizării baroului n-am considerat-o nici când şi nu voi considera-o nici în viitor de chestie politică, ci pur profesională. Drept acea n-am recurs nici-o sigură dată la sprijinul vre-unui partid politic, sau chiar a minorităţilor, în scopul de a fi ales decan al baroului.

Este deci cu desăvârşire neadevărat, că eu aş fi făcut o vie propagandă în interesul meu printre advocaţii maghiari şi evrei din judeţ, făcându-le o serie de promisiuni pentru caz de reuşită. Din contra, n-am făcut absolut nici-o propagandă, nimănui nici-o promisiune, ba am declarat categoric înainte de prima adunare electivă, că în vederea marilor sarcini şi grelei responsabilităţi, ce impune legea decanatului, precum şi din alte motive de ordin familiar, nu reflectez la această demnitate.

Ba chiar şi după declararea balotajului între colegul Roman şi între mine, m-am declarat de aplicat la dorinţa unor avocaţi mai bătrâni de a mă retrage condiţionat de procedeul la fel al acelui coleg, dând loc unui advocat mai bătrân şi mai merituos ca şi noi în demnitatea de decan. Acest plan însă s'a zădărnicit din cauza d-lui Roman, care a refuzat a se retrage, fiind eu astfel cu 58 voturi obţinute faţă de 51 a d-lui Roman moralminte obligat a mă supune balotajului de ieri, cu care ocazie am fost ales cu 86 voturi faţă de 44 decan al baroului.

Această mare diferenţă între voturi e proba cea mai eclatantă, că sunt alesul colegilor români şi streini deopotrivă.

Dar chiar şi dacă s'ar fi putut remarca la alegerea din Dumineca trecută, ce de altcum pe lângă un sistem de votare secretă este imposibil —, că majoritatea voturilor obţinute de mine au fost ale avocaţilor maghiari şi evrei, nu inseamnă nici decum, că în trecut nu aş fi fost şi nu aş fi şi de prezent un bun român, şi că nu voi ţinea cont şi în viitor întotdeauna de acea, că stau în fruntea unei instituţiuni a statului român, a unui barou, care între barourile din Ardeal şi părţile alipite primăoară s'a constituit ca barou român.

In consecinţă invit pe autorul articolului suscitat, ca să-mi producă baremi o singură probă pentru confirmarea afirmaţiunilor sale de mine contestate, invit întreg corpul advocaţilor baroului, ca să se prezinte, baremi unul dintre dânşii faţă de care aş fi făcut eu propaganda, ce mi se impută, pentrucă în acest caz îmi voi trage imediat consecinţele.

Până atunci însă trebue să calific însuşi articolul din chestiune de un mijloc de propagandă electorală lloială împotriva mea şi nedemnă de corpul select al advocaţilor.

Vă rog primiţi, domnule director, asigurarea deosebitei mele stime şi consideraţiuni ce vă păstrez.

Cluj, la 21 Maiu 1923.

Dr. Dionisiu Pop
decanul baroului Cluj.

Banca Ardeleană
şi Casa de Economii S. A. Cluj,

are onoare a invita acţionarii săi la

a XXVIII-a Adunare Generala Ordinară

care se va ţine la 3 Iunie a. c. ora 11 a. m. în clădirea institutului în Cluj, Piaţa Unirei No. 32.

Ordinea de zi a Adunarei Generale:

1. Raportul direcţiunei.
2. Raportul comisiunei de supraveghiere, statorirea bilanţului, deciderea în privinţa distribuirei profitului curat şi în privinţa dării absolutorului.
3. Alegerea comisiunei de supraveghiere şi fixarea onorarului acesteia.
4. Alegerea membrilor în direcţiune.

DIRECŢIUNEA.

(Reproducerea nu se va onoară.)

Lloyd 2817

No. 937—1923.

Publicaţiune de licitaţie

Aduc la cunoştinţă publică, că la cererea firmei Fraţii Deutsch din Cluj, în sarcina debitorului neachitat, se va licita cu intervenţia mea, în baza §-ului 306 al Legii comerciale, în ziua de 29 Mai 1923, la orele 4 p. m., în cancelaria numitei firme, Cluj, Piaţa Unirii 26, trei lăzi linguri de fier de 235 kg. în preţ de strigare de 7.060 Lei 80 bani, sau şi sub acest preţ.

Licitatorii sunt obligaţi a depune cauţiune 706 Lei. Preţul de cumpărare plus 2 la sută adaos şi impozitul, se va plăti în numerar, momentan.

Cluj, la 22 Mai 1923.

Dr. IOAN COSMA,
2816 notar public.

Corespondenţa comercială română 2744-1
de prof. Dr. Voina. Lei 36— la Librăria LEPAGE, Cluj.

Dela Subprefectul Judeţului Cojocna

Nr. 5056/923.

Publicaţiune.

Pentru aprovizionarea oficiilor centrale judeţene şi a şcoalei normale de fete din Cluj cu lemne de foc pe anul 1923/24 avem nevoie de cea 1200 vagoane de lemne.

Pentru furnizarea acestor lemne deschidem concurs cu terminul de 20 Iunie 1923 sub condiţiile următoare:

1. Lemnele să fie de esenţă fag sau în parte goren crepat sau cojit calitarea primă.
2. Predarea lemnelor să face în stângini a 4⁸ clădite după uzul din pădure şi nu cel comercial în ocolul palatului judeţean resp. a Şcolii normale.
3. Fiindcă teritorul ocolului edificiilor amintite nu cuprinde tot cuantumul necesar pentru palatul judeţean se vor livra lemnele în rate de 10 vagoane iar pentru şcoala normală după dispoziţiunile directoarei acestei şcoli.
4. Pentru asigurarea furnizărei promt se va depune din partea ofertanţilor odată cu ofertele înaintate un vadiu de 40,000 Lei în numerar sau în hârtii de valoare de stat.
5. Oferte ulterioare sau neprevăzute cu vadiul cerut nu se vor lua în considerare.

Cluj la 8 Maiu 1923.

2820 subprefect GHEŢIE

Publicaţiune.

Administraţia Clinicilor Universitare Cluj, publică concurs pentru **200 vagoane lemne de foc, fag cal. I. şi pentru 20—25 vagoane lemne de foc cojite** pentru brutărie.

Ofertele în plic închis şi sigilate sunt a se înainta Administraţiei Clinicilor până la 6 Iunie, orele 10 a. m. Se face cunoscut că ofertele întrate ulterior nu se vor lua la cunoştinţă. Informaţii detailate se pot primi zilnic la Administraţia susamintită.

Cluj, la 22 Mai 1923.

2810 Administrator, IULIU ROŞESCU.

REUMATISMUL 2818-1

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, de şale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală. Urotisana ceai diuretic şi Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găseşte la droguerii şi farmacii. Contra mandat poştal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială la care se adaugă gratuit broşura: Cum se vindecă Reumatismul şi Gutta. Depozit FARMACIA VOREL PIATRA-NEAMŢ.

Noutăţi de vară au sosit la Regele Pălăriilor

Depozit de calitate suprema de albituri pentru domni. 479-1

Pălării de 50 de grame

Cluj, Piaţa Unirii 24.

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

2787 **Piaţa Unirii 13.**

Sucursala Târgu-Mureş, Calea Regele Ferdinand 7.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cum ne curățim sângele
și ne întărim Trupul
Broșura interesantă și instructivă care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto
Adresați FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ. 2319-1

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Pungi, saci de hârtie
în execuție simple și luxuoase la
Papetărie Lepage, Cluj
cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele
2744-3

„AFEB"
Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE
București:
B-dul I. C. Brătianu 3
Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

Șine și Accesorii
Locomotive
Vagoane, Vagonete
Plăci turnate
Macazuri
Trenuri, Lagăre, etc. 2631-1

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

Nr. 7088—1923. cons.

Publicațiune.

Fabrica de tâmplărie artistică s. a. din Cluj a proiectat construirea unei linii ferate industriale de garaj care se ramifică din linia industrială a Cărămidăriei orașului s. a. Cluj proiectându-se în legătură cu aceasta și modificarea liniilor industriale de garaj din imprejurime.

Reambularea administrativă a acestor linii se va ținea în 30 Mai a. c. la oarele 9 a. m. cu locul de întâlnire peronui gării Cluj.

In baza § lui 34 al art. lege XLI din 1881 respective a Ord. 46181 K. M. din 16 Jul. 1896 invităm toți interesații să se prezinte la data și locul fixat pentru ași expune cuvenitele excepțiuni.

Planurile privitoare la construcția liniei nouă de garaj sunt puse la vedere publică până în ziua reambulării la Consiliul orășenesc secția de industrie și comerț (Piața Unirii 2, camera 32) în fiecare zi de lucru dela 10—12 ora a. m.

Cluj, la 19 Mai 1923.

2813 primar, MÔGA.

No. 124—922.

Publicațiune.

Noi, primariul comunei Ciucea județul Cojocna aducem la cunoștință publica, că în baza hotărârei reprezentanței comunale No. 9—1922; în ziua de 14 Iunie 1923 d. a. la oarele 2 să va vinde pe veci prin licitațiune publică la primăria comunală un teritor în extindere de 2 jugh. 1357 stg. din imobilul comunei Ciucea notat în cartea funduară No. 1357 A + ser 60 No. top 675.

Prețul strigării este 2000 Lei de jugh. cadastral. Condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul notarial.

Oferte ulterioare nu se primește.

Ciucea, la 10 Mai 1923.

2811 PRIMĂRIA COMUNALĂ.

Concurs

Căminul „Casa Invățătorilor" din Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 21 publică concurs pentru

150 stânjeni de lemne, calitatea I, și 12 vagoane cărbuni Petroșani, cu terminul de 1 Iunie a. c.

Reflectanții își vor înainta ofertele sub plic, în biroul Administrației, între orele 11—1 a. m., unde se pot lua toate informațiunile.

ANDREI PORA,
2814 Director administrativ.

BEREA de RUSALII
produsă conform Münchener Märzenbier
de fabrică de bere CZELL din Cluj
în zilele de 26, 27 și 28 Mai st. n. (13, 14 și 15 Mai st. v.)
Reclama
Se capătă pretutindeni.

Grădina de vară Restaurantul și Berăria la PRINCIPELE MIRCEA
din B-dul Elisabeta No. 14.
S'a deschis, cu orchestră în fiecare seară, bufet la ori ce ora cu tot felul de pește proaspăt, fripturi la grătar, mititei, pui fripți și cu prețurile cele mai convenabile.
Deschis până la ora 2 noaptea.

Eftin! Eftin! Eftin!
Trebuințele pentru vară în article de modă de domni le puteți procura cu prețurile cele mai eftin la:
A. HOFF și Co. Cluj, Piața Unirii 17.
Pălării de paie eftine. ◆ Deposit mare de albituri
Pălării usoare că și pene Lei 150.
Lloyd 1069 479-2

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
KAISER-BORAX
◆
Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
KAISER-BORAX
alui Mack.
◆
Nici o femee nu se poate lipsi de
KAISER-BORAX
alui Mack, cu cutia roșie originală.
2474-2

Au sosit
la
Magazinul pentru copii Hercules
Str. Iuliu Maniu 8.
cărucioarele de copii „Brenabor" din Berlin vestite în toată lumea, în exemplare minunate.
Cărucioare de sport 395 lei
Cărucioare de sport cu roți de gumă 525 lei
Ne alorate 160 lei
Trusouri complete pentru copii, dela 850 lei în sus.
Haine de sărbătoare pentru băeți și fetițe!
Pălării de pânză Lei 75 (în toate colorile).
Lingerie femeească și pentru copii, și la comandă.
Preț-curent de cărucioare pentru copii gratuit. - Serviciu solid, conștiincios. - Prețuri ieftine.
2660 Lloyd 1519

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Anchetele noastre

In CAPITALA SECUILOR

Inceputuri de viaţă românească la Târgu-Mureş
Biserici româneşti, cari se surpă în nepăsarea generală

Dacă te-ai rătăcit numai pentru un ceas, două, prin oraşul care deşi e în afară de graniţele etnice ale săcuimii, a fost botezat totuşi capitală săculească, nu vei vedea prea mult din ceeace ai fi vrut să afli. Vei auzi un cuvânt, două româneşte, vei vedea inscripţii româneşti, pe primăria oraşului vei zări frumoase drapele şi gravuri tricolore — încolo însă nimic românesc ca fond. Sub această spoială românească a inscripţiilor şi a câtorva gravuri, trăeşte puternic înrădăcinată o viaţă ungurească, leagăn al celor mai serioase porniri din câte am înregistrat în zilele din urmă.

Iar după un ceas, două, câte ai petrecut în „capitala săculor", rămâi cu convingerea, că ne trebue mult, mult, până să ajungem să ne simţim pe pământ românesc în acest cel mai frumos şi curat oraş din România. Vei pleca cu convingerea, că nu vom ajunge departe cu o românizare de spoială, sub care cele mai puternice pulsaţii subversive pot să bată înainte în voe.

•

Totuş, de spoiala aceasta a fost nevoe şi este încă, şi numai după ce ai petrecut câteva ceasuri în Târgu-Murăşului, vei înţelege, ce operă însemnată a făcut actualul primar aşezând peste provocatoarele semne de pe edificiile publice semnele stăpânirii noastre.

Pentrucă în acest oraş, şi în al cincilea an al stăpânirii româneşti, se răsfăţau pe clădirile comunale efigii cari ţineau încordată privirea cetăţenilor spre un trecut, care după credinţa lor dârză, manifestată chiar, ar putea să revină. Şi a fost nevoe de ele mai cu seamă pentru că odată făcut întâiul pas, cetăţenii s'au obişnuit acum cu gândul că numai aşa trebue să fie într'un stat care este românesc. Şi ca o urmare, am văzut pe ziua de Miercuri, ziua de 10 Maiu, drapele pretutindeni, arborate fără nicio împotrivire, ceeace, în Târgu-Mureş, este mult ăstăzi, în al 5-lea an de stăpânire românească.

•

Totuşi, şi după această constatare, rămâi cu impresia de mai înainte, că ne va trebui mult, până să ne simţim aici acasă. Pentrucă cei câţiva români de care dai la cafeneaua „Royal", puţinele autorităţi, puţinele cuvinte româneşti ce le auzi aproape numai la orele două când elevii şi funcţionarii se duc acasă, sunt o puţină speranţă.

Cu toate acestea în Târgu-Mureş este viaţă românească, dar pentruca să dai de ea, îţi trebueşte o zi întreagă şi trebue să treci şi dincolo de mahalale. Tocmai în capul oraşului, după ce ai lăsat în urmă ultima casă cu înfăţişare mai cinstită, vei da de cele două vechi biserici româneşti, unită şi ortodoxă, pe cât de retrase de ochii lumii, pe atât de vechi şi prăpădite.

Biserica greco-catolică, care e zidită din pământ şi cărămidă, are oarecum o înfăţişare de edificiu, deşi acoperişul îl este atât de jos, că pare că'ţi cade în cap.

De veche şi slabă ce e, desigur, azi mâine are să se surpe.

Este biserica în care a slujit Petru Maior, — o relicvie românească, — cu toate acestea credincioşii nu'şi bat prea mult capul cu ea, după cum nici ei, nici altcineva, în locul lor nu'şi bat capul cu înfiinţarea unei biserici care să ne facă cinste.

Alături de biserica unită e biserica ortodoxă ; o biserică de lemn, din 1838, care de veche ce este, a început să se încline într'o parte, să se clatine când cineva urcă în turn, şi să exale mirosuri de putreziciune.

Biserica aceasta, în care abia încap o sută de oameni, a început a fi din punct de vedere sanitar o primejdie.

Şi totuşi, nu se găseşte nimeni care să se gândească, că nu pot fi lăsaţi patru mii de români ortodoxi fără biserică. Nimeni nu s'a gândit până acum în întreg Târgu-Murăşului, că ar trebui începută o acţiune pentru construirea unor biserici româneşti cari să stea cu vrednicie alături de pompoasele biserici maghiare.

•

Şi ştim, că în „Capitala săculor" se găsesc români vrednici, cari să pornească acţiunea. S. Sa protopopul unit, care mi-a descris mizeria confesiunilor române din acest oraş şi care mi-a arătat haosul de nedescris în care se găsesc atât bisericile cât şi acareturile parohiale, este unul dintre acei români chemaţi să pornească o mişcare în acest sens. Sfinţia Sa, fost senator pe timpul guvernului Averescu şi retras şi din senat şi din viaţa politică, este astăzi preşedinte şi membru în mai multe asociaţiuni culturale şi filantropice şi în această calitate şi cu greutatea cuvântului bătrânesc ce-o are, este întâiul chemat să scoată din nepăsare publicul românesc.

Acelaş cuvânt pentru d-l primar dr. E. Dandea, care în scurtul timp de când este în fruntea oraşului, a mânat rostul românismului din acest oraş spre un progres considerabil.

•

Abia dacă ai ajuns aci, la capătul oraşului la biserici, începi să'ţi dai seama de începuturile vieţii româneşti în această capitală a săculor, care cu mai bine de o sută de ani în urmă n'a fost tocmai aşa de ungurească ca astăzi. De aci încep casele, mai curând căsuţele românilor, ascunse printre case maghiare, şi se continuă de-alungul suburbiului, răsfirate, puţine, însă în număr tot mai mare, pe măsura în care cresc anii stăpânirii noastre.

Astăzi după cifrele ce mi-au fost date, populaţia românească din Tg.-Mureş ajunge să treacă de 5000. Cu toate acestea principalul început de viaţă românească în Capitala Săculor din România este altul. Despre aceasta însă în numărul de mâine.

t-l-n

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.
Preţul 30 Lei.

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.
Administraţia ziarului

Ştiri din Banat

Un interesant proces între poştă şi un particular

Timişoara, 22. Avocatul Hugo Nagy trebuia să primească, prin anul 1919 din Caransebeş, o sumă de 5870 coroane, cu mandat poştal. Cum pe vremea aceea Caransebeşul cădea la români, iar Timişoara era încă ocupată de trupe sârbeşti, drul Nagy nu şi-a mai primit banii şi neprimindu-i, a dat în judecată poşta românească. Cazul a ajuns azi înaintea Judecătoriei din localitate, care a condamnat poşta la restituirea sumei emisă prin mandat, motivând sentinţa aceasta, cu aceea că în timpul trimiterii banilor poşta din Caransebeş era deja poşta statului român.

D. dr V. Mercea, avocatul poştei, a făcut apel.

Pământ de cultivat, dat funcţionarilor primăriei.

Consiliul comunal a dat asociaţiei de consum orăşenesc circa 60 jughere de pământ cultivabil, în scopul de a se crea pe acest teren o mare grădină de verdeţuri. Scopul acestei iniţiative ar fi aprovizionarea cât mai ieftină a funcţionarilor dela primărie.

O mare adunare evreească.

Cele patru comunităţi izraelite din localitate convoacă, pentru ziua de 27 Mai, o mare întrunire la Timişoara a evreimei din Banat şiu oraşul Arad. Se vor discuta chestiuni de ordin educativ şi se pune pe tapet şi dotragerea dreptului comunităţilor de a aduna dare, Sancţionată prin noua Constituţie.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 806 — 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI — Marți 29 Mai 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII Sibiu

Infrățirea

„Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:

PE 1 AN pentru autorități	240 L.
PE 1 AN	180 L.
PE 6 LUNI	90 L.
PE 3 LUNI	45 L.

Incurajarea industriei naționale

— Crearea „Creditului industrial". —

Cu ocazia discuțiunei bugetului în Parlament, ocupându-se de situația financiară a țărei d. Vintilă Brătianu, ministrul de Finanțe, a arătat că ea depinde de modul cum vom ști să ne consolidăm situația economică, putința unei îmbunătățiri a finanțelor fiind în legătură directă cu valorificarea izvoarelor de bogăție, de care țara noastră dispune cu prisosință.

După cum în trecut partidul liberal a fost totdeauna în fruntea mișcărilor de consolidare economică prin înființarea de bănci populare, obștii, cooperative etc., tot astfel și astăzi această grijă se arată a fi una din cele mai de căpetenie pentru el, cu toată lupta aprigă ce o are de dus împotriva partidelor adverse.

Naționalizarea subsolului, un nou regim al agriculturei pentru sporirea producției, organizația muncei, intensificarea comerțului internațional, etc. sunt atâtea probleme, pe care actualul guvern le are în vedere pentru refacere economică cât mai eficace a României întregite.

Zilele acestea, Camera a adoptat un nou proect de lege menit să puie în valoare bogățiile și izvoarele de energie ale țărei, care să servească astfel nu numai la satisfacerea nevoilor de consumațiune ale populațiunei, ci și la desfacerea produselor noastre pe piețele străine.

Acest proect de lege prevede crearea unui așezământ de credit industrial, care să pună la îndemâna marei și micei industrii din România, capitalurile necesare pentru o desvoltare cât mai prielnică a industriei noastre.

Prin crearea creditului industrial guvernul urmărește asigurarea producțiunei, naționalizarea întreprinderilor și înființarea de industrii noui. — El având în vedere nu numai trebuințele urgente și imediate ale industriei de azi, ci și cele viitoare este destinat să aibă o durată mare.

Criticând propunerea d-lui Madgearu care a fost sugestionat de legea creditului industrial belgian, format pe jumătate de Banca Națională și jumătate din beneficiul acționarilor Băncei Naționale belgiene, d-l C. I. Brătianu a arătat că nevoile noastre cer ca acest capital să fie constituit de cele trei elemente esențiale economice în statul român: statul, Banca Națională și capitalul privat.

Fondul de la care se va porni înființarea acestui credit, va fi un capital de 200 milioane. Procurarea acestui capital va avea ca bază portofoliul comercial al industriei.

Spre deosebire de creditul industrial belgian, pe care l'au sprijinit adversarii legei, creditul industrial român va prevedea și emisiuni de scrisuri funciare; căci din experiențele făcute s'a dovedit cât de încurajatoare au fost pentru industriași în țara noastră creditele funciare.

Garanțiile pentru viitor a instituțiunei creditului industrial constau în organizarea creditului care e făcută în așa fel încât capitalul este reprezentat prin persoane morale interesate la bunul mers al instituțiunei, ținându-se seamă și de interesul general.

In afară de aceasta, capitalul fiind național cu acțiuni nominale, transmisiunea nu se va putea face decât cu autorizarea consiliului de administrație și tot la cetățeni români.

Nu se poate deci imputa guvernului că n'a luat toate garanțiile necesare și în ce privește punctul de vedere al naționalizării capitalului

Instalarea în capul acestei instituții a funcționarilor de stat, determinați prin atribuțiunile lor și nu prin voința guvernului pune la adăpost administrarea ei de partea politică.

Pornit din afară de orice preocupare politică, urmărind un scop pur economic, cu o utilitate ce n'a fost tăgăduită nici de adversarii politici înființarea creditului industrial, bazat nu numai pe metode teoretice, ci în special pe cele practice e menit să devie o organizație tot așa de folositoare și cu un rol analog cu al organizațiunilor economice din trecut, cum au fost înființarea creditului rural în 1873, Banca Națională în 1881, apoi Băncile populare, cooperativele, opere de consolidare economică care au făcut totdeauna cinste partidului liberal.

Realizarea acestei opere economice care va ajuta la prosperitatea economică a României întregite, umplând un gol de mult simțit în alcătuirea creditului românesc e încă o dovadă pentru opinia publică că guvernul nezdruncinat de agitațiile și calomniile partidelor din opoziție, lucrează fără șovăire la refacerea și consolidarea statului.

Această muncă e în destul apreciată de întreaga populație a țării care rămâne din ce în ce mai indiferentă la acțiunea negativă și la demagogia anarhică a opoziției.

Refacerea sufletească prin cultură

Intr'un articol publicat în „Conștiința Românească" și pe care l'am comentat în ziarul nostru, d-l profesor universitar Ștefănescu Goangă învinuia guvernul că dă prea mare atențiune chestiunilor de ordin economic și că preocupat numai de ele, neglijează opera de „refacere sufletească".

D-l Ștefănescu-Goangă spunea că politica actualului guvern este numai o politică economică și cerea ca în locul ei să se inaugureze „o politică a tot cuprinzătoare, cu orizonturi largi, încălzită de căldura inimii și purtată de avânturile spiritului".

Dar „refacerea sufletească" de care ne vorbește d-l profesor Ștefănescu cum va putea fi realizată dacă toți ne vom asvârli în vâltoarea luptelor politice, dezertând fiecare dela rostul pe care-l avem.

Mai bine decât noi, d-l Ștefănescu Goangă, trebuie să știe că această refacere sufletească pe care o cere cu atâta îngrijorare nu se poate realiza prin articole de gazetă. Școala și cultura iată cele dintâi căi pe cari putem ajunge să ne refacem sufletește.

Ințelegând foarte bine acest adevăr, guvernul actual a știut ca paralel cu atențiunea de refacere economică pentru care d-l Ștefănescu-Goangă manifestă un dispreț atât de pronunțat, să realizeze o operă culturală menită să ne refacă și sufletește.

Cei cari acuză guvernul că nu s'a îngrijit de problema refacerii noastre morale, n'au decât să privească în jurul lor pentru a vedea că îngrijorarea lor este fără temeiu.

Căci după ce a intronat ordinea și moralitatea în organismul vieții noastre publice, guvernul dezvoltă o vastă acțiune culturală. In cursul unui an și jumătate de activitate, guvernul actual a încurajat și a sprijinit cu bani ridicarea a două mii clădiri școlare la sate, a numeroase școli normale, gimnazii, școli profesionale și comerciale în orașele unde era nevoie. A pus la dispozițiunea Universităților fonduri mari pentru creiarea de noui laboratoare, pentru cumpărarea de materiale didactice, pentru înlesnirea traiului studenților. A creiat biblioteci populare și a-ajutat toate societățile de cultură în opera lor de răspândire a cărții românești. A sporit numărul teatrelor, a organizat turneuri culturale și a încurajat pretutindeni orice inițiativă particulară care venea să lucreze pe tărâmul culturii.

Și fără a căuta prea departe, ne vom referi numai la articolul apărut eri în ziarul „Presa", articol în care sunt arătate cu date și cifre opera culturală care se realizează numai într'un singur județ, în Brăila.

Ministrul dr. Anghelescu, însoțit de prefect și reprezentanții autorităților școlare județene a inaugurat numeroase școli și biserici, clădite anul acesta cu banii dați de minister și cu cei adunați prin daniile cetățenilor. Peste treizeci clădiri școlare s'au ridicat în comunele vizitate de d-l ministru Anghelescu.

Și lucrul merge așa nu numai în Brăila ci în toate județele țării.

Cum se numește această activitate uriașă dacă nu efectivă operă culturală? Și dela cine așteptăm toți în rândul dintâi refacerea sufletească dacă nu dela cultură? Iată ce trebuie să cunoască d-l profesor Goangă și alături de d-sa toți aceia cari mărginindu-se la lamentațiuni și la învinuiri, nu aduc nici o contribuție operei reale de refacere sufletească.

Cum a fost prelungit marele război

— O carte interesantă a amiralului Consett —

Prin intermediul neutrilor Anglia a aprovizionat Germania și a salvat-o de foametea.

In cartea sa „Germania șii viitorul războiu", generalul Bernhardi scria înainte de războiul mondial: „Ar fi necesar să se ia măsuri pentru a asigura importul aprovizionărilor indispensabile Germaniei, deoarece în caz de conflict comunicațiile noastre vor fi cu totul tăiate de Englezi". Ideia că Anglia, intrând în războiul din 1914, avea să joace un rol preponderant prin puterea sa navală blocând efectiv Germania, era generală nu numai în această țară, dar și la aliați și la neutri. Această credință nu s'a realizat, iar Germania a continuat să fie aprovizionată de către vecinii ei, în deosebi, de Olanda, Danemarca, Suedia și Norvegia, dacă nu într'un mod abundent, în orice caz în așa fel încât a putut dura și lupta timp de doi ani și jumătate dela începerea ostilităților.

Intr'o carte apărută de curând contra-amiralul Consett, care a îndeplinit funcțiunea de atașat naval britanic la Christiania, Stockholm și Copenhaga dela 1912 la 1919, apoi de consilier naval la Consiliul suprem și la consiliul ambasadorilor, dovedește cu cifre că Germania a fost în măsură să continue războiul grație aprovizionărilor care îi soseau din Anglia prin cele trei țări scandinave și prin Olanda.

Cu deosebire în partea a doua a cărții sale amiralul Consett dă detalii precise, extrem de interesante, asupra aprovizionării Germaniei de către țările neutre în timpul primilor ani de războiu, detalii trase din observațiile sale particulare și din rapoartele pe cari le trimetea guvernului englez.

Comerțul englez a salvat Germania de foamete.

Una din concluziunile cele mai interesante care se desprinde din lungile analize a mișcării reexportațiunilor neutre din 1914—1916 este aceia că Anglia, chiar dacă supremația sa navală nu i-ar fi dat un mijloc eficace pentru a acționa asupra neutrilor, putea totuși să controleze în mod riguros viața lor economică, pentrucă ele depindeau de Anglia în ce privește produsele din țările aliate, dimpreună cu Japonia, și în ce privește anumite materii prime absolut indispensabile, ca de pildă cărbunele.

„Dar, constată cu regret amiralul Consett, chiar dela începutul războiului un val de mărfuri a năpădit din Scandinavia în Germania și timp de mai mult de doi ani Scandinavia a primit din Anglia și din țările aliate stockuri cari împreună cu cele din alte țări neutre, depășiră toate cantitățile anterioare și scăpară literalmente Germania de foamete". Autorul conchide deci că presiunea economică pe care Anglia o putea exercita asupra Germaniei, ar fi trebuit să ia o dublă formă: 1) aplicarea integrală a dreptului pe care îl conferă beligeranților termenul de blocus; 2) controlul riguros al mărfurilor trimise neutrilor din imperiul britanic și țările aliate.

Politica blocusului

Amiralul Consett citează numele multor oameni politici englezi cari în timpul războiului au avut o politică care a înlesnit aprovizionarea Germaniei prin intermediul neutrilor. Intre alții citează pe lordul Robert Cecil relevând într'un chip foarte amuzant dubla teză a guvernului englez de atunci, după cum se adresa criticilor interne sau externe asupra politicii sale de blocus: celor cari acuzau guvernul de slăbiciune în această politică li se răspundea că produsele cari treceau din țările neutre în Germania erau în cantități neînsemnate; la criticile americane care protestau împotriva dreptului de vizită, se răspundea că vaste aprovizionări treceau fără încetare prin intermediul neutrilor în Germania.

Pagubele pe cari aliații le-au suferit de pe urma acestor șovăiri și slăbiciuni ale guvernului englez de atunci sunt incalculabile, iar prejudiciul moral pricinuit Angliei a fost imens. Respectată și temută de neutrii în August 1914, Anglia și-a pierdut din 1916 orice prestigiu, pentrucă se credea că filantropia sa se potrivea prea bine cu interesele sale comerciale.

Din cartea amiralului Consett, plină de fapte și bogată în idei, se desprind două idei dominante. Una că cei cari au fost numiți apostolii ai fraternității și ai generozității față de neutri în timpul marelui războiu, au împins Anglia și pe aliați la două degete de perzanie sau în orice caz au prelungit suferințele și jertfele acestora cu cel puțin doi ani. Cealaltă că, Anglia depinzând pentru hrana sa de importul pe mare, trebuie să se îngrijească a nu lăsa să i se micșoreze drepturile pe cari i le conferă puterea sa navală, nici să lase a slăbi această putere.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Activitatea despărțământului Cluj al „Astrei"

Duminecă, 20 l. c. despărțământul Cluj al „Astrei" a ținut o ședătoare culturală în frumoasa comună Aghireș, situată la distanță de vre-o 20 km. dela Cluj pe linia ferată spre Oradea-Mare.

Așezarea și întinderea comunei, gospodăriile frumoase din ea, grădinile bine îngrijite și pline de pomi roditori, arată că locuitorii ei trebue să fie oameni harnici și bine situați.

Încă înainte de a intra în comună călătorul poate vedea două linii funiculare, cari trecând, una prin partea dinspre răsărit, iar cealaltă dinspre apus de comună, întâlnesc în partea de miazăzi a Aghireșului, în gara numită Șorecani, gara mare a comunei Aghireș. Acestea sunt liniile funiculare pe cari se transportă cărbunii de piatră din minele dela Tic și Arghiș, și piatra de alabastru din hotarul comunei Aghireș.

In minele acestea lucrează o mare parte din locuitorii Aghireșului, cari își muncesc în acelaș timp și ogorul strămoșesc. Așa se explică buna stare materială a aghireșenilor.

Nu mai puțin îmbucurătoare este și starea religioasă și culturală a acestei comune. O frumoase biserică românească și o splendidă școală românească de stat cu trei puteri didactice, sunt focarele de întărire a credinței și culturei românești, conduse și una și ceilaltă de oameni harnici și devotați.

Era firesc deci, ca în o astfel de comună, membrii despărțământului Cluj al „Astrei" veniți în Aghireș pentru a desface și flutura în cadre mai largi steagul sfânt al culturei românești și a dragostei de țară și de neam, să fie așteptați și primiți cu mult entuziasm și căldură.

Delegația despărțământului formată din d-nii Dr. S. Tămaș, Dr. Al. Borza, V. Lazăr și Petre S. Simu, împreună cu păr. profesor dela Blaj Stefan Roșianu, și Corul Episcopiei din Cluj, sub conducerea iscusitului conducător d-l Petrașcu, au fost întâmpinați în gara Aghireșului de păr. protopop Ion Mihaica, de corpul didactic al școalei românești, de secretarul și primarul comunei, de tineretul școlar și de numeroși săteni.

Cântări naționale intonează corul elevilor și al Episcopiei, și după cuvântul de „bine ați venit" și „bine v'am găsit," lumea pornește spre școala românească.

In curtea cuprinzătoare și frumos aranjată a școlii, sub cerul liber, după intonarea *„Imnului regal"*, dl S. Tămaș deschide ședătoarea. Urmează apoi conferințele instructive, pline de avânt, ale d-lor V. Lazar, Al. Borza și St. Roșianu.

Cântările și declamările Corului Episcopiei, storc aplauzele mulțimei. La ființă și aici o nouă agentură a „Astrei" sub conducerea unui comitet de intelectuali și țărani, căruia i-se încredințează, din partea despărțământului, o bibliotecă de 100 cărți și broșuri. Șease membri pe viață și un mare număr de membri ajutători și ordinari câștigă „Astra" și aici. Inscrierile de noui membri continuă, ședătoarea se termină între urările de bine ale mulțimei, iar oaspeții sunt invitați la masă. In timpul acesta elevii și elevele, în costume naționale, distrează lumea cu jocuri naționale frumos și bine executate sub conducerea corpului didactic.

Coresp.

Sărbătorirea științei românești la Lyon

Ziarele lionneze „L'Express" și „Le Progres" ocupându-se de sărbătorirea științei românești la Lyon arată grandioasa manifestație de simpatie ce ni s'a făcut, cu prilejul ceremoniei de la 7 Maiu a. c., când Universitatea din Lyon a decernat d-nilor profesori universitari N. Iorga, Emil Racovițză și Ioan Cantacuzino, titlul de doctor „honoris causa".

Ceremonia a avut loc în marele amfiteatru a Facultății de Medicină din Lyon, prezidată de d-l Cavalier, rectorul universității, înconjurat de decanii celor patru facultăți, și de toți profesorii universitari. Au luat parte deasemeni cele mai distinse și mai reprezentative personalități ale marelui oraș francez, precum și d-l Herriot, primarul Lyonului, care luând cel dintâi cuvântul amintește prețioasa colaborare a țării noastre în lupta uriașă dusă pentru triumful civilizației, numind România „insula latină în pragul lumei slave, focar luminos, în fața porții la care se îngrămădesc atâtea umbre și atâtea pericole".

D-l dr. Cantacuzino cât și d-l N. Iorga, prezenți la această sărbătorire au răspuns în cuvinte mișcătoare la această manifestațiune de simpatie a Franței intelectuale, ca re face cinste nu numai persoanelor sărbătorite, ci întregului neam românesc a cărui tradiție e strâns legată de a marei surori latine, Franța.

Dél dr. Cantacuzino cât și d-l N. Iorga, prezenți la această sărbătorire au răspuns în cuvinte mișcătoare la această manifestațiune de simpatie a Franței intelectuale, care face cinste nu numai persoanelor sărbătorite, ci întregului neam românesc a cărui tradiție e strâns legată de a marei surori latine, Franța.

Acesta din urmă adaugă și câte va amintiri personale cu privire la d-l Emil Racovițză, a cărui activitate științifică după cum se știe e strâns legată de acea a savanților francezi.

Dél dr. Cantacuzino cât și d-l N. Iorga, prezenți la această sărbătorire au răspuns în cuvinte mișcătoare la această manifestațiune de simpatie a Franței intelectuale, care face cinste nu numai persoanelor sărbătorite, ci întregului neam românesc a cărui tradiție e strâns legată de a marei surori latine, Franța.

Rapoartele prin care se arată meritele sărbătoriților au fost citite de decanul facultății de știință pentru dr. Cantacuzino, de decanul facultății de litere pentru d-l N. Iorga și de decanul facultății de medicină pentru d-l Emil Racovițză.

Acesta din urmă adaugă și câte va amintiri personale cu privire la d-l Emil Racovițză, a cărui activitate științifică după cum se știe e strâns legată de acea a savanților francezi.

Cărți noui

Olanda, țara și poporul, de Apostol D. Culea. Viața în adâncul mărilor de C. Motăș.

Cunoscuta bibliotecă de popularizare a științei „Cunoștințe folositoare", ce apare sub îngrijirea profesorului universitar I. Simionescu pune la îndămâna marelui public cititor, două broșuri noi, cu un cuprins de o potrivă de interesant.

In Olanda, țara și poporul de Apostol *D. Culea* se descrie viața plină de muncă a celei țări ciudate cu pământul mai jos ca apa mării, bătută de furtunile și negurile Nordului, străbătută de canale de bălți, pajiști, printre cari morile de vânt din preajma gospodăriilor, răsar ca niște sentinele de veghe în fața unui dușman nevăzut.

Nicăeri nu se prinde mai bine ca în pașnica Olandă cucerirea omului asupra mării.

Olandezul a smuls pământul prin o muncă îndărătnică apei ce-i sta împotrivă: A secat lacurile, a respins marea, iar fluviile le-a făcut prizoniere între puternice ziduri de piatră.

Și firea locuitorilor este într'o deplină potrivire cu acea a pământului. Muncă și modestie, iată în două cuvinte viața Olandezului.

Practic, cu dorinți mărginite, cu voință tare și cu închipuire potolită încă de pe la sfârșitul veacului XVI, orice țăran olandez era știutor de carte.

Gospodăria, dragostea de flori și asociațiile de tot felul din această țară care prin muncă stăpânește și unul din cele mai vaste imperii coloniale, străbătând apele pământului cu mii de vapoare au împrăștiat pretutindeni faima olandei.

Respectul ce se dă persoanei, lipsa cuvintelor de ocazii, a patimilor, știrilor false din cuprinsul oricărei gazete e un exemplu pe care cel dintâi noi ar trebui să-l luăm dela această țară unde toți oamenii prețuiesc o singură cale spre adevăr: munca și cinstea.

Ocupându-se de Viața în adâncul mărilor, Dl C. Motăș lumărește pe înțelesul tuturor această problemă a cărei enigmă era încă nedeslegată până la jumătatea secolului trecut și care era obiectul de predilecție al celei mai bizare imaginații, născocită de pe vremea vechilor Greci în acea fermecătoare epocă a miturilor.

Marea și condițiile de viață din fundul ei, temperatura, presiunea, lumina, mișcările, au fost studiate prin explorațiuni submarine în lungul și 'n latul globului pământesc.

Aparate speciale de prins au scos la iveală pe stăpânii valurilor marine și ale fundului nisipos al mărei cu adaptări interesante, pentru care au lămurit multe din problemele biologiei.

Colorația speciilor abisale, văzul animalelor la adâncime ochii tele) scopici, forforescența animalelor marine sunt astăzi chestiuni elucidate.

Iar embriologia, știința desvoltărei animalelor, a arătat că există o înrudire apropiată între speciile abisale și cele dela suprafață, din largul sau dela țărmul mărei.

Ambele broșuri, pe cari le recomandăm în special tineretului din școlile secundare sunt cu atât mai instructive, cu cât sunt însoțite de gravuri și desenuri explicative.

-y-

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafică: Juvaere Cluj

Avem onoare a anunța stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica și biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 19
Vă rugăm a ne onoara și pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu și mai multă promptitudine. 1845

✖ FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✖

Mișcarea intelectuală în Franța

— Cărți de curând apărute —

Les présences invisibles (*Prezențele ce nu se văd*) de **Vêga.** Goyau care scrie prefața acestei cărți o socotește ca pe o neîntreruptă meditație asupra Evangheliei. Pierzându-și doi copii în războiu, tatăl a căutat în Cărțile sfinte toate cuvintele mângâietoare și potolitoare, căpătând astfel convingerea că cei morți nu ne părăsesc.

Cei ce plâng și cei îndurerați de pierderea vre-unei ființe iubite vor găsi în această carte nu numai o poemă a vieții sufletești, dar și înțelesul legăturii dintre cei dispăruți și noi.

E o carte ce-și ajunge pe deplin scopul de a potoli regretul și durerea după cei dispăruți dintre noi.

*

Antoine et Ada (*Antoniu și Ada* de **Ernest Fisserand.** Antoniu, sincer, aprins dar ușuratec iubește pe Ada. Aceasta îl iubește și ea la rândul ei, dar înțelege ca iubirea să fie adâncă, veșnică. Măritându-se, la început amândoi sunt fericiți. Un capriciu senzual al bărbatului pentru o prietină din copilărie face pe Ada să plece, luându-și și copilul fără a lăsa bărbatului măcar un cuvânt lămuritor.

Abia după un an Antoniu își regăsește soția, care primește să revină acasă pentru a-și putea mai ușor crește copilul, care nu va mai fi însă al bărbatului.

E un roman de o fină și originală analiză, care vădește la autor un profund cunoscător al sufletului femenin.

*

Le Retour de l'Alsace-Lorraine à la France. (*Întoarcerea Alsaciei-Lorenei la Franța*) de: **Alex. Millerand.** Un mănunchiu de discursuri unde putem urmări pas cu pas opera de alipire a acestor provincii la Franța și din care putem înțelege metoda prudentă și mlădioasă aplicată pentru a ușura în provinciile recâștigate, tranziția trebuincioasă între sistemul german și regimul francez. E o largă privire asupra instituțiilor sociale locale, asupra credințelor, administrației, obiceiurilor, problemelor financiare și economice, din aceste provincii.

E o carte care ne interesează și pe noi desigur, prin analogia situației din țara noastră.

*

600.000 francs par mois (*Șease sute mii de franci pe lună*) de: **Jean Drault.** Un miliardar american, puțin neurastenic, stând în vagonul de dormit în gara Lyon, aude pe un curățitor de vagoane cântând deasupra compartimentului său. Cum cântecul acestuia îl supără, îl cheamă și îi dă un dolar ca să nu mai cânte.

Târgul încheiat, curățitorul își exprimă văzând un om care dă atâția bani pentru un lucru așa mic.

Trenul fiind în întârziere, între el și miliardar se încinge o discuție asupra avantagiilor pe care le aduce averea: Ceeace avea să știe mai mult curățitorul e faptul că de ce sunt așa de triști unii oameni, cari au averi de milioane.

Miliardarul îi propune un rămășag original: îi dă anume curățitorului 600.000 de franci pe lună, adică 18250 franci pe zi — timp de un an cu condiția de a-i cheltui pe toți. Dacă va putea face acest lucru va avea 30.000 franci rentă pe viață.

Schimbând pe curățitor în om de lume, — autorul ni'l arată luând parte la toate distracțiile lumei alese, dar cari sunt departe de a plăcea noului „gentleman".

In special, la reprezentația operei „Walkyria" familia sărmanului nou milionar se aștepta să vadă măcar o scamatorie..

Neputând cheltui, cu toată osteneala ce își dă atâția bani, noul neurastenic încearcă să piardă banii la ruletă la Monte-Carlo, dar nenorocul îl face să câștige mereu.

In general autorul ne arată într'un stil interesant și plăcut, că nu e așa ușor să cheltuești mai mult decât îți cer obiceiurile, gusturile și avânturile.

E o carte educativă, veselă, ce ne face să rădem prin observații fine și care, fără să ne dăm seama bine, ne lasă puțin gânditori după ce am râs mult.

*

Mon Bréviaire (*Breviarul meu*) de **Ossip-Lourié.** E fructul unei citiri îndelungate. De câte ori autorul a găsit în măeștrii gândirii, o idee puternică și concisă, a notat-o. Din foile scrise, făcând o alegere judicioasă, autorul ne prezintă în această carte o parte din înțelepciunea omenească.

Lucrarea e în acelaș timp de un real folos practic, căci fiecare gândire e întovărășită de titlul cărții unde se găsește arătarea ediției și numărul paginei.

*

Mon Village se meurt (*Satul meu se stinge*) de: **Gilles Normand.** E descrierea unei călătorii în colțișorul natal, evocatoare a însuși sufletului vieții de țară, cu încântătoarele-i peisaje și scenele-i mistice, care dă prilej autorului să arate contrastul trecutului față de prezent și noua psichologie rurală de după războiu.

George Re.

Industria Statului în Ardeal

— Situația fabricelor de tutun —

Ce progrese s'au realizat. — Veniturile. — Producțiunea în raport cu cerințele. Perspective de îmbunătățire. — Nevoia extensiunei cultivărei tutunurilor. — Un fapt interesant. — Se vor scumpi fabricatele regiei? — Situația lucrătorilor. — Cum se explică înmulțirea fumătorilor.

Ce ne spune d. Ionescu, directorul regional al monopolului statului din Ardeal.

Zilele trecute a avut loc la București o conferință a tuturor directorilor fabricilor de tutun și chibrituri din întreaga țară împreună cu directorii regionali respectivi ai monopolului statului.

Ziarele din capitală au înregistrat faptul fără a da vre-o lămurire asupră motivului care a determinat ținerea acestei conferințe; și asupra desbaterilor care s'au produs cu acest prilej.

Am crezut dar nimerit să ne interesăm, și să urmărim activitatea acestor instituții industriale ale statului, a căror importanță economică și financiară este deosebită.

Ne-am adresat deci dlui Ionescu, directorul regional al monopolului statului din Ardeal, care ne-a stat cu toată bunăvoința la dispoziție.

Ce progrese s'au realizat în Ardeal

Dl Ionescu a început a ne vorbi, arătându-ne satisfacția că fabricile de tutun din Ardeal, cu toate greutățile unei noui administrațiuni, au realizat progrese satisfăcătoare, atingând în ultimul timp maximum de producțiune.

— „Dacă în toamna anului 1922, — zice directorul regional al monopolului statului din Ardeal, — fabricele noastre de tutun, puteau satisface abia jumătate din cererile care le aveau, astăzi, pot să vă declar, că toate cererile sunt satifăcute aproape în întregime. La obținerea acestui rezultat, — adaugă directorul regional, — a contribuit instalarea de noui mașini pe care le-am putut face în toamna trecută, și sporirea orelor de lucru, care dela 8 au ajuns la 10—12 până la 16 pe zi."

Cum se cifrează veniturile

„Progresele din punct de vedere al fabricației, sunt demonstrate destul de viu, — zice dl Ionescu, — prin veniturile reale pe care le-am putut înregistra la sfârșitul ultimului an financiar.

Lăsând la o parte orice comparație cu anii precedenți, vă pot da cifra veniturilor totale pe anul scurs care poate face dovada progresului realizat de industria tutunului în Ardeal: La sfârșitul anului financiar 1921—22, statul a realizat un venit de 614 milioane lei".

Producțiunea în raport cu cererile

„Venitul acesta frumos, pe care statul l'a realizat acum în Ardeal, prin monopolul fabricilor sale de tutun, — continuă a ne spune dl Ionescu, — este în perspectivă de creștere. Dacă am reușit să satisfacem cererile de fabricate atingând la unele sorturi comenzile aproape în întregime, totuși producțiunea fabricilor noastre în raport cu cererile, are încă mult de realizat. Industria fabricatelor de tutun în Ardeal, ca și în restul țărei, are menirea să ia o desvoltare cu mult mai mare ca în timpurile normale".

Cum se va realiza

Am ajuns pe nesimțite la obiectul conferinței dela București și dl Ionescu ne spune:

„Toți directorii regionali și directorii fabricelor de tutun, au fost chemați la București pentru a conferi cu dl ministru de finanțe, asupra mijloacelor de îmbunătățire a fabricilor noastre care să poată permite producțiunea de care se simte nevoie pentru satisfacerea deplină a cerințelor".

Nevoia de mașini

„Cum v'am spus, fabricele noastre din Ardeal au ajuns, cu mijloacele technice pe cari le avem, la mărimea de producțiune posibilă. Și în restul țărei situațiunea pare a fi la fel. Ca să putem păși înainte avem nevoie de mărirea fabricilor și înmulțirea mașinelor. Asupra acestei părți din urmă, am discutat cu dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, și în principiu s'a hotărât ca mașinile necesare să le procurăm din Germania în contul datoriei ce aceasta are față de România. Dl ministru de finanțe s'a arătat dispus să ne acorde în acelaș timp și o sumă destul de respectabilă pentru mărirea localurilor fabricelor noastre."

Cultura tutunurilor

După o digresiune, d. Ionescu, ne vorbește de cultura tutunurilor în Ardeal. Dsa ne exprimă părerea sa personală în senzul că ar trebui să se dea cea mai mare atențiune acestei chestiuni. Cultivatorii de tutun sunt descurajați întrucâtva din cauză că nu li se plătește suficient produsul acestor culturi. „Partea importantă, — zice directorul regional, — este că dacă cultivatorii de tutun ar fi încurajați, s'ar putea cultiva atât de mult în cât am putea face export și din diferența de preț, tutunurile rămase pentru consum intern ne'ar reveni aproape gratuite".

Un fapt interesant

Asupra faptului că consumul tutunului în urma războiului este cu mult mai mare ca în timpul normal, astfel ca capacitatea de producție a fabricilor noastre nu mai este satisfăcătoare, d. Ionescu ne dă următoarea explicație:

„In afară de nevroza războiului care a sporit colosal contigentul fumătorilor, acest contigent ste mărit de fote și femei care în ultimii ani s'a dovedit că formează a 5-a parte din numărul fumătorilor".

Prețul tutunurilor nu se va scumpi

Dl Ionescu ne-a mai declarat că d. ministru de finanțe este contra scumpirei fabricatelor monopolului de tutun, cu toate că materiile prime necesare fabricației s'au scumpit enorm în ultimul timp. Fapt interesant este că fabricatele noaste de tutun sunt mai ieftine ca în orice țară, ceia ce a determinat contrabandele care se fac dela noi în afară.

Salariile lucrătorilor

Directorul regional al monopolul statului din Ardeal ne-a declarat că a expus ministrului nevoia de a se mări salariile lucrătorilor, în raport cu scumpirea vieței.

Ministrul s'a arătat binevoitor și a rămas să se stabilească criteriile după care se vor face aceste sporuri...

Dac.

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Bijuteria „SINGHER"

Bucuresti, Str. Carol No. 38

Anunță clientela din intreaga țară că i-a sosit un mare transport de ceasornice pardesiuri de vară bărbătești și de damă, bluze de mătase, ghete, bumbac, șifon, stambă, pantaloni, genți și altele, vânzanduie numai prin boouri. 2774

Au sosit la Magazinul pentru copii Hercules

Str. Iuliu Maniu 8.

cărucioarele de copii „Brenabor" din Berlin vestite în toată lumea, în exemplare minunate.

Cărucioare de sport 395 lei
Cărucioare de sport cu roți de gumă 525 lei
Ne alerate 160 lei
Trusouri complete pentru copii, dela 850 lei în sus.
Haine de sărbătoare pentru băeți și fetițe!
Pălării de pânză Lei 75 (în toate colorile).
Lingerie femeească și pentru copii, și la comandă.

Preț-curent de cărucioare pentru copii gratuit. - Serviciu solid, conștiincios. - Prețuri ieftine.

2660 Lloyd 1519

In numele cui vorbește partidul maghiar?

Biserica română unită e datoare să răspundă moțiunii

Modificarea moțiunii votate de adunarea dela Târgu Mureș a partidului maghiar a readus în discuție o chestiune pe care înșiși interesații, bisericii romano-catolică și biserica română-unită, au cautat să o treacă cu toată seriozitatea ei, sub tăcere. Este chestiunea situației — comune, a bisericei acestor două pe care întâia caută să o exploateze de câte ori i se dă ocazie, dar mai cu seamă când este vorbă de școală. Moțiunea dela Târgu-Mureș a venit să arate acum seriozitatea deplină a exploatării încercate de catolicii unguri și odată cu ei de toate celelalte confesiuni maghiare: la Târgu-Mureș partidul maghiar a făgăduit să protesteze la Liga Națiunilor în numele tuturor minorităților etnice și confesionale, prin urmare și în numele confesiunii române.

Hotărârea aceasta este categorică și cum din partea bisericii române unite nimeni nu a dat și nu s'a gândit vr'odată să dea partidului maghiar o asemenea plenipotență, procura partidului maghiar și a confesiunilor maghiare din acest partid trebue atacată și declarată ceeace este — nulă.

Dar valabilitatea hotărârii partidului maghiar nu este chestiunea principală, nici cea din urmă însă, care ne preocupă aci. Ceeace trebue să ne preocupe stăruitor de aci 'nainte, este, că *biserica română unită se complace în situația echivocă, egală, cu a minorităților confesionale maghiare și până acum a tot înconjurat o discuție pe care noi i-am mai propus-o în paginile noastre. Biserica unită nu a găsit până acum de cuviință să 'și clarifice opinia într'o atât de serioasă chestiune și, ca să contribue și mai mult la confuzia care aparent există, s'a grăbit să se declare pentru o autonomie, al cărei avocat — am văzut-o acum — este partidul maghiar și confesiunile maghiare, procură pe care biserica noastră unită continuă și după aceasta să o lase nediscutată.*

Este valabilă hotărârea dela T.-Mureș?

Numai după aceasta, dar cu tot atâta seriozitate, se pune chestiunea valabilității hotărârii dela T.-Mureș a partidului maghiar. Un mandat din partea minorității confesionale române partidul magnaților n'a avut; cum, atunci, a putut să ia, în numele bisericii române unite, o hotărâre ca aceea a protestării la Liga Națiunilor?

N'a avut mandat nici din partea minorităților etnice: sași, șvabi, evrei, sau alții și totuși, a luat o hotărâre extrem de gravă, în numele lor.

Este valabilă o asemenea hotărâre? Mai cu seamă, că s'a luat de către o adunare de cei mult 300 de persoane din partidul maghiar, cari nu reprezintau decât opinia partidului acelora, cari și cu alte ocazii au căutat să se erijeze fără nici o împuternicire în reprezentanți ai întregii minorități maghiare? (Citâm paragraful 3. al statutelor partidului național maghiar, care n'a fost decât o altă firmă a partidului maghiar de astăzi).

Partidul maghiar vorbește în numele evreilor

Iată însă, că un ziar maghiar vine astăzi să ne dumirească, că adunarea dela Târgu-Mureș a luat hotărârea de mai sus în interesul greco-catolicilor maghiari și al școlilor evreiești. Despre plenipotență nu ne spune însă nimic confratele „Keleti Ujsag" care s'a grăbit cu clarificarea, așa că în privința valabilității hotărârii rămânem cu aceeaș părere de mai sus: **partidul maghiar nu a avut mandat din partea nimănui, decât numai din partea sa, și hotărârea adusă în numele altora este nulă.**

Clarificarea ziarului maghiar vine însă să accentueze tocmaceeace noi spuneam mai sus desi pre biserica greco-catolică română, pe care, având și o sută sau două de credincioși maghiari (acei români ungurizați a căror istorie se cunoaște astăzi întreagă) compatrioții maghiari își iau împuternicirea s'o reprezinte în numele celor câțiva români ungurizați. După această explicație se cere bisericilor noastre un răspuns categoric: au dat sau nu vr'o împuternicire partidului maghiar să protesteze în numele unirilor la Liga Națiunilor?

Rostul evreilor din partidul maghiar

Totodată explicația ziarului maghiar readuce în discuție chestiunea evreilor din Ardeal. Cei 181.340 de evrei din Ardeal au declarat nu odată, că se consideră ca naționalitate aparte de cea maghiară. Și totuși, partidul maghiar ia o hotărâre serioasă în numele lor.

Din acest loc trebue pusă neted întrebarea: **dnii Berkeș și Sebestyén din partidul maghiar se reprezintă acolo pe ei sau reprezintă întreaga minoritate evreească? Iar minoritatea evreească se identifică sau nu cu cei doi evrei din partidul maghiar? Li au dat sau nu plenipotență de a o reprezenta la adunarea dela Târgu-Mureș?**

*

Demascarea partidului maghiar

Cum vedem, adunarea de Marți a partidului care a fost mereu acuzat de complicitate cu regimul revanșard al lui Horthy, a ridicat o seamă de chestiuni, desvelind cu un ceas mai înainte întreaga înjghebare dubioasă, care oficial se cheamă „partidul maghiar." O altă importanță nici n'a avut adunarea dela Tg.-Mureș, decât aceasta a auto-demascării, după care se pune acum cu toată seriozitatea chestiunea dreptului în virtutea căruia ființează, conspiră și protestează la străinătate partidul celor câțiva plutocrați unguri.

i-l-n.

SACI, MUSAMELE

Cumparare. ◆ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

ANCHETELE NOASTRE

Situaţia judeţului Cojocna

Constatări făcute cu ocazia unei anchete prin judeţ. Spiritul populaţiei. Situaţia materială a ţăranilor. Improprietăririle. Şcolile. Situaţia sanitară.

Zilele trecute, dl Alex. Stefănescu, inspector general administrativ şi prefect, delegat al judeţului Cojocna a întreprins o inspecţie generală prin judeţ.

Scopul principal al călătoriei sale prin judeţ a fost să inspecteze şoselele şi drumurile în vederea concursului de automobile ce va avea loc în zilele de 2 şi 3 Mai în prezenţa A. S. R. Principele Carol.

Cu această ocazie am însoţit pe dl prefect pentru a putea face şi noi o anchetă asupra situaţiei judeţului sub diferitele raporturi.

Ne-am întors din această anchetă prin judeţ cu o serie de constatări pe cari le dăm publicităţei în rândurile de mai la vale:

Spiritul populaţiei

Din acest punct de vedere putem afirma în urma constatărilor făcute la faţa locului şi în urma convorbirilor ce le-am avut cu ţăranii că spiritul populaţiei judeţului Cojocna sunt foarte liniştite şi complect indiferente la orice zbuciumare de natură politică care frământă intelectualitatea dela sate şi oraşe.

Toată propaganda de desbinare dusă cu atâta înverşunare de către agenţii partidului naţional prin satele judeţului Cojocna s'a izbit de bunul simţ al ţăranului — curat sufleteşte şi patriot cinstit — şi astfel n'a prins.

Recensământul averilor şi plata impozitelor stabilite prin noua lege financiară a dlui Vintilă Brătianu, se efectuează în cea mai perfectă ordine fără ca ţărănimea să facă cea mai mică opunere...

Exproprierea este aproape complect terminată în judeţul Cojocna, datorită măsurilor de accelerare a lucrărilor, măsuri luate de domnul Petrini, directorul general al agriculturei din Cluj şi de dl Ştefănescu, prefectul judeţului.

Improprietăririle merg cam greu însă din cauza multelor şi migăloaselor operaţii ce le necesită. Cu toate acestea, ţăranii sunt răbdători, aşteaptă cu încedere să le vie rândul la punerea în posesiune a loturilor şi pot personal să constate că împroprietăririle acestea merg cu paşi repezi spre terminare.

Munca câmpului decurge în mod normal; se poate chiar afirma că în urma aplicărei reformei agrare ţărănimea munceşte mult mai intens şi cu mai multă dragoste. Animalele de tracţiune sunt în număr suficient şi situaţia lor sanitară este excelentă. Nici un fel de boală n'a intrat între vitele din judeţul Cojocna.

In general, situaţia materială a ţăranilor din judeţul Cojocna este foarte bună, toţi dispunând de numerar. Am putut constata, stând de vorbă cu mai mulţi ţărani din judeţ, că foarte mulţi dintre împroprietăriţi sunt dispuşi să achite imediat şi integral costul pământului primit.

Construirea de noui localuri de şcoli

Foarte îmbucurător este faptul că ţărănimea din jud. Cojocna a început să se agite mult pe chestiunea intensificărei învăţământului prin satele lor.

Apelurile adresate lor de către comitetele şcolare formate din intelectualitatea satelor, apeluri prin care ţăranii erau învitaţi să contribuie fie cu munca, fie cu materiale, fie cu bani, la uşurarea modalităţei de construire de noui şcoli primare, au fost primite de ţărani cu foarte mult entuziasm. Datorită dragostei şi interesului cu care privesc ţăranii chestiunea construirei de noui localuri de şcoli, autorităţile nădăjduesc că anul acesta se vor putea construi toate localurile de şcoli primare de care mai are nevoie jud. Cojocna.

Sub raportul sanitar ţărănimea judeţului nostru stă mai rău. Sifilisul şi tuberculoza nefiind regulat şi în mod serios curate, fac multe victime.

Autorităţile sanitare au luat serioase măsuri în vederea înlăturărei acestei situaţii.

Alfa.

„AFEB"

Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE

Bucureşti:

B-dul I. C. Brătianu 3

Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

Şi... i Accesorii

Locomotive

Vagoane, Vagonete

Plăci turnate

Maçazuri

Trenuri, Lagăre, etc. 2631-1

Prima intreprindere din România pentru 2796

curăţire şi transformare de pălării panama, zsirad

primeşte totfelul de pălării pentru curăţit

Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Incredinţaţivă singuri despre preţurile noastre cu reducere sensaţională

3000 duzine aţă pentru cusut bucata	2·—
3000 duzine aţă pentru maşină de cusut	4·—
1000 duzine batiste	6·—
5000 părechi ciorapi pentru bărbaţi	13·50
5000 părechi ciorapi pentru femei	17·50
3000 părechi mănuşi pentru femei	6.50
3000 părechi mănuşi pentru copii	16.50
500 duzine cravate de mătasă împletite	28·—
5000 bucăţi diferite haine pentru băieţi	36.—
5000 bucăţi indispenzabile	69·—
20000 metri carton sau zefir	33·—
10000 metri stofă	33·—
20000 metri grădin sau marcisett	39·—
15000 metri delin francez	48·—
10000 metri perdele dantea	48·—
15000 metri opal modern	59·—
20000 metri crepon modern	89·—
2000 metri stofă de lână	109·—
10000 metri sponge modern	169·—
1000 bucăţi pantaloni vârgati	120·—

etc., etc.

Iacob Dick şi fiul

Cluj,

Strada Regina Maria No. 5.

2457

·INFORMAŢII·

— **Consfătuirea comercianţilor clujeni.** Eri a avut loc la Sfatul Negustoresc o consfătuire intimă a comercianţilor clujeni în care s'au discutat principiile nouei legi pentru înfrânarea speculei. Aceste în vederea adunărei generale a comercianţilor, care va avea loc Duminecă în sala „Reduta".

— **Mersul epidemiei de scarlatină.** In urma severelor măsuri luate de autorităţile sanitare din localitate, epidemia de scarlatină care isbucnise acum câteva zile în Cluj — s'a oprit şi tinde să dispară în curând.

— **Campania pentru clădirea de şcoli.** Săptămâna viitoare d Ştefănescu, prefectul judeţului Cojocna, va convoca din nou pe toţi pretorii şi prim-pretorii pentru a lua noui dispoziţii în vederea adunărei fondurilor necesare pentru construcţiile de şcoli primare de cari are nevoe jud. Cojocna.

— **Sosiri.** Dl Simionescu, directorul general al finanţelor soseşte Duminecă la Cluj

— **Dela primărie.** Azi a avut loc şedinţa comisiei administrative a oraşului sub presidenţia dlui prefect al judeţului.

— **Un scritor maghiar la Cluj.** A sosit în localitate celebrul scriitor ungur, Karinthy Frigyes. Dsa va ţine o serată literară la Teatrul Maghiar. Cu această ocazie va juca şi un rol din o piesă a sa, prezentându-se publicului din Cluj, în o nouă latură a talentului său.

— **Populaţia Clujului.** La biroul popolaţiei din oraşul nostru se lucrează la centralizarea datelor, privitoare la numărul populaţiei oraşului. Până în prezent stau la dispoziţia biroului datele a 103.000 locuitori. Servitorimea nu intră în acest număr. Fiind în Cluj cam 6—7 mii servitori şi servitoare, populaţia oraşului nostru se urcă la 110.000 locuitori.

— **Incendiu.** Un puternic incendiu a distrus moara electrică din Sânnicolau, proprietatea fraţilor Prohasca. Moara fusese asigurată cu câteva zile mai înainte chiar cu 6 milioane.

— **Furt.** D-na Dumitrescu, soţia generalului Dumitrescu din Oradea-Mare, a fost victima unui furt. Indivizi rămaşi necunoscuţi i-au furat, pe când călătorea dela Cluj la Oradea, o casetă care conţinea bijuterii în valoare de 120.000 Lei.

— **Arad-Transformarea ziarului „Solidaritatea".** Pentru înfiinţarea unui mare ziar zilnic românesc în Arad, s'a instituit zilele trecute în oraşul nostru un comitet de 35 persoane, în frunte cu D-nii dr. Ioan Robu, primarul oraşului, dr. Ioan Gherman, colonel Al. Vlad, dr. Vasile Cucu, inginer Emil Dima, şi alţii. comitet care va căuta modalităţile pentru strângerea fondurilor necesare editării unui mare ziar zilnic românesc. S'a hotărât în principiu ca ziarul „Solidaritatea" să şi înceteze pe ziua de 1 Iunie apariţia, iar în locul lui să apară ziarul „Tribuna Aradului" pentru întărirea căruia va lucra comitetul de mai sus.

Toţi Babylonaţi încălţămintea! Toţi cismarii o pot!

CIORAPII Lloyd 1473 2647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Caută un candidat de advocat *Dr. Desideriu Fülepp*, Hunedoara.

*

D-l Ambroziu Sabău învăţator în comuna Vaşad, jud. Bihor în 20 l. c. şi-a serbat căsatoria în Sătmar cu D-şoara Ica Tomoiaga.

Ii urăm multă fericire!

*

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care, numai mirosându'l odată, suntem asiguraţi că nu ni-se face rău. 2475—6

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu preţuri foarte reduse. 2568

Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muschilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Luaţi salam HERZ, pentru că e cel mai bun. De vânzare pretutindeni.** 2777

„Ivonne e Osmana"

Kandia

se găseşte din nou. Cereţi-o pretutindeni şi cu bucata. 2778—2

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alţi!** Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999 Str. K. Ferd. 5 Telef. locuinţa 1099 Str. Brătianu 273

Sinuciderea din pădurea Hoia

Un farmacist escrochează diferite persoane cu suma de 300.000 lei şi simţind că e urmărit de poliţie se sinucide.

Ieri s'a prezentat poliţiei centrale domnul Eduard Gheler, director al unui salon de artă din Arad şi a prezentat o scrisoare a unui funcţionar al său anume Bela Herţeg, prin care acesta îi comunica că se duce în pădurea Hoia să se împuşte deoarece clienţii l-au reclamat poliţiei că nu le-a dat banii pentru obiectele de artă ce i s'au încredinţat.

Comisarul şef Pop Baldi împreună cu 6 subalterni a plecat imediat la pădurea Hoia, însă până seara cadavrul nu a fost găsit cu toate că sătenii au declarat că ieri între orele 2 şi 3 p. m. au auzit două împuşcături.

Cine e Herţeg?

De mai multă vreme se pripăşise în oraşul nostru acest domn care prin felul său de a se comporta devenise tuturor simpatic şi mai ales că în fiecare seară se afla în cartierul „Biasini" plătind consumaţia tuturor dela mese sa. Locuia în camera 52 a Hotelului „New-York" pe care a părăsit-o de ieri dimineaţă, cu toate că toată noaptea nu dormise, fiind ocupat cu serviciul.

El intrase aci în cercurile societăţei înalte maghiare ceeace l'a şi dus la peire căci aceste persoane i-a încredinţat spre vânzare diferite obiecte de artă, ca picturi, covoare persiene, statuete etc. şi tot aceştia l'au denunţat. Până în prezent poliţia posedă 6 denunţuri contra lui.

Herţeg Bela era în vârstă de 32 ani, fusese căsătorit însă acum era divorţat.

Prin oraş circula svonul că Herţeg a simulat numai sinuciderea şi aceasta ca să înduce în eroare pe poliţişti şi apoi să treacă în Ungaria.

Bani şi timp
câştigi montând pe maşină
PIRELLI CORD Cel mai bun Cauciuc
Depozit la EMIL BLAGA CLUJ
2747-1

Mott

CHAMPAGNE

ULTIME INFORMAŢI

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

ORA 2 P. M.

Frământările din partidul averescan

Bucureşti. Chestia Argetoianu provoacă vii agitaţii în sânul partidului averescan. Dl O. Goga ameninţă cu demisia din partid.

*

Azi dimineaţă a avut loc o întrevedere între dnul general Averescu şi dl O. Goga. Dl Goga a cerut ca partidul să se solidarizeze neapărat cu dl Argetoianu, în caz contrar dsa va demisiona. Acestei întrevederi i-a urmat o întrevedere între dnii Averescu şi Argetoianu ziarul „Adevărul" crede a şti că acordul între fruntaşii averescani s'a restabilit.

CURIERUL SPECTACOLELOR

Teatrul Maghiar

Sâmbătă, matineu: Comoara. Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Seria 407.)

Sâmbătă seara: Papuşa din Nürnberg şi Secretul Susanei. (Ca oaspe Elisabeta Şándor. Preţuri ridicate. Abonament de zi 136 A. Cu uşile închise. Seria 408.)

Sâmbătă, noaptea: Fetele Gyurkovics. (Preţuri obişnuite. Seria 409.)

Duminecă, matineu: Silvia. (Preţuri reduse. Seria 410.

Duminecă seara: Bajaderă. (Reprezentaţie jubilară. Odette—Kolbay Radjami, actul I: Räthely. Actul II: Sümegi. Actul III: Virágh. Marienne actul I: Somogyi. Actul II: Neményi. Actul III: Somogyi. Napoleon actul I: Ekecs. Actul II: Berky. Actul III: Ekecs. Preţuri de premieră. Abonament şters. Seria 411.)

Luni: Nouă Rudenie. (Premieră. Abonament de premieră No. 55. Preţuri de premieră. Seria 412.)

In 20 l. c. a apărut la Cluj revista de specialitate „Fierul" organul regnicolar al comercianţilor de fier din România, care este menită să satisfacă lipsa aceasta, redactată de Alexandru Blazsek şi Dr. Desideriu Szilágyi. Redacţia şi administraţia se află în str. Regina Maria 19.

Desbaterile de la Lausanne

Conferinţa hotărăşte ca Grecia să plătească reparaţiunile — Se plănueşte asasinarea lui Ismed-Paşa Grecia se pregăteşte de războiu

LONDRA. — Consiliul comisarilor a decis să oblige Grecia la plata reparaţiunilor, ne mai admiţând Greciei nici o tergiversare.

* * *

LAUSANNE. — Poliţia Elveţiană înştiinţată că s'ar plămui asasinarea lui Ismed-Paşa, a luat severe măsuri de pază.

Hotărârea conferinţei a provocat în Grecia o vie consternare

Din Atena se anunţă că Grecia e gata de războiu.

Armata care numără 150—200 mii de oameni precum şi 3 divizii de cavalerie e gata de atac. Flota a şi plecat spre Dardanele.

Congresul partidului ţărănesc

Ţărăniştii vor propune partidului naţional fuziunea.

De la corespondentul nostru.

BUCUREŞTI. — *Congresul partidului ţărănesc s'a încheiat aseară. S'a votat o moţiune prin care s'a declarat acordul între partidul ţărănesc şi partidul naţional, întrucât partidul naţional are în program puncte comune cu programul partidului ţărănist. Moţiunea termină cu dorinţa de a se elabora chiar un program comun. După citirea moţiunii, d-l Stere a făcut propunerea, care a fost primită, ca partidul ţărănist să facă propuneri de fuziune partidului naţional. In caz de învoire a partidului naţional, fuziunea va trebui să se producă înainte de 15 Iunie.*

Congresul „Uniunei femeilor române" din Ardeal.

După cum am mai anunţat, în zilele de 27 şi 28 Maiu, va avea loc la Alba-Iulia al IV-lea congres al „Uniunei femeilor române" din Ardeal. Congresul va fi onorat şi de prezenţa M. S. Regina Maria, patroana Uniunei.

Târguri de vite

Ministerul de domenii a aprobat deschiderea unui târg de animale în comuna Similighiu din judeţul Sologău (Ardeal).

Un gest frumos

Direcţiunea Liceului de stat german maghiar din Timişoara a vărsat în casseria comunală suma de Lei 705.75 pe care a colectat-o dela elevii liceului pentru fondul operilor de binefaceri ale A. S. R. Principesei Elena.

Cea mai fina crema pentru ghete

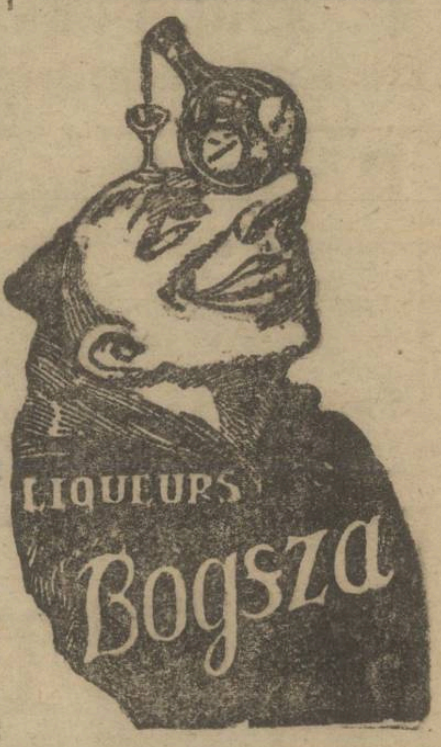

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş Mărunţişuri Galanterii şi Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-49 şi 6-65.

Dela Subprefectul Județului Cojocna

Nr. 5056/923.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea oficiilor centrale județene și a școalei normale de fete din Cluj cu lemne de foc pe anul 1923/24 avem nevoie de cea 1200 vagoane de lemne.

Pentru furnizarea acestor lemne deschidem concurs cu terminul de 20 Iunie 1923 sub condițiile următoare:

1. Lemnele să fie de esență fag sau în parte goron crepat sau cojit calitarea primă.

2. Predarea lemnelor să face în stângini a 4³ clădite după uzul din pădure și nu cel comercial în ocolul palatului județean resp. a Școlii normale.

3. Fiind-că teritorul ocolului edificiilor amintite nu cuprinde tot cuantumul necesar pentru palatul județean se vor livra lemnele în rate de 10 vagoane iar pentru școala normală după dispozițiunile directoarei acestei școli.

4. Pentru asigurarea furnizării promt se va depune din partea ofertanților odată cu ofertele înaintate un vadiu de 40,000 Lei în numerar sau în hârtii de valoare de stat.

5. Oferte ulterioare sau neprevăzute cu vadiul cerut nu se vor lua în considerare.

Cluj la 8 Maiu 1923.

2820 subprefect GHEȚIE

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universitare Cluj, publică concurs pentru **200 vagoane lemne de foc, fag cal. I. și pentru 20—25 vagoane lemne de foc cojite** pentru brutărie.

Ofertele în plic închis și sigilate sunt a se înainta Administrației Clinicilor până la 6 Iunie, orele 10 a. m. Se face cunoscut că ofertele intrate ulterior nu se vor lua la cunoștință. Informații detailate se pot primi zilnic la Administrația susamintită.

Cluj, la 22 Mai 1923.

2810 Administrator, IULIU ROȘESCU.

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787
Piața Unirii 13.
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Soós și Sztupjár
Cluj, Calea Victoriei 1.
Magazin de mode bărbătești și femeești
Au sosit în cantități mari ultimele noutăți de primăvară:
PÂNZETURI, CIORAPI, STOFE, ARTICOLE DE TRICOTAJ
2436
Prețuri fixe!

Fabrica de bere din Turda S. A.
Fabrica: Turda, telefon 5
Korona cea mai gustoasă bere deschisă
Bere din malț dublu Gloria
De calitate recunoscut ca bună
Depozit principal: CLUJ, Cal. Horobanților 11, Telef. 394.
Reclama 3005 2248

S'a deschis Institutul hidroterapeutic DIANA
Băi: de acid-carbonic, estras de brad, de sulfur, de sare, electrice, termale, de soare, etc., etc. Medic conducător: Dr. Porsche, neurolog.
In baia „DIANA" atât baia de abure și de vane precum și Hidroterapeutica și băile soare ,funcționază cu toate mireriile de apa simțite aiurea și stă la dispoziția publicului în fiecare zi cu apă proaspete și curată.
33 Lloyd 1632

Noutăți de vară au sosit la Regele Pălăriilor
Deposit de calitate suprema de albituri pentru domni.
Pălării de 50 de grame
479-1
Cluj, Piața Unirii 24.

Băile Cojocna (lângă Cluj)
Băi calde și reci de sare, băi de soare.
Apele sunt la fel cu cele din Halle și Reichenhall.
Se folosește cu bune rezultate în: exudate cronice, peritoneale și parametrale; scrofuloză, tuberculoză ganglionară și osoasă, reumatism și gută.
Sezonul se va deschide 1 Iunie 1923.
Informații la Direcția băilor Cojocna. 2809

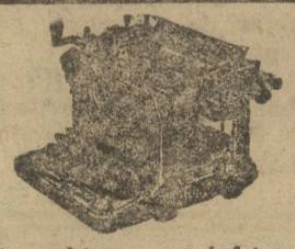
2744-2
Cele mai bune mașini descris și accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Cele mai frumoase fotografii artistice se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS, Cluj
se face măriri de fotografii, retrosări
2782

Fabricăm și furnizăm
ROLOURI
din plăci de oțel și umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi și pe prețurile cele mai reduse. 2798
Oferte se servesc gratuit:
Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

Albituri pentru femei și bărbați, ciorapi și mănuși
mai ieftin să capătă la magazinul de mode
Dénes
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2
Telefon 591 2808 Telefon 591

Asumi Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Prima fabrică de șireturi în România FRATII FARAGO **Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1.**

◆◆◆ **Recomandă tot felul de șireturi Eisengarn, în toate culorile și de toate mărimele** 2470 ◆◆◆

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

LICITAȚIE PUBLICĂ. In 30 Maiu la orele 4 d. p. la „Central Garage" in Str. Cipariu (f. Heltai) No. 9 se vor vinde in licitație publică DOUĂ AUTOMOBILE DE LUX, in stare foarte bună și anume: unul marca „Hotkis" 35 H. P. și unul marca „Mercedes" 35 H. P. Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul D-lui advocat Dr. Tolciu str. Regina Maria 44.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimete gratuit contra mărci postale de 1 leu, pentru porto adresați

Farmacia Vorel,
Piatra-Neamț. 2819-2

Dacă voiți să vă îngrijiți timpul, spălați-vi'l numai cu apă preparată cu

KAISER-BORAX

KAISER-BORAX
întrebuințat mereu fața să nu mai fie urâtă.

KAISER-BORAX
face fața albă și moale
2474-3

Eftin! Eftin! Eftin!

Trebuințele pentru vară în articole de modă de domni le puteți procura cu prețurile cele mai eftin la:

A. HOFF și Co. Cluj, Piața Unirii 17.

Pălării de paie eftine. ◆ Deposit mare de albituri
Pălării ușoare că și pene Lei 150.

Lloyd 1069 479-2

Grădina de vară Restaurantul și Berăria la PRINCIPELE MIRCEA din B-dul Elisabeta No. 14.

S'a deschis, cu orchestră în fiecare seară, bufet la ori ce ora cu tot felul de pește proaspăt, fripturi la grătar, mititei, pui fripți și cu prețurile cele mai convenabile.

Deschis până la ora 2 noaptea.

BERNAT

papetărie, tipografie de cărți și registre comerciale

2494

Cluj, Piața Unirii Nr. 32.
Telefon 487/975 Telefon 487/975

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând cu gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

HANN & COMP.

S. A. de Comerț pentru mașine și articole technice

depozit mare de 2693

articole technice, unelte, uleuri și mașini agricole

Cluj, Str. Regina Maria 11

Telef. 2-36. Telegr. Hanncomp.

BEREA de RUSALII

produsă conform Münchener Märzenbier

de fabrică de bere CZELL din Cluj

în zilele de 26, 27 și 28 Mai st. n. (13, 14 și 15 Mai st. v.)

◆ 2216 ◆ Reclama 2771

Se capătă pretutindeni.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCUREȘTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald și soții, Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2674

Anchetele noastre

IN „CAPITALA SACUILOR"

Bazele unui început de viață românească la Târgu-Mureș. Intre comercianți și industriași. Școlile românești. Chestiunea școlilor comunale și protestul adunării partidului maghiar. Opera românească a primarului dr Dandea.

Unul, care n'a văzut din Târgu Mureșului românesc decât oficiile publice în cari funcționarii maghiari îngâimă la fel ca la Cluj de bine limba românească; perechile, două trei, cari vorbesc românește pe „Corso" pe cei câțiva români dela „Royal", și bisericile românești cari se prăpădesc fără să-i pese cuiva, — are tot dreptul să-și zică, că reprezintăm în această „capitală săculască" o cauză pierdută. Sunt toate acestea un început de viață românească, dar adevărata viață românească începută la Târgu-Mureș și pe care trebue să o intensificăm mereu, este altundeva, și nu îți trebue decât puțini osteneală și câteva ceasuri ca să-i faci cunoștință. Dimineața, când te trezești în camera hotelului, în urultul trăsurilor și camioanelor, în vuetul muncii de pe stradă, trebue să să-ți vină vrânde—nevrând în mite, unde să cauți viața românească ce ne trebue în acest oraș strein. Pentrucă urultul de camioane pe care doar în Arad și Oradea de'l mai întâlnești, te face atent, că ești într'un oraș cu comerț și industrie puternică în care dacă nu vom intră și noi cu partea noastră puternică, zadarnic vom încerca o românizare de spoială.

Industria și comerțul din Tg.-Mureș.

Din fericire însă întâii stabiliți în Târgu-Mureș și-au dat seama ce trebue făcut. Iar azi comerțul alimentar este aproape exclusiv în mâini românești și încercări, deși puțin izbutite, se fac și în celelalte domenii ale comerțului și ale industriei. Avem la Târgu-Mureș o federală cooperativă cu peste 70 de sucursale în județ, cooperativa „Ogorul", apoi cooperativa „Mureșul", iar băncile românești sunt îndestul reprezentate, iar rostul lor nu'l poate arăta nimic mai bine decât informațiunea ce-am primit-o dela comercianții din Târgu-Mureș, că contrar băncilor din celelalte orașe, ele acordă într'o măsură suficientă împrumuturi, ceeace pentru comerțul și industria românească care aici acum își face drum, este o chestiune de importanță capitală.

In schimb numărul întreprinderilor românești este mic. După informațiunile primite dela președintele reuniunii negustorilor români, numărul românilor în comerțul din Târgu-Mureș este abia de 30. La aceasta se mai adaogă izolarea în care trăește această reuniune, de care Sfatul Negustoresc din București și secțiile sale din Ardeal nu s'au interesat până acum. La Târgu-Mureș nu există o secțiune a Sfatului Negustoresc, și pentru un comerț care abia acum își încearcă puterile, dezinteresarea aceasta a fruntașilor vieții noastre comerciale din București și din Ardeal are ca urmare că nici după cinci ani de stăpânire românească numărul comercianților români din acest oraș nu trece de 30.

Dl Opreanu, președintele Reuniunii comercianților români, ni-a spus, că comercianții din reuniune doresc mult să la legătura în comercianții din restul României. Poate de acum înainte legătura aceasta se va face, pentrucă altfel cu greu ni-am închipui un progres în acest domeniu — cel mai important — al economiei naționale, în „capitala săcuilor", cere de fapt, din punctul de vedere al comerțului este evreească.

In afară însă sprijinul moral al negustorilor din restul țării, comerțul și industria românească din Târgu-Mureș au o deosebită nevoe de concursul autorităților locale. De fapt însă nu ni-s'a ridicat decât plângerea aceasta că prețurile maximale, cari mai cu seamă în comerțul alimentar lovesc în special în români, sunt întocmite numai de oameni în afară de comerț. Negustorii români din Târgu-Mureș doresc să și trimită și ei delegați în comisia respectivă și în afară de aceasta reintroducerea sistemului de până acum, cu trei feluri de prețuri: unul pentru producători, unul pentru angrosiști și altul pentru detailiști.

*

Poate dezvoltarea începutului de viață economică românească în „capitala săcuilor" se izbește de un serios obstacol dacă avem în vedere lipsa locuințelor și magazinurilor, care ar opri intrarea elementului românesc. Dar acest obstacol nu are proporțiile dela Cluj de pildă. O cameră, la Târgul-Mureș, se poate obținea și astăzi, prin învoială, cu chirie de 2—300, în timp ce la Cluj chiria unei camere cu mari sforțări obținute și de trei și patru ori atâta.

Starea culturală în Tg.-Mureș. Școlile. Necazurile lor. O ciudată dorință a maghiarilor

Un alt început de viață românească la Târgul-Mureș îl vezi dimineața și pe la orele două, când pâlcuri de elevi fac să răsune strada de graiul românesc atât de rar aici. Iar dacă 'ți este dat să asiști la o defilare, cum a fost Miercuri, de zece Mai, ai cea mai mare satisfacție, întrucât numărul elevilor români dela toate școalele românești de aici a trecut de o mie.

Avem la Târgul-Mureș un frumos număr de școale românești, de toate categorile; liceu de băeți, liceu militar, școală civilă, două școli primare de stat, și numărul lor e pe cale de a se completa cu una superioară comercială. Hotărârea înființării acesteia s'a luat de mai bine de un an, dar până azi nu s'a putut face nimic, așa că elevii români cercetează și azi școala comercială superioară ungurească.

Spre lauda profesorilor și elevilor, trebue spus aci, că școlile acestea umplu un mare gol în viața publică românească din oraș. Dăm de ele la toate manifestațiunile naționale, ca un perpetuu memento că avem pe cine ne întemeia aici o nădejde, iar la Palatul Cultural le vedem aproape zilnic la exerciții de cor, de concerte și conferințe. Palatul Cultural, pe care și azi se mai răsfață vestigiile unei cârmuiri panmaghiare, a devenit astfel o altă școală, și este numai spre mândria inițiatorilor.

*

Dacă însă te mângâe această năvală tinerească a românilor în „capitala săcuească", este nespus de îngrijorător, că școlile românești reclamă și mai multă grijă decât li-se dă. Am aflat anume, cu ocazia cercetărilor noastre, că la orfelinatul din acest oraș îmbrăcămintea odraslelor celor căzuți în război, este prea sumară: o singură cămașă de om. Ni-s'a spus, că s'au organizat concerte, serbări, totuși nu s'a putut îndrepta nimic, așa că pentru a pune capăt unei boli urâte ce s'a incuibat în orfelinat, va trebui să se ceară cât mai urgent pânză pe preț redus dela armată.

La fel au și școlile celelalte de ce se plânge. In iarna aceasta internatul a trebuit închis pe timp de o lună din lipsa de lemne, deasemenea și liceul, cu toate că Târgu Murășului este în ținutul cel mai vestit al exploatărilor del păduri.

*

E bine să ne aducem aminte de școlile acestea, acum când partidul maghiar convoacă adunări pentru a ni-le cere înapoi. Adunarea partidului maghiar, prin cuvântul dlui Kovács a cerut statului să retrocedeze fostele școli maghiare din Târgu-Mureș, chestiune care este serioasă numai pentru îndrăzneala de a fi pusă. Oratorului partidului maghiar să-i amintim însă că școlile pe cari le cere sunt școli comunale, și în virtutea acestui fapt nu sunt școli ale ungurilor. Dar nu sunt ale lor și pentru faptul, că n'au fost ridicate numai de comună. Statul maghiar, după cât s'a descoperit în arhiva primăriei, a dat Târgu-Murășului sume considerabile pentru edificii cari să servească maghiarizarea. O ordonanță despre 17 milioane, din timpul războiului, a fost dată excepțional, numai pentru acest motiv. Cum atunci se cere retrocedarea unor bunuri, cari fiind ale statului maghiar, le deținem în virtutea tratatului de pace?

Generozitatea statului maghiar e bine să ni-o amintim acum, când școlile statului român au venit să facă un „apostolat în „capitala săcuească". Cifrele din bugetul monarhiei maghiare sunt pentru noi un memento.

Gospodăria comunală în Tg.-Mureș. Opera unui primar energic și cu simțiminte românești

Chestiunea românească din Târgu-Mureș are în afară de cele de mai sus un capitol, cu care d. primar dr. Emil Dandea trebue să se mândrească. Orașul administrat de d-sa este cel mai curat din câte sunt în Ardeal, iar în ce privește gospodăria comunală, s'au realizat sub îngrijirea d-sale cele mai vrednice de laudă îmbunătățiri. Nu ne referim numai la îndepărtarea chipurilor provocatoare de pe primărie și Palatul Cultural păstrate ca niște moaște de fostul primar adus de Consiliul Dirigent. In locul lor avem astăzi deasemenea, pe edificiile publice celelalte la fel, iar pompa românească pe care am văzut-o cu ocazia zilei de 10 Mai, încunună frumos toată această operă depusă pentru respectarea ideii de stat român într'un oraș care până mai acum câtăva vreme nici nu voia să audă de arborarea unui drapel românesc la sărbătorile noastre naționale.

Ne referim însă la purificarea ce s'a făcut în sânul primăriei. Regimul unguresc dela primăria din Târgu-Mureș, a lăsat moștenire României o seamă de persoane, cari nicicând n'au îndeplinit la primărie o funcție.

Douăzeci și opt de polițiști, despre cari se prevede, că vor fi dați afară după preluarea imperiului de către români, au fost aduși de fostul primar maghiar la primărie, ca înalți funcționari, și au funcționat (adică au complotat) timp de patru ani, sub binevoitorul control al unui primar înfrățit cu ungurii. Toți 28, pentru că nu erau dintre funcționarii cu numiri în regulă, au fost dați afară. Au urmat apoi acei cari se purtau dușmănos nouă și cei incorecți.

In afară de aceasta, tot pentru a întrona corectitudinea în sânul primăriei, d dr Dandea a revizuit întreaga gestiune a primăriei dela 1918 încoace și chiar și neregulile dinainte de aceea dată. O seamă de funcționari, cari au escrocat comuna vânzându-și lor înșiși bunuri comunale pe preț redus, primind mită sau liberând licențe pentru fiii lor minori, au fost dați judecății.

Astăzi personalul primăriei e compus numai din funcționarii în sarcina cărora nu s'a găsit nici o vină și cari știu românește.

Opera întreprinsă de dl dr Emil Dandea a dat astfel în abia o jumătate de an rezultate, cari pentru întemeerea unui viitor românesc în Târgu-Mureș sunt de o mare însemnătate.

t-l-n.

RADOS & Comp.
Depozit de vopsele
Cluj,
Calea Regele Ferdinand No. 21.
Telefon 692.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

Să cumpărăm 1733
dela Drogucria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Cuie de sârmă,
Sârmă laminată,
Fier de beton,
Sârmă de Fier,
Poteoave pentru cai,
Colțuri pentru cai,
Țevi Mannesmann
furnizează prompt
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29
Telefon: 4-40.
Adr. Telegr. FERARIA.
Lloyd 1263 2476-1

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 807 • 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI Joi 31 Mai 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 160 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Inaugurarea liniei ferate Chișinău-Salonta-Mare

Cea dintâi linie de cale ferată din Ardeal construită după război a fost pusă în circulație Duminecă. DI I. I. C. Brătianu, primministru, Alex. Constantinescu, ministrul domeniilor, General Moșoiu, ministrul comunicațiilor Artur Văitoianu, ministrul de interne și Aurel Cosma, ministrul lucrărilor publice la inaugurarea liniei. Primirea făcută dlor miniștri la Arad. Zeci de mii de țărani iau parte la serbare. Cuvântările rostite. Banchetul dela Oradea-Mare.

Intr'unul din numerile trecute am anunțat că cea dintâ linie de cale ferată construită în Ardeal dela războiu încoace a fost terminată. Arătam tot atunci și covârșitoarea importanță, sub raportul economic, și strategic a acestei linii.

In rândurile de mai la vale vom da felul cum a decurs inaugurarea acestei linii de cale ferată, Chișineu—Salonta, avută loc alaltăeri Duminică 27 Maiu.

*

Cu câteva zile înainte de data fixată pentru inaugurarea liniei autoritățile superioare a C. F. R. au luat toate măsurile și au făcut toate pregătirile pentru a da acestui mare eveniment proporțiile ce le merită.

In adevăr numai acei cari au luat parte la inaugurarea liniei Salonta—Chișineu pot ști ce grandioasă sărbătoare a fost pe tot parcursul liniei Arad—Oradea-Mare.

Incepând dela Arad, în toate stațiile mari și mici ce sunt până la Oradea-Mare mii de țărani, țărance și orășeni de toate naționalitățile, au ținut să sublinieze cu presența lor importanța acestui eveniment.

Guvernul actual datorită căruia a putut fi construită această linie, a fost reprezentat la sărbările inaugurărei prin însăși d-l Prim-ministru Ion I. C. Brătianu însoțit de d-nii miniștrii Alex. Constantinescu, General Tr. Mosoiu, Artur Văitoianu și Aurel Cosma.

Dintre parlamentari au luat parte d-nii: V. Pela, Cristache Tomulescu: Vaslie Stefan: Ioanițescu; Dârlea; Groza și alții.

Am mai remarcat printre delegații din Capitală pe d-nii Tancred Constantinescu; directorul general al C. F. R.; Ciocâltău, Baiulescu și Burjoi directori generali în ministerul comunicatiilor: Hossu directorul regionalei IV. C. F. R. Cluj, etc. Inginerii cari au construit linia Chișineu—Salonta sunt d-nii Liviu Pascu, Tiberiu Eremia și Inbăruș.

Acestor muncitori perseverenți și modești le revine o mare parte din meritul că această nouă arteră a țărei care va aduce imense servicii Ardealului românesc, a putut fi construită și terminată și mai ales că a putut fi construită așa de solid și de durabil cum a fost.

Sosirea trenului ministerial la Arad — Primirea făcută dlor miniștri

Duminecă dimineața la ora 8 trenul accelerat la care se atașase vagoanele ministeriale a sosit în gara Arad.

Intreg peronul gărei dela un capăt la celălalt precum și mare piață din fața gărei era tixită de lume fără deosebire de clasă socială sau de naționalitate.

Mii de țărani de prin toate satele județului Arad cu placarde indicând comuna, cu drapele și cu costume naționale au venit la gara Arad întru întâmpinarea Miniștrilor.

Scoborârea din vagoane a Primului ministru și a celorlalți miniștri a fost întâmpinată cu urale și strigăte de „să trăiască".

Ajunși în piața din fața gărei, d-l Prim-ministru însoțit de ceilalți patru miniștri au fost întâmpinați cu câte un cuvânt de bun sosit" de către un delegat al „Uniunei voluntarilor ardeleni" cari aveau congresul la Arad și de către delegații diferitelor alte societăți din Arad.

Tuturora le-a răspuns d. Prim ministru cu calde cuvinte de mulțumire, de îmbărbătare și de încredere în viitorul neamului și al țărei.

Terminându-se cuvântările d-l Prim-ministru s'a întreținut câte câteva minute cu diferite persoane, iar după aceia, însoțit de ceilalți miniștri și de parlamentari s'a urcat în tren.

La ora 9 fără 10 trenul a pornit din Arad spre Chișineu unde începe noua linie.

Prin toate stațiile dintre aceste două puncte mii de țărani cu tarafuri de lăutari și cu coruri așteptau sosirea trenului care aducea pe d-nii miniștrii. In fie care stație trenul se oprea, miniștrii descindeau și după schimbul tradițional „bun venit" și „bine v'am găsit" care erau însoțite de îndelungate urale miniștrii se întreținean cu fruntașii diferitelor comune, interesându-se amănunțit de traiul și de necazurile sătenilor.

Festivitatea dela Nadab

Capul nouei linii. — Dl I. I. C. Brătianu deschide linia. Discursul dlui General Moșoiu, ministrul comunicațiilor

La Nadab câțiva km., înainte de Chișineu, de unde începe noua linie, peste 10.000 de țărani și țărance umpluseră câmpul.

In dreapta și în stânga liniei se amenajaseră două mari tribune. Una pentru preoții ce urmau să oficieze Te-Deum-ul și pentru d-nii miniștri iar cealaltă pentru public.

Ambele tribune, așezate deoparte și de alta a liniei ferate, erau legate cu o panglică tricoloră.

Mașina trenului era complect învăluită în ghirlande de brad împletite cu flori și cu panglici naționale. Botul mașinei era acoperit cu un imens drapel național pe care era prinsă o placă de lemn cu marca țărei.

După restabilirea liniștei a început Te-Deum-ul oficiat de dr. Barbu, protopopul Chișineului înconjurat de 6 preoți. Răspunsurile au fost date de corul țăranilor din Chișineu.

După terminarea slujbei religioase Protopopul Barbu rosteste o frumoasă cuvântare arătând marele rol al bisericei în viața românismului și în numele bisericei binecuvântează marea operă înfăptuită de actualul guvern „fără care, cine știe dacă s'ar mai fi făcut această linie" — linia Chișineu—Salonta Mare.

Ia apoi cuvântul d-l General Traian Mosoiu care primit la tribună cu nesfârșite urale rostește următoarea cuvântare pe care o publicăm în întregime:

Cuvântarea dlui Gen. Moșoiu

ministrul Comunicațiilor

Legiunilor romane, cdri înaintau, acvilelor nebiruite ale marelui popor, le urmau, ca o chezășie a statorniciei cuceririlor, cetele nenumărate de muncitori obscuri, cari tăiau în piatră, sau zideau printre mlaștini minunatele căi de granit ce uneau Cartagina cu Porolissium și Lutetia cu Ierusalimul, iar pe toate cu Roma eternă. Pe aceste căi se grăbeau cohortele spre a zăgăzui năvălirile, spre aceste căi bogățiile provinciilor erau îndreptate spre marea cetate, prin ele ca prin niște uriașe artere pulsa viața romană, până spre pădurile celtice, sau până spre deșerturile siriene. Dealungul lor s'a răspândit civilizația, prin ele s'a cunoscut popoarele.

In timpul nostru de luptă aprigă, de febrilă activitate, izbânda e a celui ce ajunge mai repede. Social ca și biologic, circulația asigură viața organismului.

Impotriva tuturor furtunilor vremurilor, am păstrat în noi continuitatea tradiției romane, care a strălucit splendidă de câte ori prilejul i-a îngăduit, precum munții noștrii păstrează în firide subpământene focurile veșnice, cari înconjură întreg pământul țării acesteia, deși nu isbucnesc decât pe alocuri.

Oștilor noastre biruitoare, cari au dovedit că nu poate fi zdrobit un popor în care clocotesc energii tumultuoase, le-a urmat oastea tăcută și cu glorie puțină a muncitorilor. Biruinței i-a urmat așezarea statornică a țărei.

Deunăzi s'a serbat în Capitala durerilor dar și a neînfrântelor nădejdi și a strălucitelor bucurii ale noastre, apoteoza jertfei și a vitejiei anonime. Acum se sărbătorește modest începutul muncii făgăduitoare de roade.

Spada a rotunjit cu un gest splendid noule hotare; sapa dusă de mâini încrezătoare unește acum prin cale ferată două ținuturi, pe cari cunoscutele împrejurari le despărțise, și pe calea deschisă acum vor fi purtate bogățiile adâncurilor pământului, roadele lanurilor și ale podgoriilor. Munca începută în împrejurări grele, dar îndeplinită cu îndărătnicie e chezășia desăvârșirilor viitoare.

Celor ce s'au ostenit aci le va mulțumi poporul celor două ținuturi care vede azi înfăptuirea unor făgăduințe, ce n'au rămas numai vorbe seci. Dar mai presus de orice laude, mai presus de orice răsplată, ei vor avea mulțumirea că au așezat prin truda lor încă o piatră la temelia minunatei clădiri, care e România.

Deschizând noua cale ferată Nadab—Salonta-Mare, să înălțăm rugi fierbinți către Atotputernicul și să strigăm:

Să trăiască Majestatea Sa Regele!

Să trăiască România!

După terminarea discursului d-lui General Moșoiu, în timp ce muzica militară cânta și miile de oameni ce erau de față izbucniseră în entuziaste urale, d-l Prim Ministru I. I. C. Brătianu, cu un foarfece tăia panglice tricoloră care unea cele două tribune, deschizând linia.

A mai vorbit apoi d-l Baiulescu, director general în ministerul Comunicațiilor, după care cei veniți s'au urcat în tren pornind spre Oradea. Era prima cursă care să făcea între Arad și Oradea Mare prin Chișineu—Salonta.

De unde înainte pentru parcurgerea acestei distanțe îți trebuia 16—18 ore, azi prin Chișineu—Salonta distanța Arad—Oradea este parcursă în 4 ore.

Pe tot drumul dela Nadab până la Oradea Mare, prin toate stațiile aceiași mulțime imensă de țărani și aceleași urale.

La Oradea-Mare. Banchetul

După festivitatea inaugurărei nouei linii, la Nadab, d-l Prim-Ministru I. I. C. Brătianu fiind suferind și nemai putând continua drumul, însoțit de d-l ministru Văitoianu s'a întors cu automobilul la Arad.

La Oradea Mare au mers astfel dintre miniștri numai d-nii Alex. Constantinescu, General Mosoiu și Aurel Cosma.

Primirea în gara Oradea a fost ca cea dela Arad.

D-nii miniștrii au fost obiectul unei manifestațiuni de simpatie cum poate n'a mai văzut Oradea.

La ora două a avut loc în marea sală a „Cercului catolic" un banchet în onoarea d-lor miniștri, banchet la care au luat parte pe lângă cei noui sosiți și alte 250 de persoane din Oradea.

S'au ținut numeroase toasturi în cinstea M. S. Regelui, a dlui I. I. C. Brătianu și a d-lor miniștri de față.

D-l ministru General Mosoiu a deschis astfel seria toasturilor:

Toastul dlui Gen. Moșoiu

Ne-a adunat bucuria clipei de răgaz ce urmează unei fapte săvârșite, ne-a adunat mulțumirea pe care o au acei ce și-au îndeplinit un gând. — In mijlocul năvalei tumultoase de vorbe, și rul neîntrerupt al faptelor noastre se înalță ca un arhipelag de granit pe care se sfarmă valurile invidiei și ale calomniei.

In ținutul acesta de graniță al străbunei Bihării ne-a fost dat să înălțăm din piatră și otel, o pipăită dovadă a șirului neîntrerupt de străduințe, un inel din lanțul de reforme și de realizări, cari vor întări pentru totdeauna România, cari vor arăta celor neîncrezători, sau celor prea cutezători, statorniciea stăpânirii românești.

Credința noastră în muncă și în cinste n'am trâmbițat-o prin

(Urmare pe pag. II-a)

(Continuare din pag. 1-a)

vorbe, ci am dovedit-o prin fapte. N'avem nevoie să apăsăm pe nimeni, nu amenințăm niciodată.

Acestea sunt armele celor slabi. — Cel tare domină prin conștiința forței sale. — Avem această conștiință și călăuziți de ea am săvârșit toate actele noastre, dela constituția, care urmează să povățuiască întreaga viață a țării, până la măsurile menite să-i asigure liniștea și buna stare economică.

Susținem statornici în credința noastră, și minunata pildă de consecvență pe care a dat-o neîntrerupt Domnul Prim-Ministru, ne animă pe toți. — Deasupra celor de patimile mărunte, nădăjduim că vom isbuti și de aci înainte să ne ținem făgăduielile date. — Iar săteanul, care își va mâna plugul în ogorul lui, mulțumit, care se va bucura de răsplata trudei sale, părinții celor ce vor fi crescuți în învățătură românească, vor ști să aleagă între cei ce spun și cei cari săvârșesc.

Fiindcă Domnul Prim ministru încorporează năzuințele și nădejdile viitoare ale Neamului Românesc, vă rog ca cu admirațiune și recunoștință să ridicați un pahar în sănătatea sa.

Alte cuvântări

Constantnescu care într'o strălucită cuvântare arată marea mulțumire sufletească ce o simte împreună cu toți membrii guvernului când vede că neamul românesc știe să răsplătească cu încredere și cu dragoste munca și sacrificiile conducătorilor lui.

Face apoi o apologie a suferințelor Ardealului trecând în revistă pe toate acele nesecate izvoare de conștiință națională care sunt martirii și robia trecută a Ardealului.

„Aveți încredere în viitorul acestui neam căci prea mult a suferit și prin prea multe a trecut pentru ca destinul să nu-i fi rezervat un viitor frumos și fericit.

Mâine când patimile și răutatea oamenilor vor amuți, mâine când graiul istoriei, nepărtinitor și categoric va începe să se audă, atunci se va vedea că rolul de frunte în istoria neamului nostru l'a jucat acela care în ciuda tuturor răutăților omenești. și în ciuda tuturor inconștienți lor ambițioși și vanitoși, a dus la limanul fericirei neamului și țara aceasta.

In cinstea lui, în cinstea aceluia care întrupează realizarea idealului românismului, în cinstea marelui român I. I. C. Brătianu ridic acest pahar.

Intreaga asistență în picioare ovaționează.

La ora 4 jum. banchetul a luat sfârșit.

D-nii Miniștri, au vizitat apoi orașul, cu automobilele iar la ora 7 cu un tren special au plecat din gara Oradia prin Cluj spre București.

ȘT. P.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Pungi, saci de hârtie
în execuție simple
și luxuoase la
Papetărie Lepage, Cluj
cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele
2744-3

Activitatea „Astrei"

Serbarea „Astrei" la Someșul Rece

Înființarea unei noi agenturi a soc. „Astra" și a unei biblioteci populare. Participanții. Cuvântările dlor prof. univ. dr Marin Ștefănescu, prof. univ dr Botez, generai Petala. Comitetul format.

Activitatea despărțământului Cluj a societății culturale „Astra" sub conducerea inimosului profesor dl Marin Ștefănescu este demnă de imitat. In adevăr în scurtul timp de când dsa este în fruntea acestui despărțământ, „Astra" a făcut progrese uimitoare. Peste 6 comune din județul Cojocna au fost înzestratre cu biblioteci, înființându-se și tot atâtea noui agenturi care vor contribui la ridicarea culturei și la întărirea conștiinței naționale în satele românești.

Felul cum sătenii au primit pe intelectualii veniți să le aducă lumină, manifestația lor cală și entuziastă, a încurajat pe intelectualii grupați în jurul despărțământului „Astrei" din Cluj de a continua munca începută. Pentru deșteptarea și cultivarea poporului.

Spre Someșul-Rece

Duminică, în ziua de Rusalii a fost hotărâtă înființarea unei agenturi în comuna Someșul-Rece, comună situată la o depărtare de 32 km. de Cluj. In fața liceului de fete „Regina Maria" așteaptau 2 mari automobile care trebuiau să ducă pe intelectualii clujeni la Someșul-Rece. Au luat parte la această solemnitate dnii prof. univ. Marin Ștefănescu, dr. Botez, Ștefănescu-Goangă, generalul N. Petala și corul episcopiei ortodoxe de subconducerea dlui Petrașcu.

După 20 de minute de drum trecem de Fenești-Săsesc lar spre orizont se reliefează munții Gilăului.

Automobilele trec în goancă pe lângă vechea și istorica comună Gilău și o la la stânga spre izvoarele Someșului-Rece, unde sunt și uzinele de apă care alimentează Clujul.

Intr'un ținut pitoresc, adumbrit de culmile înalte ale dealurilor împădurite se găsește comuna Someșul-Rece, comună prin escelență românească.

Satul e în sărbătoare și la sosirea oaspeților mulțimea izbucnește în urale.

Localul școalei e îmbrăcat cu totul în verdeață, iar curtea școlei e populată de toți sătenii.

Primul care la cuvântul e inimosul învățător Niță Stan care urează bun sosit oaspeților numele școlei.

Dl. Prof. Marin Ștefănescu arată noul ideal ce trebue să'l aibă românimea și care trebue să tindă la cultură și muncă.

Dl Prof. univ. dr. Botez vorbește mulțimei despre necesitatea cunoașterii cititului pentru ajungerea la adevărata cultură și lumină.

Indeamnă poporul să citească cărți bune și să înceapă citind cărțile donate cu ocazia înființărei „Astrei".

Dl general Petala într'o inimoasă cuvântare insistă asupra superiorității elementului românesc, făcând un scurt istoric al Ardealului. Își exprimă speranța că satele vor da tot ajutorul pentru a cuceri orașele din Ardeal care sunt încă străine.

Incheie arătând rolul pe care îl are armata. Vorbirea d-lui general Petala este răsplătită cu ropote de aplauze.

Mai vorbesc apoi prim-pretorul Șerban și Părintele paroh Stănescu, cari mulțumesc intelectualilor clujeni pentru gestul nobil ce'l fac scoborându-se în mijlocul poporului.

Intre pauze corul episcopiei ortodoxe din Cluj de sub conducerea d-lui. Petrașcu a delectat auditorul fiind îndelung aplaudat.

Se trece apoi la înscrierea membrilor noi în Asociațiune, după care se alege comitetul, iar apoi dl Prof. M. Stefănescu predă bibliotecarului ales de locuitori biblioteca donată de către „Asociațiune".

După ce s'a servit oaspeților o gustare în localul școalei, în uvalele mulțimei oaspeți clujului s'au îndreptat spre Cluj.

N. Fr.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Un Suveran al epocii: interviewul

Nu'i zi în care obișnuiții cititori ai cotidianelor noastre să nu fie îndopați cu câte unul, două sau trei „interviewuri". „Interview cu d-l X, profesor universitar"; „de vorbă cu d-l Z, șeful partidului N."; „ce ne declară d-l A, cunoscutul scriitor", etc. etc. toate deghizări ale aceluiaș gen al ziaristicei actuale, interviewul, de care, mai mult ca niciodată, ziarele, și de la noi și din toate țările fac un abuz surprinzător.

E un semn al vremii. Fiecare ins, intelectual sau pseudo, care prin el sau prin oficiul pe care'l deține joacă vre-un rol în societate, se crede că are idei, și încă originale, pe cari se simte dator să le împărtășească și altora. E o ploaie de declarații, de confesiuni, de amintiri scrise, cum nici o altă epocă nu a cunoscut-o.

Interviewul a venit la timp, ca o binefacere dumnezeească: în pântecele-i vast, cu nesfârșite cămăruțe, el singur le putea primi pe toate, transformă, lustrui, înzorzonă, ca toate să pară noui, interesante, înghițibile.

Au fost cuvinte cari au putut uneori caracteriza o întreagă epocă. Nici unul însă n'a fost mai rezumativ ca interviewul pentru epoca noastră.

El este oglinda perfectă a vremurilor noastre, epocă de larmă de vorbărie și de reclamă.

Stăpânindu-ne epoca, se cuvine să vorbim ceva despre acest puternic suveran.

Genul, interviewului s'a desvoltat odată cu pressa însăși. El este oglinda spiritului și a civilizației fie cărui popor deși este supus câtorva legi psihologice aproape universale. Omul — fie el întrebatul sau întrebătorul — are, sub orice latitudine ar trăi, caractere comune. Interviewul stârnește sentimente foarte diferite. El este rând pe rând iubit și urât, câteodată de-acelaș ins chiar. Cutare nu'l poate suferi căci i-a desfigurat gândul, altul că i l'a redat prea exact, celălalt pentrucă nimeni nu vine să'i ceară și lui unul...

In ciuda tuturor însă, interviewul își vede de drum: a intrat în obiceiurile noastre și orice-ar spune dușmanii, el are meritele lui practice de netăgăduit.

Deși nu'i o invenție a omului modern, nu se poate spune totuș că această formă jurnalistică n'a fost întinerită și transformată în ultimii ani.

Dintr'o simplă și seacă reproducere a vorbelor cuiva, a ajuns astăzi aproape o pictură.

Interviewului i s'au adăugat spiritul critic și observația atentă a lucrurilor și oamenilor, așa cum a impus Saint-Simon, poate cel mai mare reporter al tuturor timpurilor.

Calitățile de care trebue să dea dovadă cel care interviewează constituesc de fapt valoarea estetică a interviewului. Reporterul ideal trebue să aibă mai mult de 25 ani și mai puțin de 50; tinerețea ca și bătrânețea strică. Un reporter prea tânăr are opinii volente și nechibzuite; el se va lăsa înșelat de aparențe și va fi totdeauna robul primelor impresii. Ori, o impresie necontrolată de rațiune, este mai întotdeauna falsă. Prea bătrân, reporterul îș va blestema totdeauna meseria care'l obligă să fie veșnic pe drumuri și se va mulțumi de cele mai multe ori cu informații superficiale pentru a evita oboseala. Căci reportajul cere în primul rând inteligență și ea nu prea ține casă bună cu bătrânețea.

La 60 ani, reporterii sunt asemeni generalilor în retragere cari știu numai să'și povestească campaniile nu să le și mai facă.

Reporterului i se cer două calități esențiale, fără de cari toată truda și bunăvoința lui vor rămâne inutile. In ultimul loc el trebuie să aibă o extremă ușurință de asimilație care să-i permită să pătrundă dintr'odată în cugetarea celui cu care vorbește, orcât de noui vor fi ideile pe care le aude. Nu'i de sigur un rău, dar nu'i nici numai decât indispensabil pentru aceasta ca reporterul să aibă cunoștinți enciclopedice. Ajunge doar ca el să prindă repede ceeace aude și să fie în stare să reproducă întocmai.

In al doilea rând, reporterul trebue să aibă o oarecare doză de bun simț și dibăcie, cari îi vor arăta până unde poate merge cu întrebările, pentru a nu fi supărător și a indispune. Dacă aceste daruri, reporterul le are dela natură, el va excela în meseria lui. Aș îndrăzni să spun chiar, că reporterul bun se naște, întocmai cum se naște un bun cătar bun, un poet mare... Dar aceste nu sunt, după cum am spus, decât calități esențiale. Căci un interview cu adevărat bun, implică și alte calități, mai complexe.

Nu e deajuns numai să reproduci fraze auzite, dar să și evoci pe cel care vorbește, să dai impresia vocii, gestului, fizionomiei lui, a mediului în care l'ai văzut, să ghicești ceeace el nu vrea să spue decât pe jumătate, să surprinzi cu alte cuvinte secretul gândurilor celui care vorbește.

Interviewul devine astfel un fel de duel, în care cei doi adversari să măsură, se observă, caută să se înșele prin manevre abile.

Printre cei cari se lasă interviewați, sunt și unii nepăsători, dar sunt și alții — cei mai mulți — dornici de a-și cultiva și menține popularitatea sau gloria. Ce dintâi se lasă întrebați cu resemnare și surâsul lor binevoitor îți arată limpede că vizita unui reporter, fără să'l supere, îl lasă totuși rece. Cei din a doua categorie nu sunt însă așa de sceptici. Ei se exprimă în mod glumeț sau grav, după caracterul fiecăruia și vorbele unora le vezi cât de colo c'au fost meditate în tăcerea cabinetelor de lucru.

Cu acestia în special, reporterii au cel mai puțin de furcă; n'au decât să'și deschidă sacul și să înghesue în el ceeace i se toarnă din belșug.

Dușmanii interviewului se potolesc repegior... Dacă printr'un acord comun, reporterii nu le-ar mai bate la ușă ei ar suferi mult în fundul sufletelor lor de această părăsire. Reporterii sunt niște persecutori, dar mai tuturor le place persecuția aceasta.

Căci vizitele reporterilor, de care unii au aerul că se plâng, nu sunt în fond decât un omagin adus reputației lor.

Dar interviewul mai are o calitate care constitue o adevărată binefacere pentru unii. Intocmai ca unii doctori abili, cari prin diferite injecții, inhalații cu oxigen, etc. reușesc să mai țină în viață, pe bolnavii sortiți definitiv morții, tot așa și reportorul modern, poate, — când vrea, — să mențină în circulație, numele multora din literații și oamenii politici, cari altfel de mult ar fi ca și morți pentru marele public.

Ce s'ar face spre exemplu, cutare scriitor bătrân, ale cărui opere dorm de mult îngropate prin pivnițele caselor de editură, dacă n'ar fi reporterul care să vie să'i ceară amabilitatea de a-i „acorda" un interview asupra cutărei sau cutărei chestii, și prin aceasta să arate lumii că el tot mai trăește, că încă mai contează ca factor cultural (să zicem) al vremii!?

Congresul Uniunii femeilor române, la Alba-Iulia

ZIUA I.

Sosirea delegaţiilor. Sosirea dlui G. Mârzescu, ministrul muncii şi ocrotirilor Sociale. Primirea M. S. Reginei Maria şi A. S. R. Principesei Moştenitoare. La catedrala încoronării. Vizita Suveranei şi Principesei Moştenitoare la instituţiile din Alba-Iulia. Darul Reginei pentru elevii liceului. — BANCHETUL. — DESCHIDEREA CONGRESULUI —

O fericită împrejurare a vrut, ca cel de al 4-lea congres al Uniunii femeilor române din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş să se ţină în cetatea lui Mihai Viteazul. Congresul de Duminecă şi Luni, convocat pentru aniversarea anului al zecelea al înfiinţării acestei Uniuni, a fost anume hotărât la Alba-Iulia, întrucât data înfiinţării Uniunii femeilor române de dincoace de Carpaţi a coincidat cu aceea a înfiinţări societăţii femeilor române din Alba-Iulia. S'a ales astfel acest oraş, cel mai chemat să sărbătorească înfiinţarea unei uniuni a femeilor române, care a lupt at tot timpul numai pentru formarea opiniei publice româneşti din Ardeal, pentru deşteptarea spiritului naţional care avea să triumfe peste 5 ani în această cetate a lui Mihai Viteazul'

Iar Cetatea întâiului unificator al tuturor românilor a şi ştiut cum să facă din congresul femeilor române o sărbătoare naţională. Drapele arborate pe fiecare casă, un public venit din toate părţile în costume naţionale, dau Albei-Iulii un aspect de rară sărbătoare, pe care o va încununa cu prezenţa sa Suverana ţării şi principesa moştenitoare.

Congresistele au sosit încă de Sâmbătă şi abia puţine mai aveau să sosească cu trenul de Duminecă dimineaţa. Tot Sâmbătă s'a ţinut şedinţa pentru validarea mandatelor.

Sosirea M. S. Regina, a Principesei Elena şi a d-lui G. Mârzescu

Duminecă dimineaţă, în aşteptarea M. S. Reginei, A. S. R. Pincipesei moştenitoare şi d-lui G. Mârzescu, ministrul muncii şi ocrotirilor sociale, Alba-Iulia a trimis la gară pe toţi oaspeţii, toate autorităţile, civile şi militare, şcoliile şi reprezentanţii bisericii.

Înainte de zece cu câteva minute soseşte trenul d-lui ministru Mârzescu, care este primit de prefectul judeţului, dl Velican, primarul oraşului dl Sava, de consilierii agricoli şi comunali, preşedintele tribunalului şi de reprezentanţii Casei muncii.

La orele 10 soseşte trenul regal întâmpinat de toate autorităţile, şcolile, congresistele şi de un imens public. O companie a Reg. 91 Alba-Iulia prezintă onorurile, iar muzica regimentului 90 din Sibiu intonă „Imnul regal.“ M. S. Regina şi A. S. R. Principesa Moştenitoare sunt întâmpinate cu ovaţiuni nesfârşite. După câteva cuvinte schimbate cu delegaţii de faţă, Suverana şi Principesa Moştenitoare pornesc în automobil spre oraş, în aclamaţiile frenetice ale publicului. S'a remarcat, că Episcopia romano-catolică, a P. S. Sale Episcopului conte Majláth care se intitulează şi azi Episcop al Ardealului, n'a găsit de cuviinţă să trimită pe nimeni întru întâmpinarea Augustilor Oaspeţi.

Serviciul religios. O danie a M. S. Regina

Dela gară M. S. Regina şi Principesa Elena au plecat spre biserica catedrală a încoronării, unpe d eoţii Savu şi Straja oficiază liturgia acompaniaţi de corul excelent condus de d. dr. N. Cadariu. Asistă P. S. Sa Episcopul armatei, Justinian Teculescu, autorităţile, un însemnat public şi majoritatea congresistelor.

După liturghie, care se sfârşeşte la orele 11 fără 10 minute, Suverana şi Principesa Moştenitoare se întorc în oraş, pentru a vizita instituţiunile. Pe drum publicul adunat în număr imens, salută şi aclamă mereu.

*

In timp ce oaspeţii se adună la Teatrul Caragiale, unde este aranjată o masă comună, M. S. Regina şi A. S. R. Principesa Moştenitoare vizitează Cantina liceului „Mihai Viteazu“, orfelinatul şi Tribunalul, conduse de reprezentanţii autorităţilor. La Cantina elevilor liceului M. S. Regina a făcut o danie de 70.000 lei, şi vestea gestului suveran a străbătut în mai puţin de zece minute întreg oraşul.

*

Intre timp congresistele s'au adunat la restaurantul „Parc“, în sala Teatrului „Caragiale“, unde s'a dat masă comună. La orele 1 şi 5 minute muzica regimentului 90 Sibiiu intonează „Imnul regal“ şi apar Suverana şi A. S. R. Principesa Elena. In timdul mesei muzica militară execută câteva cântece minunate, iar spre sfârşit P. S. Sa Episcopul Justinian ridică paharul în onoarea Augu tilor oaspeţi.

Toastul P. S. Sale Episcopului Teculescu

„Majestate, Alteţă Regală! Mulţi profeţi au venit în cursul veacurilor să prevestească şi mulţi strămoşi ai noştri au dorit să vadă ceeace noi am ajuns astăzi, România întregită, a Românilor de pretutindeni. Visul lor noi am ajuns să'l trăim şi este creştinesc şi românesc să ne aducem aminte prin cine? S'o recunoaştem cu toţii. Prea bunul şi Înţeleptul nostru Rege Ferdinand, preocupat numai de binele neamului nostru, luptătorul care a stăruit în cele mai grele zile pentru biruinţa dreptăţii noastre, a înfăptuit pentru noi, cei adunaţi astăzi, liber şi la noi acasă, în Alba-Iulia, visul visat de strămoşii noştri. Dar nu este El singurul. Bunul D-zeu l-a dăruit cu o Soţie, Coroană a înţelepciunii, despre care limba cu greu poate să se pronunţe şi penelul s'o descrie, ideal de bunătate, de eroism, care sub ploaia de gloanţa duşmane, înfruntându-le, a luptat şi biruit pentru izbăvirea noastră. Ea nu şi-a socotit însă împlinită misiunea; ci după pecetluirea biruinţei a trecut ţări şi mări, ca să spună la Paris şi pretutindeni, că de biruinţa noastră nu se poate atinge diplomaţia. Şi a biruit şi acolo. Iar după aceea, precum şi înainte, n'a fost operă la care Regina noastră să nu fi participat în loc de frunte.

Iar ca binecuvântarea cerească să fie asupra Ei deplină, bunul Dumnezeu a dăruit-o cu o cunună de fii, odrasle neprecuite ale ţării şi chezăşuitori ai viitorului nostru şi alături de ei cu domniţa Elena, care o vedem astăzi în mijlocul nostru.

Inchin pentru Augusta noastră Stăpână şi pentru Principesa Moştenitoare Elena şi rog onoratele doamne să vestească pretutindeni, pe unde se vor duce, ce dinastie strălucită avem.

Atât în decursul toastului P. S. Sale, cât mai cu seamă după ultimile cuvinte, sala a izbucnit în aplauze şi urale fără sfârşit pentru Augustii oaspeţi.

Masa comună a luat sfârşit la trei, când Suverana, Principesa Moştenitoare şi delegatele reuniunilor femeilor au pornit spre Palatul Justiţiei, unde s'a ţinut congresul.

Deschiderea congresului

— Darul dlui ministru G. Mârzescu. Cuvântul de deschidere al dnei prezidente Maria Baiulescu. Salutul diferitelor reuniuni. —

Congresul al patrulea al Uniunii femeilor române din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş e deschis la orele 3 şi jum. de către prezidenta Maria Baiulescu, dupăce M. S. Regina şi A. S. R. Principesa Elena intră în sală în aplauzele frenetice ale sălii pline a etajului 2, al palatului justiţiei. Sunt de faţă reprezentantele a 26 de reuniuni ale femeilor române de dincoace de Carpaţi şi reprezentantele societăţilor femeilor din Iaşi şi Bucureşti. „Asociaţia pentru drepturile Femeilor“ e reprezentată de Principesa Cantacuzino, Reuniunea femeilor din Iaşi şi Societatea de binefaceri, prin dna Meissner, Societatea femeilor ortodoxe, Bucureşti, prin dna Zoe Râmniceanu, Societăţile „Cercurile Gospodine“ şi „Pâinea Săracilor“, (Bucureşti) prin dnele dr. Gabrielescu şi Vânătoriu; Uniunea şi reuniunea Braşov prin dnele Bălulescu, prezidenta Uniunii şi a Congresului, Popescu-Bogdan, Al. Suru, Navrea. Median. Bandu-loiu, M. Baboe, Pricu, Căpăţină, dnii Baboe şi prof. Ellescu, secretarul Uniunii; apoi reuniunea Zărneşti (dna Elena dr. Meţianu şi dna dr. Nistor) Sibiu (dnele Catinca Cârseanu, L. Bologa) Orăştie (Victorie Erdelyi şi Pârvu) Sighişoara, Miercurea, Dicio-Sân-Mărtin, Deva, Arad (dnele Eugenia dr. Ciclo Pop şi Tulia Bogdan), Abrud, Turea, Bistriţa, Blaj (dnele Eliza Bodocan, L. dr. Raţiu, M. Suciu, V. Hossu), Lugoj, Brad, Cluj şi Soc femeilor ortodoxe şi Soc. femeilor greco-catolice din Zlatna. Multe invitate, mai cu seamă din Bihor, Banat şi părţile nord-vestice ale ţării n'au venit. Cele mai multe dintre reuniunile sătmărene au fost reprezentate prin dna prof. Marta Iepure-Fabian, prezidenta Reuniunii din Baia-Mare.

Societatea femeilor din Alba-Iulia, de sub presidenţia dnei Stoica, organizatoarea congresului, a avut o reprezentanţă deosebit de numeroasă.

Cuvântarea de deschidere a d-nei M. Baiulescu

In mijlocul aplauzelor, d-na Maria Baiulescu, prezidenta Uniunii femeilor române din Ardeal, la cuvântul şi declarând deschis congresul al patrulea al Uniunii, se adresează cu aceste cuvinte M. S. Reginei, A. S. Regale Principesei Elena, d-lui ministru G. Mârzescu şi asistenţei:

„Societatea noastră, care reprezintă Uniunea tuturor societăţilor femeilor din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, îşi serbează azi a 10-a aniversare a înfiinţării sale, care coincide cu aceeaşi aniversare a societăţii femeilor române din Alba-Iulia.

Adunaţi aici salutăm această cetate a lui Mihai Viteazul, loc de închinare al nostru în trecut şi tot atunci calvarul neamului nostru, despre care, ca despre un ideal, mamele povesteau cu lacrimi feţilor pentruca să'l păstreze în inima lor ca un simbol al fericirii noastre viitoare.

De atunci cetatea aceasta a devenit o Mecca, locul de peregrinaj al Ardealului, care ne-a adunat aici în 1918 şi în 1922, când tot aici s'au încoronat M. M. Lor Regele Ferdinand I. şi Regina noastră Maria, pe care azi o salutăm în mijlocul nostru. (Aplauze).

Pentru împlinirea marelui act de atunci clădiţu-s'a aici frumoasa catedrală, care va rămânea ca un simbol al trăiniciei neamului nostru şi ca o icoană întruchipată a realizării aspiraţiunilor noastre.

Geniul bun al acestei definitive realizări a zăcut în sufletul unei femei cu profundă iubire de neamul său — şi ideala aceasta făptură este M. S. Regina Maria, înalta noastră patroană, care întrupează toate însuşirile unei străluciteo Pallas-Athena şi care ca o Charită a trecut prin mijlocul nostru, luminată şi adunătoare de har. Ea ştia că agonia de acum cinci ani a neamului nostru este o agonie de Phoenix şi ştia, că toate epocele de martiri au fost urmate de epoce de triumf. Atunci, noi trăiam cu privirile îndreptate spre acest înger mângâietor şi azi o vedem între noi luând parte la praznicul de fericire al nostru de astăzi.

Ţie Stăpână, ne închinăm, Tu eşti icoana triumfului nostru, Tu mama patriei noastre mărite.

Iar Tu, Prinţesă Regală, care ai venit din Elada epopeilor, a visurilor, înţelepciunii şi frumseţii, din ţara cerului fruntos, rupe din cerul tău şi adă-ne şi nouă. Fii între noi, femeile române, bine venită Alteţă Regală, şi-ţi aducem dar iubirea noastră statornică, şi Te rugăm, supunându-ne, Să lucrezi cu spor între noi, spre binele noauei Tale patrii.

a simţit ocult tragedia mondială şi s'a organizat în grele împrejurări. Pentrucă cât n'a trebuit să lupte, până să vadă astăzi întinsă hora, pe care trebue s'o păstrăm şi de'aci înainte frumoasă, spre chezăşuirea viitorului neamului, prin cinste, pentrucă cinstea a fost temelia triumfului nostru şi dacă

Mulţumesc, pentru cinstea ce ne-au făcut, venind între noi, P. S. Sale Episcopului Militar şi mistrului ocrotirilor sociale şi întind mână frăţească tuturor societăţilor de faţă, carl să fie mândre de prilejul acestei întâlniri de astăzi. Să ne aducem numai aminte, că ne-am organizat în ceasul al 11-lea şi că femeea română de aici ni-se distruge temelia, ni-se distruge statul. Temelia aceasta vor să ni-o distrugă duşmanii neamului nostru, şi atunci uităm de cele 10 porunci, ne înnecăm în cele 7 păcate de moarte şi nu mai ştim de cele zece fericiri. Audesc, că dincolo de graniţă, duşmanii neamului pândesc mereu, iar între noi Anti-Christul caută să ne răpună. Dar avem armata, avem credinţa şi cinstea noastră şi ştim, că nu este târziu să salvăm ce este de salvat dinaintea dansului macabru al duşmanului.

Noi reprezentăm o mare forţă; suntem oarecum fascismul feminim. Am lucrat la multe şi tot aşa trebue să lucrăm pentru sanare, pentrucă numai femeea poate duce lupta moralei, şi a închegării prin ea a ţării.

Munca noastră este opera viitorului şi v'o leg de suflet, n'o abandonaţi. Iar Dumnezeu să ne dee harul şi ajutorul Său, pentrucă credem fără şovăire. Amin!“

Cuvântarea prezidentei, sacerdotală şi convingătoare, a fost răsplătită cu aclamaţii vii, îndelungate.

Cuvântul P. S. Sale Episcopului Teculescu

In apoi cuvântul P. S. Sa Episcopul armatei, care spune că este aproape de prisos să mai vorbească după inim oasele cuviute ale dnei Maria Baiulescu

„Ca reprezentant al Bisericii ortodoxe, daţi 'mi voe să salut şi să transmit toată binecuvântarea asupra congresului adunat aici.

Este o tradiţie — spune mai departe P. S. Sa — ca femeea să stea de laturi; dar sunt exemple vii, că este o mare nedreptate aceasta. Cine cunoaşte pe Suverana noastră, Înţeleaptă, bună vitează, va şti, căea întrece pe mulţi bărbaţi. Cine a auzit vorba cuminte a dnei prezidente, nu va mai sta la îndoială, că femeea are în lume un rost înalt, dela care nu poate fi înlăturată. De aceea ceeace urmăreşte femeea română nu este numai o chestiune de ambiţie, ci de viitor. Pentrucă atunci când ştiu, că pe altar Isus este în braţe de femee, trebue să cinstim femeea. Atâta timp cât ştiu, că dela ea am învăţat întâiele cuvinte, „tată“, „mamă“ nu putem să ne înlăturăm mamele din rândurile noastre.

Biserica creştină enumeră în sânul său femei şi mame în faţa cărora se închină toată suflarea, — pe Impărăteasa Teodora, Sf. Elena, mama Sfântului Augustin. Şi atâta timp cât noi vom fi creştini, nu vom

Salut congresul şi rog pe doamnele de faţă, să spună, că a fost aici şi Suverana noastră, pentruca să ştie, că nu este o formă, ci un îndemn, a fi rege." putea să nu respectăm şi să nu urmăm femeea pe căile ce ne îndreaptă.

Cuvântarea dlui G. Mârzescu
ministrul muncii şi ocrotirilor sociale

La apoi cuvântul dl G. Mârzescu, ministrul ocrotirilor sociale, adresându-se Auguştilor oaspeţi şi congresului.

— Doamnă, Alteţă-Regală, d-nă prezidentă, doamnelor!

Am venit cu vie mulţumire la invitaţia D-Voastre la acest al patrulea congres al Uniunii femeilor române. Am venit aici nu numai ca ministru al ocrotirilor sociale, ci fiindcă am datoria ca mă interesa de tot ce înseamnă progres românesc. Am primit invitaţia Dv. pentrucă în conştiinţa mea românească am socotit, că trebue adus un omagiu acelor forţe, cari au adus redeşteptarea ideei, credinţei şi culturii româneşti.

De sigur, istoria ocrotirilor sociale şi istoria românească va fi mândră, că în patru ani aţi fost în stare a face cât în şapte veacuri. Istoria neamului nostru va fi însă mândră, pentrucă sunteţi mamele tuturor fiilor Ardealului pe care s'a bizuit în aşteptările lui neamul românesc. Dar iniţiativa Dv. nu s'a mărginit aci; ci a trecut peste graniţele Ardealului, a descălicat cu întâii descălecători, cu Bărnuţiu, cu ceilalţi dascăli, şi cu femeea din Braşov, care a înfiinţat la Iaşi, prima reuniune a femeilor române de acolo.

Şi istoria neamului nostru va fi mândră, nu pentrucă aţi făcut un orfelinat, două, ci pentrucă dintr'un îndemn profetic aţi venit cu doi ani înainte de război să vă uniţi, organizaţi şi să luptaţi pentru deşteptarea românească în Ardeal.

Acum, care poate fi cuvântul guvernului pentru D-Voastre. In tot ce faceţi, serviţi peste idea umanitaristă ideia naţională, ideia de încurajare a artei casnice, igienă, — în biserică sau în cele ce voiţi să clădiţi. In tot ceeace faceţi sau voiţi, ce faceţi decât să sădiţi spiritul românesc creştinesc şi de jertfă? — şi atunci care să fie cuvântul guvernului către D-Voastre? Guvernul nu poate decât încuraja orice operă care poate să consolideze unirea. Vă aduc din partea guvernului, pentru orfelinatul D-Voastre, o mică milostenie, o sută mii de lei — dar vă aduc sufletul meu — la suflet cu suflet trebue răspuns, — şi pe unde mergeţi, luminaţi marile mase, faceţi ca şi 'n marile mase, să se oglindească marele suflet al Suveranei şi aceia pe care D-Voastre îl reprezentaţi.

Vă doresc rodnicie şi salut congresul al 4-lea al Uniunii femeilor române din Transilvania".

Aplauze nesfârşite au răsplătit cuvântul Dlui ministru G. Mârzescu, iar prezidenta i-a mulţămit în numele congresului.

Alte cuvântări

Dna Stoica, prezidenta Societăţii femeilor române din Alba-Iulia mulţumeşte adânc mişcată M. Sale Reginei, A. S. R. Principesei Moştenitoare şi dlui G. Mârzescu, pentrucă au onorat cu prezenţa Alba-Iulia. Spune, că Societatea din Alba-Iulia, înfiinţată la 1913, a putut munci în voe numai după 1918. Crede, că de aci 'nainte va putea munci mai spornic.

Mulţumeşte apoi dnei prezidente, pentrucă a stăruit pentru participarea Suveranei la congres, şi spune M. Sale: Bine Ai venit!

Ia apoi cuvântul S. Sa protopopul Urzică, din Alba-Iulia, face apologia stăruinţelor depuse de M. S. Regina în războiul pentru întregirea neamului şi după aceea.

In cuvinte emoţionante aminteşte apoi despre zilele de greu zbucium din refugiu, când Suverana purta facia nădejdii pretutindeni, îmbărbătând pentru a ajunge liberarea Ardealului şi a ajunge, ca şi femeea română din Ardeal să fie liberă.

D-na *Popescu-Bogdan*, vicepreziden'a reuniunii din Braşov, citeşte darea de seamă a activităţii Uniunii, pomeneşte despre moartea lui Andrei Bârseanu, membru al societăţii, despre moartea protopopului Saftu şi a dnei Damian, prezidenta reuniunii din Brad, exprimând regretele congresului pentru dispariţia lor din sânul Uniunii.

Aminteşte apoi diferitele reuniuni — printre cari şi cea din Cluj — înfiinţată după 1918.

*

D-na prezidentă Maria Baiulescu cere apoi aprobarea congresului, apoi declară întâia şedinţă a congresului închisă.

M. S. Regina şi A. S. Regală părăsesc sala şedinţei în ovaţii furtunoase, cari nu mai înceată.

Indată după congres, M. S. Regina şi A. S. Regală au părăsit Alba-Iulia, ducându-se la Bran. In gară, până unde au fost petrecute de autorităţi, Suverana şi principesa Moştenitoare au fost aşteptate de d. I. I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri, venit dela Serbările dela Arad—Salonta cu ocazia deschiderii liniei ferate Salonta—Chişineu.

*

La orele 9 congresiştele şi un număros public din oraş şi împrejurimi au participat la petrecerea obişnuită dela teatrul Caragiale, unde a fost o adevărată expoziţie de cele mai felurite porturi româneşti de pretutindeni. Balul a ţinut până târziu, într'o atmosferă de o caldă intimitate.

Ziua II-a

Dările de seamă ale raportorilor. Situaţia financiară a Uniunii. Intreţinerea orfelinatului asigurată prin dania ministerului ocrotirilor sociale. Infiinţarea unui Consiliu Naţional al femeilor române, federală a tuturor societăţilor din ţară. O propunere frumoasă a dnei Cantacuzino. Darea de seamă a dnei Cantacuzino despre congresul internaţional al femeilor dela Roma. Mica antantă a femeilor. Dările de seamă despre activitatea diferitelor reuniuni. Conferinţa dnei Cornelia Emilian despre mişcarea feministă în România. Inchiderea congresului.

Ieri, la orele 10 şi un sfert s'a deschis ziua a doua a congresului, destinată rapoartelor, propunerilor şi dărilor de seamă în legătură cu activitatea reuniunilor de temei din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş. Au luat parte un număr de congresiste tot atât de mare ca'n ziua întâia şi un foarte mare număr de doamne, domnişoare şi bărbaţi din Alba-Iulia.

După ce dl secretarul Societăţii femeilor române din Alba-Iulia, dl prof. Cucuiu, citeşte apelul nominal pentru a se putea controla cari reuniuni nu sunt reprezentate, (sunt de faţă delegate din partea a 26 reuniuni şi a 5 din ţară), secretarul Uniunii, d. Eliescu din Braşov citeşte darea de seamă despre Orfelinatul Uniunii, care susţine 74 de orfane de război, dintre cari 59 eleve la şcoala primară şi două la cea profesională. Având orfelinatul deficite mari, s'a organizat de Sf. Marie, în fiecare an, colectă publică, care va fi menţionată şi de aci'nainte. S'a primit ajutoare şi din partea Crucei Roşii, iar acum, în urma daniei ministerului, bugetul Orfelinatului se va echilibra.

Dl casier Baboic citeşte raportul gestiunilor bugetare 1921|22 şi 1922|23 din care se constată, că Uniunea a dat pentru Orfelinat 86 de mii pe an. Deficitul a fost acoperit din colecte şi alte încasări. — Pe anul viitor bugetul citit de dl casier prevede un deficit de 150 mii, care se va acoperi din dania ministerului ocrotirilor sociale şi 50.000 din alte încasări şi venituri.

In jurul noului buget s'ar fi început discuţie, întrucât deficitul a părut în primul moment prea mare. *D-na Andrei Bârseanu*, prezidenta reuniunii Sibiiu, face însă apel la congresiste, arătând, că pentru creşterea orfanilor de război nimic nu e prea mult, dimpotrivă reuniunile trebue să şi îndoească străduinţele, pentru a putea aduna cele 50.000 pentru acoperirea deficitului. Mai arată, că dacă nu erau subvenţii dela Ocrotirea Orfanilor, orfelinatul Uniunii ar fi demult cu porţile închise.

Ia apoi cuvântul prezidenta, dna Maria Baiulescu, care repetând apelul dnei Bârseanu, spune că nu va mai dura mult creşterea orfanelor, şi care va fi atunci mândria femeilor române! Vor mai trece câţiva ani numai, şi atunci veţi şti că aţi crescut 74 de orfane.

Infiinţarea Consiliului Naţional al femeilor române

Propunerea şi darea de seamă a dnei principese Cantacuzino despre congresul dela Roma. O mică antantă a femeilor.

In mijlocul unor ovaţii frenetice, dna Cantacuzino, din Bucureşti, urcă la tribună cu aceste cuvinte:

„Inainte de a vă vorbi despre Consiliul Naţional al femeilor române, daţi'mi voe să vă vorbesc despre mişcarea feministă din alte ţări, întrucât vin aci din străinătate, dela congresul dela Roma al tuturor femeilor din lume. Au fost acolo reprezentate 45 de ţări, prin 1800 delegate, venite cu mari greutăţi să mărturisească credinţa nestrămutată, că în viitor femeea va avea un rol covârşitor. Dânsa este aceea menită să facă apropierea între popoare; reprezentanta a păcii şi a ideilor umanitariste, ea reprezintă ideia fără de care nu poate fi pace în lume. S'au discutat acolo, la congresul internaţional al femeilor, chestiuni din cele mai importante: organizarea feministă, ocrotirea copilului şi a femeii, ocrotirea femeii muncitoare, salariile, chestiunile de agienă, — toate acestea cu o seriozitate şi o competinţă care fac femeii cinste.

Sute de reprezentanţi ai presei au urmărit de aproape toate desbaterile, telegrame s'au trimis până'n Indii, China şi Japonia, 40 de dactilografe scoteau imediat, în nenumărate exemplare, toate cuvântările şi hotărârile luate, iar rapoartele interesante s'au oprit pentru a fi tipărite în toate limbile.

La această manifestare se putea ca România să nu fi luat parte? De aceea socot că am făcut un bine ţării, inscriind aspiraţiunile şi drepturile femeii române la areopagul universal. Şi nu socot ca o mândrie a mea, ci ca una a femeii române, că raportul meu a fost oprit printre cele menite a fi publicate în toate limbile reprezentante la congres.

Munca noastră la congresul acesta nu s'a mărginit însă la dezbaterile ce au avut loc. Luând contact cu reprezentantele din Jugoslavia, Cehoslovacia şi Grecia, am discutat şi înfiinţat un birou al femeilor din România şi din aceste ţări, încheind cu ele o alianţă, din care mişcare feminisă dela noi va trage frumoase foaloase. Dar ar fi fost oare posibil să nu facem noi tot ce este cu putinţă pentru a atrage toate simpatiile de cari avem nevoe, ale sufletelor pe cari le putem apropia de noi? Ne îndeamnă la aceste interese înalte româneşti, şi ne vom mândri odată, că alături de bărbaţii de stat ai României, reprezintăm şi noi interesele fundamentale ale României în străinătate.

Dar pentru aceasta şi pentrucă în zorii zilelor care vin, vedem conştiinţa femeilor trezită pentru participarea la viaţa publică şi cetăţenească, începând atunci rolul josnic la care suntem scoborâte.

Trebuind să căutăm întâi o apropiere între noi la noi în ţară, ne organizăm întâi aici. De aceea creând un Consiliu Naţional al femeilor române, unde cu înţelepciune se vor discuta toate chestiunile de viitor, — vom încerca prin ei să chezăsuim în aceste vremuri — sănătatea morală şi trupească a neamului nostru, pentrucă atunci când armata se ridică la toate graniţele, noi nu ne putem lăsa şi nu vă puteţi lăsa întâi D-v., care din toate femeile de pe lume sunteţi singurele, cari aţi ştiut păstra şi creşte un popor.

Acesta va fi Consiliul Naţional al Femeilor Române şi altă explicaţie nu vă pot da. Acele, care ne cred, vor veni cu noi; celelalte vor veni mai târziu".

In aplauze, cari au întrerupt de altfel mereu cuvântarea d-nei Cantacuzino, vorbitoarea scoboară dela tribună.

Alte cuvântări

D-na prezidentă *M. Baiulescu* ia apoi cuvântul şi spune, că vorbeşte 'n asentimentul tuturor accentuând asupra asocierii tuturor femeilor române; dar sunt aici reprezentate numai 25 de reuniuni şi pentru a adera la intrarea Reuniunilor din Ardeal în Consiliul Naţional al femeilor române e nevoe de opinia tuturor, întrucât, odată cu aceasta adeziune urmându-se chestiunea raporturilor internaţionale şi politice, trebue modificate întâi Statutele Uniunii, cari exclud din congresele ei chestiunile religioase şi politice.

D-na Meissner, din Iaşi, explică ce este Consiliul Naţional al femeilor române. In Ardeal aveţi un sâmbure al acestui Consiliu Naţional — aveţi federala reuniunilor d-v. încă de acum zece ani. Consiliul Naţional este tot o federală, dar una a tuturor femeilor din România. Se federalizează statele şi bărbaţii; noi nu putem rămânea mai prejos, pentrucă avem nevoe de toate energiile.

Politică nu vom face! Consiliul Naţional nu este o asociaţie politică.

Intreabă apoi, după această explicaţie, dacă Uniunea femeilor din Ardeal ia în celelalte chestiuni hotărâri dacă nu sunt reprezentate toate reuniunile.

Privitor la această întrebare, prezidenta face mărturisirea, că a socotit de datorinţă a sa să reprezinte la adunarea dela Iaşi Uniunea ardeleană şi fără o plenipotenţă mai dinainte a Uniunii. Am avut întâlniri cu reprezentanţii Consiliului Naţional — spune în continuare d-na Baiulescu — şi nu ne-am lămurit. Vă rog o amânare.

Congresul aplaudă în semn de aprobare. D-na Cantacuzino spune, că Uniunea ardeleană are atâta timp cât voeşte, pentru a aduce hotărârea.

D na *Marta Iepure-Fabian*, prezidenta reuniunii din Baia-Mare, reprezintând toate uniunile din nord vestul ţării, cere să se discute chestiunea în sânul reuniunilor, cari se raporteze apoi despre opinia acestora.

Congresul aprobă, astfel în chestiunea adeziunii la consiliul Naţional al femeilor române rămâne să hotărească reuniunile fiecare în parte, iar congresul viitor — dacă până atunci nu s'a adus hotărârea definitivă — să se pronunţe.

Telegramele societăţilor absente

Se dă apoi citire telegramelor primite de biroul congresului: două din partea dnei Olga Sturza dela Iaşi, apoi: Filiala „Mărăşti" Arad, reuniunile Deva, Şiuleu, Sân-Mărtin, Timişoara, o telegramă a vice-prezidentei dna Elena Hossu-Longin şi una a dlui Cicio-Pop, care repetă, că n'a putut asista şi la şedinţa a doua a congresului.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alți!** Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 95 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2721

Dna Stoica, prezidenta Societății femeilor române din Alba-Iulia, propune să se bată cu ocazia aceasta o medalie comemorativă. Congresul aprobă.

Rapoartele despre activitatea reuniunilor. O operă frumoasă

Se dă apoi citire rapoartelor privind activitatea reuniunilor, care este unul din punctele cele mai interesante ale congresului. Se arată în acestea greutățile cu cari luptă reuniunile și succesele într'adevăr de laudă obținute.

Întâiul raport, al secretarului Soc. din Alba-Iulia, dl Cuculu, arată piedecile puse de unguri societății care azi își serbează al 10-lea an de existență. Societatea, sub președinția dnei Stoica, a organizat colecte, a contribuit la întreținerea unei grădini de copii, a deschis o masă pentru elevii liceului „Mihai Viteazul", unde cu cheltuelli până la 100.000 pe an din partea societății, 300 de elevi iau masa gratuit sau cu preț foarte redus.

D-na Popescu-Bogdan, vicepreziденta reuniunii femeilor din Brașov, arată, că reuniunea de acolo a înființat un orfelinat pentru 60 de orfani de război, a deschis o școală profesională cu ateliere de țesătorie și cusătorie, din care vor ieși maestre pentru toate atelierele ce le vor înființa reuniunile din Ardeal.

Tot dna Popescu-Bogdan arată activitatea similară a reuniunii din Sibiiu.

Dna Pârvu din Orăștie citind raportul reuniunei din acel oraș, arată, că femeile din Orăștie au ridicat un monument eroilor dela Tisa, au îngrijit de bolnavii din spitalul militar, au dat bani și haine elevilor, au dat concurs material la întreținerea orfelinatului și au un atelier de produse casnice, cu cinci războae pentru covoare. Reuniunea din Orăștie a colectat până acum 50.000 pentru înființarea unui internat de fete în acel oraș.

D-na Borsa prezidenta reuniunii din Adrud, arată contribuțiile reuniunii la susținerea școlilor locale și ajutorarea copiilor săraci.

D-na Marta Iepure-Fabian (Baia Mare) arată că a organizat toate reuniunile din nord-vestul țării. Reuniunea din Baia a cărei prezidentă este, numără 129 de membri, a făcut în fiecare an daruri copiilor de câte 20 mii, a organizat un curs de limba română, conferințe și serbări la sate, a instituit premii pentru elevi, a înființat un orfelinat și un atelier, îmbrăcând în fiecare an 300 de copii.

Raportul D-nei Iepure-Fabian a făcut o astfel de impresie, încât congresul a hotărât, ca viitorul congres să se țină la Baia-Mare.

Conferința d-nei Cornelia Emilian.

După citirea rapoartelor de mai sus, urmează o frumoasă și interesantă conferință a dnei Cornelia Emilian din București, despre mișcarea feministă în România. Conferința d-nei Emilian, care a fost ultimul punct din programul congresului, a adus oratoarei o furtună de aplauze și felicitări din partea congresistelor. Din cauza abundenței de material a acestui număr al ziarului nostru, vom publica interesanta conferință a d-nei Emilian, în întregime, în foiletonul nostru de mâine.

*

După aceasta d-na prezidentă Maria Baiulescu declară închis cel de al 4-lea congres al Uniunii femeilor române din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, și mulțumește d-nelor din vechiul regat pentru participare, apoi societății femeilor române din Alba-Iulia pentru organizarea congresului și autorităților locale pentru concurs.

După amiază la orele patru congresistele au avut o întâlnire la o masă comună la restaurantul „Parc", iar la orele șapte au părăsit Alba-Iulia, ducând impresii din cele mai frumoase.

t—l—n.

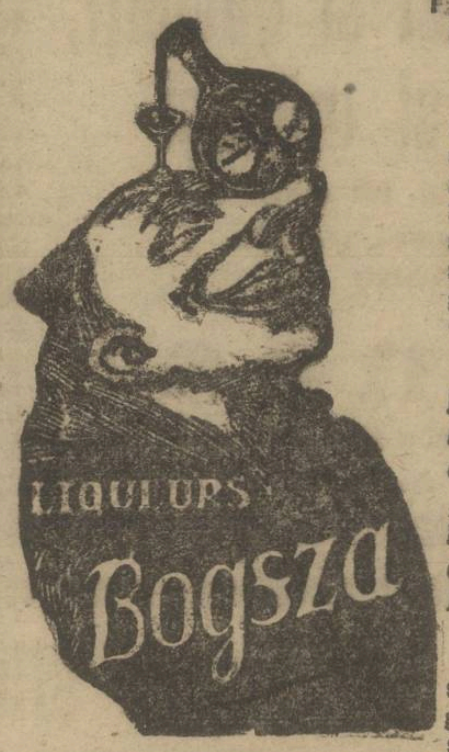

Răspândiți „Infrățirea"

◆ INFORMAȚII ◆

Lucrările de reparație a zăgazurilor Someșului fiind terminate, Joi se va da drumul apei pe albia Someșului-mic.

*

Săptămâna aceasta se va deschide Baia de strand, administrată tot de primăria orașului. In vederea acestui scop a fost angajată muzica Regimentului 3 Vânători de sub conducerea dlui sulocot. Damian.

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

*

Dela Tribunal

Dl Leontda Persescu, un distins magistrat, a fost delegat a îndeplini funcțiunea de judecător instructor, în postul nou creat la Tribunalul Cluj.

* *

Locomotiva care a adus trenul ministerial dela Oradea-Mare, a fost condusă de însăși dl Condeescu șeful biroului tracțiunei din direcția C. F. R. regională Cluj.

*

Dl Ștefănescu, prefectul județului a făcut noui intervenții la București în vederea accelerării sosirei noului transport de zahăr pentru funcționarii orașului Cluj și județului Cojocna.

*

Duminecă seara pleacă din Cluj un vagon special cu dnii profesori universitari din Cluj, cari merg la Iași unde în zilele de 2, 3 și 4 Iunie va avea loc congresul general al profesorilor universitari din întreaga țară. După congres profesorii vor face o excursie de 15 zile prin nouile provincii.

— **Serbările „României june."** *In curând vor avea loc în parcul orașului grandioase serbări organizate de „România jună" din Viena, în vederea măririi fondului de ridicare a unei statui lui Eminescu la Cluj.*

*

O delegație a Statului Negustoresc sub președinția dlui Negruțiu s'a prezentat Duminecă seara, în gara Cluj, dlor ministrii Alex. Constantinescu și Tr. Moșoiu. Audiența a durat 10 minute.

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Aceste vor fi primele serbări organizate anul acesta în Parcul orașului.

Obținându-se concursul tuturor autorităților civile și militare locale și a diferitelor societăți culturale și de doamne, aceste serbări vor fi în adevăr grandioase. Nădăjduim că publicul clujan își va face o datorie din a veni cu mic cu mare la aceste serbări ale „României june."

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Magazin Central de Faina și Producte. Firma aparținătoare cercului de interese al S. A. Eleonora Szilágyi, care s'a ocupat până acuma numai cu vânzare engros a cumpărat pravalia de producte Vulkan la colțul Piața Mihai Viteazul și se va ocupa și cu vânzarea cu detail.

Caută un candidat de advocat *Dr. Desideriu Fülepp*, Hunedoara. 2822

Acestă nou aranjament a Magazinului Central de făină și producte a produs o schimbare foarte folositoare și esențiale în chestiunea aprovizionărei a orașului Cluj și a județului Cojocna. Și deja efectul acestui fapt îmbucurător să arată în faptul că a încetat criza de făină amenințătoare. Deja cu acest prim fapt s'a documentat că administrarea conștientă a acestui articol de prima necesitate al concrescut cu încrederea publicului și această încredere precum și resultatele de până acum documentate formează o garanță sigură că putem privi înaintea activitații ulterioare a acestei firme cu cea mai mare încredere. 2826

— **Știri de la întreceri: Diana - Franzbrantwein a învins pe tactă linia.** 2475—2

Ciocolata-desert

Kandia

Caramelele (lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune și se găsesc pretutindeni. 2778—1.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL MAGHIAR

Repertoir săptămânal:

Marți: „Lakmé" (cu oaspe Elisabeta B. Sándor, cu concursul d-nei G. Graziella. Prețuri ridicate. Abonament 137 B. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală se închid. Seria Nr. 412).

Miercuri: „Noua Rudenie" (Premieră. Prețuri de premieră. Abonament de premieră Nr. 55. Seria biletelor 413).

Joi: „Noua Rudenie" (a doua oară. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 138 C. Seria biletelor 414).

Joi: Orele 10 și jumătate „Baletul Ligeti" (cu concursul d-nei G. Graziella. Prețuri de premieră. Seria biletelor 145).

Vineri: „Noua Rudenie" (a 3-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 139 A. Seria biletelor 415).

Sâmbătă: matineu, „Casa cu trei fete" (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul Marton Iosif. Seria 417).

Sâmbătă seara: „Levendula" (Operetă. Premieră. Prețuri de premieră. Abonament de premieră Nr. 56. Seria 418).

Duminecă orele 11 a. m.: „Matineul dat de dnii Friedrich Karinthy și Bela Zsolt" (Prețuri de premieră. Seria biletelor 419).

Duminecă, matineu: „Ultimul vals". (Prețuri reduse. Seria 420).

Duminecă seara: „Levendula" (a 2-a oară. Prețuri de premieră. Abonament șters. Seria 421).

Luni: „Levendula" (a 3-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 140 B. Seria 422).

Marți: „Levendula" (a 4-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 141 C. Seria 423.

Hotel Babalonați încălțăminte
Toți bismarăo poți

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2386
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1889 2861

No. 557—1923.

Publicaţiune.

In urma hotărârei reprezentanţei comunale a comunei Sânpaul sub No. 7—923, în 21 Iunie 1923 la oarele 10 a. m. se va da în licitaţie publică cârciuma comunale din Sânpaul (Jud. Cojocna) pe durată de 3 (trei) ani din 1 Iulie 1923 până în 30 Iunie 1926.

Preţul strigărei Lei 4200.— Doritori de licita au a depune vadiu de 10% din preţul strigăreii.

Condiţiunile se pot vede intre oarele oficiasă în cancelaria notariatului Sânpaul.

Sânpaul, la 22 Maiu 1923.

DEZIDERIU MAJTHÉNYI,
notar.

2824

CONSILIUL ORAŞULUI CLUJ.

Nr. 6785—1923 cons.

Publicaţiune.

Consiliul orașului Cluj deschide concurs public pentru cumpărarea alor 5000 metri st. lemne de foc calitate I-a esență fag și goron.

Primeste oferte în scris în plicuri sigilate cari vor fi a se inainta Registraturei generale a consiliului orășănesc cel mai târziu până la 15 Iunie 1923 oarele 12 a. m. oferte intârziate sau supraoferte nu se vor lua în considerare.

Flecare ofertant este obligat a depune o garanța de Lei 20.000 la Cassieria centrală a orașului în numerar sau în hârtii de valoare și recepisa alăturată la oferz.

Flecare ofertant va declara în oferta ca cunoaște condițiunile de licitație și se va spune necondiționat acelora.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic între oarele 8—12 în biroul oficiului silvic (Str. Cogălniceanu No. 4.)

Consiliul orășănesc își rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertele sosite sau a ne primi incă un ofert.

Licitațiunea se va ținea în conformitate cu dispozițiunile art. 72—84 a legei asupra contabilității publice.

Cluj, din ședința cons. oraș. ținută la 22 Maiu 1923.

primar:
UTALEA.

2821

Administrația Universității din Cluj

No. 183—1923.

Anunţ de licitaţie

Administrația Universității din Cluj, are trebuință de 330 vagoane lemne, 90 vagoane cărbune de piatră și 15 vagoane cocs.

Pentru furnizarea acestor materiale se va ținea licitație publică cu oferte închise în biroul Administrației Universității, la 15 Iunie 1923. La licitație se vor avea în vedere dispozițiile cuprinse în legea pentru contabilitatea publică a Statului.

Condițiile speciale se pot vedea la Administrația Universității, care dă în aceasta privință toate informațiile necesare.

Cluj, la 25. Maiu 1923.

p. Administratorul Univ.
B. DAVID.

2825

Reclama este sufletul comerţului

Dela Subprefectul Judeţului Cojocna

Nr. 5056/923.

Publicaţiune.

Pentru aprovizionarea ofițiilor centrale județene și a școalei normale de fete din Cluj cu lemne de foc pe anul 1923/24 avem nevoie de cea 1200 vagoane de lemne.

Pentru furnizarea acestor lemne deschidem concurs cu terminul de 20 Iunie 1923 sub condițiile următoare:

1. Lemnele să fie de esență fag sau în parte goron crepat sau cojit calitarea primă.

2. Predarea lemnelor să face în stângini a 4² clădite după uzul din pădure și nu cel comercial în ocolul palatului județean resp. a Școlii normale.

3. Fiind-că teritorul ocolului edificiilor amintite nu cuprinde tot cuantumul necesar pentru palatul județean se vor livra lemnele în rate de 10 vagoane iar pentru școala normală după dispozițiunile directoarei acestei școli.

4. Pentru asigurarea furnizărei promt se va depune din partea ofertanților odată cu ofertele înaintate un vadiu de 40.000 Lei în numerar sau în hârtii de valoare de stat.

5. Oferte ulterioare sau neprevăzute cu vadiul cerut nu se vor lua în considerare.

Cluj la 8 Maiu 1923.

2820 subprefect GHEȚIE

Băile Cojocna (lângă Cluj)

Băi calde și reci de sare, băi de soare.

Apele sunt la fel cu cele din **Halle** și **Reichenhall.** Se folosește cu bune rezultate în: exudate cronice, peritoneale și parametrale; scrofuloză, tuberculoză ganglionară și osoasă, reumatism și gută.

Sezonul se va deschide 1 Iunie 1923.

Informații la Direcția băilor Cojocna. 2809

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Albituri pentru femei și bărbați, ciorapi și mănuși

mai ieftin să capătă la magazinul de mode

Dénes

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2

Telefon 591 2808 Telefon 591

Cuie de sârmă, Sârmă laminată, Fier de beton, Sârmă de Fier, Peteave pentru cai, Colțuri pentru cai, Țevi Mannesmann

furnizează prompt

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29

Telefon: 4-40.

Adr. Telegr. FERARIA.

Lloyd 1263 2476-1

De vânzare

Una casă noauă cu grădin patru camere și doauă bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având doauă camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2531

Au sosit la Magaziul pentru copii Hercules

Str. Iuliu Maniu 8.

cărucioarele de copii „Brenabor" din Berlin vestite în toată lumea, în exemplare minunate.

Cărucioare de sport 395 lei

Cărucioare de sport cu roți de gumă 525 lei

Ne alorate 160 lei

Trusouri complete pentru copii, dela 850 lei în sus.

Haine de sărbătoare pentru băeți și fetițe!

Pălării de pânză Lei 75 (în toate colorile).

Lingerie femeească și pentru copii, și la comandă.

Preț-curent de cărucioare pentru copii gratuit. - Serviciu solid, conștiincios. - Prețuri ieftine.

2660 Lloyd 1519

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

Piaţa Unirii 13.

2787

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț ilustrat
BERSON
Pocuri și sticle de cauciuc fabricate de cel mai fin material cu Marcă de calitate

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

O DOAMNĂ inteligentă având și o fetiță de 2 ani caută la o familie post de menajeră sau ca guvernantă germană. A se adresa la D-na Weiss, Cluj, Calea Traian (Arpad) No. 13.

Eczema boalele de piele cosurile se vindecă sigur cu
Pomada Cadol
Găsiți la farmacii și droguerii sau contra mandat poștal de lei 25.— dela Farmacia VOREL, Piatra-N. Cereți gratuit prospectul: Cum se vindecă eczema. 2819-3

Cea mai fina crema pentru ghete

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Reclama este sufletul comerțului

Administrația Universității din Cluj.

No. 181—1923.

Licitație.

Se publică spre cunoștință publică, că în ziua de 25 Iunie 1923, ora 10 dimineața se va ține în localul Administrației Universității din Cluj licitație publică cu oferte închise asupra următoarelor mașini și instrumente, proprietatea atelierului mecanic al Institutului de Fizică Gen. Exp. al Universității:

1 mașină de frezat, universală, verticală, fabricat Elsesische Maschinenbau-Gesellschaft-Grafenstaden, de apox. 800 kg. greutate;

1 forje cu pedală;

1 ventilator, fabricat Dannenberg u. Quandt Berlin, de aprox. 30 kg. greutate;

4 buc. menghine paralele de câte cca 60 kg.;

7 șaibe de transmisiune de diferite mărimi.

Mașinile și condițiile se pot vedea la Institutului de Fizică Generală Experimentală, Palatul Universității, etaj II.

Ofertele vor fi însoțite de garanță de 10%.

Cluj, la 26 Mai 1923.

Administrator subst.
B. DAVID.

2827

No 546—1923 not.

Publicațiune de licitare.

Să aduce la cunoștință că cârciuma comunei Sunc să va da în arândă în licitație publică în ziua de 3 Iunie 1923 a. m. 9 oare la casa comunală.

Eserendarea să face pe timp de 5 ani.

Prețul de strigare 2200 Lei.

Vadiu 10%.

Condițiunile de licitare se pot vedea la biroul notarial din Aghireș în oarele oficioasă.

Sunc, la 3 Mai 1923.

IOSIF ZEIGER m. p. notar cerc. — VARGA GASPAR m. p. primar c.

2828

Grădina de vară Restaurantul și Berăria la PRINCIPELE MIRCEA
din B-dul Elisabeta No. 14.
S'a deschis, cu orchestră în fiecare seară, bufet la ori ce ora cu tot felul de pește proaspăt, fripturi la grătar, mititei, pui fripți și cu prețurile cele mai convenabile.
Deschis până la ora 2 noaptea.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

1000 de franci pe lună,
pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.
Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

S'a deschis Institutul hidroterapeutic **DIANA**
Băi: de acid-carbonic, estras de brad, de sulfur, de sare, electrice, termale, de soare, etc., etc. Medic conducător: Dr. Porsche, neurolog.
In baia „DIANA" atât baia de aburi și de vane precum și Hidroterapeutica și băile soare ,funcționază cu toate mirerile de apa sinițte aiurea și stă la dispoziția publicului în fiecare zi cu apă proaspete și curată. 33 Lloyd 1632

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris
confecție de hârtie și imprimate de orice natura la: Librărie - Papetăria - Tipografia **LEPAGE CLUJ**, Cereți cataloge lista și ofert. ◆ 2744-4

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS, Cluj
◆◆◆◆ se face măriri de fotografii, retrosări ◆◆◆◆
2782

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără, frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA, PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu suferi cremele să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat poștal de Lei 57— se trimite întreg asortimentul, Dep. Farmacia VOREL, Piatra-Neamț. 2818-2

Bani și timp
câștigi montând pe mașină
PIRELLI **CORD** Cel mai bun Cauciuc
2747-1
Depozit la **EMIL BLAGA CLUJ**

AUTO-MECANICA
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 — 2233 — CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Adunarea Sfatului Negustoresc

Comercianții cred că legea speculei e jignitoare pentru ei. Cuvântările Dlor Evian, Rozsa, Decei, Popov Adonis, Somogyi etc. Moțiunea. Raportul Dlui Aldica

Adunarea convocată de Sfatul negustoresc din Cluj, pentru a se protesta în contra legei speculei, s'a ținut Duminecă, la ora 11, cu sala „Reduta." Au asistat vre o 300—350 comercianți. Au fost reprezentate mai multe asociații profesionale, precum și camera de industrie și comerț. Din partea autorităților a luat parte Dl Mazuchi, inspector industrial.

Adunarea e deschisă de *Dl Evian* președintele sfatului negustoresc. Dsa arată în cuvântarea de deschidere cauzele carl-au determinat a convoca adunarea Statului. Insistă asupra conținutului, legei, critică dispozițiile el spunând că specula nu prin lege, ci prin dispariția scumpetei se va nimici. Iar valul de lefenire va trece peste țara noastră când numai producția se va intensifica.

Nu e pădure fără uscături e drept — snune oratorul — dar nu putem admite să fim puși la discreția unui simplu agent de poliție, cum rezultă din noua lege . . .

Dl Szele M. traduce vorbirea dlui Evian în ungurește.

D-l Rozsa spune, că legea speculei nu lovește numai în cine vinonați ci și în comercianții cinstiți, cari astfel s'or vedea siliți a se retrage și comerțul va ajunge pe mâna acelora contra căror e făcută legea.

Vorbirea d-sale o traduce în românește d-l Iliescu.

D-l Decei, restaurator, asigură adunarea de adesiunea societății restauratorilor.

D-l Adonis Popov, avocatul Sfatului negustoresc spune că legea speculei este nedreaptă.

Instituirea micului parchet ca instanță, e o jignire a comercianților cari nu pot admite să fie judecați ca pungașii de buzunare, în timp de cel mult trei zile, când nu se poate stabili nici firea delictului.

Greșala principală a legei e că nu e făcută cu calmitate.

D-l Szegő sub pretext că traduce cele spuse de d l Popov a deslănțuit asupra „regat"-ului toate calificativele ce pot izvori din un rău plasat șovinism.

D-l Somogyi, după o scurtă cuvântare citește moțiunea care cuprinde trei puncte.

Intâiul, cere libertatea ori cărei activități economice, care e singurul remediu eficace contra speculei. Al doilea cere, ca în cazul că Statul crede bine a reglementa această libertate, să țină seamă de dorințele Camerelor de comerț și ale Sfaturilor negustorești. Protestează contra faptului, că prin noua lege negustorimea e expusă la discreția poliției, și în contra micului parchet, ca instanță a contravenților.

In punctul 3 se exprimă solidaritatea și speranța, că ministerul va asculta cererile celor ce lucrează în mod sincer pentru consolidarea economică a țării.

Se alege apoi o comisie care va prezenta moțiunea votată dlor miniștri, cari vor trece luni prin orașul nostru, venind dela Oradea.

Ia cuvântul și Ion Petringenar, spunând că va scoate o gazetă economică.

Dnii Aldica Ionel și Polouyi, cari au fost delegați la București constată cu satisfacție, că dl ministru Sassu a declarat, că e dispus a ține seamă de doleanțele negustorilor, dacă li vor prezenta textul modificărilor dorite. (Aplauze.) Anunță că Sfatul Negustoresc din București a pus neîntârziat la dispoziția dlui ministru acest text.

Adunarea se sfârșește la ora 1 și 30.

Discuția bugetului Primăriei

Ședința de Vineri a consiliului orașului

In ședința de Vineri a consiliului orașului Cluj, ședință care a început la orele 10 și s'a terminat la ora 2 p. m. s'a discutat chestiunea noului buget al Primăriei. La această ședință a luat parte și dl Stefănescu, inspector financiar, delegat de ministerul de finanțe. Discuțiile continuă și în ședința de azi.

Se speră că în urma explicațiilor date de către dl Utalea primarul orașului și de domnii consilieri, noul buget al primăriei va fi așa fel alcătuit încât să poată satisface toate necesitățile orașului. Se știe că bugetul în forma în care îl întrunise Primăria locală a fost respins de Ministerul de finanțe și redus aproape la jumătate.

Cu ocazia desbaterilor de ieri s'a hotărât întocmirea unui nou buget care să satisfacă nevoile stricte ale orașului și în vcelaș timp să nu fie preaîncărcat.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Ministerul de externe desmin te oficial știrea că România a cerut internaționalizarea râului Sava.

*

„Adevărul" anunță, că guvernul ar fi cedat acțiunei comercianților, îndulcind sancțiunile legei speculei. Procedura Micului Parchet a fost scoasă din proiect.

*

Mâne începe la Cameră discuția proiectului proprietății literare.

*

Direcția teatrului Național din Capitală anunță că artistul Finți va fi menținut pe Afiș și va apare în rolul său la viitoarea reprezentare a „Doamnei lui Ieremia".

*

La 15 Iunie vor pleca în Ardeal numeroși generali pentru a face o inspecție militară. Itinerarul nu s'a stablit încă.

*

Mercuri va avea loc la Academia Română o ședință solemnă pentru recepțiunea d-lui Octavian Goga, care va vorbi despre Gheorghe Coșbuc. Ii va răspunde domnul Bogdan-Duică.

Vor asista M. S. Regele și A. R. Principele Carol.

*

Academia a proclamat în ședința ținută la 26 Maiu, ca membri de onoare pe domnii Scotus Viator și Charles Upson Clarke, ambii prieteni devotați ai României.

CONGRESUL DENTIȘTILOR

Dentiștii s'au mai bine zis doctorii dentiști s'au întrunit Duminecă în congres.

Congresul a avut loc în sala festivă a Bibliotecei Universitare, participând 150—200 reprezentanți din toată țara.

Ședința o deschide Dl Bilașcu, prof. univ., care accentuiază necesitatea solidarizării doctorilor dentiști, pentru apărarea intereselor profesionale.

Dl Tit. Ionescu, inspector sanitar salută congresul în numele guvernului.

Dl Dr. Munteanu arată că în cuprinzul țării azi sunt 500 medici dentiști față de 40 câți erau nainte de războiu.

Se alege apoi biroul. Ca președinte e ales Dl prof. Bilașcu.

Urmează o pauză de zece minute în decursul căreia congresiști vizitează biblioteca universitară.

După redeschidere ia cuvântul Dl Niculescu, care critică noua lege a practicei dentare, spunând că nu se poate admite cu cineva cu o practică de 4 ani să poată funcționa ca „dentist". Lupta — spune oratorul — nu trebuie să ni-se mărginească numai contra așa zișilor „dentiști" ci și contra medicilor cari fără a avea pregătirea specială, practică dentistica.

Se discută apoi chestiunea organului oficios „Presa dentară" hotărându-se ca să rămână și pe mai departe redacția la Cluj

Se redactează o telegramă către ministrul sănătății publice prin care se cere ca să scoată din vigoare legea practicei dentare, și să se modifice conform dorinței doctorilor dentiști. Punctul de vedere al doctorilor va fi expus într'un memoriu ce se va redacta.

Luni, ziua a doua a congresului congresiștii au ascultat conferințele dentologice ale D-lor Dr. Popolița și Dr. Colesar.

*

Viitorul congres va avea loc ori la Constanța ori la București.

Adunarea generală a „Voluntarilor Ardeleni"

Duminică 27 Mai a avut loc la Arad adunarea generală a Uniunei voluntarilor ardeleni. Adunarea a fost prezidată de dl Deleu care cu o frumoasă cuvântare deschide ședința arătând cum a luat naștere această Uniune. Accentuând mai mult asupra rolului important ce l'au jucat voluntarii ardeleni în câștigarea războiului pentru întregirea neamului încheie salutând în numele Uniunei, pe toți cei de față și deschide adunarea generală.

S'a început apoi seria cuvântărilor în care s'a arătat importanța Uniunei și în care s'a luat apărarea tuturor intereselor generale și chiar individuale ale voluntarilor ardeleni.

Oratorii s'au ocupat în general de chestia împroprietărirei voluntarilor făcându se un fel de expozeu asupra tuturor demersurilor făcute de Uniune pe lângă guvern pentru ca voluntarii ardeleni să nu fie omiși dela împroprietărire.

Printre oratori citâm pe dnii Colonei Petraru, Părintele Man, Sever Dan, Voicu Nițescu Deleu, Aurel Dobrescu, C. Savu, etc.

După ce secretarul general al Uniunii dă cetire raportului asupra activității și gestiunei, care este în întregime aprobat de adunare, D-l Deleu președintele adunare anunță că A. S. R. Principele Carol a primit președenția de onoare a Uniunei.

In cele din urmă Dl Deleu iește următoarea telegramă adresată A. S. Regale Prințului Carol

„Uniunea foștilor voluntari români din războiul pentru întregirea neamului ținându-și azi 27 Mai prima adunare generală în Arad, aduce prinos de recunoștință augustului ei protector și președinte de onoare, asigurându-l de nemărginită dragoste și devotament.

„Doamna lui Ieremia"

Teatrul Național din București a jucat pe scena sa în săptămâna trecută ultima piesă a d-lui N. Iorga „Doamna lui Ieremia" care după criticii teatrului e cea mai bună dintre lucrările dramatice ale marelui istoric.

Un trecut scotocit în cele mai mici amănunte, și cu o redare naturală a moravurilor, năzuințelor și sbuciumului, unei epoci care n'a fost descrisă până acum decât în paginele învechite ale cronicilor, e cadrul istoric în care d-l Iorga pune pe văduva lui Ieremia, pătimașă ca și Chiajna, ambițioasă ca și doamna Clara, puternică în izbucnirile ei ca și Vidra.

Pentru a asigura fiului ei mai mare, Constantin Movilă, tronul Moldovei, ea otrăvește pe Voevodul Simeon.

Dar Turcii mazilesc pe vlăstarul lui Movilă și atunci ca să-i recâștige tronul, Doamna chinmă în țară oști străine, stârnind măcelul între frați.

Deși războiul civil se prelungește cu cortegiul lui de mizerii, moarte și sărăcie deși chiar fiul ei fugar, Constantin Vodă mea

Mai are un fiu, Alexandru și re, doamna lui Ieremia nu se potolește.

pentru a-i hărăzi acestuia coroana stăpânită de fiul otrăvitului Simeon. Mihai Vodă pornește o nouă bejenie în țară.

Norocul n'o ajută însă nici de data aceasta și atunci, părăsită de toți, blestemată și hulită de norodul ajuns în sapa de lemn, roabă la Turci împreună cu cei doi fii ce i-au mai rămas, pleacă în surghiun la Țarigrad.

Doamna lui Ieremia Movilă, al cărei clipe de ură și înduioșare, când află de moartea fiului ei sau când apare umilită în biserica lui Mihai au impresionat adânc publicul a fost înfățișată de d-ra Maria Filotti, cu prestanța și emotia pe care o cerea atitudinea ei dârză, ambițioasă și neînduplecată.

Rolul Mitropolitului Dosoftei care blestemă pe Doamna otrăvitoare în fața întregei curți adunate a fost interpretat de maestrul Ion Petrescu, iar în rolul domnitorului Constantin, asupra căruia apasă blestemul nelegiuirei mamei sale s'a remarcat cu frumoase însușiri dramatice, un tânăr artist Finți.

De regretat în adevăr sunt incidentele rușinoase care au întrerupt un moment spectacolul acestei piese istorice a d-lui Iorga, cea mai bună din cele scrise până acum la noi.

1290-3

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Mai 1923
complet

Anul III No. 808 · 8 PAGINI · UN LEU · 8 PAGINI Joi 31 Mai 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 2459

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . . 45 L.

O primejdie a maghiarizării în România

— Se impune o revizuire a școlilor maghiare de Stat —

Suntem în al cincilea an al stăpânirii noastre aici, o etapă de unde putem — și este timpul — să facem o revizuire a ceeace s'a făcut în Ardeal pentru repararea nedreptăților trecutului.

Putem, și este timpul, să ne dăm astăzi seama de lucruri, pe cari asigurarea neamului nostru în țara sa liberă nu îngădue să le mai continuăm. Incercările — pentrucă numai astfel pot fi socotite faptele despre cari va fi vorbă, ale guvernărilor dinainte de 1922, — să le lăsăm în sarcina vremurilor cari nu ni-au adus, odată cu Unirea, și competințele și oamenii cu vederi clare, de cari mai cu seamă în Ardeal, în soluționarea nivelării între noi și minorități, aveam atâta nevoe.

Azi se impune o revizuire a tot ce s'a încercat și s'a dovedit primejdios pentru noi. Inceputuri s'au făcut, și mai cu seamă în acest domeniu de care ne ocupăm ; să'l continuăm, oricâte glasuri s'ar ridica împotrivă.

Propunem aci să începem revizuirea chestiunei școlilor ungurești, susținute de stat în comune românești ungurizate în parte de regimul maghiar, pentrucă datele la a căror cunoștință am ajuns, dezvelesc o situație a cărei dăinuire lovește deca dreptul în poporul românesc, și poate cu mai mult efect decât chiar atacurile regimului maghiar.

*

S'a accentuat mereu, că avem o chestiune ungurească în Ardeal, și pentrucă alături de ziarele maghiare o parte a presei românești a cerut mereu deslegarea ei, oamenii dela cârmă i-au dat o soluție cu o pripeală cu adevărat condamnabilă, pentruca astăzi, tot ei și presa maghiară să ne afirme, că „problema“ ungurească din România nu este încă dezlegată.

Ar trebui capitole — și nu ne îndoim, le vom avea — despre toate laturile chestiunii soluției ce s'a dat „problemei ungurești“. Iar cel mai cu tâlc este acesta al școlilor maghiare, care cuprinde două serii de acte ale guvernărilor noastre din primii ani ai stăpânirii românești în Ardeal : opera partidului național și aceea a guvernului Averescu.

Să ne amintim numai, că a fost o vreme, când în dezorientarea de atunci a Ardealului, delegațiile ungurilor cari nu hotărâseră încă nici adeziunea la moțiunea dela Alba-Iulia, nici recunoașterea stăpânirii românești ce se legifera atunci la conferința păcii, veneau la Sibiu, la Consiliul Dirigent, și aduceau la cunoștință că înființează școli în cutare sau cutare localitate.

De-atunci datează Universitatea dela „Marianum“, seria liceelor noui ale confesiunilor maghiare (9 la număr), cele 46 școli civile desființate pe urmă, cele patru școli normale, cele șapte școli comerciale și trei comerciale superioare ale acelorași confesiuni ungurești. Consiliul Dirigent s'a mulțumit în toate cazurile să ia cunoștință de actul respectiv al delegaților și să'l treacă la dosar, dupăce l-a rezolvat fără nici-o bătae de cap.

Astfel, că s'a ajuns ca însuși șeful de resort de atunci, profesorul universitar dr. Ghibu, să propună astăzi o revizuire cu adevărat revoluționară (chestiunea catedralei din Cluj și liceului piarist.)

Iar seria a doua, a guvernării partidului poporului, ni-a adus școlile de stat din săcuime, asupra cărora trebue atrasă acum toată atenția. Pentrucă datele de mai jos dezvelesc o situație într'atâta de îngrijitoare, că dăinuirea ei înseamnă pe fiecare zi ce trece o primejdie.

Statul român, bun ca întotdeauna cu toți fiii săi, a dat prin guvernarea de atunci minorității maghiare școli de stat, cu învățători susținuți din bugetul țării — și nu s'a gândit, că și dărnicia trebue să aibă uneori un control. ,

Astfel avem astăzi în săcuime școli de stat, cu învățători unguri cu limba de predare exclusiv cea maghiară, în comune românești ungurizate în parte sau aproape total de regimul maghiar.

Cetățenii acestor comune sunt din neamul nostru, oricât îi va fi rupt dela tulpina românească regimul cunoscut al Ungariei. Ei înșiși se mărturisesc români, au nume românești ca Băncilă, Butean, etc., ungurizate firește, sunt de religiunea greco-catolică, iar numele comunelor lor sunt românești, ca Ilieș, Sânt-Andrei, Tibilea, etc. Sunt acei români greco-catolici ungurizați de cari legându-se partidul maghiar la Târgu-Mureș, a hotărât acum nouă zile să protesteze la Liga Națiunilor în numele „minorităților etnice și confesionale“.

Comunele acestea, ungurizate în parte sau aproape total (în ce privește limba), au preoți unguri, școli ungurești, învățători unguri, trecute în bugetul statului român. Astfel, sub auspiciile României, din purtarea de grijă a unor guvernanți darnici în suflete românești, se continuă azi maghiarizarea ca pe timpul erei maghiare. In comune ca Sânt-Andrei, cu 75 la sută români, ca Țibilea cu 50 la sută români, Ilieș, Sân-Văsii (băgați de seamă numele, care și pe ungurește e tot astfel) cu 75 la sută români, în Sovata cu 25 la sută români, și în atâtea altele, se continuă astăzi maghiarizarea românilor.

* *

Cuvântul nostru este un strigăt de alarmă, și tot atunci când cerem guvernului nostru revizuirea păcatelor guvernelor trecute, facem apel la toți românii îngrijați de soarta fraților noștri din Săcuime, să ne aducă la cunoștință toate cazurile analoage.

Pentrucă trebue înainte de a se fi deprins minoritatea maghiară cu ideia că se poate continua opera nefastă a Budapestei sub binevoitorul patronaj al statului român, să revizuim și îndreptăm cât mai e vreme, ceeace s'a făcut greșit în zilele experimentelor noastre în Ardeal,

t—l—n.

Ungaria revanșardă

Dificultățile pe care le întâmpină aliații pentru a obliga Germania să se conformeze tratatului de la Versailles, n'ar trebui să'i dispenseze de a supraveghea Ungaria, care desfășoară azi o febrilă activitate militară, neașteptând decât o situație favorabilă pentru a încerca să distrugă opera tratatului de la Trianon.

Pregătirile sale sunt chiar mai evidente decât ale Germaniei, fiindcă Ungaria a ajuns să aibă astăzi o armată regulată invizibilă, care se instruește pe ascuns și care dispune de un armament complect .

Deși după tratatul din Trianon, Ungaria n'are drept să aibă o armată regulată ci numai una de voluntari, (35.000 oameni), guvernul ungar continuă să încazarmeze pe toți acei cari sunt apți pentru serviciul militar.

Ministerul de interne a adus de curând un proect de lege relativ la protecția muncei obligatorii, care fixează în realitate, condițiile unei mobilizări generale eventuale, pentru că prevede că orice cetățean între 18 și 50 ani, poate fi chemat în serviciul țărei dacă siguranța ei o cere acest lucru. — Același lucru în privința rechizițiunei mijloacelor de transport și al animalelor.

Preparativele militare se fac prin grija foștilor ofițeri, care depind de o administrație ocultă ce în aparență are rolul de a se ocupa cu distribuirea ajutoarelor invalizilor de războiu, dar care în realitate țin controalele de mobilizare ale armatei.

Societăți patriotice și iredentiste s'au creiat apoi cu sprijinul guvernului ungar și cea mai cunoscută „Ebredö Magyarok Egyesület“ are peste 250,000 membri.

Pe lângă organizațiile interne, asociația e în relație cu comitetul comitagiilor bulgare de la Sofia.

In fața acestor pregătiri militare, Aliații și Mica Antantă sunt datori să ia măsuri energice pentru a evita un conflict eventual în Europa centrală, obligând guvernul ungar să urmeze o politică pacifică cinstită, care i-ar evita riscurile unor noi aventuri, ale căror consecințe ar fi și mai dezastroase pentru Ungaria, decât cele ale înfrângerii suferite în războiul european.

Persecuțiunile religioase în Rusia sovietică

Procesul clerului catolic. Asasinarea prelatului Budkovici. Prigoana împotriva clerului ortodox. Procesul patriarhului Tikhon și a mitropoliților Nikandru și Benjamin

Cunoscuta revistă „Mercure de France“ publică detaliile procesului monstruos care a costat viața prelatului Budkevici, acuzat de trădare de guvernul sovietic. Rezumăm mai jos acest interesant articol care pune în adevărata lumină situația Rusiei sovietice și a procedeelor conducătorilor ei.

*

Arestarea monseniorului Cepliak a prelaților Budkevici și Maletski, a exarcului bisericei unite Fiadorov și a celor 12 preoți a avut loc la 10 Martie a. c. Toate aceste persoane arestate au fost depuse în închisoarea Tribunalului revoluționar pentru a fi judecate la 14 Martie Judecarea a avut însă loc la 21 Martie, curtea fiind prezidată de Gikin, fost membru al Cekei cunoscut prin cruzimea sa iar „camaradul“ Krylenko, care și-a câștigat o notorietate mondială din timpul procesului socialiștilor revoluționari a fost însărcinat cu funcțiunea de procuror public. In calitate de apărători au figurat Bobriceff Pușkin, fost membru al baroului din Petrograd, cunoscut prin știința și abilitatea sa profesională și Komodov.

Actul de acuzație avea la bază o perchiziție făcută în luna Aprilie 1920, de agenții poliției Cekei la un anume Pusevici, unde s'au găsit notițele proceselor verbale ale întrunirilor ținute de clerul catolic de la Decembrie 1918 până în Aprilie 1920. Sprijinindu-se pe aceste documente Ceka acuza clerul catolic că a organizat lupta împotriva guvernului bolșevic și că ar fi provocat conflicte între acesta din urmă și populație. Altă acuzație a fost că clerul catolic nu s'a conformat decretului sovietic care prevedea confiscarea averilor bisericești.

Procesul a durat 5 zile. Toți acuzații au răspuns negativ în chestiunea vinovăției lor.

Krilenko s'a sforțat să probeze c ăactivitatea acuzaților a avut un caracter politic foarte pronunțat, că ceastă activiate a rfi fost încurajată de guvernul polonez de la care clerul catolic primea subsidii și că ei au vrut s ăprofite de prejudecățile religioase ale populației catolice pentru a o ațâța împotriva guvernului bolșevic. Krilenko a cerut un verdict de moarte pentru Mgr. Cepliak, prelatul Budkevici și preoții Kvetcko și Eismart, iar pentru ceilalți închisoarea.

Tonul vehement cu care vorbea Krilenko a făcut pe apărătorul Bobriceff Pușkin, să replice în modul următor :

„Dacă se vor judeca astfel toți catolicii aflători în Rusia, ar fi mai bine și mai onest pentru guvernul sovietic să organizeze o noapte asemănătoare cu acea a Sf. Barthelemy, pentru a-i extermina pe toți de-odată.

Komodoff, celalt apărtăor criticând procedeele brutale ale lui Krilenko, publicul care a luat parte la desbateri l'a aprobat, aplaudându-l.

Tribunalul a condamnat pe Mgr. Cepliak și prelatul Budkevici la moarte iar pe ceilalți la 10 și 3 ani recluziune.

Se știe că podeapsa Mgr. Cepliak a fost comutată și că prelatul Budkevici a fost asasinat, cu toate protestările guvernelor și presei străine.

Indignarea provocată de procesul clerului catolic în presa europeană a fost unanimă.

In ziarul „Za Svobodu“ (Pentru Libertate), unul din emigranții ruși în Străinătate ocupându-se de procesul intentat Mgr. Cepliak a atras atenția opiniei publice asupra celuilalt proces religios, intentat de „bandiții sovietici“, patriarchului Tikhon, prizonier al guvernului bolșevic timp de un an ; arestat în urma apelului trimis credincioșilor săi ca răspuns la decretul care prevede confiscarea averilor bisericești.

Dus înaintea tribunalului, patriarchul a răspuns asupra tuturor chestiunilor cu un ton plin de demnitate și de siguranță care a turburat pe judecătorii săi.

Totuși a fost surghiunit în mănăstirea Don, de lângă Moscova. Toate insistențele făcute pe lângă el de a renunța la rangul de patriarh au rămas îns ăzadarnice. De atunci el duce o viață de prizonier. O gardă compusă di nagenții Cekei îl păzește zi și noapte, nu se permite nimănui să intre în celulă, tot ceia ce scrie e văzut de comandantul, însărcinat cu spravegherea sa.

Știri recente anunță că patriarchul este grav bolnav, suferind de crize cardiace și având vederia foarte slăbită.

Popullaritatea patriarchului Tikhon în Rusia sovietică este enormă. El este primul patriarch ales de conciliul Bisericei rusești convocat de guvernul provizor în 1917, după un interval de mai bine de 200 de ani.

Ca probă a popularităței sale e faptul că guvernul bolșevic a oprit vinderea fotografiilor sale/ și cu toate acestea s'au scos și împărțit în ultimul timp în mod clandestin aproape 5 milioane de fotografii cu portretul patriarhului.

Alături de patriarchul Tikhon, vor lua loc pe banca acuzaților mitropolitul Nikandru și episcopul Arsenie.

In timpul din urmă numărul proceselor religioase din Rusia a crescut în mod înspăimântător.

In cursul unei interpelări făcute în Camera Lorzilor, cu privire la procesul clerului catolic de către arhiepiscopul din Canterbury, lordul Sanderhem a declarat că în cei patru ani de guvernare comunistă au fost impușcați nu mai puțin de 1235 preoți

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Cronica artistică

Festivalul Apostolescu--Ghibericon

Duminecă seara a avut loc în sa'a Teatrului Național, festivalul dat de D-nii N. Apostolescu şi Al. Ionescu-Ghibericon. Publicul destul de numeros a dovedit îndeajuns simpatia de care cei doui tineri artişti clujeni se bucură, iar aplauzele sincere cu cari ambii au fost răsplătiți după fiecare bucată e o nouă dovadă de chipul cum acest public îi apreciază pentru talentul şi munca ce o depun în cinstea artei aci în Ardeal.

Cu un timbru de voce care numai în registrul grav şi numai în puține părți ne aminteşte pe fostul bariton, Dl Apostolescu a executat cu foarte puține scăderi arii foarte pretențioase şi cari pentru concert sunt ocolite chiar de tenori încercați şi cu renume deja stabilit.

D-sa atacă însă cu uşurință, cu siguranță şi cu justețe notele din registrul înalt, reuşind a păstra omogenitatea în timbru şi frazând cu un talent rar aria cât şi recitativul cărora le împrumută expresie şi căldură astfel că a plăcut peste tot deşi din cauza unei vizibile indispoziții n'a reuşit spre ex. în „Ridi Pagliacio" să ne lase impresia dela reprezentația operei „Pagliaci."

Dar dacă bucăților pur dramatice suntem de părere a'i sfătui a nu le mai da precădere pentru cele lirice nu avem decât satisfacția că le execută cu o dexteritate rară şi cu o rară dulceață în glas

„Romanța Florii (Carmen) „Cielo e mar" (Gioconda) şi mai ales delicioasa „Serenata" a lui Toselli au fost cele mai gustate.

In „Di quella pira" cu vocea deşi nu atât de puternică în volum, a atacat „do" natural cu foarte multă precizie şi meşteşug smulgând aplauze, la dintre bucățile româneşti „Mugur, mugurel" ne-a amintit de chipul atât de minunat în care ni l'a cântat şi tenorul Strescu.

La numele Dlui G. Dima publicul entuziasmat a ovaționat îndelung pe venerabilul maestru care se afla în sală.

In urma aplauzelor cari nu mai sfârşeau după consumarea programului, Dl Apostolescu a încheiat festivalul cu „Prologul" din Pagliaci dând o nouă dovadă de bogatele resurse vocale care-i permit a jongla între tenor şi bariton deşi recomandabil ar fi atât în interes personal cât şi pentru instituția operei a se hotărî la una din două.

Dl Al. Ionescu-Ghibericon îndestul de cunoscut şi apreciat dela spectacolele teatrului unde s'a remarcat ca un creiator de tipuri comice admirabile prin verva şi naturalul lor, a distrat publicul minunat cu versuri şi cu proză şi a fost rechemat sgomotos la rampă în hohote de râs şi ovații de simpatie.

O mențiune specială păstrăm pentru acompaniamentul discret şi inteligent ținut la plan de Dl Tarnovski dela operă.

X.

Să cumpărăm dela Drogueria 1733
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Munca intelectuală şi alimentarea

Revista germană „Klinische Wochenschrift" publică un interesant articol cu privire la alimentarea intelectualilor.

De timp îndelungat s'au calculat cheltuelile de energie ale muncitorilor materiali: biciclişti, tâmplari etc.; dar nimeni până acum nu s'a gândit să stabilească o scară a cheltuelilor de energie pe care le suferă intelectualii.

Doctorii Kestner şi Knipping din Hamburg par să fi reuşit să facă aceasta, studiind la diferiți studenți şi studente schimburile exacte de oxigen şi accid carbonic în timpul muncii intelectuale, cela ce le-a permis apoi să calculeze cantitatea necesară de materii alimentare de care au nevoe intelectualii, pentru a pune la loc perderile cuferite.

Pentru a lipsi pe pacienții lor în cursul experienții de orice muncă musculară, Kestner şi Knipping i-au culcat cât mai confortabil. Li s'a citit apoi o carte, al cărei conținut trebuiau să-l rezumeze.

In acest timp un aparat respirator înregistra consumarea de oxigen, Calculată în calorii, ea nu era decât de 7—8 calorii pe oră, pe când pentru scris se pierd până la 20 calorii.

Dar degajarea de acid carbonic, nefiind proporțională cu introducerea de oxigen, desigur că creerul produce o altă substanță pe care experimentatorii au găsit că e acidul fosforic a cărui proporție se dublează în sânge în timpul muncii intelectuale.

De unde relese, că intelectualul are nevoie mai puțin de o hrană care să-i producă maximul de calorii, cât de materii alimentare, care să oprească o prea mare aciditate a sângelui. Ori cel mai bun lucru pentru aceasta, e de a consuma mai multă carne, care împiedică acidificare sângelui.

Constatare care nu e de loc satisfăcătoare pentru echilibrarea bugetului, acelora pe care enumiții doctori ii numesc „Kopfarbeiter."

Distribuirea premiilor dela Blaj

— Un simbol de unitate națională —

Momentul cel mai semnificativ al marilor serbări naționale dela Blaj din anul acesta a fost, fără îndoială, distribuirea premiilor. El e încoronarea întregului nostru trecut cultural.

Cei mai vechiu liceu românesc „sfinții Trei Ierarchi" dela Blaj, întemeiat în 1754, de episcopul P. P. Aron oferă o flamură de mătase în cele trei colori naționale ale noastre cu inscripția „3 16 Mai" Blajul Tinerimei Române celui mai vechiu liceu românesc din vechiul regat, care este „Sfântul Sava din Bucureşti, condus dela 1823, după retragerea lui Gheorghe Lazar de vrednicul său urmaş I. Eliade Rădulescu. E cel mai nemerit omagiu pe care metropola culturală a românismului transilvănean il face celui mai vechiu liceu din Capitală. O dovadă de felul cum o tradiție şi cultură înțelege să recunoască şi aprecieze altă tradiție şi culturală. Nimic nu s'a păstrat la Blaj cu mai multă sfințenie ca cinstea steagului. Pe turlele falnicei catedrale de acolo nici când n'a fluturat o altă flamură decât cea românească, precum a spus cu atâta dreptate rectorul facultății teologice din Blaj, păr. dr I. Bălan. Blajul a fost, este şi rămâne cetatea sfântă a idealismului nostru național, inviorat de izvoarele veşnice ale culturei latine, Ierusalimul speranțelor noastre. Ceva mai scump şi mai sfânt nu se putea cinsti unei instituții similare din vechiul regat.

E mişcător, la rândul său şi gestul plin de atențiune şi recunoştință al reprezentantului guvernului, d-lui secretar general al instrucției publice, Iuliu Valaori, care a decernat cupa de aur liceului din Blaj.

Acest premiu e mai mult decât consacrarea unui adevăr istoric şi a unei dorințe şi convingeri obşteşti, e un simbol de unitate națională.

De ne-am înțelege şi aprecia pe toate terenele, ca pe cel cultural şi şcolar, ce uşoară ar fi colaborarea tuturor forțelor noastre productive şi în urmare, însăşi refacerea materială şi morală a țării.

De-ar înțelege „politicianii" noştri de toate categoriile sociale şi din toate grupările, de orice natură ar fi ele, înalta semnificație a acestor simbolice schimburi de premii şcolare.

„Noi cu voi şi voi cu noi — o ce fericire", a scris un distins bărbat ardelean mare mecenate al „Astrei", unui fost ministru din vechiul regat, adăogind şi nemeritul avertisment:

„Voi singuri şi noi singuri — o nenorocire".

Ințelege vor cei chemați glasul vremii, care a vorbit atât de puternic pe câmpia libertății de la Blaj şi s'a manifestat în gesturi de o înnălțime sufletească aşa de frumoasă?

SACI, MUSAMELE
Cumparare. • Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timişoara-Fabrica.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Mişcarea femenistă în România

Conferința dnei C. Emilian, ținută la congresul femeilor române dela Alba-Iulia

Am promis în numărul nostru de ieri, să dăm cititorilor noştri în întregime conferința ținută de d-na Cornelia Emilian la Congresul de Luni, dela Alba-Iulia, a Uniunii femeilor române din Ardeal.

Interesanta d-sale conferință este o dare de seamă amănunțită a mişcării feministe din România, din timpul răboiului până astăzi, şi aduce precizări pe cari le recomandăm cititorilor noştri.

Iată conferința d-nei Emilian:

Sunt fericită, că am prilejul să spun câteva cuvinte, aici pe pământul de origină al familiei mele, şi în acelaş timp în oraşul acest, care reprezintă un simbol al Românismului. Şi ceiace spun nu sunt numai vorbe, ci expresiunea unei reale emoții. Am certitudinea, că există un suflet ancestral, care se resfrânge în fiecare din noi. Acest suflet este toată gândirea toată simțirea străbunilor noştrii; el ne leagă de trecut stabilind acea coeziune puternică ... şi prezent pe care o numim sufletul național. Cu cât această coeziune este mai mare şi sufletul va fi mai puternic. Această continuitate a uneia şi aceiaşi vitalități, când este o realitate nu poate fi sdruncinată de artificiile oamenilor.

Micile focuri bengale interne, nu pot deveni incendii distrugătoare. Nici fierul, nici focul nici cele mai perfecționate mijloace a duşmanilor care ne-au cotropit timp de secole nu au putut distruge această realitate: *sufletul românesc.* Nu este mai puțin adevărat că în păstrarea acestui patrimoniu strămoşesc, femeea a avut şi are un rol important.

Şi pentru ca mai bine să-şi poată îndeplini această misiune a ei, trebuie, armonie şi solidaritate. Armonia şi solidaritatea să fie nota nouă pe care femeia să o introducă în viața țărei.

Rolul viitor al femeiei nu este rivalitatea cu bărbatul, şi nici de-aşi ... rivalitatea de femeie. In timpul războiului femeia s'a revelat ei însăşi, că este mai presus de cum a fost deprinsă să se considere. Bărbatul plecat la războiu, femeia la înlocuit în fabrică, spital, atelier, administrarea bunurilor, cu aceiaşi îndemânare şi pricepere ca şi el. Şi atunci s'a făcut în mintea multor femei lumină, că nici bărbatul nu este chiar o divinitate, şi nici ele aşa cum le descrie proverbul: „plete lungi şi minte scurtă". Tot din cauza războiului, lumea din toată țara, sub amenințarea tunului inamic, s'a refugiat în acel petecuț ce mai rămăsese din țară, Moldova şi în special se grămădise la Iaşi.

Aceasta a dat prilejul, ca femei din toate unghiurile țărei să se cunoască.

Atunci, guvernul vroia să introducă votul Universal. Fată de aceasta nouă reformă care recunoştea dreptul şi tuturor analfabeților de a alege în Parlament pe cine vroia românca nu mai putea sta inactivă, continuând a-şi primi cu resemnare o stare de inferioritate umilitoare. Şi atunci, câteva din femeile convinse şi curagioase, printre care era şi d-na Baiulescu, au luat inițiativa d'a se grupa în societate, şi de a lupta pentru dobândirea acelor drepturi care ridică la demnitatea de om. Actualmente aş putea zice, că femeia este neexistentă. Naționalitate nu are, anforitatea maritală nu'i dă dreptul să'şi administreze avutul, plăteşte toate impozitele, primeşte toate pedepsele dar nimeni nu o consultă dacă le găseşte drepte sau nu. (Condorcet—Napoleon).

Aşa dar, acele femei convinse, au pus bazele Asociațiunei pentru emanciparea civilă şi politică a femeiei române. S'a ales un comitet cu d-na Baiulescu ca prezidentă, s'a elaborat statutul şi un program cultural şi social. Asociația s'a gândit că cel dintâiu lucru de făcut era propaganda, şi în acest scop a organizat o serie de întruniri cu conferințe în Aula Universității din Iaşi, la care lua parte un public imens. — La 1 Noembrie 1918, cu ocazia alipirei Basarabiei şi a Bucovinei, când după noaptea furtunoasă ce domnise peste țară se arătau în fine zorile luminoase ale zilelor bune, Asociația a organizat cea dintâiu o mare serbare națională tot la Universitate, la care a luat parte M. S. Regina cu principesele Elisabeta şi Marioara, şi tot corpul diplomatic.
zastruhuipufoarted.Vaş sn sn cmm

In fine, momentul fericit al dezrobirei generale sosise; toată lumea să grăbi a se reîntoarce pe la căminuri. Bine înțeles, membrele Asociației se împrăştiară şi ele. S'ar fi aşteptat poate ca vâltoarea trecutului să ia cu ea şi acest început de manifestare feministă: ca bucuria momentelor prezente cu atâtea noui preocupări, să le fi şters din minte preocuparea de drepturi... ei bine, nu! — Fiecare s'a întors pentru a fonda noui centre ale Asociației. Aceasta este cea mai bună dovadă că feminismul nu este o fantesie trecătoare, ci că el răspunde unei profunde necesități sociale. Asociația numără actualmente 14 centre în diferite oraşe ale țărei.

In Bucureşti numai, avem 600 membre, iar cu ocazia înaintărei petițiilor către Cameră, s'au strâns peste 20.000 iscălituri din țară. Asociația avea de luptat cu mari dificultăți; trebuia să facă mai multe cuceriri, a bărbaților, a femeilor răuvoitoare şi a tineretului intelectual, — mai cu seamă cel feminim.

S'au organizat deci serii de conferinți în toți anii la „Fundația Carol", unde s'au perindat oratoare şi oratori din cei mai de frunte, printre cari citez pe d-nii: N. Iorga; Mircea Juvara; Polizu-Micşuneşti; Duca, actualul ministru; Trancu-Iaşi; Goldiş; Maniu; Vaida-Voevod; Dobrescu, fostul decan al Baroului; Negulescu, profesor Universitar.

Dintre personalitățile noastre feministe — au făcut turneuri de conferințe prin țară — d-na Meissner, care singură a ținut conferințe în 14 oraşe; d-na Sadoveanu; — d-na Negruzzi; D-na Venert. A

PARTIDUL NAȚIONAL
la adunarea voluntarilor ardeleni

Voluntarii ardeleni sunt robi ai partidului național? Așa crede „Patria" și așa cred câțiva naționali din Uniune. Voluntarii n'au dreptul să simtă, să judece și să acționeze după cum le dictează inima, ci după cum cred naționalii din Uniune. Altfel ei sunt judecați și dați afară din chiar societatea lor. Lucrurile rușinoase petrecute la Arad, cu ocazia adunării voluntarilor, mărturisite de însăși „Patria".

„Patria" de ieri, publică un articol de fond cu titlul: "Ultima salvare — Cinematograful", în care vorbind de primirea entuziastă făcută la Arad de unii voluntari ardeleni, Dlui I. I. C. Brătianu și celorlalți miniștri veniți să inaugureze linia ferată Chișinău—Salonta, declară că „primirea (miniștrilor N. R.) **din gara Arad de către voluntari s'a făcut fără știrea Uniunii;" că „Dl Victor Deleu, cu asentimentul întregului comitet, a trebuit să constate în ședința publică faptul că acel punct din programul congresului s'a făcut fără știrea și aprobarea comitetului, că uniunea desaprobă pe cei cari au lucrat pe sub mână", ect.**

Mai mult decât atât, cu ocazia congresului Uniunei voluntarilor ardeleni, dela Arad, câțiva leaderi ai partidului național dintre care nu lipseau Dnii Volcu Nițescu și Părintele Man, au propus constituirea unui tribunal ad hoc care să judece crima de înaltă trădare făptuită de cei peste 150 de voluntari români cari au găsit cu cale să lasă întru întâmpinarea Primului ministru al țării ce venise la inaugurarea liniei Chișineu—Salonta. In pornirea lor contra a tot ce este operă făptuită de guvernul actul fie ea cât de folositoare țării, naționalii nu s'au sfiit să insulte și să amenințe cu excluderea din Uniune pe voluntarii ca i au îndrăsnit să ia parte la inaugurarea liniei Chișineu—Salonta Mare.

Propunerea și ofensele aduse voluntarilor ardeleni precum și intenția vădită a leaderilor partidului național de a produce conflicte pe temă politică la adunarea Uniunei voluntarilor, a indignat întreaga adunare și mulți dintre congresiști în frunte cu d-l Col. Petraru, indignați au părăsit sala.

Alți congresiști nu adus aminte dlui Volcu Nițescu și Părintelui Meu că nu se găsesc la un congres al partidului național și că Uniunea nu poate face politica nimănui, ea având cu totul altă menire.

A fost aceasta o meritată palmă pe care Uniunea voluntarilor ardeleni a dat-o naționalilor conducători ai Uniunei, cari după cât se vede cred că membrii Uniunei sunt niște robi cari nu pot avea altă purtare și alte credințe decât cele ale lor.

In adevăr ce poate fi mai trist și mai desgustător din partea unor oameni cu pretențiile de a conduce mâine destinele neamului decât de a condamna și a amenința cu excluderea din organizație, pe niște oameni, cari cu inima curată și românească au ținut să ia parte la inaugurarea unei mari opere naționale cum era — noua linie Salonta-Chișineu.

Așa au făcut însă marii patrioți ai partidului național cu Incoronarea, așa au făcut cu împroprietărirea, așa au făcut cu inaugurarea liniei Chișineu-Salonta și așa se vor manifesta cu ocazia înfăptuirei ori cărei opere fie ea cât de folositoare țării. Aceasta pentru simplul motiv că aceste opere sunt înfăptuite de un partid politic adversar, a cărui popularitate în întreaga țară crește mereu în detrimentul partidului național, care prin acțiunea lui negativă și antipatriotică își pierde zi de zi terenul de sub picioare. *Alfa.*

O vizită la Biblioteca Universității

O plângere neîntemeiată. Biblioteca are 500 reviste românești. Reprimirea tablourilor prețioase duse de unguri la Budapesta. Un sfânt român.

„Un fapt divers, o mică informație maliționsă care a văzut mai zilele trecute lumina tiparului în coloanele unui confrate, ne-a făcut să ne îndreptăm pașii spre biblioteca universității spre a vedea dacă cele relalate corespund adevărului.

Se scria în aceia notiță informativă, că la biblioteca universității n'ar fi nici o revistă juridică românească și nici un manual de drept, din cursurile ce se țin la Universitatea noastră.

Intâmplarea a voit ca să'l găsim pe dl Barbu, directorul acestei biblioteci, chiar complectând o listă a revistelor juridice românești, ce se găsesc și se pot consulta la biblioteca universității.

Spunându-i scopul vizitei, dsa începe să ne dea lămuriri.

„Chiar acum lucrez, precum vezi, la o listă a revistelor juridice ce le avem pentru a o trimite ca desmințire. Avem în total 500 de reviste românești, dintre cari 43 juridice.

Manuale juridice de asemenea avem, era chiar într'un număr de exemplare care nu ar cadra cu o bibliotecă înființată pentru cercetari științifice. Astfel, avem din cursul dlui Boilă 8 exemplare; din acele a dlor Pop, Negrea, Onișor etc., câte 4—5 ex. Aceasta pentru a înlesni studențimei care e lipsită de cărți, studiatul. Nu'mi explic — continuă dl Barbu — dece un profesor universitar, în loc de a veni să mi se plângă întâiu mie de lipsurile ce a crezut că sunt, s'a grăbit să se plângă prin ziare. Dacă ar fi venit la mine, ori la oricare altul, l aș fi condus în sala revistelor românești, căci dsa mi-se pare că a căutat revistele românești în sala revistelor streine.

Faptul că nu a găsit manuale juridice, mi-l explic; în primele minute după deschiderea universități le scot studenții cari învață aici cu zecile.

Nu-mi explic însă decum profesor universitar, procedează față de biblioteca universității cu atâta severitate, și nu plângându-se mai întâiu conducătorilor instituției, ci ducând în publicitate, doleanțe — precum vezi — neîntemeiate".

Tablourile aduse din Budapesta

„Dar să trecem la altceva — continuă d-l Barbu — la lucruri cari poate te interesează mai mult.

In 1916, când a intrat România în războiu, guvernul unguresc a dispus să se transporte la Budapesta toate obiectele mai de valoare dela această bibliotecă, s'au trimis în total 14 lăzi pline cu cărți, precum și tablouri de valoare. Cărțile le-a retrimis guvernul unguresc încă în 1918, dar tablourile abia de curând ne-au fost restituite".

Un sfânt român

„Poate știi — continuă d-l Barbu — că noi Românii nu avem nici un sfânt, canonizat de biserica latină. Dar îl vom avea la 1925, când se împlinesc 300 de ani — termenul canonizării — dela moartea călugărului Ieremia Stoica.

Viața lui sfântă e descrisă într'o carte apărută la 1670 la Milano, cu titlul „*Vita di fra*" „*Gieremia Valacco*". Cartea aceasta o avea numai d l Sion și pe care acum o avem noi. Dar printr'o curioasă întâmplare acest „unicum" s'a dublat...

Anume, noi am cumpărat mai multe biblioteci familiare.

Astfel sunt bibliotecile Pillat, Petrescu, Crălniceanu, Popovici, Crupensky, etc.

Catalogând cele 4600 volume ale acestei din urmă, am găsit al doilea exemplar al acestei cărți prețioase. Cum d-l Bianu dela Academie, ținea mult ca la canonizarea primului român să aibă cartea aceasta, pentru care se declarase dispus a da și 100.000 lei, i am trimis-o ca semn de mulțumire pentru dublatele ce ni le-a pus la dispoziție Academia Română".

Deschid prețioasa carte și aflu că Ieremia Stoica fost călugăr capucin, e fiul lui Coste Stoica, „un om nici sărac nici bogat, dar foarte de treabă" din Moldova...

Așa dar primul român ce va fi sfințit de Vatican, e originar din Moldova, provincie care ne-a dat și alți atâți oameni de seamă.

* * *

In numărul de mâine vom continua ancheta noastră asupra celor aflate la bibliotecă.

B.

Congresul „Ligei Culturale"

In ziua de Duminică dimineața s'a deschis în sala „Central" a orașului Galați congresul anual al Ligei Culturale.

Au asistat delegați din toate orașele țării.

Președintele congresului a fost aclamat d. N. Iorga.

Lucrările au început printr'un discurs al dlui N. Iorga care constată degradarea morală, haosul, lipsa de respect pentru munca omului, tot suflul anarhic ce bântue societatea noastră de astăzi și cere congresiștilor, să-sprijine ideia de ordine în stat și mai multă cultură pentru înălțarea românismului.

Inștiințează apoi că d. Aristide Blank a cedat Ligei, acțiunile Teatrului Popular din București.

Congresul primește donația dlui Cezar Răscanu de 10.000 lei, primește demisia dlui I. Livescu din postul de director al Teatrului Popular și propune ca viitorul congres să se țină la Suceava.

---

sociația a distribuit în toată țara, imprimate, broșuri explicative asupra problemei feministe, apeluri, manifeste.

Când guvernul liberal în 1919 a numit câte-va doamne — consilieri comunali — Asociația într'o ședință a sa a decis, ca nici una din membrele Asociației să nu primească a figura, aceste numiri neconfirmând încă un drept. In acelaș timp s'a hotărât ca membrele să fie solidare în a se ține la o parte de ori-ce partid politic; Contrar unor svonuri care se răspândesc, nu de bine-voitori, Asociația feministă nu face nici un fel de politică, cu nici unul din partide, ea însăși nefiind o societate politică, ci o societate care urmărește rezolvarea unei chestiuni sociale. Feminismul este o chestiune socială nu politică.

Sub guvernul Averescu (el personal fiind foarte antifeminist) din inițiativa d-lui ministru Argetoianu, s'a pus la vot o lege prin care se acordă femeei sufragiul la Comună. — După o ședință furtunoasă (la care am asistat și eu și țin să spun că urechile mele au auzit grațiozități foarte puțin grațioase la adresa femeilor) legea reuși cu 60 voturi contra 21.

Ce vis frumos! Dar că visul a dispărut, fiindcă la Cameră a căzut.

Cu toate greutățile cu toate piedicile asociația lucra — ideia își făcea drumul de vreme ce politicianii începuseră a se ocupa de noi.

Cu venirea Partidului liberal — a cărui preocupare principală a fost refacerea Constituției, Asociația încă și-a concentrat activitatea în direcția aceasta. Toată preocuparea a fost îndreptată numai și numai asupra faptului de a reuși să fie cuprinse în această nouă Constituție și revendicările noastre feministe.

Comitetul s'a gândit dar că ar fi bine să organizeze o serie de conferințe pentru a ține opinia publică continuu atintită asupra chestiunei drepturilor femeei, și pentru a mai lămuri pe acei ce nu pricep încă bine ce sunt aceste depturi, și în fine pentru a lărgi atmosfera — a o extinde într'atât încât să'i cuprindă și pe acei de la care aștep tam să ne hotărască soarta: Parcele Masculine care torc firul vieței noastre de Stat.

Afară de acest ciclu de conferințe, s'au organizat trei mari întruniri publice. Ideia pătrunsese provocând interesul studențimei așa că la întrunirile aceste mari, au trimis și ei oratori. Asociația s'a hotărât — să se solidarizeze cu o altă societate feministă, care mai există în București — și cu secția sufragiului dela Consiliul Național în vederea acelor mari întruniri publice.

Unirea face puterea iar impresia asupra guvernului ar fi fost mai puternică în fața femeilor solidarizate. Momentul era decisiv pentru ca să fim luate în considerație și a se hotărâ asupra soartei femeiei. Așa dar sub numele de, Societățile feministe unite" s'au făcut acele mari întruniri publice: una la „Fundația Carol", a doua la „Teatrul Regina Maria", a treia la „Teatrul Eforiei" săli enorme în care însă nu mai încăpea publicul.

Au sosit în București delegatele dela toate Centrele. Toate eminentele noastre oratoare, și mulți oratori au defilat în fața publicului entusiasmat. Un mare succes moral. — Momente măreți, care vor rămâne în istoria feminismului.

In acelaș timp — Asociația ruga se pe dna Ella Negruzzi să redacteze un memoriu scurt, concis în care să fie cuprinse revendicările noastre. Acest memoriu a fost imprimat, și distribuit cu alte nenumărate memorii venite dela toate centrele din țară, iar noi, Comitetul, am întreprins un adevărat bombardament asupra Parlamentului, și miniștrilor cu toate aceste imprimate ce zilnic le trimiteam. D-na Meissner care se afla la București pentru aceasta, și cu d-na Negruzzi, în toate zilele aveau convorbiri cu miniștrii și membrii Parlamentului.

Știrile erau când îmbucurătoare, când dezolante.

D-l Disescu, președintele Comisiei de redactare a Ante-proectului Constituției (parcă ar fi se să ne treacă cererile în ante-proect. Când s'a votat în secțiuni, a căzut întâiu; s'a reluat iar în discuție și în fine, după multe frământări am reușit să fim trecute în Constituție că „s'admite în principiu drepturile civile și politice ale femeilor, rămânând ca legi speciale să le consacre".

Tot în această sesiune Parlamentară, femeile au mai dobândit ceva: ele sunt primite prin lege, la Barou ca avocate.

Acest succes se datorește în mare parte d-nei Ella Negruzzi.

Deși succesul obținut cu privire la constituție nu este încă definitiv, este totuși un succes pentrucă de unde nu exista nimic feminismul a fost recunoscut, luat în seamă.

Și cred că în acest succes „Asociația noastră are un rol foarte bine definit și principal.

Timp de 4 ani Asociația a luptat cu prejudecățile, cu reaua voință; ridiculizarea și bețele în roate puse chiar de unele femei.

Activitatea pe care Asociația a desfășurat-o, activitate rațională, pregătitoare, a creat o atmosferă din ce în ce mai bine voitoare. Intrunirile publice, conferințele pe care le-a organizat, cu oratori și oratoare selecționate, seriozitatea, măsura și tonul demn ce s'a păstrat la aceste întruniri, au contribuit a pune problema feministă într'o lumină favorabilă, a înălțat-o acolo unde trebuia, așa că nici ridicolul nici zeflemeaua nu au mai putut-o atinge, iar publicul și guvernul s'au convins, că feminismul nu este operă a câtorva descreerate, ci este o chestiune socială, care are fimță, că nu e izolată ci face parte dintr'o mare evoluție care se efectuiază acum în omenire. De aceia revendicările noastre au fost trecute în Constituție.

Mai rămâne acum, să căpătăm acele „legi speciale". Am fi însă foarte fericite dacă în această continuare de activitate care se mai cere ar veni cu noi și surorile noastre din Ardeal. Mă adresez în special căpeteniilor feminine distinse ale Ardealului, d-nei Baiulescu și d-nei Bârsan. Un gest al d-voastră ar avea repercusiune în toate unghiurile Ardealului. — Doamnelor, să ne dăm mâna cu toate, să dăm noi întâiu exemplul de solidaritate și armonie, să nu fie numai Uniunea de societăți să facem „Uniune Românelor". Să avem ferma convingere, că ceia ce vom urmări nu o facem pentru noi, ci pentru țară, iar de triumful final, care nu va întârzia să sosească, să ne putem bucura cu toatele, împreună. Astfel generațiile viitoare vor ști că românca de acum, și-a înțeles rolul, și-a îndeplinit misiunea pe care a avut-o în viața națională.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2775

Scrisori din Zlatna

Sfințire de clopote. Vizita canonică a P. S. S. Episcopului Nicolae. Trecerea M. S. Regina prin orașul nostru, Cununie.

Dela război și până azi, biserica unită din orașul nostru a fost lipsită de clopote, ceia ce pentru credincioșii acestei biserici a fost prilej de multă mâhnire. Vechile clopote au fost ridicate în vremea războiului pentru a fi prefăcute în gloanțe ucigătoare, și din turla văduvită a bisericii nu s'a mai auzit de cât sunetul sărac de toacă.

Astăzi însă, din râvna bunului român și creștin care este dl Iuliu Albini și din obolul celorlalți poporeni biserica unită a fost înzestrată cu patru mari clopote a căror sfințire a avut loc în ziua de 28 Mai. Trei din clopote au fost dărnite bisericii de către fruntașul nostru dl Iuliu Albini de al cărui nume se leagă și alte acte de binefacere săvârșite pentru întărirea și propășirea vieții românești din Zlatna.

Cum era și de așteptat, sfințirea clopotelor a luat caracterul unei mari sărbători. Dimineața, la ora 11, credincioșii bisericii, în frunte cu toți intelectualii Zlatnei, sau adunat la locuința dlui Albini unde așteptau cele patru clopote așezate pe un car împodobit cu verdeață și flori.

Aci s'a format un impunător cortegiu de procesiune care în sunetul clopotelor dela biserica ortodoxă — părtașă la bucuria sorei ei mai mici — s'a îndreptat spre pieptul de deal unde, din mijlocul unei pădurici de brazi, se înalță, așezate una lângă alta, cele două biserici românești.

Pe locul din fața bisericii unite, în ascultarea ploasă a unei mari mulțimi de credincioși, protopopul Domșa, înconjurat de ceilalți preoți, a oficiat slujba pentru sfințirea clopotelor. La urmă părintele canonic Macavei, ca reprezentant al Mitropoliei din Blaj, a cuvântat în fața poporului, lămurind însemnătatea actului săvârșit.

Cuvântarea părintelui canonic Macavei

Biserica românească unită din Zlatna are azi sărbătoare. Într'o vreme, din turnul acestei biserici nu mai suna decât toaca. Pe morți nu-i mai plângea glas duios de clopot, iar pe cei vii nu-i mai chema la rugăciune armonia ce se revărsa peste toate cuiburile și văile vecine.

Au fost vremuri grele atunci, când arama clopotelor chemate să vestească lumii pacea și liniștea creștinească, a fost ridicată din turnul acestei sfinte biserici ca să se pregătească din ea unelte de omor împotriva altor creștini, — împotriva chiar a fraților noștri cari luptau pentru același ideal ca și noi.

Dar a fost scris în cartea neamurilor, ca zilele cele grele ale neamului nostru să-și aibă și ele un sfârșit și deasupra negurilor să răsară soarele idealului nostru realizat. A dat Dzeu ca în locul gol al clopotelor rechiziționate să răsune glas nou de clopote, și mai puternic, și mai bogat în valuri de armonie. Din sînul credincioșilor acestei parohii s'a ridicat mecenatele prin darul căruia turnul lăcașului nostru de închinare se vede iarăși împodobit cu podoaba creștinească a clopotelor sfinte. Din sînul acestui popor, s'a ridicat familia Albini, și pilda ei a îndemnat și pe alții să-și adauge obolul lor, pentruca astăzi să vedem înaintea noastră clopotele cele noui menite să cheme pe cei vii, să plângă pe cei morți și să frângă fulgerile mâniei dumnezeești.

In istoria aisericii noastre sânt multe pagini de suferințe, dar și mai multe de glorie și de mândrie. Trecutul bisericii noastre este împodobit de munca fără preget a celor cari i au stat în frunte pentru luminarea neamului și pentru pregătirea unității noastre naționale. De aceia, datoria noastră e să ducem mai departe steagul de luptă al înaintașilor pentru desăvârșirea idealului nostru prin cultură, abnegație și credință. Mulțumesc acelora cari prin darul lor ne au dat această zi de sărbătoare creștinească și românească, și dea Domnul, ca glasul nouilor clopote, cari azi se vor ridica la locul lor, să răsune veacuri de-a rândul de bucuria și mărirea neamului românesc.

Scutească-le domnul de primejdii și împreună cu ele această sf. biserică, acest neam și această țară, în vecii vecilor . . .“

Masa de înfrățire.

După sfințirea clopotelor, a avut loc o masă de înfrățire în localul Casinei române la care au luat parte peste 100 de invitați dintre cari notez: Părintele canonic Macavei, Iuliu Albini cu familia. Dr. Gane cu d-na, Dr. Zugravu cu d-na, Dr. Rece, Inginer Iancu, Inspector general al minelor din Petroșani, Alex. Iancu, directorul Minelor de stat din Baia Mare, Fărcășanu cu d-na, Protopopul Domșa, preotul Fodorean, preotul Gh. Popescu, ș. a.

Au luat cuvântul: protopopul Domșa, care a închinat pentru Rege și familia regală; parintele canonic Macavei care a închinat pentru I. P. S. S. Mitropolitul Blajului, urmașul acelor mari prelați din trecut a căror lozincă a fost: „totul pentru neam“; preotul Gh. Popescu, care a vorbit în numele bisericii gr. orientale; preotul Fodorean, care a închinat pentru dl Inspector Dr. Gane, sprijinitorul „Ambulatorului“ din Zlatna; d-l Fărcășanu, notar, care a închinat pentra publicul din Zlatna, care, ridicându-se de asupra deosebirilor confesionale, a participat la această serbare a bisericii unite făcând din ea o serbătoare a întregei comune; preotul Giurca, care a închinat pentru inginerii Iancu cari muncesc pentru desvoltarea bogățiilor țării.

La urmă, a luat cuvântul d. inspector Dr. Gane închinând pentru d. Iuliu Albini care a făcut o însemnată donație și pentru „Ambulatoriul“ din Zlatna. D-sa a cerut de la D-zeu sănătate pentru familia Albini pentru ca și în viitor să poată jertfi pentru cât mai multe acte de folos obștesc.

De la masă, toți oaspeții s'au îndreptat spre biserică unde au ascultat prima tragere a nouilor clopote.

*

Luni seara, la orele 7, a sosit în localitate P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului pentru a face vizitația canonică a credincioșilor săi. Marți dimineața, după ce a cercetat câteva sate dimprejur, P. S. S. a primit în casa preotului Gh. Popescu pe toate căpeteniile vieții românești din Zlatna cu care s'a întreținut îndelung asupra nevoilor bisericii. Marți la ora 1, a avut loc o masă dată de credincioși în cinstea prea sfântului.

*

Luni după masă, pe la orele 4, a trecut prin orașul nostru, în automobil, M. S. Regina Maria, venind de la Congresul Femeilor române care s'a ținut la Alba-Iulia și mergând să vadă unele locuri din ținutul nostru vestite prin frumusețea lor. Vestea că Regina a trecut prin oraș s'a răspândit ca fulgerul în mijlocul poporului și la întoarcere, iubita noastră Suverană a fost așteptată și ovaționată de o mare mulțime de țărani.

Luni, 28 Mai, s'a celebrat în biserica gr. or. din localitate. cununia religioasă a drei Letiția Beșa cu dl D. Cucu, redactor al ziarului „Infrățirea“ din Cluj. Dat fiind numele bun de care se bucură în întreg ținutul familia mult regretatului preot Beșa, a cărui casă a fost pentru noi o vatră pururea aprinsă de credință și avânt național, această cununie a fost un prilej de sărbătoare pentru poporul și intelectualii din Zlatna.

Nuni au fost dna și dl I. Andrieșescu, cunoscutul nostru arheolog și directorul Muzeului de antichități din București.

Corespondent.

In 20 l. c. a apărut la Cluj revista de specialitate „Fierul“ organul regnicolar al comercianților de fier din România, care este menită să satisfacă lipsa aceasta, redactată de Alexandru Blazsek și Dr. Desideriu Szilágyi. Redacția și administrația se află în str. Regina Maria 19.

*

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwien. 2475—1

*

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

.INFORMAȚII.

— Serbările „României june“. *In curând vor avea loc în parcul orașului mari serbări organizate de „România Jună“ din Viena, în vederea mărirei fondului de ridicare a unei statui lui Eminescu la Cluj.*

Obținându-se concursul tuturor autorităților civile și militare locale și a diferitelor societăți culturale și de doamne, aceste serbări vor fi in adevăr grandioase. Nădăjduim că publicul clujan își va face datorie din a veni cu mic cu mare la aceste sărbări ale „României June“.

Artiștii Teatrului Național din Cluj, sub conducerea dlui Mișu Ștefănescu, societar al teatrului clujan, fac un turneu de propagandă în Ardeal și Banat.

*

— Sosiri. Dl Simionescu, directorul general al Finanțelor regionale Cluj s'a întors ieri dintr'o inspecție făcută prin Ardeal.

*

Dl Prefect al Poliției a luerat eri cu dl Jaboda, secretarul Automobil-Clubului, la programul serbărilor ce vor avea loc Sâmbătă și Duminecă, când va fi marele concurs de automobile.

— Ibașfalău—Vizită canonică. In ziua de 24 a. c., la ora 1 și jum., cu acceleratul de Cluj a sosit în Cluj episcopul reformat Iosef Nagy.

La gară a fost salutat de protopopul reformat Feherdal și din partea orașului de Ioan Lupean.

La ora 5 s'a ținut un serviciu în biserica reformată, undo episcopul a ținut o cuvântare.

Seara s'a dat un banchet în onoarea episcopului și la orele 24 a părăsit orașul.

— Timișoara — Vizita familiei regale iugoslave. Familia regală iugoslavă, care în ziua de 8 Iunie se vă găsi în București pentru sărbătorirea unui an de căsătorie, la întoarcere se va opri o zi sau două în Timișoara.

In acest scop, primăria accelerează lucrările pentru terminarea bulevardului Ferdinand pregătind în acelaș timp augustilor oaspeți o grandioasă primire.

— De la Academie. In ședința dela 26 Maiu curent, Academia Română, întrunită în sesiune generală, a proclamat membrii de onoare pe d-nii R. W. Seton-Watson (Scotus Viator), profesor la Universitatea din Londra, și Charles Upson Clark, profesor la Universitatea din Yale, ambii sinceri și statornici prieteni ai neamului nostru.

— Zahăr pentru funcționari. Zilele acestea va sosi la Cluj un nou transport de zahăr pentru funcționarii publici din orașul Cluj și județul Cojocna.

— Concertul Reuniunei „St. Maria“. Reuniunea „St. Maria“ a femeilor gr-catolice din Cluj aranjează la 22 Iunie 1923 în sala Teatrului Național un mare concert cu concursul artiștilor dela Opera Română: dna Lya Pop, dna Mimi Nestorescu-Vancea, dl Constantin Pavel, dl Ionel Crișan, quartetul Kollar și Corul Operei Române, în beneficiul fondului de zidire și întreținere a bisericilor române unite din Cluj. Inceputul concertului va fi la orele 8 seara

— Promovare. Dl Adam Popa, fost redacter al ziarului nostru a fost promovat de universitatea locală, doctor în științele juridice.

Magazin Central de Faina și Producte. Firma aparținătoare cercului de interese al S. A. Eleonora Szilágyi, care s'a ocupat până acuma numai cu vânzare engros a cumpărat pravalia de producte Vulkan în colțul Piața Mihai Viteazul și se va ocupa și cu vânzarea cu detail.

Această nou aranjament al Magazinului Central de făină și producte a produs o schimbare foarte folositoare și esențiale în chestiunea aprovizionărei a orașului Cluj și a județului Cojocna. Și deja efectul acestui fapt îmbucurător să arată în faptul că a încetat criza de făină amenințătoare. Deja cu acest prim fapt s'a documentat că administrarea conștientă a acestui articol de prima necesitate al concrescut cu încrederea publicului și această încredere precum și resultatele de până acum documentate formează o garanță sigură că putem privi înaintea activitații ulterioare a acestei firme cu cea mai mare încredere. 2826

— Luați salam HERZ, pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni. 2777

„Ivonne e Osmana“

Kandia

se găsește din nou. Cereți-o pretutindeni și cu bucata. 2778—2

*

Caută un candidat de advocat *Dr. Desideriu Fülepp*, Hunedoara. 2822

*

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1359 2561

Corpul medical din Cluj și atentatul contra rectorului universității

Scrisoare deschisă către Dl Prof. Iacobovici, rectorul universității din Cluj.

Ca răspuns la odiosul atentat încercat zilele trecute împotriva dlui Prof. dr. Iacobovici, și de care ne-am ocupat la timp în ziarul nostru, corpul medical local a adresat dlui Iacobovici următoarea scrisoare deschisă:

Domnule Profesor,

Plini de indignare am luat la cunoștință atentatul mișelesc, îndreptat de-o mână criminală contra persoanei dvoastră.

Noi, dintre cari unii am avut fericirea să vă putem cunoaște și aprecia în decursul războiului pentru întregirea neamului, iar alții în decurs de patru ani decând conduceți catedra de clinică chirurgicală la Facultatea de medicină din Cluj, ne-am putut convinge zi de zi, de înțelepciunea, abnegația și sufletul dvoastră românesc; am putut vedea cum dvoastră în muncă nepregetată și plin de entuziasm ați adus aportul dvoastre neprețuit, pentru înfiripărea unei vieți românești în Cluj, pentru nivelarea asperităților inerente timpurilor de trecere și ne dăm deasemenea perfect de bine seama, cât de mare este partea dvoastră de muncă, la consolidarea și ridicarea nivelului Universității române din Cluj.

Vedem în dvoastră o personalitate distinsă a neamului românesc, un îndrumător înțelept, exemplu de muncă, pe cinste bun și dorim din întreaga noastră inimă să vă vedem și pentru mai departe în plină activitate, în interesul țării și neamului.

V'a fost dat să îndurați decepții, să fiți însă asigurați, că sunt foarte mulți aceia, cari vă admiră, vă iubesc, cred în dvoastră și știu să vă păstreze deplină recunoștință.

Cluj 28. Mai 1923.

Ai dvoastre devotați:

Dr. Emil Țoposu asistent, Dr. Octavian Filipescu asistent, Dr. Traian Popovici asistent, Dr. Valeriu Bologa asistent, Dr. Iosif Pușcariu șef de lucrări, Dr. Alex. Fodor medic primar de oraș. Dr. Nicolae Popoliță asistent, Dr. Ștefan Hossu medic legist, Dr. Valer Ostatea, Dr. Ioan Bula, Dr. Cornel Popovici medici sanitari, Dr. Simeon Moșoigo medic la facultate. Dr. Iuliu Hodor, Dr. Vasile Stanciu, Dr. Sabin Manoilă șef de lucrări, Dr. Constantin Lăpădat, Dr. George Bolintineanu, Dr. Oscar Florin, Dr. Ungureanu Valeriu.

Dr. Ioan Goia, conferențiar, Dr. Alexandru Pop asistent, Dr. Dimitrie Cudla, Dr. Eugenia Popa asistent, Dr. Gheorghe Popovici șef de lucrări, Dr. Liviu Câmpeanu șef de lucrări, Dr. C. Bonciu, D-ra Mihail Albu, D-ra Dr. Elvira Bolintineanu șef de lucrări, Dr. Septimiu Bariț.

Românizarea Orăzii-Mari

Oradea Mare are aspectul unui oraș din Ungaria. Nici o firmă românească. Batjocorirea limbei române. Sfidarea la care se dedau ungurii.

Toate guvernele care s'au perindat la conducerea țării dela unire încoace au avut înscris în programele lor de guvernământ ca punct principal, românizarea orașelor ardelene. Nici unul însă din fostele guverne n'a pus în aplicare acest punct, fie că interese de partid s'au opus, fie că în prea marea lor încredere în puterea de răspândire și de asimilare a poporului român, au crezut că românizarea orașelor ardelene o să se facă dela sine fără nici o intervenție din partea guvernului central sau din partea autorităților locale.

Acest sistem de guvernământ a adus după sine faptul că astăzi după cinci ani dela unire suntem expuși să vedem tristul spectacol în care se află orașele ardelene, care nu numai că și-au păstrat în toate ramurile de activitate și în toate manifestările lor caracterul pronunțat maghiar, cu care au fost găsite la „preluarea imperiului", dar multe dintre ele și-au accentuat încă acest caracter.

Unul dintre aceste orașe este Oradea Mare, centru de graniță.

Spectacolul ce ți-l oferă acest oraș chiar azi după cinci ani de la unire, este cu desăvârșire trist.

Prima impresie ce ți-o face Oradea-Mare, când o cunoști ca un simplu trecător, este lamentabilă sub raportul românizării. In tot lungul străzilor Orăzii-Mari abia dacă găsești o prăvălie românească.

Chiar dacă după o minuțioasă cercetare o descoperi, ea e așa de înăbușită între celelalte magazii maghiare sau evreești în cât abia se vede.

Pe întreg lungul străzilor Orăzii-Mari, tiesite de altfel de lume, a la ici-colo auzi o vorbă românească și aceia sfioasă cu frică parcă pronunțată.

In ori și care prăvălie, dacă nu cunoști limba maghiară sau cea germană ești condamnat sau să-ți iei interpret sau să pleci din prăvălie, neputându-te înțelege cu vânzătorul.

Partea însă care e și mai dureroasă și care sub nici un motiv nu mai poate fi tolerată este sfidarea și batjocura sirăinilor la adresa a tot ce este românesc în Oradea.

Dintre manifestațiile acestei sfidări vom remarca numai două.

Autoritățile locale au dat un ordin ca toate firmele să fie scrise și în românește. Negustorii cari aproape în unanimitate sunt evrei și unguri și-au tradus în românește firmele dar nu există o singură traducere de aceasta într'o românească curată ci toate sunt intenționat și tendențios pocite. Zădarnice au fost toate ordinile autorităților de înlăturare a acestei situații. Intransigentam aghiară ed e neînfrânt.

Mai mult decât atât; sunt cam 80 la sută dintre străinii din Oradea cari știu românește și cari refuză să vorbească altfel decât ungurește. Impertinența lor merge până acolo încât îndrăznesc să-ți spuie în față că știu românește dar că nu „*vreau*" să vorbească.

In numărul de mâine vom arăta ce nu s'a făcut de către trecutele guverne și ce încearcă autoritățile locale de acum pentru ca Oradea-Mare să nu mai aibă aspectul unui oraș din Ungaria.

Șt. P.

ULTIME INFORMAȚII

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

— ORA 2 P. M. —

EXTERNE

Sesiunea parlamentară va fi închisă negreșit la 5 Iunie. Statutul funcționarilor va fi votat chiar ținându-se ședințe de noapte.

*

Senatul Universitar din Capitală a eliminat o întreagă serie de studenți acuzați cu provocarea turburărilor studențești.

*

„Lupta" anunță: că ministerul de războiu cercetează pe numeroși ofițeri superiori din Basarabia, cari au pătruns în armata română surprinzând buna credința a autorităților.

*

Ministrul de instrucție a convocat azi dimineață pe toți directorii liceelor pentru a discuta atitudinea profesorilor cari au refuzat să participe în comisiunea examenelor particulare. Directorii au arătat că abținerea se datorește diurnelor foarte reduse. Ministerul a decis sporirea diurnelor prin mărirea taxelor de examen, cari au fost fixate la 500 Lei cursul inferior și 800 Lei pentru cursul superior.

INTERNE

Paris (Rador) — Camera franceză a votat cu 420 voturi contra 115 un credit de 100 milioane franci pentru România.

*

Londra (Rador) — Luni seara a avut loc o întrevedere între lordul Curzon și Krassin. Ziarele relatează că lordul Curzon a declarat că ameliorarea relațiilor dintre Anglia și Rusia e posibil numai dacă sovietele își vor rechema misiunile din Afganistan și Persia, dând astfel garanții că a încetat propaganda ce o desfășură contra Englezilor.

*

Belgrad (Rador) — Noua lege de organizare a armatei iugoslave prevede un serviciu de 18 luni. Studenții și primii născuți din familiile numeroase vor face numai 9 luni.

*

Constantinopol (Radio) — Adunarea comisarilor poporului din Angora a admis proectul acordului grecoturc.

*

Lausanne (Radio) S'au început tratativele cu legația americană pentru convenția comercială între Turcia și America.

CITIȚI PAGINA 8-a

Revista presei maghiare

— „Ellenzék" și Scotus Viator —

Scotus Viator vine la Cluj și „Ellenzék" îi dedică în numărul de Marți. Un articol plin de ironii, ca aproape toate articolele din „Ellenzék". Scotus Viator a fost și este un prieten al Românilor și în trecutul nu prea îndepărtat a luptat cu cuvântul și cu condeiul pentru desrobirea lor. A descris suferințe reale și cu scrisul lui a câștigat simpatia opiniei publice europene pentru cei cari sufereau. Atunci a fost „calumniator", „ponegritor" al Ungariei milenare. Atunci a fost înjurat, iar acum? Acum, — spune „Ellenzék", — Scotus Viator vine în România. Acum poate — va face alci studii mai serioase decum a făcut înainte de-a scrie cartea „Român a Mare". Misiunea lui sfântă e doar eliberarea națiunilor. N'o să găsească, dacă vine alci, teren pentru împlinirea misiunii sale? Nu s'ar cădea, unui om erudit și cu renume european, pentru care putină obiectivitate n'ar fi un lucru rușinos, să se mărginească și acum la adunarea de date pentru — cuvântări funebre.

Fiți liniștiți, dlor dela „Ellenzék"! Vremea panegiricelor a trecut, căci dacă n'ar fi trecut, ba, dacă n'ar fi fost vremea lor, de scurtă durată, nu v'ați putea l făi acum așa cum vă lăfăiți. Victimele dvoastră își dorm somnul lor dulce, noi nu le-am uitat și n'o să le uităm, dar pe călăi i-am iertat.

Scotus Viator a văzut întotdeauna adevărul și adevărul să-l vadă și acum. Dar nu adevărul inventat în redacția lui „Ellenzék", ci adevărul în toată goliciunea lui. Și multe va vedea Scotus Viator prin Ardeal, va vedea cam de cincisprezece ori atâtea școli secundare ungurești, decum aveau Românii cu câțiva ani înainte, ca să nu amintim și altele, iar în ochii așa numitelor „națiuni oprimate" va citi cu totul altceva, decum își închipue dnii dela „Ellenzék". Suferințe va citi numai în ochii Românilor, suferințe cauzate de perfidia călăilor de odinioară. Scotus Viator nu e în comitetul de redacție al lui „Ellenzék" și prin urmare va veni și va vorbi numai adevărul curat.

Misiunea istorică a Ungurilor din Ardeal

Într'un articol cu titlul de mai sus, publicat în „Ujság" de eri, după ce se reproduc câteva pasagii din scrierea „Régi Magyarország" a lui Grünwald Béla, dl Gyárfás Elemér constată că viața Ungurilor din Ardeal se reduce la intrigi, lupte de guerrillă, indiferență etc. și procesul de decadență se desfășoară cu repeziciune nimicitoare.

Pentru a împiedeca destrămarea, trebue să se definească un anumit scop, către care să tindă poporul maghiar, o țintă care să nu fie utopie, pentrucă utopiile duc numai la nenorociri. Apoi continuă:

„Misiunea istorică, încredințată de Dumnezeu poporului maghiar e să susțină legătura între rassele română și maghiară, așezate în bazinul Europei centrale. Dacă astăzi trebue să sufere, în chiar trupul său, loviturile de biciu ale urei între cele două rasse, ca mâine, brațele astăzi încă răstignite ale poporului maghiar, trebue să se întindă înspre poporul român, perpetuând o legătură sfântă între aceste două popoare, cari fără frăție, ca niște streini stau între popoare dușmănoase în centrul Europei și cari numai sprijinindu-se și ajutându-se reciproc pot să se întărească în pământul care le-a fost rânduit de providență."

Continuând se întreabă: e cu putință astăzi înfăptuirea acestui ideal? Constată că timpul n'a sosit încă, dar va trebui să sosească. Trebuie pregătit însă de pe-acum. E o muncă ce trebuie începută neapărat, mai bine prea curând decât prea târziu.

Suntem de acord, Dl Gyárfás să înceapă munca asta, pentrucă din parte românească au încercat-o alții zadarnic. Va fi încercarea D-lui Gyárfás o acțiune sinceră? Atunci dânsul va fi corbul alb, pe care îl vor huidui desigur ilustrii dela „Ellenzék", dar... va face poporului maghiar cele mai prețioase servicii.

Evenimentele din România

Radici a rostit o cuvântare în Zagreb, la congresul partidului radical croat, în care arată, câte „ceasuri sunt în Jugoslavia?" — cum se exprimă „Ellenzék". In această vorbire se reeditează cunoscutele pretenții de independență a „republicei croate", la care trebuie să se anexeze și Bosnia și Herțegovina.

Vorbind despre România arată, că la blocul războinic, în fruntea cărula stă Franța, s'a alăturat numai România, dar blocul acesta nu va avea sfârșit bun, pentru-că nici Cehoslovacia, nici Jugoslavia nu se alătură la el. Dar nu-i exclus, ca în România să se facă schimbări, cari să pună lumea în uimire.

Cu politica României nimeni nu e mulțumit în Europa.

Radici e bine informat, nu tragem la îndoială. Patrioții autonomiști dela "Adevărul" și „Patria" îi vor fi liferat datele trebuitoare. „Ellenzék" mai adaugă, că la Beigrad discursul lui Radici a produs o adevărată panică. Va fi fost... Ce bucurie va fi produs însă acest discurs în redacțiile ziarelor..... „românești" dela noi.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL MAGHIAR

Repertoir săptămânal:

Miercuri: „Noua Rudenie" (Premieră. Prețuri de premieră. Abonament de premieră Nr. 55. Seria biletelor 413).

Joi: „Noua Rudenie" (a doua oară. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 138 C. Seria biletelor 414).

Joi: Orele 10 și jumătate „Baletul Ligeti" (cu concursul d-nei G. Graziella. Prețuri de premieră. Seria biletelor 145).

Vineri: „Noua Rudenie" (a 3-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 139 A. Seria biletelor 415).

Sâmbătă: matineu, „Casa cu trei fete" (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul Marton Iosif. Seria 417).

Sâmbătă seara: „Levenduia" (Operetă. Premieră. Prețuri de premieră. Abonament de premieră Nr. 56. Seria 418).

Duminecă orele 11 a. m.: „Matineul dat de dnii Friederic Karinthy și Bela Zsolt" (Prețuri de premieră. Seria biletelor 419).

Aviz.

In baza Legi noilor impozite pentru complectarea „Declarațiunilor colective I" sunt rugați toți proprietari, de proprietăți agricole (pământ arator, fânate, pășuni, grădini, vii) se se prezinte în ziua de 31 Mai, 1, 2, 3, 4 Iunie la circumscripțiile orășănești respective, pentru luarea datelor necesare la impunerea impozitelor.

Neprezintarea va trage după sine impunerea respectivilor proprietari din oficiu.

Cluj, la 29 Mai 1923.

Șef preceptorul orașului Cluj
PEPTEA.

No 546—1923 not.

Publicațiune de licitare.

Să aduce la cunoștință că cârciuma comunei Sunc să va da în arândă în licitație publică în ziua de 3 Iunie 1923 a. m. 9 oare la casa comunală.

Eserendarea să face pe timp de 5 ani.

Prețul de strigare 2200 Lei.

Vadiu 10%.

Condițiunile de licitare se pot vedea la biroul notarial din Aghireș în oarele oficioasă.

Sunc, la 3 Mai 1923.

IOSIF ZEIGER m. p. notar cerc. 2828
VARGA GASPAR m. p. primar c.

No. 557—1923.

Publicațiune.

In urma hotărârei reprezentanței comunale a comunei Sânpaul sub No. 7—923, în 21 Iunie 1923 la oarele 10 a. m. se va da în licitație publică cârciuma comunale din Sânpaul (Jud. Cojocna) pe durată de 3 (trei) ani din 1 Iulie 1923 până în 30 Iunie 1926.

Prețul strigărei Lei 4200.— Doritori de licita au a depune vadiu de 10% din prețul strigăreii.

Condițiunile se pot vede între oarele oficiasă în cancelaria notariatului Sânpaul.

Sânpaul, la 22 Maiu 1923.

DEZIDERIU MAJTHÉNYI,
notar.
2824

Băile Cojocna (lângă Cluj)

Băi calde și reci de sare, băi de soare.

Apele sunt la fel cu cele din **Halle** și **Reichenhall.** Se folosește cu bune rezultate în: exudate cronice, peritoneale și parametrale; scrofuloză, tuberculoză ganglionară și osoasă, reumatism și gută.

Sezonul se va deschide 1 Iunie 1923.

Informații la Direcția băilor Cojocna. 2809

De vânzare

Una casă nouă cu grădin patru camere și două bucătării se pot prelua 35.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având două camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

„AFEB"

Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE

București:

B-dul I. C. Brătianu 3

Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

Șine și Accesorii
Locomotive
Vagoane, Vagonete
Plăci turnate
Macazuri
Trenuri, Lagăre, etc. 2631-1

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

se face măriri de fotografii, retrosări
2782

Au sosit
la
Magazinul pentru copii
Hercules
Str. Iuliu Maniu 8.

cărucioarele de copii „Brenabor" din Berlin vestite în toată lumea, în exemplare minunate.
Cărucioare de sport 395 lei
Cărucioare de sport cu roți de gumă 525 lei
Ne alorate 160 lei
Trusouri complete pentru copii, dela 850 lei în sus.
Haine de sărbătoare pentru băeți și fetițe!
Pălării de pânză Lei 75 (în toate colorile).
Lingerie femeească și pentru copii, și la comandă.
Preț-curent de cărucioare pentru copii gratuit. - Serviciu solid, conștiincios. - Prețuri ieftine.
2660 Lloyd 1519

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Pungi, saci de hârtie

în execuție simple și luxuoase la

Papetărie Lepage, Cluj

cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele
2744-3

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Întrebuințarea gumei OLLA oferă siguranță absolută.

Ce este sigur? Că, după constatările experților guma OLLA este singurul preservativ sigur.

Când luăm un prezervativ, să nu luăm decât OLLA.

Te înșeli pe tine însuți, dacă întrebuințezi altceva decât guma OLLA.

Este cineva, care să nu cunoască încă guma OLLA?

Guma OLLA este cea favorită.
2474-1

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.
Resmălțuim oglinzi stricate.

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR „VOREL", BOMBOANE PECTORALE „VOREL" în plicuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR „VOREL", GUDRONUL „VOREL". Veți alege, după plăcere, unul din acest specialități.
Le găsiți la Droguerii și Farmacii. 2818-3
Depozitul central: **Farmacia „VOREL", Piatra-Neamtz.**

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris
confecție de hârtie și imprimate de orice natura la: Librărie-Papetăria-Tipografia **LEPAGE CLUJ,** Cereți cataloge lista și ofert. ◆ 2744-4

Grădina de vară Restaurantul și Berăria la PRINCIPELE MIRCEA
din B-dul Elisabeta No. 14.

S'a deschis, cu orchestră în fiecare seară, bufet la ori ce ora cu tot felul de pește proaspăt, fripturi la grătar, mititei, pui fripți și cu prețurile cele mai convenabile.

Deschis până la ora 2 noaptea.

Cea mai fina crema pentru ghete

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

1290-3

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

O DOAMNĂ inteligentă având și o fetiță de 2 ani caută la o familie post de menajeră sau ca guvernantă germană. A se adresa la D-na Veiss, Cluj, Calea Traian (Arpad) No. 13.

Prima intreprindere din România pentru 2796

curățire și transformare de pălării panama, zsirad

primește toffelul de pălării pentru curățit

Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

S'a deschis Institutul Indroterapeutic DIANA

Băi: de acid-carbonic, estras de brad, de sulfur, de sare, electrice, termale, de soare, etc., etc. Medic conducător: Dr. Porsche, neurolog.

In baia **„DIANA"** atât baia de abure și de vane precum și Hidroterapeutica și băile soare ,funcționază cu toate mireriile de apa simțite aiurea și stă la dispoziția publicului în fiecare zi cu apă proaspete și curată.

33 Lloyd 1632

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

Piața Unirii 13.

2787

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Bani și timp

câștigi montând pe mașină

PIRELLI CORD Cel mai bun Cauciuc

2747-1

Depozit la EMIL BLAGA CLUJ

Reclama este sufletul comerțului

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografică „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări inliniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- Fabricațiune de plicuri comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de birou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continua a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

AUTO-MECANICA Soc. Anonima **CLUJ**

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARATIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALATIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

CRONICA BUCUREŞTEANA

— Bucureştii multipli — Marea reculegere — Sărbătoarea mulţimei — „Moşii" — Metoda nouă —

27 Mai (Rusalii)

Oraşele au ades soarta oamenilor. Sunt oraşe care vând, care cumpără, care fabrică, care îşi pun banii cu dobândă bună, care se gândesc la viitor şi care se îngrijorează de mersul valutei; sunt altele care cugetă, care visează, care dorm noaptea sub acoperişurile lor bine încălzite sau ziua la umbra arborilor; mai sunt unele care petrec 'n toate clipele şi prin toate mijloacele, vorbind, cântând, ţipând, plângând, râzând, care petrec chiar când se plictisesc, ceea ce satisface pe cei mai pretenţioşi; sunt în fine altele care nu aparţin nici speculaţiunei comerciale, nici speculaţiunei filozofice; oraşe burgheze, retrase de mult timp din mijlocul afacerilor şi ideilor, potolite cetăţi care nu mai au altceva de făcut decât să se lase să trăiască mulţumite, care se distrează iarna vorbind de rău şi vara privind norii ce trec, care ştiu numărul pietrelor din caldarâmul fiecărei străzi, fiindcă au avut vreme să le numere, şi care vă vor spune fără greş câţi pomi se înşiră pe bulevardele lor.

Sunt oraşe felurite şi totuşi Bucureştii au din toate câte ceva: din oraşul care munceşte şi din cel care visează, din oraşul care petrece şi din cel care se odihneşte. Dar niciodată Bucureştii nu ne-au dat o pildă mai complectă a multiciplităţii lor sufleteşti ca în sfârşitul acesta de primăvară când atâtea împrejurări ni-l înfăţişează sub atâtea aspecte, fortotind de o mulţime în care pulsează o viaţă atât de *disparată*.

•

Ceremonia consacrării Eroului Necunoscut a fost desigur cea mai grăitoare în sprijinul acestei convingeri. Am văzut atunci nişte Bucureşti noui, reîmprospătaţi sufleteşte, pătrunşi de cucernicia unui rit grandios, capabili de elocvenţa tăcerii reculese şi de statornicia emoţiunei grave. Au fost clipe negrait de frumoase, de simple şi totuşi de măreţe. Drumul triumfal al unanim proslăvitului, omagiul regal, cortegiul zecilor de generali şi sutelor de preoţi, închinarea celor două sute de drapele ale războiului de ieri, îngenunchiarea studenţimei, plecarea capetelor mulţimei emoţionate, uriaşa tăcere de două minute cu împietrirea mută a întregii vieţi, sunt lucruri despre care s'a vorbit cu bogăţie de amănunte a doua zi după ce s'au petrecut. Ceea ce vrem să reţinem acum din solemnitatea acelor zile e că ceeace a fost mai bun în sufletul atâtor oameni a făcut ca o atmosferă neasămuit de curată. În jurul sicriului-sarcofag, o atmosferă care învăluia totul deavalma în flacără şi lumină. Un fel de vastă familiaritate reculeasă, de camaraderie admirativă înnodă legătura dintre supravieţuitori şi jertfiţi, redeşteptă rudenii şi brusc încălzită la alb topea împreună armata şi naţiunea. O desăvârşită unitate de sentiment a domnit astfel în clipele acelea, inimile au fost pline de o emoţiune gravă, şi fiecare părtaş al solemnităţilor a iubit în acel spectacol pe care nu-l mai văzuse, ceea ce niciodată nu va mai vedea a doua oară. Azi, spectacolul e o amintire unică pe care toţi o păstrează preţios căci o virtute rezidă în ea: aceea care evocă spiritul de concordie şi demnitate, marea sforţare posibilă de conciliare şi reconciliare, punctul fix, centrul de raliare al sufletelor care pot da în astfel de clipe o garanţie de stabilitate şi de unitate.

•

Sărbătoare naţională care a urmat după o săptămână, voiosul 10 Mai, sărbătoare a Mulţimei, a profitat de atmosfera creată de funeraliile Eroului Necunoscut. Aceiaşi mulţime compozită, etajată în şiruri verticale pe faţadele caselor sau înghesuită în masse orizontale, aceleaşi acoperişuri crenelate de capete şi braţe, acelaşi stăvilar uman sub o cataractă de strigăte voioase, acelaşi mae strom în decorul străzilor pavoazate şi al iluminaţiei nocturne.

Căci poporul nostru simte nevoia de a vedea, în sunetul vibrator al alămurilor, trecând ca un potop ritmic şi uniform în faţa ochilor râzători de orgoliul unei rase, forţa armată spre care se îndreaptă, recunoscător, fiorul inimilor, încordarea braţelor, strigătul puternic şi unanim al unui neam care îndrăgeşte unealta marii izbânde.

Familia regală, care a luat parte pentru întâia oară în întregime, călare şi în uniformă, la defilarea trupelor, — suveranii şi principii moştenitori, — a fost obiectul unor neasămuite ovaţii. Regele e pentru popor personificarea marilor interese naţionale. Când apare, îl evocă, în mintea mulţimei care el aclamă, ansamblul forţelor morale şi materiale care constitue patria.

E un simbol în faţa căruia toţi se închină.

•

Zing! Bum!!

Ultimile stridenţe ale Moşilor mor odată cu aceste zile de Rusalii, după două săptămâni de larmă nestingherită, de exhibiţie, veselă în prestigiul unui cadru destul de popular spre a atrage mulţimea, de afluenţă frenetică de viaţă excepţională, de risipă de grasă voioşie burgheză.

A fost ca de obicei aceeaşi barăci de scânduri luminate seara cu gaz, cu electricitate sau cu lampioane, aceleaşi corturi de pânză, cu aceleaşi măscărici, monştrii, fenomene şi fotografi populari, aceeaşi mulţime compactă, înghesuită, sgomotoasă şi împestriţată, aceeaşi surexcitare veselă şi nervoasă, aceleaşi ţipete de ţurioaie, aceleaşi pocnituri de capse, aceleaşi chemări de negustori de turtă dulce, de saltambanci şi de crupieri populari învârtitori ai „roţii norocului".

Bibelouri ieftine şi proaste au alunecat prin gloata enervată ca nişte ţipari prin nisipul mării, caii de lemn, pseudo-aeroplanele şi dulapul electric s'au învârtit până la ameţeală; mândriile atletice s'au perindat neîncetat în jurul stâlpilor, nicovalei şi ciocanului încercătorilor de putere; cheflii lipsiţi de răcoarea şi pitorescul grădinii Eliade azi suprimată, s'au resemnat să-şi depună tonele de bucurie greoaie în barăcile restaurantelor şi cârciumelor ridicate în grabă.

Da, Moşii s'au arătat statornici în larma, uimirile plictisellile mulţimei felurite, hibridă şi suverană în decorul acesta mai original ca toate decorurile de teatru. Dar Moşii anului acesta au luat o înfăţişare mai ordonată, mai chibzuită, mai curată, mai adecuată vremei acestela de îmbogăţiţi proaspeţi. Moşii au avut mai puţin neprevăzut şi fantezie, mai multă rânduială, uniformitate şi estetică de faţadă. Moşii tind să-şi piardă mahalagismul atât de original ce să aibă aspiraţiuni de târg de mostre internaţional.

. . . . . .

A hoinări e unul din rarele apanagii refuzate animalelor spre a fi rezervate speciei omeneşti. Dobitoacele — chiar cele cu două picioare şi fără pene, — merg, rătăcesc, vagabondează, dar nu hoinăresc. A şti să hoinăreşti e o artă. Şi ce loc poate fi mai nimerit pentru un exerciţiu aşa de inteligent, ca bâlciul Moşilor cu fleacurile lui primitive, cu înghesuelile şi talmeş — balmeşurile lui pitoreşti, cu trivialităţile lui grăsoase!

O astfel de hoinăreală mi-a dat prilej într'o seară să văd un amănunt care a strecurat în programul Moşi or o diferenţă capitală.

Plouase toată seara şi nori negrii şi repezi alergau pe cerul pe care câteva stele răzleţe luceau din când în când, pe furiş. In lungul bâlciului, pânzele baracelor, zebrate de pete largi de ploaie păreau că nu se grăbesc să se usuce, în aşteptarea unei ploi viitoare. Aleele erau aproape pustii. Câţiva singurateci alunecau ca nişte umbre printre barăci. Negustorii, nevoiţi să piardă cu desăvârşire câştigul unei seri, îşi deschiseseră din nou prăvăliile cari profilau în întunerec reflectele luminilor lor întristate. Câte o orchestră mecanică hodorogită sau câte un flighorn răguşit se tânguiau în tăcerea singurătăţii. Chemările saltimbancilor şi ţipetele a două trei ţurloaie răzleţe aveau intonaţii dureroase în mijlocul calmului ironic care le înconjura. Din când în când se auzea „hârşcâind limba" „roţii norocului" care părea că scrâşneşte de necaz.

Străbăteam aleea pustie, oprindu-mă din loc în loc ca să contemplu spectacolul sub diferitele lui înfăţişeri. Deodată mă simţii tras de braţ în vreme ce un glas rugător îmi murmura stăruitor la ureche: Intră domnule . . . te rog! Vino să vezi ce n'ai mai văzut . . . Numai cinci lei! . . .

Privii mecaniceşte pe cel care îmi vorbea: îmbrăcat cu o jachetă neagră, roasă, cu un pantalon gălbui ale cărui margini de jos păreau dantelate, purtând pe cap o nenorocită de pălărie lipsită de formă şi de fund, avea înfăţişarea unui câine bătut, care totuşi îţi lingea mâna. Şi găsii atunci, în omul acesta, întruparea vie a serii aceleia umede reci şi pustii, care înfăţişa mai bine ca oricine, melancolia bacanalii şi plăcerea în doliu.

Era în spectacolul acela un contrast pe care aşi fi voit să-l arăt amatorilor de antiteze şi celor cari înţeleg ciudăţenia artistică a bâlciurilor populare.

•

Cât despre Moşii poliţiei, unii politicieni înţeleg să-l introducă şi în viaţa parlamentară, cu nerăbdare zgomotoasă şi cu incoherenţă, în clipa în care o operă de „longue haleine" cere tot pe atâta perseverenţă în planuri câtă claritate în concepţie.

Nu se poate spune că democraţia e regimul tăcerii, dar nici acela al vorbelor zădarnice. Fiecare frază trebue să exprime sau să provoace o mişcare. Verbul are dar o însemnătate capitală. El nu e de altfel decât expresia unui fapt, unei stări, unei dorinţi, unei aspiraţiuni: cel mai elocvent orator îşi pierde saliva dacă o risipeşte afară din timp şi din spaţiu.

Ori, nu se poate nega că s'a vorbit mult şi cu o nesecată violenţă la tribuna Camerei. Un cor zgomotos cu solo-uri stridente a dovedit cât de mult uită unii politicieni că e imposibil să desparţi vorba de acţiune, că cuvintele sunt fapte într'un regim născut din critică, întemeiat pe discuţiune şi care nu trăeşte decât prin deliberaţiune. Invectivele sporesc, convingerile devin încăpăţânări, frumoasele discuţiuni de idei se fac tot mai rare, vorbele sunt ades strigăte greu de ascultat, actele atitudini ades detestabile.

Sunt epoci în care se raţionează, se explică; altele în care se explorează. Din aceste două feluri de a se lucra rezultă obiceiuri diferite.

Dezbaterile politice de azi se resimt de această din urmă educaţie. Nu mai există doctrinari, căci oamenii de azi dispreţuesc acest nume învechit. Ei vor fapte. Caută un fapt notoriu sau susceptibil de a fi speculat zgomotos, ceva mai mult sau mai puţin apropiat împrejurărilor şi apoi îşi bat joc de argumentele adversarilor: asta e metoda cea nouă.

Fapte sau chiar cuvinte, atunci când amintirea faptelor s'a şters, ţin loc de motive, şi tae scurt explicaţiunile. Jocuri de cuvinte au pretenţiunea de a fixa un fapt sau de a califica un procedeu. Nume sunt aruncate drept strigăte de război. Armele acestea de modă nouă nu preţuesc cât acelea pe care Istoria, Dreptul şi Logica ar putea să le dea unor oratori. Dar trebue să recunoaştem că sunt mai uşor de mânuit pentru un opoziţionist „à outrance." Dragu.

Cronica sportivă

Cluj

Aesculap-Elit 1:0 (1:0).
KAC.—CFR. 4:0 (1:0).

Matchul pentru sampionatul de cl. I, rezultat pentru KAC. o învingere frumoasă dar nemeritată. CFR.-iştii au atacat mult mai mult, dar înaintea porţii nu mai puteau învinge rezistenţa KAC.-ului. Înfrângerea li-se datoreşte şi portarului — în parte, dar mai ales înaintaşilor, cari n'au jucat cu energia ce se cuvenea.

Goalurile le-au băgat: Rakitovszky (2); Ruduch (1) şi Barabàs (1).

Haggibor—KKASE 0:0.

Un match îndârjit. Ambele echipe s'au sforţat a marca goalul de învingere, dar apărarea ambelor a fost la locul ei întotdeauna.

KKASE II.—Haggibbor II 1:0 (1:0).

CFR. II—KAC II 4:0 (1:0).
Hagg. (tin.)—Vict (tin.) 2:0 (0:0).
CFR. (tin.)—KMTE (tin.) 2:0 (1:0).
KAC. (tin.)—Elite (tin.) 1:1 (1:1).

Timişoara

Unirea—Beogradski Sport Club 3:3 (3:2). Match internaţional. „Unirea" nu a jucat aşa cum trebuia, şi cum ne-am obişnuit s'o vedem la alte matchuri.

Petroşani

TAC.—Camp. 2:0 (0:0).

Arad

Premiul „Minja de bronz" e discutat cuvehemenţă de echipele arădane. Cum din matchurile de azi nici oechipă n'a eşit învingătoare, întrecerile se vor continua mâine.

AMTE—Gloria—CFR 3:2 (2:0).
AAC.—ATE 1:1 (0:0).

Oradea-Mare

Bihorul—Macabea 2:1 (0:1). — Goalurile Bihorului le-a băgat Pop. Match amical.

Tőrekvés: SzSE (Satu-Mare) 3:0 (1:0):

Satu-Mare

Samson din Sighetul-Marmaţiei învinge Olimpia din Satu-Mare cu 1 punct contra 0.

Turda

KMTE.—TSE 1:1 (0:0).

Gherla

Victoria (Cluj)—Sparta 4:1 (3:0).

Braşov.

Colţea-Harghita (odorheiu) 2:0 (:)

Sibiiu.

Braşovia (Braşov)—NSE 2:2 (2:1). Prin acest match Braşovia câştigat şampionatul de primăvară al regionalei Braşov.

Bucureşti.

În şirul matchurilor prin cari s'a discutat premiul „Cupa-Mare", Duminecă a avut loc la Bucureşti, ultimul când s'au luptat echipele Universitatea din Cluj şi Kinizsi. Kinizsi a învins Universitatea cu 1 punct contra 0. Prima repriză s'a terminat cu 0:0. Prin învingerea repurtată Kinizsi a câştigat „Cupa Mare" definitiv.

— 28 Maiu —

Timişoara.

Beogradski S. C.—Kadimah 1:0 (0:0).

— partea 28 Maiu —

Petroşani.

TAC—CS Vulcan 3:0 (1:0).

Arad.

Gloria CFR—AAC 2:0 (1:0)
AMTE—ATE 2:2 (2:1)

Bucureşti.

Ehipa Universitatea din Cluj învinge Transilvania din Bucureşti cu 2 puncte contra 1.

Rezultele din streinătate.

Duminecă 27 Maiu Svindovn—Town învinge reprezentativa oraşului Haga cu 4 puncte contra 0.

România în Fifa

In ultima şedinţa a Federaţiei internaţionale de football asociaţie, ţinută la Gent, România a fost cooptată de membră.

— b —

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

„ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 899 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Sâmbătă 2 Iunie 1923

Infrăţirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952 — Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:

PE 1 AN pentru autorităţi	240 L.
PE 1 AN	180 L.
PE 6 LUNI	90 L.
PE 3 LUNI	45 L.

Scotus Viator în Ardeal

Astăzi soseşte la Cluj cunoscutul publicist englez Scotus Viator des're care acum şi copiii noştri au început să înveţe, că a fost unul din marii prieteni sinceri ai neamului românesc din Ardeal. Un prieten pe care nu ni l'a dat nici cine ştie ce aparat de propagandă instalat pe la marile răspântii ale Apusului şi nici jelania noastră aşternută de cine ştie ce conte pe la uşile aristocraţiei engleze, ci care ne-a venit singur, înduioşat de marile dureri nestrigate ale Ardealului românesc.

Şi prietenia aceasta ne-a rămas statornică până la sfârşit, tocmai pentrucă nu era smulsă prin sgomotul jelaniilor noastre, iar când dreptatea victorioasă a scos Ardealul din strânsoarea monarhiei habsburgice, cel care a împărtăşit mai mult bucuria noastră a fost desigur Scotus Viator. De aceea el vine în România cea nouă ca într'o ţară ca i-a devenit a doua patrie. Şi astăzi, ca şi acum trei ani, el găseşte la noi inimi bătând de iubire şi braţe deschise recunoscător.

Pentrucă dacă nu ne plac prieteniile cerşite, ştim însă să păstrăm pe cele cari ni-se dau singure.

Nu ştim încă precis care este rostul călătoriei lui Scotus Viator în România. Poate să fi venit numai din dorinţa firească de a urmări cât mai de aproape desvoltarea noului stat român în zidirea căruia e ceva şi din sufletul lui. Dar, odată venit, călătoria lui se poate schimba într'un amănunţit examen al stărilor dela noi asupra cărora ţările din Apus, şi în deosebi Anglia, se pare că-şi culeg informaţiile numai din materialul pe care li-l pune la dispoziţie propaganda maghiară.

Câte nu s'au spus în vremea din urmă despre noi chiar şi în unele ziare socotite serioase care se vede că nu-şi caută destule mijloace pentru a se pune la adăpost de năvala mistificărilor şi a ştirilor tendenţioase răspândite în Apus de conţii cari plătesc bine şi mint şi mai bine ai Ungariei revanşarde.

Noi nu avem până acum o acţiune de propagandă bine organizată prin care să lămurim opinia publică a Europei asupra stărilor din România. Propaganda, după metodele inaugurate de Germania, este de cele mai multe ori unul din mijloacele de luptă ale popoarelor care nu mai pot trăi de cât din înşelăciune, şi noi nu simţim nevoia să înşelăm pe nimeni. Impotriva minciunilor care se spun mereu despre ţara noastră, noi nu avem de cât un singur mijloc de apărare: ţara însăşi în care oricine poate să vină şi să vadă adevărul. Dacă ne simţim astăzi fericiţi de vizita pe care ni-o face Scotus Viator e nu numai pentru că-l iubim, ci şi pentrucă ştim că în faţa lui nu avem să roşim de nimic. Am biruit aici nedreptatea, şi nu înţelegem să facem din ea temeiul existenţei noastre. Să umble, să cerceteze şi să ne judece marele nostru prieten, şi avem credinţa că din examenul la care vom fi supuşi, pretenia lui pentru Români va ieşi şi mai sporită şi mai durabilă.

Şi întorcându-se apoi în ţara lui, vom avea în el, acelaş vaşnic apărător al neamului românesc pe care duşmanii au căutat să-l distrugă ieri prin asuprire, iar astăzi prin minciună şi defăimare.

Cunoscând ce a fost Ardealul de ieri şi văzând ce este Ardealul de astăzi al stăpânirii româneşti, Scotus Viator va şti să lupte şi împotriva conţilor cari mint, aşa după cum a ştiut să lupte şi împotriva conţilor asupritori.

Şi pentru a-l în'esni această nouă luptă, noi îi aşternem înainte nu numai iubirea pe care i-o purtăm, ci şi ţara întreagă în care n'avem nimic de ascuns şi nimic de tăinuit.

Congresul Ligii Culturale

Zilele trecute a avut loc la Galaţi congresul Ligii Culturale. Infiinţată acum 33 de ani, această societate culturală a îndeplinit în viaţa naţională a vechiului regat un rost întru multe asemănător cu acela pe care l'a îndeplinit aci în Ardeal „Astra" din Sibiu, rostul de a răspândi cultura ca mijlocul cel mai eficace pentru afirmarea energiei naţionale.

In cuvântarea pe care a ţinut-o la deschiderea congresului, dl N. Iorga, amintind în câteva cuvinte activitatea Ligii Culturale, a arătat cât de necesară este astăzi în vremuri de dezordine sufletească o acţiune care să însemne nu numai o străduinţă culturală ci şi una de educaţie naţională.

Războiul a răsturnat valori, a schimbat condiţiunile în care se îndeplinesc activităţile omeneşti, creind o stare confuză, haotică în care minţile se simt dezorientate. Societatea noastră de după război trece încă prin'tr'o criză morală ale cărei semne le întâlnim la tot pasul. Impotriva a tot ce poate fi primejdios pentru dezvoltarea noastră naţională în conşcciinţele pe cari la poate determina o asemenea criză morală, suntem datori să luptăm.

In această luptă Liga Culturală şi alături de ea toate societăţile culturale au un loc de avant-gardă.

Astăzi, a spus dl Iorga, trebuie muncă asiduă şi ordine pentru a reface moralmente şi materialmente societatea românească. Naţionalismul care se manifestă sgomotos şi care în loc să creeze dărâmă şi în loc să liniştească aţâţă şi turbură, naţionalismul acesta nu ne poate fi folositor.

In ceiace priveşte întinderea activităţii Ligii Culturale, dl profesor Ghibu a cerut ca societatea să se organizeze şi în Ardeal lucrând în legătură cu „Asociaţia".

Răspunzând dlui Ghibu, dl N. Iorga a arătat că Liga va merge întâi în Bucovina unde nevoia dezvoltării unei intense acţiuni culturale se simte mai puternic şi apoi va veni şi în Ardeal.

Congresul a discutat chestiunea Universităţilor populare cerând convocarea unui congres al Universităţilor populare din toată ţara pentru a se fixa ba[illegible]nile în cari pot mai bine să-şi îndeplinească rostul.

Un institutor din Hârlău a ridicat chestiunea răspândirii culturii la sate cerând să se trimită cărţi şi să ce organizeze secţiuni ale Ligei cari să înfiinţeze biblioteci populare, să ţină şezători, etc.

* * *

După alegerea noului comitet central al Ligii în fruntea căruia se găseşte dl N. Iorga, congresul s'a închis. Numărul şi însufleţirea celor, cari din toate unghiurile ţării, au venit să ia parte la congresul Ligii Culturale sunt dovezi de legăturile pe cari şi le-a creiat această societate în mijlocul întregei lumi româneşti.

Evreii din Ardeal rămân Maghiari!

Curioasa moţiune a adunării evreeşti din Timişoara

Evreii din Timişoara au ţinut o adunare săptămâna aceasta, cu participarea delegaţilor tuturor oraşelor, pentru discutarea introducerii limbii române şi ebraice în şcolile lor, conform dispoziţiunilor ministeriale încă de acum un an, nerespectate până acum. Congresul a hotărât să se menţină limba de predare maghiară, nerespectându-se nici de aci 'nainte dispoziţiunea ministerială. Este interesant, că moţiunea votată spune, că evreimea din Ardeal nu se poate desface de unguri, faţă de cari este obligată la o recunoştinţă eternă.

Situaţia bancară în Cehoslovacia

In urma falimentelor câtorva bănci Cehoslovace. Cauzele acestor falimente. Adevărata situaţie a băncilor din Cehoslovacia

Faptul că în Cehoslovacia câteva bănci au dat faliment în ultimul timp, a fost exploatat în mod tendenţios de unele centre financiare streine, pentru a deduce o stare precară pentru întreaga finanţă şi comerţ bancar din republica vecină.

Pentru a se înlătura echivocul, credem că nu este fără interes de a da cele de mai jos, din cari cititorii noştri îşi pot face o idee despre adevărata situaţie a finanţelor cehoslovace:

*

Dificultăţile întâmpinate în ultimul timp de unele bănci de recentă creaţie („Banca moravosileziană", „Bohemia", „Pozemkova banka"), dificultăţi care au făcut ca băncile să închideze întregul lor capital social şi să atingă în acelaş timp şi integritatea depunerilor particulare, au două origini:

Cauzele pentru cari s'au ruinat băncile

In primul rând situaţia se datoreşte împrejurărilor create în timpul şi după război. Criza generală din comerţul e[illegible] şi nesiguranţa au făcut pe unii să piardă iar pe cei curagioşi să spere, câştiguri considerabile. Nădejdea acestor câştiguri a împins pe mulţi la crearea de noui întreprinderi de producţie şi de comerţ (spre pildă industria lemnului), care la început au dat rezultate neaşteptate. Aceste succese aparente au orbit pe conducătorii câtorva bănci tinere cari nu au avut nici experienţă, nici tradiţie în conducere şi nu au ştiut cum să utilizeze capitalul prin participare la întreprinderi, capital atras de la deponenţi prin oferte de mari procente şi alte avantagii. Valul de însănătoşire pornit din Occident spre Europa centrală a găsit aceste întreprinderi comerciale şi producătoare suprafinanţate, creiate imediat după război, pe baze foarte slabe, astfel că fatal ele trebuiau să cadă. Natural trebue să fie atinse şi băncile care au lucrat direct sau prin credit cu întreprinderile ameninţate.

Catastrofa băncilor a devenit inevitabilă în clipa în care conjectura favorabilă întreprinderilor finanţate a încetat, capitalul lor fiind imobilizat în aceste întreprinderi.

Fenomenul acesta s'a produs şi în Occident unde e suficient să pomenim crachul Băncii franco-chineze, al Băncii italiene de scont din Roma, şi în timpul din urmă în Danemarca „Landmanbanken" şi alte două în Norvegia.

In al doilea rând, dezastrul se datoreşte nepriceperei conducătorilor cari, tineri şi uşuratici, au condus mai mult cu ambiţia decât cu ştiinţa.

Dificultăţile ivite în Cehoslovacia sunt regretabile şi guvernul cehoslovac depune toate sforţările pentru a uşura cât mai mult situaţia creiată deponenţilor, dar din aceste cazuri izolate nu se poate deduce o situaţie precară pentru întregul sistem bancar cehoslovac. Băncile lichidate nu sunt dintre institutele bancare de primul rang, ci din contra, băncile mari din Cehoslovacia vor lua asupra lor obligaţia de a salva băncile falite.

Soliditatea comerţului [illegible]

De altfel comerţul bancar în Cehoslovacia e solid fiindcă se sprijină pe băncile populare, mult mai desvoltate decât în Occident. E suficient să pomenim, că Cehoslovacia are 371 case de economii, garantate de comune, deci foarte solide, 166 case de economii judeţene în acelaş condiţii, 1245 bănci cooperatiste şi 3746 bănci populare rurale (sistem Raifeisen). Toate aceste institutii sunt supuse unui control interior şi public.

Situaţia depunerilor la aceste institute este în general următoarea:

Case de economii comunale cor. cehoslov. 9.213,000.000;
Case de economii judeţene cor. cehoslov. 1.500,000.000;
Case de economii orăşeneşti cor. cehoslov. 3.553,000.000;
Case de economii „Raifeisen" cor. cehoslov. 1.884,000 000;
adică un total de 16.150,000.000 cor. cehoslovace.

Această finanţă populară constitue o bază atât de solidă pentru celălalt sistem bancar şi de credit din Cehoslovacia, încât nici un pericol real nu există.

Imprumutul român în Franţa

Paris (Rador) — Cu ocazia discutării împrumutului votat de Franţa pentru România, raportorul proiectului Dl Louis Marin, a arătat că România trebuie ajutată, trecând prin o grea criză. Ministrul de finanţe Lasteyrie o adăogat că Franţa voieşte se înlesnească României refacerea şi înarmarea pentru asigurarea independenţiei şi paza frontierelor sale.

Primirea la Academia Română a poetului Octavian Goga

— In şedinţa de ieri a Academiei, prezidată de M. S. Regele, poetul Octavian Goga a păşit sub cupola nemuririi —

Discursul de recepţie: Noul academician vorbeşte despre Coşbuc.

— Răspunsul dlui G. Bogdan Duică.

Ieri, 30 Mai, ora 2 şi jum. p. m. Academia Română a ţinut şedinţă solemnă, sub preşidenţia M. S. Regelui, pentru primirea poetului Octavian Goga.

Gloria care îmbracă de mult numele noului academician a dat acestei şedinţe o strălucire, pe care incinta înaltului aşezământ n'a mai cunoscut o de la primirea d-lui Iorga. Nemuritorii, ei înşişi au simţit parcă sporindu-le nemurirea la sosirea între ei a celui mai încărcat de faimă dintre meşterii de astăzi ai versului românesc, iar tribuna publică, prin mulţimea admiratorilor veniţi să aziste la şedinţă, a arătat cât de mult noul ales al Academiei este şi al'esul celor cari urmăresc şi ştiu să cântărească valorile noastre literare.

Profesorii universitari, studenţi, scriitori, ziarişti şi oameni politici, — toate categoriile vieţii noastre intelectuale erau reprezentate în tribuna de unde sute de feţe încălzite de admiraţie consacrau consacrarea Academiei.

Discursul de recepţie

Dându-i-se cuvântul de către augustul prezident, d-l Octavian Goga şi-a rostit discursul de recepţie vorbind despre viaţa şi opera lui Coşbuc. In prima tat rostul literaturii în lupta pentru afirmarea naţională a poporului nostru. Şi la noi ca şi în alte părţi, *literatura a fost fluidul miraculos din care cu toţi forţele creatoare ale tuturor oprimaţilor.* In câmpul ei, s'au adunat mai întâi şi-au cerut cuvânt puterile latente ale neamului nostru, indicând prin proporţiile lor raza de întindere a măririlor viitoare. Reîntregirea solului naţional nu s'a putut îndeplini de cât după ce gândul românesc s'a sbătut în avânturi înfrigurate şi după ce poezia cu culmile ei eterne a săvârşit logodna, dându-ne deoparte geniul lui Eminescu şi de alta paginile neperitoare ale lui Gheorghe Coşbuc. Mai departe, d-sa a vorbit despre ţărănimea din Ardeal ca despre unicul azil al românismului.

„Ţărănimea, cu larga ei armonie primitivă, a fost însăşi afirmarea noastră. Din sânul ei plecau unde de energie, solii călătoare care reveneau iarăşi la matcă cu toată agoniseala lor. Tot ce cădea dincolo de raza acestui câmp, erau sbucniri răzleţe, valuri deplasate, aşchii sărite departe de tulpina neamului".

Coşbuc în cadrul vieţii din Ardeal

Copilăria. — Primele încercări literare.

In judeţul Bistriţa—Năsăud se găseşte satul Hordou de câteva sute de fumuri. Case albe la poala de deal, strânsa împrejurul unei bisericuţe cu turnul ţuguiat între plopi. Sătenii, toţi români plugari, temători de Dumnezeu, harnici, aţăşoşi, uscăţivi, cu lumină în ochi şi cu sufletul moiat în basme. Sunt din neamul grăniţeri or, un fel de răzeşi paznici de hotare carl şi-au semănat oasele pe toate câmpiile Europei sub pajura Habsburgilor. De pe vremea Mariei Terezia soarta lor s'a uşurat şi corvezile iobăgiei au scăzut în jurul lor. Satul Hordou însă e sărăcuţ şi puţintel. Cam la mijlocul lui este o căsuţă cu acoperişul de paie, cu umerii gârbovi, cu gard de nuiele împrejurul ogrăzii scunde şi cu grădiniţă în faţă. Aici trăiau încă părintele Sebastian Coşbuc şi preoteasa Maria acum o jumătate de veac. Ceaslovul însă şi darul preoţiei se adăposteau de vreo două sute de ani sub tavanul de grinzi. Părintele Sebastian, ca şi înaintaşii lui, era preot de legea veche, chipul cunoscut al istoricului „popă românesc," aşa cum l-am văzut pe prispă aproape cu toţii în copilăria noastră: tâlcuitor de psaltire, îndrumător al poporului şi cel mai puternic stâlp al vieţii noastre în Ardeal.

Copilul lui e Gheorghe Coşbuc, născut la 8 Septemvrie 1866. In mijlocul unui peisaj câmpenesc deci, în aier şi lumină, au privit pentru întâia oară împrejur ochii poetului.

A avut o copilărie senină la curtea părintească, alături de fratele său Aurel, rămas ţăran şi asa învăţat mai întâi slovele la dascălul Tănăsucă, ajutorul părintelui, cântăreţ de strană, care-l purta pe genunchi. A trecut apoi la şcoala primară din vecini în comuna Telciu şi de acolo la Năsăud. Liceul românesc de acolo, susţinut de fondul vechiu al grăniţerilor, a fost cel mai priincios cuib pe seama poetului adolescent. Lumea dimprejur era o continuare normală a vieţii de casă. Era aceiaşi lume, acelaş port şi acelaş grai, un colţ de românism ferit de orice infiltraţie străină. Câteva sute de elevi, copii dela ţară veniţi din toate părţile, cu mâncare în desagi, aciuiţi în gazdă la câte un gospodar din capul satului.

O caldă înfrăţire populară însemna acest liceu priveghiat de dascăli crescuţi pe vremea absolutismului austriac pe la universităţile germane, cunoscuţi buni pedagogi ardeleni, naţionalişti militanţi, propagatori entuziaşti ai descendenţii noastre latine şi oameni onesti în slujba lor.

Aici a început Coşbuc să-şi urzească cele dintâi versuri. La cincisprezece ani elevul publică versuri în „Muza Someşană". Ceeace se resimte limpede din îndeletnicirile literare de pe atunci e îndrumarea spre genul epic, pecetea de căpetenie a artei lui. Fire de ţăran iubitoare de basm şi de pitoresc, cu imaginaţia fecundă şi cu ochii înfipţi în nemărginire, Coşbuc s'a înfăşurat dela început în tortul argintat al mitului popular. Scăpat de pe băncile liceului, trecând un an şi jumătate pe la universitatea din Cluj, care l'a desgustat cu atmosfera ei străină, Coşbuc s'a închis în turnul lui vrăjit şi pe unde s'a dus a întins pretutindeni împărăţia satului cu svon câmpenesc şi cu freamăt de pădure.

La Sibiiu, unde a stat la ziarul „Tribuna" vreo trei ani şi mai bine, talentul lui precoce a început să închege într'un mănunchi fragmentele mitului şi o întreagă serie de poveşti în versuri a văzut lumina tiparului. E o adevărată epopee populară care a făcut şcoală în Ardeal, plină de imagiui şi culoare. E o năvală de eroi din basme în scisul lui, o nomenclatură sugestivă, o invenţie specială în conducerea acţiunii, frînturi de grai de la ţară, crâmpeie de înţelepciune din bătrîni şi peste tot o îurudire organică cu minunatele producţii ale folclorului nostru. Coşbuc s'a gândit, n'o spune el, la un mare epos naţional în care să se încadreze mitologia românească şi care să reoglindească însăşi copilăria neamului, perioada de legendă şi mister când în intimitate cu natura se plămădea sufletul nostru.

Avea douăzeci şi câţiva de ani când a scris „Nunta Zamfirei," cea mai strălucitoare creaţiune epică a noastră. Admirabilul poem a fost remarcat de Maiorescu şi retipărit în „Convorbiri literare", a consacrat gloria literară a poetului. Pe atunci Ardealul se sbătea sub apăsarea guvernării intolerante dela Budapesta. O atmosferă de temniţă intelectuală se aşternuse peste provincia năpăstuită. Deasupra graniţei însă pătrunsese ţunul desrobitor al literaturii.

Eminescu, ca un botez de foc, atinsese sufletul cărturărimei ardelene, şi Bucureştii devenise în conştiinţa tutulor capitala culturei noastre integrale. Coşbuc, mai mult ca oricare altul, simţia chemările de peste munţi spre marele atelier al lumnii noastre. Plin de visuri şi de armonii, sguduit în toate fibrele de cântecul mare al neamului, el a lăsat în urmă graniţa şi a plecat la Bucureşti pentru tot deauna.

Coşbuc în ţară.

De acum, o lume nouă împrejmuie viaţa lu Coşbuc. In clipele cele dintâi, a privit cu timiditate în jurul lui, cu oarecare nepăsare apoi şi cu o linie de amărăciune la urmă. In alergarea nepotolită a Capitalei, cine să-l fi ocrotit pe pribeagul vinturător de rime? O sinceră recunoaştere a talentului la început, o strângere de mână, — şi în curând o slujbă la minister.

Dar şi configuraţia literară a anilor nouăzeci era puţin prielnică concepţiei lui Coşbuc. Geniul lui Eminescu îşi proecta pe toată întinderea lumina orbitoare. O tristeţe vagă stăruia peste tot: Literatura întreagă primise un aspect de doliu, decepţionismul devenise o maniera artistică la modă şi un aier de spital te păndea din vitrinele librăriilor pline de „file rupte" şi de „foi veştede". In descurajarea generală care năvălise intelectualitatea românească, ca o extenuare subită, poate, după sforţarea pripită a trecerii noastre de la stările patriarhale la civilizarea occidentului, se aflşau şi multe dureri închipuite, teorii de import de peste Prut, alături cu atâtea doctrine de circumstanţă din fi erberea fără răgaz a Parisului.

Toate acestea au contribuit şi mai mult la izolarea lui Coşbuc. Din strigătul pistriţ al bulevardelor, el se cerea în svon de mirişti şi pădure, iar împotriva tânguirii c re năpădise literatura se ridicau instinctele de sănătate robustă moştenite din munţii Bistriţei. Zi cu zi şe mărea distanţa între el şi mediu.

Copilăria, amintirile, chipul de apostol al părintelui Sebastian, glumele dela Năsăud, mama de pe prispă, toate le ducea ca o povară nemărturisită pe umerii îndoiţi prea de vreme. El le alinta în fiecare ceas, le orânduia, le netezea cu patimă şi cu delicateţe, le stropia cu plâns şi cu flori de busuioc, iar într'o zi le-a adunat una lângă alta şi le-a zis: *Balade şi Idile.*

Volumul lui Coşbuc, ca un proaspăt vânt de primăvară pătruns brusc în liniştea obosită a unui iatac, a sguduit puternic nervii discordaţi dimprejur, a înviorat atmosfera, a deschis orizont nou şi a avut marele merit de-a reintroduce principiul sănătăţii în literatura noastră. Autorul baladelor şi idilelor ne a dat o luminoasă monografie poetică a satului românesc. Firesţe, el nu venea cu [illegible] Lui Eminescu, cu un sistem filozofic sau cu o doctrină socială, nu era nici fericitul escursionist coborît din balconul caselor boereşti în mijlocul unei lunei, ca veselul Alexandri. Coşbuc era înregistratorul obiectiv al satului. Din primul lui volum ca şi din celelalte *Fire de tort*, *Din ziarul unui Pierde vară* şi *Cântece de vitejie*, ca dintr'o subtilă monografie s'ar putea reconstrui psihologia unui sat în toate ipostazele ei. Zugrăvind acest microcosm, *pars pro toto*, poetul ne dă însuşi tabloul sintetic al neamului.

Nu e nici o mirare că urmărind astfel un popor în toate cărările lui, el i a deslegat taine adânci şi a prins pe alocuri adevăruri mari din însăşi fiinţa lui, dându-ne poezii rezumative cum e *Doina*, o cântare a cântărilor noastre de totdeauna.

Munca lui literară a urmat într'o continuitate neîntreruptă. A tradus **Aeneida,** a scris **Povestea unei Coroane de oţel** şi **Războiul pentru neatârnare,** tâlcuit pe înţelesul tuturor. Spirit militant, a început apoi să-şi propage credinţele la reviste pe care le-a redactat împreună cu alţii. Literatura pe atunci apărea ca un apostolat. Scriitorul credea în misiunea lui de reprezentant ales al unui neam şi se ivea pe arena de luptă de câte ori o mare problemă preocupa mulţimea.

Coşbuc n'a rămas până la sfârşitul vieţii sale numai un poet al idilelor dela ţară. De la o vreme, ca alungute de un duh rău, viziunile fermecate se dădeau la o parte, ca să-i apară înainte chipul stors de viagă al muncitorului trudit, răzimat pe coarnele unui plug care ară pentru alţii. Protestarea i-a sguduit toate fibrele, şi ca un ţipăt desnădăjduit, ca o trâmbiţă de alarmă, ca un program de luptă, s'a închegat cântecul furtunos: **„Noi vrem pământ".**

Ardelenismul lui Coşbuc

Din Bucureşti, Coşbuc se gândea acasă cu stăruinţă, cu patimă. El era ardeleanul nedesfăcut de glia lui, de sigur nu în senzul barbar şi inoportun al unui regionalism miop scos la suprafaţă oneori în zilele noastre de către drumeţi întârziaţi ai şcolilor ungureşti pe cari, dacă ar trăi, s'ar însărcina bucuros să-i scuture şi să-i treacă prin botezul unităţii de suflet aşa cum a cântat-o el — dar ardelean prin strânsa legătură cu toată comoara de simţire a acestui minunat colţ de pământ. Ardealul l-a turburat încontinuu cu toate problemele lui culturale şi politice.

La procesul Memorandului din Cluj studenţii dela Bucureşti au venit cu poezia lui **„In opressores"** răspândită pe foi volante, un patetic strigăt al iredentei noastre.

Graniţa, Coşbuc n'o mai putea trece înapoi: nu se prezentase la serviciul militar şi conta ca dezertor din armata austriacă. Abia prin anii 1910, o amnestie colectivă l-a deschis poarta. Cu cel dintâi tren s'a dus la Năsăud şi apoi a luat centrele noastre de-a rândul.

Coşbuc şi idealul naţional

In inima lui Coşbuc a svâcnit cu putere idealul împlinirii hotarelor. In poezia lui **Spadă şi Corăbii,** dedicată A. S. Principelui Carol, pe vremea când, mic copil, îl vedea jucându-se în grădina castelului Peleş, el întrevedea sfârşitul luminos de epopee.

Cu glas de proroc, despică taina vremilor:

Şi va veni, veni
şi-un timp dorit
Când cele'ngustate-şi
vor mări cuprinsul...

Minunea visului s'a împlinit, Coşbuc însă n'a mai fost să cânte izbânda, balada cea din urmă.

Viforul năpraznic l'a frânt lângă groapa copilului lui în zilele de umilinţă când Bucureştii gemea sub călcâiul invaziei duşmane.

Ce-a fost Coşbuc în evoluţia noastră literară? Ni-o spune el singur:

Sînt suflet în sufletul
neamului meu
Şi-i cânt bucuria
şi amarul.

Răspunzând din partea Academiei, dl G. Bogdan-Duică a explicat opera literară a dlui Goga, căutându-i obârşia în sbuciumul vieţii ardeleneşti.

CIORAPII Lloyd 1471 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Stările din Basarabia

— Declarațiile d-lui ministru C. Banu —

In Basarabia e ordine și muncă

Se cunosc campaniile pe cari o anumită presă și câțiva deputați ai opoziției de scandal le duc împotriva stărilor din Basarabia. Se descria situația în culori foarte negre: o administrație venală, aspră și nedreaptă, regim de opresiune, stare de asediu, crime, jafuri comise de armată, etc.

Cât de falșe sunt afirmațiunile acestea dovedesc declarațiunile făcute unui ziar din București de către dl C. Banu, ministrul artelor și cultelor.

Cu prilejul solemnităților pentru instalarea noilor episcopi de Bălți și Cetatea Albă, dl Banu a făcut o călătorie prin toată Basarabia și văzând de aproape lucrurile s'a putut convinge de falsitatea agitației pe care au creiat anumiți oameni în jurul stărilor din Basarabia.

Cutreerând Basarabia din sat în sat dl Banu arată că a văzut pretutindeni o țărănime sănătoasă, harnică, voioasă chiar, muncindu-și cu drag pământul și mulțumită că nu se mai simte sub stăpânire străină. „Dela un capăt la celălalt, întreaga Basarabie e o grădină; n'a rămas colț de pământ nelucrat. E o mândrețe care te încântă și te uimește. Sunt ținuturi în cari bogăția solului e o minune. Cu un asemenea pământ și luat în condițiunile cari se cunosc, țăranul nu poate fi decât mulțumit. Desigur că s'au săvârșit unele nedreptăți. Dar dela cazuri izolate nu trebue să se tragă concluzia că nemulțumirea este generală.

S'a spus că regimul din Basarabia a creiat în mijlocul țărănimei basarabenene o stare de spirit vrăjmașă ideii naționale și ideii de ordine și că din pricina acestui regim se compromite unitatea națională. Afirmațiunea este cu totul neadevărată. Țăranii sunt foarte liniștiți și bucuroși că trăesc sub un regim românesc.

Evident, în Basarabia ca în tot restul țării sunt multe de îndreptat și multe de făcut. Nimeni nu crede că poate exista un guvern românesc care intenționat și sistematic, să apese populația basarabeană.

Desigur, greșelile cași abuzurile trebuesc semnalate, dar dela această semnalare și până la crearea unei atmosfere care ne face rău și înăuntru și în afară, e o distanță care nu s'ar cădea trecută.

Declarațiile dlui Banu care a putut vedea lucrurile așa cum sunt spulberă mincinoasele celor cari din motive de politică sau lucrând subt aspirații străine au încercat să înfățișeze stările din Basarabia într'o lumină falsă și deaceea dăunătoare intereselor de consolidare ale stăpânirii românești în Basarabia.

Prima întreprindere 2796
din România pentru
curățire și transformare de pălării
panama, zsirad
primește totfelul de pălării pentru curățit
Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

Intre „Ellenzék" și „Keleti Ujság"

Ziarul „Ellenzék" a început o ceartă pe un ton foarte puțin urbau și aristocratic, cu ziarul „Keleti Ujság". Până acum noi, „opresorii" minorităților sufeream răutatea tuturor încercărilor de stil și gramatică ale profesorilor dela „Ellenzék" cari n'au nici scuza de a fi cu „coatele roase", deoarece sunt bine plătiți de conții patroni. Acum a dat peste noi un mare noroc. „Ellenzék" și-a găsit un alt țap ispășitor.

Acesta e „Keleti Ujság" care ne-a dat dovadă de o mai adâncă înțelegere a situației și de o mai mare loialitate.

Dar nu continuăm cu laudele pentru a nu da o armă mai mult în mâna polemiștilor dela „Ellenzék". Subliniem doar atât că cearta s'a iscat pe motivul, că „Keleti Ujság" a înregistrat sosirea la Cluj a lui Jászi. In ochii lui „Ellenzék" e un mare păcat aceasta. Ziarul care ne sfidează cu promptitudinea serviciului său informativ, crede că a anunța vizita lui Jászi, care a încercat a repara greșela făcută de magnații unguri sute de ani de arândul, e o greșală tot așa de mare, ca un rând strecurat între informații despre vre-o instituție culturală românească.

„Ellenzék" se abține dela astfel de greșeli. Ce-ar zice streinătatea și în special Noel Buxton — noul idol — când ar citi în chiar coloanele lui „Ellenzák" un rând din care ar afla că există o cultură și la românii taxați până acum de „balcanici" și „barbari"!...

Dar cum să ne așteptăm la loialitate din partea lui „Ellenzék", pentru care e păcat chiar a anunța vizita lui Jászi... Suntem curioși de un singur lucru. Nu intenționează „Ellenzék" să reclame și pe „Keleti Ujság" la Liga Națiunilor?!

Ne-am consola atunci și noi!

O vizită la Biblioteca Universității

O comoară a Clujului — Cărți și manuscrise unice — Dovada stăpânirei lui Mihai Viteazul în Ardeal — Monede vechi

II.

In mijlocul orașului nostru avem o instituție pe cât de mică în felul ei, pe atât de bogată în obiecte rare și valoroase. Biblioteca Universității din localitate păstrează multe comori în rafturile frumos rânduite și în cassele de fer.

Zic, în cassele de fier, deoarece așa zisele „unicum„-uri precum și raritățile se păstrează în o mare cassă de fier pentru a fi ferite de un eventual incendiu ori furt.

Cu ocazia vizitei, pe care am făcut-o la această instituție, d-l Barbu, harnicul ei director ne-a arătat conținutul acestei casse de fier.

Cronica lui Șincai

Intâia carte, sau mai bine zis întâiele mari volume arătate, sunt manuscrisul Cronicei lui Gheorghe Șincai.

Manuscrisul acestei opere monumentale e în posesia universității încă din vremea ungurilor. A fost trimisă la Cluj de contele Vas, al cărui copil au fost meditații de Șincai.

Contele Vas a trimis-o cu desagii în cari o purta Șincai în rătăcirea lui prin nefericitul Ardeal de atunci. Opera a fost păstrată de către bibliotecă, dar desagilor li-s'a pierdut urma...

Alte cărți rare

Tot din cassa de fier e scoasă și o cărticică tipărită în anul 1733 la Iași, care poartă titlul „Învățătura preoților pre scurt despre taine". Această carte e indicată în Bibliografia monumentală întocmită de Hodoș-Bianu, dar tot acolo se spune că nu ni s'a păstrat nici un exemplar.

Dar în biblioteca donată de Dl Gh. Sion s'a găsit și această carte, crezută, pierdută pentru noi.

Rând pe rând ies la lumina zilei, din recea închipere a cassei de fier, alte cărți.

Astfel vedem „Istoria Lumii"; „Învățătura pentru semănarea inului", o carte tipărită în anul 1804 la Lemberg, românește și nemțește. Aceste provin tot din donația Sion și sunt singurele exemplare ce se cunosc.

In posesia Bibliotecei Universitare încă de pe vremea ungurilor și manuscrisul „Cronicei lui Constantin Căpitanul."

Cărțile aceste sunt o comoară națională, și o mândrie a Bibliotecei Universitare din Cluj.

Stampe și documente

Tot din casse de fier scoate dl Barbu stampe și documente de o capitală importanță pentru istoria noastră națională.

Astfel e o citație ce poartă iscălitură lui Mihai Viteazul, prin care contele Kornis de Szent Pál e citat în curtea domnească dela Alba-Iulia. Acest prețios document e dotat 28 Ianuarie 1600.

In aceiași cassă de fier se păstrează cea mai veche diplomă de nobilitate dată de regii unguri, Românilor. Aceasta e eliberată de regele Sigismund, pentru Ștefan Orbonaț.

O altă diplomă de nobilitate — aceasta emisă de Rákoczy — are inițiale pictate, reprezentând țărani români în portul de acum 200 de ani.

Această diplomă dată românului Al. Savu, e prețioasă prin desenele, cari reprezintă cea mai veche formă cunoscută a portului național românesc

Monede

Dl Gh. Sion, donatorul desinteresat, e nu numai un bibliofil pasionat, ci și un numismat cu rare cunoștințe. Aceasta ne-o probează faptul că Dsa a avut o bogată colecție de monede, pe care a donat-o Bibliotecei Universitare din Cluj. Cele mai prețioase se păstrează în cassa de fier, în casete, însoțite de fotografia ambelor fețe.

Intre aceste monede am văzut multe de pe timpul lui Mircea, cel Bătrân P. Mușat, Alexandru cel Bun etc. cari sunt tot atât de rare și valoroase cași cărțile despre cari am vorbit mai sus

In sala „Gh. Sion" se află restul monedelor din colecția Dlui Sion, așezate în mese construite anume în acest scop.

Dar, despre ce am văzut în această sală, vom scrie în numărul viitor.

(ab).

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL MAGHIAR

Repertoir săptămânal:

Joi: „Noua Rudenie" (a doua oară. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 138 C. Seria biletelor 414).

Joi: Orele 10 și jumătate „Baletul Ligeti" (cu concursul d-nei G. Graziella. Prețuri de premieră. Seria biletelor 145).

Vineri: „Noua Rudenie" (a 3-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 139 A. Seria biletelor 415).

Sâmbătă: matineu, „Casa cu trei fete" (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul Marton Iosif. Seria 417).

Sâmbătă seara: „Levendula" (Operetă. Premieră. Prețuri de premieră. Abonament de premieră Nr. 56. Seria 418).

Duminecă orele 11 a. m.: „Matineul dat de dnii Friederic Karinthy și Bela Zsolt" (Prețuri de premieră. Seria biletelor 419).

Duminecă, matineu: „Ultimul vals". (Prețuri reduse. Seria 420).

Duminecă seara: „Levendula" (a 2-a oară. Prețuri de premieră Abonament șters. Seria 421).

Luni: „Levendula" (a 3-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 140 B. Seria 422).

Marți: „Levendula" (a 4-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 141 C. Seria 423.)

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Congresul țărănist

Relațiunile dintre partidul național și partidul țărănist. Ultimatumul țărănist. Ruptura.

Oridecâteori a fost vorba să se unească pentru a face scandal, cele două partide de veșnică opoziție au găsit foarte ușor platforma de înțelegere, pentrucă în astfel de împrejurări nu i împortunau nici chestiunile de principii, de doctrină sau de program și nici nu-i împiedecau interese electorale potrivnice. Agitația și scandalul îi găseau deci uniți pe oamenii celor două partide, cari după ce aruncau fiole asfixiante în Cameră se duceau braț la braț să înjure guvernul la „Dacia" sau din balconul clubului.

Dar tot astfel, oridecâteori agitația și scandalul nu le-au oferit rezultatele, politice pe cari le nădăjduiau, cele două partide s'au depărtat unul de altul. Relațiunile prietenești din ajun se răceau a doua zi brusc odată cu fiasco-ul campaniei de agitație. Și îndată începeau în ambele lagăre să să ridice chestiuni reciproc supărătoare. Căci nu democrația le unea nu interesele cetățenești le împingeau către o alianță care n'avea niciodată un temeiu moral.

Relațiunile dintre țărăniști și partidul național n'au fost decât tovărășii efemere pentru o acțiune de scandal. Indată ce scandalul trebuia să înceteze, tovărășia înceta.

Dar faptul că aceste legături nu s'au precizat niciodată a nemulțumit pe mulți membrii ai partidului țărănist care și-au manifestat voința să vadă clarificate odată raporturile dintre cele două partide,

De aceia s'a ținut congresul dela București al grupării steriste. Intr'una din ședințele acestui congres care prin violența discursurilor și prin vehemența cu cari au fost atacați unei fruntași ai partidului țărănist dovedește începutul unii dezagregări, dl Stere a cerut să se precizeze raporturile dintre gruparea dsale și gruparea țărănistă. După discuțiuni violente s'a hotărît să se trimită partidului național un ultimatum ai cărui termeni mărturisesc voința partidului țărănist de a vedea stabilite și precizate raporturile sale politice cu partidul național.

Țărăniștii cer partidului național fuziunea. Dacă partidul național nu voește să fuzioneze, țărăniștii înțeleg să-se creieze organizații și în Ardeal, pentrucă după cum fuzionând cu tachiștii partidului național s'a întins și în vechiul regat, tot așa drept de a'și extinde activitatea în Ardeal îi are și gruparea țărănistă.

*

Partidul național nu dorește să fuzioneze pentrucă ar urma să dea naștere la o mulțime de dezerțiuni. Sunt foarte mulți membrii ai partidului național atât din Ardeal cât și din vechiul regat cari nu primesc să fuzioneze cu un partid condus de D-nii Stere, omul lui Mackensen, și Lupu tovarășul lui Trotzki.

Dar neprimind fuziunea, partidul național își vede interesele politice oarecum contrariate prin destălăcarea în Ardeal a grupării țărăniste. Și neputând să-i convină și neputând să'i oprească, desigur, că va primi cu ostilitate orice încercare a se organiza și aici.

Iată de ce ultimatumul țărănist poate fi considerat ca o rupere a relațiunilor dintre cele două partide.

Deschiderea sesiunii generale a Academiei române

— Raportul dlui Iacob Negruzii, secretarul Academiei. —

La 15 Mai a avut loc deschiderea celei de a 56-a sesiuni generale a Academiei noastre.

Cu această ocaziune, Dl Jacob Negruzzi, care e de opt ani secretarul acestei înalte instituţii culturale a expus activitatea Academiei pe anul 1922—1923.

Amintind mai întâi marea pierdere pe care a suferit o Academia prin moartea preşedintelui ei, Dimitrie Onciul, Domnia Sa evocă marele merite ştiinţifice şi covârşitoarea iubire de neam a ilustrului dispărut, care l'a însufleţit în toate cercetările sale istorice.

Apoi relevează însemnătatea măreţului act al Incoronărei, care a consacrat definitiv rezultatul fericit al marelui războiu.

Academia şi-a manifestat cu această ocazie sentimentele ei tradiţionale, faţă de Dinastie, tipărind volumul: „Cuvântările M. S. Regelui Ferdinand I către Academia Română“, purtând ca prefaţă un omagiu din partea acestei instituţiuni, volum care a fost prezentat Suveranilor cu ocazia serbărilor Incoronărei la Bucureşti.

Membrii Academiei

In anul trecut Academia a avut durerea de a pierde, pe unii din cei mai de seamă membri activi. In afară de *Duiliu Zamfirescu*, decedat către sfârşitul sesiunii generale trecute şi de *Dimitrie Onciul* au mai încetat din viaţă: *Andrei Bârseanu* preşedintele „Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român“; *George Bengescu*, membru corespondent din 1883 şi ales membru activ în 1921, fără ca să aibă măcar prilegul să calce pragul Academiei; *Ştefan Hepites*, secretarul secţiunei ştiinţifice şi vice-preşedintele „Societăţei Regale Române de Geografie“; arhimandritul *Ilarion Puşcariu* vicarul Mitropoliei ortodoxe a Românilor din Ardeal şi devotat „sprijinitor şi promovator al culturii naţionale la Românii din Transilvania şi Ungaria“; arhimandritul *Eusebie Popovici* fost profesor de teologie la Universitatea din Cernăuţi.

Dintre membrii din străinătate, prieteni de ai noştri au încetat din viaţă: *Ioan Urban Jarnik* entuziastul filo-român; *Cavalerul Ioan Capellini* un specialist cu autoritate universal recunoscută în domeniul Ştiinţelor Naturale; istoricul *Otto Hirschfeld*; *Louis Léger*, fost profesor de limbile şi literaturile slave la Colegiul Franţei şi membru al Institutului.

Dintre membrii corespondenţi Academia a pierdut pe: Teodor Burada, ceretător neobosit al muzicei populare şi al folklorului românesc; Leon de Rosny celebru literat şi filolog, cunoscut prin lucrările sale de istorie, geografie şi etnografie asupra popoarelor orientale; Contele Fernand de Montessus de Ballore, directorul serviciului sismologic din Chili, care a dat la iveală şi o foarte însemnată lucrare sismologică asupra ţării noastre: „La Roumaine et la Bassarabie sismique“.

Se cunosc năzuinţele Academiei, de a face la Mirceşti, un loc de pelerinaj la mormântul şi la casa marelui poet Alexandri, dar publicul şi instituţiunile financiare nu s'au arătat de loc generoase până acum.

Şedinţele, relaţiuni iternne şi externe

In afară de şedinţa solemnă de la 20 Octombrie, în onoarea, Suveranilor cu ocazia măreţului act al Incoronării, au avut loc în cursul anului 37 de şedinte în care au fvcut comunicări ştiinţifice armatorii membri: Zenovie Pâclişanu, N. Iorga, N. C. Sutzu, Dr. N. Babeş,, General Scarlat Panaitescu, Gr. Antipa, N. Bănescu, N. Pârvan, Simeon Mehedinţi, D. Onciul.

Relaţiunile Academiei cu organele Statului au fost dintre cele normale.

S'a hotărât că activitatea astronomică de la Doboşarii-Vechi să fie controlată de un comitet pus sub preşidenţia de onoare a A. S. R. Principele Carol, dintre care să facă parte între alţii şi 3 membrii ai Academiei. Au fost delegaţi în acest scop D-nii G. Antipa, L. Mrazec şi Ţiţeica.

Mai multe asociaţiuni ştiinţifice internaţionale au invitat Academia să se asocieze la întreprinderile lor. Din nefericire însă, din cauza situaţiei mereu precare a valutei noastre ea n'a putut accepta decât în principiu invitaţile primite aflându-se în imposibilitate de a plăti chiar cotizaţiile de membru la uniunile ştiinţifice în moneda ţărilor cu situaţia financiară consolidată.

La învitaţiile primite Academia a luat parte prin D-l I. Levaditi la solemnitatea comemorării centenarului lui Jenner, prin D-nii A. Iorga şi P. Pârvan la Congresul de ştiinţe istorice, prin preotul Popescu la Congresul internaţional de istoria religiunilor.

Publicaţiunile Academiei şi Colecţiunile

Contractul de editură cu Societatea de editură „Cultura Naţională“ a fost pus în aplicare şi între lucrările publicate remarcăm următoarele:

I. C. Negruzzi: Autografe române; Ioan Bogdan Alexandru Xenopol, Al. Vlahuţă şi manuscripte ale lor; Ramiro Ortiz: Leopardi e la Spagna; V. Pârvan: Consideraţiuni asupra unor nume de râuri daco-scitice; N. Iorga: Comemorarea lui Ernest Renan; Victor Place şi Unirea Principatelor; Dr. V. Baboş: Louis Pasteur; N. Leon: Fauna cadavrelor din România; Dr. G. Marinescu: Ipnotismul din punct de vedere terapentic şi medico-legal; Gr. Antipa: Organizarea Muzeelor din România.

Redactarea dicţionarului Limbii române a continuat tot anul sub conducerea Dlui Sextil Puşcariu, dar din lipsă de fonduri tipărirea n'a fost reluată până în prezent.

Colecţiunile Academiei şi-au continuat creşterea şi organizarea. S'au primit prin obligaţiune legală 3594 volume şi broşuri, 5815 numere de reviste din ţară, in dar sau în schimb 1508 volume şi broşuri, 60 numere de reviste din ţară 599 din străinătate (aproape toate franceze), 50 volume manuscripte, 474 documente, 70 fotografii, 23 albumuri, prin cumpărare 407 volume, 1175 numere reviste, 9 volume manuscripte, 70 fotografii, 7 albumuri.

Cabinetul Numismatic şi-a continuat activitatea de inventariare şi clasare a monetelor din colecţiunea dăruită de Dl M. C. Sutzu în anul trecut, cum şi a materialului intrat în anul acesta care e de aproape 400 monete. Intre monede e dăruite prezintă o importanţă deosebită un tezaur de monete medie vale de argint (74 piese) găsite în localitatea Obad, din Judeţul Timiş-Torontal.

Instituţiunile şi persoanele care au contribuit la îmbogăţirea colecţiunilor de monete şi medalii sunt: Ministerul Artelor, Comisiunea Monumentelor istorice, Academia belgiană, Automobil-Club Român, Dacla-România, familia Fr. Djuvara, Dr. St. Minovici, I. Bianu, C. Bozianu, Victor N. Popp, C. Moisil etc.

Legate, fonduri, burse, şcoalele academiei

La fodurile academiei s'au adăugat anul trecut două fonduri: al Dlui George Tomoşoiu, proprietar, în valoare de 80.000 lei în numerar şi a răposatului maior în retragere T. Petrescu. Ciorobea pentru întreţinerea unei burse la Facultatea de medicină, avere imobilă în valoare de 3 mil. lei.

S'au acordat burse din fondurile Aeamachi, A. Papadopol, Dr. Corneliu Păcuraru-Bucium, N. Rădulescu şi Leon S. Arie studenţilor atât în ţară cât şi în străinătate.

Institutul „I. Ottetelesanu“, şcoalele de agricultură „T. P. Anastasiu“ din Ţigăneşti şi „I. C. Agarici“ din Moara Grecilor au funcţionat în mod regulat.

Veniturile fondurilor Ioan Fătu şi Ioan Scorţanu s'au trimis pentru a fi împărţite conform prescripţiunilor testamentare în ţinuturile de peste Carpaţi şi în Basarabia.

Concursurile premiilor

Pentru sesiunea acestui an au fost publicate 6 premii pentru lucrări publicate şi anume:

I. Premiul Năsturel de 4000 lei, la care s'au prezentat 16 lucrări.

II. Premiul Asociaţiunei Craiovene de 1500 lei la care s'au prezentat 10 lucrări.

II. Premiul Eliade Rădulescu de 5000 lei, la cari s'au prezentat 6 lucrări.

IV. Premiul Constantinide de 4000 lei (divizibil), la care s'au prezentat 17 lucrări.

V. Premiul Grigorie C. Anghelescu de 4000 lei, la care s'au prezentat 4 lucrări.

VI. Premiul Adamachi de 500 lei, divizibil la care s'au prezentat 13 lucrări.

La concursurile premiilor pentru subiecte date s'a prezentat un singur manuscris sub motto: „Munca cinstită trebue răsplătită“ la Premiul Năsturel de 5000 lei, pentru subiectul Climatografia unei regiuuini a României.

— Ciocolata de fiert

Kandia

este unică. Şi de cea mai bună calitate.

2778—3

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

Intel Babybrati încălţămintea
Toţi cismarăo noti

INFORMAŢII.

Pe lângă dania de 100.000 lei făcută de dl ministru G. Mârzescu, Uniunii femeilor cu ocazia congresului dela Alba-Iulia şi despre care am pomenit la timp în ziarul nostru, dl G. Mârzescu a dăruit încă 200.000 lei, în numele ministerului muncii, diferitelor instituţii de binefacere din acel oraş.

— Primirea solemnă a dlui Scotus Viator la Universitate. *Dl Scotus Viator va fi primit în mod solemn în Aula Universităţii de către corpul profesoral şi autorităţile universitare în ziua de 2 Iunie ora 11 a. m.*

Autorităţile eclesiastice, civile şi militare, precum şi membrii din societatea Clujană sunt rugaţi să asiste la această recepţiune.

Rectoratul Universitatii din Cluj publică concurs pentru ocuparea postului de administrator. Petiţiile însoţite de actele necesare se vor înainta Rectoratului până la data de 15 Iunie 1923 Prorector: ss. D. Calugareanu.

Cooperativa „Nopoca“ pune în vânzare, p. membrii, ghete şi pălării bărbăteşti şi ghete p. dame şi băeţi cu preţuri f. reduse. Vânzarea se face la „Prima cassă de împr. pe amanet“. Calea Victoriei Nr. 35.

— Un furt îndrăzneţ. Ieri dimineaţa a fost atacat de necunoscuţi şi adormit cu cloroform ţăranul Pantelimon Coroian, căruia hoţii i'au furat cu această ocazie 10.000 lei ce'i avea asupra sa. Coroian, venit la Cluj la târg, a fost atacat şi adormit în stradă, pe Calea Regele Ferdinand. Poliţia cercetează.

— Serbările „României June“. *In curând vor avea loc în parcul oraşului mari serbări organizate de „România Jună“ din Viena, în vederea mărirei fondului de ridicare a unei statui lui Eminescu la Cluj.*

Obţinându-se concursul tuturor autorităţilor civile şi militare locale şi a diferitelor societăţi culturale şi de doamne, aceste serbări vor fi în adevăr grandioase. Nădăjduim că publicul clujan îşi va face datorie din a veni cu mic cu mare la aceste sărbări ale „României June“.

Serviciile mari ce s'au facut pentru araujarea acestor serbări este o nouă garanţie că ele vor fi cele mai grandioase serbări din câte a văzut Clujul.

•

Aşa dar Sâmbătă 9 şi Dumică 10 Iunie tot Clujul va fi concentrat în parcul oraşului. Dintre distracţiile ce vor fi oferite publicului pomenim numai „incendiarea parcului cu artificii“.

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— Proprietarii clujeni şi autonomia comunală. O delegaţie a proprietarilor s'a prezintat ieri d-lui primar Dr. Ursalea pentru a cere autonomia comunală „măcar în privinţa administrării bunurilor“. Adresa de acum a proprietarilor de case este o repetare a cererii autonomiei comunale aproape zilnic făcută de presa maghiară şi urmăreşte ceeace de mult se ştie că se urmăreşte prin autonomizarea oraşelor ardelene: excluderea elementului românesc şi dela conducere şi din oraşe, întrucât este în minoritate.

Adresa înaintată ieri primăriei este semnată numai de unguri, evrei şi alţi străini, iar delegaţia compusă tot din ei, sub conducerea d-lui Dr. Aurel Blaga.

— Serbările pressei la Arad. *Marile serbări organizate de Sindicatul Pressei române din Ardeal, au loc la Arad Duminică 3 Iunie. Un comitet de 15 doamne din societatea distinsă arădană au asigurat reuşita desăvârşită atât a festivalului cât şi a splendidului bal costumat ce va urma.*

— De la Primărie. Consiliul financiar al comunei Clujului a ţinut ieri şedinţă pentru discutarea taxelor pentru întrebuinţarea apaductului.

— Organizarea muncitorilor evrei. Corporaţiunile evreeşti din Ardeal au fost invitate de centrala evreească la un congres, pentru închegarea unei organizaţii unitare.

— Trenuri directe Arad—Oradea-Mare. Cu începere de mâine se înfiinţează între Timişoara—Arad—Oradea trenuri directe de persoane şi accelerate. Ziua de mâine înseamnă astfel începutul unei ere noui în economia ţinutorilor ungurene şi bănăţene.

S'a fixat irevocabil pentru Luni, ziua când se va da drumul apei pe Someşul cel mic, lucrările de reparaţie a zăgazurilor fiind terminate.

•

Eri a sosit în gară un mare transport de peşte adus dela Galaţi pentru populaţia Clujului.

•

Ataşatul militar de pe lângă consulatul cehoslovac din Cluj a plecat aseară la Budapesta pentru a-şi lua în primire noul post.

•

Dl Prefect al judeţului soseşte mâine în Cluj, venind din Bucureşti.

•

Numărul bolnavilor de scarlatină din Cluj este în continuă descreştere datorită măsurilor de izolare ce s'au luat.

•

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

•

La escursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana.

2475—4

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alții!** Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2721

Operațiunile de impunere a noilor impozite în Ardeal

Toate comisiunile sunt în plină activitate. Declarațiunile se întregesc Inspecțiile directorului General al resortului de finanțe din Cluj.

Am arătat la timp în coloanele ziarului nostru că la închiderea termenului pentru depunerea declarațiilor în vederea aplicării nouei legi a impozitelor, în Ardeal rezultatul a fost mulțumitor. In medie, 60 la sută din contribuabilii ardeleni au făcut declarațiunile, iar pentru rest, după cum se știe, s'a acordat încă un termen de grație la data când comisiunile vor începe operațiunile de recensământ și impunere la fața locului.

*

Aceste operațiuni au început dela 1 Mai c., iar actualmentsunt în plină activitate. Din relațiunile oficiale pe care le avem, rezultă că prevederile care s'au făcut în ce privește durata acestor operațiuni, nu vor suferi nici o modificare, astfel că până la toamnă toate lucrările vor fi terminate.

*

Dl Simionescu directorul general al resortului de finanțe din Cluj se află de două săptămâni în inspecție, urmărind lucrările tuturor comisiunilor și interesându-se deaproape de activitatea lor. Zilele trecute am putut să'l vedem pe d. Simionescu la Oradea-Mare. Dsa ne-a comunicat că este foarte mulțumit de modul cum a constatat că se fac operațiunile de recensământ și impunere, cu deosebire la sate, unde țăranii se arată înțelegători asupra sistemului noilor impozite și sunt bucuroși că noile dări nu-i împovărează așa cum unii politicieni demagogi s'au silit să le arate, alarmându-i în campaniile lor electorale.

La orașe, zice d. Simionescu, operațiunile își au cursul lor natural. Toți contribuabilii care au întârziat să depună declarațiunile la timp, le fac cu prilejul acestor operațiuni, astfel în cât, în Ardeal, am deplină încredere, că aplicarea nouei legi a impozitelor nu va avea întru nimic de suferit.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

EXTERNE

Comisiunea disciplinară a Camerei a hotărât excluderea dlor Mihalache și Magearu, pentru 10 zile.

Organizarea Evreilor

Uniunea evreilor români în consfătuirea ținută la 27--28 Mai a decis extinderea organizației și în noile ținuturi. In acest scop s'au ținut consfătuiri cu personalitățile conducătoare ale evreimei din aceste ținuturi.

*

Marți a avut loc la facultatea de drept din Cernăuți alegerea de decan. A fost reales actualul decan Rădulescu.

Alegerea episcopului de Argeș

= La consiliul de miniștri ținut astăzi s'a decis convocarea colegiului bisericesc pentru alegerea episcopului de Argeș. Candidatul guvernului pentru această demnitate este preotul Duma, nepotul mitropolitului primat.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile postale.

Prețul 30 Lei.

INTERNE

Aplanarea conflictului anglo-rus

Sovietele acceptă propunerile britanice

Londra — Krassin a predat Lordului Curzon răspunsul sovietelor prin care se acceptă aproape toate cererile britanice. Krassin a declarat că Cicerin stă la dispoziția Angliei pentru noi tratative. Nota este redactată în termeni foarte politicoși.

Desbaterile de la Lausanne

Lausanne — Comisiunea expertilor lucrează la asigurarea unui de buşeu la mare pentru Bulgaria fiind promis prin tratatul dela Neullly. Tratativele înaintează cu greu.

In chestia protecției juridice a străinilor din Turcia, Ismed continuă a fi intrasigent.

*

Varșovia — Pilsudski a dimisionat în urma evenimentelor politice din ultimul timp.

*

Londra (Rador) — Turcia a ordonat demobilizarea celor 10 contingente, considerând criza orientală aplanată.

Londra (Rador) — Guvernul englez pregătește evacuarea Constantinopolului și retragerea flotei imediat după încheierea păcii.

*

Roma (Rador) — Vaticanul prepară pentru 1925 preluarea conciliului ecumenic. Au fost invitați 2500 episcopi.

*

Berlin (Rador) — Greva din ținutul Ruhr continuă.

Citiți „FLACĂRA“
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Ședința solemnă de ieri a Academiei

Recepția dlui Octavian Goga

Academia română a primit ieri intre membrii săi pe poetul Octavian Goga, care a luat locul lui Gheorghe Coșbuc.

A participat și M. S. Regele însoțit de ministrul Mișu. Suveranul răspunând la salutul de bunăvenire rostit de dl. Pârvan a declarat că e bucuros să asiste la recepția poetului, care a ținut sus drapelul adevăratului românism.

Octavian Goga a vorbit despre Gheorghe Coșbuc.

I-a răspuns dl Bogdan-Duică, profesor universitar.

M. S. Regele a prezidat efectiv ședința. După ședință Suveranul s'a întreținut cu academicianii. La recepție a participat și mama poetului Goga fiind prezentată Suveranului de dl Averescu.

Intâmplări din Cluj

Accident de muncă.

Eri după amiază pe când mecanicul Tulogdy Stefan punea în funcțiune o mașină din atelierul de litografie al C. F. R. la un moment dat o curea de transmisiune dela o mașină din apropierea locului unde lucra i-a apucat mâna dreaptă rupându-i-o dela cot.

Cu o ambulanță a „Salvârei“ victima a fost transportat la Clinica Chirurgicală unde a fost internat.

Poliția a deschis a anchetă pentru a stabili cauzele precise ale accidentului.

Prinderea autorilor furtului dela „Arena Sportivă“

Duminecă după amează la tribuna arenei sportive din localitate s'a comis un însemnat furt, victimă fiind Dr. I. Essenstätter, comerciant blănar din calea Victoriei Nr. 2, dela care s'a furat o servetă de piele neagră, în care se aflau 10.000 lei, efecte publice în valoare de peste 50.000 lei precum și alte acte importante pentru proprietar.

Reclamându-se cazul poliției, comisarul Pop Baldi dela centrală, în urma unor meșteșugite investigații și minuțioase cercetări, a reușit să aresteze pe făptuitori anume Erös Iosef și Ghergher Vasilie ambii domiciliați în Mănăștur, vestiți ca pungași de buzunare și vechi clienți ai polițiilor din întreaga țară. Arestații în primul moment negau cu tărie fapta ce li se imputa, însă în cele din urmă au declarat și locul unde au ascuns servieta sub o piatră mare pe dealul Felecvarului, unde a și fost găsită.

Atât banii cât și celelalte lucruri furate au fost înaintate păgubașului, iar hoții cu actele dresate au fost înaintați parchetului.

Hoață prinsă

Poliția a prins și a înaintat parchetului local pe femeia Bartoș Maria care fiind în serviciul D-lui Mihail Itu din str. Bob No 6 în seara zilei de 29 crt. a furat stăpânului ei bijuterii în valoare de aproape 1500 lei.

Furt

Debitantul de produse K M. S. Niculae Mantu a reclamat poliției centrale că din chioșcul său situat în gara locală s'a furat în noaptea de 28—29 Mai a. c. marfă în valoare de aproape 1500 le.

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului

Cronica sportivă

Olimpiadele dela Paris

Comisia Olimpică internațională și-a ținut acum a 12-a întrunire la Roma. S'au discutat diferite chestiuni sportive și măsurile de luat în vederea Olimpiadelor ce vor avea loc în decursul lunilor Maiu-Iunie-Iulie ale anului viitor la Paris.

Raportorul Reichel a expus planurile stadionului ce se construiește la Colombes. Arenele vor fi înconjurate de niște tribune uriașe cari vor putea adăposti 60.000—80.000 spectatori.

Se clădesc în jurul terenurilor câteva zeci de vile unde vor fi găzduiți olimpienii. Vilele vor forma „Satul Olimpic". Și-au reținut locuri și și-au anunțat participarea la concursuri Anglia, Belgia, Danemarca, Cehoslovacia, Franța, Iugoslavia, Ungaria, Italia, Suedia, Norvegia și Finlanda.

Planurile concursurilor sunt fixate însă numai în general. Concursurile de rugby vor avea loc între 3—19 Maiu; de football între 15 Maiu—9 Iunie; de trageri la țintă 21—29 Iunie, iar restul (atletism, etc.) între 5 27 Iulie. Concursurile sporturilor de apărare (scrimă, boxă, etc.) se vor ține la Cirque d'Hiver.

In cadrul acestor serbări se va comemora aniversarea de 30 ani a înoirei concursurilor olimpice.

România nu va participa la aceste concursuri.

*

In legătură cu aceasta amintim că comitetul central al F. S. S. Ra hotărât să creieze un „Fond Olimpic" pentru ca la viitoarele concursuri să poată fi reprezentată și țara noastră.

Fondul se va forma din o supra taxă de 1 leu percepută la fiecare bilet care dă dreptul a asista la spectacole sportive.

Șampionatul de fot-bal din Cluj

Șampionatul de foot-bal din regionala Cluj, prezintă următoarea schemă:

1) Hagyibbor 13 puncte (13-3)
2) Victoria 11 puncte (11-3)
3) KAC 11 puncte (11-9)
4) KASE 10 puncte (6-8)
5) Universitatea 9 puncte (10-6)
6) C. F. R. 8 puncte (5-13)
7) KMTE 6 puncte (1-12)

Numerile din paranteză reprezintă golurile date și primite.

Atletism

Programul și condițiunile concursului atletic aranjat de către Soc. Sportivă a stud. Univ. Cluj în ziua de 17 Iunie 1923.

Ordin de concurs:

1. 200 m. plat
2. Aruncarea greutății
3. 800 m. plat hop.
4. Salt în lungime
5. Aruncarea discului
6. 1500 m. plat
7. Salt în înălțime hop
8. 400 m. garduri
9. Aruncarea sulițel
10. Salt cu prăjina hop
11. 400 m. plat
12. Aruncarea ciocanului
12. 5000 m. plat
14. Ștafetă 300, 400, 200, 200, m.

La concurs poate participa orice atlet legitimat pentru F. S. S. R. Concursul se va ține după regulele F. S. S. R. Pentru concursurile hop se va comunica ultimele trei rezultate sau cel ultim al concurentului.

Taxa de înscriere pentru punct și persoană 15 lei, pentru ștafetă 60 lei. Data ultimă de înscriere este 13 Iunie 1923 orele 8 p. m. Incrierile se vor face pe adresa, S. S. S. U. Universitate Cluj.

Premiarea Pr. I. placheta argintată Pr. II medalie argintată Pr. III medalie bronz.

Eliminatoriile se vor ține la orele 10 a. m., Duminecă.

La dorința Societăților, clubul Universitatea se va îngriji de locuință pentru alteții participanți; roagă însă a i-se comunica la timp numărul persoanelor și data sosirei.

Clubul A. T. E. din Arad va aranja un concurs atletic la 10 Iunie.

Tenis

Concursul de tenis al regionalei Cluj se va ține la 2 și 3 Iunie pe arena de tenis.

Femeile nu pot juca football.

Autoritățile din orașul Ruthergau (Anglia) au interzis sexului frumos jocul de fotball pe teritorul orașului, pe motivul că jocul femeilor oferă un spectacol puțin grațios și imoral.

Măsuri în vederea vizitei la Cluj a A. L. R. Principele Carol și Nicolae

Având în vedere, că în zilele de 2, 3, și 4 Iunie 1923, cu ocazionea concursului internațional de turism al Auto—Clubului Regal Român, A. A. S. S. R. R. Principele Moștenitor Carol și Nicolae vor onora orașul nostru cu prezența Lor, în legătură cu serbările ce vor avea loc în oraș cu ocazionea aceasta, Prefectura de poliție a dat următoarea

Ordonanță:

1. Toate edificiile publice și particulare, precum și toate instituțiunile comerciale, toate cafenelele, restaurantele, prăvăliile, etc., în zilele sus amintite vor arbora drapelul național român în conformitate cu dispozițiile ordonanței No. 2542—1923.

2. In ziua de 3 Iunie 1923 se va ține repausul duminical regulat, însă vitrinile tuturor prăvăliilor de orice categorie, a magaziilor, cafenelelor, restaurantelor, etc., din Piața Unirei, Calea Victoriei, Calea Regele Ferdinand, Str Regina Maria, Str. Universității, Str. Nicolae Iorga, Str. Memorandului, Str. Petru Maior, Calea Moților, Str. Șaguna, Piața Mihai Viteazul, Piața Cuza-Vodă, Piața Ștefan cel mare, vor rămânea deschise și vor fi decorate, iară seara până la oara 24 vor fi iluminate.

3. Toate ferestrele tuturor edifiniilor publice și particulare din piețele și străzile sus amintite, în ziua de 3 Iunie 1923 vor fi decorate și seara până la ora 24 vor iluminate.

4. Toate dispozițiile și măsurile ce se vor lua în programul zilelor sus amintite de către Auto—Clubul Regional din Cluj, referitor la ordine și circulație în timpul serbărilor sunt obligatorii și se vor executa de toți locuitorii acestui oraș.

Cluj, la 28 Maiu 1923.

Prefectul Poliției:
Valeriu Popoviciu.

Corespondența comercială română de prof. Dr. Voina. Lei 36·— la Librăria LEPAGE, Cluj 2744-1

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

„AFEB"

Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE

București:

B-dul I. C Brătianu 3

Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

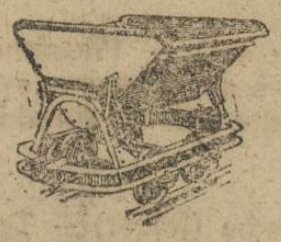

Șine și Accesorii
Locomotive
Vagoane, Vagonete
Plăci turnate
Macazuri
Trenuri, Lagăre, etc. 2631-1

Reclama este sufletul comerțului

PRIMĂRIA COMUNEI REMETEA OASULUI.

No. 428—1923.

Publicațiune.

Primăria comunei Remetea-Oasului publică concurs pentru **intreprinderea lucrărilor de edificare a morii comunale cu turbină.**

Intreprinzători reflectanți își pot inainta ofertele scrise și sigilate la Primăria comunală până la ziua de 21 Iunie 1923.

Deasupra adresei pe plicul închis și sigilat al ofertei se va scrie „Oferta pentru edificarea morii comunale a comunei Remetea-Oasului".

Licitația se va ține inaintea reprezentanței comunale în ziua de 21 Iunie la orele 11 inainte de masă la Primăria comunală din Remetea-Oasului.

Ofertanții sunt datori a depune o garanție (vadiu) de 10% în bani gata la primăria comunală.

Ofertele întârziate și care nu vor indeplini condițiunele de capacitate nu vor fi luate în considerare.

Condițiunile de licitație și planurile de edificare pot fi văzute la Notariatul Cercual Călinești în orele de oficiu.

Remetea-Oasului, la 10 Mai 1923.

ss. **Vasile Godja**, notar comunal — ss. **Ludovic Dohl**, primar.

2829

Au sosit

la

Magazinul pentru copii

Hercules

Str. Iuliu Maniu 8.

cărucioarele de copii „Peenabor" din Berlin vestite în toată lumea, în exemplare minunate.
Cărucioare de sport 395 lei
Cărucioare de sport cu roți de gumă 525 lei
Ne alorate 160 lei
Trusouri complete pentru copii, dela 850 lei în sus.
Haine de sărbătoare pentru băeți și fetițe!
Pălării de pânză Lei 75 (în toate colorile).
Lingerie femeească și pentru copii, și la comandă.
Preț-curent de cărucioare pentru copii gratuit. - Serviciu solid, con știincios. - Prețuri ieftine.

2660 Lloyd 1519

Intrebuințarea gumei OLLA oferă siguranță absolută.

****

Ce este sigur? Că, după constatările experților guma OLLA este singurul preservativ sigur.

****

Când luăm un prezervativ, să nu luăm decât OLLA.

****

Te înșeli pe tine însuți, dacă întrebuințezi altceva decât guma OLLA.

****

Este cineva, care să nu cunoască încă guma OLLA?

****

Guma OLLA este cea favorită.

2474-1

S'a deschis Institutul Hidroterapeutic DIANA

Băi: de acid-carbonic, estras de brad, de sulfur, de sare, electrice, termale, de soare, etc., etc. Medic conducător: Dr. Porsche, neurolog.

In baia **„DIANA"** atât baia de aburi și de vane precum și Hidroterapeutica și băile soare ,funcționază cu toate mireriile de apa simțite aiurea și stă la dispoziția publicului în fiecare zi cu apă proaspete și curată.

33 Lloyd 1632

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

Piața Unirii 13.

2787

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț Radio

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc fabricate din cel mai fin material brut Mereu de calitate

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald și soții, Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și fesale. 2674

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

O DOAMNĂ inteligentă având și o fetiță de 2 ani caută la o familie post de menajeră sau ca guvernantă germană. A se adresa la D-na Veiss, Cluj, Calea Traian (Arpad) No. 13.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindecă și fiuișesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la drogueriî și farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresați: Farmacia **VOREL,** PIATRA-NEAMȚ. 2819-4

Cea mai fina crema pentru ghete

De vânzare

Una casă nouă cu grădin patru camere și două bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având două camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

Reclama este sufletul comerțului

Grădina de vară Restaurantul și Berăria la PRINCIPELE MIRCEA
din B-dul Elisabeta No. 14.

S'a deschis, cu orchestră în fiecare seară, bufet la ori ce ora cu tot felul de pește proaspăt, fripturi la grătar, mititei, pui fripți și cu prețurile cele mai convenabile.

Deschis până la ora 2 noaptea.

Băile Cojocna (lângă Cluj)
Băi calde și reci de sare, băi de soare.
Apele sunt la fel cu cele din **Halle** și **Reichenhall.** Se folosește cu bune rezultate în: exudate cronice, peritoneale și parametrale; scrofuloză, tuberculoză ganglionară și osoasă, reumatism și gută.
Sezonul se va deschide 1 Iunie 1923.
Informații la Direcția băilor Cojocna. 2809

Mare deposit de 2747-3
Rulimenți pe bile
de cea mai bună fabricație F. & S. Schweinfurt A. M. toate dimensiunile
Emil Blaga, Cluj
Prețul corent se trimete la cerere. Expediție în intreaga țară

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS, Cluj
se face măriri de fotografii, retrosări
2732

Stabilimente românești Melocco
Fabrica pentru articole de ciment și întreprindere de construcții S. A.
Reprezentanța generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba
CLUJ
Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 și 8-76
Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)
2786 Construcții de beton și beton armat. Lloyd

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris
confecție de hârtie și imprimate de orice natura la: Librărie-Papetăria-Tipografia **LEPAGE CLUJ,**
Cereți cataloge lista și ofert. 2744-4

FIER pentru BETON
în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt.
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Albituri pentru femei și bărbați, ciorapi și mănuși
mai ieftin să capătă la magazinul de mode
Dénes
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2
Telefon 591 2808 Telefon 591

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARATIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALATIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Revista presei maghiare

Şcoala ungurească din Şărmaş

„Keleti Ujsàg“ şi „Ujsàg“ încrestează în numărul de eri o nouă „oprimare“ a minorităţii ungureşti, ori, — cum s'ar zice, — un nou atac al statului român contra culturii maghiare. O veste, — din punctul de vedere al nimicirii şcoalelor maghiare — cât se poate mai tristă.

In Şărmaşul mare s'a înfiinţat o şcoală de stat, dar, considerând că trei pătrimi din populaţia acestei comune sunt maghiare-reformate. Ungurii au adus hotărîrea să înfiinţeze o şcoală confesională-Primpretorul dela Sărmaş însă n'a admis înfiinţarea acestei şcoale şi, în urma apelului ce s'a înaintat la forurile competente, n'a admis acest lucru nici subprefectul Gheţie, nici revizorul Wilt. Casa parochială reformată, pe care preotul reformat a cedat-o bucuros în scopul şcoalei confesionale s'a dovedit nepotrivită pentru un local de şcoală. Ba, primpretorul plasei Sărmaş, acest vestit maghiarofob, nu s'a sfiit să constate, că nu numai casa parochială, dar chiar şi biserica reformată e proprietatea statului, fiind înscrise în cărţile funduare pe numele erarului regesc.

La citirea acestei ştiri, mărturisim, am rămas frapaţi şi noi. Va fi fost vre-un exces de zel al organelor statului, — gândeam. N'a fost doar în obiceiul statului român să lase două mii de suflete maghiare fără şcoală ungurească.

Şcoala de stat din Şărmaş a existat şi în timpul stăpânirii ungureşti, înfiinţată cu prilejul colonizării acestei comune, (care mai mainte avea majoritate românească), cu Unguri aduşi din Bucovina şi alte părţi. Această şcoală de stat ungurească a nimicit cu totul şcoala românească din acel sat, căci copiii români au fost siliţi să înveţe ungureşte în şcoala statului maghiar. Ştiam, că statul român preluase şcoala de stat şi ne-a pus în uimire faptul, că nu s'a deschis în aceea şcoală şi o secţie maghiară. Ne-am interesat la revizoratul şcolar, şi am primit lămuriri foarte interesante, pe cari le redăm mai la vale:

In Şărmaşul mare avem şcoală de stat cu 6 învăţători, între cari trei Români şi trei Maghiari. In aşanumita secţie ungurească toate studiile se predau exclusiv ungureşte şi copiii celor două mii de Maghiari din Şărmaş încap în această şcoală până la unul, însuşindu-şi toate cunoştinţele în limba mamei lor.

Aşadar, vechea poveste. Copiii maghiari din Şărmaşul mare învaţă ungureşte în şcoala statului român. Preotul reformat maghiar le predă religia, tot în ungureşte şi tot în localul şcoalei de stat. Instrucţia ce o primesc elevii în şcoala de stat cu nimic nu e inferioară celei ce ar primi-o în şcoala confesională. Dar... „este un mic inconvenient“ (!) In şcoala de stat li-se spune elevilor, că ei sunt cetăţeni ai României. Acolo nu se propagă ura faţă de tot-ce e românesc şi nevinovaţii copiii nu sunt învitaţi să-şi îndrepte privirile înspre Tisa. Aceasta nu încape însă în mintea preotului reformat. De aceea, îi trebue o şcoală confesională, care să crească generaţii de dumanîărli şi neamului românesc.

Chestia şcoalei din Şărmaş va ajunge probabil şi la Liga Naţiunilor. Cum în lamentaţiile lor, compatrioţii maghiari nu cunosc măsura adevărului, noi vom fi presentaţi în faţa streinătăţii ca opresori ai culturei maghiare, ca niste semi-sălbateci, cari nu îngăduim copiilor maghiari să înveţe ungureşte.

Afacerea şcolii din Şărmaş a scos însă la iveală şi altceva: biserica maghiară şi casele parochiale maghiare din Şărmaş au fost edificate din banîi statului ungar. Spunem aceasta cu singura intenţie de-a invita pe contraţii dela „U.“ şi „K. U.“ să ne arate un singur caz, când statul ungar a dovedit astfel de generositate faţă de cetăţenii români ai ţării.

•

O altă nedreptate românească ar fi — după acelaş număr al lui „K. U.“ — exproprierea moşiei lui Mâtyás Károly din Beşineu, judeţul Târnava-mică. Acesta şi-a lucrat moşia de 400 iughere în regie proprie, până în 1916, când silit fiind să meargă la războiu împreună cu doi feciori ai săi contra valachului cutropitor, a dat-o în arendă. După războiu, aşa dar în 1919, întorcându-se acasă, a lucrat-o iar în regie proprie, iar acum comisia agrară pe motiv că a fost moşie arendată a expropriat-o aproape în întregime, lăsând proprietarului abia 30 iughere. Hotărârea a fost aprobată şi de comisia judeţeană, cu toate că Mátyás a dovedit, că are 6 copii şi nu are alt mijloc de traiu.

Asupra împrejurării, că moşia acestui Mátyás s'a împărţit aproape în întregime ţăranilor maghiari nu mai stăruim. Dar „K. U.“ ar putea să ne lămurească: „de ce Mátyás n'a dovedit în faţa comisiei judeţene, că moşia lui a fost într'adevăr numai trei ani arendată?“ Ori ziarelor maghiare le este îngăduită falşificarea stărilor faptice? Întrebăm şi noi: nu s'ar putea inventa vre-un mijloc, pentru a sili ziarele maghiare să se ferească de neadevăruri?

Dela soc. academică „România Jună“

Noulle comitete constituite

Din partea soc. academice „România Jună“ din Viena primim spre publicare următoarea listă a comitetelor societăţii, constituite în ziua de 28 Aprilie 1923:

Comitetul administrativ

Preşedinte: Emilian Iuliu Oniţiu licenţiat în drepturile comerciale;

V-Preşedinte: Victor Colbazi, stud. academia de comerţ;

Secr. de externe: Simion Vlad, stud. silvic;

Secr. de interne: Constantin Rotu, cand. ing.;

Casier: Nicolae Popovici, stud. academia de comerţ;

Controlor: Mihai Hentu, stud. medicină;

Bibliotecar: Dimitrie Hubian, stud. ing. chimic;

Econom: Aurel Dămian, stud. medicină.

Comisiunea de revizuire

Preşedinte: Cesar Gheorghiu, cand. ing.;

Membrii: Sever Proştean, cand. ing., Filaret Barbu, st. conservator.

Comitetul executiv

(însărcinat cu aranjarea serbărilor jubiliare)

Preşedinte: Octav Moşescu, st. filosofie;

V-Preşedinte: Ioan Istrate st. la drept;

Secr.-general: Ştefan Ardeleanu, cand. ing.;

Dr. Petre Procopovici, profesor şi Em. I. Oniţiu, st. în drepturile com., membrii.

Comisiunea artistică literară

Preşedinte: Emil Riegler, stud. filosofie;

Octav Moşescu stud. fil., Zeno Vancea st. conservator, Şt. Ardeleanu cand. ing. şi Ioan Istrate st. drept, membrii.

După congresul dentiştilor

O delegaţie la Bucureşti, împotriva dentiştilor clandestinişti.

Duminecă şi Luni s'a ţinut în localitate congresul dentiştilor şi medicilor dentişti ale cărui desbateri le-am publicat în numărul nostru de ieri. Principalul obiect al discuţiunilor a fost chestiunea posesorilor de diplome nerecunoscute de statul român, şi chestiunea continuă să preocupe cercurile dentiştilor şi medicilor dentişti. Ultimii au votat în congres o moţiune împotriva recunoaşterii de către stat a medicilor dentişti fără diplomă echivalată, şi o mişcare similară a îndemnat asociaţia dentiştilor să trimită la Bucureşti un reprezentant, pentru a atrage atenţia ministerului asupra primejdiei ce ar însemna primirea dentiştilor clandestinişti, aproape toţi străini.

Moţiunea trimisă la Bucureşti ia atitudine faţă de legea publicată în „Monitorul Oficial“ din 6 crt., prin care se hotăreşte examinarea tuturor dentiştilor din Ardeal. Astfel dentiştii clandestinişti s'ar supune şi ei examenului — după cum spune moţiunea — alături de dentiştii membrii ai Asociaţiei, cari au mai fost examinaţi, în 1912, de către statul maghiar şi primiţi în Asociaţie numai după trecerea examenului de atunci.

Uniunea dentiştilor cere să nu se admită la examen dentiştii cari n'au trecut examenul impus prin legea maghiară de acum 10 ani, şi cari pentru aceasta nu sunt membri ai Asociaţiei ardelene.

Mai cere totodată, ca membrii asociaţiei întrucât au trecut odată examenul, să nu fie supuşi examenului impus acum de minister şi care intenţionează tocmai ceeace urmăreşte Asociaţia dentiştilor, înlăturarea elementelor indezirabile.

CITIŢI „INFRAŢIREA“

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. No. 810 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Sâmbătă 2 Junie 1923

Înfrățirea

R CLUJ 1. 2861

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

O plagă a noilor provincii: „propagandistul cultural"

Între beneficiarii stărilor de după război, pe lângă oamenii de afaceri îmbogățiți într'o singură noapte prin specularea crizei economice și pe lângă „oamenii noui" cari-și fac rosturi în politică prin specularea democrației, un loc de seamă îl ocupă fără îndoială și „propagandistul cultural". Speculant și el al haosului născut din marea vâltoare a prefacerilor de după război, „propagandistul cultural" a izbutit totuși să treacă neobservat, deși psihologia și mijloacele lui de lucru sînt aceleași ca ale oricărui îmbogățit de război. Căci „îmbogățit de război" nu e numai omul care peste noapte s'au pomenit din sărac milionar, ci și toți aceia cari, fie în politică, fie în cultură, au ajuns să se bucure de situații la care, fără zăpăceala războiului, nu s'ar fi gândit niciodată.

Imbogățit de război e prin urmare, și omul care, fără nici o pregătire și fără nici o chemare anume, ci ajutat numai de haosul de după război, se pomenește dintr'odată vorbind și lucrând în numele culturei.

Și unde se putea desvolta mai bine acest nou soi de speculant care e „propagandistul cultural", dacă nu în nouile provincii, și deci și aici în Ardeal, unde lumea n'a apucat încă să cunoască în deajuns care sînt puterile și valorile reale ale culturei noastre?

Avem aici un teren deosebit de prielnic pentru lansarea improvizaților, și nu e colț nouilor provincii unde să nu găsești operând cel puțin un „propagandist cultural", Oameni cari ei înșiși ar avea nevoie să fie trimiși la școală, oameni cari nu știu să lege o frază cum se cade, s'au repezit totuși aici să scoată reviste și ziare, să organizeze societăți și să iea fel de fel de inițiative pentru răspîndirea culturei românești în Ardeal. Cunoaștem, de pildă, o revistă literară, și, evident și de propagandă culturală, condusă de un om căruia nu-i putem recunoaște nici o chemare de a vorbi și lucra în numele literaturii noastre. Iar omul a înțeles la vreme că „propaganda culturală" poate fi aici o bună și strălucită afacere — și omul a devenit propagandistul cultural al Ardealului. Și meseria e cum nu se poate mai ușoară: strângi articole și poezii de la oameni ai căror nume a ajuns să însemne ceva în literatura românească, — și dau toți pentru că e pentru „cultură" — ceri subvenții dela toate guvernele, — și guvernele dau pentru că e pentru răspândirea culturei, — iar tu, fără să scrii nimic, ci numai umblând din minister în minister, devii dintr'odată unul din marii răspânditori ai culturei în Ardeal.

Cunoaștem iarăși o întreprindere mai recentă de „propagandă culturală" în care cineva, cu totul străin de scrisul și cultura românească, a ajuns totuși un fel de magnat industriaș al culturei „pentru popor". Intreprinderea dispune de un ziar, are la spatele ei o așa zisă societate și de sigur, că înghite și subvenții pe care guvernele le dau foarte ușor când aud că e vorba de o operă de cultură pentru luminarea poporului din Ardeal. Dar nici ziarul nu ajunge la popor, fiindcă e scris pisărește și fără cunoașterea sufletului țărănesc, și nici societatea, presupunînd că există, nu s'a coborât vreodată în mijlocul poporului.

Din toată această mascaradă însă rămâne „propagandistul cultural" care, el, va ști să scoată toate beneficiile de pe urma așa zisei opere culturale desfășurate în Ardeal.

Căci farsorii și aventurierii improvizați în „propagandiști culturali" sînt de cele mai multe ori și aspiranți la situații politice, și dacă astăzi fac pe luminătorii poporului, mâne se vor improviza și în conducătorii politici ai Ardealului. Dar fiindcă e vorba de cultură și fiindcă auzim că „propagandiștii culturali" înghit și subvenții destul de grase pentru opera de luminare a satelor, ne permitem să spunem că mai folosită ar fi cultura dregând acoperișul unei școale primare de cât subvenționând pe toți farsorii improvizați în apostoli ai culturii în Ardeal.

Viitorul desvoltării noastre economice

Felul cum discută unele partide și o anumită presă chestiunea colaborării capitalului străin în România, e mai prejos de orice atenție. Partidele politice de astăzi, lipsite de sinceritate, de convingere și mai cu seamă de pregătire, au făcut din chestiunea aceasta, o chestiune de demagogică licitație electorală, adeseori criminală. Ziarele pretinse independente, interesate să intrige cu orice preț și să bagatelizeze totul, au coborât-o la cancanuri de rând și interpretări cu anumit scop.

Am văzut astfel partidul național batjocorindu-și titulatura prin însăși glasul prezidentului său dl Iuliu Maniu, care decreta la o ședință a Cercului de studii din Cluj, deschiderea largă a porților pentru orice capital din afară. Tot dl Iuliu Maniu — pentru a nu mai aminti de giumbușlucurile economice ale celorlalți severdani din partidul național — preconiza mai dănăzi în Parlament, cu prilejul creării Creditului industrial, acecași politică și politică a țării, numai din dorința de a face opoziție guvernului și a se deosebi de programul partidului liberal.

De partidul țărănist și partidul poporului nici nu credem interesant să ne ocupăm aici. Aceste două partide s'au dovedit în atâtea rânduri lipsite de cel mai elementar simț de răspundere, încât ne vedem scutiți, de a mai insista asupra lor.

Chestiunea este prea importantă pentru a ne opri prea mult la păcatele, atât de numeroase, ale partidelor noastre. Industria națională are fără îndoială multă nevoie de capital pentru a pune în valoare toate bogățiile cu care ni-a fost înzestrat solul și subsolul național.

Intr'un interview acordat marelui ziar londonez „Times", d. Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, a făcut o admirabilă schițare a principiilor cari trebue să călăuzească politica noastră economică. Faptul că ca se confundă astăzi, cu politica economică a partidului liberal nu trebue să fie în desfășurarea vieții noastre naționale decât un accident fericit pentru partidul liberal și pentru țară; această politică însă trebue să ne fie tuturor unică preocupare.

Penetrația capitalurilor streine în România este o necesitate inexorabilă desvoltării noastre economice. De o prohibire exclusivă ar fi absurd să se creadă că este posibilă. Principiul „prin noi înșine" nu poate să însemne excluderea capitalurilor streine cari vin la noi să colaboreze cinstit la punerea în valoare a tuturor bogățiilor pământului țării; dar ele să însemne o permanentă activare a forțelor proprii chemate să conducă și să supravegheze avuția națională, care încă odată trebue să stea numai în slujba intereselor naționale. Capitalurile streine cari cred că pot veni la noi cu gândul de a ne exploata și subordona intereselor din afară de noi, n'au ce căuta în România. Sântem o țară tânără, care abia acum ne-am adunat la un loc toate forțele naționale; dacă nu ne vom păstra cu toată energia independanța economică din care decurge și cea politică, nu vom ajunge niciodată vrednici de locul ce ni se cuvine în Europa ca stat civilizat. Deci, colaborarea capitalurilor streine în conformitate cu putința noastră de conducere și supraveghiere, oricând; vasalitatea pe care ni-o doresc capitalurile acaparatoare, niciodată.

Aceasta trebue să ne fie o veșnică îndrumare.

Noul prim-ministru al Angliei, Stanley Baldvin

Cauzele care au determinat alegerea lui și nu a Lordului Curzon

Odată criza ministerială deschisă, prin retragerea lui Bonar Law, oamenii politici englezi și-au manifestat dorința ca noul premier să nu aparție Camerei Lorzilor.

Lord Curzon și Stanley Baldwin au fost cei doi locotenenți ai lui Bonar Law; primul făcând parte din Camera Lorzilor, celalat din Camera Comunelor.

La noi ca și în Franța, primul ministru dacă e senator, vine la Cameră ia loc în banca miniștrilor și poate lua cuvântul când vrea.

In Anglia însă un membru al Camerei Lorzilor nu poate să între în Camera Comunelor.

Separațiunea completă a acestor două adunări este o regulă care își are originea din Evul Mediu și prin care deputații englezi au căutat să-și afirme totdeauna independența față de pairi. Nu e totuș interzis unui pair să devie șef al guvernului. Lordul Salisbury a fost prim ministru în aceste condițiuni și s'ar fi putut întâmpla ca această demnitate să fie oferită de rege Lordului Curzon, cunoscut în toată Anglia prin meritele sale politice și administrative.

— Motivele care au determinat pe Regele Angliei să ofere succesiunea lui Bonar Law, ministrului de finanțe Stanley Baldwin sunt determinate și de altă cauză.

Ultimele alegeri au desemnat ca partid al opoziției oficiale, căci să știe că în Anglia există și o opoziție oficială care are drepturi și chiar privelegii speciale, partidul travaillist „Labour party". Ori Labour Party nu este reprezentat în camera Lorzilor; până în prezent nu e nimeni care ar putea să ia cuvântul în numele lui și primul ministru dacă ar fi lord n'ar avea ocazie să răspundă opoziției actuale.

Partidul travaillist a declarat, imediat după retragerea lui Bonar Law că în cazul când se va numi ca prim ministru un membru al Camerei Lorzilor, e l va întrebuința toate mijloacele posibile pentru a provoca disolvarea Camerei Comunelor.

Iată deci pentru ce Lordul Curzon n'a putut deveni primministru.

Nici extrema dreaptă n'a fost mai favorrbilă venirei în capul guvernului a Lordului Curzon. Se știe că Lloyd George renegat de partidul conservator, la retragerea dela putere și-a luat tovarăși câțiva miniștri conservatori din cabinetul de coaliție.

Când s'a retras Bonar Law dela putere, conservatorii s'au temut ca conservatorii colaboratori ai lui Lloyd George să nu reintre în partid, sub protecția Lordului Curzon, deși acesta s'a retras la timp din coaliția lui Lloyd George.

Attitudinea sa cu privire la politica Sovietelor nu i-a ajutat să împrăștie lipsa de încredere a extremei drepte, care s'a opus numirei sale.

Stanley Baldwin e una din personalitățile politice ale Angliei care și-a făcut în scurt timp o carieră strălucită, demn de faimosul regim parlamentar englez, când William Pitt era ministru la 23 de ani.

Dar Stanley Baldwin e unul mai în vârstă, el are 56 de ani și e deputat de Worcester din 1908. Studiile și le-a făcut la Cambridge, administator de căi ferate al Campaniei Great Western, secretar financiar al Tezaurului el devine ministru, de abia în 1917, deținând portofoliul Comerțului din 1917 până în 1921 în Cabinetul Lloyd George.

Leader conservator în Camera Comunelor și ministru de finanțe dela 1922 încoace Stanley Baldwin e înainte de toate un eminent financiar, care a rezolvat multe din problemele financiare ale Angliei după război, mai ales în ce privește consolidarea datoriei ei de război.

Pentru exercițiul financiar trecut, grație politicei sale bugetul britanic s'a salvat cu un excedent considerabil, în același timp impozitele fiind foarte reduse.

Deacela el a devenit foarte popular în toate clasele populației britanice.

Stanley Baldwin e poate dintre toți oamenii politici și financiarii Europei, acel care cunoaște mai bine problema datoriilor interaliate.

El știe că firul acestei probleme pornine din Statele Unite se termină în Anglia.

Angiia care trebuie să plătească Americii, trebuie să fie plătită la rândul ei de Franța, care nu poate să-și achite datoriile atât timp cât Germania nu-i asigură creanțele și își prăbușește finantele printr'o inflațiune nesocotită.

De la ocuparea regiunei Ruhrului, în toate chestiunile care au fost puse guvernului, de către parlamentarii opoziției în Camera Comunelor, Stanley Baldwin a fost cel care le-a răspuns.

El a declarat că Anglia ar trebui să evite o indispunere a Franței prin intervenții prea grăbite.

Totuși la începutul acestei luni, vorbind în Camera Comunelor, cu privire la nota germană conținând noile propuneri ale Reichului, sir Stanley Baldwin a declarat că „regretă inutila precipitare de la Paris și Bruxelles", care au comunicat guvernului din Londra, răspunsul lor 24 de ore numai după ce această notă a fost remisă de Cancelarul Cuno.

Sir Stanley Baldwin e acel de la care se inspiră acea parte din presa engleză, care dorește ca pe viitor, Aliații să poată stabili un răspuns colectiv Germanilor, răspuns care le-ar îndrepta orice speranțe în neînțelegerile ce s'ar putea ivi între Franța și Anglia

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Cinematograful

Un nou mijloc instructiv pentru cultura poporului.

Se cunoște importanța cea mare pe care a luat-o cinemotograful în viața de toate zilele la popoarele din Occidentul Europei și mai ales în America. Capitalurile angajate în industria cinemotografică au ajuns suma de aproape 20 de millarde cifră care pune cinemotograful în rândul al 3 lea după comerțul grâului și al cărbunelui.

O statistică recentă arată că pe suprafața globului sunt peste 60000 de săli în care rulează filmele; aproape jumătate dintele sunt în America.

S'a criticat mult cinemotograful din cauza influenței nefaste pe care o au filmele senzaționale asupra educației tineretului. Dar nu e mai puțin adevărat că cinematograful poate fi un admirabil mijloc instructiv și educativ în masele poporului.

Cinemotograful este spectacolul care satisface mai bine nevoile marelui public.

El înlocuește jurnalul, cartea putând să evoace în câteva minute toate faptele mai importante ale săptămânei.

Chestiunea introducerei cinemotografului ca mijloc de cultură a fost pusă în discuție atât în Franța, cât mai ales în Italia și Germania, imediat după război. Cursurile școlilor de agricultură și de industrie în Germania sunt totdeauna însoțite de filme explicative. Copii sunt foarte atenți la lecțiunile unde filmul le prezintă spre exemplu: cresterea și recolta grâului, fabricarea făinei a pâinei de la bobul de grâu până la coacerea pâinei sau modul de desvoltare al plantelor și animalelor.

Același lucru în Franța, unde Parlamentul a votat în 1919 o lege pentru încurajarea cinematografului agricol. Revistele de cinematograf au și început să publice rezultatele practice ale acestei propagande de pe urma cărela fermierii francezi trag foloase simțitoare.

Remarcăm că există și la noi o încercare la fel pentru propaganda culturei intensive și cu mijloace moderne, care cu tot începutul timid, merită toată încurajarea.

* * *

E societatea de cinematograf „Civis" de sub conducerea dlor profesori dr. Mina Minovici și C. Ionescu, directorul Ieeului „Lazăr" din Capitală care a făcut prima încercare de propagandă agricolă, rulând în județul Teleorman câteva filme, sub auspiciile Fundațiunei culturale „Principele Carol".

Importanța și rolul ace tui cinematograf la sate, astăzi mai ales când avem nevoie de o cultură națională a pământu'ui, e prea lesne de înțeles.

Adăogând la filmele de technică și educație agricolă și filme cu privire la igiena socială, la rentabilitatea unor anumite îndeletniciri casnice și la istoria națională acest cinematograf ar face o operă culturală din cele mai lăudabile și ar îmboldi populația satelor la muncă, trai cinstit și mai mult curățenie și grijă pentru buna ei stare și sănătate.

—*Ay.*—

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL MAGHIAR

Repertoir săptămânal:

Vineri: „Noua Rudenie" (a 3 a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 139 A. Serla biletelor 415).

Sâmbătă: matineu, „Casa cu trei fete" (Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul Marton Iosif. Seria 417).

Sâmbătă seara: „Levendula" (Operetă. Premieră. Prețuri de premieră. Abonament de premieră Nr. 56. Seria 418).

Duminecă orele 11 a. m.: „Matineul dat de dnii Friederic Karinthy și Bela Zsolt" (Prețuri de premieră. Seria biletelor 419).

Duminecă, matineu: „Ultimul vals". (Prețuri reduse. Seria 420).

Duminecă seara: „Levendula" (a 2-a oară. Prețuri de premieră. Abonament șters. Seria 421).

Luni: „Levendula" (a 3-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 140 B. Seria 422).

Marți: „Levendula" (a 4-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 141 C. Seria 423.)

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

CRONICA ARTISTICĂ

CONCERTUL VIOLONISTULUI JEAN PROȘTEANU

Concertul violonistului Proșteanu, amânat de 2 ori, s'a ținut Sâmbătă 26 Mai în sala prefecturei în fața a 20—30 de persoane. Al doilea concert anunțat Probabil că nu va mai avea loc, în urma acestor dovezi a publicului de cum știe să aprecieze arta! Dl G. Dima, Directorul Conservatorului cu doaamna, care nu lipsește dela nici o manifestație artistică, dând exemplu și vai, din nenorocire, n'are cui da — n'a lipsit nici de data aceasta. Dl Prof. universitar Bratu, cu doamna; câțiva elevi dela Conservator; câțiva străini; vre-o trei oficeri și un domn maior dela aviație — care i-a dat masă, artistului, la popota oficerilor; câteva „surori de caritate" și atât! Și totuși, când ne-am înapoiat dela concert, cafenelele, pline de fumul țigărilor, nu puteau primi pe toți cei cari solicitau un loc, invidiind pe cei cari veniseră mai de vreme!

Jean Proșteanu e un mare virtuos. Elevul celebrului profesor Hubay, a ajuns la așa perfecțiune, că, pentru el, nu există greutăți technice. Pasagiile cele mai diferite la execută cu atâta ușurință, exactitate și muzicalitate, că te uimește! Stăpân pe o asemenea tehnică și ajutat de o memorie fenomenală, negreșit că, poate sta alături de marii violoniști. A cântat din Corelli, Bach, Ernst pi Paganini.

Concertul op. 61 in Re major, de Beethoven, l'a executat în chip magistral, iar cadențele dificile de Joachim; pentru Proșteanu n'au prezentat nici o greutate. Sonata 3 de Bach — cu stilul ei clasic și destul de greu de înțeles — prin felul cum o fost executată — ar fi plăcut și celui ce n'are o prea întinsă cultură muzicală. In „Melodie Hongroise" de Ernst, în „Caprice No. 17 si în „God Save The Queen" de Paganini, a dovedit o tehnică cum rar se poate vedea. Pasagiile care pun la grea încercare pe violoniștii pentru el sunt tot atâtea ocazii de a'și arăta ușurința cu care le execută. Pizzicato, cu mâna stângă staccato,, arpegii, decime dubl flageolete și tot ce poate fi mai greu în literatura violinii, se află în aceste ultime trei piese. Proșteanu îi se părea o fantomă, un vrăjitor. Acompenimentul la pian a fost foarte bine susținut de un tânăr și talentat pianist.

Dominor.

Cea mai fina crema pentru ghete

CITIȚI „INFRAȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Noui nemuritori

Octavian Goga

Câteva cuvinte cu prilejul recepției sale la Academie.

Academia Română a sărbătorit ieri Ardealul. Ardealul pătimirii noastre, zbuciumat, zdrobit, plin însă de nădejdi și de viață românească. Ardealul dlui Octavian Goga. A fost o sărbătorire târzie; cântărețul pătimirii noastre era de mult chemat pentru scaunul de membru al Academici Române. Acolo unde sunt „Nemuritorii", cântărețul pătimirii Ardealului — și în persoana sa, însuși acest Ardeal al suferinții — putea fi imortalizat mai de mult.

Dar nu găsiți în această instalare de Miercuri la Academie, a dlui Octavian Goga, o semnificație mare? Prăznuirea Ardealului, pătimirii, în 1923! Par'că în adins a fost lăsată să întârzie recepția dlui Goga la Academie. Par'că în adins a trebuit să treacă vreme, pentrucă sărbătorirea dlui Goga și a Ardealului istoric să câștige o însemnătate în plus pe lângă aceea comună a instalării unui membru al Academiei. Pentrucă votul nemuritorilor a venit să facă o dezgropare. Ardealul dlui Goga s'a îngropat odată cu Unirea și cu ivirea demagogiei politice. Peste sfințenia Ardealului robit, românesc al poetului Goga, s'a ridicat un Ardeal tot românesc, dar unul al părintelui Man, Dobrescu, Bontescu, Voicu Nițescu și avocatului Millea. Ardealul dlui Goga a murit, cum mor unii robi cari nu mai pot de fericire când sunt eliberați. Și va trece o generație, până când din Ardealul afacerilor și frământărilor mici va răsări Ardealul ce ni-se făgăduește frumos la toate școlile de aici.

Cum să nu aibă deci o mare semnificație recepția Dlui Octavian Goga la Academia Română! Alegerea poetului Ardealului frumos de acum cinci ani în sânul Academiei, vine să aducă Ardealului de astăzi aminte, că sunt abia cinci ani decând s'a suprapus celui cântat de alesul Academiei Române. Vine să amintească, că în abia cinci ani, Ardealul desrobit a uitat de suferința trecutului și că astăzi compromite parcă dinadins și caută să distrugă opera ce s'a înfăptuit de către „Dascălul" și „Dăscălița" pe cari ni-i-a imortalizat D. Goga.

Pentru că nicăeri la generația de astăzi din Ardeal, nu mai găsim ceeace Dl Goga a căutat cu atâta patimă. Nicăeri în afară de școală și de slujba umilului funcționar, nu găsim trecutul, plin de atâtea înalte și sfinte preocupări.

Și ne vine să punem întrebarea, Dlor Dobrescu, Vaida, Voicu Nițescu, Vlad și Dr. Millea, lor cari se laudă că reprezintă astăzi Ardealul, dacă dela 1918 încoace au mai citit măcar odată o poezie de-a Dlui Octavian Goga, dacă odată măcar s'au mai simțit atrași să'și amintească, că în poeziile acestea este un trecut pe care ei îl batjocoresc?...

Instalarea de ieri a Dlui Goga la Academie, este un prilej de revizuire de conștiință. Este un eveniment politic în aceeași măsură, în care este unul literar. Și prin acesta vine să se arate din nou, că literatura face parte din viața națională, așa cum în alte țări un eveniment literar înrâurește viața popoarelor.

Literatura d-lui Oct. Goga a fost o literatură într'adevăr politică. A apărut concomitent cu evenimentul cel mai important din viața românilor ardeleni, odată cu începerea activismului nostru politic. Activitatea politică a românilor ardeleni a fost secondată mereu de lira d-lui Octavian Goga și ce n'a putut face politica noastră, d-l Goga a făcut. Politica noastră din acel timp va suferi revizuiri și se va vedea atunci, că a fi putut fi și mai bună.

Comparată atunci cu aceea de astăzi a minorităților dela noi, se va vedea că a fost în destul de anemică, în destul de neîndrăzneață. Și se va constata, că în timp ce reprezentanții minorităților dela noi și-au făcut o specialitate din a face anticameră la București, unii din oamenii noștri politici de ieri s'au avut și ei bine cu potentații zilei și chiar prea bine, deși au făcut puțin în raport cu minoritarii dela noi, pentru națiunea română și poate prea mult pentru ei.

Literatura d-lui Goga nu va suferi însă nici o revizuire. Pentrucă astăzi se poate afirma cu tărie, că Unirea noastră e mai mult rezultatul acestei literaturi decât al politicii noastre de ieri.

Iar în legătură cu aceasta, astăzi când e comemorată literatura uitată a d-lui Goga trebue să arătăm semnificația cea mai mare a lirei noului membru al Academiei. Poezia d-lui Goga, într'adevăr, a apărut odată cu manifestarea pretutindeni a reînvierii noastre: odată nu numai cu activismul nostru politic în Ardeal, ci și în Bucovina. Și amintind aceasta, trebue să spunem că a avut un înțeles istoric: Dumnezeu ni-l-a trimis pe Goga atunci când românii ardeleni și bucovineni au început a se manifesta pe toate terenurile. Inseamnă, că România Mare s'a hotărât atunci și nu în 1918.

In cartea sorții Unirea noastră s'a înscris odată cu poezia d-lui Octavian Goga. Unirea din 1918 a adus cu totul alceva, pentru noile provincii, cel puțin pentru moment: apariția dlor Dr. Millea, Dr. Dobrescu, Man, etc., etc. „reprezentanții" noului Ardeal.

O activitate care merită atenţie

— Cum lucrează prefectul judeţului Bihor —

Câteva fapte remarcabile — Un consum pentru funcţionari — O dispoziţie bună la restaurante — Şcoli la sate — Şoselele Bihorului — Improprietăririle

In seria de anchete pe care le-am întreprins în judeţul Bihor, am mai avut prilejul să ne ocupăm de activitatea prefectului acestui judeţ urmărind lucrurile în mod obiectiv şi numai sub raportul nevoilor care interesează acest judeţ.

După o lună jumătate, revenind la Oradea-Mare, am putut afla tărăşi de unele lucruri bune care ilustrează cu drept cuvânt activitatea rodnică a prefectului judeţului, dl Iulian Peter.

Un consum pentru funcţionari

Faţă de scumpetea crescândă care apasă cu deosebire întreaga masă a funcţionarilor statului, făcând salariile nelodestulătoare, d. Peter a reuşit să creeze la Oradea-Mare un *Consum* al funcţionarilor care este menit să le uşureze existenţa. Capitalul investit este strâns prin cotizaţiile funcţionarilor cari prin acest act de solidaritate au ştiut să folosească iniţiativa frumoasă a prefectului.

Desigur că cela ce a făcut prefectul judeţului Bihor ar putea fi o pildă şi pentru conducătorii altor judeţe. Noi am ţinut să relevăm faptul acesta pentru a arăta mai ales mulţumirea care domneşte printre funcţionarii din Bihor şi Oradea-Mare, cari ne au vorbit cu entuziasm de opera crelată din iniţiativa d-lui Iulian Peter, prefectul judeţului.

O dispoziţie bună la restaurante

Dar în legătură cu stăruinţa dlui Peter de a uşura existenţa funcţionarilor, trebue să mai relevăm încă un fapt. Dsa a obligat pe toţi restauratorii, atunci când aceştia au cerut sporirea preţurilor, alimentelor, să facă o reducere de 25% tuturor funcţionarilor. De această dispoziţiune au a se bucura fără deosebire şi funcţionarii de stat, judeţ sau comună cari în mod pasager se găsesc în Oradea Mare.

Această reducere se face pentru toate mâncărurile în crise pe listă.

Şcoli la sate

In ce priveşte administrarea judeţului Bihor a cărui întindere este cât a Bucovinei întregi, şi care prin situaţia lui la graniţă implică o energică administrare, avem iarăşi să arătăm câteva fapte care învederează felul şi munca continuă a dlui Iulian Peter în calitatea de prefect al acestui judeţ.

Spuneam altă dată în coloanele ziarului nostru că din punct de vedere cultural stam foarte prost în Bihor, unde avem 95% analfabeţi. Pricina stă în faptul că sub stăpânirea maghiară, în Bihor, unde elementul românesc predomină, nu s'a făcut nimic pe tărâmul cultural, pentruca această populaţiune să rămâe în întuneric. Astăzi, datoria statului român este să şi îndrepte toate privirile aici şi se facă toate jertfele posibile, pentru a scoate din întuneric pe bihoreni.

Dl Iulian Peter a reuşit, prin cotizaţii benevole, să strângă însemnate fonduri, şi astăzi sunt în construcţie cinci şcoli săteşti, căci de şcoli se simte nevoie.

Şezători literare

Activitatea prefectului judeţului Bihor pe acest tărâm se mai ilustrează şi prin alte acte tot atât de lăudabile. Dublat şi de calitatea de vicepreşedinte al secţiunei „Astra" dela Oradea-Mare, dl Peter a întreprins o serie de şezători literare în satele din Bihor cu profesori, studenţi, teologi, etc. şezători la cari sătenii vin cu multă însufleţire.

Şoselele Bihorului

Un act de bună administraţie a mai făcut dl Peter, reuşind în timpul de când este în fruntea conducerei acestui judeţ, să refacă întreaga reţea de şosele, printr'un mijloc care este nou în Ardeal.

Şoselele au fost refăcute prin prestaţia de muncă a tuturor sătenilor, cari au primit cu toată înţelegerea să facă aceste munci. Astfel s'a realizat mai mult decât sub stăpânirea trecută, făcându-se şi şosele noui cari nu erau sub stăpânirea maghiară. In legătură cu acest fapt, trebue să mai arătăm că suprefectul judeţului dl dr Tempeleanu merită în largă măsură toate laudele pentru zelul şi munca cu care a contribuit la acest important act de bună gospodărie.

Cum merg improprietăririle în Bihor

Spuneam altă dată, după declaraţiunile exprese ale dlui Peter, că în Bihor, improprietăririle merg anevoios, şi că erau necesare unele măsuri care să grăbească realizarea acestei opere sociale.

Am putut afla acum că guvernul a luat act de acest fapt, mărind numărul inginerilor, astfel încât operaţiunile de improprietărire în Bihor s'au accelerat simţitor.

Nevoia colonizărilor în apropierea graniţelor

In Bihor cu deosebire, magnaţii unguri au avut latifundii atât de întinse, astfel încât prin operaţiile de expropriere, după împărţirea lotului tip ţăranilor îndreptăţiţi, au mai rămas încă însemnate întinderi de pământ.

Aici, — îmi explica prefectul judeţului — avem posibilitatea să facem colonizări, creind sate româneşti bine înstărite în tot lungul graniţei. Am făcut în această privinţă propuneri guvernului.

Colonizările acestea înţeleg să le facem cu demobilizaţii, invalizii de război şi ţăranii din părţile muntoase, cari nu se pot bucura de foloasele împroprietăririi din cauza lipsei de pământ.

Eu înţeleg, — a ţinut să-mi accentueze dl Peter, — să stărui asupra acestei chestiuni, privind importanţa ei, mai presus de toate, din punct de vedere al intereselor noastre naţionale în legătură cu situaţia graniţei.

Dac.

Statutul funcţionarilor în Parlament

— Declaraţiile d-lui Vintilă Brătianu —

Zilele acestea s'a discutat la Senat statutul funcţionarilor publici.

Se ştie câtă agitaţie au dezlănţuit unele gazete şi partide politice pe chestiunea aceasta, încercând să determine o mişcare anarhică în rândurile funcţionărimei.

Greva eşuată atât de lamentabil, pentrucă marea mulţime a funcţionarilor n'a înţeles să facă jocul politicianilor în dispreţul intereselor statului, nu s'a produs decât pe chestiunea statutului, întrucât revendicările materiale fuseseră pe cât posibil satisfăcute prin sporurile acordate de guvern.

In cuvântarea ţinută de dl C. D. Dimitriu, raportorul proectului de lege, d-sa a arătat ce cuprinde statutul funcţionarilor şi normele cari s'au avut în vedere la alcătuirea lui.

Statutul stabileşte situaţiunea morală şi materială a slujbaşului de stat. Scoţând pe funcţionari de sub influenţa nefastă a politicei şi prevăzând normele de organizare a diferitelor categorii de funcţionari, aceştia devin colaboratori conştienţi şi elemente de muncă rodnică în opera de guvernare a ţării.

Statul nu se poate administra decât pe aceleaşi baze pe care se administrează o industrie particulară.

In statutul întocmit de guvern se prevede competinţa, răspunderea şi economia, adică elementele cari alcătuesc o bună administraţie.

In ce priveşte situaţia materială s'au prevăzut norme pentruca salariul să însemne o justă răsplată a muncii pe care o depune funcţionarul.

In cuvântarea pe care a ţinut-o, dl Vintilă Bratianu, ministru de finanţe, a arătat că situaţia funcţionarilor este strâns legată de situaţia statului. Oricât s'ar strădui cineva să îmbunătăţească starea slujbaşilor statului, opera va fi zadarnică dacă însăşi situaţia statului nu este consolidată.

Idealul oricărui stat este să aibă funcţionari destoinici, în număr strict necesar şi bine retribuiţi. Serviciile trebue să fie în aşa mod organizate încât munca funcţionarului să fie cu adevărat folositoare. Astăzi organizaţia este în aşa fel încât formalismul absoarbe cea mai mare parte din timp.

Prin noul statut şi prin legile de organizare care vor decurge din el se vor înlătura neajunsurile organizaţiei actuale. Armonizând interesele superioare ale statului cu interesele, nevoile şi cerinţele funcţionarilor, opera care se îndeplineşte acum prin statutul prezentat Parlamentului înseamnă un pas mai departe pe calea organizării şi consolidării vieţii de stat a Românlei întregite.

Cazul Iordanoff

— Guvernul a orândit o anchetă —

Cazul Iordanoff este cunoscut. Invăţător într'o comună din Basarabia, Iordanoff a fost arestat subt învinuirea că a luat parte la mai multe complotturi şi atentate bolşevice.

La câtva timp după arestare a fost împuşcat de o santinelă care lămureşte actul afirmând că Iordanoff a vroit să evadeze.

Cazul acesta a fost luat în exploatare de presa „independentă" care a găsit în el un nou prilej pentru a ataca guvernul învinuindu-l că încurajează prin toleranţa sa samavolniciile administraţiei militare din Basarabia. Până acum nu se cunosc exact împrejurările în cari a fost împuşcat Iordanoff.

Guvernul a orânduit însă o anchetă mixtă pe care o vor face procurorul general al Curţii de Apel din Bucureşti şi şeful poliţiei militare din Ministerul de războiu.

In atari condiţiuni ancheta oferă toate garanţiile că va fi imparţială şi că va descoperi adevărul.

In caz când ancheta va dovedi că împuşcarea s'a făcut fără motiv, vinovaţii, oricari ar fi ei, vor fi pedepsiţi cu toată severitatea.

Nimeni nu are dreptul să nesocotească legea. Oricât de vinovat ar fi fost învăţătorul Iordanoff pentru acţiunea lui criminală, el nu putea fi pedepsit decât prin respectarea legalităţii.

Orânduind ancheta aceasta şi înconjurând-o cu toate garanţiile de seriozitate şi de imparţialitate, guvernul înţelege să dea o lecţie tuturor acelora cari nu ştiu să respecte legea. Ancheta aceasta este în acelaş timp şi cel mai puternic mijloc pentru a spulbera calomniile şi neadevărurele unei prese de scandal care veşnic la pândă înţelege să facă din orice caz o armă politică împotriva guvernului.

„Reşiţa" de eri şi cea de azi

Ce urmăreşte opoziţia? Inconsecvenţa partidului naţional.

In jurul proectului, luat în consideraţie la Cameră, pentru naţionalizarea „Reşiţei", opoziţia unită şi-a dat toată silinţa să creieze o atmosferă pe cât de falsă pe atât de stupidă. Vechile mijloace au fost readuse în Parlament. Scandaluri şi bătăi, obrăznicie de vorbe şi atitudini n'au fost totuşi în stare să ascundă realitatea unor fapte.

Chestiunea „Reşiţei" este o chestiune cu două aspecte distincte. Adusă în Parlament de către guvernul Averescu, după ce o moştenise dela dl Vaida, ea era în adevăr o ruşine. Câţiva oameni fără scrupule s'au găsit să se pună în slujba faimosului domn Veith, care avea tot interesul să păstreze „Reşiţei" un caracter cât mai puţin românesc şi cât mai mult avantajat în cadrele statului român. Intenţia era o imposibilitate, şi totuşi, un consiliu de miniştri din cabinetul dlui Vaida a semnat cel dintâi „Jurnal" prin care se încuviinţa reînfiinţarea „Reşiţei" ca societate privilegiată românească, dar al cărei Capital se menţinea la 3 părţi, capital exclusiv străin şi 2 părţi capital românesc în acţii la purtător, deci foarte lesne de camuflat.

Partidului naţional îi revine trista onoare de a fi creiat, prin dl Bontescu ca ministru al industriei şi comerţului, această oneroasă afacere. Faptul că mai târziu, când chestiunea „Reşiţei" a fost reluată în aceleaşi păgubitoare condiţiuni pentru stat, de către guvernul şi Parlamentul Averescu, partidul naţional a făcut opoziţie proectului, nu dovedeşte că partidul naţional a fost călăuzit de sentimentul răspunderii pentru averea ţării. Din potrivă. Opoziţia făcută proectului „Reşiţa" era pornită dintr'o rancună explicabilă prin aceea că proectul iniţial nu devenea lege sub guvernarea dlui Vaida.

*

Intre partidul poporului şi partidul naţional era o luptă de interese personale, o luptă de căpătuială în dauna ţării, pentrucă atât condiţiunile în care consiliul de miniştri al d-lui Vaida acorda înfiinţarea „Reşiţei", cât şi proectul căzut în Parlament al guvernului Averescu, erau tot aşa de oneroase pentru economia naţională.

Singurul partid, care a înţeles să privească serios chestiunea a fost partidul liberal. Criticele cu adânc temeiu aduse celor două proecte se dovedesc astăzi. Chestiunea „Reşiţei" capătă abia acum aspectul ei adevărat, iar partidul liberal este singurul care a ştiut să aprecieze şi să soluţioneze această importantă chestiune.

„Reşiţa" a fost până acum „o afacere"; prin votul de la Cameră ea devine o problemă de economie naţională, rezolvată după cele mai largi interese generale ale ţării. Aducând în desbaterile Parlamentului chestiunea „Reşiţei", guvernul actual a ştiut să-i dea adevăratul caracter. După noul proect „Reşiţa" se naţionalizează. Capitalul românesc îşi capătă drepturile, cari ne vor garanta că ne vom conduce singuri atâtea interese legate de cea mai puternică întreprindere industrială din ţară. Trecerea acţiunilor de la purtător la nominal e încă o garanţie că întreaga societate intră efectiv în mâini româneşti.

Scandalul, care s'a făcut în jurul votării proectului de naţionalizare reală a „Reşiţei" ne a dovedit încă odată că vechile pofte n'au dispărut. Incercarea a fost însă zadarnică. Ceea ce putea fi o jenă pentru guvernul Averescu, nu mai putea fi pentru actualul guvern. Atacurile de-atunci aveau o justificare şi pentru acest cuvânt proectul a căzut odată cu guvernul. Astăzi însă legea a trecut la Cameră fără să se cîntească nimic în guvern. Explicaţia acestui fenomen e destul de simplă.

Proectul de astăzi n'are nici una din insuficienţele proectului de ieri.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

O vizită la Biblioteca Universităţii

„Sala Gh. Sion". Sala familiei regale. Lipsurile clădirei. Complectarea lor. Reorganizarea bibliotecii. Inovaţii utile.

III.

Toată lumea îşi aminteşte gestul cu adevărat boieresc al boierului moldovean Gh. Sion, care a donat Clujului o colecţie de cărţi, stampe, monede şi arme vechi, cum rar se găseşte nu numai în ţara noastră cu fragedă tradiţie de iubire a frumosului şi de dor de a-l păstra, dar chiar şi în ţările Apusului.

Am arătat în numărul nostru de ieri valoarea unor cărţi, stampe şi monede ce provin din această colecţie, şi cari azi formează mândria Bibliotecei Universităţii din oraşul nostru.

Cărţile şi celelalte obiecte de valoare, donate de dl Sion sunt aşezate în sala ce-i poartă numele. Această sală e un sanctuar al trecutului, unde dacă intri trebuie să fii cuprins de o adâncă emoţiune.

Marile dulapuri pline de cărţi valoroase poartă inscripţia:

„*O vorbiţi, scrieţi româneşte*", acest îndemn care — durere — şi azi nu e luat în seamă de mulţi români. Multe din cărţi sunt aranjate deja în rafturi, altele sunt la compactoria bibliotecii Universitare pentru a fi cartonate. Stampele pe cari le-am descris cu ocazia deschiderei expoziţiei Sion, sunt aşezate în dulapuri anume construite. Intre aceste cea mai veche e din anul 1405.

Monedele — restul colecţiei — stau în mesele construite anume, lângă colecţiile de „Medalii româneşti."

... în acest gen la Români. Medaliile din vremea lui Cuza-Vodă şi Carol I până la cele bătute sub domnia Regelui Ferdinand. Intr'un dulap aparte se găsesc toţi banii „bătuţi" la „Tarapanaua" domnească din Succeava între 1622—1689.

O colecţie atât de complectă nu are nici Academia.

Alte colecţii interesante şi valoroase sunt colecţiile biletelor de bancă emise de „Banca Moldovei" şi „Banca Naţională" precum şi colecţia filatelistică, care conţine şi faimosul timbru numit de filatelişti „cap de bou" a cărui valoare se urcă azi la mai multe zeci de mii de lei.

Celace dă un aspect interesant „Sălei Sion" e o lampă veche veneţiană care atârnă majestos de mijlocul tavanului. Această lampă e de asemenea un dar al d-lui Sion.

„Sala Sion" va fi în curând deschisă. La aranjatul obiectelor lucrează cu râvnă şi competinţă bibliotecarii Lăpuşneanu şi D-ra Roşu.

•

Intr'o alta sală se află o altă colecţie interesantă de cărţi.

In afturi înalte sunt aşezate cărţile şi publicaţiile ce s'au scris despre familia noastră regală, în româneşte ori în limbi streine, precum şi tot ce au scris membrii familiei regale.

Această colecţie a fost iniţiată de Dl Barbu, directorul acestei instituţii. Tot D-sa depune toate insistenţele ca aceasta să devină absolut complectă.

* *

Dar directoratul D-lui Barbu mai are şi alte merite. D-sa a început acum reorganizarea bibliotecei după cerinţele vremii.

P... [illegible]

erau cărţile mai mult căutate şi altele sunt acum. Chiar pentru aceasta D-sa a dispus regruparea cărţilor.

Cele ce azi sunt mai puţin citite se vor instala în rafturile din etajurile de mai sus, iar cele mai mult căutate se vor aduce în parter, pentru a fi mai la îndemâna personalului. Dar se mai face şi un alt lucru important: noua catalogare a cărţilor.

Ţinând seama că Biblioteca Universităţii dispune de peste 500.000 volume, vedem că e vorba de o muncă uriaşă.

Dintre cele 500.000 volume, sunt 50—60 mii româneşti.

Numai dela 1 Sept. 1921 încoace, biblioteca a ajuns în posesia a 36.000 volume româneşti.

Dl Barbu are cuvinte elogioase şi de mulţumire la adresa guvernului pentru acordarea sumei de 500.000 lei în afară de budget pentru cheltueli materiale şi de reorganizare.

•

Când a fost construită clădirea actualei Biblioteci Universitare, se votase de către statul ungur în acest scop o anumită sumă. Dar pe când clădirea era pe sfârşite, s'a revenit, retrăgându-se o parte a sumei votate, aşa că nu s'a putut termina complect construcţia.

Astfel biblioteca nu dispune de un „fumoir", aşa că vizitatorii pasionaţi fumează pe coridoare etc., aruncând capetele ţigărilor pe unde pot, aşa că există un permanent pericol de incendiu. Până când se va clădi o sală anume, Dl Barbu a luat măsuri ca în locuinţa portarului şi în un antreu din apropiere să se instalaze un „fumoir". Tot acolo se va instala şi un bufet, unde cititorii cari stau mai mult la Bibliotecă vor putea lua în orele de dimineaţă şi de după amiazi lapte. cafea etc. pe preţuri foarte reduse. Această „secţie" a bibliotecii a fost creată mai ales având-se în vedere precara stare materială a studenţimei, care de acum înainte va avea la Biblioteca Universităţii nu numai hrană sufletească ci şi hrană trupească pe preţuri scăzute. Atât „fumoir"-ul cât şi bufetul vor lua fiinţă începând cu 1 Septemvre.

— Serbările „României June". *In curând vor avea loc în parcul oraşului mari serbări organizate de „România Jună" din Viena, în vederea mărirei fondului de ridicare a unei statui lui Eminescu la Cluj.*

Obţinându-se concursul tuturor autorităţilor civile şi militare locale şi a diferitelor societăţi culturale şi de doamne, aceste serbări vor fi în adevăr grandioase. Nădăjduim că publicul clujan îşi va face datorie din a veni cu mic cu mare la aceste sărbări ale „României June".

Serviciile mari ce s'au făcut pentru araujarea acestor serbări este o nouă garanţie că ele vor fi cele mai grandioase serbări din câte a văzut Clujul.

INFORMAŢII

— Dela soc. academică „Dacia Traiană". Societatea Academică „Dacia Traiană" din Roma, mulţumeşte pe această cale dlor Dr. Sextil Puşcariu, Dr. N. N. Bănescu şi Dr. Iosif Popoviciu, profesori la Universitatea din Cluj, pentru articolele asupra culturii române trimise ca răspuns apelului societăţii pentru informarea streinătăţi.

Cu această ocazie „Dacia Traiană" roagă şi pe ceilalţi fruntaşi ai literelor şi ştiinţei noastre să trimită asemenea articole, pe cari societatea le va traduce în limba italiană şi le va publica în ziarele şi revistele din Italia.

Totodată, societatea mulţumeşte pe această cale „Asociaţiunei" din Sibiu, care a dăruit societăţii 137 volume pentru complectarea bibliotecii româneşti, inaugurate de Societate la Institutul pentru Europa Orientală din Roma, Via Nezionale 89.

— Sfinţirea unei biserici. Prea Sfinţia Sa Episcopul Nicolae Ivan însoţit de clerul din centru şi de Corul Episcopiei va sfinţi Duminică 3 Iunie, biserica nou zidită din comuna Rogoz judeţul Solnoc-Dobâca.

— Congresul organizaţiei liberale din Arad. Săptămâna aceasta s'a ţinut la Arad congresul organizaţiei naţional liberale locale sub preşidenţia d-lui Dr. Aurel Demian. După discuţiuni asupra chestiunilor la ordinea zilei, s'a ales următorul comitet pe timp de patru ani: Dr. Aurel Demian, dr. Virgil Bogdan, dr. Sever Ispravnic, dr. Iustin Miron, Nicolae Mihulin, Victor Nasta, Ştefan Mateescu, Iosif Moldovan, Romul Nestor, Paul Rozvan, Dimitriu Anastasiu, Maxim Vulcu, Alexă Zaslo, dr. Dimitrie Memete, dr. Ioan Robu, dr. Ştefan Anghel, dr. Nicolae Nedelcu, dr. Iuliu Vicaş, Andrei Puticiu, Eugen Crăciun, Gheorghe Ştefu, Şimeon Stana, Gheorghe Ispravnic, Liviu Popa, Moisă Ispravnic, Ioţa Fericean, Simeon Barna, Ioan Mişcuţ şi Dimitrie Moţ.

— La ce nu pot renunţa unii naţionalişti. Ziarul „Nădejdea" din Timişoara publică, că avocatul dr. Gheorghe Laţia din partidul naţional a pus taraful de lăutari să cânte la o serbare la Periam imnul naţional al Ungariei şi imnul lui Kossuth.

Inconştienţa naţionalistului bănăţean denotă o mentalitate care e aceeaşi şi la Cluj, unde membrii partidului naţional „regnicolar" îşi trimit fetele la „Marianum", cari acasă vorbesc numai ungureşte, iar ziariştilor unguri le fac declaraţii despre care gazetele maghiare spun, că interlocutorii lor s'ar ruşina să le repete şi faţă cu un român.

— Timişoara — Suspendarea unui funcţionar. D. Stan Vidrighin, fostul primar al Timişoarii, în urmă director al apaductului de acolo, a fost suspendat din post pentrucă s'a dovedit, că în timpul cât a condus primăria a sustras din arhiva acesteia acte de cari s'a folosit în procese personale.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— Aplanarea conflictului cu biserica basarabeană. Cu ocazia călătoriei d-lui Banu în Basarabia, ministrul cultelor a fost numit cetăţean de onoare al oraşului Ismail. S'a dat tot odată numele de „Contantin Banu", străzii pe care se află situat palatul eparhial.

Această distincţiune acordată de oraşului basarabean d-lui Banu, se atribue aplanărei conflictului cu clericii din Basarabia.

— Comemorarea lui Şaguna. Consiliul de miniştri a hotărât să se serbeze cu mare fast amintirea memoriei mitropolitului Andrei baron de Şaguna.

Serbările se vor da la Răşinari, unde se va face şi un pelerinaj la mormântul marelui dispărut.

— Moartea scriitorului Beldiceanu. Scriitorul N. N. Beldiceanu, a cărui moarte fusese anunţată încă de acum câteva luni, a încetat din viaţă alaltăieri la sanatoriul din Sibiu.

Moare, răpus de boa'a care a răpit literaturei noastre atâtea şi atâtea nume ilustre, de la Eminescu până la Iosif şi Ilarie Chendi.

— Prelungirea sesiunii parlamentare. După cum s'a anunţat, dată fiind necesitatea de a se vota câteva legi cu caracter urgent, s'a hotărît să se prelungească sesiunea parlamentară până la 5 Iunie.

Legile ce crede guvernul că necesită urgenţa sunt: Statutul funcţionarilor, legea contra speculei, naţionalizarea Reşiţei, legea amânărei plăţilor şi lichidarea averilor străinilor.

— Numire: Ministerul de finanţe a înfiinţat un nou post de controlor financiar pentru plasa Huedin şi Hida cu sediul în Huedin. In acest post a fost numit dl Gavril Piposş şeful perceptoratului fiscal din Huedin, un harnic şi destoinic funcţionar.

— Petroşani. Activitatea unei societăţi culturale. Societatea „Jiul Cultural" din Petroşani a instituit şase premii de 6000 lei total, pentru trei lucrări despre „desvoltarea industriei miniere:" „Alcoolismul, cu deosebită privire asupra împrejurărilor din Valea Jiului" şi „Credinţa ca sprijin al bunei creşteri înainte şi după răsboi".

— Prohibirea unei reviste ungureşti. Ministerul de interne a oprit intrarea şi raspândirea în ţară a revistei „Erdekes Ujság din Budapesta. S'a admis intrarea în ţară a revistei budapestane „Tolnai Vilâglapja" împreună cu suplimentele ei dacă nu se vând deosebit şi dacă nu conţin lucruri dăunătoare siguranţei statului.

— Improprietăririle în Banat. Improprietărirea în Banat continuă cu asiduitate. Săptămâna aceasta s'au împărţit la ţărani 201 locuri de casă la Sân-Nicolau-Mic, 2762 jughere la Firigihaz, apoi moşia Contesei Pallavicsini din Zadarlac şi a'e Contesei Nopesa din Aradul nou.

Cooperativa „Nopoca" pune în vânzare, p. membrii, ghete şi pălării bărbăteşti şi ghete p. dame şi băeţi cu preţuri f. reduse. Vânzarea se face la „Prima cassă de împr. pe amanet". Calea Victoriei Nr. 35.

— Serbările pressei la Arad. *Marile serbări organizate de Sindicatul Pressei române din Ardeal, au loc la Arad Duminică 3 Iunie. Un comitet de 15 doamne din societatea distinsă arădană au asigurat reuşita desăvârşită atât a festivalului cât şi a splendidului bal costumat ce va urma.*

Ciocolata-desert

Kandia

Caramelele (lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune şi se găsesc pretutindeni. 2778—1.

•

Titel Babylonetz încălţăminte Toţi cismarăs pot!

•

— AVIS. Anunţam on. public, că introducând la institutul nostru serviciul de vară, dela 1 Iunie până la 1 Septemvrie caseria va fi deschisă pentru partide dela orele 9 până la 12 jumătate.

Banca Agrară soc. an. priv. Cluj

Românizarea Orăzii-Mari

Ce nu s'a făcut şi ce trebue să se facă în cel mai scurt timp la Oradea-Mare.

Situaţia Orăzii Mari sub raportul românizărei este foarte puţin îmbucurătoare. In numărul de alaltăieri am arătat aspecte din viaţa acestui oraş remarcând predominaţia înăbuşitoare a elementului străin în acest colţ de ţară. In numărul de azi vom arăta ce s'ar putea face la Oradea-Mare pentru a da acestui oraş de graniţă aparenţa măcar de oraş românesc.

In ceia ce priveşte întrebuinţarea limbei române, autorităţile locale ar trebui să interzică cu desăvârşire în oficiile publice întrebuinţarea altei limbi decât cea românească, atât în scris cât şi în verbal.

Astăzi aproape în toate serviciile publice limba predominantă e cea maghiară. O mare parte dintre funcţionarii acestor oficii sunt maghiari cari nici până azi nu s'au silit să înveţe româneşte.

Citaţii şi scripte şi azi, după 5 ani dela unire sunt făcute tot în ungureşte. Se impune deci schimbarea grabnică a acestei situaţii. Autorităţile locale apoi, prin organele de cari dispun, aplicând în caz de nesupunere cele mai severe măsuri represive, trebuie se impuie tuturor negustorilor din Oradea ca în cel mai scurt timp să-şi corecteze firmele care azi, în mod tendenţios, sunt scrise în cea mai pocită limbă românească. Facem deci apel la autorităţile de sub conducerea D-lor Peter prefect, şi Bucico primar, pentru a reînoi ordinele deja date în această privinţă.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Încercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Telef. locuința 1099 Str. H. Ferd. 99 Str. Brătianu 9
2728

Scotus Viator la Cluj

Aseară, cu acceleratul de Oradea, a sosit, la Cluj d. Seton Watson, cunoscutul prieten și sprijinitor al românilor. D-sa a fost obiectul unei frumoase manifestații a publicului clujan, care a venit la gară în număr deosebit de mare.

La orele 7 și 6 minute, când s'a oprit, trenul în gară, publicul a început să aclame frenetic pe ilustrul profesor universitar și ziarist. D. Scotus Viator apare primit cu o însuflețire de nedescris. Printre cei sosiți întru întâmpinarea sa, am remarcat pe dnii Călugăreanu, Ion Paul, Grimm, S. Dragomir, profesori la Universitatea din Cluj, D. Ionescu președintele Sindicatului presei române, din Ardeal, Comșa directorul Băncii Centrale, Țiplea, Maximilian, din partea primăriei și o seamă de ziariști români și unguri.

D. Țiplea salută pe ilustrul oaspe în limba engleză, iar d. D. Tomescu, directorul ziarului nostru îi prezintă salutul presei române, asigurându'i de recunoștința ei și a tuturor românilor și urându'i bun sosit.

D. Scotus Viator a răspuns emoționat, mulțumind pentru primirea ce i-se face și asigurându-i de pretenia sa constantă. După aceasta s'a întreținut câtva timp cu profesorii universitari și cu autoritățile de față, la sala clasei întâia din gară.

Luând drumul spre oraș, d-l Scotus Viator a fost urmat de aceeași manifestație de simpatie.

La d. Al. Vaida, unde a tras ilustrul oaspe a luat parte la o masă într'un cerc restrâns, unde a fost invitat și fostul președinte al centrului studenției, d. Alexa.

•

Inainte de a sosi la Cluj, d. Seton Vatson a avut o întâlnire la Oradea cu d. Oscar Jászi, asupra observațiunilor făcute de sociologul maghiar în România.

Nu va fi fără interes de bună seamă, să se știe că partidul maghiar a trimis în calea d-lui Seton Watson pe ziaristul Gara Akos care dela Oradea până la Cluj a căutat să dea oaspelui englez informațiuni cu privire la minoritatea și școlile maghiare, așa cum la știm dela acest partid. Ideia partidului maghiar a fost strălucită, mai ales că vine din partea acelora cari toată săptămâna au avut pentru prietenul nostru englez cuvinte de batjocură și hulă.

In vederea ieftenirei traiului

O consfătuire la care vor lua parte reprezentanții autorităților al comercianților și ai consumatorilor Frumoasa inițiativă a dlui Prefect al județului.

Din anul 1920 și până azi viața la Cluj a devenit din zi în zi tot mai grea din cauza scumpetei tuturor articolelor din comerț. Toate măsurile luate de guvern și de autoritățile locale n'au fost în stare să oprească valul de scumpete care devine pe zi ce trece tot mai mare.

Salariile funcționarilor publici, tot din cauza scumpetei și pentru ușurarea traiului lor au fost sporite.

Efectul prim al acestei sporiri de salariu a fost o nouă urcare a tuturor prețurilor.

Zilele acestea dl Ștefănescu, prefectul județului, într'o consfătuire intimă avută cu toți șefii autorităților locale a făcut o minunată propunere care dacă va putea fi aplicată va opri valul de scumpete. E vorba de convocarea unei mari adunări la care să ia parte toți șefii autorităților locale, reprezentanții tuturor organizațiilor de comercianți și industriași, și a tuturor ramurilor de comerț și de industrie.

Pe lângă aceasta vor fi invitați la această mare consfătuire un număr cât mai mare de consumatori din Cluj, din toate clasele sociale.

Vor mai fi invitați la această consfătuire și cei mai cunoscuți specialiști, în științele economice, din câți se găsesc în Cluj.

Această consfătuire va avea loc în primele zile ale săptămânei viitoare.

Toate soluțiile și hotărârile ce ce se vor lua vor fi obligatorii pentru toți.

Partea interesantă și bine venită este că e vorba cu ocazia acestei consfătuiri să se fixeze prin bună înțelegere și de acord cu toții prețuri maximale pentru toate articolele din comerț.

Așteptăm hotărârile acestei consfătuiri și nădăjduim că rezultatele vor fi excelente.

Știri din Banat

Furt de jumătate milion la Radna

Timișoara, 28. Dr. Merincov, medic din Maria-Radna, a fost săptămâna trecută la București cu întreaga familie. In acest timp, indivizi nedescoperiți încă, s'au introdus în locuința sa, ducând rufărie și obiecte de valoare în preț de ½ milion lei.

S'au depus plângeri, atât la autoritățile din Radna cât și la cele din Timișoara. Cercetările au început.

Anchetă disciplinară

Actualul primar al orașului nostru L. Georgeviciu a ordonat o anchetă disciplinară împotriva fostului primar, d. inginer Stan Vidrighin, pe motiv că predecesorul său ar fi sustras mai multe acte oficioase din arhiva primăriei și nu le a înapoiat nici după somațiuni repetate.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Suveranii Iugoslaviei în Capitală.

Duminecă vor sosi în Capitala României Suveranii Iugoslaviei, făcând o vizită intimă familiei noastre regale, cu prilejul împlinirei unui an dela căsătoria reginei Măioara.

•

Azi se depune la Cameră proiectul prin care comunele sunt autorizate să sporească taxele comunale.

Accident de aviație.

Un avion plecat spre Cernăuți a căzut lângă Falticeri din cauza unui defect de motor. Aviatorii, locotenentul Popescu e grav rănit, iar locotonentul Davidescu a suferit răni mai ușoare. Aparatul s'a sfărmat.

Pagubele aduse de musca columbacă.

Profesorul Ciorea a arătat în o conferință ținută la Societatea de Medicina Veterinară din București, că musca columbacă a cauzat țării, pagube de peste 100 milioane Lei. Dsa cere ca guvernul român să intervină pe cale diplomatică ca Serbia să admită asistarea reprezentantului României la distrugerea larvelor acestei muște.

EXTERNE

In chestia moșiilor absenteiștilor unguri.

Brüssel (Rador) — O telegramă laconică din Bruxelles, ne anunță că ambasadorul Japoniei, Adasshi ar fi reușit să aplaneze satisfăcător conflictul româno-maghiar iscat în jurul exproprierii moșiilor absenteiștilor din Transilvania. Publicăm telegrama cu titlu de curiozitate.

•

Londra — Federația camerilor de comerț prepară convocarea conferinței camerilor de comerț din America, Franța, Italia și Belgia pentru reglementarea chestiunei despăgubirilor.

Lausanne — Comitetul economic a înregistrat decisiunile experților aliați și turci, cari asupra convenției comerciale sunt de un acord aproape general. Singur reprezentanții României și Jugoslaviei au protestat în contra acestui acord.

Turcia a renunțat la insula Castelorizzo.

•

Berlin (Rador) Comisiunea externelor a Reichstagului în ședința ținută ieri a ascultat exposeul cancelarului. „Berliner Tageblatt" crede a ști, că acesta a declarat, că nu-i decis încă nimic asupra conținutului viitoarelor propuneri. Au participat toate provinciile prin reprezentanții oficioși precum și toți miniștrii. La redactarea noilor propuneri va participa și comisiunea specială parlamentară.

Grecia demobilizează

Athena — Șeful revoluționarilor, generalul Plasstiras a declarat, că guvernul va ordona nu peste mult demobilizarea armatei întrucât semnarea păcii este o asigurare a liniștei. Când pacea va fi semnată misiunea revoluției va considera-o ca terminată și poporul grec va fi chemat, să se pronunțe singur asupra formei de guvernământ.

Situația în Ruhr

Berlin (Rador) — Lucrul a reînceput în ținutul Ruhr, aproape la toate stabilimentele. Pagubele grevei sunt imense.

Lausanne (Rador) — Cercurile politice engleze sunt neliniștite, neștiind dacă adunarea din Angora va ratifica tratatul.

Cronica sportivă

— Intrecerile de footbal de ieri 31 Maiu —

Cluj

Universitatea — Haggibbor 1:2 (1:0)

Echipa studenților universității noastre, a luptat Duminică cu București, Luni tot în București așa că la matchul de eri, s'a prezentat cam surmenată. Surmenajul s'a observat mai ales în repriza a doua, când Hagg. poate marca învingerea.

Noi știm că Universitatea e reprezentanta sportului românesc. Dar acest lucru îl știu și conducătorii ei. Nu știm însă dece a trebuit ca în 5 zile această echipă să joace 3 matchuri plus oboselile drumului București—Cluj. Cu astfel de procedeu forțele echipierelor sunt puse la prea grea încercare, și nu e mirare că obosesc. Iar cine suferă e prestigiul sportului românesc.

Intâia repriză a matchului de ieri se joacă cu absolută superioritate din partea echipei U.

In minuta 37, Corcan schutează, portarul H. respinge mingea care ajunge la Bonciocat și e plasată de acesta în poartă. Repriza se terminâ cu 1:0.

In repriza doua Universitatea e lâncezită. Hagyibbor atacă și ajunge în superioritate. Universitatea își părăsește terenul rar de tot, când înaintașii Grant-Guga-Bonciocat produc un joc de tot frumos prin armonizare. In minuta 27-a Remenyi (H.) marchează egalizarea, iar în a 36-a tot el marchează goolul de învingere.

Jocul ambelor echipe a fost fair, lipsit de faulturi. Remarcăm din U. pe Lazar, Hârlea, Rațiu, Bonciocat și orant. Dela Guga am fi așteptat mai mult.

Din H. pe Iakobi, Braun, Kemenyi și Nyul.

Rezultatul final Universitatea 1, Haggibbor 2 puncte.

Publicul a avut o purtare prea sgomotoasă.

KAC—Victoria

Ambele echipe s'au luptat cu prea multă ambiție și duritate pentru goalul de învingere, dar fără rezultat.

Matchul se termină remis (0:0). Arbitrul Vațian prea indulgent.

Dela Consiliul de Război

In ziua de 14 Iunie a. c. se va judeca recursul caporalului Constantin Lazăr din Regt. 37 Art. acuzat de omor și pe care Consiliul de Război al Corpului 7 Arm. din Sibiu l-a condamnat la muncă silnică pe viață.

•

La 23 Iunie a. c. va avea loc desbaterea procesului Căpitanului Dragomir și Locot. Borcan, ambii din Reg. 4 Grăniceri acuzați de abuz de putere.

Publicatiune

Se aduce la cunoștința publică că în ziua de 20 Iunie 1923 ora 11 a. m, se va ține licitație la Direcțiunea Specială a Serviciului Comercial C. F. R. Inspecțiunea Controlei Locale București Str. G-ral Berthelot No. 8 pentru concesionarea Serviciului de Camionaj C. F. R din orașele de mai jos notate.

Doritori vor prezenta sau trimite prin poștă oferte timbrate și sigilate pe adresa Direcțiunei Speciala a Serv. Comercial C. F. R. Inspecțiunei Controlei Locale București Str. G-ral Berthelot No. 8, însoțite de recipisa unei casse C. F. R. constatând depunerea unei garanții provizorii de 300000 în numerar sau efecte de stat.

Pe plicul otertei se va scrie pe lângă adresa și mențiunea, **Ofertă pentru concesiunea Serv. de camionaj C. F. R. din orașul . . . licitația din 20 Iunie 1923.**

Depunerea Ofertei în sala de licitație și supra oferte nu se primesc Licitația se va ține în conformitate cu art. 72 88 legea Contabilității Publice.

Ofertanții, cărora li se vor aproba ofertele vor încheia contractele în termin de una lună dela data licitației, contrar vor pierde garanția depusă.

Ca bază pentru licitație este contractul tip, despre care pot lua cunoștință după cum se arată mai jos pentru orașul:

Lugoj la Dir. V. Regiunea Timișoara și la șeful st. Lugoj.

Blaj la Dir. IV. Reg. Cluj și la șeful st. Blaj.

Conștanța la Dir. I. Reg. București și la șeful st. Constanța.

Craiova la Dir. IX. Reg. Craiova și la șeful st. Craiova.

Ploești la Dir. I. Regiunea București și la șeful st. Ploești.

Brăila la Dir. I. Reg. București și la șeful st. Brăila.

Iași la Dir. II. Reg. Iași și la șeful st. Iași.

Sighișoara la Dir. III. Reg. Brașov și la șeful st. Sighișoara.

R.-Vâlcea la Dir. IX. Reg. Craiova și la șeful st. R.-Vâlcea.

Ofertantii vor fixa propunerile ce înțeleg. sa pretindă efectuarea operațiilor serv. de camionaj C. F. R. după greutățile indicate în tabloul de mai jos.

Tariful
Operațiunilor serviciului de camionaj C. F. R.

Greutatea în Kgr. Mărfuri de iuțeală, Greutatea în Kgr. Mărfuri de iuțeală dela Kgr. la Kgr. Mare Mică dela Kgr. la Kgr. Mare Mică.

Lei	Lei
5—50	1801—2000
51—100	2001—2400
101—200	2401—2800
201—300	2801—3200
301—400	3201—3600
401—500	3601—4000
501—600	4001—4600
601—700	4601—5000
701—800	5001—5500
801—900	5601—6000
901—1000	6001—7000
1001—1200	7001—8000
1201—1400	8001—9000
1401—1600	9001—10000

No. 38440/10775/729—1 1923

Direcțiunea Generală C. F. R.

Concertul
Reuniunii „Sf. Maria" a femeilor române gr.-cat. din Cluj.

PROGRAMUL:

După cum am anunțat Sîmbătă 2 Iunie, orele 8 seara, va avea loc în sala Teatrului Național, concertul organizat de Reuniunea „Sf. Maria" a femeilor române gr.-cat. din Cluj, pentru sporirea fondului de întreținere a bisericilor românești unite din localitate.

Iată și programul complect al acestui concert:

I.

1. Șorban: „Ce-ți doresc eu ție (cor mixt).
2. Șorban: „Drapelul".
3. Mureșan: „Supărat".
4. Șorban: „Cucuruz cu frunza'n sus", (cor mixt).

Corul Operei sub conducerea maestrului H. Klee.

II.

Dl Constantin Pavel: „Doine" de T. Brediceanu.

III.

D-na M. Nestorescu-Vancea:
a) Gounod: „Ave Maria",
b) Carlai: „Te-am văzut plângând",
c) Ciordano: Andreea Chenier,

VI.

D-ra Ella Hofmar: Godefroid: Rondo pentru Garju.

V.

Dl profesor Ionel Crișan:
a) Schubert: Cântecul lirei,
b) G. Dima: Știl tu mândro,

VI.

D-ra Anicuța Voileanu:
a) Chopin: Fantezie fa-minor,
b) Marțian Negrea: Impresii dela țară.

VII.

D-na Lya Pop: Donizetti: La Favoritta: O mon Fernand.

VIII.

Frații Kolar și d-ra A. Volleanu:
a) Corelli: Sarabanda,
b) Händel: Arioso,
c) Baoh: Sarabanda,
d) Gluck: Gavotte.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Președintele Curții de Apel Cluj

No. XII. P. 10/1923 Pres.

Concurs.

Curtea de Apel, tribunalele și toate judecătoriile de ocol aparținătoare acestei Curți au nevoie de hârtie și de recvisitele de birou mai jos indicate și anume cam de următorul cvantum:

HÂRTIE	
de concept coale	169 mii
de scris albă coale	113 „
de pachetat coale	39 „
pt. mașina de scris coale	148 „
indigo	64 „
sugativă	55 sute
roșie	4600 „
PENIȚA:	
cutie	281
tocuri	430
CREION:	
negru bucăți	895
colorat bucăți	832
GUMA:	
bucăți	488
SPEGMA:	
legături	205
NEGREALĂ:	
negra litra	267
chimica litra	414
ACE:	
bucăți	307
SFOARĂ:	
Klg.	111
OLEIU:	
Klg.	60
PANTLICĂ pentru mașina de scris	
bucăți	326
TERPENTIN	
Klg.	55
VAPSEALĂ pentru litografie:	
Klg.	10
BURETE:	
bucăți	10
VAPSEALĂ pentru stampile:	
litri	25
CEARĂ de SIGILAT:	
Klg.	24
FIRNEIS:	
Klg.	10
Cerneal roșie	52

Toți acei cari reflectează la furnizarea obiectelor, amintite au să-și înainteze ofertele la subscrisul (Piața Ștefan cel Mare 23) până la 16 Iunie a. c. ora 10 a. m. unde se pot primi și informațiunile necesare.

Cluj, la 25 Mai 1923.

Primdirector:
IOAN VODĂ.

2833

Transpirația Mâinilor Mirosul Picioarelor, etc.

dispăre întrebuințând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacii și Droguerii sau contra mandat poștal de lei 20 vi se trimite de către Farmacia VOREL, Piatra-Neamț. 2819-5

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1021 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

PRIMĂRIA COMUNEI REMETEA-OASULUI

No. 428—1923.

Publicațiune.

Primăria comunei Remetea-Oasului publică concurs pentru **întreprinderea lucrărilor de edificare a morii comunale cu turbină.**

Intreprinzători reflectanți își pot înainta ofertele scrise și sigilate la Primăria comunală până la ziua de 21 Iunie 1923.

Deasupra adresei pe plicul închis și sigilat al ofertei se va scrie „Oferta pentru edificarea morii comunale a comunei Remetea Oasului".

Licitația se va ține înaintea reprezentanței comunale în ziua de 21 Iunie la orele 11 înainte de masă la Primăria comunală din Remetea-Oasului.

Ofertanții sunt datori a depune o garanție (vadiu) de 10% în bani gata la primăria comunală.

Ofertele întârziate și cari nu vor îndeplini condițiunele de capacitate nu vor fi luate în considerare.

Condițiunile de licitație și planurile de edificare pot fi văzute la Notariatul Cercual Călinești în orele de oficiu.

Remetea-Oasului, la 10 Mai 1923.

ss. **Vasile Godja**, notar comunal 2829 — ss. **Ludovic Dohl**, primar.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafică: Juvaere Cluj

Avem onoare a anunța stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica și biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 19

Vă rugăm a ne onoara și pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu și mai multă promptitudine. 1845

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7, pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
KAISER-BORAX

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
KAISER-BORAX
alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de
KAISER-BORAX
alui Mack, cu cutia roșie originală.
2474-2

Timp și bani
câștigi cumpărând

PIRELLI CORD

cel mai bun din lume dela
Emil Blaga Cluj,
Piața Ștefan-cel-Mare No. 3. Telefon 2—70. La cerere se trimite descrierea și prețul curent. 2831

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Fabrica de Sticlă din Turda

CONTUL BILANȚ

ACTIVE			PASIVE	
Cto Cassa		334.981 33	Cto Capital societar	14.000.000 —
„ Teritorul fabricei		800.000 —	„ Curente	9.518.127 86
„ Edificiul fabricei, birouri, etc.	7.084.689 75		„ Accepte scontate	16.100.000 —
„ Instalațiuni	1.678.728 73	8.763.418 48	„ Amende	328 50
„ Mașini	10.218.691 44		„ Profit	459.533 51
„ Forme și diferite scule	2,351.816 74			
„ Cuptoare, moară, cheramică	10.973.196 74	23.543.704 92		
„ Materii prime și cariere		1.570.582 57		
„ Mărfuri fabricate, embalage	2,096.151 37			
„ Depozit general de materiale	1.333.569 31	3.429.720 68		
„ Mobiliar		571.302 89		
„ Diverși debitori		393.650 43		
„ Spese vamale în consemnație		213.378 57		
„ Acționari rest		457.250 —		
		40.077.989 87		40.077.989 87

CONTUL PROFIT ȘI PIERDERE

SPESE		VENITE	
Cto Spese, rechisite de birou, porto, etc.	930.980 10	Cto Vânzări și alte venite	4.129.457 98
„ Salare, adaosuri și lefuri muncitorești	1.238.857 64		
„ Interese	1.460.310 11		
„ Impozite	20.673 28		
„ Asigurări soc., donații etc.	19.103 34		
„ Profit	459.533 51		
	4.129.457 98		4.129.457 98

Turda, la 31 Decemvrie 1922

Pentru Contabilitate
Iacob Trif m. p.
director comercial

Dr. Tom Schler m. p.
director general

Consiliul de Administrație:

Dr. Petre Poruțiu m. p. președinte, **Ionel Comșa** m. p. **Lazar Simon** m. p. **Vasile Lazar** m. p. **Dr. Mihail Moldovan** m. p. **Ștefan Barothy** m. p.
Ing. **B. Hexner** m. p. **George Popescu** m. p. **C. Tănăsescu** m. p. Ing. **Virgil Dessila** m. p. Ing. **Ioan Caliani** m. p.
Dr. A. Demian m. p. **Carol von Tompa** m. p.

Consiliul de Cenzori:

Examinat și aflat în consonanță cu registrele și inventarile societății
Turda, la 15 Mai 1923.

Dr. Laurian Gherman m. p. președinte. **Dr. Alexandru Dragomir** m. p. **Valer Ambruș** m. p. **Virgil V. Bontescu** m. p. **Victor Pop** m. p. **Nicolae Munția** m. p. expert contabil

2832

S'a deschis Institutul Indroterapeutic DIANA
Băi: de acid-carbonic, estras de brad, de sulfur, de sare, electrice, termale, de soare, etc., etc. Medic conducător: Dr. Porsche, neurolog.
In baia **„DIANA"** atât baia de abure și de vane precum și Hidroterapeutica și băile soare ,funcționază cu toate mireriile de apa simțite aiurea și stă la dispoziția publicului în fiecare zi cu apă proaspete și curată.
33 Lloyd 1632

De vânzare
Una casă nouă cu grădin patru camere și două bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având două camere 180.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.
Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

In jurul alegerii dela baroul din Cluj

— Scrisoarea deschisă a dlui Dr I. Suciu, către noul decan —

Alegerea noului comitet al baroului local și felul cum a decurs această alegere au făcut pe dl dr. I. Suciu, cunoscutul avocat român să adreseze noului decan al baroului din Cluj următoarea scrisoare:

Domnule Decan!

Sosit acasă din călătorie, am aflat pe masa mea circulara dvoastră Nr. 282—1923.

Din acest gest am înțeles, că dvoastră ați ținut să nu dați ascultare sfatului ce vi l-am dat.

Nu pot decât să regret din adâncul sufletului meu, că marile interese naționale, cari numai prin o rallare a tuturor membrilor români ai baroului nostru puteau fi salv-gardate, au fost date pradă ambițiunilor personale.

Negreșit, că pe urma încăpățânărei dvoastră d-a nu aduce cauzei românești jertfa datorită, se va forma între dvoastră și marea majoritate a membrilor români din barou un abis adânc, care va împiedeca ori-ce conlucrare a acestei părți a colegilor cu dvoastră, acum și pe viitor.

Negreșit că în felul acesta Dvoastră v'ați pus la discreționea membrilor neromâni din Consiliu cari formează majoritatea consiliului de azi și în consecință nu v-ar jena nici faptul, că la locurile din consiliul baroului, la cari eram aleși români, — cari au demisionat, — se vor alege continuativ colegi neromâni ori români lipsiți de simțul răspunderii naționale românești și conduși numai de ambiția deșartă de a figura ca „membru al consiliului baroului".

Rezultatul acestor lucruri se și arată, de cu vreme. La constituirea consiliului general al Uniunei, baroul din Cluj, n'a ajuns să aibă nici un reprezentant, pe când Timișoara și Oradea au obținut câte un loc onorific de vicepreședinte al consiliului general Este de prevăzut, că în urma acestei puneri în umbră a baroului Clujan au să urmeze mereu și alte eșecuri.

E mare, îngrozitor de mare răspunderea, ce a-ți luat asupra dvoastră, dle Decan.

Cu simțul răspunderei în pieptul meu, de care simț, noi „cei bătrâni" nu ne știm desbrăca decât odată cu momentul ultimei răspirări, eu nu vă pot însoți pe calea ce a-ți apucat și astfel este exclus ca eu să pot îndeplini vre-o funcțiune din însărcinarea baroului clujan până-ce acest pas greșit al dvoastră, și astfel și al Barou'ui, nu va fi reparat și explat.

Accentuând astfel din nou, că între împrejurările date nu primesc însărcinarea de membru ordinar în comisiunea de examinare, țin să subliniez și aceea, că legea nu obligă pe nimeni dintre cei aleși a primi locul, la care a fost ales. Astfel, imediat ce cineva și-a înaintat demisiunea, locul lui are să fie considerat ca vacant, deoarece acel consiliu, care are dreptul a șterge pe cel absent dela 5 ședințe din lista membrilor consiliului, de sigur că are și căderea a lua act despre demisionarea, ce înseamnă o anunțare a absenței lui nu numai dela 5 ședințe, ci dela toate ședințele.

Numai aceia, cari ar avea intențiunea ascunsă de a vedea conduse agendele baroului nostru de un consiliu incomplet, pot devia la interpretarea, că consiliul n ar fi chemat a lua act despre demisionări. Cei cu simțul răspunderei văd clar, că în urma demisionărilor este impusă convocarea unei adunări generale extraordinare a baroului pentru a fi completate toate locurile vacante.

Ținându-vă toate acestea înainte pe dreptul firesc, ce-mi revine ca unui senior al corpului avocaților din Cluj și pe motivul, că în trecutul meu modest voiu fi dat probe de simț pentru interesele naționale, — încă odată vă stătuesc ca impuls pentru a proceda bine și românește să nu împrumutați nimic dela oamenii munciți de subtile ambiții reciproc concordante, ci dela cei ce nu dau intrare în sanctuarul simțului lor de răspundere și datorie națională, blestematelor ambiții și vanități personale.

Cluj, la 30 Maiu 1923.

[Cu stimă:
Dr. I. Suciu

Intâmplări din Cluj

Un tovarăș de rea credință

Dl Mac Martou, comerciant de vite, domiciliat în str. Pata No. 7, a reclamat poliției centrale pe Dl Paul Frisman, tot comerciant de vite, domiciliat în str. V. Stroescu No. 18, pentru faptul că făcând împreună o afacere de mai multe sute de mii de lei, la încheerea socotelilor pârâtul l-ar fi frustat cu suma de 21.000 lei.

Comisarul Leontin Pop, verificând denunțul și găsindu-l just, a obligat pe comerciantul Paul Frișmann să despăgubească pe reclamant.

Intre frați

Dl Emil M. funcționar la Ocrotirile Sociale a reclamat poliției pe fratele său Iuliu M. pentru că acesta l-a semnat fără știrea sa pe o poliță în valoare de 5000 la ordinul Băncei Centrale din localitate.

Programul concursului internațional de automobile

— Etapa Cluj —

2 Iunie 1923

Concurenții sosesc la Cluj dela Târgu-Mureș prin Sibiiu, Albalulia, Abrud, Turda.

Sosirea va avea loc după toate probabilitățile dela ora 17 înainte.

Startul va fi în latura Teatrului Național, la intersecțiunea Pieței Ștefan cel Mare cu strada Regina Maria (în fața Palatului Vaida-Voevod).

La Start va fi comisarul-cronometror care va trece ora exactă a sosirei în carnetele de concurs și în listă vechiculelor.

La sosire concurenții vor fi salutați de Delegatul A. C. Rg. C. Alteța Sa regală va fi întâmpinată de: Presedintele A. C. Rg. C, Reprezentanții autorităților civile și militare.

Dela Start concurenții vor fi conduși la garaj, care se află instalat în manejul Reg. 32 Obuziere din strada Tunarilor.

3 Iunie 1923

In ziua de 3 Iunie 1923 ora 11.30 va avea loc în saloanele Prefecturei Județului (strada Moților 1) reuniunea de cunoștință a participanților A. C. Reg. C. familiile acestora și autoritățile locale.

Onorurile vor fi făcute de către Președintele A. C. Rg. C. și comisarii festivităților. Participanții vor lua dejunul în particular. Membrii A. C. Reg. C. vor lansa invitațiuni în acest scop.

La ora 15.30 participanții circuitului se vor întruni în garaj (strada Tunarilor) pentru a lua automobilele în primire.

De aci trăsurile vor porni la cântarul din curtea clinicelor locale, străbătând străzile Tunarilor, Ștefan cel Mare, Regina Maria, Piața Unirei, Nicolae Iorga, V. Babeș.

Dela cântar automobilele vor porni, urmând același traseu ca la venire, înspre dealul Feleacului, pentru cursa de coastă.

La ora 16.30 începe cursa de coastă dela km. 153[800] până la 153[800]. Oricine poate asista la aceste curse. Automobile speciale și de plată vor conduce publicul la start. Chioșcuri vor fi instalate atât la punctul de plecare cât și la punctul de sosire.

Șoseaua Cluj—Feleac pe porțiunea circuitului va fi închisă pe timpul concursului de coastă.

La ora 20 seara precis va avea loc banchetul oferit participanților de către A. C. Rg. C. în grădina Restaurantului „Central" din Piața Unirei No. 28.

Va vorbi din partea Automobil-Clubului Regional Cluj pre edintele dr T. Mihali, urând participanților bun venit și dorindu-le drum bun.

4 Iunie 1923

La ora 7 va avea loc plecarea concurenților din garaj.

Plecarea are loc prin strada Tunarilor, Ștefan cel Mare, Regina Maria, Piața Unirei (în fața locuinței Președintelui A. C. Rg. C. și Consulatul francez) strada Memorandului, Moților, Mănăștur prin Oradea-Mare la Timișoara.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 811 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Duminecă 3 Junie 1923

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

După congresul dela Arad

— Cum se poate terfeli o idee generoasă —

Congresul de dăunăzi dela Arad al foștilor voluntari ardeleni ni a dat prilej să verificăm încă odată o vechie și dureroasă racilă a vieții noastre publice. Nu există dela un timp manifestație publică unde să nu apară, hidoasă, tendința politică, tendința de politică meschină care bagatelizează și otrăvește. In trecut partidele politice aveau mai mult respect și mai multă pudoare. Partidele apărute după războiu nu mai au nimic sfânt, după cum nu mai au nici o rușine. Patima concurenței electorale tinde să terfelească totul, așa cum partidul țărănist și partidul național au terfelit momentul solemn și unic al Incoronării, după cum partidul național a căutat să tărască în noroiul licitației de partid memoria lui Gheorghe Pop de Băsești, așa după cum ambele partidele unite să facă scandal au pătat în acest an solemnitatea dela Blajul comemorării zilei de 3/15 Mai.

Nu e de mirare deci că la Arad s'a putut petrece același lucru. Nu e de mirare pentru procedeele arhi cunoscute ale partidelor fără pudoare și scrupul, dar e de mirare că nu s'a găsit acolo nimeni care să strige: „destul"! Pentrucă ne deprinsesem a vedea în organizația corpului voluntarilor ardeleni singura mărturie reală, puternică, a voinței poporului român din Ardeal, singura manifestație capabilă să afirme tuturor, atunci când ne sbăteam în nevoie și speranță, că războiul nostru nu poate avea alt simbol și altă deslegare decât unirea tuturor frânturilor neamului în aceeași țară, una și nedespărțită.

In împrejurările grele cumpănă pentru neamul nostru, atâtea veacuri obidit, se adunau la Iași ostașii români ai fostei monarhii, aflați prizonieri în Rusia. Nu era o dezertare, era o afirmare tacită a voinței poporului român de dincoace de munți.

In timp ce politicianii Ardealului tăceau prudent atunci, semnau memorii de proslăvire a stăpânirii de opresiune sau scriau, de mimeni siliți, ca dl Vaida, articole în „Oesterreichische Rundschau" pentru a condamna războiul de desrobire al României libere și liberatoare, soldații români cari au fost ostași silnici și unei cauze streine lor se întorceau la albia neamului și la nevoile și aspirațiile lor. Jurământul voluntarilor ardeleni era la Iași o mângâiere și un îndemn pentru oștirea istovită a Regelui Ferdinand. Către oștirea aceea care defila pe platoul abatorului se îndreptau privirile îndulcoate ale fraților de pe frontul Moldovei, ca și privirile interesate, surprinse, ale streinătății aliate și nealiate.

Era o afirmare pe care partidul național n'a avut bărbăția să ni-o aducă de-atunci. Era și o desmințire tuturor slăbănogilor vieții noastre politice din Ardeal, și pentru aceasta ne deprinsesem cu ideea că asociația Corpului Voluntarilor trebue să continue ceea a început în Moldova. Războiul odată terminat și obiectivul final al cauzei românești fiind atins, voluntarii ardeleni trebuiau să aducă în viața Românței întregite acel suflu de energie națională, care la Iași ne întărea credința și ne stimula forțele, nu fascism specific românesc, chemat să trezească aici pe mulți dintre noi cari n'au uitat să privească neconteuit spre Budapesta, cari mai poartă încă balastul unei culturi streine geniului național. Corpul voluntarilor ardeleni avea datoria să stăvilească pornirile și să curme tendințele de discordie ale tuturor celor ce n'au știut niciodată ce a fost pentru neamul românesc, hulitul vechiu regat. De la corpul voluntarilor ardeleni așteptam să vedem cea dintâi pornire de frație cinstită, așa cum ne obișnuișem să o vedem încă de la Iași, în chipele de grea cumpănă națională.

Totuși în scurtul timp decând s'a închegat organizarea corpului voluntarilor, nu putem cere prea mult. Nădejdile ni se îndreptau însă către congresul dela Arad, de la care așteptam cele dintâi manifestări. Din nefericire acolo și'a băgat coada politică partidului național, care deprins să-și caute necontenit reabilitare în cripta sfântă a trecutului, n'a cruțat nici acest moment solemn. Au apărut acolo figuri ca d-l Sever Dan, care n'a tost nici voluntar, nici în Moldova; s'a răsfățat d-l Sever Bocu, voluntar de contrabandă, dintre acei ce numai sbârnâiau în jurul adevăraților voluntari ardeleni; s'a cocoțat un oarecare domn Vasile Stoica, tipul reprezentantiv al acelor cari și-au făcut o meserie destul de rentabilă din faptul că s'au născut întâmplător în Ardeal, domn care ar fi lămurit o încurcată chestiune de dolari de pe vremea când avea o vagă misiune în America; și s'au arătat atâția alții pe cari îi știm și cari, în loc să facă acolo politică de partid, ar fi interesat mai mult Congresul vorbind despre socotelile Băncii „Vatra" întemeiată la Iași cu banii voluntarilor, socoteli nelămurite nici azi, sau ar fi clarificat o turbure chestiune de bocanci și echipament dați pentru voluntari dar pe cari voluntarii nu [illegible]

In această atmosferă s'a desbătut ordinea de zi a Congresului din Arad, aducându ne o nouă desiluzie și inregistrând un nou moment de ticălos amestec al politicianismului „național" în toate chestiunilor sfinte pentru noi toți. Și e dureros că s'a întâmplat așa.

C.

Conferința dela Lausanne

Rolul conferinței orientale a scăzut cu totul Tergiversările marilor puteri. Starea de spirit din Grecia

Deposedată de clauzele economice, care se negociază la Angora, de clauzele financiare care se tratează la Paris și de dispozițiunile relative la reparațiile pe cari Turcia le datorește Aliaților și care pentru moment fac obiectul discuțiunilor dintre Paris, Londra și Roma, conferința orientală își vede rolul diminuând din zi în zi. Astfel ea se îndrumă fără glorie spre ultima-i fază.

Epuizarea și docilitatea aliaților sunt astfel încât nu se mai întrevăd obstacole capabile să-i compromită deznodământul.

Din partea Aliaților nu se manifestă nici o neliniște. Se vorbește de precupețiri, de compromisuri inevitabile, de înțelegere, totul întemeiat pe un excepțional spirit de conciliere cari trebuia să mărturisim i se datorește dezlegarea tuturor conflictelor cari s'au ivit în cursul dezbaterilor.

Delegația greacă nu manifestă acelaș dispoziținnl pentru o ca pacea să se încheie cât mai repede. Cu deosebire în chestiunea reparațiilor Grecii își mărturisesc nerăbdarea văzând că nu se ajunge la nici o concluzie și se arată ostili oricărei încercări de a lăsa ca chestiunea aceasta să fie soluțională în ultimul moment.

Starea de spirit în Grecia

Dar în afară de chiar obiectul litegiului, trebuie să se țină seamă de un element, pe care Aliații îl neglijează prea mult. In Grecia, puterea este în mâinile guvernului național revoluționar și militar, care nu și-a luat asupra înfrângerea din Anatolia. Susținut de națiune, el a reconstituit armata, a restaurat disciplina și spiritul patriotic; el a negociat cu vecinii săi dela cari a obținut fie un sprijin efectiv fie o neutralitate în caz de reluarea ostilităților. Chiar la Lausanne, Turcii au putut constata existența unei uniuni balcanice. In asemenea condițiuni, cu toată dorința de pace a Greciei, nu se poate exclude ipateza, că guvernul elev nu se gândește să profite de orice prilej pentru a pune din nou mâna pe Turcia orientală, abandonată cu atâta ușurință Turciei de către puteri.

Aliații nu par totuși delac preocupați de această eventualidere în înțelepciunea lui Venizelos. Cunosc ei însă exact starea de spirit care domnește la Atena? Nu știu ei oare că armata greacă e concentrată pe țărmul Mariței, în apropiere de bazele sale, câtă vreme trupele turcești sunt foarte departe de ale lor?

Și atunci este așa de prudent, așa de abil de a tergiversa astfel, de a înlătura sistematic cererea delegației grecești de a vedea diferendul adus la lumina zilei? Este în sfârșit înțelept de a întreține o astfel de ispită dând și mai mult Grecilor impresiunea că pacea va fi semnată în paguba și cu sacrificiul cauzei lor?

Turcii își dau seama de lucrul acesta și dacă ar putea vorbi deschis, ar spune probabil că această politică este puțin prudentă pentru că riscă să precipite evenimente cari trebuesc evitate.

Astfel se prezintă situația la Lausanne. Ea nu este alarmantă, dar ar putea să devină dacă Aliații se îndărătnicesc a da Grecilor cea mai rea impresiune; față de ce nimeni nu ar putea prevedea viitorul imediat. Toate aceste fapte cuprind însă un învățământ foarte limpede: când se constată că a trebuit puțină fermitate pentru a calma exaltarea turcilor și frigurile lor războinice, când se constată mai ales că singură Grecia a putut să-i readucă la nivelul comun, nu te poți opri să nu judeci cu severitate lungul șir de greșeli cari s'au comis la Lausanne de către aliați. Căci trebuie să ignorezi în adevăr cu totul psichologia orientală, întâi pentru a întemeia o politică datorită numai slăbiciunei aliaților și apoi pentru a lua în serios sperietoarea pe care turcii o manevrează de șease luni la Lausanne.

Opera culturală a fundațiunei „Principele Carol"

Pre ocupată de campania de agitații și de calomnii la adresa guvernului, presa opoziției uită cu totul să releveze măcar importanța proiectelor de legi prin care guvernul urmărește încurajarea și propagarea culturei.

Astfel în cursul săptămânei trecute s'a depus în Parlament un proect de lege pentru concentrarea și sistematizarea operelor de cultură înfăptuite din inițiativa A. S. R. Principele Carol, proect despre care ziarele opoziției n'au suflat un cuvânt, deși ori de câte ori au ocazia acuză guvernul ca ar fi cel mai mare prigonitor al culturei.

Se știe că Fundațiunea culturală „Principele Carol" e cea mai de seamă organizare culturală desăvârșită în România după război. Munca fecundă și plină de roade bogate ale cărui merite revine în primul rând A. S. R. Principelui Moștenitor este în adevăr demnă de toată lauda.

Pentru întâia oară țara noastră a putut să-și afirme în mod demn cultura națională la expoziția internațională a cărței și culturii populare, care s'a ținut în Florența.

O bibliotecă românească a fost întemeiată pe lângă Facultatea de litere din același oraș, menită să vie în ajutorul cursului de romanistică a filologului italian Parrodi. Apoi datorita Fundațiunei s'a făcut cunoscută în anul trecut muzica românească, simțul nostru artistic în streinătate prin concerte corale și simfonice date la Atena și Constantinapol.

In țară, opera culturală s'a îndreptat mai mult spre sate unde se simte în primul rând nevoia unei cât mai largi răspândiri a cărței. Peste un milion de volume, scrise anume pentru săteni au fost împrăștiate pentru luminarea lor.

In numărul de eri vorbind de importanța cinematografului, ca un nou mijloc al răspândirei culturei în masele largi ale populației, am arătat că inițiativa acestei opere pusă deja în aplicare în jud. Teleorman este datorită tot Fundațiunei „Principele Carol". Odată cu aducerea din streinătate a tuturor aparatelor necesare se va întreprinde o intensă operă de propagandă pe calea cinematografului, mai ales în nouile provincii.

Nu trebuie să trecem cu vederea nici înființarea miilor de biblioteci populare la sate și punerea bazelor muzeului etnografic al Ardealului a cărui inaugurare va avea loc în curând.

Educația și cultura artistică și-a găsit deasemene sprijin din partea Fundației, care a și înființat în localul ei din București o școală în acest sens și în scurtă vreme vom avea cămine culturale la orașe cât și la sate.

Acțiunea culturală, prezidată de A. S. R. Principele Carol e un îndemn pentru ficcare din noi să lăsăm pe planul al doilea luptele politice și să ne punem în slujba plină de folos a culturii naționale, care trebuie să scoată în relief însușirile noastre creatoare, singurele de la care se poate aștepta adevărata consolidare a neamului și biruința culturală în ținuturile noui alipite asupra stăpânitorilor de eri.

Amânarea alegerii de Episcop

— Alegerea episcopului de Argeș a fost amânată Viitoarea alegere s'a fixat pentru 5 Iunie.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

O ședință istorică a Academiei române

Cuvântarea rostită de dl V. Pârvan, vice președintele Academiei și răspunsul M. S. Regelui Ferdinand, în ședința Academiei de Miercuri 30 Mai a. c. cu ocazia recepției dlui Octavian Goga.

Ședința de Miercuri 30 Maiu a Academiei Române când a avut loc, după cum se știe, recepția dlui Octavian Goga, „cântărețul Ardealului," a fost o ședință care a ieșit din cadrul obișnuitelor solemnități cu care mai vechii „neamului" își primesc colegii lor noi.

Prezența la această ședință a M. S. Regelui Ferdinand, președintele de onoare al Academiei, a dat ședinței un aer de înaltă sărbătoare iar faptul că însuși M. S. Regele a ținut să prezideze solemnitatea primirei la Academie a celui mai ales dintre fiii Ardealului a făcut încă odată dovadă de puternicul interes cu care șeful statului nostru urmărește viața noastră culturală și de deosebita atenție pe care M. Sa o acordă acelora cari prin dorul lor sunt o mândrie a neamului.

Dăm în rândurile de mai la vale frumoasa cuvântare cu care dl V. Pârvan, savantul nostru archeolog și istoric și vice-președinte al Academiei a întâmpinat pe Suveran, precum și răspunsul M. S. Regelui, — regal amagiu adus celui mai de seamă și mai reprezentativ poet al neamului și totodată strălucită dovadă de strânsele legături ce leagă Dinastia de toate actele mari culturale din viața poporului nostru.

Cuvântarea dlui V. Pârvan, vicepreședintele Academiei

Sire,

Printre multele acte simbolice la cari Maiestatea Voastră este chemată să participe în calitate de Părinte al Patriei, fără îndoială ceremonia solemnă a primirii noulor membrii ai Academiei este una dintre cele mai caracteristice, pentru înrudirea ei cu marile consacrări religioase: fie ele politice, fie pur spirituale.

Monarhiile ereditare moderne își au rădăcinile lor în eterna nevoe a Umanității de simbole ale nemuririi rasei Conducătorilor. Un rege rege este prin însăși definiția sa un nemuritor. Cele mai mici acte ale vieții sale sunt determinate de tradiții milenare și el este epifania ideală a întregului șir de strămoși și de urmași. Desigur personalitatea sa pur omenească manifestată creator în chip original prin faptele de seamă ale domniei-sale dă suveranului adesea înfățișarea crescută de erou eponym al unei întregi epoce, dar întocmai cum el s'a hrănit în existența sa pământească din spiritul și gloria strămoșilor așa la rândul lui, el brănește marile umbre ale strămoșilor cu ambrozia gloriei sale celei nouă și împlântă tot mai adânc în sufletul nemuritor al națiunei gândul dinastic al regalității.

Un rege este prin definiție și un istoric. Că el creează istoria vremii sale, cu planurile îndrăznețe ale minții sale și cu faptele de arme ale brațului său, n'ar fi încă a face istorie. Dar conștiința din care pornesc acțiunile sale e cea a Trecutului. Suflul, care animă entuziasmul său și mângâie ceasurile sale de îndoială, e cel al spiritului și responsabilității istorice.

Maiestatea Voastră, în asemănare cu înțeleptul Vostru predecesor, gândește profund istoric și cunoaște amănunțit istoria, începând chiar dela acele pietre scrise grecești și latinești, pe cari Maiestatea Voastră le cetia fără nici un ajutor străin, atunci când venea să cerceteze săpăturile arheologice patronate de această Academie.

Prin spiritul și preocupările Voastre, prin faptele istorice și prin caracterul simbolic al vieții Voastre, sunteți, Sire, al nostru.

Venirea Maiestății Voastre între noi nu e dară decât o continuă consacrare a acestor înalte legături sufletești și prezidarea ședințelor noastre solemne de Maiestatea Voastră este cea mai mare onoare și satisfacție pe care Maiestatea Voastră ne-ar putea-o acorda. Cele două idei de perpetuitate, cele două idei istoric-naționale fundamentale Patriei noastre, ideea politică-unitară-monarhic-ereditară, încorporată în iubita noastră Dinastie, și ideea culturală încorporată în Academie, reapar mereu înfrățite la ocazii ca aceea de azi, spre mărirea Trecutului și asigurarea Viitorului.

Fiți bine venit, Sire, în mijlocul nostru.

Sire.

Rog prea plecat pe Maiestatea Voastră să binevoiasa a lua președinția efectivă a ședinței solemne de azi.

Răspunsul M. S. Regelui.

Domnilor Colegi.

Cu plăcere am venit în totdeauna în mijlocul domnilorvoastre și cu atât mai mare plăcere vin astăzi, când este vorba de a primi un nou element valoros — care de mult este deja în legatura cu Academia — în sânul membrilor efectivi ai acestui înalt așezământ de cultură.

Domnia-Voastră ați vorbit de rolul istoric ce orice suveran joacă în viața unui Stat. Mai înainte regii se numeau prin grația lui Dumnezeu: astăzi și prin grația lui Dumnezeu dar și prin voința poporului. Eu cred că tocmai numirea aceasta „prin voința poporului" ne strânge și mai tare cu evenimentele istorice prin care trece un neam.

Mie mi-a fost dat de providență se trec prin momente istorice cari au determinat și cari au confirmat ceiace de secole au fost strânse în mintea și inima acestui popor, de a realiza chemarea la care providența a împins poporul românesc, pentru a efectua unirea lui națională, la care de multă vreme au lucrat bărbați de inimă, bărbați cu adevărat simț patriotic. Dar unde s'au putut desvolta mai bine aceste sentimente adevărat patriotice, adică naționale, decât tocmai în sânul Academiei Române, care le-a putut întruni, atunci când granițele le despărțeau, sub același acoperământ, strângându-le cu iubirea unei mame în brațele românismului.

De aceea astăzi îmi pare bine că pot asista tocmai la primirea unuia din fii noștri care, despărțit fiind de granițe, totdeauna a luptat prin versuri și cânturi pentru a ține sus drapelul românismului și adevăratului sentiment românesc.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Noui academicieni francezi

Georges de Porto-Riche

In ședința ei de la 24 Maiu Academia franceză a avut de ales un nou membru în locul rămas vacant prin moartea răposatului mare istoric Ernest Lavisse.

Trei scriitori, deopotrivă de cunoscuți își disputau onoarea de a intra sub cupola Academiei franceze: romancierii **Pierre Mille**, și **Louis Bertrand** și dramaturgul **Georges de Porto-Riche.** In ultimul moment, în semn de condescență pentru Por o-Riche, Pierre Mille își retrăsese candidatura, așa că „nemuritorii" Franței aveau de ales între cei doi din urmă numai. Alegerea evident era grea, ambii candidați — deși în genuri diferite — fiind deopotrivă de cunoscuți și de admirați și întrucâtva egal îndreptățiți de a fi cinstiți cu voturile academicianilor.

Sedința Academiei, prezidată de subtilul romancier Marcel Prevost, a fost una din cele mai interesante; rezultatul votării 16 voturi pentru Georges de Porto-Riche și 13 voturi pentru Louis Bertrand, a mulțumit asistența, întrucât el indica limpede că la o viitoare alegere Louis Bertrand își are locul asigurat.

Alegerea lui Georges de Porto-Riche ca membru al Academiei franceze repară o mare nedreptate făcută acestui scriitor. Franța literară așteapta de lungă vreme această consacrare, cu atât mai mult cu cât unii din discipolii lui Porto-Riche păsiseră de mult pragul Academiei. Și era într'adevăr o nedreptate și un lucru de mirat ca maestrul dramei pasionale moderne să fi rămas în afara Academiei pe când elevii și imitatorii lui își aveau de ani întregi locul printre „nemuritori". Această ciudățenie a și fost remarcată acum câțiva ani de decedatul academician Jules Lemaitre, care primind la Academie pe Maurice Donnay, i-a spus pe față:

„Nu contest meritele Dv în mișcarea teatrală a ultimilor ani! Dar nu'mi pot ascunde mirarea că profesorul Dv, al tuturor, d. Georges de Porto-Riche nu face parte încă din ilustra companie".

Așa fiind nu este deci de mirare că întrarea lui Porto-Riche în Academia franceză impresionează mulțora dintre academicianii mai vechi.

Georges de Porto-Riche s'a născut la Bordeaux la 20 Maiu 1849 din părinți și originari din acel oraș. Viitorul autor al „**Amoureuse**" a fost trimis să-și facă studiile la Paris. Acestea odată terminate, el voi un moment să între în lumea afacerilor, Dar gustul pentru literatură și în special pentru poezie îl făcu să părăsească repede acest gând și în 1872, sub pseudonimul de Georges Riche ei își publică primul volum de versuri: „**Prima Verba**", căruia îi urmară, de astădată sub adevăratul lui nume: „**Pommes d'Eve**" (1874); „**Tout n'est pas rose**" (1877); „**Vanina**" (1879) și în sfârșit, în 1899 „**Bonheur manqué**". Afară de acest ultim volum, care a mai fost reeditat și care a avut chiar și imitatori, Porto-Riche nu și-a prea iubit aceste opere de tinerețe. De altfel, de pe la 20 ani încă, el simțise trezindu-se în el o puternică vocație pentru teatru, și chiar în anul când îi publica primul volum de versuri, în 1872, el trimitea teatrului „Odeon", cea dintâi piesă de teatru a lui, comedia într'un act „**Le Vertige**". Trei ani mai târziu, „Odeonul"-ul îi juca cele patru acte în versuri: „**Un drame sous Philippe II**". In 1877, teatrul „Gaîté" îi juca o adoptare din Shadwell, „**Don Juan**". La această epocă, George de Porto-Riche nu era ce'i drept un necunoscut dar celebritatea era încă departe de ai veni.

•

Timp de 10 ani, teatrele nu'l mai jucară nimic. Dar în 1888, actul în prosă: „**La chance de Francoise**", reprezentat la tânărul „Théâtre-Libre" descoperă publicului pe adevăratul Porto-Riche, cu îndrăzneala lui luciștită în disecarea sufletelor de îndrăgostiți, înfățișate fără nici o rezervă. Autorul aducea în teatru o notă originală pe care o accentua încă și mai mult în „**L'infidele**", comedie în versuri într'un act, jucată mai întâiu la „Vaudeville" (1890) și reluată la „Renaissance" unde fu reprezentată peste 300 de ori.

La teatrul începuturilor lui, la „Odéon", Porto-Riche dădu apoi „**Amoureuse**", trei acte în proză care avu ca principală interpretă pe minunata artistă. Réjane. Prin observația-i directă, sinceră până la cruzime, dar tocmai pentru aceasta cutremurătoare și care dădea personagiilor o intensitate de viață extraordinară, piesa aceasta avu un succes nemai pomenit.

„**Amoureuse**" înseamnă o dată în istoria Teatrului francez. „**Le Passe**", comedie în patru acte (1897) jucată tot la „Odéon" cunoscu același triumf, fixând definitiv genul de teatru, numit așa de fericit de chiar autorul: „**le theâtre d'amour**".

•

Georges de Porto-Riche, dădu apoi piesa, atât de mult discutată și astăzi, „**Le Vieil Homme**," pe care o montă Réjane la teatrul ei. De atunci, el mai dădu scenei „**Le Marchand d'estampes**" și publică în 1920 volumul: „**Anatomie sentimentale**," compus din poemele lui preferate și din cele mai bune pagini de proză.

Actualmente Georges de Porto-Riche este administratorul bibliotecei Mazarine și nu de mult guvernul francez l-a acordat ca răsplată pentru meritele lui literare, Legiunea de onoare în gradul de comandor.

Deschizându-i porțile e drept, cam târziu — Academia franceză și-a îndreptat o greșală în care ea nu mai putea să stăruie fără ca prestigiul ei să nu fi fost atins.

•

P. S. In țară la noi, s'a jucat din teatrul lui Porto-Richo: „Amoureuse," sub numele de „Indrăgostita" de către dra Marioara Ventura și „**Le Passé**" (Trecutul) de către dna Lucia Sturza—Bulandra. Teatrul lui Porto-Riche nu pare a fi fost urmat până acum de nici unul din autorii noștri dramatici actuali (excepție făcând poate — și aceasta într'o mică măsură — Victor I. Popa: „Ciuta"), cei mai mulți fiind atrași de teatrul nervos, explosiv și cam artificial ai lui Bataille și Bernștein (Sorbu, Herz) și de romantismul răsunător, deșănat și adesea searbăd al lui Rostand (Mircea D. Rădulescu, Victor Eftimiu și alții).

Minele de sare din Ardeal

Cași celelalte bogății naturale din Ardeal, minele de sare n'au putut fi îndeajuns valorificate, în urma războiului din cauza dificultăților de transport. Se ajunsese astfel la o așa de mare supra producțiune a sării în cât la un moment dat activitatea în minele de sare era amenințată să înceteze. Mii de vagoane de sare așteptau zădarnic să poată fi valorificate prin export, întrucât consumul intern era de mult satisfăcut. Disponibilitățile ajunseseră acum un an și jumătate, atât de mari, încât a trebuit să se micșoreze treptat producțiunea.

•

In afară de faptul că această bogăție a noastră rămânea fără valoare, se crease în acelaș timp și o perturbare de ordin social. Marele contingent de lucrători ai minelor de sare, prin micșorarea producțiunei erau direct lovit în existență. Au fost agitațiuni atunci din partea muncitorilor, care au sfârșit prin plecarea multora dela lucrările minelor.

•

Din fericire lucrurile s'au schimbat astăzi cu mult în bine. Dl Ionescu, directorul regional al monopolului statului din Ardeal, ne-a dat următoarele lămuriri:

— „Imbunătățirea transporturilor care s'a făcut de un an încoace ne-a scos din impasul greu în care am fost. Disponibilitățile mari de sare care zăceau fără întrebuințare, am început să le valorificăm prin exportul în Bulgaria și Jugoslavia. In prezent tratăm pentru exportul unor mari cantități în Ungaria. Minele dela Dej, Ocna și altele au fost complect descărcate de disponibilitățile create prin asupra producțiunile din trecut, și activitatea lor a intrat în normal."

•

„O consecință însă, continuă a ne spune dl Ionescu, a crizei prin care am trecut, este că numărul lucrătorilor din mine a scăzut, și astăzi lipsa lor se resimte. De altfel — zice dl Ionescu —, actualmente salariile acestor lucrători, au fost sporite cu 25% așa că sperăm că vom putea găsi lucrătorii necesari."

Cine sunt dușmanii?

La Cameră, provocat de o interpelare a deputatului țărănist, dl Costăchescu, dl ministru Văitoianu a desvăluit întreaga chestiune etichetată de o anume presă: „Situația din Basarabia".

In jurul „Situației din Basarabia" s'a făcut destul sgomot. Afirmațiunile cele mai îndrăznețe, și acuzațiile cele mai abracadabrante s'au adus administrației românești și guvernului. Chestiunea devenea îngrijorătoare. Basarabia era arătată ca o provincie bătută de Dumnezeu și lăsată la bunul plac al teroarei și ilegalităților administrative. Cazul Iordanof ridicat de dl Costăchescu a făcut însă să se lămurească întreaga situație din Basarabia.

Declarațiile d-lui Văitoianu au fost atât de precise încât însuși dl Costăchescu a trebuit să bată în retragere și să recunoască nemernicia tuturor acelora cari au tot interesul să ne discrediteze.

In Basarabia autoritatea românească are de luptat necontenit cu acțiunea tenace bine organizată și bine întreținută a dușmanilor țării. Subminarea statului este permanentă. Pe de-oparte, atentatele și asasinatele se țin lanț. Administrația românească înregistrează până astăzi 107 morți și 187 grav răniți, toți oameni cari s'au dus acolo să-și facă datoria și pentru cari presa noastră de scandal n'a găsit un singur cuvânt de compătimire. Pe de altă parte, acțiunea se întinde în școli, sub protecția partidelor avide de partizani — în special a partidului țărănist — înveninând sufletele plăpânde ale tineretului.

E în Basarabia precum se vede o stare de permanent război tacit. Administrația românească se ciocnește la tot pasul de rezistența vrăjmașilor de peste Nistru, ca și de cea a inconștienților dinăuntru. Lupta este firește inegală. Organelor administrative li se impune să lupte cu mijloacele restrânse ale legalității, față de acțiunea necontenit în afară de lege o oamenilor plătiți de la Petrograd să dărâme tot ce este românesc în Basarabia.

Lupta devine cu atât mai grea pentru autoritățile noastre, cu cât se găsesc ziare, oameni politici și partide cari, fie că au interese bine retribuite, fie că o fac din dorința de a-și câștigu o popularitate trecătoare, îngreună necontenit opera de apărare a statului și înlesnesc în toate felurile acțiunea dizolvantă a instigatorilor. Partidul țărănist și-a făcut o specialitate din „chestiunea Basarabiei". Știm câtă inconștiență este în atitudinea acestui partid, dar știm și câtă acțiune paralelă bolșevismului se duce de către unii țărăniști. Dnul Lupu vorbește altfel la Chișinău și altfel la București; d Pan Halipa credem că e sincer, dar a dovedit în destule ocaziuni o dureroasă atrofie a sentimentului de supremă necesitate a apărării naționale.

Intreg partidul țărănist are o îndoită politică, foarte dubioasă și în ambele cazuri nesinceră. Demagogie deoparte și ticăloasă slujire a unor interese străine nouă, de altăparte. Interpelarea dlui Costachescu chiar a pornit din aceeași cunoscută mentalitate demagogică, dispusă să alarmeze pe orice chestie, să acuze la orice ocazie administrația țării, demagogia încă care rămâne necontenit oarbă la interesele noastre, la greutățile cari se fac administrației și la jertfele pe care această nefericită administrație trebue să le facă pentru a ne garanta siguranța granițelor întregite.

Cazul Iordanoff este tipic. Atâtea vieți nevinovate au căzut victimă ferocității acestui ordinar asasin. Orașe și sate au fost terorizate, fără ca cineva din partidul țărănist să se găsească pentru a protesta. Nici nu era nevoie, administrația își făcea datoria. Dar când individul a fost prins și dus la judecată, când încercarea de evadare e evidentă, iar soldatul care îl escorta și-a apărat cum a putut mai bine libertatea, ziare, partide și oameni politici s'au grăbit să ia apărarea asasinului, acuzând guvernul și administrația care face totul pentru a menține ordinea! E cinstit aceasta? E patriotic?

A. R. Gus

Politicianismul partidului național la Congresul voluntarilor

Ce au așteptat voluntarii și ce li s'a dat.

La întâiul congres al foștilor voluntari români, ținut la Arad în ziua de 27 Mai, au luat parte peste trei mii voluntari, în majoritatea covârșitoare țărani dela sate. Au alergat în număr mare la congres, cu multă însuflețire, cu drapele și fanfare, sacrificându-și sărbătorile Rusaliilor și repausul din aceste zile, deoarece își închipuiau că întâiul congres trebue să fie cea mai mare sărbătoare pentru ei, căci se puneau bazele uneia dintre cele mai patriotice organizații ce le avem astăzi și era pentru ei o datorie de-a contribui — prin Uniune — la opera de consolidare națională, așa cum au avut și datoria de a lupta pentru înfăptuirea unității naționale.

Din nefericire însă, oameni orbiți de patimi politice, neputându-se ridica la înălțimea însemnătății zilei, ne-au profanat sărbătoarea, ne-au desconsiderat și călcat în picioare cele mai curate sentimente cari ne-au întrunit la congres. Duhurile rele au infectat atmosfera înălțătoare care se crease în sala palatului cultural din Arad.

Primirea făcută de unii voluntari Domnului I. I. C. Brătianu în gara Arad a fost un motiv ca patima politică cea mai urâtă să fie introdusă în congres de către unii domni, cari cu riscul sacrificării intereselor legate de Unione ale tuturor membrilor, au dat frâu liber pornirilor lor josnice.

Dacă participarea la gară nu a fost un punct în programul congresului și dacă — după concepția unora — a fost o greșeală, atunci pentru ce nu a fost mai prudent și de ce a căzut în același păcat, d-l Dobrescu, de pildă, care a provocat conflicte pe temă politică în mijlocul chiar a desbaterilor congresului. Primirea dela gară a rămas fără urmări dăunătoare pentru începerea și continuarea programului. Acțiunea d-lui Dobrescu însă — după cum bine s'a văzut — a împiedicat continuarea în liniște a discuțiunilor asupra ordinei zilei, făcând ca chestiunile cele mai importante să nu se poată desbate în amănunte, ci numai grăbit.

De ce nu a căutat d-sa altă ocaziune și alt mijloc pentru a lovi în adversarii săi politici? De ce a făcut ca însuflețirea și nădejdea cu care s'au dus voluntarii la congres să se transforme în descurajare și indignare. Nu s'a gândit d-sa la impresiile cu cari se vor întoarce acasă voluntarii țărani?

Nu căutați, Domnilor, realizarea intereselor partidelor politice întrebuințând ca armă „Uniunea foștilor Voluntari", fiind că orice încercare de a ne înjosi făcându-ne unealtă pentru manevrări politice, o respingem dela început. Introducerea politicei în organizația noastră, care are cu totul altă menire, înseamnă demoralizarea și chiar desmembrarea dela sine a Uniunei.

Pe această cale rog, deci pe d-l Dobrescu de a nu mai semăna discordie în rândurile noastre, ca să ne putem realiza frumoasele scopuri, pentru cari ne-am constituit în uniune.

Un voluntar.

Chestiunea „Reșiței"

Partidele politice și chestiunea „Reșiței".

— Naționalizarea societății —

Camera a votat proectul de lege prin care statul autorizează funcționarea marei societăți industriale „Reșița". Cu acest prilej unele partide politice au încercat să facă agitație în jurul chestiunii acestea pe care o cunoaștem din timpul guvernării averescane.

Se știe în adevăr câtă vâlvă s'a făcut acum doi ani când guvernul Averescu a prezintat Parlamentului un proect de lege în chestiunea „Reșiței", astfel întocmit încât interesele naționale erau primejduite. Se știe deasemeni prin ce mijloace imorale s'a încercat să se obțină votul care avea să consacre ființarea soc. „Reșița" în condițiuni păgubitoare pentru statul român, pentru economia și munca națională precum și pentru interesele apărării țării.

Proectul averescan a stârnit indignarea întregei opinii publice și cu deosebire acțiunei politice dezvoltată de partidul liberal se datorește faptul că intențiunile guvernului averescan nu s'au putut realiza. Atmosfera de corupție pe care a creiat-o chestiunea „Reșița" a fost una din cauzele principale care au determinat răsturnarea guvernului Averescu.

Cu prilejul discuțiunei proectului de naționalizare a acestei societăți, adus de guvernul actual, unele partide politice au socotit că-și pot face o armă politică folositoare acuzând partidul liberal:

1. Că el care a luptat altădată să zădărnicească înstrăinarea Reșiței nu face altceva, acum când se află la conducerea țării, decât să înstrăineze această avere.

2. Că prin legea actuală nu se ia din mâinile străinilor conducerea uzinelor Reșița și așa că întreprinderea, naționalizată în formă rămâne străină de fapt și

3. Că întreaga afacere Reșița este o afacere necesitată a regimului liberal.

Ori, faptele sunt cu totul altfel.

Din înșirarea lor se va vedea cât de fățarnică șide necinstită este politica acestor partide în chestiunea „Reșița".

Astfel printr'un jurnal al consiliului de miniștri semnat de d-ni Șt. C. Pop, Mihail Popovici, dr. Lupu, dr. Victor Bontescu, dr. A. Vlad și general Rășcanu, adică de oamenii d-lui Vaida și de oamenii partidului țărănist, se decide următoarele:

Art. 1. Se autorizâ societatea Austro-Ungară privilegată de drumuri de fier, a înființa o nouă societate anonimă română pe acțiuni un capital pe lei 125.000.000 din care 50.000.000 lei capital român.

Art. 2. D-l ministru al industriei și comerțului este însărcinat cu aducerea la îndeplinire al prezentului jurnal.

Or din acest jurnal al consiliului de miniștri reese:

Că la 1920, partidul național și cel țărănesc care protestează azi împotriva naționalizărei Reșiței au voit să facă din societatea austro-ungară privilegiată, o societate nouă, cu un capital strein de 25 milioane și altul românesc, anonim, de 50 milioane.

Că la 1920, partidul național și cel țărănesc lăsa conducerea soc. Reșița în seama unui consiliu de administrație compus din unguri și

Că la 1920, partidul național și cel țărănesc nu numai că n'au cerut etătizarea sau naționalizarea Reșiței dar nu aveau nici o politică hotărâtă în materie economică și industrială.

Si acum să vedem ce-a făcut și guvernul actual prin legea de curând votată de Cameră în chestiunea „Reșița".

Prin această lege societatea „Reșița" a fost naționalizată, acțiunile nominative românești trebuind să atingă cel puțin 60 % din capitalul social. Consiliul de Administrație se va compune din două treimi români și o parte streini, iar președintele nu va putea fi decât român.

Guvernul va numi pe lângă societate un comisar al său, iar în consiliul de administrație patru reprezentanți ai Ministerului de industrie.

Acțiunile nominative nu vor putea fi transmise, înlăturându-se astfel căderea lor în mâini streine așa cum se poate întâmpla cu acțiunile la purtător. Or tocmai în aceasta statea greșeala cea mare a proectului averescan care dădea capitalului românesc numai o participare de 40 la sută, iar acțiunile erau la purtător ceeace înlesnea acapararea lor de către capitalul strein.

Proectul întocmit de actualul guvern înseamnă tocmai o splendidă realizare a principiului naționalizării aplicat la societatea „Reșița".

Comparând ceiace a realizat acum guvernul liberal cu ceiace au încercat să facă când erau la guvern partidele național și țărănist în 1920 și partidul poporului în 1921, se poate lesne constata cât de puțin inspirate de interesele naționale erau vederile acestor partide în chestiunea „Reșiței" și cât de lipsită de adevăr și de onestitate politică este campania pe care au deschis-o acum împotriva guvernului pe chestiunea aceasta.

Este explicabilă însă supărarea lor când ne gândim că atunci când le stătea în putere au încercat să facă totul pentru a arunca această mare organizație industrială care este „Reșița" în mâinile capitalului strein din care unii fruntași ai acestor partide au avut nerușinarea să se înfrupte.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

O vizită la Biblioteca Universității

Biblioteca Populară. Cine citește aci. Se observă un viu interes față de carte. „Noua generație" Câteva date statistice.

IV.

Am vorbit în articolele precedente despre multe lucruri frumoase văzute la Biblioteca Universității din orașul nostru. In articolul de astăzi voiu arăta prin câte-va date statistice rolul pe care'l îndeplinește această bibliotecă în lupta pentru recâștigarea Ardealului pentru români, precum și în rândul factorilor răspânditori de cultură, în mijlocul clasei muncitorești.

Clasa muncitorească e un pământ virgin, unde sămânța culturii odată aruncată, prinde, și în scurt timp dă roade îmbelșugate. Dar, ori cât de ușor prinde adevărata cultură prin cărțile bune, în rândul acestei clase, tot mai ușor pătrunde cartea rea, otrăvitoare de suflete, care prin caracterul ei negativ amenință în mod grav sufletele naive ale tinerilor muncitori.

Scumpetea extraordinară a materialului de tipar și a hârtiei, silește pe editori a fixa cărților un preț urcat, care nu-l poate jertfi nu muncitor. Dorul cetitului e viu însă, în el și atunci recurge la literatura primejdioasă a romanelor detective care-i este accesibilă pe un preț mult mai redus. Pericolul acesta îl contrabalansează cu real succes „Biblioteca Populară" dela „Biblioteca Universității.

Această bibliotecă dispune de câte-va ani de volume românești, unguerești și nemțești.

Prin faptul că e deschisă până seara târziu, e foarte mult cercetată de muncitorii cari întorcându-se dela muncă caută și găsesc o plăcere în cititul cărților, ziarelor și revistelor dela această bibliotecă. O altă „clasă" socială care cercetează această instituție e școlărimea dele școalele primare, civile și cursul inferior dela liceu. Aceste tinere vlăstare ale țării iubesc foarte mult cartea, ceiace dovedește că mâine acești copii vor forma o păturură de intelectuali cu o solidă cultură. Un interesant și semnificativ episod ne povestește dl Barbu, dictorul, bibliotecei despre felul cum iubesc cartea micii școlari.

— „Biblioteca populară se deschidea în primele luni ale existenței sale la ora 6 seara. Micii cititori îndată ce au cunoscut biblioteca veneau cu zecile așa că de multe ori nu erau locuri destule. Văzând aceste veneau și așteptau deschiderea bibliotecei, cu ceasuri înainte, pentru a putea ajunge la locuri și cărți.

— „Biblioteca populară — continuă directorul Barbu — am deschis-o la 1 Mai 1920 având promisiunea Dlui Trancu-Iași, ministru pe atunci, că se va acorda o sumă anumită pentru plata noilor funcționari ai Bibliotecei. Dar bani ne sosind, ne-am văzut siliții a pune în serviciu la noua bibliteca pe câțiva funcționari dela Biblioteca Universitară. Aceștia au muncit un an întreg fără leafă, așa că numai când a fost o necesitate ce nu mai purea suferi amânare i-am împovărat cu serviciul prelungit cu 3 ore la zi pentru putea deshide biblioteca la ora a 3 p. m. Aceasta s'a produs în Octombre 1920, când numărul cititorilor era extem de urcat".

— Care e situația actuală a bibliotecei populare? — întreb eu.

— „Noul budget — răspunde interlocutorul ne-a adus și pentru această instituție ... 2 rite. S'au prevăzut în budget 2 funcționari, 2 bibliotecari și 1 servitor. Pentru răsplătirea muncii gratuite de până acum a funcționarilor și pentru alte lipsuri, dl ministru Mârzescu, îndată ce a cunoscut starea de fapt, ne-a pus la dispoziție suma de 100.000 lei, pentru care i-am exprimat și-i exprimăm mulțumiri".

•

Pentru a arăta cititorilor utilitatea acestei instituții, las să urmeze câte-va date statistice:

In anul 1921 luna Decemvrie au cercetat Biblioteca 1512 inși dintre cari români 371 iar unguri, etc. 1141. Un an mai târziu, Decemvrie 1922 numărul cititorilor a fost de 4407 dintre cari numai reviste și ziare au fost citite de 454 inși, iar 3953 inși au consultat 4456 cărți. Dintre cititorii cărților 1607 au fost Români iar 2800 Unguri. Dintre cărțile consultate, 1535 au fost românești și 2921 unguerești. Rezultă deci că cititorii românii sau înmulțit.

E incontestabil un fapt îmbucurător aceasta, și se pot trage din el multe concluzii — de caracter positiv dar și negativ. Aceasta o vom face însă cu altă ocazie.

Știri din Banat

O evacuare puțin obișnuită

Timișoara 29. — Proprietarul Carol Holländer din localitate a făcut plângere împotriva chiriașei sale Iuliana Scheitzner pe motiv că aceasta nu i-a achitat chiria de mai mult timp încă.

Cazul acesta ia o întorsătură nostimă. Chiriașa, care nu vorbește cu proprietarul, își trimitea chiria, regulat, prin poștă. Nu a întârziat nici odată și dacă pe lunile din urmă proprietarul nu a primit banii — e că poșta nu achită banii trimiși cu mandat poștal.

Ucenicii trebuesc dați la școală

Secția contravenției dela prefectura poliției din localitate a amendat pe mai mulți maeștri fiindcă nu și-au trimis ucenicii la școală. Pedepsele de acuma sunt de 200-2000 lei, dar prefectura de poliție aduce la cunoștința patronilor, că pe viitor asemenea contravenții se pedepsesc cu amendă între 400—4.00 lei.

Crimă

Perceptorul Cornel Popescu din comuna Rusca-Montană s'a luat la ceartă cu săteanul Nicolae Balint din aceiaș comună. Perceptorul, înfuriat de replicele lui Balint s'a repezit asupra acestuia cu un cuțit, omorându-l pe loc.

Răspândiți „Infrățirea"

INFORMAȚII

— **Azi la orele 12 fără un sfert au sosit în localitate comisarii Concursului de automobile. Concurenții vor începe să sosească dela ora 14.**

— **Scotus Viator la Cercul de Studii al Partidului Liberal.** *Eri la ora 4 p. m. dl Scotus Viator a vizitat Cercul de Studii al partidului liberal. D-nii profesori Th. Gane, Gh. Leon și Martinovici l'au întâmpinat urându-i bună venire în numele tuturor membrilor. Timp de două ore, într'un chip cu totul cordial ilustrul nostru prieten și oaspe s'a întreținut, discutând asupra chestiunilor politice, economice și sociale din România.*

— **Logodnă.** Ziaristul Gheorghe Ferenczy, și-a serbat ieri logodna cu D-na Katona Irén dela Teatrul din Tg.-Mureș

— **Matineul Karinthy.** Mâine Duminecă, la ora 11 a. m. va avea loc la Teatrul Unguresc matineul scriitorului ungur Karinthy.

— **Dela Operă.** Mâine, Duminecă seara la ora 20 se va cânta la Opera Română Faust cu Dna Sudețeanu.

— **Noul decan al facultăței de medicină din Cluj.** Consiliul facultăței de medicină a procedat la alegerea noului decan pe anul ce vine. A fost ales d. profesor dr. Th. Gane care a întrunit 12 voturi față de un singur vot pe care l'a obținut un alt candidat. Dl profesor Gane a fost viu felicitat de colegii d sale universitari.

— **O frumoasă serbare a „Crucii Roșii".** Soc. națională „Crucea Roșie" organizează o mare serbare populară la Grădina publică — Promenadă — Sâmbătă și Duminică în 10 Iunie a. c. cu un bogat și variat program de distracții, bufet, muzică, diferite suprize. serbare care de sigur va atrage toată lumea la o plăcută petrecere de vară în în acea zi.

— **Casătorie.** Duminică 3 Iunie la orele 4 p. m. va avea loc la Biserica greco-catolică din str. N. Iorga, căsătoria Drei Ernestina Cisser cu Dl Virgil Poruțiu, funcționar superior la Primaria locală.

— **Dela Serviciul de Circulație dela Prefectura Poliției.** Toți posesorii de permise de conducere pentru automobile sunt obligați cu începere dela 5 Iunie l. crt. să se prezinte la serviciul sanitar al orașului din Cal. Victoriei Nr. 42, unde urmează a fi vizitați de către dl medic-șef al comunei Dr. Fodor. Orele de vizită sunt 8—12 a. m. în ori ce zi de lucru. Celor ce vor fi găsiți fără viza serv. sanitar comunal, li se vor ridica permisele de conducere.

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muschilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Sosirea A. S. R. Principelui Carol la Târgu Mureș.** *Autoritățile locale au fost înștințate ieri telefonic că A. S. R. Principele Carol care ia parte la concursul internațional de automobile a sosit cu mașina sa „Kadillak" ieri la ora 4 și 40 p. m. în Târgul Mureș și a fost qualificat al treilea la sosire. Aseară primăria a oferit un banchet în cinstea Oaspelui Regal. — Noaptea A. S. R. a dormit în localul primăriei unde i s'a amenajat un apartament special.*

— **Apariția ziarului „Tribuna Aradului".** Cu începere de ieri a început să apară la Arad, ziarul „Tribuna Aradului" care după cum se știe apare înlocul ziarului „Solidaritatea." Tribuna Aradului" — spune cuvântul introductiv, va fi un ziar absolut independent, având ca linie de conduită susținerea chestiunilor naționale și culturale românești, luptând pentru desrobirea culturală a poporului românesc din ținuturile "Aradului. Noi urăm confratelui arădan viață lungă și isbândă deplină."

Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care, numai mirosându'l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu prețuri foarte reduse. 2568

— **Musca Columbacă în Jud. Bihor.** Musca Columbacă și-a făcut aparația și în Județul Bihor, unde din fericire, grație măsurilor urgente luate de prefectul județului d. Iulian Peter, nu a făcut victime prea multe. Au murit în totat 40 de vite.

— **Palatul „Astrei" la Cluj.** In urma stăruinței depusă de conducătorii secțiunei din localitate „Astrei" s'a obținut gratuit terenul care se află în dosul porrei, unde va fi edificat palatul cultural al „Astrei". Clădirea acestui important institut va costa cam 20 de milioane. Guvernul a făgăduit că va contribui cu un important fond, ĭg acest scop.

— **Luați salam HERZ, pentru că e cel mai bun. De vânzare pretutindeni.** 2777

Cooperativa „Nopoca" pune în vânzare, p. membrii, ghete și pălării bărbătești și ghete p. dame și băeți cu prețuri f. reduse. Vânzarea se face la „Prima cassă de împr. pe amanet". Calea Victoriei Nr. 35.

„Ivonne" e Osmana"

Kandia

se găsește din nou. Cereți-o pretutindeni și cu bucata. 2778—2

— **Baia-Sprie. Serbare școlară.** In seara zilei de 27 Maiu a avut loc în Baia-Sprie o frumoasă serbare dată de elevii școlei de arte și meserii din Satu-Mare. Serbarea a fost deschisă printr'o conferință instructivă ținută de d-l Comșa, directorul școalei, după care au urmat recitări și dansuri naționale. Serbarea a avut un frumos succes moral și material.

— **Știri de la întreceri: Diana - Franzbrantwein a învins pe toată linia.** 2475—2

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii. Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— **Repararea zăgazurilor Someșului mic.** Eri dimineață s'a dat drumul apei în matca Someșului mic întrucât zăgazurile după două săptămâni de muncă au fost complect reparate.

In legătură cu aceasta dl Dr. Fodor, medicul șef al orașului ne asigură că acele câteva cazuri izolate de malarie ce s'au ivit în împrejurimele mătcei Someșului mic în timp cât a fost secată — vor fi vindecate cât de curând și astfel primejdia maleriei va fi înlăturată.

RAGLANE

Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Ardealul la expoziția din Strasburg

— Cu prilejul centenarului lui Pasteur —

Ce material s'a trimis. Statul român se poate mândri. O dovadă de civilizație.

In cursul acestei luni va avea loc la Strasburg, expoziția pentru centenarul lui Pasteur. La această expoziție vor fi representate toate statele din Europa.

Statul român a delegat pe d. dr Cantacuzino care va aduce tot materialul menit să ilustreze valoarea noastră de stat civilizat în concertul statelor Europene.

*

Dintre provinciile noui, Ardealul va avea probabil locul de frunte, socotind materialul care s'a trimis de aici, prin care va fi ilustrat. După informațiunele noastre, Direcțiunea regională a Ocrotirilor Sociale dela noi a întocmit o prețioasă broșură din care se va vedea desvoltarea la care am ajuns din punct de vedere al instituțiilor spitalicești și de asistență socială.

*

Intr'o convorbire pe care am avut'o cu d. Profesor dr. Th. Gane, directorul Direcțiunei Regionale a Ocrotirilor Sociale din Ardeal, dsa a binevoit să ne spue următoarele:

— „Am trimis în adevăr un material bogat, arătând instituțiile de asistență din această parte a țărei, cu o expunere la care este anexată o hartă indicând toate așezămintele de stat și private pentru asistență.

In acest domeniu, — afirmă dl profesor Gane, — Statul român se poate prezenta cu mândrie în în fața străinătății, fiindcă a știut să desvolte și să perfecționeze foarte mult instituțiile găsite în Ardeal dela vechiul regim maghiar."

*

La cele spuse mai sus de dl profesor Gane trebue să arătăm, că în cursul acestui an s'au creat la Cluj instituții sanitare și de asistență care fac dovadă concretă a desvoltării de care vorbește d-sa. Astfel s'a creiat un spital de ortopedie și chirurgie infantilă precum și două dispensare de copii și un cămin de mame.

Mai trebue adăugat că în curând vom mai avea aici un institut de orbi, unul de surdo-muți, și unul de anormali-mintali, creindu-se în acelaș timp un învățământ complect medico-pedagogic.

Dac

Desființarea Oficiului de Inchiriere

Noul oficiu de locuințe. Funcționarii și arhiva vechiului oficiu de închiriere vor trece la oficiul de locuințe depe lângă Prefectura Poliției.

Se știe că până la data de 1 Ianuarie a. c. în orașul nostru a funcționat numai oficiul de închiriere dela tribunul. — Cum acel oficiu nu a putut nici un moment pune capăt grozavei crize de locuințe ce domnea între funcționarii statului, Ministrul de Interne dela acea dată a aprobat să se înființeze în orașul nostru nu al doilae oficiu numit de locuințe cu dreptul de a rechizițione camere mobilate și are oficiu funcționează azi pe lângă Prefectura Poliției. Acest oficiu, până în prezent, mulțumită energiei membrilor comisiei de judecată a dat un rezultat destul de satisfăcător întrucât după patru luni de activitate s'au atribuit locuințe la peste 400 de funcționari. De remarcat avem că această cifră ar fi putut fi cu mult mai mare dacă nu ar fi existat oarecari divergențe între procedurile celor două oficii, divergențe despre cari Ministrul de interne a luat măsura de a pune capăt neînțelegerilor. Ieri Prefectura de poliție a primit un ordin prin care i se pune în vedere că vechiul oficiu de închiriere este desființat pe data de 1 Iunie. — Tot o dată prin acel ordin se autorizează ca întreaga arhivă a vechiului oficiu să fie ridicată de către oficiul de locuințe depe lângă această prefectură ca e va continua să funcționeze până la noui dispoziții. — Funcționarii dela închiriere, în limitele bugetului vor trece și ei la oficiul de locuințe.

Termenul de lichidare al vechiului oficiu de închiriere este de 15 zile începând dela 1 Iunie a. c.

Noul oficiu de locuințe ca și până în prezent este obligat să servească pe toți funcționarii statului precum și pe asimilații lor.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Cetățenii jud. Bistrița-Năsăud către M. S. Regele cu prilejul zilei de 10 Mai

Cu prilejul sărbătorirei zilei de 10 Mai, cetățenii din județul Bistrița-Năsăud, au trimis M. S. Regelui următoarea telegramă omagială:

„In această zi mare și sfântă, care evocă și concentrează în sufletele noastre amintirea celor mai însemnate evenimente din istoria poporului Român, gândul fiecărui cetățean pătruns de religia iubirii de țară, se îndreaptă către Suveranul iubit, care prin patriotismul Său neîntrecut, prin credința tare în viitorul strălucit al tinerei dar viguroasei odrasle latine dela porțile orientului european, care prin vitejia și înțelepciunea Sa și prin jertfe fără asemânare în istoria lumii a realizat aspirațiunile de veacuri ale Neamului, întregind hotarele Patriei în veci nedespărțite.

In numele populațiunii din județul Bistrița-Năsăud, a reprezentanților tuturor autorităților, depunem Sire la picioarele Tronului slăvit al Majestății Voastre omagiile noastre de recunoștință pentru toată munca ce Ați depus la înfăptuirea României Mari, asigurându Vă de întreg devotamentul nostru. Rugăm totodată pe Atotputernicul Dumnezeu, izvorul tuturor bunătăților, că în nemărginita Sa îndurare să reverse asupra Tronului Majestății Voastre și asupra întregei Dinastii harurile Sale, dăruindu-vă zile multe și bune, pentru ca în pace și cu sănătate să puteți conduce pe calea progresului poporul asupra căruia o stea fericită V'a chemat să domniți.

Să trăiți, Sire, mulți ani, — Să trăiască Majestatea Sa Regina, cea mai strălucită între Suverane, Trăiască Altețele lor Regele Principii Moștenitori, Trăiască Dinastia, în veci trăiască România Mare.

Halița, prefectul județului Bistrița-Năsăud; Colonel Sbârcea; Colonel Popovici; Subprefect Dr. Giurgiu; Grig. Pletosu; Dionisiu Vaida; Adalbert Noszko, protopop; Fr. Hofstädter, pr. oraș; J. Sigmund; Dr. Chitul, medic primar de județ; Dr. Nicolau Pop, preș. de Tribunal; Sancheu primar; Al. Pălăgeșiu; J. Pavel, rev. școl.; Ing Carol Csallner; Stan; Dr. Simbringer; Dr. Hedrich; Solomon Ulman, prim rabin; Dr. Albert Berger; precum și alte nenumărate iscălituri.

ULTIME INFORMAȚII

(Prin fir special dela corresp. nostru din Bucuresti

— ORA 2 P. M. —

Situația agricolă

— In mod oficial se anunță că situația din țară este favorabilă, promițând e recolta abundentă, Suprafața semănată cu grâu însă este numai jumătate din acea semănată în anul precedent.

Judecătoria de ocol Dej Secția cărților funduare

Nr. 761|1923 c. f.

Estract din publicație de licitație

In cererea de executare făcută de Firma Cassei de păstrare și banca de credit din Cluj S. A., cu sediul în Cluj ca Cherestea Bobara Ana văd. lui Vasarhelyi Ludvic, Lisch Ana, Margatetha mar, Banomi, Lisch Filomena mar, Di Donati, Lisch Ferdinand, Lisch Maurit, Chresta Francisc Antonia și Chresta Iohan Antonia cu domiciliul necunoscut repr. prin curator pricinei Dr. Romul Micșa advocat dom. în Dej la cererea Firmei Cassa de păstrare și banca de credit din Cluj S. A. repr. prin avocatul Dr. Leopold Vaida dom. în Dej, dar pe baza sentinței sub Nr. C. I. 4795—1922 a tribunalului din Dej pentru desființarea comunității jud. a ordonat licitațiunea judiciară în ce privește imobilele situate in comuna Dej, circumscripția jud ocolului Dej cuprinse în c. f. a com. Dej Nr. c. f: 11.5 Nr. de ord. A—2 Nr. de top. 910: Cassa de păstrare cu prețul de 672.000 lei și A|3 Nr. top. 2032. (Casa e piatre) cu prețul de strigare de 6268 lei cari formează proprietatea comunei a petiționarei și a părților adverse. Despre ordonarea licitației creditorii ipotecari nu se încunoștiințează și după ce licitația devine definitivă, sau condițiile de licitație sau îndeplinit, dreptul de proprietate se întabulează în favoarea ocupatorului, cu menținerea integrală a sarcinilor înscrise. Licitațiunea se va ține **în ziua de 6 Iulie 1923 ora 10 în localul oficial ușa 10**. Imobilele ce vor fi licitate nu pot fi vândute cu un preț mai mic decât două treimi din prețul da sirigare. Cei cari doresc se liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar sau în efecte de cauție socotite după cursul fixat în § 12 Legea LX. 1881, sau să predea aceluiași delegat chitatanța constatând depunerea judecătorește, prealabila garanție și să samneze condițiunile de licitație (§ 147. 160, 170, legea LX. 1881 § 21 legea DL 1908.

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare este dator să întregească imediat garanția — fixată conform procentului prețului de strigare — la aceași parte procentuală a prețului ce a oferit (§ 25 XLVI. 1908).

Dej, la 5 Aprilie 1923.

Dr. Ha... m. p. jud.

Pentru autenticitatea expedițiunei:

Majthenyi Lenke.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 2561

Cronica sportivă

Publicații sportive

Popoarele Apusului pe lângă o viață sportivă extrem de desvoltată, mai au și o literatură „sportivă" la acelaș nivel. Noi nu ne putem lăuda cu acest lucru, dar ne vom putea peste câți-va ani. Un vânt de primăvară ne aduce miresme înviorătoare, și educației fizice începe să i-se dea tot mai mare atențiune. Regenerarea organismelor roase de multele mizerii din timpul războiului nu se poate face decât prin sport.

Chiar pentru aceasta, publicațiile cari au luat ființă pentru a lupta pentru răspândirea sportului în marile masse, nu putem să le salutăm decât cu sinceră bucurie.

Dela Ploești ne vine o astfel de publicație, purtând titlul „Viața Sportivă". Îi urăm viață lungă și succes pentru ajungerea idealului propus.

Atletism

Atletul Paddock, șampion mondial, a participat la concursurile atletice ținute la Pojun (Cehoslovacia.) Distanța 100 m. plat a făcut o în 10.8 secunde.

Football

Brașov 31 Mai. — Azi a avut loc întrecerea de football între echipa „Brașovia", care deține șampionatul I bat. al regionalei Brașov, și echipa de a doua categorie BMTE. Matchul a fost așteptat cu nerăbdare.

Rezultatul a fost senzațional: „Brașovia" a sufarit o rușinoasă înfrângere, bătută fiind cu 0:4 puncte. Echipa BMTE, a fost viu ovaționată.

Șampionatul. Șampionatul de footbal din regionala Cluj, prezintă după întrecerile de ieri, următoarea schemă:

1. Haggibor 15 puncte (2—4)
2. Victoria 12 puncte (11—3)
3. KAC 12 puncte (11—9)
4. KASE 10 puncte (6—8)
5. Universitatea 9 puncte (1—8)
6. CFR. 8 puncte (5—13)
7. KMTE 6 puncte (1—12).

Numerile din paranteză reprezintă golurile date și primite.

Programul de mâine

Mâine, 3 Iunie pe arena sportivă locală vor avea loc următoarele matchuri:

Ora 2—4 Elit—DMTE (Dej)
„ 4—6 Univ.—KMTE
„ 6—8 CFR.—Haggibor.

Matchurile promit a fi interesante. Chiar pentru aceasta amintim că Univ.—KMTE au luptat în toamna trecută cu rezultatul 0:0. Universitatea are toate șansele de învingere. CFR—Haggibor au luptat anul trecut tot cu rezultatul de 0:0.

Întâlnirea reprezentativelor româno-cehoslovace, care urma să aibă loc la Cluj s'a amânat pentru anul viitor, în urma unei adrese a federației cehoslovace către FSSR, prin care îl aduce la cunoștință că nefixându-se termenul precis la timp, renunță la matchul din anul acesta.

*

București—Cluj. Cercurile sportive din București se ocupă cu ideia aranjării unui match între reprezentativele orașelor București—Cluj.

*

Cehoslovacia—Italia
5:1 (4:0)

Reprezentativa Cehoslovaciei a învins reprezentative Italiei în proporția de mai sus. Rezultatul a produs senzație în cercurile sportive, întrucât reprezentativa Italiei de trei ani încoace nu a cunoscut înfrângerea. Goalurile Cehoslovaciei le-au băgat: Sedlacek (3), Dvorzacek (1) și Kozeluk (1); unicul goal al Italianelor l-a marcat Moscordini. Arbitru a fost Retschury (Wiena).

Dela Consiliul de Războiu

Eri s'a început la Consiliul de războiu al Corp. V. Armată procesul Locotenentului Dumitrescu V. din Regimentul 85 Infanterie, acuzat că în vara anului trecut pe când era comandantul parcului de tragere din Oradea-Mare a spus subalternilor săi, plutonierii Hodișan Florea Reg. 85 Inf, Matei Gh. și Doicescu C. din Reg. 2 Vânători că este într'o mare jenă financiară și-i roagă prin ori ce mijloc să-i facă rost de bani. Aceștia pentru a-și servi superiorul și șeful au scos din depozitul sus zisului parc de tragere peste 200.000 cartușe pe cari demontate le-au vândut comerciantului Servatz Iacob din Oradea-Mare, încasând suma de 10.000 lei pe care au împărțit-o câte și pa ru.

Comisia de judecată a fost prezidată de către Dl Colonel Buluc, acuzarea a fost susținută de către comisarul Regal Vlădescu Gh. și apărarea a fost reprezentată prin avocații Procopiu, Oprea și Stătescu Angelo cari au cerut amânarea procesului întrucât mai mulți martori principali lipsea.

Consiliul după o lungă deliberare a admis incidentul amânând desbaterile până la data de 19 Iunie anul crt.

Mișcarea culturală în Dej

Conferința d-nei C. Pop

Din articolele apărute până acum despre viața culturală românească din acest oraș, s'a putut observa că pentru așezarea unor baze solide, pe cari să poată apoi înflori cultura națională, inteligența română împreună cu Liceul „Andreiu Mureșanu și Școală medie de fete," depun o muncă cât se poate de intensă și rodnică.

Seria conferințelor de Duminecă urmează să se țină și acum. Publicul numeros ce asistă la aceste conferințe, întotdeauna a fost pe deplin satisfăcut prin interesantele subiecte alese din viața socială.

Ultima conferință a fost aceea a D-nei C. Pop, directoarea școalei medii. Subiectul conferinței a fost: „Despre importanța educațiunii în viață" D-sa a examinat pe rând fiecare ram al educațiunii: fizică, morală, religioasă, intelectuală, etc. arătând importanța fiecăreia. A expus apoi felul cum trebue să se facă educația de către părinți în primul rând, și apoi de către profesori.

A arătat mai departe importanța capitală ce o are educațiunea în viața unui popor, dovenind că lipsa de educațiune, atât la individ cât și la popor, se resfrânge asupra întregei sale prosperări.

Conferința a fost îndelung aplaudată și mult apreciată de public.

Președintele Curții de Apel Cluj

No. XII. P. 10/1923 Pres.

Concurs.

Curtea de Apel, tribunalele și toate judecătoriile de ocol aparținătoare acestei Curți au nevoie de hârtie și de recvisitele de birou mai jos indicate și anume cam de următorul cvantum:

HÂRTIE
- de concept coale . . 169 mii
- de scris albă coale . 113 „
- de pachetat coale . . 39 „
- pt. mașina de scris coale 148 „
- indigo . . . . . 64 „
- sugativă . . . . . 55 sute
- roșie . . . . . 4600 „

PENIȚA:
- cutie 281
- tocuri 430

CREION:
- negru bucăți 895
- colorat bucăți . . . 832

GUMA:
- bucăți 488

SPEGMA:
- legături 205

NEGREALĂ:
- negra litra 267
- chimica litra 414

ACE:
- bucăți 307

SFOARĂ:
- Klg. 111

OLEIU:
- Klg. 60

PANTLICĂ pentru mașina de scris
- bucăți 326

TERPENTIN
- Klg. 55

VAPSEALĂ pentru litografie:
- Klg. 10

BURETE:
- bucăți 10

VAPSEALĂ pentru stampile:
- litri 25

CEARĂ de SIGILAT:
- Klg. 24

FIRNEIS:
- Klg. 10

Cerneal roșie 52

Toți acei cari reflectează la furnizarea obiectelor, amintite au să-și înainteze ofertele la subscrisul (Piața Ștefan cel Mare 23) până la 16 Iunie a. c. ora 10 a. m. unde se pot primi și informațiunile necesare.

Cluj. la 25 Mai 1923.

Primdirector:
IOAN VODĂ. 2833

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19 — Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafică: Juvaere Cluj

Avem onoare a anunța stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica și biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 9

Vă rugăm a ne onoara și pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu și mai multă promptitudine. 1845

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR „VOREL", BOMBOANE PECTORALE „VOREL" în plicuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR „VOREL", GUDRONUL „VOREL". Veți alege, după plăcere, unul din acest specialități.
Le găsiți la Droguerii și Farmacii. 2818-3
Depozitul central: **Farmacia „VOREL", Piatra-Neamtz.**

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Prima întreprindere 2796
din România pentru
curățire și transformare de pălării panama, zsirad
primește totfelul de pălării pentru curățit
Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale căicătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Grădina de vară Restaurantul și Berăria la PRINCIPELE MIRCEA
din B-dul Elisabeta No. 14.
S'a deschis, cu orchestră în fiecare seară, bufet la ori ce ora cu tot felul de pește proaspăt, fripturi la grătar, mititei, pui fripți și cu prețurile cele mai convenabile.
Deschis până la ora 2 noaptea.

1290 No. 1

Reclama este sufletul comerțului

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787 **Piața Unirii 13.**
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Prima fabrică de șireturi în România FRATII FARAGO **Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1.**

◆◆◆ **Recomandă tot felul de șireturi Elsengarn, în toate culorile și de toate mărimele** 2470 ◆◆◆

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureș **Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă** 2626

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

O DOAMNĂ inteligentă având și o fetiță de 2 ani caută la o familie post de menajeră sau ca guvernantă germană. A se adresa la D-na Veiss, Cluj, Calea Traian (Arpad) No. 13.

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interesantă și instructivă care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto Adresați FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ. 2819-1

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Timp și bani

câștigi cumpărând

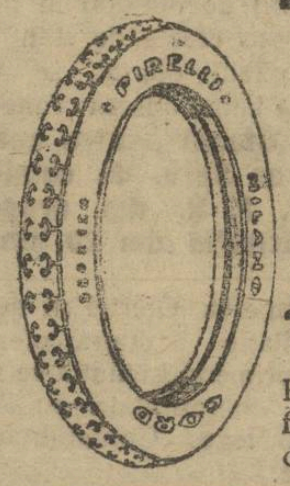

PIRELLI CORD

cel mai bun din lume dela

Emil Blaga Cluj,

Piața Ștefan cel-Mare No. 3. Telefon 2—70. La cerere se trimite descrierea și prețul curent. 2831

S'a deschis Institutul Indroterapeutic DIANA

Băi: de acid-carbonic, estras de brad, de sulfur, de sare, electrice, termale, de soare, etc., etc. Medic conducător: Dr. Porsche, neurolog.

În baia **„DIANA"** atât baia de abure și de vane precum și Hidroterapeutica și băile soare ,funcționază cu toate mireriile de apa simțite aiurea și stă la dispoziția publicului în fiecare zi cu apă proaspete și curată. Lloyd 1632

33

PRIMĂRIA COMUNEI REMETEA-OASULUI.

No. 428—1923.

Publicațiune.

Primăria comunei Remetea-Oasului publică concurs pentru **intreprinderea lucrărilor de edificare a morii comunale cu turbină.**

Intreprinzători reflectanți își pot inainta ofertele scrise și sigilate la Primăria comunală până la ziua de 21 Iunie 1923.

Deasupra adresei pe plicul închis și sigilat al ofertei se va scrie „Oferta pentru edificarea morii comunale a comunei Remetea Oasului".

Licitația se va ține inaintea reprezentanței comunale în ziua de 21 Iunie la orele 11 inainte de masă la Primăria comunală din Remetea-Oasului.

Ofertanții sunt datori a depune o garanție (vadiu) de 10% în bani gata la primăria comunală.

Ofertele întârziate și cari nu vor indeplini condițiunele de capacitate nu vor fi luate în considerare.

Condițiunile de licitație și planurile de edificare pot fi văzute la Notariatul Cercual Călinești în orele de oficiu.

Remetea-Oasului, la 10 Mai 1923.

ss. **Vasile Godja**, notar comunal — ss. **Ludovic Dohi**, primar.

2829

Fabricăm și furnizăm

ROLOURI

din plăci de oțel și umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi și pe prețurile cele mai reduse. 2798

Oferte se servesc gratuit:

Fraţii Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

◆◆◆ se face măriri de fotografii, retrosari ◆◆◆

2782

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Fabrica de articole de metal și tinichea **Grünwald și soții, Oradea-Mare,** **Strada Poștei No. 39.**

Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și fesale. 2674

Folosul concursurilor internationale de automobile

Câteva constatări cu prilejul concursului de turism de acum

Este desigur una din cele mai mari greşeli, pe cari le fac adversarii automobilismului de a crede că organizarea concursurilor de automobile este o chestiune „particulară şi de agrement", care nu merită nici o importanţă.

In toate statele din lume se organizează cu concursul guvernelor asemenea concursuri sportive şi ele nu au numai scopul de a demonstra puterea de tracţiune sau de rezistenţă a diferitelor mărci de fabrică, ci ele sunt împreunate cu o deosebită atenţiune ce se dă refacerei şi semnalizărei drumurilor din ţară — lucru extrem de îmbucurător ce l-am putut constata şi la noi.

Nu voim să insistăm aci asupra sacrificiilor băneşti pe cari le fac automobil-cluburile cu ocaziunea acestor circuite; nu vom vorbi de munca istoritoare şi cu totul desinteresată a celor cari stau în fruntea acestor societăţi, ci ne vom mărgini să vorbim de efectele binefăcătoare ale acestor concursuri internaţionale, ce se organizează de doi ani în mod regulat şi în ţara noastră.

Am avut ocaziunea să fac un drum mai mare în automobil zilele aceste şi mare mi-a fost bucuria când am putut constata pe distanţa parcursă, câtă muncă se depune pentru reconstruirea şoselelor, lăsate în voia întâmplării, cu ce febrilitate se fixează semnalele de obstacole, internaţionale şi indicatoarele de drumuri, atât de necesare circulaţiunei pe şoselele unei ţări.

Dar am mai putut constata ceva: am putut vedea pregătirile ce face fiecare sat şi sătuleţ pentru primirea cât mai călduroasă a oaspeţilor cari iau parte la circuitului de automobile din acest an, ceea ce vădeşte iubirea pe care o poartă populaţiunea Dinastiei şi în special Alteţei Sale Regale Principelui Moştenitor.

Se ştie că A. S. R. este preşedintele de onoare al Automobil-Clubului Regional Cluj, că Alteţa Sa. ca şi în anul trecut, ia parte şi în acest an la concursul de automobile şi face parcursul de circa 2400 kilometrii, conducând personal automobilul „Hispano-Suzia".

Necruţând oboseala colosală legată de un astfel de drum, Alteţa Sa Regala dă dovadă de marele interes ce'l poartă automobilismului şi prin aceasta, refacerei şi semnalizărei drumurilor.

Vizitaţia canonică a P. S. S. Episcopului Nicolae al Clujului pe Valea-ampoiului

Cu un zel de adevărat apostol şi-a început şi în anul acesta P. S. S. a Episcopul Nicolae al Clujului vizitaţiile în cuprinsul Eparhiei sale. De astădată a descins în valea Ampoiului în ziua a doua a Rusaliilor.

Favorizat de o vreme deosebit de frumoasă descinderea P. S. Sale în fiecare parohie a luat aspectul unui adevărat praznic. Pretutindeneea străjuiau la intrarea în comune porţi triumfale şi drapele naţionale.

Primul punct de popas a fost Ighiul, unde poporul a primit pe P. S. S. deosebit de călduros. După un scurt popas, Episcopul a trecut la Ampoiţa, unde a fost întimpinat de protopopul Florian Rusan, administratorul tractului, cu preotul local Dionisie Popoviciu şi tot poporul satului.

De aici la Tăut şi Găureni unde a ieşit întru întimpinare părintele A. Istrate, şi tinerii şi femeile nu arată nici cel mai mic semn de sovăire. Un banderiu de călăreţi şi călăreţe condus de secretarul comunal N. Moruşca a conduzit pe Episcop la Meteş unde în preună cu o mulţime de popor aştepta păr. Ion Ursa.

La Poiana păr. Alexandru Băleşan, a oficiat un scurt serviciu divin, după care P. S. Sa a mirulit te biserica, rostind apoi o cuvântare poporului.

La Presaca, P. S. S. Episcopul Nicolae a fost aşteptat de protopopul Abrudului, Petru Popoviciu şi de preotul local Stefan Nicolae. Păr. Iosif Magda, a primit la Feneş pe episcop sub un frumos baldachiu de verdeaţă.

In parohia vacantă Galaţi a ieşit întru întâmpinare în fruntea mulţimei de oameni secretarul comunal Ioan Magda.

In Patrangeni aşteptau preoţii Ion Fodoreanu şi Amos Opriş cu o mulţime imensă, care umplea împrejurimile colinei pe care se ridică biserica satului.

P. S. Sa s'a oprit în fiecare parohie câte 40—50 minute, adresând poporului povete lămurite şi practice, legate de viaţă, scoţând în relief în deosebi şcoala, şi s'a întreţinut cu diferitele elemente ale satelor, cercetându-le nevoile şi dorinţele. A dat îndrumări în special preoţilor şi comitetelor parohiale îndemnându-i să lucreze pentru ridicarea neamului şi patriei.

In pragul amurgului P. S. Sa a ajuns la Zlatna, întâmpinat fiind de secretarul Fulcuşan, primarul Petringenariu şi inginerul dl Roşu. Orăşelul curat şi bine întreţinut era îmbrăcat în haină de sărbătoare, pavoazat cu drapele, cu flori în ferestre şi şiruri nesfârşite de mesteceni pe marginea stradelor. In piaţă ne aşteaptă mulţimea de credincioşi, autorităţile şi reprezentanţii diferitelor societăţi. Elevele şcoalei medii înşiruite de ambele părţi ale drumului au aruncat în cale flori. Aici au primit pe Episcop parohul locului Gh. Popescu cu cei doi preoţi Petru Paul sen. şi iun. din Vultor şi corurile şcoalelor. A răspuns adânc impresionat P. S. Sa Episcopul, în nesfârşitele urale ale poporului.

Marţi dimineaţa P. S. Sa a oficiat serviciul divin, asistat de 16 preoţi. După slujbă la care a asistat şi multă lume streină P. S. Sa a ţinut o instructivă cuvântare cu povete înţelepte şi pe înţelesul tuturor.

A urmat apoi o recepţie în localul oficiului parohial, şi apoi un banchetul dat în onoarea P. S. Sale, la care au luat parte peste 300 persoane. Miercuri P. S. Sa s'a întors la Cluj cu întreaga suită.

Români din ţările vecine

Nu de mult a avut loc la Ateneul din Bucureşti o interesantă conferinţă a dlui profesor Petre Gârbovlceanu asupra „Românilor din ţările vecine", cari cu toate vicisitudinele istorice şi-au menţinut limba şi naţionalitatea, dovedind puterea de vitalitate a poporului românesc.

In afara graniţelor ţării trăesc nu mai puţin de 1 million şi jumătate de români. Cei mai mulţi sunt în Jugoslavia, unde numărul lor trece de 600 mii, vin apoi cei din Rusia peste 550 mii, Grecia cu mai bine de 200 mii, Bulgaria cu peste 100 mii, Ungaria cu aproape 30 de mii, iar în Istria sunt vre-o 6500.

După cercetările istorice, două sunt perioadele de expansiune ale Românilor: una între veacurile XV şi XVIII, alta între veacurile XVIII şi XX.

In Jugoslavia Românii se împart în trei mari grupări: cei din partea nord-estică sau din ţinutul dintre Morava şi Timoc, apoi cei din Macedonia, incorporaţi de Sârbi după războiul din 1913 şi cei din Banat, rămaşi la Sârbi după războiul mondial.

De remarcat că cu toate că numărul lor în această regiune trece de 300.000, ei n'au nici o biserică cu slujbă românească şi nici o şcoală.

Cele mai bogate sate româneşti se află în Banat, unde numărul Românilor trece de 100 mii.

Românii aflători în Rusia sunt emigraţi din prima perioadă peste Nistru, ca să scape de năvălirile cuşmane şi de birurile grele. Din ei se trag învăţaţii Petre Movilă, Berindei Milescu, poetul Antioh Cantemir, mitropolitul Dosoftei etc.

Şi toţi Românii de peste hotare avem datoria să-i sprijinim pentru a-şi păstra graiul şi naţionalitatea. Şi aceasta n'o putem face decât făcând să pătrundă până la ei cartea românească.

2836 Radio 3429

In proximele zile va sosi la noi renumita companie

Circul Olympia

cu 84 persoane, 26 cai, iluminaţie electrică şi Orchestră proprie

Detailiile în afişe!

Publicatiune

Se aduce la cunoştinţa publică că în ziua de 20 Iunie 1923 ora 11 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţiunea Specială a Serviciului Comercial C. F. R. Inspecţiunea Controlei Locale Bucureşti, Str. G-ral Berthelot No. 8 pentru concesionarea Serviciului de Camionaj C. F. R. din oraşele de mai jos notate.

Doritori vor prezenta sau trimite prin poştă oferte timbrate şi sigilate pe adresa Direcţiunei Speciale a Serv. Comercial C. F. R. Inspecţiunei Controlei Locale Bucureşti, Str. G-ral Berthelot No. 8, însoţite de recipisa unei casse C. F. R. constatând depunerea unei garanţii provizorii de 300000 în numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe lângă adresa şi menţiunea, **Ofertă pentru concesiunea Serv. de camionaj C. F. R. din oraşul . . . licitaţia din 20 Iunie 1923.**

Depunerea Ofertei în sala de licitaţie şi supra oferte nu se primesc. Licitaţia se va ţine în conformitate cu art. 72—83 legea Contabilităţei Publice.

Ofertanţii, cărora li se vor aproba ofertele vor încheia contractele în termin de una lună dela data licitaţiei, contrar vor pierde garanţia depusă.

Ca baza pentru licitaţie este contractul tip, despre care pot lua cunoştinţă după cum se arată mai jos pentru oraşul:

Lugoj la Dir. V. Regiunea Timişoara şi la şeful st. Lugoj.

Blaj la Dir. IV. Reg. Cluj şi la şeful st. Blaj.

Constanţa la Dir. I. Reg. Bucureşti şi la şeful st. Constanţa.

Craiova la Dir. IX. Reg. Craiova şi la şeful st. Craiova.

Ploeşti la Dir. I. Regiunei Bucureşti şi la şeful st. Ploieşti.

Brăila la Dir. I Reg. Bucureşti şi la şeful st. Brăila.

Iaşi la Dir. II. Reg. Iaşi şi la şeful st. Iaşi.

Sighişoara la Dir. III. Reg. Braşov şi la şeful st. Sighişoara.

R.-Vâlcea la Dir. IX. Reg. Craiova şi la şeful st. R.-Vâlcea.

Ofertanţii vor fixa propunerile ce înţeleg să prelindă efectuarea operaţiilor serv. de camionaj C. F. R. după greutăţile indicate în tabloul de mai jos.

TARIFUL

Operaţiunilor serviciului de camionaj C. F. R.

Greutatea în Kgr. Mărfuri de iuţeală, Greutatea în Kgr. Mărfuri de iuţeală de la Kgr. la Kgr. Mare Mică dela Kgr. la Kgr. Mare Mică.

Lei Bani	Lei Bani
5—50	1801—2000
51—100	2001—2400
101—200	2401—2800
201—300	2801—3200
301—400	3201—3600
401—500	3601—4000
501—600	4001—4600
601—700	4601—5000
701—800	5001—5500
801—900	5501—6000
901—1000	6001—7000
1001—1200	7001—8000
1201—1400	8001—9000
1401—1600	9001—10000

No. 38440/10775/729—1 1923.

Direcţiunea Generală C. F. R.

Dacă voiţi să vă îngrijiţi timpul, spălaţi-vi'l numai cu apă preparată cu

KAISER-BORAX

KAISER-BORAX

întrebuinţat mereu faţa să nu mai fie urâtă.

KAISER-BORAX

face faţa albă şi moale

3474-3

In Turda baia de sare „Banya"

cu situaţie foarte frumoasă vilă cu etaj pentru **Lei 60.000 este de vândută.**

Se pot ocupa imediat

2830

Incredinţat

Agentura LUKA TURDA

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 100/14. 2582

Cea mai fina crema pentru ghete

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16, Telefon: 202.

Anul III. No. 812 — 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI — Marți 5 Junie 1923

Înfrăț

ANUNȚURI LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI CO...
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . 45 L.

77 Onor Asociația pentru Cultura
și literatura poporului român
Sibiu

„ASOCIAȚIUNII" Sibiu

CLUJ 5-JUN.923

6-JUN.923

R CLUJ 1. 6434

Democratismul partidului național

— Mărturisirile politice prețioase ale „Unirii" din Blaj. —

Blajul este socotit ca un fel de citadelă a partidului național. Mitropolia, școlile, chiar trecutul istoricului orășel au fost monopolizate de partidul național. Dl Maniu a făcut tot ce i-a stat în putință a convinge lumea că Blajul nu poate fi decât al partidului național, care înfipt cu picioarele în pământul acestui orășel nădăjduește să vadă revărsându se asupra sa ceva din gloria istorică a Blajului.

Dar pentrucă partidului național îi place să ni vorbească totdeauna în numele Blajului, trebuie să credem că atunci când vorbește Blajul, el vorbește și în numele partidului național. Cu alte cuvinte legătura dintre Blaj și partidul național este atât de strânsă, atât de intimă încât ființa lor se confundă, iar ceiace spune unul este și ceiace face credința celuilalt.

Am văzut și cu prilejul serbărilor dela 3/15 Mai cât de mult consideră partidul național Blajul ca fortăreața sa. Dl Maniu, însoțit de toți membrii vestitului comitet de o sută, a invitat acolo și pe prietenii săi din vechiul regat tachiști sau țărăniști și nu l'a uitat nici pe dl Emil Fagure ca unul căruia i se cuvenea să reprezinte la Blaj democrația și intelectualitatea vechiul regat.

Iată dece orice pornește din Blaj trebuie să înfățișeze și ceiace alcătuește credința și ideia partidului național. Orice manifestare blăjeană este deci și o manifestarea partidului național.

Ori, zilele trecute, „Unirea" din Blaj, „foaie politice bisericească", cum se intitulează singură — și numai din această titulatură putem vedea cât de mult a încercat partidul național să pună mâna pe toate instituțiile Ardealului — a publicat un articol în care, între altele, atacă reforma agrară spunând că nu prin astfel de reforme se poate realiza ridicarea păturii țărănești, fiindcă această reformă este imorală, de vreme ce „jefuește" pe proprietari. Iar mai jos, tot în cuprinsul acelui articol se face o mărturisire politică surprinzătoare, se spune anume că „nu cei mulți conduc pe cei puțini, ci cei puțini guvernează pe cei mulți".

Articolul este semnificativ. El dovedește cât de democratică este credința partidului național. Și spunem partidul național pentrucă „Unirea" din Blaj înfățișează mai bine și mai real decât „Patria" gândirea politică a partidului național.

Or, ce democrație este aceasta care vede în reforma agrară o lege de spoliațiune afirmând categoric că este imorală fiindcă „jefuește" pe „cel ce are pentru a da celui ce n'are?"

În vechiul regat nimeni, afară de câțiva conservatori reacționari, n'a cutezat să se ridice împotriva unei reforme care constituia nu numai o mare operă socială ci și un mare act de dreptate. Partidul național s'a rostit și el pentru reforma agrară. Dar cât de false i-au fost cuvintele, vedem acum din mărturisirea pe care ni-o face „Unirea". Această mărturisire confirmă ceiace am spus noi dela început. După ea ne explicăm acum mai bine de ce toate tergiversările pe cari le-a înșirat partidul național pentru a nu vedea realizată reforma agrară, de ce, fiind la guvern a menținut, atâta vreme regimul arendărilor forțate și de ce a creiat Banca Agrară. Pentru partidul național reforma agrară este un act de spoliațiune și iată de ce, rostindu-se în gura mare ca părtaș al exproprierii, el făcea pe ascuns tot ce putea pentru a-i întârzia realizarea.

Iar mărturisirea cu care se încheie articolul „Unirii" este cu totul neașteptat ca un partid care își ține pretutindeni democratismul înaintat și s'a repezit cu atâta violență împotriva oligarhiei dela București" să afirme că guvernarea unei țări se face prin cei puțini cari conduc pe cei mulți.

Dacă o astfel de mărturisire ar fi venit din partea noastră, care n'am făcut niciodată caz de democratismul nostru și nici nu ne-am înfățișat ca martori ai luptei împotriva oligarhiei, cât de repede și cu câtă răutăcioasă satisfacție ni s'ar fi aruncat învinuirea că suntem reacționari.

Articolul „Unirii" din Blaj care ea reprezintă în adevăr gândirea și simțirea partidului național, constitue prin mărturisirile de mai sus, o demascare a politicii partidului național și pune în lumina adevărată ideologia sa politică.

Dl prof. Alex. Lapedatu la Academie

Sâmbătă a avut loc recepția d-lui prof. Al. Lepădatu la Academie. Înaltul institut, păstrător al tradițiilor noastre culturale a consacrat în solemnitatea de Sâmbătă o meritoasă alegere făcută încă de acum cinci ani, în timpul refugiului nostru de la Iași. Activitatea istorică a d-lui prof. Alex. Lepădatu îi rezervase această distincție încă cu mult înainte. Cercetător îndrăgostit de știința sa, dl prof. Alex. Lepădatu a scormonit cu pricepere și stăruință adâncurile întunecate ale începuturilor noastre istorice.

Următor în scaun unui om care s'a făcut nedemn de locul ce i se dase în sânul Academiei Române, dl Lepădatu a avut delicateța să evite a vorbi despre el, așa cum cere tradiția solemnităților înaltului institut de cultură românească. În discursul său de recepție dl Lepădatu a vorbit despre istoriografia română ardeleană, atingând o chestiune scumpă d-sale și nouă tuturor. Începuturile noastre istorice pe acest pământ nedreptățit al Ardealului, ca și vicisitudinele îndurate de poporul român de aici, încheie una din paginele cele mai dureroase, dar și mai glorioase ale istoriei noastre naționale. Cuvântarea d-lui profesor Alex. Lepădatu a făcut să defileze în memoria tuturor întreg cortegiul de suferințe și jertfe ale înaintașilor, ca și stăruința tuturor acelor ce și-au consacrat activitatea pentru a ne scoate din întunericul cu care voiau vrăjmașii și asupritorii noștri să ne acopere originile noastre ilustre.

Cuvinte bune, cuvinte de slavă au fost rostite pentru Samuel Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Budai Deleanu, Hajdu, Iorga, Onciu, Teodor Bănățeanu, Eugen Proti, Laurian, N. Densușianu, Ion Slavici, Gh. Popovici, I. Rusu-Sirianu, Ion Mateiu, Motoc și alții.

Opera tuturor acestora se îmbină și strălucește în opera academicianului de curând primit la Academie. Istoria vechie a poporului român a găsit în dsa un interpret fără seamăn, un cercetător plin de conștiința înaltei sale misiuni și de importanța acestei părți a istoriei noastre. Activitatea dlui Lăpădatu de după unire este bogată în roade. Consilier la Conferința păcii în calitate de istoriograf și etnograf, dsa a adus cu bogăția cunoștințelor sale, imense servicii țării. Întors, la catedră la Cluj, dsa a înființat institutul de istorie națională, care sub conducerea dsale este cea mai vrednică înjghiebare științifică din ultimii ani.

*

Solemnitatea recepțiunii la Academie a dlui prof. Alex. Lepădatu ni-a procurat deosebita plăcere de a ne aminti toată această strălucită activitate științifică care trebue să servească de exemplu tuturor acelora ce nu au ajuns să înțeleagă ce înseamnă o muncă neobosită pentru neam și cultura lui.

18 Conflictul dintre Cehoslovacia și Ungaria

Care sunt cauzele lui?

Acțiunea teroriștilor unguri

Serviciul de informații al Cehoslovaciei din Praga ne trimite sub acest titlu, o publicație relativă la conflictul ce-a avut loc la granița ei cu Ungaria în luna Aprilie, conflictul care nu e decât opera agitatorilor horthiști, cari caută cu orice prilej să strice raporturile de bună vecinătate dintre Ungaria și țările Micei Antante.

Dăm mai jos rezumatul acestei interesante publicații.

De la începutul existenței sale, Cehoslovacia s'a sforțat să restabilească și să consolideze pacea în întreaga Europă centrală și în acest scop ea a încercat să colaboreze economicește cu toate statele vecine. Relațiile politice și economice au fost stabilite mai întâi cu România și Jugoslavia și numeroase tratate economice au fost încheiate cu Austria, Polonia și Germania.

Nu există decât un singur stat cu care Cehosovacia n'a putut să rezolve diferendele și conflictele inutile și contrare spiritului de conciliare; acest stat este Ungaria.

Raporturile Cehoslovaciei cu acest vecin au trecut prin diferite faze. Până la sfârșitul anului 1920, sau mai curând la ratificarea Tratatului din Trianon 13 Noembrie, Ungurii n'au încetat să aibă aceiași atitudine ostilă față de Cehoslovacia:

Nevoind să recunoască noua stare de lucruri, ei întrețineau în mase, ideia restaurării integrale a vechei Ungarii, ca și ideia de revanșă.

Pe de altă parte ei nu încetau să neliniștească pe funcționarii vămei și autoritățile cehoslovace așezate la frontieră, provocând fără încetare conflicte și incidente.

Se știe apoi că, chiar după ratificarea tratatului de pace, la sfârșitul lunei Martie 1921 a avut loc încercarea de restaurare a Habsburgilor, prin care Ungaria urmărea să distrugă noua stare de lucruri din Europa Centrală și să-și câștige teritoriile pierdute.

În luna Octombrie 1921 a avut apoi loc o nouă încercare de acest fel. Cei care s'au opus bunelor relațiuni cu Cehoslovacia sunt în special naționaliștii extremiști, concentrați în mai multe asociații și organizații cum sunt: „Move", „Asociația Ungurilor redeșteptați", unele grupuri de ofițeri și studenți, care sub direcția lui Héjjas și Pronay au introdus în politica internă metodele de violență și au preconizat aceleași metode și în relațiile cu Statele vecine. Evenimentele din Burgenland care au durat mai multe săptămâni au fost opera acelorași oameni, inspirați de același gând.

Terorismul naționalist a fost totdeauna în politica ungară cauza principală a izolărei Ungariei și a dificultăților și neînțelegerilor ei cu vecinii.

Hărțuiala Ungurilor la frontiera cehoslovacă este consecința acțiunei teroriștilor. Aceștia întrebuințează bande sau patrule militare regulate a căror misiune este de a împiedeca ca raporturile amicale să nu se stabilească între locuitorii celor două state, să întrețină ura reciprocă și să creeze o atmosferă de neliniște și de nesiguranță.

Această hărțuială are de altfel loc și la frontierele română și jugoslavă.

Incidentul de la 10 Aprilie care a provocat represalii din partea guvernului cehoslovac a fost precedat de numeroase alte atacuri și turburări, care sunt opera Ungurilor.

Comitatele Hontiany, Novy Hrad, Gemer și Amabanli sunt veșnic neliniștite

În Octombrie 1921, doi jandarmi ... în apropierea comunei Hostice, în momentul când căutau să angajeze convorbiri, cu privire la extrădarea unui criminal care fugise în Ungaria, alți doi cehoslovaci, funcționari de vamă au fost omorâți în acelaș timp. În afară de incursiunile întreprinse pe teritorul cehoslovac, care au cauzat pagube însemnate populațiunei și Statului, bandele unguresti au făcut și nouă asasinate, toate asupra funcționarilor de la vamă și a jandarmilor.

Guvernul ungar a arătat totdeauna că nu voește să facă o anchetă serioasă și că n'are curajul să pedeapsească pe vinovați, pentru a evita noi incidente și asasinate. Procedee care au contribuit să facă din ce în ce mai îndrăznețe bandele teroriste și să mărească numărul incidentelor de frontieră.

Aceasta a fost principala rațiune, care a decis guvernul cehoslovac să ia măsuri riguroase în urma ultimului incident de la 10 Aprilie a. c., care a costat viața unui funcționar de vamă cehoslovac, străpuns de 19 lovituri de baionetă ale bandei unguresti, ce încălcase teritorul republicei cehoslovace.

Caracterul și scopul măsurilor energice, luate de Cehoslovacia reiese clar din discursul oficial pronunțat ca răspuns la interpelări, de către ministrul afacerilor străine, dr Beneș în fața Comisiunei afacerilor străine.

Ministrul Beneș a declarat textual: „După un an și jumătate noi n'am reușit să întreținem la frontiera ungară relațiuni normale și în fiecare moment am fost preveniți de pericolul care amenință viața unui grănicer de-al nostru.

E clar că o astfel de situație trebuie să ia sfârșit, odată pentru totdeauna.

Recepția la Universitate a dlui R. W. Seton Watson

Discursul dlui pro-rector, prof. Călugăreanu, al dlui prof. Silviu Dragomir și răspunsul dlui Seton Watson.

Universitatea din Cluj a avut Sâmbătă prilejul fericit de a saluta în sânul ei pe cel mai bun prieten al nostru dintre toți streinii.

În onoarea ilustrului profesor dela Universitatea din Londra, dl R. W. Seton-Watson, s'a aranjat în aceea zi la orele 11 o recepție la care a asistat tot ce a avut Clujul mai intelectual: profesorii universitari, publiciști, ziariști, înalți funcționari, apoi reprezentanții armatei și bisericii.

Distinsul nostru prieten și luptător pentru cauza neamului românesc din Ardealul monarhiei austro-ungare, a fost salutat cu o însuflețire viu manifestată și în decursul întregii recepții a fost obiectul simpatiei generale. Aplauze la foarte scurte intervale mărturiseau recunoștința deplină pe care publicul românesc din Ardeal o poartă distinsului oaspe, care dintre streini a contribuit întâiul la înfăptuirea dosrobirii Ardealului.

In aula Universității, Ardealul, ale cărei suferințe le-a arătat Scotus Viator încă de acum două decenii, s'a achitat frumos de datoria ce-o avea față de cel mai scump al său prieten.

Dăm mai jos în întregime discursurile domnilor profesori Călugăreanu și Silviu Dragomir, ca și răspunsul ilustru'ui oaspe:

Cuvântarea dlui Pro-rector Călugăreanu

Domnule profesor

și prea onorate coleg

Universitatea din Cluj are cinstea să primească astăzi pe unul dintre cei mai de seamă publiciști ai Angliei moderne.

Domnule, personalitatea Dv. s'a afirmat la noi încă dela începutul frumoasei Dv. cariere. Studiile Dv politice și istorice s'au afirmat prin metoda ce a-ți adoptat. Este metoda cercetării personale, care constă din a observa direct și a studia fenomenele sociale acolo unde se produc. Aceasta este metoda cea bună; aceasta este singura cale care duce la aflarea adevărului.

Pentru aceste cuvinte Universitatea noastră vă primește astăzi mai întâi ca pe un stăruitor și [illegible] adevărului, și apoi ca pe istoricul care, spunând adevărul, a făcut neamului nostru un nemăsurat serviciu în clipa când Areopagul lumei trebuia să-i hotărască soartea.

Vin să vă asigur, iubite coleg, că românii nu au decât o singură dorință: să se spună despre ei **numai adevărul**, așa cum se poate constata dintr'o cercetare obiectivă. Acest adevăr se poate ușor afla; noi nu ne temem de el și nu voim a-l ascunde. Din potrivă, credem că un asemenea studiu ne va fi totdeauna de folos, pentrucă dacă se va găsi la noi ceva bun, vom căpăta imbold să urmăm pe aceeași cale, iar de se va găsi ceva rău ne va sili să-l îndreptăm.

Domnule, unul dintre colegii mei, cu mult mai chemat decât mine, vă va spune în curând căror merite ale activității Dv. v'au asigurat aici recunoștința tuturor românilor.

Eu mă voi mărgini să vă exprim în numele Universității, profesori și studenți, omagiile noastre de sinceră recunoștință pentru serviciile desinteresate, demne de un suflet englez, pe cari le-ați adus neamului nostru.

Domnule și scump coleg fii bine venit între noi.

Cuvântarea d-lui prof. Silviu Dragomir

Domnilor Profesori,

Onorat auditoriu,

Când, în aula universității noastre, avem plăcerea de-a saluta pe un reprezentant atât de distins al științei din apus, ne bucurăm că ni se dă ocazie a aduce și omagiul nostru de recunoștință ilustrului prietin al poporului românesc. Dl Seton Watson, astăzi profesor la universitatea din Londra pentru istoria Europei centrale, este cunoscut, mai ales lumii românești din Ardeal, de aproape două decenii. Activitatea publicistică a distinsului nostru coleg cade tocmai în toiul dișcărilor politice și culturale, cari au premers marilor prefaceri din această parte a Europei. Ea coincide deci cu pornirea viguroasei acțiuni politice la Românii din Transilvania, care s'a născut ca o reacțiune firească în urma unei lâncezeli prea îndelungate, dar care se poate atribui, în cea mai mare parte propagandei vii, care venea acum de peste Carpați, fâlfâind biruitor steagul culturii și conștiinței naționale. Atunci am învățat să cunoaștem și numele Domniei Voastre, în toiul luptelor îndârjite, ale căror importanță covârșitoare ați recunoscut o din primul moment. Era vuetul surd care premerge cataclismelor [illegible]

de urechea asupritorului tiran, pe care însă D-Voastră l-ați înțeles foarte bine, tămăcindu-l apusului civilizat.

Opera științifică a d-lui Seton Watson a fost închinată studiului problemelor politice și naționale, pe cari le oferea fosta monarchie Austro-Ungară. Până când o mare parte a lumii occidentale rămăsese indiferentă față de amacronismul, ce-l prezenta monarhia lui Francisc Iosif, D-Sa cercetând cu stăruință și amănunțit problema deosebitelor naționalități, a pus deja la 1907 concluziile politicei greșite din dubla monarhie.

Cercetările sale de mai târziu asupra alegerilor din Ungaria și monumentala sa operă despre chestiunea Slavilor de sud, au confirmat pe deplin părerile sale. Aceste studii scrise cu o desăvârșită competență nu au câștigat numai autorului reputațiunea celui mai bine informat savant în această materie, dar au izbutit să intereseze pentru noi pe toți factorii hotărători ai Europei civilizate. Dl Seton Watson a știut să facă cu atâta precizie și măiestrie diagnoza boalei de care suferea fosta monarchie, încât îndrăsnim a spune, că pe timpul, când a izbucnit războiul se înrădăcinase profund părerea, că numai o minune mai poate salva Austro-Ungaria de soarta, pe care i-au preparat-o guver[illegible]

Dar dl Watson n'a voit să facă pe profetul prăbușirii puternicei monarhii de odinioară. A cules fapte și a constatat adevăruri din cari se impuneau însă anume concluzii. Dacă Ungurii mai vor să existe, trebue să renunțe la politica lor de maghiarizare și aceasta trebue s'o facă, acum cât mai repede, spunea dânsul după războiul balcanic, deoarece ei singuri au mai rămas, în Europa, reprezentanții politicei de asimilare violentă. „Metodele lor n'au fost poate niciodată așa de stridente ca ale Turcilor. E'e păreau chiar mai domoale în comparație cu metodele turcești. Acum însă va apărea mai clar enormitatea și nebunia politicii de maghiarizare. Căci o politică de asimilare artificială poate fi justificată numai prin succesele reale, pe cari le-ar avea.

Aceste succese erau posibile, însă în fosta Ungarie, numai prin aplicarea mijloacelor turcești: masacrul și măcelul. Ungurii mulțumindu-se cu metoda mai puțin drastică a corupției electorale și a opresiunei administrative nu pot spera niciodată vreun succes real."

Teza românească a sprijinit-o dl Watson în cursul războiului prin studiul, pe care l-a publicat în 1917 despre România și marele război. Justele noastre aspirații erau puse în lumina lor adevărată și opinia publică a marelui popor britanic putea să cunoască revendicările Românilor prezentate cu competință, dar și cu o caldă simpatie, pentru care îi vom fi pururea recunoscători.

Acum că preocupațiile științifice au legat de o catedră universitară pe distinsul campion al libertății popoarelor subjugate, dându-i-se prilejul de a urmări problemele istorice, cari frământă regiunile dunărene ale Europei, ne simțim și mai aproape de sufletul acestui mare învățat. Istoria poporului nostru, căruia i s'a hărăzit un rol așa de important prin înfăptuirea unității sale naționale, a obținut astfel un nou apărător în fața științei occidentale. Chiar dăunăzi a scris dl Seton Watson două studii despre noi.

Unul despre originea poporului românesc, această extrem de interesantă problemă, a cărei soluționare a putut fi zăbovită de către vechii antogoniști, dar care apare astăzi mai luminoasă în raza cercetărilor arheologice, filologice etnografice și antropogeografice, cari se fac la noi și la popoarele învecinate. Chiar în timpul din urmă învățații români adunați la acest focar de știință din Dacia Superioară, care este universitatea din Cluj, au adăugat argumente nouă, ingenios căutate și perfect întemeiate pentru a susține teza, pe care o apărați și D-Voastră, în mod obiectiv și cu dovezi sigure.

Ca istoric ardelean am cetit plin de emoție paginile elogioase pe cari le consacră dl S. W. Istoriei Românilor din Transilvania. Noi am fost un popor obidit. Istoria noastră nu povestește fapte mari și epocale. Dar din luptele noastre multiseculare se desprinde un eroism, care formează o legitimă mândrie a generațiilor trecute.

Această luptă a lor, îndelungată și grea, lasă în istorie o pildă strălucită de dovotament pentru tradiția națională a poporului nostru. Excluși din vieața politică, despoiați și de posibilitatea de-a ne desvolta culturalicește și exploatați sistematic pentru a ni se șterge pu[illegible]

terile economice, Românii de aici au știut totuș să-și conserveze limba, și conștiința națională să-și plămădească o cultură proprie, și prin muncă fără de hodină a iobagului să-și creieze și începuturile unei solide organizații economice.

Pentru savantul care se apropie de noi cu bune sentimente ori cel puțin cu măsura cuvenită de obiectivitate, istoria poporului românesc din Transilvania este aceea în Țara Oltului, ca și în munții Bihorului, în valea Cărașului, ca și în romanticul leagăn al celor doi voevozi descălecători de țară, Dragoș și Bogdan, abea dacă se schimbă, din când în când, numele familiilor ungurești, cari stăpânesc pământul ori regimul expus atâtor fluctuații ale vremei.

Privilegiile scutesc numai pe Unguri, pe Săcui și pe Sași, iar populația românească rămâne legată de glie, dar totuș fără pământ, fără drepturi și fără garanția libertății personale și naționale. Un eminent cunoscător al istoriei ungare, Acsády, se exprimă în următorul chip despre nedreptatea istorică, supt a cărei greutate am gemut: „Nobilimea din Ardeal tremura necontenit de frica iobagului român și s'a supărat foc când, în urma unirii cu catolicii s'au ridicat școli și pentru Români. Ea se temea, că dacă Românii vor învăța și vor avea conducători mai luminați nu vor mai suferi robia. De acea n'au îngăduit școli pe seama poporului sărac. Astfel sistemul economic învechit a devenit deadreptul un factor anticultural și pentru a salvgarda interesele închipuite ale câtorva sute de familii proprietare a osândit un popor întreg întreg la neștiința veșnică, la orbie sufletească, la mizerie materială și spirituală, ale cărei consecințe s'au arătat în revoluția lui Horea și se mai pot vedea și azi în[illegible] relații economice și sociale din Ardeal. Aceste mărturisiri sincere ale istoricului ungur confirmă adevărurile istorice, pe cari le stabiliți și DVoastră și explică inferioritatea în care am fost puși, până acum, față de celelalte neamuri, deși suntem în covârșitoare majoritate,

Dl. Seton Watson, ca un profund cunoscător al marilor prefaceri politice și sociale din întreg sudestul european ne va acorda, credem, un răgaz de câțiva ani pentcu a stârpi vechile nedreptăți istorice, culturale, economice și sociale. Dacă guvernul austriac a ținut Banatul recucerit dela Turci supt un regim absolutist, dela 1716—1780, în care elementul românesc, singur băștinaș acolo, a fost sistematic deposedat și fugărit, dacă însăși Transilvania noastră acaparată de Habsburgi a fost menținută supt un regim special dela 1690—1848, de ce n'am fi și noi îndreptățiți a pretinde dela cei impacienți un scurt interval de numai câțiva ani spre a realiza cu bună chibzuială unificarea cu frații noștri, de cari am fost despărțiți un restimp atât de îndelungat. Odată rezolvită definitiv această vitală problemă a neamului nostru, vom căuta să ne luăm și noi partea, ce n'-se cuvine din idelle generoase, cari însuflețesc pe marii bărbați ai Apusului.

Noi cari suntem în preajma votrei de știință unde adevărul apare ca o suveranitate nemvinsă, mai presus de orice pasiuni, salutăm de pe acum în sosirea Dvoastră nu numai pe prietenul distins al poporului românesc, **dar înainte de toate pe apărătorul științific al dreptății istorice, care s'a înfăptuit.**

Răspunsul D-lui Seton Watson

Cu greu pot spera să găsesc cuvinte potrivite pentru a exprima recunoștința mea pentru o primire atât de caldă și de prietenoasă. Intr'adevăr îmi faceți prea multă cinste.

Dar pot să vă asigur dela început, că nu e nici un loc în România Nouă, unde să mă simt atât de fericit de a mă afla, ca în Universitatea D-v. Căci este pentru mine un simbol al trecutului și al viitorului în același timp: al unui lung și întunecat trecut în care această clădire avea să puie pecetea asupra sclaviei naționale și a asimilării forțate, dar care s'a sfârșit într'un chip norocos prin emancipare și unitate națională.

Dar și al unui și mai fericit viitor, în care D-v., Domnilor, veți educa nouile generațiuni, cu o perspectivă mai largă, cu un ideal mai înalt decât era cu putință sub jugul Fanarului ori al Statului Milenar, un viitor, în care tinerii D-v. vor învăța a cunoaște adevăratul rol atât al individului cât și al statului și vor asigura întreaga libertate de gândire și de acțiune, nu numai pentru ei înșiși, ci și pentru toate celelalte naționalități și confesiuni.

Viitorul este într'adevăr acela spre care trebuie să ne îndreptăm privirile, căci prezentul este foarte întunecat.

Noi Europeni din generația mea și din generațiile Dv. Domnilor, n'avem nici un motiv de a fi mândri, când ne gândim în ce stare am adus nenorocita noastră Europă, prin egoismul și nebunia noastră, căci de aceasta ne dăm prea bine seama în sufletele noastre.

Noi nu putem să ne înfățișăm urmașilor noștri ca un exemplu de imitat, ci ceva de care trebuie să ne fi învățat a fi modești, ori altfel nu ne-a învățat nimic.

E vădit lucru că noi simțim într'un chip prea dureros în trupurile noastre chiar efectele acestei revoluțiuni imense, le simțim prea tare încât să putem fi cu totul imparțiali, poate chiar deabia normali în judecățile noastre.

Dar în momentele noastre de sinceritate suntem siliți să admitem demoralizarea ce s'a abătut asupra Europei și astfel să recunoaștem și adevărul pe care l-am predicat în anii cei terîbili, că este mai greu să câștigăm pacea decât războiul.

Noi cei din apus ne-am oțelit în ceasurile cele mai grele cu idea că făceam „un războiu pentru a sfârși cu toate războaiele", că „ententa" urmărea să înlocuiască domnia forței brute și a materialismului (Prusia), prin

— Urmare în Pag. III —

Recepţia la Universitate a d-lui R. W. Seton Watson

— Continuare din Pag. II —

domnia ordinei şi a idealismului pacinic.

Dar astăzi noi vedem materialismul şi corupţia şi idealul forţei stăpânind în Europa. Noi vedem prea adesea în cercurile politice o atitudine de cinism pur sau în cel mai bun caz, de oportunism.

Astăzi ideile lui Wilson, care ne-au dus pe toţi la victorie, sunt luate în râs dă foarte mulţi, nu numai ca fiind nerealizabile, ci deadreptul ca primejdioase.

Eu vă vorbesc ca unul care a sfărâmat mai mulţi idoli decât cei mai mulţi oameni de vârsta mea. Dar eu aşi vrea să vă rog ca, aducându-vă aminte de greşelile politice şi tactice ale lui Wilson ca de o lecţie îngroziţoare, chiar în forma exagerată în care a înfăţişat anumite doctrine, să nu le daţi la o parte, ci să vă ţineţi legaţi de idealismul esenţial care sta la baza politicei lui, ideal ul „Ligei Naţiunilor", singura eşire din înfundătura în care ne aflăm în politica europeană.

Aşi dori să cred că războiul, cu toate mizeriile lui, a adus totuşi omenirea la o nouă etapă. Principiul naţionalităţilor s'a afirmat aproape pretutindeni. Aici în special idealul vostru naţional a fost realizat.

Căutaţi acum să cultivaţi un punct de vedere mai internaţional: relaţii mai intime cu vecinii voştri şi relaţii mai prieteneşti cu fostii voştri duşmani.

Iată idealul pentru care muncim noi în Britania. Noi am fi într'adevăr fericiţi dacă viitorul ar aduce legături mai strânse între toţi, în ciuda tuturor greutăţilor de comunicaţie.

M'aţi primit, Domnilor, cu o bunăvoinţă care mă pune în încurcătură. Trebuie să ştiţi că eu sunt un oaspre oarecum supărător, un fel de „enfant terrible." Când am fost numit, acum un an, profesor la Universitatea din Londra, mi-am ales ca motto cuvintele lui Ioseph de Maistre: „Je continuerai toujours à dire ce qui me paraît bon et juste sans me gêner le moins du monde. C'est per là que je vaux şi je vaux quelque chose."

Să nu vă aşteptaţi dela mine să spun că toate sunt cât se poate mai bine în cea mai bună dintre lumile posibile, aşteptaţi mă mai curând că pe un mosquito neplăcut.

In mâinile Dv. şi ale colegilor Dv. dela Universităţile surori este viitorul României. Aceasta este o sarcină pentru îndeplinirea căreia vă fac cele mai bune urări şi vă felicit din toată inima. Trăiască România Mare.

Realitatea stărilor din România

Cu prilejul vizitei dlui Seton Watson. Cum trebue cercetată România? O caracterizare care ne bucură. Cum se vorbeşte de la catedră şi cum se vorbeşte la întruniri.

Vizita pe care ni-o face marele nostru prieten şi cunoscutul publicist englez, dl Seton Watson (Scotus Viator) ni-a dat prilej să ne reculegem pentru o clipă şi să ne verificăm. Momentul este de o netăgăduită importanţă. Dl Seton Watson ni este un prieten, dar un prieten teribil, după cum singur a declarat în discursul său dela Universitate; un prieten care vine aici în numele unei idei şi stăpânit de ea. Nu ne putem aştepta la complezanţe şi nici nu le dorim. Am vrea însă ca în ochiul care ne scrutează să pătrundă întreagă intimitatea stărilor sociale prin care trecem, pentrucă numai acolo se poate găsi purul adevăr vrednic a determina o justă apreciere asupra noastră.

Deabia intrat în ţară, dl Seton Watson a dat un interview ziarului „Keleti Ujság" în care d-sa îşi schiţează scopul călătoriei şi principiile în numele cărora ne vizitează. Credem că bunul nostru prieten s'a grăbit când, fără a fi avut timpul să ne cerceteze mai deaproape, a dat soluţiuni în chestiunea atât de anevoioasă a minorităţilor.

Dl Seton Watson a vorbit desigur în numele unor principii pentru izbânda cărora a contribuit în largă măsură. Dar nu trebue să se uite că vechea stare de lucruri a lăsat urme adânci, urme cari nu s'au putut şterge odată cu împământenirea dreptăţii istorice, şi că pentru acest cuvânt societatea românească de astăzi, în complexul ei, trebue privită sub raportul relativităţii împrejurărilor în cari se desvoltă. Principiul care ni-a dus la victorie şi pe noi, şi pe acei cari, ca dl Seton Watson, au luptat pentru el, are din aceasta cauză două aspecte. Pe deoparte aspectul ideal al tuturor principiilor generoase — aşa cum sălăşlueşte în mintea prietenului ce ne vizitează; pe de altă parte înfăţişarea alterată de vechile cruste ale stărilor sociale învinse. Isbânda întreagă nu se va putea vedea decât peste câţiva ani când urmele trecutului vor fi pretutindeni astupate.

In discursul pe care dl profesor Silviu Dragomir l'a rostit la Universitate, cu prilejul recepţiei dlui Seton Watson, găsim o admirabilă caracterizare a acestei deosebiri. Ne facem o deosebită plăcere să o remarcăm, cu atât mai mult cu cât dl Silviu Dragomir ne este adversar politic şi vorbind acolo ca om de ştiinţă, ne a dovedit că într'un fel se vorbeşte dela tribuna întrunirilor publice, şi că altfel se vorbeşte dela catedră. Unde e adevărul, nu e nevoie să o mai dovedim.

Dl Silviu Dragomir a spus:

„Dl Seton Watson, ca un profund cunoscător al marilor prefaceri politice şi sociale din întreg sudestul european ne va acorda, credem, **un răgaz de câţiva ani pentru a stârpi vechile nedreptăţi istorice, culturale, economice şi sociale.**

Dacă guvernul austriac a ţinut Banatul recucerit dela Turci sub un regim absolutist, dela 1716—1780, în care elementul românesc, singur băştinaş acolo, a fost sistematic deposedat şi fugărit, dacă însăşi Transilvania noastră, ocupată de Habsburgi, a fost menţinută sub un regim special dela 1690—1848, **de ce n'am fi şi noi îndreptăţiţi a pretinde dela cei împacienţi un scurt interval de numai câţiva ani spre a realiza cu bună chibzuială unificarea cu fraţii noştri, de cari am fost despărţiţi un răstimp atât de îndelungat.** *Odată rezolvită definitiv această vitală problemă a neamului nostru, vom căuta să ne luăm şi noi partea ce ni se cuvine, din ideile generoase, cari însufleţesc pe marii bărbaţi ai Apusului!"*

Aceste adevăruri trebuie descoperite mai întâi la noi, şi desigur că d. Seton Watson va şti să se rupă din sfera de curată ideologie pe care i-o oferă societatea engleză, din care aşa de meritos face parte, pentru a se coborî la realitatea din România. Dsa care ştie că după atâţia ani Marea Britanie mai are încă vie o chestiune Irlandeză, ne va îngădui să nu fim perfecţi aşa de curând faţă de principiul naţionalităţilor. Libertăţile acordate minorităţilor din România întrec cu mult micile imperfecţiuni principiare. D. Seton Watson n'are decât să privească în jur şi să vadă că la două cotidiane româneşti ungurii răspund în Cluj cu patru, pentru a nu mai aminti de celelalte oraşe unde pretutindeni presa minoritară este superioară numericeşte presii româneşti, şi să-şi amintească dsa de regimul la care eram supuşi noi sub Unguri. Dar şcolile minoritare — mai multe acum decât înainte, dar societăţile aşa zise culturale, dar teatrele? Spiritul de obiectivitate al bunului nostru prieten va şti să le vadă pe toate şi să le aprecieze cum merită.

A. R. Gus.

Baptiştii din Mănăştur

Suntem informaţi, că în ziua de Rusalii s'au „botezat" în Mănăşturul Clujului 12 sau 15 Români, cari s'au alăturat la noua religie a „pocăinţei", părăsind pentru totdeauna religia în care s'au născut. Nu sunt cei dintâi. In Mănăştur baptişti români au o comunitate numeroasă, iar asanumitele „adunări" ale lor sunt regulat cercetate de foarte mulţi Români, aşa, că „botezurile" aceste se vor repeta mereu.

Binecunoscând proveniența religiei baptiste şi isvoarele materiale cari o alimentează, apariţiile acestea ne pun serios pe gânduri. Baptismul înafară de pietismul exagerat şi morala riguroasă ce o practică, mai are unele principii destructive, direct primejdiease statului român. Despre acestea ne-ar putea spune multe ofiţerii cari au avut de lucru cu soldaţi aparţinători religiei baptiste. Apoi fiecare baptist e perdut pentru neamul românesc, aşa încât cu drept cuvânt propunea pe vremuri o gazetă ungurească guvernului maghiar, să dea tot sprijinul propapandei baptiste între Români, căci lăţirea baptimului e o cale sigură ce duce la completa lor desnaţionalizare.

In Mănăştur propaganda baptistă se face în stil mare şi e atât de intensivă, încât după-cum ne spunea Mănăştureanul ce ne-a dat informaţiile, publicul ce ia parte la „adunările" baptiştilor e tot atât de numeros, ca şi cel ce participă la slujbele ce se fac în biserica românească. Trebue să recunoaştem, că adunările baptiştilor sunt atractive şi morala lor impune, mai ales poporului de rând. In astfel de împrejurări nu ar fi oare cu cale să se facă atractive şi slujbele religioase din biserica românească şi morala celor cari sunt chemaţi să răspândească în popor adevărurile legii lui Hristos, impunătoare? Oare setea de adevăr, trebue să se potolească numai decât în adunările baptiştilor? Oare biserica românească nu mai e în stare să adape pe cei însetaţi?

Ne punem întrebările acestea pentru-că din nefericire suntem informaţi că una dintre cauzele lăţirii aşa de repezi şi în aşa măsură a baptismului în Mănăşturul Clujului e şi o anumită *„putreziciune a mărului"* în parochia românească de acolo. Informatorul nostru ne-a spus lucruri pe cari nu ne vine să le credem şi de-aceea nu le reproducem. E fapt incontestabil însă că relaţiile [illegible] între preotul deacolo şi credincioşii lui sunt una dintre cauzele înstreinării Românilor de biserică.

Consistorul din Blaj e în măsură să facă cercetările necesare, să afle cauza adevărată a lăţirii baptismului în Mănăştur şi să lea toate măsurile de lipsă. Ori-cum, Mănăşturul e parte integroare a Clujului, iar oraşelor trebue să le poarte o grijă deosebită autorităţile noaste bisericeşti. In provincia aceasta ar putea lua pildă dela străini. Ne mirăm, cum n'o înţeleg aceasta.

Sunt o seamă de Români în Mănăştur, cari văd cu durere înstreinarea fraţilor lor de biserică şi îşi bat capul să înceapă ei o foarte serioasă acţiune pentru curmarea răului, o acţiune, care eventual nu ar fi pe placul consistorului din Blaj.

Mănăşturul trebue să rămână românesc. Dacă acolo mărul e putred, trebue curăţit măcar în ceasul al unsprezecelea. Consideraţii oportuniste nu au loc şi nu trebue să aibă. E adevărat, că lăţirea baptismului acum numai în parte se mai poate împiedica, dar să se facă şi atât.

Episcopii greco catolici au declarat odată, că biserica unită nu e în măsură mare ameninţată de baptism.

Credem, că au fost rău informaţi. Baptismul de-opotrivă şi în acelaşi măsură ameninţă amândouă bisericile româneşti şi prin urmare amândouă au datoria să lupte împotriva lui. Nepăsarea e păcătoasă, iar în cazul de faţă de-adreptul criminală.

O plagă nouă: a donatorilor farsori

Cazul Popa şi Vasiliu-Bolnavu

Acum câteva luni gazetele din Bucureşti au anunţat că un domn Vasiliu-Bolnavu, mare bogătaş din Ploeşti a făcut o donaţie de 12 milioane cu scopul foarte frumos de a se ridica un cămin pentru studenţi. Mişcarea studenţească era atunci în toiul ei. Plângerile studenţilor găsisera un ecou în opinia publică şi din mai multe părţi au venit danii pentru a înlesni traiul studenţimei.

Dar printre donatorii sinceri şi cinstiţi a fost loc să se strecoare şi câţiva indivizi cări sub pretextul că fac o donaţie „pentru cultură" încercau să-şi facă afacerile.

Căci vremurile acestea de după război ne-au învăţat să cunoaştem o mulţime de plăgi. Propagandişti culturali, îmbogăţiţi de război, speculanţi şi acum o alta nouă şi care prin urâţenie le întrece pe toate: plaga donatorilor farsori, adică a acelora cari le adăpostul unei donaţiuni în scop de binefacere sau de cultură urmăresc să facă afaceri băneşti.

Aşa am avut cazul Popa la noi în Cluj şi cazul Vasiliu-Bolnavu în vechiul regat.

Se cunosc condiţiunile în care dl Popa voia la adăpostul unei pretinse donaţiuni să facă o foarte bună afacere pentru desfacerea producelor fabricei, sale de filatură.

Avem mândria şi satisfacţia că într'o bună măsură campania noastră pe chestiunea „donaţiunei" d-lui Popa a împiedecat realizarea unei afaceri din care singurul profitor ar fi fost „generosul donator."

Acum se dovedeşte că şi „donaţiunea" d-lui Vasiliu-Bolnavu ascundea în dosul ei tot o afacere.

Iată dar cum pe lângă toţi acela care speculează nevoile de azi trebuie să mai înscriem o nouă categorie de speculanţi pe aceea cari înfăţişându-se ca donatori înţeleg să pună la cale afaceri. Impotriva acestora se cere o luptă fără cruţare fiindcă la adăpostul unui pretins act de generozitate pot mai lesne înşela lumea.

In atenţia dlui Ivaşcu, şeful Diviziei Technice

Credem, că facem un act de dreptate, intervenind pe această cale pe lângă d. inginer Ivaşcu, şeful Diviziei Technice şi rugându-l să dovedească mai multă bunăvoinţă faţă de situaţia funcţionarului tehnic de stat Grveidner care ni-se plânge că, în mod cu totul silnic şi ilegal, a fost şters din statele de plată pe luna Mai.

CIORAPII Lloyd 1471 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Noua organizare a Ocrotirilor sociale în Ardeal

Câte instituții de asistență avem. Ce instituții noi s'au creiat. Alte perspective. Două milioane jumătate pentru institutul de orbi din Cluj. Un învățământ medico-pedagogic. Aplicarea legei pentru combaterea cerșetoriei și a vagabondajului în Ardeal. Primele demersuri. Călătoria dlui director gen. al asistenței în Ardeal

Ce ne spune d. prof. dr. Th. Gane, directorul regional al ocrotirilor sociale Cluj.

Dela 1 April c. serviciul Ocrotirilor sociale s'a separat de serviciul sanitar, funcționând în mod separat, într'o formă de organizare nouă, menită să dea o desvoltare cât mai largă operei de asistență socială. Prin noua organizare Ardealul formează o direcțiune regională care este pusă sub conducerea eminentului profesor d. Dr. Th. Gane. Intr'o convorbire pe care am avut-o cu d-sa, d-l prof. Gane ne-a dat următoarele lămuriri cu privire la tot ce interesează Ardealul în legătură cu operile de asistență, cu organizarea și creiarea de noui instituțiuni, combaterea cerșetoriei, etc.

Rolul direcțiunei regionale din Ardeal

Această direcțiune, ne spune d-l prof. Dr. Gane are sub conducerea ei: instituțiile de orbi, surdo-muți și anormali mintali, în total 6 instituțiuni; azile și dispensariile pentru copii de sân; coloniile diferite pentru muncă sau cură de aer; surorile de ocrotire și școala lor. In total există în Ardeal 22 institute de stat pentru ocrotire. In afară de aceste institute de stat, direcțiunea regională din Ardeal sub controlul ei are toate instituțiile de binefacere înființate din inițiativă proprie, și care sunt foarte numeroase în acestă parte a țărei.

Ce instituțiuni noui sau creiat?

La această întrebare, interlocutorul nostru ne spune:

In afară de instituțiile existente s'au creiat în cursul acestui an, la Cluj, două dispensarii pentru copii, cu laboratorii pentru examinarea și sterilizarea laptelui și cu un cămin „maternel" în care se vor adăposti femei gravide și mamele ieșite din clinica de obstretică, lipsite de mijloace. S'a mai creat tot la Cluj o secție pentru copii anormali mintali pe lângă clinica de psichiatrie. Trebue relevat, — zice d-l prof. Dr. Gane — că unul din dispensariile de copii s'a creiat cu concursul Societății „Principele Mircea" — filiala Cluj.

Secția pentru copii anormali-mintali, are menirea să înmulțască materialul necesar în vederea cursurilor speciale ce se fac viitorilor profesori, pentru instituțiile de orbi, surdo-muți și anormali-mintali.

Solicitudinea guvernului pentru Ardeal

Pentru creiarea nouilor institute în Ardeal, guvernul a avut cea mai largă solicitudine. Astfel am obținut în noul buget, un credit de 2 și jumătate milioane pentru terminarea institutului orbilor din Cluj, rămas neisprăvit sub regimul maghiar.

Un învățământ medico-pedagogic

In modul acesta, — continuă a ne spune dl profesor Gane — vom avea în Cluj, un institut de orbi, unul de surdo-muți, și unul de anormali-mintali, și se va putea realiza un învățământ complect medico-pedagogic. De pe acum chiar, se fac cursuri medico-pedagogice, cu concursul Universității în scopul formării unui personal didactic specializat, pentru învățământul orbilor, surdo-muților și anormalilor-mintali.

Ce se va face pentru alte orașe?

Fără îndoială că acțiunea noastră pe acest teren nu se va mărgini numai la Cluj. In curând se vor creia și în alte orașe, dispensare pentru copii. In prezent studiem creiarea unor astfel de dispensarii în centrele mari rurale, fapt de o mare importanță, având în vedere nevoile satelor.

Aplicarea legei pentru combaterea cerșetoriei și a vagabondajului în Ardeal

In altă ordine de idei, dl profesor dr Gane, ne vorbește de chestia combaterei cerșetoriei și a vagabondajului în Ardeal, începând prin urmatoarele considerațiuni:

— Legea pentru combaterea cerșetoriei care a fost aplicată în 12 orașe mari din restul țărei a dat rezultate foarte bune, făcând să dispară spectacolul oriental al tuturor degradaților și mutilaților cari întind mâna. Acești nenorociți sunt repartizați în azile de infirmi, în spitale, ospicii de alienați, în case de corecțiune (copii) sau în colonii de muncă când cerșetorii sau vagabonzii sunt valizi și pot îndeplini o meserie.

Ce demersuri s'au început în Ardeal

— In prezent studiem aplicarea legei combaterei cerșetoriei și a vagabondajului, în Ardeal și Banat, și sper că vom putea ajunge și aici la resultatele pe care le dorim. Fără îndoială însă că ne trebue timp și mai ales o muncă încordată întru cât aplicarea acestei legi este legată de o mulțime de operațiuni. Greutatea constă, în primul rând, în a avea localurile necesare pentru azile, colonii de muncă etc.

Vizita directorului general în Ardeal

— In vederea aplicărei legei contra cerșetoritului, și a vagabondajului la noi, — continuă dl dr Gane am avut de curând vizita d-lui Botez, directorul general al ocrotirilor sociale, care împreună cu mine și cu d. Inspector Mircea Pilat, a întreprins o călătorie prin principalele orașe ardelene.

Scopul acestei călătorii a fost de a găsi localurile necesare stațiunilor de triaj și coloniilor de muncă. Rezultatul cu care ne-am întors este satisfăcător într'o măsură.

Rolul autorităților județene și comunale

— Silințele noastre, depind în bună parte de ajutorul pe care ni-l vor da autoritățile județene și comunale.

In călătoriile pe care le am făcut cu d. director general, am putut constata în genere foarte multă bună voință din partea reprezentanților acestor autorități, care desigur își dau seamă de importanța operei sociale la care sunt chemați să colaboreze.

O ușurare a sarcinelor comunelor

— De altfel, — zice d. profesor Gane, împlinirea acestei opere va constitui și o ușurare a sarcinilor comunelor. Intreținerea și toate cheltuelele legate de aplicarea legei contra cerșitului și a vagabondajului le va suporta Asistența Socială.

*

— In ce mă privește, — ne spune d. prof. Gane sfârșind lămuririle pe care a binevoit a ni-le da, — pun cel mai viu interes să ajung cât mai curând la rezultate pozitive, și voi fi cu mult mai bucuros când îți voi putea vorbi de fapte concrete.

Dac.

ULTIME INFORMAȚII

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucuresti)

ORA 2 P. M.

Un nou accident de aviație

Două avioane militare plecând ieri dela Cotroceni spre Tecuci, au fost nevoite să aterizeze, Primul, pierzându-și echilibrul a căzut. Celui de-al doilea, din cauza dirajului scurt i s'a rupt aripa. Piloții ambelor avioane au fost răniți și transportați la spitalul din Braila.

*

Azi după masă se va deschide testamentul banchierului Elias, care după cum se vorbește, a lăsat întreaga să avere de 800 milioane pentru scopuri culturale.

Vizita unui ministru grec

Aseară a sosit în Capitala dl Alexandri, ministrul Greciei, care a declarat ziarului „Dimineața,", că a venit să mulțumească României pentru sprijinul acordat la Lausanne.

·INFORMAȚII·

Mâine Marți la orele 12 va avea loc la Primărie solemnitatea conferirei cetățeniei de onoare dlui Scotus Viator, ilustrul nostru prieten și oaspe al Clujului.

— Dl Scotus Viator la dl prof. Bănescu. *Eri după amiază, dl Scotus Viator a făcut o vizită dlui N. Bănescu, profesor universitar șeful organizației liberale din Cluj.*

Distinsul oaspe s'a întreținut timp de două ore cu dl Bănescu discutând chestiuni la ordinea zilei interesând situația politică din țara noastră.

— Inștiințare. Avem onoare a aduce la cunoștința onor. public, că am complectat cu un magazin de trusouri pentru copilași, haine pentru copii, lingerie bărbătească și femeească, ciorapi, jucării și cărucioare pentru copii, corăspunzător vremurilor moderne, magazinul nostru de parfumerie din Piața Unirii No. 12, izbutind tot atunci să avem pentru conducerea lui pe d. Emeric Löbl proprietarul apreciat în deosebi al magazinului cu lucruri pentru copii „Hercules".

Amunțăm spre binevoitoare luare la cunoștință, că pregătim în atelierul propriu, după măsură, dela cele mai fine trusouri pentru copilași, cu cea mai frumoasă execuție.

Mare magazin permanent de modele de costume pentru băeți.

Vânzarea exclusivă a cărucioarelor berlineze „Brennabor" pentro copii.

Rugăm sprijinul binevoitor, manifestat și până acum, al onor. public.

Làszló & Comp.

— Anchetarea unor nereguli la Făgăraș. Confratele „Carpații" din Brașov anunță, că zilele acestea se vor aresta în acel oraș câteva persoane implicate în fraudele cunoscute ale aprovizionării dela Făgăraș.

Implicații din București, Jaques Katz, directorul general și administrator delegat al Refacerii industriale G. Popa al doilea director al Centralei și Ioachim Sociu directorul Sucursalei din Ardeal, arestați Sâmbătă la București în această chestiune, au fost deportați ieri la Brașov.

— Dl Oscar Jászi la Satu-Mare. Ziarul „Szamos" anunță, că dl Oscar Jászi va vizita zilele acestea orașul Satu-Mare, pentru a lua contact cu conducătorii de acolo ai minorității maghiare.

— Timișoara. Noul președinte al Camerei de comerț. La Camera de comerț din Timișoara s'a ținut alaltăeri adunare generală, alegându-se ca președinte al Camerei dl C. Oprea directorul băncii Timișoara.

Tutel Babylonați încălțămintea
Toți cismarii pot!

2823

— Satu-Mare. Ravagiile ploilor. O ploae torențială însoțită de gheață, pe alocurea de mărimea unei nuci, a căzut asupra Sătmarului Vineri noaptea. In oraș grindina a ținut 4 minute. După rapoartele sosite până acum a distrus o mare întindere de semănături și vii, în regiunea Halmeu-Tarna și unele comune ale plășii Seini.

— Ciocolata de fiert

Kandia

este unică. Și de cea mai bună calitate.

2778—3

*

A seară a sosit în Capitală D-l Luca Niculescu, care a condus în străinătate tratativele pentru aranjarea datoriilor comercianților români. D-sa a declarat, că e probabilă o înțelegere apropiată între negustorii francezi și belgieni. Această înțelegere se va face pe baza convenției încheiate la Londra, adăugându-se încă două condiții.

Banca Ardeleană și Cassa de Economii S. A. Cluj.

și-a ținut a XXVIII-a adunare generală ordinară anuală, Duminică, la 3. 1. c sub președinția contelui Bela Wash, în prezența unui număr mare de acționari.

Direcțiunea a raportat la adunarea generală, că a efectuat cu succes în anul trecut urcarea capitalului fundamental dela Lei 6,000-000 la Lei 40.000.000 — In urma schimbărei intervenite între proprietarii acțiunilor, și-au dat dimisia din posturile de membrii în direcțiune: Ludovic Büchler, N. Capităneanu, Otto Conrad, Norcert Ehrenstein, Maximilian Fehér, Oscar Kaufmann, Emil Lendvay, Em. Pantazi, Mihail Pherekide, contele Claude de Seze In locul acestora s'au ales ca membrii în direcțiune Dnii: contele Bela Bethlen, Conrad Czell, Victor Klein, Dr. Iosif Papp, Dr. Augustin Pordea, Constantin Teodorescu, R. Totis.

Adunarea generală a ales în comisiunea de supraveghiere pe Dnii: contele Rudolf Tholdy Horvath, Dr. Octavian Utaleo, Dr. Iulian Pop, Stefan Puscas, Coloman Vicol.

După desbaterile ordinei de zi, președintele amintește în cuvinte călduroase pe Dl. Emil Lendvay, care s'a despărțit de institutul nostru, după o muncă de 42 ani, din cari 27 1/2 ani a fost director general al Băncei Ardelene.

2842—

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9 27 21

A. S. R. Principele Carol la Cluj

Ziua I.

Concursul de turism al A. C. R. R. — A. S. R. Principele Carol participă la acest concurs. Sosirea. Sosirea concurenților. Masa dela Dl General Petala.

A. S. R. Principele Moștenitor Carol participând la concursul de automobile organizat de A. C. R. R. a trecut prin orașul nostru. Acest eveniment a fost o adevărată sărbătoare a cetățenilor din acest oraș. Alteța Sa și-a câștigat până acum o mare popularitate. Cetățenii au ținut să asiste în număr mare la primirea Sa și să dea orașului un aspect sărbătoresc. Orașul a fost frumos pavorazat cu drapele tricolore. Ferestrele caselor și galantarele erau împodobite cu steguleți cochete, cu flori, cu portretele Suveranilor toate semne de devotament și de iubire față de Dinastie și de Principele Moștenitor.

Sosirea comisiei

Sâmbătă la ora 11'45 a sosit în localitate comisia de control a concursului de automobile. La ora două încep să sosească concurenții.

Intâiu sosește dl Manu cu mașina no. 9 tip „Steyer". Dsa a făcut distanța Turda—Cluj în 30 minute.

La 14'03 sosește dl Staia cu mașina no. 1 tip „Mercedes" dsa a făcut distanța Turda—Cluj tot în 30 minute.

Sosirea A. S. R. Principelui Carol

La ora 14'14 sosește Principele Moștenitor, conducând mașina no. 4 tip „Cadillac". A. S. Regală a făcut distanța Turda—Cluj în 28 minute.

In fața magazinului Blaga automobilul se oprește la „Start". A. S. R. e întâmpinat de dl Teodor Mihali, președintele A. C. Rg. C. și de dl general Petala. Alteța Sa s'a întreținut câteva momente cu concurenții sosiți și cu notabilitățile ieșite spre întâmpinarea Sa, apoi a pornit la Garaj.

Alți concurenți

La ora 14'23 sosește dl Sergescu pe mașina no 11 tip „Brignam." Din cauza unei pene de cauciuc d-sa a făcut aceiași distanță în 36 minute.

Sosește apoi mașina no 3, tip „Codillac" condusă de dl Bibescu, care a făcut distanța Turda—Cluj în 24 minute.

In intervale de 10 minute sosesc D-nii Djuvara („Lancia") D-r Racoviță („Hotckins") Mavrodi F. („Steyer") și Lupescu („Haynes").

Toți concurenții după oprirea la „Start" au tras la garaj unde mașinele au fost spălate și aprovizionate în vederea concursului din ziua a doua.

Turiștii au fost conduși apoi cu alte mașini la domiciliul fixat de comitetul aranjator.

Masa dela dl General Petala

La ora 9 seara concurenții au fost invitați la masă la dl Gen. Petala, comandantul corp. VI. armată. A. S. R. a onorat cu prezența Sa această masă. Dintre distinsa asistență am remarcat pe D-nii:

Goodvine, consulul englez la Cluj, Seton Watson, Vaida, Valentin Bibescu, Dinu Ceslanu, Prof. Dr. Tătar, Maiorul Săulescu, Prof. Dr. Djuvara, Al. Fălcoianu, Mandel, Manu, Dr. Vicia, etc.

Corurile episcopiei și al Operei au cântat în tot decursul mesei fiind aplaudate și de A. S. Regelă.

Ziua II.

Recepția dela prefectură. Asistența. Concursul de coastă dela Feleac. Banchetul. Plecarea concurenților.

Duminecă 3 Iunie la ora 11 și 30 a avut loc în saloanele prefecturei locale recepția de cunoștință. Participanții au fost prezentați Alteței Sale de către dl Mihali, președintele A. C. Rg. C.

Dl Teodor Mihali a închinat în sănătatea A. S. R. Principesa Elena și a propus — întrucât era ziua onomastică a Alteței Sale, — să i-se expedieze următoarea telegramă de felicitare:

Alteței Sale Regale Principesei Moștenitoare

In numele Automobil-Clubului Regional Cluj venim cu ocaziunea zilei onomastice a Alteței Voastre Regale, Scumpa noastră Prezidentă de onoare, să prezentăm cele mai călduroase felicitări, urând să trăiți mulți și fericiți ani împreună cu Augustul Vostru soț, pe care cu nespusă bucurie îl avem în mijlocul nostru în deplină sănătate.

ss. Dr. Teodor Mihali.

Asistența a primit propunerea cu urale.

Cu ocazia recepției am avut ocazie să intervievez pe Alteța Sa. Intervievul îl publicăm în altă parte a ziarului nostru.

La recepție am remarcat din numeroasa asistență pe dna Racovitză; dra Pherechide; Prințul Bibescu, Președintele A. C. R. R.; dl Mitilineu vice-președintele A. C. R. R. d Mihali președintele A. C. Rg. C.; dl Fălcoianu; di Racovitza; dl Djuvara; dl Mavrodi; dl Sergiescu; dl Stoia; dl Manu; Adjutantul Alteței Sase Colonelul Condilescu; dr prof. Minovici; dl I. Matac; dl dr Leon; C. Tănăsescu; Ilie Dălanu; dr Gane; Leonida; dl Praporgescu, președintele tribunalului; magistrații Șoutzo A: Xantopol; dl și dna Tomescu; Directorul regionalei C. F. R. dr Hossu; directorul finanțelor; dl Simionescu; directorul agriculturei dl Petrini; Păsăreanu; ing. Ionescu; dl Desila; dl Martinovici; dl Utalea; primpretorul Clujului; dl Ștefănescu, Popovici; etc.

Concursul de coastă.

Dealul Feleacului a fost ieri populat de o imensă mulțime care a ieșit să vadă concursul de coastă. Atât la punctul de plecare (Km. 153) cât și la punctul de sosire au fost ridicate chioscuri frumoase pentru publicul participant. La punctul de sosire așteptau rezultatele peste 2000 de oameni, intelectuali din Cluj și țărani din Feleac.

Drumul ce trebuia străbătut se vedea șerpuind alb, în vale. Sus, la „start", e ridicată o frumoasă poartă triumfală, sub care la loc comisia cu cromometrul.

Se întinde ața care trebuie să o rupă automobilul ce trece „startul." Se telefonează jos: Intâiul.

Jos în vale se vede ridicându-se un nor alb care se apropie... Ajunge tot mai aproape... până când se vede automobilul, apoi numărul . . . E mașina „Mercedes" no. 1 condusă de Mertz, șoferul firmei „Mercedes". In momentul când trece pe sub poartă, ața se rupe și lumea citește pe cronometru 4 minute $8^1/_5$ secunde. Aplauzele răsună din vale, de unde pornește mașina „Cadillac", no. 3, condusă de Dl Bibescu. Aceasta sosește în $4'16''^1/_5$, având greutatea de 2364 kg.

Al treilea concurent e A. S. R. Principele Carol care conduce mașina no 4 tip „Cadillac". Greutatea 2538 kg., timpul de mers $5'54''^1/_5$. E primit cu urale.

Dl Djuvara sosește în mașina „Lancia". Greutate 2280 kg., timpul de mers 5 min. 16 secunde.

Dl Lupescu pe mașina „Haynes" face cursa în 6 minute 27 secunde. Greutatea mașinei 2083 kg. Dl Rocovițză face cu mașina „Hotckins" cursa în 9, $14^1/_5$. Greutatea 2139 kg. Dl Mendel în mașina „Steyer" no. 8 sosește în 6 minute. Greutatea 2070 kg. Dl Manu în mașina „Steyer" no 9 face cursa în 1 ceas 30 minute 34 secunde. Aceasta din cauza unei pane. Dl Sergescu conduce mașina „Brignam", sosind în 9'41". Dnul Rozenberger face cursa în un „Mercedes", în 5 minute $59^1/_5$ secunde.

Concurenții cari au făcut pentru prima oară cursa Cluj—Feleac au fost neplăcut surprinși de „golul" observat la km. 156 unde mai multe automobile au fost silite să se oprească.

Calcularea definitivă a cursei se va face numai la București. Rezultate indicate mai sus nu arată rezultatul definitiv căci se ține seamă de mai multe date.

Banchetul

La ora 8 seara a avut loc un banchet în grădina restaurantului „Central", la care a participat și A. S. R. Principele Carol.

O dare de seamă amănunțită nu putem face, deoarece invitația noastră prezentată dlui Copes u, procuror general, a fost contestată.

Plecarea

Concurenții au plecat azi la ora 7 dimineața, continuând drumul spre Oradea-Mare.

A. S. R. Principele Carol și sportul nostru

— Un scurt interview cu Alteța Sa —

Cu ocazia recepției de ieri de la Prefectură, având onoarea să fiu prezent A. S. R. Principelui Moștenitor, am solicitat Alteței Sale un scurt interview pentru ziarul nostru.

La întrebarea: — *Ce impresii a-Ți cules în decursul concursului de până acum?* **Alteța Su mi-a răspuns zâm-bind:**

„Numai bine. Concursul a urmat în condiții favorabile și mai ales interesante".

— *Ce crede Alteța-Voastră despre viitorul și posibilitățile de desvoltare ale sportului românesc"?*

„O întrebare la care n'aș putea răspunde decât cu un volum întreg, cu motto: „Cred foarte multe lucruri bun".

— *Dar eespre sportul din Ardeal, Alteță?...*

„Ardealul a adus un aport enorm vieții sportive românești pentru care trebue să-i mulțumim".

A. B.

Receptia dlui Alex. Lapedatu la Academia Română

— Discursul de receptie al dlui Alex. Lapedatu. — Răspunsul dlui I. Bianu.

După cum am anunțat la timp, Sâmbătă 2 Iunie a. c. Academia Română a ținut ședință solemnă pentru recepția distinsului istoric ardelean, d-l Alex. Lapedatu, profesor la Universitatea din Cluj și director al institutului de istorie națională de pe lângă această universitate. Ședința solemnă de recepție a fost prezidată de M. S. Regele Ferdinand, care după cum se știe, este presidentul de onoare al Academiei.

Discursul de recepție al d-lui Al. Lapedatu a tratat despre: „Istoriografia română ardeleană".

D-sa a arătat mai întâi cauzele cari l'au împedecat de a-și desvolta, până acum, discursul de recepție, pe care trebuia să-l desvolte acum cinci ani, la Iași, când a fost ales membru al Academiei. Două din aceste cauze au fost următoarele: în 1918—1919, a fost trimis la conferința păcii mondiale, în calitate de istoriograf, a ne apăra interesele naționale din punct de vedere istoric; și în 1922 în aceeaș calitate, a fost trimis la Genova. Predecesorul d-sale, în acest fotoliu academic, a fost Vasile Mangra.

Trecînd apoi la istoriografia română ardeleană, pe care a desvoltat o dela origină până în zilele noastre, Dl Alex. Lepedatu spune că această istoriografie nu a evoluat ca istoriografiile altor națiuni, aceasta din cauza dominației maghiare. Se știe că ungurii au căutat, pe toate căile posibile, să dovedească lumei că ardelenii nu sunt de baștină din Ardeal, ei au năvălit de aiurea peste națiunea maghiară, care de veacuri stăpânia această provincie și în consecință, ei se luptau să dărâme drepturile românilor asupra Ardealului. In vreme ce istoriografii unguri se munceau să întunece aspirațiunile românilor, fatalitatea a fost ca biserica Ardealului să se unească cu cea dela Roma; atunci, mulți ardeleni au pornit să învețe în școlile dela Roma, de unde, venind în contact cu sănătoasa cultură apuseană, au venit cu ideea latinității noastre. D-sa menționează pe Samuel Micu. Gheorghe Șincai și Petru Maior, dintre cari, Gh. Șincai a fost cel mai de seamă, lăsând lucrări de o mare valoare istoriografică. Toți însă, au luptat cu toată energia, pentru a dovedi: origina noastră latină, continuitatea neîntreruptă a vieții noastre în Dacia, și de atare, cereau drepturi politice și economice egale cu ale maghiarilor. Ungurii își atrăseseră atunci de partea lor pe elvețianul istoric Schultzer, care se lăsă condus de ei și care îi apără din punct de vedere istoriografic. dar toate apărările lui fură dărâmate cu multă măestrie și în mod documentat, de către Șincai.

D. Lepădatu, a făcut apoi un interesant studiu asupra tuturor bunilor luptători ai cauzei noastre din trecut până azi; Budai Deleanul, contimporan cu Petru Maior; Bogdan, Petriceicu Hasdeu, Dimitrie Onciul, Teodor Bănățeanul, Eugen Proti, Laurian, N. Densușianu, Ion Slavici, Gh. Popovici, Ion R. Sirianu, Ion Matei, Motoc, etc.

Răspunsul dlui Bianu

Adresându-se noului academician, Dl I. Bianu și a început răspunsul prin cuvintele:

„Esti chemat aici să cinstești un scaun profanat de unul, care nu a știut să stea la înălțimea misiunii sale". (Aluzii la Vasile Mangra), după care a urmat o frumoasă cuvântare, asupra activității tatălui dlui Al. Lepădatu, fost profesor și poet ardelean, fiu de țărnaș și apoi asupra activității dlui Lepădatu, care este unul din cei mai mari istoriografi ai noștri.

PRETUTINDENI IN ARDEAL SE CITEȘTE ZIARUL INFRAȚIREA

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 6 Mai			1923 28 Aprilie	1923 5 Mai
4.684.617.319	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	5.239.484.313	5.264.484.413
	1.689.111	aur (lingouri)		
	15.663	aur (monete)		
	4.189.157.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
		stoc metalic		
304.566	Argint și diverse monete		500.769	471.338
1.859.128.312	Efecte scontate		4.247.674.986	4.308.326.230
170.738.636	111.876.200	Împrumuturi pe efecte publice	262.193.994	270.494.463
	142.413.650	„ „ „ „ în cont curent		
	58.662.436 83.751.214	din cari nu s'au ridicat lei		
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
5.281.379.229	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		5.282.825.535	5.282.825.535
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)			
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)			
	„ „ 200 „ (1920 B. P.)			
	„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)			
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)			
	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)			
7.057.550.910	Impr. Stat p. unificare monet.: Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		7.026.699.077	7.026.699.077
	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)			
76.150.666	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		94.892.215	85.476.671
11.997.418	Efectele capitalului social		11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă		32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.783.885	3.783.885
37.630.718	Imobile		56.427.316	58.115,593
3.442.937	Mobilier și mașini de imprimerie		5.990.431	6.033.907
14.795.643	Cheltueli de Administrațiune		19.443.509	20.275.333
33.269.282	Conturi curente		81,539.169	61.250.513
408.885.626	Conturi de valori		92.943.104	89.535.079
479.077.173	Conturi diverse		508.461.539	496.765.634
20.163.608.720			22.975.825.328	23.027.503.157

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
66.907.200	Fond de rezervă	73.610.858	73.610.858
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.453.022	26.493.060
13.981.248.600	Bilete de bancă în circulațiune	15.707.301.820	15.783.512.232
—	Profit și Pierdere	—	—
38.478.440	Dobânzi și beneficii diverse	81.179.318	86.165.899
1 463.493.976	Conturi curente și recepise la vedere	2 007.154.580	1.989.675.549
4.588.734.121	Conturi diverse	5.068.123.730	5.056.045.559
20.163.608.720		22.975.825.328	23.027.503.157

6 Mai 1922	Efecte și alte valori de restituit	5 Mai 1923		
286.605.958	Efecte și alte valori în păstrare	330.794.717		
9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.542.220.735	11.552.762.671
1.191.528.619	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2.057.633.954		
1.980.465.457	Conturi de ordine		1.776.397.513	1.780.064.966
12.622.934.034			13,318.618.248	13.332.827.637

Rata: Scont 6% Dobânda 7%

2836 Radio 3429
În proximele zile va sosi la noi renumita companie
Circul Olympia
cu 84 persoane, 26 cai, iluminație electrică și Orchestră proprie
Detaliile în afișe!

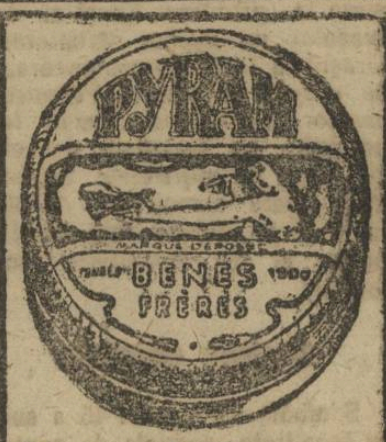

Cea mai fina crema pentru ghete

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

Reclama este sufletul comerțului

Glasuri și plângeri din public*

Primim următoarele cu rugămintea de a le face loc în ziarul nostru:

Domnule Director!

Prima societate Ardeleană de asigurări generale s. a. cu numeroase sucursale în diferitele centre principale din Ardeal și a ținut adunarea generală la 10 Maiu a. c., în Cluj, unde și are și sediul principal.

Această societate, este formată din fosta banca „România", înainte „Banca Generală de Asigurare" cu sediul în Sibiu, și din mai multe ramificații de societăți străine, care au rămas pe teritoriul țărei noastre după ocupația românească, ca „Első Magyar" s. a.

Cu un capital de zece milioane, societatea a realizat, în decursul anului 1922 un beneficiu net de Lei 1,302·609.32 bani după cum și arată în bilanțul publicat.

Un început deci destul de frumos și nespus de îmbucurător pentru acționari. Modul însă cum a hotărât adunarea generală distribuirea acestor beneficii, care după toată dreptatea, este rezultatul și a muncei devotate depuse de funcționarii mai mărunți din această bancă, este nedrept și revoltător.

Căci iată generoasa distribuire: 10% fondului de rezervă 130.260·93 L; 6% fondului de pensiuni 78.156·56 L; 20% tantiemă 260.521·86 L; din restul de 64%, acționarilor, ca dividendă, 700.000 L; acționarilor, pe impozite 123.550 L; — 823.550 L; de raportat în cont nou 10.119·97. Total 1,302.609·32.

Culmea nedreptății stă în aceea că din tantiemele de 25% care fac 260.521·86 L; s'au împărțit numai directorii, iar mulțimea albinelor lucrătoare, funcționari — au rămas fără nici o răsplătire.

Purtarea aceasta vitregă a direcției acestei bănci față de cei cari prin truda și munca lor contribue la binul mers al ei, a impresionat dureros pe funcționari.

Am ținut să se știe de cât mai mulți acest lucru, căci poate s'ar mai putea îndrepta nedreptatea.

Un mic funcționar.

* Redacția nu'și ia răspunderea pentru cele publicate la această rubrică!

Evreimea din Ardeal și Statul românesc

Hotărârea semnificativă a congresului evreilor dela Timișoara. Între două curente ale evreilor din România. Importanța fuziunii organizațiilor evreești.

La Timișoara s'a ținut săptămâna aceasta un congres al evreilor, iar la București se va ține peste câteva zile altul. La Timișoera a fost congresul evreilor din Ardeal, la București va fi congresul evreilor din România întreagă. La București se va hotărî o organizație comună a tuturor evreilor din țară, deci una declarată pe față pentru rămânerea în România și recunoașterea statului român, — principii profesate până acum de evreii din vechiul regat; la Timișoara congresul a hotărît să se continue nesupunerea la ordinele vechi de doi ani, prin cari ministerul introduc în școlile evreești limba hebraică sau cea română în locul limbii maghiare. Și pe deasupra, congresul dela Timișoara a votat **„recunoștință deplină Ungariei"** pentrucă a dezrobit populația evreească!

•

Tabloul e crud de semnificativ și nu se poate trece peste el cu ușurință. Pentrucă într'adevăr ceea ce s'a hotărât la Timișoara o vedem de mult la evrei de aici. Zariștii evreii radactează ziare șoviniste maghiare, școlile evreești. Au numai cărți din Ungaria, de după 1919, din cele publicate de guvernul maghiar după cele mai noui prescripțiuni ale propagandei sale și oprite în România; iar evreii din partidul maghiar votează alături de ungurii partidului protestul dela Târgu-Mureș pentru Liga Națiunilor.

Situația aceasta cu mult tâlc, a mai fost arătată și hotărârea dela Timișoara a venit să n.-o arate parcă dinadmis. Pentrucă aceea și hotărâre, care e numai repetarea celor din ultimii doi ani, nu putea fi luată ca și până acum, nu într'un congres general? Parcă dinadins s'a căutat să ni-se declare, că atitudinea aceasta nu e a unui individ sau doi, ci a întregii minorități evreești din Ardeal.

Dacă și dupăce a mai fost arătată, stăruim asupra ei, n'o facem numai pentrucă declarația dela Timișoara este provocătoare. Ci, și mai mult, pentrucă a venit odată cu invitațiile la congresul dela București al tuturor evreilor din România. A venit odată cu convocarea unui congres, în care hotărându-se unificarea organizațiilor evreești, se va hotărî și unificarea sufletească. Pentrucă este de neînchinuit, ca să se unească evreii de aici cu cei din vechiul regat și totuși unii să contimle a se declara protivnici statului român și solidari cu directiva budapestană a magnaților (și nu cu aceea a ungurilor democrați, directivă care există), iar alții, cei din vechiul regat, să fie pentru Stat român, pentru limba statului și pentru o conviețuire frățească cu românii.

Iată de cea socotim importantă hotărârea evreilor din vechiul regat de a'și extinde și aici organizația. Congresul convocat va avea de discutat provocarea dela Timișoara și noi i-o recomandăm cu toată stăruința.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Anunț Radio

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

Mica publicitate

DE VÂNZARE 100 buc. scaune de fag aburit, buc. 100·— Lei. Str. Horea 47, I. etagi.

DE VÂNZARE 2 costume de bae Str. Regală No. 5, parter 3.

Închirieri:

PRĂVĂLIE împreună cu un local apartenent, de închiriat în Str. Baciu No. 16. Informațiuni la Ignat Schwartz Str. Dacia 5, înainte de amiază între 8 și 9. 2839

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimete gratuit contra mărci postale de 1 leu, pentru porto adresați

Farmacia Vorel,
Piatra-Neamț. 2819-2

In Turda baia de sare „Banya"

cu situație foarte frumoasă vilă cu etaj pentru **Lei 60.000 este de vânzare.**

Se poate ocupa imediat

2830

Incredințat
Agentura LUKA TURDA

Stabilimentele românești Melocco

Fabrica pentru articole de ciment
și intreprindere de construcții S. A.

Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. □ Telefon: 6-66 și 8-76

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)
2786 Construcții de beton și beton armat. Lloyd

Uzina Electrică orășănească

pe ziua de 1 Iulie a. c. caută un grajd pentru 2 sau 4 caii eventual cu locuință de vizitiu.

2841

Ofertele se vor depune la biroul uzinei (Calea Reg. Ferdinand No. 30. Etaj I. Camera 1) între orele oficioase.

Mare deposit de 2747-3

Rulimenți pe bile

de cea mai bună fabricație F. & S. Schweinfurt A. M toate dimensiunile

Emil Blaga, Cluj

Prețul corent se trimete la cerere. Expediție în intreaga țară

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

Piața Unirii 13.

2787

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Președintele Curții de Apel Cluj

No. XII. P. 10/1923 Pres.

Concurs.

Curtea de Apel, tribunalele și toate judecătoriile de ocol aparținătoare acestei Curți au nevoie de hârtie și de recvisitele de birou mai jos indicate și anume cam de următorul cvantum:

HÂRTIE	
de concept coale . .	169 mii
de scris albă coale .	113 „
de pachetat coale . .	39 „
pt. mașina de scris coale	148 „
indigo	64 „
sugativă	55 sute
roșie	4600 „
PENIȚA:	
cutie	281
tocuri	430
CREION:	
negru bucăți	895
colorat bucăți . . .	832
GUMA:	
bucăți	488
SPEGMA:	
legături	205
NEGREALĂ:	
negra litra	267
chimica litra	414
ACE:	
bucăți	307
SFOARĂ:	
Klg.	111
OLEIU:	
Klg.	60
PANTLICĂ pentru mașina de scris	
bucăți	326
TERPENTIN	
Klg.	55
VAPSEALĂ pentru litografie:	
Klg.	10
BURETE:	
bucăți	10
VAPSEALĂ pentru stampile:	
litri	25
CEARĂ de SIGILAT:	
Klg.	24
FIRNEIS:	
Klg.	10
Cerneal roșie	52

Toți acei cari reflectează la furnizarea obiectelor, amintite au să-și înainteze ofertele la subscrisul (Piața Ștefan cel Mare 23) până la 16 Iunie a. c. ora 10 a. m. unde se pot primi și informațiunile necesare.

Cluj, la 25 Mai 1923.

Primdirector:
IOAN VODĂ. 2833

Reclama este sufletul comerțului

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

De vânzare

Una casă nouă cu grădin patru camere și două bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având două camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

Dacă voiți să vă îngrijiți timpul, spălați-vi'l numai cu apă preparată cu
KAISER-BORAX
KAISER-BORAX
întrebuințat mereu fața să nu mai fie urâtă.
KAISER-BORAX
face fața albă și moale
2474-3

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Cronica artistică

Producțiunea Conservatorului

Ieri după amiazi a avut loc, în sala Teatrului Național, producțiunea de fine de an a elevilor absolvenți ai Conservatorului din Cluj.

Avându-se în vedere rolul însemnat pe care această instituție îl ocupă alături de celelalte instituții de cultură din centrul Ardealului și dat fiind timpul scurt decând funcționează sub auspicii românești, trebue să constatăm cu mare bucurie nivelul demn la care a ajuns a se impune prin neobosita muncă depusă de direcțiunea în fruntea căreia stă maestru Gh. Dima, secondat de alți valoroși maestri și cari nu cruță nimic spre a fi la înălțimea chemării lor de îndrumători ai tineretului dornic de a'și forma o carieră artistică.

Am avut ieri plăcuta satisfacție de-a auzi elemente cari promit mult și cari după anii de studiu din conservator, continuând a munci cu râvnă și mai departe, vor păși cu succes pe scenele noastre unde se simte nevoe de cât mai multe elemente serios pregătite.

Din clasa de declamație a D-lui Zaharia Bârsan ni s'a prezentat un singur element: D-ra Lucia Cupeea la care am avut de remarcat o dicțiune nesilită în spunerea versurilor, o voce plăcută, și un fizic foarte agreabil pentru scenă. D-sa e un element care ne anunță o carieră frumoasă de ingenuă.

Din clasele de cânt înregistrăm două elemente serioase. E vorbă de Dra Angela Donabidowicz, elevă a D-nei Lya Pop, o contraltă cu un prețios organ vocal dar al cărei registru grav nu îndestul de timbrat prezintă unele lipsuri, iar în cel înalt îi lipsește mlădierea suficientă și rotunzimea sunetelor; defecte care însă prin exerciții bine conduse vor dispărea.

D-sa e deja angajată la opera din Cluj, unde a apărut chiar în mai multe roluri secundare.

Al douilea element e Dna Adela Ionașcu, din clasa Dlui I. Crișan, deasemeni o solistă a operei din Cluj. Dsa posedă un organ vocal admirabil dotat și ne-a evidențiat reale calități în „Aria din Sonno" din „Africana" pe care a frazat-o mulțumitor, în parte și cu accente juste mai ales în registrul înalt. A reușit însă mai puțin în aria din „Buterfly", care cere mijloace de expresie pe care tânăra cântăreață le va obține, credem, prin muncă numai cu timpul.

Un element de talent și singurul din program dela clasa de violină, a fost Dl Eugen Cuteanu, elev al Dlui R. Cionca.

Dsa s'a remarcat prin sonoritatea rară pe care știe s'o dee coardelor și a executat bine „Concert"-ul în sol minor de Bruch și din care Allegro moderato și Adagio au fost admirabil redate și numai în Allegro energico s'a observat unele ezitări de tempo.

La pian s'au produs dnii Sergie Trofimov, un tânăr cu reale însușiri și care a dovedit suficientă technică și un tușeu fin și nuanțat după chipul cum a executat exigentul „Mephisto-Walzer" de Liszt.

Dna Elena Mandel un valoros element și a cărei siguranță în execuție a fost de admirat, iar Dra Dimitrica Dima executând „Carnaval" da R. Schumann cu justețe de tempo care-i face laudă, Tustrele acoste elemente sunt elevi ai Drei A. Volleanu talentata și apreciata maestră de pian, din Cluj.

Producția a luat sfârșit cu partea a III-a din oratoriul „Creațiunea" de Haydn, condus de directorul Conservatorului maestru Gh. Dima și la care a participat întreaga clasă corală, iar solo-ul: Adam a fost cântat de Dl prof. I. Crișan.

Asistența a răsplătit cu aplauze atât pe maeștri cât și pe elevii absolvenți.

Răspândiți „Infrățirea"

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL MAGHIAR

Repertoir săptămânal:

Luni: „Levendula" (a 3-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 140 B. Seria 422).

Marți: „Levendula" (a 4-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament Nr. 141 C. Seria 423.)

SACI, MUSAMELE

Cumparare. ♦ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

RAGLANE

Watterproof.

Costume la moda

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii

2653

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Revista presei maghiare

D-l Vaida desminte ...

(„Ellenzék", 3 Iunie)

„Enunciațiunile ce s'au făcut la congresul partidului maghiar în Târgul-Mureș, au stârnit oarecare interes și în cercurile politice românești: mai ales partea aceea a discursului lui Jakabffy Elemér, în care se spune, că Alexandru Vaida-Voevod a recunoscut în interviewul ce l'a acordat unui ziarist strein, că cu prilejul preluării imperiului Românii au creiat precedente periculoase. Dacă Maghiarii ar mai ajunge odată să stăpânească Ardealul, ei vor soluționa pentru vecie și după acest sistem problema ardeleană, de-aceea Românii trebue să fie necruțători față de ei.

Declarația aceasta a lui Vaida, făcută afirmativ în 19 Septembrie 1919 a produs mare senzație, pentrucă în cercurile românești nu era cunoscută și pentru-că a fost relevată tocmai în timpul, când s'a atras atenția Ligei Națiunilor asupra doleanțelor minorităților din statele succesoare. După informații antentice, fostul ministru president Vaida a declarat acum într'un cerc intim, că enunciațiunea incriminată privitoare la minorități el n'a făcut-o și n'a putut s'o facă, pentru-că în 19 Septembrie 1919 nu se afla în Oradea-Mare, ci la Paris.

Această enunciațiune e o invenție a ziarelor, ca multe altele ce i-se atribue și e un atac împotriva guvernului, al cărui membru era și D-sa. Morala și mentalitatea politică — spune mai departe d-l Vaida, — ce o conține această enunciațiune, nu e a D-sale și nu va fi nici în viitor.

Nu ne îndoim de autenticitatea acestei declarații — încheie „Ellenzék". Împrejurarea, că poimâne vedem cu ochii fapte, cari se petrec întru toate după receptul afirmativei enunciațiuni de alaltăieri a d-lui Vaida nu dovedește, că enunciațiunea s'a făcut într'adevăr.

În privința aceasta toate guvernele își au rețeta lor."

Reproducând întocmai cele scrise de „Ellenzék", noi nu avem decât o singură nedumerire:

De ce într'o chestie atât de gravă, d-l Vaida face astfel de desmințiri numai în cerc ... INTIM?!

Teatrul din Oradea

(„Ellenzék", 3 Iunie)

În una din ședințele Senatului, d-l Blanu, senator, a adus grave învinuiri directorului teatrului din Oradea, Parlagi. Acesta răspunde, că învinuirile sunt lipsite de orice temei, pentrucă activitatea sa e controlată de comisia teatrală locală, formată din prefectul județului, primarul, prefectul poliției, censorii și reprezentanții presei maghiare și române și că în teatru se joacă numai piesele cari sunt admise de aceștia.

Asupra învinuirii, că pune tot felul de piedici trupelor române ce vor să joace teatru în Oradea, d-l Parlagi nu spune însă, firește, nimic.

O maghiarizare curioasă

Autoritățile din Timișoara au datoria să se explice. — O maghiarizare întârziată

„Keleți Ujság" de ieri aduce o știre de 6 rânduri la rubrica „Ultima oră": „Geza Weinsauch, locuitor în Timișoara a cerut acum zece ani să-și maghiarizeze numele în „Boros". În Iulie 1922, guvernul maghiar a admis această cerere. Actele au sosit acum pe cale diplomatică și au fost înregistrate în ... matricula de stat."

E o știre cât se poate de interesantă, recunoaștem. Guvernul maghiar rezolvă acte de ale cetățenilor români, le trimite de cale diplomatică și autoritățile românești din Timișoara le înregistrează.

La toată întâmplarea, se impun oarecari lămuriri. Și s'ar mai impune ceva: anularea tuturor maghiarizărilor de nume românești, ce s'au făcut în timpul regimului maghiar.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

♦

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

♦ ♦

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj. ■

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 813 — 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI — Joi 7 Junie 1923

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . 45 L.

CHESTIA DUNAREI

Inutilitatea Comisiunei europene

Se știe că în Conferința dela Paris s'a încercat să se aplice României un regim, care să internaționalizeze fluviul nostru, întinzând „competința" Consiliului suprem și asupra Dunărei și înlocuind drepturile firește ale tuturor Statelor riverane cu interesele dușmanilor noștri de la Budapesta.

Căci pentru a adopta atunci acel proect, Aliații au trebuit să se adreseze nu la țările aliate ci la cele vrăjmașe.

In afară de Grecia, care n'are nici un interes ca stat riveran al Dunărei, Aliații n'au putut avea decât concursul Ungurilor, Austriacilor și Germanilor pentru punctul lor de vedere.

Cehoslovacia, Jugoslavia și România în divergență de opinii cu marii lor aliați, au fost majorate cu ajutorul acestor vrăjmași de eri, în apărarea drepturilor lor.

Datorită însă delegațiunei române, conduse de actualul primministru d-l I. I. C. Brătianu care a expus drepturile noastre cu multă competință și hotărîre, chestiunea Dunărei a fost amânată și proectul care amenința încălcarea și nesocotirea drepturilor noastre a căzut în desuetudine.

Succesul de mai târziu al României în conferința danubiană e de netăgăduit, căci s'a putut împiedeca instituirea serviciului unui control străin în apele unui fluviu ce ne aparține nouă, pe o întindere de mai bine de 1000 km.

Totuşi s'a înființat acea faimoasă „Comisiune Internațională a Dunării", și pe lângă aceasta, vechea Comisiune Europeană a Dunărei caută să ne creieze o situație inferioară celei dinainte de războí, căci de unde înainte lucra cu unanimitate de voturi, acum hotărăște cu majoritate de voturi.

Noi deci suntem supuși hotărârei majorității și singura garanție ce o avem deocamdată e că majoritatea Comisiunei e formată de aliații noștri.

Chestiunea Comisiunei europene a Dunărei a fost adusă în discuțiunea Parlamentului de dl Leonte Moldovan, iar dl Zamfir Filotti, senator a făcut interesante declarațiuni într'un interviev acordat ziarului „Presa" asupra situațiunei actuale a regimului danubian, în ce privește mai ales gurile Dunărei. Aceste declarațiuni evidențiază inutilitatea menținerei acestei Comisiuni.

Dacă până la războiu, acțiunea Comisiunei europene a fost utilă din punct de vedere politic, căci ne-a pus la adăpost de ingerințele Rusiei și ale Austro-Ungariei, după războiul mondial, ea nu-și mai are rațiunea de a exista.

Austro-Ungaria s'a împărțit între statele succesoare, Austria și Ungaria separat nu mai sunt puteri mari, iar Rusia aproape nu există și în nici un caz nu mai constitue o primejdie la Dunăre.

Rivalitatea dintre aceste două state a dispărut. Cel mai mare interes pentru menținerea libertății de navigație pe Dunăre îl avem noi și acest interes al nostru e în deplină concordanță cu interesul general european.

Rămâne rolul technic al Comisiunei europene, acela de adâncire a gurilor Dunării și a canalului navigabil spre a înlesni navigația.

Lucrările făcute de Comisie la început ca: despotmolirea gurei Sulina și dragarea canalului navigabil au permis punerea Dunărei în stare de navigabilitate pentru vapoare până la 5000 tone capacitate.

Dar concomitent cu lucrările făcute de către Comisia europeană, noi am arătat că prin propriile noastre mijloace putem face lucrări tot așa de importante și de folositoare pe Dunăre.

Serviciul nostru hidraulic a făcut la Brăila, la Porțile de Fer, lucrări care au fost date drept exemplu de către specialiștii străini și numai datorită lucrărilor noastre hidraulice în sus de Galați, s'a putut da desvoltare traficului dunărean dela Galați în jos.

Ori comisiunea europeană de un timp încoace neglijează lucrările de întreținere a Canalului navigabil, deși percepe taxe enorme de navigație pe tonajul vaselor ce intră pe Dunăre, sau ies la Mare.

Soluția care s'ar impune pentru remedierea acestor stări de lucruri ar fi trecerea atribuțiilor technice ale Comisiunei europene a Dunărei asupra Serviciului hydraulic al Statului, care ar avea putința să execute lucrările de întreținerea canalului în condițiuni mult mai avantajoase, percepând și o taxă de navigație mult mai mică, Comisiunea europeană rămânând numai ca un organ internațional de control și supraveghiere.

Cel mai mare interes ca navigația pe Dunăre să fie liberă și lesnicioasă îl avem noi și interesul economic al nostru este maximul de garanție pe care l-ar putea cere și l-ar avea Marile Puteri, aliatele noastre.

Emanciparea femeei

Congresul de la Roma pentru dreptul de vot al femeilor.

In mijlocul frământărilor politice și economice care se înlănțuesc în jurul chestiunei Ruhrului și a celei Orientale, chestiuni de o deosebită importanță socială, cum a fost aceea a celui de al 9-lea Congres internațional pentru acordarea dreptului de vot femeilor, care a avut loc la Roma în ziua de 14 Mai, au trecut aproape neobservate. Ca și precedentul congres ce s'a ținut în 1920 la Geneva, el a fost prezidat de aceiași vajnică apărătoare a devizei ce și-a pus-o Alianța feminină: „Jus Suffragii", Dna Carrie Chapmann Cat, fondatoarea legii. Aproape 2000 mii de delegate, venite din toate țările lumei și reprezentând 40 de națiuni au luat parte la acest congres, la a cărui deschidere au azistat chiar Mussolini, primul ministru al Italiei, miniștrii Federzoni și Gentile.

Luând cuvântul în aplauze generale, șeful guvernului fascist s'a angajat să acorde drept de vot femeilor, adăogând că feminismul poate să conteze pe sprijinul său pentru rezolvarea celorlalte probleme care privesc viitorul familiar și social.

De remarcat că Italia e singura țară din Europa, care a aprobat convenția de la Washington relativă la lucrul de noapte și legea asupra tratamentului femeilor și copiilor.

Vorbind de dreptul de vot, prezidenta Carrie Chapman a spus că numai în 15 țări de pe întreg globul nu s'a acordat acest drept femeilor.

Printre alte chestiuni care au atras atenția Congresistelor una din cele mai de seamă a fost și acea a naționalității în căsătorie.

Câte situațiuni dureroase n'au avut loc în toate țările mai ales în cursul războiului mondial, fiindcă unii bărbați au avut o soție streină de neamul său? Congresul a hotărât să intervie pe lângă toate statele pentru stabilirea unei legislații, în virtutea căreia, căsătoria între streini să nu implice obligația femeei de a adopta naționalitatea bărbatului.

S'a mai cerut deasemeni protecția copiilor naturali, lupta împotriva bolilor și adoptarea legei rezolvită deja favorabil în Danemarca, egalitatea de lucru.

Al 9-lea congres internațional al Alianței feminine, e primul, care de 20 de ani de când există o asociație feministă, a fost inaugurat de un șef de guvern și care s'a bucurat de o protecție efectivă din partea autorităților.

Partea însemnată pe care au luat-o la dezbaterile acestui congres delegatele noastre alese și în noul comitet, prezidat de englezoaica Mrs. Corbett Ashby cât și faptul că discursurile lor au fost date publicității de către Alianța feminină, arată deosebita simpatie de care se bucură România și în această privință și face cinste feministelor de la noi, care în afară de cererea de drepturi pentru femei, cum am remarcat și cu altă ocaziune, nu odată s'au pus în fruntea operelor caritabile și au căutat să dea sprijinul și obolul lor pentru vindecarea rănilor produse de războiu.

Efectele ocupației franceze în Ruhr

[illegible]upația franceză [illegible]ză încă opinia [illegible]pei și Americei. C[illegible] repercusiunea acestei ocu[illegible] asupra activității industriei germane? — iată o întrebare pecare și-o pune fiecare. A avut ocupațiunea franceză vre-o influență asupra vieții economice a Germaniei? A servit această ocupație ca mijloc de constrângere pentru țara care voia să se sustragă condițiunilor tratatelor de pace?

Dacă se poate răspunde afirmativ la aceste întrebări, acțiunea guvernului francez poate fi socotită triumfătoare. Scopul a fost atins. Adevărul asupra efectelor ocupației franceze în Ruhr nu trebue căutat în prima pagină a ziarelor politice, interesate, de oparte și de alta, să ascundă adevărul. El trebue atent căutat în rândurile ziarelor economice, în informațiunile care nu se pot ascunde, dar cari se strecoară cu abilitate sub ochiul neexperimentat al cititorului.

Industria metalurgică

Fără îndoială, că dela începutul ocupației din Ruhr s'a putut observa o evidentă jenă în industria germană.

Ea a crescut necontenit de atunci, micșorând rendementul normal, provocând șomaje cari tind spre catastrofă. După datele pe cari ni-le oferă seriosul ziar german „Frankfurter Zeitung" căpătăm certitudinea acestei stări dezastruoase. Intr'o statistică amănunțită, care cuprinde activitatea a nouă federații muncitorești cu un total de 3 milioane de lucrători se oglindește întreaga ruină industrială provocată de ocupația Ruhrului. Federația lucrătorilor metalurgiști, care număra în Martie 1.399.652 aderenți, anunță în Ianuarie un procent de 1.29 la sută lucrători în șomaj, în Februarie un procent de 1.68 la sută și în Martie 2.30 la sută; numărul muncitorilor săi loviți prin reducerea orelor de lucru era în Ianuarie de 2.04 la sută, în Februari de 4.42 la sută și în Martie de 13.76 la sută.

Șomajul în industria textilă

In federația lucrătorilor din industria textilă, care socotea 713.321 membri în Martie, procentul celor fără lucru era în Ianuarie de 3,2 în Februarie de 4,7 și în Martie de 3,57; cei din a doua categorie (acei întrebuințați în lucru au un umăr redus de ore) ating un procent mult mai semnificativ: 38.5; 43,1 și 49,91 — ceeace înseamnă că jumătate din lucrători nu lucrează decât cu un salariu cu care să aibă abia cu ce-și ține zilele.

In federația lucrătorilor creștini din industria textilă, cu 142.5000 membri în Martie, cifrele sînt și mai elocvente: 2,05%, 4.12% și 4.61% pentru cei fără lucru; 34,38%, 45,96% și 55,53% pentru cei cu ore reduse de lucru.

Federația lucrătorilor cizmari cu 200.000 de membri, arată un procent de 3,40 în Ianuarie, de 3,97 în Februarie și de 5,66 în Martie pentru lucrătorii în șomaj; pentru ceilalți proporția atinge 56,13% în Ianuarie, 57,67 în Februarie și 63,88 în Martie.

Federația lucrătorilor de îmbrăcăminte cu 65.281 membri, dă pentru prima categorie: 1,04% 2,87% și 5,95%; iar pentru a doua ratgorie: 28,16%, 26,55% și 51,69%.

Industria tutunului și alte industrii

Federația lucrătorilor de tutun cu 81.594 membri în Martie, are 23.53% lucrători fără lucru în Ianuarie, 27.86% în Februarie și 37,32 în Martie.

Ea dă cea mai mare proporție de lucrători în șomaj și socotind și proporția lucrătorilor cu numărul de ore redus, această industrie este amenințată să înceteze complect orice activitate. A doua categorie dă 47.76% 50,46% și 40,71%.

Federația lucrătorilor comunali și de stat cu 267.752 membri, avea în Martie un procent de 2,73% fără lucru; federația lucrătorilor din industria hârtiei, cu 98.038 membri, dădea un procent de 9,38% fără lucru și 2,73% cu ore reduse.

In sfârșit Uniunea lucrătorilor de editură, cu 67.993 membri, dădea în Martie un procent de 10,59% fără lucru și 14,71% cu ore reduse.

Federația muncitorilor metalurgiști a înființat de curând un serviciu de informații asupra mersului șomajului. După această statistică numărul membrilor fără lucru din Verband se ridică în prima săptămână a lunei Aprilie la procentul de 3, 6 la sută (în Martie 2, 30); iar al lucrătorilor cu ore reduse la 15, 6 la sută (în Martie 13.76). In a doua săptămână procentul este respectiv de 4, 1 la sută și 17.8 la sută.

Cifrele arătate de către federațiuni nu sânt în întregime corespunzătoare adevărului, din cauză că lucrătorii pentru a preîntâmpina greutățile crizei, părăsesc în massă unele meserii pentru a se deda la altele mai puțin atinse. Astfel mai bine de 16.000 lucrători de editură au părăsit această industrie adânc compromisă, numai în patru ani; iar în industria textilă, numai în intervalul din Ianuarie în Martie au plecat 17.000 lucrători; deasemeni au părăsit federația cismarilor peste 14.000 de membri în acelaș timp.

Din studiarea acestor cifre cari au început să crească acum săptămânal, este clar că industria germană trece printr'o grea criză, provocată de ocupațiunea franceză din Ruhr. Dacă conducătorii de astăzi ai Germaniei nu vor înțelege necesitatea de a se supune condițiunilor și vor căuta să tergiverseze tratativele, industria germană este dusă la o peire sigură.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Jumătăți de măsuri

Două ordine școlare care au nevoe de complectări.

Chestiunea examenelor profesorilor streini din Ardeal

Începând cu vara aceasta, profesorii streini din învățământul Ardealulu, vor trebui să depună examenul de limba, istoria și geografia țării noastre — măsură laudabilă din toate punctele de vedere. Se așteaptă numai dela comisiile examinatoare ca ele să precedeze în așa fel, ca această măsură să aibă rezultatul dorit.

Auzim însă din rândurile acestor profesori o întrebare, — de altfel destul de legitimă, — asupra căreia ordinul privitor la ținerea acestor examene, nu este clar.

— Se vor ține aceste examene numai cu profesorii maghiari, sau cu toți profesorii cari au servit la liceele de stat maghiare, indiferent de naționalitate?

Ei înțeleg să se scoată de sub prevederile acestui ordin, numai pe acei profesori ardeleni, cari sunt absolvenți ai liceelor românești și au fost la aceste licee, dar nu-și pot explica să se facă deosebire între ei și profesorii români, cari și-au făcut studiile la liceele statului maghiar și au funcționat ca profesori tot la școlile acelui stat.

Cultura acestora este perfect identică cu a lor și tot atâta nevoe de a-și complecta cunoștințele asupra istoriei și geografiei țării — și poate și a limbii, — au și aceștia din urmă.

I-am auzit aprobând măsura luată și toți se supun bucuros acestor examene, dar i am văzut și nedumeriți că nu sunt puși în condiții similare și colegii lor.

Este deci precum se vede o măsură luată numai pe jumătate și complectarea ei ar da acestor profesori, cari s'au grăbit să-și ofere serviciile, depunând jurământul de fidelitate către statul nostru, impresiunea că cel puțin atunci când este vorba de cultura noastră națională, acționăm așa cum se cuvine.

Chestiunea elevilor liceului romano-catolic din Deva

O altă jumătate de măsură este luată cu examenele particulare ale elevilor de naționalitate streină. Nu cunosc alte cazuri, dar bănuiesc că de vreme ce măsura a fost luată pentru liceul romano-catolic, ca să-i zicem așa „particular" din Deva, ea poate fi și generală.

Ordinul venit liceului românesc din Deva, pentru examinarea în particular a elevilor acestuia spune că pentru anul acesta „limba de examinare este cea maghiară.

Mai mult de trei sferturi din elevii acestui liceu sunt „maghiari", numai pentrucă în graba noastră de a ne arăta toleranți, nu ne-am dat osteneala, osteneala, să le cerem certificatele de botez, căci ei sunt,.. EVREI!

Dacă în loc ca ordinul să spue că examenele se vor ține în limba maghiară, ar spune ca ele să se țină în limba maternă a fiecărui elev, abia maximum 50 elevi din 340, ar trebui să depună examenul în această limbă.

Liceul romano-catolic din Deva, nu are nici un rost, în tot județul Hunedoara și jur, nefiind atâtea familii — nu elevi — dar măcar care să implice necesitatea unui asemenea liceu.

Ceeace ar îndreptăți și mai mult această completare a ordinului este faptul că pe mulți din actualii elevi evrei ai acestui liceu, i-am găsit la venirea mea în Deva, înscriși în liceul românesc și numai în decursul anului prim, s'au refugiat la liceul unguresc.

Autoritățile noastre școlare superioare au deci cuvântul.

— Deva —

Al. Mănciulescu,
profesor, fost inspector Școlar General.

Cronica artistică

Expoziția dela Pavilionul din parcul orașului

Peste câteva zile se va închide expoziția de artă plastică din Pavilonul din parcul orașului a pictorilor clujeni: d-ra Valeria Gogan, Francisc Ács, Emil Cornea, Cornel Codrean, Dominic Pop, Deák Nándor și a sculptorilor români Romulus Ladea și Traian Ferghete. Expoziția a fost vizitată până acum de multă lume, care a admirat cu artă plastică, în majoritate românească, a expozanților. Datorită acestei afluențe de vizitatori expoziția nu s'a închis Duminecă cum se plănuise dintru început, ci s'a mai prelungit până la mijlocul acestei săptămâni.

Să vorbim de arta plastică românească la Cluj, ar fi, după credința publică, să vorbim despre niște începuturi numai. Expoziția din parcul orașului Cluj însă ni-a dovedit, că avem aici artiști cu mult talent și multă școală, printre cari d-ra Valeria Gogan și d-nii Cornea, Ferghete și Codrean sunt în locul de frunte. Iar în ce privește arta minoritarilor, pictura d-lui Ács bunăoară, ea constitue în Ardeal o adevărată revoluție, d-sa fiind cel mai original colorist dintre câți am văzut vreodată.

Sala întâia a Pavilonului din parc este ocupată în întregime de picturile d-lui Francisc Ács, un artist venit din streinătate, de unde a adus coloritul violent pe care îl așează în cel mai fericit chip.

Tablourile sale, pictate numai în această manieră reprezintă atitudini dificile dar cu succes realizate, simplificări de peisagii — ceeace îl și caracterizează — îmbinări riscate dar fericite de culori, cum îi sunt grădinile de toamnă sau primăvară, simfonii de culori, de verde mai cu seamă, realizate într'un mod absolut revoluționar.

Cineva l-a botezat Cezanne al Ardealului și credem că n'a prea greșit.

Am remarcat dintre tablourile sale: „Cusutoreasa"; „Culegătoarea de agreșe"; „In grădină"; „Vara"; „Toamna"; „Pictorița"; „Tâmplarul"; — toate caracterizate prin cele mai sus spuse.

Mai trebue reținut, că dl Ács este și un peisagist neîntrecut, plăcându-i mai cu seamă efectele de soare.

In sala a doua expun dnii Cornel Codrean și Deak Nándor, întâiului — ca și celui de mai înainte — plăcându-i mai mult coloarea vie, iar celui de-al doilea, efectul de lumină și amănuntul.

Dl Codrean expune tablouri cu efecte de lumină bine prinse, cum este „Catedrala maghiară" din Cluj", un tablou reprezentând clăi de grâu, „Toamna", interioruri, nuduri și crelonări reușite.

Dl Deak preferă portretele („Faunul", autoportret, care este o execuție strălucită), parcurile toamna, lumina de soare și verdele de primăvară. Contrastele de lumină îi sunt deosebit de izbutite.

In sala III-a expun dnii Dominic Pop, Emil Cornea, dșoara Valeria Gogan și sculptorul Romulus Ladea. Este sala tinerilor artiști români și ceeace se oferă aici, sunt realizări artistice cari promit artei plastice românești în Ardeal un drum strălucit. Expozanții se caracterizează printr'un colorit discret; portretele minuțios executate sunt minunate. Dl Dominic Pop expune mai cu seamă portrete („Soții Táray", „Hajnal", ș. a.) capete de studii, un Hamlet și baso-reliefuri expresii executate

Emil Cornea, profesor, are nu mai șase bucăți, cari dovedesc în schimb un talent cu mari făgăduinți. Are culori discrete, peisagii cu efecte de lumină izbutite, toate din Baia-Mare. Am remarcat dintre cele șase bucăți „Fagul"; „Crucea"; „Plopii" și „Norii„ — toate cu caracteristicile arătate mai sus.

Pretura Dșoarei profesoare Valeria Gogan este pe cât de variată pe atât de cu talent executată. Ceeace îi place cu preferință sunt nourii, pe care îi redă cu un meșteșug neîntrecut, colțurile și mai cu seamă efectele de lumină. Un fragment din Cluj, reprezentând numai coperișurile și catedrala maghiară, realizează foarte dificile efecte de lumină, Are apoi peisagii cu orizonturi largi, interioruri drăguțe, capete de studii, executate toate cu un talent care îl deschide dșoarei Gogan un drum strălucit în arta plastică românească în ardeal.

Mai expun sculptorii români: dnii Traian Ferghete și Romulus Ladea, întâiul din Gluj al doilea din Arad. Amândoi prezintă execuții cari nu mai sunt de începători, capete de studii și busturi foarte expresive. Arta d-lui Ladea se caracterizează îndeosebi prin aceea, că neglijează restul corpului pentru a scoate în evidență trăsăturile feței dar a d-lui Ferghete prin aceea, că redând în amănunime expresie feței, preferă ezpresiile senine. In general, o expoziție reușită, pe care publicul Clujan are datoria să o viziteze încurajând pe artiști.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Primejdia despăduririlor în Ardeal

Un capital care se înstrăinează. Începuturi de îndreptare din partea românilor. Ne amenință soarta Spaniei și a Carstului.

Vești cari ne vin din ținuturile păduroase, dezvelesc o stare de lucruri asupra căreia nu s'a stăruit de loc, poate tocmai pentrucă este din cale afară de serioasă.

Din Bihor, din părțile Târgu-Mureșului, din Bistrița-Năsud și celelalte regiuni muntoase, suntem informați, că se operează cu nemiluita la despădurirea Ardealului și se are prea puțină grijă pentru plantarea de păduri noui în locul celor distruse. Și pentruca să se vadă, că e la mijloc o mână străină care diriguește și duce la sfârșit această operă cu apropiate urmări grave, știrile ce ne vin spun, că pădurile Ardealului după ce se tae iau drumul străinătății în 80 de cazuri la sută. Astfel, că nu numai suntem loviți prin despădurirea ce se face, dar manopera e îndoită, întrucât nu se face nici cel puțin pentru scopurile consumului intern.

Vina acestei situații o poartă detentorii pădurilor și exploatatorii, cari recurg la toate mijloacele pentru a eluda dispozițiunile statului român.

Se știe, că reforma agrară a luat o mulțime de păduri și le-a dat țăranilor. După votarea legii posesorii pădurilor și exploatatorii lor au dat îndată alarma, că pădurile ajunse pe mâna țăranilor sunt amenințate cu o distrugere grabnică.

Alarma s'a tot trimbițat și au fost mulți, cari i-au dat crezământ, cu toatecă ea era numai o lovitură calculată. Cu această alarmă s'a căutat a se marca tocmai ceeace exploatatorii de păduri puneau în cârca țăranimii. Pentrucă totatunci când se aducea țăranilor improprietăriți acuzația de mai sus, exploatatorii de păduri operau cu o neobișnuită febrilitate, iar acei cari au trebuit să se ridice cu proteste la guvern împotriva distrugerii pădurilor, au fost țăranii.

Cazul protestului țăranilor din sudul Bihorului este eloquent în această privință.

Ceeace se petrece astăzi în Ardeal în privința devastării pădurilor, este primejdios din cale afară. Societățile sau particularii, cari dețin pădurile, sunt în majoritate din Ungaria, și pădurile noastre distruse iau în cea mai mare parte alt drum. Acești posesori sau explotatori ai pădurilor dela noi s'au pus pe muncă cu o hotărire îngrijorătoare. Astăzi, când să se facă împroprietărirea țăranilor cărora le-au fost sortite prin lege majoritatea pădurilor, acestea sunt pe jumătate inexistente. Explotatorii lor au știut să le exploateze încă înainte de a trebui să le dea țăranilor, și dacă n'au obținut pentru toate lemnele permisul de export, pădurile noastre zac astăzi tăiate prin gările ținuturilor respective. Să ne amintim numai, că de trei ani încoace ziarele maghiare dau mereu alarma, că la cutare întreprindere forestieră se află atâtea și atâtea mii de vagoane de lemne, cari trebue exportate și că singure întreprinderile de pe Mureș au sute de mii de vagoane de lemne de acestea. Și se spune mereu că „suficiența" aceasta de lemne se datorește insuficienței vagoanelor căilor farate române. Dar noi putem dovedi cu statistica căilor ferate, că de doi ani căile noastre ferate s'au normalizat, așa că dacă există numai la Târgu-Mureș sute de mii de vagoane de lemne netransportate, ele fac parte din acelea tăiate peste cantitatea de altădată. Trenuri aveau și li-s'au pus la dispoziție atâtea câte erau în vremuri normale, și dacă avem o — suficiență de lemne de zece ori mai mare, ea se explică prin aceea, că s'a tăiat de zece ori mai mult decât altădată.

•

Explicația despăduririlor cu bună știință ce se fac pretutindeni în Ardeal, ni-o va da faptul mai sus arătat, că detentorii pădurilor și explotatorii lor sunt din Ungaria. Lemnele Ardealului iau aproape toate drumul Ungariei sau al altor țări, iar contravaloarea lor nu se mai întoarce în țară. Ea rămâne toată în mână societăților forestiere din Ungaria.

•

Știm, că s'au făcut începuturi pentru curmarea răului. Insăși împroprietărirea a fost un astfel de început. Apoi, la fel, societățile românești pentru exploatarea pădurilor. Dar acest din urmă început s'a dovedit a fi, nu peste mult tot în favorul explotatorilor străini. Pentrucă avem date statistice, că societățile românești în chestiune (averescane și naționaliste) înfrățite cu străinii, întrucât îi au membri în sânul lor, operează la fel cu străinii la despădurirea și exportarea lemnelor. Știm chiar mai mult, că explotatorii străinii se folosesc de organizația societăților forestiere averescane-naționaliste pentru a ține prin ele exportul.

•

Lucrurile de mai sus denotă o periculoasă situație, de pe urma căreia ne vom alege cum s'au ales Spania și Carstul în urma despăduririlor, cu o țară stearpă, neroditoare. Iar valoarea pădurilor va servi la înarmările Ungariei contra noastră.

Ca un remedin nu se cere numai un control al exportului, ci întâi de toate punerea *pentru a doua oară* a țăranilor în posesiunea pădurilor, interzicerea exploatatărilor ilegale și o reprezentanță efectivă a statului în exploatările ce se vor îngădui. Țăranii au ajuns la păduri prin lege și prin execuția legii, azi însă tot nu sunt stăpâni pe ele, pentrucă continuă să le distrugă posesorii expropriații. Și pentruca exploatarea să fie și mai nerușinată, vedem că consumul intern nu este asigurat; că lemnele au ajuns la prețuri fantastice, cu toate că numai în Valea Mureșului peste 100.000 de vagoane așteaptă în permanență exportul.

Astfel, că o intervenție a statului trebue cât mai urgent cerută.

Imoralitatea democraţiei de vorbe

Ce înseamnă „fuziunea" partidului ţărănist cu partidul naţional. Un semnificativ articol al dlui prof. Matei Cantacuzino.

D-l prof. Matei B. Cantacuzino publică în „Adevărul" un articol în care se ocupă de fuziunea partidului naţional cu partidul ţărănist. Chestiunea este căzută astăzi în desuetudine. Fuziunea celor două partide, unite să facă scandal, era acum câtva timp o nouă încercare de a se înşela opinia publică, era una din multiplele gogoriţe cu cari opoziţia partidului naţional şi ţărănist caută să-şi ascundă insuccesele politicei extra şi intra parlamentare.

Articolul d-lui profesor Matei B. Cantacuzino nu este cu toate acestea lipsit de actualitate. El vine să lămurească o chestiune care agită continuu viaţa internă a celor două partide în general şi a partidului ţărănist în special. E vorba de insuficienţa de program a acestor două partide, ca şi de compoziţia lor de amalgam.

Pornind de la faptul că ideea fuziunei a putut fi lansată de d. Stere, d. Matei B. Cantcacziuno întreprinde un aspru rechizitoriu asupra structurei partidului ţărănist, în sânul căruia întunecatul poporanist de la Iaşi nu avea ce căuta.

D. Matei Conlacuzino, scrie:

„Opiniunea publică a fost în zilele din urmă penibil impresionată prin ştirea înregistrată de unele ziare că, într'o recentă adunare a partidului ţărunesc, d. Stere ar fi propus fuziunea cu partidul naţional. Sunt dintre acei cari recunosc necesitatea unei strânse colaborări între acele două partide. Dar tocmai această dorinţă mă face a privi propunerea d-lui Stere ca un act de indelicateţă politică, întrucât din fruntaşii partidului ţărănesc de sigur că d-sa era cel mai puţin autorizat de a da o indicaţiune în sensul fuziunei."

Constatarea profesorului ieşan confirmă în totul svonurile cari n'au încetat să circule asupra neînţelegerilor din gruparea ţărănistă. Şi d-l Stere nu este singurul de acolo care nemulţumeşte. Sânt atâţia alţii şi mai supărători şi mai periculoşi.

D-sa continuă:

Dar dacă am susţinut sus şi tare dreptul profesorului de a-şi relua locul în învământul superior, n'am putut să nu constat că rolul lui ca bărbat politic a suferit o ştirbire, nu din împrejurarea că trecutul său l'a condus să adopte o directivă potrivnică celei urmate de Statul român, ci din faptul că în faţa inamicului atunci triumfător, Dsa n'a ştiut să păzească atitudinea rezervată pe care cel mai elementar simţ de pietate românească ar fi trebuit să i-o impună."

Cu toate acestea, neseriozitatea multora din politica celor două partide i-a putut servi de reabilitare delicventului naţional dl Stere. In partidul ţărănist o anume fracţiune se socoteşte a dlui Stere; iar partidul naţional n'a stat în cumpănă să se pună alături de dl Stere atunci când a crezut potrivit să se abată din calea luptei legale. Dl Matei Cantacuzino, precizând personalitatea dlui Const. Stere în politică, face indirect o aspră mustrare partidului naţional şi fracţiunei ţărăniste abătute dela obârşia ideilor din care s'au născut.

Revolta dsale în faţa fuziunei acestor două partide este perfect justificată. Dl Stere nu a servit decât pentru a materializa această revoltă, îndreptăţită în totul de imoralitatea unei atare fuziuni.

Dl Mateiu Cantacuzino încheie cu următoarea observaţie:

Imbunătăţirea situaţiunei politice nu poate, în condiţiunile actuale, să rezulte din hypertrofia artificială a unui partid, ci din diferenţiareaindividualităţei proprii a fiecărui partid şi din stabilireo unui program comun de acţiune întemeiat pe practica sinceră a sufragiului universal şi pe respectul libertăţilor cetăţeneşti."

Ceea ce nici partidul naţional, nici partidul ţărănist nu pot da; cu atât mai puţin amândouă fuzionate. Rândurile dlui Mateiu Cantacuzino sânt concludente. Ele caracterizează o întreagă stare de imoralitate pe care o practică partidul naţional şi partidul ţărănist.

Datoria tuturor oamenilor de bine este să stăvilească năvala care ne vijăză atmosfera publică, şi aceasta credem că a voit şi dl Mateiu Cantacuzino, arătând cine este dl Stere şi partidul ţărănist în starea actuală.

A. R. Gus.

Presa „independentă"

Pericolul presei înstrăinate pentru satele noastre. Datoria populaţiei româneşti

In Capitală avem o anumită presă românească căreia îi place să se numească „independentă" şi care caută numai să-şi bată joc de tot ce e românesc. Cititorul acestor rânduri se va întreba de bună seamă, cum se poate ca presa românească „independentă" să-şi bată joc de ce e românesc. Dar lucrul e explicabil, deoarece din presa „independantă" fac parte ziarele: „Adevărul", „Dimineaţa", „Lupta", „Presa" etc., ziare conduse de streini, cari nu fac altceva decât să răspândească ştiri alarmante contra statului şi să-şi bată joc de cele mai marcante personalităţi româneşti, chiar şi de M. S. Regele. Pentru toate aceste îndrăzneli nimeni nu-i poate trage la răspundere fiindcă la adăpostul principiului libertăţii presei e lesne pentru omul de rea-credinţă să-şi îndeplinească această operă de defăimere şi de subminare a statului românesc.

Intelectualii noştri români nu cunosc pe aceşti „democraţi" cari conduc numitele ziare, în care zilnic se îndeamnă la grevă, răscoală, revoluţie, un nou „1907", etc. Ei sunt toţi streini de neamul nostru şi răul ce decurge din acest fapt este imens.

In mânele ţăranului român ajung şi ziarele acestea. El citeşte în ele articole prin care e îndeamnat la răsbunare contra conducătorilor, la o răscoală pentru pământ şi şcoale, etc. Ni s'a întâmplat în mai multe rânduri să fiu întrebat astfel de către ţărani ştiutori de carte:

„Cum se face că ziarul „Adevărul" veclnic scrie articole contra celor mai de seamă Români, ba chiar şi contra M. S. Regelui? „Lupta" al cărei director poartă un atât de frumos nume românesc Fagure(?) scrie la fel ca „Adevărul", apoi pe cei mai învăţaţi Români îi pun cu chipuri schimonosite în fruntea ziarului şi chiar şi pe M. S. Regele îl pun tot aşa? Bine înţeles le-am spus ţăranilor mei că o parte din presa românească e condusă de străini, cari precum o ştiţi numai binele nu ne vreau.

Gazetele „independente" publică articole cu titluri grozave, pline numai de ştiri senzaţionale, oferă premii numeroase, încercând astfel şi reuşind în multe părţi să ademenească publicul, românesc.

In reşedinţele de sosesc la „Biroul de ziare" numai ziare ca: „Adevărul", „Dimineaţa", „Lupta" „Presa" Ţăranul roman îşi cumpără şi el câte un ziar. ca să mai citească ce se întâmplă în lumea mare, dar după cum vedem, nu se află în sediul de plasă decât ziare „democratice". astfel că ţăranul român trebue să citească articolele acelea cari sunt cu totul străine de sufletul poporului român. Ar trebui ca şi ziarele cu adevărat spirit românesc să-şi dea silinţa a se respândi şi mai ales e de dorit ca populaţia românească să le încunjure cu sprijinul şi încrederea ei.

Un învăţător Bihorean

RAGLANE

Watterproof.
Costume la moda
La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii
2653

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Soarta românilor din Săcuime

In numele cui protestează partidul maghiar la Liga Naţiunilor. Sunt sau nu Români, Românii ungurizaţi. Un articol al dlui N. Iorga,

Partidul maghiar a hotărît la Tg.-Mureş acum zece zile, să protesteze la Liga Naţiunilor. dacă guvernul, parlamentul sau Coroana nu'l vor satisface. A spus, că protestează nu în numele său, nici al Ungurilor, ci în numele minorităţilor etntce şi confesionale. In numele — după cum am mai arătat — al minorităţii confesionale unite. Iar un ziar maghiar, „Keleti Ujság", s'a grăbit a doua zi să ne clarifice, că este vorbă despre Ungurii greco-catolici

Moţiunea dela Târgul Mureş a pus deci două chestiuni: aceea a situaţiei comune a minorităţilor confesionale maghiare cu a biserici unite române. De această ne am ocupat, şi la întrebarea categorică ce am pus-o bisericei noastre unite de a răspunde dacă a dat sau nu partidului maghiar împuternicirea să o reprezinte la Liga Naţiunilor, biserica unită n'a răspuns nici până astăzi. Complacerea ei în situaţia aceasta dăunătoare reclamă o discuţie, şi este bine să se înceapă.

Iar chestiunea a doua — şi cea mai importantă pentru noi în acest moment — a „Ungurilor" greco-catolici, o formează acei Români ungurizaţi în parte, sau totul sau aproape total, cu cari nimeni nu şi a bătut până acum capul. Ei se mărturisesc înşişi şi astăzi Români, totuşi noi continuăm a'i neglija, iar partidul maghiar a'şi însuşi reprezentarea lor.

Ai cui sunt aceştia? Sunt ei ai minorităţii maghiare, sau ai noştri? Partidul maghiar, pentrucă la Tg.-Mureş n'a prezintat nici o procură din partea lor, cu ce drept a vorbit şi a amenlinţat statul român cu protestul în numele fiilor noştri înstrăinaţi de regimul maghiar?

Recunoaştem procesul asimilării şi ştim, că fiul unui neam, atunci când încetează de a se mai considera în sânul naţiunii din care s'a rupt, este al altora. Dar în săcuime sunt Unguri cari se mărturisesc români cu limbă ungurească. Ei sunt deci, încă ai noştri şi nu putem da nimănui voe să vorbească în numele lor, fără autorizaţia lor.

Aceasta mai înseamnă însă, că trebue să ne interesăm de ei până mai este vreme. Pentrucă — după cum am mai spus procesul înstrăinării lor este în curs şi astazi şi nu trebue aşteptat momentul când ei înşişi, sfârşită odată înstrăinarea, nu se vor mai considera români.

De aceea propunem oficiului demografic al Transilvaniei să le la situaţia într'o amănunţită cercetare Este nevoe de o nouă statistică în Săcuime, făcută conştiincios, de Români şi de reprezentanţi, Români şi Unguri în număr egal — ai localităţii respective. Aceasta pentru ca să nu putem fi învinuiţi de partialitate şi tot odată pentru ca să înceteze situaţia creată de Ungurii cari au făcut statistica românească în 1920.

Repetăm totodată alarma dată de noi acum câtva timp în privinţa şcolilor ungureşti înfiinţate de guvernarea averescană şi susţinute de statul român în comuna cu populaţie românească pe cale de înstrăinare.

In afară de aceasta se recomandă cărmuitorilor noştri — tuturor, de azi sau viitori — să readucă prin toate mijloacele la matcă pe acei înstrăinaţi de regimul barbar al Ungurimei, cari — cu toată înstrăinarea limbilor — se mărturisc şi astăzi ai noştri.

Acestea toate pentru a se pune capăt înstrăinării Românilor în ţara românească. Pentru că organele ungureşti fac totul pentru a continua opera Budapestei, şi spre marea noastră surprindere, vedem că se dedau a această operă în mod public — cazul moţiunii dela Târgu-Mureş.

Alarma noastră vine să o sprijinească un interesant articol din „Becsi Magyar Ujság" şi „Prager Presse" de acum două săptămâni prin care d. N. Iorga dovedeşte că Săculi sunt români ungurizaţi. Repetăm că nu avem acum articolul acesta interesant pentru a'l da în întregime. Asupra lui stăruim şi vom mai stărui — pentru că este mai mult decât de actualitate. Instrăinarea noastră în săcuime continuă şi astăzi, şi asimilarea Românilor minorităţii ungureşti se face de săcul — cu îndrumări de la Budapesta.

Congresul studenţesc

Din ce în ce mai mult mişcarea studenţească, în care noi n'am voit să vedem decât o înviorătoare dezlănţuire de tinerească energie, se dovedeşte lipsită de o directivă.

Faptul că studenţii n'au o atitudine unitară, ci împărţiţi în tabere se cearţă între ei. unii hotărând un lucru celalţi ridicându-se împotriva lui, a determinat o situaţie în care nimeni nu mai poate desluşi nimic.

Chiar acum câteva zile am citit în ziare un comunicat dat de o parte a studenţimei prin care se desolidarizează de alţi studenţi.

Diferitele societăţi studenţesti iau hotărâri cari se ciocnesc cap în cap. In rândurile tinerimei universitare dezorientarea se vădeşte tot mai accentuată.

Lipsa de organizare şi lipsă unui program de acţiune bine precizat au dat naştere la dezbinări din cari cei dintâi studenţii vor avea de suferit.

Căci mişcarea studenţească, care la începutul ei se înfăţişa cu un program cuprinzând multe puncte folositoare, s'a fărâmiţat astăzi în acţiuni mărunte şi potrivnice.

Iată de ce ideia ţinerii unui congres al întregei studenţimi române trebuie să fie realizată. Suntem informaţi că autorităţile şcolare au probat ţinerea acestui congres. El va lămuri cari sunt cerinţele, programul şi acţiunea pentru cari studenţimea luptă.

Ar fi de dorit ca odată cu lămurirea aceasta mişcarea studenţească să se lapede de tot ceiace poate constitui o agitaţie fără rost şi să rămână numai celace ea trebuia să fie: o acţiune pentru afirmarea energiilor noastre culturale şi pentru consolidarea vieţii noastre universitare.

Cei dintâi cari au datoria să contribuie la soluţionarea ei sunt studenţii. Avem nădejdea că congresul, care se va ţine în oraşul nostru va însemna sfârşitul crizei şi începutul unei munci fecunde din care aşteptăm să rezulte condiţiunile necesare pentru afirmarea facultăţilor creiatoare ale naţiunei.

Pentru înfrumuseţarea locaşurilor bisericeşti din Ardeal

O pildă: Catedrala Incoronării

Am scris de câteva ori în coloanele ziarului nostru despre starea rea a bisericilor româneşti din Ardeal, fie ortodoxe fie greco-catolice. Faţă de bisericile catolice şi reformate, locaşurile noastre de rugăciune se găsesc într'o vădită stare de inferioritate.

Faptul acesta se datoreşte mai multor cauze. Intre altele lipsa de gust artistic a făcut ca bisericele noastre să şi aibă açele picturi bisericeşti cari dau un prestigiu de ar ă bisericei şi înseamnă o nobilă marturisire a credinţei şi a respectului pentru ea. Chiar în acele sfinte locaşuri unde, cine ştie datorită cărei iniţiative sau întâmplări, s'au executat picturi şi icoane de valoare artistică, nepăsarea sau neglijenţa au izbutit ajutate de vreme să le strice înfăţişarea. Subt insulta timpului şi din pricina neîngrijirii, picturile din foarte multe biserici româneşti din Ardeal nu se mai pot recunoaşte.

Şi spunem aceasta cu atât mai mult ca cât vizitând catedrala Incoronării din Alba-Iulia ne-am dat seama cât de mult contribuie la emoţiunea religioasă emoţiunea artistică pe care ţi-o dă frumuseţea picturilor murale sau a îcoanelor.

Pictura bisericei catedrale din Alba-Iulia este executată în frescă în stil bizantin. Grija artistică şi studiul s'au întâlnit pentru a realiza minunate lucruri.

Am remareat astfel Pantocratorul, Iisus Christos pe fond aurit şi ornamentat, încadrat de curcubeu şi purtând o inscripţie cu litere aurite. Mai jos o frumoasă lucrare este Liturgia îngerească executată tot pe fond aurit. Urmează apoi figurile celor 12 prooroci, iar dedesubt, stând în jeţuri, cei 12 apostoli. In colturile dela baza turlei sunt zugrăviţi cu o artă desăvârşită cei patru evanghelişti.

Pe pereţii laterali sunt două mari lucrări de compoziţie: în dreapta **Intrarea în Erusalim**, iar în stânga **Pogorârea Sfântului Duh**. Ambele dovedesc talentul, minunata stăpânire a mijloacelor technice precum şi studiul special cari fac din dl Costin Petrescu cel mai de seamă artist al nostru în ce priveşte pictura bisericească.

Deasemeni am remarcat pictura depe păretele dinspre altar reprezintând pe Iisus Christos, Maica Domnului şi pe Ioan Botezătorul, iar în faţă a altă splendidă lucrare „Adormirea Maicii Domnului".

Toate lucrările sunt executate cu o artă superioară de dl Costin Petrescu, un maestru al picturei bisericeşti, ajutat de dl Gh. Pelinescu, un alt pictor de distinst talent.

Evident nimeni nu poate cere ca toate bisericile noastre să se înfăţişeze cu o ornamentaţie atât de strălucită. Dar nu e mai puţin adevărat că nu se cuvine să fie lăsate în starea în care se găsesc acum.

In sensul acesta stârnim ca autorităţile bisericeşti să dea mai multă îngrijire locaşurilor de rugăciune. Ceiace pretindem în rândul dintâiu este ca încredinţarea executării lucrărilor de artă bisericească să se facă cu băgare de seamă şi numai unor artişti recunoscuţi. Altminteri se continuă sistemul de până acum, autorităţile bisericeşti lăsând în grija unor zugravi de firme lucrări cari cereau să fie executate cu mai multă grijă pentru celaçe se numeşte Artă.

INFORMAŢII

— **Pentru admiratoarele lui Eminescu.** Se ştie că în zilele de 9 şi 10 Iunie vor avea loc în parcul oraşului serbările date de „România Jună" pentru sporirea fondului necesar ridicării unui monument lui M. Eminescu în Cluj.

Organizatorii serbărilor fac un călduros apel către doamnele din societatea clujană, rugându-le să dăruiască pentru tombolă din obiectele netrebuincioase ce se găsesc cu prisosinţă în casa oricărei gospodine.

Lucrurile donate, însoţite de numele şi adresa donatoarei se vor adresa la administraţia ziarului nostru, până cel mai târziu Vineri dimineaţa.

— **Camera de comerţ îşi recapătă localul.** Comandamentul Corpului VI armată care a fost instalat în localul camerei de comerţ din Calea Victorie, a început să-şi mută birourile în clădirea Reg. 8 infanterie. Camera de comerţ îşi va lua în primire localul peste câteva zile.

— **Sfinţire da biserică.** Duminică a avut loc în comuna Rogoz, sfinţirea bisericei ortodoxe de acolo, în prezenţa P. S. S. Episcopului Nicolae ivan al Clujului.

— **Construirea catedralei ortodoxe a început.** Azi s'au început lucrările pentru zidirea catedralei ortodoxe. Pentru aceasta parcul din faţa Teatrului Naţional a fost închis accesului marelui public.

— **O conferinţă în Capitală în chestiunea teatrelor maghiare.** D l Const. Banu, ministrul cultelor şi artelor a convocat pentru azi, Marţi după amiazi, o conferinţă la minister în chestiunea Teatrelor maghiare. Iau parte la ea din partea Teatrelor maghiare d-nii Ianovics din Cluj şi Parlaghy din Oradea. Ultimul a fost chemat ieri la Bucureşti telegrafic.

— **Procesul unor falsificatori de bancnote.** Ieri trebuia să se judece la tribunalul Cluj procesul intentat ţăranilor Ilie Birău, Simion Conoi şi Avram Corchiş, cari au fost arestaţi pentrucă au pus în circulaţie bilete de bancă de câte 500, fabricate cu un aparat inventat de ei. Inainte de proces au fost liberaţi şi urma să se prezinte ieri la judecată. Procesul nu s'a putut însă ţinea, neprezintându-se nici unul dintre ei.

Judecătoria a hotărât să 'i aducă cu escortă.

— **Un congres general al măcelarilor.** Măcelarii din localitate au emis ideia unui congres al tuturor măcelarilor din ţară, care s'ar ţinea la toamnă. Congresul ar discuta mai cu seamă chestiunea speculei, amenzilor şi preţurilor maximale.

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Dela Sfatul Negustoresc.** Astăzi la orele 9 şi jumătate se va ţinea la Sfatul Negustoresc din Cluj o adunare a comitetului pentru discutarea bugetului Sfatului Negustoresc şi pentru a alege dintre proectele privitoare la înfiinţarea bursei pe cel mai bun.

Toţi Babylonaţi încălţămintea
Toţi dismarăţo poţi!
2823

— **Sentinţa în chestia catastrofei dela Lupeni.** Ne amintim cu toţii de groaznica catastrofă ce s'a întâmplat anul trecut la Lupeni, şi căreia i-au căzut victime 82 de muncitori.

Tribunalul din Deva a început cercetări, iar cei ce au fost crezuţi vinovaţi au fost puşi în închisoare preventivă. Din cei cinci acuzaţi au fost condamnaţi doi: inginerul Lehoczy 9000 lei şi a muncitorul Kozák, din a cărui neglijenţă s'a produs catastrofa. Atât apărarea cât şi procurorul au făcut apel.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copiii Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

UN FILM INTERESANT. Duminică 3 Iunie a. m. a rulat timp de 2 ore în sala Cinematografului „Universitatea" filmul fabricii de produse chimice şi farmaceutce „Merk" din Dornstadt. Filmul prezintă un interes deosebit prin faptul că arată amănunţit funcţionarea întregei întreprinderi, începând dela produse prime până la împachetarea şi expedierea fabricatelor

La reprezentaţie a asistat un public numeros select compus din d-nii profesori Universitari, specialişti, etc.

Cu această ocazie s'a donat pentru biblioteca studenţilor în ştiinţe şi farmacie suma de 885 lei, pentru care studenţii în ştiinţe şi farmacie mulţumesc călduros nobililor donatori precum şi colegelor ce au colectat.

Filmul prezentând un deosebit interes instructiv, studenţii în ştiinţe şi farmacie au obţinut acest film pentruca să-l ruleze şi pentru şcoalele secundare din Cluj.

— **Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwien.** 2475—1

Ciocolata-desert

Caramelele

Kandia

(lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune şi se găsesc pretutindeni. 2778—1.

— **Vizita Dlui ministru C. Anghelescu la Braşov.** D-l Dr. C. Anghelescu, ministrul instruc. publice, a sosit Sâmbătă la Braşov pentru a participa la conferinţa generală a membrilor corpului didactic dela şcoalele primare de Stat şi dela grădinile de copii din oraşul şi judeţul Braşov, ţinut în sala de gimnastică a şcoalei civile din Satulung.

— **Ştiri de la întreceri: Diana - Franzbrantwein a învins pe taotă linia.** 2475—2

— **De la societatea vânătorilor din Cluj.** Comitetul Societăţei vânătorilor români din Cluj şi jur aduce la cunoştinţa membrilor săi că în conformitate cu art. 15 din Statut în ziua de 15 Iunie a. c. se va ţine adunarea generală ordinară în sala cea mica a Prefecturei.

Şedinţa va începe la ora 18.

La ordinea de zi:

Darea de seamă a activităţei comitetului; raportul cenzorilor asupra gestiunei pe anul curent; descărcarea comitetului de gestiunea trecută; aprobarea bugetului pe anul viitor; aprobarea regulamentului; alegerea noului comitet şi diferite propuneri.

Preşedinte: Dr. Valer Biltiu.
Secretar: căp. Vlădescu Dtru.

— **In jurul atentatului contra dlui dr. Iacobovici.** Primim: „Societatea Asistenţilor şi Preparatorilor de la Facultatea de Medicină din Cluj în adunarea generală din 28 a l. c. luând cunoştinţă despre atentatul încercat contra D-lui Prof. Iacobovici, Rectorul Universitaţii noastre, înfierează această crimă cu toată energia şi îşi exprimă totodată bucuria că Rectorul a rămas neatins.

Luând pe de altă parte cunoştinţă de demersul ce cetăţilor oficiale din cari reese că studenţimea noastră n'a putut să se preteze la asemenea acte, protestăm contra oricăror intenţiuni odioase ce tind să compromită spiritul nostru românesc, incapabil de acte criminale". Soc. asist şi prep. de la fac. de med. — Cluj.

— **O casă de cetire în Unimăt (Sălaj).** In comuna Unimăt (Sălaj) s'a înfinţat o casă de cetire ce poartă numele lui Gheorghe Pop de Băseşti.

— **Organizarea evreilor din Ardeal.** Evreii din Banat şi Ardeal s'au constituit într'o singură uniune politică culturală cu ocazia congreşului ce l-au ţinut la Timişoara.

— **Serbarea soc. „Crucea Roşie".** Soc. „Crucea Roşie" filiala Cluj aranjează în ziua de 10 Iunie o serbare poporală în „Grădina publică" la care va fi şi tombolă. Societatea roagă deci pe toţi prietinii şi binevoitorii să trimită obiecte de tombolă, la adresa D-şoarei Marioara Suciu, Str. Cogalniceanu Nr. 6 etaj, stânga, pentru care soc. mulţumeşte anticipativ.

CITIŢI „INFRĂŢIREA"

Şcolile maghiare nerecunoscute şi controlul Statului

Am arătat de mai multe ori, că minoritatea maghiară a înfiinţat o seamă de şcoli pentru cari n'a obţinut încuviinţarea statului. Şcolile acestea, deşi fără nici o autorizaţie, continuă să funcţioneze, iar felul acestei funcţionări ne este demult cunoscut din provocaţiunile lor mereu repetate.

Una dintre aceste provocaţiuni a fost acea, că au refuzat până acum la fiecare sfârşit de an să primească pe reprezentantul statului trimis la ele spre control.

Acum şcolile acestea şi-au schimbat tactica. Simţind, cu nu pot rămânea mult timp fără autorizaţie, au hotărât să ceară la examenele de acum un delegat al ministerului.

Am primit această informaţiune dela persoane în legătură cu institutul „Marianum" din Cluj şi nu ştiu încă dacă într'adevăr cererea şcolilor fără autorizaţie ale acestui institut a ajuns la autorităţile noaste şcolare.

Aducându-li-o noi la cunoştinţă, atragem totodată atenţia asupra şiretlicului ce'l urmăresc prin aceasta şcolile ungureşti. Pentrucă ne amintim, că nu demult una dintre şcolile ungureşti neautorizate, a căutat să'şi justifice dreptul la existenţă prin aceea, că, fiind la olaltă cu alte şcoli autorizate la cari a venit delegatul guvernului, aceasta s'a ... [illegible]

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAŢIONAL MAGHIAR

Repertoir săptămânal:

Marţi: „Levendula" (a 4-a oară- Preţuri obişnuite. Abonament Nr. 141 C. Seria 423.)

CITIŢI „INFRĂŢIREA"

REUMATISMUL 2818-1

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de şeal etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală. Urotisana ceai diuretic şi Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găseşte la droguerii şi farmacii. Contra mandat poştal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială la care se adaugă gratuit broşura: Cum se vindecă Reumatismul şi Gutta. Deposit FARMACIA VOREL PIATRA-NEAMŢ.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Încercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1899 Str. Brătianu 9

2725

Josika Sámuel

Chenarele negre ce le punem în jurul acestui nume vestesc că cel care a fost președintele partidului maghiar din Ardeal, îndâljitul apărător al principiilor învechite, baronul Josika Sámuel nu mai e întrecei vii.

Defunctul ne-a fost adversar, dar, recunoaștem, un adversar leal, care nu s'a identificat cu acțiunile subversive ascunse și laşe ale multora...

Susținător al intransigenței ungureşti alci, el nu a putut înțelege vremile ce băteau tot mai stăruitor la ușă; între ruinele fostei monarhii Austro-Ungare, el a rămas străin la, glasul poruncitor al vremurilor noui pe care sufletul lui, îmbătrânit într'o anumită credință, nu'i putea și nu vola să'l înțeleagă. Moartea lui va produce desigur în rândurile partidului unguresc, o desorientare care poate va avea ca urmare apucarea pe un alt drum a minorități ungureşti...

Se mai poate însă că cei carl l'au urmat orbește în viață, îl vor urma căile și după moarte.. Se poate, și „Ellenzék" face apel la aceasta.

De va reuși „Ellenzék" sau nu, viitorul va arăta. În orice caz, ceeace scuza intransigența dârză a lui Iosika, — vârsta, cei de azi nu vor mai putea-o invoca...

*

Iosika Samuel s'a născut la Salzburg în anul 1848. Studiile și le-a făcut la Sibiu, Paris și Stronghurst. Din 1870 până la 1885 a fost prim-notar al Cojocnei. Trei ani de zile a ocupat funcțiunea de prefect al acestui județ, spre îndestulirea Ungurilor... Ales deputat, ajunge la 1893 secretar de stat, iar la 1895 ministru „pe lângă persoana regelui", în cabinetul faimos al lui Bánffy.

In 1898 a demisionat, retrăgându-se din politică până în 1910 când a fost ales vicepreședinte al casei magnaților. La 1912 a devenit președintele acestei instituții, funcție pe care a ocupat-o până la re- voluția din 1918.

După unire, în 1921 a înființat „Uniunea Maghiară", care a fost dizolvată...

A întemeiat apoi partidul maghiar al cărui președinte a fost ales. In această calitate l'a ajuns moartea.

Josika Sámuel a murit la Cluj, adus fiind din Budapesta unde plecase în ultimul timp pentru a'și căuta de sănătate.

Înmormântarea a avut loc azi 5 Iunie 1923 la ora 11 a. m.

Nouile provocări ale școlilor maghiare

Episcopii maghiari ordonă școlilor să nu recunoască controlul statului.

— Cazul dela liceul reformat din Zălau. —

Congresul dela Târgu-Mureș al partidului maghiar a căutat să scoată pentru un timp din discuție iredentismul școlilor ungureşti. Hotărârea provocatoare a protestării la Liga Națiunilor a făcut o mică deviație a discuțiilor urmate prin presă relativ la provocările școlilor ungureşti, ziarele noastre fiind ocupate exclusiv cu provocarea partidului maghiar. Iar în acest timp, școlile maghiare, asigurate că nu li-se vor mai descoperi provocațiunile, au început să opereze cu și mai multă cutezanță de cât în trecut.

Cazurile la cunoștință cărora am ajuns, arată, că congresul dela Târgu-Mureș a fost convocat numai pentru a ne intimida. Iar faptul, că bizuite pe aceasta școlile maghiare au și început să provoace, dovedește, că conducătorii maghiari cred că au putut într'adevăr ajunge la rezultatul intimidării noastre.

Cazurile ce le vom relata acl, sunt grave și pentru legătura aceasta a lor cu congresul dela Târgu-Mureș. Dar sunt și mai grave în sine.

*

Corespondentul nostru din Zălau ne informează, că direcțiunea liceului reformut „Wesselényi" de acolo a refuzat controlul dlui director regional al învățământului, dr Gocan din Oradea. Dl director regional dr. Gocan arătând direcțiunii liceului și profesorilor că nu îngăduie să fie duși elevii la reprezentații imorale direcțiunea liceului i-a declarat, că nu'i primește controlul, întrucât nu ascultă de nimeni în afară de episcopul său. Și într'adevăr profesorii și elevii s'au dus seara la reprezentația dela care i-a oprit directorul regional al învățământului.

Profesorul de l. română apoi, când a fost întrebat în clasă de către directorul regional românește, a răspuns în auzul clasei, că nu știe această limbă și a refuzat să stea de vorbă cu reprezentantul statului român.

Cazul a ajuns în public, relatat de toți elevii, spre satisfacția profesorilor și a cetățenilor de lege maghiară.

Provocațiunile acestea nu sunt însă izolate. La acelaș liceu, după cum ne anunță corespondentul nostru, direcțiunea a îngăduit fumatul, numai pentru a face opoziție regulamentului român respectiv. Astfel, chiar când vin reprezentanții statului, elevii fumează ostentativ, toți, pentrucă este rușine ca un elev de liceu să nu fumeze. Cetățenii, când trec pe sub ferestrele liceului, văd zilnic elevii acestui liceu fumând în ferestrele claselor.

*

Provocațiuni la fel se produc și în alte părți. Trecând săptămâna trecută prin Deva, am aflat, că ordinul privitor la interzicerea coeducației, deși este dat încă de astă iarnă, nu este respectat de direcțiunea liceului de acolo. Ce e mai mult internatele elevilor și elevelor sunt într'o apropiere neîngăduită unul de altul și despărțite printr'un gard foarte defect.

*

Arătând acestea, atragem atenția, că provocațiunile școlilor maghiare se fac cu bună știință și din ordinul superiorilor. *Avem adică cunoștință de un ordin al episcopilor unguri, de dată foarte recentă, prin care se pune în vedere să nu se primească controlul statului, școlile maghiare fiind supuse numai episcopilor unguri.*

Declarația de mai sus a direcțiunii liceului reformat din Zălau vine acum să confirme acest ordin al episcopilor unguri.

*

Aducem aceste cazuri la cunoștința ministerului instrucțiunii publice și a partidului maghiar, care atunci când a cutezat la Târgu-Mureș să hotărască protestarea la tribunalul internațional, n'a avut un cuvânt despre iredentismul școlilor maghiare.

Dela congresul teatrelor dela București

S'a hotărât desființarea organizației teatrelor maghiare din Ardeal — Chestia concesiunii celor opt teatre maghiare

Conferința teatrelor convocată la București pentru soluționarea chestiunii teatrelor maghiare din Ardeal, a adus ieri, Luni, o hotărâre deosebit de importantă. Ministerul cu te or și artelor a pus în vedere dlui dr Ianovics, directorul teatrului maghiar, din Cluj, conducatorul delegației teatrelor maghiare, că a desființat Asociația teatrelor din Ardeal. D. dr Ianovics, a declarat că teatrele maghiare se vor supune hotărârii.

Tot atunci li-s'a adus la cunoștință, că concesiunea celor opt teatre maghiare din Ardeal nu se va acorda decât după desființarea Asociației.

Cum ancheta convocată la Ministerul artelor nu este sfârșită, se așteaptă hotărâri de importanță capitală pentru viitorul teatrului românesc și al celui maghiar din Ardeal.

Reclame este sufletul comerțului.

SOLEMNITATEA DE AZI DELA PRIMARIE

Conferirea cetățeniei de onoare dlui Scotus Viator. Asistența. Cuvântul de felicitare al dlui primar. Răspunsul dlui R. W. Seton Watson.

Azi la orele 12 a avut loc la primărie conferirea cetățeniei de onoare a Clujului dlui R. W. Seton Watson (Scotus Viator), ca o recunoștință a Clujului românesc pentru ilustrul nostru prieten, care a luptat aproape două decenii pentru unirea tuturor românilor.

Sala festivă a primăriei a fost decorată trumos, iar asistența nenumărată a venit să contribue cu prezența la omagiul adus dlui Scotus Viator de către comuna Clujului. Am remarcat printre distinșii asistenți pe P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan, dr. Elie Dăianu protopopul parohiei grecocatolice din Cluj, general N. Petala comandantul Corpului 6 de armată, dnii prof. univ. Silviu Dragomir, Ștefănescu-Goangă, Petre Grimm; dna și d. Ioan Matei, d. Al. Vaida, dr. Basiota, reprezentanții consulatului englez, ai școlilor ș. a.

După orele 12 dl primar dr. Utalea și consilierii comunei iau loc la masa prezidențială și apare d. Scotus Viator în aplauzele asistenței. D. dr. Utalea adresează apoi distinsului profesor universitar și apărător al cauzei noastre câteva cuvinte, notificându'i hotărârea consiliului comunal de a'l numi cetățean de onoare a Clujului, ca recunoștință pentru lupta adusă pentru cauza românismului.

Hotărârea consiliului comunal e primită cu îndelungi aplauze de toată asistența.

D. R. W. Seton Watson la apoi cuvântul în englezește, spunând că este adânc recunoscător pentru marea onoare cu care primăria și cetățenii Clujului l-au împărtășit astăzi. „Va fi întradevăr pentru mine o amintire foarte frumoasă și fericită — spune noul cetățean al Clujului — că am fost privilegiat să iau parte în măsură modestă la lupta pentru unitatea neamului românesc și de a vedea capitala Transilvaniei împlinindu'și după multe secole adevăratul ei rol ca unul din centrele principale ale Culturii românești.

Glujul nu este numai plin de puternice amintiri tstorice, ci poate da valoroase pilde oamenilor de stat, oamenilor de acțiune și nu mai puțin studenților."

In continuare d-sa spune, că Românii trebue să învețe din pățaniile trecutului. Spune că Ardealul a fost secole de-arândul ținutul autonomiei locale, comunale și crede, că primir'o autonomie cum a avut sub unguri, Clujul va face progrese minunate în România. Recomandă mai multă toleranță față de toate neamurile și credințele decât a arătat Clujul unguresc.

Dorește progres comunei și mulțumește pentru fericirea ce i-s'a făcut de a fi cetățeanul unui oraș dintr'o țară pentru a cărei întregire a luptat.

Răspunsul d-lui Scotus Viator s'a citit apoi în românește și a fost mereu întrerupt de ovațiunile asistenței.

După aceasta d-l R. W. Seton Watson s'a întreținut cu mai mulți dintre asistenți, timp de mai bine de o jumătate de oră.

Înmormântarea baronului Josika

Azi la ora 11 și jumătatea a avut loc înmormântarea baronului Josika.

Rămășițele defunctului au fost prohodite în biserica piariștilor din str. Universității, de unde cortegiul fonebru a plecat la cimitirul din str. Avram Iancu.

Au vorbit Dl Macskási, relevând meritele defunctului în legătură cu „statul catolic" al cărui președinte a fost. Dl Grandpierre, vicepreședintele partidului maghiar, a vorbit din partea acestui partid, exprimându-și jalea pentru pierderea *„energicului* șef".

S'a remarcat prezența tuturor școalelor ungureşti.

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.
Resmălțuim oglinzi stricate.

Răspândiți „Infrățirea"

Intâmplări din Cluj

Farmacistul Bela Hertzeg nu s'a sinucis

Ziarul nostru a vorbit la timp că un oarecare Bela Hertzeg farmacist, anunța acum câteva vreme poliției că se sinucide în pădurea „Hoia“ din cauza unor datorii pe cari nu era în măsură să le achite.

Cu toate cercetările poliției prin sus zisa pădure, cadavrul lui Hertzeg nu a putut fi găsit, fapt care a și determinat atât pe autorități cât și pe păgubași să creadă că farmacistul este ascuns pe undeva sau a fugit peste granită în mod clandestin.

In contra acestui pretins sinucis se află vre o nouă reclamații de bani variind între 30.000 și 180.000 lei.

Impuscat din imprudență

Duminică după amiază mai mulți copii se jucau pe una din străzile cartierului Hegyes Domb.

La un moment dat copilul Bal Bela de 14 ani, amenință cu un revolver încărcat pe fetița Barna Florica de 12 ani. In acest timp apăsând mai tare pe cocoș, arma a luat foc și glonțul a pătruns în ochiul drept al fetei care în stare extrem de gravă a fost transportată de către „Salvare“ la Clinica Chirurgicală. Sunt puține speranțe de scăpare.

Poliția centrală care anchetează cazul a dispus arestarea micului criminal.

Furt

Proprietarul tutungeriei din str. Regele Ferdinand No. 20 a surprins ieri dimineață în prăvălia sa pe individul Pop Gheorghe în etate de 19 ani tocmai în momentul când încărca un sac cu marfă (produse R. M. S.) Hoțul se introdusese în prăvălie cu ajutorul unor chei false.

Tânărul hoț a fost înaintat parchetului.

Diverse

Cooperativa de consum a meseriașilor cismari din Cluj a reclamat poliției pe Kacso Teodor, Toth Iosef și Farcaș Carol foști membri în vechiul comitet de conducere al cooperativei, cari împreună au înstreinat din casieria instituției suma de 160 mii de lei.

Poliția reprezentată prin comisarul Leontin Pop, anchetează acest caz.

In fața autorităților cooperativa este reprezentată prin avocatul S. Nemeș.

*

Acum câtva timp poliția a descoperit în closetul caselor din str. Feleacului No. 23, un fetus de vre-o cinci luni, mâncat în parte de guzgani.

Din primele cercetări nu s'a putut afla mama criminală și numai Vineri seara poliția a putut să descopere pe denaturata mamă, care nu e alta decât servitoarea Leontina Popa de 21 ani originară din Feiurt (Cojocna) în prezent dispărută. Intreg dosarul a fost înaintat la parchet.

Invățătorii români în Iugoslavia

Invățătorii români la școalele românești din Iugoslavia au înaintat ministerului instrucției un memoriu, în care fixează unele condițiuni, spre a se înapoia la posturile lor.

Se știe, că parte din acești învățători se refugiaseră în Banat. Ministerul instrucției însă i-a rugat, în interesul național al populației românești să se înapoieze la posturi.

Acum ei pun condițiuni, pe care să le îndeplinească pe deoparte ministerul, iar pe de altă darte să le obțină pe cale diplomatică, dela guvernul iugoslav.

Printre aceste condițiuni, sunt:

Toți învățătorii români să stea sub scutul Legației române din Belgrad; la 20 de ani de serviciu, prestați în învățământ, să se socotească 30 ani la înaintare și pensii; salariul să se asigure și dela statul român și dela statul iugoslav. Pentru ridicarea salariului de la statul român să fie destinat revizorul școlar din Timișoara, care la rândul său distribue dreptate celor în drept; să fie asigurată libertatea individuală a învățătorilor; copiii să poată cerceta școalele din România fără nici o piedică; pașaport permanent pentru învățători; limba de propunere în toate comunele românești să fie cea română.

Aceste doleanțe urmează să se aranjeze pe baza tratatului de pace și a reciprocității.

Conferința internațională de chimie dela Cambridge

La 17 Iunie a. c. se va deschide la Cambridge cea de a patra conferință a Uniunii internaționale a chimiei. Societatea de chimie din România va fi reprezentată prin d. prof. dr. Stefan Minovici.

Asupra chestiunilor ce se vor discuta, chimiștii români au înaintat diverse rapoarte, printre care menționăm următoarele: Ceramica de d. G. Capșa; Brevetul internațional de d. Gane; Reforma nomenclaturei chimiei biologice, documentația bibliografică și chestiunea produșilor puri de d. St. Minovici; Consonsrvarea alimentelor de dr. Vintilescu; Asupra hidraților salini de dr. C. Kollo; Higiena industrială de dr. Al. Ionescu, etc.

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Senzația Clujului

Magazinul de ghete

BATA

din Cluj, Piața Unirei No. 9. pentru gramădirea mărfei îi-și vinde ghetele

pe jumătate preț

O pereche de ghete întregi de I-a calitate pân'acuma Lei 699 acuma Lei 349

O pereche de ghete jumătăți de I-a calitate pân'acuma Lei 699 acuma Lei 349

O pereche de ghete pentru dame I-a cal. pân'acuma Lei 499 acuma Lei 299

Ghete de pânză în toate culorile au sosit Lei 249

Radio 2814 2372

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

„AFEB“

Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE

București:

B-dul I. C. Brătianu 3

Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

Căi Normale
Căi Industriale
Căi Forestiere
Căi pt. Mine și Cariere
Căi pt. Tramvaie etc.
2631-1

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 15 Iunie 1923 oarele 11 a. m. se va ține licitațiune publică orală fără drept de supralicitație în localul acestei Saline pentru procurarea a 165 vagoane (á 10.000 kgr.) lemne de foc calitate bună.

Garanția este de 10 lei la sută din prețul rezultat la licitație.

Condițiunile relative se pot vedea în orice zi de lucru la Direcțiunea Salinei din Ocna-Dejului.

Dispozițiunile articolelor din legea contabilității publice relative la licitațiuni sunt aplicabile acestei licitațiuni.

DIRECȚIUNEA SALINEI
OCNA-DEJULUI

No. 1439. 2844

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

se face măriri de fotografii, retrosări

2782

Uzina Electrică orășănească

pe ziua de 1 Iulie a. c. caută un grajd pentru 2 sau 4 caii eventual cu locuință de vizitiu.

2841

Ofertele se vor depune la biroul uzinei (Calea Reg. Ferdinand No. 30. Etaj I. Camera 1) între orele oficioase

1290 No. 1

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

ața Unirii 13.

2787

Sur[illegible] Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE Doua automobile „Fiat" de 15/20 H. P. în bună stare. A se adresa la Banca Agrara, Cluj, Servicini technic, intre orele 8—12 a. m. 2843

DE VÂNZARE 100 buc. scaune de fag aburit, buc. 100·— Lei. Str. Horea 47, I. etagi.

DE VÂNZARE 2 costume de bae Str. Regală No. 5, parter 3.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Eczema boalele de piele cosurile se vindecă sigur cu

Pomada Cadoi

Căsiți la farmacii și droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereți gratuit prospectul: Cumse vindecă eczema. 2319-3

Cea mai fina crema pentru ghete

De vânzare

Una casă noauă cu grădin patru camere și doauă bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având doauă camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

1922 13 Mai	ACTIV	1923 5 Mai	1923 5 Mai
493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	428.139.680	
1.689.111	aur (lingouri)	4.525.831	
15.663	aur (monete)	112.607.242	
4.269.157.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.737.049.114	
4.704.617.319	stoc metalic	5.264.484.413	5.282.321.867
454.230	Argint și diverse monete	471.338	774.905
1.890.421.775	Efecte scontate	4.308.326.230	4.348.708.686
113.307.600	Imprumuturi pe efecte publice	156.095.160	
136.337.350	„ „ „ „ în cont current	179.789.300	
58.803.627 77.533.723	„ din cari nu s'au ridicat lei	68.322.006 111.467.294	
172.111.227		270.494.463	267.562.454
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000	
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854	
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000	
	„ „ 200 „ (1920 B. P.)	184.425.468	
	„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)	400.000.000	
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213	
5.281.379.229	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.825.535	5.282.825.535
	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000	
7.057.506.520	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	2.026.698.977	7.026.699.077	7.026.698.977
77.096.763	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		85.476.671	87.547.643
11.997.418	Efectele capitalului social		11.999.665	11.999.665
33.066.407	Efectele fondului de rezervă		32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.783.885	3.783.885
37.637.100	Imobile		58.115,593	58.115.593
3.460.502	Mobilier și mașini de imprimerie		6.033.907	6.048.394
15.052.069	Cheltueli de Administrațiune		20.275.333	20.642.994
206.567.365	Conturi curente		61.250.513	51,875.269
384.532.155	Conturi de valori		89.535.079	136,103.427
305.158.403	Conturi diverse		496.765.634	500.744.614
20.192.832.360			23.027.503.157	23.126.719.729

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
66.907.200	Fond de rezervă	73.610.858	73.610.858
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.493.060	26.493.060
14.036.141.025	Bilete de bancă în circulațiune	15.783.512.232	15.845.426.472
—	Profit și Pierdere	—	—
40.626.944	Dobânzi și beneficii diverse	86.165.899	91.839.325
1 476.424.381	Conturi curente și recepise la vedere	1.989.675.549	1.864.968.769
4.547.986.427	Conturi diverse	5.056.045.559	5.212.381.245
20.192.832.360		23.027.503.157	23.126.719.729

13 Mai 1922	Efecte și alte valori de restituit	12 Mai 1923		
284.757.083	Efecte și alte valori în păstrare	333.926.117		
9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000		
1.192.159.811	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2.065.589.871		
10.641.250.894			11.552.762.671	11.563.849.988
1.978.266.777	Conturi de ordine		1.780.064.966	1.805.060.205
12.619.517.671			13.332.827.637	13,368.910.193

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Reclama este sufletul comerțului

Fabricăm și furnizăm

ROLOURI

din plăci de oțel și umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi și pe prețurile cele mai reduse. 2798

Oferte se servesc gratuit:

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

Stabilimentele românești Melocco

Fabrica pentru articole de ciment și Intreprindere de construcții S. A. Lloyd

Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. □ Telefon: 6-66 și 8-76

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmură-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.) 2786 **Construcții de beton și beton armat.**

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Construcțiile de școli în Arad

O operă pildnitoare a autorităților din orașul și județul Arad. Cum progresează opera de construcție de școli a populației.

Intr'o corespondență de acum două luni arătasem prin coloanele ziarului „Infrățirea", că la apelul dlui ministru al instrucțiunii publice autoritățile orașului și județului Arad în frunte cu prefectura, au hotărât să înceapă în județ și în orașul Arad o colectă publică în vederea construcțiilor de școli primare. Exemplul comunelor din Vechiul Regat, care într' un singur an au clădit două mii de școli primare, a fost urmat și de autoritățile din Ardeal, astfel și de cele dela noi, hotărându-se acum două luni apelul la populație despre care am vorbit.

De atunci în Arad inițiativa a început, să dea roade. Nu știu, în celelalte județe ale țării cum progresează această operă, dar din informațiunile de până acum, locul de frunte este al Aradului.

In acest oraș și județ apelul dlui ministru dr. C. Anghelescu a găsit un răsunet deosebit și încă în prima săptămână s'a adunat sume considerabile. Astăzi suma aceasta a trecut de 30 milioane.

Poate nu trebue trecut cu vederea, că și mai mult decât pe colecta publică, autoritățile au înțeles să se bizue pe anumite taxe ce s'au impus acum două luni când s'a luat inițiativa. S'au introdus astfel taxa pe diversele cereri ale cetățenilor, pe spectacole, pașapoarte, etc. și suma ce s'a adunat astfel a crescut.

Remarc, că populația a primit cu bunăvoință introducerea taxelor de mai sus, iar la colecta întreprinsă a răspuns grăbindu-se să contribue cu cât mai mult.

Trebue, în legătură cu taxele de mai sus, să accentuez cât au fost de bine hotărâte. Intâi, nici unele n'au fost prea mari. Iar în rândul al doilea, introducerea lor a trebuit făcută, pentrucă e vorbă și de școli neromânești, cari, fără impunerile acestea indirecte, ar fi însemnat să se construească numai de către români.

Spre lauda minorităților conlocuitoare, nici una n'a avut un cuvânt împotrivă. Ele au înțeles seriozitatea operei, care le-a fost arătată și de ziarele maghiare locale. Spre deosebire de ziarele ungurești din Cluj sau Brașov, presa maghiară din Arad a avut cuvinte de laudă pentru opera care intenționează să construească pe banii publici, mai cu seamă românești, școli pentru minorități. Astfel, în timp ce în orașul Arad, Ungurii au destule școli primare, s'a hotărât totuși ca una dintre cele trei ce se vor înființa, să fie ungurească de stat.

*

După informațiunile deținute din loc competent, construcțiile încep acum. Statul, după cum au anunțat ziarele acum trei sau patru săptămâni, a hotărât să contribue la opera cetățenilor cu materialul lemnos necesar construcțiilor, în valoare de aproape 300 milioane pentru întreaga țara. Autoritățile locale au și făcut demersuri pentru obținerea grabnică a acestui material.

Coresp.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRAȚIREA

Serbările presei la Arad

Sindicatul Presei Române din Ardeal a organizat în ziua de Sf. Constantin și Elena, la Arad, un festival pentru sporirea fondului ziariștilor. Presa a știut cu ocazia aceasta să se țină de cuvântul dat arădanilor și a ales în sprijinul ei valorile cele mai distinse ale artei și culturii românești. Dacă deci publicul arădan n'a răspuns în numărul în care așteptam, vina nu este câtuș de puțin a Sindicatul Presei Române.

Și-au dat cu această ocazie concursul dl Ștefan Meteș, distinsul istoric și academian, d. Bretan dela opera din Cluj și corul maestrului Lipovanu, care a repurtat un succes extraordinar.

Festivalul s'a început la o oră târzie în fața școalei de fete și a unui număr foarte redus de intelectuali, între cari numai doi arădani. Oficialitatea și armata au lipsit cu desăvârșire.

Corul învățătorilor sub conducererea măestrului Lipovanu a cântat „Latin gintă" a lui Costescu și „Inșiră-te mărgărite" a lui Domide cu o uimitoare disciplină artistică.

Conferința dlui Meteș cu toată durata ei de aproape o oră a fascinat auditoriul prin subiectul interesant ce și-l'a ales și prin forma atractivă ce i a dat-o.

„Importanța Aradului la granița țării", este o temă de actualitate a cărei pătrundere este tot atât de necesară, cât și de instructivă pentru toată lumea românească, dar mai ales pentru stăpânii de mâine ai țării.

Datele înșirate de orator cu competența-i cunoscută în domeniul istoriei noastre naționale au luminat multora colțuri întunecate ale trecutului neamului nostru în părțile aradane!

Oratorul ne-a arătat că poporul nostru din părțile vestice ale Ardealului a trăit în contact foarte des cu frații noștri din provinciile dunărene. Principiul acestor provincii între cari Mihai Viteazul și Șerban Cantacuzino au trecut cu armatele lor aceste părți și au sălășluit în satele românești ale Banatului și ale Aradului, propovăduind încă de pe atunci unirea sufletească între frați.

*

De asemenea Ion Huniad principele român al Ardelenilor a avut fosrte adeseori fericirea, să lupte cot la cot cu vrednicii opincari de peste munți.

Contactul acesta al armatelor surori au avut darul să unească sufletește pe eroii pribegi, cari ajunși la căminurile lor propagau cu căldură unitatea de arme și de suflet

A venit pe urmă biserica să oțelească trăinicia unică a neamului și apoi negoțul, cu harnicii lui apostoli să lupte tot mai mult pentru legătura trainică mai întâi a opincilor și în urmă a realizării idealului nafo al.

*

Un alt punct a fost al baritonului Bretan, dela opera din Cluj, care a cântat cu neântrecută măestrie: „Prologul lui Pagliacci," „Aria lui Wolfram din Tanhauser," „Jelui-m'as și n'am cui" a lui Dima și „Grenadirii" lui Schuhmán încât a fascinat întreg auditorul și a fost aplaudat în dese rânduri. Dl Bretan a fost acompaniat cu multă dibăcie artistică de logodnica poetului Cotruș.

A urmat apoi ca încheere corul maestrului Lipovanu cu elevele școalei normale și cu seminarialiștii. Transmitem cu acest prilej mulțumirile noastre Dnei Szalay, directoarea școalei de muzică din Arad, care a știut să întrețină un acompaniament la pian admirabil.

In vremea aceasta parcul — neavizat — fierbea de lume. Ruleta, tombola, bărăcile distractive erau în toiul activității...

Dnele baroneasa Pop, dna Mihali, dna Călniceanu, dna Șiclovanu, dna Savu, soția colegului nostru cu fica dsale, dna Miclescu, dșoara Tulia Bogdan, profesoară și altele își îndeplineau greaua sarcină, de-a spori pe cât se poate fondul gazetarilor", — a căror jertfă sufletească a rămas întotdeauna nebăgată în seamă de nimenea.

Sindicatul ziariștilor mulțumește cu acest prilej doamnelor aradane, care s'au jertfit pentru o cauză demnă și au depus o muncă deosebit de apreciabilă pentru cel mai nedreptățit dintre slujbașii fideli ai progresului nostru pe toate terenele.

Venitul net al serbărilor este de 38.000 lei

CARTEA ROMANEASCA
INSTITUT de ARTE GRAFICE
SUCURSALA
COSINZEANA
CLUJ
CALEA DOROBANȚILOR

EXECUTĂ CU PREȚURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRĂRI DE TIPOGRAFIE, LEGĂTORIE PRECUM BROȘURI, ZIARE ZILNICE ȘI SĂPTĂMÂNALE REVISTE, ETC, ETC.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul III. No. 814 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Joi 7 Iunie 1923

Întrăți...

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 18 CLUJ

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... SUB CONDUCEREA UNUI COM... Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 Director: D. TOMESCU ...AJ II) ...iefon: ...IA No. 211

ABONAMENTE:
PE 4 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 160 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

R CLUJ 1 6930

Pe povârnișul anarchiei...

Partidele „democratice" și „ororile din Basarabia"

Duminecă trecută opoziția-unită și-a reluat seria întrunirilor în Capitală. Chestiunea care a format obiectul discursurilor rostite la „Dacia" a fost „asasinatele din Basarabia".

Intreaga opinie publică s'a putut convinge din lămuritoarea expunere făcută de dl general Văitoianu în cameră despre starea de lucruri din Basarabia. Pornid dela cazul Iordanoff, ministru de interne a dovedit cu date precise întinsa acțiune de spionaj și de terorism pe care o conduc sub inspirația și cu fondurile bolșevicilor de peste Nistru, elemente rătăcite sau vândute din Basarabia

Dl general Văitoianu a arătat cum sub loviturile acestor oameni peste patru sute de jandarmi, polițiști și soldați au căzut victime ale datoriei. Trenuri aruncate în aer, atentate împotriva militarilor și polițiștilor, o vastă acțiune de spionaj, de propagandă și de terorism, iată ce fac în Basarabia oamenii pe cari două partide românești înțeleg să-i apere și apărându-i să meargă până acolo încât să învinuiască două mari instituții naționale, armata și justiția, de crime și fără de legi.

Patru sute de modești și tăcuți slujitori ai statului au căzut eroic la postul lor de primedie și nici un glas nu s'a ridicat din mijlocul celor două partide „democratice", nici un cuvânt de omagiu sau de îndulșare nu s'a rostit de presa „independentă", pentru a protesta împotriva actelor de terorism sălbatec adus de peste Nistru și pentru a proslăvi jertfa celor uciși la datorie.

Dar cum se întâmplă ca unul din teroriștii aceștia — dintre cari cei mai mulți sunt străini — să fie împușcat de escortă în clipa când prin fugă încerca să se sustragă judecății și pedepsei, „democrații" noștri, începând cu bunul român Honigmann și sfârșind cu dl Iuliu Maniu, sar ca arși și protestează cu vemență împotriva regimului din Basarabia, acuzându-l de crimă și de samavolnicii.

In vorbirile pe care le-au rostit în întrunirea dela București, dnii Mihalache, Lupu, Maniu, părintele Man, etc. n'au avut nici un cuvânt de regret pentru victimele atentatelor teroriste, dar s'au exprimat cu asprime împotriva armatei și întregei stăpâniri românești. De nicăeri nu s'a ridicat un glas de osândă la adresa anarchiștilor și teroriștilor străini; în schimb a fost o adevărată întrecere între vorbitori pentru a descrie în culori cât mai negre administrația românească din Basarabia.

Dl Mihalache a afirmat cu îndrăzneala uimitoare a inconștientului că „în Basarabia se vânează oamenii cum se vânau pe vremuri negrii în Africa". Iar dl dr Lupu, prietenul atât de bun al lui Trotzki, spune că „soldații împușcă lumea pe stradă, că jandarmii ucid oameni cum se cade fără nici o vină, că poliția arestează pentru a jefui și că toate aceste crime se fac subt îndemnul și ocrotirea autorităților superioare și a guvernului".

Cine ar putea crede tot ceiace imaginația înfierbântată a unui descreerat sau a unui vândut, este în stare să inventeze. Ar trebui să credem că toată administrația și armata din Basarabia a fost cuprinsă de un fel de sadică nebunie pentrucă altminteri ar fi inexplicabile crimele de cari vorbesc d-nii Mihalache și soții.

Dar dacă celace spun și fac dnii Lupu și Mihalache nu ne mai poate mira, fiindcă inconștiența dlui Mihalache e de domeniul patologiei, iar legăturile dlui Lupu cu teroriștii ne sunt cunoscute, mărturisim uimirea noastră văzând cum alături de protestul lor se ridică și protestul dlui Maniu, șeful unui partid care se chiamă național.

Este dl Maniu atât de ... miop, încât nu vede că toată agitația care se face în jurul pretinselor orori din Basarabia este opera unor dușmani ai țării? Nu l'a impresionat pe dsa niciunul din faptele înșirate în expunerea ministrului de interne și n'a simțit învolburându-se în sufletul său de cetățean al țării și de cetățean al umanității revolta împotriva crimelor săvârșite de teroriștii pe cari îi proslăvesc amicii săi politici?

Dacă impresionați de țipetele false ale presei „democrate și independente", au fost mulți cari și-au lăsat înșelată buna-credință, faptele denunțate de ministrul de interne l-au lămurit asupra adevărului. Ar fi fost de dorit ca printre aceștia să se găsească și dl Maniu. Dar stăruind să rămână lângă dnii Lupu și în această acțiune de defăimare a țării și de subminarea a ordinei și a unității de stat, dl Maniu și împreună cu dânsul întreg partidul național se aruncă definitiv în vâltoarea forțelor anarhice.

Problema locuințelor

Un pericol care amenință serios românizarea orașelor din Ardeal

Iată o chestiune care devine din zi în zi mai actuală, la Cluj în special, și în toate centrele mai importante din Ardeal. Noua lege a chiriilor făcută cu evidentul scop de-a restabili raporturi normale între chiriași și proprietari, a creiat în Ardeal o profundă criză de locuințe. Orașele ardelenești, aproape toate copleșite de populație minoritară, nu au o proprietate urbană românească, capabilă să răspundă necesităților.

Proprietarii minoritari, la Cluj în majoritate Unguri și Evrei, au găsit în largheța legii un mijloc de boicot pentru elementele românești aduse de necesitățile administrației, învățământului și în genere ale vieții publice românești în plină desvoltare.

Dacă legea așa cum a fost concepută este bună în vechiul Regat, unde și proprietari și chiriași sunt Români, iar concurența liberă nu poate avea alt substrat decât normalizarea raporturilor, în nouile provincii ea amenință să devină un adevărat pericol pentru buna desvoltare a vieții publice românești la orașe. Efectele de până acum ale legii ne îndreptățesc să facem această constatare, care nu este o critică, și avem convingerea că se vor găsi modalități să preîntîmpinăm pericolul. Evacuările sunt din ce în ce mai numeroase. In locuințele evacuate, sau rămase libere prin cine știe ce întâmplare, este exclus să pătrundă vreun român.

Pretutindeni se manifestă o vădită tendință de a se scăpa de „plosnițele valahe". Dela baronul sau contesa, cari au primit cu desgust „pângărirea" sălașelor lor, până la cel din urmă proprietar ungur, aceeași tendință se vădește. Chiriașul român, funcționar, profesor, gazetar, militar, pus cu forța în aceste locuințe se vede amenințat cu svârlirea lucrurilor în stradă.

Chestiunea devine și mai gravă prin desființarea oficiului de închiriere. Noul oficiu de locuințe va avea o formidabilă aglomerație de lucrări, iar competența limitată de până acum îi îngreuie și mai mult mersul.

Pe lângă aceasta evacuările de utilitate publică îngreuie tot mai mult problema. Administrațiile publice au făcut greșeala de a nu construi nimic până acum, deținând un foarte mare număr de locuințe destinate a servi particularilor. Greșeala se repetă și astăzi când avem o lege de încurajare a construcțiilor. Câteva cazuri recente sunt concludente. Sute de familii vor fi puse cu tot avutul lor în stradă pentru a se face loc unor instituții, chemate ele, înainte de orice să-și ridice clădiri proprii, nu să cumpere vechi clădiri ridicate pentru uzul chiriașilor.

In fața acestei stări de lucruri, nu rămâne decât o energică intervenție a autorităților. Problema trebue studiată cu seriozitate, și luate din timp măsurile cari să preîntîmpine oprirea din mersul ei ascedent al vieții românești din orașele ardelene. E o chestiune care nu mai sufere nici o întârziere.

Europa și Asia

Cunoscutul istoric Guglielmo Ferrero publică în cel din urmă număr din „L'Illustration" un foarte interesant articol, care e o vie explicare a stării actuale de lucruri din țările aliate, care deși au câștigat războiul pe continent sunt grav amenințate în coloniile lor de tendințele de eliberare ale locuitorilor lor.

Dăm mai jos rezumatul acestui articol, regretând că din cauza lipsei de spațiu nu-l putem reproduce în întregime.

S'a zis că războiul mondial a apropiat și a separat continentele. El a adus pe cel mai puternic dintre Statele americane să lupte în Europa; dar a făcut să se nască între Europa și America neînțelegeri de care se lovesc ambele continente, fără a avea putința să se înțeleagă

Mai profundă încă și mai contradictorie este perturbarea provocată de războiu între Europa și Asia.

In timpul războiului India a fost liniștită și a susținut Anglia să câștige victoria. Indată ce războiul s'a terminat a început agitațiunea națională, care a crescut continuu cu toate concesiunile și represiunile, neputincioase s'o calmeze și s'o înfricoșeze.

Cu toată revoluția care o dezbină, China a revendicat după armistițiu, totalitatea teriforiului și a suveranității sale. In 1919 Anglia reușise să impue Perșiei protectoratul său. Cu toate că nici o forță nu s'a opus aplicării tratatului, Persia fiind Dezarmată și neputând să se sprijine pe ajutorul rusesc, tratatul a rămas literă moară și puțin în urmă a fost părăsit.

Egiptul aparține în mod politic, mai mult Asiei decât Africei. Cât timp a durat războiul Egiptul a suportat protectoratul impus de Anglia către sfârșitul lui 1914, imediat însă după terminarea războiului a revendicat independența sa.

Mesopotamia unde deasemeni ura populațiunei contra dominațiunei europene e foarte mare nu e deasemeni mai liniștită ca celelate țări pomenite.

Dar cea mai mare surpriză a venit din partea Turciei. La sfârșitul lui 1918, Turcia părea nimicită. Tratatul de Sévres era actul de deces nu numai al imperiului otoman, ci al întregului Islam, atât ca putere politică, cât și militară.

Dar iluziunea a fost de scurtă durată. Turcia a recâștigat Smirna și indepedența Constantinopolului, iar califatul se arată un dușman și mai fanatic ca înainte al Europei și al creștinismului.

In general pretutindeni Asia se revoltă împotriva Europei chiar în momentul când părea că se europenizează. Cum se poate explica această bizară contrazicere?

După victorie guvernele aliate, de acord cu opinia publică din țările lor au comis o gresală curioasă.

Victoria aliaților a fost totală în Occident, dar în Orient unde un aliat foarte puternic s'a prăbușit nu se poate afirma acest lucru.

Dacă Franța, Anglia, St. Unite, Italia, România și ceilalți aliați au distrus Germania și Austro-Ungaria, Austro-Ungaria și Germania la rândul lor, înainte de înfrângere au distrus Rusia.

Ruina imperiului rus reprezintă deci în bilanțul războiului, un pasiv considerabil pentru învingători.

Aliații n'au ținut seamă de aceasta; ei au făcut pacea ca și cum Rusia ar fi ieșit învingătoare.

Cauza tuturor decepțiunilor asiatice pentru Europa trebuie căutată aici.

Europa era în 1914, o unitate atât de solidă încât chiar antagonismele cele mai mari nu o puteau dezbina în fața Asiei.

Influențele engleză, franceză, germană, rusă italiană rivalizau pretutindeni și se combăteau și totuși ele se susțineau reciproc.

Pentru ce Franța și Anglia s'au bucurat de atâta autoritate la Constantinopol până la sfârșitul sec. XIX-lea? Fiindcă Turcia se temea de Rusia. Pentru ce Germania și-a mărit influența la Sfor la sfârșitul sec. XIV-lea în detrimentul Franței și al Angliei? Pentrucă Franța s'a aliat cu Rusia și fiindcă Anglia ocupase Egiptul.

Japonia a fost atrasă spre o alianță cu Rusia, din cauza Rusiei ce o amenința. China s'a purtat așa de bine cu Anglia și Franța, fiindcă se temea de apropierea imperiului moscovit.

Atât timp cât gigantul rus era amenințător, statele încoujurătoare duceau o politică anglofilă. Și puterea Angliei era tocmai în această slăbiciune relativă; în faptul că atât din punct de vedere militar cât și geografic ea era mai puțin de temut decât Rusia.

Indată cel Rusia s'a prăbușit alianța anglo—japoneză s'a răcit, emirul din Afganistan a revendicat complecta sa independență, în India și în China au reînviat aspirațiunile de independență.

Tratatul de Sévres a rămas astfel literă moartă, fiindcă puterea rusă era indispensabilă pentru aplicarea lui.

Dacă armata țarilor ar fi dominat Asia, Adunarea dela Angora n'ar fi avut nici timpul, nici mijloacele să-și prepare o armată nouă.

Toată Europa, chiar puterile rivale au profitat de teroarea pe care puterea moscovită o exercita asupra Asiei întregi. Căderea imperiului rus a însemnat primul pas spre liberarea Asiei.

Pretutindeni în Asia sforțările pentru a scăpa de dominația europeană sunt întovărășite, de munca internă, care are la bază o forță morală de o influență covârșitoare, grația căreia fără nici o îndoială că Asia va învinge Europa fără a mai avea nevoie să recurgă la forța armată.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Ce citesc Românii?

Câteva date statistice și câteva concluzii. In legătură cu „o vizită la Biblioteca Universității"

Intr'un număr recent al ziarului nostru, vorbind despre activitatea bibliotecei poporale depe lângă Biblioteca Universitară din orașul nostru, arătam numărul cititorilor de cărți dela această bibliotecă.

Datele statistice întocmite ținându-se seama nu numai de numărul cititorilor ori al cărților citite, ci și de naționalitatea cetitorilor și de limba în care sunt scrise cărțile constituesc un prețios document al timpului.

Spuneam că din acele date se pot trage multe concluzii. Dăm mai la vale unele din ele:

Un fapt care trebuie să ne bucure mult e urarea numărului cititorilor români.

Astfel în Decemvrie 1921 dintre 1512 cititori abia 371 au fost (26%) Români.

Peste un an, numărul Românilor se urcă considerabil, ajungând de patru ori mai mare.

Proporțional, Românii reprezintă în 1922 aproape 40% din numărul cititorilor. Așa dar, pe când la Români observăm o creștere de 14%, la Unguri observăm o descreștere de egală valoare.

Aceasta nu înseamnă că cititorii unguri sunt mai puțini ca înainte. Numericește au crescut dela 1149 la 2800.

Dar din aceiași statistică se [illegible] un fapt care cred [illegible] fidelă a situației culturale din Ardeal. O parte a Românilor citesc și azi ungurește.

Dar să vedem statistica. Din 3953 cititori cari în luna Decemvrie 1922 au consultat cărți, Români au fost 1607, iar Unguri 2800. Din cărțile consultate, în număr de 4456, românești au fost numai 1535 la 1607 cititori, iar ungurești 2921 la 2800 cititori.

Așa dar cel puțin, 172 Români au citit ungurește, presupunând că nici un ungur n'a citit vre-o carte carte românească. Ținând însă seamă de faptul că mulți Unguri cari învață românește, merg la biblioteca poporală și citesc cărți românești, vedem că și azi contingentul Românilor cari citesc ungurește, e destul de mare.

Aceasta e trist, nu pentrucă noi am propovăduit exclusivismul ori o boicotare a scrisului unguresc, ci pentrucă în de obște e știut că ce-i cari citesc ungurește nu o fac din necesitate ci din o rea obișnuință. Aceaiași situație am mai remarcat-o acum vre-o două săptămâni în legătură cu marele public, care și azi citește cu plăcere „Ellenzék" ori „Ujság". tot din cauza năravului.

Cititorii bibliotecei populare fiind în majoritate tineri muncitori, se învederează că se impune o acțiune pentru recâștigarea muncitorimei pentru cultura noastră. Societățile culturale să nu țintească numai în spre sate.

Să se coboare și în mahalalele Clujului, ducând slovă și vorbă românească celor ce au uitat-o ori au ajuns aproape să o uite în urma unui nenorocit regim, la care am fost supuși în trecutul nu atât de îndepărtat.

Slova și cuvântul românesc să le ducem celor lipsiți de ele în urma greutăților vremilor, și să le îndrăgim cu cei cari din propriile lor greșeli le au uitat.

Atunci, când vremea se va scurge ca să putem face statistica lunei Decembrie din anul viitor, nu vom mai găsi acest număr de Români inconștienți.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Aniversarea morței mitropolitului Andrei Șaguna

In ziua de 20 Iunie 1923 se împlinesc 50 de ani dela moartea Mitropolitului Andrei Șaguna care a încetat din viață în anul 1873 Iunie 16 s. v.

Guvernul voește a sărbători cu mare fast această aniversare a celui mai mare luptător național a românismului.

Se afirmă că în ziua de 20 curent vor sosi în Sibiu Regele și întreaga familie Regală, membrii guvernului, Mitropolitul primat și Episcopii din întreaga țară, raprezentanții Academiei Române unde defunctul a fost membru și societățile macedonene de oare ce marele dispărut era macedonean.

In acelaș zi se va oficia la mitropolie un serviciu divin de către toți membrii clerului local în prezența Regelui și a familiei regale, miniștrilor și a tuturor șefilor autorităților civile și militare.

A doua zi, adică la 30 Iunie, se va organiza un pelerinaj la mormântul lui Șaguna în comuna Reșinari, o frumoasă localitate din apropierea Sibiului

D. dr. I. Lupaș va vorbi despre faptele și meritele mitropolitului Andrei Baron de Șaguna ca unul ce, s'a ocupat de viața și opera defunctului.

In aceste 2 zile în orașul Sibiu toate oficiile publice casele particulare vor fie frumos împodobite cu verdeață și steaguri tricolore.

Pentru organizarea serbărilor s'au format în Sibiu 6 comisiuni cu diferite atribuțiuni sub prezidența mitropolitului Bălan și a d-lui prefect A. Bolu.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Cărți noui

Fauna cadavrelor din România de Prof. N. Leon

Se știe că putrezimea cadavrelor se datorește diferitelor specii de microbi, iar dispariția lor nenumăratelor larve de insecte.

Scopul studiului Dlui Profesor Dr. N. Leon, a cărui competință în parazitologie se bucură de un renume mondial este de a semnala pe de o parte speciile de insecte ale căror larve trăesc în cadavrele din România, iar pe de altă parte, a atrage atențiunea medicilor asupra foloaselor, pe care aceste insecte le aduc salubrității publice și medicinei legale. Acțiunile insectelor cadavrice după ordinea în care se succed din momentul morții până la distrugerea completă a cadavrului, a fost împărțită de Drul N. Leon în 7 perioade: începutul putrefacțiunei, fermentația butirică, fermentația caseică, fermentația amoniacală, modificația cadavrelor, și distrugerea completă a cadavrului.

Studiul profesorui N. Leon, urmare a experiențelor făcute pe cadavre de pisici, câini, șoareci, păsări și pești e o însemnată contribuție în domeniui atât de vast al biologiei și merită o deosebită atenție din partea naturaliștilor.

Ingrășămintele chimice în agricultură de dl Dr. Dumituru A. Olariu

Salvarea noastră din criza economică prin care trecem va veni în mod neîndoelnic în primul rând de la bogăția agricolă a țării.

Pentru aceasta e însă nevoie înainte de toate, mai ales acum când proprietatea mare a fost înlocuită printr'o proprietate mică, să se ia toate măsurile ca datorită unei culturi cât mai raționale să putem mări productia solului, după exemplul ce ni-l dau de ani îndelungați țări mai civilizate ca noi cum sunt: Statele Unite, Belgia, Germania etc.

Pornind dela necesitatea imperioasă a sporirei producției agricole, un distins profesor clujan D. Olaru arată și mijloacele prin care se poate ajunge la această sporire.

Ele constau în întrebuințarea cât mai intensivă a îngrășămintelor chimice.

In urma studiilor și experiențelor făcute la Paris și în țară, Dl Dr. Olaru a demonstrat că cele mai bune îngrășăminte chimice sunt acelea care au la bază manganezul.

In culturi îngrășate s'a dovedit că în doze convenabile, manganezul stimulează germinația și dezvoltarea plantelor iar produsele recoltate au dat la analiză mai mult amidon la sută pentru cartofi, o greutate superioară la hectolitru pentru grâne, bobul de orz pentru berărie mai mare, mai alb și mai plin mai mult zahăr în sfecle și în struguri.

Deasemenea manganezul mai e și un foarte activ fertilizant al solului, stimulând activitatea florei microbiene și asigurând astfel plantelor o mai bună folosire a elementelor nutritive, aflate deja în pământ dar sub o formă care nu poate fi asimilată.

— Ay. —

SACI, MUSAMELE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Școlile noastre și propaganda la sate

Activitatea lăudabilă a liceului „Aurel Vlaicu" din Orăștie.

Este un obiceiu foarte frumos acela pe care l-au inaugurat unele școli din Ardeal, de a face în fiecare an o serie de excursiuni cu caracter de propagandă culturală în mijlocul poporului nostru dela sate. Este acesta un bine, pe care îl simte nu numai țărănimea atât de dornică de învățătură și staturi cuminți, ci și elevii acestor școale, cari astfel de timpuriu vor începe a cunoaște poporul nostru dela țară, nevoile și aspirațiile lui. Dar sunt aceste excursiuni prin semânța rodnică a culturii și patriotismului pe care o seamănă și care încolțește în urma lor, o binefacere de neprețuit pentru însăși marea clădire a țării noastre, pentru nivelarea și armoniarea asperităților inerente timpului în care trăim.

De aceea simțim cea mai mare bucurie când vedem sau când ni se aduce la cunoștință astfel de excursiuni, cari ar trebui să se generalizeze cât mai repede și să devină o datorință morală dacă nu chiar impusă, pentru corpurile noastre didactice.

Liceul „Aurel Vlaicu" dela Orăștie care are deja o frumoasă reputație în viața noastră școlară de dincoace de Carpați, ar putea în privința aceasta să servească de pildă la multe școli similare.

Prin activitatea rodnică pe care o desfășoară acest liceu în mijlocul populației dela țară, merită toată luarea aminte și lauda care i-se cuvine.

Odată cu desprimăvărarea, în fiecare Duminecă și sărbătoare, o organizație specială a acestui liceu, compusă din câte 2—3 profesori conferențiari, o echipă de cercetași, una de coriști și una de artiști-diletanți, în frunte cu apreciatul director A. Demian și prof. Gh. Pârvu, organizatorii și conducătorii acestor turneuri, străbate în lini te și tăcere din comună în comună, trăgând brazde adânci în ogorul încă înțelenit al culturii noastre.

*

Cu un program simplu, compus de regulă din cântarea corului la serviciul divin, (liturgie sau vecernie), apoi după ieșirea din biserică, din câte o conferință plină de învățăminte și îndemnuri bune, apoi din câte două puncte de cor, o piesă teatrală (de expl. „Florin și Florica" de V. Alexandri, atât de plăcută poporului) și exerciții gimnastice (cercetășești), acești elevi și profesori inimoși se achită de-o datorință și săvârșesc o muncă a cărei valoare și eficacitate nu se poate aprecia în deajuns. Cât sunt aceste turneuri de plăcute și binefăcătoare pentru populația noastră dela țară o dovedește însăși dragostea și căldura cu care ea le-a îmbrățișat. Astăzi după trei ani de atare activitate, sătenii au început să facă ei invitări conducătorilor acestor turneuri, rugându-i să vină în satele lor, iar atunci când se prezintă se întrec în a-le face care de care o primire cât mai frumoasă. Astăzi, în comunele din apropierea Orăștiei, nu se mai face nici un act mai de seamă, (instalare de preot, învățător, sfințire de clopote, steaguri, etc.) fără ca măcar corul liceului să nu ie parte. Iar copiii satelor, astăzi numai visează altceva decât să meargă și ei cât mai în grabă la școala din oraș și să se facă și ei cercetași așa cum i-au văzut pe cei veniți în comuna lor.

Iată prin urmare, la ce rezultate frumoase se poate ajunge, ce aport puternic se poate aduce culturii și consolidării noastre sufletești prin o muncă desinteresată și viguroasă ca cea depusă de conducătorii liceului „A. Vlaicu" dela Orăștie. Dar faptele lor nu au nevoie de nici un comentar; ele vorbesc dela sine. Ținem totuși să atragem luarea aminte asupra lor atât a opiniei publice cât îndeosebi a guvernului căruia i-se impune să acorde tot sprijinul posibil unor astfel de acțiuni.

*

Astăzi mai ales când trăim în epoca celui mai cras materialism, acest concurs, acest sprijin este o necesitate primordială. Și cea mai frumoasă plantă dacă nu este plivită și udată își perde mult din farmecul ei chiar dacă nu ar pieri cu totul. Astfel și o atare acțiune, dacă ea nu este sprijinită, simulată de autoritățile în drept, chiar dacă nu se stinge cu totul, dar își perde foarte mult din intenzitatea și eficacitatea ei.

In legătură cu aceasta, ca încheiere ținem să mai amintim că există un ordin ministerial în senzul cărula orice conferință ținută la sate de către membrii corpului didactic se remunerează cu o anumită sumă — paremi-se 100 lei. Ei bine, până acum — după cum suntem informați, nici un profesor dela liceul „A. Vlaicu" nu a primit această răsplată. Dar ce e mai mult, acești profesori dintr'un înalt simț altruistic au renunțat la aceste remunerații în folosul diferitelor fonduri de binefacere ale liceului.

*

Rezultatul e însă că nici aceste fonduri până în ziua de azi nu s'au văzut augmentate cu acești bani, deși organele superioare școlare au fost solicitate în mai multe rânduri. Ținem a aduce și această la cunoștința autorităților în drept și eventual vom reveni.

D.

Către desnodământul politicei de scandal

Opoziția iarăși în stradă. O moțiune semnificativă. Istoria se repetă. O admirabilă lecție servită opoziției. Declarațiile dlui Vintilă Brătianu la Senat.

Opoziția unită să facă scandal, a ieșit iarăși în stradă. Atmosfera lipsită de orice control a întrunirilor publice se vede că-i prieșteșe mai bine, decât regimul de muncă al Parlamentului. Astfel am văzut apărând la „Dacia" aceleași chipuri congestionate de ură și neputință, cari la Cameră au introdus deplorabilul sistem de scandal și bătaie. Matadorii „democrației" turbulente, firește, au fost incapabili să aducă la întrunirea de Duminecă din Capitală ceva nou. Vechile afirmații nedovedite, s'au revărsat dela tribuna „Daciei" cu o rară lipsă de pudoare. Gălăgiosul deputat al Gherlei, părintele Man, și-a agitat cunoscuta-i ilocvență de bâlciu; ridicolul domn Mihalache și-a sbierat suficiența redusă de unealtă inconștientă a ideilor turburi de aiurea; caraghiosul domn Virgilică Madgearu și-a amestecat competența economică în chestiuni pe cari nu le înțelege; dr. Lupu a mințit cu nerușinare în tot ce a spus acolo; d. Maniu, grav și solemn, n'a spus nimic, dar a vorbit o oră; iar alții au bâzâit strigând: „jos guvernul". Apoi totul s'a încheiat cu inevitabila moțiune în care „cetățenii Capitalei", condamnă guvernul, condamnă constituția, condamnă consolidarea averii publice, condamnă „Creditul industrial" și condamnă „Regia."

Moțiunea întrunirii dela „Dacia" este un model de inconștiență și neobrăzare politică. Reaua credință abundă. Exemplul de muncă al Parlamentului n'a servit la nimic acestor oameni cari nu mai au nimic sfânt; indiferența publică de până acum față de toate giumbușlucurile opoziției unite, nu i-au învățat că singura cale pe care o așteaptă țara dela ei, nu pe la „Dacia" duce.

Partidul național și partidul țărănist au dovedit, că sunt incapabile să devină altceva decât organizațiuni de provocare, de minciună și scandal.

In acelaș timp aproape, la Senat, d-l Vintilă Brătianu, vorbind în chestiunea statutului funcționarilor, condamnat și el de opoziție, făcea următoarea revelație din trecutul nostru politic:

„Noi suntem învățați, din trecutul nostru cu aceste procedee ale opoziției.

„Cel puțin din cele ce au urmat după războiu ar trebui să învețe ceva opoziția și anume să învețe ceva de la vechiul partid conservator, care a avut în ultimii săi ani, această atitudine. Când a fost vorba să se facă războiul Independenței zicea să ne retragem în munți și să nu trecem peste Dunăre. Războiul s'a câștigat. Când a fost vorba să se revizuiască Constituția la 1884, s'a retras din Cameră. Constituția s'a votat și s'a aplicat timp de mai bine de 30 de ani. Când a fost vorba să facă o revizuire nouă la 1914, știți bine, în această sală ce revoltă manifesta opoziția și ce împiedicări violente se făceau? Constituțiunea s'a votat și partidul care a avut o astfel de atitudine astăzi putem zice că nu mai există, s'a dus în văzduh."

In constatarea d-lui ministru de finanțe se închide un avertisment. Opoziția care se agita Duminecă într'una din sălile de întrunire ale Capitalei, pășește vertiginos pe urma fostului partid conservator, cu ale cărui rămășițe dealtfel partidul național a fuzionat. Sistemele de luptă întrebuințate astăzi sânt aceleași; rezultatele nu pot fi altele.

Continuând, dl Vintilă Brătianu. a spus:

„Prin urmare, partidele cari se pretind noui, să profite de experiența trecutului, să vadă greșelile pe cari le-au făcut adversarii noștri. Constituția nu s'a adus, d-lor, pentru că a vrut s'o aducă partidul liberal după cum nici statutul, nici alte legi de consolidare nu se aduc fiindcă așa ne-a plăcut, dar impuse de nevoia țării! Și partidul care nu va ști să ia parte la această operă de consolidare internă, nu face rău adversarului, dar se sinucide, (Aplauze).

„O spun aceasta, d-lor, nu ca să iovesc în adversarii politici, dar numai în nădejdea că se vor trezi. Nu este bine — o spun înc'odată — să fie un singur partid care să facă opera constructivă. Este bine nu numai pentru premenirea vieții parlamentare dar și pentru ca opera să fie cât mai perfectă, ca ea să lasă din schimbarea ideilor. Rolul opoziției este în întrecere pentru soluții mai bune nu să stea în activitate negativă în atari momente de consolidare. Nădăjduim că acum după războiu, acești oameni noui, cari se pretind cu idei noui, profită de experiența trecutului."

Desigur conducătorii opoziției nu vor voi să înțeleagă esența morală a acestor declarații. Experiențe nu prea îndepărtate ne silesc să o credem. Partidul național în forma lui actuală, lipsit de orice pregătire pentru a întreprinde o luptă legală, o luptă de idei fecundă pentru țară, va continua să-și trăiască ultimele zile ale existenței sale anachronice după norma pe care a apucat-o. Partidul țărănist este în plină derută. Incercarea de a introduce prin frandă în viața noastră politică o directivă care s'a dovedit aiurea dezastruoasă, a dat greș. Demagogia fracțiunei angajată la Moscova cu serviciu în România, ca și înconștiența unor minți slabe, nu pot constitui decât un pericol pentru însăși această organizație ieșită din minciună.

Lecția d-lui Vintilă Brătianu poate servi tuturor oamenilor de bună credință. Celorlalți e inutilă. Desnodământul pronosticat nu poate fi evitat.

A. R. Gus.

IREDENTISMUL din școlile maghiare

Episcopii unguri ordonă școlilor să nu primească controlul statului.

In numărul de eri al „Infrățirii" am relatat câteva fapte, aduse la cunoștința ziarului de corespondentul nostru din Zalău, cu privire la refuzul direcțiunii liceului reformat din acel oraș de a primi controlul statului.

Astfel, deși dl director regional Gocan a comunicat direcțiunii liceului că nu îngăduie elevilor să ia parte la reprezentații cinematografice cu caracter imoral, elevii au asistat la ele în mod ostentativ pentru a arăta că nu recunosc dreptul de control al autorităților școlare. Tot astfel profesorul de limba română al aceluiaș liceu a refuzat să vorbească românește cu reprezentantul statului român.

Cazul nu este izolat, și în aceasta stă gravitatea sa, întrucât direcțiunile școlilor maghiare lucrează potrivit ordinelor date de episcopii maghiari. In acest sens avem cunoștință de un ordin al episcopilor unguri cari opresc direcțiunile școlilor confesionale maghiare să primească controlul statului, ele fiind supuse numai autorității bisericești maghiare.

Ordinul acesta cași faptele cari sunt consecința lui constituesc o gravă ofensă adusă autorității statului și o nesocotire a dreptului său de control asupra tuturor școlilor.

Acest drept de control nu poate fi tăgăduit de nimeni și orice acțiune de nesocotire a lui trebuie socotită ca o gravă nesupunere la legile țării.

Presa ungurească și partidul baronilor țipă pretutindeni că minoritatea maghiară este oprimată și respinge acuzația de iredentism. Dar ce înseamnă provocările de mai sus dacă nu dovada dușmăniei pe cari conducătorii maghiarimei din Ardeal o nutresc față de statul român.

Faptele pe cari le-am denunțat eri și asupra cărora stăruim astăzi sunt deosebit de grave. Ministerul Instrucțiunei Publice este dator să ia măsurile necesare pentru a face pe episcopii maghiari să înțeleagă că trebuie să dea respectul cuvenit drepturilor și autorității statului.

Dar am voi ca aceste fapte să ajungă și la cunoștința acelor personalități din Occident la cari apelează cu atâta stăruință conducătorii iredentei maghiare din Ardeal și cari uneori s'au arătat sau prea lesne crezători sau prea grăbiți să judece lucrurile.

Solemnitatea conferirii cetățeniei de onoare dlui R. W. Seton Watson

— Discursul dlui Seton Watson. —

Am arătat ieri, cum a decurs solemnitatea conferirii cetățeniei de onoare a Clujului dlui R. W. Seton Watson (Scotus Viator), distinsul profesor universitar și publicist, apărătorul cauzei noastre sub vechiul regim maghiar. La hotărîrea consiliului comunal prin care i-se conferă cetățenia de onoare și care a fost citită de d. dr. Utalea primarul Clujului, d. R. W. Seton Watson a răspuns cu cuvintele de mai jos, pe cari regretăm că încheiat fiindu-ne ziarul, nu le am putut da ieri în întregime. Discursul dlui R. W. Seton Watson relevă chestiuni cari au mai preocupat administrația românească, așa că se impune să se revină asupra lui, întrucât atinge una dintre cele mai serioase chestiuni, autonomia comunală.

Ținem să facem în acest loc observația, că în traducerea românească a discursului, citită ieri la primărie, cuvântul original național „self-gouvernement" s'a tradus cu autonomia națională, ceeace nu este tocmai aceeași. Asupra pasagiilor discursului în care se vorbește despre această auto-guvernare națională, ținem de altfel să atragem atenția cititorului.

Discursul dlui R. W. Seton Watson

Domnule Primar!

„Va fi întradevăr pentru mine o amintire foarte frumoasă și fericită — spune noul cetățean al Clujului — că am fost privilegiat să iau parte în măsură modestă la lupta pentru unitatea neamului românesc și de a vedea capitala Transilvaniei împlinindu-și după multe secole adevăratul ei rol ca unul din centrele principale ale Culturii românești.

Clujul nu este numai plin de puternice amintiri istorice, ci poate da valoroase pilde oamenilor de stat, oamenilor de acțiune și nu mai puțin studenților.

Concepția „self-gouvernement" este în general atribuită popoarelor anglo-saxone, însă știucă nu trebue să reamintesc auditorului prezent, că Transilvania este pământul clasic al self-gouvernement-ului național, cu privire la comune sau municpii, națiuni sau confesiuni.

Tin să'mi manifest speranța, că acei de cari depinde formarea României noui, nu'și vor pierde energiile cu sisteme de centralizare pe cari le-ar putea prelua de-a gata din Vest, ci vor adapta condițiunilor modene experiența bogată și precedentele numeroase din istoria acestei provincii cari le stau la îndemână. Din acestea s'ar putea învăța pe de o parte metode cari ar face posibil ca credințe și rase deosebite să trăească în pace împreună, de altă parte istoria dureroasă a rasei române din vechea Ungarie ar trebui să servească de învățătură a pericolului pe care îl poate aduce excluderea unei națiuni dela drepturile și privilegiile acordate altora.

Puține țări au fost mai greu încercate pe cât România în timpul marelui război, rămânând încă din această suferință urme evidente în viața sa politică și economică. Dar sunt sigur, că în măsură ce condițiunile vor fi reintroduse treptat, cestricțiunile artificiale din comerț vor fi înlăturate și o liberă autonomie municipală va fi reintrodusă, — un progres corăspunzător se va înfăptui și Clujul, sper că va fi în totdeauna în fruntea acestui progres.

Aș dori, ca orașul D-Voastră să prospereze, înlăturăm pentru totdeauna metodele de intoleranță de rasă și de asimilare de cari a fost strâns legat sub vechiul regim. Aș dori să se reîntoarcă la acele tradiții de libertate națională și religioasă și la acel „self-gouvernment" pentru care Transilvania a fost renumită în trecutul mai depărtat.

Și eu, ca concetățean al D-Voastră și ca un înfocat credincios în viitorul României voiu urmări cu un deosebit interes sforțările D-Voastră pentru stabilirea dreptății și a încrederii recipioce între toate naționalitățile și credințele.

Pacificarea orientului

Apropiata semnare a păcii greco-turce.

Situația din Grecia

In drum dela Lausanne spre Atena, ministrul de externe al Greciei dl Ap. Alexandris, partizan și fost colaborator al lui Venizelos a dat un interview ziarului „Dimineața", care pune în adevărata lumină situația externă și internă a Greciei. Toate dificultățile cari împiedecau încheierea păcii au fost înlăturate, în urma renunțării Turcilor de a pretinde să li se plătească despăgubiri de războiu.

Reluarea în posesie de către Turci a Traciei orientale a fost în sfârșit admisă de Greci și astfel în cel mult 10 zile pacea va fi încheiată la Lausanne. Acordul turco-grec după cum anunță o telegramă din Sofia nu modifică prin nimic clauzele tratatului de pace, cari garantează accesul Bulgariei la Marea Egee.

Expunând situația internă a Greciei, ministrul de externe Alexandris a arătat că prima sforțare a guvernului revoluționar a fost să reformeze armata care avea nevoie în afară de ofițeri buni și de aproape un miliard și jumătate de drahme.

Refacerea armatei a fost opera cea mai de seamă a revoluției grecești. Deasemeni s'a îmbunătățit situația financiară a Greciei, pe care guvernul revoluționar a găsit-o cu totul deschilibrată.

Se știe, că unele gazete franceze și italiene au publicat știri eronate cu privire la situația regelui și reginei Greciei, care nu și-ar fi însușit dragostea poporului. D. Alexandris a arătat că din potrivă guvernul n'are decât cuvinte de laudă pentru rege, care îi dă seama că este agentul executiv al poporului grec și supremul simbol național.

Domnia Sa a arătat apoi marile calități și devotamentul pentru patria adoptivă a reginei Greciei, datorită căreia Ea se bucură de simpatia și respectul tuturor.

Misiunea ministrului Alexandris în România este de a ne mulțumi pentru sprijinul puternic dat Greciei la Lausanne. O purtare foarte binevoitoare a avut deasemeni față de Grecia la Lausanne și Jugoslavia.

Deși ministrul Alexandris n'a vrut să spuie nimic precis în privința intrării Greciei în Mica Antantă e lucru sigur că Domnia-Sa va căuta să capete prin ajutorul României, sprijinul Micei Antante pentru restabilirea raporturilor de bună vecinătate între țările balcanice. Totuși intrarea Greciei în Mica Antantă e prematură; cât despre refacerea alianței balcanice ea nu mai are nici un rost, revendecări teritoriale dela Turcia, ne mai având de făcut nici una din țările care au format în 1912 această Alianță.

Ay.

Două mari opere ale guvernului actual

Naționalizarea întreprinderilor industriale, miniere și comerciale și ridicarea nivelului cultural al populației rurale. — Zona culturală.

E cunoscut în deobște faptul ca guvernul actual are ca dogmă a guvernării sale înfăptuirea celor două mari nevoi ale Ardealului: romanizarea tuturor ramurilor de activitate productivă și ridicarea prin orice mijloace a nivelului cultural al populației rurale.

In ceea ce privește prima nevoie a Ardealului, guvernul actual are la activul său, după cum se știe, o serie de măsuri cari numai cinste poate să-i facă. Când afirmăm aceasta ne gândim la numeroasele, naționalizări ale diferitelor întreprinderi industriale, miniere, bancare sau comerciale Dintre toate acestea, ultima și cea mai importantă este naționalizarea societății „Reșița".

*

In ceia ce privește ridicarea nivelului cultural al populației rurale din Ardeal, guvernul a luat și continuă să ia încă măsuri care să asigure și înfăptuirea acestei mari opere, de a cărei importanță e inutil să mai vorbim.

Prin aceste măsuri, două, au o importanță deosebită. In primul rând se știe că școlile primare rurale din Ardeal sunt într'un număr cu totul insuficient pentru a putea primi în sânul lor pe toți copiii de țărani cari ar vrea sau cari ar trebui să învețe carte. Pe de altă parte, sunt foarte multe sate în Ardeal care n'au școală de loc; statul, numai cu resursele lui bănești nu e în stare să clădească toate școlile de care au nevoie satele Ardealului.

Dl dr Anghelescu, ministrul instrucției a convocat pe toți prefecții Ardealului și le-a dat toate indicațiile pentru ca fiecare din ei să organizeze în toate comunele din județele lor așa zisele „comitete școlare". Rostul acestor comitete școlare este să colecteze dela țărani, bani, materiale, etc. — pentru ca împreună cu ajutorul larg al statului să se poată ridica în fiecare comună școala de care se simte nevoie.

După rapoartele oficiale primite de Minihtrul instrucțiunei publice dela prefecții Ardealului activitatea acestor comitete a dat roade stralucite. — Se speră că cu banii și materialele adunate dela țărani, cu ajutorul bănesc dat de stat și prin faptul că lemnăritul necesar cladirei școalelor va fi acordat pe gratis din pădurea statului până în luna Septembrie se va clădi prin satele Ardealului cel puțin 2500 de școli primare.

Zona culturală

O altă mare operă națională și culturală a guvererului actual și în special a dlui Ministru Anghelescu este înfăptuirea acelei „zone culturale" de-a lungul întregei granițe de nord a Ardealului.

In toate satele, ce se vor afla în interiorul zonei, se va face câte o școală primară, câte una sau două biblioteci poporale, și câte 2—4 săli de lectură pentru țărani.

Toate aceste școli vor fi conduse de către un învățător de frunte căruia i-se va plăti și un supliment de salariu pentru a munci cu și mai multă tragere de inimă.

In satele dela graniță unde sunt puțini români se vor face colonizări — cu ocazia împroprietăririi. Mai mult decât atât, după ce fiecare cătun din zona culturală va avea școala lui, se vor aplica pedepse extrem de severe tuturor acelor părinți cari vor refuza sau vor neglija să-și dee copii la învățătură.

Toate aceste măsuri sunt menite se formeze la nordul țărei, un puternic zid de suflete românești.

Alfa

Serbările „României June"

O explicație pentru public.

Prin hotărârea consiliului orașului Cluj, No. 7451/923. Societatea studenților români din Viena „România jună" a obținut parcul orașului pentru aranjarea unor mari serbări în zilele de Sâmbătă 9 și Duminică 10 Iunie.

Intr'o ședință următoare consiliul orașului scăpând din vedere faptul că parcul fusese deja dat „Româniel june" pentru ziua de 10 Iunie, l'a acordat pentru aceiași zi și soc. „Crucea roșie". In fața acestei situații și nevoind să facă dificultăți societăței „Crucea roșie", comitetul executiv al „Româniel june" a renunțat, în favoarea „Crucei roșii", la ziua de Duminică 10 Iunie.

Din cauza acestei întâmplări neprevăzute marile serbări organizate, în parcul orașului de „Romania jună" cu scopul de a mări fondul din care se va ridica o statue lui Mihail Eminescu în Cluj, vor avea loc Sâmbătă 9 Iunie (cum s'a anunțat) și vor continua săptămâna viitoare și anume **Sâmbătă 16 Iunie și Duminică 17 Iunie.**

Și cu ocazia aceasta atragem atenția publicului clujan că deoarece organizatorii acestor mari serbări au reușit să câștige concursul tuturor autorităților militare și civile precum și a diferitelor societăți de doamne din elita locală. serbările „România jună" vor fi cele mai strălucite din câte s'au văzut în Cluj.

Nu s'a renunțat la nici un sacrificiu pentru ca succesul moral al serbărilor „Româniel june" să fie asigurat pe deplin.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

— **Concert.** Pe ziua de 9 Iunie e anunțat concertul soților Mărcuș în Sala Teatrului Național. Acompaniamentul îl va ținea dl Schüller dirijorul orchestrei operei române.

INFORMAȚII

— **Satu-Mare. Falșificatori de acte de demobilizare.** La Satu-Mare s'a descoperit o bandă de falșificatori, cari liberau contra unei sume certificate de demobilizare. Falșificatorii descoperiți de către serviciul siguranței, au sost arestați. Se mai așteaptă o seamă de arestări senzaționale.

— **Arme tăinuite la Cluj.** In strada Regina Maria No. 35 unde se fac reparații, lucrătorii zidari pe când lucrau ieri dimineață la desfundarea unei streșini au găsit ascunse trei arme și o sabie, Inspectoratul Gen. de siguranță a delegat pe comisarul Chendi cu facerea unei anchete.

— **De la Oficiul de locuințe** din cauza că d. Dumitriu, directorul poliției locale și șeful biroului încartiruirii, este bolnav lucrările oficiului de locuințe au fost suspedate până în 20 crt.

— **Pentru admiratoarele lui Eminescu.** Se știe că în zilele de 9 și 10 Iunie vor avea loc în parcul orașului serbările date de „România Jună" pentru sporirea fondului necesar ridicării unui monument lui M. Eminescu in Cluj.

Organizatorii serbărilor fac un călduros apel către doamnele din societatea clujană, rugându-le să dăruiască pentru tombolă din obiectele] netrebuincioase ce se găsesc cu prisosință în casa oricărei gospodine.

Lucrurile donate, însoțite de numele și adresa donatoarei se vor adresa la administrația ziarului nostru, până cel mai târziu Vineri dimineața.

— **Noul nunciu papal la București.** Ziarul italian „Osservatare" informează că Monsegniorul Marmaggi a fost transferat dela nunciatura din București la cea din Praga, Monsegniorul Dolci a fost înaintat dela delegațiunea din Constantinopol la nunciatura din București.

— **Examenele particulare.** Față de unele informațiuni apărute cu privire la fixarea examenelor particulare, ministerul de Instrucție face cunoscut că examenele particulare la învățământul primar, încep conform legii la 14 Iunie, iar cele din învățământul secundar încep în toată țara între 15—20 Iunie.

Comisiunile de examinare sunt aceleași cari au examinat și în sesiunea Februarie.

In ceeace privește examenele particulare ele au fost sporite la 500 lei (200 pentru seziunea Ianuaire și 300 pentru seziunea Iunie) pentru cursul inferior și 800 lei (300 pentru seziunea Iunie) pentru cursul superior.

Sporul acesta reprezintă cam de 34 de ori suma ce se primea de examinatori, înainte de 1916 dela examenele particulare.

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copiii Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— **Dej. — Deces.** La Dej a încetat din viață avocatul și fostul prefect dr Octaviu Filipan, în vârstă de 42 de ani.

— **Instalarea inspectorilor regionali școlari.** Zilele acestea se va face instalarea inspectorilor regionali ai învățământului numiți în urma desființării directoratului general din Cluj. Primariile celor patru orașe din Ardeal în cari își vor avea inspectoratele sediul, au primit invitație să se îngrijească de încartiruirea lor.

— **Luați salam HERZ pentrucă e cel mai bun De vânzare pretutindeni** 2777

In Piața Unirei No. 9 la Magazinul de ghete „Bata" e îmbulzeală de oameni fiindcă toată lumea vrea să se procure cu ghete durabile pe prețuri senzaționale. Prețurile ghetelor s'a scăzut la 249 și la 349·— lei. Vânzarea aceasta ocasională va mai ținea numai două săptămâni, deci se oferă publicului să se grăbească. 2845

— **Tg. Mureș. Un furt îndrăzneț la bancă.** Din Tg. Mureș se anunță, că la Banca de Scont de acolo s'a comis alaltăieri ziua amiazămare o spargere îndrăzneață, cu care ocazie hoți necunoscuți au furat 50.000 lei.

— Inspectoratul financiar din Cluj, pentru a se evita la vămile dela granița maghiară eventuale riscuri, a hotărât să nu mai angajeze decât vameși cari știu și ungurește.

— Măcelarii din Cluj au hotărât să facă demersuri la guvern pentru eliberarea exportului pieilor de oaie,

— **Retragerea brevetelor scrisă în limbi străine.** Oficiile comunale industriale din Ardeal au primit dela București ordin, să retragă de urgență toate brevetele cari nu sunt scrise în limba statului și săle înlocuească cu brevete românești.

Ciocolata-desert

Kandia

Caramelele (lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune și se găsesc pretutindeni. 2778—2.

Autobuzele Blaga, care fac cursele Cluj-Turda fiind aranjate cu arcuri noi, cari dă posibilitatea de a călători ca în automobile de turism și pentru mulțumirea publicului care dorește a vizita **băile de sare din Turda** a hotarat facerea încă a două curse cu începere de Duminecă 10 Iunie modificând plecarea din Turda și Cluj în acelaș timp ast-fel:

Cursa I. 7 dim. sosireă $8^1/_2$.

Cursa II. 1 d. a. sosirea $2^1/_2$.

Cursa III. $6^1/_2$ d. a. sosirea 8. 2846.

— **Brașov. Noul contracte muncitorești.** La inspectoratul muncei din Brașov s'au încheiat următoarele contracte de muncă între muncitori și patroni: Fabricile de mobile Czell și Seimann Grimm, Zaharis și Hubes; precum și fabrica de mașini Iuliu Teutsch.

In curând vor începe tratativele în acelaș scop între fabricile de postav Telmann și Scherg, fabrica de bere Czell și fabrica de hârtie Zărnești.

— **Iubileul soc. „Tinerimea Română".** Duminecă, la orele 4 d. a., societatea „Tinerimea Română" a serbat, la Ateneul Român, cea de-a 46-a aniversare în prezența d-lui dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunei, însoțit de d-nii I. Valaori, secretarul general.

Cu ocazia acestei aniversări s'a făcut — cu o deosebită solemnitate — și distribuirea premiilor acordate de soc. „Tinerimea Română" elevilor meritoși veniți de prin toate ținuturile Române Mari.

— **Sosiri.** Dl Al. Stefănescu prefectul județului Cojocna soseste mâine în localitate.

*

— **Serbările Româniel June.** Marile serbări ale „Româniel june" date în scopul mărirei fondului de ridicare unei statui lui Eminescu în Cluj vor avea loc Sâmbătă 9 Iunie și vor continua Sâmbătă 16 și Duminecă 17 Iunie.

Toți Babylonați încălțămintea Toți cismarii o pot!

Dela Academia Română

Plenul academic a votat Luni alegerea următorilor membri noui în locurile vacante: d-nii C. Rădulescu-Motru și G. Murnu la secția literară și d-l arhitect Balș la secția istorică.

Ieri urma să se aleagă încă doi membri. La secția științifică va fi ales probabil d-l Vasilescu-Carpen și la secția istorică părintele G. Popescu scriitor eclesiastic.

*

Sâmbătă, 9 Iunie orele 3 p. m. Academia Română ține ședință solemnă sub președinția principelui moștenitor, când d-l Mihail Sadoveanu va rosti discursul de recepție la care va răspunde d-l Bogdan-Duică.

Noul academician va vorbi despre „Literatura Populară".

Sedința fiind publică intrarea e liberă.

*

Academia a mai ales ca membri corespondenți pe d-nii M. Beza și C. Drăgan profesor la universitatea din Cluj, ambii în secția literară. Membri de onoare ai înaltului așezământ de cultură au fost aleși d-nii Scotus Viator (Seton Watson) și doctorul spaniol Ramon Y Cajal.

*

Tot eri s'a deschis testamentul bancherului Elias, Academia Română este instituită legatară universală a întregii averi, cari probabil se ridică la vre-o opt sute de milioane. Testatorul orânduește o sumă de legate importante culturale și de binefacere, sub privigherea Academiei, lăsând în același timp și o altă sumă importantă la libera dispoziție a Academiei.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. H. Ferd. 9 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2721

A. S. R. Principele Carol la Timișoara

— Concursul internațional de turism. —

Timișoara. — Concurenții concursului internațional de turism plecați Luni dimineața dela Cluj au sosit la Timișoara cu mașinele în perfectă stare.

Intâiul concurent sosit la „startul“ instalat la arena „Regatta“ a fost dl Stoia cu mașina Nr. 1 tip „Mercedes“, condusă de șoferul fabricei Mertz la ora 13·6.

La ora 13·17 sosește A. S. R. Principele Carol conducând mașina Nr. 4 tip „Cadillac“. A. S. a fost întâmpinat la intrarea în oraș de prefectul dr Iuliu Coste și colonelul Ștefănescu, cari i-au urat „bun sosit“.

La „startul“ dela „Regatta“ A. S. R. a fost întâmpinată de notabilitățile orașului în frunte cu primarul Lucian Gheorghevici.

Al treilea concurent, prințul Bibescu a sosit la orele 13.40, pe mașina no. 3 tip „Cadillac.“

La ora 13.42 a sosit d. Djuvrera cu mașina „Lancia“; la ora 14.17 a cincia mașină („Steyer“, no. 8) cu dnii Mendel și Eftimiu. Al șaselea concurent sosit a fost dl Lupescu, conducând mașina „Hegues“ no. 6. Dsa a sosit la 14 22.

A sosit apoi în intervale de 10—15 minute următorii:

Dnii Macaveiu și Rozenberger cu mașina no. 10 tip „Mercedes“.

Dl I. Haan cu mașina no. 9 tip „Steyer“ și d. dr. Racovitza cu mașina no 7 tip. „Hotkine.“

*

Concurenții au fost primiți în localul „Regatei“, unde s'a făcut și aprovizionarea mașinelor.

După sosire a avut loc o recepție la care a participat și A. S. R. Principele Carol.

Dejunul A. S. l'a luat la prefectură, în cerc restrâns. Seara a avut loc la „Hotel Grand“ o masă comună.

Accidentul dlui Ferechide

Dl Ferechide, președintele „Automobil Clubului Regal Român“ a urmărit concurenții într'un avion.

După masă a sosit vestea că avionul a suferit un accident, în urma unui defect de motor.

Avionul totuși a putut ateriza în comuna Brănicica aproape de Arad fără accident de persoane. Până la ora când telegrafiez nu s'a putut controla gravitatea accidentului.

Coresp.

Cine cere revizuirea statisticei noastre demografice

Dela Budapesta se sugerează un protest la Liga națiunilor pentru revizuirea statisticei noastre în vederea plebiscitului.

Am arătat și ieri și într'un număr al nostru din săptămâna trecută, că avem nevoe de o oglindă fidelă a situației demografice a ținuturilor noastre cu cet țeni de altă limbă. Statistica de acum doi ani a fost făcută cu conștiinciozitate — ni-se spune — dar vedem astăzi că în baza ei s'a putut proceda la lucruri cari sunt pentru neamul nostru o primejdie. Am arătat anume, că în săcuime guvernarea averescană a făcut școli de stat maghiare în localități cu populație care în 50—70 de cazuri la sută declară că este românească, deși limba i-a fost înstreinată într'o măsură mai mică sau mai mare prin politica desnaționalizatoare a Budapestei. Școlile acestea s'au înființat în baza unei statistici făcute de Unguri numai, — după cum ne afirmă localnicii — cari au falsificat adevărul.

Asupra manoperei oficianților unguri încredințați cu censul populației s'a mai atras atenția și după cât știm, la Satu-Mare chiar, s'a ordonat un nou recensământ, într'atât fiind de neadevărate datele date de recensenți. Și dacă s'a dat atunci o alarmă serioasă în jurul primejdiei ce înseamnă o statistică falsă, cazul școlilor de stat din săcuime ne dovedește că ea a fost motivată, întrucât urmările i le-am văzut în acelaș an.

Dar iată că cei interesați în falsificarea aceasta nu se mulțumesc cu cât au putut face în dauna noastră. Un profesor de economie dela Universitatea din Budapesta, d. dr. Földes Béla — după cum anunță corespondentul budapestan al lui „Ujság“ din Cluj — a ținut o conferință despre **„Apărarea minorităților etnice și statistica națională“**, afirmând lucruri cari nu pot fi trecute cu vederea. Profesorul maghiar a început cu aceasta, că condiția primordială a drepturilor minorităților este posibilitatea de a se constata **cui să aparțină o naționalitate.** Ceeace cu alte cuvinte, este plebiscitul. Înșiră apoi o serie de pretinse falsificări ale statisticei în Cehoslovacia și Iugoslavia și „constată“, că nicăeri ca în România situația demografică nu a fost arătată mai fals.

„Acolo (în România) cu ocazia recensământului din Decembre 1921 fiecare autoritate a corectat ad-libitum și nu numai proporția populației, ci chiar și numărul ei.

La Cluj bunăoară, în 1910 era 51.000 de unguri și 7.500 români din totalul de 60.000 al populației. Iar după nouile date populația este de 64,497, din care 38.330 unguri și 17.025 român. Dar guvernului din București nu i-a plăcut nici acest rezultat și a schimbat și cifra aceasta a populației“.

Ar fi de prisos se învrednicim de un comentar o astfel de perfid Pentrucă din însăși datele statistice arătate de profesorul Földes reese nu falsificarea statisticei din partea noastră ci din partea Ungariei.

Adunați cifrele de mai sus: 51.0000 unguri + 7.500 români, fac la olaltă 58.500, rămânând 1.500 pentru celelalte neamuri, evrei, ruși, armeri, cari și pe vremea ungurilor formau jumătate din populația românească a Clujului.

Dar trebue totuși să ne ocupăm se această rea credință, pentrucă statisticianul Ungariei a recomandat se se trimită Ligii Națiunilor un protest însoțit de statistica maghiară și de aceea a României arătându-se streinătății că am falsificat statistica cea grozav de de fidelă a Ungariei. Acelaș protest recomandă apoi să se trimită la Haga, la Institutul internațional demografic și unui stat neutru, bunăoară Elveției.

Cum vedem, statisticianul maghiar, care reprezintă aceaș ideologie a oficialității Ungare, s-coate a falsificare a statisticei faptul, că România a căutat să restabilească adevărul falsificat de Ungaria. Dar confratele „Ujság“ ține să recomande cititorilor săi protestul propus de profe-sorul Földeș, subliniindu'l propunerea cu litere cât mai izbitoare.

*

Asupra acestui nou atac ce ni-se plănuește atragem atenția Institutului nostru demografic, recomandându'i totodată, ca atunci când va fi să prezinte o statistică, să o prezinte și pe aceea întocmită fals, în România, de către oficianții de stat unguri.

1290 No. 1

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

M. S. Regele Ferdinand și M. S. Regele Alexandru al Iugoslaviei vor primi azi în audiență pe ministrul de externe al Greciei, Alexandris.

Vizită Suveranilor Iugoslaviei

Suveranii Iugoslaviei vor vizita Sâmbătă frontul dela Mărășești.

Vineri, implinindu-se un an dela căsătorie, Suveranii vor participa la un Te-deum la mitropolia din București, după care vor lua dejunul la Palat. Vineri seara va avea loc la Palatul regal o recepție cu un număr restrâns de invitați.

Duminică oaspeții vor pleca la Sinaia.

Prelungirea sesiunii parlamentare

Consiliul de miniștri de azi dimineață.

Azi dimineață a avut loc un consiliu de miniștri la care s'a decis prelungirea sesiunei parlamentare până la 9 lunie. Decretul prelungirii a fost semnat de M. S. Regele și va fi citit în parfament Ministrul Anghelescu a expus doleanțele corpului didactic, cerând fonduri pentru sporirile necesare pentru satisfacerea acestor doleanțe.

Consiliul s'a ocupat apoi cu statutul funcționarilor, decizând ca el să fie vota încă în actuala seziune.

S'a mai discutat chestiunea alegerei episcopului de Argeș, menținându-se candidatura preotului Duma din Ardeal.

Accidentul dlui Romulus Voinescu

Ziarul „Adevărul“ afirmă, că d. Romulus Voinescu, directorul general al Siguranței a fost grav rănit cu ocazia unui accident de automobil întâmplat pe șoseaua Giurgiu-București, cu prilejul conducerii familiei regale iugoslave.

EXTERNE

Presa germană și vizitele generalilor aliați în România

Berlin, 4. — „Vossische Zeitung“ anunță: „Acum câteva vreme d. Krestinski reprezentantul Sovietelor la Berlin primind pe ziariști le-a declarat că vizitele generaliior engiezi și francezi în România sunt în legătură cu conflictul anglo-rus.

Din sursă autorizată română ni se comunică, cum că această declarație este absolut lipsită de temei întrucât România care-și consolidează situația internă politică și economică este departe de a se gândi la vre-o aventură războinică de orice fel. Politica guvernului român urmărește numai să colaboreze la refacerea Europei alături de popoarele vecine.

Evacuarea Constantinopolului

— O nouă formulă —

O nouă forulă s'a propus în chestia evacuării regiunei Constantinopolului și a Dardanelelor.

Conform acestei formule urupele aliate vor părăsi Constantinopolul când tratatul de pacd va fi ratificat de guvereul din Angara și de parlameetul uneia die puterile invitante la coeferință.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1959 2561

Sfințirea bisericei din Rogoz

Primirea P. S. Sale Episcopului Nicolae

— O lătură din activitatea Corului Episcopiei. —

P. S. Sa Episcopăl Clujului continuând seria vizitațiunilor canonice a descins Duminică 3 Iunie a. c. și în comuna Rogoz spre a sfinți biserica nou zidită.

La orele 9½ înconjurat de un banderiu de călăreți P. S. Sa a sosit în Rogoz, venind din Lăpușul-Unguresc. Din satele vecine și mai îndepărtate mii de țărani cu conducătorii lor se grăbeau spre Rogoz spre a se putea bucura de înălțătoarea sărbătoare atât de mult așteptată.]

In fața porții a doua de triumf, construită în fața bisericii cu multă pricepere și gust, preotul local a urat S. S. Sale bun sosit, după care corul l'a salutat cu obișnuita cântare arhierească.

A început apoi actul sfințirii. Serviciul divin a fost făcut de P. S. Sa, asistat de 8 preoți. Biserica deși spațioasă n'a putut cuprinde pe cei 3000 de țărani, așa că Sf. Liturgie s'a făcut în biserică iar în fața bisericii rugăciuni de alți 7 preoți. Răspunsurile liturgice au fost date de corul Episcopiei de sub conducerea destoinicului dirigent Vasile Petrașcu.

Participarea corului la vizitațiile canonice constitue o latură importantă din activitatea corului care este un factor primordial în propaganda religioasă, în deosebi în timpurile tulburi de azi când se ivesc atâtea secte religioase cari vin să distrugă credința strămoșească. Cântările bisericești, naționale și lumești executate cu pricepere și cântate cu simț, fără de cari atmostera ar fi prea monotonă, far fi ca sufletele tuturor să vibreze de fericire, înălțându-le deasupra nucazurilor zilnice în sferile întrățirii și ale iubirei reciproce.

Sfârșindu-se serviciul divin P. S. Sa Episcopul Nicolae a rostit o cuvântare adânc simțită și foarte instructivă. P. S. Sa a făcut istoricul suferințelor noastre pentruca să înfățișeze prezentul în o lumină cât se poate de strălucitoare, când toți avem posibilitatea și datoria de a-ne validita pe toate terenele care duc la consolidare, la înălțare, la fericirea țării și a poporului nostru. P. S. Sa a îndemnat pe țărani ca să'și dea copii la școli, căci numai prin cultură vom putea contrabalansa și a-ne suprapune elementelor străine și dușmane intereselor naționale, și a sfătuit în acelaș timp poporul să și păstreze credința străveche.

La orele 1 a avut loc banchetul dat în onoarea P. S. Sale la care a luat parte preoțimea, protopopii tractului Dej și Lăpuș, inteligența din Lăpuș, și Prefectul Județului Solnoc Dobâca care a însoțit pe P. S. Sa.

Sprijinitorii artei românești s'au ivit și aici, contribuind cu sume frumoase (2700 Lei) prin inscrierea de membri, la înjghebarea mai desăvârșită a Reuniunei Corale.

După banchet P. S. Sa s'a reintors la Lăpuș, unde peste câtva timp a sosit și Corul care a cântat atât în piață cât și prin satele prin care a trecut, cântări naționale foarte bine alese.

Seara s'a dat o cină comună la Protopopul Zaharie Man. In dimineața zilei de 4 Iunie P. S. Sa s'a reintors la Cluj.

L. P.

Luxul și specula

— Datoria „Asociațiilor feministe" —

Un recent apel lansat de un grup feminist, în scop de a combate moravurile rele ale societății, cere între altele tuturor femeilor din țară, să ia măsuri pentru stârpirea luxului.

Propunerea este admirabilă și foarte bine venită.

Când toată lumea se plânge de scumpetea vieții, luxul formidabil ce se practică în toate cla ele sociale, institute o adevărată calamitate.

Ar fi trist să citâm numeroasele exeple pentru a arăta că luxul se practică azi în palatele somtuase ca și în bordeele de la periferiile orașului și chiar la sate.

Impotriva acestei mari calamități, se ridică apelul despre care vorbim și asupra cărula s'ar cuveni să fie atentă toată lumea care portă răspunderea de viitorul societății noastre.

Combaterea luxului va corespunde unei reale necesități căci astfel se va degaja greutatea enormă a scumpetei care apasă asupra tuturor — și în același timp se va aduce o combinație eficace pentru micșorarea specului și îmbunătățirea valutei noastre.

Pretutindenea se citează exemplele acelor state unde populația a înfrânat luxul și a stăvilit specula.

Se impune ca aceste măsuri să se realizeze și la noi — și de aceea salutăm cu entuziasm apelul lansat. Am dori să vedem în special, în fruntea acestei acțiuni, asociațiile feministe din țară. dela care așteptăm, — prin acțiunea lor rodnică — rezultatele practice.

Senzația Clujului

Magazinul de ghete

BATA

din Cluj, Piața Unirei No. 9. pentru gramădirea mărfei își vinde ghetele

pe jumătate preț

O pereche de ghete întregi de I-a calitate pân'acuma Lei 699
acuma Lei 349
O pereche de ghete jumătăți de I-a calitate pân'acuma Lei 699
acuma Lei 349
O pereche de ghete pentru dame I-a cal.
pân'acuma Lei 499
acuma Lei 299
Ghete de pânză în toate culorile au sosit Lei 249

Radio 2814 2372

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

2836 Radio 3429

In proximele zile va sosi la noi renumita companie

Circul Olympia

cu 84 persoane, 26 cai, iluminație electrică și orchestră proprie

Detaliile în afișe!

Sticle și oglinzi pentru mobilă, ștefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

BANI și TIMP

câștigi montând pe mașină

PIRELLI CORD

Cel mai bun Cauciuc

2747-1

Deposit la EMIL BLAGA CLUJ

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Au sosit

la

Magazinul pentru copii

Hercules

Str. Iuliu Maniu 8.

cărucioarele de copii „Brenabor" din Berlin vestite în toată lumea, în exemplare minunate.
Cărucioare de sport 395 lei
Cărucioare de sport cu roți de gumă 525 lei
Ne alorate 160 lei
Trusouri complete pentru copii, dela 850 lei în sus.
Haine de sărbătoare pentru băeți și fetițe!
Pălării de pânză Lei 75 (în toate colorile).
Lingerie femeească și pentru copii, și la comandă.
Preț-curent de cărucioare pentru copii gratuit. — Serviciu solid, conștiincios. - Prețuri ieftine.

2660 Lloyd 1519

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

RAGLANE

Watterproof.
Costume la moda
La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii
2653

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEȘTE ZIARUL

INFRAȚIREA

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

2787 **Piața Unirii 13.**

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE 100 buc. scaune de fag aburit, buc. 100.— Lei. Str. Horea 47, I. etagi.

DE VÂNZARE 2 costume de bae Str. Regală No. 5, parter 3.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De vânzare

Două automobile „FIAT"

de 15/20 H. P. în bună strare.

A se adresa la BANCA AGRARA, Cluj, Serviciul technic, între orele 8—12 a. m. 2843

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindecă și liniștesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la drogueril și farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresați: Farmacia VOREL, PIATRA-NEAMȚ. 2819-4

Dacă voiți să vă îngrijiți timpul, spălați-vi'l numai cu apă preparată cu

KAISER-BOR AX

KAISER-BORAX

întrebuințat mereu fața să nu mai fie urâtă.

KAISER-BORAX

face fața albă și moale

2474-3

REUMATISMUL 2818-1

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeal etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală. Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la droguerii și farmacii. Contra mandat poștal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Depozit FARMACIA VOREL PIATRA-NEAMȚ.

In Turda baia de sare „Banya"

cu situație foarte frumoasă vilă cu etaj pentru **Lei 60.000 este de vânzare.**

Se poate ocupa imediat

2830

Încredințat Agentura LUKA TURDA

Prima întreprindere din România pentru 2796

curățire și transformare de pălării panama, zsirad

primește totfelul de pălării pentru curățit

Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

Uzina Electrică orășănească

pe ziua de 1 Iulie a. c. caută un grajd pentru 2 sau 4 caii eventual cu locuință de vizitiu.

2841

Ofertele se vor depune la biroul uzinei (Calea Reg. Ferdinand No. 30. Etaj I. Camera 1) între orele oficioase

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

se face măriri de fotografii, retrosări

2782

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Stabilimentele românești Melocco

Fabrica pentru articole de ciment și întreprindere de construcții S. A. Lloyd

Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 și 8-76

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmură-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.) 2786 **Construcții de beton și beton armat.**

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografică „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- Fabricațiune de pliuri comerciale, toria de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, coulisorii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notesa, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Stetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2228 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă 2626

Chestiunea teatrelor maghiare

Lucrările congresului dela București. Desființarea asociației teatrelor maghiare. Propunerile delegației maghiare.

Telegramele de astăzi dela București, vestesc că chestiunea teatrelor maghiare din Ardeal este pe cale de soluționare. A fost și aceasta, tot timpul până acum, una dintre chestiunile dificile dintre minoritatea maghiară și noi, chestiuni cari formează problema maghiară prin aceea că constitue forțele de opoziție contra statului român din partea conducătorilor maghiari de aici. Voim să spunem cu aceasta, că problema maghiară în România s'a redus în toate celelalte cazuri la zero, și nu ni-a fost adusă la cunoștință decât când se pornea din partea noastră un atac contra iredentismului, când adică căutam să ne apărăm siguranța statului.

*

Spunând acestea și despre chestiunea teatrului maghiar din Ardeal, trebue să ne gândim la acea împotrivire dârză ce s'a făcut ridicării noastre culturale în orașele ardelene în care nu avem încă un teatru al nostru. Vom aminti numai atitudinea dlui Paraghy, directorul maghiar din Oradea care a accelerat luarea de măsuri din partea guvernului român.

Amintind de încăpățînarea cu care directorul Teatrului Maghiar din Oradea s'a opus reprezentațiilor românești pe scena comunală ce o deține cu condiția expresă de a o ceda, când i-se cere, odată — de două ori pe lună — artiștilor și trupelor noastre, trebue atras atenția teatrelor maghiare din Ardeal și presei lor, că protestele, pe cari vedem că le-au și început contra soluției ce se caută acum în privința teatrelor maghiare, trebue să îă le adreseze d-lui Parlaghy și celorlalți directori șovinești, datorită cărora s'a impus soluția de urgență de astăzi.

*

Este cumva dăunătoare soluția aceasta teatrelor maghiare? Presa maghiară a și început să protesteze, cu toatecă soluția ministerului nu lovește decât în iredentismul din teatrele maghiare; în schimb acestora le dă avantagii, cari nu s'au așteptat. Conferința dela București a teatrelor din România a hotărât, conform proectului ministerului, **dizolvarea asociației teatrelor maghiare din Ardeal. In schimbul acestei dizolvări, ministerul a asigurat că va acorda toate opt concesiunile de teatru maghiar, câte sunt în Ardeal astăzi.**

Și să remarcăm, că dându-se toate aceste opt concesiuni, în timp ce directorii teatrelor maghiare se așteptau numai la patru, li-s'a făcut o surpriză fericită. Vedem însă, că directorii teatrelor maghiare preferă patru concesiuni numai și să rămână cu „Asociația" lor. Și aceiași directori ai teatrelor maghiare caută să insinueze, că statul român este dușmanul teatrelor ungurești!

*

De altfel observăm, că „Asociația" desființată acum a fost condamnată la moarte chiar de teatrele maghiare, cari au hotărât acum câteva luni intrarea în Asociația din București a tuturor teatrelor din România. Ori, socotim că nu este prea multă sinceritate, atunci când mențiî o asociație, pe care în principiu ai desființat-o, pentruca să'ți servească scopurile împotrivirii contra noastră și tot atunci să tragi foloasele ce ți-le dă participarea în Asociația românească.

* *

Memoriul înaintat contra dizolvării asociației teatrelor maghiare spune, că desființându-se asociația, nu va mai fi cine să recomande ministerului pe cei cari vor cere concesiunea unui teatru, așa că vor fi mai mulți competitori, ajungând directorii teatrelor maghiare să lupte unul contra altuia.

*

Un alt memoriu care a fost prezentat de către delegația maghiară, cere, ca în cazul dizolvării asociației, ministerul să se îngrijească de pensiunile artiștilor și de traducerile din românește, patru la număr proectate de asociația teatrelor maghiare pentru stagiunea viitoare.

Dela Consiliul de Războiu

Eri s'a judecat în fața Consiliului de Războiu secția II-a de sub președinția d-lui Colonel Bulbuc, procesul soldatului Madula Mihai din Regt. 87 Inf. acuzat de refuz de serviciu (insubordonare) prin faptul că numitul este baptist (nazarinean) și conform principiilor bisericei sale, la încorporare a refuzat depunerea jurământului și purtarea armei.

In acest interesant proces acuzarea a fost susținută de către comisarul Regal Căpitan Dumitrescu Teodor, care în urma unui rechizitoriu bine documentat a obținut condamnarea la trei ani închisoare pentru acuzat.

In culpatul reprezentat prin avocatul Stefan Oprea a făcut recurs.

Activitatea fundației culturale „Principele Carol"

Credincioasă scopului urmărit și făgăduinței date de a publica lunar un buletin al activității ei, Fundația culturală „Principele Carol" ne trimite spre publicare buletinul activității ei pe luna Mai a. c. Din el aflăm următoarele:

In cursul lunei Mai s'au înființat sub auspiciile Fundației culturale „Principele Carol" câteva noui cămine culturale și s'au trimis cărți la bibliotecile din Săbolciu (Bihor) Gherla, Beclean, Seminarul din Cernăuți, Școala Normală din Bălți, Coslugeni-Ostrov, Vlamizi (Gorj(și liceul Șincai.

Fundația a ajutat și pe Românii din Banatul sârbesc.

Vechia revistă pentru popor „Albina" se trimite azi prin îngrijirea Fundației la peste 10.000 de săteni.

In toamnă, Fundația va publica o revistă pentru copii redactată de dnii Mihail Sadoveanu, Nichifor Crainic, Cezar Petrescu, Adrian Maniu și alții.

Un teatru de marionete pentru copii, care a dat în străinătate renașteri dramatice și care poate influența producția artistică națională se studiază pentru crearea lui, cu un repertor care să cuprindă dramamatizarea poveștilor noastre și feluirite fantezii științifice.

O lege nouă a adăugat Fundației o direcție a culturii popopulare. Ea se va ocupa cu înființarea de „cămine culturale". Aceste „Cămine" vor fi sinteza activității sociale a tuturor factorilor culturali, la sate.

*

Forța de atracție a Fundației se arată prin afilierea multor case de sfat vechi, cămine, cabinete de lectură, reuniuni de cântări, biblioteci populare și altele.

O prețioasă inițiativă este aceia a legăturilor cu streinătatea. Se organizează pedeoparte elementele culturale românești pentru cunoașterea în streinătate iar pe de alta se cheamă în serviciul țării personalități culturale de seamă.

Cercul studenților români din Liege afiliat Fundației a luat contact cu presa belgiană legând prietenii și stabilind fapte, a organizat o sală culturală cu artiștii noștri din Paris, și a orânduit la Universitate un ciclu de conferințe asupra României.

S'au numit membrii corespondenți în America, Anglia, Suedia, Franța, Belgia, Germania, Grecia, Italia și Cehoslovacia.

Românii din America au întemeiat la Cleveland o filială a Fundației cu menirea de a înființa „cămine culturale" în toate orașele cu așezări de Români.

La 4 Iunie cu transatlanticul „King Alexander" au pornit cele dintâi cărți pentru o librărie românească a Filialei. Fundația a cerut aderarea României la biuroul internațional al Controlului Cărții din Berna.

Acestea sunt pe scurt realizările Fundației în timpul lunei Maiu. Ele vor spori însă tot mai mult cu vremea. Fundația ținînd să-și întindă activitatea în straturile cele mai adânci ale poporului.

Caută

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 815 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

77 Onor Asocia... și literatura po... 1923
CLUJ I. 7133
CLUJ

Opoziția unită și chestiunea funcționarilor

— Două atitudini eloquente: una în Parlament și alta în stradă —

După cunoscutul obiceiu încetățenit în viața noastră politică de opoziția unită a partidului național și partidului țărănist, o înversunată critică se aduce din tabăra acestora proiectului de statut al funcționarilor discutat și votat de Senat. Dacă oamenii opoziției unite ar ridica obiecțiuni serioase contra acestui proect, faptul n'ar putea decât să ne bucure. Opera guvernului ar găsi în atitudinea opoziției o sursă de pertecționare, folositoare țării și funcționarilor.

Din nefericire așa zisele „critici" ale opoziției unite nu sunt decât josnice bârfeli de mahalagioaică politică. Nici o obiecțiune temeinică nu s'a adus proiectului de statut, nici o critică pornită dintr'o cercetare obiectivă a complexului problemei care cere o grabnică și bună rezolvare.

Deprinse se facă din orice chestiune de interes general un mijloc de licitație electorală, cele două partide, unite să facă scandal și să pună piedeci ori cărei încercări de consolidare a țării, au adus proiectului de statut al funcționarilor pe lângă critici nefundate, învinuiri cari n'au nici un sens. E însă, înainte de orice, timpul să facem o observație. Cele două partide zise „opoziția unită" și-au dat toată silința să atragă massele funcționărești în politică, și anume în politica pe care o fac ele. Incercarea de a provoace o grevă generală a funcționarilor, dela partidul național și partidul țărănist a început. Ziarele acestor partide și cele puse în serviciul lor, au susținut în toate chipurile ideea grevei generale, alimentând nemulțumirile de-o clipă și instigând perfid la orice ocazie. Oamenii partidului național ca și oamenii partidului țărănist au făcut acelaș lucru. In întrunirile de pretutindeni ale acestei opoziții de scandal chestiunea funcționarilor era o chestiune de predilecție. Activitatea așa zisă extraparlamentară n'a perdut nici o ocazie de a provoca o grevă generală. Opoziția unită îndârjită că măcar în acest chip va face imposibilă continuarea activității guvernului.

Speranțele au fost înșelate. Câteva elemente neserioase ale corpului funcționarilor de stat s'au lăsat antrenate în albia politicei opoziționiste. Dar greva proectată a dat-greș și guvernul a rămas la locul său să veghieze atent la îndeplinirea operei de refacere de care are nevoie țara. Opoziția unită, înfrântă, a trebuit să se întoarcă în Parlament.

Ne-am fi așteptat ca măcar de rândul acesta să vedem o preocupare mai serioasă pentru rezolvarea multiplelor probleme de actualitate. Speranțe zădarnice.

Opoziția unită a arătat aceeași indiferență ca și până acum, și aceeași rea credință. Legile votate au fost pentru ea prilej de scandal.

Aceeași soartă avu și statutul funcționarilor la Senat. Reprezentanții partidului țărănist și ai partidului național n'au luat parte la lucrări în comisiuni, n'au luat parte nici la discuții în plenul maturului corp. Chestiunea a rămas să fie rezolvată numai de către elementele de ordine ale Parlamentului.

Dar aceste două partide dacă ar fi avut o conducere onestă, aveau datoria să se ocupe mai deaproape de chestiunea funcționarilor, pe care au agitat-o și pe care au folosit-o în combinațiunile lor politice. Ind ferența arătată în Parlament la discuția statutului ar fi inexplicabilă dacă n'am ști cu cine avem aface.

Chestiunea prezintă însă un interes deosebit când vedem aceste două partide, ieșite iară în stradă pentru a agita aceeași problemă a funcționarilor și pentru a aduce critici statutului într'un loc unde ele nu pot fi folositoare nimărui.

Opoziția unită vădește cu acest prilej o lipsă de pudoare fără seamăn. Statutul funcționarilor publici așa cum s'a votat la Senat rezolvă de bine sau de rău chestiunea.

Dacă opoziția a voit ceva mai perfect, de ce nu a luat acolo parte la discuții, de ce nu a venit acolo cu propuneri concrete?

Răspunsul este clar. Propuneri nu aveau la ce să aducă pentrucă proectul a știut să cuprindă întreaga chestiune și să o soluționeze așa cum cer și interesele statului și ale corpului funcționarilor.

Opoziția unită văzând pierdută și această bază de agitațiuni, a trebuit să se întoarcă la vechile procedee: Critici lipsite de temeiu și afirmațiuni nedovedite. Cu chipul acesta se poate sbiera la „Dacia" oricât, și se pot redacta moțiuni în cari logica nu trebue căutată pentrucă ar fi o copilărie.

Față de asemenea mentalitate, neputincioasă prin însăși caracterul ei, opera so'idă a oamenilor de bine ai țării se opune ca un nesdruncinat zid de trăinicie socială. Opoziția poate să se svârcolească cât l-o plăcea.

„Forma culturală"

Pretinsele orori din Basarabia fornează subiectul discuțiilor la ordinea zilei. Din saloanele mondene și până în cafenelele de mahala, la frizerie și la teatru, în presă cași în clubările politice, conversațiile se învârtesc în jurul „asasinatelor" din provincia de peste Prut. Cine nu posedă amănunte senzaționale asupra vieții „martirilor" uciși de baioneta sadică a soldatului, nu e luat în seamă. Si în jurul uciderii atât de explicabilă, a lui Iordanoff se țese o legendă care voește să facă dintr'un vinovat, o victimă, dintr'un criminal un erou al „democrației". Dar ceiace e caracteristic pentru toată falsitatea indignării manifestată de unii și de alții, de toți șampionii democrației cași de toți flecarii saloanelor la modă, este faptul că sacra indignare a tuturor farsorilor acestora nu pornește decât dela faptul că Iordanoff a fost omorât fără respectul „formelor legale".

Am urmărit discuțiile din presă cași discuțiile din parlament și n'am văzut în nici una accentul acela de sinceră indignare care singur putea să dea protestului înălțimea morală a unui gând creștinesc. Nu crima în sine, admitând că omorârea lui Iordanoff s'a făcut fără justificare, stârnește revolta dlui Honigmann sau a dlui Lupu, ci numai faptul că ea s'a săvârșit fără forma legală. Nerespectarea formei legale, iată adevărata crimă care a răscolit indignarea acestor domni, iată marea acuzație care se aduce armatei; iată nelegiuirea împotriva căreia se țipă.

Toți sau aproape toți sunt de acord că Iordanoff era un mare vinovat, ce trebuie pedepsit cu toată asprimea pentru actele lui criminale, toți trec ușor peste fapta celor cari l'au omorât, der pentrucă forma legală n'a fost respectată toți se revoltă, țipă și se frământă. Crimă crimă dar să se respecte forma legală, iata în esență ce spun ei. Pentru domnii aceștia cea mai mare nelegiuire este să nu fii seamă de forma legală, căreia nouă divinitate într'o lume de necredință, trebuie să-i aducem închinarea noastră. Respectul formei legale, iată în ce se cuprinde pentru toți democrații nostri, cuceririle civilizației umane. Un nou cult își strigă dreptul de a se afirma: cultul formei legale.

Nimic în toate protestele publicate în presa independentă, nimic în toate discursurile democraților dela Dacia, n'a izvorât dintr'o sinceră și cinstită mișcare sufletească.

Călcarea formei legale, iată ce i-a îndignat pe umanitariștii noștri și iată și ce dovedește câtă murdară farsă este în revolta lor strigată pe toate acoperișurile.

Starea actuală a schimbului cehoslovac

Diversele măsuri cari au precedat și au preparat independența schimbului cehoslovac

După revoluție, în urma inflației fiduciare, schimbul austro ungar era compromis. Faptul e pus în evidență dacă se compară cifrele comptarilor Băncii Austro-Ungare din 23 Iulie 1914 cu cele din 26 Octombrie 1918.

După situația din 23 Iulie 1914, circulația autorizată în bilete de bancă, (circulație efectivă și conturi curente) se ridica la 2.421,029.389 coroane. Din contra, depozitul metalic de garanție, efectele de schimb, gajurile dădeau un total de 2.543.603.190·44 coroane. Garanția depășea deci circulația cu 122.573.831·44 coroane.

La 26 Octombrie 1918, însă, circulația fiduciară autorizată se cifra la 33.528.693.238 coroane, pe când garanția nu era decât de 4 449.670.542 adică 29 079.022·08 coroane sau 86·8 % hârtie fără acoperământ. Ținând în seamă și 2.929.241.000 coroane bonuri de casă intrate în circulație, aceasta atingea în realitate 36.457,934 238 coroane. Cum de altă parte garanția sus pomenită cuprindea împrumutul de războiu în valoare de 4 000,000 000 coroane garanția aceasta se reducea la 449 milioane și 670.242·16 coroane, adică 1·20/0. Astfel Banca Austro Ungară deveni. ca să spunem astfel, unica sursă de credit și imprimerie de bilete de bancă. Austria neputându-se decide a suprima cauzele inflației și a para efectele care rezultau din ea — au trebuit luate imediate măsuri, chiar provizorii, înainte de a se întreprinde soluționarea sistematică a chestiunei schimbului.

Măsuri urgente. — Acțiune indepentență.

Dacă la început a trebuit să se mențină o monedă comună, a trebuit deasemeni să se ceară băncei austro-ungare unele condițiuni. I s'a cerut să acorde Republicei Cehoslovace un comisar special, să nu primească în gaj împrumuturile de războiu și în sfârșit să nu acorde nici un împrumut Statelor succesoare ale fostei monarhii. Prima condițiune a fost îndeplinită. Pe lângă comisarii austriac, ungur, jugoslav, polonez, român și italian, a fost numit și un comisar cehoslovac. Neobținând însă satisfacție în ce privește celelalte puncte, Cehoslovaciei nu-i rămânea de cât să se pregătească să opereze separat.

In acest scop s'au luat mai multe măsuri:

1. S'a interzis tuturor sucursalelor Băncii Austro-Ungare aflătoare pe teritoriul cehoslovac de a primi în gaj împrumuturi de războiu. Era stabilit de plidă, că într'o singură zi, — 7 Noemvrie 1918 — au fost puse în gaj 609.000.000 coroane împrumuturi de războiu.

2. S'a interzis facerea plăților la taxele de războiu. S'au luat măsuri cari să înlocuiască lipsa de mijloace de plăți comerciale.

3. La 29 Noemvrie 1920, atunci când casa de economie postală din Viena a încetat de a mai funcționa normal, s'a creiat o Casă de economie postală cehoslovacă. Noui e bilete de bancă de 10.000 coroane, precum și bi etele zise albe de 25 și 200 coroane au fost refuzate, ca fiind emise după lovitura de Stat și fiindcă se pretau prea ușor la contrafacere, ne fiind imprimate decât o singură parte.

4. La 14 Noemvrie 1918 s'a interzis tuturor sucursalelor Băncii Austro-Ungare aflătoare în Cehoslovacia de a efectua plăți Băncilor cari posedau la ele conturi curente, afară de cazuri când aceste bănci nu aveau nevoe de a plăti salariile și apuntamentele. S'a emis un împrumut de Stat, zis „Imprumut al Libertății," în valoare de 1 miliard.

5. S'a creiat la Praga un „Clearing House" cu un birou central pentru comerțul de devize.

6. S'a început riguroasa percepere a impozitelor și acoperirea celor rămase în întârziere din cauza războiului.

7. Serviciile finanțelor au fost în parte reorganizate: biurourile de percepție au fost detașate de serviciile politice, iar în Slovacia s'a creiat o direcțiune generală a finanțelor.

8. Pentru chestiuni de aprovizionare, de schimb și de administrație au fost controlate importațiunile și exportațiunile.

9. Pentru a asigura acoperirile s'a creiat un serviciu de control la ministerul de finanțe, căruia i-s'au acordat drepturi de supraveghiere ad hoc.

10. Dificultățile de schimb în relațiile internaționale au fost învinse grație tratatelor de compensație încheiate cu statele vecine. S'au încheiat în străinătate (America) împrumuturi pentru aprovizionare. In schimbul zahărului cehoslovac, s'a cumpărat din străinătate grâu, cartofi, orez, slănină. Când în 1918, tezaurizarea a început să revină stabilimentelor financiare, a trebuit să se procedă la ameliorarea schimbului. S'a început prin interzicerea împrumutului de coroane. Acesta s'a decis pentru ca să se împiedice trecerea în Cehoslovacia a celor mai mari părți din conturile Băncii Austro-Ungare.

(Urmare pe pag. 4-a)

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Starea actuală a schimbului cehoslovac

(Continuare de pe pag. I-ă)

Principiile politicei financiare Cehoslovace observate dela 1919

Scopul suprem al afacerilor pentru ridicarea monedei depreciate este restabilirea monedei de aur. Dată fiind situația politică și economică nestabilă a noului Stat precum și cea a Statelor vecine, încercate de războiu, revenirea imediată la etalonul aur era absolut imposibilă. Orice încercare având ca scop stabilirea monedei prin deflație trebuia fatal să cadă. Ar fi adus obligatoriu o sărăcie a claselor mijlocii. cari n'ar fi niciodată compensate printr'o stabilizare care era de altfel absolut imposibil la acea epocă.

S'a renunțat deci la orice măsură prematură și cu mari efecte privită din punct de vedere pur teoretic. Toate sforțările administrației finanțelor au tins, înainte de orice, să creeze o bază financiară și economică apropiată circulației financiare vechei Austrii. Din punct de vedere technic nu se alegeau decât măsurile cari trebuiau să aducă independența monetară complectă.

Sistemul era cel mai bun pentru a ajunge la ridicarea treptată a monedei. Treptată, pentru că desordinea după războiu nu permitea să se realizeze dintr'o singură lovitură conditiunile de monedă cu etalon de aur, liberă și putând fi schimbată contra aur.

Cu alte cuvinte, deficitul provenit din afacerile curente ale Statului trebuia fi compensat nu prin împrumuturi sau prin emisiuni de bilete de bancă, ci prin economia banului public de o parte și augmentarea rezonabilă a veniturilor Statului, pe de alta. In acelaș timp trebuia să se echilibreze balanța comercială și a plăților.

Aceasta nu e posibil decât dacă se la hotărârea fermă de a se suprima orice nouă emisiune de bilete de bancă neacoperite, micșorându-se apoi treptat valoarea biletelor în circulație. Emisiunea hârtiei monedă necesară vieței economice, trebue să fie garantată de un credit productiv acordat de banca de emisiune.

Orice monedă trebue să fie rezultatul vieței economice care creează valori și permite schimbul lor. Nu trebue să intre în circulație decât hârtia monedă necesară nevoilor națiunei iar nu acelora ale Statului.

Numai moneda astfel garantată poate găsi o bază de credit și inspira încredere în interior ca și în exterior.

Aceste principii fundamentale a căror justețe a fost de altfel pe de-a 'ntregul confirmată de toate conferințele economice și financiare din lume, au fost în totdeauna cousțilucios puse în practictă de Republica Cehoslovacă. Dar ceea ce a fost observat mai scrupulos a fost legea care cere ca hârtia monedă negarantată să nu depășească cifra autorizată de lege, adică în principiu, cifra primită la separarea monedelor.

Intervenind și înțeleptele principii din planul financiar a lui Rașin s'au obținut cele mai bune resultate. Ce poate spune despre Cehoslovacia că e singurul Stat care a reușit în Europa centrală să treacă mai bine perioada de după războiu. Starea actuală a coroanei cehoslovace este rezultatul unei înțelepte evoluții. Ea probează justețea metodelor aplicate.

MOZAICURI

Octavian Goga

Oamenii geniali sunt patrimoniul omenirei. Gândirea lor reprezintă în genere, universalitatea gândirei umane. Pilda și măreția fiecărui neam o constituesc, însă, bărbații de talent, ce sintetizează aspirațiunile naționale. Oameni de jertfă, sunt tezaurul de totdeauna și izvorul viu al concepției, ce conduce viața în afara strâmtului egoism.

Sub acest raport viața și opera lui Goga sunt clasice.

Ieșit din straturile zdravene ale poporului, Goga a înțeles de timpuriu că misiunea sa era, de a se pune în slujba cauzei fraților subjugați. Poezia lui nu este alcatuită din subtilități căutate și îmbinări meșteșugite. Ea țâșnește din adâncimile vieții sufletești ale întregului Ardeal de eri. Deaceea poezia sa la când aspectul unui șuvoiu răzvrătit, când se domolește și atunci împrumută ceva din accentul dureros al Doinei.

De-a'ntregul creația sa artistică este brăzdată de viziunea unui viitor mai bun în viața neamului nostru.

In perspectiva viitorului opera lui Goga capătă și o semnificație istorică. Cercetătorul istoric de mâine vă găsi în sentimentul poeziilor sale nuanța sufletuiui ardelenesc, dinainte de 1918.

Personalitatea sa meditativă, la o înfățișare cu adevărat bărbătească, prin hotărârea la faptă ce o caracterizează. Fapta este cununa omului complect. A luptat, a suferit sub Unguri. A luptat din suflet și puteri pentru intrarea noastră în războiu contra Austro-Ungarei. S'a zbătut necurmat.

A învins.

In noul său venit Academia Română găsește un sprijin de căpetenie.

M. D.

Cărți noui

I. Simionescu:

„Lecturi geologice și Lecturi botanice"

(Editura „Casa Școalelor", Biblioteca de popularisare a științei No. 14 și No. 21, Iași 1923, prețul à 6'50 lei).

Eminentul nostru profesor de la universitatea din Iași și membru al Academiei Române e, incontestabil, cel mai bun popularisator științific cu care se poate mândri țara. Dovadă sunt bibliotecile de popularizare ce le redactează D-Sa, în editura „Casei Școalelor" sau în aceea a „Cărții Românești". Dacă idealul de perfecțiune artistică și literară e cel fixat de Horațius în a sa **„Artă poetică"**, de a îmbina utilul cu frumosul (utile dulci), atunci anevoie vom găsi ceva mai desăvârșit la noi decât publicațiunile D-Sale de popularizare a științei.

In **„Lecturi geologice"** ne dă cele mai vaste perspective din viața pământului, făcând analisa prundișului și nisipului din vale, spunând povestea Ceahlăului celui pus de strajă Moldovei, care va îmbătrâni și pieri și el odată, ca tot ce i pământesc și vremelnic. Ne avântă în zări cerești vorbind despre meteori și arătând unitatea materiei din univers, ne coboară în adâncul mărilor înfățișându ne minunata lume a coraliilor, care întrec în culoare și poesie tot ce e pe fața pământului. Arată cum se face din măcinișul fluviilor pământ nou, ca în Dobrogea, la gurile Dunării, în zilele noastre, ori ne poartă cu mintea înapoi, cu sute de mii de ani în urmă, la lighioanele ce populau țara noastră: Ichtiosauri, Mamuți, sau încă și mai în urmă, când se forma cărbunele de piatră în sânul pământului, ori când deasupra apelor sburau Pteranodonii.

Nu ultă nici de palatele fermecate care sunt peșterile noastre cu minunatele stalactite și stalagmite, precum nu uită nici de înfricoșatele erupțiuni vulcanice: Krakatau între insulele Java și Sumatra și Vesuviul la anul 79 d. H. cu care bucată, imitată strălucit după Pliniu cel tânăr către istoricul Tacit, se încheie volumul întâiu, ajuns, rar noroc, la ediția II.

A doua fascicolă (No. 21 din Bibl. de popularisare a științei.) începe și ea cu interesante și instructive povețe despre escursii. Arată cum își îngrijește planta copiii (mugurii); despre păpădia, toporașul, parasitele, pădurea primăvara, vara și toamna, deprinzându-ne a-i observa totdeauna farmecul ei particular; întâșnește apoi insectele și florile, jneapănul, bradul, frunza, florile de toamnă, popușoiul, nucul, sălciile, etc. și încheie cu Cișmigiul, cea mai aleasă podoabă a Capitalei noastre.

Recomandăm părinților aceste lecturi ca cele mai potrivite pentru vacanțele dn vară pentru fii și ficele lor, iar profesorilor să le cumpere ca premii la încheierea anului școlar ce se apropie. Prețul lor minimal îngăduie și una și alta. (*ig*)

RAGLANE
Watterproof.
Costume la moda
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
2653

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Convorbiri despre teatru

Cum trebue înțeles teatrul

Spectacolele „Teatrului Artistic" din Moscova la Paris

De curând „Teatrul Artistic" din Moscova după ce a dat vre-o douăzeci de reprezentații la Paris a plecat în Statele Unite.

Trupa condusă de celebrul Stanislavsky a rămas incidentul la Paris și artiștii neobișnuiți cu mărimea scenei și a sălii teatrului „Champs Elegsèes" au trebuit să-și schimbe dicțiunea și să transpuie tonalitatea jocului.

Figurația, detabile, atmosfera, într'un cuvânt ansamblul condițiunilor cu care erau obișnuiți de 25 de ani, era diferit. In sfârșit, jucau în fața unui public care nu le înțelegea limba.

Am enumerat obstacolele avute pentru a putea aprecia mai bine formidabilul succes avut și a-i explica motivele. Căci pentru a explica un succes care nu-i datorit nici emoțiunei piesei (pe care nu o înțelegea nimeni), nici virtuosității vre-unei stele (care nu există în trupa Stanislavsky) trebuesc căntate în altă parte elementele acestei reușite.

Secretul succesului obținut stă în concepția pe care și-au făcut-o acești artiști despre teatru: ei nu sunt decât niște mistici ai spectacolului.

Artiștii moscoviți pun teatrul deasupra întregei lumi. Teatrul este pentru dânșii dragoste și datorie. Acest misticism le dă puteri nebănuite, nu le îngăduie compromisuri cu concepția lor de adevăr absolut și îi susține în munca răbdătoare pe care o cere teatrul astfel înțeles.

Orice piesă ar juca, actorii lui Stanislavsky caută mai întâi să-i înțeleagă sensul, să desprindă motivul dominant în jurul căruia se orchestrează gesturile lor particulare.

Inainte de a-și învăța rolurile se întrunesce de nenumărate ori. Directorul de scenă citește de mai multeori toată piesa. Actorii o pătrund, îi respiră parfumul, cunosc ritmul lucrării și resonanța pe care trebue s'o aibă acțiunea lor asupra aceleea a partenerilor.

Când piesa e cu deosebire grea, se ține sfat. Actorii, directorul de scenă, decoratorii, își spun pe rând părerea și stabilesc o directivă, unică bazată pe adâncă înțelegere. De multe ori Stanislavsky a amânat din an în an reprezentarea unei piese, pentrucă nu-i găsea expresiunea teatrală pe care o visa, stilul dorit.

După începerea repetițiilor, „Teatrul Artistic" întrebuințează o metodă care ar trebui să fie de învățatură tuturor teatrelor. Actorii își cunosc rolurile dar nu le spun la începutul repetițiilor. In fața directorului de scenă, care stă în sală, ei joacă piesa în tăcere, fără a exagera, fără a face mimodramă sau cinematograf. Joacă, fără a vorbi, și directorul de scenă trebue să înțeleagă toată opera din atitudini și expresiuni.

Un asemenea joc însamnă aproape transmisiune de cugetare. E în tot cazăl unicul mijloc de a stabili între sală și scenă un curent de simpatie, în sensul etimologic al cuvântului, adică pentru a face pe spectatori să simtă ca și actorii.

Iată ceea ce explică interesul și emoțiunea care au stăpânit publicul francez pentru piese fără acțiune și pe care nu le înțelegea, dar în care pătrundea, datorită intensității de gândire și de sentiment a artiștilor. Iată cum se explică de ce la unele piese morbide de Andreew a fost necesară întreruperea spectacolului, așa se comunica de repede spectatorilor nebunia personagiilor.

Odată ce piesa e așezată pe planul exact al senzației interne, glasurile sunt natural adequate și intonațiunile adevărate ca viața.

In sfârșit, opera trebue „îmbrăcată" adică decorul trebue armonizat cu jocul. Același dragoste de adevăr însuflețește această a doua fază a sforțărilor artistice.

Pentru montarea unei piese istorice se studiază miniaturile timpului și procedează la reproducerea lor perfectă. Pentru serie populare, documentarea se va face în mijlocul poporului. Astfel, când „Teatrul Artistic" a vrut să reprezinte „Puterea întunericului", întreaga trupă a petrecut câteva luni printre mujicii din Iasnaia Poliana, după care Tolstoi crease grandioasa lui tragedie rustică. Actorii au studiat moravurile, modul de vorbire particular acelei regiuni, au cumpărat acolo hainele și obiectele, și-au asimilat sufletul local. De asemenea, niciodată costumele pe care le îmbracă actorii când joacă nu sunt noui. Ei le poartă multă vreme pentru ca trupul să se obișnuiască cu dânsele, așa încât să pară că așa au fost îmbrăcați totdeauna.

Astfel, în linii mari cât și în cele mai înfime detalii, se crează atmostera, scopul „Teatrului Artistic" fiind armonia în realitate. Nimic nu trebue perdut și totul trebue să ajute la complectarea ansamblului.

Rolul cel mai însemnat nu trebue să eclipseze pe cel mic. Fiecare personaj își are locul și necesitatea lui în concertul general. Ritmul vieții nu face deosebiri între drumețul bețiv și boierul pe care se sprijină piesa.

Și dacă, pentru a imita viața, trebue o muncă istoritoare, dacă trebue, uneori, repetată, doui ani consecutiv aceiaș piesă, nu importă, căci bucuria de a munci deosebește pe harnicul meșteșugar de cel leneș.

Pentru a înțelege asemenea lucruri trebue să-l vezi pe Stanislavsky. Grația lui nobilă și modestă, flacăra nestinsă și neastâmpărată din ochii lui, puritatea vocii sale comentează mai bine ca orice opera pe care a înfăptuit-o: înființarea celui dintâi teatru din lume.

Un partid republican in Ardeal?

Caracteristica luptelor opoziției din ultimul timp. Șah la Rege. Ce vrea partidul național? Un articol cu dublu scop. Partidul național are datoria să ne lămurească.

Activitatea așa zisă extra-parlamentară dinainte de Paști, a opoziției unite adusese în viața noastră politică un accent nou, care imprima partidului național și partidului țărănist o caracteristică specială. N'a fost tribună publică și nici orator al opoziției unite care să nu se fi crezut dator ca, alături de atacurile îndreptate guvernului, să nu fi strecurat o perfidie la adresa Coroanei. Câțiva dintre fruntașii celor două partide au mers chiar până la amenințări deschise D. Mihalache dădea, cu suficiență ridicolă, sfaturi Suveranului; d. Vaida îl apostrofa cu vehemență; d. Halipa îl plimba pe la curtea ultimului țar. Cât despre violențele d-rului Lupu credem inutil să amintim, ca și de cutezanțele tuturor celorlalți nechemați aduși în politică de partidul național și partidul țărănist. Pentru cine va face istoria acestor timpuri, colecția dărilor de seamă de la întrunirile opoziției unite va fi concludentă. Cele două partide, ajunse în desperare de talimentul politicei lor, făceau o dureroasă încercare de a simula un republicanism de ocazie, salvator.

Dar iată că după aproape două luni de la încetarea acestor nemernice atacuri la adresa Regelui și a Coroanei, perfidia conducătorilor partidului național reapare sub altă formă. Antidinasticismul ascuns până acum în declarațiuni formale și trădat de întreaga acțiune publică a partidului național, se încheagă de rândul acesta în ideea unui **„partid republican ... care mișcă".**

Sub acest titlu „Adevărul" publică și „Patria" reproduce un articol semnat de un oarecare „publicist ardelean" I. Grecu, articol în care se afirmă că sentimentul dinastic tradițional al poporului român din Ardeal slăbește, iar ideea monarhică **„pe zi ce trece pierde caracterul ei de inexorabilitate și pregătește terenul pentru partidul republican — care mișcă în suflete."**

Mai întâi trebue să facem constatarea că „publicistul ardelean" I. Grecu nu există. Articolul publicat de „Adevărul" și reprodus de „Patria" a fost scris de unul din redactorii ziarului „Patria", — pe care îl știm, — după indicațiunile primite de la partid. Sistemul ne este bine cunoscut. Partidul național nu are curajul său să răspunderea lansării unei idei republicane și credem că nici nu gândește serios la așa ceva. Articolul are mai mult menirea unei amenințări deghizate, cu scopul de a impresiona Palatul în favoarea partidului național. Pentru aceste motive, articolul n'a fost publicat direct în oficiosul partidului, ci s'a recurs la serviciile ziarului înființat de republicanul Beldiman, ca având mai multă autoritate în materie.

Ne aflăm așa dar în fața unei manevre stângaciu condusă. Afirmațiunile din articolul pretinsului I. Grecu trădează mentalitatea arhicunoscută a conducătorilor partidului național. Găsim acolo aceeași inconștientă proslăvire a ideii monarhice și dinastice sub Habsburgi — proslăvire care în a âtea rânduri a ofensat Dinastia noastră și care a mers până la ofensa dela Încoronare. Găsim aceeași afirmație stupidă că pârtidul liberal a atras Coroana în luptele politice, când n'a fost întrunire publică și articol de gazetă în care oamenii partidului național să nu facă perfide insinuații la adresa Regelui. Găsim mai cu seamă repetându-se în mod nerod aceeași identificare arbitrară a partidului național cu poporul român din Ardeal, care permite să se facă cele mai absurde afirmațiuni pe seama acestui po or necontenit ofensat și denigrat cu nemulțumirile înguste ale partidului național.

Ceea ce e nou în articolul fabricat în oficina partidului național, publicat de „Adevărul" și reprodus de „Patria", e că de rândul acesta se atribue poporului român din Ardeal apariția unei idei republicane și a unui partid republican, trecând deci peste aluziile perfide despre unele vorbe ale Regelui care *„n'a tăcut totdeauna"* și cari auzite de popor au determinat germinația ideilor de cari ne vorbește redactorul „Patriei" ascuns sub numele de I. Grecu, *partidul național are datoria — și îl somân să o facă — să lămurească opinia publică dacă, autorizând reproducerea aceluia rticol în „Patria", își însușește și ideile care se cuprind în el.*

Abia atunci vom ști dacă partidul național sub conducerea dlui Maniu înclină serios spre un partid republican, așa cum ni se spune că *„mișcă"*, sau ne aflăm în fața unei încercări de grosolană politică.

A. R. Gus.

„Ardealul, pământul clasic al libertății".

Câteva reflexii în jurul unui discurs al dlui SETON WATSON.

D. R. W. Seton—Watson, distinsul publicist și profesor dela Universitatea din Londra a rostit Marți la Primărie, cu ocazia conferirii cetățeniei sale de onoare, un discurs bogat în frumuseți oratorice și în povețe către administrația noastră comunală. Discursul l-am reprodus ieri în întregime, subliniind părțile în cari d. R. W. Seton—Watson ne vorbia despre „Self-gouvernement"-ul național, din Anglia și pare-ni-se și din Irlanda, pe care îl propunea României, sprijinindu-și povața cu aceea, că „Ardealul pământul clasic al libertății", s'ar fi bucurat până acum de acest „național — self-gouvernement".

Nu ne vom ocupa aci de introducerea autonomiei naționale care ar însemna pentru noi pierderea pentru totdeauna a orașelor din Ardeal. Chestiunea nu este încă actuală, și ea va trebui să formeze obiectul unor serioase discuții și în cercurile politice și în parlament, și în presă. O asemenea chestiune nu se poate discuta sentimental, cu referințe la un trecut de veacuri și neținându-se seamă de realitate, care este aceasta: în Ardeal orașele au fost înstrăinate tocmai prin politica budapestană pe care a combătut-o d. Scotus Viator, și declarând **acum** self-gouvernementul național, ar însemna continuarea, în favoarea aceloraș de ieri, a politicei de înstrăinare a Budapestei.

Și în această ordine de idei, trebue reamintit ceeace a spus dl prof. dr Silviu Dragomir cu ocazia recepției dlui Scotus Viator la Universitate Sâmbătă: **„trebue întâi repararea nedreptăților trecutului combătute două decenii de însuși d. Scotus Aviator; după aceea, vom fi țara celui mai ideal self-gouvernăment.**

Dar să începem aceasta acum, înainte de nivelarea cerută atâta timp de publicistul european, și care ar însemna o contradictie inexplicabilă.

Ceeace însă voiam cu deosebire să accentuăm aci, este aserțiunea **„Ardealul, pământul clasic al libertății,"** cu care d. Scotus Viator și-a sprijinit povața. E — adevărat, a fost Ardealul așa ceva, dar numai pentru cele trei națiuni recepte; Românii însă au fost excluși totdeauna dela toate, și d. Scotus Viator o știe la fel ca noi aceasta.

Poate însă, că dsa s'a referit la faptul, că Ardealul a fost nu pământul clasic al libertăților, ci al luptei pentru libertate. Aceasta însă dovedește tocmai că n'a fost pământul libertăților clasice, și d. Scotus Viator, studiind acest trecut și libertățile dela noi, de astăzi, când numărul școlilor secundare maghiare dublate în 1919 și după aceea întrece cu mult școlile noastre, poate face afirmația despre pământul ardelean al libertăților cu privire la Ardealul României.

În tot cazul, suntem siguri că dsa nu va pleca de aici cu impresiile cu cari a intrat în România și pe cari și le-a enunțat în declarațiile cu ușoare reproșuri la adresa noastră făcute lui Keleti Ujság, „Adevărului" și „Dimineții".

Un ardelean.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Ruperea legăturilor politice dintre țărăniști și partidul național

Ultimatum-ul trimis de țărăniști a determinat ruptura dintre cele două partide

De câtva timp se vorbește din nou de o apropiată fuziune a partidului național cu țărăniștii. Nu știm dacă între conducătorii celor două partide se urmează tratative pentru realizarea fuziunei.

Este adevărat însă că în congresul pe care partidul țărănist l'a avut zilele trecute la București s'a pus chestiunea clarificării raporturilor dintre cele două partide.

Dl C. Stere a cerut să se lămurească relațiunile dintre partidul său și partidul național, întrucât acțiunea politică pe care ambele grupări o duc se resimte de faptul că aceste raporturi nu sunt bine precizate.

Cererea dlui Stere susținută de cei mai mulți dintre participanții la congres a fost admisă. Congresul a hotărât să trimită partidului național un ultimatum prin care era somat să lămurească raporturile sale cu partidul țărănist.

Fiindcă, spun țărăniștii, dacă partidul național nu voește să fuzioneze cu noi, suntem liberi atunci să ne organizăm și noi în Ardeal, așa cum au făcut și celelalte partide. Ori descălicarea partidului țărănist în Ardeal nu convine partidului național, iar pentru ce nu-i convine este lesne de explicat. Partidul național ține să rămână singura organizație politică de aci. Regionalismul său n'a fost decât expresia temerii pe care a sunat-o văzând cum diferite partide din vechiul regat au venit să se organizeze și în Ardeal.

Prin descălicarea țăraniștilor aci, partidul național vede cu îngrijorare sporind numărul concurenților săi politici. Iată de ce la cererea țăraniștilor de a fuziona sau de a nu se opune la organizarea partidului țărănist în Ardeal, partidul național nu știe ce să răspundă. Fiindcă pe de o parte conducătorii partidului național nu sunt pentru fuziune, iar pe de altă parte se tem de venirea în Ardeal a partidului țărănist.

Cât despre țărăniști, ei doresc fuziunea și lucrează, mai ales prin câțiva membri ai partidului național câștigați pentru fuziune, la realizarea ei.

Cei mai aprigi vrajmași ai fuziunei sunt tachiștii din partidul național cari nu admit să stea alături de germanofilii d-lui Stere și de bolșevicii d-nului Lupu.

Membrii comitetului de o sută se frământă să găsească o soluție prin care respingând fuziunea să nu se expună totuși la o rupere a relațiilor cu partidul țărănist, care s'ar găsi astfel liber să descalice în Ardeal.

Ne îndoim că inteligența și abilitatea celor o sută vor izbuti să găsească soluția salvatoare.

E aproape sigur, deci, că se va ajunge la ruperea legăturilor dintre cele două partide „democratice". Dealtfel ceiace pe ambele partide le-a unit în acelaș acțiune politică, nu se datorește nici asemănării lor ca structură sau ca ideologie, ci numai faptului că partidul țărănist n'a încercat să și creieze organizații în Ardeal menajând astfel interesele electorale ale partidului național.

O nouă inconștiență a unui naționalist:

— „Minoritatea română ardeleană" —

Ultima formulă a partidului național. Partidul „regnicolar" al dlui Maniu a redevenit regionalist și ponegrește statul român în fața minorităților și a străinătății.

Nicicând într'un stat nu s'a văzut o mai absurdă alcătuire pretinsă politică și o mai ridicolă zbatere după conducerea care 'l resprnge, decât la partidul pe care'l conduce d-l Maniu regele expozeurilor. Vestea i-s'a dus și în străinătate și acum o lună „Prager Presse" organul guvernului cehoslovac i-a dedicat o jumătate de coloană arătându-l că nu face în politica României de cât să țipe la colțurile bulevardelor bucureștene sau craiovene fără nici un început măcar de muncă productivă. Acelaș serios ziar cehoslovac adăuga că partidul d-lui Iuliu Maniu trăește numai datorită formulelor ce din când în când, atunci când simte că e pe cale de a fi uitat, le aruncă pe piață.

Caracterizarea acestora e poate cea mai bună din câte s'au făcut partidului național. Pentrucă dacă am sta să împărțim după epocile de activitate politică viața dela 1918 a partidului național n'am putea-o împărți, cu toată bunăvoința, decât în epoce după formulele lansate.

Astfel epoca: „Ardealul al Ardelenilor"; apoi, după ce vechiul regat a fost înjurat destul și s'au început tratativele cu partidele din vechiul regat, epoca: „consecvența este a boilor", formulată astfel, la Brașov, de d-l Vaida; epoca: „revoluției" din primăvară aceasta; epoca — cea mai lungă — a formulelor din moțiunile de ieșire din parlamentul „ilegal" și acum formula cea mai nouă: *„minoritatea română ardeleană"*.

Formula aceasta nu ni-o aduce „Epoca", ziarele lui Mille sau Honigmann din București, nici oficiosul provincial al partidului, ci o gazetă maghiară a partidului magnaților unguri, „Újság", căruia i-a fost spusă de către un membru al partidului național, trecut de ziarul maghiar sub tăcere. Anonimul din partidul național a făcut o declarație mai îndrăzneață decât toți copartizanii; îndrăzneață, pentrucă i-a îngăduit-o lașitatea ascunderii după anonimatul din care ar fi avut prilej să iasă cu ocazia aceasta. I se spune ziarului partidului magnaților, în această declarație, că **„minoritatea română ardeleană o duce și mai prost decât minoritățile etnice"**. Atât e vrednic de remarcat din câte a spus; încolo, a reprodus banalități din cele obișnuite în expozeurile kilometrice dela întrunirile partidului.

Aceste unsprezece cuvinte însă scurt de o îndrăzneală și de o

— Urmare pe Pag. IV —

O nouă inconştienţă a unui naţionalist

(Continuare de pe Pag. III)

semnificaţie, care l ar fi făcut pe naţionalistul anonim, nemuritor, dacă nu prefera poltroneria anonimatului.

Este gravă aceasfă declaraţie. pentrucă serveşte minorităţilor etnice îndemnuri de ponegrire a statului român, şi această într'un timp când tocmai ne vizitează un rece scrutător ca Scotus Viator. Este totodată gravă, pentrucă lasă să credem, că asemenea monstruozităţi pot fi spuse, la ureche şi sub garanţia anonimatului, şi distinsului oaspe, care ni a fost prieten şi care acum este găzduit la d. Al. Vaida.

Ar fi gravă declaraţia anonimă şi pentrucă mistifică, statistică demografică spunând, că românii sunt în Ardeal în minoritate.

Dar tocmai pentrucă anonimul curajos a strecurat în declaraţia sa şi cuvântul de „ardeleană", gravitatea aceasta a declaraţiei sale s'a spulberat, spulberând totatunci şi iluzia naţiunii existenţei partidului naţional.

Pentrucă noi, românii ardeleni, ne ştiam până acum în majoritate aici, aşa că, dacă anonimul îndrăzneţ a vorbit despre **„minoritatea română ardeleană"** care o duce şi mai prost decât minorităţile etnice, a vorbit numai despre partidul naţional care formează această „unitate română ardeleană".

Astfel anonimul partidului naţional (poate dl Socol, care-şi trimite fetele la „Marianum" unde n'o duc aşa de prost ca la şcoliile „minorităţii române ardelene") a răpit partidului naţional cea mai frumoasă a lui iluzie, că s'ar identifica cu Ardealul.

Declaraţia sa a mai avut însă un ghinion: declarând din nou regionalismul partidului, a pus rău partidul naţional cu nouii tovarăşi din vechiul regat. Astfel s'a dus şi iluzia de mult nutrită şi cu greu începută a fi înfăptuită, a partidului „regnicolar".

Decât, rămâne totuşi o parte gravă a declaraţiei din „Ujság". Aceea, **că s'a dat minorităţilor etnice asigurarea că în lupta contra statului român partidul naţional este alături de ele.**

t-l-n.

Din necazurile Clujenilor

Ce aşteptăm dela noul primar al oraşului.

Plângeri din public. Străzi neîngrijite. Cum stăm cu higiena oraşului. Ce ne spune un medic profesor universitar. Atentat la viaţa cetăţenilor. Cum se poate înlătura răul.

Ne place, fără îndoială, să relevăm totdeauna lucrurile bune pe care conducătorii autorităţilor noastre le realizează în folosul şi spre binele public. Ne credem însă tot atât de datori, să ne facem ecoul opiniei publice, pentru a arăta nevoile care întârzie să fie satisfăcute, şi a atrage atenţia celor în drept asupra plângerilor ce ne vin din mijlocul populaţiunei noastre.

Este vorba de modul cum este întreţinut acest oraş şi sperăm că edilii noştri vor recunoaşte împreună cu noi lipsurile şi nevoile de care vrem să vorbim aici, pentru a aduce îndreptările necesare cu un ceas mai devreme.

Nu avem străzi

Ştim că primăria, între alte preocupări de ordin edilitar, are şi aceea de a începe repararea străzilor prin pavarea şi pietruirea lor, operaţiune care este absolut necesară mai ales în centrul oraşului unde unele străzi sunt pline de găuri şi ameninţă să se desfunde cu totul.

Pentru demnitatea acestui oraş credem însă că cei în drept ar trebui să se grăbească de a înlătura şi aspectul de stat pe care îl oferă Clujul prin acele străzi care nu sunt nici măcar pietruite, Dăm cazul străzei Minerva populată mai ales de intelectuali români, cari ne-au făcut atenţi asupra acestui lucru.

*

Conducătorii primăriei, sperăm, nu vor crede că scriem aceste lucruri din vre-un spirit de ostilitate. Am înţeles numai să ne facem ecoul opiniei publice nădăjuind că facem un bun serviciu. Avem în acelaş timp toată încrederea în noul primar, d. dr. Utalea, care dă toate garanţiile unui bun gospodar, şi nu ne temem că se va desminţi.

Am înţeles să-i arătăm aici plângerile care ne vin din partea populaţiei cu siguranţa că va lua act de ele şi le va satisface

Străzi neîngrijite

Suntem rugaţi să arătăm următoarele:

Strada Avram Iancu este într'o stare completă de murdărie în urma ridicărei unei construcţii, după care nu s'a făcut nici o curăţenie.

Strada Regală, în faţa clinicei de copii este presărată cu gropi şi până în present nu s'a luat nici o măsură de reparare.

Locuitorii din Strada Minervei şi strada Caragiale ni se plâng de paful şi noroiul care domneşte, după anotimp, în acest cartier.

Trebue să mai adăugăm că toate aceste plângeri ne vin dela locuitorii acestor străzi cari în genere sunt numai intelectuali români, profesori universitari, avocaţi etc.

Starea igienică a oraşului

Asupra acestei chestiuni ne permitem să arătăm observaţiunile unui distins medic şi profesor universitar, care ne-a zugrăvit pericolul ce ameninţă populaţiunea Clujului, graţie ignorărei celor mai elementare regule de igienă publică.

Cum se mătură străzile

Este cu totul condamnabil, — zice distinsul nostru interlocutor — că se mătură străzile fără a fi stropite, şi mai ales că această operaţiune se face ziua. Praful depe străzi este cel mai periculos mijloc de propagare a tuberculosei. Ori la Cluj avem zilnic spectocolul măturărei străzilor cu valurile de praf, de care sunt înconjuraţi măturătorii ce-şi fac penibila lor datorie, şi a trecătorilor cari sunt siliţi se răzbească prin aceste valuri cu batista la gură.

Atentat la viaţa cetăţenilor

— Ceia ce se face la Cluj prin modul cum să mătură străzile constitue un adevărat atentat la viaţa cetăţenilor. Faptele concrete nu lipsesc.

Acelaş profesor medic ne semnalează cazul nenorocit a unei familii de măturători, tatăl, mama şi trei copii, toţi tuberculoşi.

Dar pericolul nu este numai pentru măturători şi familiile lor, ci şi pentru toţi locuitorii oraşului cari primesc pe ferestre praful încărcat cu microbi.

Trebue înlăturat răul

Ştim că răul acesta va putea fi înlăturat atunci când vom avea apă suficientă ca să se poată stropi străzile. Este însă şi o măsură care s'ar putea lua deocamdată şi asupra acestia atragem atenţia dlui primar Utalea. Măturarea străzilor să nu se mai facă ziua ci noaptea.

Măsura aceasta este foarte simplă iar asupra eficacităţei ei, este, credem, inutil să mai stăruim.

Dac

Plecarea dlui Scotus Viator

Distinsul oaspe al Clujului, d. R. W. Seton Watson (Scotus Viator) ne părăseşte mâine, Vineri, întorcându-se în Cehoslovacia. Dsa pleacă cu trenul de 10 dimineaţa, prin Praga, spre Bratislava.

Cetăţenii şi cetăţenele Clujului au hotărât să'i facă la gară o călduroasă manifestaţie de simpatie, de care ilustrul oaspe a fost împărtăşit dealtminteri în tot timpul săptămânii petrecute între noi.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Toţi Babylonaţi încălţăminte Toţi cismarii pot!

La escursiuni nu ne putem lipsi de DianaFranzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana. 2475—4

Ciocolata-desert

Kandia

Caramelele (lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune şi se găsesc pretutindeni. 2718—3

INFORMAŢII.

— **Dela Operă.** Mâine, Vineri, seara la ora 8, se va cânta la Opera Română „Madame Buterffley". Această reluare are importanţa unei premiere întrucât înscenarea e absolut nouă. Rolurile vor fi susţinute de D-na Tiron Silvia, d-ra Ana Rozsa, d-ra Tcacenco şi d-nii Nagacewky, Crişan, Gavrilescu, etc.

— **O nouă linie ferată.** La ministerul comunicaţiilor s'a luat în studiu construirea unei linii ferate între Borşa şi Cernăuţi făcând legătura între Bucovina şi Ardeal. Lucrările vor începe în curând.

— **Satu-Mare-Serbări.** Sâmbătă şi Duminecă 9 şi 10 Iunie începând de la orele 4 p. m. până dimineaţa vor avea loc în grădina Romei din Satu-Mare serbări populare date de către societatea „Avram Iancu" în scopul ridicării unui monument eroului naţional.

Programul va fi următorul:

Concert dat de d-nii: N. Apostolescu şi Gavrilescu de la opera română din Cluj, Virgil Vasilescu şi Neamţu-Otonel de la teatrul naţional din Cluj.

— **Lugoj — Concert simfonic.** Duminecă, la ora 11 a. m., a avut loc la cinematograful „Olympia" concertul simfonic dat de „Reuniunea Filarmonică", din Caransebeş. Concertul a fost dirijat de d. Frideric Pauck, primarul acelui oraş. Programul a fost compus din operile compozitorilor clasici ca Beethoven, Goldmark, Bolzoni şi Grieg.

Printre cei prezenţi amintim şi pe maestrul Vidu, care a rămas foarte mulţumit de producţia caransebeşenilor.

— **Oradea-Mare. Festival artistic.** Reuniunea „Cele Trei Crişuri" societate culturală, educativă, socială şi de propagandă naţională dinjud. Bihor şi Oradea Mare, organizează pentru 12 Iunie a. c., un mare festival artistic la teatrul „Regina Maria". Acest festival se va da cu ocaziunea serbărilor semicentenarului societăţei studenţeşti din Viena „România Jună" organizate în toată ţara, şi pentru sporirea fondului destinat ridicărei în Cluj a unui monument marelui poet M. Eminescu. Vor da concursul la această serbare violonistul Albu, soţii Marcuş, corul şcolilor normale etc., şi va fi un prilej de frumoasă manifestaţie naţională,

— **Soldele elevilor de la institutul medico militar.** Suntem informaţi că ofiţerii studenţi ai institutului medico militari din Cluj nu şi-au primit nici până azi soldele pe luna Maiu, deşi un ordin recent al Ministerului de războiu dispune ca soldele ofiţerilor să se plătească în primele zile ale fiecărei luni. Rugăm deci autorităţile în drept să dispue achitarea soldelor acestor ofiţeri.

— **AVIS. Hotelul Băilor Cojocna se conduce în regie proprie de Ad-ţia Băilor iar nu de Dl M. Rosembach cum s'a anunţat.**

— **Data concertului Stoicescu.** Marele concert coral de sub direcţiunea d-lui Stefan Stoicescu, maestru de muzică din Bucureşti, care a fost anunţat că va avea loc în seara zilei de 13 Iunie, ora 9 precis în sala Prefecturei, din motive neprevăzute va avea loc în seara zilei de 12 Iunie în aceiaş sală şi la aceiaşi oră.

— **Revizuirea brevetelor de băuturi ispirtuoase.** Revizuirea brevetelor de băuturi spirtuoase din Cluj s'a terminat. Comisia de revizuire a constatat ca 40 la sută dintre aceste brevete au fost acordate de către Consiliul Dirigent, neţinându-se seamă de prescripţiunile legale. Toate aceste brevete au fost retrase.

— **Turda. Muncitorii cer mărirea salariilor.** Lucrătorii dela trei fabrici din Turda în urma unui consfatuiri au hotărât să înainteze patronilor un memoriu prin care să le ceară o urcare a salariilor. Suntem informaţi că această cerere a lucrătorilor e nejustificată şi prin urmare nu va putea fi satisfăcută de către patroni.

— **Edilitare.** Săptămâna viitoare vor începe lucrările de reparaţia stradei Regele Ferdinand. In acelaş timp se va numi a comisiune care va inspecta toate străzile oraşului şi care va evalua materialul necesar pentru repararea lor.

— **Concursul de automobile.** La concursul de viteză dintrn Timişoara—Lugoj prima maşină care s'a clasat a fost maşina „Mercedes" condusă de d-l Staia. A doua a fost „Cadillac" a d-lui Bibescu iar a treia maşină „Cadillac" a A. S. R. Principele Carol.

Plecări. — D. Simionescu, directorul general al resortului de finanţe din Cluj a plecat la inspecţie la Oradea-Mare. D-sa se va întoarce poimâne în localitate.

Sosiri. — Azi dimineaţa cu acceleratul de 11 şi jum. d. Stefănescu, prefectul judeţului a sosit la Cluj, venind dela Bucureşti.

*

In curând se va pune în vânzare în Cluj o broşură de 34 pagini care cuprinde istoricul primelor zile a ocupaţiei româneşti în Ardeal şi cele două memorabile ordine de zi pentru armată date de d. general Traian Moşoiu, primul când trupele române au început înaintarea în Ardeal în cea de a doua campanie şi al doilea cu ocazia întrărei armatei române sub conducerea generalului Moşoiu în Budapesta.

Bugetul oraşului — D. Utalea, primarul oraşului, va pleca mâine la Bucureşti pentru a aranja definitiv chestia bugetului oraşului Cluj.

*

Cu începere dela 15 Iunie până la 1 Sept. Cabinetul dentar al dlui dr. I. I. Paul va funcţiona la Băile Sovata.

*

Dela biuroul de cartiruire. — Săptămâna trecută biuroul de cartiruire din Cluj a încartiruit 18 funcţionari publici.

Zahăr pentru funcţionari. — Zahărul destinat funcţionarilor publici din oraşul Cluj şi jud. Cojocna în cantitate de trei vagoane sosesţe Vineri în gara Cluj.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 9 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2721

Dela Românii din Iugoslavia

Conferința dela Alibunar. Chestiunea soldaților români din Macedonia. Alegere de protopop la Panciova. Concerte de Rusalii

— Reorganizarea Partidului Român —

Comitetul partidului român din Iugoslavia a convocat de Rusalii la Alibunar o conferință a tuturor comitetelor comunale ale partidului. Ce excepția a patru sute au luat parte la această constătuire toate comitetele comunale ale partidului nostru.

Adunarea a fost deschisă de d. Emil Jian, comerciant în Alibunar și a dezbătut următoarele chestiuni: rezultatul alegerilor, reorganizarea partidului și raportul deputatului român (singurul în Scupcină).

La punctul întâi d. dr. I. Jian, deputatul partidului român, arată că eșecul românilor în alegerile parlamentare recente se datorește organizării prea târzii a partidului și faptului, că preoții și învățătorii n'au fost la înălțimea chemării lor, întrucât d. dr. Jian l-a putut număra pe degete pe cei cărora „putem să le sărutăm mâna". Majoritatea preoților s'a purtat indiferent sau a cochetat cu alte partide sau chiar le-a sprijinit, iar dela învățători, cu toatecă sunt funcționari de stat, nu se aștepta să și dea sprijinul partidului șovinist al democraților, care a zădărnicit instrucția românească și a răpit autonomia comunelor.

Dl dr Jian accentuează apoi, că românii săraci au sprijinit mai mult partidul român decât cei bogați, și arată cu satisfacție, că populația românească dacă s'a lăsat în parte adeverită de demagogi, nu s'a înfricoșat de autorități.

Dl Ștefan Popa, preot, la apărarea preoțimii, spunând că o parte a preoților au fost ocupați cu pastoralele, organizarea a început târziu și românii cred mai curând la alții decât la ai lor.

La punctul al doilea: Reorganizarea partidului, dl deputat dr Jian, pornind dela trista experiență recentă, propune să se aleagă comitete noui și reorganizarea să se facă de jos în sus, pe cercuri comunale, de plasă și cu un cerc central, de fiecare 50 alegători alegându-se câte un comitet comunal. Părintele Petrică din Nicolinț spune, că nu e bine să se înlăture din organizație bătrânii cu experiență. Mai vorbește dl R. Roman, tot pentru menținerea acelora la a căror excludere a făcut aluzie dl dr Jian. Vorbește apoi despre consfătuirea de Joi a organizației partidului, dela care deputatul dr Jian a lipsit.

Luând din nou cuvântul, dr. Jian dovedește cu multe fapte concrete din decursul ultimelor alegeri, că bărbații noștri indicați, nu au avut istețimea, precauțiunea, experiența pentru a putea face față multelor tentative și curse puse de către adversarii politici sau de către autorități. Accentuiază, că nu se poate recunoaște competința acelui comitet provizoriu ales în 10 Faur la Alibunar, ai cărui membrii în partea mai mare nu au lucrat nimic pentru cauză ba unii chiar au ajutat pe potrivnici. Din motivul acesta dsa n'a găsit de cuviință să ia parte la pomenita consfătuire de Joi. Se ridică împotriva acelora cari n'au făcut nimic pentru poporul român și cere, ca conducerea partidului să fie dată la oameni cu curaj. Arată apoi, că organizarea românilor din Iugoslavia datează de acum doi ani, dar nu s'au găsit cine să răspundă la chemare.

Propunerea de mai sus a dlui Jian privitoare la organizarea partidului român a fost primită după aceasta cu unanimitate.

D. dr. Jian face apoi darea de seamă a activității sale ca deputat al românilor în Scupcină. Arată, că văzând în partidul lui Pasici un chezaș al respectării drepturilor românești și considerând că acest partid a încheiat alianța româno-jugoslavă care garantează aceleași drepturi, a intrat în Clubul radical al dlui Pașici.

Participanții iau la cunoștință raportul deputatului dr. Jian, apoi după câteva cuvântări ce s'au mai ținut, conferința a luat sfârșit. Ea înseamnă în viața politică a românilor din Jugoslavia un congres însemnat, care se va vedea la viitoarele alegeri, când partidul român nu va mai obține numai un mandat ca în anul acesta.

*

Tot la Rusalii s'a ținut la Alibunar un concert românesc cu teatru, la care au luat parte peste 2000 de persoane.

Concertul a fost aranjat de reuniunea de lectură și muzică din Coștei. Concertul a reușit în mod strălucit spre lauda Reuniunii din Coștei.

In aceeași zi s'a aranjat un concert la Petrovaselo.

Chestiunea soldaților români

Dl dr. Jian, președintele și deputatul partidului român, a adresat ministrului de război o plângere în numele recruților români carl sunt trimiși în ținuturile Macedoniei, unde având predispoziție spre malarie din cauza că sunt originari din ținutul mlaștinos al Banatului, se îmbolnăvesc de această boală și mulți au murit până acum. Dl dr. Jian a cerut ministerului să'i transfereze în ținuturi mai sănătoase și mai aproape de părinți.

Alegere de protopop

Joi în 7 Iunie curent se va ținea alegerea noului protopop în cercul Pancevo cu sediul în Ban. Novoselo. Candidații la acest post onorabil sunt: dd Ioan Murgu, preot în Sasca Izidor Zaberca, preot în Kovin. Constantin Dimian, preot în Petrovoselo, și Marcu Boldovina, preot în Dolovo.

Coresp.

Răspândiți „Infrățirea"

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Un dar al Principesei Elena pentru coloniile școlare

700.000 lei pentru întremarea copiilor debili

A. S. R. Principesa Elena a anunțat Soc. institutorilor și institutoarelor din România, care are sub îngrijirea sa organizarea Coloniilor școlare. că pentrn o mai largă întlesnire a acestor colonii a donat o sumă de 700.000 lei. Intrebuințarea acestei sume va trebui să asigure un trai mai bun copiilor din colonii și eventual să sporească numărul lor.

Zilele acestea se va alcătui definitiv programul activitate a coloniilor in vara aceasta întrucât, după cum cititorii știu condițiunile de funcționare a coloniilor sunt cu mult mai dificile decât în anii trecuți din cauza pe deoparte a scumpetei enorme din stațiunile balneare și climaterice pe de altă din pricina dificultăților aproape însurmontabile de aprovizionare.

Plecarea ministrului grec Alexandis

Ministrul Alexandris a primit azi la „Athéné Pallace" pe reprezentații presei române, arătându-le că scopul călătoriei sale e să exprime mulțumirea Gregiei pentru ajutorul acordat da către România la Lausanne. DSa a declarat că pleacă cu cele mai bune impresii din țara noastră, unde cu bucurie a constatat, că pretenția amelor țări se desvolta în mod favorabil.

Alexandris a părăsit Capitala azi dimineață, mergând spre Belgrad.

*

Ziarul „Viitorul" desmințe categoric știrile lansate de unele ziare, că dl I. I. C. Brătianu ar intenționa să se retragă din viața politică.

EXTERNE

Convocarea Micei Antante în chestia reparațiilor

Belgrad. — Ministrul Iugoslaviei la Paris anunță că guvernul francez dorește convocarea unei conferințe a delegaților Micei Antante cu scopul de a se preciza atitudinea acesteia referitoare la chestiunile actuale și în special asupra chestiunei reparațiilor.

Data conferinței trebue să coincidă cu vizita președintelui Masarik la Paris.

250 avioane pentru armata roșie.

Moscova, 2 Iunie. — Secția aeronautica a comandat în străinătate 250 avioane, având a se creia 10 regimente de aviație, pe lângă cele existențe, și cinci școli de conduse de aviatori germani.

Asociația „Astra" și Scotus Viator

Un dar al Asociației făcut ilustrului nostru prieten

Se știe că adunarea generală a Asociațiunii din 17 și 18 Octomvrie 1920 dela Oradea-Mare, în semn de recunoștință pentru marile merite câștigate de distinsul publicist englez, Scotus Viator, față de românism și față de cauza justă a umanității, l-a proclamat membru de onoare. Trecând D. Sa, la 24 Nov. acelaș an, prin Sibiiu, a și primit cu vădită emoție diploma de membru de onoare a acestei vechi societăți culturale românești, din partea D-lor: Andreiu Bârseanu, Dr. Ilie Bon, Dr. Octav Russu și Ion Georgescu, ca reprezentanți ai comitetului central ai „Astrei".

Plăcut atins de gestul frumos al „Astrei", D. Sa, a ținut să încurajeze la începutul anului următor (1921) nobilele ei sforțări culturale, punând la dispoziția ei un premiu de 2000 lei pentru cea mai bună lucrare scrisă în românește asupra temei: „Revoluția din 1918 și unirea Ardealului cu România", premiu ce se va decerne de comitetul central al Astrei, și la care s'a prezentat, în sfârșit, o lucrare foarte valoroasă.

Acum „Astra" a făcut o altă surpriză plăcută strălucitului ei membru onorific, donându-i o carte rară, de cei mai mare interes pentru un scriitor și cugetător politic cum a D. Sa „Cartea de aur sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară", în 8 volume, cu următoarea adresă pe care o publicăm în originalul francez:

Monsieur,

Ci-joint nous prenons la liberté de Vous offrir en hommage „Cartea de aur sau luptele politice naționale ale Românilor de sub coroana ungară" (Livre d'or ou les luttess nationales-politiques des Roumains sous le sceptre hongrois), 8 volumes. Ce modeste ouvrage est, á notre avis, une intéressante publication documentaire, susceptible de faire connaitre authentiquement une longue — presque 200 années — et douloureuse époque de la vie du peuple roumain de Transylvanie.

Nous Vous présentons cet humble hommage avec toute l'admiration que nous avons pour le Distingué Penseur et Ecrivain politique, avec toute la reconnaissance pour le Grand Défenseur des causes justes et avec la plus sincére affection pour notre Membre d'Honneur qui, en plus d'autres bienfaits, a montré une délicate attention pour notre association culturelle, en consacrant, en l'année 1921, le prix de 2000 lei pour le meilleur ouvrage écrit sur le sujet suivant: „La révolution de 1918 et l'union de la Transylvanie avec la Roumanie". L'année courante, ce prix sera décérné par l'assemblée générale de nos sections scientifiques-littéraires. Relativement á l'adjudication de ce prix, nous présenterons, en son temps un raport spécial.

Veuillez agréer, Monsieur, l'expression de notre haute considération.

Dr. Octavian Russu
Le vice-président.
Jean Georgescu
Le secrétaire général.

Procesul băncii „Lloyd" din Timișoara

— Prin fir telefonic de la corespondentul nostru —

Timișoara — Azi s'a început la Tribunalul local desbaterea procesului băncii falite „Lloyd".

Sunt prezenți toți directorii și membrii consiliului de administrație. Unul dintre directori, Eduard Schöenberg e introdus în sală ca arestat, din cauza că a încercat să dispară din oraș.

Din raportul citit se constată că banca are 110 creditori cu un pasiv de 10.650.000 lei și cu un activ de 2 milioane numai.

Cea care a dus banca la ruină a fost firma Goldschmied și Schönburg din Budapesta.

In cursul desbaterilor s'au produs câteva incidente, unii dintre directori și membrii consiliului de administrație refuzând să depună jurământul.

Avocatul Vértes a propus în cele din urmă, din partea acuzaților, ca creditorii să fie plătiți cu 60 procente de-ocamdată, urmând ca restul să se plătească în 4 luni, depunând pentru această garanție scrisă din partea băncii Timișoarei.

Tribuna — Tribunalul va interoga pe fiecare creditor. E probabil ca acordul propus să fie primit.

Ştiri din Banat

O crimă fioroasă

Timişoara 4. — Locuitorii George Hilger şi Petru Retter din comuna Gyarmata, lăudu-se la ceartă cu locuitorul Iosif Lucaciu din aceeaşi comună, l'au lovit atât de tare cu bastoanele încât bietul om a sucombat în decurs de vre-o două ceasuri. Cei doi criminali au fost arestaţi numai decât de către jandarmii din Gyarmata.

D. judecător de instrucţie Farchescu a călătorit încă în decursul zilei de azi la Gyarmata, pentru a conduce personal ancheta.

Un perceptor falsificător

Autorităţile din comuna Lipova au pus în urmărire pe fostul perceptor de acolo, Ion Lotreanu, despre care s'a dovedit, că a incasat în diverse rânduri dare pe care nu a indus-o niciodată în registre. Impotriva lui s'au depus şi o mulţime de plângeri dela diferiţi particulari, pe care l-a exprocat cu sume ce variau între 1000 şi 2000 lei.

Se crede că Lotreanu ar fi trecut graniţa în Jugoslavia.

Spargere?

La magazia de ghete „Turul" din localitate s'a spart azi noapte vitrina cea mare. Patronul a făcut numai decât o plângere la poliţie.

Deoarece din vitrină nu li se fe nimic, autorităţile cred că făptuitorul a comis acest lucru numai din „chef" şi nu cu intenţia de a fura ceva.

Teatrale

In zilele de 13 şi 14 trupa Teatrului Naţional din Cluj va da două reprezentaţii în oraşul nostru. Ansamblul este compus din fruntaşii scenei clujene şi se va juca marele succes „Extemporalul" şi „Oh! Bărbaţii".

Intâmplări din Cluj

Escrocherie.

Dnii Solomon şi Wilner conducătorii secţiunei comerciale dela „Banca Marmorosch, Blank" din localitate, au reclamat serviciului special de siguranţă pe Dna Schwartz Pe i din comuna Harina (Bistriţa-Năsăud) care acum două săptămâni le-a încasat suma de lei 87.500 drept arvună pentru mai multe vagoane de cereale pe cari Dna Schwartz se obligase se le furnizeze reclamanţilor cu un preţ mult mai scăzut decât cursul pieţei.

Trecând mai multe zile peste termenul fixat de furnizare şi cum aceasta nu a mai dat nici un semn de viaţă, reclamaţii au cerut informaţiuni d n comuna Harina, de unde au primit imediat un răspuns cu totul defavorabil, cela ce i-a şi determinat să ceară concursul autorităţilor.

Comisarul Costescu care a anchetat cazul, a înaintat întreg dosarul parchetului local.

Dispariţia lui Ion Porumb.

Ziarul nostru a a anunţat la timp cum în urma denunţului Dlui Colonel Predescu, delegatul M. St. Major pe lângă Dţia Regională C. F. R. poliţia centrală a arestat şi înaintat perchetului din Bistriţa pe ind. Ion Porumb, fost şef al unei case comerciale, care în baza unei adrese a Corpului 6 Teritorial, a demontat, transportat şi vândut pela diferite firme, cinci vagoane de şine din linia ferată Borşa-Iacobeni.

Numitul a mai lucrat în combinaţie cu comerciantul Detelbaum şi agentul comercial Pieferman, ambii din Lugoş, cari au fost de asemenea anchetaţi de către parchetul din Bistriţa.

Principalul vinovat, Ion Porumb, care a fost eliberat în schimbul unei cauţiuni a dispărut fără urmă.

Dosarul acestei afaceri a fost înaintat, de către parchetul Bistriţa serv. spec. de siguranţă Cluj, pentru noui cercetări. Ion Porumb a fost pus în urmărire.

Un invalid escroc

Siguranţa locală a primit un denunţ din partea cooperativei „Ajutorul" din comuna Ciceu-Giurgeşti contra invalidului Andreiuţ Constantin originar din Bacău, pentru că acesta a încasat dela cooperativă suma de 22.000 lei, preţul unui vagon de porumb pe care nu l-a posedat nici odată.

Comisarul special Costescu, cercetând cazul, a reuşit să aresteze pe escroc în comuna Feneşul-Săsesc (Cojocna) pentru anchetare şi parchetului din Bacău, care-l urmărea de doi ani de zile.

Ulterior, siguranţa locală a mai pornit un denunţ contra acestui individ şi dela firma „Mendel şi Herscovici" pe care a escrocat-o de asemeni cu suma de 26.000 lei.

Furtul din târgul de vite

Sâmbătă dimineaţa pe când săteanul Metea Vasile din Căpuşul Mare (Cojocna) se afla la casa de bilete a târgului de vite de lângă abator, i s'a furat din buzunar o pungă de piele, în care omul îşi pusese suma de 14.700 lei, preţul unei perechi de boi pe cari îi vânduse cu un ceas mai înainte.

Poliţia fiind sezizată, la faţa locului a sosit detectivul Ionel Pop dela centrală, care după mai multe investigaţii a reuşit să aresteze pe hoţ, care nu e altul decât vestitul pungaş de buzunare Ion Macioy în vârstă numai de 18 ani.

Banii au fost înapoiaţi păgubaşului, iar pungaşul cu actele dresate a fost înaintat parchetului.

R. S.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşe de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

CITIŢI „INFRĂŢIREA"

2836 Radio 3429

In proximele zile va sosi la noi renumita companie

Circul Olympia

cu 84 persoane, 26 cai, iluminaţie electrică şi orchestră proprie

Detailiile în afişe!

Cea mai fina crema pentru ghete

De vânzare

Una casă nouă cu grădiu patru camere şi două bucătării se pot preţua 360.000. — Se poate preţua una casă cu grădină având două camere 150.000. — Moşie mică cu locuinţă din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piaţa Unirii 10. 2531

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

S'a deschis bazinul băii

DIANA

pentru innotatori liberi şi carii învaţa innotatul.

Deschis dela 7 oara dimineaţa până la 8 seara.

33 Lloyd 1632

Uzina Electrică orăşănească

pe ziua de 1 Iulie a. c. caută un grajd pentru 2 sau 4 caii eventual cu locuinţă de vizitiu.

2841

Ofertele se vor depune la biroul uzinei (Calea Reg. Ferdinand No. 30. Etaj I. Camera 1) între orele oficioase

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni şi în ori ce cantitate din uzinele

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.

furnizează prompt.

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.

2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Citiţi „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ

CEA MAI VARIATĂ

CEA MAI FOLOSITOARE

CEA MAI RĂSPÂNDITA

ŞI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare şi artistice din ţară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români şi străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată şi se vinde 3 lei numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Str. Câmpineanu 40

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

Piaţa Unirii 13.

2787

Sucursala Târgu-Mureş, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț plătit

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc fabricate din cel mai fin material brut Mărcă de calitate

Prima fabrică de șireturi în România FRATII FARAGO Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1.

Recomandă tot felul de șireturi Eisengarn, în toate culorile și de toate mărimele 2470

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De vânzare

Două automobile „FIAT" de 15/20 H. P. în bună strare.

A se adresa la **BANCA AGRARA**, Cluj, Serviciul technic, între orele 8—12 a. m. 2843

Transpirația Mâinilor Mirosul Picioarelor, etc.

dispăre întrebuințând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacii și Droguerii sau contra mandat poștal de lei 20 vi se trimite de către Farmacia VOREL, Piatra-Neamț. 2819-5

Reclame este sufletul comerțului.

Autobuzele Blaga

Curse regulate între:

Cluj-Turda-Cluj

Plecarea din Cluj:	Sosirea în Turda:
Cursa I. 7 dimineața	8½ dimineața
„ II. 1 după masă	2½ după masă
„ V. 6½ seara	8 seara
Plecarea din Turda:	**Sosirea în Cluj:**
Cursa II. 7 dimineața	8½ dimineața
„ IV. 1 după masă	2½ după masă
„ VI. 6½ seara	8 seara

Modificate cu arcuri noi putând a călători ca în automobilele de turism. 2846

Concurs

Pentru complectarea postului de secretar comunal devenit vacant în comuna Belis publicăm concurs.

Doritorii de ocupa acest post sunt invitați a și înainta cererile prevăzute cu documentele de cvalificație și practica, subsemnatului până la 1 Iulie 1923.

Retribuțiunile sunt celea stabilite în normele de salarizare.

Huedin, la 1 Iunie 1923.

Primpretor:
Indiscifrebil.

2847

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

se face mariri de fotografii, retrosari 2782

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- torie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de picle, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

Fabricăm și furnizăm

ROLOURI

din plăci de oțel și umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi și pe prețurile cele mai reduse. 2798

Oferte se servesc gratuit:

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald și soții, Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2674

Cronica sportivă

Matchul pentru selecționarea echipei naționale

Aseară a avut loc pe arena sportivă din localitate matchul de selecționare a echipei reprezentative a României. Jucătorii au fost aleși întâiu de dl Morar. Cei 22 aleși apoi s'au format în două echipe cari au jucat ieri una în costum negru alta în albastru.

Echipa neagră

a avut următoarea formație: Portar în întâia repriză Szász (Tr. Mureș); în a doua Szatmáry (Cluj); beck: Szilágyi—Kozovich (Timișoara); halfi Romváry (Arad), Kerestúri (Cluj), Furhman (Arad); înaintași: Guga (Cluj), Chambre, Vetzer, Frech, Szilágyi (toți din Timișoara).

Echipa albastră:

portar în repr. I. Szatmáry, în a doua Szász, halfi: Iakobi (Cluj) Kinigli (Oradea), Matek (Timișoara); înaintași: Drescher, Ronay (Oradea) Bornstein (Cluj) Strök (Oradea) și Barabás (Cluj).

Repriza întâiu s'a terminat cu rezultatul 2:2. Primul goal l-a marcat echipa albastră prin Ströck, în minuta a 4-a în a 12-a Wetzer (negru) egalează. În a 22-a negrii marchează un nou goal prin Wetzer, dar Bornstein egalează imediat.

În a doua repriză portarii schimbă locul. Szatmári apără acum împotriva înaintașilor, (albaștri). Face câteva greșeli remarcabile dar cari se pierd ținându-se seama de calitățile felului de apărare al său.

În minuta a 24-a a acestei reprize, Drescher (albastru) marchează un goal în mod sigur. Alte goaluri un s'au marcat la acest match care ne-a oferit un spectacol frumos prin jocul stilizat și technica superioară.

Remarcăm cu plăcere jocul frumos al clujenilor.

KAC—Victoria

Cele 24 minute ce au rămas din matchul acestor două echipe, se vor juca azi, Joi la ora 6 p. m. Rezultatul de până acum fiind 0:0 se va da o luptă înverșunată pentru goalul de învingere.

Echipa Jugoslaviei

Matchul România—Jugoslavia va avea loc la 10 Iunie cu București. Se așteaptă în vădită nerăbdare acest match, care va decide asupra „Cupei Alexandru" donată de Regele Jugoslaviei. Aceasta ținându-se seamă că la întâiul match România a învins cu 2:1, iar al doilea fost trecut tot pentru România în urma neprezentării echipei Jugoslave.

Echipa Jugoslaviei va sosi la București din Cracovia unde la 3 Iunie a jucat cu reprezentativa Poloniei, învingând cu 4 patru puncte contra 0.

Formația reprezentativelor

În vederea matchului Jugoslavia-România, echipa României va avea după informații primite din sursă sigură următoarea formație: 1. Szatmáry (KAC); 2—3 Barta (Tör.-Oradea); Kozovics (Unirea-Timișoara), 4 5—6 Halmoș (Unirea) Kinigli (NAC-Oradea), Jakobi (Hag); 7—8—9—10—11 Guga (U), Frech (Kinizsi-Timișoara), Wetzer (Unirea-T.), Rónay și Drescher (NAC-Oradea).

Rezerve: Szász (MTK-Tg.-Mureș), dr Hirsch (KAC), Fuhrman (ATE-Arad), Matek (Kinizsi-T.) și Ströck (Törekvés-Oradea).

Echipa Jugoslaviei va avea după toate probabilitățile următoarea formație: Vidjuka, Vrbanin, Dașovici, Pazur II., Dubrovici, Pascvan, Babici, Petcovici, Perșka, Vinek, Abraham.

Reserve: Kuguncici, Marcovici, Iovanovici și Zino.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Horthy trebue să plece

— O condițiune a aliaților față de Ungaria —

In timpul șederei sale la la Paris, contele Bethlen a a avut oarecari tratative confidențiale cu diferiți politiciani francezi. Asupra acestor tratative, n'a transpirat până acum nimic în public.

După unele indicii din cercurile ministerului francez de externe, obiectul acestor tratative confidențiale ar fi fost, schimbarea actualului regim din Ungaria, reprezentat prin Horthy, căruia i se impută din partea Franței, că întreține anumite legături cu cercurile monarhiste germane.

Din această cauză, cercurile conducătoare franceze nu cred în posibilitatea consolidării Ungariei, cât timp amiralul Horthy se află în fruntea țării. Plecarea lui Horthy e considerată ca o condițiie esențială pentru așanarea economică a Ungariei. Lui Bethlen, i s'ar fi cerut garanții cu privire la îndepărtarea actualului regent și Bethlen și-ar fi luat oarecari angajamente în această privință.

Cumpărăm

pentru fabrică noastra de licheuri **Bogsza** în cantități de vagoane frupte: **cireși, vișine, caise, pere, prune, fragi, zmeura, mure precum și ohimin** în orce cantități mari.

Ofertele le rugăm a le adresa cu notarea cantităților la **Bognár și Szántó** Societate Comercială Ardeleană S. A Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 70.
2103 Lloyd 1296

Scrisori din Sighișoara

— Serbările din Sighișoara și Szegli —

In centrul jud. Târnava-mare, orașul Sighișoara, a avut loc decurând deschiderea noului tribunal, cu care ocaziune s'a aranjat, după merit, mari serbări, fiind de față și dl ministru al justiției Ioan Th. Florescu, care a fost sărbătorit din partea populației din județ cu un entuziasm de nedesris.

Desigur că la înființarea acestui tribunal s'a avut în vedere interesele populației și ale justiției, căci județul Târnava-mare aparținea până acuma tribunalului din Ibașfalău de pe teritoriul jud. Târnava-mică, și întreagă populație în special cea română, și-a manifestat mulțumirile și recunoștința față de interesul și dragostea arătată cu această ocazie de către guvernul actual.

Numai corespondentul sas din Sighișoara al ziarului „Deutsches Tagespost" din Sibiu își exprimă în No. din 2 Iunie c. nemulțumirea, criticând acest fapt. Numitul corespondent zice că înființarea noului tribunal nu a fost o necesitate, deoarece tribunalul din Ibașfalău ar fi putut satisface ca și până acuma, nevoile județului nostru, și că în Sighișoara (săsească) este mare criză de locuințe (oare unde nu este?!) și prin aducerea noului tribunal aici aceasta criză se mărește și bieții profesori dela liceul evangelic săsesc (sărmanii de ei!) trebue să locuiască în camere mobilate, lipsindu-se de comoditatea și confortul obicinuit ce-l pretind și acuma.

Acest corespondent mai are obrăznicia să batjocorească și serbarea și ceremonia aranjată cu acea ocaziune, ba are cutezanța să facă aluzii și să critice și vorbirea dela banchet a dlui ministru al justiției ținută pentru M. S. Regele.

Ține însă cu cale să releveze numai vorbirea directorului liceului evangelic, zicând că celelalte vorbiri ținute la banchet, au fost neînsemnate și nu merită să fie menționate. Aici se potrivește proverbul unguresc: "Permite slovaculuĭ să intre în casa ta și te va scoate din ea."

Am insistat asupra acestui fapt numai pentruca să se vadă cu ce ochi privesc unii din Sa il noștri instituțiile românești și pe unii din bărbații noștri politici.

Ion Păltiniș

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.

Resmălțuim oglinzi stricate.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEȘTE ZIARUL

INFRAȚIREA

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul III. No. 816 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Sâmbătă 9 Iunie 1923

Infrăți...

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

R CLUJ 1. 7422

Situațiunea politică exteri...

— Gravele evenimente din Germania —

Faptele cari se petrec acum în streinătate sunt de natură a vădi că opera de pace înfăptuită la Versailles, neputând răspunde tuturor necesităților europene se găsește în fiecare clipă și din ce în ce mai mult cu cât trece vremea, la cheremul celui dintâi gând războinic.

Marile probleme politice și economice deschise de război, n'au găsit în clauzele și în dispozițiile tratatelor de pace posibilitățile de soluționare. Ele ne încearcă mereu și suntem obligați să asistăm la toate conferințele și congresele ținute pentru a le rezolvi, cari se închid însă fără să poată aduce o deslușire în haosul economico-politic de după război.

Vechii aliați au rupt solidaritatea care le-a asigurat victoria, fiecare trăgând în câte-o parte. Doar grupul de puteri al Micei Înțelegeri înseamnă în mijlocul dezorientării care stăpânește politica mondială, un punct de reazim și un element de conservare a păcii.

Deosebirile de vederi dintre Anglia și Franța se fac din zi în zi mai accentuate. Italia, preocupată de ordinea ei lăuntrică, face o politică externă de duplicitate, așezându-se când alături de francezi, când alături de englezi.

Dincolo de Atlantic, Statele Unite privesc, cu indiferența omului mulțumit la tot sbuciumul european.

Iar în lagărul foștilor inamici, cărora lipsa de solidaritate aliată le deschide orizonturi de nădejdi, se pregătesc acțiuni de revanșă.

Germania șovinistă își încearcă ultimile arme și cu prețul unei catastrofe se închide într'o rezistență înverșunată împotriva Franței.

Conflictul din Ruhr în care cei mai mulți nu vor să vadă decât o acțiune a Franței imperialiste, este de fapt o gigantică luptă care se dă între forțele păcii și forțele războiului.

Franța are de primit despăgubiri pentru uriașele jertfe pe cari le-a făcut în război. Obligată după tratatul de pace să plătească aceste despăgubiri, Germania face tot ce-i stă în putință pentru a nu-și împlini angajamentele. Ea înțelege foarte bine că plătind ceiace datorează Franței, ajută la consolidarea republicei franceze și prin urmare îi îngreunează viitoarea luptă de revanșă pe care Germania o așteaptă cu înfrigurarea unei uri mereu sporită.

Atât de uriașă este această ură împotriva Franței, încât de cinci ani, din clipa încheierii păcii și până azi, Germania aleargă cu pași mari spre falimentul financiar, numai pentru a nu plăti ceiace datorează.

In Ruhr „două voințe sunt în luptă" a spus președintele Millerand, voind astfel să precizeze caracterul politic al conflictului.

Dar în vreme ce conducătorii poporului german îndrumă, orbiți de mirajul revanșei, statul german spre dezastru, massele muncitorești au început să se agite. Lamentabila prăbușire a mărcii, care a ajuns subt coroana austriacă și subt marca polonează, a determinat o scumpire a traiului insuportabilă pentru populație.

Agitațiile revoluționare devin din zi în zi mai puternice. La Berlin și în alte orașe s'au produs încăerări cu poliția și armata. Zeci de victime au udat cu sângele lor pavajul străzilor. Muncitorii comuniști prind din ce în ce mai mult curaj. Guvernul german și toți politicianii înregimentați subt cutele drapelului revanșard împreună cu aproape întreaga presă germană își continuă acțiunea de rezistență. Mai mult încă mișcările muncitorești sânt exploatate în streinătate ca o dovadă a sărăciei Germaniei și a neputinței sale de a face față angajamentelor. Condusă de revanșarzi și de potentații financiari ca Hugo Stinnes sau Cuno, Germania nu înțelege să ia nici o măsură prin care ușurând situația financiară a statului să facă posibil traiul populației. Această ușurare s'ar putea realiza prin instaurarea unui regim fiscal nou care să pună la dispoziția statului german fondurile necesare cheltuelilor sale pentruca să se curme cu politica de inflațiune fiduciară care a dus marca germană lângă rubla sovietică.

Situația internă a Germaniei este foarte turbure. In clipa când sugrumate de lipsuri massele populare își vor cu drumul revoltei, rupând zăgazurile ordinei, vom avea aici în mijlocul Europei un nou focar de anarhie.

Și înțelege oricine ce primejdie înseamnă pentru viața și liniștea europeană când alături de Rusia sovietică, care e totuși mai puțin primejdioasă pentrucă e mai puțin europeană și mai slabă, o altă mare și puternică țară va încăpea în ghiarele dezordinei și anarhiei.

Iată de ce mai mult decât oricând evenimentele din Germania trebuesc urmărite cu atențiune fiindcă niciodată ca acum liniștea Europei nu s'a găsit mai grav amenințată.

Unde-i adevărata democrație?

Exemplul pe care ni'l oferă pregătirea reformei administrative

Actualul guvern a înțeles să introducă în guvernarea țării un suflu de sănătos și civilizat democratism. Necesitățile refacerii noastre de stat, ca și cerințele vremurilor prin care trecem impuneau de la sine o atare conduită. Guvernul a înțeles-o și a aplicat-o cu deplin succes. Bogata operă legislativă, săvârșită în grele împrejurări interne, cu o opoziție înverșunată și de rea credință, este cea mai elocventă dovadă. Legile s'au pregătit cu o serioasă cercetare a nevoilor reale, cu concursul factorilor celor mai autorizați a se pronunța la rezolvarea multiplelor probleme sociale de actualitate. Opera aceasta a căpătat astfel soliditatea necesară pentru a servi de temelie grandiosului edificiu care trebue să devină orânduirea socială și de stat a României întregite.

Același sistem se accentuiază acum în preajma lucrărilor întregite pentru realizarea definitivă și complectă a reformei administrative. O delegație a „Uniunii orașelor din România" s'a prezentat d-lui general Văitoianu, ministrul de interne, oferind concursul [illegible] al acestei asociațiuni la întocmirea proiectului pentru reforma administrativă. Gestul „Uniunei orașelor din România" este prea frumos pentru a-l putea cuprinde în laude de ocazie. Conducătorii comunelor urbane din întreaga țară dovedesc o serioasă preocupare de progres și acțiune productivă, iar intervenția lor pe lângă ministerul de interne nu putea fi primită decât cu bucuria cu care se primește o lăudabilă inițiativă.

Răspunsul d-lui general Văitoianu dovedește încă odată dorința guvernului de a da țării o operă legislativă temeinică, zămislită din prinosul de muncă și pricepere al tuturor energiilor de bine din țară. Reforma administrativă care se pregătește e chemată să aducă așezarea solidă și uniformă a mecanismului de stat la forma perfectă pe care o cer vremurile noastre și nevoia de progres a României întregite. Trebuie deci ca întreaga structură a legii să deschidă o cât mai largă perspectivă orânduielilor administrative, în așa fel încât să corespundă în toate privințele tuturor nevoilor generale și parțiale ale provinciilor românești adunate cu grele jertfe într'un mănunchiu național indestructibil.

Colaborarea reprezentanților „Uniunea Orașelor din România" la întocmirea proectului de lege pentru reforma administrativă nu poate fi decât salutară. Experiențe îndelung puse la încercare în toate unghiurile țării, vor aduce acolo o competință netăgăduită, dând soluțiuni și sugerând măsuri cari vor constitui garanția cea mai bună a eficacității legii. Guvernul acceptând cu atâta grabă, după cum era și firesc, oferta conducătorilor comunelor noastre urbane — aceste adeverate celule ale organismului administrativ așa de vast și complicat — a dat cea mai bună dovadă că oricine vrea să colaboreze cinstit la refacerea țării găsește și sprijin și justă apreciere. Felul cum se pregătește reforma administrativă constitue un admirabil exemplu de morală publică și de sinceră democrație.

Frământările din Ungaria

...garia în pragul reformelor

Telegramele cari vin de câtva timp din Ungaria, arată acolo o stare de lucruri care numai normală nu prea este: guvernul e preocupat cu găsirea soluției salarizării funcționarilor, aceștia se organizează și amenință; țăranii se agită și cer împroprietărirea; contele Bethlen și ceilalți membri ai guvernului încearcă prin convocări de întruniri și prin discursuri făgăduitoare să mascheze eșecul suferit în Apus, cu prilejul demersurilor în chestiunea reparațiunilor, iar persoanele politice din opoziție, presimțind — se pare — sfârșitul guvernării actuale, au adus cu stăruință în discuție chestiunea reformei electorale.

Sub asemenea aspecte, situația în Ungaria nu este tocmai de invidiat.

Iar, pe de asupra, rivalitatea dintre guvern, și dintre șeful Ungurilor cari se deșteaptă care se crede destul de în stare de a înlătura regimul „prea concesionist și prea puțin șovinist" de astăzi, contribue la agravarea situației guvernului. Ceeace însă nu înseamnă, că într'adevăr cabinetul Bethlen ar fi pe ducă. Dovadă despre aceasta, e că guvernul a convenit să discute unele reforme importante, cari — ca în toate țările, când cetățenii cer ceva — vor pacifica spiritele și pot chiar să facă guvernarea de astăzi din nou populară.

Cea mai de frunte reformă cerută de țară și, pare-se, făgăduită de guvern, este reforma agrară, a cărei necesitate datează în Ungaria foarte demult. Din memoriile lui Oscar Iászi știm, că regimul lui Károlyi și mai târziu al lui Bela Kuhn puteau să se mențină, dacă realizau această reformă.

Ardelenii o știu aceasta, iar acei cari s'au ocupat cu chestiunea agrară din Ungaria, pusă după retragerea trupelor române în 1919, știu că și astăzi latifundiile sunt singura bază a regimului actual al Ungariei. De fapt orice început de reformă în direcția aceasta a fost sistematic evitat de toate guvernele maghiare cari s'au perindat dela 1919 încoace. Tot ce s'a făcut, s'a făcut pentru a atrage atenția cetățenilor dela posibilitatea solicitării acestei reforme. S'au făgăduit astfel, unelte agricole, s'au înființat biblioteci de știință agrară, pentru a arăta țăranului cum s'ar putea mulțumi cu petecul de pământ ce'l are. S'a încercat chiar și o parodie de împroprietărire: latifundiarii au făcut pe generoșii, cedând câte 50—100 jughere unui „viteaz" care s'a distins într'o apărarea Ungariei sau instigarea contra vecinilor.

Împroprietăriri de acestea, după sistemul înobilărilor din trecut (întrucât celor împroprietăriți li-se dau mici latifundii), s'au făcut până acum peste o sută, cu mare alai, cu discursuri aţâţătoare, în prezența mi-

niștrilor și a lui Horthy — așa că această împroprietărire în loc să servească o necesitate socială, servește scopurile irredentei.

Și dacă cu toate acestea, chestiunea împroprietăririi adevărate, a trebuit totuși să fie pusă aceasta înseamnă că țărănimea maghiară s'a deșteptat și că întârzierea reformei adevărate poate fi fatală regimului actual. Nu însă și formei de guvernământ, întrucât, cu toată majoritatea ce-o au socialiștii în opoziție, populația maghiară poate fi oricând abătută dela un nou radicalism de către un impostor sau altul al propagandei șoviniste, de revanșă.

O telegramă budapestană din 4 crt. a lui „Prager Presse" anunță următoarele:

„Discursul ținut la Székesfehérvár de guvernatorul Horthy, a acentuat că este imperios necesar, să se treacă cu vederea interesele de clasă.

O chestiune care amenință unitatea, chestiunea agrară, a ieșit acum la suprafață în viața politică ungară. Ar fi un moment care nu se iartă sub nici un motiv, și o greșală cu consecințe, dacă cineva ar face să triumfe în chestiunea aceasta puncte de vedere politice și interese politice."

Declarația aceasta a guvernatorului Horthy poate fi socotită ca cea mai serioasă alarmă ce s'a dat în Ungaria dela 1918 în coace.

La această declarație a guvernatorului Horthy se adaugă o a doua, care arată că într'adevăr chestiunea reformei agrare se va pune în curând. Ministerul agriculturii, dupăcum arată o altă telegramă din aceeași ediție de seară a lui „Prager Presse". a declarat, că reforma agrară se va face — dar nu se vor expropria decât 50 la sută din latifundii.

Declarația ministrului Nagyatádi Szabo a produs nemulțumiri generale și vine să dovedească, că reforma făgăduită cu atâta emfază și motivată așa de serios în declarația lui Horthy, este într'adevăr o necesitate socială și că întârzierea ei ar primejdui cu adevărat unitatea Ungariei!

O altă chestiune, izvorâtă din aparenta plecare a cabinetului Bethlen, este aceea a revizuirii listelor electorale. Nu este vorbă despre o reformă, întrucât nimeni dintre oamenii politici burghezi ai Ungariei n'ar vedea cu ochi buni votul secret și universal. La sate votarea se face pe față, iar la orașe birulința o câștigă partidul care poate aduce la vot cei mai mulți funcționari — partidul dela putere. Tot ce se pretinde acum cârmuitorilor, este revizuirea listelor, întrucât se socoate la 100.000 numărul alegătorilor [illegible] mișii. Totodată, după [illegible] dintr'un număr al [illegible] (2 lunie) s'ar p[illegible] votului plural.

Soc „România Jună" în Capitală

In seara de 5 Iunie, orele 9, a avut loc la Teatrul Național din Capitală, un mare festival, cu prilejul sărbătoririi semicentenarului societății academice „România Jună", care a fost cel mai superb simbol al unității noastre etnice, din fosta capitală habsburgică.

Festivalul a fost pus sub înaltul patronaj al M. S. Regina Maria și sub președinția de onoare a dnei Eliza I. Brătianu.

Programul magistral alcătuit, a început cu Imnul regal executat de Societatea corală „Carmen" și orchestra Filarmonică. Corul a cântat imnul „României June" („Pe-al nostru steag") cuvinte de Andrei Bârseanu și muzică de Ciprian Porumbescu.

D. Prof. N. Iorga, a ținut o cuvântare de deschidere, arătând cât de lăudabilă e inițiativa „României June" de a ridica o statuie lui M. Eminescu la Cluj.

In urmă d. prof. N. Iorga a arătat rostul cultural al societății din Viena, care a avut ca întemeetor tocmai pe marele nostru poet național.

Acum 40 de ani, a spus d. Iorga, am dat peste almanachul „României June" care cuprindea „Luceafărul" lui Eminescu.

E un semn că pe-atunci marele nostru poet era citit și apreciat de ardeleni.

„România Jună" a avut la început legături cu „Junimea" de la Iași. In urmă a intrat într'o legătură mai adâncă cu întreaga literatură românească. Și acest fapt m'a impresionat mult că Ardealul se interesa de cultura românească.

Intr'o vreme de infrigurare națională „România Jună" a organizat cea dintâi serbare pentru glorificar a lui Ștefan cel Mare, în locul unde se odihnesc oasemintele lui. A merge acolo la Putna și a vorbi despre unitatea noastră națională, sub stăpânirea habsburgică, înseamnă fără îndoială un „semn al vremei".

Acolo unde era sclavie, acolo sufletul tinerimei române își dădea seama de idealul național, care a fost înfăptuit astăzi. Idealul nostru a fost înfăptuit prin forțe morale și tot prin forțe morale trebuie păstrat. Forța morală înseamnă seninătatea cugetului și lărgimea sufletului.

Să caute tineretul din Viene, termină d. Iorga, să întemeeze prin muncă, naționalism discret și mari virtuți, încă mai solid de cum e astăzi, opera îndeplinită de generațiile noastre.

După cuvântarea frumoasă și plină de învățăminte a d-lui prof. N. Iorga, soc. „Carmen" a executat mai multe cântece românești, sub conducerea cunoscutului prof. Chiriac.

Artistul Aristide Demetriade, dela Teatrul Național, a citit nespus de frumos „Scrisoarea III-a" de Eminescu.

Baritonul Jean Atanasiu, întors de curând din streinătate, unde a obținut extraordinare succese, a fost primit cu ovațiuni de publicul bucureștean. Cu prisos de artă, marele cântăreț a cântat din opera Benvenuto Cellini de Diaz și două cântece românești, cari au stârnit o furtună de aplauze.

Artistul Ioan Manolescu de la Teatrul Regina Maria, a citit fermecător de dulce „Mortua est" și „O mamă, dulce mamă" de Eminescu.

La sfârșit „Orchestra Filarmonică" a executat admirabil „Poema română" de G. Enescu, dirijată de maestrul George Georgescu.

La acest interesant festival, au asistat Regele și Regina Marioara a Serbiei, cari s'au întreținut cu d. Octavian Mosescu, președintele comitetului executiv al „României June", interesându-se despre trecutul societății, care a fost așa de frumos sărbătorită în Capitala țării.

D. Octavian Mosescu a adus în numele „României June" prinos de recunoștință Suveranilor, pentru augusta cinste de a participa la această comemorare.

Festivalul s'a terminat la orele 11.15 noaptea.

„Astra" și semicentenarul morții lui Andreiu Șaguna

In vederea comemorării a 50 ani de la moartea lui Andreiu Șaguna, „Asociația pentru literatura română și cultura poporului român ne trimite spre publicare următoarea învățare, adresată tuturor despărțămintelor, agenturilor și membrilor „Asociațiunii" precum și marelui public românesc:

In ziua de 16—29 Iunie 1923 se împlinesc 50 de ani dela moartea nemuritorului întâiul președinte al Asociațiunii transilvane, cum se numia atunci instituțiunea noastră: Andreiu Șaguna.

Alături de restaurarea mitropoliei române ortodoxe și a eparhiilor ei sufragane de Arad și Caransebeș, alături de reorganizarea seminarului, de înființarea tipografiei și a celei mai vechi foi bisericești-politice („Telegraful Român"), precum și de tipărirea unui mare număr de cărți visericești și școlare, alături de frumoasa inițiativă ce a luat pentru clădirea catedralei de astăzi din Sibiu și altele, — una din operele sale cele mai trainice și mai frumoase e, fără îndoială, întemeierea „Asociațiunii" noastre.

Ivindu-se în gazeta întemeiată și patronată de Șaguna mai întâiu ideia unei asociații culturale mari, care să cuprindă pe toți Românii, fără deosebire de confesiune religioasă sau politică, a fost firesc ca încrederea tuturor Românilor să se îndrepte spre el, rugându-l să se pună în fruntea mișcării și să stoarcă dela puternicii zilei de atunci încuviințarea necesară pentru întemeierea unei asemenea asociații. Și marele bărbat s'a achitat strălucit de îndatorirea luată, față de 171 fruntași ai neamului nostru, la 10 Maiu 1860, fiindcă în ziua de 23 Octomvrie anul următor (1861), având aprobarea celor în drept s'o dea, el inaugură solemn noua instituție. Cu această ocasiune, învățatul canonic dela Blaj, Timotei Cipariu, întâiul nostru vice-președinte, a adus cuvenitele mulțumiri „acelui mare bărbat al națiunei, care dela început cu căldură a cuprins la sînu-și și fără preget a condus până în momentul de acum ideia acestei asociațiuni, care astăzi din ideie trece în realitate".

Și cu tot dreptul, fiindcă fără sprijinul material și moral al întâiului nostru președinte, „tânăra plantă", cum numia Cipariu „Asociațiunea" în discursul său de o classică frumusețe, s'ar fi ofilit și, poate, că ar fi și pierit cu totul. In adevăr, nu putem să nu amintim, cu prilejul acesta, marile înlesniri făcute de Șaguna „Asociațiunii" noastre. Tipografia lui tipăriă mai ieftin decât oricare altă tipografie românească sau străină. (Vezi raportul secretarului II, Antoniu Vestemean în „A II. Adunarea generală"... ținută la Brașov în 1862 pag. 48). Iar mai târziu, el a fost care a „binevoi a ierta toate spesele tipografiei diecesane, făcute cu ocaziunea tipărirei protocolului adunării generale ținute la Blaj, în folosul prosperării fondului Asociațiunii". (Vezi raportul secret II. Ioan V. Rusu în „A IV-a Adunarea generală"... ținută la Hațeg în 1864 pag. 35).

Decât binefacerile materiale neasemănat mai mari au fost binefacerile sale morale. Adunările generale, presidate de el, rămân etern memorabile nu nu numai pentru fastul și strălucirea ce el știa să de acestor adunări, ci și pentru înțelepciunea cu care presida. Principiile morale, fixate de el și marii săi tovarăși de muncă și de ideal, vor lumina totdeauna cărările instituțiunii noastre și în viitorul cel mai îndepărtat, ca tot atâtea stele conducătoare. „Monumentele spirituale și moravurile cele morale" le vom prețui totdeauna mai mult decât „orice putere silnică și fisică"; puterea creatoare mai mult de cât orice înfăptuire materială trecătoare, precum spunea el în cuvântarea rostită la adunarea Asociațiunii din 9—21 Martie 1861 în Sibiu (pag. 47.) Această problemă anevoioasă cere însă „o perseverență de fier și un sacrificiu din inimă" (Ibidem pag. 81). Desvoltând această teză în adunarea generală dela Alba-Iulia, în 1865, el arăta că „fără muncă pricepută și stăruitoare nu poate înainta cultura unui popor". In ce privește sacrificiul din inimă, el spunea acestea la încheierea adunării generale din Octomvrie 1861 când inaugură instituția noastră: „Ne-am adunat în caritate, ne despărțim în caritate. Dea Dumnezeu, ca până la capătul veacului să fie tot așa. Să ne mai întâlnim la masa mamei noastre comune; să ne îndulcim de limba, naționalitatea și de toate câte sunt ale Românului".

Comemorând cu asemenea convingeri și sentimente semicentenarul morții întâiului nostru președinte (prin șezători literare, artistice, festivaluri, concerte, conferințe, prelegeri etc. etc.) el nu va fi o perdere de vreme, ci un prilej de recu'egere și reconfortare sufletească pentru mersul ascendent al literaturii și culturii naționale prin instituția noastră, acum probată de șase decenii și mai bine. Eventualele venituri ale acestor serbări vor spori mijloacele financiare ale despărțămintelor sau fondul A. Șaguna administrat de comitetul nostru central.

Dr. Octavian Russu, vice-preș

Ion Georgescu, secretar.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Din preocupările cugetării contemporane

Unanimismul lui Jules Romains

Spiritul filosofic dăinuește cu aceași putere de odinioară în viața intelectuală a Franței moderne. Prezent în literatură și în unele lucrări istorice și științifice acest spirit filosofic s'a strecurat și în lucrările de apologetică religioasă. Existența intelectualismului lui Paul Valéry ca și a idealismului lui Marcel Proust, a filosofiei lui Paul Bourget ca și a unei serioase mișcări metapsichice dovedesc vigurositatea spiritului filosofic.

Există, afară de aceste mișcări intelectuale, și politeismul unanimist al lui Jules Romains. Recitirea volumului Mort de quelqu'un și publicarea „Odelor și rugăciunilor" par a fi evenimentul filosofic al zilei. Jules Romains este elevul lui Durkheim.

Acest sociolog spunea că faptele sociologice există ca atare, că un fapt sociologic nu este numai o simplă adunare de fapte individuale, că o religie, de pildă, nu sunt oameni cari se roagă, ci un ansamblu de dogme și de rituri cari obligă pe oameni să se roage în cutare sau cutare fel.

Mulți din discipolii săi căutară în învățăturile lui Durkheim pretextul de a munci mult și a gândi puțin. Jules Romains nu-i dintre aceștia. Ideea că grupurile au existență reală nu însemna pentru dânsul: nu trebue să ne mai ocupăm de indivizi, ci: fiindcă grupurile există, ce semnificație are această existență și ce însemnătate are existența indivizilor?

A fost preocupat mai întâi de problema existenței ființelor invisibile și atotputernice pe care le-a socotit ca pe niște zei. Jules Romains a născocit astfel un neo politeism. In „Ode și rugăciuni" găsim mai multe rugăciuni către zeii din preajma noastră. Avem astfel zeul portului, al cazărmii, al casei, al sufrageriei. „In noaptea asta sunt mai mulți zei decât oameni".

Acești zei se confundă cu grupurile? Unanimisul nu-i decât o mitologie sociologică? Nu. Grupul are o existență continuă, dar virtuală și adesea rea.

„Vas-tu me preudre aussi, toi le groupe? Je hais ta forme, ta chaleur et tout le fond de toi".

Adesea poetul spune grupului: „Vei fi zeu ca și ceilalți". Grupul nu devine zeu, decât încetând să fie obiect sociologic pentru a deveni obiect psihologic sau interpsihologic. Nu devine zeu decât în măsura în care e admis ca atare de către noi. Numai prin totala concentrare a forțelor, printr'o perfectă și provizorie asimilare a membrilor săi, printr'o manifestare victorioasă și gratuită a puterii sale creatoare, grupul se înalță până la divinitate. Divinitatea în sociologia lui Jules Romains este echivalentul actului liber în psichologia bergsoniană.

Văzut din interiorul eului, acest zeu este trecerea prin eu a ceva care nu este eul.

Astfel, aflându-mă cu niște camarazi într'o cameră se întâmplă să fiu stăpânit de Prietenie.

Am trecut cu toții prin asemenea clipe, când „des dieux vifs et légers font echange de nous".

Lucrările lui Jules Romains zugrăvesc, cele mai multe, momente de calitatea celui mai sus amintit. Dacă ar trebui să alegem din toată opera, atunci am prefera „Lucienne", în care, cu mijloace simple și fără a vorbi de „zei" și de „puteri", Romains ne arată cum Dragostea unește un comisar și o institutoare. Ies de la niște prietini. Se plimbă în jurul bisericei. Fiecare e invadat de celălalt. Grupul pe care-l constituesc îl domină. Nu mai sunt doi ci unul — adevărată căsătorie. Și se căsătoresc.

Credința în personalități colective și în realități sentimentale care se impune individului din afară, fără a isbucni dintr'însul, este unanimismul. E ușor de văzut că conmportă o întreagă filosofie.

La sfârșitul lui **„Donogos Tonka"**, Jules Romains evocă o lume care **„ar renunța la actuala concepție a spațiului"**. Adevărata problemă filosofică nu-i de a ști cum sunt posibile știința și cunoștința, ci de a explica participarea unui subiect la alcătuirea altuia. Jules Romains pune în axiomă această participare și caută să o redea pe întelesul tuturor în mod poetic.

In ce consistă individualitatea? Și ce mai înseamnă persoana dacă nu știm unde începe și unde se oprește? Nu putea să treacă peste această problemă și nu putea nici s'o abordeze fără a fi silit să facă filosofie pură.

E cu atât mai strâmtorat cu cât unanimismul îl împinge, în mod logic, să nege existența individuală, la care totuși nu vrea să renunțe. A încercat să pună problema persoanei în funcție de moarte și a scris „Mort de quelqu'un".

Ce deosebește un mort de un viu? Mortul nu mai reacționează, nu mai răspunde. Fără îndoială, dar acționează. Godard mort, are mai multă influență asupra celor din jurul lui decât atunci când trăia. Pentru a fi cu totul mort, trebue să fi dispărut din amintirea tuturor. Se întâmplă și asta.

Godard, uitat de toți „se evaporează ca un parfum". Iată însă că un tânăr se gândește la acest mort anonim, despre care a uitat totul afară de faptul că a murit. Simte cum îl solicită în același timp acest neant și acest ceva și că acest om „pe care-l îngropase, totodată există și nu mai există". In adevăr, moartea nu oprește nimic. Ea este o desvoltare și nu o înfăptuire. Adevărata înfăptuire este eul individual, construcție firavă dar pură, provizoriu mănunchiu de convergențe ordonate. Acolo trebue căutată această existență abstractă și perfectă pe care o așteptăm de la lumea cealaltă, unde nu vom putea găsi indivizi ci numai săgeți ne-individualizate pe care cântă, ca degetele pe coardele lirei, nenumărați zei cari populează universul.

Aceasta este în linii mari, filosofia lui Jules Romains. Ne fiind exprimată în doctrină nu poate avea o coherență perfectă. Obiecțiuni ar fi destule. Constatăm cât e de artificială clasificarea noastră în viață și moarte, în eu și non-eu și cât mister comportă idea de persoană.

Acest mister planează de altfel asupra întregei cugetări contemporane și-i o adevărată problemă filosofică.

Situaţia generală a exproprierilor şi împroprietăririlor în Ardeal şi Banat

Suprafaţa expropriabilă din Ardeal. Câte iughere au fost expropriate până la 15 mai 1923. La câte comune au fost repartizate pământurile expropriate până acum. Câte iughere de pământ au fost parcelate şi date în posesiunea ţăranilor până la 15 April 1923.

— Date şi cifre exacte. —

Încă din ziua când actualul guvern, conform programului său de activitate şi conform promisiunilor făcute, a început în mod real să aplice reforma agrară în Ardeal, toate partidele din opoziţie, toată presa lor şi toată presa înstreinată au în e-put o intensă campanie de insinuări şi de minciuni la adresa guvernului pentru o îngreuia înfăptuirea marei opere de dreptate socială — reforma agrară — pe care guvernul actual, cu preţul oricăror sacrificii şi în ciuda tuturor răutăţilor şi calomniilor opoziţiei a pus-o în aplicare.

S'a răspândit de către agenţii inconştienţi ai opoziţiei, printre ţărănimea ardeleană zvonul, că toate încercările de împroprietărire a ţăranilor pe care le face guvernul actual sunt farse prin care oamenii guvernului voiesc să orbească pe ţărani ca să le câştige simpatia; că prin urmare ei să nu se lase induşi în eroare şi să nu dea ascultare nici unor dispoziţii sau înştiinţări publicate prin sate în legătură cu reforma agrară.

Mulţi dintre ţăranii mai slabi de înger şi mai credulii s'au lăsat convinşi de minciunile criminale ale acestor agenţi ai opoziţiei şi au refuzat sau au neglijat să se înscrie pe listele îndreptăţiţilor la împroprietărire. Rezultatul a fost că din cauza aceasta, pământul expropriat, împărţindu-se după numărul celor înscrişi pe liste, au rămas mulţi ţărani pe delături fără pământ.

*

De aici nemulţumiri, modificarea listelor celor îndreptăţiţi, noui măsurături, noui parcelări — noui fixări de loturi tip, etc.

Aceasta a fost contribuţia partidelor din opoziţie, — afară de cei averescan, — în aplicarea reformei agrare în Ardeal.

A urmat după aceia prin presa opoziţionistă şi înstreinată o serie nesfârşită de atacuri contra guvernului, care era acuzat că expropriază pământul ţăranilor dar că până acum nu li s'a dat nimic. Pentru a restabili adevărul şi pentru a arăta tuturor, care este situaţia aplicărei reformei agrare în Ardeal şi Banat, am cerut Resortului de agricultură din Cluj să ne puie la dispoziţie tablourile oficiale asupra ultimului stadiu al exproprierilor şi împroprietăririlor din întreg Ardealul. Din aceste tablouri am scos următoarele date exacte.

Exproprierile

In întreg Ardealul suprafaţa expropriabilă are o întindere de 2.882.600 de iughere.

Dintre acestea, au fost expropriate definitiv până acum: 566.934 iughere, pământ arător; 119.041 iughere fâneţe; 255.781 iughere păşune, 572.431 iughere pădure; 35831 iughere păşune alpină şi 16367 diverse. — total 1.576415 iughere expropriate.

Această suprafaţă expropriată a fost repartizată la 2468 de comune, dintre cele 4125 câte sunt.

Împroprietăririle

Din totalul de iughere expropiate, au fost parcelate şi date în posesiune definitivă şi trecute în cartea funduară: 15790 iughere şi1168 stânjeni pământ arător; 2002 iughere şi 611 stânjeni fânaţe; 6193 iughere şi 315 stânjeni păşune; 10.000 iughere şi 209 stânjeni pădure.

Pentru stat s'au rezervat 5233 iughere şi 439 stânjeni pământ cultivabil. Aceste împroprietăriri se referă la îndreptăţiţii din 55 comune.

Lucrările de împroprietărire şi cele de expropriere continuă cu febrilitate şi se speră că vara aceasta se vor putea face cel puţin de 7 ori mai multe împroprietăriri decât în vara anului trecut.

Aceasta datorită măsurilor luate de dl Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei, şi datorită muncei şi priceperei dlor Emil Petrini, directorul resortului de agricultură din Cluj, şi dlui Floru inspector general din acelaş resort.

Numele acestora va rămâne strâns legat în memoria ţăranilor de înfăptuirea celei mai mari opere de dreptate socială : reforma agrară.

St. P.

Rostul nouilor tratative de fuziune dintre partidul naţional şi ţărănişti

Partidul ţărănist se răzbună. De ce ar fi imposibilă fuziunea. Manevrele ţărăniştilor pentru compromiterea partidului naţional. Partidul naţional şi ideea republicană. Soarta actualelor tratative.

In vederea unei fuziuni, se anunţă noui „pertractări" începute între delegaţii partidului naţional, de-oparte, şi delegaţii partidului ţărănist, de altăparte. Insistenţa cu care conducătorii celor două partide revin asupra acestei chestiuni, în câteva rânduri „pertractată" fără nici un folos, nu înseamnă numai decât că ele au ajuns la necesitatea inexorabilă a contopirii organizaţiilor lor. Dn potrivă. Acum câteva zile am remarcat, tot aici, un judicios articol al d-lui pofesor Matei B. Cantacuzino în care se arăta că fuziunea partidului naţional cu partidul ţărănist nu numai că este o imposibilitate morală, dar este şi o imposibilitate de fapt. Cele două partide ale opoziţiei unite pot fuziona pentru că n'a ajuns la o armonizare perfectă a principiilor călăuzitoare şi petnrucă între ele se ridică zidul de nepătruns al structurei lor de amalgam politic, lipsit de orientare, lipsit de conducere pricepută şi unitară, lipsit de chezăşia morala a partidelor politice născute dintr'o necesitate socială reală.

Ce rost pot deci să aibă actualele tratative de fuziune dintre partidul naţional şi partidul ţărănist?

Mai întâi, tratativele de fuziune, şi cele de acum au o explicaţie plauzibilă în faptul că ambele partide ale opoziţiei unite au căpătat conştiinţa deplină a falimentului politicei lor de scandal şi ilegalitate de până acum. Partidul naţional a fost atras cu destulă abilitate într'o complicată cursă de către partidul ţărănist, care, ofensat de respingerea întâei propuneri de fuziune şi a pus în gând să se răzbune. Astfel partidul ţărănist a ştiut să se folosească de faptul că partidul naţional nu putea să privească cu ochi buni înzestrarea ţării cu o constituţie care nu era de el întocmită, şi a determinat astfel deslănţuirea acelei campanii nebuneşti care a premers discuţiei proectului de Constituţie în Parlament. De bine de rău o apropiere se făcuse. Partidul ţărănist nu avea decât se continue scandalurile până la compromiterea partidului naţional, sau până la atingerea obiectivului fixat.

*

Socoteala conducătorilor partidului ţărănist era destul de limpede. In cazul când campania contra guvernului reuşea, ei nu aveau decât de câştigat; guvernul care ar fi urmat trebula să se facă în colaborare cu partidul ţărănist. In a doua alternativă, ducerea partidului naţional pe marginea dezastrului politic, — partidul ţărănist găsea şi o răzbunare şi posibilitatea de a impune o fuzionare, aşa cum se mai propusese.

Ori campania contra guvernului, cu toate scandalurile, agitaţiunile şi violenţele opoziţiei au dat greş. Partidele opoziţiei n'au izbutit decât să-şi facă imposibilă existenţa. Ele trebuiau deci să se orienteze către a doua alternativă a problemei şi în special partidul ţărănist, complect ruinat, avea tot interesul să pună din nou chestiunea fuziunei. Partidul naţional a fost silit să accepte somaţia partidului ţărănist, dar a evitat orice formulare precise la primele tratative. Reîntoarse în Parlament, ele s'au izbit însă de legea pentru naţionalizarea „Reşiţei"; animozităţile o clipă stârnite de eşecul primelor tratative de fuzionare au dispărut şi partidul naţional a avut naivitatea să creadă că poate reedita acţiunea întreprinsă cu prilejul aceleiaşi legi în Parlamentul de acum doi ani. Greşala a fost fatală. Opoziţia unită ieşită pentru a doua oară în stradă trebuia să înţeleagă că acea lege pentru naţionalizarea „Reşiţei" nu avea nimic asemănător cu legea guvernului Averescu, şi că prin urmare guvernul nu putea fi răsturnat pe aceiaşi chestiune. In consecinţă, eşecul acestei noui încercări de răsturnare a făcut iarăşi actuală chestiuena fuziunei. Astfel s'a ajuns la noule tratative de acum câteva zile.

Chestiunea pare însă a avea şi de rândul acesta acelaş desnodământ, fără rezultat. Partidul naţional, se pare că a acceptat noule tratative numai de formă, ca o necesitate tactică. Ideea fuziunei nu e îmbrăţişată decât de câţiva membri fără importanţă ai partidului naţional. Ceeace ne face să nu riscăm o deducţie prea grăbită asupra intenţiunilor partidului naţional, este faptul că nu cunoaştem destul de precis adevăratele intenţiuni ale acestui partid faţă de ideea pusă în circulaţie de el asupra unui partid republican pornit din Ardeal. Dacă în adevăr conducătorii partidului naţional intenţionează să salveze partidul din ruina la care l'a dus politica ce i-au imprimat-o până acum, transformându-l într'un partid republican, în acest caz tratativele de fuziune cu ţărăniştii au toate şansele de reuşită; partidul ţărănist a manifestat în dese rânduri tendinţe revoluţionare şi nu e de mirare că se va împăca deocamdată cu o transformare republicană. Câte şanse de reuşită poate avea un astfel de partid, e altă chestiune; dar cele două partide s'au învăţat cu impopularitatea, aşa că nu este exclus să le vedem făcând şi această încercare.

In cazul însă când partidul naţional, lansând ideea partidului republican de care vorbea un redactor al „Patriei" în coloanele ziarului „Adevărul" nu face decât o încercare de-a intimida Coroana, tratativele de fuziune nu au decât acelaş caracter de manevră politică şi nu pot duce decât la o definitivă desfacere a concubinajului ţărănisto-naţional.

A. R.

Ştiri şi fapte politice

Abilităţi cusute cu aţă albă. Oridecâteori partidul naţional se vede silit să mărturisească lucruri de cari să nu poată fi mai târziu învinuit, recurge la bunele oficii ale presei „indepedente".

Are cu alte cuvinte interesul politic ca la un moment dat să atace Coroana, fără să riste a fi acuzat de antidinasticism, dă ordin dlui Iosif Steriopul de pildă, să scrie subt pscudonim la „Adevărul" un articol despre, să zicem „partidul republican care mijeşte", pentruca a doua zi „Patria", organ oficios al partidului, să-l reproducă cu titlul nevinovat de document.

Are nevoe altădată să mai aducă aminte de regionalismul de odinioară, poruncește dlui Sever Bocu să-i trântească un articol despre „Ardealul în politica României" tot în ziarul dlui Rosenthal articol pe care „Patria" se grabeşte să-l reproducă.

Are nevoie să injure pe averescanii cu cari duce tocmai: pertractări de fuziune, roagă pe dnul Leonard Paukerow sau pe dl. Rozin să răscolească un reportaj senzaţional pe care ziarul oficios din Cluj îl reproduce şi comentează.

Şi aşa mai departe, ori de câte ori voeşte să încerce o acţiune pe care n'o poate mărturisi pe faţă, partidul naţional recurge la trucuri de natura asta.

Dar abilitătile acestea sunt cusute cu o aţă atât de groasă şi sunt făcute cu atâta lipsă de inteligenţă şi de pricepere, încât nu-şi ajung niciodată ţinta. Demascate totdeauna înainte de a izbuti, ele nu reuşesc decât să vădească mentalitatea abiectă a conducătorilor partidului naţional.

*

Minciuni prosteşti. In dorinţa de a vedea slăbind încreeerea opiniei publice în forţă partidului liberal şi a guvernului, gazetele de opoziţie au lansat cu lux de amănunte svonul că primul ministru, dl Ion I. C. Brătianu se va retrage din viaţa politică.

Nu încercăm să desmintim aci o ştire a cărei stupiditate sare în ochi, dar nu putem trece fără să nu dăm un sfat confraţilor nostri de opoziţie: să aibă mai mult respect pentru bunul simţ şi inteligenţa cetitorilor lor.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Noui licee românești în Ardeal

Statificarea liceului comunal „Papiu Ilarian" și a școlii comerciale din Târgu-Murăș. Limba română în secțiile maghiare. Chestiunea elevilor evrei din școlile maghiare. O lămurire a dlui dr Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal, într'o chestiune evreească.

Reorganizarea învățământului secundar în Ardeal, întreprinsă de aproape un an de către dl dr. Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar se continuă cu asiduitate, dând instrucției publice românești perspective din cele mai frumoase. Dupăce uniformizarea programei analitice de aici cu cea din vechiul regat a fost dusă la sfârșit și dupăce s'a regulat chestiunea examenelor particulare, chestiunea publicității școlilor confesionale și minoritare, s'au început la Lichidatura Resortului instrucțiunii publice din Cluj organizarea unor noui licee, în centrele cu populație orășenească străină, unde nevoia lor este demult simțită. Nouile licee se înființează în ținuturi cari sunt românești, dar n'au decât școli străine.

Astfel se va înființa și se va deschide la toamnă un liceu românesc în Sighișoara și unul la Bistrița, și deasemenea la Șomcuta-Mare, potrivit principiului ministerului instrucțiunii publice după care ținutul de alungul frontierei va fi o zonă Culturală, în care se vor înființa cu precădere nouile școli.

Statificarea a două școli comunale din Târgu-Murăș

Marți după amiază au fost predate statului clădirile comunale ale liceului „Papiu Ilarian" rechiziționate mai demult pentru acest liceu românesc precum și clădirea școlii comerciale. Școlile acestea comunale au fost oferite de consiliul comunal în frunte cu dl primar dr. Dandea, Statului, încă de astă iarnă, dar câțiva dintre cetățenii unguri au apelat oferta primăriei. Apelul lor a fost respins însă de minister, și astfel alaltăeri s'a procedat la încheerea contractului între comună, reprezentată prin dl dr. Al. Pteancu, inspectorul învățământului secundar din Ardeal.

Cele două școli au fost luate în primire odată cu încheerea acestui contract.

Liceul de băeți, rechiziționat mai demult pentru liceul „Papiu Ilarian" va rămânea al acestui liceu românesc, iar în școala comercială maghiară comunală s'a înființat un liceu de fete, de-ocamdată numai cu șase clase.

O secție maghiară pe lângă liceul de fete. Modul funcționării ei.

După sistemul experimentat la Oradea în urma închiderii liceului iredentist al călugărilor premontrei, se va înființa pe lângă liceul românesc de fete înființat acum la Târgu-Murăș și o secție pentru elevele maghiare. Secția maghiară va sta sub direcția liceului românesc de stat, iar limba de predare a ei va fi cea maghiară. Studiile cari privesc statul român: geografia, istoria și constituția, se vor preda românește, iar pentru că efectivitatea studiului limbii române să fie garantată în toate clasele, la toate materiile, se va recapitula în românește în ultimul sfert de oră.

Pentru aceasta nu vor fi aplicați decât profesori care știu românește. De altfel dintre cei existenți numai doi nu știu românește.

O școală comercială românească la Târgu Mureș

La toamnă se va deschide tot la Târgu-Mureș o școală comercială românească de stat, cu o secție maghiară în locul școlii maghiare suprimate săptămâna aceasta. Secția maghiară va funcționa după sistemul arătat mai sus.

Chestiunea elevilor evrei

Cu ocazia preluării celor două școli comunale din Târgu-Mureș, s'a constatat că majoritatea elevilor dela școala comercială erau evrei. Lucrul acesta s'a putut constata și la alte școli ungurești și chiar la școli ungurești confesionale, a căror rațiune este singură aceasta: educarea elevilor unei confesiuni în spiritul confesiunii respective.

Ori ceeace se întâmplă în școlile maghiare, unde sunt alături romano-catolici, unitari, reformați, evrei și chiar și români („Marianum"), este o absurditate și înseamnă pentru evrei și celelalte națiuni un prozelitism adevărat, făcut nu în favoarea confesiunii maghiare respective, ci a națiunii maghiare.

Pentru a se pune capăt acestei stări de lucruri, cu ocazia înființării secțiilor maghiare dela Târgu-Mureș s'a introdus principiul, că elevii evrei nu se vor mai putea înscrie decât în școala de stat română sau în școlile lor.

In secțiunile maghiare se vor putea înscrie numai unguri, întrucât au fost creiate pentru ei.

O pretenție a evreilor din Târgu-Murăș și Cluj

Mai zilele trecute am citit în ziarul evreesc din localitate, „Uj-Kelet", că evreiii au cerut înființarea unui liceu evreesc la Târgu-Murăș și a unei secții evreești pe lângă școala normală românească din Cluj. Organul evreesc a spus în acelaș loc, că dl dr. Al. Pteancu ar fi făgăduit înființarea acestor școli evreești.

Faptul, — ne fiind dl inspector general al învățământului secundar în localitate, — nu l-am putut controla decât ieri, când l-am întrebat pe dl dr. Pteancu, dacă este adevărat ceeace 'i atribue ziarul evreesc. Dl dr. Al. Pteancu, în răspuns, ne-a rugat să dăm cea mai formală desmințire, întrucât d-sa a făcut delegației evreești numai declarația, că va cere părerea d-lui ministru al instrucțiunii publice.

Nu s'a făcut deci promisiunea atribuită de „Uj-Kelet", așa că ziarul evreesc a căutat o speculație, impunând autorităților școlare angajamente pe cari acestea nu și le-au însușit nicicând.

T—î—n.

Adunarea generală a societății scriitorilor români

Adunarea generală a societății Scriitorilor Români va avea loc Dumminică 10 Iunie releo 10 dim. în amfiteatrul Fondației Universitare Carol I.

La ordinea zilei:

1. Darea de seamă.
2. Raportul Censorilor.
3. Diverse chestiuni profesionale.
4. Alegerea noului Comitet.

In caz când nu se va aduna numărul de membri prevăzut de statute, adunarea generală va avea loc în Dumineca următoare 17 Iunie orele 10 dim. în acelaș loc, care se va ține cu aceiaș ordine de zi și cu orice număr de membrii.

Conform statutelor, nu pot lua parte la discuții și la votare decât membrii în curent cu cotizația.

Cotizațiile se primesc până în ultima zi, la dnul Casier al Societății B-dul Elisabeta No. 49 (în fața Casei Corpului didactic).

Răspândiți „Înfrățirea"

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Tuturor Babylonați încălțămintea! Toți cismarii poți!

— Ciocolata de fiert Kandia este unică. Și de cea mai bună calitate. 2778—1

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

INFORMAȚII.

— **Lefurile profesorilor.** In chestiunea salarizării profesorilor, Ministerul Instrucțiunii Publice, publică următorul comunicat:

Ministerul instrucțiunii aduce la cunoștința corpului didactic că sporul ce se dă din cele 500 milioane lei, nu prejudecă întru nimic chestiunea lefurilor corpului didactic. Dl ministru de finanțe a propus acum o lună în consiliul de miniștri numirea unei comisiuni cu persoane din parlament și afară din parlament, care să examineze în timpul acestei veri toate lefurile pentru ca în bugetul din Ianuarie viitor să se țină seamă de nevoile și situația adevărată a funcționarilor statului și deci și a corpului didactic.

— **„Ujság" și reprezentațiile de la Opera română.** In numărul său de aseară, confratele maghiar „Ujság" ne aduce o eclatantă dovadă de rapiditatea serviciului său informativ. Astfel pe o jumătate de coloană ziarul publică darea de seamă a reprezentației de la Opera Română „Madame Buterfley" care va avea loc... **disearăl**

Artiștii lăudați aseară de „Ujság" au decis să dea un banchet rapidului cronicar muzical.

— **Lecții** *de limba engleză, franceză și germană predau zilnic în orele de după masă. Doritorii se vor adresa la redacția ziarului între 8—12 dimineața.*

— Ziarul „Magyar Hirlap" din Timișoara și-a suspendat pentru timp scurt apariția din cauza boalei de care suferă editorul și directorului ei, Eugen Bugel.

— **Firma „I. Nacht" învinuită de înșelăciune.** Firma „Reprezentanța industrială" din București, prin advocatul Alexandru Rosin, a depus o plângere la parchet contra firmii „I. Nacht" filiala Cluj, pentru înșelăciune. Pe baza cercetărilor preliminare, judele de instrucție a ordonat sechestrul penal pe averea firmii „I. Nacht" pentru asigurarea daunelor în valoare de 400.000 lei; sechestrul a fost aplicat ieri d. amiazi.

In cercurile comerciale faptul este viu comentat.

— **Dela oficiul statistic** După informațiunile dela poliția centrală, în cursul luni trecute au vizitat Clujul sau au cerut permis de rămânere aici, 187 străini, iar dela 1 Ianuarie până la 31 Mai 810 inși, mai cu seamă din Ungaria.

— **Funcționari incorecți.** Consiliul comunal al Târgu-Murășului a trecut la pensie sau a pus în disponibilitate patru funcționari unguri în sarcina cărora s'au descoperit nereguli.

— **Salariile magistraților.** Ministerul justiției notificat Palatului justiției din Cluj, că cu începere din luna viitoare lefurile judecătorilor vor fi mărite cu 100 la sută. Nouile ordonanțări se vor face în sensul adresei acesteia a ministerului.

— **Serbările Soc. „România Jună".** Serbările societății studenților români din Viena „România Jună" vor avea loc irevocabil în zilele de Sâmbătă 16 și Duminecă 17 Iunie. — Programul acestor serbări va fi în curând anunțat.

— **Dela Asociația profesorilor secundari. — Un comunicat.** Asociația generală a profesorilor secundari secția Cluj, declară prin aceasta pentru lămurirea opiniei publice și autorităților școlare, că mișcarea începută pentru satisfacerea revendicărilor corpului profesoral nu urmărește nici un scop politic, cum s'a crezut în unele cercuri și vrea să slujească numai interesele profesionale ale tuturor colegilor. *Com. Asoc. Cluj.*

— **Sosiri.** D. Bârsan, directorul Teatrului Național din Cluj sosește mâine în localitate, D-sa vine dela București unde a fost în vederea nouilor angajamente de artiști.

*

Poliția locală a luat hotărîrea de a face un riguros control prin piețile Clujului și de a pedepsi pe vânzătoarele de verdețuri cari au urcat considerabil prețurile.

— **Dela soc. științelor medicale.** Societatea științelor medicale din Cluj își va ținea ședința ordinară a Societăței Sâmbătă 9 Iunie a. c. la ora 5 pm. în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordine de zi: 1 dr. Porceanu: un caz de paralizia n. recurent în stenoza mitrală; 2. dr. Cimoca: prezentări de bolnavi; 3. Clinica medicală: prezentări de bolnavi; 4. dr. Pușcariu: prezentări de bolnavi; 5. dr. E. Russu: prezentări de bolnavi; 6. dr. Popolița: otită mastoidită la maladiile infecțioase.

— Se aduce la cunoștința studenților absolvenți ai Facultății de Litere din Cluj al secției de arheologie, filologie clasică și romanică, istoria artelor și istoria medievală că la Școala Română din Roma sunt vacante două locuri de „membri" ai acelei școale.

Cei cari voesc să fie recomandați sunt rugați a-și înainta cererile însoțite de acte justificative până incluziv 14 zile dela publicarea acestui avis, Decanatului de la facultatea de litere.

— **Pentru dl Primar. — Plângerea unor cetățeni!** *Mai mulți locuitori din strada Casian și Rădulescu ni se plâng că au foarte mult de suferit din cauza lipsei de apă. Apaductul ne-fiind introdus în acele străzi, sunt siliți a merge la mari depărtări pentru a lua apă. Acești locuitori ne roagă a aminti noului primar al Clujului lipsurile lor, rugându'l de a lua măsuri ca în actuala campanie de lucrări edilitare să se introducă apa și în acele străzi.*

— **Corul „Carmen" în Banat.** Maiestrul Chiriac își anunță sosirea în Banat împreună cu renumitul său cor „Carmen".

La 15 Iulie va concerta în Timișoara, la 17 Iulie în Reșița, la 19 în Bocșa, la 20 în Anina, la 22 în Oravița, la 24 în Sasca, la 25 în Moldova, de unde se va întoarce cu vaporul spre Orșova. Programul cuprinde cele mai frumoase cântări religioase și lumești din repertoriul neîntrecutului cor „Carmen" și Imnul Incoronărei", admirabila compoziție a maiestrului Chiriac, cântată la solemnitatea încoronărei din Alba-Iulia la 15 Octomvrie 1922.

— **Primejdia lăcustelor.** Autoritățile agrare din Oradea-Mare anunță, că în părțile răsăritene ale Ungariei, dealungul graniței noaste, au apărut nouri întregi de lăcuste.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Interviewul nostru cu d. Scotus Viator

D. Scotus Viator desminte, că nevizitarea Bucureștilor ar fi o demonstrație contra politicei statului român față de minorități. Instigațiile Ungariei împiedecă soluția chestiunii minorității maghiare. Cum să răspundă Statul român la oficialul reacționarism al minorității maghiare.

Câteva ziare din Cluj („Ellenzék" și „Ujkelet") și din București („Adevărul" și „Dimineața"), au lansat zilele aceasta în numele dlui Scotus Viator, declarația, că publicistul european care a fost un sincer prieten al Românilor subjugați ar condamna politica statului român față de minorități și că nu se va duce la București, în mod demonstrativ.

S'a spus pe urma acestor declarații tot felul de cuvinte grele la adresa României, și presa minorităților și cea înstrăinată din București nu mai contenește nici azi cu osândirea regimului nostru.

Ne-am adresat deci dlui Scotus Viator, care ni-a făcut aceste declarații dictate și iscălite. D-sa a evitat la toate, răspunsul categoric, trecând peste unele pur și simplu, ceeace ne-îndeamnă să ne ocupăm cu ele mai pe larg în numărul nostru de mâine.

■

— *„Faptul, D-le Profesor, că nu vă duceți la București, este o demonstrație contra politicei statului român față de minorități, după cum afirmă „Adevărul" în urma unui interview ce l-ați dat corespondentului său din Ardeal? Ați făcut Dv. declarațiile ce vi-le atribue „Adevărul" și „Dimineața"?*

— Am autorizat deja „Adevărul" — declară d. Scotus Viator — să desmintă afirmația ce mi-se atribue, *de către corespondenții lui Uj Kelet și Ellenzék.* Imi pare foarte rău, că 'mi este peste putință să mă duc la București și să vorbesc cu mulții mei prieteni de acolo, dar nu am decât o săptămână liberă".

— *Ați putut într'adevăr D-le Profesor, să adunați de îndatăce ați intrat în România, toate informațiunile cari să permită o comparație între România și Cehoslovacia, în ce privește chestiunea minorităților și democratismul instituțiunilor noastre? Intrebarea aceasta cu referință la faptul, că chiar a doua zi după sosirea Dv. ați făcut lui „Keleti Ujság" declarații conținând unele reproșuri la adresa politicei noastre față de minorități?*

—„După părerea mea chestiunea minorităților este de a doua mână în România. Mult mai mult vitală chestiune, de care atârnă viitorul României, este problema de a face o realitate și nu un simplu joc între partide — accia — din guvernământul constituțional și parlamentar. Minoritățile și în special ungurii, au unele foarte reale doleanțe, dar ele nu se datoresc vreunei hotărâte politici antimaghiare din partea statului român, ci metodelor arbitrale întrebuințate de administrație, din pricina cărora, natural, minoritățile sufăr mai mult decât *înșiși* românii, datorită complicației care se adaogă prin problema limbii.

La cea de a treia întrebare a noastră, cea mai importantă „dacă a constatat în România un progres general al minorităților, care să nu rezulte numai din fireasca lor deșteptare națională, ci și din tratamentul ce'l au?" d-l Scotus Viator nu ni-a dăt nici un răspuns, spunându-ne că a combinat-o cu întrebarea de mai sus.

Constatăm, domnule Profesor, că protestele minorității maghiare sunt o urmare a aparentelor succese ale protestelor Ungariei Care este atunci părerea Dv. despre amestecul Ungariei în chestiunea minorității maghiare din România, și se poate repara această chestiune de aceea minorităților din Ungaria?

Iată răspunsul d lui Scotus Viator, care nu se referă însă și la întâia noastră frază, întrucât aceasta țintea progresul general al minorităților, din cea de a treia întrebaare a noastră.

— „In afară de dezordinea parlamentară și administrativă, la care am făcut deja aluzie, cel mai de seamă obstacol al îmbunătățirii relațiilor între români și minorități constă în actualul regim reacționar din Ungaria, care, în existența sa, atârnă de atâtarea mișcării iredentiste."

— Constatăm d-le Profesor, că minoritatea maghiară din România este condusă de aceeași clasă — a magnaților — care deține astăzi puterea în Ungaria. Băgăm deci de seamă o nesinceritate din partea conducătorilor minorității maghiare, atunci când ne pretind nouă directivă democratică. Care, după acestea, este opinia Dv. despre democratismul nostru, dacă mai aveți în vedere intrarea de ieri numai a democraților unguri în această magnatească oficialitate a minorității maghiare?

— *„Cea mai bună cale pentru câștigarea maselor maghiare de sub controlul reacționarilor este a le asigura o deplină reprezentanță parlamentară pe care, spre părerea mea de rău, n'o au astăzi".*

— In ce privește pe celelalte minorități, am ajuns să credem, că chestiunea lor poate fi socotită ca rezolvată. Și dacă totuși continue să existe o ploblemă a minorității maghiare — poate fi vinovat de aceasta numai regimul nostru și nu și minoritatea maghiară și însăși Ungaria?

„Eu nu cred în imposibilitatea unei înțelegeri între unguri și români, și sunt sigur, că Românii cari sunt din fire toleranți, nu vor cădea în aceeași conduită a șovinismului de pe urma căreia au suferit atâta în trecut. Dar sunt sigur, că realizarea unei reprezentanțe parlamentare și în comune și în județe a unui self-gouvernment democratic, este cea mai bună și poate singura cale pentru apropierea celor două națiuni".

t-i-n.

Vizitele dlui Seton Watson

— La Directoratul Instrucțiunii publice din Cluj —

Dl Scotus Viator a făcut Miercuri o vizită la resortul Instrucțiunii publice, pentru a se informa în chestiunea școlilor minoritare. Dl Bujor, insp. general și dl Seni, directorul regional al învățământului secundar din Cluj, i-au dat toate informațiunile în chestie.

Dl dr Al. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal întorcându-se abia ieri, Joi, la Cluj, s'a întreținut cu dl Scotus Viator ieri după amiază, arătându'i oaspelui englez un maldăr de manuale subversive confiscate dela liceul piarist din Oradea și dela alte școli maghiare și dându'i toate informațiunile cu privire la atitudinea școlilor ungurești fața de statul român. D. R. W. Seton-Watson a rămas surprins de cele aflate. Informațiunile dlui inspector general al învățământului secundar din Ardeal îl vor servi un imens material despre tratamentul minorității maghiare dela noi și despre felul cum aceasta ne răspunde.

Noile alegeri de la Academie

— Dl I. I. C. Brătianu, ales membru de onoare al Academiei Române —

Academia Română a ales ca membrii de onoare pe Generalii Averescu și Presan, precum și dl I. I. C. Brătianu primul ministru al țării. Ca membru corespondent a fost ales geologul Murgoci.

Partidul național să răspundă

Ce este cu partidul republican... care mijește în Ardeal

Repetăm întrebarea făcută în numărul nostru de eri conducătorilor partidului național:

Partidul național sugerând unui redactor al ziarului „Patria" un articol publicat în „Adevărul" și reprodus în oficiosul din Cluj al partidului, articol în care se vorbea despre un **„partid republican ... care mijește"**, ca urmare a faptului că spiritul dinastic și ideea monarhică a dispărut din simțimintele poporului român din Ardeal, are datoria să lămurească opinia publică dacă își însușește ideile din articolul amintit și afirmațiunile făcute acolo.

Repetăm această întrebare fiindcă avem convingerea că partidul național nu va răspunde după cum n'a avut curajul nici să publice articolul sugerat redactorului ziarului „Patria" în unul din oficioasele sale.

Din nefericire pentru partidul național știm cine este redactorul ziarului „Patria" care se as unde sub pseudonimul I. Grecu, și l'a nevoe îl vom divulga. Deocamdată așteptăm să vedem dacă partidul național are curajul să-și însușească ideile apărute sub semnătura lui I. Grecu, sau le desavuează deși au pornit de la „Patria" ca să se plimbe pe la „Adevărul" și să se întoarcă de unde au plecat.

In cazul când partidul național dezavuează articolul reprodus de „Patria" chestiunea se clarifică. Ideile publicistului care se ascunde sub pseudonimul I. Grecu interesează prea puțin, ca și autoritatea persoanei ce reprezintă. Articolul nu rămâne în acest caz decât o manifestare izolată, caracteristică pentru unii oameni lipsiți de tăria morală cu care să poată pătrunde în adâncurile actualei societăți românești, și astfel să-i înțeleagă și aspirațiile și nevoile.

Pentru aceste cuvinte, în așteptare repetăm întrebarea adresată partidului național.

Serbările „Soc. Crucea roșie"

In urma faptului că serbările societățel „România Jună" s'au amânat **irevocabil** pentru zilele de Sâmbătă 16 și Duminică 17 Iunie (deci săptămâna viitoare) a rămas definitiv hotărât ca marile serbări organizate în Parcul orașului de către soc. „Crucea roșie" regionala Cluj, vor avea loc în zilele de Sâmbătă 9 și Duminică 10 Iunie. Având în vedere că din această societate face parte toată elita feminină a Clujului și având în vedere scopul atât de frumos al acestor serbări suntem siguri că în zilele de 9 și 10 Iunie tot publicul clujan va lua parte la aceste serbări.

Plecarea d-lui Scotus Viator

După o săptămână petrecută între noi, dl Scotus Viator, renumitul publicist și profesor la universitatea din Londra, a părăsit astăzi Clujul, plecând spre Praga și Bratislava cu accelleratul de 11. La gară a fost așteptat de un numeros public de profesori universitari și o seamă de studenți. Au fost de față d-nele Tilea, dr. Gherman, Comșa, Bârseanu etc. și domnii Grimm, Racoviță, Coriolan Petran, Silviu Dragomir, Marin Ștefanescu și Ghidionescu, profesori universitari; d-nii Viorel Tilea, dr. I. Comșa, Moroianu, Bianu, Colonel Douglas, Căpităneanu, V. Poruțiu, dl Savu prof. Maior, ș. a. A făcut impresie deosebit de frumoasă prezența d-lui consul al Cehoslovaciei. Din partea Consulatului britanic a fost de față secretarul.

După ce s'au luat câteva plăci fotografice, și după ce distinsul oaspe s'a întreținut aproape o jumătate de oră cu cei de față cari i-au oferit nenumărate buchete de flori, dl Scotus Viator a părăsit Clujul în ovații generale.

ULTIME INFORMAȚII

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

ORA 2 P. M.

INTERNE

— Dl. N. Iorga revine asupra demisiei de la Universitate. Ziarul „Neamul Românesc" anunță că Dl. Iorga s'a decis să reia catedra universitară în urma reintrărei studenților la cursuri.

Vizita Familiei Regale în Polonia

Ministrul României la Varșovia, D-l Florescu a sosit aseară în Capitală. Scopul călătoriei sale e aranjarea vizitei familiei regale române în Polonia.

Aceasta vizită s'a fixat pe ziua de 22. Iunie. Suveranii vor fi însoțiți de d-nii Ionel Brătianu, Duca, Mișu, General Anghelescu mareșalul Curții și Doamnele de onoare Procopiu și Lahovary.

Familia regală pleacă duminică la Sinaia,

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEȘTE ZIARUL
INFRAȚIREA

Prima Societate de Credit Funciar Român din Bucuresti

LISTA

De scrisurile funciare rurale 4% și 5% eșite la sorți la tragerea 40-a și 75-a, făcută în zilele de 25, 26 și 27 Aprilie st. n. 1923. — Aceste scrisuri sunt eșite la sorți cu cuponul de 1 Ianuarie 1924 și se vor plăti al pari (sută în sută) la Casa Societății cu încetare dela 1 Iulie st. n. 1923.

4%				5%																										
à 5000 lei	à 1000 lei		à 100 lei	à 10.000 lei	à 5000 lei								à 1000 lei																	
920	908	2758	354	6627	40706	42776	45585	46945	56154	57844	82351	83261	96655	98885	100845	102105	103442	105082	106562	107912	142813	143813	144823	145843	156447	157427				
940	1008	2768	384	6637	40716	42796	45586	47015	56164	57984	82361	83271	96675	98895	100865	102112	103452	105092	106572	107922	142823	143823	144833	145853	156457	157437				
1020	1018	2778	394	6647	40726	42926	45615	47095	56174	57994	82371	83281	96685	98985	100875	102115	103462	105102	106602	107942	142833	143833	144843	145863	156467	157447				
1030	1028	2838	588	6667	40736	42936	45616	47105	56184	58004	82381	83291	96695	98995	100895	102135	103472	105112	106612	107972	142843	143843	144853	145873	156487	157457				
1050	1048	2848	854	6677	40786	42946	45625	47125	56194	58014	82391	83301	96705	99015	100925	102145	103482	105122	106622	107982	142853	143853	144863	145903	156497	157467				
1070	1058	2878	858	6687	40826	42956	35626	47145	56304	58024	82401	83311	96715	99025	100955	102152	103502	105132	106632	107992	142863	144863	144873	145913	156507	157477				
1110	1078	2958	904	6727	40836	42976	45635	47155	56314	58044	82411	83321	96735	99035	100975	102162	103522	105152	106642	108092	142873	143873	144883	145923	156517	157487				
1120	1098	2988	934	6737	40846	42986	45636	47165	56324	72728	82421	83331	96745	99205	101035	102165	103542	105162	106672	108102	142893	143883	144893	145933	156527	157517				
1140	1128	2998	941	6747	40856	42996	45645	47175	56344	72738	82431	83341	96755	99215	101235	102172	103572	105172	106682	108112	142903	143893	144903	145943	156537	157527				
1160	1138	3058	951	6757	40896	43106	45646	47185	56354	72748	82441	83351	96785	99265	101245	102222	103642	105192	106692	108122	142913	143903	144923	145953	156547	157537				
1170	1148	3068	978	6787	40916	43116	45655	47315	56364	72828	82451	83361	96795	99275	101255	102232	103652	105202	106702	108132	142923	143913	144933	145963	155557	157547				
1190	1168	3078	981	6797	40926	43276	45656	47335	56374	72838	82461	83371	96805	99295	101265	102285	103662	105222	106712	108152	142933	143923	144943	145973	156567	157557				
1210	1178	3098	1101	6807	40936	43286	45665	47385	56384	72868	82471	83381	96845	99315	101315	102242	103672	105232	106722	108182	142943	143933	144953	145993	156577	157567				
1230	1188	3108	1168	6837	40946	43296	45666	47395	56394	72878	82481	83391	96855	99325	101365	102245	103682	105242	106742	108192	142953	143943	144963	146013	156587	157577				
1280	1208	3118	1178	6847	41046	43416	45675	47405	56404	72898	82491	83401	96885	99375	101385	102252	103692	105252	106752	108202	142963	143953	144973	146023	156597	157587				
1300	1218	3148	1181	6877	41086	43436	45676	47415	56414	72908	82501	83411	96895	99385	101435	102272	103702	105262	106762	108212	142973	143963	144983	146033	156607	157597				
1310	1238	3168	1188	6887	41126	43456	45685	47465	56424	72918	82511	83421	96905	99435	101445	102275	103732	105272	106772	108272	142983	143973	144993	146043	156617	157607				
1320	1248	3178	1201	6897	41226	43476	45686	47495	56444	72938	82521	83431	96925	99445	101505	102285	103752	105282	106782	108282	142993	143983	145003	146053	156627	157617				
1330	1258	3198	1211	6907	41236	43506	45695	47515	56454	72958	82531	83441	96935	99455	101512	102295	103762	105292	106792	108292	143003	143993	145013	146063	156637	157627				
1350	1268	3208	1228	6917	41256	43516	45696	47525	56464	72978	82541	83451	96955	99465	101515	102302	103772	105332	106802	108312	143023	144003	145023	146083	156647	157637				
1400	1278	3218	1268	6927	41266	43696	45705	47535	56474	73008	82551	83461	96975	99475	101532	102312	103782	105342	106822	108322	143033	144013	145033	146093	156657	157647				
1410	1288	3278	1298	6947	41276	43866	45706	47545	56484	73018	82561	83471	97315	99485	101535	102322	103822	105352	106852	108332	143043	144023	145053	146103	156667	157657				
1430	1298	3288	1301	6957	41286	43896	45715	47555	56494	73028	82571	83481	97325	99495	101552	102325	103832	105362	106862	108342	143053	144033	145063	146113	156677	157667				
1470	1328	3298	1338	6967	41296	43926	45716	47565	56524	73058	82581	83491	97345	99525	101555	102352	103862	105392	106872	108362	143063	144043	145073	146203	156687	157697				
1490	1338	3308	1358	6977	41306	43966	45725	47575	56534	73098	82591	83501	97395	99535	101562	102362	103892	105402	106892	108372	143083	144053	145083	146213	156697	157707				
1530	1348	3328	1368	6997	41316	44006	45726	47585	56544	73108	82601	83511	97405	99545	101572	102365	103902	105412	106902	108382	143093	144063	145093	146223	156707	157727				
1540	1358	3338	1378	7037	41326	44046	45735	51658	56554	73178	82611	83521	97415	99575	101582	102372	103912	105422	106912	108392	143103	144073	145103	146233	156747	157737				
1560	1378	3368	1381	7047	41356	44056	45736	51668	56564	73188	82621	83531	97425	99595	101595	102385	103922	105442	106922	108402	143113	144083	145133	146243	156757	157747				
1580	1398	3378	1448	7057	41386	44066	45745	51678	56574	73208	82631	83541	97445	99605	101602	102392	103992	105452	106932	108412	143143	144093	145143	146253	156767	157757				
1700	1548	3388	1498	7067	41406	44076	45746	51688	56584	73228	82641	83551	97465	99635	101605	102395	104002	105482	106942	108422	143153	144103	145153	146273	156777	157807				
1720	1558		1508	7087	41416	44026	45755	51698	56624	73278	82651	83561	97475	99645	101612	102402	104022	105502	106972	108432	143163	144113	145163	146283	156787	157817				
1740	1568		1518	7097	41426	44106	45756	51708	56634	73348	82661	83571	97505	99615	101622	102405	104042	105512	106982	108442	143173	144123	145173	146293	156797	157827				
1750	1578		1548	7147	41436	44116	45765	51718	56644	73358	82671	83581	97525	99695	101632	102412	104102	105522	106992	108462	143183	144133	145183	146313	156807	157837				
1760	1588		1608	7157	41446	44136	45775	51728	56654	73368	82681	83591	97535	99705	101635	102415	104122	105532	107002	108472	143193	144143	145193	146323	156817	157847				
1780	1598		1678	7177	41476	44166	45776	51738	56664	73378	82691	83601	97565	99715	101642	102425	104142	105542	107022	108482	143203	144153	145203	146343	156827	157857				
1810	1608		1681	7237	41486	44256	45786	51748	56674	73408	82701	83611	97585	99745	101645	102442	104152	105552	107032	108492	143213	144163	145213	146373	156837	157867				
1820	1628		1708	7267	41536	44276	45795	51798	56694	73428	82711	83621	97605	99755	101652	102445	104162	105562	107052	108502	143223	144183	145223	146393	156847	157877				
1850	1638		1768	7277	41556	44396	45806	54954	56704	73548	82721	83631	97615	99785	101662	102452	104172	105572	107032	108512	143233	144193	145233	146403	156857	157917				
1860	1648		1771	7307	41566	44446	45815	54974	56724	73558	82731	83641	97625	99795	101672	102462	104202	105582	107212	108522	143243	144203	145243	146423	156867	157927				
1890	1668			7317	41576	44456	45816	54984	56734	73578	82741	83651	97635	99825	101675	102465	104212	105602	107222	108532	143253	144213	145253	146453	156877	157937				
1970	1688			7347	41586	44466	45825	55104	56744	73588	82751	83661	97645	99835	101682	102472	104262	105622	107232	108542	143263	144233	145263	146463	156887	157947				
1990	1698			7357	41626	44496	45826	55114	56754	73608	82761	83671	97675	99855	101685	102475	104272	105632	107252	108552	143273	144243	145273	146473	156897	157957				
2110	1718			7367	41676	44526	45845	55124	56764	73638	82771	83681	97685	99865	101732	102495	104282	105642	107292	108562	143283	144253	145283	146493	156907	157967				
2140	1728			7377	41686	44566	45846	55134	56774	73688	82781	83691	97695	99876	101752	102512	104292	105652	107312	108572	143293	144263	145293	146503	156917	157977				
2150	1748			7387	41696	44576	45856	55154	56884	73698	82791	83701	97705	99885	101755	102522	104362	105662	107322	108582	143303	144273	145302	146513	156927	157987				
	1758			7397	41706	44606	45875	55234	56814	73758	82801	83711	97715	99905	101762	102532	104372	105672	107352	108592	143313	144283	145313	146533	156937	157997				
	1778			7427	41716	44616	45876	55254	56824	73768	82811	83721	97735	99915	101765	102542	104382	105682	107362	108612	143323	144293	145323	146543	156947	158007				
	1818			7467	41736	44646	45885	55304	56834	73788	82821	83731	97785	99935	101772	102562	104392	105692	107372	108622	143333	144303	145343	146553	156957	158017				
	1838			7497	41746	44676	45886	55354	56844	73898	82831	83741	97795	99945	101775	102572	104402	105702	107382	108632	143353	144313	145353	146563	156967	158027				
	1848			7507	41766	44686	45895	55364	56854	73918	82841	83751	97815	99955	101785	102592	104412	105752	107392	108642	143363	144323	145363	146603	156977	158037				
	1878			7517	41786	44706	45896	55374	56864	81931	82851	83761	97835	99995	101802	102612	104422	105762	107402	108652	143373	144333	145373	146613	156997	158057				
	1888			7527	41796	44716	45905	55404	56874	81941	82861	83781	97855	100005	101812	102632	104432	105792	107422	108692	143383	144343	145383	146623	157007	158067				
	1898			7537	41836	44756	45906	55424	56884	81951	82871	83801	97865	100015	101815	102652	104442	105802	107432	108702	143393	144353	145393	146633	157017	158077				
	1908			7547	41846	44816	45925	55434	56894	81961	82881	83811	97895	100025	101822	102702	104452	105812	107442	108712	143403	144363	145403	146643	157027	158087				
	1938			7567	41856	44836	45926	55444	56904	81971	82891	83821	98025	100035	101825	102722	104462	105842	107452	108722	143413	144373	145413	146653	157037	158097				
	1968			7587	41956	44846	45935	55454	56914	81981	82901	83831	98035	100075	101835	102732	104472	105882	107462	108742	143423	144383	145423	146673	157047	158107				
	1978			7617	41976	44856	45936	55464	56954	81991	82911	83841	98045	100095	101845	102752	104492	105892	107472	108752	143433	144393	145433	146683	157057	158127				
	1988			7627	41986	44866	45955	55474	56964	82001	82921	83851	98055	100125	101852	102782	104502	105902	107482	108792	143443	144403	145443	146693	157067	158137				
	2008			7637	42126	44876	45956	55484	56974	82011	82931	83861	98065	100135	101862	102792	104512	105912	107492	108802	143453	144433	145453	146703	157077	158147				
	2038			7647	42166	44886	45965	55494	56984	82021	82941	83871	98085	100145	101865	102942	104522	105922	107502	108812	143463	144443	145473	146713	157087	158157				
	2048			7657	42186	44896	45966	55504	56994	82041	82951	83881	98095	100175	101872	102952	104532	105932	107522	108822	143473	144453	145483	146723	157097	158167				
	2068			7667	42296	44985	45985	55524	57004	82051	82961	83891	98105	100185	101875	102962	104542	105952	107532	108882	143483	144473	145493	146753	157107	158177				
	2088			7677	42306	44995	45995	55534	57014	82061	82971	83901	98145	100135	101882	102972	104552	105982	107592	108892	143493	144483	145503	146763	157117	158187				
	2118			7687	42316	44996	46026	55544	57024	82071	82981	83911	98215	100315	101885	103002	104562	106002	107612	108912	143503	144493	145523	146773	157127	158197				
	2128			7697	42326	45015	46036	55554	57034	82081	82991	83921	98225	100325	101892	103012	104572	106012	107622	108922	143513	144533	145533	146783	157147	158217				
	2158			7707	42336	45025	46086	55564	57054	82091	83001	83931	98235	100335	101895	103022	104582	106022	107632	108932	143523	144543	145553	146793	157157	158227				
	2188			7717	42346	45035	46105	55574	57064	82101	83011	83941	98245	100345	101902	103032	104592	106032	107642	108942	143533	144553	145563	156207	157167	158237				
	2198			7727	42356	45065	46115	55654	57074	82111	83031	83951	98265	100355	101905	103052	104712	106042	107652	108952	143543	144563	145573	156217	157177	158247				
	2218			7747	42366	45075	46125	55704	57084	82121	83041	83961	98305	100365	101912	103082	104722	106052	107662	108962	143553	144573	145583	156227	157187	158257				
	2238			7757	42416	45085	46146	55794	57134	82131	83051	83971	98315	100375	101915	103102	104732	106062	107672	108972	143563	144583	145603	156237	157197	158267				
	2248			7767	42436	45095	46155	55824	57144	82141	83061		98335	100385	101955	103122	104742	106082	107682	142583	143573	144593	145613	156247	157207	158277				
	2298			7777	42446	45105	46166	55844	57154	82151	83071		98345	100395	101972	103152	104752	106092	107712	142593	143583	144603	145633	156257	157217	158287				
	2308			7797	42456	45145	46175	55854	57174	82161	83081		98395	100405	101982	103162	104762	106152	107722	142603	143603	144613	145643	156267	157227	158297				
	2318			7847	42486	45165	46185	55904	57194	82171	83091		98405	100415	101985	103182	104782	106162	107732	142613	143613	144633	145653	156277	157247	158307				
	2338			7857	42496	45216	46285	55914	57314	82181	83101		98425	100445	101992	103202	104792	106182	107742	142623	143623	144663	145673	156287	157257	158317				
	2348			7867	42536	45256	46286	55924	57324	82191	83111		98435	100495	101995	103212	104802	106192	107752	142633	143633	144673	145683	156297	157267	158327				
	2368			7897	42546	45266	46306	55934	57344	82201	83121		98465	100505	102002	103252	104822	106212	107762	142643	143643	144683	145693	156307	157277	158337				
	2378			7907	42556	45286	46446	55984	57354	82211	83131		98495	100515	102005	103262	104832	106222	107782	142653	143653	144693	145703	156317	157287	158357				
	2398			7917	42566	45305	46625	55994	57364	82221	83141		98515	100535	102012	103272	104852	106232	107792	142663	143663	144703	145713	156327	157297	158367				
	2408			7927	42576	45315	46635	56004	57374	82231	83151		98525	100545	102015	103282	104922	106262	107802	142673	143673	144713	145733	156337	157307	158377				
	2418			7937	42596	45325	46645	56014	57384	82241	83161		98535	100575	102022	103292	104932	106272	107812	142683	143693	144723	145743	156347	157317	158387				
	2478			7957	42606	45415	46655	56024	57474	82251	83171		98555	100595	102032	103302	104942	106282	107832	142693	143703	144733	145753	156357	157327	158397				
	2498			7967	42616	45416	46665	56034	57484	82261	83181		98585	100605	102062	103332	104952	106292	107842	142703	143713	144743	145763	156367	157337	158417				
	2538			7977	42676	45545	46685	56044	57714	82271	83191		98595	100635	102065	103342	104972	106352	107852	142713	142723	144753	145773	156377	157347	158437				
	2548			7997	42636	45546	46715	56054	57724	82281	83201		98735	100755	102072	103352	104982	106362	107862	142723	143733	144763	145783	156387	157357	158447				
	2598			8007	42716	45555	46875	56094	57744	82291	83211		98785	100775	102082	103372	105012	106502	107872	142733	143753	144773	145793	156397	157367	158457				
	2618			8037	42726	45556	46885	56104	57754	82311	83221		98815	100785	102085	103402	105022	106512	107882	152743	143773	144783	145803	156407	157377	158467				
	2648			8047	42736	45565	46895	56114	57764	82321	83231		98855	100795	102092	103412	105032	106522	107892	142753	143783	144793	145813	156417	157387	158477				
	2668			8067	42746	45566	46915	56124	57824	82331	83241		98865	100825	102095	103422	105042	106532	107902	142763	143793	144803	145823	156427	157397	158497				
	2688			8077	42766	45575	46935	56134	57834	82341	83251		98875	100835	102102	103432	105052	106542			143803	144813	145833	156437	157407	158507				

5%		
á 1000 lei		á 100 lei
158517	166247	27313
158537	166257	27323
158547	166267	27343
158567	166277	27353
158577	166287	27403
158587	166297	24423
158597	166307	27433
158607	166317	27443
158617	166327	27473
158627	166337	27553
158637	166347	27563
158647	166357	27573
158657	166367	27603
158667	166377	27613
158677	166387	27643
158707	166397	27653
158717	166307	27663
158727	166417	27673
158737	166427	27683
158747	166437	27693
158757	166447	27713
158777	166457	27823
158787	166467	27853
158807	166477	27863
158817	166487	27873
158827	166497	27883
158837	166507	27893
158847	166517	27943
158857	166527	27953
158867	166537	27973
158897	166547	27983
158907	166557	27993
158917	166567	28803
158927	166577	28013
158937	166587	28023
159947	166597	28043
158957	166607	28053
158967	166617	28063
158977	166627	28073
158997	166637	28083
159007	166647	28113
159027	166657	28123
159047	166667	28193
159057	166677	28203
159067	166687	28213
159077	166697	28223
159087	166707	28243
159107	166717	28253
159117	166727	28268
159137	166737	28273
159167	166747	28333
165757	166757	28343
165767	166767	28353
165777	166777	28363
165797	166787	28383
165807	166797	28453
165817	167807	35172
165827		35202
165837		35212
165847		35252
165857		35292
165867		35322
165877		35352
165887		35382
165897		35402
165907		35412
165917		35452
165927		35462
165937		35472
165947		35482
165957		35492
165967		35532
165987		35542
165997		35562
166007		35572
166017		35582
166027		35592
166047		35612
166057		35642
166067		35652
166077		35662
166087		35672
166097		35692
166107		35702
166117		35722
166127		35742
166137		35772
166147		35782
166157		35792
166167	à 100 lei	35802
166177		35812
166187	27213	35832
166197	27223	35842
166207	27263	35852
166217	27283	35862
166227	27293	35872
166237	27303	35892

Direcțiunea.

Mica publicitate

Închiriere:

CAUT CAMERĂ mobilată, Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

De vânzare

Două automobile „FIAT"

de 15/20 H. P. în bună strare.

A se adresa la **BANCA AGRARA**, Cluj, Serviciul technic, între orele 8—12 a. m. 2843

Cum ne curățim sângele

și ne întărim Trupul

Broșura interesantă și instructivă care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto Adresați FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ. 2819-1

1 Franc = 7 Lei

La librăria LEPAGE

pentru editurile casei MASSON-PARIS

1 franc = 8 Lei pentru edit. BAILLIERE-PARIS. Pentru alte ed. franceze, **cel mai mare favor de schimb.**

Cereți catalog. 2744-1

Cea mai fina crema pentru ghete

Reclama este sufletul comerțului

„AFEB"

Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE

București:

B-dul I. C. Brătianu 3

Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

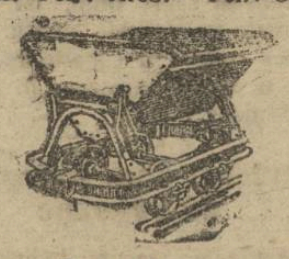

Căi Normale
Căi Industriale
Căi Forestiere
Căi pt. Mine și Cariere
Căi pt. Tramvaie etc.

2631-1

1000 de franci pe lună,

pot să câștige domnii și doamnele de toate condițiunile, cari vor purta o ușoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteți 20 de lei și cereți modele și broșuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare

De vânzare

Una casă nouă cu grădin patru camere și două bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având două camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2531

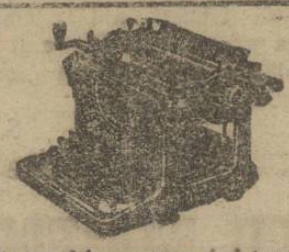

2744-2

Cele mai bune mașini descris și accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

se face măriri de fotografii, retrosări

2782

Stabilimentele românești Melocco

Fabrica pentru articole de ciment și întreprindere de construcții S. A. Lloyd

Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. □ Telefon: 6-66 și 8-76

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmură-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)

2786 **Construcții de beton și beton armat.**

Autobuzele Blaga

Curse regulate între:

Cluj-Turda-Cluj

Plecarea din Cluj:	**Sosirea în Turda:**
Cursa I. 7 dimineața	8½ dimineața
„ II. 1 după masă	2½ după masă
„ V. 6½ seara	8 seara
Plecarea din Turda:	**Sosirea în Cluj:**
Cursa II. 7 dimineața	8½ dimineața
„ IV. 1 după masă	2½ după masă
„ VI. 6½ seara	8 seara

Modificate cu arcuri noi putând a călători ca în automobilele de turism. 2846

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

2787

Piața Unirii 13.

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Presa maghiară

„Keleti Ujság" și catedrala ortodoxă a Clujului

— Un „adio micului parc!" —

In toamna anului 1919 au venit în Ardeal câți-va Englezi, prieteni ai Maghiarilor, ca să studieze situația de aici și cari întorcându-se în Anglia, să umple gazetele engleze cu lamentațiile „maghiarilor oprimați". In Târgul-Mureș, au aranjat și ei o recepție, primind atât pe Români, cât și pe Maghiari și ascultând părerile și plângerile tuturor.

Intre numeroasele plângeri ale minorității „maghiare oprimate", caracteristică a fost plângerea parohului romano-catolic Iaruș Durerea cea mai mare a acestuia era, că în Târgul-Mureș se proiectase edificarea unei biserici ortodoxe române pe terenul liber din fața primăriei orașului, teren pe care consiliul municipal îl cedase gratuit în acest scop. „De această nouă biserică nu este nevoie — zicea parohul romano-catolic — pentrucă Românii au două biserici în Târgul-Mureș".

Prefectul de atunci al județului Mureș-Turda a invitat pe Englezi se iasă la fața locului, să vadă cele două biserici. Și le au văzut.

Au văzut biserica de bârne, ca ori-care biserică de sat sărac, a ortodoxilor, mică și neîncăpătoare. Au văzut la câți-va pași bisericuța de piatră, tot așa de mică, a greco-catolicilor Au văzut locul unde erau așezate aceste biserici, la marginea de acum și dincolo de marginea de pe vremuri a orașului Biserici zidite în timpul „libertăților clasice" ale regimului celor trei națiuni, când Românilor nu li se da voie să clădească biserici, decât în afară de oraș, dar și aici numai după multe târâgăneli și proteste ale celor trei națiuni iubitoare de libertate.

Englezilor li s'a spus atunci, că chiar și dintre aceste bisericuțe, una a fost luată în 1916 și dată greco catolicilor maghiari neexistenți. Că de atunci, timp de doi ani de zile n'a mai răsunat vorbă românească între pereții acestei biserici. Că preotul român a fost internat în Șopron și un preot rutean maghiarizat a făcut slujbe în ungurește, de cele mai multa ori pereților goi...

Astfel Englezii noștri au fost siliți să-și calce pe inimă și se recunoască îndreptățirea Românilor de a și face și ei un locaș de închinăciune cinstit pe teritorul orașului care le-a fost atât de vitreg odinioară.

*

Cazul s'a repetat și la Cluj. Hotărîrea primăriei de a ceda o parte a parcului din piața Cuza Vodă în scopul edificării unei catedrale ortodoxe, a fost urmată de protestul „bunilor noștri prieteni". Ori unde s'ar fi aflat terenul destinat catedralei, protestul ar fi urmat, la sigur. Chiar și după ce deciziunea primăriei, trecând prin toate forurile, s'a ridicat la valoare de drept, iar sinodul din primăvară al eparchiei Clujului a decis începerea lucrărilor, gazetele ungurești din Cluj găseau cuvinte de regret și duroase lamentații. Iar acum, când lucrările se încep de fapt, — „Keleti Ujság" găsește prilej să scrie în „Cartea Comentului" un cuvânt de adio pentru micul parc.

„De mult presimt, — spune Keleti Ujság în numărul de ieri, — că o să se întâmple ceva cu micul parc. La poarta de intrare a lui atârnă o mică tăbliță cu inscripția: In acest loc se edifică o catedrală. E ca și o tablă ce atârnă de-asupra patului unui bolnav, arătându-i temperatura și felul boalei".

Clădirea unei catedrale românești e așa dar o boală pentru bietul parc. E boala pentru întreg Clujul unguresc, care ori-cum mai avea oarecari nădejdi . . . Dar nădejdile s'au stins: de ieri nu se mai poate apropia nimeni de muribund. Porțile dela intrare sunt închise cu scânduri, micul parc va înflori în lunie numai pentru el. Marele bolnav e acum în agonie.

Urmează apoi dulcile amintiri, din vremile când parcul acesta își avea poezia lui ungurească. Și-apoi ultima lamentație: „Deplângem trecutul. Nu pentru timpul de față ne doare agonia micului parc. Ne doare pentru cei cari vin după noi. Aceștia vor afla asfalt în locul grădinei . . . Nu vă gândiți Dlor, că răpim un intermezzo din viața copiilor noștri, când le luăm locul de jucării și nu ne îngrijim să le dăm altul?"

Și atât. „Keleti Ujság" nu amintește, bine înțeleș, nici-cu un cuvânt, că Românii din Cluj n'au unde să meargă la biserică. Nu amintește nici cu un cuvânt, că jumătate și uneori chiar trei pătrimi dintre cei cari se duc Duminecă la biserica ortodoxă să-și facă închinăciunile trebue să stea pe-afară, în vreme-ce bisericile romano-catolice și reformate nu se umplu nici la Paști.

Bieții oameni! De-acum, în locul cântecelor de paseri, în micul parc o să răsune glas de clopote valahe și cântece și rugăciuni valahe. Cum se vor obișnui cu această nouă situație?

Adevărat. Ortodoxii ar fi trebuit să-și clădească noua catedrală dincolo de marginea orașului, ca în vremile vestitelor libertăți ardelene . . . Acolo, unde nu calcă picior de maghiar . . .

Față de adâncă durere a lui „Keleti Ujság", noi ce-am mai putea adăuga?!.. Nimic. îl lăsăm să plângă și îl asigurăm, că'l înțelegem durerea . . .

S. P.

Știri din Banat

O nouă crimă

Timișoara 5. Locuitorii George Perici și Moise Blidariu din comuna Buziaș s'au luat la ceartă, într'o cârciumă. In decursul certei cu ajuns la cuțite, rănindu-se reciproc, foarte gravi. Blidariu a succombat în scurt timp, iar Perici se zbate în ghiarele morții. Asemenea cazuri sunt foarte frecuente dela o vreme incoace, în satele bănățene.

Prinderea unor spărgători de vagoane

Săptămâna trecută indivizi necunoscuți au spart un vagon din gara Fabrică, ducând din el o seamă de lucruri prețioase. S'a pornit numai decât o cercetare, în decursul căreia s'a stabilit că făptuitorii sunt muncitorii Horvath. Draghiciu și Grețiu dela c. f. r. cu ocazia unei perchiziții la domiciliu, s'a găsit la ei mai multe din lucrurile furate. Au fost arestați.

Furtună

După atâta timp de căldură tropicală și de secetă, ieri noapte a căzut o ploaie mai abondentă, dar precedată de vifor și furtună mare. In multe locuri s'a întrerupt circulația telefonică și curentul electric. Doi arbori din fața restaurantului „Săracu" au fost rupți din rădăcină. Deoarece barometrul e în urcare, se crede că vom avea o nouă perioadă de călduri și secetă.

Dela parchet

In locul defunctului procuror Emil Stefănescu a fost numit d-l S. Cunătescu. Noul procuror a depus jurământul azi și și-a luat serviciul în primire.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Scrisori din țara Moților

La Câmpeni se înființează un ambulator policlinic iar la Albac un spital.

Cântecul de desnădejde al Moților ajunsese pe vremuri și e cântecul suferințelor întregului ne-am românesc.

Dar vremurile s'au schimbat; Românii au ajuns stăpâni pe munții „cari aur poartă", dar Moții au rămas și mai departe cu aceleași necazuri, alinate foarte rar de guvernările românești ce s'au perindat dela unire încoace.

Guvernul actual însă a înțeput și în țara Moților, ca în tot restul țării dealtfel îndreptarea relelor și necazurilor lor.

Guvernarea maghiară lăsase întreaga țară a Moților fără spital, spitalul dela Abrud, fiind inaccesibil prin marea lui depărtare locuitorilor români din Albac, Câmpeni și împrejurimi. Boalele au bântuit totdeauna în furie în populația românească, arare ori s'a abătut medic prin acele ținuturi. Mai ales Moții din satele mai mici au fost lăsați fără îngrijire și fără ajutor în cazuri de boală.

Pentru împiedecerea lățirei boalelor, în special a celor sexuale cari în urma războiului au devenit un pericol care amenință în mod grav poporul dela sate, guvernul a înființat la Albac un ambulator policlinic.

Aici vor găsi tratament medical gratuit bolnavii de diferite boli dar în special cei cu boli venerice și de piept. Nimeni nu-și poate da seama despre utilitatea acestui ambulator, dacă nu cunoaște activitatea instituțiilor similare din alte ținuturi.

Tot în țara Moților, în istorica comună Albac, se înființează acum un spital. Localul unde se va instala această instituție e amenajat și în curând se va deschide spitalul modern, cuprinzând diferite instalații medicale precum și 40 paturi pentru bolnavi.

Spitalul din Albac și ambulatorul dela Câmpeni vor fi doi factori cari vor contribui mult la alinarea suferințelor Moților și la împiedecarea lățirei bolilor cari bântue regiunea lor.

Coresp.

Cronica sportivă

Kac—Victoria 0:0

Eri s'au jucate ele 24 minute din matchul rămas incomplect Miercuri.

Atât Kac cât și Victoria au atacat cu vehemență.

Kac s'a liniștit însă curând căci a văzut că e mai bine să-și păstreze poarta intactă decât să râvnească la goluri.

Prin Szatmári și-a atins scopul. Atacurile energice ale Victoriei nu au dat golul dorit.

Victoria—Univ.

Duminecă va avea loc matchul de Șampionat între echipele Victoria și Universitatea.

Iugoslavia—România

Matchul dintre cele două echipe reprezentative e așteptat cu nerabdare. Din cele publicate ieri asupra formației s'au adeverit toate. Decât Juga (U) nu va juca fiind chemat telegrafic acasă chiar în momentul plecării la București.

Echipa a plecat azi dimineață cu acceleratul de București.

Matchul va fi condus de arbitrul Vienez Retschury.

Măsuri disciplinare

Comisia de disciplină din regionala Cluj a disous ca arbitrii cari conduc matchuri, imediat după terminarea jocului, să facă un raport despre felul cum a decurs, despre eventualele admonestări și pedepse aplicate în cursul jocului și despre eventualele nesumuneri ale jucătorilor. Acest raport se va prezenta imediat unui membru al comisiei, care va decide imediat, dacă cazul ar fi grav. Astfel se vor împiedeca cazuri ca cele ce s'au întâmplat de curând, când jucători cari ar fi trebuit excluși au putut juca chiar o săptămână după incorectitudinea comisă, în cazul când comitetul disciplinar nu și-ar ținea obișnuita ședință de Vineri.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 817 — 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI — Duminecă 10 Iunie 1923

Infrățirea

R CLUJ 1. 870
77 ~~Onor~~ Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . 45 L.

Cum trebue judecată România?

Ocupându-ne acum câteva zile de interview-ul, cam pripit dat de dl Seton Watson ziarului „Keleti Ujság" la intrarea sa în țară, căutam să precizăm că România și starea ei socială de acum trebue privită și mai ales judecată de un prieten ca dsa, cu toată circumspecțiunea prietenului și cu tot discernământul omului de știință, al istoricului. Poporul român din Ardeal a suferit veacuri de opresiune și nedreptate istorică, și trecutul învins la 1918, nu a dispărut fără a lăsa urme adânci. Realizarea României de astazi prin înmănunchierea tuturor ținuturilor românești în acelaș stat unitar național însemnează prima etapă de triumf a principiului minorităților, pentru care I. Seton Watson și a făcut un titlu de glorie europeană și un vecnic titlu de recunoștință din partea poporului român.

Intregirea României în granițele ei etnice firește, făcând să triumfe un scump principiu pentru mulți idealiști europeni și pentru noi, a atras însă după sine o altă grea problemă. Problema minorităților, fără îndoială mai puțin strigătoare decât problema naționalităților, închide în sine esența principiilor de naționalitate care au triumfat după crâncenul războiu european prin care am trecut, și nu e de mirare că d. Seton Watson din apărător al drepturilor popoarelor, a devenit apărătorul drepturilor frânturilor de neamuri pe cari împrejurările istorice le-au aruncat pe teritorii cari nu sânt ale lor. D. Seton Watson nu face decât să-și urmărească logic și constant ideea pentru care a luptat.

Dar admițând această firească orientare a eruditului profesor dela universitatea din Londra, nu ceream dlui Seton Watson decât bunăvoința omului de principii, care știe să deosebească o epocă de transiție cu toate impuritățile ei de o stare de așezare definitivă, aptă a oferi materialul complect al unei critice judicioase. Interview-ul acordat ziarului „Keleti Ujság" ne îndreptățea să facem acest lucru, cu atât mai mult cu cât graba cu care eram judecați nu putea să ducă decât la o știrbire a autorității sale.

D. Seton Watson depășea cadrul de investigațiuni al unui istoric și al unui sociolog și îl depășea pentrucă anticipa asupra unei societăți, pe care n'a cercetat o îndestul și care încă nu oferea decât începăturile unei așezări de viitor, ci toate imperfecțiunile trecutului din care s'a rupt.

Ne-am adresat deci noi direct prietenului de altădată care ne vizita. Voiam și o precizare pentru unele lucruri strecurate confuz în primele sale declarații și o lămurire pentru altele pe care nu le credeam autentica. In interview-ul pe care d. Seton Watson ni l-a acordat și pe care l-am publicat în numărul nostru de eri, dorința ni-a fost în bună parte satisfăcută. Am putut astfel înregistra cu dureroase satisfacție că unele ziare de aici și de la București nu și-au putut înfrâna nici cu acest prilej înclinarea spre mistificare și intrigă, atât de cunoscută în tratatarea chestiunilor noastre interne. D-l Seton Watson a desminit formal dușmănia ce i se atribuia față de guvernul român.

In declarațiile d-lui Seton Watson trebuie să remarcăm un moment precios. D-sa declară la una din întrebările noastre că după părerea sa **„chestiunea minorităților este de a doua mână în România"**. Dacă d. Seton Watson s'ar fi oprit la această declarație am fi putut crede că ce este o constințire a tratamentului acordat de noi populațiunilor minoritare. Aiurea chestiunea minorităților nu este de a doua mână, d. Seton Watson o știe mai bine ca oricare din noi.

Dar? d. Seton Watson condiționează subordonarea problemei minorităților din România de regimul nostru parlamentar și constituțional, pe care îl crede „o chestiune mult mai vitală". Și credem că bunul nostru prieten, voind cu tot dinadinsul să fie un „prieten teribil" a emis și de rândul acesta o judecată pripită asupra noastră. Fiindcă am început să ne spunem adevăruri crude; de ce n'am face-o până la sfârșit. „Les bons comps font les bons amis". D. Seton Watson ne a judecat cu ideea preconcepută a omului care vine dintr'o țară prin excelență parlamentară și constituțională, dintr'o țară unde o minoritate respectabilă este îngenunchiată cu toate formele acestor două principii minunate. Nu e de mirare deci că a putut vedea la noi mai puțin parlamentarism pur și mai puțină constituționalitate ideală, după cum a fost silit să treacă în al doilea plan chestiunea minorităților din România, aproape rezolvată. România este o țară care astăzi se încheagă. Recunoaștem că la noi nici parlamentarismul și nici constituționalitatea nu sunt ideale ca în Anglia. D. Seton Watson ar fi trebuit însă să știe că România abia acum și-a alcătuit o Constituție care să corespundă tuturor necesităților interne și oricărui principiu de civilizată orânduială publică; trebuia să știe că reforma electorală chemată să înlăture toate imperfecțiunile trecutului nu am avut încă timpul să o realizăm, dar mai presus de toate trebuia să știe că „metodele arbitrare ale administrației" așa cum le-a văzut d-sa sunt tocmai urmarea acelui trecut pe care îl rugăm să nu-l uite când ne judecă, pentrucă greșește. Administrația în nouile provincii ale României poartă balastul unor oameni crescuți în alte principii administrative decât ale României, și vor mai trece ani până sistemul românesc să pătrundă în întregime, cu o legislație românească, cu o mentalitate românească și cu respectul românesc pentru autoritatea statului. Dacă d. Seton Watson ar fi vrut să știe măcar aceste lucruri, desigur ... evitat să se pronunțe ... chestiune care înainte de toate ne privește pe noi, și ar fi rămas la simpla constatare că problema minorităților în România, după cinci ani a câștigat destul pentru a fi trecută pe al doilea plan.

A. R. G.

Politica de stat si politica de afaceri

Naționalizarea soc. Reșița

In documentatul discurs pe care dl ministru Sassu l'a rostit în Senat cu prilejul discuției legei pentru naționalizarea „Reșiței", dsa a arătat că în această chestiune cași în alte multe, partidele național, țărănist și averescan au avut o politică de afaceri, în vreme ce partidul național-liberal a urmărit o politică de stat.

In cazul „Reșiței" care ilustrează perfect deosebirea dintre aceste două politici, două concepții, partidul național și țărănist au voit să pună mâna pe cât mai multe acțiuni ale societății pentru a'și îmbogăți partizanii dintre cari foarte mulți se găsesc astăzi în consiliul de administrație al societății. Acelaș gând a urmărit și partidul poporului în această chestiune, mergând însă și mai departe prin îndrăzneala dlui Tăslăuanu.

Nici o clipă deci ambele partide cari alcătuiau guvernul Vaida-Lupu cași partidul generalului Averescu n'au înțeles că trebue să respecte interesele statului și că la putere fiind ei sunt cei dintâi chemați să îngrijească de aceste interese.

Dar departe de a privi lucrurile prin prisma intereselor obștești, cele două guverne au încercat să facă o afacere de pe urma căreia s'au procopsit atâția partizani politici.

In chestiunea „Reșita" partidul național, partidul țărănist și partidul poporului au avut o politică de afaceri. N'au izbutit să realizeze până la capăt afacerea pe care au voit s'o facă, dar n'au reușit pentrucă au întâlnit rezistențe îndârjite care nu puteau lăsa a fi siatul jefuit.

Partidul liberal a dus în această chestiune a „Reșiței" o politică de stat. Preocupat să asigure capitalului românesc cea mai mare parte și preocupat să dea statului putința de a ține subt controlul său o industrie de importanța celei dela Reșița, guvernul actual a venit cu un proiect de lege prin care această societate streină este naționalizată. Intrucât $^{2}/_{3}$ din capital este românesc conducerea ei se face de către o majoritate românească, iar controlul statului se poate efectiv exercita.

Iată deci care este marea diferență de concepție care deosebește pe cele trei partide de partidul liberal. Căci în vreme ce unii au avut o politică de afaceri, partidul liberal a realizat o politică de stat.

In toată acțiunea sa politică partidul liberal a fost condus de această concepție. Iată de ce autoritatea lui morală n'a suferit nicicând o scădere, iată de ce nu i se poate aduce nici o acuzație întemeiată, iată de ce el păstrează în opinia publică prestigiul unei activități care nu s'a cheltuit decât pentru folosul statului.

Noul guvern polonez

Membrii cabinetului Witos. De ce a căzut guvernul Sikorski. Politica externă polonă rămâne acelaș.

Săptămâna trecută guvernul Sikorski s'a văzut silit printr'un vot al Dietei să-și prezinte demisiunea președintelui republicii. Demisiunea cabinetului a fost primită. Președintele republicii a chemat pe d-l Vicențiu Witos, șeful partidului popular sau țărănesc, însărcinându-l cu formarea noului guvern. A doua zi chiar guvernul s'a constituit. Iată lista membrilor săi:

Președinte a consiliului: d-l V. Witos; interne, d-l Ladislaus Kiernic, deputat; externe, d-l Marjan Seyda, deputat; finanțe, d-l Ladislaus Grabski; justiție, d-l Stanislas Nevedwerski, senator; culte și instrucție publică, d-l Stanislas Grabinski; agricultură, d-l George Gosciki, deputat; comerț, d-l Ladislaus Kucharski; căi ferate, d-l Leon Larlinski; poștă, d-l Ioan Moszehenski; lucrări publice, profesorul Ioan Lopusanski; războl, generalul Alexand. Osinski, muncă, d-l Ludovic Darowski; higienă, doctorul George Bujalski.

Cauzele crizei

Criza de guvern care a izbucnit atât de brusc pentru a se termina tot atât de repede este o consecință a ultimelor alegeri. Acestea au sporit forța partidului național-democrat, dar au trimis în Cameră în acelaș timp și un bloc compact de minorități alogene. Era vorba să se știe în ce condițiuni aveau să se grupeze partidele, fie că avea să se formeze o coaliție la dreapta, fie că stânga avea să se înțeleagă cu minoritățile. Cea dintâi combinație este aceia care a reușit în urma unui acord intervenit între partidul național-democrat (dreapta) și partidul popular țărănesc pe care-l conduce d-l Witas.

Blocul astfel constituit nu dispune însă decât de 221 locuri dintr'un total de 448. Dar se speră că încă două sau trei fracțiuni secundare, cu deosebire partidul național al muncii, care dispune de 18 mandate, se vor adăoga.

Partidul popular țărănesc, emanațiune a micilor proprietari, este mai puțin numeros în dieta actuală de cât în cea precedentă. Dacă totuși șeful său la prezidenția consiliului de miniștri, aceasta se datorește faptului că grupul acesta domină situația parlamentară în virtutea poziției sale centrale: după cum se va îndrepta spre dreapta sau spre stânga, el va determina orientarea întregei politici interne poloneze.

Aripa sa stângă sub conducerea dlui Dombski a făcut sciziune.

Dl Witos a mai fost președinte de consiliu în 1920 în timpul invaziei bolșevice precum și în 1921 cu prilejul încheierii tratatului de la Riga și a plebiscitului din Silezia Superioară.

Structura noului guvern.

In afară de președinția consiliului de miniștri, dl Witos, care este una din cele mai puternice personalități politice din Polonia, cabinetul actual nu este un minister parlamentar, întrucât din 13 portofolii câte cuprinde, numai 5 au fost atribuite unor deputați sau senatori, iar celelalte opt la diverși specialiști fără nici o legătură cu Parlamentul. După o informație din Varșovia aceștia vor fi progresiv schimbați prin membrii ai Parlamentului, dacă guvernul va obține sprijinul partidului național al muncii și al grupului Dubnovici (unirea populară națională).

Politica noului guvern

Schimbarea de guvern care s'a produs în Polonia este foarte importantă, dar numai în ce privește evoluția internă a politicii poloneze. Din punct de vedere al afacerilor streine sau economice, situațiunea rămâne acelaș, cu această diferență totuși că direcțiunea ministerului de externe a fost încredințată dlui Maryan Seyda, șeful partidului național-democrat și membru al fostului comitet național polon care a funcționat în timpul războiului la Paris. Originar din Poznan, dl Seyda știe ce urmăresc foștii inamici. Politica pe care noul ministru o va urma se poate rezuma în aceste trei puncte: **apropiere din ce în ce mai strânsă de puterile aliate, și cu deosebire de Franța și Mica înțelegere, vigilență și fermitate față de Germania, prudență în raporturile cu Rusia.**

Cât despre importantul portofoliu al finanțelor, el rămâne în mâinile dlui Grabski care a inaugurat atât de fericit opera de însănătoșire financiară a statului. Este adevărat că guvernul Sikorski a fost răsturnat în urma unei dezbateri furtunoase din Cameră asupra situațiunei bugetare a țării, dar această dezbatere nu viza de loc politica dlui Grabski care continuă să se bucure de unanima aprobare a țării și a parlamentului.

Camera franceză și unirea Basarabiei cu România

Paris. (Rador) — Președintele Camerei consfătuindu-se cu grupurile parlamentare a hotărît apropiata înscriere la ordinea de zi a proiectului relativ la aprobarea tratatului asupra recunoașterei unirei Basarabiei cu România.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Mișcarea intelectuală în Franța

— Cărți de curând apărute —

Le Royaume dex Cieux (*Impărăția Cerurilor*) de **Charles Nordmann.** O privire întreacăt asupra lunei, influențele magnetice și electrice ale soarelui, evoluția chimică a stelelor, măsurarea imensității oceanului spațial, mișcările pământului și problema rotației stelare alcătuesc sub pana lui Nordmann o carte neobișnuită de astronomie, care pelângă cele mai recente descoperiri are și puterea de a ne face să ne gândim și să ne prilejuească elanul spre infinit.

Minunatele realități, mărețiile cerului sunt relevate cu tot farmecul poeziei, fără ca exactitatea să fie atinsă.

Les Dieux Rouges (*Zeii Roșii*) de **Jean d'Esme.** E o carte de fantazie, în felul romanelor lui Piérre Benoit. Un amestec de adevăr colonial și de invenție preistorică.

O îndrăsneață orfană se hotărăște să se întâlnească cu fratele ei care-i locotenent în colonii.

Un tânăr amorezat de ea o însoțește. Dar când ajung la postul ofițerului, află că acesta a plecat într'o expediție. O vrăjitoare propune fetei de a-i înlesni găsirea fratelui sub condiția de a lua parte la un pelerinaj periculos și ciudat la care numai femeile sunt admise.

Primind e condusă în templul Zeilor Roșii, cari sunt oamenii din pădurea [illegible] dară rămași acolo de milioa[illegible] de ani.

Logodnicul întovărășit de un misionar plecă în căutare. Sunt prinși și filndcă au aflat taina templului vrăjitoarei și al Zeilor Roșii vor fi martirizați.

Unul din Zei îndrăgostit de fată le va da drumul dacă ea va primi să rămână cu el. Fata acceptă, cei doi pleacă.

Vrăjitoarea se răzbună pe fată și o sacrifică cu ajutorul păzitorilor templului.

Logodnicul primește, după câtva timp, mâna tăiată a prietenei lui, ceeace îl face să ia opiu, zăpăcindu-și mintea, și să sfârșească printr'un glonte de revolver.

Autorul a căutat într'un mod ingenios să multiplice condițiile de „credibilitate" prin amănunte precise, prin descrieri verosimile și prin referințe arheologice. In general cartea se prezintă cu reale însușiri de culoare, de accent și de sensibilitate pitorească.

*

La Fissure (*Spărtura*). de **Louis Martin-Chauffier.** Scrisă cu o simplicitate mișcătoare această mișcătoare această carte cuprinde un studiu de moravuri și de sentimente, fiind de fapt analiza unei decepții de inimă și de spirit.

Un învățător pecare războiul îl cheamă ca ofițer, se căsătorește cu descendenta unei vechi și onorabile familii burgheze. Mutilat, ofițerul i-a inspirat un sentiment generos, dar revenind în sat, la școala lui, iubirea nu poate să înlăture distanța socială și intelectuală dintre cei doi soți. Mediocritatea educației, ambițiilor și sentimen[illegible]lor lui îl arată mult mai jos de ideallate tocmai prin faptul că fusese ridicat câtva timp deasupra lui însuși.

Soția nu poate să'și învingă deziluzia și „spărtura" desparte încetul cu încetul și până la ură destinele tinerei burgheze și ale locotenentului de rezervă.

E o operă aspră și tristă subtilă și puternică, cu o rară forță de exprimare.

La Tragédie légere (*Tragedia ușoară*) de **Claud-Roger Marx.** E descrierea unui caracter de contraste: ingenuu, libertin himeric, pozitiv, dezordonat și burghez, plauzibil doar în dezordinea morală a războiului. E vorba de o femeie care e perversă fără să-și dea seama. Așa cum concepeau romanticii pe femeia fatală a intrigilor.

Când a izbucnit războiul avea 20 de ani, A intrat, ca oricare, ca infirmieră.

Prietenul ei din copilărie moare la începutul războiului. Cum era drăguță găsește repede un altul, care se logodește cu ea. Acesta aflând din niște scrisori din viața ei anterioară, e atât de amărât că fățiș caută să fie ucis. al treilea, cu care după multe peripeții se căsătorește însă, e omorât în luptă.

Dezolată, se lasă să fie consolată de un financiar și pleacă în tovărășia acestuia în lumea negoțului și a speculațiunilor financiare.

Se căsătoresc și în curând un copil le va întări legătura. Are automobile, palat, ferme și toată bogăția pe care o poate oferi un norocos,

O afacere nechibzuită aduce sinuciderea bărbatului și câteva lăcrămi în ochii soției.

Ca femeie care se gândește la toate posibilitățile, ea păstrase pentru zile negre prietenia unui om, care deși prrostuț avea o avere colosală; și, ceiace a făcut până acum, va face și de astă dată.

E un roman de analiză conștiincioasă scris într'un stil nuanțat flexibil, potrivit subiectului.

George Ret.

Noi și propaganda noastră în străinătate

Comparații dureroase.

Precum a putut să citească oricine în comunicatul publicat de societatea studenților români de la Roma „Dacia Traiană". (Vezi No. 810 din 2 Iunie a. c.) numai vechea noastră Asociațiune culturală „Astra" a înțeles să răspundă apelului lansat de „*Istituto per l'Europa orientale*", trimițând 137 volume de cel mai mare interes pentru cunoașterea țării și a poporului nostru românesc.

E puțin, se va zice și cu toată dreptatea. Dar când te gândești că alții, în deosebi binecuvântatele noastre autorități de stat, absolut nu înțeleg rostul propagandei românești în străinătate, trebue să recunoaștem și să admirăm gestul frumos al „Astrei" și spiritul de jertfă înalt), de care această societate a fost animată întotdeauna. Ungurii, popor învins și cu valuta mai scăzută decât a noastră, fac o propagandă fără pereche în străinătate. Astfel ca să vorbim numai de secția ungurească din numitul institut italian pentru Europa orientală, ea este cea mai perfectă dintre toate. Nu există chestiune, privitoare la Ungaria, pe care să n'o găsești tratată, din punct de vedere unguresc, firește, în vre-una din limbile europene (italiană, franceză, engleză, germană, etc.)

*

Amicii și vecinii noștri Cehi încă ne-au luat cu mult înainte, deși ei au avut totul de organizat și de refăcut: dela președinția republicei și până la ultimul șurub administrativ, pe când noi, cu toate încercările războiului, nu ne-am perdut nici statul, nici armata, nici administrația românească.

Trebue să se înțeleagă odată că indeferentismul în care ne complacem ne este cu desăvârșire dăunător și că a ieși din el este cea mai mare datorie a prezentului.

Dela Liga culturală

Comitetul central al Ligii.

Cursurile dela Vălenii de Munte.

Comitetul central al Ligii Culturale ales de congresul dela Galați din zilele de 27 și 28 Mai a. c., întrunindus-e în ședință, s'a constituit astfel:

Președinte: Nicolae Iorga; vicepreședinți: dna Florica I. Berindei și general S. Leonte; secretar general: dl Zaharia D. Florian; casier central: dl G. D. Scraba și membri: dnii St. Lambru; colonel I Manolescu: N. Batzaria și St. Pop.

Cenzori: dnii Ilie Al. Anastasiu, l-a cooptat membru în comitetul central, împreună cu dl profesor dr. Al. Obregia.

Pentru înființarea de secții noui ale Ligii Culturale în Banat, Ardeal, Bucovina și Basarabia, comitetul central a dat delegație dlor N. Batzaria și Zaharia Florian din comitetul central și Aurel Scurtul și D. V. Toni, președintele și secretarul secției Galați.

Liga Culturală luând sub patronagiul său cursurile de vară dela Vălenii de Munte, cari anul aceasta vor avea loc între 15 Iulie—15 August, a delegat cu organizarea lor și aranjarea programului pe dnii N. Batzaria și Ilie Al. Ardeleanu, membrii ai comitetului central.

Inscrierile la aceste cursuri și orice lămuriri se capătă dela dnii N. Batzaria, str. Dr. Radovici 10 București și Ilie Al. Ardeleanu, Liga Culturală, str. Banul Măracine No. 1.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cărți nouă

— **Ion Sîn-Giorgiu, „Rodul sufletului". Poeme. Editura „Ramuri",** Craiova. 20 lei. Autorul e din categoria, așa de întinsă astăzi în piața noastră literară, a scriitorilor cari vor cu orice chip să uimească. O mărginire de pretenții poate că ar da lirei lor accente sincere și simpatice, dar goana după noutate, neflind satisfăcută de un talent adânc original, duce pe acești scriitori la avântări false și nesusținute, deci ridicole, l adaptarea stângace a tuturor formulelor nouă de artă și la o migăleală a scrisului, care pulverizează și bagatelizează orice simțire adevărată.

E tocmai ce face dl Sîn-Giorgiu în volumul „Rodul sufletului". Insuși titlul e caracteristic. El e atât de scump autorului, încât e de aproape și pe larg tălmăcit într'una din poeme:

„Tăcere !.. Sufletul rodește...
Tăcere !
Departe de norod
Dă sufletul nemuritorul rod"....

Al crede că atâta pompă și emfază sunt cerute de prezentarea cine știe cărei divinități sau genialități, dar dl Sîn-Giorgiu se'ndură să ne curme nelămurirea:

„Tăcere !... Sufletul mă doare
De bogăția lui..."

E vorba de însuși autorul ! Noi, nesimțind nicăiri, în tot cuprinsul volumului, această fenomenală bogăție, știm de ce îl doare.. sufletul pe dl Sîn-Giorgiu: îl doare de pretențiozitatea goliciunii, care răsună zadarnic — și astfel lămuriți, închidem și noi binișor volumul de închipuite poeme, repetând, îngrijați, să nu mai auzim vr'un vers, vorba potrivită a autorului: tăcere !"

*

— **Ion Sân-Giorgiu: Masca. Grotescă dramatică într'un act.** Editată de „Poesis" în anul 1923. București 15 lei.

Câteva scene, a căror banalitate nu poate fi ascunsă nici de titlul, nici de categorizarea de „grotescă", amândouă surprinzătoare prin noutatea lor, dacă n'am ști că și Luigi Chiarelli are mai de mult tot o „grotescă" și tot „Masca și Obrazul". E drept că aici e „și obrazul", adică tocmai ce lipsește piesei dlui Sân-Giorgiu.

Dar D-sa produce o revoluție în teatru, prin aceea că nu dă personagiilor nume, ci le zice: el, ea, domnul în frac, dama în galben, etc. Dl Sân-Giorgiu, care și-a „rezervat toate drepturile", cum stă scris în volumașul de față, de ce nu interzice dramaturgilor streini întrebuințarea aceluiași sistem de indicare a personagiilor? D-sa riscă astfel să fie învinovățit că nu e nou.

*

— **Serafim Ionescu, Teatru popular școlăresc și de familie.** București. Editura „Cartea Românească." E o serie întreagă de piese mici și ușoare, scrise vi'oiu, cu subiecte de educație cetățenească și națională, totul cu grije adaptat pentru o lesnicioasă reprezentare la sate. Folosul ar fi și mai mare, dacă ar lipsi prea multele și prea lungile tirade patriotice. Piesele sunt: „Ștefan-Vodă" „Unirea", „Plevna", „Dacia", „Ispravă", „Suflete alese", și „Orfana". Fiecare piesă sau chiar mai multe la un loc au apărut în volume mici și relativ ieftine: 5 sau 6 Lei.

*

— **Matilda Poni, Povestiri adevărate.** Editura „Cartea Românească", București. 12 Lei. E unul din volumele, cari compun bogata bibliotecă ilustrată a copiilor, editată îngrijit de „Cartea Românească". 7 povestiri scrise atrăgător și pe înțelesul micuților cititori, cărora se adresează, redau întâmplări mai mult sau mai puțin reale, din cari reies folositoare învățături morale.

*

— **Petre H. Costescu, Prieteni.** București. Editura „Cartea Românească", 10 Lei. Tot o carte destinată copiilor și făcând parte din aceiași bibliotecă ilustrată. Se adresează însă unor copii mai mici, cărora la povestește frumos fapte din viața și jocurile lor cu prieteni, între cari intră, firește, și animalele. Invățătura morală nu e neglijată.

*

— **A. D. Carabella, Cum se cultivă lucerna.** București. Editura „Cartea Românească" 4 Lei. Una din cărțile (No. 9), cari formează „Biblioteca agricolă populară", publicația extrem de utilă, fiindcă se dau simplu, fără pedanterie, sfaturi practice. Odată cu improprietărirea, se impune și răspândirea culturii științifice agricole.

*

— **Constantin Sporea,** director, **Anuarul Școalei normale de băeți din Deva** pe anul școlar 1921—1922. tipografia „Libertatea" Orăștie. Sunt istorisite forțări vrednice de laudă de a pune pe picioare o școală pentru cultura poporului. Ne bucură numărul mare de elevi și gospodăria ordonată și prosperă, de care vorbește Anuarul.

*

— **Sabin Evuțian,** director, **Anuarul III. al Liceului de stat „Traian Doda" din Caransebeș** (pe anul școlar 1921—22. tipografia diecezană, Caransebeș. Liceul în parte românesc, e înfiripat cu dârza lupte ale grănicerilor, chiar din vremea stăpânirii ungurești. Azi e o instituție culturală înfloritoare și care, spre lauda conducătorilor, desfășură și'o binefăcătoare activitate extrașcolară.

*

Ing. Constantin T. Bălteanu, director, **Anuarul Școalei de arte și meserii din Arad** pe anul școlar 1921—22. Arad. 1923. tipografia diecezană ortodoxă română. Românii nu au avut niciodată destule școli technice, cu o deosebită bucurie deci aflăm de buna stare a unei asemenea școli în centrul industrial, care e Aradul. Anuarul ne aduce vestea încurajătoare că procentul elevilor români crește mereu așa încât în anul 1921—22 au fost în școală 64.2% copii de Români.

Incercări neizbutite

Campania incercată în jurul banchetului dela Craiova şi a consfătuirii deputaţilor ardeleni din majoritate.

In ultimul timp s'au produs două manifestări ale partidului liberal pe cari gazetele de opoziţie le speculează pentru acţiunea de slăbire a actualei guvernări.

In primul rând s'a exploatat banchetul care s'a dat la Craiova pentru sărbătorirea dlui C. Neamţu, un vechiu liberal şi un om a cărui fecundă activitate poate sluji ca pildă.

In ziua de sf. Constantin, dl Neamţu a sărbătorit 40 de ani de luptă şi de muncă în partidul liberal.

Cu prilejul acesta s'a dat un banchet în cinstea dlui Neamţu la care guvernul a ţinut să fie reprezentat prin dnii miniştrii Duca şi Mârzescu.

In dările de seamă publicate, gazetele de opoziţie caşi gazetele „Independente" au încercat să strecoare neadevăruri şi inexactităţi. Astfel au afirmat că dnii Duca şi Mârzescu au rostit discursuri prin care au dat a înţelege că nu se împacă cu actuala conducere a partidului liberal şi că se simte necesitatea unei primeniri a atmosferii morale care stăpâneşte partidul.

S'a mai spus că banchetul dela Craiova este o manifestare care vădeşte că în sânul partidului liberal s'au creiat curente protivnice. Bine-înţeles aceste curente sunt pentru presa de opoziţie semn le premergătoare descompunerii partidului liberal

Este inutil să dovedim, pentru ce toate invenţiunile acestea ridicole nu pot găsi crezare în opinia publică. Aceasta îşi dă seama şi este în măsură să constate zilnic văzând puterea de muncă a actualului guvern şi a majorităţilor parlamentare caş realizările sale că în sânul partidului liberal stăpâneşte acea unitate de vederi şi acea strânsă colaborare fără de care o organizaţie politică nu poate încerca să realizeze o operă de guvernământ.

Faptele desmint deci zilnic afirmaţiunile oamenilor şi ziarelor d opoziţie, afirmaţiuni a căror scop este lesne de desluşit.

Pentru a curma orice comentarii şi ori e încercare de a induce lumea în eroare, ziarul „Viitorul"— publică următoarea notă care desminte într'un mod categoric tot ceiace s'a brodat în jurul banchetului dela Craiova:

„Un ziar de seară ţine cu orice preţ să vadă în banchetul dela Craiova o manifestaţie a unor curente noui în partidul liberal şi bineînţeles că interpretând astfel banchetul de la Craiova trage invariabilele concluzii de lupte interne în acest partid.

Regretăm că şi de data asta trebuie să desmintim „Lupta". La Craiova n'a fost manifestaţie de cureute noui sau vechi ci pur şi simplu sărbătorirea a 40 de ani de luptă şi de muncă în partid a dlui C. Neamţu; sărbătorire la care guvernul a ţinut să fie reprezentat prin doui din membrii săi, dnii I. G. Duca şi G. Mârzescu. La banchetul dela Craiova au fos discursuri ocazionale cari n'au depăşit însă cadrul unei asemenea sărbătoriri".

Nota aceasta arată în mod clar cum trebuie privită manifestarea dela Craiova care departe de a denota o stare de descompunere în partidul liberal, înseamnă dimpotrivă o manifestare a forţei, a disciplinei şi a deplinei armonii care domneşte în acest partid.

Dar pe lângă comentariile mincinoase cari s'au făcut în jurul banchetului dela Craiova, un alt fapt a venit să alimenteze o nouă campanie de neadevăruri şi să constitue un nou prilej de reportagii senaţionale pentru gazetele „Independente".

Acest fapt este consfătuirea deputaţilor ardeleni din majoritate. In caceastă consfătuire la care au luat parte dnii miniştri Vintilă Brătianu, Moşoiu şi Cosma, s'au luat hotărâre pentru a asigura împlinirea nevoilor urgente ale Ardealului intervenind pe lângă membrii guvernului ca să aibă toată solicitudinea pentru necesităţile acestei provincii.

S'a hotărît deasemeni ca toţi parlamentarii liberali din Ardeal să fie într'un permanent contact pentru a putea duce o acţiune unitară în scopul realizării deziderateior ardelene.

Nici un moment n'a fost vorba în această consfătuire de „crelarea unui partid regionalist", de „presiuni asupra guvernului" de „obstrucţie" sau alte acţiuni de acest fel. Din potrivă toţi deputaţii majoritari ardeleni şi au manifestat încrederea lor în solicitudinea guvernului pentru problemele şi necesităţile vieţii ardeleneşti şi în puterea sa de a înfăptui.

Nicicând solidaritatea şi disciplina n'au fost mai active şi mai vadite ca astăzi în partidul liberal pentrucă nici când răspunderile guvernării n'au fost mai grele, iar opera de realizat mai complicată şi mai dificilă.

Toate svonurile lansate în jurul acestor două manifestării politice caşi toate comentariile cari s'au făcut, au de scop să slăbească încrederea opiniei publice în actuala guvernare. Dar mândru de activitatea desfăşurată la conducerea statului şi sigur că minciuna nu va putea să întunece strălucirea faptei, partidul liberal îşi simte forţele sporind şi conştient de menirea sa în viaţa ţării îşi continuă opera de consolidare a statului.

BAROUL ADVOCATILOR CLUJ.

No. 319—1923. bar. adv.

Convocare

Domnii advocaţi, membrii baroului Cluj, sunt invitaţi prin aceasta la **adunarea generală extraordinară a baroului,** care va avea loc în Cluj, la 24 Iunie 1923 ora 9 a. m., în sala cea mare de şedinţe a Primăriei, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Pronunţarea adunării asupra demisiei domnilor advocaţi, cari au abzis de funcţiunile obţinute în adunarea generală electivă din 13 şi respective 20 Mai a. c. şi eventual după cerinţă.

2. Completarea prin nouă alegere a delegaţilor în consiliul general al „Uniunei advocaţilor din România", a comisiunei de examinare pentru advocaţi instituită în Cluj şi a consiliului baroului Cluj.

(Timpul de votare va fi 5 ore imediat după desbaterea punctului 1.)

Baroul advocaţilor.
Cluj, la 8 Iunie 1923.

Dr. Dionisiu Pop,
decanul baroului Cluj.

Activitatea partidului liberal în Ardeal

O intrigă nereuşită. Rolul parlamentarilor ardeleni din majoritate în Parlament. O activitate bine înţeleasă Reorganizarea partidului liberal în Ardeal. Ce se opune politicei de intrigă şi scandal.

— Declaraţiile dlui general Moşoiu. —

Acum câteva timp o anumită presă bucureşteană anunţa că deputaţii şi senatorii ardeleni din majoritate au întreprins, sub conducerea dlor general Moşoiu, ministrul comunicaţiilor şi Aurel Cosma, ministrul lucrărilor publice, o mişcare separatistă, cu tendinţe regionaliste. Inventatorii acestei stupide minciuni, o motivau ca pe o mişcare născută din necesitatea ce simţeau cei doi miniştri pentru a preveni surprizele unei remanieri. Credem inutil să mai insistăm asupra acestei grosolane intrigi. Ea este desmințită şi de fapte şi de organele autorizate.

Faptul e însă caracteristic. Ziarele puse în slujba partidelor de opoziţie, nemai găsind nicio vină guvernului, au revenit la vechea temă a intrigilor pe socoteala remanierii guvernului. Un ziar cunoscut pentru lipsa sa de pudoare faţă de adevăr, şi mai cu seamă lipsit de bună cuviinţă şi respect faţă de inteligenţa cititorilor săi, a mers până acolo încât să inventeze retragerea din viaţa politică a primului ministru, d. Ion I C. Brătianu. Se vădeşte astfel toată seriozitatea acestor ziare cari dau sprijin necondiţionat partidelor opoziţiei unite, pentru a întreţine în ţară o stare de agitaţie şi nesiguranţă, foarte fructuoasă pentru o anume categorie de oameni.

Pretinsa chestiune a organizării majoritarilor ardeleni în scopuri separatiste şi regionaliste, a dat însă prilej dlui general Moşoiu să dovedească dimpotrivă, că parlamentarii ardeleni din majoritate nu numai că nu au pierdut contactul cu masele cetăţeneşti de un o ţi trag mandatul, dar că în cadrele de activitate ale majorităţii activitatea lor nu pierde din vedere interesele locale. Intr'un interview acordat oficiosului „Viitorul", ministrul comunicaţiilor desmințind ştirile lansate de o anume presă, a făcut următoarele declaraţii:

„In cursul celor două sesiuni parlamentare s'a putut observa că parlamentarii aleşi în Ardeal şi Banat cu programul partidului naţional-liberal au fost totdeauna statornici în credinţele lor politice şi au susţinut cu cea mai mare tărie guvernul în opera lui de refacere şi de consolidare a ţării."

„Nici o defecţiune şi nici o dezerţiune nu s'au produs în rândurile deputaţilor şi senatorilor ardeleni sau bănăţeni."

Este prin urmare lămuritor. Partidul liberal are în Ardeal legături cari nu se pot sdruncina cu intrigi şi nici cu grosolane invenţiuni.

D. general Moşoiu a continuat:

„Azi, după ce s'a votat constituţiunea şi când urmează să fie întocmite legile de organizare prevăzute în acest pact fundamental, parlamentarii ardeleni şi bănăţeni se întrunesc în consfătuiri numai şi numai cu scopul de a se ocupa de chestiunile locale, ca unii ce le cunosc mai bine, spre a aviza la cele mai eficace mijloace pentru satisfacerea nevoilor populaţiunei ardelene şi bănăţene."

„Prin această acţiune parlamentarii ardeleni şi bănăţeni ai partidului naţional-liberal nu fac decât să dea guvernului un sprijin real în opera sa de guvernare viitoare."

„Dacă adversarii noştri văd în consfătuirea deputaţilor şi senatorilor de peste munţi o „acţiune de separatism" le răspundem cu proverbul românesc: „vrabia mălai viseză".

„Noi ştim pentru ce am venit în partidul naţional-liberal — a adăogat d. ministru Moşoiu — şi urmăm programul nostru de unificare şi de înfrăţire cu sfinţenie."

Aceste declaraţiuni sunt suficiente pentru a dovedi că nu poate fi vorba de interpretarea perfidă ce s'a dat acţiunei majoritarilor ardeleni. Opera de guvernamânt cere astăzi concursul real al tuturor forţelor oneste ale ţării. Deputaţii ardeleni din majoritate au înţeles acest lucru şi au ştiut să răspundă obligaţiunilor ce le impun mandatul lor. Dacă deputaţii partidului naţional ştiu să pretindă numai în alegeri reprezentanţa esclusivă a Ardealului, deputaţii partidului liberal n'au încetat o clipă să stea în contact cu interesele locale şi să le armonizeze cu interesele generale ale ţării.

Intriga pusă la cale de către unele ziare interesate a dat greş. Sabia ridicată şi-a arătat şi celalt tăiuş, pe cari nu-l bănuiau vânătorii de ştiri senzaţionale. In loc să isbutească a face o intrigă în sânul partidului liberal, au dat prilej să se evidenţieze puterea de muncă luminată a reprezentanţilor reali a poporului din Ardeal, aşa cum o recunoaşte partidul liberal.

D-l general Moşoiu, îşi încheia interesantele sale declaraţiuni cu următoarele precizări:

„Văzând unele curente regionaliste în rândurile unei anumite opoziţiuni, noi în afară de chestiunile de guvernământ am mai discutat şi hotărât să începem în tot cuprinsul Ardealului şi al Banatului o propagandă contrarie".

„Am ales din rândul nostru un comitet de propagandă a ideilor naţionale şi de reorganizare a partidului liberal fiindcă am găsit absolut necesar să ne mişcăm, azi când partidele d-lor Maniu şi Goga vroesc să se organizeze şi cel ţărănesc al d-lor Lupu şi Mihalache intenţionează să ia fiinţă în Ardeal şi Banat."

„Propaganda liberală pe care o vom începe-o noi, va avea darul să pună stavilă regionalismului naţionalist, gogismului averescan şi ţărănismului revoluţionar."

Devenit o reală forţă politică în Ardeal, partidul liberal merge sigur pe drumul de glorie ce şi l-a creiat prin muncă productivă şi grijă constantă de interesele ţării.

A. R. G.

De ce se opune partidul naţional

Cu prilejul discuţiilor urmate la Cameră în jurul proiectului de statut al funcţionarilor publici, partidul naţional a cetit prin glasul strident al dlui Haţiegan, cunoscutul agitator naţionalist dela Cluj, o declaraţie de opoziţie statului. Era de aşteptat. Votându-se statutul funcţionarilor se rezolvă o chestiune, care pentru partidele de opoziţie şi în special pentru partidul naţional, constituia o permanentă pistă de agitaţie. Partidul naţional nu putea să privească cu indiferenţă — de participat nici vorbă nu poate fi — la desfiinţarea acestui fertil câmp de scandal. Ne amintim cu câtă înverşunare a privit partidul naţional înfăptuirea reformei agrare în Ardeal, şi tot pentru acest motiv. Problema agrară dădea minunate plilejuri de retorică candidaţilor partidului celor 100 în alegeri. „Pământ ţăranilor" se oferea pe toate drumurile, la toate întrunirile şi în toate ocaziile. Când reforma s'a pus în aplicare şi când cele dintâi brazde de plug săpau hotarele împroprietăririlor, ziarele şi oamenii partidului naţional s'au năpustit asupra legii, criticând-o cu înverşunare. Li se răpea deasemeni un minunat mijloc de propagandă pe care partidul naţional l'ar fi vrut perpetuat la nesfârşit. Şi după cum atunci nu dorinţa de a vedea ţăranul stăpân pe bucata lui de pământ românesc pe care să muncească liber făcea partidul naţional să se agite, tot aşa şi astăzi, nu din dorinţa de a vedea mai bună soartia funcţionarului el face opoziţie statului, ci din răzbunare, văzându-se lipsit şi această temă de putinţa de a mai face scandal şi agitaţia.

Chestiunea era să se menţină un permanent ascendent asupra corpului funcţionarilor şi, firește, acest ascendent de natură politică şi electorală, nu cu o colaborare rodnică la înfăptuirea statutului funcţionarilor l'ar fi obţinut, ci printr'o demagogică speculare a masselor funcţionăreşti.

In faţa legii pe care Parlamentul de ordine şi muncă înţelegea să o discute şi să o voteze, partidul naţional nu putea să vină decât cu ridicola ameninţare că va desfiinţa statutul şi va face, după cum se cuvine la orice supralicitaţie, ceva mai bun. Demagogia este evidentă ca şi scopurile pentru care se face. Ce putea să opună realizării Parlamentului pentru a înşela speranţele funcţionarilor, decât promisiuni necondiţionate.

Din nefericire pentru partidul naţional, suntem siguri, că şi de rândul acesta s'a înşelat. Funcţionarii, cari în vremurile de grele încercări pentru ei, au rămas nepăsători la instigaţiunile partidului naţional făcute pentru a provoca o răsturnare de guvern pe chestiunea nereuşită a grevei generale, vor râde desigur în faţa promisiunilor de acum ale acestui partid. Statutul care se discută în Parlament şi care în curând va avea putere de lege, asigură funcţionarilor un tratament în stat care nu poate fi lepădat pentru promisiunile nesocotite şi ridicole ale unui partid incapabil să" aducă ţării vre-un serviciu real.

Incercarea partidului naţional va rămâne însă ca un document al vremii şi al mizerabilei decadenţe în care a ajuns acest partid cu trecut atât de frumos altădată.

Concesiunile teatrelor maghiare

O guerilă între unguri, provocată tot de ei pentru salvarea Asociaţiei teatrelor maghiare. Directorii de teatru unul împotriva celuilalt. Ce se ascunde după frământările artiştilor unguri.

Conferinţa cocvocată la ministerul artelor pentru soluţionarea chestiunii teatrelor maghiare, a stârnit o adevărată furtună — într'un pahar de apă — după zicala cunoscută. Se face în jurul acestei conferinţe atâta vâlvă, că acei cari nu citesc decât ziarele maghiare pot să creadă, că statul român a jurat moarte teatrului maghiar.

S'a arătat până-acum în aceste ziare, că ministerul artelor, hotărând desfiinţarea Asociaţiei teatrelor maghiare din Ardeal, li-ar fi dat lovitura de graţie. Dar nici un cuvânt nu s'a ridicat din această presă, pentru a arăta, că dizolvarea Asociaţiei în chestiune a adus teatrelor maghiare un mare serviciu.

Opt concesiuni în loc de patru

Noi am arătat mai zilele trecute, că după vechiul proect era să se înfiinţeze în Ardeal patru teatre paralele, române şi maghiare, cu trupe ambulante, având fiecare circumscripţia sa. In conferinţa convocată săptămâna aceasta la Bucureşti s'a renunţat însă la acest plan şi s'a asigurat ungurilor opt concesiuni de teatru, în loc de patru, cu condiţia însă a dizolvării Asociaţiei teatrelor maghiare. Acei cari şi-au dat seamă, ce favor s'a făcut prin dublarea concesiunilor proectate, şi cari ştiau ce era Asociaţia teatrelor ungure ti. s'au învoit îndată la aceasta, în frunte cu d. dr. Janovics, directorul teatrului maghiar din Cluj şi preşedintele Asociaţiei în chestiune.

Decât, despre aseasta nu s'a scris nimic în ziarele maghiare.

Ce este Asociaţia teatrelor maghiare?

Iată însă, că înseşi ziarele acestea aduc acum lucruri extraordinare despre Asociaţia teatrelor ungure ti din Ardeal şi lovesc în ea tot atunci când caută să o menţină aşa cum este.

Astfel aceeaşi presă maghiară, care apără cu strâşnicie Asociaţia aceasta, ne informează în aceleaşi coloane, că ea este o asociaţie putredă. Directorii de teatre din sânul ei se ceartă, se pândesc şi se sapă unul pe altul, pentrucă — unul e mai românofil decât celălalt. Astfel unul dintre directo i este învinuit că a căzut din graţia Budanestei!

In acest timp, directorii cari aduc învinuirile acestea caută prin toate mijloacele subminarea teatrului maghiar, opunându-se trupelor române, făcând pe scenă şovinism şi apărându-se tot prin asociaţia pe care o menesc astfel ei singuri morţii.

Frucul unei guerille

Asistăm acum la o guerilă între directorii de teatru şi totodată a artiştilor de-o parte şi a directorilor de altă parte. Decât, rostul ei l-am pătruns din primul moment.

Am constatat adică, că lupta ce se deslănţue acum prin presa maghiară, denunţurile de prea puţin nobilă speţă, sunt puse la cale dinadins, de către o parte a directorilor, pentru a salva Asociaţia. Aceiaşi directori de teatru maghiar, cari s'au pronunţat deschis săptămâna aceasta pentru desfiinţarea Asociaţiei, i-au pus pe artişti să se revolte şi să ceară demiterea directorilor compromişi. In local lor ar veni artişti integri, cu pricepere, dintre cei din sânul Asociaţiei şi propuşi de către Asociaţie.

Dl dr. Janovics şi Parlaghy, întâiul din Cluj, al doilea din Oradea, au provocat această revoltă, după ce întâi au anunţat că'şi dau demisia nevoind să rămână directori de teatru alături de directorii „compromişi", adică de filoromâni. Dându'şi demisia, ei ştiau mai dinainte, că vor fi aleşi din nou de către membrii Asociaţiei.

Rostul trucului este deci acesta: să se arate că au ajuns stăpâne pe concesiunile de teatru persoane cari nu le meritau şi prin urmare Asociaţia trebue menţinută, pentrucă numai ea poate şti cari artişti le merită. Dar se uită tot atunci, că actualii directori au fost recomandaţi ministerului artelor tot de către Asociaţia care le dă acum vot de blam.

Dl Janovics votează dizolvarea Asociaţiei şi'şi pune artiştii să se opună

De altfel artiştii, cari, pentru a salva Asociaţia s'au declarat numai pe ei în sânul Asociaţiunii, ne voind să audă de directori, au hotărât că nu o dizolvă şi că nu pot fi date concesiunile înainte de a se pronunţa ei în congresul convocat pe ziua de Joi.

Remarcăm, că acei cari au provocat această guerilă, sunt directorii de teatru cari s'au arătat până acum cei mai înverşunaţi împotriva noastră. De altfel în numărul nostru viitor le făgăduim câteva destăinuiri, cari lor fi foarte puţin pe plac.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Cumpărăm
pentru fabrică noastra de licheuri **Bogsza** în cantităţi de vagoane frupte: **cireşi, vişine, caise, pere, prune, fragi, zmeura, mure precum şi chimin** în orce cantităţi mari.
Ofertele le rugăm a le adresa cu notarea cantităţilor la **Bognár şi Szántó** Societate Comercială Ardeleană S. A. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 70.
2103 Lloyd 1296

•INFORMAŢII•

— **Cum se distrează repatriaţii unguri.** Duminecă, Ungurii, Săcuii şi Saşii din Ardeal şi Banat emigraţi în Ungaria au organizat o mare serbare cu prilejul aniversărei a 486-a dela unirea Ardealului cu Ungaria. Pe o colină ridicată din ţărâna adusă din toate judeţele transilvănene sculptorul ardelean Istók János, va face un monument simbolic. Sfinţirea acestei coline a săvârşit-o canonicul R. Szentivânyi, iar discursul festiv a fost rostit de către episcopul Ravasz.

— **Direcţiunea Regională CFR. Timişoara s'a contopit cu Direcţia Arad.** Pe ziua de 1 Iunie a. c., conform unei decizii ministeriale Direcţiile Regionale Arad şi Timişoara s'au contopit formând numai o singură direcţiune, sub conducerea d-lui director regional inginer, Octavian Popp. Până la contopirea lor totală, o parte din birouri vor începe a fi desfiinţate formând unul singur din acelaşi categorie cu sediul unde funcţionarilor respectivi li-se vor găsi locuinţe.

— **Noulle impuneri.** Ministerul de finanţe a dat o circulară tuturor administraţiilor financiare prin care le invită să convoace în cursul lunei Iunie comisiliile speciale de impunere pentru profesiile libere, bănci, societăţi, şi comercianţi cari au registrele ţinute în regulă. Cei-laţi contribuabili vor fi impuşi de către comisiile ordinare de recensământ, aceste comisii speciale vor lucra pe lângă fiecare administraţie financiară până îşi vor termina lucrările.

— **Ploile şi recolta din Ardeal.** In urma ploilor căzute în ultimele zile în diferitele regiuni ale Ardealului, câmpul a început să se înfioreze şi plantele în general se regenerează.

Păşunile şi plantele de furaj, cari deasemenea se resimţeau mult în urma secetei, se prezintă bine.

— **O initiativă lăudabilă a „Asociaţiei învăţătorilor ardeleni".** Asociaţia învăţătorilor din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş publică concurs pentru lucrarea unei conferinţe cu subiectul: *„Limba română şi în secţiile minoritare dela şcolile primare ale statului"*. (Importanţa predării acestui obiect din punct de vedere naţional, măsura în care este a se preda şi mijloacele). Cea mai bună lucrare va fi premiată cu suma de 1000 (unamie Lei), şi autorul o va citi cu ocaziunea Congresului din 5 Aug. Cetirea lucrării nu poate dura mai mult de 30 minute. Lucrările scrise pe câte o faţă vor fi înaintate comitetului central al Asociaţiei, Cluj, „Casa învăţătorilor" cel mai târziu până la 25 Iulie a. c.

Sala Prefectului Miercuri, 13 Iunie 1923 ora 9 seara precis *Mare Concert coral* sub direcţiunea d-lui Ştefan Stoicescu, maestru de muzică din Bucureşti şi cu concursul d-şoarei A. Elefterescu (soprană), d-nii Iul. Audreescu (tenor) şi C. Teodorian (bariton). Acompaniamentul la pian va fi susţinut de d-l Th. Rogalsky.

— **Dela biroul populaţiei.** D. comisar Mihnea, şeful biroului populaţiei din poliţia centrală anunţă, că recensământul servitoarelor s'a suspendat până în 16 crt.

— **Numire.** D. Const. Xantopol, fost judecător de instrucţie, în timpul din urmă detaşat la comisia agrară, a fost din nou numit judecător de instrucţie la tribunalul Cluj.

— **Oradea-Mare. Incendiu la o vamă.** Ieri după amiază s'a iscat un incendiu în gara Episcopia dela frontiera dinspre Ungaria, aprinzându-se o mare grămadă de stâlpi de telegraf unşi cu catran. Pompierli din Oradea au izbutit cu greutate să localizeze focul şi să'l stingă.

Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care, numai mirosându'i odată, suntem asiguraţi că nu ni-se face rău.
2475—6

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Şcolare.** Azi Sâmbătă 9 Iunie a. c. s'au terminat cursurile claselor VIII-a la toate şcoalele secundare din Cluj. Luni vor începe examenele de capacitate.

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu preţuri foarte reduse. 2568

— **Luaţi salam HERZ pentrucă e cel mai bun De vânzare pretutindeni** 2777

— **Dl I. Th. Florescu, ministrul Justiţiei, la Cluj.** Luni 11 crt. se va inaugura la Cluj, în palatul Directoratului General al Justiţiei din Ardeal, un atilier tipografic modern.

La inaugurare va lua parte şi D l I. Th. Florescu, ministrul J stiţiei.

D-sa soseşte în localitate mâine Duminecă.

Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muschilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein.
2475—5

„Ivonne e Osmana"

Kandia

se găseşte din nou. Cereţi-o pretutindeni şi cu bucata. 2778—2

Dr. Ioan I. Paul medic dentist din Cluj dela 15 Iunie va deschide cabinetul său la *băile Sovata* vila Egyetértés. Consult 8—11 şi 3—7. 1253

In centrul oraşului se află o mare prăvălie de predat pe un preţ extrem de redus. Cumpărătorul va căpăta şi 4 camere de locuit. Lămuriri al Administraţia gazetei.

Cumpăraţi căruciore berlineze pentru copii Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Incureăturile teatrului maghiar din Oradea

Teatrul maghiar comunal din Oradea, datorită administraţiei excelente a şovinistului director Parlaghy, a ajuns într'un impas, din care, se pare, nu va putea ieşi decât prin licitarea garderobei. Teatrul d-sale, care a rămas la toate ingeniozităţile pentru a stoarce bugetul comunei, a rămas în restanţă cu aproape 100.000 pentru curentul electric. Suma aceasta voeşte s'o arunce de asemenea în sarcina primăriei, dar datorită energiei dlui primar, ni-se pare că va trebui să o verse chiar şi cu riscul de a vinde garderoba teatrului.

In legătură cu aceasta trebue să reamintim, că acelaş domn Parlaghy care pune de ani de zile toate piedecile artei româneşti, cu toate că scena sa este a comunei şi i-a fost dată numai cu condiţia să o pună oricând la dispoziţia trupelor româneşti, — pentru a putea şi mai departe asigura şovinismul maghiar în acel teatru, a cerut comunei, deci şi populaţiei româneşti, un ajutor de 300.000 lei.

Sacouri de lüster şi veste
Costume ce se pot spăla
Pantaloni de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
Telefon 431.
2653

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşte de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1289 26

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Intrunirea consiliului economic

Fixarea prețului grâului. Incuviințarea exportului de vite și de ouă

Consiliul superior economic a dat o ordonanță prin care în interiorul țării comerțul grâului devine complect liber. Prețul maximal e fixat la 45 mii lei vagonul. Pâinea neagră va putea fi maximum 4 Lei ½ kgramul, morarii fiind obligați 60% din grâul măcinat să-l transforme în făină pentru pâinea neagră.

Tot prin această ordonanță se reglementează chestiunea exportului vitelor, care e liber plătindu-se o taxă vamală de 6 mii Lei de cap. Ouăle de asemenea sunt libere la export cu taxa vamală de 2 Lei la bucate.

Ministerul de comerț va fixa data intrării în vigoare a acestor dispoziții.

*

Directorul ziarului „Universul" dl Stelian Popescu, a plecat la Stokholm pentru a asista la congresul internațional al presei. Dsa va reprezenta sindicatul ziariștilor români.

Procesul Schina

Curtea de casație a făcut divergență în chestia Schina. Recursul va fi judecat din nou Miercuri.

Noul președinte al Academiei

In ședința solemnă de ieri a Academiei Dl I. Negruzzi au fost ales președinte, iar Dl Pârvan, secretar general al acestei instituții.

Un an de la căsătoria Suveranilor Iugoslavi. Dineul de la Palatul Regal

Ieri implinindu-se anul dela căsătoria Suveranilor jugoslavi, a avut loc la palatul regal un dineu de gală, la care au participat toți membrii familiei regale, în afară de Principesa moștenitoare care a lipsit din cauza indispoziției. Au mai participat toți miniștrii, înalții, demnitari și corpul diplomatic.

Votarea statutul funcționarilor

Corpurile legiuitoare au votat aseară statutul funcționarilor și apoi au luat vacanță până la toamnă.

*

Duminică va avea loc instalarea episcopului Triteanu Vor participa aproape toți membrii guvernului.

*

Din întreaga țară se anunță ploi abondente și un puternic curent de frig. La Sinaia și în ținuturile Prahovei a căzut zăpada

*

Parlamentul se închide astăzi luând vacanța de vară.

EXTERNE

Situația conferinței din Lausanne critică

Lausanne. Situația nu s'a înbunatățit Aliații vor convoca Sâmbătă ori Duminică o reuniune plenară a conferinței punând pe Turci în fața textelor definitive, cu mențiunea că ori iscălesc, or conferința se va amâna, iar chestiunile netranșate se vor înainta spre rezolvare Ligei Națiunilor.

*

Presa italiană și nota germană

Roma (Rador) — Presa italiană e foarte rezervată în discutarea notei. Ea crede că guvernul american nu va interveni.

Paris (Rador) — Delegații aliați se vor întruni la Ostende, discutând noul program în chestia reparațiilor.

— **Prinderea unui spion ungur.** Praga — „Narodni Listi" anunță că la frontiera dinspre Ungaria a fost arestat sublocotonentul ungur Szacados, la care s'au găsit acte, cari dovedesc că era spionul Unguriei. In Urma cercetorilor facute s'a descoperit un vast complot, în care sunt implicate 200 persoane.

Franța și Belgia resping nota Germană

Paris (Rador) — Presa franceză și belgiană respinge nota germană spunând, că motivul principal al inacceptibilității este chestiunea resistenței pasive, asupra căreia nota nu cuprinde asigurări precise.

Generalul Degoutte a fost însărcinat să redacteze un memoriu detaliat despre măsurile cu cari se va putea ajunge la încetarea rezistenței. Acest memoriu va fi notificat Germaniei.

Paris — Guvernele aliate au decis în ananimitate prin coferința ambasadorilor se confirme Reichului necesitatea reluării controlului interaliat invitându-l se ia toate măsurile pentru a facilita comisiunilor militare interaliate de control, lucrările în acest sens.

Dezbaterile dela Lausanne Ismed Pașa vrea pacea

Lausanne — Ismed Pașa vizitat delegențiile Romăniei și Iugoslaviei arătându-le imposibilitatea Turciei de a plăti în franci aur. Ismed a spus, că e convins despre necesitatea semnării păcii și a rugat pe dnii Diamandi și Joanovici se intervină în acest sens.

Emigrările în America

O statistică a ministerului de interne

In ultimele trei luni ale anului 1922, Ministerul de Interne a primit 6.225 cereri de emigrare în America din care 5.004 au fost admise iar 843 refuzate restul de 386 fiind lăsate în suspensie.

Cei mai mulți dintre acești emigranți sunt din Transilvania și Banat (93 la sută) și numai după aceea emigranții din vechiul regat (2.1 la sută) și din Basarabia (1.3 la sută).

Numărul cel mai mare de emigrați îl dau bărbații între 25—40 ani.

Repartizați pe profesiuni, cel mai mare număr de emigranți îl dau agricultorii și lucrătorii.

In fine pe naționalități cei mai numeroși sunt emigranții de origină germană (2445 sau 39.3 la sută) apoi Ungurii (1.54 sau 34.69 la sută. In al treilea rând românii (1.278 sau 20.57 la sută), apoi evreii 652 sau 10.57 la sută), să bi, ruteni, bulgari, poloni, etc. dând un număr de emigrați mult mai mic.

Ciocnirea de trenuri din Bratca

Trenul care aducea la Cluj circul „Olimpia" se ciocnește cu un tren de marfă. Doi frânari omorâți. Evadarea a doi lei și trei lupi. Măsuri pentru prinderea zarelor.

Azi dimineață s'a comunicat direcțiunei C. F. R. că în gara Bratca s'a ciocnit două trenuri de marfă.

Imediat după primirea știrei au plecat la locul catastrofei funcționarii biroului de mișcare din Cluj, însoțiți de 3 medici.

Sosiți la fața locului s'a constatat că ciocnirea s'a produs la ora 3 dimineața în următoarele împrejurări:

Un tren de marfă care aducea instalațiile circului „Olimpia" intra chiar în gară, când a pornit de pe o altă linie un alt tren. Când a ajuns la încrucișarea liniilor a luat în urma schimbului greșit linia pe care venea celălalt tren. Din cauza micei distanțe dintre trenuri, ciocnirea nu s'a putut evita.

In urma ciocnirei 3 vagoane au fost distruse complect. iar două au deraiat.

Frânarii vagoanelor deraiate a fost omorîți.

Din vagoanele instalațiile circului a fost distrus vagoaul care aducea la Cluj animalele circului. Doi lei îmblânziți și trei lupi au scăpat. S'au luat întinse măsuri pentru prinderea lor.

D-l jude instructor Xantopol a plecat la fața locului pentru a ancheta cazul și a descoperi pe vinovați.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

Opera Română

Reluarea operii Madame Butterfly

Eri seara a avut loc reluarea în această stagiune a minunatei opere a maestrului Puccini, Madame Butterfly. Direcțiunea operii și-a dat toată silința să ofere publicului un spectacol deosebit. Montarea aproape nouă, de un fast și un bun gust care face cinste conducătorilor operii române și care dovedește o permanentă preocupare de artă serioasă!

Din nefericire ansamblul interpretării a fost cu mult inferior intențiunilor direcțiunei. Dna Silvia Tiron, scuzată printr'un afiș special că e indispusă, nu poate fi apreciată deci după reprezentația de aseară. E totuși onorabil că indispusă a stat în scenă până la sfârșit. D. Nagacevski (Pinkerton) are prea puține mijloace pentru a susține strălucit un rol care cere glas mult Dna Ana Rozsa (Suzuki) onorabil, dar deasemeni insuficientă. Restul ansamblului destul de slab.

Broderia operii lui Puccini cere elemente mai răsărite. Din vechea interpretare nu figurează în distribuție decât dl. Crișan, care nu este cel mai strălucit cântăreț al operii. Chiar pentru un spectacol de sfârșit de stagiune am fi avut dreptul să nădăjduim la mai mult. Credem că direcțiunea operii a făcut o încercare, iar insuccesul nu ei se datorește.

La pupitru maestrul Schuller, atent ca de obicelu.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NAȚIONAL MAGHIAR

Repertoriu săptămânal:

Marți: „Ebrea" (cu debutul lui Alfréd Pfeiffer. Prețuri de operă. La începutul representanției ușile se închid. Abonament de zi 144 C. Serla biletelor 434).

Miercuri: „Bajadera" (a 28-a oară, cu debutul Annei Zöldhelyi, primadona Târgu-Mureșului și a lui Vasile Békeffy, bonvivantul aceluiași teatru ca oaspeți. Prețuri de premieră. Abonament șters. Serla biletelor 435).

Ştiri din Banat

Spărgători cu carte

Timişoara, 6. La fabrica de ţigări din Cervenca (Jugoslavia) s'a întâmpat zilele trecute o spargere. In scurt timp, jandarmii au descoperit pe făptuitori care nu erau alţii decât nişte ţigani hoinari. Intrebaţi că de ce au dus cu dânşii cassa de oţel a fabricei, ei au răspuns că în noaptea spargerii, prima grijă le-a fost să controleze registrele, din care au aflat că în cassă este jum. milion de coroane. Neavând timp să spargă în localul fabricei cassa, au dus-o cu dânşii într'o pădure, unde au forţat-o şi au luat jumătatea de milion.

Dare de lux către oraş

Am scris în repetite rânduri despre incidentul dintre primărie şi patronii de restaurante şi cafenele, pe tema celor 10 la sută dare de lux către oraş, pe care restauratorii nu vor s'o recunoască.

In prezent se găseşte în oraşul nostru dl inspector Butoiu, care între altele anchetează şi acest caz. Dsa va face un raport detaliat ministerului.

Revizuirea preţurilor maximale

Am scris că primăria noastră intenţionează să modifice actualele preţuri maximale din cafenele şi restaurante, preţuri de jaf, care fac din oraşul nostru cel mai scump oraş din ţară. Suntem informaţi acum, că comisiunea pentru stabilirea preţurilor maximale se va ocupa în o şedinţă foarte apropiată de această chestiune.

Congresul cercurilor Comerciale şi industriale

Chestiunile cari se vor desbate la congres

In zilele de 10 şi 11 Iunie se va deschide la Timişoara cel de al 9 lea congres general al Cercurilor comerciale şi industriale din intreaga ţară.

La acest congres au fost invitate ministerele de finanţe, industrie şi comerţ, muncii, direcţia generală a C. F. R. cât şi Camerile de comerţ şi industrie din Bucureşti şi Timişoara.

Congresul se va ocupa cu următoarele chestiuni mai importante:

1. Libertatea absolută a comerţului.
2. Incurajarea industriei naţionale şi sprijinirea ei prin toate mijloacele.
3. Reorganizarea camerelor de comerţ în scopul de a lua parte la vot. pe lângă patentarii de cl. întâi, a doua, trela, patra şi cei de clasa 5 a şi 6-a.
4. Unificarea brevetelor de băuturi spirtuoase ale comercianţilor de la oraşe cu ale celor dela sate.
5. Desfiinţarea legilor arbitrare înfiinţate prin legi speciale şi cari lovesc negoţul şi industria.
6. Amnistierea comercianţilor condamnaţi de legea speculei.
7. Desfiinţarea impozitului pe cifra de afaceri, desfiinţarea comerţului ambulant, înfiinţarea de bănci şi şcoli practice de comerţ.

După congres vor fi vizitate toate fabricele şi stabilimentele comerciale şi industriale de pe lângă oraşul Timişoara.

Ministerul de comunicaţii a acordat o reducere de 75 la sută pe c. f. r. pentru participanţii la acest congres.

BARÓUL ADVOCAŢILOR CLUJ.

No. 320—1923 bar. adv.

Publicaţie.

In baza invitării No. 12091—1923 a Directoratului General a Justiţiei din Cluj, rog pe d-nii advocaţi, că cei ce doresc a lua parte la festivităţile inaugurării tipografiei Justiţiei, să binevoiască a se prezenta în 11 l. c. la ora 10·30 a. m. în gara Cluj la primirea d-lui Ministru de justiţie: Ioan Th. Florescu, iar în 12 l. c. ora 10·30 a. m. în sala festivă a Curţii de Apel la solemnitatea oficială al inaugurării şi în sfârşit în aceaşi zi la ora 13 în restaurantul New-York la banchetul dat în onoarea d lui Ministru.

Bilete pentru banchet se află la subsemnatul până în 10 l. c. inclusive

Cluj, la 9 Iunie 1923.

Dr. DIONISIU POP,
decanul baroului Cluj.

2853

Cărţi, reviste româneşti, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, maşini de scris

confecţie de hârtie şi împrimate de orice natura la:

Librăria - Papetăria - Tipografia LEPAGE Cluj.

Cereţi cataloge lista şi ofert. ◆ 2744-4

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafică: Juvaere Cluj

Avem onoare a anunţa stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica şi biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 19 Vă rugăm a ne onoara şi pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu şi mai multă promptitudine. 1845

In Turda baia de sare „Banya“

cu situaţie foarte frumoasă vilă cu etaj pentru **Lei 60.000 este de vânzare.**

Se poate ocupa imediat

◆ 2830

Incredinţat
Agentura LUKA TURDA

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Bandage de Cauciuc

pentru Autocamioane
toate dimensiunile 2747-2
Deposit la

Emil Blaga, Cluj

La cerere se trimite preţul curent

REVIZORATUL SCOLAR AL JUD. SĂLAJ.

Nr. 975/2—1923.

Tabloul

catedrelor vacante dela şcolile primare de stat din judeţul Sălaj.

I. Şcoli primare:

No. cor.	NUMELE COMUNEI	Catedră rom. bărb.	Catedră rom. fem.	Catedră magh. bărb.	Catedră magh. fem.	Observaţiuni
1	Arduzel	1				
2	Asuaju de jos	1				
3	„ „ sus	1	1			
4	Babţa	2				
5	Bârsău de sus		1			
6	Băiţa	1	1			
7	Băseşti	1	1			
8	Bicaz	1				
9	Bulgari	1				
10	Corni	1				
11	Ciuta	1				
12	Cehul Silv.	1				
13	Gârdani	1	1			
14	Giurteiecul H.	1	1			
15	Motiş	1				
16	Nadişul rom.	1				
17	Noţig	1	1			
18	Oarţa de jos	1				
19	Oarţa de sus	1				
20	Oarţiţa	1				
21	Sălsig	1	1			
22	Şilimeghiu	1				
23	Tămăşeăti	1				
24	Urminiş	1				
25	Ban	1				
26	Bănişor	1				
27	Boian	1				
28	Cizer	1				
29	Fizeşiu	1				
30	Giumelciş	1	1			
31	Hurez	1				
32	Husasău	1				
33	Iaz	1				
34	Lazuri	1				
35	Mal	1				
36	Marin	1				
37	Peceiu	1				
38	Ponita	1				
39	Preuteasa	1				
40	Pria	1				
41	Plesca	1				
42	Sâg	2				
43	Sârbi	1				
44	Stârciu	1	1			
45	Subcetate	1				
46	Tusa	1				
47	Bălan	1				
48	Bârsa	1				
49	Brusturi	1				
50	Cuceu	1				
51	Chechiş	1				
52	Chendrea	2				
53	Cheud	—	1			
54	Ciglean	1				
55	Clora	1				
56	Domăin	1				
57	Firminiş	1				
58	Husia	1				
59	Inău	1				
60	Năpradea	1				
61	Poptelec	1				
62	Rachiş	1				
63	Romita	1				
64	Tihău	1				
65	Turbuţa	1				
66	Var	1				
67	Rădăcin	1				
68	Bobota	—	1			
69	Cosniciul de j.	1				
70	Cosniciul de s.	1				
71	Cerişa	1				
72	Dumuşău	1				
73	Hidig	1				
74	Marca	1				
75	Şumal	1				
76	Blaja	1				
77	Chereuş	1				
78	Cehalu rom.	2				
79	Cehăluţiu	1				
80	Hotoan	1				
81	Paţal	1				
82	Paţăluşa	1				
83	Reghea	1				
84	Santău	1				
85	Sărăuad	1				
86	Sâncraiul Br.	1				
87	Supurul de s.	1				
88	Bocşa rom.	1				
89	Bogdanna	1				
90	Brebi	1				
91	Critur	1				
92	Cuilioara	1				
93	Dobrin	1				
94	Fetindia	1				
95	Gârceiu	—	1			
96	Moigrad	1				
97	Ortelec	1				
98	Moiad	1				
99	Ţigani	1				

II. La Grădinele de copii:

1. Comunei Crasna. Catedră română fem. 1.

Catedrele vacante dela şcoalele şi grădinele de copi urbane şi rurale din judeţul Sălaj, înaintate On. Minister al Instrucţiunii pentru escrierea concursului, se aduce şi pe aceasta cale la cunoştinţa celor interesaţi pe lângă învitarea, ca aceia cari doresc să ocupe unul dintre posturile de mai sus, să înainteze revizoratului şcolar în **cel mai scurt timp** petiţia timbrată în regulă şi adresată D-lui Ministru al Instrucţiunei. La petiţie se vor anexa următoarele documente: Certificat de botez, diploma, certificat de serviciu şi moralitate, eventual şi alte documente.

Zălau, la 4 Iunie 1923.

Revizor şcolar:
Mangon

1290-3

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Prima fabrică de șireturi în România FRATII FARAGO Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1.

◆◆◆ **Recomandă tot felul de șireturi Eisengarn, în toate culorile și de toate mărimele** 2470 ◆◆◆

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

MARE INTREPRINDERE DE INMORMÂNTĂRI, DE VÂNZARE URGENT din cauza mutării. Interesări personale și schimb de telegrame, la intreprinderea de inmormântare Sf. Ladislau, Oradea-Mare.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

LICITAȚIE JUDECĂTOREASCĂ. In 11 Iunie c. la orele 4 d. p. in str. Ciparu 9 se vinde in licitație un automobil „Mercedes". Vadiul 6000 lei. Petru Dénes executor.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimete gratuit contra mărci postale de 1 leu, pentru porto adresați

Farmacia Vorel,
Piatra-Neamț. 2819-2

„Tacâmul"

fabrică pentru articole de argintărit

Cluj, Str. Avram Iancu 3.
Telefon No. 2-13

Argint

cumpără cu cel mai mare preț! 2850

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revânzatori.

Reclama este sufletul comerțului

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, preeum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

S'a deschis bazinul băii

DIANA

pentru innotatori liberi și carii învață innotatul.

Deschis dela 7 oara dimineața până la 8 seara.

38 Lloyd 1632

In atenţiunea băncilor, birourilor, oficiilor și negustorilor de hârtie

Din cauza unei alte intreprinderi să vinde o prăvălie de articole de hârtie care există de 30 de ani, e bine introdusă și are renume excelent, cu un deposit magazin puternic. Eventual să vinde și în posițiuni mai mari cu prețuri mai scăzute de cât prețurile de zi la fabrica: **Hârtie de soris și de tipar, creionuri instalațiuni și recuisite de birou, cărți comerciale de birou, rastere, cerneala, caete de școala etc., etc.**

Să dă rabat special la revânzători.

Succesori FUHRMANN, Cluj, Calea Victoriei No. 2
2835 Lloyd 1744

Autobuzele Blaga

Curse regulate între:

Cluj-Turda-Cluj

Plecarea din Cluj:	**Sosirea în Turda:**
Cursa I. 7 dimineața	8½ dimineața
„ III. 1 după masă	2½ după masă
„ V. 6½ seara	8 seara
Plecarea din Turda:	**Sosirea în Cluj:**
Cursa II. 7 dimineața	8½ dimineața
„ IV. 1 după masă	2½ după masă
„ VI. 6½ seara	8 seara

Modificate cu arcuri noi putând a călători ca în automobilele de turism. 2846

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără, frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA, PUDRA, SAPUNUL ADELINA, earpersoanele cari nu suferi cremele să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat poștal de Lei 57— se trimite întreg asortimentul, Dep. Farmacia VOREL, Piatra-Neamț. 2819-2

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

◆◆◆◆ se face măriri de fotografii, retrosări ◆◆◆◆
2782

Fabricăm și furnizăm

ROLOURI

din plăci de oțel și umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi și pe prețurile cele mai reduse. 2798

Oferte se servesc gratuit:

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

Prima intreprindere 2796
din România pentru

curățire și transformare de pălării panama, zsirad

primește totfelul de pălării pentru curățit

Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCUREȘTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2228 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Frații Nussbaum Târgu-Mureș **Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă** 2626

Statele-Unite şi ocupaţia franceză în Ruhr

O reacţiune în spiritul opiniei publice americane. Populaţia Statelor-Unite aprobă acţiunea Franţei în Ruhr. Responsabilitatea lui Wilson în prelungirea conflictului european.

Spre sfârşitul celei de a treia lună de ocupaţie a Ruhrului opinia americană s'a modificat foarte simţitor. Sentimentul de supărare şi de ostilitate latentă care se manifestase la prima ştire a deciziei luată de Franţa şi Germania este acela care astupă căile oricărui aranjament.

Acţiunea Franţei aprobată

Astăzi, poporul american a văzut că cele mai rele calamităţi prezise de germani şi partizanii lor din Anglia, şi cari trebuiau, după dânşii, să rezulte din această ocupaţiune, nu s'au produs, şi că chiar în ciuda unui fel de stagnare a desvoltării economice a Europei, acesta n'a avut nici o înrâurire rea în afară. Interesele bancare şi financiare, bine înţeles, continuă a marca lipsa lor de încredere. Ele resping întrebuinţarea forţei armate şi metodele militare nu le-au fost nici odată agreabile. Dar persistentul refuz al Germaniei de a se înclina în faţa evidenţei faptelor, trebuia neapărat să îndispue Statele-Unite contra germanilor. Înainte de ocupaţia Ruhrului, mulţi oameni nu-şi puteau da seama până la ce punct era hotărâtă Germania, să împingă rezistenţa sa faţă de cererile aliaţilor. Astăzi, când Germania continuă a blufa şi vorbeşte de determinarea sa de a nu face nimic până la evacuarea Ruhrului de francezi, toţi încep a vedea că ideea sa este pur şi simplu de a nu ceda de loc şi a se încăpăţâna într'o luptă de obstrucţiune pasivă cu scop ca să profite, în cea mai largă măsură posibilă, de rezultatele păcii.

De sigur, că pentru Germania războiul nu e terminat şi că înfrângerea armatelor sale şi clauzele păcii impuse guvernului său îi par a nu fi fost o concluzie a aventurei sale din 1914. In capitala Statelor-Unite ale Americei se întrevede din ce în ce mai lămurit că Franţa urmăreşte, în Ruhr, două obiective: să obţină un gaj de executare a ori cărui nou aranjament pe care trebue să-l accepte Germania şi să cucerească o garanţie de siguranţă contra unei noui agresiuni în cursul anilor următori aranjamentelor unei păci finale.

„Biata Germanie"

Intâiul obiectiv al Franţei este evident, foarte discutat. Acei cari înfăţişează lucrurile din punct de vedere al intereselor comerciale se tem că o ocupaţie prelungită a Ruhrului să nu ruineze fatal, industria germană. Sentimentalii cred că este sever a cere „bietei Germanii" să-şi ţină angajamentele. Cât despre acei cari cunosc întrucâtva Istoria, înţeleg că cererea unei garanţii de acest fel este de toată necesitatea.

Este foarte probabil că aproape unul la sută dintre americani, cari au studiat bine chestiunea, aprobă planul mareşalului Foch, care face din Rin frontiera militară a Franţei, cu o demilitarizare a Renaniei. Marele public totuşi, nu ar fi favorabil decât unui Rheinland detaşat în mod permanent de Germania şi făcut tributar Franţei. Dacă, într'un fel oarecare, această regiune ar putea să fie nu numai demilitarizată dar şi neutralizată, convenindu-se, bine înţeles ca să nu se facă dintr'aceasta o barieră între armatele franceze şi cele germane, un astfel de proect ar obţine cu siguranţă sprijinul american.

Ce este cu tratatul de asistenţă a Franţei

Se cunoaşte acea faimoasă convenţie care garanta Franţei asistenţa Angliei şi a State or-Unite în cazul unei agresiuni din partea Germaniei pe care n'ar fi provocat-o Franţa. Americanii au o conştiinţă vagă despre aceasta. Şi acei care au examinat faptele, socotesc că nesemnarea acestei înţelegeri este o mare injustiţie comisă faţă de Franţa.

Istoria va arăta că d. Wilson, fostul preşedinte, rămâne în mare parte responsabil de această reţinere de cuvânt a Statelor-Unite.

Deşi nu există un punct de certitudine materială, totul pare să indice că d. Woodrow Wilson n'a dat importanţa cuvenită acestui pact Toată atenţiunea sa era concentrată asupra Societăţii Naţiunilor pe care dânsul se căznea să o impună conferinţei de pace şi Statelor-Unite şi devenea evident, pentru un spirit clar văzător, că acest tratat fiind negaţiunea a tot ceeace conţinea această ligă teoretică, prezideotul s'a găsit astfel în imposibilitate de a tace pe faţă pe avocatul acestuia. Unele persoane au afirmat chiar, fără a aduce, totuşi, o probă absolută, că d. Wilson n'a avut nici odată intenţiunea de a supune tratatul Senatului american.

Nu rămâne mai puţin adevărat că, graţie metodei pe care a adoptat-o faţă de tratat, d. Wilson l'a masacrat complect. In opinia acelora dintre americani, cari au studiat toate vicisitudinile acestei crize, nici o altă stipulaţiune elaborată de conferinţa din Paris nu ar fi făcut mai mult pentru a asigura destinele Europei, decât acest tratat între cele trei puteri: Franţa, Anglia şi Statele-Unite dacă el primea sancţiunea guvernelor britanic şi american. Urmează, deci că, negijând, sau refuzând să semneze această convenţiune, Statele-Unite poartă o bună parte din responsabilitate în îngrijorătoarea stare de lucruri care se prelungeşte în Europa.

Intrebuinţarea gumei OLLA oferă siguranţă absolută.

Ce este sigur? Că, după constatările experţilor guma OLLA este singurul preservativ sigur.

Când luăm un prezervativ, să nu luăm decât OLLA.

Te înşeli pe tine însuţi, dacă întrebuinţezi altceva decât guma OLLA.

Este cineva, care să nu cunoască încă guma OLLA?

Guma OLLA este cea favorită.

2474-1

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

Engross! Endetail!

Mare magazin

de culori ţinkweiss, firnais, spirt de salamiac şi de oţet, vopseli de anilină orice fel de articole de băcănie în mare şi în mic, servicîu promt la

KALMAR

soc. pe acţiuni de mărfuri, CLUJ, Strada Regina Maria 42.

Telefon: la magazia principală 425, la filială 544. 2849

Cea mai fina crema pentru ghete

Parfumerie László & Co.

Magazie Baby

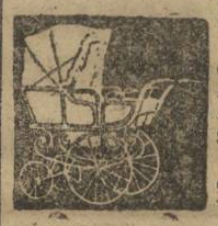

Cărucioarele Brennabor, Trusouri complete de copii, Albituri de dame, Articole de tricotaj Specialităţi cosmetice şi parfumuri engleze şi franceze

2852

Pungi, saci de hârtie

în execuţie simple şi luxuoase la

Papetărie Lepage, Cluj

cu sau fără antetul firmei. — Cereţi catalog modele

2744-3

Presa maghiară

„Ujság", 8 Iunie

„A căzut masca!" Scotus Viator s'a dus, fără să asculte pe vre-un politician minoritar. E cunoscută declaraţia lui, că s'ar bucura dacă în România tratamentul minorităţilor ar fi la fel cu cel din Cehoslovacia. „Ujság" grăbeşte să-o increasteze, adăogând exclamaţia: iată, a căzut masca! De ce? Pentrucă Kranarz, fostul şi viitorul ministru ceh, a declarat într'o adunare din Caşovia, că de treizeci de ani urăşte pe Maghiari.

Am socoti-o aceasta drept afacere particulară a lui „Ujság" şi Kranarz, dacă confratele n'ar folosi şi acest prilej să verse câte-va lacrimi pe ruinile orânduielilor de odinioară.

„Oameni, cari cu numele libertăţii pe buze şi referindu-se la dreptul de autodeterminare al popoarelor **afirmativ oprimate** au răsturnat echilibrul, sistemul economic european cimentat prin tradiţii de veacuri, acum recunosc, că libertatea în gura lor a fost numai o frază şi că au fost conduşi de ură..." etc.

Nu mai continuăm. Propunem confraţilor dela „Ujság", un tratament faţă de minorităţi la fel cu cel al stăpânitorilor de pe vremuri faţă de popoarele atât de „afirmativ" oprimate. Ce ziceşti, iubiţi confraţi?

Iar pentru răsturnarea echilibrului atât de iubit, îl invităm să nu învinuiască pe Kranarz. El a dorit-o numai, dar au înfăptuit-o alţii între cari şi domnialor. Recitească numai colecţia de pe vremuri a propriului lor ziar.

„Ellenzék"

Oprimare şi iarăşi oprimare. Vorbind despre problema minoritară în Cehoslovacia, după-ce arată, cât este de oprimat şi peacolo elementul maghiar, încheie: „S'a împlinit, durere, proorocia celor cari ştiu să vadă prin sita noului imperialism, că noua aplicare a principiului de naţionalitate va avea ca rezultat-o neasămănat mai grea oprimare a naţionalităţilor".

Să nu se teamă. Suferinţele Românilor din fosta Ungarie au fost atât de cumplite, încât o astfel de oprimare a naţionalităţilor reclamă o mentalitate cu totul maghiară. Neamul românesc niciodată nu va fi capabil să trateze pe unguri aşa, cum au tratat ei pe români.

Academia săculească. In 1916 consiliul orăşenesc din Târgul-Mureş a cerut dela guvernul maghiar statificarea academiei comerciale. Cauza a rămas nerezolvată, dar a rezolvat-o acum guvernul român, ca succesor legitim al guvernului maghiar. D-l director general al învăţământului, a preluat această academie, mai zilele trecute. Nou motiv de supărare!

„Publicul săculesc a clădit această şcoală pentru tinerimea săculască. Cetăţenii din Târgu-Mureş, nu vor lăsa lucrurile într'atâta. Şcoala e a Săculilor, pe cari nu-i îndestulesţe promisiunea, că va funcţiona şi o secţie maghiară."

Firesţe. Aceia, cari pe vremuri preluând şcoalele române şi prefăcându-le în şcoale de stat eliminau din ele ori-ce urmă de limbă românească, nu se vor putea împrieteni cu ideea, că la Academia comercială din Târgu-Mureş se vor face cu surî şi în româneşte.

Oraşul Târgu-Mureş ar fi impus statului maghiar unele condiţii cu ocazia statificării. Aşa bună oară ar fi statorit ca limbă de predare limba oficială a statului maghiar.

Statul român e mult mai generos însă, d-lor dela „Ellenzék". Pe lângă limba statului român, succesoara legitimă a limbei oficiale a fostului stat maghiar, vedeţi, dă locul cuvenit şi limbei maghiare. Secţia maghiară va avea drepturi egale cu cea română. Cum era însă pe vremuri? Aducă-şi numai aminte d-nii dela „Ellenzék". *„Vorbeşte ungureşte, câne, pentrucă mânânci pâine maghiară!"* Aşa se zicea pe-atunci pe la şcoli! D-nii de la „Ellenzék" îşi mai amintesc?!...

Situaţia agricolă în Ardeal

După datele comunicate de consilieratele agricole din Ardeal, situaţia semănăturilor din Ardeal, în general, e mulţumitoare. Peregiuni, cerealele se prezintă astfel:

In regiunea Clujului. grâul, orzul, ovăzul de primăvară, porumbul, sfecla, cartofii şi viile se prezintă foarte bine: grâul, secara şi orzul de toamnă, fânaţele şi legumele se prezintă bine.

In judeţul Sibiu semănăturile de primăvară foarte bune, iar celelalte în a doua categorie.

In regiunea Târnava Mică, sfecla de zahăr e de calitate mijlocie, ovăzul şi pomii fructiferi se prezintă bine, iar celelalte foarte bine.

In judeţul Turda Arieş, situaţia este mai slabă. Porumbul se prezintă foartă rău, grâul şi secara de toamnă bine, iar celelalte produse agricole, toate au o situaţie mijlocie.

In judeţul Mureş-Turda toate semănăturile de toamnă şi leguminoasele sunt de calitate mijlocie, semănăturile de toamnă, sfecla, pomii şi viile se prezintă bine.

Judeţul Trei Scaune, în general are o producţie agricolă de a doua categorie.

In judeţul Mercurea Ciuc plantele furajere sunt foarte bune, păioasele de toamnă şi primăvară, legumele şi textilele sunt bune.

SACI, MUSAMALE

Cumparare. ◆ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timişoara II., Piaţa Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 813 — 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI — Miercuri 13 Iunie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Înfrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb" Sibiiu

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . 45 L.

Revoluția din Bulgaria

Invățăminte pentru partidul țărănesc.

Dictatura țărănistă din Bulgaria a luat sfârșit. O revoluție militară asemănătoare cu ultima revoluție grecească, a înconjurat Sobrania a răsturnat guvernul și a arestat pe membrii săi împreună cu faimosul lui șef, Stambulinschi.

Revoluția din Bulgaria, urmare firească a regimului de guvernare politică instituit de partidul agrarian, în dauna tuturor celorlale clase sociale, în afară de clasa țărănească, sugestionează reflexiuni care interesează de aproape zbuciumata viață politică de la noi, unde un partid țărănesc asemănător cu cel al vecinilor de peste Dunăre se sforțează să imprime masselor populare o politică, care să aibă la bază principiul luptei de clasă.

Fenomenele politice, foarte rare-ori sunt specifice unei țări. Ele apar adesea ori sub forme comune, în medii diferite și atunci când au un caracter bolnăvicios au aceleași diagnoze patalogice.

Mai mult decât oricând după războiul mondial frământările politice din diferitele țări europene, au arătat cât de imposibilă e conducerea unei țări fără contribuția politică a tuturor claselor sociale. Guvernele care n'au ținut seamă de aceasta și au căutat să cârmuiască și le gifereze, sprijinindu-se pe o singură clasă socială și neglijând interesele celorlalte au avut acelaș sfârșit deslănțuind anarhia și apoi revoluția.

Se cunosc urmările fatale ale regimului Sovietic în Rusia și Ungaria sau ale celui socialist în Itala. Pretutindeni unde o clasă socială a căutat să-și instituie de la guvern, dictatura asupra celorlalte clase, această dictatură i-a fost fatală. Fascismul italian nu e decât o reacțiune împotriva curentelor socialiste extreme. Dar dându-și seama de pericolul politicei de clasă, Mussolini caută astăzi să guverneze țara cu sprijinul tuturor celorlalte partide politice, deși fascismul e atot-puternic în Italia.

Concepțiunea stăpânirei statului de către o singură clasă socială, bazată pe principiul socialist al luptei de clasă se arată încă odată cât e de greșită în actuala răsturnare prin revoluție a dictaturei țărănești din Bulgaria.

Dela 1920 încoace, singură Bulgaria avea la cârmă un guvern format din reprezentanți ai țărănimei.

Ca și țărăniștii de la noi, cei bulgari au avut pretenția că sunt cei mai curați reprezentanți ai țăranilor.

Găsind toată organizația de stat nedreaptă, neegală în senzul că ar favoriza numai pe orășeni, pe burghezi, în detrimentul țăranilor, Stambulinschi venit la guvern a căutat să asigure prin legi dominațiunea absolută a țăranilor în guvernarea și administrarea țării.

Dar programul său de reforme a avut un caracter mai cu seamă negativ, căutând să împiedice munca tuturor celorlalte clase sociale.

Refuzând sprijinul intelectualilor și al elementelor politice încercate și cinstite, agrarienii bulgari au încercat toate mijloacele posibile ca să le facă imposibilă participarea la viața politică a Statului. Caracteristică din acest punct de vedere e legea votată în 1923, prin care avocaților le este interzis de a exercita funcțiunea de deputat, de primar sau chiar de consilier comunal.

Țărăniștii bulgari cu mințile înfierbântate de contactul cu ideile moscovite, profitând de urmările unui războiu nenorocit, s'au inspirat ca și ai noștri de la aceleași concepții socialiste extreme, s'au sforțat să înăbușe prin orice mijloc desvoltarea energiilor individuale, voind să subordoneze concepțiilor lor economice și politice străine, situația țărei lor.

Astfel legislația agrară n'a ținut seamă de conservarea socială, care trebuie să fie la baza oricărui Stat doritor să-și asigure o dezvoltare normală și logică.

Legea exproprierilor edificiilor private, asemănătoare cu acea care o proiecta d-rul Lupu, pe când era ministru de interne inspirată de sentimente de ură și de invidie față de proprietarii de case, era un adevărat furt legal.

Inspirați de acelaș misticism țărănesc, care formează în toate țările agricole din Europa centrală, elementul mișcărilor rurale, conducătorii de eri ai Bulgariei-umili învățători cari nu visaseră vre-odată s'ajungă să cârmuiască Statul, au pornit dela aceiași temă falsă că țăranul e dotat dela natură cu toate virtuțile și însușirile, putând să îndeplinească orice funcțiune în stat fără nici o pregătire specială.

Cum am spus-o oridecâteori am atacat principiile de care se conducea „noua democrație", fără spirit de solidaritate și conștiința intereselor obștești, fără o politică care să concilieze nevoile tuturor claselor sociale, nu se va putea ajunge la consolidarea și refacerea acestei țări.

Am dori ca măcar acum, când revoluția din Bulgaria a răsturnat dictatura țărănească de acolo să își dea țărăniștii seama cât de dăunătoare pentru țară [illegible] manifestarea politicei lor de învrăjbire și de demagogie.

Noul președinte al Academiei

— Dl Iacob Negruzzi —

Academia Română a ales ca urmaș al lui Dimitrie Onciul la președinție, pe octogenarul Iacob Negruzzi, fost până acum secretar al acestei înalte instituții de cultură națională. Alegerea nu putea fi mai fericită. D. Iacob Negruzzi are un bogat trecut de intensă activitate pentru prosperitatea Academiei Române. Ales membru al ei la 1881, d-sa n'a încetat o clipă să pună în serviciul culturei naționale vasta sa erudiție și o rară putere de muncă.

Spirit larg, plin de inițiativă și vigoare, d-l Iacob Negruzzi este unul dintre cei din urmă întemeietori rămași în viață ai mișcării literare de la „Junimea", unde și-a câștigat un rol preponderant încă de la început. Conducător neobosit al „Convorbirilor literare" timp de 28 de ani, d-sa a știut imprima acestei bătrâne reviste o vioiciune pe care mai târziu nu a mai avut-o.

Satirile sale, uitate astăzi, au creiat acea atmosferă sănătoasă care, stăpânind generația sa, s'a opus ca o reacțiune împotriva patriotismului sforăitor și nesincer care caracteriza literatura noastră de acum patruzeci și cinci de ani. Acțiunea interprinsă de „Convorbirile Literare" sub necontenitul imbold al d-lui Iacob Negruzzi a determinat orientarea către intelectualism a vieții noastre literare, intelectualism care lipsea cu desăvârșire literaturii de atunci.

D. Iacob Negruzzi a fost și este înainte de toate un intelectual. Pe vremea când d-sa își făcea un nume literar această calitate era o raritate. Ca literat a scris de toate; totul însă rămâne ca documente ale începuturilor noastre literare, de la poezia lirică presărată de naive reflecțiuni filosofice, până la satira politică și literară cu caracterul ei local; dela balada adeseori reușită până la teatrul plin de exagerare și toate naivitățile inerente unui început; de la nuvela și cronicele literare aproape totdeauna satirice, până la romanul neisbutit, dar care însemna un moment literar atunci când a fost scris. Ceeace va rămâne pururea este complexul acestei bogate și variate producțiuni literare, din care se desprinde o permanentă preocupare de frumos și o nebiruită credință în frumos, în ideal.

Scrisorile în special, trebuesc cercetate de orice intelectual care are respectul uriașei munci săvârșite de înaintași pentru a ne lăsa moștenire limba literară de azi. D. Iacob Negruzzi a fost dintre aceștia. Problemele de gramatică și limbă sunt acolo cercetate cu o dragoste pe care astăzi, deprinși să înșirăm multe vorbe goale pe hârtie nu o mai putem înțelege.

Ultimii ani ai activității sale au mea". Alegerea sa în fruntea Academiei și paginelor de amintiri în cari se închide toată acea fecundă activitate literară de la „Junimea". Alegeae sa în fruntea Academiei este o cinstire câștigată cu reale merite. D. Iacob Negruzzi a cucerit prezidenția care i se oferă astăzi.

D. I. C.

…le oficialității din Ungaria

Succesul contelui Bethlen la Paris. Intreitul fals al agenției Ungare. Complicitatea guvernului maghiar. Un învățământ și un exemplu.

Unele ziare s'au grăbit acum câtva timp să înregistreze cu o falsă îngrijorare știrea prin care se anunța „strălucitul succes" al demersurilor făcute de contele Bethlen la Paris pentru un împrumut al Ungariei. Se dădea acestui fapt o ciudată interpretare. Reușita neașteptată a politicei premierului maghiar se arăta ca începutul unei noui ere pentru politica Ungariei, ca un câștig pentru ea. Condițiunile împrumutului acordat de Franța sunt atât de mult avantajoase încât se poate crede că Ungagime simpatia cercurilor conțiile cercurilor conducătoare ale Franței.

Cât de fals poate fi un astfel de raționament, am arătat-o la timp. Anumite cercuri politice de la noi cari cred că pot face uz de orice procedeu pentru a crede că pot face și politică, au găsit de cuviință să ne vitfeze atmosfera și cu insinuarea că am pierdut — datorită greșelilor guvernului — până și simpatia marei noastre prietene, Franța. Se credea că s'a găsit un nou prilej de a se arunca cu piatra în guvern

Din fericire pentru țară, bucuria a trebuit să le fie de scurtă durată. Faptele cari au stat necontenit desmintire tuturor infamiilor inconștienților vieții noastre politice, au venit să desmintă și de rândul acesta insinuațiile opoziției de scandal. „Succesul" contelui Bethlen la Paris este un formidabil bluff, agravat de o caracteristică încercare neisbutită de fals.

Două fapte au făcut să triumfe adevărul. Intâi acum câteva zile în Camera maghiară se ridica glasul deputatului Andrei Zsacady, care condamnând insuccesul politicei lui Bethlen, cerea orientarea politicei către o înțelegere cu statele Micei Antante. Interpelarea aceasta a stârnit multă vâlvă în cercurile politice ale Budapestei. Ea era cea dintâi confirmare a falimentului politicei duse până acum, după care se încerca a se evita „statele vrăjmașe", câștigându-se simpatia marilor state europene în sprijinul Ungariei. Insuccesul de la Paris a desmetecit spiritele mintite cu vagi speranțe de răsbunare. Ungaria nu poate face nimic dacă nu se supune recunoașterii stărilor creiate de conferința de pace, printr'o sinceră înțelegere cu statele vecine.

Al doilea fapt e și mai grav. După ce contele Bethlen a semnat contractul de împrumut, conform hotărîrii comisiunei reparațiunilor luate în ziua de 23 Maiu la orele 6 jumătate seara, premierul maghiar și baronul Karoly, ministrul plenipotențiar al Ungariei la Paris, are așteptase înfrigurat rezultatul ultimelor formalități, au părăsit foarte abătuți palatul „Astoria". Baronul Karoly obținuse deodată cu reprezentanții presei comunicatul comisiunei. La orele 8 agenția „Havas" telegrafia la Viena și Budapesta acest comunicat, a doua zi agenția ungară publica un comunicat al cărui text conținea nu mai puțin de trei falsuri, așa fel încât se omitea clauza privitoare la plata reparațiunilor din împrumutul ce se va acorda, și se falsificau alte două fraze esențiale.

Textul comisiunei reparațiilor spunea:

„Se înțeleser că vor trebui să se dea comisiei reparațiunilor garanțiile și mijloacele necesare de control pentru a avea siguranța că fracțiunea împrumutului, lăsată de dispoziția guvernului maghiar, va fi întrebuințată exclusiv pentru refacerea financiară a Ungariei în scop ca acest stat să poată face față obligațiunilor sale cu privire la reparațiuni și ca în acelaș timp să se ia toate măsurile de ordin intern, necesar asigurării acestei refaceri".

Sau agenția maghiară, probabil după indicațiunile baronului Karoly și ale contelui Bethlen, transmitea următorul comunicat:

„Se înțelege însă că vor trebui să se dea comisiei reparațiunilor garanții și miploace de control suficient cu ajutorul cărora comisiunea să se poată convinge că guvernul maghiar va întrebuința împrumutul ce i se va pune la dispoziție exclusiv pentru refacerea economică și financiară a Ungariei în scop ca țara să-și poată îndeplini obligațiunile cu privire la reparațiuni. Afară de aceasta se vor lua toate dispozițiunile ce vor fi necesare pentru asigurarea acestei refaceri".

Din comparația textelor falsul e evident. Contele Bethlen voia să înlăture neplăcerea pe care i-ar fi produs-o în Ungaria condițiunea că numai o „fracțiune" a împrumutului este pentru refacerea financiară, iar aceasta „exclusiv în vederea obligațiunii de a face față reparațiunilor de războiu.

Acest fals comunicat a fost speculat și de dușmanii guvernului nostru. Ne reținem de a califica aceste procedee, cari se aseamănă atât de mult procedeelor necorecte ale conducătorilor Ungariei de astăzi. Insuccesul inițial al contelui Bethlen ca și profund desagreabila impresie ce a făcut în cercurile politice și diplomatice ale Europei falsul comis după acest insucces, rămân un exelent exemplu pentru întreaga politică de până acum a vecinilor noștri de peste Tisa, și un învățământ pentru acei ce nu s'au desobișnuit să se inspire încă de la Budapesta.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Primirea la Academie a scriitorului Mihail Sadoveanu

Discursul de recepţie:

Urmaş al lui Ion Caragiani, noul academician vorbeşte despre poezia noastră populară.
— „Poporul este părintele meu literar şi trecutul pulsează în mine ca un sânge al celor dispăruţi," mărturiseşte marele nostru scriitor —

Şedinţa solemnă de Sâmbătă a Academiei Române, prezidată de A. S. R. Principele Moştenitor, a fost consacrată recepţiei dlui Mihail Sadoveanu, unul din cei mai străluciţi reprezentanţi de astăzi ai scrisului românesc, în a'e cărui opere, mai mult ca în ale oricărui scriitor român, frumuseţile pământului ţării noastre şi-au găsit un larg loc, evocate cu o rară putere de expresivitate şi învăluite într'o atmosferă de stranie şi tulburătoare poezie.

Născut la 3 Noembrie 1880 în Paşcani, noul academician şi-a făcut studiile în oraşelul natal, apoi la Fălticeni şi Iaşi. Încă din 1897, pe băncile liceului fiind, Mihail Sadoveanu a început să publice poezii şi nuvele prin revistele literare de pe atunci şi în deosebi în revista „Pagini literare" de sub conducerea lui Ion Gorun şi Artur Stavri, unde talentul său fu imediat remarcat de Vlahuţă, Caragiale şi Delavrancea.

Concepţiile literare aşa zicând „târăniste" cari stăpâneau şi conduceau „Semănătorul" din 1903 al dlui N. Iorga, îl atrag la această revistă, unde ocupă un loc de frunte şi unde talentul său îşi capătă deplina lui desvoltare şi orientare.

Primele volume: „Povestiri" (ajunse astăzi la a V-a ediţie), „Şoimii", „Dureri înăbuşite", „Crâşma lui Moş Precu", „Amintirile căprarului Gheorghiţă", apărute în 1904 şi 1905, au stârnit atunci în lumea literelor o vie senzaţie şi o nestrămurită admiraţie în public. Prin subiectele tratate, prin firescul eroilor, prin limba neaoş românească, arhaică aproape, prin natura căreia îi făcea loc în povestirile sale cu o adâncă înţelegere şi dragoste, Mihail Sadoveanul a creiat de fapt adevărata novelistică românească, reuşind de atunci şi până azi, au de an şi volum cu volum, să rămâe aproape singurul ei mare reprezentant în literatura noastră.

Născut în mijlocul poporului şi al naturii, opera lui Mihail Sodoveanu poartă întreagă pecetea acestei origini.

Pământul românesc, poporul, poveştile şi cântecele lui, acestea i-au fost singurele isvoare de inspiraţie şi numai ele i-au alimentat cele aproape 40 de volume, unele mai minunate decât altele.

„Poporul a spus Dsa la Academie — este părintele meu. Trecutul pulsează în mine ca un sânge al celor dispăruţi şi mă simt ca un stejar din Orheiu cu mii de rădăcini înfipte în pământul neamului meu".

In această comuniune indisolubilă cu pământul, cu poporul şi cu trecutul românesc trebue căutat secretul geniului lui Mihail Sadoveanu.

Opera lui, masivă ca stânca munţilor, felurită şi sclipitoare ca văile înflorite şi pline de soare, [illegible]

Şedinţa de recepţie a fost prezidată de A. S. R. Principele Moştenitor salutat fiind în numele Academiei de dl Iacob Negruzzi, preşedintele instituţiei, care a insistat asupra intensei activităţi culturale pe care A.S.Regală o desfăşură pe întreg cuprinsul ţării de câţiva ani.

Principele Moştenitor a răspuns Salutului Academiei în cuvinte emoţionante şi calde, arătând cât este de necesară azi, pentru unirea sufletească, colaborarea frăţească a tuturor Românilor pentru complectarea operei acelora cari au murit pentru întregirea României.

A. S. Regală a dat apoi cuvântul noului academician ales în scaunul lui. I. Caragiani, macedonean de origine, a cărui activitate a fost necontenit inspirată şi călăuzită de acelaş cult pentru popor şi literatura poputară. După un scurt elogiu al celui dispărut, dl Mihail Sadoveanu a intrat în fondul discursului său de recepţie, tratând despre „Poezia populară românească".

Dăm mai jos, în rezumat, strălucitul discurs.

Discursul de recepţie al D-lui Mihail Sadoveanu

„Poezia populară românească"

„Poporul este părintele meu literar"

Dintre drepturile pe care venera bilul meu înaintaş le-a avut la stima contimporanilor şi urmaşilor, voiu pomeni pe cel mai dintâiu şi mai de seamă: strădunnţa sa pentru literatura populară.

Ion Caragiani a venit din Macedonia, din acel cuib răzleţ al poporului românesc, peste care au trecut atâtea vânturi şi valuri bătându-l fără să-l clătească. A trecut Dunărea la fraţi cu sufletul plin de poezia semeţilor păstori ai Pindului şi plecându-şi urechea şi aici la murmurul cel din veacuri a găsit în limbă şi simţire legăturile nedestructibile ale aceleiaşi obârşii.

E o întâmplare, fără îndoială, că urmaşul lui Ion Caragiani are pentru literatura marelui anonim acelaş cult. Unii dintre cei cari au sălăşluit ori sălăşluesc în această ţară au putut privi cu un ochiu indiferent această artă primitivă, alţii au judecat-o destul de aspru. Mă simt întrucâtva mulţumit că înaintaşul meu n'a fost dintre aceştia.

Trebuie să fac mărturisirea de credinţă că poporul este părintele meu literar, că trecutul pulsează în mine ca un sânge ale celor dispăruţi, că mă simt ca un stejar de la Orheiu, cu mii şi mii de rădăcini înfipte în pământul neamului meu.

Scriitorii noştri şi literatura populară

Intre zădarnicele şi trecătoarele lucruri ale oamenilor, singură arta sparge negura viitorimilor. Ambiţii nemăsurate, războae, glorioase împărăţii bogate, — toate cad în pulbere ca într'un mormânt opac. Ci sufletul popoarelor alese petrifi cat în opere de artă şi glasul inimilor, — după ce s'au alinat deşert tăcinnile mult timp încă stărnesc, ca şi

Lumina stelei ce-a murit...

Din ce-a fost al înaintaşilor, din ce va fi al nostru, nimic nu va rămânea unui mileniu viitor decât o lirie graţioasă şi o dulce împărechere de sunete, care vor purta numele nostru dacă vor avea pecetea sufletului nostru. De aceia artiştii cu faţa în lumină nouă de auroră, trebuie să-şi plece urechea spre trecut şi spre popor.

La începutul secolului trecut, cele dintâi manifestări puternice în literatura noastră au fost ale acelor [illegible] Herder, au ascultat glasul poporului, necunoscut şi nepreţuit până atunci. Alexandri, Russo, Negruzzi, — dar mai ales Alexandri — încep să caute în munţii şi văile Patriei cântecele neamului, aceste răsunete ale puţinelor bucurii şi a nesfârşitelor dureri ale trecutului.

Istoria noastră mai veche — cea dinainte de Negru-Vodă şi Bogdan — este ca şi necunoscută. Singurul document străvechi care o luminează lutru cât-va este cântecul popular.

Năcăjiţii noştri strămoşi au suferit, au luptat şi au murit, iar cântecele bătrâneşti şi doinele s'au ridicat din inimile lor ca flori pe morminte.

Vădit este că în această manifestare artistică, poporul nostru, pe lângă răsunetul durerilor şi bucuriilor, şi-a pus şi caracterele lui sufleteşti. Prin aceasta literatura noastră populară are ceva al său propriu, deosebit de al altor neamuri, şi asta e îndestulător ca să poată porni de la ea o literatură cultă originală şi a noastră.

Fiecare neam trebuie să-şi aducă nota sa în armonia obştească. Cugetarea ascuţită şi puţintel sceptică, pe care o găsim în proverbe, expresia colorată şi plastică, alternanţa de zâmbet şi tristeţe, tot sufletul poporului, variat ca o primăvară de la noi, le găsim în cei dintâi povestitori artist ai nostru, Ion Neculce, care nu e un mare cărturar cum au fost Costineştii, şi care vorbeşte ca un răzeş sfătos de odinioară.

In margimile limbei simple şi înţelepte a adunat în cronica lui comori de frumuseţi artistice. *Letopiseţul* său mi-i carte de căpătai.

Aduceţi-vă aminte de cele dintâi frumuseţi poetice ale literaturii noastre culte. *Doinele* şi *Lăcrămioarele* lui Alexandri sunt vădit ecouri ale poeziei populare.

„Mioriţa"
cea mai nobilă manifestare a neamului nostru

Alexandri a înţeles şi valorificat cel dintâi frumuseţile literaturii noastre populare. Păstorind pe plaiuri şi în văi, între freamătul apelor şi a codrului frate, într'o natură nesfârşit schimbătoare, poporul nostru a aşteptat cu dor un curcubeu de pace.

In sufletul acelor ciobani, cari priveau cu ochi de poet zările şi murmurau cântece, era ceva care-i deosebia de neamurile barbare — o artă şi o fineţă deosebită. In poezia lor plină de contraste, aceşti vechi poeţi anonimi cântau când suferinţa în doină, când amorul cu o delicateţe deseori surprinzătoare, când zâmbeau în strigături, când se avântau spre zări fantastice.

Intre toate, este una care se ridică prin arta ei fină şi prin simţimântul ei pătrunzător aşa de sus în cât cu drept cuvânt ne putem întreba dacă i se poate găsi părechea în alte literaturi populare şi dacă chiar literatura cultă a realizat vreodată un mic poem aşa de armonic şi de artistic. E vorba de acel minunat cântec bătrânesc publicat în veacul trecut de Vasile Alexandri şi care se cheamă Mioriţa!

In toată structura ei, această baladă unică este aşa de artistică, plină de o simţire aşa de înaltă pentru natura eternă încât eu o socotesc drept cea mai nobilă manifestare poetică a neamului nostru. Poate şi frumuseţea Mioriţei să fi îndemnat pe marele poet să-şi caute întâile izvoare de inspiraţie în poezia poporului. Şi el şi puţinii scriitori artişti ai acelei generaţii — Negruzzi, Russo, Kogălniceanu — au înţeles încă de acum un veac că literatura noastră trebuie să-şi găsească temelia firească în popor. Pe drumul acestei tradiţii îl găsim şi pe Eminescu.

Direct din popor iese şi Creangă, viol, spiritual, sceptic, zimbind în suferinţă, simplu în aparenţă şi totuşi complex ca poporul. Creangă nu e un biet scriitor popular, cum au spus unii, ci cea mai măiastră şi artistică manifestare a poporului în literatura cultă.

Dela Ion Neculce şi până la Creangă a curs vreme îndelungă. Şi în unul şi în altul simţesc însă sufletul cel veşnic al neamului. Şi la unul şi la altul găsesc caracterele specifice ale poporului nostru. Şi unul şi altul a înfloarit pe aceste plaiuri şi au scos la soare vechile comori.

Aici e panteonul meu literar, simplu şi rustic, fără podoabe ca natura, însă măreţ ca şi dânsa.

Simţindu-mă al acestui popor şi al trecutului şi ucenic al acestor mari înaintaşi, le închin lor clipa solemnă de acum în care o adunare aşa de aleasă pe ei îi cinsteşte în umila mea operă.

Notificare

Băncei de Scont a României str. Lipscani

Loco

In ziua de 16 Iunie 1920, pierzând un certificat provizoriu al Băncii de Scont cu No. 34606, emisiunea 1919, îl declar nul şi fără vre-o valoare în mâna ori cărula s'ar găsi.

Cu stimă,

Al. Fotti

funcţionar, Ministerul Instrucţiunii Publice.

Dela Primăria oraşului Cluj.

Nr. 2461—1923.

Aviz.

Consiliul oraşului municipal Cluj publică concurs pentru întregirea postului de primnotar şi de consilier financiar.

Condiţiile de admitere sunt publicate în gazeta oraşului „Administraţia Nr. 12."

Cluj, la 8 Iunie 1923.

2861 Primar: UTALEA.

Vechile libertăți ardelene și Românii

Câteva constatări în legătură cu un articol din Ellenzék

„Ellenzék" în numărul de eri ne acuză, că nu cunoaștem istoria Românilor ardeleni. Noi adică am recunoscut, că în Ardeal au fost libertăți, vestitele libertăți ardelenești la cari se referă și Scotus Viator, **dar numai pentru cele trei națiuni recepte,** nu și pentru Români. Și am mai adaos, — pentru cele patru religii recepte, între cari nici cu lumânarea lui Diogene nu vor găsi religia română ortodoxă.

Știm, că în acele vremi sistemul de guvernământ în toată Europa era feudal și că dintre Români erau ridicați mulți la rang de nobili, așa cum spunea „Ellenzék". Dar Românii ajunși nobili nu s'au putut validita, dacă nu și-au renegat legea și neamul. Un Ioan Huniade nu s'ar fi putut ridica niciodată la înălțimea la care a ajuns, dacă nu ar fi îmbrățișat religia catolică Românii nobili, dacă își păstrau vechea credință erau pur și simplu nobili de operetă și adese ori au fost reduși la starea de iobagi, răpindu-li-se ori nimicindu-li-se diplomele nobiliare.

O dovedește a casta rescriptul împărătesei Maria Terezia din 9 Septemvrie 1743, care între altele dispune, ca **„nobilii valachi uniți să fie considerați și aplicați la oficii publice în tocmai ca și celalalți nobili ai țării, îndată-ce vor fi calificați".** Dacă stăpânirea Ardealului nu ar fi făcut deosebire între nobilii unguri și români, ce nevoe ar fi fost de acest rescript împărătesc?!

Tocmai acest rescript dovedește, că în Ardealul de pe vremuri, ca nicăiri în Europa, **a existat o chestie de naționalitate,** dar numai fiind vorbă de Români. Ce împiedeca pe nobilii români în 1743 să ajungă în oficii de stat și să fie considerați la fel cu nobilii de alt neam?

Nobilii erau, aparțineau deja uneia dintre cele patru religii prin unirea cu biserica romano-catolică și totuși, Maria Teresia a trebuit să dea acest rescript, fiindcă nu se înlăturase marea și ultima piedică: erau Români. Apoi tot acest rescript ne lasă să întrevedem felul cum erau considerați celalalți nobili români, cari nu se unire cu biserica Romei, despre cari nici nu se face pomenire.

Soarta iobagilor era grea în Ardeal, adevărat, atât a iobagilor unguri, cât și români, dar a Românilor era excepțional de grea tocmai din motivul, că pe lângă calitatea lor de iobagi mai aveau și pe cea de români. Acelaș rescript al împărătesei mai dispune domnilor feudali **„să nu mai împedece pe Români, când aceștia voesc să-și facă biserici".** S'ar fi dat oare un astfel de rescript dacă Românilor nu li-s'ar fi pus sistematic piedici, decât vrolau să-și facă vre-o biserică „Ellenzék„ nu ne va putea arăta vre-un caz, când Domnii feudali au împiedicat și pe iobagii unguri să-și facă biserici. [illegible] ce pământ „clasic" al libertăților religioase a fost Ardealul [illegible] nioară!

Episcopul Inocențiu Micu Clain ceruse dela împărăteasă, ca în dieta Transilvaniei să fie și 6 represintanți ai Românilor și anume trei preoți și trei nobili români, pentru-ca să nu fie singur în această dietă în fața a patrusute de adversari. Felul cum erau tratați nobilii români, **fiindcă erau români,** apare din cererea acestui episcop, ca în viitor să se deschidă nobililor români **ca la români, nu ca la renegați,** „prospect" la funcțiuni mai înalte.

Cu toate-că împărăteasa dete iobagilor dreptul de-a cerceta școli, Românii a fost împiedicați dela exercitarea acestui drept, cum se vede tot în rescriptul amintit, care dispune, că domnii feodali **să nu mai răpească dela școală pe tinerii români,** deși sunt fii de iobagi, iar nu din familii nobile.

Ne miră afirmația lui „Ellenzék", că episcopiile (românilor) au fost înființate de „regii maghiari ca principi ardeleni" și dotate cu mână largă din averea statului maghiar. „Ellenzék" ar trebui să știe, că numai două episcopii românе ti a înființat și dotat curtea din Viena, dar și acele *numai după unire și nu ca episcopii românești, ci ca episcopii greco-catolice.* Meritul dotării și înființării acestor episcopii revine Curții din Viena, dar nu guvernelor ardelene și nu celor trei națiuni privilegiate, cari au fost silite numai să tolereze poruncile Vienei. Inainte de Unire, care episcopie românească a mai fost dotată de stăpânirea maghiară a Ardealului? Ba chiar și după unire, cum a fost dotată episcopia ortodoxă înființată după multe și mari tărăgăneli?

Este destul atât, nu mai amintim altele. Ca să-și facă cineva idea, cum a fost pentru Români „jământul clasic al libertății" ar tre ui să scriem cărți voluminoase. Istoria Ardealului de pe vremuri nu se poate scrie decât cu lacrimi românești.

Repetăm, nu le scriem aceste ca să aducem învinuiri trecutului. Vrem numai să arătăm, cât sunt de puțin îndreptățiți Dnii dela „Ellenzék" să-și întemeieze cererile pe trecut și mai ales, să asemene tratamentul aplicat acum față de minorități cu tratamentul aplicat Românilor în vremile trecute.

Neamul românesc nu va privi în trecut, pentrucă dacă ar lua acest trecut drept măsură, n'ar putea decât să pregătească minorităților din Ardeal un viitor de lacrimi, fără să ne poată acuza cei dela „Ellenzék" că nu cunoaștem... istoria propriului nostru popor!

O cunoaștem foarte bine și tocmai în interesul poporului maghiar o lăsăm în cărțile de istorie. Abia când dnii dela „Ellenzék" și dela alte ziare minoritare ne-o deschid, citim întrânsa și dorim concetățenilor nostri maghiari altă soartă, nu ca cea a Românilor din vremea „vestitelor libertăți ardelenești".

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

O zi grea pentru opoziție

Chestiunea propagandei noastre în streinătate. Acțiunea păgubitoare țării întreprinsă de partidele opoziției. Cine întreține instigațiile contra României în presa streină? Cum sunt informați streinii cari ne vizitează

— Declarațiile făcute la Cameră de dl Duca, ministrul de externe. —

Opoziția unită a avut în penultima zi de achivitate a Camerii o zi grea. D. Gh. Pop — cunoscutul agitator tachisto-național de la Gherla — a făcut imprudența să vorbească despre insuficiența propagandei noastre în streinătate, ceea ce a silit pe dl Duca, ministru de externe să facă declarațiuni dureroase și pentru partidul național și pentru partidul țărănist.

Alături de d. Duca s'a pus și d. Iorga ca și toți oamenii cu respectul adevărului, din Cameră. D. Gh. Pop voia să insinueze că datorită politicei guvernului, reprezentanța noastră în străinătate este insuficientă și că din această cauză România este totdeauna expusă să cadă victimă propagandei vrăjmașe.

D. Duca a dovedit că informațiunile dlui Gh. Pop sânt inexacte și întreaga sa interpelare se bazează pe afirmațiuni streine adevărului. Afirmațiunile dlui ministru de externe au fost susținute de dl Iorga, care de curând întors din streinătate a putut verifica realitatea raporturilor noastre cu diferitele guverne ale țărilor aliate și vrăjmașe.

Dar chestiunea propagandei noastre în streinătate nu se mărginește numai la intențiunile cuprinse în interpelarea dlui Gh. Pop. Peste opera de permanentă denigrare a României, întreprinsă de dușmani bine cunoscuți, opera căreia avem oricând ce opune pentru a nu cădea victimă, d. Duca a amintit că avem a ne lupta cu acțiunea vrăjmașă pornită din țară, acțiune care este totdeauna imposibil de prevenit dacă nu înțelegem cu toții că rufele trebuesc spălate numai în familie.

Dl Duca a spus textual:

Dlor, a doua excepție contra căreia țin să declar în mod formal, în această Cameră, că nu am și nu voiu avea nici un mijloc de acțiune: o excepție contra căreia mă declar — să se știe! dinainte bătut! o constitue acele informații — eram să întrebuințez un cuvânt neparlamentar — mizerabile, care din nenorocire nu pornesc din streinătate, ci pornesc de aci".

Protestările cari s'au ridicat de pe băncile țărăniste la auzul acestor declarațiuni ne lămuresc suficient de cari „informațiuni" face aluzie dl Duca. Și fiindcă i s'au cerut precizări, d-sa a continuat:

Am întâlnit pe directorul unui mare ziar din streinătate, astă iarnă și-am reproșat ca gazeta lui, care a fost totdeauna, în timpul războiului, favorabilă cauzei românești, a publicat un articol ostil țării în momentul incoronării. Și acel director de gazetă mi-a spus, — și a fost unul din momentele cele mai penibile din viața mea politică: „de ce te superi pe mine, când acel articol a fost trimis dela dvs."? *Și mi-a spus acest lucru, pe care eu l-am verificat și în altă parte și l-am constatat exact:* „este că s'au trimis asemenea articole la redactiunile tuturor ziarelor importante din Europa", *și, d-sa a adăugat din nefericire nu eram la postul meu...*

„Si articolul așa că a fost publicat: alți prieteni ai dv., citind acel articol, l'au rupt ei și l'au aruncat la coș".

Este prin urmare clar. Articolele contra țării erau trimise din țară de oamenii celor două partide ale opoziției unite. De altcum fără a avea aceste dovezi pe cari le aduce dl Duca, am divulgat țării acest lucru, pentrucă nu ne puteau înșela procedeele cunoscute ale partidului țărănist și partidului takisto-național.

In fața acestei infame procedări ce putea să spună serviciul nostru de contra propagandă în streinătate.

Dar opera distructivă a opoziției nu se oprește aici. Dl Duca a arătat că:

„Vin streini aci, și în loc să li-se spună lucrurile așa cum sunt, adică să se arate în mod nepărtinitor, ce e bine în această țară, ce este în progres indiscutabil, și ce mai e încă umbră, fiind că drepți să fim este și imposibil, ca patru ani abia dela isbăvirea armistițiului, unitatea noastră națională să se poată închega în perfecția ei, și că toate mădularile acestei uniri să funcționeze cum ar funcționa rotițele unui vechiu aparat, administrativ și politic.

„Ei bine, ce fac unii dela noi? Iau pe aceste persoane în întreprindere de cum sosesc în țară, și nu le spun decât lucruri inexacte întâi, tendențioase în al doilea rând, și nu fac în jurul lor decât o așa atmosferă, încât nouă ni-se întâmplă acest lucru penibil, că vin pe urmă acești streini la noi și ne spun: dlor, luminați-ne, că noi nu mai știm ce să mai credem."

Desigur că în situația sa oficială d. Duca nu putea să dea numele acelora cari au trecut prin situația arătată fără a avea autorizația lor. Dar nici nu ere nevoie, fiindcă toată lumea știe că ziariștii streini veniți la încoronare au fost vânați de către oamenii opoziției pentru a-i „informa"; că n'au fost vizitatori streini, fie mareșali francezi sau oameni de finanțe engiezi, cari să scape de serviciul de informații învrăjmășite ale opozitiei unite.

Dar acțiunea dusă în America de către oamenii partidului țărănist și național? D. Duca a dovedit-o. Dar interpelarea lui Szilagyi susținută cu argumentele manifestului partidului național? Tuturor acestor actiuni nici o jertfă bănească pentru contra propagandă nu poate folosi la nimic. Serviciul nostru de propagandă este destul de bun. Oamenii învrăjbiți cu țara pentru meschine ambițiuni personale și de partid trebue să se desmeticească însă dacă doresc sincer să fie folositori țării și dacă nu vor să mai aibă o zi grea ca cea provocată de interpelarea fatală a dlui Gh. Pop.

A. R. Cus.

DESMAGHIARIZAREA șvabilor din România

Sub acest **titlu Institutul german pentru streinătate, din Stuttgart, comunică ziarelor germane, printre altele oficiosului cehoslovac „Prager Presse" din care o reproducem, știrea, că șvabii din județul Sătmar, maghiarizați sub unguri și declarați de ei înșiși, și sub stăpânirea noastră, ca unguri, au aderat la organizația politică a șvabilor bănățeni și arădani, scoțându-se astfel din cercul de influență al ungurilor.**

Hotărârea aceasta, prin care până la 40.000 de șvabi sătmăreni se declară contra ungurilor printre cari s'au socotit până la Rusaliile din anul acesta, este de o însemnătate, care nu poate să scape nimănui. Se aduce astfel din nou în discuție prestunea maghiară asupra streinilor intrați în cercul influenței lor și arată, ceeace de altfel am mai arătat în aceste pagini, că chiar sub stăpânirea noastră se mai încearcă un proselitism panmaghiar.

Hotărârea șvabilor ne aduce aminte de românii ungurizați din Săcuime, cari cei mai mulți se consideră români, și totuși au școli de stat maghiare, de acum trei ani, și sunt trecuți de secretarii comunali în rubrica ungurească a statisticei demografice, — iar de altă parte ne amintește de populația evreească, care deși s'a declarat pentru sionism ca națiune aparte de unguri, continuă totuși să alimenteze panmaghiarismul, susținând școli în cari se face aceleași învățături ca în școlile maghiare nesupuse, formând redactorilor ungurești redactori șovinișți, iar în viața socială fiind totdeauna alături de minoritatea ungurească.

Hotărârea șvabilor sătmăreni vine deci să însemne începutul dezagregării acelei artificialități panmaghiare, care trebuia să înceteze la sfârșitul lui 1918.

Răspândiți „Infrățirea"

Decernărea premiilor Academiei Române

— Cine au fost premiați —

Vineri d. a., Academia Română a ținut ședință solemnă sub președenția d-lui Iacob Negruzzi, pentru proclamarea premiilor acordate în actuala sesiune.

D-sa a citit o scrisoare a d-lui Vasilescu-Karpen adresată președintelui Academiei Române, prin care mulțumește pentru cinstea ce i s'a făcut de a fi ales membru al Academiei.

D-l V. Pârvan a citit darea de seamă asupra acordării premiilor în valoare de 63000 lei dintre care 25 mii lei împărțiți în 7 premii variind între 1500 și 5000 lei, iar restul de 28 mii lei împărțit în 6 premii.

La premiile cu subiecte date s'a prezentat numai un singur manuscris, care a fost distins cu premiul respectiv de 5000 de lei.

Academia regretă că se prezintă prea puțini concurenți la premiile ei cu subiecte date. Dar explicația este firească dacă se ține seamă că premiile puse la concursurile anuale sunt cele dinainte de răsboiu.

Pentru aceasta, intelectualii noștri, nu se simt atrași de premiile celei mai înalte instituții de cultură, căci prea puține din premiile ei ar acoperi cheluelile de publicitate ale manuscrisului.

Pentru acest motiv multe lucrări nu pot vedea lumina tiparului, char dacă Academia le onorează cu premiile puse la concurs.

Și ceeace e mai trist e faptul că nici fondurile speciale ale Academiei nu-i permit îndreptarea acestei rele stări de fapt.

Decernarea premiilor

S'au citit apoi rapoartele premiilor acordate în ordinea următoare:

D. I. Nistor a citit raportul asupra volumului; „Istoria răzbniului pentru întregirea neamului 1916—1919 de Const. Kirițescu, lucrare premiată cu premiul Năsturel de 4000 lei.

D. I. Simionescu a citit raportul asupra fcărții didactice: „Noțiuni elementare de chimie și mineralogie" de d-nii M. Cădere și V. Popescu, lucrare premiată cu 1500 lei din premiul „Asociațiunei craiovene."

D. I. Bianu a citit raportul asupra volumului de schițe și nuvele „Prințesa Bibița" a dlui Jean Bart (Eugeniu P. Botez) lucrare premiată cu premiul „Eliade Rădulescu" de 5000 lei.

Tot d-sa a citit raportul publicațiunei „Scrisorile unui răzeș" de Cezar Petrescu, lucrare premiată cu premiul „Toncovineanu" de 1000 lei și 2000 lei din premiul „Constantinide."

D. M. Sadoveanu a citit raportul asupra volumului de poezii „Cascadele luminii" al dlui V. V. Paraschivescu, lucrare premiată cu 700 lei din premiul Constantinide.

D-sa a mai citit raportul asupra volumui „Isvoare limpezi" sonete și poeme de Marcel N. Romanescu, lucrare premiată cu 700 lei din premiul Constantinide.

D. Sextil Pușcariu a citit raportul asupra „Bucolicelor lui Virgilu" traduse de Teodor Naum, lucrare premiată cu 600 lei din premiul Constantinide.

Dl Bogdan-Duica a citit raportul asupra lucrării: Istoria Teatrului în Moldova de Teodor Burada, lucrare premiată cu premiul Gr. Angelescu de 4000 lei

Dl dr Antipa (în locul dlui Mrazec) a citit raportul asupra publicației „Porumburile românești" de Ion Enescu, lucrare premiată cu 3000 lei din premiul „Adamachi".

Dl prof. V. Babeș a citit raportul asupra lucrării „Parazitologie umană" de dr C. Poenaru-Căplescu, premiată cu 1000 lei din premiul „Adamache".

Dl I. Simionescu a citit raportul asupra publicației „Muscelul nostru" de C. Rădulescu-Codin, premiată cu 1000 lei din premiul „Adamache".

D-sa a mai citit raportul asupra lucrării în manuscris: Cinematografia câmpiei dintre râul Olt și Argeș de Iulian Rick, premiată cu 5000 lei din premiul „Năsturei".

▪

Dl Iacob C. Negrutzi a fost ales președinte al Academiei Române pe anul 1924 și dl V. Pârvan, secretar general pe un period de 7 ani.

Chestia grâului și a făinei

O hotărâre a Comisiei economice dela București

O măsură a prefectului jud. Cojocna

Se știe că încă înainte cu 3 săptămâni prefectul județului a cerut telegrafic O. F. P.-eului (oficiul pâinei și al făinei) dela ministerul industriei și al comerțului ce să dea o soluție în chestia aprovizionărei județului și orașului cu grâul necesar consumației locale.

Cu prețul fixat pentru grâu de către minister, morarii erau puși în absolută imposibilitate de a se putea aproviziona cu grâu — iar populația județului Cojocna și a orașului Cluj era amenințată să rămâie fără pâine.

In fața acestei situațiuni Prefectul județului, a îngăduit ca morarii să cumpere grâul de care au nevoie cu prețul ce există în celelalte orașe din Vechiul regat.

Astfel se explică majorarea prețului pâinei și al făinei.

De altfel Vineri Comisia economică formată din dnii miniștri Alex. Constantinescu, Vintilă Brătianu, și Tancred Constantinescu, directorul general a C. F. R. a hotărât majorarea prețului vagonului de grâu dela 25.000 lei la 45.000 lei.

Prețul pâinei de calitatea II a fost fixat la 450 lei chilogramul iar pentru pâinea albă s'a hotărât să nu se fixeze nici un preț maximal.

Azi sau mâine va apare decizie ministerială în această chestiune. Cauza acestei urcări a prețului făinei și al pâinei este faptul că grâul se află în țară în cantități foarte reduse, sămânăturile de grâu iarăși fiind reduse, și pe lângă toate acestea, și ploile torențiale din ultimul timp inundând multe din semănăturile existente.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

◆INFORMAȚII◆

— **Mărirea apaductului.** Lucrările în vederea licitației pentru mărirea și perfecționarea apaductului din Cluj continuă iar licitația a fost fixată definitiv pentru ziua de 15 Iulie.

— **Inspecție.** Dl Gheție, subprefectul județului Cojocna a făcut o inspecție prin întreg județul interesându-se în deaproape de toate nevoile sătenilor, rezolvând și câteva chestiuni de interes local.

In toate comunele pe unde a fost, a fost primit cu multă căldură de către săteni.

— **Serbările „Româniel June".** Sâmbătă și Dumineca vor avea loc în parcul orașului, marile serbări organizate de Societatea Studenților Români din Viena „România Jună". Programul va fi anunțat mâine.

Sala Prefectului Miercuri, 13 Iunie 1923 ora 9 seara precis *Mare Concert coral* sub direcțiunea d-lui Ștefan Stoicescu, maestru de muzică din București și cu concursul d-șoarei A. Elefterescu (soprana), d-nii Iul. Andreescu (tenor) și C. Teodorian (bariton). Acompaniamentul la pian va fi susținut de d-l Th. Rogalsky.

— **Intrunirea președinților Camerelor de comerț din Ardeal.** Eri Duminica în 10 crt. a avut loc la Târgu-Mureș o întrunire a președinților și secretarilor Camerelor de comerț din ținuturile alipite.

S'a discutat mai multe chestiuni în legătură cu viața economică a nouilor ținuturi.

— **Târguri de animale.** Ministerul de domenii a aprobat ca:

In comuna Zeiiștat (Târnava Mare) să aibă loc două târguri de vite anuale, la 19 Mai și 22 Septembrie ale fiecărui an.

— **Grupul român parlamentar.** La Cameră s'a constituit grupul român parlamentar al „Uniunii interparlamentare".

Au fost aleși: președinte Ionaș Grădișteanu fost ministru; vice-președinți senatorul Botez și deputatul N. N. Săveanu

Grupul a hotărît să participe la congresul „Uniiunii interparlamentare" care se va ține între 15—18 August la Copenhaga.

Vor pleca la acest congres 15—18 senatori și deputați din toate grupările parlamentare.

— **Din țara lui Horthy.** Ziarul budapestan „Szozat" oficiosul regimului, scrie că Ion Dragomir, elev de liceu cl VIII-a, a fost eliminat din toate școalele de pe teritorul Ungariei, pentru purtarea nenațională și nepatriotică.

Ce vină o fi purtând în fața lui Horthy ne-o spune numele său românesc.

— **Deschiderea târgului de mostre din Timișoara.** Târgul de mostre dela Timișoara va fi deschis, după cum s'a hotărât alaltăeri, la 15 Septembrie și se va închide la 23 Septembrie.

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copiii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— **Propaganda maghiară în America.** Propaganda maghiară a realizat un nou succes în străinătate, înființându-se la Universitatea „Columbia" din New-York o catedră de limba și literatura maghiară.

Succesul acesta se datorește mai cu seamă propagandei ce s'a făcut Ungariei prin piesele de teatru unguresti jucate acolo în ultimii doi ani.

Ciocolata-desert

Caramelele

Kandia

(lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune și se găsesc pretutindeni. 2778—3.

— **Congresul meseriașilor de încălțăminte.** In zilele de 23, 24, 25 și 26 Iunie se va ține în Capitală, în sala Turwerein, congresul meseriașilor de încălțăminte din țară.

Ministerul de comunicații a acordat congresiștilor o reducere de 75 la sută pe cfr.

— **Sosiri.** A sosit în localitate dl inspector administrativ Tomescu, pentru a studia posibilitățile de urcare a bugetului orașuluj Cluj.

— **Deschiderea casinei române din Satu-Mare.** Eri, Dumінică a avut loc la Satu-Mare deschiderea casinei române.

— **Brașov. Adunarea comercianților Sași.** Joi s'au întrunit la Brașov reprezentanții asociațiilor comerciale săsești din Ardeal sub presidenția dlui Wilhelm Eitel.

La această consfătuire au participat reprezentanții asociațiilor comerciale din Sighișoara, Mediaș, Sibiu, Tg.-Murăș, Reghinul Săsesc, Bistrița, Aiud, Făgăraș și Sebeșul-Săsesc.

S'a înființat o asociație generală a comercianților sași din România.

A fost ales un comitet de conducere a asociației, frunte cu dl Gustav Bömches ca președinte, s'au votat statutele uniunei și s'a fixat bugetul pe anul curent.

— **Școlare.** Ministerul de instrucție a notificat interesaților, că seminariștii unguri, sași șvabi, etc., cari urmează la universitățile noastre, nu trebue să facă decât patru semestre, la fel cu teologii români.

— **Testamentul baronului Iosika.** Se așteaptă cu un viu interes deschiderea testamentului Jósika.

Familia declară că testamentul este redactat în 1914 și că de atunci s'au produs schimbări în situația financiară a baronului Jósika.

Se afirmă că mai este și un supliment adițional în care se prevăd noul dispoziții.

In unele cercuri se discută și faptul că baronul Jósika avea depusă o mare sumă de bani în lire sterline încă din 1914, la o bancă din Anglia, da care nu s'a atins până la sfârșitul vieței sale.

— **Căsătorie.** Anunțăm cu plăcere căsătoria concetățeanului nostru dl Moise Anghel cu dra Marioara I. Ciocoiu. Ceremonia căsătoriei a avut loc la București, nuni fiind Dna și Dl, ministru, General Moșoiu.

— **Noui târguri în Ardeal.** Ministerul de agricultură a aprobat să se țină câte un târg anual în com. Agnita (Târnava-Mare) și la Sălaj, precum și un târg bianual la Șinca Veche (Făgăraș).

— **Lugoj. - Contrabandă.** Dirigintele oficiului poștal din Lugoj, d. Sedau, controlând pachetele depuse la acel oficiu, a descoperit o contrabandă de foițe de țigare, marcă streină, expediate de un anume Adlerstein, din Iugoslavia. Cărticelele erau în număr de 14.000 în valoare de 40.000 lei. Marfa de contrabandă este depusă la fabrica de tutunuri din Timișoara.

— **Mediaș. Conferință Didactică.** Joi, la orele 10 jum., în localul școalei primare de stat, din localitate, s'a deschis conferința de primăvară a învățătorilor din subsecția Mediaș a Asociațiunii învățatorilor din Ardeal, Banat, Crișana. A prezidat d-l N. Miuța, directorul școalei, având de secretar pe d-l Ștefan Pocan, de față fiind și revizorul județului, d-l Diomed Bedeleanu.

După facerea apelului nominal d-l Gavrilă Hudea, învățător din localitate, a ținut o lecție-model de gramatica limbei române iar după amează d-l Ioan Nicoloiu a ținut o conferință. La urmă s'a votat darea de seamă asupra activității subsecției în cursul anului curent, conferința luând sfârșit la orele 7.

Seara a fost banchet, la care au participat fruntașii orașului și toți învățătorii.

Jute! Babylonați încălțămintea Toți cismarii o pot!

— **Donațiunea Vasiliu-Bolnavu.** Este cunoscută cititorilor campania intreprinsă de o parte din presa din Bucurrești împotriva dlui Vasiliu-Bolnavu, pe motiv că D-sa anunțând o donație de 12 milioane lei pentru clădirea unui cămin studențesc în Capitală, s'ar fi eschivat până acum de a-și realiza importanta donație Luând de bune relatările ziarelor din București am scris și noi câteva rânduri asupra acestui lucru, în așteptarea explicațiilor oficiale. Aceste explicații într'adevăr n'au întârziat să vină. Interpelat în Cameră, d. dr. C. Anghelescu, ministrul Instrucțiunii publice, a declarat, că d. Vasiliu-Bolnavu și-a și îndeplinit în bună parte donația, cumpărând mai de mult o casă cu locul ei, cu prețul de 9 milioane, pe care actualmente o transformă potrivit menirei ei. Graba cu care o anumită presă din București, din meschine interese și patimi a aruncat insulte asupra generosului donator, se dovedește astfel cu desăvârșire deplasată și de rea credință.

Sacouri de lüster și veste
Costume ce se pot spăla
Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii
Telefon 431.
2653

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Încercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 95 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Ungurii dela noi și demografia

De câtva timp statistica întocmită de statul român a situației demografice a Ardealului este obiectul unor atacuri ungurești, cari lasă să credem, că se vor înteți și mai mult, tocmai pentrucă s'au pornit dela Budapesta. Un conferențiar, profesorul Földess, a spus în capitala maghiară acum două săptămâni, că România a falșificat statistica populației ardelene și că trebue, ca Ungaria să protesteze la biroul demografic internațional din Haga și la cel din Elveția. Declarațiile profesorului din Budapesta au fost publicate săptămâna trecută cu litere mari de către ziarul „Ujság" din localitate și vedem acum, că ceeace urmărea profesorul Földess și ziarul „Ujság": punerea chestiunii în discuția ziarelor maghiare de aici și totodată reîntărirea convingerii ungurilor că sunt aici un popor forte — a urmat mai curând de cât au crezut. Pentrucă, în numărul său de ieri „Keleti Ujság" se ocupă de situația demografică a Ardealului, spunând că altele sunt cifrele oficiului statistic și altele acele trimise de comune. După constatarea din „Keleti Ujság" cifrele trimise de secretarii comunali arată în favoarea ungurilor un plus de 20.000 asupra cifrei de 1,305.753 a oficiului demografic. De aci rezultă după ziarul maghiar, că 20.000 de unguri au fost înghițiți.

Știm, că ocupându-ne de afirmațiile ziarului maghiar, îl satisfacem începând o discuție pe care presa maghiară ar voi-o. O facem însă pentrucă nimic nu avem de pierdut, dimpotrivă, se va pune la punct, cu ocazia aceasta un lucru ignorat conștient de către toți ungurii.

Noi am mai vorbit despre acei slujbași de stat Unguri, cari au falsificat în așa măsură statistica. încât la Satu-Mare a trabuit făcută o numărătoare nouă. Aceiași — secretari comunali unguri — cari au trecut la Satu-Mare pe români în rubrica ungurilor, anunță acum un plus de 20,000 de unguri, Aceasta tot atunci când din săcuime suntem anunțați, că secretarii comunali unguri refuză să recunoască drept români pe acei maghiarizați cari se mărturisesc români.

Afirmațiunile din ziare vin să amintească această ispravă a slujbașilor comunali unguri și totodată să risipească o iluzie cu care toți ungurii de aici s'au amăgit și caută să ne amăgească și pe noi. Secretarii comunali unguri au mai descoperit adică 20.000 de suflete maghiare, așa că întreagă cifra acestei populații se ridică după aceeași ungurească statistică la 1.326.000, Cum stăm acum cu cele două milioane de unguri, în numele cărora ni-se vorbește mereu și se protestează la toate forurile internaționale.

„Keleti Ujság" crezând că face un bine „salvând" 20.000 de unguri, a făcut cel mai prost serviciu oficialității maghiare dela noi. Închipuiți-vă, să facă imprudența de a tăia dintr'odată 674.000 de suflete maghiare! Pentru aceasta însă de bună seamă va fi răsplătit cum se cuvine și, ca și până acum când nu apăra prudent și cu părtinire cauza ungurească; „Elenz k" și „Ujsig" îi vor face încă astăzi o dăscăleală.

O senzațională descoperire la Cluj

Un complot contra Generalului Petala și a câtorva ofițeri superiori.

Complotiștii aveau mai întâi planul să asasineze pe Principele Carol.

— Ce declară cei arestați —

Inspectoratul Gl. de siguranță prin organele sale, a reușit să descopere zilele trecute firul unui nou complot în orașul nostru. In legătură cu aceasta s'au operat mai multe arestări. Arestații în timpul anchetei au declarat că aveau de gând să asasineze pe A. S. R. Principele Carol, însă au renunțat la acest plan din cauză ca s'au gândit că populația maghiară avea să tragă consecințele acestui asasinat. In urmă s'au decis să suprime viața dlui General Petala și a câtorva ofițeri superiori din Corpul VI Arm.

Asupra celor arestați s'au găsit acte și obiecte compromițătoare.

Ancheta este condusă în cel mai mare secret de către Dl Dr. Eugen Blanu, inspectorul general al siguranțelor din Ardeal.

Cercetările continuă și în interesul bunului mers al lor ne abținem a da alte amănunte.

Situația în Bulgaria

Revoluționarii stăpâni pe situație. Guvernul revoluționar a depus jurământul. Regele Boris amestecat în complot. Eliberarea guvernului Stambulinsky.

Mișcarea revoluționară din Bulgaria, pusă la cale de autonomiștii macedoneni, a dus la o adevărată revoluție pașnică, întronând un guvern revoluționar și schimbând toată viața politică bulgară.

O telegramă din Rusciuk anunța Sâmbătă seara, că autonomiștii macedoneni de sub presidenția d-lui Stancioff, având concursul Ligii ofițerilor și al blocului partidelor din opoziție, au ocupat centrele principale din Bulgaria și toate autoritățile din Sofia și alte orașe.

Indată după ocuparea oficilor publice, cazarmlor. jandarmeriilor și polițiilor, s'au închis toate granițele țării, întrerupându-se totodată și comunicația internă.

Amestecul regelui Boriș

Lovitura revoluționară s'a dat pentru eliberarea regelui Boris, care era considerat ca prizonier al lui Stambuliski. Aceasta o confirmă o telegramă de astăzi a corespondentului nostru din București, care anunță, că regele Boris n'a fost străin de lovitura de stat a revoluționarilor.

Arestarea miniștrilor

Odată cu ocuparea oficiilor publice, autonomiștii macedoneni și membrii Ligei Ofițerilor, au încon jurat Sobrania Vineri după amiază și pătrunzând înlăuntru, au arestat pe toți miniștrii de față, și pe deputații guvernamentali. Primul ministru Stambulisky a fost arestat în comuna Slavovița.

In provincie nu s'a făcut nici o arestare.

Pretutindeni liniște

Partizanii partidului agrarian au fost preveniți, sub amenințarea cu moartea să nu facă nici o mișcare.

Revoluția a decurs în liniște, neînregistrându-se dezordini nici în provincie nici în capitală. Sau luat însă măsuri imediate de pază, fiind temeri de atacuri contra-revoluționare, mai cu seamă la Sofia și Rusciuk. Odată cu aceasta starea de asediu a fost declarată în întreagă Bulgaria.

Cabinetul Radoslavoff a fost liberat

Procesele politice și sentințele de această natură au fost anulate iar miniștrii condamnați ai cabinetului Radoslavoff eliberați.

Se așteaptă lupte

Știrea revoluției a fost confirmată printr'o telegramă primită de guvernul român. Guvernul nostru a ma fost informat, că în armata bulgară domnesc două curente, unul al revoluționarilor și altul al agrarienilor lui Stambulinsky, ceeace motivează măsurile de pază ale noului guvern.

*

Iată telegramele primite de ziarul nostru astăzi la orele 2 și jumătate :

Jurământul noului guvern

Noul guvern prezidat de Stanciof, fruntașul grupului constituțional a depus jurământul Sâmbătă după amiază, în mâinile regelui Boris, asistând și generalul Noikeff, șeful statului major al armatei, care este unul dintre principalii promotori ai loviturii de stat. Cum Noicoff este secretarul regelui Boris, se crede, că suveranul nu a fost străin de organizarea loviturii de stat.

Noul guvern a adresat țării un manifest, îndemnând populația la liniște și punând în vedere pedepse severe. Toată administrația a fost schimbată fulgerător de repede. Pretutindeni au fost numiți comandanți militari. Poliția a fost desarmată, recrutându-se noui polițiști dintre țăranii credincioși lui Stancioff.

*

Misiunea sovietică a fost arestată.

*

Comunicația pe căile ferate și deasemenea cea telefonică și telefonică și telegrafică a fost oprită.

Știri sosite din Rusciuk arată că membrii fostului guvern au fost liberați și lăsați pe la casele lor sub supraveghere.

Pentru azi se așteaptă ciocnirea

Până Duminecă seara a fost liniște. Pe cale particulară s'a anunțat, că în cursul dimineții zilei de azi, Luni, gărzile agrariene ar porni spre Sofia, întrucât l is'a dat acest ordin.

Se prevăd lupte crâncene.

O inițiativă utilă

Filme instructive pentru elevii de școală. Acțiunea lăudabilă a societății „Civis" Scopul acestei societăți. Cinematografe ambulante prin satele țării.

Incă de anul trecut ministerul de instrucțiune publică începuse să ia mai multe măsuri contra cinematografelor care rulau filme dăunătoare instrucției sau educației morale a tineretului școlar. Printre măsurile cele mai potrivite a fost aceia că s'a interzis elevilor de a mai frecuenta localurile de cinematograf fără părinți sau fără consimțământul părinților sau al profesorului.

Se știe că mai ales în ultimul timp cinematograful a ajuns prin filmele ce le reprezintă, cel mai mare corumpător și indemnător la desfrâu și la criminalitate.

Pentru a înlătura această situație și mai ales pentru a de elevilor atât celor din școalelor primare cât si celor din licee, posibilitatea de a se instrui cu mai multă ușurință, un grup de profesori din București în frunte cu dl Dr. Mina Minovici, profesor universitar, a luat următoarea admirabilă inițiativă:

S'au pus basele unei mari societăți pe acțiuni cu capital social de 5,000.000, societate care va avea următoarele scopuri.

1. Va cinematografia toate regiunile industriale din țară, toate regiunile pitorești, etc.

2. Va cinematografia funcționarea diferitelor sisteme de mașini, motoare, funcționarea diferitelor fabrici; va cinematografia felurite plante rare, atât din țară cât și din străinetate.

3. Va cinematografie istoria românilor.

4. Prin o strânsă conlucrare cu Fundația școalelor cu Casa scoalelor și cu concursul efectiv al ministerului de instrucție se vor organiza cinematografe ambulante prin satele și târgurile mai mici ale țărei.

5. Se vor cinematografia diferite piese pentru combatere bolilor (sifilisul, tuberculoza. etc.)

6. Toate aceste filme, instructive și distractive, prin urmare foarte folositoare tineretului, vor fi reprezentate la toate școlile din țară.

Se știe că în întreaga țară avem 135 de școli secundare, 16.000 de școli primare, 120 de școli tehnice, 81 de școli agricole și 35 de școli comerciale ceea ce ar însemna în cifră rotundă un efectiv de circa 3,000.000 de elevi.

Activitatea acestei societăți pe lângă școli se va întinde și în fabrici, căzărmi, săli publice, spitale etc.

Având în vedere scopurile atât de folositoare și de frumoase ale acestei societăți, suntem siguri că ea va obține tot concursul publicului, al corpului didactic și a tuturor autorităților superioare și locale, pentru că efectiva ei funcționare să nu mai întârzie multă vreme.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Marți: „Ebrea" (cu debutul lui Alfréd Pfeiffer. Prețuri de operă. La începutul representanției ușile se închid. Abonament de zi 144 C. Serla biletelor 434).

Miercuri: „Bajadera" (a 26-a oară, cu debutul Annei Zöldhelyi, primadona Târgu-Mureșului și a lui Vasile Békeffy, bonvivantul aceluiași teatru ca oaspeți. Prețuri de premiera. Abonament șters. Serla biletelor 435).

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 2561

Incercare de compromitere a firmei I. Nacht

Din partea firmei I. Nacht, filiala Cluj, primim următoarea declaraţie:

Aducându-se firmei noastre prin diferite ziare invinuirea de înşelăciune de către Societatea Representanţa Industrială, ţinem a stabili următoarele spre edificarea opiniei publice:

Soc. Representanţa Industrială din Bucureşti ne vânduse o cantitate de fier depositată la firma „Concentra" din Mediaş. Asupra acestei cumpărături am depus societăţei vânzătoare Lei 100.000 acont. Marfa urma să fie expediată de către „Concentra" la adresa Casei de păstrare şi Băncei de Credit din Cluj, magaziile gara, unde avem şi noi depozite de mărfuri cu stipulaţiunea că plata se va face către aceasta. Preluarea cantitativă urma să se facă de către noi la Mediaş cel mai târziu până la 4 Aprilie. Cum „Concentra" nu primise până la acest termen instrucţiuni de expediere din partea Repr. Ind. şi omul nostru presentându-se cu instrucţiuni conforme convenţiunei încheiate, societatea din Mediaş a predat marfa delegatului nostru, care i-a eliberat bon de primire în regulă. Primind marfa la Mediaş şi nu prin Casa de păstrare, am confirmat imediat acest fapt Soc. Repr. Ind. care la rândul ei a **recunoscut** formal această preluare, facturându-ne marfa şi cerând achitarea ei. Am însărcinat atunci Centrala noastră din Bucureşti cu acoperirea contravalorei în cor. cehe. Cum însă între Centrala noastră şi R. I. exista un diferend pentru nelivrare de mărfuri comandate la R. I. din care motiv aceasta din urmă a fost acţionată de către noi sub Nr. 2570 la Trib. Ilfov, secţia II-a. com pentru suma de Lei 900.000 am primit instrucţiuni de la Centrala noastră de a nu lichida suma în chestiune până la judecarea acţiunei pendinte.

Adversarul pe de altă parte este acţionat separat pentru nelivrare conform contractului a 15.000 kg fier, minusul constatat de noi la preluarea în Mediaş şi recunoscut de R. I.

Această afacere de natură pur comercială, a cărei rezolriri incumba tribunalelor comerciale a fost deplasată în mod intenţionat, în dorinţa de a precipita rezolvirea şi a ne calomnia.

Adăugăm că partea adversă a dat parchetului relaţiuni eronate şi tendenţioase şi că noi n'am fost încă ascultaţi.

Chestia de fapt se va discuta în fond peste câteva luni. Intretimp am intentat acţiune de calomie contra firmei vânzătoare, care încearcă prin presă a crea firmei noastre o atmosferă defavorabilă.

Primiţi etc.

I. Nacht,
Societate în nume colectiv.

2856

1 Franc = 7 Lei
La librăria LEPAGE
pentru editurile casei
MASSON-PARIS
1 franc = 8 Lei pentru edit. BAILLIERE-PARIS. Pentru alte ed. franceze, **cel mai mare favor de schimb.**
Cereţi catalog. 2744-1

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare

De vânzare
Una casă nouă cu grădin patru camere şi două bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având două camere 150.000. — Moşie mică cu locuinţă din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.
Ase interesa la DUNKY Cluj, Piaţa Unirii 10. 2581

Cumpărăm
pentru fabrică noastra de licheuri **Bogsza** în cantităţi de vagoane frupte: cireşi, vişine, caise, pere, prune, fragi, zmeura, mure precum şi chimin în orce cantităţi mari.
Ofertele le rugăm a le adresa cu notarea cantităţilor la Bognár şi Szántó Societate Comercială Ardeleană S. A Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 70.
2103 Lloyd 1296

Mare deposit de 2747-3
Rulimenţi pe bile
de cea mai bună fabricaţie F. & S. Schweinfurt A. M toate dimensiunile
Emil Blaga, Cluj
Preţul corent se trimete la cerere. Expediţie în intreaga ţară

Dela pretura Besineu.

Nr. 781/1923. pret.

Concurs

Pentru ocuparea postului de secretar cercual devenit vacant din Sieuţi, plasa Beşineu, jud. Bistriţa-Năsăud, publicăm concurs.

Doritorii de a ocupa acesta post sunt invitaţi a-şi înainta cererile prevăzute cu documentele de cvalificaţie şi practica subsemnatului până la 15 Iulie, 1923.

Emolumentele inpreunate cu acest post sunt cele prevăzute în normele de salarizare.

Bistriţa, la 5 Iunie 1923.

T. Simon
Primpretor.

2854

Publicaţiune.

Administraţia Clinicilor Universitare din Cluj, publică concurs pentru transportarea combustibilului necesar Clinicilor, dela gara Cluj la clinici (pe teritorul clinicilor) pe intervalul dela 30 Iunie 1923 până la 1 August 1924.

Ofertele pentru acest scop sunt a se înainta în plic închis Administraţiei Clinicilor până la 15 Iulie 1923 ora 10 a. m.

Informaţiuni mai detailate se pot primi în biroul administraţiei referitor la furnizare.

Cluj, la 9 Iunie 1923.

Administrator,
Iuliu Roşescu

2857

No. 8280/1923.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa publică, că proximul târg de ţara în oraşul Arad se va începe cu ziua de 6 Iulie şi ca dura până la 10 Iulie 1923.

In ziua de 6 Iulie se va ţine târg de mărfuri şi vite cu copite crepate, la 7 Iulie, adecă Sâmbătă se va ţine târg de mărfuri şi exclusiv de cai, iar la 8, 9, 10, Iulie, adecă Dumineca, Luni şi Marţi se va ţine exclusiv numai târg de mărfuri.

Aşezarea vânzătorilor în târg se va face din partea ant. com. circ. I.

Arad din şedinţa Consiliului Comunal al oraşului cu drept de municipiu, ţinută la 7 Iunie, 1923.

2860 Consiliul oraşului.

SCRISORI DIN UNGARIA

Chestiunea funcţionărească în Ungaria

Sporuri de salarii de 50 la sută. Concedierile. Chestiunea funcţionarilor clandestini.

După cum arătam într'o corespondenţă trecută printre chestiunile cari preocupă cel mai mult guvernul maghiar, este şi aceea a funcţionarilor, cari sunt într'un număr mai mare decât în oricare ţară mică. Birourile publice maghiare sunt supra încărcate cu funcţionari veniţi din statele succesoare şi numărul lor a sporit mereu, pentrucă guvernul trebuia să se pună bine cu cei repatriaţi, de cari se serveşte cu mai multă eficacitate în propaganda revanşardă ce o face.

Astfel Ungaria s'a trezit cu un surplus de funcţionari de care acum se vede nevoită să scape. Pentru că în mod inerent, lefurile funcţionarilor de baştină şi de meserie n'au putut fi urcate, din cauza aceasta, în raport cu scumpirea traiului, aşa că s'a ajuns la o nemulţumire generală, trimbiţată astăzi şi de funcţionarii veniţi din Statele succesoare, cari se socotesc egali cu cei originari din actuala Ungarie.

Cum s'au făcut concedierile

A trebuit prin urmare să se facă reduceri însemnate, spre a se putea spori salariile funcţionarilor menţinuţi. Reducerile trebuiau să cuprindă la început un număr de 5000 de funcţionari, dar n'au fost duse la sfârşit decât de jumătate.

Şi aceste reduceri însă sunt numai aparente. Pentrucă guvernul maghiar a ştiut să se servească de acest prilej pentru propaganda ce o face răfuelii ce pregăteşte cu Statele învecinate.

— După sistemul introdus încă din 1919, a plasat deci pe funcţionari publici în birourile particulare la cari este cointeresat statul, cum sunt: consumurile, bănci şi alte întreprinderi comerciale şi industriale, unde au fost plasaţi — fără să li-se dea de lucru — ofiţerii cari nu mai puteau fi primiţi în armata de voluntari cu efectiv fix de 36.000 de oameni.

Iar ministrul finanţelor în declaraţiile făcute Joi în Adunarea Naţională, a arătat că cei concediaţi au putut fi plasaţi aproape toţi. Declaraţia ministrului Kállay confirmă, că funcţionarii reduşi au fost plasaţi în aceste birouri semipublice, semi patriculare, în cari se face aproape numai instrucţie militară şi propagandă panmaghiaristă.

Sporurile de salarii

Vedem deci, că bugetul Ungariei nu s'a descărcat prin reducerile făcute. Cu toate acestea s'a făgăduit funcţionarilor neclandestini sporuri de 50 la sută, ceeace înseamnă tocmai o împovărare a bugetului.

De altfel aceasta o confirmă şi faptul că tot în şedinţa de Joi a Adunării Naţionale s'a adus în discuţie contractarea unui împrumut de 60 milioane în aur.

In legătură cu acest împrumut guvernul a cerut împuternicire pentru alcătuirea bugetului, care va prevedea cifre cu mult mai mari decât cele la cari se aştepta înainte de reducerea funcţionarilor.

Coresp.

Presa maghiară

Politica de struţ

„Ujság", 10 Iunie.

„După revoluţie şi alipirea Ardealului la România se aduceau acuze Maghiarilor din Ardeal, că urmează o politică de struţ, neţinând seamă de evenimente şi rămânând în pasivitate până după încheiarea păcii".

„Dar aceasta n'a fost politică de struţ. E o dovadă numai despre simţul moral dezvoltat al Maghiarilor din Ardeal, cari n'au vrut să joare credinţă unui nou stăpân înainte de-a fi absolvaţi de la vechile îndatoria" ...

„Mai târziu s'a dovedit, că pasivitatea politică a fost numai pretext de excludere a Maghiarilor dela drepturile politice" ...

... „E cu putinţă, ca o însemnată fracţiune, cum e cea maghiară să nu fie reprezentată în parlament, măcar pentru ca să mai atenueze vechile uri şi să spulbere prejudiţiile?"

Scriindu-le acestea „Ujság" constată, că şi opinia publică română s'a săturat de politica guvernului faţă de minorităţi. Opinia publică română, reprezentată prin ziarele „Adevărul" şi „Le Progrès"! Aceste constată, că, ligii maghiare nu i-se poate aduce învinuirea iredentismului şi că desfiinţarea acestei ligii a fost o nedreptate.

Atitudinea Maghiarilor faţă de statul român dela unire încoace e o carte deschisă. O atitudine de batjocură a tot ce e românesc, începând cu nesocotirea voinţei unanime a Românilor, majoritatea cuvârşitoare a populaţiei din ţinuturile deslipite dela fosta Ungarie. Această nesocotire a avut cu totul alt scop, nu acela sentimental, de a-şi lua întâi adio dela foştii stăpâni. O ştie aceasta toată lumea şi ar putea s'o ştie chiar şi redacţia ziarului „Ujság".

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEŞTE
ZIARUL
INFRAŢIREA

Anunț Exclusiv
BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

(Imprumut admis de Societatea Națiunilor). — Imprumutul de Stat austriac garantat 1923—1943. — Emisiune ausriacă.

Publicațiune.

In virtutea convențiunei dela Geneva din 4 Octombrie 1922 (RGBl No. 842) și în baza legei pentru refacere dela 27 Noembrie 1922 (RGBL No. 843), în conformitate cu incredințații principali ai Societății Națiunilor se face în Statele europene și americane, pentru refacerea economică și financiară a Austriei emisiunea unei părți a imprumutului de stat austriac (împrumut admis de Societatea Națiunilor) pe 1923—1943 garantat internațional.

Pentru toate părțile imprumutului, ce vor constitui obiectul emisiunei acum în diferitele centre financiare din Europa și America, garantează până la 100 la sută guvernele Britaniei Mari, Franței, Italiei, Cehoslovaciei, Belgiei, Suediei și Danemercei.* Aceasta garanție este de fapt asigurată prin aceea ca fiecare dintre aceste guverne depune în deplină valoare a emisiunei părțiale obligațiuni de Stat și bonuri de tezaur la Schweizer Nationalbank (Banca Națională din Elveția), obligațiuni și bonuri de tezauri care, în ceea ce privește capitalul, dobânzile, cursul etc. sunt identice cu obligațiunile garantate. La aceste titluri de garanție sunt alăturate în cantitatea necesară cupoanele (mandatele de slabă) pentru acadentele semestrale de dobânzi și ratele anuale de amortizare, așa încât sumele necesare pentru dobânzi rate se pot incasa imediat dela Statele garante, dacă Austria n'ar putea pune la dispoziție în timp potrivit sumele necesare la scadență.

La acest imprumut, obligațiunea de a plăti dobânzile și ratele de capital este asigurată prin renta anuală, pentru care servesc ca gaj, veniturile prute ale regiei de vama și de tutun din Austria. Intru cât mai ar fi necesar guvernul austriac, în înțelegere cu incedințatul principal sau altă persoană cari i va ține locul, va fi datoare a mai da și alte gajuri. Sumele brute ale veniturilor date în gaj, așa cum se incasează, se vor plăti pe un cont separat, de care nu dispune decât numai incredințatul principal al Societății Națiunilor sau persoana care îi va ține locul. Din veniturile acestui cont se vor scoate la timp, inainte de scadența sumele necesare pentru acoperirea obligațiunei și se vor preda garanților.

Garanții sunt supuși sub controlul Societății Națiunilor și sunt în situația în urma indrituirea acordate pentru asigurarea drepturilor creditorilor de a dispune asupra sumelor necesare pentru acoperirea obligațiunilor.

Valoarea nominală a părții se se supune subscripțiunei în Austria, este de 13 milioane dolari

Aceasta emisiune parțială este asigurată prin aceleași siguranțe și garanții ca și emisiunile parțiale din streinătate.

Obligațiunile imprumutului sunt eliberate în dolari efectivi din America de Nord și impărțite în titluri de 10, 50, 100 și 500 dolari.

Ele sunt la purtător și datate dele 1 Iunie 1923 sunt poarta iscăliturî ministrului de finanțe și a președintelui înaltei Curți de Conturi. Textul lor este redactat cu nemțește și englezește.

După împrumutat se dă o dobândă de 7 la sută, socotite anual postrumeranda, cupoanele sunt scadente la 1 Iunie și 1 Decembrie a fiecărui an. Primul cupon va fi scadent la 1 Decembrie 1923.

Obligațiunile vor plătite înapoi în 20 an prin trageri la sorți făcute anual. Prima tragere la sorți se va face în Octombrie 1924 Rezultatul se va publica în Wiener Zeitung.

Obligațiunile trase la sorți vor fi plătite la finele lui Noembrie al anului în care au fost trase la sorți. Cuponul de dobânzi dela 1 Decembrie din acel an se mai plătește încă. Plata cupoanelor scadente și a obligațiunilor trase la sorți se face în dolari efectivi, fără a se scădea vre'un impozit sau taxă existentă sau viitoare sau orice altă sarcină, făcându-se plata la Banca Națională a Austriei Viena precum și la locurile de plată din țara și streinătate desemnată de acea Bancă. Obligațiunile trase la sorți vor fi prezintate la plata cu toate cupoanele care până la 1 Decembrie n'au ajuns la scadență. Suma cupoanelor ce vor lipsi, se va scădea din capitalul obligațiunei trase la sorți. Cu învoirea garanților, imprumutul se poate micșora prin cumpărare a obligațiunilor din suma destinată în fiecare an la tragerile la sorți. Iusă micșorarea imprumutului prin plăți mai mari, decât ratele de amortizare, nu se poate face decât cu începere dela 1 Iunie 1934 cu învoirea tuturor garanților și după o denunțare prealabilă de șase luni, care trebuie să se termine în ziua vre'uneia din cele două scadențe semestrale pentru plata dobânzilor. Dobânzile ajunse la scadență se prescrise în 6 ani, iar sumele de capital scadențe în 30 ani dela scadența.

Obligațiunile și cupoanele scadente vor fi plătite în orice caz, chiar și în caz de războiu fără considerare la cetățenia purtătorului, statele garantate s'au obligat de a plăti cupoanele (mandatele de plată) obligațiunilor de stat depozitele de ele, prin care se asigură serviciul de dobânzi și rate, chiar și atunci, dacă purtătorul obligațiunilor ar fi cetățeni ai unei țări cu care guvernul garant ar fi în războiu sâi în relații beligerante, sau dacă țara sau țările în care s'a făcut emisiune parțială, s'ar găsi în războiu sau relații beligerante cu guvernul garant. Guvernul Austriac nu va sechestra în nici un caz obligațiunile și nici nu le va supune numai drept de gaj sau de retențiune. Obligațiunile imprumutului și dobânzile ce ajung la plata sau socoteală reciprocă vor fi libere de orice altă sarcină impusă special obligațiunilor sau dobânzilor.

Imprumutul va fi cotat la bursa din Viena. El este pupilar; obligațiunile se vor putea întrebuința pentru plasarea capitalurilor fundațiunilor, institutelor publice minorilor, precum și capitalurilor depozitate. Ele se vor putea întrebuința pentru cauțiuni.

Condițiunile de plată.

Prețul de subscripțiune este de 95 la sută din valoarea nominală plus 7 la sută dobânzi dela 1 Iunie 1923 până la ziua plății.

Plata se face la subscripțiune sau în 4 rate de câte 25 la sută din suma subscrisă, din care prima se plătește odată cu subscripțiunea cea a doua la 16 Iulie, cea a treia la 16 August și cea a patra la 15 Sept. 1923 impreună cu dobânzile până la ziua plății.

Plata se face după planul subscriptorului în dolari sau în coroane austriace socotinduse 70.000 coroane pentru un dolar. Ea se poate face în franci elvețieni, francezi, belgi, lire engleze, fiorini olandeze, lire italiene, coroane nordice, coroăne cehoslovace fără a se socoti impozitul de valută sau cel asupra cifrei rulumentului de bani sau proviziune.

Despre subscripțiune și plăți se vor da chitanțe pentru ca se locurile de plată vor da obligațiunile într'un timp ce se va publica.

Subscripțiunea începe la 1 Iunie și se termină la 30 Iunie 1923 la ora 12 a. m. Subscripțiunile se pot face la casa de păstrare a poștelor Viena, la bănci și bancheri, la casele de păstrare și institutele de asigurare. 2851

* Rezultatul imprumutului integral votatat conform notei din Geneva este de 650 milioane coroane aur. Garanțiile confirmate prin legi, date de Anglia, Franția, Cehoslovacia (câte 22.67 la sută de imprumutul integral) Italia (16 la sută), Belgia și Svedia (câte 2 la sută), Danemarca (1 la sută) constitue o acoperire de 100 la sute pentru emisiunea parțială actuală a imprumutului admis de Societate Națiunilor, guvernul federal din Elveția ia asupra sa din cele 650 milioane coroane aur direct 20 milioane coroane aur efective adică 3.077 la sută.

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa în ziar sub V. P.

Eczema boalele de piele cosurile se vindecă sigur cu
Pomada Cadol
Găsiți la farmacii și dreguerii sau contra mandat poștal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereți gratuit prospectul: Cumse-vindecă eczema. 2819-3

Engross! Endetail!
Mare mágazin
de culori finkweiss, firnais, spirt de salamiac și de oțet, văpseli de anilină orice fel de articole de băcănie în mare și în mic, serviciu prompt la
KALMAR
soc. pe acțiuni de mărfuri,
CLUJ, Strada Regina Maria 42.
Telefon: la magazia principală 425, la filială 544. 2849

„Tacâmul"
fabrica pentru articole de argintării
Cluj, Str. Avram Iancu 3.
Telefon No. 2-13

Argint
cumpără cu cel mai mare preț! 2850
Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revânzatori.

Reclama este sufletul comerțului

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 — CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă 2628

Cronica sportivă

— Intrecerile de footbal de ieri, 10 Iunie —

Cluj

CFR II.—KMTE II. 3:1 (1:1). Arbitru: Adorjan.

Victoria II.—Haggibor II. 9:0 (6 0). Arbitrează Grim.

Hagg. iun.—KKASE iun. 4:1 (2:1). Arbitru Marienkevics Prin acest macht Haggib. a câștigat campionatul echipelor juniore. In acest seson Hagg. nu a suferit infrangeri.

Academia — Sparta (Gherla) 1:1. Arbitru Pop. Match de campionat de categoria II-a.

CFR—KMTE 2:0 (1:1) Matchul de campionat cat. I-a. A fost un match plictișitor Joc fără technică și stil. Câteva situații ce le au muncitorii, nu le exploatează. CFR-iștii prea puțin activi. KMTE jucând toate matchurile, acum e sigur că va ajunge în cat. II-a.

Haggibor—Victoria 2:2 (1:0). Pe cât de plictișitor a fost matchul precedent pe atât de plin de peripeții a fost cel jucat de echipele cari rivalizează campionatul.

Haggibor în întâia repriză e în vădită superioritate, dar de abia în ultimele minute poate marca, prin Reményi, un goal. Repriza I-a se terminâ cu 1:0.

In repriza a doua Ankrant marchează al doilea goal pentru Haggibor. Victoria văzându-și periclitată situația, ia avânt. Haggibor decade obosit și Victoria marchează două goluri.

Prin acest match punctele *Victoriei* s'au urcat la 13 iar ale lui *Hag.* la 18. *Victoria* mai are de jucat două matchuri, cu KKASE și *Universitatea.* Presupunând că *Victoria* le câștigă, va avea numai 17 puncte, așa că tot nu poate ajunge pe *Hag.* care are încheiat șirul matchurilor cu 18 puncte. *Haggibor* așadar a câștigat campionatul regionalei Cluj.

Arbitrul acestui match a fost Dl Kiss dela Oradea. A condus jocul în mod satisfăcător, . . . chiar și pentru pretențiosul public Clujan.

Resultate din provincie

Oradea-Mare

Egyetértés-Makabea 3:0 (1:0)

Satu-Mare

NAC (Oradea) Sz. S. E. 1:1 (0:0)

Nac a jucat cu rezerve. Acestui fapt se dat oreste acest rezultat. Arbitru Sluges.

Tg. Mureș

M.T.K.—C.F.R. *Mureșul* 1:1 (1:0).

Reghinul Săsesc

T. S. C. E.—Sz. T. K. 1:0 (0:0). Match amical.

Salonta-Mare

A. M. T. E.—N. S. Ç. 3:1 (2:0). Match amical. Arbitru: Vasilescu.

Sighetul-Marmației

Samson—Bihorul 1:0 (0:0. Amical.

Dej

M. T. E. (*Oberta*) —*Unio* (Dej) 1:0 (1:0).

Făgăraș

Făgărășana—Ivria 2:0 (2:0) Arbitru Suciu. In repriza a doua matchul s'a întrerupt. Arbitrul a fost insultat de public.

Brașov

Brașovia—Olimpia 3:0 (3:0), Arbitru: Buzna.

Turda

K.K.A.S.E. II. (*Cluj*) — T. S. C. Iun. 2:1 (1:0). Match amical.

București

România—Iugoslavia. 1:2 (0:2).

Goalul Românilor a fost marcat de Wetter. Un alt goal marcat de echipa României nu a fost recunoscut de arbitru.

Mâine vom publica detalii asupra acestui match.

Timișoara

ATE—TAC 4:3 (2:2).

Carei Mari

NAC (Carei): Törekvés (Satu-M.) 2:1.

Atletism

Arad

Eri a avut loc întâiul concurs de atletism din acest an la Arad Rezultatele sunt foarte frumoase, corectându-se și 4 recorduri deale țării. Rezultatele parțiale sunt următoarele:

1. 100 m. plat: Schiller (AAC) 11·1 sec.
2. Săritură în înălțime (iun.) Zimermann ATC 163 cm.
3. 800 m. plat iun: Deutsch 2 m. 12·8 sec.
4. Salt în înălțime: Rusu (Unirea) 177 cm. (record).
5. 3000 m. plat. Márton (VSC) 9 m. 55 s. (record).
6. Salt în lung. I. Barabás (VSC) 6·10.
7. 400 m. în.: Veocsonyei (Kinizsi) 57·2.
8. Aruncarea greutății iun. Fritz (ATE) 12·85 (record).
9. 1500 m. plat: Scholcz 4 m. 48·4 s.
10. 300 m. plat: Platz (Tör.-O.) 38·6 s.
11. Aruncarea discului: Buding (Kinizsi) 35·54.
12. 10.000 m. plat: Dr. Belu (Univ.) 36 m. 28·2 s.
13. Aruncarea sulițel: Dr. Corcan (U.) 43·38 m.
14. 4×1500 ștafetă: (AAC) 18 m. 44·7 sec. (record).

Sibiu

Concursul ajustat de HTV.

1. Salt în înălțime: Schöpf 165 cm.
2. Salt în lungime: Hermes 6·03 m.
3. Salt în înălțime din loc: 1·40 cm.
4. Aruncarea greutății: Kaith 10·85.
5. 100 m. plat: Hermes 11·8.

Zegrab

La concursul atletic al Jugoslaviei au participat și câțiva atleți Timișoreni. Rezultatele sunt următoarele:

Rusu (Unirea) câștigă recordul saltului în înălțime, sărind 176 cm.

Fischer recordul saltului triplu, iar Kozovics (TAC) e clasat al treilea la 300 m. plat.

Dela Opera Română

Perspectivele noului stagiuni. Ce noutăți se vor monta. Ce se lucrează în atelierele operei.

De vorbă cu dnii Popovici-Bayreuth și Constantin Pavel.

Distinsul director al Operei noastre din Cluj, dl Popovici-Beyreut, revenind din București, unde plecase pentru a se consfătui cu cercurile artistice și politice relativ la situația și posibilitățile de desvoltare a operei în stagiunea viitoare, am căutat să-l întrebăm asupra rezultatelor drumului său.

„Nu e nimic definitiv, ce ți-aș putea comunica" — ne spune dl Popovici. „Noui angajamente nu am făcut, de oarece nu știm care ne va fi situația în anul viitor. Sper însă, și am motive bine întemeiate pentru aceasta, că vom avea concursul binevoitor al guvernului".

*

Intrebându-l pe dl Popovici despre actuala stagiune a binevoit să ne răspundă următoarele:

„Stagiunea actuală e pe sfârșite. Din cauza căldurilor vine mai puțină lume. Stagiunea o ținem deschisă până la sfârșitul acestei luni".

Pregătiți ceva noutăți? — îl întreb mai departe pe dl Popovici.

— „Pentru actuala stagiune nu. Ultima a fost „Madame Butterfly" reluată aseară. Pentru stagiunea viitoare ne pregătim cu multe „noutăți" dar în cadrele posibilităților.

Cea mai apropiată premieră va fi „Regina de Saba".

*

Vineri seara, în vreme ce se monta actul al doilea al operei „Madame Butterfly" am avut ocazia să vorbim și cu dl Pavel Constantin, directorul de scenă al Operei.

„Am montat din nou această operă, — ne spune dl Pavel — într'un mod cu totul original.

Deși fastuoasă montarea, nu am cheltuit așa de mult cum s'ar crede. Toate decorurile, cortina cu motive japoneze, mobilar etc. s'au pregătit în atelierele operei noastre sub direcția pictorului Wiedmann.

Costumele de asemenea s'au pregătit în atelierele Operei, costându-ne mult mai puțin ca în oraș. „Madame Butterfly" prin faptul că e „montată" numai și numai de noi, înseamnă începutul îmbucurător al unei noui ere în felul de-a monta. Instalațiile ne permit a pregăti cele mai fastuoase decoruri așa că nu mai suntem siliți a apela la atelierele de artă decorativă din streinătate, decât foarte rar.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate mareie avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 819 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Joi 14 Iunie 1923

„ASOCIAȚIUNEA"

Infrățiri

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: C. T. A. No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Tovarăși sau unelte?

— Politicianii cari ponegresc țara —

In clara și lămuritoarea expunere făcută de d-l I. G. Duca, în chestiunea propagandei noastre în străinătate, ca răspuns la interpelarea d-lui Gh. Pop, ministrul de externe a fost nevoit să aducă fapte pentru a dovedi că acțiunea de ponegrire a țării noastre în străinătate nu este numai opera dușmanilor noștri de peste hotare ci, conștient sau inconștient în ea își au o contribuție destul de importantă și mulți oameni politici din România.

Faptele denunțate de d-l I. G. Duca sunt cumplit de dureroase pentru noi, indiferent dacă politicianii ahtiați după putere le-au săvârșit ca unelte inconștiente sau ca tovarăși.

Mai puțin optimiști decât ministrul nostru de externe, noi credem că sunt mulți printre aceia cari se găsesc la conducerea partidelor de opoziție gălăgioasă, cari stau în serviciul vrăjmașilor României, îndeplinind în mijlocul nostru rolul infam de trădători de țară.

Dar cum spuneam și mai sus, indiferent dacă faptele sau săvârșit conștient sau incontșient, răul pentru țară este tot atât de mare. Dealtfel nici n'ai putea spune precis până unde a lucrat inconștientul și de unde a început acțiunea vândutului.

In fața gravelor denunțuri pe cari le-a făcut d-l I. G. Duca, opoziția a încercat să se lapede de crima comisă, dar dovezile erau zdrobitoare și rechizitoriul, pentrucă în partea ultimă a cuvântării sale, minisrtul de externe a făcut un adevărat rechizitoriu, era întemeiat.

Și iată le înșirăm și noi aci pentru a arăta opiniei publice din Ardeal cu deosebire cât de păgubitoare pentru țară a fost acțiunea politică a „opoziției unite" de astăzi și pentru a înfiera încă odată toată infamia săvârșită de oameni orbiți de interese sau de pasiune politică.

Acțiunea aceasta de ponegrire a țării, de trădare a intereselor ei, a început chiar îndată după unire și n'a înțeles să se rețină în clipele grele prin care am trecut, ba dimpotrivă tocmai atunci ea se afirma mai stăruitoare și hotărîtă.

Astfel în 1919 un actual tovarăș de luptă al d-lui Iuliu Maniu a făcut o intervenție la Paris pentru trimiterea unui ultimatum la București care făcând să cadă guvernul de atunci ar fi putut aduce la putere partidul național.

Articolele scrise de d-nii Lupu, Mihalache și Vaida Voevod în almanahul ziarului „America" denunțurile cu privire la stările din Basarabia pe care d-nii Sever Dan, Halipa și alții le-au făcut într'o formă și poate și cu intenția de a lovi în prestigiul stăpânirii românești și în puterea de viață a unității naționale, falsele și, — *voit falsele*, informațiuni cari se dau de oameni aceloraș partide străinilor cari vin să vadă România, o serie interminabilă de fapte politice, începând cu protestul împotriva Incoronării și sfârșind cu faimoasele „declarații" ale celor două partide, cari au servit propagandei vrăjmașe furnizându-i mijloace și punându-i la dispoziție noui argumente, iată în ce constă acțiunea de ponegrire a țării dinăuntru. Gravitatea unei, străruințe cu care s'a desfășurat această, acțiune vădesc lipsa de dragoste pentru țară a oamenilor cari nu pierd nici un prilej pentru a se strîga la toate răspântiile patriotismul și democratismul. Infamia acțiunei, cinismul sau inconștiența celor cari au săvârșit-o trebuie să ne pună pe gânduri.

Ele dovedesc cât de adâncă este criza morală care încearcă politica noastră de după războiu, dacă la conducerea a două partide doritoare să-și aducă un rost în viața statului se găsesc oameni atât de lipsiți de inimă și de minte încât se lasă târâți de patimă, de ambițiuni sau de puterea fascinatoare a banului până la adevărate crimei împotriva națiunei.

Lipsa acestui elementar sentiment național la politicianii noștri răsăriți după războiu este îngrijorătoare. Fiindcă înțelege oricine la câte primejdii pentru interesele statului ar putea da loc guvernarea unor oameni cari s'au făcut vinovați de o acțiune atât de păgubitoare țării ca aceia pe care a denunțat-o d-l Duca dela tribuna parlamentară.

Blajul impotriva reformelor democratice

— Ce zice partidul național? —

„Unirea" de la Blaj continuă să teoretiseze impotriva reformelor noastre democratice și, ori câte explicații ni s'ar șopti la „telefonul" din pagina IV-a, nu putem să nu ne întrebăm: Ce zice partidul național? *Căci n'a trecut doar de cât o lună de când d. Maniu își alesese serbările de la Blaj ca cel mai nimerit prilej pentru a dovedi nesdruncinatele sale legături cu Ardealul luptător pentru libertate și democrație, și iată că una din foile care exprimă mai bine sufletul de astăzi al Blajului publică articole peste articole din cari se desprinde o înverșunată pornire împotriva celor două mari reforme democratice care fac temelia noului stat român: reforma agrară și votul universal.*

In timp ce deci partidul național, prins de braț cu partidul d-lor Lupu și Michalache, cutreeră țara în lung și în lat în numele „democrației primejduite", „Unirea" din Blaj persiflează tocmai reformele care înfățișează cele dintâi mari triumfuri ale democrației românești.

„Ce ție nu-ți place, altuia nu face", — este proverbul pe care mi-l amintește foaia blăjeană pentru a ne dovedi cât de nedrept a fost actul expropirerii prin care latifundiile grofilor au trecut în mâna țăranilor.

Iar pentru a ne arăta absurditatea votului universal, foaia blăjeană ne spune că „natura detestă egalitatea" *și că deci nu mulțimea, ci numai cei puțini și aleși sunt chemați să-și spuie cuvântul în conducerea statului.*

Și, ca încheiere, ni se spune încă odată că poporul nostru are nevoie mai întâi de „lumina învățăturii bune", nu de „zăpăceală demagogică", ceia ce-ar fi să însemne că mai de folos e pentru popor cultura de cât orice reformă democratică.

Este exact ceia ce spuneau conservatorii în clipa când partidul liberal a deschis lupta pentru înfăptuirea reformei agrare și a votului universal, și sunt nouă ani de zile de când nimeni nu mai poate susține asemenea lucruri fără să fie acuzat de reacționarism.

Și, totuși, „Patria", care prin directorul ei e așa de aproape de Blaj, nu se simte de loc ofensată în democratismul ei cetind sentințele antidemocratice ale ziarului blăjean. Ce-ar mai fi sărit însă sus dacă articolele „Unirii" ar fi fost publicate într'un ziar liberal! Să fi văzut atunci cât de tare ar fi strigat „Patria" pentru a denunța poporului reacționarismul partidului liberal!

Dar, să fim sinceri: „Unirea" a reacționat când spune că poporului îi trebuie nu „zăpăceală demagogică", ci „lumina învățăturii bune". Lucrul acesta însă ea trebuie să-l spună tocmai partidului național care el, în unire cu partidul țărănesc, a desfășurat cea mai desfrânată demagogie în jurul unor reforme pe care, fără să le fi dorit, le-a exploatat totuși cu frenezie transformându-le în mijloace de agitație electorală.

Chestiunea reparațiilor

Punctul de vedere englezesc. Ce scrie ziarul „Times". Anglia și chestiunea Ruhr. Deosebirile de vederi între Franța și Anglia se accentuază.

Ziarul „Times" a publicat zilele trecute un larg articol asupra chestiunei reparațiilor pe care el o numește „chestiunea supremă", articol în care reia teza sa favorită, asupra interindependenței comerțului.

Trebuie să vedem în acest articol o intenționne din partea unor anumite cercuri importante, de a prepara opinia pentru posibilitatea unei acțiuni apropiate a guvernului englez în vederea „unei inițiative pline de tact", inițiativă a cărei clipă se apropie.

După marele ziar englez, ocuparea regiunei Ruhr de către Francezi este o acțiune nepotrivită cu interesele Angliei, iar Franța trebuie să arate ce folos a tras din această ocupațiune pentru a justifica continuarea aventuroasei sale experiențe".

„Times" emite ideia că în cercurile bine informate, domnește opinia că chestiunea Ruhr ar trebui supusă unui tribunal mondial. Ziarul englez crede de altfel că aranjamentul care ar putea interveni ar fi o dezamăgire pentru Franța.

„Nu este și regretăm că trebuie s'o spunem, scrie „Times", nici un mijloc pentru a scăpa de această dezamăgire. Trebuie să se renunțe la ideia garanțiilor și a gajurilor cari nu s'au dat decât împotriva inimei".

„Journal des Débats" comentând părerile emise în acest articol al ziarului „Times" scrie următoarele la rândul său:

„Este o parte a articolului din „Times" care este în adevăr extra-ordinară și împotriva căreia se crede să protestăm, pentrucă nu e demnă de marele ziar englez. Ziarul Londonez pretinde că din suma de 1.000.300.000 lire cerute de Francezi și din care jumătate au și cheltuit Francezii, o puternică proporție reprezintă un beneficiu și nu costul ramplasării.

Iată cum se rostește ziarul „Times":

„Refacerea a dat Franței lucru și beneficii. Când refacerea va fi completă, Franța nu va fi păgubită decât cu o diferență de vre-o 500 milioane mai mult decât dacă regiunile devastate ar fi fost reparate printr'un semn cu mâna în ziua armistițiului".

„Times" declară că șomajul este pentru Anglia „echivalentul regiunilor Franței devastate și adăogă că el nu aduce vizitatori". Concluzie spunând că pierderile economice ale Angliei datorite războiului nu sunt inferioare celor ale Franței și ca interesele generale ale le Britaniei și ale lumii întregi cer ca chestiunea să fie regulată în cel mai scurt timp posibil. „Acesta trebuie să fie, adăogă „Times" scopul imediat al politicii britanice, și nu e timp de pierdut".

După ce reproduce pasagiile acestea din ziarul „Times", „Journal des Débats" le comentează în tr'o formă destul de vehementă și cu totul interesantă pentrucă vădește cât de deosebite sunt vederile celor două țări în chestiunea Ruhr.

„Journal des Débats" scrie:

— „Times"-ul pare a avea foarte puțină grijă pentru memoria cititorilor săi, fără a mai vorbi de disprețul lui pentru faptele și principiile economice:

— El uită că a fost unul din cele dintâi ziare care a spus și a demonstrat, sprijinit pe cifre, că chestiunea șomajului este o chestiune de populațiune, sau mai de grabă de suprapopulare și că chiar dacă Marea-Britanie ar da ocupație la tot atâți lucrători cași înainte de războiu, ea totuși ar avea un milion de someuri timp îndelungat. Lucrul l'a recunoscut și șeful amiralității Sir Amery.

„Ar fi în adevăr timpul, continuă „Journal des Débats", ca „Times"-ul să înceteze de a amesteca chestiunea reparațiilor cu aceia a șomajului care după cum primul ministru a spus și după cum arată declarațiile oficiale și raportul biuroului „Oversea Settlement Committee", este pur și simplu o chestiune de suprapopulare. Fără îndoială că aceasta izbește imaginația publicului și aceasta îi dă o ideie falsă despre situație. Dar am fi crezut că „Times" știe să se mențină deasupra acestor procedee.

Dar nu este totul; pentru a apăra cauza sa, ziarul „Times" a recurs la această erezie economică: cu cât se strică mai multe lucruri cu atât comerțul merge mai bine.

Și mai are și lipsa de gust de a spune că provinciile devastate de războiu atrag turiști.

Ce turiști! Văduve și orfani cari vin să plângă pe mormintele scumpilor lor morți, „Times" regretă aproape că în Anglia nu sunt regiuni devastate și morminte cu sutele de mii.

Care este cauza lui, dacă se înjosește să folosească astfel de mijloace pentru a o susține".

Comentariile și argumentele ziarului francez sunt foarte puternice și adevărate. Ele înfățișează perfect spiritul opiniei publice franceze, după cum articolul din „Times" reprezintă punctul de vedere general englezesc.

Acum când prin intrarea în guvern Baldwin a două personalități politice cari și-au manifestat categoric opunerea lor la procedarea franceză de până acum în chestiunea reparațiilor și cu deosebire în chestiunea Ruhr, articolul din „Times" care se știe că exprimă adeseori părerile celor mai autorizate cercuri oficiale engleze, este semnificativ. El este, socotim noi, începutul unei perioade de frecări supărătoare între cele două mari puteri și ne gândim cu îngrijorare la toate neajunsurile și primejdiile cari pot naște din dissensiunile dintre Anglia și Franța.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Nouii academiciani

Recepția d-lui D. Gusti la Academie

Cuvântarea noului ales: „Ființa și menirea Academiilor"

Duminică la ora 3, aproape în plenul academicienilor și în mijlocul unui auditoriu select foarte numeros, dl D. Gusti și-a ținut discursul de intrare în Academie.

A prezidat principele Carol.

Printr'o muncă susținută neîntrerupt și plină de roade în domeniul științei sociale, prin activitatea la universitate, înființarea societății de științe sociale, înființarea revistei „Arhiva pentru știință și reforma socială" și a „Institutului social român", prin organizare de conferințe politico-sociale. Dl Gusti și-a câștigat pe merit fotoliul de academician.

In discurs d-sa a adus justul tribut de elogii care se datorește predecessorului său, cunoscutul istoric C. Giurescu.

„Constantin Giurescu a spus noul academician, a fost una din cele mai strălucite personalități din generația noastră, iar prin lucrările sale ca și prin viața sa, a rămas un model pentru generațiile viitoare.

Viața sa a fost reflexul pur al studiului și împlinirei datoriei de aceea ea s'a scurs liniștită și senină. Observator ingenios, demonstrator puternic al adevărului istoric, Giurescu a atacat una din cele mai importante, întunecate și controversate prebleme ale istoriei sociale românești: problema claselor sociale în trecutul românesc, aducând numeroase puncte de vedere noi."

Menirea Academiilor

Dl Gusti a intrat apoi în tratarea subiectului discursului: „Ființa și menirea Academiilor."

„Toate instituțiile care au un lung trecut sunt expuse din când în când la un îndoit pericol: a nu fi bine înțelese de opinia publică și, ceea ce este poate mai îngrijitor a pierde ele însele sentimentul eficace de ce trebue să facă, pentru a se adăpa la scopuri și rosturi noui, izvorâte din situații politice sociale și morale noui. Academia română a scăpat până acum de acest pericol grație principiului înțelept al elasticității și organizării ei libere și servicilor aduse științei și culturii naționale.

Are oare Academia, ca instituție, prin esența ei spirituală, un drept la existență în sânul societății, al rațiunii și al umanității? Iată întreaga problemă a academiei, problema valorii ei sociale, raționale și umanitare.

Să fie oare Academia, cum cred unii, numai o societate de paradă, un sindicat de cantități satisfăcute, pentru a distribui titluri glorioase, ce în realitate nu ar da glorie, ci cel mult gloriolă? Să fie oare numai un obiect de lux social, un refugiu liniștit de contemplație senină pentru o elită aleasă de un restrâns centru de selecție, deasupra căreia trece, fără să o atingă zgomotul vieței?

Să fie în sfârșit Academia o instituție superstițioasă și de aceea respectabilă, cu simpla menire de a conserva și încorona o viață de sforțare și de muncă, supraviețuindu-se pe ea însăși, fără altă necesitate?

Dacă este așa, apoi această instituție corporativă, fără utilitate, fără frumusețe, fără vre'un mandat, este imuabilă; totul este perfect în orânduirea ei simetrică. „Sit ut est, aut non sit".

Mai mult decât un salon

Dacă însă dimpotrivă, Academia este mai mult decât un salon închis de conservație științifică și literară, ce are numai a desemna pe noui oaspeți și a admite la fotoliile de care dispune pe cei găsiți demni a se așeza în ele.

D. Gusti a descris lupta dusă împotriva Academiei franceze de elementele revoluționare, pe motiv că ar fi o instituție antidemocratică, când în realitate, „Academia este un simbol al adevăratei democrații, al democrației aristocrate. Căci idealul unei democrații nu poate fi tendința unei nivelări a tuturor în jos, către un minimum, ci una în sus, către un maximum, adică o autoguvernare și autoresponsabilitate socială, a unei personalități ajunse la un cât mai mare grad de dezvoltare.

Spre o armonie a sforțărilor

Inființarea academiilor, concepute așa cum le înțelegem astăzi, a fost o consecință a prăbușirii felului de viață medievală. Principiile care au prezidat la alcătuirea lor sunt: principiul câmpurilor de experiențe pentru producerea descoperirilor și a ceea a consecinței lor practice pentru societate, îmbrățișate mai târziu de universități.

De atunci chemarea academicianilor se rezumă în următoarele puncte:

Să răspundă chemării de socializare a creației și să înfrunte pericolul unilateralității științei. Ea este încoronarea naturală a activității științifice a universității și a instituțiilor speciale de cercetare.

Funcțiunea specifică a Academiei constă în inițiativa organizării creației științifice colective.

Prin baza ei organică, Academia este menită să strângă laolaltă pe toți savanții lumei, iar armonia sforțărilor oamenilor de știință va fi o temeinică chezășie pentru pregătirea armoniei popoarelor.

■

In răspuns d-l V. Pârvan a conturat personalitatea lui C. Giurescu și activitatea științifică de până acum a d-lui D. Gusti.

Cumpărăm

pentru fabrica noastra de licheuri **Bogsza** în cantități de vagoane fructe: **cireși, vișine, caise, pere, prune, fragi, zmeura, mure precum** și **chimin** în orce cantități mari.

Ofertele le rugăm a le adresa cu notarea cantităților la **Bognár** și **Szántó** Societate Comerciala Ardeleană S. A. Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 70.

2103 Lloyd 1296

Parfumerie László & Co.

Magazie Baby

Cărucioarele Brennabor, Trusouri complete de copii, Albituri de dame, Articole de tricotaj Specialități cosmetice și parfumuri engleze si franceze

2652

CIORAPII Lloyd 1479 2647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

Sacouri de lüster și veste
Costume ce se pot spăla
Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii
Telefon 431.

2653

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cu aeroplanul spre Polul Nord

— Îndrăzneața încercare a exploratorului Amundsen —

Luna aceasta regiunile polare vor fi teatrul unei întreprinderi senzaționale, a cărei îndrăzneală întrece toate explorările făcute pentru a desvălui misterul regiunilor.

Celebrul explorator norvegian Roald Amundsen, care a traversat dela un capăt la altul Oceanul glacial arctic descoperind în 1906 faimoasa strâmtoare dela Nord-Vest și ajungând primul la Polul Sud în Decemvrie 1911 și-a pus în gând să ajungă la Polul Nord cu aeroplanul.

Urmărind itinerarul lui Nansen Amundsen a părăsit Norvegia la 24 Iunie 1918, îndreptându-se spre strâmtoarea Behring cu corabia „Maud", special construită pentru a rezista asalturilor gheței. Cu toate cele două insuccese ce le-a suferit până în 1920, el a încercat să atingă zona faimosului curent motor, care urma să-l conducă printre banchize.

Dar nenorocul lui Amundsen fu că htrâmtoarea lui Behring pe care cu 2 săptămâni înainte, el o traversase pentru a se duce la Noma, era acum închisă de enorme blocuri de gheață.

Timp de 19 zile, a susținut o luptă continuă cu ghețurile, cari amenințau să-i înghită corabia.

Odată această grea strâmtoare trecută, din cauza oceanului acoperit de banchize în direcția, unde avea să se îndrepte expediția, pentru a treia oară Amundsen a fost silit să petreacă iarna pe coastele Siberiei.

Iernarea aceasta a fost în adevăr dramatică. La începutul lui Octombrie o furtună furioasă, apleacă pe o parte corabia, prizonieră în imensa pânză de ghiață.

Din fericire câteva săptămâni mai târziu, o altă furtună readuse corabia în poziția naturală, strângând-o însă din ce în ce mai mult în masa înconjurătoare de ghiață.

Deslănțuirea unui uragan deabia permite, expediției să scape de strivire și de înec, nava pierzându-și helicea.

La [illegible] verei lui 1921, Amun[illegible] recâștigă libertatea [illegible], dar neputându-se gândi să continue luptă cu ghețurile, el face drumul pe la Sud pentru a-și putea repara corabia la sattele. Expediția și a petrecut toată iarna în acest mare port al Statelor Unite de pe coasta Pacificului. După o ședere de 3 ani în mijlocul banchizelor, echipagiul avea nevoie de odihnă. în vederea noilor asalturi pe care le proecta Amundsen.

Cu toate eșecurile suferite, Amundsen păstra o voință nesdruncinată și o credință absolută în victoria finală.

In 1922, Maud a cărui conducere o încredință unuia din colaboratorii săi, încercă din nou să atingă zona curentului polar în timp ce Amundsen debarca la punctul Barrow, capul cel mai nordic al peninsulei Alaska, de unde va încerca cucerirea Polului Nord cu ajutorul aeroplanului.

Amundsen a instalat pe corabia sa un post de telegrafie fără fir, pentru a fi în continuă legătură cu avionul metalic de tip Larsen, condus de pilotul norvegian, locotenentul Omdal.

La 3 Iunie 1922, expediția a părăsit Seattle, în drum spre capul Barrow unde trebuia să se fixeze câmpul de aviație.

Incă odată norocul i-a fost de favorabil. O lună întreagă corabia a așteptat dislocarea ghețurilor. Dacă această situațiunea se prelungea expediția risca să piardă complect compani.

De aceia Amundsen se separă de „Maud" dădu căpitanului ordine să se îndrepte spre Nord-Vest spre a atinge curentul polar iar el cu pilotul și avionul său s'a avântat pe o goeletă americană în întinsul ghețurilor.

După trei ani de insucces „Maud" în sfârșit a reușit în August trecut să câștige curentul polar, fapt înregistrat grație instalației de T. F. F. de semnalele orare ale Turnului Eiffel, de stațiunile radio-telegrafice din Hawai și din Norvegia.

„Maud" trimite necontenit mesagii pe această cale Institutului metereologic din Christiania și tot la trei luni trimite un comunicat presei, ținând-o în curent cu progresele înaintării, cu viața de bord. Astfel dela 22 August la 15 Decembrie 1922 „Maud" a progresat 220 de kilometri în direcția Vest-Nord-Vest. Dar în timpul iernei viteza de translație a banchizei s'a micșorat mult; dela 15 Decembrie 1922 până la 6 Martie 1923, corabia n'a putut străbate decât 99 kilometri, însă în direcție mai boreală că precedenta.

Corabia e solidă, dar are mult de suferit din cauza ghețurilor și a furtunilor, care pulverizează uneori blocurile de gheață sau le răstoamă unele peste altele. Pentru a preîntâmpina o catastrofă, în cazul când corabia ar fi acoperită de ghețuri, norvegienii au prevăzut-o cu sănii, pe care s'ar putea retrage spre coasta siberiană.

In tot acest timp ce a făcut Amundsen? Cu materialele aduse el și-a clădit în golful Wanwright pe coasta de Nord a Americei, o cabană spațioasă pentru el și pilotul sau, apoi după ce debarcă avionul; goeletta americană îi părăsi.

Aici Amundsen așteaptă prima ocazie favorabilă, pentru a zbura spre pol.

La 300 de km. Vest de golful Wanwright se află stațiunea radiotelegrafică dela Nordwick; îndată ce aeroplanul se va pune în zbor, estea va fi anunțată postului de T. F. F. - prin semnale de foc și fum, făcute de eschimoși.

De remarcat că întinderea de ghiață nu trebuie considerată ca fața unei mări întinse, ea e accidentată cu asperități și monticule, iar suprafețele plane sunt destul de rari.

Așa că în caz de pană, mai mult ca sigur că în aterizare, aviatorii și-ar putea găsi moartea. Pe dealtă parte e imposibilitate de a se reaprovizionа cu benzină, căci banchiza mutându-se continuu depozitele ce s'ar putea instala n'ar putea fi constante. Acest motiv l'a făcut pe Amundsen să aleagă un avion Larsen.

Acest avion are o rază de acțiune de 32 de ore făcând 120 km. pe oră, cu această viteză și în acest timp el poate să traverseze bazinul polar în toată întinderea lui.

De la golful Wanwright, distanța este de 2120 kilometri. Prinurmare dacă nu intervine nici o stricăciune la avion, 17 ore și jumătate după plecare scopul este atins.

Amundsen a prevăzut două

Rostul partidului național în România Mare

Un exemplu dela frații subjugați și o explicație pentru partidul dlui Maniu.

Un ziar bucureștean publică un interesant interview cu dl dr Ion Jianu, deputat al partidului național român din Jugoslavia în Parlamentul de acolo. Ni se arată anume care este rostul acestei organizațiuni politice românești în cadrele statului jugoslav, și cari îi sânt punctele esențiale de program.

Despre organizarea politică a Românilor din Jugoslavia am mai vorbit aici. Utilitatea politică și națională a acestei organizațiuni este mai mult decât evidentă și vădeste că frații noștri desliplți în mod vitreg de noi știu să se manifeste cu energie ca Români.

Dar în interview-ul dlui dr. Ion Jianu se fac unele afirmațiuni nespus de prețioase pentru analogia lor cu o epocă politică de aici din Ardeal, astăzi dată cu totul uitării. E vorba de caracterul definit al partidului național român din Jugoslavia, caracter pe care l'a avut la început și partidul național din Ardeal și care ar fi trebuit să înceteze în momentul unirii, așa cum a declarat regretatul prezident al adunarii dela Alba-Iulia, George Pop de Băsești.

Dl dr Ion Jianu a spus:

„Ne-am organizat într'un **partid special**, partidul naționalist român, pentru că e pentru întâia oara că intrăm în viața politică a Regatului Sârbilor, Croaților și Slovenilor, **și n'am putut să ne amestecăm cu nici unul din partidele jugoslave care apărau Constituția,** de oarece alegatorii noștri n'au fost informați despre lucrările lor și nu cunoașteau intențiile lor. Principalul motiv care ne-a hotarât să ne grupăm, e că o mare parte dintre intelectualii noștri au vrut să ajute pe democrați, cari au făcut totuși mari neajunsuri românilor din Banat."

Așa dar necesitatea de a opune o organizație cu caracter **național** a dat naștere partidului național român din Jugoslavia, **ca partid special.** Aceleași motive au determinat în Ardeal sub stăpânirea maghiară, înființarea partidului național, ca partid special, care să împiedece amestecul cu celelalte partide, înainte de toate neromânești. Românii din Jugoslavia n'au făcut decât să urmeze exemplul trecutului, și bine au făcut.

Explicația dlui dr Jianu arată însă precis că un partid național în cadrele Romaniei întregite, n'are ce căuta.

Un **partid special** românesc în România este o absurditate pe care numai dl Maniu a putut o concepe. D-sa nu a voit să știe de îndemnul cuminte și patriotic al fostului prezident Gheorghe Pop de Băsești, care a înțeles că „partidul național și-a îndeplinit misiunea". Dl Maniu a voit să păstreze în România întregită un partid național, un partid **special**. Dar cu ce scop? Să împiedece amestecul Românilor din Ardeal cu celelalte partide politice? Aceste partide erau însă românești, și intențiunea dlui Maniu n'a folosit la nimic pentrucă amestecul tot s'a făcut, și bine s'a făcut că s'a făcut. Ambițiunile și interesele personale cari s'au strâns în jurul steagului dlui Maniu tot vor trebui să dispară odata, dar răul pe care l'a făcut desăvârșirii închiegării unității noastre naționale acest partid anacronic, nu se va uita ușor.

„Autonomia" dlui Seton Watson

Acum, șapte zile, cu ocazia conferirii cetățeniei de onoare a Clujului d-lui R. W. Seton-Watson, distinsul publicist și profesor universitar londonez, a găsit că trebue recomandat României o descentralizare administrativă egală cu un self-gouvernment național, și povața d-sale a stârnit o deosebită vâlvă, fiind trâmbițată mereu pe de-o parte de ziarele maghiare cari au rânjit la dl Scotus Viator tot timpul cât d-sa a fost între noi, iar de altă parte de ziarele străine din București, în frunte cu dl Costa-Foru, cunoscutul adept al Confederației dunărene republicane.

Dl Scotus Viator s'a mărginit la Cluj să vorbească despre pământul clasic de aici al libertății și să recomande self-gouvernmentul național, fără să adaoge însă, la ce dată crede nemerită realizarea acestei autonomii.

D-sa a dat astfel prilej ziarelor maghiare să ceară aplicarea ei imediată, iar presei noastre să vorbească încă odată în numele reparării nedreptăților trecutului.

Dar iată că „Gazette de Praque" reproduce unele declarații făcute de d-l Scotus Viator în Cehoslovacia și prin cari D-sa **recomanda, nu autonomia ci descentralizarea și aceasta la o dată care se va crede oportună.**

Credem, că d-l Scotus Viator a omis la noi această declarație din scăpare din vedere numai. De nu uita să o facă și la Cluj, se făcea ideii profesate de d-sa un și mai bun serviciu, iar presei maghiare nu i-se da prilejul să îndeparteze perspectiva idealului d-sale printr'o vaicăreală amenințătoare.

Efectele politicei regionaliste

Partidul național încearcă să compromită pe alții cu ceea ce s'a compromis el singur.

Ziarele de intrigă și scandal de la București fac au, acum câteva zile, mare tărăboiu în jurul unei pretinse organizări cu scopuri separatiste a deputaților ardeleni din partidul liberal. Intriga a fost demascată în întregime de d-l general Moșoiu, ministrul comunicațiilor, într'un interview acordat ziarului „Viitorul" și reprodus în părțile lui esențiale și de noi.

O vreme, ziarele au amuțit pe această chestiune. Se vede însă că opoziția pune mare preț pe această intrigă, deoarece unul dintre ziarele cari servesc la vânturarea știrilor inventate de d-l Sever Dan la secretariatul partidului național, publică în ultimul număr, următoarea informație:

„Deputații și senatorii ardeleni și bănățeni din majoritate nemulțumiți din cauză că guvernul n'a vroit să ție în seamă doleanțele speciale ale Ardealului și Banatului se vor constitui într'un bloc parlamentar al Ardealului și Banatului.

La începutul sesiunei de toamnă ei vor prezenta memorii de toate doleanțele speciale ale populației ardelene și vor face cunoscut guvernului că nu mai înțeleg să-i dea concurs decât în funcțiune de satisfacerea acestor doleanțe."

Știrea așa cum iese din tiparnițile „Adevărului", nu conține în esență decât aceleași stupide afirmațiuni desmințite formal de d-l General Moșoiu. Dar ea are o țintă bine definită. Partidul național aflând că partidul liberal a hotarât să întreprindă în timpul vacanței o energică acțiune pentru desăvârșirea organizațiunilor din Ardeal și Banat și ne-având ce opune efficace pericolului care amenință existența partidului special al celor o sută, crede că va putea compromite acțiunea partidului liberal, atribuindu-i în Ardeal tendințe de separatism și regionalism.

Partidul național a recurs la această armă de luptă pentru că o experimentat-o pe propriile lui organizații. Se știe că partidul național a pierdut orice popularitate în Ardeal și Banat tocmai în urma agitațiunilor separatiste și regionaliste din vara anului trecut.

Dar socoteala este în întregime greșită. Partidul național și-a minat creditul politic fiindcă realmente făcea și face încă o politică pe care masssele populare românești din Ardeal și Banat nu puteau decât să o condamne. Ceea ce nu e cazul partidului liberal, care înțelegând să armonizeze toate nevoile și interesele în conformitate cu nevoile țării, a isbutit să aibă în organizațiile sale din Ardeal și Banat un excelent auxiliar pentru desăvârșirea consolidării noastre.

Atribuind organizațiunilor liberale din Ardeal și Banat scopuri și intențiuni pe cari nu le au, partidul național comite o mare greșeală. Opera săvârșită până acum în Parlament de aceste organizațiuni nu poate fi sdruncinată cu intrigă stupidă, oricât s'ar insista asupra ei.

CITIȚI „INFRAȚIREA"

itinerarii. In caz când consumarea motorului va întrece, prevederile, pentru a nu se expune unei pene. Amundsen va face drumul spre capul Columbia, extremitatea de Nord a peninsulei Grant, unde și-a stabilit un depozit de benzină și provizii alimentare. . .

De aici se va îndrepta către Sud spre instalațiile daneze de pe coasta Occidentală a Groenlandei. Călătoria desigur că va fi grea, dar exploratorul norvegian a știut să triumfe și altădată împotriva tuturor greutăților.

Dacă la sosirea la Pol, situația e normală, Amundsen își propune să se îndrepte spre coasta de Vest a Spitzbergului, drum de 10 ore. Deci în total 27 ore și jumătate de zbor.

Ca teren de aterisaj la Spitzberg s'a ales o câmpie dela Sud de Kings bay, unde aviatorii norvegieni vor ieși în întâmpinarea lui Amundsen.

De adăogat că avionul duce cu el hrana și materialele necesare, pentru a permite aviatorilor în caz de pană, să se retragă spre țărm.

Cu spiritul său practic, Amundsen a prevăzut orice eventualitate și a luat toate precauțiunile, pe care i le-a sugerat lunga lui experiență.

Tactica dlui Maniu

O caracterizare edificatoare.

Vorbind la Cameră despre acțiunea ticăloasă a opoziției cu privire la propaganda noastră în streinătate, d-l Duca a amintit de chestiunea Szilágyi. D-l Maniu s'a crezut dator să protesteze, contra unei învinuiri care nu i s'a adus.

D-l Duca a replicat:

„D-l Maniu are un procedeu, are o tactică parlamentară foarte ciudată, îți atribue cuvinte pe care nu le-ai spus și pe urmă clădește un întreg edificiu mai mult sau mai puțin dibaci, după împrejurări cu argumente bazate pe această presupusă declarațiune. Eu n'am zis nici odată că sunteți complici cu Szilágyi. Apoi d-lor, atât ar mai lipsi! (Aplauze pe băncile majorității).

„Vedeți, domnule Maniu, aci e deosebire între noi. In mintea dumitale apare ca un lucru posibil că ar putea să se găsească români complici cu Szilágyi (protestări pe băncile opoziției). In mintea mea nici nu poate să între posibilitatea unei asemenea crime în contra patriei (Aplauze pe băncile majorității)."

Caracterizarea dlui Duca pune în adevărată lumină toate procedeele partidului național. Sistemul de a inventa anume cuvinte și anume acțiuni lesne de condamnat este îndeobește cunoscut presii partidului național. Dl Maniu nu face deci decât să se afirme că prezident al acestui sistem.

O lipsă de demnitate națională

Câteva reflexiuni provocate de două interviewuri caracteristice. Ce nu trebue să cerem dela un mosafir?

După oficiosul partidului național din Cluj, „Dimineața" publică un interview cu d-l Seton Watson, din care constatăm aceași tristă mentalitate și aceeași lipsă de demnitate națională care caracterizează toate manifestațiunile unei anumite prese și a unor anume partide politice. Interview-ul „Patriei" a pus astfel de întrebări încât permite profesorului englez care ni-a vizitat să facă aprecieri asupra unor lucruri prea delicate pentru a fi apreciate cu libertate chiar de un prieten. Pocedura confratelui clujan ne silește la o comparație brutală. Ea se aseamănă cu a cetățeanului care ar cere prietenului venit la el în vizită să-i dea sfaturi de cum trebue să-și reglementeze raporturile cu nevasta în momentele de intimitate familiară, și care, pentru a obține un sfat cât mai desăvârșit, s'ar apuca să descrie particularitățile fizice ale nevestei. Cum ar merita să fie calificată o atare procedare și cum trebue calificat procedeul oficiosului național credem că nu mai e nevoie să o spunem.

Ceeace este de mirare e că un om cu renume științific cum e d. Seton Watson s'a putut lăsa târât până la a da sfaturi unui întreg popor de felul cum trebue să-și poarte destinele. Un om prudent ar căuta să evite un răspuns la cererea lipsită de demnitate și pudoare a cetățeanului amintit. D. Seton Watson trebuia să evite a ne indica și guvernul parlamentar și chestiunea alegerilor libere și respectarea regulamentului Camerii, oricari ar fi fost insistențele „Patriei" pentru a obține un răspuns la aceste chestiuni.

Vorbind de ele, respectatul profesor al universității din Londra, ar mai fi trebuit să ne vorbească de furtul nedovedit al urnelor, de asasinatele imaginare și alte scornituri ale unei opoziții lipsită de orice pudoare, și, pentru a fi complet n'ar fi avut decât să termine înjurând, după metoda d-rului Lupu pe d. Ionel Brătianu. „Patria" ar fi fost pe deplin mulțumită.

Dar oare acesta a fost scopul vizitei dlui Seton Watson?

Interview-ul ziarului „Dimineața" cade în acelaș păcat. De la întâia întrebare lipsa de demnitate patriotică isbește. „Dimineața" cere dlui Seton Watson nu-i mai mult nici mai puțin decât „soluții" pentru „rezolvirea dificultăților administrative ale statului român". Povestea cetățeanului nostru se repetă. Și bietul prieten copleșit de dorința de a ne vedea cât mai fericiți, vine cu ce poate și ne recomandă, sistemul englez al self-govermment-ului în Ardeal.

Fără îndoială d. Seton Watson avea cele mai bune intenții când ne recomanda rețeta d-sale, atât de admirabil experimentată în patria sa. Dar la noi oare aceeași este situația? Ne putem noi permite în Ardeal luxul unei necondiționate autonomii locale? Putem noi cugeta cu seriozitate la posibilitatea păstrării unei „legislațiuni autonome provinciale"? regislație care nu poate fi românească și nici în sprijinul ideii de unitate națională așa cum trebue închiegată după atâtea veacuri de răzlețire?

D. Seton Watson poate să nu știe aceste lucruri sau să le trateze cu un răspuns de mântuială. Dar reprezentantul unui ziar românesc cu conștiința demnității pe care i-o cere țara sa nu se poate adresa unui străin, oricât de savant ar fi el, cerându-i soluțiuni pentru chestiuni cari ne privesc *numai pe noi* și pentru rezolvirea cărora avem și partide politice, și Parlamente, și guverne și oameni îndestul de pregătiți. Și nici nu se poate adresa nimărui cerând răspuns la o întrebare imposibilă în forma în care este concepută. O autonomie locală în Ardeal ar însemna să lăsm în ghiarele înstrăinării, abil dusă în trecut, toate comunele urbane, să creiem mecanismului de stat românesc această permanentă piedecă și să punem cu proprie conștiință hotar expansiunei elementelor românești de la sate către orașe. Ne trebue oare altă iobăgie mai grea? Ar exista oare o mai sfruntată minciună a eliberării naționale? Experiența am făcut-o odată și ni-e destul. Alegerile de la Barou să ne fie exemplu. D. Seton Watson poate crede în eficacitatea „lărgirii instituțiilor locale", noi ne cunoaștem ceva mai bine nevoile decât d-sa. Și e bine să avem ceva mai multă încredere în forțele noastre proprii, și ceva mai multă demnitate când trebue.

AGITAȚIA DENTIȘTILOR

Noua lege a practicei dentare

Agitațiile doctorilor dentiști. Mișcarea lor nu e îndreptățită. De ce a fost necesară noua lege. O lege umanitară.

— Ce ne spune dl Dr Titus Ionescu —

— La Rusalii s'a ținut — după cum se știe — în Cluj un congres al doctorilor în medicină cari practică dentistica. Ei s'au întrunit pentru a protesta contra nouei legi a practicei dentare, elaborată de d. ministru Mârzescu. Această lege dă drepturi de practicare și așa zișilor dentiști nedoctori în medicină, dar cari și-au însușit această știință prin practică.

Pentru a lămuri chestiunea ne-am adresat dlui Titu Ionescu, directorul serviciului sanitar, care ne-a dat prețioasele lămuriri de mai jos.

Ce-s „dentiștii"?

Atât în vechiul regat cât și în Ardeal și celelalte provincii alipite, a existat în practica dentară o stare de lucruri aproape identică. Existau două feluri de profesioniști: a) doctori dentiști, cari aveau doctoratul în medicină dar practicau dentistica în virtutea examenului de stomatologie și b) dentiști nedoctori în medicină. Acești dentiști la rândul lor iarăși se împart în două categorii: cei cu diplomă specială și cu o practică de cel puțin 4 ani, alții cu aceeași diplomă dar cari au o practică de mai puțin de 4 ani.

Mai sunt înfârșit dentotechnicienii, fără diplomă dela vre-o școală specială dar cari au practicat arta dentară cel puțin 10 ani.

Ultima categorie a „dentiștilor", adică dentotechnicienii sunt o creație a doctorilor dentiști, prin aceia că erau aplicați în cabinetele dentare numai pentru a săvârși lucrări pur technice, dar au fost inițiați încetul cu încetul și în știința proprie a detnisticei, suplinindu-în caz de nevoe pe doctorul dentist ori ajutându-l la lucrări speciale.

Insușindu-și complect cunoștințele necesare, unii din ei au început a funcționa de sine stătători, practicând dentistica — ce e drept — în mod ilegal.

Legiuitorul însă, care prin noua lege ținea la curmarea acestei stări, nu a putut suprima cu o trăsătură de condeiu o clasă de oameni existentă.

Soluția

Pentru aceasta s'a căutat să se soluționeze această stare de lucruri după criteriul cel mai just. Așa s'a introdus examenul care trebuie să fie trecut de dentotechnicienii fără diplomă, pentru a putea continua practica dentară. Prin această măsură, cei ce se vor dovedi capabili, vor putea exercita dentistica și mai departe; cei ce nu vor trece examenul, se vor retrage iar în cabinetele dentare pentru a se ocupa numai de lucrurile ce le intră în sfera lor de cunoștință.

Ce vor doctorii?

Doctorii dentiști cer ca numai ei să poată practică dentistica. Neținând seamă de cele arătate mai sus, ei cad într'o greșală foarte mare. *Cer suprimarea existenței unei întregi clase de oameni.*

Cine să gândește cât de puțin omenește, vede că singura soluție echitabilă e cea dată de noua lege, prin introducerea examenelor pentru dentiștii fără diplomă, cărora astfel li-se restrânge drepturile pe care și le-au luat pe nedrept.

Medicilor dentiști noua lege le dă drepturi mai largi, iar pe technicieni îi așează la locul lor: în atelierele dentare.

Așa dar haosul ce a fost până acum în practica dentară va înceta, iar în viitor dentistica o vor profesa numai cei chemați prin pregătire.

Medicii dentiști încep să se convingă că numai după trecerea unui timp oarecare, se poate face să dispară categoria de dentiști pe cari ei — pe nedrept și numai din credințe izvorâte din preocupări prea unilaterale — îi doreau suprimați cu o singură trăsătură de condeiu.

Noua lege pe lângă o perfectă aplicare a principiilor juridice moderne, ne dă dovadă așa dar și de aplicarea unui principiu tot atât de înalt și frumos, a principiului umanitar.

Exportul de ouă

Ministerul a încuviințat exportul de ouă. O măsură bine venită, luată de dl Ștefănescu, prefectul jud. Cojocna.

Se știe că ministerul de industrie și comerț a încuviințat în zilele acestea exportul de ouă. In urma acestui fapt prețul ouălor s'a urcat brusc dela 80 de bani la 2 lei. Aceasta numai după 4 zile dela ziua când s'a dat libertatea exportului lor.

Ca taxă de export guvernul a fixat 2 lei de ou, o măsură binevenită de oare ce în Elveția unde se exportează, ouăle se plătesc cu 1 franc și 20 de centime adică cu 40 lei românești un ou.

In urma faptului că prețul ouălor s'a urcat așa de mult, dl Ștefănescu, prefectul județului, a intervenit telegrafic atât la ministerul de interne cât și la cel de industrie și comerț și a cerut să fie autorizat să nu mai permită eșirea din județ a ouălor destinate pentru export decât după ce vor fi satisfăcute nevoile populației județului.

Dl Prefect a mai propus ca exportatorii din județul Cojocna să nu poată exporta oule până ce nu vor da prin cooperative cota necesară populației cu prețul ce era acum 4 zile pe piață adică de 80 de bani.

Prefectul a și dispus executarea acestei măsuri, sub rezerva aprobării ulterioare a ministerului.

Dacă dl prefect n'ar fi luat această măsură, în câteva zile prețul ouălor ar fi ajuns desigur la 4 lei.

CITIȚI PAGINA 8-a

◆ INFORMAȚII ◆

— **Dela Operă.** Azi seara, se va cânta la Opera Română „Madame Butterfly".

— **Sosiri.** Dl Const. Răulej, șeful biroului presei de pe lângă Ministerul de interne a sosit în localitate în interes de serviciu.

— **In atențiunea studenților.** A apărut partea a treia (Repartiția) din „**Economia politică**" a dlui prof. univ. Ionescu și se găsește de vânzare la „Biroul de muncă, plasare și informațiuni" din Căminul studențesc, parter camera 66, zilnic între orele 8—12 a. m. și 3—5 p. m.

Prețul unui exemplar lei 30 inclusiv taxa de porto.

— **Descoperirea unei contrabande.** Poliția de frontieră dela Episcopia Bihorului a arestat pe proprietarul Wohl Barna, care voia să treacă prin contrabandă peste frontieră diferite monede streine în valoare de 60.000 lei.

— **O expoziție industrială în Cehoslovacia.** Consulatul cehoslovac ne înștiințează că între 16 Iunie și 31 Iulie 1923 va avea loc în Ostrava (Moravia) o expoziție de industrie și meserii cu cele mai noui progrese în lucrările montane și industria fierului.

— Poliția centrală a dat un ordin, impunând șoferilor din localitate să se prezinte până la 30 crt. la vizită medicală în localul poliției.

— **Scandalul din Mănăștur.** Azi noapte pela ora 1, indivizii Ion Albu și Bria Paul, întorcându-se beți spre casă, pe str. Mănăștur au întâlnit pe soldatul Gheorghe Ion, pe care fără nici un motiv l'au luat la bătae. In timpul bătăei soldatul a fost înjunghiat cu un cuțit de către unul dintre bătăuși.

— **Sinuciderea din comuna Sân-Mihaiul unguresc (Cojocna).** Eri noapte s'a sinucis prin strangulare în comuna Sân-Mihaiul unguresc, individul Bora Găvrilă în etate de 38 ani. Postul de jandarmi respectiv anunțând parchetul, un medic legist a fost trimis la fața locului.

— **De la soc. „Astra" — Convocare.** Comitetul despărțământului Cluj al „Astrei" va ține ședință Miercuri, în 13 Iunie c. la ora 6 d. m. în biroul despărțământului (liceul Regina Maria"). Sunt invitați pe lângă membrii comitetului domnii conferențiari și membrii pe viață ori fondatori al „Astrei".

— **O cerere a proprietarilor de case din Cluj.** Asociația proprietarilor de case din Cluj a hotărât să înainteze d-lui I. Th. Florescu, ministrul justiției, un memoriu prin care să ceară desființarea oficiului de încartiruire și închiriere.

Pentruca să se vadă ce se urmărește de către această asociație în care nu găsim decât doi-trei proprietari români, vom aminti, că chiriile benevole au trecut la Cluj de o mie pe lună și că se cere filodormă până la 6—8000 lei, și aceasta cu nerușinare chiar — prin mica publicitate a ziarelor unguresti.

Toți Babylonați încălțămintea
Toți cismarii pot!

— **Reînființarea oficiului de închiriere.** Un ordin din București a revocat hotărîrea de desființare a oficiului de închiriere din Cluj, restabilindu-l cu aceleași atribuțiuni anterioare.

— **Lecții** *de limba engleză, franceză și germană predau zilnic în orele de după masă. Doritorii se vor adresa la redacția ziarului între 8—12 dimineața.*

•

Delegația socialiștilor din România, compusă din dnii Pistiner, Moscovici, Flueraș și Mayer, s'a întors dela congresul internațional dela Hamburg. După declarațiile lor, un expert al chestiunii muncitorești va veni în curând în România din partea Ligii Națiunilor, pentru a studia această chestiune în România.

•

Rog persoana care a găsit sau ridicat actele școlare și altele, pierdute în trenul Galați—Cluj, Duminecă noaptea, să mi-le restitue contra onorar, adresându-le la acest ziar. — Iaan Fărcașiu.

— **Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwien.** 2475—1

— **Dela societatea „România Jună".** Societatea academică „România Jună" aduce cu plăcere la cunoștință, promoția de Doctor în științele publice la Universitatea din Viena a D-lui Dr. Onea, licențiat în științele comerciale".

— **Studențești.** Societatea studenților în drept roagă pe toți studenții în drept, cari au împrumutat cărți pe timp mai îndelungat dela bibliotata societății să le restitue în timpul cel mai scurt.

— **Rectificare.** In Nr. de Sâmbătă al ziarului nostru, vorbind despre plecarea Dlui Scotus Viator, printre persoanele aflate la gară am menționat din partea consulatului britanic pe secretarul consulatului. De fapt însuși d-l Charles Goodwin, consulul britanic, a ținut să iar parte la plecarea distinsului oaspe și prieten. Facem deci cu plăcere cuvenita rectificare.

— **Ora de închidere a localurilor.** Ministerul de interne la anunțat eri poliția locală, că încuviințează la Cluj prelungirea orei de închidere a localurilor publice până la două noaptea.

Ordinul a intrat în vigoare de aseară.

— **Ciocolata de fiert**
Kandia
este unică. Și de cea mai bună calitate.
2778—1

România la expoziția de artă decorativă din Monza

Ziarele italiene descriu pe larg expoziția de artă decorativă din Monza inaugurată în luna Mai de A. S. R. Principele de Piemont.

Această expoziție la care ia parte și țara noastră e instalată în vila regală din Monza, lângă Milano, construită pe la 1870 de Piermarini și decorată în mod magistral de Appiani, Albertolli și Maggiolini. Numărând aproape 700 de încăperi, înconjurată de una din cele mai splendide grădini din Italia, această vilă a fost o alegere minunată pentru prima expoziție internațională de artă decorativă.

Comitete compuse din cele mai de seamă personalități din industrie și din artă au strâns din toate colțurile Italiei, din Piemont și Sardinia, din cele trei Veneții și din Calabria, dela Genova și Faenza, din Turin, Roma și Florența tot ceia ce se produce azi în țara în care arta decorativă a avut și a conservat atâtea comori artistice.

In afară de guvern, consiliul comunal din Milano s'a interesat în special de buna reușită a expoziției, iar industria națională a turiștilor face o propagandă neobosită pentru ea, având greaua sarcină de a organiza și ușura transporturile publicului strein și italian.

Alături de produsele din mai toate provinciile Italiei, din Franța, Anglia, Cehoslovacia, Suedia, Austria, Ungaria, Finlanda, Japonia și chiar România ia parte la această expoziție.

Cât de interesantă e secțiunea română dela expoziția din Monza se poate vedea după cele ce scrie în „Corriere dela Serra" dl Ojetti:

Secțiunea română este un adevărat muzeu etnografic. De aceea ea figurează printre cele mai frumoase din expoziție. Acolo admirăm costumele femeilor din Basarabia, Muntenia și Transilvania, bogate în broderii de matase și bumbac cu colori vii aplicate pe căciuli și cămeșile de pânză, Fustele de lână neagră, încrețite cu multă artă, strălucesc de broderii în mătase aur și argint. Oalele și farfuriile de ceramică din fabrica Troița au un smalț strălucitor care imită perfect vechile olarii. In sfârșit o splendidă colecție de scoarțe mici, cea mai mare parte vechi, cu desenuri precise pe fond negru castaniu și verde. Nimic nou. Organizatorii acestei expoziții, persoane foarte cunoscătoare, nici nu s'au gândit să aducă noutăți. Ei ne declară că această artă este tradițională de socole. Această afirmație merită să fie aplaudată, și când ne gândim că dacă bătrâna Italie ar judeca la fel, ar putea să minuneze lumea, Dar ea nu vrea pentru că-i place să fie mereu nouă".

Expoziția va fi deschisă până în luna Octombrie. Pe tot timpul duratei sunt organizate în Parcul regal din Monza, serbări nocturne și „săptămâni religioase", în timpul cărora trupe de dansatori, și de cântăreți în costume originale aduc în acest Versailles al Italiei, cântecele lor populare și viziunile armonioase ale dansurilor naționale.

Iar în teatrul antic, de sub conducerea genialului elenist Ector Romagnoli se joacă tragedii de Sofocle și Euripid și comedii de Aristofan.

Organizarea secțiunei române care atrage atenția tuturor străinilor și a întregei prese italiene se datorește pictorului Alexandrescu, care merită în adevăr toată lauda pentru munca și priceperea depusă.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Revoluția din Bulgaria

— Stamboliski asasinat? —

Contra revoluția nu are sorți de izbândă. Statele vecine cer explicații și respectarea tratatului de pace. Revoluția lui Stancioff a fost pusă la cale de fostul țar Ferdinand. Nota noului guvern bulgar către România. Eroul revoluției bulgare în străinătate.

Evenimentele din Bulgaria se succedează vertiginos, însemnând tot mai mult o stabilitate a regimului întronat prin revoluția de Vineri. Guvernul Stancioff este complect și a depus jurământul încă Sâmbătă, procedând apoi cu toată energia la asigurarea noueisituații.

Liniștea, după cum se anunță oficial din Sofia, este complectă în întreagă Bulgaria. Cu toate aceste ziarele apărute azi dimineață la București anunță turburări. „Presa" scrie, că țăranii au început marșul contra orașelor. Știri sosite din Rusciuc anunță, că fruntașii agrarieni au fost asasinați pentru a se împiedeca înaintarea țăranilor.

Stamboliski a fost asasinat

Tot după știri din Rusciuc, Stamboliski a fost deportat în centrul macedonean Petrici, unde este puternic păzit, Cu toate acestea zvonul despre asasinarea lui persistă.

Ministrul României la Sofia a comunicat guvernului nostru, că nu știe nimic precis despre soarta lui Stamboliski și membrii fostului guvern. Membrii noului guvern afirmă, că Stamboliski a dispărut fără urmă, acest fapt pare confirmare a zvonului despre asasinarea lui.

Lupte crâncene între agrarieni și revoluționari

Cu toate știrile oficiale de mai sus, de pretutindeni din Bulgaria se vestesc încăerări între revoluționari și țăranii lui Stamboliskii.

Comunicatul guvernului lui Stancioff a anunțat liniște pretutindeni, contrarevoluția fiind definitiv exclusă. Cu toate acestea ziarul „Lupta" anunță lupte crâncene în nordul Bulgariei, unde țăranii încearcă să înainteze spre Sofia. Din alte părți ale țării vin deasemenea știri despre încăerări sângeroase.

Vestea revoluției bulgare în Apus

Zvonul revoluției lui Stancioff a pătruns cu repeziciune în tot Apusul, și presa îi consacră comentarii de cari trebue ținut seamă. Ziarele parisiene urmăresc cu temere evenimentele, iar „Excelsior" scrie că dacă regele Boris este străin de revoluție, nu crede acelaș lucru și despre ex-țarul Ferdinand.

Revoluția bulgară a fost făcută de aceiași cari au pornit războiul în 1916

Știrea de ieri, că revoluționarii au eliberat pe toți miniștrii condamnați ai fostului cabinet Radoslavoff, o clarifică astăzi ziarul parisian „Le Matin", care spune, că actualul guvern este compus din membrii aceloraș partide cari au făcut războiul alături de Germania.

Explicația aceasta motivează de ce Iugoslavia, după cum anunță o telegramă din Belgrad, a cerut explicații dela Sofia, dacă noul guvern va continua aceeași politică de exterminare a bandelor macedoniene cari periclitează granița iugoslavă și dacă va respecta tratatul semnat de Stamboliskii la Niș, prin care garanta desființarea bandelor.

Răspunsul bulgar la nota iugoslavă n'a sosit încă.

Trupe iugoslave la frontiera bulgară

Iată de ce o altă telegramă vestește, că Iugoslavia a concentrat la granița bulgară mari forțe armate, gata de atac.

Totodată în consiliul de miniștri de ieri dela Belgrad, s'a hotărât să se împiedece orice atingere a tratatului de pace.

Nota guvernului bulgar către România

Ieri dimineața ministrul plenipotențiar bulgar Ficeff a vizitat pe dl Duca remițându-i textul notei trimise de guvernul bulgar și și arătând noua orientare în politica externe a Bulgariei. Dl Duca după explicațiile primite a asigurat pe reprezentantul Bulgariei că guvernul român va sprijini moralmente acțiunea noului guvern.

Solemnitatea dela Tribunalul local

Inaugurarea tipografiei Tribunalului. Asistența. Serviciul divin. Discursurile. Cuvântarea dlui J. T. H. Florescu, ministrul de justiție. Banchetul.

Azi dimineata la ora 10½ a avut loc la Tribunalul local o frumoasă solemnitate cu ocazia inaugurărei primei imprimerii a justiției române. Au luat parte la această solemnitate pre edinții de Tribunale, președinții Curților de apel și magistrații superiori din întreg Ardealul. Insuși dl J. Th. Florescu, însoțit de d-na Victoria Florescu, de d-l Botez, secretar general al Ministerului de justiție, de d-l Pela, deputat, etc. au luat parte la acaastă solemnitate.

Intreg localul Tribunalului Cluj a fost împodobit cu flori și drapele.

La ora 10 și jumătate începe festivitatea cu un servici divin. La 11 și jum. D-l Ministru Florescu inaugurează tipografia și D-sa cel dintâi apare pe butonul mașinei care a fost pusă pentru prima oară în funcțiune ca mașină a tipografiei Tribunalului Cluj.

La propunerea unui lucrător din tipografie cea de-a doua mașină mare a fost botezată de dna Victoria Florescu soția dl Ministru. Această mașină la propunerea lucrătorilor va purta numele de Victoria.

Inalții oaspeți au ciocnit apoi un pahar de vin cu lucratorii Remarcăm faptul că lucrătorii acestei tipografii sunt deținuți din penitenciarul Cluj.

După oficiarea inaugurărei a urmat o adunare a tuturor magistraților locali și din provincie la care au luat parte și dl Ministru însoțit de dna Florescu și de dna Constantinescu sora dlui Ministru al Agriculturei și de toți ceilalți oaspeți veniți dela București.

Cu ocazia acestei adunări care făcea impresia unui adevărat congres al întregei magistraturi ardelene, adunarea la care au luat parte și Baroul advocaților și baroul notarilor publici și autoritățile locale — s'a făcut o adevărată sărbătorire a dlui Ministru Florescu, arătându-se de către diferiți oratorii marile merite și marile opere înfăptuite de D sa în justiția română.

Dl Ministru Florescu într'o caldă și documentată cuvântare a arătat meritele magistraturei ardelene, a mulțumit tuturor pentru elogiile ce i s'au adus și a făcut o largă expunere a planurilor pe care le are pentru perfecționarea justiției române.

Toate cuvântările și în special foarte importanta cuvântare a dlui ministru Florescu le vom publica în extenso în numărul de mâine când vom face o dare de seamă complectă a acestei solemnități.

La ora 1 a avut loc un mare banchet la Hotel „New-York".

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Scrisori din Arad

Viața muncitorească

După munca încordată depusă de către dl Petre Popescu, inspector în Ministerul Muncii, s'a ajuns în sfârșit pe ziua de eri la un acord între muncitorii constructori și patronii lor. O parte dintre acești muncitori căzuseră de acord cu patronii prin bunăînvoială, iar altă parte, și anume ramura ciopliitorilor în piatră, au apelat la arbitrajul tribunalului.

Tribunalul fiind de părerea propunerei inspectorului muncii locale, dl P. Popescu, a hotărât și acestei ramuri plata aceluiași salar ca și celorlalte categorii de muncitori.

*

Intre patronii croitori și muncitorii croitori s'au stabilit noile prețuri de executarea confecțiunilor breslei lor, fără a mai fi nevoe de a se apela la arbitrajul inspectoratului muncii, înlăturându-se astfel noua grevă, care era pe cale să izbucnească.

*

Greva care dăinuia încă de multă vreme în atelierele marilor fabrici de ghete din localitate, a fost însfârșit aplanată, lucrătorii învoindu-se a relua lucrul de plin acord cu patronii. Singură fabrica „Modern" a refuzat pătrunderea în ateliere a lucrătorilor foști greviști, de oarece în timpul tratativelor oferite de către numita fabrică lucrătorilor, cari trăgănau reluarea lucrului, fabrica a făcut noi angajamente cu lucrători pe care îi va aduce din străinătate.

Prețurile maximale

Măcelarii nefiind mulțumiți cu prețurile actuale ale produselor ce vând destul de scump, au cerut Primăriei să urce aceste prețuri.

Tratativele în această privință au fost conduse de către dl I. Pocioianu, șeful secției I. a orașului. D-sa urmărea să inițieze un lucru foarte bun care ar fi ușurat în chip considerabil viața funcționarilor. D-sa cerea anume ca măcelarii să acorde o reducere de 25% din prețul zilei pentru cumpărările făcute de către funcționari.

Măcelarii neînvoindu-se la aceasta, iar majorarea prețurilor maximale nefiind admise, tratativele au eșuat.

*

S'au introdus prețurile maximale și pe piață. Vânzătorii opun rezistență prin absența lor, sau eludează dispozițiile referitoare. Ei nu pot admite ca să vândă un kilogram de mazăre mai ieftin ca 16 lei, iar cartofii cari sunt alimentul populației nevoiașe cu 7 lei.

Organele administrative sunt însă decise să facă să se respecte prețurile fixate și să pedepsească pe speculanți.

Serbări

Trupa Teatrului Național din Cluj a dat în serile de 11 și 12 Iunie, două spectacole la Teatrul orășenesc local. S'au jucat comediile: „Extemporalul" și „Oh! Bărbații".

*

Duminică 10 Iunie, orele 4 școala primară de stat din Arad—Gai, de sub conducerea dnei Sidonia Niga, a dat un festival în localul Casei Naționale din Piața Sf. Ion, cu concursul grădinei de copii de sub conducerea d-șoarei Veturia Bina. Festivalul s'a dat pentru sporirea fondului cercelaților cohortei „Moise Nicoară" și a „Iosif Moldovan".

*

Societatea de lectură și ajutoare a mecanicilor conducători de locomotive și automotoare C. F. R. din Arad, va aranja în parcul orașului în ziua de 17 Iunie a. c. o mare serbare populară urmată de dans. Serbare va fi aranjată sub patronajul dlor ing. Oct. Popp, director regional; ing. Emil Dima, subdirector; dr Ioan Robu, primarul orașului; dr Traian Păscuțiu, directorul atelierelor Cfr. locale; ing. Ioan Staițiu, șeful serviciului de tracțiune și ing. Romul Rimbaș, șeful ambelor depouri Cfr. din Arad.

Plecare

Dl procuror G. Dobrovici, a fost înaintat prim-procuror și mutat la Tribunalul din Sf. Gheorghe. Dsa și-a predat postul primului procur plecând la St. Gheorghe.

Reclama este sufletul comerțului.

Dr. Ioan I. Paul medic dentist din Cluj dela 15 Iunie va deschide cabinetul său la *băile Sovata* vila Egyetértés. Consult 8—11 și 3—7. 1253

*

— **Știri de la întreceri: Diana - Franzbrantwein a învins pe taotă linia.** 2473—2

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

*

Notificare

Băncei de Scont a României str. Lipscani

Loco

In ziua de 16 Iunie 1920, pierzând un certificat provizoriu al Băncii de Scont cu No. 34606 emisiunea 1919, îl declar nul și fără vre-o valoare în mâna ori cărora s'ar găsi.

Cu stimă,

Al. Fotti

funcționar, Ministerul Instrucțiunii Publice

Ştiri din Banat

Condamnarea „baronului de Hamburg"

Timişoara, 9. — Tribunalul din Timişoara a avut de adus o sentinţă în afacerea unui aventurier periculos, un anume Flaus, apoi Fischer, iar la urmă Ferenczy, zis şi'n „baroul de Hamburg".

El trăia de mai mult timp în oraş şi se învârtea în cele mai bune cercuri, Prin luna trecută însă, comiţând un furt, a avut ghinionul să fie prins şi tras la răspundere.

Tribunalul la condamnat la 1 an de zile închisoare. După îndeplinirea pedepsei „baroul" va fi expulzat din ţară.

Crimă

Zilele trecute comerciantul Ignaţie Fischer din localitate, venind târziu acasă, s'a oprit în faţa bisericei gr.-ort. din Fabrică pentru a şi face necesităţile.

Trecând pe acolo funcţionarul Traian Blaj dela uzina electrică l'a apostrofat pe Fischer, imputându-i că necinsteşte biserica. S'a iscat o ceartă, în decursul căreia Blaj l'a lovit atât de grav cu un baston pe Fischer, încât acesta a sucombat a doua zi. La autopsie s'a constatat o singură rană mortală la cap.

Criminalul a fost arestat.

Târg slab — buzunărelii destule

Azi a fost ultima zi de târg de ţară în Timişoara. In toate cele trei zile din târgul Rusaliilor s'au făcut foarte puţine vânzări şi cumpărări — în schimb hoţii de buzunare s'au dovedit a fi nelipsiţi dela asemenea ocazii. Poliţia a arestat vre 50 de ţigani, iar agentul Anton Biebel dela siguranţă a prins doi hoţi de buzunare foarte bine cunoscuţi.

Asasinul comerciantului Fischer a fost pus în libertate

Asasinarea comerciantului Fischer, care a fost surprins mai noptile trecute făcându-şi necesităţile în faţa bisericei gr.-ort. din Fabric.

Azi domnul judecător de instrucţie dr Farchescu, ocupându-se de acest caz, a pus în libertate pe asasin, funcţionarul Traian Blaj dela uzina electrică. S'a constatat că nu Blaj. şi Fischer, victima a fost agresorul. Când Blaj l'a făcut atent pe Ficher că nu e permis să şi facă necesităţile în faţa bisericei, acesta i-a răspuns cu o palmă şi de aci a pornit bătaea, în decursul căreia Blaj i-a aplicat acelui din urmă lovitura mortală la cap.

Un şantaj al lui Manta?

Numele banditului Manta, care a reuşit să bage groaza în locuitorii din regiunile muntoase ale Banatului, e în deajuns cunoscut.

Ieri înainte de amiază, un flăcău dela ţară s'a prezentat la întreprinderea de colportaj Pinker-Ton, cu o scisoare pentru comerciantul Weinberger. Acesta, imediat după primirea scrisoarei a făcut reclamaţie poliţiei, deoarece în scrisoare i se cerea, sub ameninţare cu moartea, 15 mii de lei. Poliţia a reuşit să prindă peste puţin timp pe cel care dăduse scrisoarea întreprinderiilui Pinker-Ton spre înmânare, dar el declară că a primit-o dela „un domn în haine negre". Poliţia îl caută acum pe acest „domn", pentru a stabili dacă a scris el scisoarea de ameninţare, care era semnată: Fraţii Manta.

Directorul băncii „Lloyd" continuă să fie menţinut în arest

Camera de acuzare de pe lângă tribunalul din localitate s'a ocupat azi cu cererea de punere în libertate, în schimbul unei cauţiuni a directorului Schömberg dela banca „Lloyd".

Camera de acuzare a fost pentru punerea în libertate, dar procurorul a făcut apel.

Chestiunea va ajunge în curând în discuţia Curţii de Apel.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Miercuri: „Bajadera" (a 26-a oară, cu debutul Annei Zöldhelyi, primadona Târgu-Mureşului şi a lui Vasile Békeffy, bonvivantul aceluiaşi teatru ca oaspeţi. Preţuri de premieră. Abonament şters. Seria biletelor 435).

Joi: „Tosca" (cu debutul dşoarei Aca de Barbu şi dlui Jean Athanasiu. Preţuri ridicate. Abonament şters. La începutul reprezentaţiei uşile se închid. Seria biletelor 436).

Vineri: Debutul **Emiliei F. Nirschy** prima balerină cu renume european. Precedând: „Mica grisetă" (operetă nouă pentru a 13-a oară. Cu preţuri puţin ridicate. Abonament de premieră Nr. 59. Seria biletelor 437).

Sâmbătă: „Balul mascat" (Cu debutul lui Jean Athanasiu. După aceasta: Debutul de adio a Emiliei F. Nirschy cu program nou. (Preţuri ridicate. Abonament şters. La începutul reprezentaţiei uşile se închid. Seria biletelor 438).

Duminecă: După ameazi la 3: „Portmoneul roşu". (Debutul lui Ştefan Szentgzörgyi. Preţuri reduse. Seria biletelor 439).

Duminecă: Seara la 8: „Bajadera (a 27-a oară. Distribuţia: Kolnay, Sümegi, Somogyi, Ekecs. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria biletelor: 440).

Luni: „Nebunul". (Reluare a 3-a oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 145 A. Seria biletelor: 441).

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEŞTE ZIARUL
INFRAŢIREA

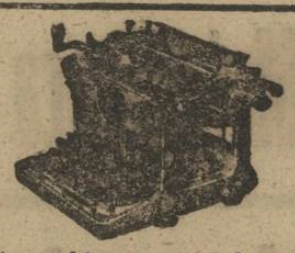
2744-2
Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereţi ofert.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

„Tacâmul"
fabrică pentru articole de argintării
Cluj, Str. Avram Iancu 3.
Telefon No. 2-13

Argint
cumpără cu cel mai mare preţ! 2850
Fabrică tacâmuri şi articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revânzatori.

Cel mai bun medicament pentru o faţă unsuroasă e veritabilul
KAISER-BORAX
Împotriva pistruilor nu este decât un leac:
KAISER-BORAX
alui Mack.
Nici o femee nu se poate lipsi de
KAISER-BORAX
alui Mack, cu cutia roşie originală.
2474-2

Engross! Endetail!
Mare magazin
de culori finkweiss, firnais, spirt de salamiac şi de oţet, văpseli de anilină orice fel de articole de băcănie în mare şi în mic, serviciu promt la
KALMAR
soc. pe acţiuni de mărfuri, CLUJ, Strada Regina Maria 42.
Telefon: la magazia principală 425, la filială 544. 2849

Reclama este sufletul comerţului

Primăria comunei urbane Şimleul-Silvaniei.

Nr. 1608—1923. adm.
Nr. 55—1923. repr. com.

Publicaţiune de concurs

Pe baza mandatului primit cu hotărârea sub Nrul de mai sus adusă în şedinţa consiliului oraşului Şimleul-Silvaniei, ţinută la 2 Iunie a. c., prin prezenta dau concurs public şi în scris relativ la terminarea edificarei primăriei oraşului Şimleul-Silvaniei şi anume cu urmatoarele condiţiuni:

1. La concurs poate să participe numai cetăţean român. Oferta comulativă se poate face numai pe lângă obligaţiune correale. Acei concurenţi, cari nu posed calificaţia legală pentru efectuarea lucrărilor, sunt obligaţi să numească în oferta lor un mandatar, care posedă calificaţia reglementară, justificând totodată şi calificaţia respectivului.

2. O erta se referă la toate lucrările de lipsă.

3. Planul lucrărilor referitor la edificare conţinând toate lucrările de lipsă, până când ţine stocul de exemplare — se poate procura pentru 40 Lei, iar buletinele de oferta gratuit la espeditura primăriei. In decursul carelor oficioase se pot studia planurile, proectul de contract şi condiţiunile generale, parţiale şi speciale ale antreprizei.

4. Ofertanţii pot să facă oferta esclusiv pe planul lucrări şi buletinul de oferta obţinute oficios oferta lor complectându-se acestea cu preţurile de unitate.

Preţurile de unitate şi suma totală a ofertei sunt de a se indica cu cifră şi în scris. Preţuri de paušal (regie transito), se pot indica numai acolo unde se prevede în proect.

Preţurile de unitate oferite sunt obligatorii pentru oferent necondiţionat, şi modificarea ulterioară a acelora, sau interpretarea în alt mod nu se admite nici la un caz.

Ofertele complectate fără preţuri de unitate sau din care sunt emise unele preţuri de unitate şi sunt numai preţul de paušal sunt indicate, nu se vor lua în considerare.

5. Ofertele sunt de a se înainta la oficiul primăriei cel mult până la 4 Iulie 1923, oarele 1, sigilate posedând inscripţia următoare: „Ofertă relativ la terminarea lucrărilor dela primăria oraşului". Deschiderea ofertelor se va face în aceaş zi la oarele 3 d. m. în sala de şedinţă, unde pot participa şi oferenţii, sau reprezentanţii lor cu procura în scris. Ofertele întârziate, sau făcute prin telegrame, sau cari nu corespund condiţiunilor nu se vor lua în considerare.

6 Oferenţi sunt obligaţi să depună 5% a sumei ofertei în calitate de garanţie provizorie în numerar, sau în efecte garantate la casa alodială a oraşului, anexându se recepisa consemnaţiunii la ofertă.

7. Consiliul oraşului poate să decidă asupra ofertelor fără considerare la preţul ofertelor şi nu este obligat să ia în considerare nici una din oferte. Pentru emiterea ofertelor titularul nu poate să aibă nici o pretenţiune faţă de oraş.

8. Acei concurenţi, cari sunt necunoscuţi înaintea autorităţii sunt obligaţi de a justifica calificaţia lor şi conduita.

Şimleul Silvaniei, la 4 Iunie 1923.

2859 (ss) TARŢIA AUREL, primar.

1290 No. I

BANI şi TIMP
câştigi montând pe maşină
FIRELLI CORD
Cel mai bun Cauciuc
2747-1
Depozit la EMIL BLAGA CLUJ

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CĂUTĂM o fomeie pentru birou Poate intra în serviciu în ziua de 14—15 l. c. Ase adresa între oarele 10—11 a. m. la Administrația ziarului Înfrățirea.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindecă și liniștesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii și farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresați: Farmacia VOREL, PIATRA-NEAMȚ. 2819-4

Cea mai fina crema pentru ghete

Pungi, saci de hârtie

în execuție de lux și luxuoși

Papetărie Lepage, Cluj

cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele

2744-3

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI — SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 20 Mai		1923 12 Mai	1923 19 Mai
4.744.617.319	Stoc metalic: aur depozitat (monete și lingouri) 428.139.680; aur (lingouri) 4.518.687; aur (monete) 112.607.358; disponibil, trate și bonuri de tezaur aur 4.737.049.113	5.282.321.867	5.282.314.838
376.428	Argint și diverse monete	774.905	749.410
1.917.747.274	Efecte scontate	4.348.708.686	4.316.260.722
164.109.378	Împrumuturi pe efecte publice 152.913.160; în cont curent 18.788.300; din cari nu s'au ridicat, lei 73.540.080 — 111.248.220	267.562.454	264.161.330
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918) 1.600.000.000; » » 1.500 » (12 Mai 1919) 1.498.942.854; » » 1.000 » (16 Oct. 1919) 1.000.000.000; » » 200 » (1920 B. P.) 184.425.468; » » 400 » (30 Iulie 1921) 400.000.000; » » 2.500 » (5 Ian. 1921) 399.457.213; » » 200 » (30 Iulie 1921) 200.000.000		
5.281.379.229	Impr. Stat p. unificare monet.: Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920) 5.000.000.000; Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921) 2.026.698.977	5.282.825.535	5.282.825.535
7.057.571.066		7.026.698.977	7.026.698.977
78.520.026	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	87.547.643	90.297.713
11.997.418	Efectele capitalului social	11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă	32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.783.885	3.783.885
37.661.239	Imobile	58.115.593	63.615.593
3.461.744	Mobilier și mașini de imprimerie	6.048.394	6.031.480
17.725.885	Cheltueli de Administrațiune	20.642.994	23.552.242
206.725.275	Conturi curente	51.875.269	50.210.139
335.031.333	Conturi de valori	136.103.427	136.076.223
357.434.258	Conturi diverse	500.744.614	508.714.757
20.279.198.157		23.126.719.729	23.108.258.380

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
66.907.200	Fond de rezervă	73.610.858	73.610.858
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.493.060	26.493.060
14.153.655.359	Bilete de bancă în circulațiune	15.845.426.472	15.813.277.706
—	Profit și Pierdere	—	—
42.669.143	Dobânzi și beneficii diverse	91.839.325	97.238.698
1 477.695.970	Conturi curente și recepise la vedere	1 864.968.769	2.001.241.579
4.513.524.102	Conturi diverse	5.212.381.245	5.084 396.479
20.279.198.157		23.126.719.729	23.108.258.380

1922 20 Mai		Efecte și alte valori de restituit	1923 19 Mai	1923 12 Mai	1923 19 Mai
	287.003.083	Efecte și alte valori în păstrare	334.138.917		
10.656.673.074	9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. împr. Statului	9.164.334.000	11.563.849.988	11.573.365.152
	1.205.335.991	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2.074.892.235		
1.980.695.753		Conturi de ordine		1.805.060.205	1.803.356.168
12.636.768.827				13,368.910.193	13.376.721.320

Taxa: Scont 6% — Dobânda 7%

Reclama este sufletul comerțului

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj, publică concurs pentru transportarea combustibilului necesar Clinicilor, dela gara Cluj la clinici (pe teritorul clinicilor) pe intervalul dela 30 Iunie 1923 până la 1 August 1924.

Ofertele pentru acest scop sunt a se înainta în plic închis Administrației Clinicilor până la 15 Iulie 1923 ora 10 a. m.

Informațiuni mai detailate se pot primi în biroul administrației referitor la furnizare.

Cluj, la 9 Iunie 1923.

Administrator,
Iuliu Roșescu

2857

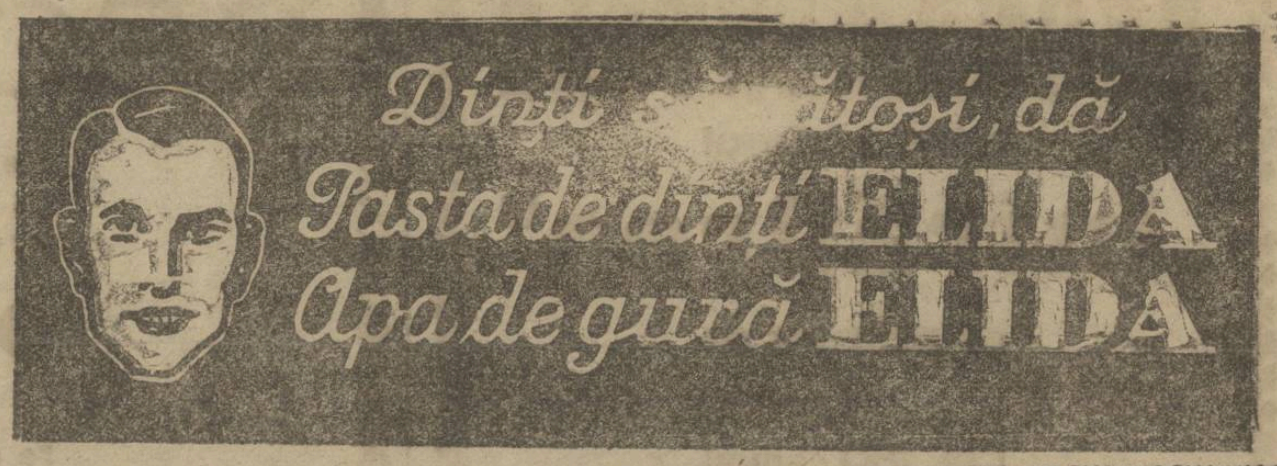

2858

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE

Soc Anonima CLUJ

Din BUCUREȘTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 — CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Politica lui Wilhelm II. și Ardealul

O destăinuire sensațională a fostului generalisim austro-ungar Konrad von Hötzendorf. Germania urmărea o alianță cu Balcanii și desmembrarea Ungariei.

— Intervenția principelui Franz Ferdinand —

Memoriile cari au inundat piața cărții după încheerea războiului, au adus o mulțime de destăinuiri interesante asupra intențiunilor celor dela putere din diversele state privitor la politica internațională dinainte de război, care să mărginea de-o parte, — la statele astăzi învinse, — la prepararea războiului, iar la cele biruitoare la pregătirea opunerii. Pentru noi însă, cele mai interesnnte sunt memoriile fostului generalisim austro-ungar v. Hötzendorf, de cari ne-am mai ocupat în altele pagini. Ca și memoriile altor oameni de stat din Apus, acestea mărturisesc că Germania este aceea care a căutat războiul; și mai mult, din destăinuirile fostului generalisim austro-ung mai aflăm, că declararea războiului a fost hotărâtă însă în 1911 și avea să se facă oficial — cum am și văzut — peste doi-trei ani.

Lucrul acesta l'am mai arătat însă într'un folleton al nostru recent.

Ceeace însă ne interesează direct din destăinurile acestea, sunt acele despre politica germană față de Românii din Ardeal. Intenția Germaniei urmărită vădit în totdeauna dela plănuirea liniei către Bagdad încoace, a fost o expansiune în Balcani, peste Ungaria, așa că soarta Ardealului a trebuit și ea pusă în combinație. Iar memoriile fostului generalisim Austro-Ungar vin să dovedească, că într'adevăr Germania s'a gândit serios la soarta Ardealului, ceeace a îndemnat pe unguri să procedeze circumspect.

Alianța germano-balcanică

In vederea penetrației din Balcani și a asigurării unei hegemonii germane în aceste ținuturi, diplomația germană a elaborat în 1912 — după mărturisirea lui Konrad v. Hötzendorf — planul unei alianțe, în care ar fi intrat Italia, România, Serbia și celelalte state din Balcani.

Firește, datorită alianței existente a Germaniei cu Ungaria, o alianță ca cea de mai sus ar fi întâmpinat dificultăți întâi din partea României (oricât aceasta era oarecum angajată pe atunci) și a Serbiei, cari aveau interese în Austro-Ungaria.

Soarta Ardealului

De aceea — ne-o mărturisește îndată fostul generalisim austro-ungar — Germania a împărțit promisiuni: României Ardealul, Serbiei Bosnia și Herțegovina, Italiei Triestul și Tirolul de sud.

Ce temei se putea însă pune pe promisiunile acestea ale Germaniei, era ușor de văzut, considerând că se făceau daruri cu condițiunea unei hegemonii germane asupra acestor state.

Cu toate acestea diplomația germană a lucrat fervent pentru înfăptuirea acestui ideal. Deja alesese pe exponentul alianței în Balcani, în persoana moștenitorului de atunci al tronului grecesc, regele Constantin de mai târziu. Dar la Belgrad, Cetinge și București diplomații germani pregăteau terenul.

Contrabalansa austro-ungară

Dar planul german a fost curând sesizat de oficialitatea austriacă, iar prințul moștenitor, Franz Ferdinand, a procedat imediat la o contrabalansare. Prin politica sa româno-filă și mai cu seamă sprijinitoare a Românilor ardeleni, a căutat să contrabalanseze acțiunea germană. Konrad von Hötzendorf nu o spune, dar trebue adăogat, că diplomația și politica Budapestei n'a întrevăzut sinceritatea acțiunii austriace, luată în antrepriză de către prințul moștenitor. Budapesta a făcut tocmai contrarul celor începute de prințul Franz Ferdinand. Iar simulacrul de început încercat de Tisa, a căzut din primul moment pe panta cea mai rușă.

In schimb, Românii din Ardeal s'au alipit, din aceeași neprevedere, la politica lui Franz Ferdinand. A fost însă o pescuire numai, cu toatecă unii dintre exponenții noștrii au ajuns la o intimitate nebănuită cu prințul moștenitor al Austro-Ungariei. Atitudinea Românilor din Ardeal putea fi însă, pe atunci, numai una de oportună împotrivire la orice tentativă tiszaistă.

*

Memoriile lui Konrad von Hötzendorf au venit să clasifice o pagină care ne interesează de aproape, din istoria monarhiei austro-ungare. Care ar fi fost sfârșitul acțiunii germane și al celei austriace, dacă nu intervenia războiul mondial, e o chestiune care nu se mai discută. Dar este incontestabil, că mânat de intențiile arătate, prințul Franz Ferdinand ajuns pe tron ar fi izbutit să realizeze multe pentru români, poate chiar o descentralizare. Și atunci presa maghiară care pledează astăzi pentru realizarea îndemnului d-lui Scotus Viator, ar fi avut adevăratul cuvânt pentru lăudarea regimului maghiar pe care ni'l recomandă. Dar pe atunci această presă era alături de Tisza, contra lui Franz Ferdinand.

Cronica sportivă

Cum a decurs matchul Iugoslavia-România.

Echipa reprezentativă a României, chemată a-și măsura din nou puterile cu reprezentativa Jugoslaviei, a suferit întâia înfrângere cu 2:1, dela echipa pe care la celalt match a învins-o în aceiași proporție.

Aspecte

Publicul Capitalei nu savurează cu aceiași pasiune matchurile de footbal, ca — spre ex. — publicul clujan. Cu toate aceste matchul despre care vorbim a atras peste 10.000 oameni. La match a asistat și familia regală română precum și Suveranii Jugoslaviei.

Intâia repriză

In întâiele minute Iugoslavii periclitează poarta română, dar Satmari, portarul, e la post. Mingea o ia în stăpânire mărginașul României Drescher și îi dă imediat de lucru portarului iugoslav Friedrich. Urmează două atacuri vehemente ale Iugoslavilor, urmate și ele de două ale Românilor. Atacurile sunt bine conduse din ambele părți. In minuta a 19, Drescher nu poate valida o poziție favorabilă. In a 21 Kozovics dă o lovitură dela 30 metri. Goalkeeper-ul iugoslav dă mingea pe corner, dar Drescher nu-l validează. Urmează un atac iugoslav. Regina Maria și Marioara părăsesc arena, publicul ovaționează; jucătorii români sunt distrați un moment și Vinek câștigă pentru Iugoslavia întâiul goal.

Urmează un joc de arenă cu situații schimbăcioase până în minuta a 44, când Dubrawici cu Perska trec peste apărarea română. Mărginașul Vinek primește mingea și Iugoslavia câștigă al doilea goal.

Repriza a doua

Se începe cu atacul fructuos al României. Prin Iacobi mingea ajunge la Vetzer care o plasează „irevocabil" în poartă. Publicul aplaudă frenetic, echipierii români însuflețiți atacă cu vigoare. Portarul jugoslav are de lucru... Când unul când altul îl distinge cu câte o minge. Jocul urmează în fața porții jugoslave. In minuta a 36-a Wetzer marchează un alt goal. Publicul năvălește de bucurie pe arenă, dar dublul semn al arbitrului întârzie. Goalul nu e recunoscut pentru un „hands".

Românii atacă vehement dar fără rezultat.

Matchul se sfârșește cu rezultatul 2:1 pentru jugoslavi.

După match

Când matchul se sfârșește Regele Alexandru al Jugoslaviei predă învingătorilor Cupa de aur. A. S. R. Principele Carol predă învinșilor o frumoasă coroană și-i felicitează.

Publicul face o manifestație călduroasă echipei românești.

Considerații

Jocul Românilor a fost superior echipei Iugoslaviei, dar norocul nu i a favorizat. Românii au atacat mult mai riguros și mai mult. Dintre iugoslavii s'au remarcat Persca (center) și Dasovici (back).

Românii au lucrat cu râvnă. Pentru fiecare am avea câte un cuvânt de laudă, dar pentru câți-va am spune și lucruri neplăcute.

Arbitrul Retschury părea obosit. A făcut mai multe greșeli grave, cum a fost nerecunoașterea goalului al doilea marcat de Români.

La sfârșitul matchului a făcut înaintea sportmanilor din Capitală declarații prin cari a confirmat superioritatea Românilor, spunând că nenorocul e singura cauză a înfrângerei suferite.

Răspândiți „Infrățirea"

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrățirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 820 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Vineri 15 Iunie 1923

Infrăți[illegible]

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Metamorfozele partidului național

— Transformându-se în aparență, rostul îi rămâne același: căpătuirea partizanilor —

Ciudate înfățișări prezintă politica partidului național din ultimii cinci ani. Deviat după actul dela Alba-Iulia din 1918 către ideea unui partid cu caracter regional în cadrele României întregite, partidul național a trebuit să lupte în însăși cadrele organizațiilor cu fermentul descompunerii sale politice. Greșeala își dădea primele roade. Oamenii cu judecată și bun simț au înțeles că deslegarea lui „badea George" nu a fost o simplă vorbă aruncată în vânt dela tribuna unei adunări solemne, ci o necesitate istorică. Toți cei ce nu erau legați de partidul național cu nici una din funiile Consiliului Dirigent, au părăsit acest partid și, au intrat în partidele neregionale, sau au păstrat o cuminte espectativă până la limpezirea situației politice. Partidul național n'a rămas decât cu cei o sută de deputați impuși circumscripțiilor electorale la cea dintâi alegere din Ardeal, și cu membrii Consiliului Dirigent înfruptați la bunurile puse lor la dispoziție în mănoasa epocă de stăpânire a acestui for de tranziție.

Conducătorii partidului național și-au dat seama că intrând în cadrele politicei generale așa cum le indica cel mai elementar simț patriotic, pierdeau prea repede un vast câmp de căpătueală. Perpetuarea existenței partidului național după unire avea de scop crearea unei oligarhii românești în Ardeal care să dicteze și să orânduească noua așezare în conformitate cu interesele ei strict egoiste.

Calculul însă a fost dejucat prin însăși forța împrejurărilor. Partidul național, așa cum rămăsese, reprezenta o infimă minoritate a forțelor politice românești din Ardeal. Massele populare deasemeni simțind prin instinct caracterul nefiresc al noului partid național, a început să-i retragă creditul și să se orienteze către forțele vii ale vieții politice naționale, care prezentau și garanția unor idei folositoare țării și a unei unități de acțiune pentru consolidare și unificare. Partidul național se afunda tot mai mult, izolându-se de țară.

In fața dezastrului inevitabil, partidul național a căutat noui orientări. Scurta guvernare a dlui Vaida îl angajase ca partid de guvernământ, și partidul național căutând să utilizeze încă creditul trecutului, și-a dat toată osteneala să păstreze în ansamblul vieții politice o îndoită înfățișare: în Ardeal era partid local plin de dispreț pentru partidele vechi și noui ale vechiului regat; la București era partid general gata să primească oricând răspunderea guvernării, și mai cu seamă gata să primească colaborarea cu orice partid pentru a se menține la guvern. Se încerca astfel o înșelare a opiniei publice ardelenești, căutându-se a se menține aceeași politică de exploatare a Ardealului, sub un aspect mai simpatic. Dacă partidele politice cari s'au succedat la cârma țării ar fi primit condiția de a lăsa partidului național administrarea Ardealului, partidul național ar fi stat alături și de partidul poporului, și de guvernul de o lună al coaliției Iorga-Take Ionescu și de actualul guvern; cu singura deosebire că în fiecare din aceste guverne ar fi intrat un anume număr de miniștri, indicați de partidul național, ar fi avut un ministeriu al „Noilor provincii", unde partidul național ar fi lucrat după bunul său plac.

Să ne gândim numai la tot răul pe care l'ar fi adus consolidării și unificării acest aranjament, și vom înțelege cât de cuminte s'a procedat când s'au respins nenumăratele propuneri făcute în acest sens. Partidul național ar fi avut interesul să-i mențină pentru totdeauna această situație privilegiată și s'ar fi opus cu îndârjire la orice încercare de normalizare. Am fi ajuns astfel la o autonomie deghizată a Ardealului așa cum de altfel o doreau conducătorii partidului național, în folosul exclusiv al partidului național, dar și spre paguba Ardealului și a intereselor generale ale românismului.

Nereușindu-i combinația, conducătorii partidului național au căutat diverse carteluri de opoziție care să ducă tot acolo. Intre timp partidul național mai făcuse o concesiune, fuzionând cu resturile partidului democrat pentru a căpăta în întregime aspectul unui „partid regnicolar".

Astăzi iar tratează. Tratează cu țărăniștii și tratează cu partidul poporului. Cei din urmă au respins ideea fuziunii; țărăniștii încă o discută. Dar paralel cu aceste noui tratative partidul național lansează și ideea unui partid publican „care miește" în Ardeal cu gândul de a influența Coroana, și de a înșela din nou pe cei cu care tratează. Partidul național dovedește astfel o incurabilă lipsă de onestitate în procedeuri, chiar când își joacă ultima carte a existenței sale politice. Pentrucă orice s'ar încerca, încercarea ascunde aceeași dorință de înșelare a Ardealului intereselor ambițiunilor câtorva dintre conducătorii partidului național. Dar cu astfel de procedeuri nu se poate ajunge decât la agravarea rezultatelor obținute până acum, iar conducătorii partidului național știu bine cari sunt aceste rezultate.

C.

Revoluția din Bulgaria

— Învățăminte pentru tinerele democratii —

Faptele cari s'au petrecut și de sigur se vor mai petrece în Bulgaria cuprind învățăminte cari pot folosi tuturor popoarelor chemate de curând la o viață de stat independentă.

După guvernarea tiranică a fostului țar Ferdinand care a aruncat Bulgaria în vâltoarea unui război nenorocit, s'a produs o violentă reacțiune a clasei țărănești care alcătuește aproape toată populația Bulgariei, unde mai puțin decât la noi burghezia se găsește organizată.

Revoluția din 1918 măturând vechiul regim aduse la putere pe tânărul deputat Stambuliiski care se făcuse remarcat și temut prin violența eșirilor lui și prin energia care se desprindea din înfățișarea lui. Dar aruncat la conducerea țării de o mișcare revoluționară care nu avea conducători, Stambuliiski se dovedi un democratul în care toată Bulgaria crezuse, ci omul în care toate poftele de tiranie se deșteptară brusc când se văzu la putere. Intelegând prin tot ce era în el abilitate primitivă că lingușind țărănimea și înșelând-o cu făgăduieli va putea să dispună de imensa majoritate a lumii rurale, Stambuliiski izbuti să se mențină, înfățișându-se ca exponentul satelor și terorizând orașele și pe intelectuali, patru ani la guvern. Regele Boris nu era decât un prizonier în mâinile atotputernicului Stambuliiski.

Dar închizând pe fruntașii vieții intelectuale și politice, amăgind țărănimea cu făgăduieli și terorizând burghezia, Stambuliiski nu se putea totuși menține pacea multă vreme.

Când burghezia se organiză pentru a scăpa de subt teroare și când lumea rurală dezamăgită nu veni să-i ia apărarea, regimul Stambuliiski se prăbuși cu aceeași repeziciune și tot atât de surprinzător cum se ridicase.

Nu știm dacă reacțiunea care s'a produs acum și care a răsturnat regimul Stambuliiski își va vedea succesul statornicit și dacă cuprinsă de aceiași nebunie colectivă Bulgaria nu va cădea în prăpastia unei revoluțiuni ca cea rusească.

Un învățământ însă putem trage din faptele cari se petrec la vecinii noștri de peste Dunăre.

Acela că tinerile democratii sunt la discreția demagogilor și fără experiență se lasă foarte lesne sedu se de toate utopiile și zăpăcite de toate minciunile.

Și iată de ce învățând din ceeace se întâmplă în Bulgaria trebuie să se pună capăt și la noi acțiunei de agitații pe care o întrețin anumite organizații politice.

Inarmările Ungariei

Comisia interaliată de control a descoperit în Ungaria cantități enorme de muniții și explosive. Cum se fac înarmările și recrutările în Ungaria. Ofițeri clandestini. Rostul poliției de contrabandă.

Comisia interaliată de control al armamentului Ungariei a făcut o descoperire senzațională, pe care ziarele maghiare dela noi au știut să o treacă sub o prudentă tăcere.

Anume, comisia interaliată de control a descoperit mai multe magazi cu arme, muniții și explozibile, a căror cantitate după ziarele „Ceske Slovo" și „Prager Presse" din 9 crt., este enormă.

„Vigilența și străduința comisiei de control — scriu ziarele din Praga — au reușit acum să descopere o magazie enormă ascunsă în pădurea dela Hajmáskér. Rezultatul cercetărilor a fost surprinzător. Au fost descoperite lagăre uriașe, conținând sute de tone de material de război de toate felurile.

Magazia are astfel de dimensiuni, încât a fost peste putință să se ridice tot materialul din ea. Se aflau acolo uriașe stocuri de muniții și arme de toate categoriile. Printre altele s'a găsit o enormă cantitate de bombe, mine, granate și muniții pentru tunuri de toate calibrele.

Descoperirea magaziei a făcut în cercurile militare maghiare o impresie deprimantă. Cele descoperite au fost ridicate ca corp de fict de către comisia de control".

Ministrul de externe al Serbiei confirmă înarmările maghiare

Știrea aceasta a ziarelor din Praga este concomitentă cu violențele acuzații aduse în Skupcină de către ministrul de externe jugoslav la adresa Ungariei. D. Nincici a arătat parlamentului jugoslav, că înarmările din Ungaria iau proporții. Iar destăinuirile sale oficiale au fost de așa natură, încât toți deputații jugoslav, și guvernamentalii și opoziția, au pretins ocuparea unor ținuturi maghiare în semn de represalii, și tot odată represalii energice asupra populației maghiare din regatul sârbesc.

*

Concomitența aceasta vine să admintească lucruri pe cari în parte le-am mai arătat în aceste coloane, iar în parte sunt ultimele descoperiri făcute în Ungaria.

Proveniența muniților

Descoperirea comisiei de control amintește despre armamentele ce 'i vin mereu Ungariei, pe Dunăre, mai cu seamă din Austria și Germania. Astă iarnă am arătat după ziarele din Apus și din statele succesoare, că s'a constatat pe Dunăre vase cu arme italienești pentru Ungaria. Despre furnitorile germane s'a vorbit mai des.

Iar acum trei luni, în două localități din Ungaria, comisia de control a făcut descoperiri ca acum nu însă atât de senzaționale.

Armele au fost găsite în magazii subterane.

Acum aflăm și unde își tăinuește Ungaria depozitele: în păduri, unde comisia de control să nu poată da nici când de ele. Și a fost într'adevăr o minune descoperirea din pădurea dela Hajmáskér.

Ofițeri și soldați clandestini

In acelas timp, când Ungaria își asigură armamentul necesar unei răfuieli cu vecinii, ea are grijă să 'și aibă și oamenii pe cari să se bizue, în afară de cei 35.000 de soldați și peste 1000 de ofițeri câți îi încuviințează tratatul de pace.

Fiecare, toți ofițerii cari nu încap în cifra de mai sus au fost incadrați în servicii particulare la cari statul este coniteresat: bănci, consumuri, mine, etc. unde stau sub comanda ofițerului cu grad mai înalt și nu sub ordinele șefului serviciului. Ei fac acolo numai instrucție și propagandă. Tot printre ei au fost plasați în ultimele două săptămâni, la propagandă, funcționarii de încredere reduși cu ocazia concedierilor din luna trecută.

Ofițerii inferiori apoi au fost trecuți în serviciile poliției, mai cu seamă de frontieră, și ale jandarmeriei. Lucrul acesta ni'l confirmă un călător venit din Ungaria mai zilele trecute, care ni-a povestit cu uimire despre numărul mare al gardiștilor din Ungaria.

Gardiștii militari

Dar în afară de aceștia Ungaria a știut cum să'și asigure și soldați clandestini efectivi. Astfel a reintrodus până la 36 de ani serviciul militar obligator, iar cu ocazia atacurilor din Decembrie și Ianuarie (1922—23), a concentrat pe toți până la vârsta de mai sus. Lucrul acesta l-am arătat atunci dovedit cu depozițiile unor plutonieri cari au, dezertat trecând granița austriacă.

Apoi, cu toate că tratatul de pace nu îngădue aceasta, ministrul finanțelor a introdus o taxă militară specială pentru cei cari nu sunt apți pentru serviciul militar. Taxa e în vigoare și sub actualul ministru Kállay.

*

Acestea sunt numai lucrurile generale pe cari le știm despre preparativele militare ale Ungariei.

Și atâta este însă de ajuns, pentru a'i înțrezări toate intențiile „pacifice cu cari se laudă într'una

O pagină reînviată din trecutul neamului

Instalarea Episcopului Lucian Triteanu,
al doilea ierarch ardelean pe scaunul episcopal al Romanului

— Ce datoreşte Ardealul ţării Moldovei —

— Legăturile bisericeşti din trecut dintre aceste două frumoase provincii —

Rolul de astăzi al bisericei. Cuvântarea rostită la solemnitatea instalării de dl C. Banu, ministrul Cultelor. Răspunsul P. S. S. Episcopului Triteanu

I. P. S. S. Mitropolitul Balan al Ardealului precum şi şase miniştri iau parte la solemnitate. Primirea făcută noului episcop.

Duminică 10 Iunie a avut loc la Roman, cu o deosebită solemnitate, instalarea în scaunul episcopiei de Roman a P. S. S. Lucian Triteanu, ales după cum se ştie episcop al acelei eparchii.

La această înălţătoare solemnitate au luat parte şi d-nii miniştri I. G. Duca, Al. Constantinescu, Al. Văitoianu, C. Banu, General Mosoiu şi I. Nistor, ministrul Bucovinei precum şi I. P. S. S. Mitropolitul Ardealului Balan.

Sosit odată cu membrii guvernului, P. S. S. Episcopul Triteanu a fost primit la gară de toate autorităţile civile şi militare precum şi de un imens număr de credincioşi. După cuvântul de bună venire rostit de primarul oraşului, i s'a prezentat P. S. Sale tradiţionala pâine şi sare, după care P. S. Sa împreună cu membrii guvernului a fost condus cu un impozant cortegiu, în sunetul clopotelor tuturor bisericilor, spre catedrala episcopală.

Ceremonia instalării

In momentul trecerei pragului în Episcopie a noului ierarh de Roman, o companie de soldaţi a dat onorurile, muzica militară a intonat rugăciunea, iar preoţii catedrale au eşit întru întâmpinare cu Evanghelia.

Inaltul prelat a ocupat scaunul, episcopal înconjurat fiind de tot clerul.

Serviciul divin a fost oficiat de arhiereul Ilarion Mircea, înconjurat de preoţi, iar răspunsurile au fost date de corul episcopiei.

După oficierea slujbei d-l C. Banu, ministrul cultelor, a citit decretul de numire în scaunul Episcopiei Romanului a episcopului Lucian Triteanu, după care ministrul Cultelor a rostit următorul strălucit discurs :

Legăturile bisericeşti dintre Moldova şi Ardeal

Cuvântarea d-lui ministru C. Banu

Ardealul e pământ bun. Precum prin venirea la tronul primaţial a I. P. S. S. Miron, el şi-a plătit, după veacuri, datoria către Ţara Românească, tot astfel astăzi când P. S. V. luaţi în stăpânire, legată şi canonică, străvechea Eparhie a Romanului, îşi plăteşte datoria de recunoştinţă către Moldova, către acea Moldovă care, prin Voevozi, prin Mitropoliţi, prin preoţi şi călugări ei, a stat în ajutorul Bisericei ardelene cu puterea autorităţii, cu a banului şi cu a gândului turnat în slova cărţilor sfinte.

Marele Ştefan ctitorul Episcopiei Vadului : Petru Rareş, atât de răvnitor de stăpânire ardeleană, sub care apare cel dintâiu Vlădică ce cunoaştem la Vad, Ilarion Ştefan Tomşa, cu ajutorul căruia mitropolitul Dosoftei ajunge în scaunul arhieresc al Bălgradului ; Vasilie Vodă, a cărui dărnicie regală se revărsa peste fraţii ardeleni ca peste toată lumea ortodoxă ; Gheorghe Ştefan şi atâţia alţii din stăpânitorii de odinioară ai Moldovei îşi leagă numele de biserica ardeleană prin ctitoriile lor, prin dările lor, prin grija lor pentru această biserică.

Mitropoliţii şi Egumenii Moldovei străbat Ardealul ajutând cu vorba şi cu [illegible] dinţei celei drepte şi a curăţiei sufletului românesc. Episcopii din Maramureş şi dela Vad se sfinţesc de mitropolitul Moldovei precum cei din Belgrad de mitropolitul Ţării Româneşti. Călugării şi diaconii Moldoveni, — caligrafi minunaţi, neîntrecuţi legători de cărţi, vânzători neobosiţi de odăjdii şi icoane, — catreerâ plaiurile ardelene, păstrând scumpa legătură dintre fraţi, cu toată împotrivirea l'a păstrat cu sfinţenie şi l'a sporit urgia vremilor.

Acum că furtunile au trecut şi că, pe întinsul pământului românesc, s'a coborât dumnezeiasca binecuvântare a întregirii neamului, iată, după atâtea veacuri, veniţi, voi, fraţilor ardeleni, să ne întoarceţi talantul ce v'am împrumutat şi pe care osârdia voastră la păstrat cu sfinţenie şi l'a sporit.

Aducându-vă, în numele guvernului, călduroase urări de îndelungă şi rodnică păstorie, nu putem, P. S. S., să nu rechemăm amintirea acestor îndepărtate şi sbuciumate zile, în ale căror opintiri, suferinţe şi nădejdi înnăbuşite sufletul nostru îşi află isvorul dătător de credinţă în puterile de viaţă şi de [illegible] a neamului.

P. S. P.

Datoria, pe care în numele bisericii ardelene, veniţi s'o plătiţi Moldovei nu e neînsemnată dar şi puterile sufleteşti ale P. S. V. nu sunt mici. Sunteţi, după Efimie, mitropolit al Bălgradului, pe care Ioan Vodă cel cumplit îl chemă pentru scurtă vreme, în scaunul episcopesc al Romanului, al doilea episcop, pe care Ardealul îl dă acestei de Dumnezeu binecuvântate Eparhii. Păstorirea P. S. V. va fi însă, cu ajutorul Celui-de Sus, îndelungată şi spornică. Pentru lupta sfântă ce Vă aşteaptă, *Cerul v'a hărăzit armele de trebuinţă : mintea ascuţită, dreapta jude[illegible]tă, hotărârea în cele bine chibzuite, bunătatea inimii, şi aceea dragoste care, după spusa Apostolului, toate le înţelege, toate le răbdă şi toate le nădăjduieşte. Aceste nepreţuite însuşiri ca şi înalta învăţătură, pe care aţi dobândit-o, unită cu adânca cunoaştere a lucrurilor şi a oamenilor, pe care, la vechiu şi neostenit muncitor în ogorul Bisericei ardelene, aţi câştigat-o, ne dau dreptul să nădăjduim* că zilele marilor ierarhi moldoveni de odinioară n'au apus pentru totdeauna.

In lucrarea, ce vă aşteaptă, veţi avea, P. S. P., toată bunăvoinţa şi tot sprijinul guvernului. Ne dăm seama că, în această perioadă de consolidare a statului creat prin sforţarea şi jertfa atâtor generaţiuni, Biserica străbună este marea forţă de închegare şi de propulsiune, căreia se cuvine să-i dăm toate mijloacele de desvoltare şi de acţiune.

Noua Constituţie, păstrându-i situaţia de Biserică dominantă în stat şi aşezându-i viitoarea organizaţie unitară pe temelia unei largi autonomii, a inaugurat, pe deasupra regiunilor şi a partidelor, mântuitoarea politică a forţelor morale. Este politica, dela care cu toţii aşteptăm deplina luminare a zărilor sufleteşti, înţelegerea deasă vârşită a idealurilor ce ne stau înainte, întărirea şi asigurarea statului prin muncă clădătoare şi prin neturburată unire între fraţi.

Ştiu, P. S. P. că, grăind astfel, nu fac decât să oglindesc simţimintele şi cugetările P. S. V. Nu ştiu dacă slabele mele cuvinte au putut tălmăci, ceea-ce îmbogăţeşte sufletul P. S. Voastre ; am însă neclintita credinţă că Dumnezeu care, precum zice Psalmistul, v'a încins cu puterea, va face şi desăvârşită calea P. S. V., spre binele neamului, al Bisericei şi al Statului.

Intru mulţi ani, P. S. Lucian, episcop al Romanului !

Răspunsul P. S. S. Episcopului L. Triteanu

Rolul bisericei astăzi

P. S. S. Episcopul Lucian Triteanu a răspuns printr'o frumoasă şi mişcătoare cuvântare, arătându'şi emoţia de care se simte cuprins primind înalta sarcină de episcop al Romanului.

„Venit din meleagurile Ardealului în Moldova — a spus P. S. Sa — mă simt fericit că pot consfinţi unirea sufletească dintre fraţi, acum când barierele ce existau între provinciile locuite de Români sunt pentru totdeauna desfăcute.

Rutenii şi Slovenii nu se înţeleg cu Cehii ; Croaţii şi Dalmaţii nu se înţeleg cu Sârbii ; — numai noi Românii când s'a făcut unirea, ne-am recunoscut fraţi dintr'o aceiaşi obârşie şi legătura dintre noi, graiul românesc şi biserica au făcut-o".

Schiţând apoi programul de activitate pe care nădăjduieşte să'l înfăptuiască în eparchie, P. S. Sa a arătat că faţă de marea lipsă pe care o ducem de învăţători, preoţii au datoria de a'şi lua asupra lor sarcina instruirii şi educării micilor odrasle ale sătenilor, întrucât biserica a stat în toate timpurile şi trebue să stea şi de aici înainte alături de popor şi de necazurile lui.

După ce a mai propus ca preoţii să îngrijească de orfanii de război, dându-le sprijin moral şi material pentru a-i face să ajungă buni cetăţeni ai ţării, P. S. S. Episcopul Triteanu a sfârşit cu memorabilele cuvinte ale episcopului Melhisedec : „PE CALEA BINELUI NE VOM INTALNI ADESEA".

*

După terminarea instalării a avut loc o recepţie în palatul episcopal.

După masă şi seara au avut loc banchete la cari au luat cuvântul d-nii miniştri sărbătorind pe noul episcop

CITIŢI „INFRAŢIREA"

O sărbătoare culturală în Ludoşul de Mureş

Duminică în 11 Iunie s'a inaugurat în Ludoşul de Mureş, cea dintâi bibliotecă românească din cele 34 biblioteci câştigate, pentru judeţul Turda-Arieş, de către parlamentarii liberali.

A fost o frumoasă zi de sărbătoare la care au luat parte toate autorităţile locale în frunte cu prefectul judeţului, cei doi protopopi, revizorul şcolar din Turda, magistraţii, primpretorul, medicul de plasă, primarul şi secretarul comunei, intelectuali, popor, elevii şcolilor civile, de contabilitate şi primare împreună cu corpurile didactice.

Serbarea s'a desfăşurat în şcoala primară împodobită cu flori şi verdeaţă, unde directorul şcolii d-l At. Botezan a executat cu elevii un program bine întocmit de cântări şi recitări. De faţă erau deputatul Dr. I. Mateiu şi senatorul Ştefan Pop.

După cuvântul introductiv al dir. At. Botezan, a ţinut o instructivă conferinţă revizorul şcolar Toma Roşiu. Apoi d-nii Dr. I. Mateiu şi Ştefan Pop au ţinut câte-o cuvântare către popor stăruind asupra însemnătăţii bibliotecilor în desvoltarea noastră naţională.

Ca încheiere, protopopul Bota, a ţinut să mulţumească, în cuvinte alese, celor cari au ostenit pentru acest dar preţios.

De sigur, că reforma agrară, executată în acest judeţ cu cea mai mare însuflefire şi pricepere spre mulţumirea desăvârşită a ţăranilor, nu-şi va putea da roadele dorite, dacă nu va fi secundată şi de-o stăruitoare acţiune culturală în mijlocul satelor. Prin ea poporul împroprietărit va ajunge să cultive cu pricepere pământul căpătat, ridicându se la valoarea unui factor hotărâtor în desvoltarea statului nostru.

De aceea parlamentarii liberali, ei înşişi purtători de cultură la catedrele lor, au socotit să facă totul ce le stă în putere, ca lumina românească să pătrundă cât mai adânc în masele alegătorilor lor.

Astfel la stăruinţa lor judeţul a căpătat 3 şcoli secundare în Câmpeni, Baia de Arieş şi Ludoşul de Mureş, iar acum au obţinut 35 biblioteci, cari vor fi tot atâtea isvoare de luminare şi consolidare a ţării noastre. Aceste biblioteci se vor inaugura pe rând în cadrul unor serbări populare, dovedind ţăranimii noastre deosebirea uriaşă între munca iubitoare şi patriotică a unora şi atitudinea demagogică şi anarhică a altora.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşe de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

SACI, MUSAMALE
Cumpărare. • Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr. :
ALBALA Timişoara-Fabrica.

Intre politică și cultură

O scrisoare a d. prof. univ. D. Călugăreanu

Pro-rectorul Universității din Cluj lămurește înscrierea în partidul liberal

„Când intru în Universitate, desbrac haina politică a partidului și îmbrac haina politicei universitare", — declară distinsul profesor al universității clujene

Ca răspuns la o notă publicată de ziarul „Patria", d. D. Călugăreanu, prorectorul Universității din Cluj, ne trimite următoarea scrisoare:

Domnule Director.

Ziarul „*Patria*" din 10 Iunie 1923, ocupându-se de înscrierea mea în partidul liberal, face greșala de a afirma că am fost *silit* să mă înscriu ca să pot face știință.

Adevărul e că nu m'a silit nimeni și dovada cea mai bună e că nici un liberal, din Cluj ori din altă parte, n'a știut de scrisoarea trimisă de mine Dlui I. I. C. Brătianu, prin care ceream înscrierea. Liberalii n'au aflat despre aceasta de cât din ziarul „*Viitorul*".

Tot așa de puțin fundate sunt și motivele ce fac pe „Patria" să conchidă la silnicia înscrierei mele.

E foarte adevărat că bugetul Universității clujene, așa cum a fost întocmit de Minister, m'a nemulțumit. Pe de o parte, mi se suprimase cu totul cheltuelile materiale ale Institutului meu, iar pe dealta, bugetul general al Universității noastre se prezenta scăzut și deci insuficient pentru buna ei funcționare. Dar în urma lămuririlor date de Minister, am putut vedea că suprimarea cheltuelelor Institutului meu se datorește unei greșeli de imprimare a bugetului, iar lipsa unor cheltuieli importante din bugetul Universității din Cluj se datora faptului că Ministerul, fără știrea noastră, a totalizat cheltuelile similare dela toate Universitățile în niște sume globale pe care le-a pus în altă parte a bugetului, lucru care nici acuma nu are aprobarea mea, cu toate că am cerut înscrierea.

Intru cât privește chestiunea ridicată de mine la întrunirea colegiului asupra insuficienței bugetului actual al Universității, ea era, ca tot ce se discută în asemenea întruniri, o chestiune pur universitară, fără nici o legătură cu politica de partid. Oricare ar fi fost guvernul de la cârmă, ea trebuia pusă.

Nu era vorba de a ataca guvernul, ci de a apăra interesele Universității, așa încât rău au făcut colegii care, dând înțeles politic chestiunei, au făcut din ea un proiectil pe care adversarii politici să'l poată arunca unul în altul. Universitatea stă mai presus de partide și interesele ei nu trebuesc scoborâte la rolul de arme politice. Toate partidele au datoria s'o sprijinească, ea fiind a Națiunei și nu a unor anumite partide politice.

Mai spune „Patria" că eu aș fi stăruit să se scoată din procesul verbal al acelei ședințe punctul care cuprindea constatarea insuficienței bugetare a Universității.

Este iarăși o greșală. Nu s'a scos nimic; colegii Stanciu, Pușcariu și Hațieganu, care au verificat și semnat acel proces-verbal, înaintat Ministerului, pot s'o mărturisească.

Este în adevăr o omisiune, a punctului incriminat, dar ea nu e de loc așa cum vrea s'o prezinte „Patria".

In ședința pomenită a Colegiului, s'au discutat și chestiuni care priveau mișcarea studențească, iar încheerile la care s'a ajuns figurează, se'nțelege, în procesul verbal al ședinței. A doua zi după întrunirea colegiului, a avut loc o întrunire a senatului universitar ..e trebuia să ia hotărâri cu privire la turburările studențești. Și fiindcă Senatul știa că Colegiul discutase și ajunsese la oarecare norme de procedare în privința continuărei cursurilor, a vrut să ia cunoștință de încheerile Colegiului. S'a întâmplat ca Senatul să'și însușească hotărârile Colegiului în chestiunile studențești. Le-a luat aproape așa cum erau în procesul verbal al Colegiului și le-a dat forma unui comunicat, trimes presei locale, din partea Rectoratului. Se'nțelege că chestiunea bugetului, pe care o discutase Colegiul, dar care n'avea nici o legătură cu cursurile universitare, nu putea fi pusă de Senat într'un comunicat care se ocupa de ordinea și disciplina în Universitate. Ori, „Patria" nu cunoaște de cât comunicatul Rectoratului nu și procesul-verbal al Colegiului.

Și iată cum din pricină că confundă comunicatul cu procesul-verbal al Colegiului, „Patria" ajunge să'mi atribue mie suprimarea unui punct din procesul-verbal al acelei ședințe de Colegiu, care punct n'a fost nici când suprimat.

Așa e când te grăbești să faci politică din chestiuni care nu se pretează și pe care nici nu le cunoști.

Inscrierea mea în partidul național-liberal, departe de a fi o silnicie, este de ordinul convingerilor politice personale, pe care suntem fiecare liberi — dacă nu datori — să le vedem, și n'am făcut niciodată partidului liberal injuria să cred că el ar da mijlocul să facă știință numai partizanilor săi.

Un lucru vreau să'i afirm aici; e că convingerile mele politice au fost și până acum în acord cu programul partidului național liberal. N'am înțeles însă niciodată să amestec interesele politice cu interesele universitare și n'am s'o fac nici deacum înainte. Când intru în Universitate, dezbrac haina politică a partidului și îmbrac haina politicei universitare.

Așa înțeleg eu să respect... să servesc concepțiunile politice ale Partidului Liberal.

Așa cere interesul culturii, așa cere interesul Națiunei și așa am putut ajunge ca Universitatea din Cluj să fie astăzi mai bine văzută de cât celelalte Universități din țară.

D. Călugăreanu

O nouă conferință a delegaților minorităților

Minoritățile cer ștergerea clauzei despre loialitatea față de statul în care sunt. Spre o nouă alianță a statelor europene.

Dupăcum anunță „Prager Presse", în 23 crt. se va deschide la Viena o nouă conferință a societăților internaționale pentru liga națiunilor, având, ca întotdeauna, să discute chestiunea minorităților etnice.

Această conferință particulară a statelor învinse, și a prietenilor acestora, se întrunește regulat din trei luni și întotdeauna știe să atace statele succesoare pentru tratamentul minorităților din ele, fără însă să aibă vre-o dată un cuvânt pentru minoritățile din Ungaria, Germania sau Austria. Nici de data aceasta nu ne vom aștepta deci la o obiectivitate, atâta vreme cât printre promotorii conferinței îl știm pe contele Apponyi.

Ne ocupăm de această conferință dela Viena care va ținea cinci zile, pentrucă ea vine să sublinieze caracterul ungaro-german ce'l are. Intr'adevăr, dupăcum aflăm din ziarul din Praga, conferința Societăților pentru liga națiunilor (cari nu trebue să se confunde cu liga dela Geneva) a trecut în programul sau și chestiunea reparațiunilor, cu toate că a fost înființată numai pentru controlul tratamentului minorităților. Vedem deci, că a și început să'și pună în practică scopul cu care s'a creat, acela de a se substitui Ligii oficiale a Națiunilor.

Pentru acest motiv statele succesoare au refuzat în totdeauna să participe la aceste conferințe, și dupăcum se știe, conferința din anul trecut dela Praga s'a sfârșit cu un adevărat scandal. De data aceasta însă, ca și la conferința din urmă de'a Paris, va participa și o delegație oficială a Cehoslovaciei.

Participării acesteia îi atribuim o însemnătate, pentru care de această pseudo-ligă a popoarelor trebue ținut de aci înainte seamă. Intâi, pentrucă Germanii din Cehoslovacia se vor duce la Viena cu un protest contra clauzei lui Beneș din statutele Ligii dela Geneva prin care se hotărăște, că doleanțele unei minorități vor fi luate în discuție numai dupăce se va fi dovedit loialitatea acelei minorități față de statul din care face parte.

Dar însemnătatea de căpetenie a conferinței acesteia este alta. Vedem adică acolo pe Englezi alături de Germani și Unguri, și aceasta ne amintește de expozeul prin care primul ministru maghiar vorbea acum o săptămână, la Budapesta, despre o sigură regrupare a statelor, despre o alianță italo-englezo-germano-maghiară. Iar drumul acestei alianțe se bătătorește de către conferințele societăților pentru liga națiunilor.

Faptul acesta este deosebit de important și va trebui de acum să se țină seama de tot ceea ce fac pe ascuns sau deschis aceste societăți: „pentru Liga Națiunilor".

Nepotul

In casa de faianță
De lângă al apei val,
Celebrul dom' Boilă
Comite-un „Manual".

Știință nu prea are
Căci el la Sânmărtin
Făcea numai procese
De-un zlot ori mai puțin.

Nici vorbă românească
Nu prea rostea în casă
Căci vai, fatalitate,
Maghiara sta la masă.

Cu-aceste mari defecte
De vorbă și de carte
Știa și el sărmanul
Că nu ajungi departe.

Dar când „preia imperiul"
Gyuluca salvatorul,
„Consiliul" își sporește
Cu Romulus decorul.

Provizie e multă
Și curg gârlă cârnații,
Căci doctorul Boilă
E șef de-alimentații.

Când barca e pe ducă
Și dă apa'n Resort,
Nepotul ancorează
La Mater Alma 'n port.

Acum se umflă 'n pene
Zicând c'a fost chemat (!)...
Așa-i mentalitatea
De pseudo-învățat.

CALIGULA

Politica partidului național la conducerea „Uniunei foștilor voluntari români"

După închiderea congresului Uniunii foștilor voluntari români de la Arad ne exprimam părerea de rău că nici această asociație nu a putut fi scutită de amestecul politic și numai politic, al partidului național. Arătam acolo ce am fi așteptat de la Uniunea foștilor voluntari în genere și de la congresul de la Arad în special, și credem că exprimam dorința majorității foștilor voluntari când spuneam că rolul Uniunei este să continue ideea de înfrățire sinceră și de colaborare cinstită a tuturor elementelor de elită ale națiunei, așa cum s'a manifestat la Iași.

Din nefericire „Uniunea foștilor voluntari" nu a avut destul timp pentru a se manifesta într'un fel oarecare, iar la congresul de la Arad nu s'au triat cu prea mare rigurozitate elementele cari se prezentau acolo.

Astfel s'au putut strecura oameni cari n'au nimic comun sufletește cu aspirațiunile foștilor voluntari, dar cari sunt în deobște cunoscuți agitatori politici ai partidului național. Cine sunt acești oameni? se știu. Noi i-am numit la timp.

Mai mult încă. „Uniunea foștilor voluntari" are actualmente o conducere care nu este cu totul ferită de influențe politice și care nu prezintă destule garanții pentru a o feri de influența partidului național. Din potrivă. Avem toate motivele să credem că actuala conducere a Uniunei foștilor voluntari stă în strânse legături cu partidul național și urmează în multe împrejurări indicațiile acestuia.

Un fapt produs de curând este elocvent. La redacția ziarului nostru s'a primit un comunicat al „Uniunei foștilor voluntari", pe care îl publicăm în altă parte a ziarului. Acest comunicat cuprinde un comunicat publicat acum câteva zile de ziarul „Patria" oficiosul partidului național. Dar ceea ce e mai ciudat e că în adresa cu care ne este trimis și care poartă stampila Uniunei și o semnătură oarecare, comunicatul nu e scris anume pentru noi, ci este pur și simplu comunicatul publicat de „Patria", tăiat de acolo și lipit pe adresa trimisă nouă.

Acest fapt dovedește că pentru conducătorii „Uniunii", „Patria" și „Infrățirea" nu sunt două oarecare ziare românești, la care „Uniunea" să se adreseze deopotrivă pentru apărarea intereselor ei, ci că cel dintâiu se bucură în ochii conducătorilor foștilor voluntari de o anumită considerație.

A trebuit desigur să intervină câțiva membri pentru a observa că „Patria" nu este oficiosul Uniunei și că deci comunicatul trebue trimis tuturor ziarelor.

Se va zice însă că dăm o interpretare pătimașă unei „regretabile scăpări din vedere". Foarte bine!

Dar încă un caz:

Ziarul „Dimineața" cu data de 12 Iunie a. c. publică următoarea informație primită fără îndoială dela „Uniunea foștilor voluntari:"

„Foștii voluntari din legiunile române din Rusia, Siberia, Italia, Franța, etc., sunt invitați să ia parte la adunarea Uniunei, desp. București ce se va ține azi, 10 Iunie ora 3 d. m. în localul clubului Partidului Național din Pasagiul Majestic.

Avem tot dreptul să ne întrebăm, ce caută Uniunea voluntarilor în clubul partidului național, dacă conducerea ei de astăzi nu are nimic cu partidul național? Sau, oricât s'ar căuta să se evite influențele politice, cum se vor putea evita influențele partidului național când despărțământul dela București își are biuroorile în localul dlui Maniu, care nu e voluntar nici pe departe; iar centrala Uniunei dela Cluj trimite comunicate celorlalte ziare cu tăeturi din „Patria".

Am vrea să ni se lămurească cinstit aceste lucruri și atunci vom sta să înțelegem și lipsa de activitate națională — fără nici un caracter politic — al Uniunei, și prezența unor agenți ai partidului național la conducerea ei.

Deocamdată atât.

A. R. Gal.

INFORMAȚII

— **Congresul ziariștilor maghiari.** Sindicatul gazetarilor maghiari din Ardeal și Banat va ținea Duminecă un congres restrâns, la Arad, pentru a face preparativele unui congres general.

In înștiințarea privitoare la convocarea acestui congres, sindicatul maghiar își zice: „Sindicatul gazetarilor din Ardeal și Banat". Nu știm dacă s'a intitulat astfel cu bună credință, dar ținem să atragem atenția că acest sindicat este numai al colegilor unguri, și nu și al gazetarilor români din aceasta provincie.

— **Dela consulatul român din Budapesta.** Ministrul României la Budapesta, Dl Stârcea, a plecat în concediu. Conducerea consulatului în timpul absentei titularului o va avea Dl Gh. Paraschivescu, secretar de legație.

— **Sosiri.** Dl Arghirescu, fost secretar general la Ministerul cultelor și actualmente inspector în acest minister a fost delegat pentru a cerceta mai multe chestiuni cari interesează acest minister.

D sa a sosit aseară în localitate. Azi la ora 11 a plecat la Oradea-Mare continuându-și ancheta.

— **Dela Bibiloteca Universității.** Dl Barbu, directorul bibliotecei universitare din localitate a plecat la București pentru a trata cumpărarea unei prețioase colecții de cărți vechi și manuscrise.

— **Dela Operă.** Marele nostru cântăreț, d-l Jean Atanaciu, care va cânta săptămâna aceasta la Teatrul Maghiar în „Tosca" și „Balul Mascat", în săptămâna viitoare va cânta și la Opera Română. Rolurile le vom anunța la timp.

•

— **Luați salam HERZ pentru că e cel mai bun De vânzare pretutindeni**
2777

— **Conferința d-lui Thomas Pierre.** Vineri, 15 Iunie la orele 6, va avea loc la Biblioteca Universității conferința în franțuzește, despre Pasteur, cu proecțiuni, a d-lui profesor Thomas Pierre. Intrarea e liberă.

— **Noul președinte al partidului maghiar.** Dl Ștefan Ugron, vice-președinte al partidului maghiar din România, a fost ales în ședința de aseară a comitetului executiv, președinte ad-hoc al partidului maghiar în locul devenit vacant prin moartea lui Josika Samu.

— **Serbările soc. „România Jună".** Serbările societăței studenților români din Viena *„România Jună"*, vor avea loc Sâmbătă 16 și Duminică 17 Iunie în Parcul cel mare al orașului.

— **Intrunirea de aseară a comitetului partidului maghiar.** Ședința de aseară a comitetului partidului maghiar din Cluj, ținută sub președinția dlui Ugron Ștefan, a luat în discuție și a hotărît să facă demersuri la guvern pentru ridicarea stării de asediu, din cauza căreia partidul nu'și poate ținea întrunirile dorite.

Totodată a hotărît să ceară guvernului completarea listelor electorale.

Comitetul executiv al partidului maghiar a dat aseară un comunicat despre aceste hotărîri.

— **De la Centrul studențesc.** Centrul stud. „Petru Maior" aduce la cunoștința studenților că fotografiile făcute pe Câmpia Libertății la Blaj sunt gata.

Cei cari doresc să posede aceste fotografii sunt rugați să se înscrie la Centru pentru a se ști numărul ce trebue să se comande. Prețul unui tablou e 40 Lei iar a unei fotografii fără ramă 30 Lei.

Tutel Babylonați încălțămintea Toți cismarii o pot!

— **Congresul corpului didactic.** Asociația corpului didactic a convocat congresul general pentru ziua de Joi, 14 Iunie. La acest congres se vor aduce hotărâri definitive în chestia sporurilor de salarii.

•

Noul regim al pâinei începe la 15 Iunie, lăsând prețul maximal existent pentru pâinea neagră iar pentru cea albă lăsând libertatea prețului.

— **Lecții** *de limba engleză, franceză și germană predau zilnic în orele de după masă. Doritorii se vor adresa la redacția ziarului între 8—12 dimineața.*

— **Majorarea prețurilor produselor petrolifere.** Ministerul industriei a admis majorarea prețurilor produselor petrolifere pentru consumul intern. Sporurile sunt mai mari la categoriile de lux și mai mici la categoriile de prima necesitate.

— **Matineu școlar.** Direcțiunea internatului liceului de fete „Regina Maria" aranjează Duminecă 17 Iunie la ora 3 p. m. un matineu artistic în sala Teatrului Național.

Programul e compus din diferite declamări, coruri, tablouri vivante, dansuri naționale etc.

Se va reprezenta și opereta „Ileana Cosinzeana". Rolurile vor fi susținute de elevele liceului.

Biletele pentru acest festival se vând începând cu ziua de azi la librăria Anca și la Cassa teatrului.

Dacă doriți **„Salam"** de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui **„Fritz Auner et Co. din Mediaș"** se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la **„Pascu" Cluj**, lângă poșta centrală. Telefon 4—68.
2862.

De ce s'a urcat costul luminei electrice

— Costul luminei electrice la Cluj e mai mic decât ori în care alt oraș din țară —

Ziarul „Ujság" de Sâmbătă a publicat un articol prin care aduce o serie întreagă de atacuri și de insinuări primăriei locale în ceeace privește modul de administrare al uzinei electrice a orașului Cluj. După cum se știe, uzina electrică a orașului a fost luată din administrația firmei „Ganz" și azi e administrată de Primărie.

Până anul acesta, uzina care aproviziona întreg orașul cu lumină electrică a funcționat cu deficituri foarte mari, tocmai pentru că, nevoind să îngreueze situația populației s'a fixat costul unui kilovat numai la doi lei.

In toate orașele din întreg Ardealul costul unui kilovat a fost și este între 8 și 10 lei. Cel mai ieftin din acest punct de vedere este orașul Bistrița unde se plătea 4 lei de kilovat. La Cluj s'a plătit până zilele trecute doi lei de kilovat.

Intr'o ședință a consiliului orașului, discutându-se în amănunțime situația uzinei din Cluj s'a constatat că dacă se continuă cu menținerea prețului de doi lei, nu numai că uzina nu se va putea îmbunătăți dar din cauza continuelor deficite va ajunge într'o bună zi să fie nevoită să'și suspende funcționarea iar orașul să rămână fără lumină.

Pentru a evita această situație s'a hotărât ca în interesul bunului mers al Uzinei și prin urmare în interesul populației clujene să se urce cu o sută la sută prețul kilovatului de curent electric ridicându-se astfel prețul dela doi lei la patru lei, plus 40 bani impozite și taxele legale.

Pe scurt, prețul kilovatului de aci înainte va fi de 4 lei și 40 de bani.

Pentru a justifica și mai bine urcarea aceasta a prețului e de ajuns să remarcăm următoarele:

Vagonul de lemne necesar funcționărei Uzinei costa anul trecut 2800 de lei, anul acesta costă 5600 lei; apoi diurnele experților tehnici s'au urcat cu 60 la sută iar diurnele funcționarilor administrativi cu 40 la sută.

Toate acestea justifică îndeajuns hotărârea consiliului orașului de a urca cu o sută la sută costul luminei electrice și în același timp confirmă ceia ce am spus de atâtea ori că presa maghiară din localitate nu poate pierde nici o ocazie fără ca să nu lovească, cu motiv sau fără, în administrația românească, ori cât de cinstit și de în interesul populației, și-ar face datoria această administrație.

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copiii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

•

„Ivonne e Osmana"

Kandia

se găsește din nou. Cereți-o pretutindeni și cu bucata. 2778—2

Notificare

Băncei de Scont a României str. Lipscani

Loco

In ziua de 16 Iunie 1920, pierzând un certificat provizoriu al Băncii de Scont cu No. 34606 emisiunea 1919, îl declar nul și fără vre-o valoare în mâna ori cărula s'ar găsi.

Cu stimă,
Al. Fotti
funcționar, Ministerul Instrucțiunii Publice.

FOIȚA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA"

Pierre Loti

Ziarele franceze anunță moartea lui Pierre Loti, scriitorul atât de cunoscut în întreaga lume.

•

„Niciodată, nu se insistă preamult în studiul marilor artiști asupra anilor de formație", — a zis criticul Sainte-Beuve, cu toate că ei sunt aceia care arată fondul și adevărata natură a scriitorului.

Cuvintele lui Sainte Beuve se aplică de minune în ce privește legătura dintre viața lui Pierre Loti și opera sa literară.

Loti, a fost ultimul născut al unei familii de veche origine hughenotă, care conserva cu pietate amintirile și tradițiile unui trecut îndepărtat.

„In insula Oléron, la marginea unui mic orașel uitat, se află o foarte veche și liniștită locuință albă. Din această casă au plecat în exil, într'o noapte, acum două secole trecute, strămoșii mei protestanți", spune Loti în „Judith Renandin". Și scrisorile exilaților, scrisorile din Olanda, există încă, una din ele fiind semnată de această Judith Renandin. din care [illegible]

Mai târziu familia părăsi insula și se fixă pe continent; casa în care s'au instalat și-a păstrat acelaș aranjament dela început, și aici Pierre Loti a petrecut anii copilăriei sale.

„Era o casă de provincie foarte modestă, unde se simțea autoritatea huguenotă și a cărei curățenie și ordine ireproșabilă erau singurul lux", spune Loti în „Le Roman d'un Enfant". In fiecare seară, după vechiul obicei al familiilor protestante, tatăl citea cu glas tare câteva versete din Biblie și toată familia, chiar și servitorii, îngenunchiau pentru ruga comună.

O educație de acest fel depune în fundul sufletului impresii, amintiri și obiceiuri care nu se mai șterg.

Din frageda copilărie, marea cu orizonturile sale îndepărtate îl atrăgea. Contemplarea continuă a naturii l'a făcut să piardă credința intransigentă și să devie un panteiit veșnic condus de pesimismul unei sensuale melancolii.

Inițiindu-se în desen, în muzică „cu [illegible] umbrelor" el cunoscu studiind pe Liszt, Bethoven și Chopin.

Din cărțile de călătorii și din scrierile unui frate mai mare, care deasemeni a fost marinar, a început să se formeze la umbra căminului părintesc. personalitatea lui Loti.

•

In Ianuarie 1879 apărea fără nume de autor la Paris o carte mică intitulată: „Aziyadé" (Stambuli 1876—1877). Extras din notele unui locotenent de marină egleză intrat în serviciul Turciei la 10 Ianuarie 1876, ucis sub zidurile Cârsului la 27 Octomvrie 1877".

Cartea fost puțin remarcată. Un an după aceasta, acelaș editor publica un alt volum, sub titlul curios: „Brahn, idilă polinesiană de auturul lui Aziyadé". Atenția publicului asupra noul scriitor a fost atrasă de Mme Adam, în mâinile căreia căzuse manuscrisul.

In primele cărți ale lui Loti se poate vedea înfluențele literare asupra personalităței ce se năștea. Căci Loti n'a citit în tinerețe aproape nimic. La 30 de ani, prietenul său Daudet îl făcu să citească prima operă a lui Flaubert, care fu pentru el o „revelație încântătoare", cum spune însuși în Discursul său de recepție la Academie.

Loti a rezumat și a sintetizat [illegible] exotismul de la sfârșitul sec. XVIII-lea și al tuturor școalelor din sec. XIX-lea. Gândirea și stilul său se aseamănă cu a lui Renan, Lamartine și Musset, cari l'au inițiat în idila exotică.

Cariera de ofițer de marină l'a dus în țările cele mai exotice; condus de dorința de a reinsufleți în el o credință pierdută sau de a înțelege sufletul budist al Indiei, Loti a vizitat Orientul creștin și Extremul Orient.

Loti are darul simpatiei, înțelegând pe toți oamenii ce i-a întâlnit: musulmani (*„Aziyadé"*, *„Les Desenchantées"*), Béarnezi (*„Ramuntcho"*) și mai cu seamă pe Bretoni.

Cel mai pop[illegible] [illegible]ele sale e fără îndoială „Pecheur d'Islande (1886), al cărui succes a fost considerabil. Această operă de tandrețe, de milă și tristețe înduioșătoare e dacă nu cea mai completă, cea mai profundă și mai umană. S'a reproșat primelor romane ale lui Loti abuzul amorurilor exotice și puțina indiscrețiune ce o făcea în jurul persoanei sale

In „Pecheur d'Islande", autorul nu intervine. El descrie viața bretonă. Dragostea lui Jann pentru Gaud este o idilă bretonă într'un cadru de un realism deaicat.

La această poezie intimă a amorului se adaogă poezia mărei.

„La Mort de Philae;" „En face du grand Sfinx"; „Le Château de la Belle au bois dormant", „Un pélerin d'Angkor" ca și celelalte scrieri din urmă, sunt mai mult prelungirea și desvoltarea operei anterioare, decât reînoirea talentului său. Prieten al Turciei, războiul mondial l'a făcut totuși să ia parte la luptele din Gallipoli comandând un cuirasat. A continuat și după război propaganda în favoarea lor. Cartea scrisă în 1913 cu ocazia războiului balcanic. „Turquie agonissante" se știe că a adus imense servicii Turcilor.

Loti n'a fost un scriitor de meserie. „Eu n'am compus nici o operă — spune el — n'am scris decât emoționat de un lucru și de aceea e poate prea mult din mine însumi în scrierile mele". Sinceritatea, spontaneitatea cari fac farmecul operei lui Loti se regăsește și în formă. Stilul său e caracteristic prin implicitate și armonie; fraza chiar dacă are familiarități sau negligențe uneori, înlănțuește pretutindeni impresiunile artistului printr'un ritm și o nuanță deosebită.

Solemnitatea de ieri dela Tribunalul din Cluj

Inaugurarea primei imprimerii a justiției române. D. I. Th. Florescu, ministrul justiției, însoțit de Dna Florescu asistă la solemnitatea inaugurării. Aspectul tribunalului. Asistența. Primirea făcută Dlui Ministru Florescu. Inaugurarea tipografiei. Serviciul Divin. Botezul mașinilor. Salutul muncitorilor. Cuvântările rostite. Discursul Dlui I. Th. Florescu ministrul justiției. Banchetul. Plecarea

Eri dimineață la ora 10 a avut loc în localul Tribunalului local una dintre cele mai frumoase solemnități din câte au avut loc la Cluj.

Din inițiativa dlui dr Pop, directorul general al justiției din Cluj, s'a cumpărat pe seama Tribunalului din localitate o tipografie înființându-se astfel cea dintâiu imprimerie a unei instanțe judecătorești din întreaga țară. La această tipografie se vor tipări pe viitor toate imprimatele de care are nevoie Ministerul justiției.

De remarcat faptul că lucrătorii acestei imprimerii sunt recrutați dintre deținuții închisorilor Tribunalului Cluj.

La inaugurarea acestei imprimerii a luat parte și dl I. Th. Florescu, ministrul justiției, dând astfel prin prezența d-sale un fast deosebit solemnității.

Dl Ministru a venit dela București însoțit de către dna Victoria Florescu și de dna Constantinescu, sora dlui ministru Florescu; de dl Vesp. Pela, prof. univ. și deputat, de dl Botez, secretar general al Ministerului de justiție și de dl Negreanu, șef de cabinet,

Aspectul Tribunolului

Pentru a se da un fast deosebit solemnității inaugurării primei imprimerii a justiției române, imprimerie ce se află în localul Tribunalului, întreg localul a fost splendid împodobit cu verdeață și flori.

Poarta de intrare a clădirei era înconjurată cu o minunată ghirlandă de stejar presărată cu flori. Pe această ghirlandă, în partea de sus, era fixată o placardă pe care sta scris:

„Trăiască iubitul nostru ministru, întemeietorul primei imprimerii a justiției române!"

Toate sălile Tribunalului pe unde avea să treacă dl Ministru erau și ele împodobite cu verdeață, flori și drapele naționale. Toată sala de jos și scările ce duc spre sala de ședință erau fixite de magistrații veniți din întreg Ardealul pentru a lua parte la solemnitatea inaugurării tipografiei.

Azistența

Printre magistrații superiori veniți din provincie am remarcat pe domnii:

Șandor, procuror gen. Satu-Mare; Filden, proc. gen. Oradea; Drăghicescu, proc gen. din Târgu-Mureș; dr. Covaci, decanul baroului notarilor publici din Tg.-Mureș; Iliescu, prim procuror din Sibiu; Gyurco, președintele tribunalului din Zălau; Moldovan, prim procuror din Bistrița; Fehèr, președintele senatului Curții de apel din Timișoara; Stănescu, președintele tribunalului din Arad; Chiroiu, decanul baroului notarilor publici din Tg.-Mureș; Stinghea, procuror general din Timișoara; Meculescu, procuror general din Arad; Tămaș Dan, șef judecător Arad; Romulus Pop, președintele Curții de Apel din Tg.-Mureș; Petrescu Leonida, președintele tribunalului din Sibiu; Aurel Zamfirescu, președintele tribunalului din Brașov; Dobrovici Grigore, președintele tribunalului Arad; Andrei Ilea, președintele Senatului Curții de Apel din Oradea; D. Ghișoiu, procuror general Turda; S. Gheția nu, președintele tribunalului din Oradea; Mandrea, consilier la Curtea de Apel din Oradea, etc.

Dintre magistrații locali au luat parte următorii: V. Pop, președintele Curții de Apel cu întreg senatul Curții; St. Praporgescu, președintele tribunalului; Cepescu, procuror; Procurorii: Epure, Balașan și Hossu; Judecătorii: *Botea*, Xantopol, Popescu și un număr foarte mare de advocați, de notari publici precum și mulți particulari.

Primirea d-lui I. Th. Florescu, ministrul justiției

La ora 10 sosește la Tribunal d. ministru Florescu însoțit de d-na Florescu, de dna Constantinescu, de dna Fătulescu, de dl. Vesp. Pela, profesor universitar și deputat, de dl Botez, secretar general, și de dl Negreanu șef de cabinet.

Intrarea dlui ministru în localul Tribunalului a fost însoțită de călduroase ovații și urale.

Inaugurarea tipografiei

Serviciul divin — Botezul mașinelor — Salutul muncitorilor — D-na Florescu nașa unei mașini

La ora 10 și zece s'a început slujba religioasă. Răspunsurile au fost admirabil date de corul studenților dela Universitatea din Cluj. După sfințirea apei, a urmat câteva cuvinte rostite de preot după care unul dintre muncitori într'o frumoasă cuvântare — a rugat pe dna Florescu să primească a fi naşa unei mașini din tipografie și să le permite ca acea mașină să poarte numele de Victoria — numele dnei Florescu — dna Florescu primind, s'a făcut botezul celor două mașini. Numindu-se una Victoria (numele dnei Florescu) și alta Ioan (numele dlui Florescu). Ambele mașini au fost puse apoi în mișcare de dna și dl Ministru Florescu și în timp ce mașinele funcționau înalții oaspeți au ciocnit un pahar de vin cu muncitorii.

* *

După aceasta, dl Ministru însoțit de cei prezenți a pornit spre sala de ședințe a Curței de Apel unde urma să aibă loc cuvântările.

Intreaga sală era plină de magistrați.

Cuvântările rostite

Aci s'a rostit o serie de cuvântări prin cate s'au adus obiective și sincere elogii ministrului Dreptății pentru marile îmbunătățiri aduse justiției române **D-l Pop**, președintele senatului Curții de Apel din Cluj, a început seria cuvântărilor făcând o admirabilă expunere a activității Dlui Ministru, remarcând pe rând toate legile și dispozițiile luate de D-sa pentru îmbunătățirea justiției în Ardeal și pentru ameliorarea stării materiale a magistraților.

Operile mari pe care le-ați înfăptuit, Excelență spune D-l Pop, pentru justiția ardeleană și pentru magistrații ardeleni, v'au fixat pentru totdeauna în sufletul Ardealului ca pe cel mai iubit și mai activ ministru al justiției".

Vorbe te după aceia **Dionisie Pop**, decanul biroului advocației din Cluj, exprimând, în numele advocaților, sentimentele de recunoștință ce le vor purta în sufletele lor advocații pentru marea operă înfăptuită de D-l Ministru al justiției Florescu — **legea de unificare a barourilor.**

Dl **V. V. Pela**, deputat și prof. universitar a vorbit despre nevoia de reorganizare a penitenciarelor, exprimându-și nădejdea că Dl I. Th. Florescu va înfăptui și această mare reformă, transformând închisorile din școli ale crimei și viițiului, în instituții moderne de regenerare morală a celor rătăciți. Cuvântarea D-sale a fost îndelung și călduros aplaudată.

*

Au mai vorbit apoi D-nii dr. Țiplea, în numele sedriei orfanale după care Dl Ministru al justiției a vorbit următoarea cuvântare:

Discursul d-lui I. Th. Florescu, ministrul justiției

Domnilor,

O ideie simplă, — crearea unei tipografii a justiției — a dat prilejul să se facă o mare sărbătoare a întregei magistraturi Ardelene.

Fără să prevăd, mă găsesc azi — așa-mi face impresia — aproape la un congres al magistraților Ardeleni."

„Pe neașteptate am primit actul de naștere al tipografiei noastre și prin o delicată atenție ați găsit și o naşă care prin mine vă mulțumește pentru gestul atât de frumos ce Vați făcut.

Domnule președinte,

Vă aduc cele mai mari elogii pentru modul strălucit cum ați știut conduce justiția în Ardeal.

Când am venit în fruntea departamentului, justiției îmi părea o floare care ici și colo avea petalele pornite spre ofilire. Prin munca și spiritul D-vastră de sacrificiu, d-lor magistrați, am reușit să regenerăm floarea justiției.

Dacă am făcut vre-un bine justiției române apoi ceia ce mă face să mă mândresc este faptul că am reușit să înlătur marea lipsă de magistrați, și azi aproape toate locurile sunt copmlectate. Am căutat prin toate mijloacele să adaug în buget sute de magistrați noui pentru a descongestiona Tribunalele și judecătoriile.

Am înființat trei tribunale și 5 judecătorii noui, am redus completul tribunalelor Ardelene dela 3 la 2 ceia ce înseamnă un câștig de cel puțin 100 de judecători noui.

O altă îmbunătățire pe care am adus-o justiției este aceia că am hotărât ca în caz de dizergență între cei doi judecători ai completului, tribunalelor să nu se mai amâne desbaterile câte o săptămână sau două ca până acum, ci imediat să fie chemat al treilea judecător și divergența să fie traoșată la moment.

*

Prima lege ce o voi supune parlamentului la toamnă va fi legea de unificare a inamovibilității magistraților. După această lege va urma legea reorganizării penitenciarelor și altele.

Dlor, pot spune că cu magistrați ca cei din Ardeal, în cel mai scurt timp justiția română va ajunge la cea mai perfectă situație"

In cele din urmă, Dl Ministru în cuvinte foarte calde mulțumește tuturor vorbitorilor pentru elogiile ce i s'a adus și termină spunând că cele ce a auzit și a văzut la această serbare a magistraturei va fi pentru Dsa cea mai scumpă recunoștință pentru tot ce a făcut bine justiției române.

La ora 12 și jumătate festivitatea dela tribunal a luat sfârșit.

Banchetul

La ora cum a avut loc în saloanele restaurantului „New-York" un banchet dat în onoarea d-nei și d-lui I. Th. Florescu ministrul justiției.

Seria toasturilor a început-o d-l ministru **Florescu**, spunând că în slujba justiției trebue să stea **dreptatea**, nu forța.

Aceasta este principiul după care trebue să ne călăuzim noi magistrații și avocații. Trebue să urmăm acel clasic exemplu de iubire a dreptății, de care este călăuzit în toate actele Cel în numele căruia dai tinte, pentru care pune mântul și în numele căruia achitare.

Acest om este M. S. Regele în sănătatea căruia închin acest pahar.

D-l **Botez**, secretar general toastează exprimându-și adeziunea sa și a tuturor magistraților pentru „părintele lor" ministrul justiției. Închină în sănătatea d-lui ministru Florescu.

Mai toastează pentru d-na și d-l ministru Florescu, d-nii: Dr. Cosma, Dr. Ion Suciu, deputați, Dr. Pordea, consilier Bădescu, primprocuror Praporgescu, Amos Frâncu, Stăncescu, ziarist Ștefan Paul și Gr. Dobrovici, primprocuror în Arad.

Ca răspuns la urările ce i-s'au adus de către reprezentanții magistraților din întreg Ardealul, d-l ministru Florescu a mulțumit spunând că a avut aici momente fericite și luând apărarea magistraților față de acuzațiile ce li-s'ar aduce, a spus că este omul care nu ia în seamă decât meritele adevărate. D-sa a mulțumit acelora cari i-au prilejuit sărbătoarea de astăzi, în primul rând d-lor Ioan Popp și Botez. A închinat în cinstea justiției și a acestor doi bravi bărbați.

Banchetul s'a sfârșit la orele patru și jumătate.

Plecarea d-lui Ministru

Aseară cu accelaratul de 7 dl Ministru a părăsit Clujul ducându-se la Sighetul Marmației.

Dsa a fost însoțit la gară toți magistrații și advocații care au luat parte la festivitatea dela Tribunal. A fost la gară la plecarea Dsale și dl Ștefănescu, prefectul județului și dl Utalea, primarul orașului și un mare număr de cetățeni.

In uralele tuturor celor de față dl Ministru a părăsit Clujul cu accelaratul de 7 seara.

Alfa P.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEȘTE
ZIARUL
INFRĂȚIREA

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUTĂM o femeie pentru birou Poate intra în serviciu în ziua de 14—15 l. c. Ase adresa între oarele 10—11 a. m. la Administrația ziarului Înfrățirea.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Transpirația Mâinilor Mirosul Picioarelor, etc.
dispăre întrebuințând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacii și Droguerii sau contra mandat poștal de lei 20 vi se trimite de către Farmacia VOREL, Piatra-Neamț. 2819-5

Prima întreprindere din România pentru **curățire și transformare de pălării panama, zsirad** primește totfelul de pălării pentru curățit
Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd 2796

Folosiți-va de Ocaziune!
Dinți
Cumpăr numai Mercur 13 și Joi 14
Dinți, Denture de Cauciuc și Aur, vechi, stricate plătind prețuri bune
2836
Hotel New-York, camera 4, orele 9-12 și 2-6.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj, publică concurs pentru transportarea combustibilului necesar Clinicilor, dela gara Cluj la clinici (pe teritorul clinicilor) pe intervalul dela 30 Iunie 1923 până la 1 August 1924.

Ofertele pentru acest scop sunt a se înainta în plic închis Administrației Clinicilor până la 15 Iulie 1923 ora 10 a. m.

Informațiuni mai detailate se pot primi în biroul administrației referitor la furnizare.

Cluj, la 9 Iunie 1923.

Administrator,
Iuliu Roșescu

2857

Apartament
modern predau Oradea-Mare centru în schimbul unui apartement în Cluj
Adresa la ziar.

ROYAL mașina de scris americana 2744-5
Cereți oferte. la librăria Lepage, Cluj

Specialitățile fabricei de bere din Cluj
FRIDERIC CZELL și FII
Grupa Dr. WILHELM CZELL
„HERCULES“
bere nutritoare, specialitatea brună din mai dublu — și
„MONOȘTOR“
bere deschisă mult, apreciate
din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă cea mai superioară. • Se capătă pretutindeni.
2216

BANI și TIMP
montând pe mașină
PIRELLI CORD Cel mai bun Cauciuc
2747-1
Depozit la **EMIL BLAGA CLUJ**

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 125
Se lucrează în rate lunare

De vânzare
Una casă neană cu grădin patru camere și două bucătării se pot prelua 96.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având două camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe locali pentru prăvălie.
Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS, Cluj
se face măriri de fotografii, retrosări
2782

„FLACĂRA“
Intemeiata de CONST. BANU
în anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ȘI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 49

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanta Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 — CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Fratii Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă 2629

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alţi! Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuinţa 1099 Str. Brătianu 9 2725

„Sfatul negustoresc" şi autonomia comunală

O perfidă insinuaţie a ziarului „Ujság"

Se pare, că propaganda ce-o face „Ellenzék" şi „Ujság" îndemnului lui Scotus Viator pe care l-au insultat tot timpul cât a fost aici — găseşte locuri unde poate să prindă şi de unde să se întindă şi printre Români. Astfel „Ujság" de ieri dimineaţă ne informează printr'un lung articol presărat cu cele mai iscusite îndemnuri că Sfatul Negustoresc din localitate ar fi hotărât să convoace o mare adunare publică, în care să ceară autonomia naţională propusă de dl Scotus Viator.

Am socotit ştirea aceasta deosebit de importantă şi ne-am interesat la cei competenţi şi întâi la biroul Sfatului Negustoresc, dacă este sau nu adevărată. Atât membrii Sfatului negustoresc, cât şi Secretariatul Sfatului, ne-au asigurat, că nu s'a luat o asemenea hotărâre şi nici nu s'a discutat până acum. **E adevărat însă, că unii membrii streini ai Sfatului Negustoresc au propus ieri acest lucru.**

Din singur faptul acestei propuneri, confratele „Ujság" a înscenat o adevărată convocare a unei mari adunări publice a negustorilor, având grija să prezinte hotărârea aceasta ca o hotărâre a Sfatului Negustoresc şi în rândul dintâi ca pe una a comercianţilor români.

Comunicarea lui „Ujság" este deci un tendenţios îndemn, cu atât mai bine plasat, cu cât vine într'un timp când unii dintre negustori sunt nemulţumiţi de noua lege adusă pentru intronarea cinstei în comerţul nostru. Astfel ziarul maghiar a ştiut să pescuiască în apă turbure sugerând că sub o administraţie comunală cu autonomie naţională comercianţii s'ar guverna ei pe ei şi ar putea face ce le place.

Nouă ne place să credem, că o asemenea insinuare este respinsă de toată negustorimea din Cluj aşa cum trebue, pentrucă nu ne putem închipui, ca negustorii români să dorească ceeace doreşte „Újság", numai pentruca să poată introna specula — după cum îi îndeamnă ziarul maghiar.

Ne mai place să credem, că în chestiunea propusă de d. Scotus Viator, Sfatul Negustoresc vede de fapt ceeace ea este şi nu numai o chestiune personală a negustorilor. Această chestiune am mai discutat-o aici şi o repetăm numai pentrucă are puncte comune cu interesul ce l-ar avea negustorii într'o autonomie naţională.

Am arătat anume, că autonomia naţională (care ni-se propune în virtutea trecutului Ardealului şi care în acest trecut au avut-o numai ne-românii), ar însemna o reînstrăinare a oraşelor noastre. Şi pentrucă este actual, să aducem un exemplu numai şi să întrebăm Sfatul Negustoresc, dacă numai de dragul de a se scăpa de sub controlul cinstit al Statului, cum sugerează ziarul maghiar, preferă autonomia naţională, pentrucă chiar de a doua zi proprietarii şi comercianţii streini autonomi, să le rezilieze contractele de închiriere şi să'şi expedieze din Cluj ca pe nişte indezirabili fără ocupaţiune?

Răspunsul la aceasta este şi mai trist din partea oraşelor unde abia de acum începem un început de comerţ românesc.

Intrebarea aceasta vedem însă că şi-au pus-o şi comercianţii români, pentrucă propunerea celor doi trei membri neromâni n'a găsit nici un răsunet. Dacă deci este o laudă pentru Sfatul Negustoresc, că nu se lasă luat de orice val stricător, va fi însă nedemn pentru o instituţiune serioasă — cum ştim că este — să lase să se insinueze ca din partea sa, că numai pentru a părtini specula, este în stare să recurgă la ceeace 'i atribue tendenţioasa gazetă a partidului magnaţilor.

Lupte sângeroase în Bulgaria

Contra revoluţia ţărănească a pornit. Indârjirea ţăranilor. Soarta lui Stambulisky. Ex-regele Ferdinand amestecat în revoluţia bulgară. Guvernul român şi revoluţia. O desminţire a dlui I. G. Duca, ministrul de externe.

Din Bulgaria vin ştiri tot mai neliniştitoare. Contra revoluţia ţăranilor a isbucnit. In ţinuturile nordice se dau lupte sângeroase.

Despre soarta lui Stambulisky nu se ştie încă nimic precis. Oficialitatea afirmă că a dispărut, însă în public persistă credinţa că el a fost asasinat.

Foştii miniştri condamnaţi rămân închişi

Miniştrii condamnaţi definitiv vor rămânea în închisoare până când se va pronunţa asupra lor noul parlament. Cei arestaţi dar nejudecaţi au fost puşi în libertate Sâmbătă. De asemenea au fost eliberaţi şi fruntaşii macedoneni arestaţi de regimul trecut.

Autorităţile bulgare speră că graniţa bulgară va putea fi deschisă Vineri când se va relua şi circulaţia căilor ferate.

Amestecul în revoluţie a ex-ţarului Ferdinand

Cercurile diplomatice cred a şti că ex-ţarul Ferdinand a vizitat în decursul săptămânei trecute pe Radoslavoff la Berlin. Această vizită pare a fi fost în legătură cu prepararea loviturei de stat din Bulgaria.

Guvernul român şi revoluţia o desminţire a dlui I. G. Duca

Afirmaţiile ziarelor că guvernul român ar avea o atitudine favorabilă mişcărilor din Bulgaria sunt departe de realitate. Dl Duca a declarat ziarului „Adevărul", că aşteaptă amănunte pentru cunoaşterea situaţiei reale. Până la această dată însă dsa nu se poate pronunţa în nici un fel.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Miercuri: „Bajadera" (a 26-a oară, cu debutul Annei Zöldhelyi, primadona Târgu-Mureşului şi a lui Vasile Békeffy, bonvivantul aceluiaşi teatru ca oaspeţi. Preţuri de premieră. Abonament şters. Seria biletelor 435).

Joi: „Tosca" (cu debutul dşoarei Aca de Barbu şi dlui Jean Athanasiu. Preţuri ridicate. Abonament şters. La inceputul reprezentaţiei uşile se închid. Seria biletelor 436).

Vineri: Debutul **Emiliei F. Nirschy** prima balerină cu renume europeau. Precedând: „Mica grisetă" (operetă nouă pentru a 13-a oară. Cu preţuri puţin ridicate. Abonament de premieră Nr. 59. Seria biletelor 437).

Sâmbătă: „Balul mascat" (Cu debutul lui Jean Athanasiu. După aceasta: Debutul de adio a Emiliei F. Nirschy cu program nou. (Preţuri ridicate. Abonament şters. La inceputul reprezentaţiei uşile se închid. Seria biletelor 438).

Duminecă: După ameazi la 3: „Portmoneul roşu". (Debutul lui Ştefan Szentgzörgyi. Preţuri reduse. Seria biletelor 439).

Duminecă: Seara la 8: „Bajadera (a 27-a oară. Distribuţia: Kolbay, Sümegi, Somogyi, Ekecs. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria biletelor : 440).

Luni: „Nebunul". (Reluare a 3-a oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 145 A. Seria biletelor : 441).

Atitudinea Angliei în chestia reparaţiilor

Anglia de acord cu Franţa în privinţa notei germane

O comisie de experţi pentru examinarea situaţiei financiare a Germaniei

Londra — Consiliul de miniştri de Luni seara a discutat chestia despăgubirilor. Cercurile oficiale afirmă că guvernul va comunica la Paris că crede inadmisibilă incetarea rezistenţei pasive, dar pentru menţinerea relaţiunilor cu Franţa va propune să se declare de insuficientă oferta germană.

Relativ la chestia rezistenţii Anglia va propune Franţei constituirea unei comisiuni de experţi, pentru examinarea posibilităţilor ce le are Germania. Rezultatele anchetei acestei comisiuni vor fi supuse aprobării tuturor delegaţilor aliaţi, şi numai după ce va ajunge la o unitate completă de vederi se va lua o hotărâre definitivă.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Congresul din Timişoara al comercianţilor şi industriaşilor

Deschiderea congresului. Congresiştii cer libertatea comerţului.

Ziua I-a

Timişoara 10 Iunie. — Azi s'a deschis aci congresul al nouălea al cercurilor comerciale şi industriale din întreagă ţara. Sunt prezente 47 delegaţii judeţene cu drapele respective, şi câţiva delegaţi ai Sfaturilor Negustoreşti.

La orele 9 şi jum. a avut loc adunarea în Piaţa Libertăţii şi de aci, în frunte cu muzica militară şi cu drapele congresiştii a plecat spre catedrală, unde s'a oficiat un serviciu divin, sfinţindu-se cu acest prilej drapelul secţiei Târgu-Jiu.

Congresul s'a deschis la orele 12 în sala teatrului. Prezidează d. Ienăchiţă Georgescu.

La congres este reprezentat şi ministrul internelor şi al muncii.

Oratorii au cerut libertatea comerţului şi discutând legea nouă a speculei.

Şedinţa s'a închis la orele 7 şi jumătate.

Ziua II-a

Inchiderea congresului. — Moţiunea

Congresului se redeschide Luni, la ora 3 dimineaţa. Vorbitorii cer unificarea brevetelor de băuturi spirtuoase ale comercianţilor dela sate cu a celor dela oraşe şi desfiinţarea legilor arbitrare Se propune înfiinţarea de agenturi de comision pentru a concura cu engrosiştii şi băncile cari sunt în detrimentul negustorilor.

Mai vorbesc reprezentanţii ministerelor de industrie şi interne.

Se citeşte apoi moţiunea redactată în sensul discursurilor ţinute.

După inchiderea congresului participanţii au vizitat diferite fabrici din oraş.

CARŢI ŞI REVISTE

„Cartea Românească" continuă să editeze pentru popor cu aceiaşi sârguinţă şi îngrijire biblioteca „Pagini alese'ji din scriitorii Români.

In „Glume şi taclale ţărăneşti" (No. 31) se pune la dispoziţia marelui public humorul plin de înţeles al ţăranilor, humor aşa de bine prins de scriitorul Ion Adam, ce cunoaştea foarte bine pe acei cărora le închinase cu trup şi suflet înalta menire de învăţător la ţară.

Cu „Nastratin Hogea" (No. 132) se continuă publicarea în această editură a operei fabulistului Anton Pann.

Biblioteca pedagogică a „Casei Şcoalelor" publică în traducerea profesorului clujan, C. Sudeţeanu lucrarea lui Fénelon: „Educaţia fetelor", care a atras încă din secolul al XVII-lea luarea aminte asupra rolului pe care femeia îl joacă în alcătuirea vieţii sociale. Recomandăm această traducere folositoare învăţătorilor şi părinţilor, care ar trebui să aibă o parte mai însemnată în educaţia fetelor de astăzi.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1350 2641

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 27 Mai			1923 19 Mai	1923 26 Mai
4.744.617.319	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	428.139.680	5.282.314.838	5.287.314.838
	1.689.111	aur (lingouri)	4.518.687		
	15.663	aur (monete)	112.607.358		
	4.249.157.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.742.049.113		
347.618	Argint și diverse monete			749.410	765.575
1.871.902.597	Efecte scontate			4.316.260.722	4.329.352.893
165.324.699	111.810.400	împrumuturi pe efecte publice	156.789.910	264.161.380	273.566.237
	139.473.450	„ „ „ „ în cont curent	184.867.900		
	53.514.299 85.959.151	din cari nu s'au ridicat lei	68.091.573 116.776.327		
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			8.042.556	8.042.556
5.281.379.229	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		1.600.000.000	5.282.825.535	5.282.825.535
	„ „ 1.500 „	(12 Mai 1919)	1.498.942.854		
	„ „ 1.000 „	(16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
	„ „ 200 „	(1920 B. P.)	184.425.468		
	„ „ 400 „	(30 Iulie 1921)	400.000.000		
	„ „ 2.500 „	(5 Ian. 1921)	399.457.213		
	„ „ 200 „	(30 Iulie 1921)	200.000.000		
7.057.500.688	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		5.000.000.000	7.026.698.977	7.026.698.977
	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)		2.026.698.977		
80.616.483	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor			90.297.713	93.368.040
11.997.418	Efectele capitalului social			11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă			32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.			3.783.885	3.783.885
37.672.239	Imobile			63.615,593	64.382.335
3.477.961	Mobilier și mașini de imprimerie			6.031.480	5.981.728
18.703.690	Cheltueli de Administrațiune			23.552.242	24.015.939
206.123 319	Conturi curente			50.210.139	54,785.190
357.418.538	Conturi de valori			136.076.223	128.875.494
317.136.790	Conturi diverse			508.714.757	516.932.859
20.199.058.873				23.108.258.380	23.145.615.011

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
66.907.200	Fond de rezervă	73.610.858	73.610.858
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.493.060	26.493.060
14.129.119.163	Bilete de bancă în circulațiune	15.813.277.706	15.849.543.178
—	Profit și Pierdere	—	—
44.783.285	Dobânzi și beneficii diverse	97.238.698	102.827.947
1 388.607.378	Conturi curente și recepise la vedere	2,001.241.579	2 031.541.155
4.544.895.464	Conturi diverse	5.084.396.479	5.049.598.813
20.199.058.873		23.103.258.380	23.145.615.011

27 Mai 1922	Efecte și alte valori de restituit	26 Mai 1923		
290.953.358	Efecte și alte valori în păstrare	335.363.018		
10.6[illegible]5.249 9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	11.573.365.152	11.609.807.717
1.207.225.891	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2.110.110.699		
1.995.532.649	Conturi de ordine		1.803.356.168	1.793.021.426
12.658.045.898			13.376.721.320	13,402.829.143

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Pun în vânzare modele de haine de vară pentru dame

◆ ◆

Soț. Gerő salonul Beok
Str. Regina Maria 24.
2864 Lloyd 1790

1 Franc = 7 Lei

La librăria LEPAGE
pentru editurile casei
MASSON-PARIS

1 franc = 8 Lei pentru edit. BAILLIERE PARIS. Pentru alte ed. franceze, **cel mai mare favor de schimb.**
Cereți catalog. 2744-1

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
KAISER-BORAX
◆
Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
KAISER-BORAX
alui Maok.
◆
Nici o femee nu se poate lipsi de
KAISER-BORAX
alui Mack, cu cutia roșie originală.
2474-2

Reclama este sufletul comerțului

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni
◆
Pentru autorități, bănci și societăți
Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate
◆ ◆
Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame și prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 821 ◆ 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI Sâmbătă 16 Iunie 1923

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: DACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

„Ciomagul creator"

— Noua deviză a partidului țărănesc —

Acțiunea demagogiei anarhice are manifestațiuni care din zi în zi oglindesc tot mai clar concepțiile și mentalitatea conducătorilor ei, vânători cu orice preț ai puterei.

Ultima manifestațiune care merită un deosebit interes, atât pentru a arăta mijloacele pe care au de gând să le întrebuințeze țărăniștii pentru a veni la cârma țării cât și limbajul de mahala în care s'au desfășurat discuțiunile, e congresul partidului țărănesc din Bucovina și județul Hotin ținut la Cernăuți, Duminecă trecută.

Spectacolele de bâlciu oferite de opoziție publicului Capitalei, au coborât tribuna „Daciei" și au pătruns cu surle și cu trâmbițe în Bucovina.

Leaderii partidului țărănesc au ținut ca totdeauna să nu lipsească și fiecare din ei s'a simțit obligat să ție câte un discurs, în care sub scutul violenței, oratorii au căutat să-și ridice nivelul incapacității și infirmității lor morale.

Și pentru a-și atrage simpatiile străinilor asupritorii de ieri și astăzi prietenii de ocazie ai țărănimei bucovinene: D-rul Lupu și Mihalache, au avut pentru întâia oară satisfacția de a se vedea în mijlocul unui congres, al cărui bi rou măgulea sentimentele lor internaționale.

Prezidați de germanul Wolff și ucrainianul Spetou, oratorii s'au perindat la tribună cu aceiași trivială atitudine în vorbe și gesturi ca și în trecut, înscenând tot felul de neadevăruri asupra operei actualului guvern și bârfind activitatea Parlamentului, prin a celeași procedee ca și cele întrebuințate până azi.

Lăsând la o parte forma în care au căutat să se facă înțeleși de mulțime oratorii țărăniști, nu vom insista nici asupra cuvântării d-lui Pantelimon Halippa, nici asupra invectivelor cu care au fost onorați diferiți membri ai guvernului. Ci numai asupra neadevărurilor spuse cu privire la opera guvernului și a tacticei de luptă din ce în ce mai violentă, mai anarhică, pe care vreau s'o inspire partizanilor lor leaderii țărăniști pentru a putea veni la putere și a institui o dictatură asemănătoare cu aceea a tovarășului lor de peste Dunăre, Stambuliiniski.

D-l Ion Borcea, venit odinioară prin sprijinul profesorului său, și prin grația Consiliului Drigent în fruntea ministerului Școalelor, a descris „mizeria dela nUiversități și din cămiuuri, dând o coamă neagră espre vața pe care o trăesc și profesorii și studenții" — spune oficiosul partidului țărnăesc „Aurora" și a criticat agitațiunile studențimei, agitațiun de care n'ar fi vinovat altcineva decât guvernul.

Se cunosc astăzi sforțările pe care le-a pus actualul guvern pentru ridicarea culturală a țării și mijloacele puse la dispoziție atât pentru clădirea de localuri și cum părarea de material necesar studiului cât și ajutorul dat studențimei prin creiarea și construirea de noui căminuri. Mii de școli prin mare au fost înființate, datorită actualului ministru al școalelor. Dar d-l Borcea nu numai că ignorează aceasta, dar acuză guvernul în chestiuea agitațiilor studențești.

Fără îndoială că talentul remarcabil al economistului partidului, Virgilică Madgearu, nu putea să lipsească de la acest bâlciu al partidului. Nu ne putem ocupa și de D-sa, pentru a da atenția cuvenită celor doi șefi Mihalache și drul Lupu, care dela manifestările oratorice de Carnaval întrebuințate la „Dacia" și în parlament au evoluat la predicarea violenței împotriva tuturor adversarilor politici.

„Ciomagul nostru este creator „e păzitor al dreptului sacru" a zis d-l Mihalache, iar D-rul Lupu vorbind de dreptate s'a gândit la cuțit și la procedee întrebuințate acum sute de ani împotriva dușmanilor cotropitori ai țărei.

Nici ciomagul, nici cuțtul nu poate crea altceva decât revoluție și anarchie, ele nu pot fi decât arme le acelora cari vor să dărâme organizația Statului, de dragul intereselor lor personale.

Cuminte ar fi pentru d-l Mihalache să se întoarcă la țară, în satul de unde a plecat, singura cale care ou adevărat poate fi creiatoare, sau dacă de acum înainte dorește ca formula „ciomagul creator" să fie deviza partidului țărănesc, să fie sigur că atunci când va încerca s'o puie în aplicare, opinia publică din întreaga țară: țăran negustor intelectual, va ști cum să răspundă și să pedepsească pe acei cari epuizând orice mijloace de luptă legală recurg la procedeele banditului, cete așteaptă la intrarea în codru.

O imposibilitate morală

— Fuziunea partidului țărănist cu partidul național —

Tratativele de fuziune dintre partidul național și partidul țărănist au intrat într'o nouă fază. Țăraniștii au venit cu propuneri scrise, cari se zice că vor fi supuse discuției faimosului comitet de 100 al partidului național.

Se vede că refuzul generalului Averescu de a sta de vorbă cu d. Maniu, cu toate insistențele depuse de Episcopul Frențiu în acest sens, ca și întrevederea rămasă fără urmări de la locuința d-lui Teodoriau-Carada, au deschis ochii conducătorilor partidului țărănist și i-a hotărât să someze partidul național pe cale scrisă. Conducătorii partidului țărănist nădăjduiesc să evite în acest chip răspunsurile necontenit echivoce și tărăgănelile specifice ale d-lui Maniu, silind partidul național la o lămurire a raporturilor viitoare.

Chestiunea cere o grabnică clarificare. Partidul țărănist, ca și partidul național, și-a văzut tot crediul politic ruinat din cauza insucceselor tuturor campaniilor duse împreună până acum, și nu vede altă scăpare onorabilă decât într'o fuziune completă cu partidul național sau într'o degajare de balastul unei tovărășii și dubioasă și păgubitoare.

Ori, partidul național își dă perfect seama că fuziunea i-ar fi fatală mai cu seamă cu țăraniștii, cari s'au afirmat ca partid învrăjmășit cu țara.

O acțiune de opoziție înseamnă altăceva, oricâte greșeli s'ar face și orice attitudine s'ar adopta la un moment dat. Partidul național vrea însă să treacă drept partid de guvernământ și știe că, fuzionând cu partidul țărănist, acest lucru nu este posibil.

Pentru acest motiv, d. Maniu s'a adresat d-lui general Averescu, în timp ce cu partidul țărănist se simulau pertractări.

Somația serisă a partidului țărănist pune în mare încurcătură partidul național. Opinia publică românească din Ardeal nu va ierta niciodată partidului național că s'a lepădat de vechiul său program de muncă, program de ordine și legalitate, care în mod deghizat a fost părăsit în tot timpul tovărășiei provizorii cu țăraniștii. Partidul național știe acest lucru și mai știe că demagogia agitațiunilor violente nu prinde nicăiri, nici în Ardeal, nici în celelalte provincii ale țării.

Dar mai este o chestiune care se ridică odată cu ideea acestei fuziuni.

Partidul național, prin esență partid conservator în trecut, nu mai poate utiliza reputația trecutului său după desele metamorfoze suferite de la unire.

Regionalist și totuși partid de guvernământ, partidul național a căutat să afișeze la început un democratism moderat, calculat după cerințele poporului român din Ardeal; ros de ambiții el a căzut în brațele epavelor takismului conservator și ciocoiesc, căutând să-și ascundă mizeria morală într'o demagogie lipsită de margini și control.

Tovărășia cu țăraniștii a desăvârșit ruina și partidul național știe toate acestea pentru a evita dezastrul pe care l'ar produce o fuziune cu acest partid deochiat, care chiar în timpul tratativelor de fuziune anunța „politica ciomagului" *la congresul din Bucovina.*

Pentru aceste motive nu credem posibilă fuziunea. Fuziunea este o imposibilitate morală.

Situația politică și culturală în Iugoslavia

Disensiunile dintre Croați și Sârbi. Certurile politice. Unitatea națională este însă neatinsă

Aproape patru ani s'au scurs dela liberarea iugoslavilor și unirea lor în regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor.

De ce natură sunt succesele realizate până în prezent prin creiarea noului stat? Și ce posibilități pentru viitor oferă el în privința bunei stări a Europei de mâine?

Când îți amintești de zilele din tâi ale unirii și ale izbânzii, de aceste zile de glorie și de strălucire, trebuie să-ți spui cu un regret aproape amar că astăzi nu se mai vede nimic din entusiasmul de atunci. Privind cele două părți ale națiunei reîntregite Sârbii vechiului regat și ceilalți Jugoslavi aparținând înainte monarchiei austro-ungare, ai impresiunea unei căsnicii începute cu cerească lună de miere și care continuă supărătoare cu certuri și neînțelegeri.

Dar oare acest mod de a vedea nu este prea pesimist și nu facem rău fiind atât de dezamăgiți?

Este foarte natural ca un popor să nu poată trăi veșnic în entusiasm. Este de asemeni tot atât de firesc ca într'o căsnicie, diferitele obiceiuri să se facă afirmate și să dea naștere în chestiunile de amănunt la nemulțumiri pe cari le sporește temperamentul aprins al acestei națiuni din sud. Dar nu trebuie să conchiz de aci că Jugoslavii nu sunt în stare de o unitate adevărată și trainică deși deosebirile între membrii aceleiași rase sunt de calitate în adevăr adâncă.

De altfel nu trebuie să scăpăm din vedere că disonanțele jugoslave nu isvorăsc din sânge și din rasă, ci numai din tradițiile și educația deosebită până astăzi.

Din toate acestea rezultă că certurile pasionate ale partidelor jugoslave nu sunt decât o aparițiune cu totul naturală dar trecătoare. Sunt bolile unei tinereți care vine să se desvolte cu tot farmecul energiei și temperamentului, este mustirea unui vin generos și plin de foc.

Solidaritatea Radicalilor și a Democraților în chestiunile principale dă cea mai bună garanție împotriva oricăror primejdii care ar putea amenința tânărul stat.

Cei mai mulți din intelectuali aparțin acestor două partide a căror deviză este unitatea statului și a națiunei.

Școala are chemarea să răspândească această ideie a unității în massele poporului până astăzi in suficient instruit.

Iată de ce datoria școalei în Jugoslavia este o datorie puternic națională și politică.

După tradițiunile războiului pare că Franța are dreptul cel mai mare, s'ar putea spune cel mai sfânt, la prietenia noului stat. O prietenie născută într'o mare de sânge, hrănită cu dureri și botezată în focul bătăliilor.

Jugoslavia a absorbit multe elemente cari se găsesc prin mentalitatea lor moștenită sau prin obiceiuri în contrast cu marile tradiții sârbești consfințite de războiu.

Se poate spune că Jugoslavia cuprinde — în sens cultural — trei sfere de interese aparținând la trei culturi europene. Serbia veche împiedicată în dezvoltarea ei prin războaie necontenite poartă totuși pecetea franceză. Dalmația, acest ținut minunat de pe țărmul Adriaticei, leagăn al unei poezii bogate și alese, a sorbit din izvorul culturii italiene. Croația și Slovenia sunt influențate de cultura germană.

In general sunt deci în Jugoslavia două mari culturi cari rivalizează: cultura latină (italo-franceză) și cultura germană.

Că mișcările culturale inspiră până în cel mai înalt grad acțiunile politice ale unei țări, cine ar putea nega acest fapt istoric?

Neînțelegerile regretabile din mijlocul Jugoslavilor despre cari am vorbit mai sus sunt în mare parte răsărite din chestiunea Adriaticei, care a părut atâta vreme aproape insolubilă. Unul din marile succese ale tratatului din Rapallo este că a izbutit să liniștească spiritele excesiv agitate. Dar să nu ne înșelăm. Calmul nu se coboară prea adânc dela suprafață. Cei mai mulți dintre Jugoslavi nu înțeleg încă cu totul importanța deosebită a acestui act care poate fi socotit ca inevitabil necesar pentru binele celor două popoare Jugoslavi și Italieni care au participat la el cași pentru întreaga Europă.

Astăzi trebuie să constatăm că conflictul adriatic a lăsat în sentimentul național al Jugoslavilor o oarecare amărăciune împotriva tuturor puterilor cari n'au voit să-i urmeze în susținerea dorințelor lor naționale până la urmă. Împotriva Franței cu deosebire, fiindcă în ea sârbii își puseseră toată încrederea, amărăciunea este și mai accentuată. Este un fel de gelozie care nu judecă ci simte numai.

Totuși consecința practică a tuturor lucrurilor acestea este în primejdia unei îndepărtări a Jugoslavilor de influența și inspirațiunile culturale latine în favoarea celeilalte venind dela Nord.

In interesul Jugoslaviei, dar și în interesul prosperității politice și culturale a întregului Orient european trebuie să dorim ca legăturile spirituale prea slabe dintre Jugoslavia și marile națiuni latine să devină mai strânse și mai intime. Geniul francez ca sinteză a geniului latin trebuie să-și întindă aripile deasupra acestei țări înzestrată cu toate comorile sufletului, cari așteaptă să fie aduse la lumină.

Lucian Vlaicu

Scrisori din Iaşi

Drul V. Negel

Prin moartea Drului Negel, profesorul catedrei de Anatomie patologică de la Facultatea de Medicină din Iaşi, s'a pierdut încă una din patriarhalele figuri care făceau cinste vechei Capitale a Moldovei.

Profesor eminent, iubit şi apreciat de colegi şi studenţi, Drul Negel şi-a făcut studiile în Franţa, pentru a cărei cultură manifesta a deosebită simpatie.

Numit profesor la Facultatea de Medicină din Iaşi şi-a organizat catedra de Anatomie patologică după cele mai noui sisteme ştiinţifice, fiind totdeauna în curent cu ultimile invenţii şi progrese ale ştiinţei.

Fost senator şi efor a Spitalului St. Spiridon, autor al mai multor lucrări ştiinţifice publicate în „Medicine moderne" din Paris s'a remarcat în special sprin studiul asupra „Sifilisului renal", asupra Pneumoniei lobare şi a Brancho-pneumoniei.

De o bunătate şi de o delicatelă rară, Drul Negel a fost medicul tuturor claselor sociale şi cu deosebire al populaţiunei nevoiaşe.

El n a refuzat niciodată apelul ce i se făcea, ci în totdeauna se ducea unde era chemat pentru a dă ajutorul său, deaceea era considerat ca medic al saracilor, căci dădea consultaţiuni gratuite nu numai la domiciliul său ci şi la domiciliul bolnavilor, din cele mai îndepărtate mahalale, contribuind adesea ori şi la plata medicamentelor. Această generozitate sufletească l'a caracterizat în tot timpul vieţii, făcând astfel ca ştiinţa sa să fie un adevărat apostolat.

In viaţa politică, doctorul Negel a avut întotdeauna concepţii înaintate, sprijinind în mod permanent acţiunea şi opera partidului naţional liberal.

Ar fi putut, cu rarele lui însuşiri, să ocupe demnităţi înalte, dar a preferat să rămâie nedeslipit de Facultate, de spital şi de numeroşii săi pacienţi pe care în cea mai mare parte îi căuta în chipul cel mai desinteresat.

Totuşi în vremuri grele dr. Negel n'a refuzat să ia parte activă în conducerea şi administrarea intereselor obşteşti şi ast-fel în timpul războiului a primit demnitatea de efor al Casei Sf. Spiridon din Iaşi.

N'a fost un militant politic — dar a fost un democrat în înţeles profund al cuvântului. De aceea îl vedeai acelaş suflet nobil şi blând în toate împrejurările vieţei sale.

In anii din urmă, la biroul său da consultaţii era nu adevărat pelerinagiu. In fie ce zi în orele de după amiază, doctorul Negel, examina gratuit numeroşi pacienţi, cărora le dădea ajutoare şi sfaturi înţelepte în tratamentele ce le prescria, şi pe cari le concorda întotdeauna cu nevoile şi starea socială a pacienţilor.

Au rămas proverbiale cuvintele lui, către un bolnav, care ţinând numai de cât să'i prezinte onorarul, d-rul Negel glumind şi cu aerul omului celui mai bun, i'a spus: — „bine nene, cum o să plăteşti tu astăzi, când e sărbătoare. Nu pot primi, căci se supără Dzeu".

Moartea se lasă un gol simţit în ştiinţa medicală cât şi în societatea intelectuală a laşului, pe care n'a vrut să-l părăsească niciodată. *Coresp.*

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc, în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmălţuim oglinzi stricate.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Joi: „Tosca" (cu debutul dşoarei Aca de Barbu şi dlui Jean Athanasiu. Preţuri ridicate. Abonament şters. La începutul reprezentaţiei uşile se închid. Seria biletelor 436).

Vineri: Debutul **Emiliei F. Nirschy** prima balerină cu renume european. Precedând: „Mica grisetă" (operetă nouă pentru a 13-a oară. Cu preţuri puţin ridicate. Abonament de premieră Nr. 59. Seria biletelor 437).

Sâmbătă: „Balul mascat" (Cu debutul lui Jean Athanasiu. După aceasta: Debutul de adio a Emiliei F. Nirschy cu program nou. (Preţuri ridicate. Abonament şters. La începutul reprezentaţiei uşile se închid. Seria biletelor 438).

Duminecă: După ameazi la 3: „Portmoneul roşu". (Debutul lui Ştefan Szentgzörgyi. Preţuri reduse. Seria biletelor 439).

Duminecă: Seara la 8: „Bajadera (a 27-a oară. Distribuţia: Kolbay, Sümegi, Somogyi, Ekecs. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria biletelor: 440).

Luni: „Nebunul". (Reluare a 3-a oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 145 A. Seria biletelor: 441).

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEŞTE
ZIARUL
INFRAŢIREA

Dela festivalul Şt. Stoicescu

Concertul anual pe care dl St. Stoicescu îl dă în principalele oraşe ale Ardealului, a avut loc aseară şi la Cluj în Sala Prefecturii, unde s'a bucurat de o asistenţă selectă şi numeroasă.

Compus numai din 23 de persoane, toate însă elemente admirabil pregătite, corul s'a întrecut pe sine dând dovadă de o rară energie mai ales pentru o audiţie de turneu când oboseala drumului şi deplăsările continui apasă considerabil în balanţa succesului. Aceasta a şi fost cauza pentru care cele două bucăţi cântate de d. Iul. Andreescu, un tânăr tenor de viitor, deşi bine redate, n'au putut fi gustate în toată strălucirea din cauza indispoziţiei pronunţate a organului.

D. C. Teodorian dela Opera Română din Bucureşti tot aşa de indispus din cauza răcelii, s'a achitat mai uşor, cântând just şi cu o voce dulce solo de bariton din Qui Tolis (Häydn.)

Deliciul serii au fost însă ariile populare de Bredíceanu şi T. Popescu cântate de D-ra A. Eleftérescu o distinsă, soprană cu un timbru dulce, pătrunzător şi puternic, precum şi bucăţile populare executate de Cor:

Coasa (A. Vidu), Sărmană frunză (G. Dima), Dorul meu şi Auzit-am auzit (Mureşanu), care au fost răsplătite cu lungi şi sgomotoase aplauze pentru modul cum au fost conduse şi chipul plin de viaţă în care s'a cântat.

*

Tot atât de bine au fost executate şi bucăţile religioase din program, printre cari Aleluia (Häendel) şi Măriţi pre Domnul (Beethowen) şi pentru care corul cât şi maestrul merită laude. Partitura basului reprezintată numai prin 3 elemente printre cari profesorul Picvan dela Conservator, merită o menţiune specială, fiind formidabil susţinută şi cu toată amploarea cerută unui cor „a capela".

Festivalul s'a încheiat cu celebrul, dar pretenţiosul vals de Ivanovici: „Valurile Dunării" care deşi cere un cor mai numeros a fost executat totuşi satisfăcător.

Publicul a părăsit sala încântat de rezultatele la care se poate ajunge cu o mână de cântăreţi, în mare parte diletanţi dar uniţi şi bine conduşi.

D-l Stoicescu a primit ca dar în semn de admiraţie şi simpatie, 2 obiecte de artă iar d-rei Eleftérescu i s'a oferit un frumos coş ornat cu flori.

Dorim cât mai dese astfel de manifestări artistice iar din partea publicului clujan, aceiaşi solicitudine ca aceea arătată aseară.

Sacouri de lüster şi veste
Costume ce se pot spăla
Pantaloni de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
Telefon 431.
2653

Parfumerie László & Co.
Magazie Baby

Ăruciorele Brennabor, Trusouri complete de copii, Albituri de dame, Articole de tricotaj Specialităţi cosmetice şi parfumuri engleze şi franceze
2659

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşe de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

SCRISORI DIN AMERICA

Propaganda maghiară în Statele-Unite

Cum se pregăteşte o opinie publică. O catedră de limba şi literatura maghiară la Universitatea din New-York. Piese de teatru unguresti contra tratatului de pace

New-York 31 Maiu. — Aseară s'a scos din repertoirul unuia din cele mai de seamă teatre din Broadway o piesă ungurească.

Aproape două săptămâni a fost ţinută în repertoirul prea încărcat de altfel cu asemenea produse maghiare, iar aseară a fost trecută la dosar, pentruca să se facă loc altor importaţii de propagandă pentru Ungaria pe care şi ziarele maghiare de aici n'o numesc altfel decât „Ungaria ciuntită".

Asaltul ce'l dau Ungurii la teatrele de aici, este într'adevăr vrednic de luarea aminte mai cu seamă a noastră, a Românilor, cari n'avem încă nimic literar sau de altă natură aruncat pe piaţa comerţului cultural şi propagandistic de aici. Teatrele din New-York îndeosebi, sunt asaltate, dar aud că încercări de pătrundere se fac şi aiurea.

New-York, alături de Buenos-Ayres, sunt cele două debuşeuri ale literaturii maghiare de propagandă, furnizate acestei metropole uriaşe de scriitori din Ungaria, iar capitalei Argentinei de scriitori unguri stabiliţi acolo, cu osebire dintre cei compromişi în Ungaria comunistă. Aici luptă în rândul dintâi piesele lui Lengyel şi Herczeg. Piesa ultimului, „Dagmar" a fost scoasă aseară din repertoriu pentru a face loc alteia de acelaş autor. Tendinţele acesteia sunt puternic pronunţate împotriva tratatului de pace.

Alături de piesele de teatru, de operele şi operetele ungureşti, Ungaria încearcă, şi cu succes nediscutat, să-şi caute protectori aruncând pe piaţa americană artiste după artiste, îndeosebi de operetă, cari duc astfel faima şi durerea „Ungariei cinstite" în toate palatele New-Yorkului şi Statelor-Unite. La acestea se adaogă primadonele şi artiştii, cari ştiu să realizeze aici nu numai Dollari mulţi, ci şi o simpatie pronunţată pentru cauza Ungariei.

*

Alături de aceşti culturali propagandişti unguri, New-Yorkul îşi are propagandiştii săi moscoviţi şi vienezi, cari toţi luptă împotriva tratatului de pace. Iar ca rezultat al acestei campanii culturale, am văzut dăunăzi pusă în scenă o piesă a unui american, intitulată „vândutele", pledând pentru cauza Austriei şi a celorlalte state învinse şi tăcând propagandă contra tratatului de pace, care a scoborât femeea vieneză, berlineză şi budapestană în rândul prostituatelor. Se spune, că autorul, Emerson Porter Brown, a călătorit prin Europa centrală şi a scris din văzute lucrurile din piesa sa care în original se intitulă „Femei de vânzare."

*

Cititorul îşi poate da seamă şi din faptul acestei piese a unui american care face propagandă contra tratatului de pace, că curentul adus şi alimentat cu conştiinciozitate de scriitorii şi artiştii unguri, a început să prindă. Un alt fapt însă va veni să dovedească şi mai categoric ce înseamnă aici propaganda maghiară. La Universitatea „Columbia" din New-York s'a hotărît săptămâna aceasta înfiinţarea unei catedre de limba şi literatura maghiară. Limba maghiară, care nu se vorbeşte nicăeri în afară de Ungaria şi de noile provincii ale statelor succesoare şi care prin caracterul ei ne-european nu s'a putut nicăeri impune, îşi va avea astfel la New-York, o catedră universitară! Succesul Ungariei este deci neînchipuit de serios.

*

Totodată coloniile maghiare de aici ştiu să vină în ajutorul propagandiştilor Ungariei. Ziarele maghiare de aici susţin serios această propagandă, cu toate că unii emigranţi unguri îndeosebi dintre cei dela Viena caută să propage aici ideia bolşevică, contrară reacţionarismului de astăzi din Ungaria.

Există însă între Ungurii de aici un curent favorabil bolşevismului, dar care faţă de cealaltă propagandă, a Ungariei învinse şi revanşarde, este sterp şi mărginit la strâmtul cerc al proletarilor unguri.

Propaganda culturală maghiară prinde însă în înaltele cercuri americane şi faţă de ceea a emigranţilor bolşevici, este tot ce se poate mai serios.

Ceea ce facem însă noi Românii, este numai o operă de deşteptare a coloniilor noastre. o operă la fel aceleia de acum zece ani, rezumată la organizarea noastră, la câteva concerte date pentru Românî şi la propaganda bolşevică pe care o face un ziar românesc de aici acaparat anul trecut de d-l Dr. N. Lupu. Iar din ţară nimic nu ne vine.

Z. Codrea.

Mărirea circulaţiei pe căile ferate din Ardeal

— Incărcările pentru Capitală au sporit —

Nevoile de aprovizionare internă pentru Ardeal sunt satisfăcute. Date şi cifre exacte care stabilesc progresele ce s'au realizat. Incasările sunt tot mai mari. Viaţa economică a Ardealului nu mai este ameninţată. Situaţia personalului s'a îmbunătăţit. Aprovizionarea cu alimente. Alte perspective bune. Sporurile de salarii s'au achitat.

— Ce declaraţii ne-a făcut d. Hossu, directorul regional al Căilor ferate din Cluj —

Dintr'o informaţie particulară aflasem eri că la direcţiunea regională din Cluj, a sosit un ordin prin care s'a aprobat mărirea capacităţei de transporturi din cuprinsul reţelei acestei direcţiuni, cu un număr însemnat de vagoane.

Faptul acesta care priveşte viaţa şi nevoile economice ale Ardealului în mod deosebit, ne-a interesat şi am crezut necesar să cerem lămuriri exacte la direcţiunea regională din Cluj. Ca în tot ficauna, d. Hossu, directorul regional, cu cea mai deplină amabilitate s'a pus la dispoziţiunea noastră.

Incărcările pentru Capitală

— „Este exact, — mi-a spus d-sa —, că am primit ieri un ordin telegrafic prin care suntem anunţaţi, că ni s'a aprobat ridicarea cotei de transporturi, atât prin Predeal cât şi prin celelalte puncte de trecere în vechiul regat.

Făcusem, în acest scop intervenţii anterioare şi pusesem mari stăruinţi pentru a obţine sporirea acestei cote, şi aceasta mai ales pentru a putea satisface nevoile de aprovizionare ale Capitalei".

In ce proporţii s'a mărit cota

D-l Hossu continuă să-mi explice :

— „Prin Predeal aveam o circulaţie, pentru toate produsele din Ardeal, de 45 de vagoane pe zi. In numărul acestora intră şi manipularea vagoanelor din străinătate. Cu începere de astăzi cota aceasta ni s'a ridicat la 55 vagoane pe zi, ceeace reprezintă un spor destul de apreciabil. In chipul acesta avem posibilitatea să satisfacem nevoile de aprovizionare ale Capitalei, în special cu lemne, în mod cu totul satisfăcător. Prin Turnu-Roşu ni s'a ridicat cota dela 2 vagoane pe zi la 10 vagoane ; — o proporţie care este bine simţită.

Prin Ghimeş-Palanca, circulaţia care se cifrează la 300 tone pe zi, este satisfăcătoare. In general, pentru aprovizionarea Capitalei cu lemne din cuprinsul regionalei noastre vom da regulat câte 15 vagoane pe zi.

Aprovizionările interne ale Ardealului

— „In ce priveşte nevoile de aprovizionări interne ale Ardealului, nu putem să ne îngrijim, pentru că avem mijloace suficiente. Zilele acestea voiu trimite o comunicare circulară tuturor autorităţilor, prin care le invit să ne comunice din timp numărul de vagoane pentru diversele aprovizionări cu alimente, lemne, etc. ce au de făcut pentru iarnă. De altfel, chiar de anul trecut aprovizionările de această natură au fost pe deplin satisfăcute, încât nu am avut nici o reclamaţie de înregistrat".

Progresele tot mai mari ale circulaţiei în Ardeal

După o mică digresiune, directorul regional îmi spune cu hotărâre :

— „Astăzi vă pot afirma, că situaţia căilor noastre ferate din Ardeal s'a schimbat cu totul în bine.

In ultimul timp, mai ales, am realizat aşa progrese, încât avem dreptul să spunem că am ajuns la normal, întrecând chiar puterea de circulaţiune, de dinainte de războiu, sub dominaţia ungurilor.

Imbunătăţirile de care vă vorbesc sunt ilustrate în mod concret prin cifre. In luna precedentă am avut în cuprinsul reţelei regionalei mele *26.565 vagoane încărcate cu diverse mărfuri.* Cifra aceasta reprezintă un număr de două ori mai mare a vagoanelor care s'au putut încărca în aceiaşi lună anul trecut".

Natura încărcărilor

D. Hossu îmi arată apoi o statistică din care am putut vedea natura încărcărilor cari se cuprind în cele 26.565 de vagoane.

Pentru nevoile din cuprinsul regionalei Cluj au fost 11.028 vagoane ; trecute în cuprinsul altor regiuni 6988 şi pentru export 8549 vagoane. S'au încărcat : lemne pentru particulari : 3291 v. ; animale : 73 v. ; cărbuni pentru particulari : 225 v. ; Cherestea pentru edificări : 322 v. ; Cimenţ : 189 v. ; coletării : 814 v. ; cereale pentru particulari : 396 v. ; efecte de mutare pentru diferiţi funcţionari : 110 v. ; ferărie : 32 v. ; lemne pentru c. f. r. : 715 v. ; sare : 154 v. ; car : 123 v. ; vin : 42 v. şi alte diverse mărfuri de mai puţină însemnătate.

Viaţa economică deplin satisfăcută

— „Cum vedeţi, — zice apoi d. Hossu, — viaţa economică a Ardealului în legătură cu circulaţia pe căile ferate, este astăzi deplin satisfăcută.

In curând mă voiu ocupa cu facerea unei statistici comparative cu situaţia de dinainte de războiu şi atunci vă voiu putea demonstra, cu cifre exacte că în adevăr circulaţia pe căile ferate din Ardeal, este astăzi cu mult mai mare ca în timpul dominaţiei Ungurilor.

Evidenţa acestui fapt rezultă de altfel şi din aceia că calculele pentru circulaţia normală se făcuseră pe numărul de 24.000 vagoane pe lună, iar noi am întrecut acest număr, atingând cifra de 26.565 de vagoane în luna precedentă.

Incasările cresc mereu

Caracteristic este în acelaş timp, zice directorul regional, faptul că încasările noastre cresc mereu. Şi d. Hossu îmi arată situaţiile de încasări pe zilele dela începutul acestei luni până în present din care se poate vedea că regionala de Cluj încasează zilnic între un milion jumătate şi două milioane.

Situaţia personalului se va îmbunătăţi

Intreb apoi pe d. Hossu ce măsuri s'au mai luat în scopul îmbunătăţirei soartei personalului ceferist, care fără îndoială contribue cu muncă la progresele ce se realizează zilnic la căile ferate, şi îi revine în mod natural o parte din merit.

— „Este, — ne lămureşte directorul regional de Cluj, — atât în dorinţa noastră cât mai ales în acea a direcţiunei generale, de a se crea personalului ceferist o situaţie cât mai bună.

Tendinţa noastră este de a veni deocamdată în ajutorul personalului cu alimentele de prima necesitate. In acest scop, direcţiunea generală ne-a aprobat să creem un magasin central de unde dela Cluj aprovizionăm toată regionala.

Cum funcţionează acest magazin?

Pentru rulement ni s'a acordat un fond de 600.000 lei. Cu aceşti bani facem aprovizionări de porumb, făina, zahăr, slănină şi lemne, înlăturând alte articole, conserve etc., care nu sunt de prima necesitate. Cumpărăturile se fac de comisii alese de către funcţionari. Actualmente o asemenea comisie se află la Craiova pentru a cumpăra porumb şi făină. O înlesnire simţită este că transportările pentru aprovizionările acestea sunt cu totul gratuite.

Crearea unei cooperative

„Intenţionăm însă, — continuă d. Hossu — să creem o mare cooperativă a personalului ceferist, care ne va putea aduce, desigur, înlesniri cu mult mai mari. Pentru buna ei funcţionare şi deplina încredere a personalului, înţelegem că în consiliul de administraţie să fie representate toate categoriile de funcţionari. Nădăjduesc că în curând voi putea trăi ce aceasta intenţie într'un fapt concret.

Chestia îmbrăcămintei

„Aceasta, — zice d. Hossu, — este de cea mai mare importanţă pentru personalul nostru. Faţă de marea scumpete de astăzi este de absolută nevoie să venim în ajutorul personalului, pentru a-i putea procura îmbrăcăminte pe preţuri convenabile. Eu am propus ca confecţionarea îmbrăcămintei să se facă de către stat, cu modul acesta putându-se executa şi instrucţiunea de uniformizare care în Ardeal este de mare importanţă.

Tot personalul a ridicat sporurile de scumpete

In privinţa sporurilor de scumpete din cele 500 de milioane, — d. Hossu, ne spune că au fost achitate întregului personal ceferist. Sporurile aceste variază de la 400 la 2000 lei lunar şi s'au achitat retrospectiv pe trei luni de la 1 Aprilie 1923. Personalul provenit dela căile ferate sameşene, încă n'a primit aceste sporuri, din cauză că nu s'a stabilit modul cum vor fi incadraţi.

D. Hossu a cerut direcţiunei generale, să li se achite, în mod provizor 80 la sută din aceste sporuri până la stabilirea definită a incadrărilor.

•

In alt ordin de idei, d. Hossu ne-o vorbit de însemnătatea liniei Oradea—Arad, din punct de vedere economic pentru Banat, cu date şi consideraţiuni, pe care le vom arăta într'un articol viitor.

DAC

Duplicitatea politicei partidului naţional

Iarăşi chestiunea „partidului republican... care mişeşte în Ardeal. Partidul naţional răspunde fără să răspundă. Intre d. Iosif Schiopul, redactorul „Patriei" şi d. Iosif Schiopul colaboratorul „Adevărului" (i. Grecu). Ce este cu d. Sever Bocu?

Remarcăm acum de curând un nou procedeu însuşit de conducătorii partidului naţional şi ne exprimam credinţa că avem de a face cu o nouă farsă vaidistă. Faptele cari au urmat remarcei noastre dovedesc că nu ne-am înşelat. Partidul naţional urmează cu încăpăţinare pe calea apucată a ticăloşirei sale morale. Amestecul Coroanei în „criticele" oamenilor şi ziarelor partidului naţional, devine tot mai îndrăzneţ. Partidul naţional are grija să se ascundă în dosul insinuaţiilor menite să sprijine vechi ambiţii nesatisfăcute şi rancune personale.

Două manifestări ale aceluiaşi procedeu sînt însă de actualitate. Un redactor al oficiosului „Patria" din Cluj publica nu de mult un articol în „Adevărul" în care afirma textual că **„a slăbit în poporul românesc** (*din Ardeal — N.R.*) **credinţa în atotputernicia Impăratului, şi a slăbit la cărturari dogma politică a monarchiei ca forma de Stat cea mai potrivită cu structura mentală şi şi starea culturală şi socială a poporului românesc"** *şi din această afirmaţie se ajungea la concluzia că* **„monarhia nu este o credinţă, care nu se discută, ci o necesitate ce pe zi trece pierde din caracterul ei de inexorabilitate şi pregăteşte pregăteşte terenul pentru partidul republican — care mişeşte în suflete".**

•

Articolul fiind reprodus în „Patria" am bănuit ceva şi am somat partidul naţional să ne răspundă dacă îşi însuşeşte sau nu ideile şi afirmaţiunile făcute acolo. Răspunsul partidului naţional nu ne aduce decât lămurirea că autorul articolului este d. Iosif Schiopul — lucru pe care îl ştiam — şi că partidul naţional „n'are nici să-şi însuşească nici să se lepede de ideile şi afirmaţiile articolului în chestiune pentrucă în acel articol nu s'a afirmat că „spiritul dinastic şi ideea monarhică au dispărut din simţimintele poporului din Ardeal" cum afirmasem noi după cetirea articolului dlui Iosif Schiopu) ci se semnala numai primejdia că aceste sentimente pot să dispară".

Ori, partidul naţional se ascunde după deget. In citatele făcute mai sus după articolul în chestiune se susţine precis că *„a slăbit în poporul românesc credinţa în atot puternicia împăratului"* etc., etc. . . . iar deducţia noastră era perfect întemeiată. Nu grija pentru eventuala dispariţie a acestor sentimente a dictat dlui Iosif Schiopul articolul de care ne ocupăm, ci combinaţiunile partidului naţional, care nu vrea să mărturisească simpatia pentru ideile de acolo, şi nici nu vrea să se desolidarizeze de ele.

Faptul e cu atât mai evident cu cât d. Iosif Schiopul este redactorul ziarului „Patria" şi putea să-şi publice articolul acolo, dacă partidul înclină spre republicanism, iar în cazul când nu aprobă această idee, ce interes avea „Patria', să-l reproducă un articol pe care i-l'a refuzat şi a trebuit să-l publice aiurea sub pseudonim? E logic dar : partidul naţional vrea şi nu vrea republică. Vrea republică când e în opoziţie, şi nu vrea dacă ar fi chiemat la guvern.

Dar în timp ce ni se răspundea fără să ni se spună nimic, „Patria" publica după „Adevărul" un articol al dlui Sever Bocu, fruntaş al partidului naţional, în care Dinastia era tot în acelaş chip tratată ca şi în articolul dlui Iosif Schiopul. Acolo se afirmă precis că singura cale este „violenţa." Oare acest lucru tot îngrijorare înseamnă, de a determinat oficiosul partidului naţional din Cluj să reproducă articolul dlui Sever Bocu? Sau „Patria" şi partidul naţional se găsesc într'o acută criză de simpatie pentru orice manifestaţie contra Suveranului şi Dinastiei cari nu angajează direct partidul? Greşesc însă. Partidul naţional se angajează într'o întreprindere din care nu ştim cum va ieşi.

A. R. Gus.

SACI,
MUSAMALE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr. :
ALBALA Timişoara-Fabrica.

CIORAPII Lloyd 1473 2547
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

CITIŢI
„INFRAŢIREA"

Pentruce se ciocnesc trenurile

— Cazul dela Poieni —

In ziua de 10 Iunie a. c. şcolile normale din Oradea-Mare, însoţite de profesoare şi profesori, în frunte cu directorul George Bota, după o frumoasă manifestare artistică la Ciucea unde au cântat arii româneşti în cinstea poetului Octavian Goga, s'au dus la Poeni. Aici elevele şi elevii au jucat la un loc cu ţăranii jocuri româneşti. Entuziasmul era în toiu pentru cei ce nu mai auziseră cântece româneşti cântate cu atâta măestrie de corul viitorilor învăţători. In gara Poeni însă, în aşteptarea trenului, şcolile au început să cânte, iar văile să răspundă frumoselor cântece ale poporului. Intr'o pauză, în mod ostentativ, şeful gărei, care făcea chef cu lăutari, i-a pus pe aceştia să cânte ceardaşul, iar jos, tot ca o sfidare, impiegaţii de mişcare, în chiar biroul de mişcare jucau cărţi. Să se noteze că nici n'au stat de vorbă cu directorul şcoalei normale, când acesta le-a cerut o informaţie şi când sosirea trenului era anunţată.

Faţă de această obrăznicie ungurească, profesorii şi elevii s'au aprins tot mai mult. Strigătele de „Trăiască regele tuturor Românilor", „trăiască armata română", „trăiască cei ce simt româneşte" făceau să răsune valea. Corul cânta tot mai puternic cântecul eroilor, iar satul întreg de români se prinse în horă cu elevele şi elevii normalişti.

La urmă, când au văzut că nu e glumă cu tinerii români, lăutarii au primit ordin să cânte „Deşteaptă-te Române".

O ţarancă, cu pumnii strânşi, cu ochii în lacrămi, striga cât o lua gura: „Bine le-aţi făcut, că aici în gară mi-au ucis feciorul"!

Iată de ce se ciocnesc trenurile în Ardeal: avem un personal plin de ură şi răzbunător. Cazul de la Poeni ar trebui să fie luat mai de aproape. Martori sunt ţăranii şi profesorii şcoalei.

Corespondent.

Ce e cu urcarea preţului tutunului şi a ţigaretelor

Care sunt motivele pentru care se impune această urcare a preţurilor. Tutunul şi ţigările în România sunt mai ieftine de cât în ori care altă ţară.

De câteva zile a început să circule prin oraş fel de fel de zvonuri cu privire la urcarea preţului tutunurilor şi al ţigaretelor produse de R. M. Statului.

In baza acestor zvonuri s'au produs numeroase perturbări atât în rândurile consumatorilor cât şi în rândurile debitanţilor şi ale depozitarilor de tutun. Pentru a clasifica chestiunea să dăm mai la vale următoarele relaţiuni precise:

In adevăr, de mai bine de două luni de zile conducătorii R. M. Statului au început să discute chestiunea urcării preţurilor tutunului şi ţigaretelor. Directorii fabricilor de tutun din întreaga ţară, dar in special cei din Ardeal, au făcut numeroase rapoarte ministerului de finanţe prin care documentau menţinându-se actualele preţuri, situaţia fabricilor e periclitată şi în consecinţă cereau ca actualele preţuri să fie urcate.

Această cerere a directorilor fabricilor de tutun era justificată prin următoarele motive:

In ceea ce priveşte salariile muncitorilor din fabricile de tutun — acestea sunt astăzi cu 3000 la sută majorate faţă de salariile care erau plătite muncitorilor în 1916.

Salariilor acestor muncitori li s'au făcut până acum 35 de majorări. Un muncitor care în 1916 avea 100 dela lei pe lună, astăzi are 3000 sau 3500 lei.

Pe de altă parte costul maşinelor, astăzi este cu 400 la sută faţă de costul lor din 1921.

Hârtia, la fel s'a scumpit cu 700 la sută faţă de preţul ei din 1918.

Cu toate aceste urcări fantastice a cheltuelilor de producţie, preţul produselor fabricilor de tutun din întreaga ţară nu s'a urcat faţă de preţurile lor din 1916 decât cu 400 la sută.

In asemenea condiţii era foarte natural să se pună chestiunea urcărei preţurilor produselor fabricilor de tutun dacă până acum nu s'a luat nici o hotărâre în această chestiune, aceasta se datoreşte opunerei pe care a făcut-o dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanţe, care nu voia cu nici un preţ să mai îngreueze pe consumatori.

In ultimul timp însă, Ministerul de finanţe a ajuns în posesiunea unor tablouri cari cuprind preţul produselor fabricilor de tutun din întreaga Europă.

Din aceste tablouri se poate constata că preţul ţigărilor şi al tutunului din România este de două ori mai mic de cât în ţările unde preţul acestor produse este cel mai mic.

■

La cele expuse mai sus adăugându-se şi aceste ultime motive se crede că în curând se va hotărî urcarea preţurilor tutunului şi al ţigărilor.

In vederea acestui fapt s'a şi dat ordin tuturor fabricilor de tutun din întreaga ţară să se suspende orice vânzări până la noui dispoziţii.

Ciocolata-desert

Caramelele

Kandia

(lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune şi se găsesc pretutindeni. 2778—3.

■

Jute! Babylonati încălţămintea
Toţi bismarijo got!

2823

INFORMAŢII

— **Oradea-Mare. — Un azil pentru cerşitori.** In urma unei inspecţii din partea ministrului muncii şi ocrotirilor sociale, s'a hotărât să se înfiinţeze lângă Oradea un azil al cerşetorilor şi vagabonzilor.

Iniţiativa este vrednică de toată lauda şi am dori-o şi la Cluj, unde cerşetoria a luat proporţii îngrijorătoare.

— **Conferinţa d-lui Thomas Pierre.** Vineri, 15 Iunie la orele 6, va avea loc la biblioteca Universităţii conferinţa în franţuzeşte, despre Pasteur, cu proiecţiuni, a d-lui profesor Thomas Pierre. Intrarea e liberă.

— **Morarii ardeleni şi noul regim al carealelor.** O delegaţie a asociaţiei morilor din Ardeal a plecat la Bucureşti pentru a expune guvernului punctul său de vedere în chestiunea noului regim al cerealelor. După cum anunţa o telegramă din Bucureşti preşedintele delegaţiei va fi ascultat azi după amiază în consiliul de miniştri.

— **Congresul morarilor.** La 1 Iulie va avea loc la Cluj congresul morarilor din Ardeal, convocat pentru discutarea noului regim al cerealelor care se hotărăşte acum de către consiliul de miniştri.

— **Dela camera de comerţ.** Comitetul camerei de comerţ din Cluj a ţinut aseară şedinţă, discutând rezultatul congresului de Duminică dela Târgu-Murăş al camerelor de comerţ din ţară.

— **Dela Institutul „Pasteur".** Institutul „Pasteur" din localitate înştiinţează că turbarea a putut efectiv combătută în tot judeţul, fiind exterminaţi întâi câinii turbaţi.

— **Mersul exproprierilor în Ardeal.** La Direcţia generală a Agriculturei din Cluj sosesc mereu rapoarte din provincie că lucrările de aplicare a reformei agrare în urma mărirei numărului inginerilor şi a judecătorilor, înaintează cu foarte multă repeziciune. Se speră că cel mai târziu la finele lunei August lucrările de expropriere vor fi terminate.

— **Un nou cămin studenţesc la Iaşi.** Dl G. G. Mârzescu, ministrul muncii, a luat iniţiativa de a înfiinţa la Iaşi un mare cămin studenţesc! El va fi afectat numai pentru studenţii medicinişti.

— **Congresul societăţii ortodoxe a femeilor române.** Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, va ţine anul acesta congresul şi adunarea generală în Galaţi în zilele de 23 şi 24 Iunie a. c. Cu această ocaziune se va inaugura noul local pentru institutul de domnişoare clădit de soc. la Galaţi, cu delegaţiuni a filialelor din întreaga ţară.

— **O danie a dlui ministru dr C. Anghelescu.** Cu prilejul inaugurărei internatului liceului din Craiova, dl dr C. Anghelescu, ca fost elev al acestui liceu, a donat suma de 100.000 lei, din venitul căreia se va institui o bursă de 5000 lei anual unui absolvent al liceului merituos dar lipsit de mijloace.

Dr. Ioan I. Paul medic dentist din Cluj dela 15 Iunie va deschide cabinetul său la *băile Sovata* vila Egyetértés. Consult 8—11 şi 3—7. 1253

— **Braşov. Mişcarea muncitorească.** De Luni muncitorii dela fabricile de mobile Czell şi Seidman, M. Sacharias, Grün şi Hubes, au declarat grevă.

Ei cer mărirea salariilor cu 27 la sută, pe când patronii dau numai 6.

De asemenea la fabricile metalurgice agitaţia este mare. Motivul este că fabribanţii cer să se facă o convenţie împreună cu cei din Sibiu şi T. Mureş, iar muncitorii refuză, cerând numai pentru Braşov.

D. inspector N. Popa conduce tratativele cu 20 fabrici din Ţara Bârsei în care patronii cer tratativele în comun, iar muncitorii numai pentru cele similare.

— **Lugoj. Producţie şcolară.** Şcoala medie germană de băeţi din localitate a dat în zilele de 9—10 a. c., în teatrul orăşănesc, două reuşite producţii şcolare.

— **Congresul eparhial din Arad.** In sala festivă a liceului de fete „Vasile Stroescu" din localitate au început Duminică şedinţele congresului eparhial. La deschidere au fost prezenţi aproape toţi membrii.

După oficierea unui serviciu religios, congresul, de sub preşedenţia episcopului Ingaţie Pap, intră în ordinea de zi care prevede numeroase chestiuni bisericeşti şi în legătură cu predarea religiei şi cultivarea sentimentului religios prin şcoală.

— **Noulle uniforme ale armatei.** Relativ la introducerea altor uniforme pentru trupe şi ofiţeri aflăm următoarele:

Pentru ofiţerii şi trupele cambatante, inclusiv medicii şi veterinarii, culoarea postavului uniformei va fi cea kaki, iar pentru ofiţerii şi trupa necombatantă, se păstrează actuala culoare albastru cenuşiu.

Intreg echipamentul îşi păstrează forma actuală.

Portul echipamentului de culoare albastru cenuşiu se tolerează pentru ofiţeri până la 1 Aprilie 1927.

— **Serbările „României June".** Serbările „României June" vor avea loc în zilele de 16 şi 17 Iunie în Parcul oraşului. După extraordinarul succes obţinut de aceste serbări la Bucureşti, Iaşi, Arad şi Craiova, este inutil să mai facem pronosticuri asupra succesului ce l vor avea aceste serbări la Cluj.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

■

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Sighet. Infiinţarea unui oficiu de vamă.** Conform unei învoeli dintre guvernul nostru şi guvernul Cehoslovac, se va înfiinţa zilele acestea la Sighet un oficiu de vamă, pentru transporturile româno-cehoslovace cari trec pe acolo.

— **Numire.** Dl Radu Olteanu, a fost numit Comisar al băilor Cojocna. Numirea s'a făcut de prefectura judeţului Cojocna care este proprietara băilor.

— **Ora de închidere a cârciumelor.** In urma intervenţiilor făcute de către Prefectura judeţului Cojocna, ministerul a aprobat ca localurile în care se consumă băuturi spirtoase să poată rămânea deschise până la orele două noaptea.

— **Lupta contra speculei.** Prefectura judeţului Cojocna a primit o serie de instrucţiuni cu privire la modul de aplicare a nouei legi contra speculei.

Prin măsurile drastice pe care le prevede această lege, se speră că viaţa la Cluj se va eftini în curând şi foarte simţitor.

— **De la Manufactura de tutun.** Fabrica de tutun din Cluj face în fiecare lună, vânzări de tutun şi ţigări, în valoare de 3 milioane.

— **De la Direcţia reg. CFR.** Direcţiunea regională a CFR. din Cluj a hotărât inventariarea tuturor vagoanelor deteriorate, care se găsesc îngrămădite prin diferite staţii de pe teritoriul regionalei.

La escursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana. 2475—4

O lucrare a unui român prezentată Academiei de ştiinţe din Paris

Vibraţiile nervoase în seria animală

Profesorul Charles Richet a prezentat Academiei de ştiinţe din Paris o lucrare a dlui Athanasiu, în care acest autor demonstrează că energia care circulă în nervii motori este de natură vibrătoare. El a găsit că numărul vibraţiunilor e proporţional cu repeziciunea mişcărilor diferitelor animale: 700 pe secundă la porumbel şi la cocoş 300 la om şi la câine, 240 la broasca ţestoasă, 13 la rac. Dar întotdeauna numărul zguduirilor musculare este aproape sfertul acestor vibraţiuni nervoase motrice. Aceasta înseamnă că sistemul nervos voluntar al tuturor animalelor trimite muşchiului un număr de excitaţiuni sensibil de patru ori mai mare decât trebue. Principiul de fisiologie stabilit de Charles Richet: spre a avea destul, trebue să ai mult s'aplică prin urmare sistemului nervos muscular voluntar

CITIŢI „INFRĂŢIREA"

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Revoluția din Bulgaria

Stambuliisky este liber. El organizează armata de țărani și se pregătește să atace Sofia. Declarațiile fostului ministru Oboff, refugiat în România. Radoslavoff și ex-țarul Ferdinand sunt străini de revoluție.

Lupte sângeroase la Rusciuk și Plevna

Noul guvern bulgar ordonă mobilizarea. Contra-revoluționarii stăpâni pe Varna.

Știrile ce sosesc din Bulgaria sunt tot mai contrazicătoare. „Tribuna" din Belgrad anunță că partizanii lui Stambuliisky au adunat 50.000 țărani bine înarmați, cari sunt gata se înceapă ofensiva contra Sofiei.

Fostul ministru Oboff, refugiat în România a declarat că speră în apropiata revenire la putere a agrarienilor. Tot Oboff a declarat că Stambuliisky e liber și organizează contrarevoluția în ținuturile răsăritene ale Bulgariei.

Guvernul bulgar desmințe categoric știrile lansate în senzul, că exțarul Ferdinand și Radoslavoff ar fi amestecați în evenimentele din cari a rezultat schimbarea regimului.

*

Ziarul „Lupta" anunță lupte sângeroase la Rusciuc, Radomir și Plevna. De asemenea anunță că guvernul a mobilizat mulți ofițeri de rezervă. In cercurile oficiale bulgare mobilizarea e justificată prin necesitatea menținerei ordinei. Cercurile străine cred că mobilizarea se datorește conflictului bulgaro-iugoslav, care tinde să ia proporții internaționale.

*

Ziarul „Viitorul" anunță că în decursul luptelor dintre țărăniști și armata regulată orașul Levsky a trecut de câteva ori dela unii la alții până când a rămas în stăpânirea armatei, care a restabilit complect liniștea. La Sofia o deasemenea liniște.

Se anunță mari lupte pe străzile Varnei și în împrejurimi.

Agrarienii au făcut uz de artilerie cauzând pierderi mari guvernamentalilor. Cladirile mari din oraș au fost transformate în spitale. Autoritățile au înarmat pe toți bărbații aflători în oraș, trimițându-i la luptă în tranșeele din jurul orașului. Guvernamentalii au cerut ajutoare dela Rusciuk.

Măsurile luate de noul guvern nu vor fi ascultate

Circulara lui Dascaloff

Guvernul a telegrafiat lui Teodoroff, primul delegat al Bulgariei la Lausanne că este destituit.

Față de această măsură, Dascaloff, fostul ministru bulgar la Praga, a ordonat prin o circulară tuturor legațiilor bulgare să nu asculte de ordinele actualului regim, întrucât se va forma o armată din voluntari pentru a sprijini pe Stambuliisky.

Totodată, Dascaloff a plecat din Praga spre Bulgaria spre a lua conducerea țărăniștilor.

Grecia și Serbia față de revoluție

Temerile Greciei

Ziarele grecești sunt foarte puțin satisfăcute de evenimentele din Bulgaria. Sunt temeri că situațiunea se va complica reacțiunea stambulistă fiind foarte probabilă.

Intre Grecia și Sârbia urmează actualmente schimburi de vederi pentru a se lua o atitudine comună.

Ce comunică reprezentanții presei române din Rusciuk

Reprezentanții presei române din Rusciuk comunică ziarelor că în afară de mici ciocniri, în Bulgaria e acum liniște. Asupra lui Stambuliiski nu e nici o știre.

Se pare adevărat zvonul că a reușit să fugă și că actualmente ar fi organizând rezistența.

Din galeria celor „O suta"

„Gyuluca"

Așa-i zice lui Maniu
Familia duioasă
Când ține să'și aline
Pe șeful ei de casă.

E diminutivarea
Cuvântului maghiar
Ce-a încălzit căminul
Ilustrului stejar.

Deși suntem în țara
Strămoșilor Romani,
Maniu e tot Gyula
La neamuri, partizani.

Porecla ungurească
Ce șefului-i complace
Ne dă și înțelesul
Politicii ce face.

Când Sándor ne combate
Cu ura-i săcuiancă,
S'avântă *Gyula bácsi*
S'aplaudă subt bancă.

Iar dacă L. Szilágyi
Vrea „Țara" să deteste,
Maniu nu întârzie
Să'i scrie manifeste.

Numai așa pricepem
Și strigătu-i barbar:
Că noi trăiam mai bine
Sub „mândrul" jug ungar.

Așa se înfățișează
Maniu 'n orice face:
E Gyula când vorbește
Și Iuliu când tace.

El teorii croiește
In stil verbőczian,
De crezi că'i de pe pustă,
Din neam arpadian.

Dar își găsește leacul
Și boala lui Gyuluka:
In *românească* vervă
A maistrului I. Duca.

CALIGULA

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Boala somnului la Cluj

Descoperirea unui remediu sigur contra encefalitei letargice

Serviciul sanitar al orașului a fost încunoștiințat despre reapariția boalei somnului la Cluj. Până acum s'au declarat câteva cazuri deosebit de grave și epidemia amenință să se întindă. Imediat au fost înștiințate Clinicile și Inspectoratul sanitar, cari au luat urgente măsuri de combatere a boalei. Pe ziua de ieri s'au înregistrat însă alte două cazuri, iar azi al treilea.

*

In momentul când încheem ziarul, am fost informați, că s'a găsit cel mai efectiv mijloc pentru combarea epidemiei care a luat proporții îngrijorătoare.

Bolnavii supuși unei consultații spiritiste, au fost înștiințați de spiritele vechilor membrii ai „României Jane" din Viena despre serbările din parcul Clujului și s'au deșteptat brusc, luându-o la fugă, în delir, pentruca să ajungă din vreme la Crâșma: „Mai am un singur dor", care se va deschide Sâmbătă în parcul orașului.

Concursul general de Oină la Cluj

Când va avea loc? Sosirea echipelor. Dl Ministru Anghelescu va distribui în persoană premiile

Ardealul unde sportul a luat o mare desvoltare, se va bucura zilele acestea de introducerea aici, a unuia din cele mai frumoase sporturi din vechiul regat.

Sâmbătă va avea loc la Cluj concursul general de vină al elevilor din școalele secundare din Moldova, Muntenia, Oltenia și Bucovina. Pentru aranjarea acestui concurs a sosit în localitate d. profesor Bădescu.

Concursul general este pus sub patronajul dlui Ministru Dr. C. Anghelescu care va sosi în acest scop la Cluj. Concursul va avea loc Duminecă 17 lun e c. la arena sportivă din localitate. El va fi prezidat de Dl Valeriori, secretarul general al ministerului instrucțiunei publice. Distribuția premiilor o va face d. Ministru personal. Jocul va dura dela 8—13 și 4—8, Arbitrul general al jocului este d. prof. I, Marinescu, inspector general al învățământului secundar. Conducătorul jocului va fi d, prof. Sp Bădescu.

Arbitrii vor fi: d. Ionescu (Liceul Lazăr București); d. Georgescu (Liceul Matei Basarab București);

Arbitri de linie dnii D. I Nestorescu (Brașov) și C. Velcescu (București).

Echipele care vor concura sunt următoarele:

1) Seminarul „Central" București.
2) Seminarul „Nifon" București.
3) Liceul „Lazăr" București.
4) Școala normală pentru învățătura poporului român, București,
5) Liceul „Hajdeu", Buzeu.
6) Liceul „Național" Iași.
7) Liceul „Unirea" Focșani.
8) Liceul Ortodox Român, Cernăuți.

Echipele vor sosi Sâmbătă la Cluj. La concurs intrarea va fi liberă.

Consiliul de miniștri de ieri

Chestiunea refugiaților politici din Bulgaria — Plecarea dlui ministru Vintilă Brătianu în străinătate — Fixarea taxelor vamale de export pentru vite și ouă — Aprovizionarea cu lemne a Capitalei

Consiliul de miniștri de ieri dimineața a hotărât primirea refugiaților politici din Bulgaria. Dl Vintilă Brătianu a expus motivele plecării sale în strainatate. Dl ministru Sasu a supus ratificării consiliului noul regim al exportului, care a și fost aprobat. Taxele vamale au fost fixate la 10 mii lei pentru un cap de vită 2.50 lei pentru un ou. S'a fixat apoi regimul grâului, precum și chestiunea aprovizionării Capitalei cu lemne, care s'a hotărât să se facă prin „Uniunea forestieră" din Ardeal. Aceasta Uniune va furniza capitalei 20.000 vagoane lemne pe prețul de 3200 lei vagonul.

INTERNE

Descoperirea unei mari organizații comuniste în Ardeal

Ziarul „Universul" anunță din Timișoara că siguranța de acolo a descoperit o mare organizație comunistă cu ramificații la Oradea-Mare, Cluj și Arad. Șeful organizației, anume Mraz Fer nț a fost arestat. Cu ocazia perchiziției făcute la domiciliul său s'a găsit-o bogată corespondență cu organizațiile comuniste din Rusia și Bulgaria.

EXTERNE

Conflictul ruso-elvețian

Consiliul federal elvețian lasă fără răspuns o notă a Rusiei sovietiste

Paris, 12. — Se comunică din Berna; consiliul federal a primit o nouă telegramă din partea lui Cicerin, comisarul sovietist rus dela externe, în care se repetă acuzațiile aduse guvernului elvețian în legătură cu asasinarea lui Vorowski, fostul delegat rus dela Lausanne.

Consiliul federal a hotărît să lase fără răspuns această telegramă, considerând-o insolentă.

„Ellenzék“ și complotul contra Prințului Carol

După cât se pare ține mult să scoată nevinovați pe complotiști. Care e rostul destăinuirilor senzaționale. Un acuzat, funcționarul firmei „Renner“.

Am anunțat zilele trecute că la Cluj s'au descoperit firele unui senzațional complot. Informația noastră a fost foarte sumară, că nu voiam ca prin destăinuiri să îngreunăm cercetările. Am păstrat și pe mai departe această conduită întrucât instrucția continuă încă.

Dar ziarele maghiare în frunte cu „Ellenzék“ s'au grăbit să divulge unele secrete ale cercetărilor, ba mai mult să anticipeze că complotiștii nu ar fi vinovați.

Așa în numărul de azi „Ellenzék“ publică scrisorile particulare ale unui inculpat spre a dovedi că arestarea lui nu a fost îndreptățită.

Acest al doilea arestat e un student originar din Cluj, care în ultimul timp a trăit la Budapesta, și înainte de complot... dorea să se întoarcă în România. Cum aici nu avea „ocupație“ s'a îngrijit de aceasta mamă-sa.

Înainte de a sosi Molnar Albert — studentul de care vorbim — a fost primit ca funcționar la fabrica „Renner“.

Iată dar că fabrica „Rener“ — în al cărei consiliu de administrație sunt și membri de-ai partidului național — primește în funcție pe un individ pe care nici nu-l vede și care trăiește la Budapesta.

Nu insistăm aci asupra învățămintelor și concluziilor ce le putem trage din acest fapt.

O vom face aceasta cu altă ocazie când eșind din rezerva ce ne-am impus-o, vom da detaliile complete asupra acestui odios complot.

Deocamdată credem că e destul să remarcăm faptul că firma „Renner“ l-a angajat pe Molnar fără să'l vadă, cînd el era „refugiat“ la Budapesta de câți-va ani. S'a rentors numai de-odată cu complotistul Feiner.

Angajarea lui Molnar, dacă nu alcteva — ne dovedește cel puțin, că acuzele noastre de acum câteva săptămâni, că direcțiunea fabricei „Renner“ ar angaja cu predilecție funcționari streini, au fost întemeiate.

O altă remarcă ce o facem e că „Ellenzék“ încearcă a nega de pe acum complotul, prezintând faptele în așa fel ca Feiner și Molnar să iasă nevinovați.

E ușor de înțeles însă dece „Ellenzék“ vrea cu tot dinadinsul să scoată nevinovați pe cei în contra cărora nici nu știe ce acuze s'au ridicat.

Limba românească limba balcanică

O necuviință a ziarului „Ujság“ Balcanizarea instituțiilor prin introducerea limbei românești și funcționarilor români.

Introducerea limbei române în instituțiile de stat se face cu multă greutate din cauza șovinismului multor funcționari unguri cari refuză a o învăța. Acesta e un lucru știut de mult.

Ordinele date pentru ca funcționarii ungrui să învețe românește nu se respectă nici azi. Sunt atâtea și atâtea oficii publice unde publicul român nu se poate folosi de timba sa maternă, tot odotă și limba oficială a statului, pentru că unii funcționari nu au respectat nici acum ordinele respective.

Termenele date pentru învățarea limbei române au fost prelungite și iar prelungite, dar mulți funcționari nici azi nu știu un cuvânt românește.

Pentru curmarea acestei stări de lucrari, s'au dat noui ordine.

Dar „Ujság“ se revoltă contra acestei măsuri scrîind în legătura cu ordinul amintit, sosit și la oficiul postal din Oradea, următoarele: Ordinul dăi neținând seama că minoritățile au dreptul de a se folosi în mod nelimitat de limba lor maternă, va mai avea ca rezultat coborârea oficiului postal din Oradea la un adevărat nivel balcanic, de care de altfel nici nu stă departe de când au fost concediați unii funcționari unguri“.

Așa dar, înfroducerea limbei române într'o instituție de stat are ca urmare balcanizarea ei. Așa ne spune „Ujság“ cu un cinism și cu o obrăznicie care nu e întrecută nici de atacurile ce le aducea poporului român „cu limbă păroasă“ (szörösnyelvü) în vremea stăpânirei ungurești.

Dacă noi, elementul majoritar, pretindem acel elementar drept de a ne putea folosi de limba noastră în instituțiile statului, însemnă balcanizarea acelei instituții!

Dar „Ujság“ mai are și o altă necuviință, la adresa întregei funcționărimi românești, a ceia de a spune că fără funcționarii unguri, deci numai cu români nu se poate susține nivelul „european“ al unei instituții de stat românești.

Înregistrăm aceste jigniri și așteptăm altele... în vederea plângerei ce o vor face Ungurii de aici la Liga Națiunilor, pentrucă cutezăm să pretindem ca în țara noastră să putem vorbi românește, fără să fim înjurați.

Funcționarilor, Muncitori de Stat, fabrici și dela industrie!

15 zile aranjăm

marele târg de ocazie

pentru funcționari și muncitorii legitimați

în Strada Regina Maria No. 5.

	In loc de prețul cu circulație de zi	cu Lei
10.000 metri Carton	45.—	30.—
5.000 metri Batist francez	55.—	35.—
10.000 metri Zephir	60.—	40.—
5.000 metri Delain francez	59.—	39.—
5.000 metri Grenadin	55.—	39.—
10.000 metri Chiffon pentru albituri	42.—	30.—
5.000 metri Pânză pentru ciarciafuri de așternut	120.—	85.—
5.000 metri Stofă de spălat	40.—	25.—
6.000 metri Opal modern, lăț. dublă	98.—	59.—
4.000 metri Crepon	119.—	89.—
3.000 metri Eponge moderne	240.-	159.—
200 metri Garnitură pentru 6 persoane (garnituri de damast de in)	500.-	350.—
2.000 buc. Ștergare verit. de mâni	65.—	45.—
6.000 buc. Batiste	12.—	5.—
1.000 perechi Ciorapi pentru domni	15.—	10.—
1.000 perechi Ciorapi pentru dame	25,—	15.—
1.000 buc. Pijamale pentru domni	98.—	69.—
1.000 buc. Cămăși pentru dame	120.—	79.—
1.000 buc. Cămăși moderne pentru domni	190.-	139.—

La toți celalalți articili, neindicați aici și aflători în magazie socotim un scăzământ de 10%

Iacob Dick și Fiul

Cluj, Strada Regina Maria No. 5.

2457

Casa Cercuala pentru asigurările sociale Cluj.

No. 340/922.

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea următoarelor posturi vacante:

1. Un post de medic controlor substitutul al medicului Șef.
2. Un post de medic pentru analize.
3. Un post de medic al ambulei de chirurgie.
4. Un post de medic de circumscripție rurală Borșa.
5. Un post de medic în circumscripția Borșa-Ujfalău
6. Un post de medic în circ. Rurală Ormenișul de Câmpie.
7. Un post de farmacist.
8. Un post de secretar (sub șef de birou).

Cererile scrise cu mâna proprie și în limba română fiind însoțite și de actele ce dovedesc pregătirea necesară se vor înainta Medicului Șef al acestei Case în termen de 10 zile dela apariținea acestui concurs.

Candidații trebuesc să fie cetățeni români să cunoască limba română în scris și vorbit și să corespundă în totul condițiunilor impuse funcționarilor publici.

2867 Direcțiunea.

De vânzare

Una casă noauă cu grădin patru camere și doauă bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având doauă camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentre prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

„Tacâmul“

fabrică pentru articole de argintării

Cluj, Str. Avram Iancu 3.

Telefon No. 2-13

Argint

cumpără cu cel mai mare preț! 2850

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revânzatori.

Pungi, saci de hârtie

în execuție simple și luxuoase la

Papetăria Lepage, Cluj

cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele

2744-3

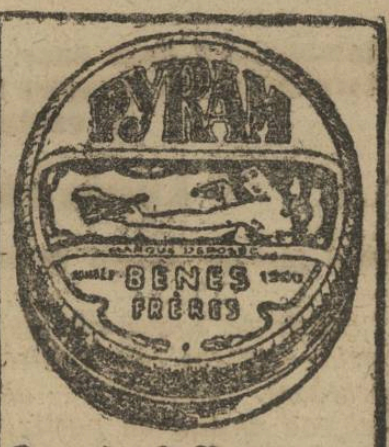

Cea mai fina crema pentru ghete

„AFEB“

Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE

București:

B-dul I. C Brătianu 3

Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

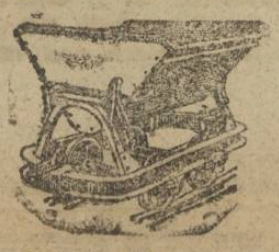

Șine și Accesorii

Locomotive

Vagoane, Vagonete

Plăci turnante

Macazuri

Trenuri, Lagăre, etc.

2631-2

Engross! Endetail!

Mare magazin

de culori ținkweiss, firnais, spirt de salamiac și de oțet, văpseli de anilină orice fel de articole de băcănie în mare și în mic, servicu promt la

KALMAR

soc. pe acțiuni de mărfuri, CLUJ, Strada Regina Maria 42.

Telefon: la magazia principală 425, la filială 544. 2849

În comuna mare Gilău (17 cm. dela Cluj) lângă piața în str principala sunt de

închiriat

3 camere, cuina, local de prăvălie, magazine, pivnițe, grajd, curte mare toată nou clădite și renovate.

Potrivite pentru orice scop comercial. Arendatorul ar primi însarcinarea de a administra depositul de spirt, vin și bere adăpostit în tot acest local. Deslușiri să dau în biroul nostru Calea Regele Ferdinand Nr. 70. d. m. intre 2—4. Bognár și Szántó Societate Comerciala Ardeleana S. A. Lloyd 1296 2103

Caută m

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

Anvelope Auto
BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

UZINELE ELECTRICE COMUNALE DIN CLUJ, caută UN STRUNGAR DE FIER pentru angajare imediată. 2865

CĂUTĂM o femeie pentru birou Poate intra in serviciu in ziua de 14—15 l. c. Ase adresa între oarele 10—11 a. m. la Administrația ziarului Înfrățirea.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cum ne curățim sângele
și ne întărim Trupul
Broșura interesantă și instructivă care nu trebue să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto
Adresați FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ. 2819-1

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Se aduce la cunoștința generală că la Ministerul Justiției (arhiva direcțiunii contabilității) se găsesc de vânzare volumele I., II., III. și IV. ale colecțiunii oficiale de legi, decrete-legi, decrete, regulamente, deciziuni ministeriale și orice alte măsuri luate în vedere stării de războiu (14 Aprilie 1916—31 Martie 1920).

Volumul I. costă lei 40.
Volumul II. costă lei 30.
Volumul III. costă lei 40.
Volumul IV. costă lei 60.

Se mai găsesc expuse vânzărei:
Codul civil general Austriac, care costă lei 60,
Codul de procedură civilă Austriacă, care costă lei 40,
Broșura conținând legea de organizare judecătorească, pragmatica de serviciu și alte legi în vigoare în Bucovina, care costă lei 50.

Expedierea lor se face la cerere, numai contra costului trimis prin mandat poștal sau prin recipisa de vărsare „la Stat“ prin Administrațiunea financiară.

Pentru librării se acordă un rabat de 20%. 2866

Stabilimentele românești Meloeoc
Fabrica pentru articole de ciment și întreprindere de construcții S. A. Lloyd
Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba
CLUJ
Calea Regele Ferdinand No. 110. ☐ Telefon: 6-66 și 8-76
Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)
2786 Construcții de beton și beton armat.

Reclama este sufletul comerțului

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787
Piața Unirii 13.
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

ROYAL mașina de scris americana 2744-5
Cereți oferte. la librăria Lepage, Cluj

BANI și TIMP
câștigi montând pe mașină
PIRELLI CORD Cel mai bun Caucluc 2747-1
Depozit la EMIL BLAGA CLUJ

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, offica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR „VOREL“, BOMBOANE PECTORALE „VOREL“ în plicuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR „VOREL“, GUDRONUL „VOREL“. Veți alege, după plăcere, unul din acest specialități.
Le găsiți la Droguerii și Farmacii. 2818-4
Depozitul central: Farmacia „VOREL“, Piatra-Neamț.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS, Cluj
se face măriri de fotografii, retrosari
2782

Citiți „FLACĂRA“
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde 3 lei numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Din BUCURESTI
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Presa maghiară

Doleanţele minorităţilor în faţa Ligei Naţiunilor

„Ellenzék", 14 Iunie

Un membru influent al Ligei naţiunilor, care aparţine corpului diplomatic danez, a făcut ieri declaraţii importante cu privire la doleanţele minoritare, unui ziarist maghiar. Diplomatul, care a cerut să i-se treacă sub tăcere numele şi care la Liga naţiunilor e tocmai referentul chestiilor minoritare, spunea următoarele:

— „Liga naţiunilor, înfiinţată de marile puteri pentru menajarea propriilor interese, e o maşinărie admirabilă, dacă se pricepe omul cum să o conducă. Marile puteri însă încep să regrete înfiinţarea ei, pentrucă Liga foarte uşor se poate îndrepta într'o bună zi împotriva lor. Ele au contemplat-o ca pe un instrument al lor. De-ocamdată numai marile naţiuni se pricep la această maşinărie, nu şi cele mici; sperăm însă, că se vor deprinde şi ele.

— „Am înaintea mea tocmai **răspunsul Ministerului de externe român la scrisoarea Ministerului de externe maghiar privitoare la prigonirea greco-catolicilor ardeleni.** Românii îşi sprijină cu **citate din gazetele maghiare** afirmaţia, că au fost oprimaţi pe vremuri din partea Maghiarilor.

Noi ştim foarte bine, că nici o naţiune n'a tratat aşa de uman pe prizonierii de războiu, ca Ungaria. Noi ştim, că problema evreiască în Ungaria nici pe departe nu are ascuţişul, care se prezintă în declaraţiile politicianilor antisemiţi. Maghiarii sunt oameni foarte cum se cade, dar au scăderea, că vorbesc mai mult decât e nevoie.

— „Ce priveşte raporturile Ungariei cu Liga Naţiunilor, plângerile maghiare au cusurul, că nu sunt destul de concrete. Mai ales la început, erau ţinute în termeni prea generali.

— Dar sunt şi excepţii. Maghiarii au căzut în aceleaş greşeli, ca şi germanii. Germanii din Silezia încă vorbeau încontinuu numai despre „poporul german".

Noi însă, nu ne putem ocupa de doleanţele naţionale, nici măcar de doleanţele minorităţilor. Ne interesează numai dacă indivizii aparţinători minorităţilor naţionale şi religioase sunt impiedicaţi în folosirea limbii materne şi în dreprinderea liberă a religiei lor, mai departe; dacă nu e periclitată persoana şi averea lor?

„Tratatele de pace noi nu le putem îndrepta. Aceasta nu înseamnă, că toate ar fi bune. Este însă o instituţie, care poate să le contrabalanseze şi corecteze întrucâtva şi aceasta este Liga Naţiunilor."

Pe noi ne surprinde în aceste declaraţii împrejurarea, că ministerul de externe maghiar a făcut intervenţii în favoarea greco-catolicilor din România. E vorba desigur, de aşa-numiţii „grecocatolici maghiari", creaţi de fantazia guvernelor ungare. *Aceştia sunt însă români*, pe cari i-a maghiarizat vitregia vremilor trecute şi *pe cari noi avem datoria să-i aducem la matcă cu ori-ce preţ şi în scurtă vreme*, ori-cât s'ar lamenta guvernele din Budapesta.

Cum ministerul nostru de externe a dat răspunsul cuvenit actelor întrate la liga naţiunilor în această chestie, unele lămuriri, — credem — s'ar impune.

„Nu suntem răi la maţe"

Ellenzék 14 Iunie

„Nu ne îndoim în sinceritatea lui Scotus Viator. Glorioasa lui defilare a avut totuşi o mică greşeală. Ca să arătăm greşeala sistemului actual al lui „Scotus Viator trebue să ne reamintim trecutul. Repetăm, nu suntem răi la maţe şi adresăm lui Scotus Viator sfaturi ca să-i uşurăm munca. Ne aducem aminte, că înainte de războiu, când Scotus Viator a studiat situaţia minorităţilor ardelene, a străbătut Ardealul în societatea lui Valer Braniste. Dacă atunci a fost însoţit de Branişte, de ce nu acum de Jakabffy? Dacă acum îl însoţeşte Vajda, e tot atât, ca şi când atunci l'ar fi însoţit Ştefan Tisza. Aşa, se va putea zice, că constatările lui sunt lipsite de obiectivitate. A apucat doar pe căi greşite Scotus Viator?"

Fără comentar. Dnii dela „Ellenzék" într'adevăr nu sunt — *răi la maţe!*

Cronica sportivă

Match Zagreb—Bucureşti

Marţi a avut loc pe arena sportivă din Bucureşti un match de footbal între reprezentativele oraşelor Bucureşti şi Zagreb.

Echipa din Zagreb a învins echipa bucureşteană cu 3:2. Repriza întâia s'a terminat cu 3:0. Rezultatul este foarte frumos dat fiind faptul că echipa Zagreb a fost compusă din 9 jucători ai reprezentativei Jugoslaviei şi numai 2 streini.

Victoria—K. K. A. S. E.

Azi se întâlnesc pe arena sportivă din localitate echipele de mai sus.

Programul de Duminecă

Duminecă va avea loc pe arena sportivă din localitate concursul atletic aranjat de clubul „Universitatea".

Răspândiţi „Infrăţirea"

Întâmplări din Cluj

Razie poliţienească

Aseară a avut loc o nouă razie poliţienească prin tot teritoriul oraşului Cluj. Poliţiştii însărcinaţi cu aceasta, au condus la centrală 27 de indivizi.

Între aceştia au fost 24 bărbaţi şi patru femei. Cu această ocazie a fost prins şi borfaşul Solomon Arpad, urmărit de mai multă vreme de poliţia Capitalei. El a fost înaintat sub escortă acelei poliţii. S'a mai prins şi supusul maghiar David Sandor, care de mai multă vreme venise din Ungaria trecând graniţa în mod clandestin. El a fost înaintat siguranţei.

Restul de bărbaţi, parte au fost eliberaţi după ce şi-au justificat identitatea şi parte trimişi la urma lor.

Femeile au fost trimese la vizita medicală, unde au fost reţinute.

Furturi

Dela magazinul de pânzărie „Central" din Calea Victoriei Nr. 1, s'au furat noaptea trecută 230 mosoare de aţă.

Poliţia făcând cercetări a prins pe autor, care nu e altul decât omul de serviciu al magaznului, anume Lacco Ştefan, care cu actele dresate a fost înaintat parchetului.

*

La librăria „Gomboş" din Cal. Victoriei Nr. 2 s'a furat de către individual Sabou Andrei din str. Tunarilor Nr. 22, marfă în valoare de mai multe mii lei.

Poliţia prin zându-l, cu actele cuvenite a fost înaintat parchetului.

Procesul unui omor din imprudenţă

Tribunalul a judecat azi procesul săteanului Vasile Hosu în vârstă de 42 ani, originar din comuna Totelec (Cojocna) acuzat că în seara de 15 Ianuarie 1919, a împuşcat pe copilul Rostaş Petru în vârstă de 5 ani, — în următoarele împrejurări: — La acea dată fiind gardian în comuna sa, a auzit pe nişte ţigani cari foloseau la marginea satului făcând un enerm scandal.

Ducându-se la faţa locului, ţiganii văzându-l armat au sărit asupra lui. Gardianul pentru a-i intimida a tras două focuri de armă în aer, dintre cari al doilea a trecut prin peretele unei colibe din apropiere lovind în cap, mortal, pe copilul Petru Rostaş care în acel moment se afla în braţele mamei.

Comisia de pedecată a fost prezidată de către Dl dr. Boţel, acuzarea susţinută de Dl Procuror Constantinescu şi apărarea a fost reprezentată prin avocatul dr. Victor Ciurdariu.

După o scurtă desbatere comisia de judecată a intrat în deliberare, de unde a adus o sentinţă de achitare pentru acuzat.

*

Dela Parchet.

Un om omorît de un copac

Parchetul a fost anunţat telefonic că în pădurea „Strunga" pendinte de comuna Totelek (Cojocna), pe când săteanul Ion Păscălau în etate de 29 ani, locuitor în sus zisa comună voia să taie un stejar, a fost lovit de către o cracă a acestuia atât de grav încât în drum spre spital a încetat din viaţă.

Prima anchetă a fost făcută de către jandarmeria respectivă.

Parchetul a trimes un medic legist la faţa locului.

*

Moartea unui criminal

Eri Miercuri la orele 4 dimineaţa, a încetat din viaţă în infirmeria arestului local, deţinutul Botus Ioancy Ştefan în vârstă de 26 ani, autorul dublului omor comis acum câteva luni în comuna Macău (Cojocna).

Fusese judecat şi condamnat de Tribunal la 15 ani închisoare, însă fiind suferind de tuberculoză, nu a putut fi transportat la penetenciar pentru a-şi ispăşi pedeapsa.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 822 8 PAGINI • UN LEU • 8

Infrățirea

R CLUJ 1. 6313
Onor.
Asoc. pentru Cult. a pop. rom.
Sibiu
18

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . . 45 L.

Ce este Franța pentru noi?

— Cu prilejul unui articol al lui André Chéradame —

Cunoscutul publicist francez d-l Andr Chéradame publică în „Gazette de Prague" un interesant articol, în care pledează pentru ideea așa de scumpă d-sale, a unirunei slavo-latine în Europa Centrală. Articolul d-lui Chéradame nu e un simplu accident. Reputatul publicist francez, bun prieten al nostru, e de multă vreme pe această cale. Indelungata sa carieră publicistică și vasta sa erudiție în specialitatea atât de dificilă a relațiunilor diplomatice dintre țările Europei, i-au adus o autoritate de necontestat și un prestigiu pe care puțini publiciști îl au.

Articolul amintit ridică o chestiune extrem de importantă; Care este rolul Franței în deslegarea problemei reparațiunilor și ce urmări ar putea să aibă acțiunea sa pentru statele aliate din Europa Centrală, România, Cehoslovacia, Polonia și Jugoslavia?

Acțiunea franceză în Ruhr a fost primită în presa minoritară a acestor țări cu o vrăjmășie care trebuia să deschidă de la începuri odăii celor interesați. La noi știm care a fost atitudinea acestei prese. Presa germană și presa maghiară din România a împins batjocura până acolo încât a silit cercurile conducătoare românești să intervină pentru a le atrage atenția că nu putem permite să se ofense o țară cu care sântem aliați și de cari ne leagă strânse legături de prietenie. Acelaș lucru s'a petrecut și în Cehoslovacia, și în Jugoslavia și în Polonia. Era o acțiune care pornea din firida acelorași nemărturisite calcule. Batjocorirea Franței nu era impusă numai de un resentiment de rasă, pentrucă în acest caz presa maghiară nu s'ar fi aflat în această tabără, iar vechile resentimente ale poporului maghiar față de Germani nu la ofensarea Franței puteau duce.

Atitudinea contra Franței pornea din cauze mult mai adânci și cu mult mai serioase. Ziarele minoritare de la noi și-au dat seama că un desăvârșit succes al Franței în chestia reparațiilor însemna în parte un succes al României, după cum aiurea însemna un succes al Cehoslovaciei, al Jugoslaviei, al Poloniei. Semnalul luptei a fost desigur dat de la Budapesta, de la Viena și dela Berlin unde acțiunea precumpănitoare a Franței este bine cunoscută. Presa minoritară din țările succesoare a fostului imperiu habsburgic n'a făcut decât să urmeze sugestiunile de-acolo.

Această împrejurare rară nu a făcut încă decât să evidențieze două lucruri esențiale. Mai întâi, oricari ar fi la noi — și credem că acelaș lucru se petrece în țările vecine și aliate — declarațiunile oamenilor politici și ale presei minoritarilor, atât oamenii politici cât și această presă continuă a se manifesta după indicațiunile primite din afară. Nu vom ajunge deci niciodată să vedem această presă identificându-se cu interesele generale ale țării în care trăim ci din potrivă. In al doilea rând, însăși atitudinea presii minoritare din țările succesoare Austro-Ungariei, ni-a indicat că suntem adânc legați de Franța și orice succes al ei înseamnă un succes al nostru și o lovitură tuturor vrăjmașilor ideii de individualitate națională.

Pentru noi Franța este o chezășie de liberă desvoltare ca stat național, o pavăză de neînvins în lupta pentru izbânda dreptății istorice și a adevăratelor norme de democrație și civilizație. Iată de ce ideea pe care d. Chéradame o susține în „Gazette de Prague" nu ne poate lăsa indiferenți. O uniune a țărilor slave și latine din Europa Centrală alături de Franța și Belgia nu ne poate duce decât la o întărire a vechilor legături de prietenie cari ni-au dus la izbânda idealului național. Căci numai la adăpostul acestei uniuni ne vom putea în voie desvolta și progresa pe calea de civilizație și dreptate ce ni s'a deschis.

„In mecanica europeană — spune d. Chéradame — Franța, să vrei sau nu, s'o iubești sau să n'o iubești, constitue un șurub indispensabil pentru existența unui considerabil număr de națiuni amenințate de hegemonia germană. Franța este contra-greutatea care permite de ex. Poloniei, României, Jugoslaviei de a trăi libere".

Sunt atât de evidente aceste adevăruri încât socotim de prisos a mai stărui asupra lor.

O Franță puternică și respectată este pentru noi o garanție mai mult a existenței noastre și iată de ce nu putem privi nepăsători la încercările ce se fac de a înjosi și batjocori această mare prietenă și soră.

CONTELE BETHLEN IN FAȚA COMISIUNEI REPARAȚIUNILOR

Sosit la Paris contele Bethlen, primul ministru al Ungariei, o săptămână numai după plecarea din Budapesta el a desvoltat în fața Comisiunei Reparațiunilor, situația financiară a Ungariei.

Această repeziciune a arătat chiar de la început, improvizația proectelor lui Bethlen, în privința achitărei datoriilor de războiu.

Contele Bethlen, prieten și amic cu contele Tisza, un fel de *Tisza redivivus*, cu oarecare nuanțe totuși, cunoaște secretul acestei politici maghiare, pe care o continuă cu aceiași asiduitate.

Ca și profesorul său, dar cu mai multă diplomație în executarea planurilor, el e omul afacerilor, calculate cu șiretenie.

E sigur că intenția de a face o călătorie în străinătate era proiectată cu o lună înainte de a fi anunțată în mod public, dar ceia ce dorea el era surprinderea Comisiunei de reparațiuni, atunci când se va prezenta în fața ei cu situația internațională a țărei sale și cu nevoile guvernului său.

Cererea făcută Comisiunei reparațiunilor a fost:

„Suspendarea privilegiului stabilit prin articolul 180 din Tratatul de la Trianon pentru un anumit timp, relativ la anumite bunuri și venituri, care sunt indispensabile Ungariei pentru garantarea unui împrumut.

Ungaria cere nici mai mult nici mai puțin acest însemnat privilegiu pentru a-l oferi în gaj eventualilor împrumutători; pentru împrumutul mic, imediat, de 60 de milioane coroane, destinat să acopere deficitul bugetar, oprind astfel inflațiunea și căderea catastrofală a schimbului unguresc și pe cel pentru împrumutul mare de 600 milioane coroane, care ar scoate țara din criza deschisă prin prăbușirea militară și politică din Octombrie 1918, redându-i echilibrul economic și permițându-i să reia viața sa normală.

Angora, Berlin și Viena sunt desigur cele 3 exemple, care au încurajat acțiunea de astăzi a guvernului ungar.

Revizuirea tratatului de Sévres este un fapt îndeplinit și se vede în fiecare zi la Lausanne, cum datorită acestui fapt, Turcii au atâta îndrăzneală față de aliați.

Ori între Unguri și Turci, legătura de sentimente n'a fost niciodată ruptă, cu atât mai mult, cu cât aceste popoare sunt rude apropiate.

Pe de altă parte Berlinul și mai cu seamă Münchenul încurajează Budapesta în acțiunea sa.

Precedentele Austriei o favorizează de asemeni, mai ales că amândouă țări s'au prăbușit în o înfrângere comună. Perderile lor de teritorii și de populație sunt aproape asemănătoare, obligațiunile de reparațiuni cam aceleași.

Insă pe când Austria după câteva veleități de rezistență a recunoscut și acceptat necesitățile nouei ei situații înțelegându-se cu vecinii dela Belgrad și Praga, și a venit la Paris, apoi la Geneva să se puie sub protecția, sub tutela Societății Națiunilor nu tot astfel a fost atitudinea Ungariei.

Inrolările forțate, încurajarea fățișă din partea guvernului a organizațiilor iredentiste, propaganda în străinătate arată cât de puțin sinceră e atitudinea Ungariei.

Ori cât de sibilin a ținut să pară în discursul său Contele Bethlen el nu poate să creadă că Aliații vor putea acorda țării sale favorurile admise Austriei.

Lucrul serios, examinarea celor cerute de Ungaria s'a făcut în secțiunea Ungariei.

Technicienii au examinat cifrele și argumentele prezentate de primul-ministru amiralului Horthy.

Considerațiunile care au influențat asupra deciziei negative dată de Comisiune se rezumă la trei.

1. In perspectiva europeană, problema ungară este mai puțin importantă și mai puțin gravă ca cea austriacă. Riscurile de unire cu Germania, moartea lentă a unei capitale ca Viena ce are 2 milioane locuitori, dificultățile economice inerente naturei muntoase a țării fac ca problema austriacă să fie incontestabil aceia care să atragă în primul rând atenția Aliaților, chiar dacă am admite că Ungaria e de cea mai bună credință și și-ar fi îndeplinit obligațiunile luate.

Desigur că contele Bethlen a căutat să sperie pe Aliați cu pericolul bolșevicilor, dar e lucru știut că experiența lui Béla Kuhn a arătat tuturor claselor sociale ale Ungariei: țărani, lucrători, burghezi, aristocrați, pericolele unui joc de-a revoluția.

2. Cu tot ajutorul dat Ungariei de Sir William Goode, delegatul englez în Comisia Reparațiunilor, de a adopta Budapestei, soluția adoptată pentru Viena, ceilalți delegați dându-și seamă de pericolul ce ar reieși pentru țările lor și Mica Antantă dacă ar da câștig de cauză Ungariei în această acțiune s'au opus la acceptarea jurisprudenței, acordate Austriei.

Controlul internațional, punerea sub tutelă provizorie a finanțelor guvernului ungar, e singura garanție pentru Aliați, a unei politici pacifice, de adaptare la condițiile noi ale Europei, al cărei șampion contele Bethlen vrea să fie cu orice preț.

3. Deasemeni Comisiunea Reparațiunilor n'a trecut cu vederea statele succesoare.

Contele Bethlen a cerut printre altele ca o consecință logică, contribuția acestor state la refacerea Ungariei. Dar această contribuție nu poate avea loc înainte ca Ungaria să fi dat dovadă că se conduce de o politică sinceră și neagresivă.

Cu drept cuvânt referindu-se la această chestiune „le Temps" scrie: „In momentul când Ungaria se adresează la C. d. R. Aliații sunt datori să se întrebe Bucureștii, Belgradul și Praga. Pentru a ajuta pe adversarii noștri, e nevoie să fim mai întâi alături de prietenii noștri.

Ființa și menirea Academiilor

In seziunea actuală, Academia a primit în sânul său printre alții și pe cunoscutul sociolog D. Gusti, a cărui activitate universitară și muncă plină de roade în domeniul științei sociale i-au câștigat pe merit, fotoliul în această înaltă Instituție.

Dar în afară de meritele științifice, profesorul Gusti s'a arătat a fi și un mare organizator.

Lui i se datorește înființarea „Societății de științe sociale", care scoate admirabila revistă „Arhiva pentru știința și reforma socială" cât și a „Institutului social român", singurul care prin organizarea de conferințe pune la îndemâna publicului, înțelegerea problemelor care frământă viața noastră politică și socială.

Toate instituțiile sociale, a spus D-l Gusti, care au un lung trecut sunt expuse din când în când la pericolul de a nu fi înțelese de opinia publică, sau mai adesea ele pierd menirea ce au avut-o la început pentru a se adapta la scopuri și rosturi noui, izvorâte din situații politice, sociale și morale noui.

Cuvântarea ținută cu prilejul alegerii sale: „Ființa și menirea Academiilor", a scos și mai mult în evidență, spiritul de observație și puterea de discernământ a profesorului Gusti.

Elasticitatea și organizarea Academiei, cât și serviciile necontenite aduse științei și culturei naționale au scăpat-o de ambele pericole.

S'a crezut, nu numai la noi, dar și în țări cu cultură veche, că academia e numai o societate de paradă, un fel de sindicat de cantități satisfăcute, ce ar avea rolul să distribuie titluri glorioase, și acelea în afară de domeniul unei aprecieri obiective.

E drept că aceste credințe au fost întrucâtva justificate în țările apusene, atunci când Academiile reprezentau numai un salon de conservare literară și științifică. In Franța mai mult poate decât ori unde, această instituție a fost foarte mult atacată de elementele revoluționare pe motiv că ar fi antidemocratică.

E foarte adevărat că în împrejurările în care s'a desvoltat țara noastră, perfecțiunea acestei Instituții n'a fost totdeauna la acelaș nivel ca astăzi.

Personalități ca Eminescu, Caragiale, Vlahuță, care i-ar fi făcut cinste, au rămas în afară de ea. Din fericire principiul selecției a învins și astăzi ne putem mândri cu cele mai de seamă personalități culturale, în sânul acestei înalte Instituții.

Funcțiunea specifică a Academiei constă însă în inițiativa organizării creației și în încoronarea naturală a activității științifice universitare și a instituțiilor speciale de cercetare.

Ori în această privință, Academia noastră și-a înțeles pe deplin menirea. Cercetarea izvoarelor istorice, a monumentelor care zugrăvesc istoria a neamului românesc, publicarea Marelui Dicționar al Limbei Române sunt și contribuții sociale, care în afară de rolul lor intern, dezvăluie adevărul istoric al neamului și frumusețea limbei românești întregei străinătăți.

Iar premiile pe care le instituie în fiecare an Academia sunt un imbold de netăgăduit pentru tinerile elemente, care se avântă în domeniul literaturei sau al cercetărilor științifice.

Fie ca și menirea de armonie socială, care caracterizează influența ei în societate, în țările mai civilizate ca noi, să-și albă o cât mai grabnică influență și la noi unde politica învrăjbește așa de mult clasele sociale.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Mişcarea culturală

Cărţi şi reviste

Comoara Satelor An. I. Nr. 6 — **Blaj** aduce în acest număr câteva mostre de graiu românesc din „Câmpia" Ardealului, o rugăciune populară — de un gen cu totul nou în folkloristica noastră — culeasă de protopopul George Simu din Ibaşfalău, câteva „semne cereşti" după cari poporul nostru lămureşte de obiceiu cum are să fie vremea, şi câteva poesii populare. Cu acest număr revista ardeleană de folklor intră în vacanţă de vară. Să sperăm că la toamnă revistă va apare cu o recoltă mai bogată de material folkloristic, căci după cât am putut vedea din numerele de până acum, apelurile nobile făcute de directorul publicaţiei la lumea intelectuală a satelor, învăţători şi preoţi, a rămas aproape fără ecou. Apatia aceasta, pe care nu odată am putut-o constata şi noi, este într'adevăr nespus de îngrijorătoare.

*

Răsăritul An, V. Nr. 33—36 — Bucureşti. Revistă „pentru învăţături şi îndemnuri bune", „Răsăritul" îşi ţine cu statornicie făgăduiala, adunând număr de număr material bogat, variat şi folositor. Scrisă într'o limbă românească curată, pe înţelesul poporului, revista ar merita să fie răspândită cât mai mult căci îşi ocupă cu cinste locuşorul ei în publicistica periodică dela noi. Remarcăm din acest număr: „Lupta împotriva răului", articol cu sănătoase sfaturi scris de scriitorul N. Batzaria; schiţa „Camarazii" iscălită Traian I. Cristescu, povestirea dlui Alex. Lascarov—Moldoveanu „Recunoştinţa", precum şi o frumoasă povestire în versuri, scrisă anume pentru copii, intitulată „Sărăcilă Păcătosul" de poetul V. Militaru.

*

— **„Albinăritul"** de **Alexandru Popa,** preot în Lisa (Făgăraş) P. ul 12 lei. Lucrarea premiată de „Cartea Românească" a păr. Alexandru Popa, este binevenită. In o sută de pagini autorul a ştiut să condenseze cu pricepere şi pe înţelesul şi al celor profani toate cunoştinţele generale ce se referă la stupărit, ocupaţie atât de uşoară şi de rentabilă, dar atât de puţin răspândită în satele noastre. Preoţii şi învăţătorii ar face o faptă bună şi folositoare dacă ar cumpăra această cărţulie şi ar răspândi-o printre săteni militând cu vorba şi cu exemplul lor la răspândirea albinăritului printre săteni.

*

— **Peninsula Balcanică.** La Bucureşti apare de câte săptămâni o nouă revistă lunară, „Peninsula Balcanică", înfiinţată după cum însăşi spune în titlu „pentru apărarea intereselor româneşti din Balcani şi pentru informarea publicului despre situaţia din ţările balcanice".

Rostul unei asemenea publicaţiuni îl apreciem cu atât mai mult, cu cât necesitatea ei, simţită de decenii, a devenit şi mai arzătoare astăzi, când împotriva fraţilor noştri din Balcani se fac cele mai conştiente atacuri, prin colonizări, răpiri de şcoli, biserici, etc.

„Peninsula Balcanică" în acest număr publică articole de dnii I. Ursu: „Fraţii din Balcanii"; N. Batzaria: „Noi şi popoarele balcanice"; I. Arginteanu: „Raporturile româno bulgare"; S. Tovaru: „Puterea sufletului naţional"; şi „Graiul Românesc", Petre Meghea: „Situaţia desperată a Megleniei.

Se mai publică informaţiuni interesante despre nedreptăţile ce se fac în Macedonia, despre persecuţiile din Băinsa, (Pind,) apoi ştiri despre înstrăinarea Românilor din Balcani şi grecizarea oraşelor din Dobrogea.

„Peninsula Balcanică aduce în afară de aceste interesante picturi şi portrete macedonene şi caricaturi despre Greci, deosebit de reuşite.

Cursuri pedagogice de vară pentru învăţători

In vederea completării pregătirii învăţătorilor suplinitori din vechiul regat şi pentru învăţătorii titulari din teritoriile alipite. ministrul instrucţiunii a instituit cursuri pedagogice de vară care vor începe a funcţiona la 5 Iulie a. c. şi vor dura 40 de zile.

Pentru învăţătorii suplinitori din vechiul regat cursurile se vor ţine în următoarele localităţi: R.-Vâlcea, Piteşti, Buzeu, Grădiştea, Constanţa, Peatra-Neamţ, Huşi şi Focşani.

La R.-Vâlcea se vor prezenta cei din judeţele: Mehedinţi, Gorj, Dolj, Vâlcea şi Romanaţi.

La Piteşti, judeţele: Argeş, Teleorman, Muscel şi Dâmboviţa.

La Grădiştea, judeţele: Vlaşca şi Ilfov.

La Buzău, judeţele: Prahova, Buzeu, R.-Sărat şi Brăila.

La Huşi, judeţele: Covurlui, Tecuci, Vaslui şi Fălciu.

La Focşani, judeţele: Bacău, Putna, Roman şi Iaşi.

La P.-Neamţ, judeţele: Neamţ, Suceava, Dorohoi şi Botoşani.

Pentru învăţătorii titulari din teritoriile alipite, care nu posedă limba română, istoria, geografia şi dreptul public al ţării se vor ţine cursuri la Craiova şi Câmpulung, pentru învăţătorii din circumscripţiile şcolare Timişoara şi Oradea-Mare, la Bârlad, Iaşi; Galaţi şi Sibiiu, pentru învăţătorii din circumscripţiile Sibiiu, Cluj şi Braşov la Braşov şi Iaşi, pentru învăţătorii din circumscripţiile Cernăuţi, Cetatea-albă la Deva.

Un templu al culturei: ACADEMIA

Sesiunea de fine de an a Academiei Române a fost închisă.

Ea a fost de data aceasta foarte bogată în ce priveşte activitatea desfăşurată, comunicările făcute, recepţiile noilor academiciani, proclamarea membrilor onorari, acordarea premiilor şi alegerea noului preşedinte şi secretar şi a noilor membri activi.

Constatăm cu supremă satisfacţie că an cu an, Academia Română, realizează însemnate progrese şi face paşi repezi în domeniul vast al culturei generale.

In şedinţa solemnă s'a făcut primirea noilor academiciani cu care prilej au rostit înălţătoare cuvântări: Poetul Oct. Goga care a vorbit despre Coşbuc, prozatorul M. Sadoveanu care a vorbit despre „poezia populară" şi a d-lui profesor Dim. Gusti.

Toate aceste minunate discursuri vor fi imprimate şi vor constitui un preţios tezaur poetic şi artistic în analele Academiei noastre.

Octogenarul literat cu inima vecinic tânără, dl Iacob Negruzzi, întemeietorul „Convorbirilor Literare" şi secretarul „Junimei" literare din Iaşi, a fost ales preşedintele activ al Academiei. Alegerea e întradevăr fericită, având în vedere că dl I. Negruzzi îşi închină toată activitatea, de zeci de ani, înaltei noastre instituţiuni.

Ca secretar perpetuu, în locul dsale, a fost ales d. V. Pârvan, cunoscutul şi a preciatul istoric.

In ce priveşte decernarea premiilor acordate, ne bucură faptul că printre cei premiaţi se află şi.. opera regretatului etnograf şi istoriograf ieşan T. T. Burada. „Istoria Teatrului din Moldova". Este o răsplată tardivă adusă memoriei dispărutului, dar bine meritată şi cuvenită de mult operei sale viabile.

Celelalte premii acordate în actuala sesiune, ne fac dovada că Academia Română sprijină nu numai lucrările mai mari, dar acordă atenţiune şi lucrărilor de debut, — cum sunt acele cărora s'a decernat premii mici, dar totuşi premii de recunoaştere şi de încurajare.

Iată atâtea şi atâtea motive plauzibile care ne îndreptăţesc a spune că vorbind de această înaltă instituţiune, vorbim de un adevărat templu al culturei.

ŞINE
Tip
7
cumpără
Ing. A. BER
Bucureşti, Strada Biserica Enei No. 11 bis Et. III.
2681-3

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşe de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Ce trebue să înţelegem prin civilizaţie

Derivat din francezul „civil", latinescul „civilis", verbul „civiliser" trebuia să aducă cu sine vorba „civilisation" care să arate acţiunea de a civiliza şi starea unei naţiuni civilizate. Cuvântul civilizaţie a fost introdus la noi nu de multă vreme, deoarece chiar în limba franceză, de unde noi l-am luat, apare la sfârşitul secolului al XVIII-a. Academia franceză l-a admis de abia în 1798.

Azi, e foarte mult întrebuinţat, deşi ideia de civilizaţie e dintre cele mai complexe.

Pentru a ne da bine seama de ce este civilizaţia, trebuie să căutăm a prinde cele două sensuri diferite ale cuvântului, adică a-l înţelege în două feluri.

Littré, (Dictionnaire de la langue française) în ceea ce priveşte sensul restrâns defineşte civilizaţia: „totalitatea opiniilor şi moravurilor care rezultă din acţiunea reciprocă a artelor industriale, a religiei, a artelor frumoase şi a ştiinţei".

Ţinând seama de acest înţeles putem vorbi despre civilizaţia greco-romană, a Chinezilor, a Semiţilor, civilizaţia engleză, română, arabă, etc.

Când, însă, ne servim de această vorbă ca să arătăm o stare opusă barbariei, chestia se complică. Ca să putem desface elementele constitutive ale civilizaţiei, în sens larg, e nevoie să o analizăm din anumite puncte de vedere.

*

Din punct de vedere intelectual, ştiinţa fiind o parte integrantă a civilizaţiei, se înţelege că starea civilizată implică oarecare cunoaştere a lucrurilor.

Cel care ştie că pământul se învârteşte împrejurul soarelui, e mai civilizat decât cel care crede contrarul. Tot astfel zicem şi de cel ce la chinina când are friguri faţă de cel ce se lasă să fie descântat.

Prin urmare, progresul civilizaţiei e în raport direct cu acel al cunoştinţei.

Al doilea element al civilizaţiei e răspundirea primului element, adică a cunoştinţelor, în massa poporului.

In legătură cu progresul ştiinţei e progresul aplicării acesteia. „Cu cât omul e mai puţin sclavul lucrurilor, cu atât e mai civilizat". (Charles Richet.)

Drumul de fier, imprimeria telegraful, vaporul, microscopul, aeroplanul, etc. arată gradul de desrobire al omului faţă de lucruri, adică de robire a materiei.

Cum, însă, de aceste binefaceri ale ştiinţei ne putem folosi doar când înlăturăm cel mai mare rău omenesc — bolile, — o parte determinantă a progresului civilizaţiei revine medicinei, chirurgiei, higienei, fiziciei şi chimiei, etc.

Patogenia şi terapeutica vor marca totdeauna civilizaţia unui popor.

*

In ceeace priveşte arta, care e rolul ei în civilizaţie?

Putem spune categoric că în sine nu e un factor determinant al progresului civilizaţiei, căci arta nu progresează. „Sunt schimbări dar nu-i progres în artă. Concepţia frumuseţei depinde de timpuri şi locuri. Frumosul absolut e un non sens." (Charles Richet).

Artistul modern nu-i superior celui din alte vremi: cutare sculptor modern din Occident nu-i mai mare sculptor decât Phidias; cutare pictor român nu întrece pe Grigorescu, şi tot aşa scriitorul de azi pe Odobescu. Pe fiecare îl judecăm în timpul şi locul operei create.

Totuşi, putem vorbi de progresul artei, dar în acest caz, înţelegem puterea ei de a se răspândi în mulţime, de a deştepte dragostea şi respectul poporului pentru ceeace este frumos.

Deci numai dituziunea artei constituie un element de civilizaţie.

*

Ca rezultat al acestei răspândiri, atunci când arta are un fond moral, avem un alt element al civilizaţiei: moralitatea. Totuşi acest element nu e exclusiv, căci o societate intelectualizată poate fi inferioară din punct de vedere moral unei societăţi anterioare sau viitoare. Dar în acest caz justiţia — care constituie singură un progres moral — să nu fi fost atinsă. Dreptatea, libertatea, respectul drepturilor altuia, urbanitatea şi politeţea sunt caracteristice civilizaţiei.

*

Moralitatea e ca şi arta, schimbătoare, vremelnică. E o modă.

Numai ştiinţa nu dă înapoi, ea singură cucereşte zilnic. De aceea de omul de ştiinţă de azi putem spune cu certitudine, că ştie mai mult ca cel de eri.

*

Dacă punem problema invers, ajungem la acelaş rezultat: un secol în care nici o creaţie nu înfloreză mulţimea fermecându-i sufletul şi deschizându-i orizonturi nouă; în care nici o descoperire, nici o invenţie nu subjugă din forţele naturale înconjurătoare, spre a le pune în serviciul omenirei; dar în care n'ar fi divorţuri, certe conjugale, n'ar fi minciuni politice, nici presă venală, nu s'ar mai bate oamenii între ei, popoarele nu s'ar mai războ şi nici revoluţii nu s'ar isca, ei bine, acest secol s'ar putea el oare numi secolul lui Pericles, sau ca să vorbim categoric ar fi acest secol mai civilizat decât al XX-a? Desigur că nu. Căci veacul nostru cu tot cortegiul de războaie, de revoluţii de crize financiare, de surprize neplăcute şi de mizerii, e veacul telegrafiei şi telefonului fără fir, al aero şi hidroplanului; e veacul anesteziacelor, al antisepticelor, al seroterapiei, al atenuării virusurilor; e veacul radiului şi al dreptăţii.

*

Ideea de civilizaţie e, prin urmare, strâns legată de aceste diverse elemente. Cât priveşte civilizaţia viitorului Charles Richet hotăreşte că ea trebuie să fie „Ştiinţă şi Justiţie".

George Retezeanu.

De vorbă cu primarul Clujului

Insinuările şi ştirile tendenţioase ale ziarelor maghiare. „Sunt hotărît să înfrunt toate greutăţile" zice d. dr. Utalea

Vom avea străzi, curăţenie, apă, etc. etc.

Atunci când dl dr. Utalea ia fost desemnat pentru a conduce gospodăria acestui oraş, ne-am exprimat satisfacţia alături cu toţi cetăţenii Clujului, fiind de plini convinşi de priceperea, capacitatea şi puterea de muncă a noului primar. In puţinele zile de când a luat conducerea gospodăriei acestui oraş, dl dr. Utalea a luat o serie de măsuri, despre care am vorbit în coloanele ziarului nostru, măsuri care sunt menite să acopere deocamdată unele din nevoile urgente ale Cluju ui. In acelaş timp, noul primar a început să lucreze în vederea acelor proecte de administraţie sănătoasă, pentru înfăptuirea cărora s'a declarat hotărît să pue toată munca şi energia.

Insinuările ziarelor maghiare

Cu spiritul lor de duplicitate, ziarele maghiare, care nu se simt fericite probabil, cu o administraţie bună românească, au început aceeaşi manevră de insinuări, angajând, de data aceasta pe noul primar al Clujului dl dr. Utalea.

Astfel unii din confraţii noştri minoritari au afirmat că consiliul comunal în frunte cu noul primar a făcut front guvernului, iar un alt ziar maghiar a scris zilele trecute că dl dr. Utalea este hotărît să'şi dea demisiunea.

O desmintire şi o lecţie aspră

Ştirile date de ziarele maghiare au fost reproduse de ziarele din Capitală, care au înţeles să le interpreteze într'un spirit de politică opoziţionistă la adresa guvernului.

Am crezut dar necesar să ne adresăm direct dlui primar pentru a ne lămuri asupra acestor fapte. L'am găsit pe d. dr. Utalea la primărie, în cabinetul dsale, înconjurat de lumea care venise cu diferite nevoi aici. Ne-a primit cu toată bunăvoinţa şi atunci l'am întrebat fără înconjor.

— Este adevărat că intenţionaţi să vă daţi demisia dle Primar?

Cu o indignare vădită d. dr. Utalea ne-a răspuns;

— „Vă autorizez să daţi cea mai categorică desmintire.

N'am avut nici un moment această intenţie. Când am primit să iau conducerea Primăriei mi-am dat seama de toate greutăţile care implică această sarcină. M'am hotărât însă să lupt cu toate puterile mele şi am credinţa că voi învinge în cele din urmă toate piedecile. Vă mai pot declara că stirea aceasta şi altele care au acelaş caracter, vin dela ziarele maghiare ale căror insinuări tendenţioase nu trebue să scape oamenilor de bună credinţă. De altfel ziarele maghiare care înţeleg să se comporte în felul acesta cu tot ce este autoritate românească, nu-şi fac un bun serviciu, iar pe noi nu ne poate clinti din hotărârea pe care am luat-o, de a ne face datoria până la capăt".

Primele îmbunătăţiri ale oraşului

După această declaraţie fermă, d-l Dr. Utalea ne informează asupra măsurilor luate de d-sa, prin care vor fi înlăturate unele din nevoile urgente ale oraşului.

— „Am luat act, — zice d-l Primar, — de cele ce aţi scris în ziarul D.-V. şi de apelul pe care mi-l făceaţi atunci. Trebue să vă spun însă că luasem măsuri pentru repararea străzilor, pe care le indicaţi D.-V. şi că astăzi lucrările sunt în curs de executare iar peste câteva zile vor fi terminate."

Chestia curăţeniei străzilor

„Ştiu — continuă d-l Utalea, — că v'aţi ocupat şi de această chestiune în ziarul „Infrăţirea". Imi place acest lucru pentru că îl consider ca o secundare a sforţărilor pe care le depun eu. Sunt hotărât să iau măsuri ca maturarea străzilor să se facă noaptea, după ce mai întâi vor fi bine stropite. Această operaţiune, care priveşte în cel mai mare grad sănătatea publică, înţelegeam s'o facem într'un chip cu totul civilizat, prin introducerea stropitorilor şi măturilor automobile. Ni s'a tăiat însă din buget sumele necesare pentru procurarea acestor aparate. Vă asigur totuşi că voi stărui continuu până ce voi obţine şi împlinirea acestei nevoi de ordin sanitar al oraşului."

Apometrele

D-l Utalea ne expune apoi o altă chestiune de ordin administrativ, cu privire la consumaţia apei.

Chestiunea s'a discutat în consiliul oraşului şi s'a adus hotărîrea de a se introduce şi la Cluj apometrele.

Până în present taxa pentru apă eră socotită pe cameră, astfel că fiecare locatar putea să facă oricâtă risipă, mai ales instalaţiunile de fabrici. Prin introducerea apometrelor se va realiza o economie, care va face ca toată lumea, să poată avea apă, în măsura necesităţilor, pentru că graţie risipei, de obicei la etaje, acum locatarii duc lipsă de apă. Ar trebui la Cluj cam 6000 de apometri, dar deocamdată se vor introduce numai 1600. Oraşul va câştiga de pe urma acestei introduceri 3 milioane anual. Hotărîrea consiliului oraşului a fost înaintată ministerului pentru aprobare.

Dac.

O organizaţie de apărare a creditorilor la Cluj

Am arătat la timp, că de curând a pornit la Cluj, printre factorii industriei şi comerţului nostru, o mişcare în scopul creerei unei organizaţiuni de apărare a creditorilor. A fost apoi o consfătuire, la care au luat parte factorii industriali din localitate, Camera de comerţ, Uniunea patronilor mari, etc., unde s'a discutat chestiunea în principiu, prezentându-se şi cercetându-se în acelaş timp un proect de statute.

D-l Totay, secretar al Camerei de comerţ, care este unul din iniţiatorii acestei mişcări, ne-a dat lămuriri asupra motivelor care explică necesitatea acestei organizaţiuni şi ne-a pus în acelaş timp în curent cu mersul lucrărilor ce se fac în vederea constituirei ei.

„Inainte de războiu exista în Ungaria şi în alte ţări, asemenea organizaţiuni sub formă de sindicate ale creditorilor. Aceste sindicate aveau menirea să ţie în curent pe membri lor cu toate mişcările şi informaţiunile care priveau pe debitori, pentru a preveni pe cei dintâi asupra situaţiunei exacte a celorlalţi. In acelaş timp, aceste organizaţiuni aveau rolul de a trata şi încheia anumite transacţiuni în caz de jenă, evitând procesele la instanţele judecătoreşti.

Necesitatea unei organizaţiuni cu acelaş caracter la noi, este astăzi cu atât mai justificată, faţă de deruta care domneşte acum în viaţa noastră comercială şi industrială, din cauza fluctuaţiunelor valutare.

Astfel iniţiativa noastră, — zice secretarul camerei de comerţ —, în mod foarte natural, a găsit un puternic ecou în rândul tuturor factorilor industriali şi comerciali.

•

„Vă pot comunica, continuă a ne spune dl Tolay, că am primit adesiuni din întreg Ardealul, totuşi; deşi iniţiativa e pornită de aici, noi nu înţelegem să dăm acestei organizaţii un caracter regionalist, şi îndată după constituire ne vom pune în legătură cu Bucureştii. Reşedinţa acestei organizaţii va fi acolo, unde se va conveni că o cer mai mult necesităţile."

•

Secretarul camerei de comerţ ne-a comunicat apoi că în prezent se lucrează la modificarea statutelor care s'au discutat la prima consfătuire, lucrare cu care a fost însărcinată următoarea comisiune: dl dr. Dobrea, pentru limba românească; dl Totay, pentru limba maghiară şi dl dr. Szegö pentru limba germană.

Adunarea de constituire se va ţine la sfârşitul acestei luni, şi i se va da cea mai întinsa publicitate pentru ca să poată lua cunoştinţă toată lumea interesată în această chestiune.

Galeria celor „O sută"

„Semănătorul" Unirii

In Dorohoi la masă
Sever s'a avântat
Şi despre Alba-Iulia
Slătos a cuvântat.

Cică sămânţa pusă
In marea Adunare
Ar fi primejduită
De-a gerului suflare.

Şi mintea-i rătăcită
Aruncă perfidia:
Că prematură fost-a
La Bălgrad măreţia.

Dar îi pricepem tâlcul
Şi rostul şi prostia:
E pentru că poporul
N'a vrut „aftonomia"

Şi 'l doare pe Hefestul
Scrintitelor idei,
Că nu mai sunt coroane
Să le prefacă 'n Lei.

Nici aute nu este
Şi băncile-s falite
„Puterea" nu mai vine
Răbdarea-i pe sfârşite.

Ce haz ai în păsire
Fruntaş improvizat,
Când iei aere grave
De mare om de Stat

Se strică tot Ardealul
De-un râs ce curge val,
Că te socoţi într'una
„Bismark" naţional.

Ascultă-mi deci povaţa
Şi 'ntoarce-te 'n crater,
Căci orice clown politic
E caraghios, Sever.

CALIGULA

Lealitatea conducătorilor partidului naţional

Frământările din partidul ţărănist. Fuziunea nu se va face. Rolul d. Maniu la desmembrarea partidului ţărănist. Contopirea ţărăniştilor moderaţi cu part. naţional

In sânul partidelor opoziţieiunite insuccesele politicei de scandal şi ilegalitate de până acum au produs o profundă desorientare. Partidul naţional, nemulţumit de partidul ţărănist şi socotindu-l drept cauză a tuturor insucceselor de până acum, căuta noui alianţe politice. Tratativele puse la cale de Episcopul Frenţiu în casa dlui M. Teodorian Carada, redactorul ziarului catolic din Bucureşti, „Albina", nu aveau de scop decât o apropiere de o grupare politică cu caracter de guvernământ. Refuzul categoric al dlui general Averescu a făcut iarăşi de actualitate fuziunea cu ţărăniştii.

In acelaş timp, ţărăniştii dându-şi seamă că dl Maniu vrea iarăşi să-i poarte cu vorba, au adresat partidului naţional o somaţie care conţine propuneri în scris de fuziune. Somaţia, semnată de dnii Mihalache, Lupu şi Stere, aşteaptă un răspuns imediat şi precis. Starea internă a partidului ţărănist nu mai admite echivocuri. Partidul ţărănist este în plină derută. După desfiinţarea organizaţiunilor de la Bacău, de la Roman şi de la Constanţa, pe motivul că majoritatea membrilor nu se pot supune directivei bolşevice a partidului, organizaţiunile partidului ţărănist din Oltenia au hotărît să ţină în această lună un congres, cu următorul semnificativ program:

„Comitetul de acţiune al Partidului ţărănesc din Dolj" având în vedere evenimentele de ordin politic ce se vor produce între 10—20 iunie în partidul ţărănesc;

„Având în vedere de asemenea şi evenimentele externe, care pot servi ca pildă organizărei pe noui baze a partidului ţărănesc român, a hotărât să fixeze data congresului la 24 iunie".

Ordinea de zi a acestui congres va fi:

„1. Excluderea din partidul ţărănesc a d-lor dr. N. Lupu şi C. Stere.

2. Alegerea ca şef al partidului ţărănesc a d-lui Simion Mehedinţi.

3. Modificarea programului partidului.

4. Excluderea din partid a aşa zişilor fruntaşi care, **găsindu-se în solda unor mari bănci şi datorită situaţiilor ce ei ocupă acolo, nuanţează în partid curente streine de voinţa masei ţărăneşti şi a membrilor ce compun partidul şi**

5. Fuziunea imediată a partidului ţărănesc cu partidul naţional român".

•

Motivarea congresului ca şi ordinea lui de zi sunt destul de edificatoare. Actuala conducere a partidului ţărănist a revoltat massele membrilor cari astăzi cer excluderea dlor dr. Lupu şi Stere ca şi a tuturor acelora cari „găsindu-se în solda unor bănci şi datorită situaţiilor ce ei ocupă acolo, nuanţează în partid curente streine de voinţa massei ţărăneşti".

Se zice chiar că dl Maniu n'ar fi tocmai strein de mişcarea dela Craiova. Deşi partidul naţional a stat cot la cot cu partidul ţărănist în toate mişcările şi agitaţiunile anti-naţionale de până acum, conducătorii partidului naţional voiesc să evite cu orice chip o fuziune formală. Partidul ţărănist în forma lui actuală este prea compromis pentru a mai putea fi reabilitat cu paliative.

Dar partidul naţional nu stă nici el pe roze. Campaniile deşănţate l'au sdruncinat puternic. Neavând putinţa unei fuziuni onorabile, conducătorii partidului naţional nădăjduesc să se contopească cu elementele moderate ale partidului ţărănist. Mişcarea dela Craiova se pare că e făcută în acest sens, şi pentru aceste cuvinte credem că somaţia dlui Mihalache, Lupu şi Stere va rămâne până după congres fără răspuns. Iar atunci, se ştie care va fi răspunsul partidului naţional.

Dali Mihalache, Lupu şi Stere vor avea încă odată prilejul să se convingă de lealitatea bunilor lor prieteni dela conducerea partidului naţional!

A. R. Gus.

CONGRESUL artiștilor unguri din Ardeal

Chestiunea dizolvării Asociației artiștilor. Trucul dlui dr Ianovics, directorul teatrului maghiar din Cluj. Un scandal fără pereche, provocat pentru a dejuca ministerul artelor. Cum să se mențină teatrele ungurești din Ardeal

Ieri, la orele 11, s'a întrunit la colegiul unitar din Cluj congresul artiștilor unguri din Ardeal și Banat, convocat pentru a lua atitudine împotriva desființării Asociației acestor artiști. Congresul a confirmat întru toate ceeace arătam încă din săptămâna trecută în aceste pagini, el fiind convocat din inițiativa d-lui dr. Janovics, directorul teatrului maghiar din Cluj, pentru a protesta contra unei hotărâri la care nu numai că a aderat și dl dr. Janovics, dar dupăcum s'a văzut din discuțiile congresului, a fost pregătită în primul rând de d-sa.

Pentru a înțelege dedesubturile congresului, să reamintim, că după proectul ministerului artelor relativ la reorganizarea teatrelor din Ardeal, teatrul maghiar era să primească numai patru concesiuni, atâtea câte are teatrul român. La conferința convocată deunăzi la București, s'a sugerat că se poate totuși obținea opt teatre ungurești, câte sunt astăzi în ființă. Dar în schimb trebue dizolvată Asociațiunea teatrelor maghiare, dizolvare, care a fost nu numai primită dar chiar propusă de către directorii teatrelor ungurești.

Intr'adevăr, după ce anul trecut s'a hotărât intrarea artiștilor unguri în Asociația generală a artiștilor din România, s'a văzut că menținerea organizației maghiare de până atunci e fără nici un rost și chiar absurdă. Și mai mult: chiar congresul trecut al artiștilor unguri a votat dizolvarea odată cu intrarea în sânul organizației generale a artiștilor din România. Iar dl dr. Ianovics, președintele organizației maghiare, a urmat timp de un an deplin tratative cu ministerul artelor și cu comitetul Asociației artiștilor din România, în privința dizolvării contra căreia se protestează astăzi.

Acum însă s'a văzut, că se pot dejuca și Asociația artiștilor din România și ministerul artelor. Dl dr Ianovics care la Conferința dela București de acum două săptămâni a fost învinuit că atacă pe artiștii și directorii unguri filoromâni, a socotit, că își poate creea la congresul de ieri un titlu de glorie, o moțiune de încredere singur pentru sine din toți directorii de teatru unguresc și tot atunci poate menținea Asociația artiștilor, asigurându'și pentru oricând, numai pentru sine, simpatia ei.

Congresul de ieri

Congresul Asociației artiștilor unguri s'a deschis ieri la orele 11, fiind de față șapte dintre cei opt directori de teatru, în frunte cu dl dr Janovics. Directorul Rona din Arad a lipsit, știind mai dinainte că nu are ce căuta la acest congres. D-sa la învinuit la București pe dr Janovics, că l-a condamnat într'o scrisoare pentrucă nu este omul în care să se încreadă guvernul maghiar. Și cum congresul a fost convocat numai pentru a se da vot de încredere dlui Janovics, dl Rona nu mai avea de ce veni între acei cari l-au anunțat ca denunțător.

Chiar dintru început, dl Janovics a ținut o auto-apărare, fiind aclamat de către asistență și desîntrerupt de adversari.

Dl Fekete, directorul Teatrului maghiar din Târgu-Murăș, a ținut deasemenea o auto-pledoarie, foarte înfocată și enervată. D-sa a fost învinuit ca fiind complice al directorului Rona, deci congresul a fost mai dinainte pornit contra sa. In cursul cuvântării sale atmosfera a fost într'atâta de încărcată, încât se credea în tot monumentul într'o încăerare.

Dsa povestește cele întâmplate la conferința dela București și citește o declarație a dlui V. Al. Jean, directorul general al teatrelor, publicată în „Brassoi Lapok" și prin care se arată, că dl dr. Janovics a luptat mereu pentru dizolvarea Asociației, pentru a cărei menținere a convocat astăzi congresul.

Dupăce a isprăvit dsa, dl dr. Janovics ia cuvântul spunând, că a lucrat în conformitate cu hotărârile din anul trecut ale artiștilor. Citește în acest sens hotărârile respective.

S'a produs apoi altercații violente între dl Fekete și partizanii dlui Janovics, după care procedându-se la vot, dl Rona a fost exclus din Asociație, iar dl Fekete cu majoritate de voturi. La retragerea dlui Fekete din sală, aproape jumătate din asistență l'a urmat, aclamându'l. Cei rămași au votat încredere deplină dlui dr. Janovics, rugându'l să și retragă demisia. Dl Janovics a stăruit în hotărârea luată, pentru a reveni asupra ei cu altă ocazie.

S'a votat apoi și s'a trimis la București o moțiune, prin care congresul protestează contra dizolvării Asociației. *Rep.*

Inspectoratele industriale din Ardeal

După noua împărțire a Inspectoratelor industriale, care a intrat în vigoare cu începere dela 1 Iunie a. c., Inspectoratul industrial IX. cu reședinta la Cluj, Calea Moților Nr. 24 va avea sub supravegherea să instalațiile industriale Turda-Arieș, Cojocna, Solnoc-Dobâca, Bistrița-Năsăud, Sălaj, Bihor, Satu-Mare și Maramureș, și va soluționa, respectiv aviza, toate cererile industriașilor ce sunt de resortul Ministerului Industrie.

Personalul inspectoratului este compus din Dnii Ingineri Constantin Petrovici, Alexandru Hossu, Rudolf Frank și controlor industrial Vodă.

Tot cu începere dela 1 Iunie a. c. au luat ființă și două inspectorate speciale pentru verificarea cazanelor din care unul la Oradea-Mare, condus de Dl Inginer Cherciu, cu județele Torontal, Timiș, Caraș-Severin, Hunedoara, Arad, Bihor, Satu-Mare, Maramureș, iar al doilea la Cluj, condus de Dl Ing. Demian David cu restul județelor din Ardeal.

◆ INFORMAȚII ◆

M. S. Regina Maria la Cluj. *Am arătat zilele trecute, că în cursul acestei luni se va face la Cluj inaugurarea nouilor institute sanitare și de asistență, ce s'au creat în anul acesta. La această inaugurare va lua parte și ministrul muncei dl Gh. Mârzescu. Acum ni se anunță că va veni și M. S. Regina Maria, întrucât spitalul de ortopedie infantilă care se va inaugura cu acest prilej, poartă numele Suveranei. Autoritățile locale au fost înștiințate de această vizita regală, și au început sa ia măsuri pentru a se face Suveranei o primire strălucită. Vizita M. S. Regina va fi între 23 și 25 ale acestei luni.*

— **Circulația pe linia Oradea—Arad.** Din cauza terasamentului care nu este încă bine consolidat, pe linia nouă care s'a deschis între Oradea și Arad, circulă numai trenurile de persoane. Dl Hossu, directorul regional de Cluj, ne-a comunicat, că cu începere dela 1 Iulie c. vor începe să circule pe această linie și trenuri de marfă.

— **In chestia bugetului comunei Cluj.** La primăria locală se așteaptă sosirea d-lui Tomescu, inspector din ministerul de finanțe, pentru a verifica împreună cu membrii consiliului comunal, bugetul orașului. Aceasta în urma cererei consiliului comunal care a arătat ministerului că bugetul fiind prea mult micșorat la București, nu se vor putea satisface nevoile orașului, față de prevederile ce s'au făcut.

— **Balanța comercială cehoslovacă.** Am arătat că balanța comercială a statului cehoslovac pe anul 1922 prezintă un excedent al exportului asupra importului de 5 miliarde 400 milioane coroane.

Intre statele din cari s'au importat mărfuri, România ocupă locul al 7-lea cu 430 miloane coroane. S'au importat de la noi cereale, făină și făinoase de 112 milioane și vite de 244 milioane. In privința importului putem constata că Cehoslovacia a importat tutun pentru 374 milioane, minerale de 342 milioane, lemne de 298 milioane, fără să se arate în rezumatele ziarelor sumele pentru cari s'a importat din România, cela ce arată că în aceste articole importul de la noi a fost neînsemnat.

La export, România ocupă locul al 10-lea, cu suma de 522 milioane. S'au exportat bumbac și mărfuri de bumbac de 153 milioane, fier și fierărie de 86 milioane; în celelalte articole sume mai mici.

— **Ședința comitetului centrului studențesc.** Comitetul centrului studențesc a ținut ieri la ora 5 p. m. o ședință tratând chestiuni administrative. Au participat numai puținii membri cari se află la Cluj. In săptămâna viitoare se va ținea o altă consfătuire la care se vor lua primele măsuri în legătură cu pregătirea congresului general al studențimei.

— **Contracte muncitorești în Banat.** In cursul lunilor Mai și Iunie, s'au încheiat următoarele contracte colective de muncă în Banat:

1. Intre „Asociatia fabricelor" din Banat și salariații lor interesând 4000 de muncitori.
2. Intre direcțiunea uzinelor metalurgice și atelierelor mecanice „Reșița" cu salariații lor în număr de peste 3000.
3. Cu muncitorii din industria ferului la Nadrag, cuprinzând 1000 de salariați.

Conducerea tratativelor de împăciuire a avut-o d. Georgian, inspector central.

— **„Ileana Cosinzeana".** Acesta e titlul operetei ce se va juca Duminecă 17 Iunie la ora 3 p. m. în sala Teatrului Național de către elevele internatului liceului „Regina Maria" din localitate. Piesa e scrisă de Dna Dr. Aciu n. Fabian, și e unică în felul ei în literatura română. Pentru lumea școlară e una dintre cele mai plăcute și distractive piese. Rolurile vor fi susținute de elevele liceului. Rolul principal (Crăișorul) îl va cânta d-șoara Florica Crișan elevă la conservatorul din localitate. Biletele pentru reprezentația aceasta se vând la librăria Anca și la cassa teatrului.

— **Școala normală din Soroca la Cluj.** Ni se anunță sosirea în localitate în zilele de 18—20 Iunie a școalei normale de învățători din Soroca (Basarabia) sub conducerea directorului ei dl. Silviu Bărgăuanu. Școala va da în Cluj, la Teatrul Național un mare festival muzical.

Toți Babylonați încălțămintea
Toți cismarilor poți!

2823

— **Studențești.** Se aduce la cunoștința studenților că mâine 16 Iunie, după masă va fi deschisă la Căminul studențesc baia de putină. Biletele de baie se pot lua până ora 13 de la Internatul Căminului.

— **Arad. — Inebunit în stradă.** Eri după masă funcționarul comercial Carol Burger a înebunit subit atacând trecătorii din strada Horia. Cu ajutorul sergentului de poliție a fost transportat la spital, unde a fost internat la secția alienaților.

— **Satu-Mare. — Noul consilier agricol** D. I. Pușcașu, șef de cancelarie la consileratul agricol al județului Satul-Mare, a fost delegat să îndeplinească postul de consilier agricol al aceluiaș județ până la noui dispozițiuni, în locul devenit vacant prin demisiunea d-lui Z. Ionescu.

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copiii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— **Ciocolata de fiert**

Kandia

este unică. Și de cea mai bună calitate.

2778—1

— **Orchestra R. Meruțiu și fratele său Francisc** marele musicant și compozitor din Făgăraș, concertează în fiecare zi în grădina de vara **Grigorie Stefănescu** din București, Bulevardul Elisabeta.

In chestia uzinei electrice a orașului

Un răspuns ziarului „Presa" și o explicație pentru public

In numărul trecut al ziarului nostru arătam cauzele pentru care Primăria orașului este nevoită să urce prețul curentului electric și publicam și o expunere a motivelor, care au justificat această urcare.

Ziarul „Presă" în numărul de eri afirmă că Uzina orașului Cluj de când a intrat în administrația Primăriei a avut un deficit de 8 milioane dând a înțelege că aceasta s'ar datora unei rele administrații și că dacă Uzina electrică ar fi rămas și mai departe sub conducerea societăței „Ganz", acest deficit nu s'ar fi produs.

E nevoie a da publicului câteva lămuriri în această chestiune.

Toată lumea știe că în tot timpul cât Uzina orașului a fost sub conducerea societăței „Ganz", această uzină nu numai că nu a fost îmbunătățită sub nici un raport, dar majoritatea mașinelor au fost deteriorate.

Această deteriorare gravă a mașinelor uzinei se datorește faptului că societatea „Ganz" având concesiunea uzinei orașului pe timp limitat, tot timpul cât a condus uzina, a scos maximum de rendement, forțând până la limita extremă funcționarea mașinelor.

Toate acestea pentru simplu motiv că Uzina nu era proprietatea societăței și prin urmare puțin îi pasă de uzajul sau chiar de deteriorarea mașinelor.

Cu chipul acesta societatea „Ganz" a reușit să realizeze venituri enorme și să poată achita la timp și arenda Primăriei.

După ce concesiunea acordută societăței „Ganz" a expirat, și după ce Uzina a ajuns sub conducerea proprietarului ei, se înțelege că mașinile nu mai puteau fi uzate tot cu aceiași nepăsare pentru a realiza cu producția ei, sumele realizate de soc. „Ganz".

In afară de aceasta, prin modul cum a fost condusă uzina orașului de către soc. „Ganz" mașinile uzându-se foarte mult, primăria este obligată azi să cheltuească sume enorme pentru ca într'o bună zi publicul să nu rămâie fară lumină.

Aceasta este explicația faptului că Uzina orașului nu a putut realiza sub conducerea primăriei veniturile realizate sub conducerea soc. „Ganz" care a abuzat de toate mașinile întreprinderei, deteriorându-le chiar, numai pentru a putea scoate maximum de profit.

Tot aceasta este și explicația faptului că primăria a hotărât urcarea prețului unui chilovat dela 2 lei la 4 lei.

Duminecă 17 Iunie între orele 9--12 veniți cu toții pentru a vedea renumitul tractor **FORDSON** în funcțiune la vama din str. Feleacului

PERRY, Regele Ferdinand 99, Telefon 999. 2725

In jurul agitațiilor medicilor dentiști

Echitatea nouei legi a practicei dentare. Ce lămuriri ne-a dat d-l dr. Titus Ionescu, în ce constă protestările medicilor dentiști.

Intr'un articol publicat în ziarul nostru de Miercuri 13 Iunie c. ne-am ocupat de chestiunea nouei legi a practicei dentare, în legătură cu protestările cari s'au ridicat în congresul medicilor dentiști la Cluj.

In acel articol am arătat părerile și lămuririle pe cari a binevoit a ni-le da, în această chestiune, d. dr. Titu Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj.

Echitatea nouei legi

Din motive pe cari le vom lămuri mai jos, ținem să redăm câteva din declarațiunile mai caracteristice pe cari ni le-a făcut d. dr. Titus Ionescu, pentru a învedera echitatea nouei legi a practicei dentare:

„Ultima categorie a „dentiștilor", adică dentotechnicienii sunt o creație a doctorilor dentiști, prin aceea că erau aplicați în cabinetele dentare numai pentru a săvârși lucrări pur technice, dar au fost inițiați încetul cu încetul și în știința proprie a dentisticei, suplinind în caz de nevoe pe doctorul dentist ori ajungând la lucrări speciale.

Insușindu-și complect cunoștințele necesare, unii din ei au început a funcționa de sine stătători, practicând dentistica — ce e drept — în mod legal.

Legiuitorul însă, care prin noua lege țintea la curmarea acestei stări, nu a putut suprima cu o trăsătură de condeiu o clasă de oameni existentă.

Pentru aceasta s'a căutat să se soluționeze această stare de lucruri după criteriul cel mai just. Așa s'a introdus examenul care trebuie să fie trecut de dentotechnicieni fără diplomă, pentru a putea continua practica dentară. Prin această măsură, cei ce se vor dovedi capabili, vor putea exercita dentistica și mai departe; cei ce nu vor trece examenul, se vor retrage iar în cabinetele dentare pentru a se ocupa numai de lucrurile ce le intră în sfera lor de cunoștință.

Aceste declarațiuni dl dr. Titus Ionescu le-a sfârșit cu următoarea considerațiune:

„Noua lege, pe lângă o perfectă aplicare a principiilor juridice moderne, ne dă dovadă așa dar și de aplicarea unui principiu tot atât de înalt și frumos, a principiului unitar.

Noui Protestări

La articolul nostru în care am arătat declarațiunile de mai sus ale directorului regional sanitar din Cluj, am primit un articol de polemică, care nu conține de cât aceleași protestări care au fost ridicate în congresul medicilor dentiști. Articolul nu este semnat de vre-o persoană, ci se dă ca emanat dela „Asociația" Doctorilor Dentiști din Cluj. Intru cât acest articol nu conține nici un element nou care să justifice protestările ce le cuprinde, nu am înțeles să mai încărcăm coloanele ziarului nostru, pentru a da loc unei polemici inutile. De altfel trebue să mai spunem, că dl dr. Titus Ionescu ne-a declarat chiar ieri că cea mai mare parte a medicilor dentiști din Ardeal, s'au convins de greșala incriminărilor care s'au adus nouei legi a practicei dentare, în congresul ce s'a ținut la Cluj și au sfârșit prin a cere să fie înscriși la comisia de clasare, instituită, prin noua lege, unde trebue să treacă toți cei cari practică dentisca.

Cronica sportivă

Victoria—KKASE

Matchul Victoria—KKASE ținut la începutul sesonului și care a avut ca rezultat învingerea echipei KKASE cu 1 contra 0, a fost nimicit și jucat ieri din nou.

Matchul de ieri l a câștigat echipa Victoria cu 3 contra 0.

Prima repriză decurge cu situații favorabile când pentru o echipă când pentru alta. Inaintașii KKASE sunt însă prea slabi ca să treacă prin apărarea destul de proastă a „Victoriei"; câțiva înaintași din KKASE greșesc în mod supărător chiar înaintea porții.

*

Inaintașii „Victoriei" sunt buni dar nu pot înfrânge decât spre sfârșitul reprizei apărarea excelentă a echipei KKASE. In ultimele zece minute „Victoria" reușește să marcheze prin Matauch și Istvánfi II câte un goal.

In repriza a doua Istvánfi I marchează ultimul goal pentru „Victoria". Arbitru corect Dl Nagy.

Cehoslovacia—România

Matchul între reprezentativele Cehoslovaciei și României se va ține în orașul nostru la 1 Iulie a. c.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

— **Lecții** *de limba engleză, franceză și germană predau zilnic în orele de după masă. Doritorii se vor adresa la redacția ziarului între 8—12 dimineața.*

Evenimentele din Bulgaria

Unde se află Stambulisky? Ministrul Oboff, refugiat la noi, invitat să părăsească țara. Unde se află adevăratul guvern bulgar. Ce declară Dascaloff.

= Sofia asediată de agrarieni —

Trupele grecești ar fi trecut frontiera bulgară. Iminenta plecare a ex-regelui Ferdinand la Sofia

In privința revoluției din Bulgaria știrile cari ne soseau sunt foarte contradictorii, așa că cu greu s'ar putea desface din ele adevărata situație. Se pare însă că revolutia a prins și că agrarienii au pierdut terenul. In ceeace privește soarta lui Stambuliiski, unele știri anunță că el ar fi refugiat în munții Macedoniei unde ar organiza rezistența.

Pe de altă parte, ziarele bulgare cred a ști că Stambuliiski în maximum 2 zile va fi arestat, măsurile pentru prinderea lui fiind luate.

*

Ziarul „Lupta" anunță că Dl General Văitoianu a înștiințat astăzi pe fostul ministru Oboff, care precum se știe, e refugiat la noi, că până deseară trebuie să părăsească România.

Indepărtarea acestei ministru — scrie „Lupta" — pare rezultatul interveției diplomatice a noului guvern bulgar.

La avizul guvernului adresat lui Oboff, acesta a cerut un răgaz de 2 zile, în care timp să-și procure bani pentru a putea pleca la Viena. Guvernul i-a admis cererea.

*

Ziarul „Aurora" anunță că Dascaloff a declarat că adevăratul guvern al Bulgariei se află la Praga, unde a proclamat republica Bulgară. „Aurora" crede a ști, că multe legații nu sunt partizanele acestei schimbări și că regimul agrarian va fi pe curând restabilit.

*

Tot „Aurora" publică un interview cu Oboff, ministrul refugiat, care a declarat că în curând se va reîntoarce în Bulgaria pentru ași relua portofoliul.

Sofia asediată de țărani

Din Belgrad se anunță că partizanii lui Stambulinsky au reușit să izoleze Sofia. Aprovizionarea orașului se face cu foarte mare greutate. Guvernul e decis să apeleze la populație ca să restrângă consumul alimentelor.

*

Ziarul „Adevărul" anunță sub rezervă că trupele grecești din Tracia au trecut frontiera bulgară.

Ex-regele Ferdinand se reîntoarce în Bulgaria

PRAGA. (Rador). — *La Praga face noui senzație știrea că Mareșalii fostului rege Ferdinand au plecat în Bulgaria. De asemenea au plecat la Sofia și fratele mai mic al regelui Ferdinand, principele Ciril. Se crede că ex-regele așteptând avizul emisarilor pentru plecarea la Sofia.*

*

Astăseară sosește în Capitală profesorul universitar Mileff, directorul ziarului „Slovo" din Sofia, aducând relații oficiale guvernului și presei române despre evenimentele din Bulgaria. Din București D-sa va pleca la Viena.

Groaznicul accident de automobil de lângă Someș Sat

Eri după amiază, două automobile cari veneau dinspre Apahida, până să ajungă în Someș-Sat s'au luat la întrecere și la un moment dat ajungându-se unul pe altul, s'au ciocnit atât de puternic încât doi pasageri din ele au fost aruncați la o mare distanță de șosea unde au fost găsiți mai târziu de către trecători.

Conducătorii ambelor mașini, de frică, și-au continuat drumul cu aceiaș viteză cu toate că mașinile suferiseră mari stricăciuni în urma ciocnirei, — fără a da cel mai mic ajutor victimelor.

Aceste mașini sunt căutate cu multă asiduitate de către poliție.

Ambele victime într'o stare extrem de gravă au fost aduse la Clinica Chirurgicală, cu un alt automobil, — unde au fost internate.

Până în prezent nu li s'a putut cere nici o lămurire asupra celor întâmplate, din cauza stărei lor grave.

NIC.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Vineri: Debutul **Emiliei F. Nirschy** prima balerină cu renume european. Precedând: „Mica grisetă" (operetă nouă pentru a 13 a oară. Cu prețuri puțin ridicate. Abonament de premieră Nr. 59. Seria biletelor 437).

Sâmbătă: „Balul mascat" (Cu debutul lui Jean Athanasiu. După aceasta: Debutul de adio a Emiliei F. Nirschy cu program nou. (Prețuri ridicate. Abonament șters. La începutul reprezentației ușile se închid. Seria biletelor 438).

Duminecă: După ameazi la 3: „Portmoneul roșu". (Debutul lui Ștefan Szentgzörgyi. Prețuri reduse. Seria biletelor 439).

Duminecă: Seara la 8: „Bajadera (a 27-a oară. Distribuția: Kolbay, Sümegi, Somogyi, Ekecs. Abonament șters. Prețuri de premieră. Seria biletelor: 440).

Luni: „Nebunul". (Reluare a 3-a oară. Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 145 A. Seria biletelor: 441).

FIER pentru BETON

în toate dimensiuni și în ori ce cantitate din uzinele
INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
furnizează prompt.
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.
Telefon 4-40. ◆ Telefon 4-40.
2476-2 Adr. telegr. FERARIA. Lloyd 923

Ştiri din Banat

Pericolul turbării

Timişoara, 12. Cazurile de boală de turbare sunt dela un timp încoace, tot mai dese. „Faptul acesta a pus pe gânduri autorităţile noastre. Azi a avut loc o consfătuire în localul oficiului sanitar, luând parte toţi medicii de circumscripţii, reprezentantul institutului zootehnic şi al prefecturei de poliţie. In baza celor hotărâte în această şedinţă, prefectura de poliţie a dat un comunicat prin care somează pe toţi acela cari vor fi muşcaţi de câini să se prezinte autorităţilor sanitare, spre a fi cercetaţi. Se face apel şi la cei cari se întâmplă să fie martori oculari, rugându-i ca, la caz de recunoaştere, să denunţe pe proprietarii câinilor cari muşcă.

Arestarea unui actor maghiar

Din Arad ne vine ştirea că acolo a fost arestat artistul maghiar Bela Tompa, membru al companiei dramatice maghiare de acolo. Motivul arestării nu se cunoaşte încă. Tompa a fost transportat la Cluj. Arestarea lui s'a făcut tot pe baza unui ordin telegrafic al inspectoratului de acolo.

Chestiunea Vidrighin

Cu vre-o două săptămâni în urmă a fost suspendat din postul de şef al serviciului apelor, inginerul St. Vidrighin, fost primar. Invinuirea ce i se aducea predecesorului actualului primar este că ar fi sustras mai multe acte din arhiva comunei. Azi a sosit dela Bucureşti un ordin telegrafic, în urma căruia fostul primar îşi va relua postul.

Timpul

Vremea rece s'a reintors de vre-o două zile. Temperatura este foarte scăzută, cerul întunecos.

Prezicerile institutului nostru meteorologic care prevăzuse o nouă perioadă de secetă, sunt desmintite într-u toate de vreme.

Intâmplări din Cluj

Furturi

D-l Octavian Pop, comerciant din oraşul nostru, a reclamat poliţiei centrale, că în seara de 14 Iunie a. c. aflându-se cu mai mulţi prieteni la o masă în grădina „Szilágyi“ din str. Rákóczi No. 74, nişte pungaşi de buzunare, până în prezent necunoscuţi, i-au furat din buzunarul hainei o mare sumă de bani şi o verigheţă de aur.

Păgubaşul a promis o bună recompensă, aceluia ce-i va aduce chiar numai verigheta.

Poliţia face întinse cercetări pentru prinderea hoţilor.

*

Dela „Consumul Funcţionarilor“ din str. N. Filipescu, s'a furat eri la 12 a. m. un bal de ştofă în valoare de mai multe mii lei, care fusese expus în faţa magazinului.

Anunţându-se poliţia, la faţa locului a sosit comisarul Ile Romulus, care din primele investigaţii a stabilit că furtul a fost comis de nişte ţigănci, cari până în prezent nu au putut fi arestate.

Poliţia continuă cercetările.

Diverse

Fabricantul de sifoane Batiz Béla a reclamat poliţiei pe un alt fabricant de sifoane anume Mauritziu Simon, pentru faptul că acesta şi-ar fi însuşit mai multe sute de sticle, pe cari se află încrustată firma reclamantului.

Poliţia făcând o anchetă, a stabilit în totul cele arătate în denunţ, însă tot odată a constatat din depoziţiile martorilor, că Mauritziu Simon a cumpărat de pe la diferiţi indivizi aceste sticle, din cari o parte au şi fost confiscate de către poliţie. Cercetările continuă pentru a se găsi vânzătorii.

Dela Tribunal

Procesul unui tată adoptiv

Tribunalul local a judecat eri procesul săteanului Ioan Lörincz din comuna Feneşul Săsesc, care a fost tras la răspundere prin justiţie de către „Sedria Orfanală“ locală, pentru faptul că acum un an a luat dintr'un orfelinat al acestei instituţii pe orfanul Barta Sandor în etate de 11 ani, pentru a-l creşte.

Intâmplarea făcu ca prin luna Aprilie a. c. pe când copilul se ducea cu vitele tatălui său adoptiv la apă, să se înece în Someş, care tocmai venise mare în acel timp.

In urma anchetei, toată responsabilitatea acestei nenorociri a fost pusă în sarcina săteanului Ioan Lörincz, care nu fusese destul de prudent şi 'n consecinţă a fost dat judecăţei, fiind acuzat de omor din imprudenţă.

Comisia de judecată de subt preşedenţia D-lui Dr. Bohăţel, găsind punctele acuzării întemeiate, după o scurtă deliberare a adus o sentinţă prin care acuzatul Ioan Lörintz, este condamnat la o lună închisoare, tot odată trebuind să plătească şi o sumă de bani despăgubiri, „*Sedriei Orfanale*“ locale.

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

CITIŢI „INFRAŢIREA“

Funcţionarilor, Muncitori de Stat, din fabrici şi dela Industrie!

15 zile aranjăm

marele târg de ocazie

pentru funcţionari şi muncitorii legitimaţi

în Strada Regina Maria No. 5.

	în loc de preţul cu circulaţie de zi	cu Lei
10.000 metri Carton	45'—	30'—
5.000 metri Batist francez	55.—	35.—
10.000 metri Zephir	60.—	40.—
5.000 metri Delain francez	55.—	39.—
5.000 metri Grenadin	55.—	39.—
10.000 metri Chiffon pentru albituri	42.—	30.—
5.000 metri Pânză pentru ciarciafuri de aşternut	120.—	85.—
5.000 metri Stofă de spălat	40.—	25.—
6.000 metri Opal modern, lăţ. dublă	98.—	59.—
4.000 metri Crepon	119.—	89.—
3.000 metri Eponge moderne	240.-	159.—
200 metri Garnitură pentru 6 persoane (garnituri de damast de in)	500.-	350.—
2.000 buc. Ştergare verit. de mâni	65.—	45.—
6.000 buc. Batiste	12.—	5.—
1.000 părechi Ciorapi pentru domni	15'—	10.—
1.000 perechi Ciorapi pentru dame	25,—	15.—
1.000 buc. Pijamale pentru domni	98.—	69.—
1.000 buc. Cămăşi pentru dame	120.—	79.—
1.000 buc. Cămăşi moderne pentru domni	190.-	139.—

La toţi celalalţi articlii, neindicaţi aici şi aflători în magazie socotim un scăzământ de 10%

Iacob Dick şi Fiul

Cluj, Strada Regina Maria No. 5.

2457

MINISTERUL JUSTITIEI

Se aduce la cunoştinţa generală că la Ministerul Justiţiei (arhiva direcţiunii contabilităţii) se găsesc de vânzare volumele I., II., III. şi IV. ale colecţiunii oficiale de legi, decrete-legi, decrete, regulamente, deciziuni ministeriale şi orice alte măsuri luate în vedere stării de răsboi (14 Aprilie 1916—31 Martie 1920).

Volumul I. costă lei 40.
Volumul II. costă lei 30.
Volumul III. costă lei 40.
Volumul IV. costă lei 60.

Se mai găsesc expuse vânzărei:
Codul civil general Austriac, care costă lei 60,
Codul de procedură civilă Austriacă, care costă lei 40,
Broşura conţinând legea de organizare judecătorească, pragmatica de serviciu şi alte legi în vigoare în Bucovina, care costă lei 50.

Expedierea lor se face la cerere, numai contra costului trimis prin mandat poştal sau prin recipisa de vărsare „la Stat“ prin Administraţiunea financiară.

Pentru librării se acordă un rabat de 20%. 2866

In comuna mare Gilău (17 cm. dela Cluj) lângă piaţa în str. principala sunt de

închiriat

3 camere, cuina, local de prăvălie, magazine, pivniţe, grajd, curte mare toată nou clădite şi renovate.

Potrivite pentru orice scop comercial. Arendătorul ar primi însărcinarea de a administra depositul de spirt, vin şi bere adăpostit în tot acest local. Deslusiri să dau în biroul nostru **Calea Regele Ferdinand Nr. 70. d. m. intre 2—4. Bognár şi Szántó Societate Comerciala Ardeleana S. A.** Lloyd 1296 2103

1 Franc = 7 Lei

La librăria LEPAGE

pentru editurile casei MASSON-PARIS

1 franc = 8 Lei pentru edit. BAILLIERE-PARIS. Pentru alte ed. franceze, **cel mai mare favor de schimb.**

Cereţi catalog. 2744-1

„AFEB“

Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE

Bucureşti:

B-dul I. C. Brătianu 3

Adr. Tel.: Aleb. Tel.: 56/75

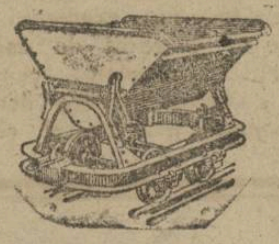

Şine şi Accesorii
Locomotive
Vagoane, Vagonete
Plăci turnante
Macazuri
Trenuri, Lagăre, etc.
2631-2

1000 de franci pe lună,

pot să câştige domnii şi doamnele de toate condiţiunile, cari vor purta o uşoară muncă la o firmă olandeză.

Trimiteţi 20 de lei şi cereţi modele şi broşuri E. BOCK Wien, VI. Gumpendorferstrasse Nr. 109/14. 2582

Cea mai fina crema pentru ghete

Reclama este sufletul comerţului

Anunț Berson

BERSON

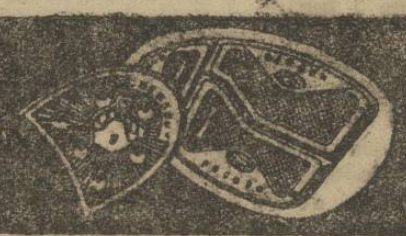

Tocuri și tălpi de cauciuc fabricate din cel mai fin material brut. Marcă de calitate

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

UZINELE ELECTRICE COMUNALE DIN CLUJ, caută UN STRUNGAR DE FIER pentru angajare imediată. 2865

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimete gratuit contra mărci postale de 1 leu, pentru porto adresați

Farmacia Vorel, Piatra-Neamț. 2819-2

10.000 de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Reclama este sufletul comerțului

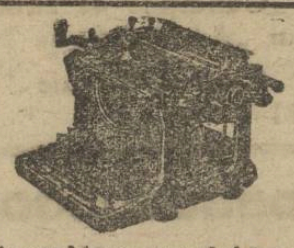

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul KAISER-BORAX

◆

Împotriva pistruilor nu este decât un leac: KAISER-BORAX alui Mack.

◆

Nici o femee nu se poate lipsi de KAISER-BORAX alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Padrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 125

Se lucrează în rate lunare

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la Fabrica de Eternit **METEOR S. A.** Oșorheiu jud. Bihor.

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără, frumoasă și admirată întrebuințați anume CREMA, PUDRA, SAPUNUL ADELINA, cari persoanele cari nu suferi cremele să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat poștal de Lei 57·— se trimite întreg asortimentul. Dep. Farmacia VOREL, Piatra-Neamț. 2813-2

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc. în formă de stea și fiori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi **Hunwald,** Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47. Resmălțuim oglinzi stricate.

SACI, MUSAMALE

Cumparare. ◆ Vânzare

Institut de împrumut.

Atelier de reparație.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

ROYAL mașina de scris americana 2744-5

Cereți oferte. la librăria Lepage, Cluj

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

2787 **Piața Unirii 13.**

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Specialitățile fabricei de bere din Cluj

FRIDERIC CZELL și FII

Grupa Dr. WILHELM CZELL

„HERCULES"

bere nutritoare, specialitatea brună din malț dublu — și

„MONOȘTOR"

bere deschisă mult, apreciate

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă cea mai superioară. ◆ Se capătă pretutindeni. 2216

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 — CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Noul regim al exportului

— Jurnalul consiliului de miniștri —

După cum arătam în nr. nostru de ieri, consiliul de mini tri a adus câteva modificări esențiale în ceeace privește regimul exportului.

Complectăm azi informația noastră publicând mai la vale hot ărîrile mai importante ale consiliului de miniștri în această privință:

Admiși la export

S'a admis exportul la:
boi,
vaci,
bivoli și
berbecii vii, fără autorizații și fără contingentare.

Se vor plăti următoarele taxe de transport:

Pentru vite mari (boi, vaci, bivoli) câte 10.000 lei de cap de vită iar pentru berbeci câte 600 lei de cap.

Sunt prohibiți

Sunt prohibiți la export:
taurii,
bivolițele,
porcii și viteii.

S'a menținut prohibirea exportului cașcavalului cu excepțiune, cașcavalului tare care dela data apariției jurnalului consiliului de miniștri în „Monitorul Oficial" până la 1 August, cel din vechea recoltă va fi liber la export cu o taxă de 45 lei la kilogram.

Ouăle

Ouăle sunt libere la export, periodic, dela 1 Mai la 1 Noembrie, plătind o taxă de 2 lei și 50 de bucată.

Regimul grâului

Guvernul a ratificat hot ărîrile luate de comisiunea superioară economică, referitoare la noul regim al grâului.

Vagonul de grâu va fi vândut cu 45 mii lei vagonul (75 k-grame la h-litru și 6 la sută corpuri străine.)

S'a desființat prima de 5000 lei, dată pentru încurajarea culturii acestei cereale.

Consiliul a admis libertatea comerțului interior al grâului, secarei și derivatelor respective, atară de făina neagră a cărei circulație va fi supusă unui regulament ce va fi întocmit de ministerul de industrie și comerț.

Exportul grâului

Prin noul jurnal al consiliului de miniștri, se garantează libertatea exportului de grâu, secară și derivate din recolta 1924, dacă însămânțările de toamnă vor atinge întinderea de 2 milioane ha.

Până atunci exportul de grâu, secară și derivato va fi complect prohibit.

Fabricarea pâinei

Ministerul de industrie și comerț va întocmi un regulament pentru fabricarea fâinei de grâu și secară și pentru fixarea prețurilor de vânzare,

Abaterile dela dispozițiunile acestui jurnal și dela deciziunea ministerului de industrie (prețurile interne) sunt susceptibile de prevederile legii pentru înfrânarea speculei ilicite (art. 5 și 7), cari prevăd închisoarea dela 3 luni, la 2 ani.

Data aplicării noului re im al grâului se va fixa de ministerul de industrie și comerț, prin oficiul special (O. F. P.) care funcționează pe lângă acest departament.

Scrisori Târnava-Mică

Improprietăririle din comuna Boiu-Mare

— Ce moșii se vor expropria. Cum vor fi împărțite pământurile —

A treia improprietărire din județul Târnava-mică se face acum la Boiu-mare, plasa Ibașfalău.

Comisiunea de ocol din Sighișoara a adus în ziua de 1 Iunie hotărîrea de improprietărire, care după ce va trece în zilele acestea și prin comisiunea județeană din Diciosânmărtin, va fi dusă la îndeplinire din partea inginerilor încredințați cu măsurarea.

Moșiile care se vor împărți sunt următoasele: 1. Moșie care a fost proprietatea Statului ungar cu o suprafață de 1221 iugăre din cari 200 iug. arător, 20 iug. fânaț, 202 iug. pășune, 613 iug. pădure, 41 iug. teren neproductiv și 26 iug. grădină.

2. Moșia expropriată dela biserica unitară din Cristur cu o suprafața de 1381 jugăre, din care 17 iug. grădină, 110 iug. arător, 107 iug. fânaț, 584 iug. pășune, 553 iug. pădure, 12 iug. neproductiv. Au rămas neexpropriate 5 iugăre grădină.

Rămân disponibile pentru împărțit cu totul 2597 iugăre. Din acestea rămân pe seama statului 700 iugăre din moșia care a fost a statului și anume, 570 iug. pădure și 130 iug. teren cultivabil, arător, fânaț, pășune și 10 iug. necultivabil.

Pământul se împărțește pe cum urmează:

I. 54 de iug. se dau comunei Albești (Ferihaz) din județul Târnava-mare.

II. Comuna Boiu-mare primește pentru întregirea pășunei comunale încă 600 de iugăre.

III. Se trece asemenea pentru comuna Boiu în scopul întregirei pădurei comunală încă 489 iug.

IV. Se trece pe seama comunei Jacul-Român pentru completarea pădurei comunale un teren împădurit în suprafață de 50 iugăre.

V. Se improprietăresc în mod definitiv 184 săteni din comuna Boiu, îndreptățiți a căpăta pământ pe baza legii agrare, cari sunt cuprinși în tabloul de improprietărire. Lotul se statorește în 4 iugăre și jumătate, iar pentru locuri de casă câte 275 stânjini pătrați. Cu totul se împărțesc în loturi 429 iugăre, din cari 10 iugăre drumuri. Pentru locuri de casă se împărțesc 16 iugăre la 88 săteni, din Boiu-Mare și Boiu-Mic.

Se improprietărește Școala de Stat din Boiu-Mare cu 13 iugăre.

Se improprietărește Școala de Stat din Boiu-Mare cu un teren de 7 iugăre.

Se improprietărește biserica ortodoxă din Boiu-Mare cu 63 iugăre, din cari 32 iugăre pădure și 30 iugăre cultivabil.

Se improprietărește biserica ortodoxă din Boiu-Mic cu un teren de 14 iugăre, din care 5 iugăre pădure și 9 iugăre cultivabil.

Se improprietărește postul de jandarmi din comuna Boiu cu un teren de 1 iugăr în scopul întreținerii acestui post.

Se lasă mai departe pe seama Statului român 61 iugăre, diferite terenuri aflătoare pe albia Târnavei și 82 iugăre pământ cultivabil cu scopul de-a împărți în viitor la acei săteni, cari au rămas eventual afară dela improprietărirea presentă, precum și pentru a fi vândute în parcele corespunzătoare la agricultori.

Se trece pe seama comunei politice Boiu terenuri în suprafață totală de 14 iugăre.

Plata terenurilor se face de către cei improprietăriți, conform legii agrare și potrivit instrucțiunilor ce se vor da mai târziu. Statul își păstrează ipoteca legală până la plătirea prețului; pretenținnea aceasta se va întabula în sarcina fiecărui improprietărit.

Transporturile de colete

între România, Cehoslovacia, Ungaria și Germania

Direcțiunea generală C. F. R. a în țiințat regionalele că s'a deschis traficul de coletărie între România, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria și Germania.

Aceste transporturi la stațiunile de frontieră se vor putea primi în vagoane complecte și în cazul când încărcătura ocupă complect vagonul.

Greutățile acestor coletării vor fi de cel puțin 3000 kgr., pentru expedițiile de mică viteză de 200 kgr., pentru colete de mare viteză.

Vagoanele străine vor putea e i și intra în țară fără transbordare, numai dacă în aceste vagoane se vor găsi colete destinate pentru o singură stație, având bine înțeles și greutatea cerută.

Coletele destinate a eși din țară prin punctul de frontieră Curtici, se vor încărca în vagoane colective destinate Arad.

Cele ce vor urma să iasă prin frontiera Episcopia Bihorului, Citeghian și Valea lui Mihaiu, vor fi încărcate în vagoane colective destinate Oradea-Mare, iar cele pentru Crigore Ghica Vodă vor fi încărcate în vagoane colective pentru Cernăuți.

Stațiunile Arad, Oradea Mare, Satu Mare și Cernăuți vor forma vagoane electrice în tranzit pentru frontierele de mai sus, cu coletele în diferite vagoane.

Vagoanele streine, ce urmează să se înapoieze la domiciliu nu vor putea fi încărcate cu aceste colete colective.

Vor face expediție însă dela această dispoziție stațiunile de frontieră cari vor avea colete în greutate de cel puțin 3000 kgr., mică viteză și 2000 kgr. mare viteză, în care caz se va putea utiliza chiar un vagon străin.

Pentru transportul coletelor în Ungaria se vor putea folosi vagoanele căilor ferate ungare cari se înapoiază goale. iar pentru România din Ungaria, se vor putea încărca aceste colete în vagoanele C. F. R., primindu-se colete reciproc, neținându-se în seamă greutatea coletelor.

Dela Primăria orașului Cluj.

Nr. 2461—1923.

Aviz.

Consiliul orașului municipal Cluj publică concurs pentru intregirea postului de primnotar și de consilier financiar. Pentru postul de consilier financiar nu se depune concurs.

Condițiile de admitere sunt publicate în gazeta orașului „Administrația Nr. 12."

Cluj, la 8 Iunie 1923.

2861 Primar: UTALEA.

Intreprinderea de instalațiuni electrice a orașului CLUJ

ataşată Uzinelor electrice

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

EXECUTĂ:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, **montări** de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și **reparațiuni** în mod radical. — **Stațiune specială:** de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lămpi electrice, material de instalațiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere.

Reclama 3050 2868

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări delegă- Fabricațiune de pliuri comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiseril și alte articole industriale.

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne limitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquareli și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara Infine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rosidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

Anul III. No. 823 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Marți 19[illegible] Iunie 1923

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Intrați

74 „Transilvăni Nr. de schimb“
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Lichidarea bunurilor supușilor foști inamici

In capitalele țărilor aliate din occident, Paris, Londra, Bruxelles cât și la Berlin e lucru știut că chestiunea cea mai discutată de guvernele respective e cea a reparațiunilor.

Modul cum au fost aplicate tratatele de către învinșii noștri, cât și situațiunea ce s'a încercat să ne-o creeze Aliații prin formula adoptată în Conferința dela Spaa, au făcut ca guvernul actual să nu se poată ocupa de această chestiune atât de arzătoare, care rămâsese încă nelămurită deși au trecut atâția ani de la încheierea păcei.

Din punct de vedere juridic, chestiunea despăgubirilor a fost expusă cu autoritatea specialiștilor în această materie, la tribuna parlamentului prin d-nii Disescu, Ferechide și Al. Constantinescu, ministrul Agriculturei.

Partea economică a chestiunei a fost expusă maturului Corp al Senatului, de însuși d-l Vintilă Brătianu, ministrul de Finanțe, care într'o magistrală cuvântare a arătat necesitatea legei și principiile pe care se bazează, pentru *a putea face efectivă plata despăgubirilor de război*, datorite de dușmani.

Atât statul cât și proprietarii au avut de suferit în timpul războiului pierderi enorme, pierderi care se urcă la sumai de 30 miliarde lei. Statul n'a putut face față acestor datorii înainte de a-și fi asigurat plata despăgubirilor de război, ce le avem de luat de la învinșii noștri.

Pentru cei ce pot acuza guvernul că a temporizat aceste plăți, exemplu Franței și al Belgiei e cât se poate de evident.

Căci se știe că Franța a avansat peste 100 de miliarde lei pentru refacerea regiunilor devastate în război și în schimb n'a primit decât o sumă infimă din partea Germaniei.

Deaceea situațiunea ei financiară e cât se poate de îngrijitoare și dacă noi am fi făcut același lucru am fi astăzi în cel mai teribil dezechilibru financiar.

Prin legea actuală se dă însă posibilitatea de a realiza creanțele și gajurile care se află în mâna noastră, dând deocamdată putința unei restituiri parțiale materiale celor cari au avut de suferit în timpul și din cauza războiului.

Măsura confiscărei bunurilor streine a fost considerată de noi mai mult ca o garanție, decât ca o presiune pentru obținerea reparațiilor.

Guvernele statelor foste dușmane au manifestat intenția de a intra în înțelegere cu România pentru ca în schimbul unei sume globale să renunțe la lichidare, dar tratativele n'au ajuns la nici un rezultat.

Frământările politice interne care au urmat după război, situația specifică creată de Aliați prin fixarea despăgubirilor la Spaa, la procentul ridicol de 1 la sută, cât și neputința de a trata această chestiune în mod amiabil cu creditorii noștri au făcut ca această lege să fie întocmită deabia acum.

Astăzi suntem siliți să ne apărăm interesele din Ungaria și Germania, state care nu au făcut măcar pasul Bulgariei pe această cale, deși am dorit cu tot dinadinsul o înțelegere cu ele.

Necesitatea acestei legi a fost justificată și ca o armă pentru ca să căpătăm drepturile noastre. Căci în actuala situație internațională așa de imprecisă, la Budapesta de exemplu, părți din cele ce ni s'ar cuveni nouă, sunt luate de alții, aliați sau neutri.

Răspunzând criticelor celor nemulțumiți de lege, d-l Vintilă Brătianu a arătat unde trebue căutată cauza acestor nemulțumiri.

Ea pornește dela faptul că mulți din acei secheștri sau avocați de ai statului vor fi trași la răspundere, când se vor constata prejudiciile și jignirile aduse de ei drepturilor și intereselor Statului.

Pentru redobândirea integrală a drepturilor și pedepsirea vinovaților, legea prevede dreptul de secvestrare a averilor puse sub secvestru de către comisiuni speciale, care nu putea lua nici o hotărâre fără avisul acestei legi.

Pentru ca legea să se aplice în cel mai desăvârșit spirit de dreptate, nedistingând nici interesele acelor ce au dobândit averile inamice fără a păgubi sau trăda interesele Statului, comisiunile vor fi compuse din membri din cea mai înaltă instanță judecătorească, al căror spirit de imparțialitate nici odată n'a putut fi pus la îndoială.

Legea lichidărei bunurilor supușilor foști inamici, care reolvă pe lângă chestia materială și una de interes moral, mai ales în privința relațiilor internaționale împreună cu opera de consolidare a finanțelor țărei și stabilirea impozitelor, încoronează activitatea așa de rodnică a guvernului actual, și în special a harnicului ministru de finanțe, D-l Vintilă Brătianu.

Pământ din Ardeal la B.-pesta

Ungurii sunt un popor plin de cutezanțe. Desele provocațiuni ce ni se fac de peste Tisa ar însemna, dacă ne-am potrivi lor, să întreținâ aici în sudvestul Europei centrale o permanentă stare de încordare armată și diplomatică. Din fericire știm până unde merge cutezanța maghiară și unde începe lașitatea. Provocațiunile de la Budapesta nu pot nici să ne ofenseze, nici să ne revolte pentru că, în afară de comploturile copilărești cari se lovesc de atenta supraveghere a organelor noastre de apărare și siguranță, manifestațiunile la cari se dedau câțiva inconștienți nu sunt decât simple caraghioslâcuri de operetă, gen dramatic cu deosebire în placul acestui popor iubitor de fast.

Acum de curând ziarele ni-au adus știrea că o mână de unguri și sași din Ardeal cari au optat pentru cetățenia maghiară, au organizat o festivitate la Budapesta, la care au serbătorit „cinstirea mândrei Ungarii“. Știrea a făcut o colul presei și e bine cunoscută :

„La locul serbării s'a adus o lădă de fer în care se pusese pământ, din toate județele Ardealului. După ce episcopul Ravasz a sfințit pământul, lada a fost îngropată, pe când cei prezenți cântau „Crezul maghiar“. Din partea sașilor, a vorbit dr. Peter Jeckel, care a spus că acel loc unde a fost unit pământul patriei mume, va fi pe viitor un loc de pelerinaj al sașilor din Ardeal“.

Pământ al Ardealului la Budapesta ! Nu e întâia oară când ni se vorbește de o atare mascaradă iredentistă. Cei ce l'au dus acolo vor fi voit să simbolizeze ceea ce în mintea lor se crede o nedreptate temporară. Pământul sfințit de episcopul Ravasz vrea pentru unii să fie dovada drepturilor maghiare asupra Ardealului de azi și tot deauna românesc ? Slabă și tristă dovadă.

In pământul dus acolo la Budapesta din toate părțile Ardealului de către cei pe cari nimic nu-i ține legați de acest pământ, care a rămas aici și va rămâne, simbolizează altăceva decât ceea ce au voit câțiva patrioți unguri de operetă. El era pământul pângărit de o stăpânire uzurpătoare, e pământ furat din Ardeal, după cum prin furt a fost luată stăpânirea lui de către Unguri. Că l'au dus acolo, bine au făcut. Că l'au îngropat, au făcut și mai bine, pentrucă odată cu el se îngroapă nedreptatea săvârșită veacuri dearândul asupra acestui pământ românesc ca și jignirea unei opresiuni care a încetat la 1918 pentru totdeauna.

Pământul Ardealului, acel pământ care este românesc, a rămas aici ; ce a fost pulbere călcată de cizma opresorului ungur s'a dus, luat de vântul dreptății istorice, odată cu pleava oamenilor cari n'aveau ce căuta aici și cari n'au trecut pe aici decât vremelnic. Simbolul dela Budapesta aceasta trebue să o reprezinte. Pământul încuiat pe malul Dunării la Budapesta cuprinde tot ceea ce a fost batjocorirea acestui pământ de aici, pământ românesc. La mormântul pe care un vorbitor sas îl desemna ca loc de pelerinaj pentru toți sașii din Ardeal, vor merge să se închine acei ce gândesc încă cu jind la vechile privilegii dispărute ale unei stăpâniri care nu mai este. Dar să se știe că de acolo va răspunde surd gemetele lobagilor români, și se va înălța îmbălsămând împrejurimile aburirea sângelui românesc cu care au avut grijă să-l stropească foștii stăpânitori în zădarnica nădejde că ne vor stârpi.

Situația reparațiunilor iarăși turbure

Situația diplomatică în Europa pare că devine din nou destul de îngrijorătoare. Conferința de la Lausanne iarăși s'a împotmolit în nămolul tendințelor divergente și al gândurilor belicoase. Chestiunea reparațiunilor deasemeni merge greu spre rezolvare. Germania încearcă toate manevrele să se eschiveze obligațiunilor. Ultima notă către Franța e tot așa de imposibilă ca și celelalte.

Germania de altfel nu-și face iluzii. La Paris și la Bruxelles știe că nu va găsi nici o încredere dacă nu-și schimbă intențiunile. Pentru acest cuvânt curat toate sforțările sunt îndreptate către Anglia.

Astfel d-l Stanley Baldwn și colegii săi sunt puși de către Germania în fața unei probleme, care cere o analiză atentă și o atitudine limpede. Când lordul Curzon a rostit discursul său din 20 Aprilie, prin care Germania era invitată să facă propuneri, el își rezerva dreptul de a fi imparțial. D-sa înțelegea că Anglia, participând la discuțiunile franco-germane, să-și păstreze toată libertatea de acțiune.

Dar guvernul german și-a dat toată silința să exploateze posibilitățile ce i se ofereau. El și-a dat toată silința să așeze Anglia într'o poziție care o silește fără voie să ia parte Germaniei. Din arbitru, Anglia a devenit protectoarea Germaniei.

Franța și Belgia au repetat de atâtea ori că nu vor examina nici o propunere germană, dacă rezistența în Ruhr nu va înceta.

Guvernul britanic și cel italian au fost înștiințați de acest lucru. Ori Germania vine acum cu propuneri în care nu se vorbește nimic de încetarea rezistenței în Ruhr. Sau în chipul acesta, nu se pot începe tratative și, după cât se pare, Anglia insistă să se discute, ceeace o pune în aceeiași tabără cu Germania. Se creiază astfel o nouă situație. Germanii vor exploata la rândul lor bunăvoința Angliei, după cum au speculat discursul lordului Curzon. Căci Germania își dă seama că face un război deghizat și că toate perioadele diplomatice sunt fazele succesive ale acestei lupte economice.

Revizuirea tratatului

Ce cuprind noile propuneri germane ? Atât timp cât nu va înceta rezistența, nota nu poate fi socotită ca un document diplomatic vrednic a fi examinat. Ea constitue însă un document psichologic. Propunerile făcute sunt rezultatul unor reflexiuni bine chibzuite, ale unor discuțiuni generale cari s'au urmat la Berlin de la 13 Mai până azi. Ce a ieșit din aceste discuțiuni ? se vede : actuala notă germană cu cele trei idei principale ale ei.

Mai întâi ideea de a se stabili un arbitraj internațional pentru a fixa datoria Germaniei. Aceasta este o propunere care atacă în întregime tratatul de la Versailles și a fost deatâtea ori respinsă. Germania vrea să ajungă la o revizuire a tratatului, ceea ce este imposibil.

In cea de a treia idee a notei Germania se grăbește să transforme discuțiunile în scris într'o negociațiune verbală. Ea vrea să introducă ca factori în tratative pe bancherii internaționali. Cere deci convocarea unei conferințe în care aliații, Germania și bancherii să stea cot la cot. Această cerere aminteșe propunerile de pace ale lui Wilhelm, făcute în a doua parte a războiului.

Se știe că încă de-atunci fostul împărat al Germaniei își dădea seama că războiul este pierdut pentru el. De atunci era vorba să se angajeze tratative fără să se fixeze vre-o garanție pentru Germania. Acelaș lucru se vrea astăzi. Forțele materiale ale Reichului, cari se ruinează necontenit, ar fi în acest chip salvate prin provocarea unei oboseli și confuzii generale. Dar Franța nu poate admite așa ceva. Chestiunea reparațiunilor trebue rezolvată oricari vor fi manevrele germane.

Singurele propuneri reale, dar...

In a doua idee guvernul german se pare că vrea și nu vrea să acorde unele resurse ale Reichului pentru achitarea reparațiilor. Nu se poate vorbi totuși de gajuri, căci aceste garanții trebue să rămână în mâna guvernului german. Se propune însă un privilegiu asupra beneficiilor căilor ferate, asupra vărsământurilor industriale și produsul unor drepturi de vamă, etc. Dar cu aceste propuneri, Germania nu se achită față de tratatul dela Versailles, pentrucă articolul 248 conferă aliaților un privilegiu general. Propunerile așa făcute au o singură latură bună ; ele sugerează aliaților aplicarea articolului 248 din tratat.

Care ar fi rendementul financiar al acestor combinații financiare ? Despre starea financiară a Germaniei în momentul de față nimeni nu știe nimic. Pe deasupra guvernul german solicită un moratoriu de patru ani, pentru a-și realiza programul. Concluzia este evidentă.

Guvernul german va trebui să facă tot ce va putea în Germania neocupată, pentru a mări veniturile cari să fie afectate plății reparațiunilor. Aliații vor face tot posibilul să perceapă venituri analoage în teritoriile ocupate. Astfel Germania va avea destul timp să se refacă și aliații vor avea garanții suficiente. Dar rezistența trebue să înceteze dacă Germania ține să nu se ruineze complect.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Viaţa universitară

Noua situaţie creiată studenţimei clujene

— Studenţii nu vor pierde nici un an —

Măsurile senatului universitar în legătură cu recunoaşterea semestrului II. din anul 1922—23. Hotărârile consiliilor profesorale dela facultatea de drept şi ştiinţe. Introducerea examenelor de primire

Turburările şi agitaţiile studenţeşti cari au zădărnicit activitatea ştiinţifică a universităţii clujene în anul şcolar 1922/23 au încetat, ori cel puţin aşa se crede.

Universitatea e închisă, cursurile fiind suspendate dela 31 Mai, dela care dată urmează numai examenele absolvenţilor şi doctoratele. Situaţia majorităţii studenţimei e desperată întrucât neavând frecvenţa semestrului al doilea studenţii nu pot trece examene, ceea ce ar însemna pierderea întregului an. Aceasta ar fi fost o grea lovitură dată consolidării ţării, care are nevoie decât mai multe energii intelectuale.

Senatul universitar al universităţii din Cluj, întrunit de curând, a examinat posibilităţile de revenire la normal, şi a făcut o concesie apreciabilă studenţimei, print'o hotărîre care dă posibilitate de recâştigare a anului şcolar, pierdut de fapt.

Anume, Senatul universitar a adresat decanatelor o notificare, care conţine dispoziţiile ce urmează:

Se recunoaşte frecvenţa tuturor acelor studenţi cari au urmat cursurile. Cei ce s'au abţinut dela frecventarea cursurilor vor trebui sa asculte cursurile complimentare ce se vor institui la fiecare facultate.

Se admite pentru studenţii cari îşi vor câştiga prin ascultarea cursurilor complimentare o sesiune extraordinară de examene în Ianuarie 1924.

Dispoziţiile de mai sus ale Senatului servesc ca bază măsurilor ce urmează să se ia de fiecare facultate aparte.

Până acum însă nu s'au luat măsuri decât la facultatea de drept şi ştiinţă.

La facultatea de drept

Consiliul facultăţii de drept a hotărît încheierea semestrului II în Octomvrie.

In sesiunea Iunie nu pot trece examene decât studenţii cari au frecvenţa de două semestre, în afară de semestrul al doilea din anul curent. Inscrierea la examene a acestor studenţi s'a încheiat azi. Examenele vor avea loc în intervalul dela 16 la 23 Iunie.

Normele viitoare de înscriere la Universitate

Inscrierile pentru anul viitor încep la 1 Octomvrie. Cei ce se înscriu în anul I-iu, în afară de examenul de maturitate, vor trebui să treacă un examen de admitere, care se va institui la toamnă.

La facultatea de ştiinţe

La facultatea de ştiinţe s'a hotărît să se facă lucrările practice şi cursurile complimentare în intervalul dela 15 Oct la 15 Nov. Frecvenţa celor ce n'au urmat cursurile dela redeschidere încoace se va socoti numai acelor studenţi cari vor urma aceste cursuri.

Semnarea indexelor pentru semestrul la II-lea se va face în luna Octomvrie.

Când vor avea loc examenele

Examenele vor avea loc în luna Ianuarie 1924. La examene se va pretinde toată materia şi toate lucrările practice cari se făceau în alţi ani.

In Octomvrie va avea loc o serie de examene pentru cei cu examenele în restanţă şi cu semestre ascultate în alţi ani.

Studenţii înscrişi în 1922/23 se vor înscrie şi la toamnă în anul în care se găsesc şi numai după recunoaşterea frecvenţei semestrului II vor fi trecuţi în anul următor.

•

Aceste dispoziţii, precum şi cele dela facultatea juridică sunt condiţionate de respectarea regulamentului de studii şi disciplină.

•

La celelalte facultăţi, consiliul profesoral n'a examinat încă posibilităţile de reconstituire a semestrului al II-lea.

CIORAPII Lloyd 1471 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Conferinţa

PASTEUR

Conferinţa dlui prof. Thomas

Eri după amează profesorul Thomas dela Institutul Pasteur din localitate a ţinut o interesantă conferinţă la Biblioteca Universităţei asupra lui Pasteur, a cărui operă şi-a răspândit binefacerile în toate colţurile lumei.

Amintirea lui sărbătorită pretutindeni prin dicursuri, reviste şi ziare pline de descrierea vieţei şi a operei lui Pasteur păreau că vor împiedeca interesul publicului clujan pentru această conferinţă.

Profesorul Thomas a ştiut însă să atragă atenţia auditorului în mod deosebit, întrebuinţând în locul vorbirei, mai mult procedeul atât de modern şi de educativ al cinematografului, servindu-se pentru ilustrarea operei marelui savant de clişee trimise anume din Franţa.

Casa unde s'a născut Pasteur, locul unde îşi află acum odihna, munca sa asiduă în laborator, pe care mulţi le-au văzut şi în revistele ilustrate franceze au fost urmate de cinematografiarea amănunţită a vechiului şi noului institut Pasteur din Paris.

Sălile speciale de laborator, prepararea mediurilor pentru bacili, sterilizatoarele, inocularea cailor pentru producerea serului au arătat progresele uimitoare la care a ajuns ştiinţa medicală franceză, în urma descoperirei marelui Pasteur.

De remarcat deasemeni îngrijirea deosebită care se dă bolnavilor căutaţi în Institutul Pasteur din Paris, instalaţi în boxe confortabile la adăpost de orice zgomot şi având chiar coridoare de plimbare, înconjurate de toate părţile cu sticlă, adevărate sere cu plante mediteraniene şi tropicale.

Transportul şi spălatul linjeriei, curăţirea vaiselei întrebuinţată de bolnavi, preparatul mâncărei lor, se face în condiţiuni cu totul speciale, personalul îngrijitor fiind la adăpost de orice contaminare.

Publicul a mulţumit cu numeroase aplauze profesorului Thomas pentru felul cum a înţeles să explice binefacerile operei lui Pasteur.

Am dori ca asemenea conferinţe instructive, însoţite şi de cinematograf să fie cât mai deseori puse la dispoziţia publicului de către profesorii Universităţii clujene, iar la ele să ia parte şi tineretul licean şi universitar, care a strălucit prin absenţă.

Ay.

Sacouri de lilster şi veste
Costume ce se pot spăla
Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii
Telefon 431.
2653

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Mişcarea intelectuală în Franţa

— Cărţi de curând apărute —

Le Spiritisme dans l'Eglise (*Spiritismul în biserică*) de **L. Chevreuil.** Pretinsele fapte miraculoase: telepatiile, sugestiile, materializările, prezicerile, ubicuitatea, extazul, vindecările, revelaţiile din cealaltă lume, reincarnările, apariţiile morţilor, toate fenomenele spiritiste în general se regăsesc în Evanghelie şi în viaţa Sfinţilor. Aceasta e teza autorului care conchide că Biserica ar trebui să întindă o mână de ajutor învârtitorilor de mese şi evocatorilor de spirite.

E o carte îngrijit documentată, aducătoare de opinii interesante şi pe care o vor ceti cu plăcere şi credincioşii şi spiritiştii.

Anya l'immortel (*Anya nemuritorul*) de **Gabriel Paris.** Un roman cu o intrigă destul de curioasă, ingenioasă şi meşteşugit condusă, cu rădăcini în mai multe veacuri şi dând autorului prilejul unor reînvieri pitoreşti ale trecutului.

Un tânăr orientalist călătorind prin Himalaia, e scăpat dela moarte de un „Yoghi". La plecare, acesta dărueşte orientalistului un manuscris preţios, conţinând cinci povestiri, dintre care primele două scrise în vechia sanscrită, precum şi portretul unui locuitor din Industan cu inscripţia: Anya.

Prima povestire se poate aşeza prin anul 1300 a. I. C., ultima pe la 1430, iar celelalte la date intermediare. Sunt povestiri de iubire crudă şi tragică în cari principalul personaj e o femeie cu ochii verzi, ceea ce face pe autor să insinueze: „ca şi cum aceeaş femeie, revenită pe pământ la epoce succesive, s'ar fi încarnat rând pe rând în fiecare eroină."

Aceste antice iubiri, cari nu sunt cu toate acestea decât aceeaşi pasiune milenară, vor pasiona imaginaţiile chinuite de marea problemă a Necunoscutului.

•

Histoire [illegible] hébreu (*Istoria poporului evreu*) de **L. Desnoyers.** Scrisă fără pedantism, e un studiu istoric competent, ale cărui note dovedesc documentarea după izvoarele arheologice şi epigrafice cele mai recente.

Dacă nu începe cu origina caldeană a rasei ebraice, dacă nu ne vorbeşte despre viaţa în Egipt, plecarea din Egipt şi existenţa în pustiu până la moartea lui Moise, e că ceea ce se ştia în această privinţă se găseşte azi în contradicţie cu rezultatul parţial al descoperirilor arheologice ce se urmăresc în orientul sirian, şi cari încă vor dura.

•

Acest volum începe deci cu invazia violentă pe pământul Canaanului, arătându-ne în urmă viaţa triburilor lui Israel în luptă continuă cu autohtonii caneieni, stabilirea Judecătorilor, epoca lui Samson, transformările obiceiurilor israelite şi ale ideilor religioase în atingere cu adoratorii idolatri ai lui Moloch.

Datorită Profetismului, aceste transformări şi regrese nu au impedecat conservarea Monoteismului Jahvetic.

Autorul e profesor la Institutul catolic din Toulouse.

•

Anthologie Juive (*Antologie evreească*) de **Edmond Fleg.** După cele mai bune scrieri evreieşti din toate ţările şi din toate timpurile, autorul a reunit fragmente din filozofi, rabini, poeţii predicatori, istorici şi prozatori, evrei, cu o mare varietate de subiecte reprezentând gândirea şi tradiţia evreească. Ni se arată diferite ceremonii, credinţe şi obiceiuri, messianismul, exegeza, Talmudul, etc.

E o lucrare originală ce poate fi considerată ca o adevărată enciclopedie a iudaismului.

•

Recensement de l'amour a Paris (*Recensământul dragostei la Paris*) de **Gerard Bauer.** E oglinda iubirii pariziene de azi.

Dragostea îşi are modele ei, ca rochiile. Variaţii infinite, după epoce şi locuri, determinate de moravuri. Dar ce sunt moravurile? Modificări impuse sensibilităţii noastre de nevoile economice şi sociale.

•

Am putea deci, zice că această carte e oglinda vieţii sociale pariziene din timpul de faţă. Mai puternic ca în oricare altul, în domeniul dragostei se resimt adânc efectele unui războiu; mai ales într'un oraş mare căruia afluxul cosmopolit îi dă aspecte veşnic noui.

Aceste aspecte noui sunt notate minuţios şi cu o fineţă deosebită de autor.

Tovarăş plăcut şi spiritual, ne conduce în diferite locuri de plimbare, pe rue de la Paix, în mici hoteluri, în „dancing"-uri şi alte localuri, pentru a ne arăta resorturile ascunse ale iubirii.

Această originală carte va avea o deosebită valoare documentară când într'un deceniu, sau în mai multe, alte condiţii sociale şi economice vor determina alte moravuri.

•

Sous les murs de Bagdad (*Sub zidurile Bagdadului*) de **Emile Zavie.** E o carte cu multe învăţăminte asupra tragicului ce se joacă în taina sufletelor.

E descrierea unor tipuri cari îmbarcaţi la Marsilia se dau jos la Port-Said, ca apoi în urma multor peripeţii o parte să ajungă la Bagdad. Unul se dă drept orientalist, alţii agenţi comerciali, un altul abia pe drum se află că e o fată travestită. Toţi au aceaş ţintă, toţi se dau drept ceeace nu sunt în realitate, toţi fiind agenţi politici, spioni şi contra-spioni.

Valoarea cărţii constă în minunatele momente psihologice descrise; când fiecare cântăreşte pe celălalt, fiind şi el la rându-i judecat. E plăcut, într'adevăr, de a pleca la drum cu tovarăşi, în deobşte veseli, plăcuţi, inteligenţi, pe cari cu bună credinţa îi socotim la început drept voiajori comerciali sau savanţi arheologi, dar pe cari, după unele vorbe şi atitudini, vom sfârşi prin a-i bănui de agenţi enigmatici, trimişi în misii secrete cu pericolul vieţii lor.

O altă dorinţă se naşte atunci: aceea de a-l cunoaşte, şi atunci, întru câtva, devii la rându-ţi spion şi tu.

Povestirea e curgătoare, stilul plin de viaţă şi de relief. Peisagiile alese şi moravurile cari au părut ciudate autorului amănunţit descrise.

George Ret.

Cum funcţionează nouile instituţii sanitare şi de asistenţă socială din Cluj

Laboratorul de igienă. Dispensarul de copii „Principele Mircea". Controlul alimentelor ce se vând pe piaţa Clujului. Ingrijirea copiilor. Căminul mamelor. Policlinica dentară

Oraşul Cluj, privit de un trecător grăbit, face impresia unei capitale a inactivităţii, un oraş de neocupaţi şi de nepăsători.

Un cercetător mai atent, însă ar putea vedea că sub pojghiţa subţire a exteriorului, se ascund în Cluj multe instituţii unde oameni desinteresaţi lucrează cu râvnă în interesul promovării binelui ţării şi al neamului.

Astfel vom arăta că în Clujul nostru, într'un timp relativ foarte scurt, s'au înfiinţat câteva instituţii de asistenţă socială de cea mai mare utilitate.

Laboratorul de igienă. Activitatea lui

Laboratorul de igienă nu este o instituţie nouă căci a fost înfiinţată încă în 1919. Reorganizarea completă ce se face acestei instituţii — acum instalată în str. Bălcescu 6 — ne îndreptăţeşte însă a o pune în rândul celor nou înfiinţate.

In acest laborator care până acum a fost instalat la clinici, se lucrează cu multă râvnă şi pricepere pentru menţinerea sănătăţii cetăţenilor, şi la înconjurarea infecţiilor periculoase.

Laboratorul are ca şef pe d-l dr. Titu Slăvoacă care conduce secţia bacteorologică. Secţia chimică e condusă de d-l dr. Olaru.

In aceste laboratoare se face examinarea diferitelor substanţe, folosite pentru medicamente, se analizează sângele, se examinează cărnurile, laptele, băuturile puse în circulaţie etc.

Prin controlul ce se face alimentelor puse în vânzare pe piaţă se împiedecă multe îmbolnăviri şi lăţirea multor boli.

Controlul alimentelor este deocamdată insuficient. Ce ne spune Dl dr. Slăvoacă

— „Controlul ce se face azi alimentelor puse în vânzare pe piaţă este insuficient, — ne spune doctorul Slăvoacă, — deoare ce noi primim dela agenţii sanitari şi poliţie spre examinare numai acele alimente cari se văd şi cu ochii liberi că sunt alterate.

„Chiar pentru aceasta — continuă d-l Slăvoacă — pregătesc un proiect pentru un control mai riguros al alimentelor, pe care îl voiu supune consiliului orăşenesc. Sper că va fi aprobat, şi atunci alimentele ce se pun în vânzare vor putea fi consumate cu mai multă încredere.

— E adevărat, aceasta înseamnă un plus de muncă, dar acest lucru nu ne îngrijorează, dimpotrivă...

Dar avem un mare inconvenient: criza de localităţi. Suntem siliţi a ne mulţumi cu 4 camere pentru un întreg laborator şi biurou. Aceasta ne îngreunează foarte mult lucrările".

— „Referitor la budget — ne răspunde la o nouă întrebare d. Slăvoacă — pot să'ţi spun că dacă am avut lipsuri până acum, sperăm că de acum înainte ele vor fi înlăturate, deoarece laboratorul nostru nu e nu mai o instituţie ştiinţifică şi de o valoare practică destul de îndoielnică pentru profani, — ci şi de una materială, întrucât după reorganizarea de acum vom avea încasări de aproape 200.000 lei anual".

Dispensarul de copii „Principele Mircea". Rostul dispensarului

In aceiaşi clădire din str. Bălcescu Nr. 6 e instalat „Dispensarul de copii „Principele Mircea".

Această instituţie de asistenţă socială e pusă sub sub conducerea d-lui dr. Zugravu.

Chemarea acestui dispensar e de a da îngrijire medicală copilaşilor sub doi ani, a-i alăpta în caz de boală a mamei, a-i îngriji, etc.

Dispensarul stă la dispoziţia mamelor în fiecare Luni, Joi şi Sâmbătă. Vizitele medicale precum şi medicamentele la acest dispensar sunt gratuite.

Copii sunt îngrijiţi de surori de ocrotire.

Surorile de ocrotire dela acest dispensar însă mai au şi datorinţa de a cerceta pe micuţii bolnavi din oraş, a le duce medicamente şi de a întocmi şi supraveghia zilnic un tablou al lor.

Asa dar activitatea acestui dispensar nu se reduce numai la munca depusă între zidurile lui, ci el se interesează şi de micii bolnavi pe la casele lor.

Căminul mamelor

In casa din str. Bălcescu Nr. 21 e instalat căminul mamelor. Această instituţie e pusă tot sub conducerea d-lui dr. Zugravu.

In acest cămin se dă îngrijire medicală mamelor tinere şi copilaşilor sugaci. Tot de aici se împarte lapte sterilizat mamelor care stau în oraş şi nu au cu ce alăpta pe nouii născuţi.

Policlinica dentară

A patra instituţie e „Policlinica dentară", pusă sub supravegherea doctorului Cuparescu. Aici se fac tot felul de reparări de danţuri pentru populaţia săracă, în mod absolut gratuit.

Inaugurarea oficială a acestor instituţii de asistenţă socială, — precum şi a spitalului de ortopedie din str. Tunari, despre care vom vorbi în numărul viitor, va avea loc încă în decursul acestei luni.

La inaugurare vor participa, după cum am anunţat, şi M. S. Regina Maria şi d-l ministru G. G. Mârzescu.

Politică bisericilor

— Un învăţământ pe care ni'l dă minoritatea maghiară — Requiemul de ieri pentru pomenirea lui Iosika şi atitudinea bisericei unite la Incoronarea dela Alba-Iulia. Un exemplu dat de minoritatea maghiară.

La biserica piarista din Cluj s'a oficiat ieri dimineaţă, de către Episcopul Conte Majláth, un serviciu divin pentru Samuel Jósika, preşedintele decedat deunăzi al partidului maghiar din România.

Cu toate că s'au adus la parastas şi elevii de liceu a căror legătură cu preşedintele partidului maghiar noi nu o prea vedem, parastasul acesta ar fi trecut şi el ca orice fapt divers... Dar ceva a venit să'i dea şi pentru unguri şi pentru noi o însemnătate deosebită: la parastasul oficiat într'o biserică romano-catolică de către un episcop catolic, a asistat şi episcopul unitar din Cluj şi clerul acestuia, deasemenea şi preoţii altor confesiuni maghiare.

Altă dată, când între confesiuni exista legătura care trebue să existe între două propovăduitoare ale armoniei între oameni, această participare a Episcopului şi clerului altei confesiuni la un serviciu religios al altei biserici, era comun şi foarte firesc. Dar faptul divers de ieri dela biserica piaristă a catolicilor unguri, ne-a adus aminte de gestul făcut de unii noştri la Incoronarea dela Alba-Iulia, când au refuzat net să participe alături de ortodoxi la cel mai măreţ act din toată istoria neamului nostru, ca şi de ordinele date, — ca o urmare a acestui gest, — de Mitropolia ortodoxă din Sibiu cât şi de cea unită a Blajului, clerului în subordine de a nu mai asista la vre-un serviciu divin al celeilalte confesiuni româneşti.

Iar după acest ordin de neînţeles şi contrar bunei armonii a naţiunii noastre din această provincie, am asistat mai bine de o jumătate de an la certuri intestine, la zizanii şi chiar la scandaluri ca acela întâmplat în ziua de 10 Maiu la Beiuş, unde o autoritate ortodoxă, uitând de ordinul de mai sus al Mitropoliei dela Sibiu cărula l-a urmat interdicţia aminutită a Arhiepiscopiei blăjene, s'a apucat să târască pe preoţii altor confesiuni cari se abţineau, la altarul ortodox din piaţă. Acestei purtări apoi i-a urmat o zarvă între credincioşii locali, care nici astăzi n'a mai luat sfârşit.

Cele aici spuse, de ruşinoase ce sunt, nici n'ar mai trebui amintite.

A venit însă exemplul de ieri al bisericilor maghiare şi nu s'a putut să le tăcem. Il arătăm numai ca o pildă, pentruca cel pe cari 'l priveşte, pentru a trage concluziile. Căci este nevrednic pentru o naţiune deşteptată, să stăruească numai din motive de ordin politic (pentruca începutul l-a făcut partidul naţionalgreco-catolic) într'un rău care 'şi arată de pe acum semnările.

Intre republicanism şi monarchism

Partidul naţional trebue să se explice nu să facă pledoarii hipocrite

Strâns cu uşa procedeelor sale lipsite de onestitate, partidul naţional se apără că este şi dinastic şi monarhic. Articolul dictat dlui Iosif Schiopul pentru a fi publicat în „Adevărul", de unde s'a întors la „Patria", pentru partidul naţional nu însemna decât cea mai cinstită apărare a prestigiului Coroanei. Ideea republicană expusă acolo cu atât lux de argumente scoase din buzunarul marelui om politic care este d. Sever Dan, nu avea alt rost decât — vezi Doamne! — să semnaleze un pericol care, firesţe, nu poate fi înlăturat decât prin chemarea partidului naţional la putere.

Admitem chiar că şi afirmaţiunile dlui Sever Bocu, în care nouă ni s'a părut că se vorbeşte cu prea mare libertate despre Dinastie, n'au fost scrise decât cu cea mai mare bunăvoinţă pentru menţinerea ideii monarhice şi sentimentului dinastic în Ardeal.

Admitem toată pledoaria oficiosului dela Cluj al partidului naţional în această chestiune gravă. Noi însă am fi vrut să ni se explice pentruce oamenii şi ziarele partidului naţional discută cu atâta insistenţă prestigiul Coroanei, când această chestiune nu are „nevoie de apărare", cum spune „Patria" în articolul său de fond de eri. Căci trebue să se ştie că niciodată presa cinstită şi oamenii de ordine ai vieţii noastre politice n'au adus în discuţie publică nici pe Suveran şi nici Dinastia. Nu ziarele şi oamenii partidului liberal, ai partidului poporului, ai partidului naţionalist-democrat, ai partidului progresist, au dat Regelui avertismente în întruniri, şi au scris articole necuviincioase şi fals documentate despre „ideea monarhică şi sentimentul dinastic care slăbeşte în Ardeal", ci oamenii partidului naţional. Nu ziarele de cinste au anunţat „partidul republican... care mijeşte", ci ale partidului naţional „profund dinastic", după cum ne spune candid „Patria".

Când ni se vor lămuri aceste chestiuni, vom înţelege şi pentru ce redactorii „Patriei" îşi publică mai întâi articolele în altăparte, şi pentruce d. Sever Bocu face dinasticism în felul dsale în foaia întemeiată de republicanul Beldiman! Dar mai ales vom înţelege de ce se vorbeşte de o anume poezie a lui Vlăhuţă!

— **Orchestra R. Meruţiu şi fratele său Francisc** marele musicant şi compozitor din Făgăraş, concertează în fiecare zi în grădina de vară **Grigorie Stefănescu** din Bucureşti, Bulevardul Elisabeta

„Ivonne e Osmana"

Kandia

se găseşte din nou. Cereţi-o pretutindeni şi cu bucata. 2778—2

Cerşetorie

„Noi nu cerşim puterea"
zice „Patria"

„Noi nu cerşim puterea"
Ne cântă monitorul
Partidului de-o sută
Mişcându-şi cititorul.

De sigur că asaltul
La schiptrul guvernării
Nu prea se potriveşte
Cu detractorii Ţării.

Şi nu'l primesc aceia
Cari plini de 'nfrigurare
Au boicotat cu ură
Şi Tron şi 'ncoronare.

Deci tactica n'o schimbă
Vestind plebea naivă
Că la putere 'i cere
„Voinţa colectivă".

Dar trucul nu se prinde
Căci el ne aminteşi:
De-a struguriţor acri
Şi-a unei vulpi poveste.

CALIGULA

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Sâmbătă: „Balul mascat" (Cu debutul lui Jean Athanasiu. După aceasta: Debutul de adio a Emiliei F. Nirschy cu program nou. (Preţuri ridicate. Abonament şters. La începutul reprezentaţiei uşile se închid. Seria biletelor 438).

Duminecă: După ameazi la 3: „Portmoneul roşu". (Debutul lui Ştefan Szentgyörgyi. Preţuri reduse. Seria biletelor 439).

Duminecă: Seara la 8: „Bajadera (a 27-a oară. Distribuţia: Kolbay, Sümegi, Somogyi, Ekecs. Abonament şters. Preţuri de premieră. Seria biletelor: 440).

Luni: „Nebunul". (Reluare a 3-a oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 145 A. Seria biletelor: 441).

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc, în formă de stea şi fleri, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

Hunwald,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47.

Resmăluim oglinzi stricate.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Marea adunare de azi dela Orăștie contra pan-maghiarismului

Intreaga populație a Munților Apuseni a cerut îndepărtarea liceului maghiar din ținutul pur românesc al Orăștiei

La Orăștie, orășel curat românesc, într'un ținut locuit numai de Români, s'a convocat pentru azi, 16 Iunie, o adunare publică pentru a cere statului să intre în drepturile sale, preluând liceul maghiar din acel oraș, care nu are nici o justificare și servește și azi scopul pentru care s'a înființat sub Unguri, acelea de a maghiariza pe Români.

Faptul că s'a convocat o astfel de adunare a cetățenilor denotă întâi cât este de serios cazul liceului maghiar în chestiune, iar pe de altă parte, că populația românească s'a deștep tat la o conștiință națională și culturală care 'i face cinste.

Dar pentru a înțelege seriozitatea adunării de astăzi a populației Munților Apuseni, care este exclusiv românească, e nevoe să arătăm ce este liceul maghiar contra căruia se protestează în acest fel, cum s'a înființat, pentruce s'a înființat, ce servește astăzi și al cui este?

Un liceu maghiar înființat cu bani românești pentru a desnaționaliza pe Români

Liceul „Kun" din Orăștie face parte dintre instituțiunile maghiare din ținuturile curat românești, create numai pentru desnaționalizarea noastră.

A fost înființat de contele Kun, dar contribuția acestuia a fost neînsemnată, așa că s'a mai cerut contribuția unei fundațiuni care nu era ungurească. „FUNDUS REGIUS" sau „Universitatea" săsească, o fundațiune creată și susținută cu bani sășești și românești, a dat liceului maghiar al contelui Kun, care altfel nu putea exista, o contribuție care i-a garantat existența. Din fundațiunea regală săsească nu făcea parte decât un ungur, așa că se împărtășească din beneficiile ei o școală maghiară creată pentru desnaționalizarea Românilor, iar Românii părtași ai fundațiunii să nu aibă din ea nici o parte, era o nedreptate, cum de altfel am înregistrat multe sub dominațiunea maghiară.

Pentruce s'a înființat liceul maghiar din Orăștie?

Scopul ființării liceului „Kun" era, după cum am arătat, să desnaționalizeze regiunea curat românească a Munților Apuseni. De aceea, cu toate că s'au luat pentru el din beneficiile fundațiunii zise sășești, statul maghiar l-a ajutorat întotdeauna cu mână largă, iar în ultimii ani i-a făcut o clădire nouă și apartamente deasemenea noui. Așa, că bazat și pe acest lucru statul român era în dreptățit să pue stăpânire pe școala creată pentru desnaționalizarea noastră.

Cum ființează liceul maghiar din Orăștie în România

Munții Apuseni și Orăștia sunt curat românești și cu toate acestea liceul maghiar de acolo există și astăzi, recrutându-și elevii din regiuni cari deasemenea își au liceele lor ungurești. Existența lui, într'un ținut fără nici un Ungur, nu poate avea altă justificare decât aceea de a continua în România pan-maghiarismul, lucru pe care statul român nu'l poate îngădui.

Dar nu i-se poate înecuviința ființarea și pentru altceva. Cu ocazia inspecției de după Paști, anul acesta, delegatul ministerului instrucțiunii publice a constatat la acest liceu o atitudine fățiș ostilă statului român.

Dispozițiunile guvernului nu numai că nu sunt respectate, dar nici nu se citesc măcar, iar în procesul verbal încheiat de delegatul guvernului și iscălit de profesori, aceștia au declarat cu obrăznicie că nu primesc dispoziții dela altcineva decât dela Episcopul lor.

Față de această atitudine, statul român a dovedit întotdeauna o toleranță extremă și cu toate că statul maghiar, în vircuă azi la statul român, își rezervase dreptul de a numi pe patru dintre profesori, cu tot acest drept ce de fapt fusese transmis statului succesor, României statul român nu l-a exercitat până astăzi. Așa că nu numai n'am avut la acest liceu nici un profesor numit de stat, dar delegaților ministerului li s'a trântit ușa în nas mai întotdeauna.

•

Este explicabil după toate acestea indignarea cetățenilor contra liceului care nu are ce căuta în mijlocul lor. Adunarea publică de astăzi, după cum suntem anunțați în acest moment de către corespondentul nostru din Orăștie, s'a deschis cu participarea tuturor comunelor din circumscripție, numărând până la zece mii de persoane. Convocarea a fost de altfel iscălită de conducătorii tuturor instituțiunilor din Orăștie: școli, organizații culturale, filantropice, economice, de asistență, etc.

Iar pentruca să se dea dovadă despre toleranța românească, adunarea nu a cerut desființarea liceului creat pentru desnaționalizarea noastră, ci i-a cerut numai să se mute din Orăștie, undeva între Unguri, unde ar avea o justificare.

•

Multe comentarii la cele de mai sus, nu trebue. Faptul, că și sub stăpânirea românească exponenții Budapestei caută să propage pan-maghiarismul desnaționalizator, s'a condamnat de mult prin sine însuși. Iar deșteptarea cetățenilor din ținutul Orăștiei înseamnă începutul unei deșteptări naționale dintr'o nepăsare care nu se mai putea numi toleranță. Adunării ungurești dela Târgu-Mureș i-am opus astăzi adunarea dela Orăștie; și aceasta înfățișează întreaga situație dintre noi și minoritatea maghiară.

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

◆INFORMAȚII◆

— **Ministrul instrucțiunei publice la Cluj.** *D-l Dr. Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice, va sosi mâine dimineața la ora 10 la Cluj, în vederea concursului de oină care va avea loc pe terenul parcului sportiv din localitate. Concursul se va ține sub patronajul d-sale. D-l ministru Anghelescu va decerne personal premiile învingătorilor.*

— **Dela Consiliul de higienă al orașului Cluj.** Eri s'a întrunit consiliul de higienă sub președenția d-lui Stefănescu, prefectul județului. Din rapoartele date în acest consiliu s'a constatat că starea sanitară atât a județului cât și a orașului este bună. S'au desbătut apoi câteva chestiuni în senzul de a se da o mai bună administrație băilor Cojocna, precum și o serie de alte chestiuni cu caracter sanitar, atât pentru oraș cât și pentru județ.

— **S'a descoperit leacul paraliziei.** Institutul de psichiatrie din Wiena a ascultat comunicarea profesorului Datnes despre tratamentul Wagner-Sauregg. Prin acest tratament s'a reușit să se vindece multe cazuri de paralizie. Tratamentul constă din injectarea bacteriilor de malarie, celace produce o febră care omoară spirochetii. La institutul de fiziologie din Wiena s'au vindecat până acum peste 300 bolnavi.

— **Târgul de mostre din Lipsca.** Deschiderea Târgului de mostre anual din Lipsca, în anul acesta va avea loc la 26 August. Cei cari doresc să participe, pot lua informații de la Camera de comerț din localitate.

— **Un cămin pentru muncitori la Oradea-Mare.** Consiliul orășenesc al orașului Oradea-Mare, a dat încuviințare pentru clădirea căminului muncitoresc. Noul cămin se va clădi în grădina „Redei."

— **Școlare.** In institutul medico-pedagogic de stat din Boroșteneu județul Arad, în anul școlar 1923—1924, se primesc băeți și fete cu defect mintal, cari au repetat clasa I, ori altă clasă primară, sau n'au putut fi înscriși în școala primară.

Cei săraci vor fi primiți gratuit.

Lămuriri se primesc dela direcțiunea institutului.

— **Hunedoara. Noui târguri aprobate.** Ministerul de industrie și comerț a aprobat ținerea în orașul Hunedoara a următoarelor târguri: 4 târguri de mărfuri în Sâmbăta din a patra săptămână a postului Paștilor; în preziua sărbătorii „nălțarea Domnului"; la 12 Iulie și 14 Noembrie precum și târguri de vite în cele trei zile premergătoare târgurilor de mărfuri.

— **Exportul de lemne în Ungaria.** Exportul de lemne, în Ungaria prin vama Curtici a fost redus în ultimul timp, Ungaria netrimițând vagoane suficiente.

In ce privește vămuirea lemnelor care se exportă pe la vama Episcopia-Bihor vămuirea nu se va mai face de aci încolo la Oradea-Mare, ci la vama Episcopia.

— **Darul M. S. Regelui.** *M. S. Regele Ferdinand a dăruit fondului de reclădire a bisericei din Radna, 10.000 lei.*

— **Dl Ministru Mârzescu la Cluj.** In decursul acestei luni va sosi la Cluj Dl Ministru Mârzescu, pentru a asista la inaugurarea noulor instituți de asistență socială, despre cari am mai vorbit în ziarul nostru.

Recenzarea averilor. — Comisia de recenzământ instituită de ministerul de finanțe prin Directoratul general al finanțelor din Cluj, pentru inventarierea averilor în vederea fixă rei impozitelor a lucrat ieri cu D-l Simionescu, director general.

Din rapoartele ei rezultă că contribuabilii s'au conformat cu toții dispozițiilor nouei legi financiare. Se speră că cel mult într'o lună lucrările acestei comisiuni vor fi terminate.

Cumpărați căruciore berlineze pentru copii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muschilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a marfurilor de modă cu prețuri foarte reduse. 2568

Dacă doriți **„Salam"** de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui **„Fritz Auner et Co. din Mediaș"** se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la **„Pascu" Cluj**, lângă poșta centrală. Telefon 4—68. 2862.

— **Patronul restaurantului „Newyork" dat în judecată pentru specula.** Parchetul local a primit plângerea unui consumator, al cărui nume ne scapă, cerând darea în judecată a patronului restaurantului „Newyork". Reclamantul arată că i-s'a luat la numitul restaurant 20 lei (două zeci) pentru două ouă făcute ochiuri. Reclamantul a mai arătat la cererea de dare în judecată o listă de mâncările care se servesc în tren în vagoanele restaurante, pentru a se vedea deosebirea enormă de prețuri, din care rezultă specula fantastică dela restaurantul „Newyork".

— **Eliminări de studenți.** Senatul universității din Cluj a eliminat pentru totdeauna și din toate universitățile din țară pe studenții Emeric Rozenthal dela facultatea de farmacie, an II. și Béla Bonyati medicinist anul V.

Motivele eliminării la cel dintâi sunt: fals în acte publice, iscălind în caietul de cursuri numele profesorului Martinescu; al doilea a fost eliminat pentru furt constatat de tribunal.

Béla Bonyati e originar din Ungaria.

— **Luați salam HERZ pentr că e cel mai bun De vânzare pretutindeni** 2777

— **In chestia speculei la Cluj.** Intrebând pe dl Ștefănescu, prefectul județului, asupra măsurilor pe care înțelege să le ia contra speculei la Cluj, dsa ne-a declarat că așteapta să apară promulgarea noui legei pentru combaterea speculei, spre a se putea orienta în senzul acestei legi, și a lua măsuri hotărâte.

— **Mutarea Comandamentului Corpului VI de armată.** Statul major al comandamentului corpului VI de armată, precum și Inspectoratul Armatei s'au mutat în localul Prefecturei de județ. Așezarea în acest local este provizorie, și s'a făcut în urma dorinței exprimate de A. S. Principele Carol, prefectului județului, dl Ștefănescu, cu prilejul ultimei sale, vizite la Cluj. Se înțelege dealtfel că este în interesul demnității acestei importante instituții militare, de a avea reședința în centrul orașului, și într'un local corespunzător importanței pe care o reprezintă.

Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care, numai mirosându'l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Dela C. F. C.** Pe lângă direcțiunea regională a căilor ferate din Cluj s'a deschis cursul de mișcare, cu 8 profesori și 55 de elevi. Aceste cursuri vor dura 6 luni. Cursorile au menirea să dea, o bună pregătire viitorilor funcționari, astfel că în câțiva ani, vom avea funcționari români bine instruiți.

— **Serbarea liceului de fete „Regina Maria".** Direcțiunea internatului liceului de fete „Regina Maria" aranjează Duminecă 17 Iunie la ora 3 p. m. un matineu artistic în sala Teatrului Național.

Programul e compus din diferite declamări, coruri, tablouri vivante, dansuri naționale etc.

Se va reprezenta și opereta „Ileana Cosinzeana". Rolurile vor fi susținute de elevele liceului în frunte cu drăgălașa Dșoară Florica Crișan, distinsa elevă a Conservatorului din Cluj.

Biletele pentru acest festival se vând începând cu ziua de azi la librăria Anca și la Cassa teatrului.

— **In atenția Institutului de fiziologie.** Mai mulți locuitori din str. Babeș ni se plâng că sunt turburați noaptea de urletele și gemetele câinilor institutului de fiziologie, asupra cărora se fac experiențe. Locuitorii roagă direcția institutului să găsească o modalitate pentruca acest lucru să se curme.

— **Dela Asoc. „Astra". Convocare.** Comitetul despărțământului Cluj al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român", invită pe toți membrii săi fondatori, pe viață, ordinari și ajutători și în același timp și pe toți sprijinitorii în năzuințele bune, culturale și naționale ale neamului nostru, la Adunarea generală ordinară a Despărțământului Cluj, care se va ține Duminecă, în 24 Iunie a. c. ora 3 d.m. la Cojocna, orășel cu stațiune balneară.

Cu această ocazie Comitetul despărțământului aranjează și o ședătoare culturală având concursul corului Episcopiei rom. din Cluj.

Plecarea din Cluj se va face cu trenul, sau cu automobile pornind dela liceul „Regina Maria" la orele 2 d. a.

Duminecă 17 Iunie între orele 9--12 veniți cu toții pentru a vedea renumitul tractor **FORDSON** în funcțiune la vama din str. Feleacului

PERRY, Regele Ferdinand 99, Telefon 999. 2725

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Evenimentele din Bulgaria

Arestarea și împușcarea lui Stambulisky

Serbia nu recunoaște noul guvern bulgar. Se cere extrădarea fostului ministru Oboff. Liniștea în Bulgaria a fost restabilită

— Consolidarea noului regim —

Ultimele știri sosite din Bulgaria par a arăta că situația în statul vecin s'a limpezit definitiv. Revoluția agrarienilor, partizani ai lui Stambolisky, a fost înfrântă și guvernul Țancoff se poate considera definitiv consolidat. Rămâne de văzut acum, ce atitudine vor lua puterile streine și în special guvernele statelor vecine față de noul regim întronat în Bulgaria.

După cum anunță corespondentul din Belgrad al ziarului „Adevărul" guvernul sârb ar fi hotărât să nu recunoască guvernul Țancoff, care a luat puterea călcând tratatul dela Neuilly. Cercurile politice cred a ști că Iugoslavia va interveni dacă va fi necesar, chiar și pe cale armată.

In privința soartei lui Stambolisky, agenția „Reuter" anunță din Sofia că fostul premier bulgar a fost arestat dar încercând să fugă pe când era escortat, a fost împușcat.

In ceea ce privește pe Oboff, fostul ministru de agricultură și comerț în guvernul lui Stambolisky, refugiat după cum se știe la noi, guvernul bulgar a decis să ceară guvernului român extrădarea lui, ca urmărit pentru delicte de drept comun.

In Bulgaria e liniște

Legația bulgară anunță că în Bulgaria a reînceput circulația normală a trenurilor, poștelor și telefonului. Situația este acum liniștită.

INTERNE

Noul senator al Universității din Iași

La universitatea din Iași a fost ales noul senator în persoana dlui Matei Cantacuzino, care a întrunit 33 voturi, contra 19 voturi, obținute de contracandidatul său dl Bacaloglu.

Donația lui Jacques Elias a fost primită

Academia Română în ședință plenară a decis să primească donația lui Jaques Elias, în valoarea de câteva sute milioane.

Un oficiu de aprovizionare

Astăzi a avut loc între dnii miniștrii Constantinescu și Sassu o conferință studiindu-se înființarea unui oficiu de aprovizionare.

EXTERNE

Desbaterile din Lausanne

Conferința în preziua închiderii, Când se va semna pacea

Lausanne. (Rador). Venizelos fiind asigurat de aliați, că nu e nici o perspectivă, pentru ruperea conferinței, a renunțat la tratativele preliminare dintre Greci și Turci, ce urmau să se facă în mod separat.

Cercuri bine informate afirmă, că cu toate dificultățiile ce persista, pacea va fi semnată până la 20 Iunie. Elveția a fost invitată să trimită delegați la ședința de închidere a conferinței.

Sosirea echipelor pentru concursul de Oină

Astăzi dimineață la ora 11 și jumătate au sosit în localitate echipele de elevi ale școalelor secundare din vechiul regat, care vor concura la concursul de Oină ce va avea loc mâine pe terenul dela Arena sportivă. Echipele sunt însoțite de profesorii de gimnastică a fiecărei școale respective.

La sosirea în gară au fost întâmpinate de elevii școalelor din localitate și de o cohortă de cercetași, precum și de muzica militară.

Echipele au plecat apoi în oraș în sunetul marșului muzicei militare și în frunte cu cohorta de cercetași.

Incartirulrea elevilor s'a făcut pe la școalele internate și căminul studențesc.

Concursul se va ține mâine dela ora 8—12 și 4—8 p.

Intrarea la Arena sportivă este liberă pentru toată lumea.

Curiozități

Durata vieții omului se mărește

Un învățat francez, Meuriot a făcut de curând o comunicare foarte consolantă asupra duratei mijlocii a vieței omului la Societatea statistică din Paris.

Meuriot a înregistrat decesurile populațiunei din Bar sur-Aube, în timpul a trei perioade, fiecare perioadă reprezentând o durată de patru ani: 1821—1825, 1861—1865, 1901—1905.

In timpul fiecărei din ele, procentul general al mortalității a variat în condițiunile următoare: 2.19%, 1.98%, 1.93%, micșorare destul de sensibilă, după cum se vede.

Meuriot a lăsat la o parte ceia ce micșora procentul natalității.

Repartizarea deceselor după etate dă și mai multe detalii în acest mers descrescând al mortalității.

Decese dela 0—10 ani

1821—1825	57.37%
1861—1865	34.56%
1901—1905	13.60%

Decese după 70 de ani

	14 70%
	21.38%
	34 36%

Tablou din care rezultă că durata vieții omenești crește în acest interval dela 27 ani și 11 luni la 37 ani și 7 luni, apoi la 53 ani și 4 luni.

Și totuși, ca elixir al mărirei vieței noi n'avem altceva de cât progresul științei și sacrificiile făcute de atâtea generații pentru a-l câștiga.

A.

Azi și mâine serbările „ROMANIEI JUNE" în parcul orașului

Concursul de oină de mâine

Scriem acest titlu în afară de rubrica sportivă, pentrucă întrecerea de oină care va avea loc mâine la Cluj, între mai multe școli românești de aici, din vechiul regat și Basarabia, nu este un simplu fapt sportiv care să nu intereseze de cât pe oamenii de sport. Matchul de mâine este mai mult decât un divers fapt sportiv, el este pătrunderea acestui frumos joc românesc în Ardeal, între sportmanii români și străini de aici, de unde apoi își va face drum spre marile centre sportive apusene, ale căror legături cu sportul din Cluj sunt mai strânse decât cu București.

Inceputul acesta îl vedem sancționat de participarea anunțată a unui membru al guvernului. D. dr. C. Angheleseu, ministrul instrucțiunii publice, și-a anunțat pe mâine sosirea la această întrecere a școlilor românești și prezența sa înseamnă un nou îndemn pentru publicul ardelean, de a sprijini acest joc care este și neîntrecut de frumos și numai al nostru.

Mare industrie provincie

caută pentru curs primar **institutor** pentru limba română, cunoscând perfect limba română, cunoscând perfect limba germană. Oferte cu copii certificative și fotografie la „Reclama", Cluj, sub W. L. 2870

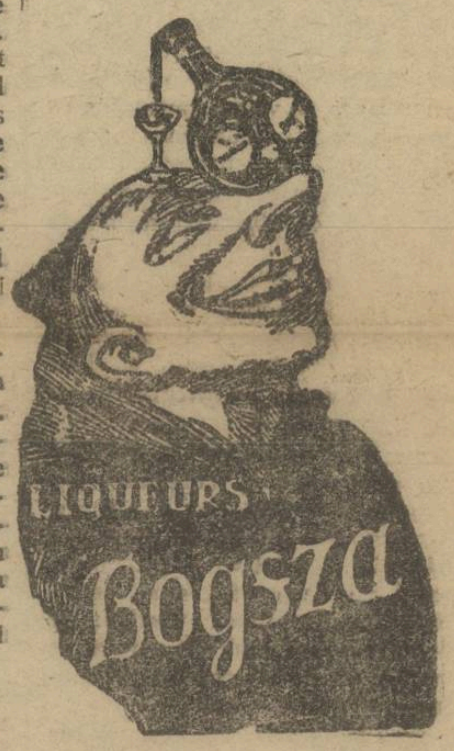

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.

Lloyd 1359 1256

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă 2626

Presa maghiară

Clujul și reforma agrară

„Reforma agrară a redus la minim producția în Ardeal, moșiile proprietarilor au fost prădate și cerealele s'au scumpit enorm. Până mai eri, orașele au fost lăsate în pace. Iar acum, au tras clopotele și asupra pământurilor din Cluj. Intr'o bună zi cetățenii orașului se vor trezi, că în numele reformei agrare vor rămânea fără pământurile ce le au".

„Articolele 11 și 12 ale reformei agrare prevăd expropierea terenurilor dela periferiile orașelor în circumferință de-un kilometru, în scop de-a se clădi case".

„Comisia de expropriere din Cluj, compusă din D-nii Honoriu Cruciu, jude de tablă, ca president, Poruț, fost preot în Măcicașul ungurese și consilierul Oliver Krassnai, se pregătesc să expropreze pe baza suscitatelor articole și cu prețul de răscumpărare de doi bani prevăzut în lege, grădinile de legume, cari alimentează în timpul de față Clujul, pe seama unor oameni, cari... vor clădi odată pe acele terenuri, de cumva n'or muri până atunci".

„Inainte de asta cu 10—15 ani, Gustav Csányi, inginer comasator, a pregătit un plan de comasare a pământurilor dela periferia Clujului și o hartă. A cum așa se vede, comisia de expropriere, în posesiunea acelei harte vrea să exproprieze toate terenurile, cari sunt însemnate în hartă ca terenuri destinate clădirilor".

„Cetățenii Clujului trebue să protesteze energic, pentru-că a ceasta înseamnă nici mai mult, nici mai puțin, decât, că li-se va lua averea pe-un preț de nimic".

— Așadar, cauza roadei slabe, a scumpetei cerealelor, a producției minimale, e reforma agrară. Noi știam, că seceta ce bântuia de câți-va ani încoace, anii răi economici sunt cauza crizei economice. Confraților dela „Ujsàg" însă le trebuesc cu ori-ce preț argumente contra... reformei agrare.

Acum 10—15 ani era nevoie de clădiri în Cluj și această nevoie se simte și azi. Când e vorbă de locuințe pentru funcționari, atunci cetățenii Clujului să protesteze și să pretindă clădiri noui. Când e vorbă să se facă clădirile, să protesteze și atunci!

Probabil că Valahii trebue să clădească în aer!...

Limba română și minoritățile

Un exemplu greșit dat

Parlamentul din Praga a votat un proect de lege, care pe lângă obligativitatea în toate școalele a limbei cehoslovace, mai face obligatoare și limba minoritară a regiunei respective așa cum se va stabili din caz în caz din partea unei comisiuni speciale. In teritoriile curat cehe predarea unei limbi minoritare va fi facultativă. Ziarul „Adevărul" relevă importanța acestui eveniment și pentu România. In Cehoslovacia minoritățile, cari desvoaltă în parlament o acțiune opozițională îndârjită, se bucură de drepturi largi și cu toate acestea recunosc că cunoștința limbei cehe le este necesară, Un exemplu pe care putea să-l urmeze și minoritățile dela noi, pentrucă cunoștința limbei române le este necesară și lor.

„Ziarul bucureștean trage însă numai pe jumătate consecințele exemplului cehoslovac". — comentează „Ellenzék" în numărul de-aseară. Dacă e vorbă să se imite exemplul dat la Praga, îngrijească-se statul român prin școli ca și Românii să-și însușească limba minorităților conlocuitoare".

Așa dar lecții de bună purtare, iarăși.

Cunoștința mai multor limbi e în interesul ori-cărui om, o recunoaștem și noi, ca și parlamentul cehoslovac. O recunoaște și „Ellenzék", dar, numai pentru noi! E un adevăr, pe care „Ellenzék" ar trebui însă să-l recunoască, să zicem așa, înainte de toate pentru funcționarii de naționalitate maghiară. Bună oară pentru funcționarii primăriei din Târgul-Mureș, cari nici după cinci ani dela trecerea Ardealului sub stăpânirea românească nu și-au însușit limba statului, așa încât primarul Dandea a fost nevoit să-i licențieze din funcțiuni.

Apoi pentru profesorii școalelor secundare, preoți, învățători, comercianți, depozitari de tutun, etc. Căci, pentru a nu mai aminti atele, nu e oare revoltător să auzi în Cluj pe cutare depozitar de tutun, spunând mușterilor, că nu știe românește?

Ce silințe și-au dat Maghiarii dela înfăptuirea României mari încoace ca să învețe limba statului român?

Nouă ni-se pare că și-au dat dimpotrivă, toate silințele să evite cât mai mult cu putință învățarea limbei românești.

In Cehoslovacia, nu-i cu putință ca un funcționar să vorbească altă limbă în decursul funcțiunii, decât cea a statului și, așa se vede, școalele maghiare din Cehoslovacia nu fac operă de subminare. Limba statului cehoslovac a făcut între minoritățile de-acolo progrese reale. E natural deci ca parlamentul cehoslovac să voteze o lege ca cea mai sus amintită.

Vreau confrații dela „Ellenzék" să se facă o astfel de lege și în statul român? Ei bine, atunci începeă să dea lecții de bună purtare propriilor conaționali.

Spună-le zi de zi, că trâlesc în statul român și că e o datorie a lor să învețe limba statului. Și mai ales, să accentueze mereu, că batjocorirea limbei statului e o necuviință.

Maghiarii din Cehoslovacia culeg roadele unei silinți, a unei bune-voinți evidente. Cei de la noi n'au deocamdată ce culege pentrucă n'au semănat nimic bun.

Nu se poate revendica pentru România o lege ca cea din Cehoslovacia atunci când terenul princlos unei astfel de legi îl otrăvesc tocmai acela în folosul cărora se revendică.

Parfumerie László & Co.
Magazie Baby

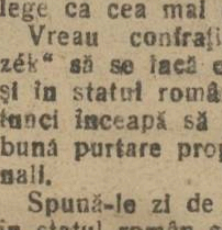

Cărucioarele Brennabor, Trusouri complete de copii, Albituri de dame, Articole de tricotaj Specialități cosmetice și parfumuri engleze și franceze

2852

Gratis! Gratis! Gratis!

primește o sticlă de spirt gallic „GLADYS" cine va face orice cumpărătură

în zilele de 18 și 19 Iunie (Luni și Marți)

la Magazinul „Parisien"

din Str. Reg. Ferdinand 12.

2788

Gratis! Gratis! Gratis!

SACI, MUSAMALE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Engross! Endetail!
Mare magazin
de culori ținkweiss, firnais, spirt de salamiac și de oțet, văpseli de anilină orice fel de articole de băcănie în mare și în mic, servicîu promt la
KALMAR
soc. pe acțiuni de mărfuri,
CLUJ, Strada Regina Maria 42.
Telefon: la magazia principală 425, la filială 544. 2849

Dacă voiți să vă îngrijiți timpul, spălați-vi'l numai cu apă preparată cu
KAISER-BORAX
KAISER-BORAX
întrebuințat mereu fața să nu mai fie urâtă.
KAISER-BORAX
face fața albă și moale
2474-3

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Funcționarilor, Muncitorilor de Stat, din fabrici și dela industrie!
în
15 zile
aranjăm
marele târg de ocazie
pentru funcționari și muncitorii legitimați
în Strada Regina Maria No. 5.

	In loc de prețul cu circulație de zi	cu Lei
10.000 metri Carton	45.—	30.—
5.000 metri Batist francez	55.—	35.—
10.000 metri Zephir	60.—	40.—
5.000 metri Delain francez	55.—	39.—
5.000 metri Grenadin	55.—	39.—
10.000 metri Chiffon pentru albituri	42.—	30.—
5.000 metri Pânză pentru ciarciafuri de așternut	120.—	85.—
5.000 metri Stofă de spălat	40.—	25.—
6.000 metri Opal modern, lăț. dublă	98.—	59.—
4.000 metri Crepon	119.—	89.—
3.000 metri Eponge moderne	240.-	159.—
200 metri Garnitură pentru 6 persoane (garnituri de damast de in)	500.-	350.—
2.000 buc. Ștergare verit. de mâni	65.—	45.—
6.000 buc. Batiste	12.—	5.—
1.000 părechi Ciorapi pentru domni	15.—	10.—
1.000 perechi Ciorapi pentru dame	25,—	15.—
1.000 buc. Pijamale pentru domni	98.—	69.—
1.000 buc. Cămăși pentru dame	120.—	79.—
1.000 buc. Cămăși moderne pentru domni	190.-	139.—

toate celelalte articole neindicate aici și aflate în magazin socotim un scăzământ de 10%
Iacob Dick și Fiul
Cluj, Strada Regina Maria No. 5.
2457

Amici Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Prima fabrică de șireturi în România FRATII FARAGO **Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1.**

◆◆◆ **Recomandă tot felul de șireturi Eisengarn, în toate culorile și de toate mărimele** 2470 ◆◆◆

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

UZINELE ELECTRICE COMUNALE DIN CLUJ, caută **UN STRUNGAR DE FIER** pentru angajare imediată. 2865

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Eczema boalele de piele cosurile se vindecă sigur cu **Pomada Cadol** Găsiți la farmacii și drogherii sau contra mandat poștal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereți gratuit prospectul: Cumse-vindecă eczema. 2819-3

Pungi, saci de hârtie în execuție simple și luxuoase la **Papetărie Lepage, Cluj** cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele 2744-3

10.000 de globuri de marmură au sosit la firma **Filip Eisenstädter** Cluj, Str. Reg. Maria 13 Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Fabricăm și furnizăm ROLOURI din plăci de oțel și umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi și pe prețurile cele mai reduse. 2798

Oferte se servesc gratuit:

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică. **Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.**

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul **FRAȚII JOANOVICS, Cluj** ◆◆◆◆ se face măriri de fotografii, retrosări ◆◆◆◆ 2782

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Acțiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

ROYAL mașina de scris americana 2744-5 **Cereți oferte.** la librăria Lepage, Cluj

Depozitul fabricei de sticlă din Turda *Cluj* ***Fischer*** *Piața Unirii 13.* 2787 **Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.**

Intreprinderea de instalațiuni electrice a orașului CLUJ

ataşată Uzinelor electrice Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

EXECUTĂ:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, **montări** de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și **reparațiuni** în mod radical. — **Stațiune specială:** de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lămpi electrice, material de instalațiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere. Reclama 3050 2868

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima CLUJ

Reprezentanța Generală A. Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2229 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Fabrica de articole de metal și tinichea **Grünwald și soții, Oradea-Mare,** Strada Poștei No. 39. Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2674

Cronica sportivă

Concursul atletic de mâine

Ziua de mâine înseamnă un eveniment pentru viața sportivă a Clujului, Concursul atletic promite a fi foarte interesant prin numeroșii atleți cari participă.

Până acum s'au anunțat următorii atleți:

Din clubul **„Universității"**: Uitz, Belu, dr. Corcan, Pop Zorilla, Bodea, Nemeș, Borcan, Botiș, Curea, Caba, Aron și Răzvan.

Din **CAC.** Péter, David I și David II, Donogan, Kormos, Nyerges, Stieff, Raduch, Kiss, Füzessy, Balog, Losonczy. Vajna.

Din **KKASE:** Morariu și Bene.

Din **„Unirea"** (Timișoara): Cusu

Din **NTK,** (Aiud): Bartha și Szekely.

Din **VSC,** (Vulcani): Spitzer; Bogya, Spolarits, Vass, Marton.

Din Camp. Petroșani: Kádár, Polinkás, Hausel I și II, Sárdi și Cioban.

Clubul „Törekvés" din Satu-Mare și-a anunțat doi atleți.

Ordinea de concurs:

1. 100 m. plat.
2. Aruncarea greutății.
3. 800 m. plat. hcp.
4. Salt în lungime.
5. Aruncarea discului.
6. 1500 m. plat.
7. Salt în înălțime hcp.
8. 400 m. garduri.
9. Aruncarea suliței.
10. Salt cu prăjina, hcp.
11. 400 m. plat.
12. Aruncarea ciocanului.
13. 5000 m. plat.
14. Ștafeta 800+400.

Ștafeta se va face între reprizele matchului de footbbal.

Rezultatele din 1921

Pentru a arăta desvoltarea sportului din România dăm aci rezultatele concursului atletic aranjat de clubul „Universitatea" în anul 1921.

Cititorii comparându-le cu cele de mâine, vor vedea progresul realizat în doi ani.

1. 100 m. plat. Corcan (U.) 12·2 sec.
2. Aruncarea greutății: Morar T. 13·15 m.
3. Salt în lungime: Zsák (ATE) 601 cm.
4. 400 m. plat: Steinfeld (ATE) 54·8 sec.
5. Aruncarea discului: Pop Zorilla (U) 38·27 m.
6. Salt în înălțime: Boskovitz (KAC) 160 cm, (Rusu, din clubul „Unirea" sare azi 177 cm.).
7. 1500 plat. Zsák (ATE) 4 cm. 42 sec.
8. Salt cu prăjina hcp: Vajna (KAC) 295 cm; Nemeș (U) 280 cm.
9. Aruncarea ciocanului hcp. Bodea (U) 35·14 m., Morar Teofil 34·97 m., Holacsek (KAC) 34·23 m.

După concursul atletic se va juca finala concursului de oină început, înainte de masă, apoi va urma matchul „Törekvés" (Oradea)—„Haggibor".

In pauza dintre reprize se va face concursul de ștafete.

Football

Matchul de revanșă dintre reprezentativele orașelor Cluj și Oradea va avea loc la 24 Iunie la Cluj.

„Gloria" la Belgrad

Echipa de footbal a clubului „Gloria Cfr." din Arad a jucat la Belgrad două matchuri. Unul cu „Clubul Sportiv" din Belgrad, a rămas remis cu 1:1. Celelalt jucat cu reprezentativa Jugoslaviei s'a sfârșit cu 3:1 pentru Iugoslavi. Arădanii nu au validat două careuri de 11 m.

Șampionatul de footbali

Șampionatul de footbal din regionala Cluj, prezintă după matchul de Joi următoarea schemă.

1. Haggibor 18 puncte (16—6)
2. Victoria 15 puncte (16—5)
3. KAC 12 puncte (11—9)
4. Univ. 11 puncte (18—8)
5. CFR 10 puncte (7—15)
6. KKASE 10 puncte (6—11)
7. KMTE 6 puncte (1—16)

Numerile din paranteză arată goalurile date și primite.

Ultimul match ce mai trebuie jucat e Victoria—Universitatea. Rezultatul acestuia însă e de foarte puțină importanță întrucât Victoria nu poate fi scoasă din locul al doilea. In caz că Universitatea ar învinge ar lua locul echipei KAC.

Invingerea însă e foarte puțin probabilă întrucât *Victoria* nu a fost încă învinsă în decursul matchurilor de șampionat din anul acesta.

Se vorbește că *U.* ar renunța la jucarea acestui match. In acest caz *Victoria* câștigă locul al doilea nu cu 15 ci cu 17 puncte.

Oină

Sportul ardelenesc nu cunoaște încă jocul de oină. Chiar pentru acela e îmbucurător faptul că concursul general de oină din anul acesta va avea loc la Cluj.

Concursul se începe mâine la ora 8 a. m. pe arena sportivă din localitate.

Echipele ce vor juca le-am anunțat în numărul apărut joi seara.

Atragem atenția sportiștilor și clubarilor de aici, asupra acestui frumos joc, care dacă s'ar introduce și la noi nu ar putea decât să ne bucure.

După eliminatoriile concursului de oină ce se vor ține înainte de masă, concursul între echipele ce vor ieși învingătoare se va ține la ore 5·30 p. m. (după concursul atletic).

Echipa învingătoare va primi dela Dl ministru Anghelescu — care va asista la concurs — o frumoasă cupă.

Concursul nostru

Ziarul „Infrățirea" dorind a lăți interesul față de sport în marile masse ale poporului va aranja un interesant concurs la care va putea participa fiecare cititor din Cluj ori provincie.

Condițiile și amănuntele le vom publica în curând.

Până atunci, atragem atenția cititorilor asupra acestui concurs.

— *al.* —

BĂILE Tistyan CEHOSLOVACIA

Băi de nămol de renume mondial cu putere tămăduitoare incomparabilă contra

Reumatismului, gutei-sociaticei

Hoteluri de primul rang, formând un complex cu băile. Pentru oaspeți din România prețuri reduse (locuința și pensiune complecta zilnic dela Kc. 40). Voiaj comod (dela Budapesta 4 ore cu accelerat direct). Informațiuni dă: „RECLAMA", Cluj, Piața Unirei 4.

Reclama 3064 2869

CITIȚI „INFRAȚIREA"

Bandage de Cauciuc

pentru Autocamioane

toate dimensiunile 2747-2

Deposit la

Emil Blaga, Cluj

La cerere se trimite prețul curent

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19

Telefon interurban No. 2-13.

Adresa telegrafică: Juvaere Cluj

Avem onoare a anunța stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica și biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 19.

Vă rugăm a ne onoara și pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu și mai multă promptitudine. 1845

Prima intreprindere din România pentru 2796

curățire și transformare de pălării panama, zsirad

primește toffelul de pălării pentru curățit

Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

„Tacâmul"

fabrică pentru articole de argintării

Cluj, Str. Avram Iancu 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul" Cluj.

Argint

cumpără cu cel mai mare preț! 2850

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revânzatori.

Cea mai fina crema pentru ghete

S'a deschis bazinul băii DIANA

pentru înnotatori liberi și carii învață innotatul.

Deschis dela 7 oara dimineața până la 8 seara. Lloyd 1632

33

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris

confecție de hârtie și imprimate de orice natura la:

Librăria - Papetăria - Tipografia LEPAGE Cluj.

Cereți cataloge lista și ofert. 2744-4

Uniunea muncitorilor Grafici din România Circ. Cluj

aranjază în ziua de Duminecă, 24 Iunie, 1923 ora 4 p. m. în

Grădina de vară din Calea Donath Nr. 12

SERBAREA GUTENBERG

La această serbare (care este împreună cu dans, poștă universală, premiu de frumusețe, tombolă, matriculă americană, confetti, serpentine, etc.) își dă concursul și secțiile română și maghiară a corului „Gutenberg", la care sunt invitați toți acei cari vor a lua parte

TELEGRAMA. Domnii aranjatori de petreceri, malaluri, serbări, :: jubileu, reprezentații, etc. :: să viziteze Grădina aceasta care se dă pentru aceste scopuri gratis.

Prețul de intrare:

de persoană 25 Lei

de familie 60 Lei

Mâncări calde și reci, precum și beuturi excelente cu prețuri moderate

Cofetărie Garderobă Trafică

Intre orele 4—8 toate Autobusele și mașinele D-lui BLAGA, vor sta la dispoziția On. oaspeți. Vor pleca din Piața Unirei prin parc până la locul de petrecere

Specialitățile fabricei de bere din Cluj

FRIDERIC CZELL și FII

Grupa Dr. WILHELM CZELL

„HERCULES"

bere nutritoare, specialitatea brună din malt dublu — și

„MONOȘTOR"

bere deschisă mult, apreciate

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă cea mai superioară. • Se capătă pretutindeni. 2216

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 824 • 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAG... Marți 19 Iunie 1923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MA... SUB CONDUCEREA UNUI COMITET Director: D. TOMESCU

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 Telefon: REDACȚIA No. 211

R CLUJ I. 6505

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Ce trebue să cerem țăranului român?

—Emigrația în America și condiția de viață a satelor după împroprietărire—

Într'un ziar săptămânal menit să lămurească satele găsim o pledoarie a redactorului respectiv pentru deschiderea largă a granițelor, tuturor Românilor cari vor să plece în America. Nu știm întru cât faptul așa cum este relatat acolo poate fi adevărat. Guvernul și administrația nu pot pune nimărui piedecă să plece unde-i este pofta inimii și nu credem să existe vre-un ordin al ministerului de interne în care să se oprească țăranilor români plecarea în America. După câte știm însă, Statele-Unite a Americei au stăvilit emigrația străinilor, regle mentând-o pentru fiecare țară din Europa după o anume proporționare. Se poate deci ca redactorul „Luminei Satelor" să fi fost indus în eroare când i s'a adus la cunoștință „că Românilor nu li se dă pașaport pentru America", dar se dă Sașilor și Ungurilor.

Măsura administrației dacă există nu poate fi justificată decât de completarea cotei de emigrare fixată nouă, în care caz ea se aplică în mod egal tuturor cetățenilor români, pentru a-i scuti de osteneală și cheltuială zădarnică.

Dar trebue să facem mai înainte de orice, o remarcă. „Lumina satelor" pledează prea mult pentru emigrarea Românilor și pledează mai cu seamă greșit. „Lumina satelor" poate să aibă scuze că nu greșește singură, și mai ales că în popor a rămas încă vechea credință în binefacerile emigrației în America. Scuza este însă destul de slabă.

Este foarte adevărat că în trecut *"nouă Românilor America nu ne-a fost de rea, ci de mare și ne prețuit ajutor"*. Dar oare situația noastră de astăzi se poate asemăna cu cea din trecut? „Lumina satelor" trebue să știe că nu, și că datoria ei și a celorlalte foi poporale este să deschidă ochii țăranului asupra realității actuale și nevoilor naționale cari ne chiamă la o supremă datorie. In trecut țăranul român din Ardeal nu avea pământ, ci era rob pe moșia grofului ungur și a sasului înstărit. Mergând în America putea să muncească liber și să adune fără a fi exploatat. Cu chipul acesta nădăjduia să-și întruchipeze o brazdă de pământ care să fie a lui.

Dar astăzi? Astăzi reforma agrară ni-a dat o proprietate țărănească aproape pretutindeni. Groful ungur și-a strâns trufia-i lene să pe câteva sute de jugăre; congregațiile săsești au trebuit să renunțe la vechi privilegii pentru a face loc unei dreptăți sociale în delung încălcată.

Țăranul român nu mai e silit să meargă la America să muncească din greu și să adune cu sudoare banul cu care să-și rescumpere pământul strămoșesc. Astăzi țăranul român își are pământul lui, pe care *trebue* să-l muncească pentru a nu lipsi țara de producția dinainte de împărțirea pământului. Nu e deci deajuns să ne mulțumim că țăranul care merge în America va plăti din munca sa de acolo pământul căpătat la împroprietărire; ci trebue să ne gândim că e o datorie patriotică pentru orice om luminat să potolească lăcomia de avere și dorința de mai bine a țăranului român sfătuindu-l să rămână la brazda lui pe care trebue să o facă cât mai productivă. Altfel, dacă țăranii își vor părăsi în toate părțile țarina și se vor duce aiurea să muncească, actul de dreptate săvârșit de împroprietărire amenință să se întoarcă în dauna statului, prin slăbirea capacității sale de producție agricolă.

Jertfa împroprietăririi cere să fie răsplătită cu jertfa de muncă a tuturor celor împroprietăriți. Pământul împărțit țăranilor trebue să dea tot atât cât dădea pe când era în mâna câtorva proprietari, și pentru aceasta se cere, înainte de orice, ca fiecare să rămână la postul său de cinste. In cadrele României întregite, împroprietărirea are în special caracterul unei opere naționale. Ea creiază o proprietate rurală românească, iar această proprietate rurală românească nu se poate menține și nu poate propăși fără prezența stăruitoare și productivă a țăranului pe brazda căpătată după îndelungați ani de înduire.

Este greșită părerea confratelui „Lumina satelor" că trebue să ne grăbim să cucerim orașele, comerțul și industria. Trebue deocamdată să ne consolidăm în satele cucerite acum. Când vom avea o proprietate rurală așezată și înfloritoare, cucerirea orașelor se va face de la sine, prin excedentul de viață pe care îl vor da aceste sate. Să nu ne sperie că alții trimit bani și ni-o iau înainte. puterea de viață a poporului românesc nu se poate condiționa de o trecătoare chestiune de valută. Să înțelegem că jertfa noastră de astăzi va însemna fericirea generațiilor cari ne vor slăvi pentru tot ce vom ști să le lăsăm. Dar să știm să le lăsăm o țară românească vrednică de locul ce i se cuvine după atâtea veacuri de nedreptate istorică!

Istoriografia română ardeleană

Ales în seziunea actuală, membru activ al acestui înalte institu ții culturale românești, eruditul istoric Alex. Lapedatu, profesor al universității clujene a ținut într'o remarcabilă cuvântare nașterea și evoluția istoriografiei ardelene, determinată și îndreptată de la început până la sfârșit, de însăși desfășurarea vieții politice a neamului românesc de peste Carpați, de luptele și de silințele continue pe care le-au avut de purtat Românii transilvăneni pentru a restaura, a impune și valorifica drepturile și libertățile din vechime, și de trebuințele organizărei sale, mai ales pe terenul politic și cultural.

Demonstrând că primele produse istoriografice ardelene ca: Cronica popii Vasile din Șcheii Brașovului, Cronica lui Gheorghe Brancovici și „Istoriile" lui Radu Tempea nu au legătură prin origine și natura lor cu viața transilvană propriu zisă, Brașovul aparținând de fapt prin viața sa culturală Țării Românești, d-l Alex. Lapedatu a arătat că istoriografia ardeleană începe cu forma erudită critică, cu o nuanță polemică foarte pronunțată, determinate de falsele mărturii istorice pe care se bazau dușmanii noștri.

Evenimentul capital, ce a avut urmări favorabile prefacerii în mai bine și desvoltărei vieței culturale în Transilvania e unirea cu Biserica Romei, pusă la cale și înfăptuită pentru interese politice streine neamului românesc, dar sfârșind prin a fi folositoare nouă.

La opera primilor istoriografi români: Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior, cari au tratat în scrierile lor chestiunea continuității și drepturilor elementului român din Ardeal, prin argumente istorice și filologie, fie de ordin stătător, fie în Conexiune cu altele, se adaugă, când procesul nostru politic cu Ungurii se găsea în ajunul rezolvării sale prin urmările revoluțiunei de la 1848, Simeon Bărnuțiu, cu memorabilul său discurs ținut la 3/15 Maiu în adunarea de la Blaj.

Învățați din țara: Hașdeu, Xenopol, Onciul, intervin mai târziu în arena istoriei, luându-și sarcina de a se face apărătorii tradiției istorice în chestiunea așa zisă română.

Remarcând studiile asupra trecutului în legătură cu organizarea vieții publice românești trans-carpatine și pregătirile pentru lupta decisivă cu Ungurii, d-l Alex. Lapedatu a arătat însemnătatea operei d-lui N. Iorga, cel dintâi istoric din Regat, care a încălcat cu pasiune și vigoare crescândă, terenul istoriografiei ardelene și care a contribuit ca nimeni altul prin cărțile, revistele și ziarele ce publică și edităză la mișcarea vieței noastre culturale în toate domeniile ei de manifestare.

Institutul de istorie națională de la Cluj, întemeiat prin generoasa munificență și înalta preocupare patriotică a M. S. Regelui, cât și Academia Română, sunt cea mai bună chezășie că poporul românesc de pretutindeni se va bucura de binefacerile răspândirii și mișcărei culturei românești.

Statele-Unite și împrumutul internațional

Finanța americană va fi silită în cele din urmă să vie în ajutorul Europei sărăcite de războiu.

Din ce în ce se dă mai mult în vileag, că majoritatea opiniei publice din Statele-Unite este favorabilă politicei franceze în Ruhr. Cei ce ezitau la început, au admis în totul teza franceză.

Prietenia de veacuri care unește pe cele două popoare rămâne aceiași și de coalaltă parte a Atlanticului.

Propaganda formidabilă pe care au întreprins-o Germanii pentru a ridica opinia publică americană împotriva ocupațiunei Ruhrului, n'a ajuns la nici un rezultat.

Americanii, oameni practici au înțeles foarte ușor că Francezii au dreptul să fie plătiți și a lua gajuri când vorbitorul e de rea credință.

Pe de altă parte ei nu pot să critice Franța că a luat măsuri de siguranță în momentul când ea poate să se teamă de o nouă agresiune.

In viața popoarelor ca și în aceea a individilor de altfel, chestiunile economice sunt însă acelea care domină prezentul sau viitorul.

Chestiunea primordială e a traiului și a asigurărei vieței de mâne.

Opinia publică americană deși favorabilă Franței e mai mult bazată pe sentimente de natură imponderabilă decât pe realități.

Oamenii politici americani sunt foarte sensibili în chestiunea datorilor interaliate. Punerea în discuțiune de către guvernul francez a validității acestor datorii, care nu pot fi încă plătite au provocat o vie surprindere în opinia publică americană.

Statele Unite cunosc astăzi o perioadă cât se poate de prosperă. Comerțul și industria, stimulate de o mare consumație internă, sunt în plin avânt; afacerile sunt foarte active și se poate zice cu drept cuvânt că Statele Unite sunt singurele beneficiare ale războiului.

Comerțul și industria europeană îi sunt indiferente de aceia opinia publică americană se interesează din ce în ce mai puțin de afacerile economice ale Europei.

E deci o greșală de a aștepta cineva din partea Americei vreun ajutor politic sau financiar.

In timpul primelor luni din anul acesta au fost vânduți pe piața New-Yorkului nu mai puțin de 1 miliard 655 milioane de dolari. Și din această cifră nici un dolar n'a fost destinat vreunui stat sau societăți europene.

Piața americană pare deci închisă oricărei operațiuni și credit destinate Europei. Și orice program referitor la chestiunea reparațiunilor, bazat pe un împrumut internațional e irealizabil, fără concursul capitalurilor Statelor-Unite prin intermediarul finanței americane.

Astfel se explică de ce Franța continuă să organizeze exploatarea gajurilor de la Germani, până ce aceștia vor fi siliți să plătească.

Americanii nu se vor interesa de afacerile Europei și nu vor căuta o soluție a greutăților europene nici pe cale morală, nici politică sau financiară până nu vor fi scăpat de criza economică în care se află, datorită lipsei mâncei de lucru, mărită mai ales în ultimul timp prin oprirea aproape totală a emigrației europene.

Dar în curând, când consumațiunea internă va scădea, acumulația inevitabilă de mărfuri, va constrânge Statele Unite să caute peste Atlantic clienți pentru a își vinde produsele.

Atunci agricultorii, comercianții și industriașii americani își vor da seama că Europa, care astăzi pare săracă este indispensabilă prosperității Statelor-Unite.

Ei vor fi constrânși să concludă în cele din urmă că nu pot să rămâie în aceiași izolare, căci propriul lor interes, le va dicta noua linie de conduită.

Examinând din nou, cu simțul lor de realitate; cei mai buni mijloc pentru a veni în ajutorul reala cerei Europei, desigur că vor ajunge să revizuiască și să micșoreze datoriile internaționale, care trebuesc să precedeze orice plan serios în legătură cu marea chestiune a reparațiunilor, care nu poate fi rezolvită fără ajutorul capitaliștilor americani.

Și această micșorare va fi ușor de făcut, privind în special Franța și Belgia, căci se știe că Anglia datorită politicei financiare a actualului prim-ministru Stanley-Baldwin a reușit să-și consolideze întreaga datorie ce o avea față de Statele Unite.

Războiul a făcut din Statele Unite o națiune având cea mai mare parte din bogățiile metalice în aur din întreaga lume; dar de această bogăție Statele Unite nu se numai la ele însăși, nu pot să tragă nici un folos.

Că o vor voi sau nu, când va trece criza actuală, Statele Unite vor fi constrânse să întrebuințeze acest excedent de aur pe care l'a văzut revărsându-se în timpul războiului, în favoarea Europei sub forma de credite sau subscripțiuni la împrumuturi, care vor avea garanții suficiente.

Dar trebue ca această mișcare să vie spontan în Statele Unite și nu din Europa.

Adevărul ne obligă însă să recunoaștem că, dat fiind egoismul naționalităților anglo-saxone e greu de indicat data când ea se va produce.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Festivalul Internatului de fete „REGINA MARIA"

Ieri după masă am văzut pe Ileana Cosânzeana cea măiastră și cu părul de aur. Povestea iubită, naivă și cu multe variante a copilăriei noastre, ne-fermecă și acum, poate tocmai pentru naivitatea ei. Ne-au spus'o femeile zilelor de mâne. Imprejurarea, că sala Teatrului Național a fost arhiplină a simbolizat poate dorința generală de-a trece măcar din când în când în lumea poveștilor, din lumea realității sarbede a zilelor de azi. Chiar și prețurile moderate ale locurilor ne reaminteau vremi trecute...

Povestea e dramatizată de D-na Elena Dr. Aciu n. Fabian și are unele defecte, ca bună-oară trenurile și șrapnelele cari se pomenesc în actul al treilea. E simbolul unor evenimente de dată recentă, adevărat, dar trecute în lumea frumoasă a poveștilor, când Feți-Frumoși operau cu buzdugane, nu cu șrapnele și tunuri.

Dar, la urma urmelor, treacă aceasta. Povestea simbolizează unirea Aadealului cu patria mamă, cum foarte frumos ne-a spus eleva Aughela Moroian, în prologul recitat cu atât preciziune, încât, contrar obiceiurilor dela prologuri, a stors încă dela început aplauzele p blicului, fiind chemată de repețite-ori la rampă.

Rolul lui „Făt-Frumos" l'a interpretat d-șoara **Florica Crișan**. A fost un foarte frumos „Făt-Frumos", ca visul de-o mie de ani al Ardealului, ca închipuirea ce ne-o făceam despre el în vremile fericite, când credeam în povești. Mai ales în seena, când „Făt-Frumos" după trezirea din somn află că g'a furat părul de aur al Ilenei Cosânzenei, și în rugăciunea, ce a cântat-o cu glas de adevărată artistă d-șoara Florica Crișan a fost neîntrecută. Iar Florica Petrini în rolul Ilenei Cosânzenei a fost demnă de Făt-Frumosul dorit. In momentele de disperare pentru pierderea părului și în cele de bucurie pentru întoarcerea lui Făt-Frumos, ne-a transpus cu adevărat în fermecătoarea lume a poveștilor.

Vrăjitoarele sunt antipatice. In copilăria noastră încleștam pumnii când citeam despre isprăvile lor. Abia la sfârșitul poveștei ne dam seamă, că își au și ele rostul lor. Păcat, că fantezia copiilor nu-și închipuește pe vrăjitoare așa, cum a personificat-o *Nella Popa*. Atunci le-ar ierta toate vrăjitoriile și le-ar deveni simpatice, așa cum ne-a fost și nouă ieri

Așa vrăjitori să te vrăjească mereu, chiar și cu riscul să-și strice șapte Feți-Frumoși tradiționalele opinci de oțel.

Elena Moșoiu a interpretat rolul ciobanului ce cântă din fluier. Cu vocea ei frumoasă de alto, părea un adevărat cioban zeremat de-o stâncă, ce se ingână cu „Doina", interpretată la perfecție de Livia Ijac. Doinele ce le-a cântat „Doina" au stors aplauzele publicului înainte de lăsarea cortinei. Din felul cum au fost cântate simțiai, că sunt smulse din inima Ardealului îndurerat pe vremuri.

Zânele numeroase, au fost fermecătoare ca toate zânele. Și ca în toate poveștile, au fost și o seamă de pitici drăguți, între cari *Laura Nicoară* a câștigat simpatia publicului la cele dintâi patru versuri ce le-a recitat. Iar spre fluturașul *Selma Oros*, dacă ar fi sburat prin sală, s'ar fi întins toate mâinile să-l prindă.

Anghela Moroian, Letiția Murășan și *Adela Garbiș* au fost zânele poeziei, muzicei și picturii; cea din urmă părea un tablou frumos cinematografiat [illegible] cu darul vorbirii, de Grigorescu.

Corul ne-a îndulcșat și înveselit, fiind foarte frumos și plăcând mult. De-asemeni au plăcut jocurile drăguțe românești, în cari a excelat mai ales *Olga Vasilescu*. Au fost jocuri noui, de curând inventate, cari se vor introduce desigur în toate saloanele românești.

Tabloul viu, care a personificat minunatul cântec ce răsuna în acea vreme între culise, a delectat toate privirile.

Maria Ionescu a declamat cu mult simț o poezie de Rădulescu-Niger.

A fost o dup'amiază de dulce poezie, despre care nu putem să scriem decât rânduri frumoase. Ne-am simțit în fermecătoarea lume a poveștilor. Cele trei ore, cât a durat reprezentația au trecut repede — repede, ca visurile dulci ale tinereței. Publicului nu-i venea să creadă că această „frumoasă, de de mult poveste" s'a terminat așa de curând. *Dnei Pipoș*, directoara Internatului, inițiatoarea frumoasei reprezentații, i-s'au făcut ovații entuziaste.

Dl *Ministru Anghelescu*, a asistat și dsa la reprezentație, exprimându-se în termeni nespus de elogioși, asupra reprezentației. —*sp.*

Amânarea serbărilor în memoria mitropolitului Șaguna

După cum am arătat într'un număr trecut al ziarului nostru, în Sibiu urma ca la 29 și 30 Iunie a. c., să aibă loc serbări mari cu ocazia împlinirii a 50 de ani dela moartea mitropolitului Andrei baron de Șaguna.

De oarece M. S. Regele nu va fi în țară la acea dată, și cum Suveranul ține să ia parte la această grandioasă sărbătoare a Neamului Românesc, comisiunea de organizare a serbărilor de sub președenția mitropolitului Nicolae Bălan, și a d-lui Anastase Boiu, prefectului jud. Sibiu, a luat deciziunea de a amâna acele serbări pentru altă dată, care se crede că va fi la 12 și 13 Iulie 1923.

In acest scop, mitropolitul Bălan și prefectul județului vor pleca la București spre a lua înțelegere asupra datei serbărilor, atât cu Casa Regală cât și cu președinția consiliului.

ECOURI

O societate vieneză pentru popularizarea artei

Din inițiativa cunoscutului colecționar, farmacistul vienez Robert Raditz, s'a înființat la Viena „Societatea amatorilor de tablouri și miniaturi", din care fac parte numeroși amatori de artă și colecționari.

Consilierul Iosef Stiller mare colecționar și cunoscător de obiecte de artă, a pus o sală la dispoziția noii societăți.

La 5 Iunie s'a ținut o ședință a membrilor, pentru alcătuirea statutelor.

Societatea se compune din amatori de artă, savanți, colecționari, și are de scop să dea ocazie membrilor ei să-și desvolte cunoștințele în domeniul artelor frumoase prin întruniri, conferințe expoziții, publicațiuni, etc.

O cântăreață română în Anglia

Extragem din ziarul englezesc „The Bucks Examiner" următoarele rândurile cu privire la o auditie dată de o compatriotă, d-ra Costopol (Aidon d'Etolie), la Londra.

Articolul poartă titlul: Un concert excepțional și relatează următoarele:

Un concert de un interes cu totul excepțional pentru adevărații iubitori de muzică a fost dat Sâmbătă 21 Aprilie în „Elangeni" Amersham de d-ra Costopol Aidon d'Etolie — o cântăreață favorită a Reginei României — și de Sylvie Colenso (pian), Irma Colenso (vioară) și Eothen Cameron Taylor (violoncel).

D-ra d'Etolie a prezentat un extrem de variat program care a arătat în mod minunat puterea, strălucirea și întinderea vocei ei magnifice, precum și technica de care dispune.

In partea I-a a programului d-sa a încântat auditoriul cu o serie de Lieduri: „Thon art risenmy Beloved" de S. Cofeidge-Taylor, „Wohin" (Schubert) și cu trei încântătoare lieduri originale de Sylvia Colenso: „Separation", „Jetzt rede Du" și „Schilfiled"; după care a urmat arta „O mie Fernando" din „Favorita" lui Donizetti și aria Liei din „l'Enfant Prodigue" de Debussy.

In aceste arii cunoscute, d-ra d'Etolie ne-a dat dovada puternicelor aptitudini de cântăreață de Operă, pe care e stăpână.

Jocul ei de scenă, chiar fără accesorile înscenării și fără recuzită teatrală, era minunat de convingător, și a mărit interesul atrăgându-i frenetice și bine meritate aplauze.

Se vor putea fabrica diamante

In laboratorul companiei generale electrice din Pittsfield (America), s'a izbutit să se producă un curent electric de 7 milioane de volți.

E cel mai mare voltaj care s'a obținut până azi.

Experții americani susțin că cu ajutorul acestui formidabil curent vor reuși să facă transmutația metalelor.

După același experți, grație acestui curent se vor putea fabrica diamante din cărbune.

O operetă a unui violonist țigan

Deunăzi a fost sărbătoriți la Berlin violonistul Vörös Miska, care a compus o operetă intitulată „Der Liebesstreik" (Greva dragostei) cu libretul de Richard Wilde, și care s'a jucat la „Lessing-Theater".

Vörös Miska este țigan din Ungaria și se află de mult timp stabilit la Berlin, unde este foarte cunoscut.

Textul operetei nu pare a fi prea original, muzica din contra a fost foarte aplaudată, relevându-se în special, un ceardaș foarte focos, precum și un „valeture".

FOITA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA"

Chestiuni sociale

Prostituția

Lupta care s'a dat și se dă în contra ei este fără rezultat, pentrucă răul n'a fost nici odată atacat la origină.

Ușurința cu care ființa omenească, își câștigă, pâinea de toate zilele, sau un beneficiu material oare-care, vânzându-și corpul, — este unul din elementele primordiale, care a creat prostituția și-o întreține.

Nici o măsură, oricât de aspră n'a putut s'o suprime, pentrucă nici una n'a dat posibilitate, celor înclinate spre prostituție, să găsească cu aceeași ușurință traiul, în munca cinstită.

Dar mai sunt și alți factori îndrumători spre prostituție și anume: inegalitatea socială a celor două sexe, — greutatea constituirei familiei și a desfacerei ei, când nu mai poate subzista, — insuficiența de educație morală și de cultură, — lipsa de demnitate personală, — lenea, luxul, în afară de factorii economici, în domeniul cărora, bărbatul și-a rezervat aproape exclusivitatea.

Prostituția a evoluat odată cu societatea omenească, din care face parte integrantă și a suferit într-o-cătva influența ei civilizatoare, de oare-ce nu se mai pune în evidență, cu acea impudicitate, caracteristică vremurilor antice; totuși ea n'a scăpat, ci din contra pare să se fi întins.

Germenul prostitual nu se transmite prin creditate și femeia nu se naște prostituată, — ea devine — este o creațiune socială, este produsul unui anumit mediu, care-i prepară terenul și la un moment dat îi dă naștere.

Toată sforțarea dar, trebue îndrumată într'acolo. Elementului educator: părinților și mai cu seamă profesorilor și clerului le incumbă marea și greaua misiune de a înfrâna această plagă socială.

*

Când copilăria va fi solid ocrotită și educată, — când simțul demnității personale, va fi adânc sădit în sufletul ei și când dorul de muncă și de împlinire a datoriei, va fi crezul ce-i va conduce pașii în viața, — numai atunci prostituția își va fi trăit traiul, căci nu va mai găsi pământul roditor de acum, în care să' și zvârle sămânța-i otrăvită.

Zadarnic asprimea legilor, măsurilor și ordonanțelor, să năpustește cu violență, asupra prostituatei; această asprime nu va putea s'o îndrepte, căci nu are cum. Readucerea ei la viața cinstită, este o imposibilitate de fapt și i s'ar putea aplica, faimoasa citațiune: mai de grabă abaț soarele din calea lui, decât pe prostituată din a ei.

Asprimea legilor trebue îndreptată nu înspre ea, ci asupra tuturor acelor, cari îi înlesnesc și-i bătătoresc drumul.

Formula ar fi: educația și numai în al doilea rând represiune, căci aceasta din urmă, aplicată de-alungul secolilor exclusiv numai prostituatei și nu celor ce i-au dat naștere, a dus la un rezultat negativ. Prostituata din anticitate trăește și acum.

*

Dar dacă prostituția constitue un rău social, prin faptul că lîquefiază morovurile, minează familia și contribue astfel la decăderea morală a societății, — ea îi face un rău și mai mare, prin acea că vehiculează bolile venerlene, pe cari le împrăștie cu profuziune pretutindeni.

Ea este butoiul fără fund al sifilisului și blenoragiei.

Imposibilitatea de a o controla, căci nimeni nu știe unde începe și unde să sfârșeste prostituția, în așafodajul social, face că numai o în fimă parte, o extrem de infimă parte, din formidabila armată a prostituatelor, să fie supusă supravegherei medicale și atunci în condițiuni nu tocmai satisfăcătoare, pentru că mijloacele ce se pun la îndămână serviciului sanitar, spre acest scop, nu corespund nevoilor.

Grosul armatei e lăsat în voia lui.

Nici o autoritate, nici administrativă, nici sanitară, nu poate pune o rânduială, din ori-ce punct de vedere s'ar privi chestiunea, în sânul marei prostituții, pentru că nu se poate. Ea este prea întinsă și prea puternică.

Imbolnăvită la rândul ei de marele public, ea duce mai departe boala și o răspândește înlăuntrul societății, ruinând sănătatea indivizilor, familiilor și generației ce urmează.

Și când astfel stă lucrul, limpede se poate vedea că numai o educație solidă, adânc și întins împrăștiată în profunzimea maselor, poate pune mulțimea la adăpost de râul social ce să chiamă prostituție și la adăpost de boală, de care ea este strâns și indisolubil legată.

Iar până atunci, când veți întâlni-o împodobită în mătăsuri și pietre scumpe, prin teatre, birturi, grădini, cafenele, lupanare, sau veți vedea o bătând străzile, — feriți-vă în lături, — căci îmbrăcată în mătăsuri trece *boala* și la doi pași de dânsa, *moartea*.

Dr. Titu Ionescu.

Opoziţia unită în lumina faptelor sale

Rezultatul tratativelor de fuziune. Câteva constatări ale d-lui Iorga. Lipsa de moralitate a politicei partidelor opoziţiei-unite. O confirmare din partidul naţional. D. Sever Bocu şi revoluţia.

Reluarea tratativelor de fuziune între partidul naţional şi partidul ţărănist, a stârnit o vie mişcare în lumea noastră politică. Situaţia internă a partidului ţărănist a clarificat lucruri rămase până acum obscure multora. Scopurile lăturalnice cari stăteau la baza tuturor acţiunilor acestor partide s'au evidenţiat aşa cum sunt, şi s'a pus în adevărată valoare toată „democraţia" vânturată până acum. Pe de altă parte s'au demascat toate manevrele partidului naţional pentru a ajunge pe orice cale la mult râvnita putere, şi s'a dovedit toată lipsa de sinceritate şi seriozitate care călăuzeşte conducerea acestui partid.

Cele mai de frunte personalităţi ale lumei noastre politice consideră fuziunea partidului naţional cu partidul ţărănist ca o formidabilă sfruntare a moralei publice. Ne amintim, că acum câtăva vreme d. Mateiu Cantacuzino scria în „Adevărul" un articol în care accentua în special asupra acestui lucru. De articolul dlui Mateiu Cantacuzino ne-am ocupat aici la timp. Acum iată cum se exprimă d. Iorga asupra necontenitelor tatonări ale partidului naţional şi în special asupra actualelor „pertractări".

„Orice partid, vechiu sau nou, are ca supremă datorie aceia de a-şi represinta şi răspîndi principiile, de a face din ele basa acţiunii sale, îndreptăţirea aspiraţiilor sale de a guverna.

„Se poate ca acest lucru să fie greu, ca lumea să nu fie pregătită pentru anume concepţii, să nu fie deprinsă cu anume metode. Se poate. Un adevărat partid are datoria de a lucra cu atît mai energic pentru ca să se ştie de unde a plecat, ce voieşte, pe ce căi înţelege a realisa binele pe care-l pregăteşte ţerii."

In această admirabilă lecţie de ideologie politică dl Iorga face desigur aluzie la lipsa de principii a partidului naţional, care nici n'a ştiut să afirme în viaţa noastră politică un program pe care să-l urmeze, şi nici nu şi-a dat osteneala să se afirme ca adevărat partid politic. Continuând d-sa spune:

„Dar nu poate fi o mai desăvîrşită dovadă de nerealitatea morală a unui partid decât părăsirea acestei opere de lungă şi grea muncă pentru a negocia în dreapta şi în stânga, când cu unii, când cu alţii, luptând cu ipocrisie contra ipocrisiei altora pentru ca să ajungă la o aglomerare de interese în care nu mai trăieşte niciodirecţie."

Aici critica neîndurată a d-lui Iorga e prea transparentă pentru a mai fi nevoie să amintim că numai celebrele „pertractări" în toate părţile ale partidului naţional au putut-o sugera.

Dl Iorga încheie cu următoarele reflecţiuni:

„Aceasta însă o fac partidele noastre de opoziţie, toate fără osebire, învederând oricui nisipul mişcător pe care se sprijină existenţa lor, capabilă de toate transformările, în ciuda programelor celor mai precise în aparenţă.

„A participa şi noi la asemenea negocieţii ar fi să arătăm oamenilor cinstiţi că nimeni nu e în stare să se ridice peste mentalitatea bazarelor orientale.

„Şi n'o vom face."

Desigur că partidul naţional nu va înţelege că ceea ce a dictat dlui Iorga rândurile reproduse mai sus stă în mintea tuturor cetăţenilor acestei ţări cari nu pot fi înşelaţi şi cari privesc cu desgust la decăderea lui morală. Politica de dezordine, scandal şi mistificare de până acum nu poate fi uitată; lipsa de pudoare cu care partidul naţional şi-a călcat un program de paradă, pentru a trece cu talerul tratativelor de fuziune şi colaborare pe la uşa tuturor ciuburilor politice nu poate fi ascunsă sub perdeaua de laraţiilor, cari nu spun nimic şi contrazic faptele.

De se va face sau nu se va face fuziunea, partidul naţional merge către acelaş inevitabil sfârşit.

■

Cu titlu de document să ne oprim o clipă asupra unor proaspete declaraţii făcute unui ziar bucureştean de către celebrul fruntaş takisto-naţional, profund dinastic cum ne spune „Patria", dl Sever Bocu. Ele confirmă în totul legitimitatea constatărilor dlui Iorga reproduse mai sus.

Dl Sever Bocu declară că partidul naţional doreşte fuziunea cu ţărăniştii, dar cu condiţia renunţării la lupta de clasă. Foarte bine! Dsa însă nu ne lămureşte cum a putut partidul naţional conlucra până astăzi cu ţărăniştii susţinând şi alimentând tocmai lupta de clasă pe care astăzi o condamnă?

A anunţa că programul partidului naţional se rezumă în cuvântul legalitate, nu e deajuns. Legalitatea trebue să stea la baza tuturor partidelor politice şi probabil pentru acest cuvânt d. Maniu nu s'a sfiit să se oferе şi partidului liberal, şi partidului poporului, şi dlui Iorga şi dlui Marghiloman.

Dar care este aparatul de concepţie al partidului naţional, ca adevărat partid politic? Dl Sever Bocu nu ne poate spune, în schimb săvârşeşte cu bună ştiinţă o sumă de erori istorice şi sociale pentru a face afirmaţia, foarte preţioasă, că *„partidul naţional este singurul partid în ţară care poate face revoluţie, dar nu vrea".*

Afirmaţia este fără îndoială o ameninţare mai mult decât o realitate. Ea însă, în continuarea articolelor dsale de până acum, ca şi al celui publicat de d. Schiopul, trădează manevrele neoneste ale partidului naţional, care vrea totuşi să treacă un partid de guvernământ.

Orice încercare rămâne zădarnică. Fără o prefacere profundă a mentalităţii dela conducere, fără statornicirea unui program care să fie cu sfinţenie urmat şi fără părăsirea procedeelor sale condamnabile, partidul naţional nu poate deveni ceea ce vrea astăzi să fie: un partid adevărat şi un adevărat partid de guvernământ.

A. R. Gus.

Soarta moşiilor maghiare din Ardeal

Ziarele maghiare au dat regulat ştiri despre desbaterile conferinţei dela Bruxelles, referitor la moşiile din Ardeal ale celor cari au optat pentru cetăţenia maghiară, presintând chestiunea întotdeauna defavorabilă României, mult mai defavorabilă de cum era în realitate. Eşecul conferinţei dela Bruxelles le-a umplut inima de bucurie şi ca un semn al solidarizării cu absenteiştii, au publicat articole şi interviewuri chilometrice.

Articolele acestea coprindeau însă întotdeauna un echivoc. Nu ştia omul lămurit: e vorbă numai de moşiile optanţilor, ori şi de cele ale proprietarilor maghiari rămaşi în Ardeal?

Acum citim în „Aradi Ujság" următoarea notiţă publicată între „Ştirile zilei":

„Ziarul budapestan „Nemzeti Ujság" e informat din locuri competente, că ştirea Agenţiei „Havas", după care conferinţa dela Bruxelles ar fi adus o hotărire în cauza proprietăţilor minorităţii maghiare din România, nu corespunde adevărului.

Chestia minoritară româno-maghiară Liga naţiunilor o-va desbate cel mai târziu în 29 iunie."

Noi ştiam, că Liga naţiunilor şi-a revendicat dreptul de-a discuta numai chestia moşiilor acelor maghiari, cari au optat pentru cetăţenie maghiară. La conferinţa dela Bruxelles România şi-a trimis delegaţii numai în scopul de-a da informaţiile necesare şi de a convinge pe membrii acelei conferinţe, că problema agrară în întreg complexul ei e o problemă internă a ţării noastre, care nici-odată nu va primi soluţii contrare intereselor şi prestigiului ţării.

Dar Liga naţiunilor nu şi-a revendicat vre-un drept să discute şi chestia exproprierii acelor moşii, cari aparţin cetăţenilor ţării. De ce dar, ziarele maghiare prezintă lucrurile astfel? Sunt erori de condeiu, sau de tipar? Nu. Sunt erori strecurate înadins şi cu scop să alimenteze convingerea latifundiarilor, că ei sunt în afară de legile Romînei şi, că Liga naţiunilor le poartă de grijă. Publicarea unor ştiri intenţionat false e obiceiu învechit la presa maghiară, pe care credem că a sosit timpul să'l părăsească cu totul.

Inexactităţile d-lui Sever Dan

Un caz tipic de atrofie morală: cazul ziarului „America" şi apărătorii lui

In partidul naţional rolurile se împart. In timp ce dl Sever Bocu afirmă că numai partidul naţional e în stare să facă revoluţie, dar, spre norocul ţării şi al Dinastiei nu partidul vrea republică ci numai domnul Iosif Schiopul, colaiait Sever al partidului, Dl Sever Dan vrea să dovedească la gazetă ceeace n'a fost capabil să dovedească în Parlament. E vorba de cazul ziarului „America", a cărui acţiune antinaţională, pusă la cale de oamenii opoziţiei unite, a fost aspru înfierată de dl Duca, ministrul de externe, la Cameră.

De ce nu şi-a spus cuvântul dl Sever Dan în Parlament, când s'a produs rechizitoriul dlui Duca? Atunci nici un deputat al partidului naţional sau partidului ţărănist n'a cutezat să deschidă gura, deşi erau acolo cu toţii, şi dl Maniu, şi dl Mihalache şi drul Lupu care a fost în America şi a instigat, chiar şi bătăiosul dl Sever Dan, care debitează inexactităţi într'un articol de fond al ziarului „Patria".

Dar se vede că reaua credinţă a d-lui Sever Dan n'are margini. Când nu poate inventa reportaje pe cari redactorii de profesie refuză să le scrie — vezi cazul de la Bişeşti — d-sa inventează fapte pe cari să le poată pune în socoteala miniştrilor. — D-l Sever Dan este şi secretar al partidului naţional, şi tot d-sale i-se datoreşte stupida invenţiune a „furtului de urne". Astfel acum, într'un articol plin de necuviinţe de stil şi de verb, d-sa caută să evite efectul vorbirei d-lui Duca de la Cameră, inventând grosolan o răzbunare ministerială în cazul ziarului „America".

Prozei grosolane a d-lui Sever Dan, ca şi criticelor sale sociale nu le răspundem. Rândurile acestea au menirea limitată de a înregistra încă odată caracterul politic al ilustrului personaj takisto-naţional. Recunoaştem d-lui Sever Dan un singur lucru cinstit în articolul său din „Patria": afirmarea că „partidul naţional nu este partid propriu zis". Şi nu este atâta vreme cât d-sa e acolo unul dintre fruntaşi.

Ruşinea dela Arene

Cele ce s'a întâmplat ieri, la Arene, când şcolile româneşti, în frunte cu Ministrul Instrucţiunii, au suferit vociferările publicului evreo-maghiar, e o ruşine fără pereche.

Domnii profesori Tătaru şi Boilă au tolerat această ignominie. Am vrea să ştim cine are, în asemenea împrejurări, răspunderea ordinei şi cuviinţei, căci nu se poate admite, în nici un chip, această erijare de stat în stat, în instituţiile noastre.

Ori cum ar fi fost organizarea proastă a lucrurilor — care nu poate fi numai din vina celor dela Bucureşti, ci şi a domnilor din Cluj — o elementară cuviinţă impunea să se respecte până la sfârşit jocul tineretului şcolilor româneşti.

Primăria, care arendează terenul, va trebui să ia toate măsurile, rezervându-şi anume drepturi, ca să pună la adăpost sărbătorirea românească, faţă de primitivii cu care avem de-a face.

Nevoile universităţei din Cluj vor fi satisfăcute

Se vor crea laboratorii. Ajutoare pentru căminuri. Chestia căminului pentru studente. Uşurări în privinţa ordonanţărilor pentru universitate. Doleanţele profesorilor universitari. Se vor plăti imediat sporurile. Chestia salariilor pe viitor

— Ce a făgăduit d. ministru Anghelescu —

Cu prilejul vizitei de ieri a ministrului instrucţiunei publice, d. dr. Angelescu la Cluj, d-sa a ţinut să ia contact cu profesorii Universităţii locale pentru a lua cunoştinţă de nevoile acestei importante instituţiuni. Iată ce a declarat d. ministru: Chestiunea laboratoriilor a căror necesitate este viu simţită, va fi soluţionată acordându-se imediat sumele necesare pentru creiarea unor laboratorii noui şi complectarea celor vechi. Tot astfel se va acorda sumele necesare pentru nevoile seminariilor.

•

Pentru căminurile studenţeşti, d. ministru Angelescu a făgăduit deasemenea că va avea toată solicitudinea, în special pentru căminul studentelor care se va face acum la Cluj. D. ministru a cerut arhitecţilor planurile nouei construcţii pentru a aproba mărirea clădirei şi a mări ajutoarele pentru acest cămin.

•

In ce priveşte lefurile profesorilor şi alte cheltueli ordinare, d. ministru Anghelescu, a hotărît ca Universitatea să poată face singură ordonanţarea. In acelaş timp a făgăduit că sporurile profesorilor universitari se vor plăti imediat. D-sa a mai spus că pentru anul viitor se vor revizui toate lefurile corpului didactic în general, după un sistem de încadrare, în baza căruia lefurile profesorilor de toate categoriile, vor fi cu mult mărite.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Există o epidemie de turbare în Ardeal?

Exagerările ziarelor maghiare. De unde au provenit informaţiile. Cum se prezintă în mod real chestiunea. Mortalitatea foarte redusă. O statistică edificatoare. Secţia antirabică din Cluj este la înălţimea oricărui institut de asemenea natură

Ce ne declară d. dr. Titus Ionescu directorul sanitar regional din Cluj

Intr'un ziar maghiar din localitate a apărut acum câtva timp un articol referitor la o pretinsă epidemie de turbare ce ar bântui în Ardeal şi care ar ameninţa să treacă şi în vechiul regat, epidemie ce ar fi luat un caracter grav prin scurtimea timpului de incubaţie a boalei şi prin faptul că scapă ori cărei mijloc de combatere eficace.

Ziarul spunea că informaţiunile asupra acestei epidemii le deţine dela dr. Lupan, asistentul secţiei antirabice din Cluj.

Faţă de gravitatea lucrurilor cari reese din relatările ziarului „Keleti Ujsag", ne-am simţit datori, la rândul nostru, să verificăm exactitatea ştirilor date, adresându-ne la direcţiunea sanitară regională din Cluj. Iată ce ne a spus d. dr. Titus Ionescu, directorul regionalei:

O desminţire categorică

— *„Dela început trebue să se ştie că ziarul care a relatat atâtea ştiri alarmante, în chestia epidemiei de turbare, a fost greşit informat.*

„Dl dr. Lupan este un medic subaltern, care nu are nici o pregătire necesară, nici calitatea să dea informaţiuni asupra acestor chestiuni în numele Institutului Pasteur. Nu există o epidemie de turbare în Ardeal şi nici temerea unei extinderi.

Aici ca şi în toate părţile de pe glob, — sunt cazuri izolate de turbare, — cari se concentrează la Cluj deoarece este singurul oraş din Ardeal, care posedă o secţie antirabică, — şi este firesc ca numărul pacienţilor să fie mai ridicat, — deoarece tot procentul unei populaţiuni de peste cinci milioane de locuitori se tratează numai în această secţiune."

Mortalitaltatea foarte redusă

„In ce priveşte gravitatea pretinsei epidemii, ea se reduce la câteva cazuri rare de turbare cu incubaţie scurtă, datorite unui „virus renforcé" ce se observa pretutindeni.

Insuccesul tratamentului antirabic, în aceste nenorocite cazuri, din fericire extrem de rare, nu este specific numai secţiei antirabice din Cluj. Acest insucces îl cunosc toate institutele de pe glob unde se face un asemenea tratament, deoarece ştiinţa n'a ajuns încă să pue la îndemână medicului un vaccin care să anihileze puterea de pătrundere prea mare şi repede a acestui „virus renforcé".

Afară de aceaste foarte rare cazuri, faţă de care suntem actualmente desarmaţi, mortalitatea la persoanele muşcate de animale turbate după terminarea tratamentului şi obţinerea imunităţii este foarte redusă".

Date statistice

„Astfel, în anul 1922, datele Institutului Pasteur din Cluj, arată că din 2942 persoane supuse tratamentului, a murit numai una după terminarea tratamentului şi obţinerea imunităţei. Deci procentul e de 0,03, procent care dovedeşte în mod concret că nu poate fi vorba de nici o gravitate, care să alarmeze pe cineva".

Un institut la înălţimea menirei lui

„Secţii antirabică din Cluj — care funcţionează dela Februarie 1920 şi care a fost organizată şi condusă de mult regretatul şi distinsul Dr. Pop, fost timp de peste 25 ani colaboratorul celebrului bacteriolog Profesor dr. Babeş dela Universitatea din Bucureşti, apoi de către d. Profesor Levaditi dela Institutul Pasteur din Paris, şi acum în urmă de către mult distinsul Profesor Dr. Botez dela Universitatea din Cluj, — este la înălţimea oricărui institut de asemenea natură şi bolnavii găsesc acolo un loc de salvare sigur, unde se pot duce cu toată nădejdea.

Opinia publică să fie deci liniştită."

Dac.

Mărirea abatorului din Cluj

Imbunătăţirile aduse abatorului. Majorarea taxelor de tăiere a vitelor

Se ştie că încă de anul trecut conducătorii abatorului din Cluj au cerut în nenumărate rânduri autorităţilor administrative locale să facă intervenţiile necesare pentru a obţine un fond din care să se poată face reparaţiile necesare acestui abator.

In rapoartele pe care conducătorii abatorului le-au adresat primăriei, prefecturei şi ministerului se arată pe lângă marile stricăciuni ce le-a suferit abatorul în timpul răsboiului, şi insuficienţa pavilioanelor actuale.

In adevăr numărul pavilioanelor de tăiere a vitelor precum şi numărul pavilioanelor în care erau ţinute vitele până în ziua tăierei, au devenit insuficiente faţă de numărul mare de vite ce se taie pentru satisfacerea nevoilor populaţiei oraşului cu mult mărită astăzi.

După multe şi insistente intervenţii făcute la Bucureşti s'a putut însfârşit obţine fondul necesar reparaţiilor şi mărirei numărului pavilioanelor abatorului.

Astăzi abatorul Clujului este reparat iar numărul pavilioanelor s'a mărit cu 5.

De oarece însă că executarea acestor lucrări s'a cheltuit o sumă enormă de bani Consiliul oraşului a hotărât majorarea taxelor la abatorul local.

In principiu s'a hotărât dublarea acestor taxe, până în ziua când oficiul de ingineria al oraşului, direcţia abatorului, şi contabilitatea vor face un raport consiliului oraşului prin care să se dovedească că cheltuelile făcute cu repararea abatorului au fost acoperite.

Conform hotărârei No 6581 a consiliului oraşului, taxa de tăiere a unei vite s'a urcat la dublu iar taxa unei tablete de gheaţă artificială s'a urcat şi ea dela 3.50 la 5.50.

Cu această ocazie ţinem să atragem atenţia Dlui Primar şi a conducătorilor abatorului asupra modului sălbatic cum sunt tăiate vitele în abatorul Clujului. Ar trebui luate măsuri pentru a se civiliza oarecum şi sistemul de tăiere al vitelor în abator.

Uniunea muncitorilor Grafici din România Circ. Cluj

aranjază în ziua de Duminecă, 24 Iunie, 1923 ora 4 p. m. în

Grădina de vară din Calea Donath Nr. 12

SERBAREA GUTENBERG

La această serbare (care este împreună cu dans, poştă universală, premiu de frumuseţe, tombolă, matriculă americană, confetti, serpentine, etc.) îşi dă concursul şi secţiile română şi maghiară a corului „Gutenberg", la care sunt invitaţi toţi acei cari vor a lua parte

TELEGRAMA. Domnii aranjatori de petreceri, maialuri, serbări, :: jubileu, reprezentaţii, etc. :: să viziteze Grădina aceasta care se dă pentru aceste scopuri gratis.

Preţul de intrare:

de persoană 25 Lei

de familie 60 Lei

Mâncări calde şi reci, precum şi beuturi excelente cu preţuri moderate

Cofetărie — Garderobă — Trafică

Intre orele 4—8 toate Autobusele şi maşinele D-lui BLAGA, vor sta la dispoziţia On. oaspeţi. Vor pleca din Piaţa Unirei prin parc până la locul de petrecere

INFORMAŢII

— **Pregătirile în vederea sosirei M. S. Regina Maria la Cluj.** *Autorităţile locale vor lua măsuri zilele acestea în vederea pregătirilor necesare pentru primirea Suveranei noastre la Cluj, care — după cum am anunţat — va veni aici pentru a lua parte la inaugurarea nouilor institute sanitare şi de asistenţă, care s'au creiat în oraşul nostru în acest an. Str. Tunari unde se află spitalul de ortopedie infantilă care poartă numele M. S. Reginei, va fi decorată şi pavoazată în mod special.*

— **De la parchetul tribunalului Bistriţa.** Parchetul tribunalului Bistriţa, ne înştiinţează oficial că individul Ion Porumb implicat în cunoscutele fraude şi escrocherii cu materialul liniei ferate Borşa-Iacobeni, n'a fost eliberat pe cauţiune, ci se află şi astăzi închis în arestul preventiv dela acest parchet.

— **In chestia bursei de efecte şi mărfuri din Cluj. — Răspunsul Ministerului de industrie şi comerţ.** Ministerul industriei şi comerţului, răspunzând adresei Camerei de comerţ din Cluj i-a adus la cunoştinţă, că legea burselor în vigoare în vechiul regat nefiind încă estinsă în Ardeal, iar cea ungară rămasă în vigoare, neprevăzând că s'ar mai putea înfiinţa şi alte burse în afară de aceea din Budapesta, cererea Camerei de a se înfiinţa o bursă de efecte şi de mărfuri în oraşul Cluj, nu poate fi încuviinţată.

— **De la Teatrul Naţional.** Repetiţiile la Teatrul Naţional vor începe la 1 August iar stagiunea viitoare se va deschide la 1 Septembrie a. c. Angajamentele noui se fac de pe acuma. Doritorii îşi vor înainta petiţiunile la Secretariatul Teatrului.

— **De la soc. „Crucea Roşie". — Mulţumită publică.** Comitetul soc. „Crucea Roşie", filiala Cluj, mulţumeşte pe această cale tuturor autorităţilor civile şi militare, precum şi tuturor acelora cari dând obiecte gratuite pentru tombolă sau onorând cu prezenţa lor serbarea populară din 10 Iunie crt. au contribuit la deplina reuşită a acestei serbări.

— **Contractele verbale nu sunt admise.** Direcţiunea financiară a adus la cunoştinţa celor interesaţi că între proprietar şi chiriaş nu se pot încheia decât contracte în scris. Intre toţi chiriaşii se vor încheia contracte în scris şi vor fi înaintate direcţiei spre timbrare.

— **Mărirea fondului pentru repararea străzilor din Cluj.** Dl dr Uţalea, primarul oraşului, ne comunică că a obţinut făgăduinţa, că fondul pentru repararea străzilor va fi majorat dela un milion şi jumătate la 3 milioane, astfel că în campania de lucru a acestei veri, se vor putea executa toate lucrările necesare. Lucrările acestea sunt dealtfel în curs. Strada Regele Ferdinand va fi complect reparată până la 28 ale acestei luni. In cursul lunei Iulie se va repara strada Moţilor şi simultan toate celelalte străzi cari au nevoie de reparaţii.

Cu începere de mâine ziarul nostru va avea un serviciu special de informaţii din Capitală, prin telefon. „Infrăţirea" va fi astfel singurul ziar din Ardeal care va avea toate ştirile interne şi externe, cu 24 ore înainte de a se aduce ziarele din Bucureşti.

De la Universitate. Dl Mihail Albu student în medicină, preşedintele societăţii studenteşti „Junimea Sătmăreană", a fost promovat de universitatea locală, doctor în ştiinţele medicale.

— **Plecări.** Dl Simionescu şeful resortului de finanţe din Cluj, a plecat la Arad, pentru examinarea funcţionarii comisiei de percepere a impozitelor din Arad.

— **Dela Operă.** Astă seară se va cânta „Madame Butterfly". In rolul principal d-na E. Rodrigo—Athanasiu.

Şcolare. Publicul Clujan, este rugat a luat parte la examenul de fine de an al şcoalei orfanilor din răsboiu „Principele Carol", care se va ţine în ziua de 19 Iunie a. c. orele p. m. în localul orfelinatului „Principele Carol".

*

Examenele de fine de an la toate şcoalele primare din Cluj s'au început azi şi se termină în 20 Iunie cu clasele I—III. Elevii clasei a patra vor face un examen de absolvire înaintea unei comisii speciale, cari vor începe în 21 Iunie.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Tute! Babylonaţi încălţămintea Toţi cismariio pot!

2823

Aflam ca magazina de Mode Renaissance din str. Regele Ferdinand 15. Cu ocazia ...derei sezonului a redus preturile, invingand ori-ce concurenta.

Lloyd 1796.

2872

*

— **Lecţii** *de limba engleză, franceză şi germană predau zilnic în orele de după masă. Doritorii se vor adresa la redacţia ziarului între 8—12 dimineaţa.*

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Luni: „Nebunul". (Reluare a 3-a oară. Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 145 A. Seria biletelor: 441).

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alți! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Dl Ministru Dr. C. Anghelescu la Cluj

O scurtă vizită la Cluj. Dl Ministru ia parte la concursul de oină și la reprezentația dată de elevele internatului liceului „Regina Maria".

— Masa dela Dl General Petala —

Jocul de oină fiind un joc prin excelență românesc, se impunea să fie introdus și în Ardealul nostru.

Această introducere a decurs în cadre sărbătorești ieri, ținând să ia parte și Dl Ministru Dr. C. Anghelescu, însoțit de dl Valaori, secretarul general al Ministerului.

Dl Ministru a sosit în orașul nostru ieri la ora 11. Orașul era frumos pavoazat cu drapele naționale.

La gară a fost așteptat de autoritățile locale, în frunte cu Dnul Utalea, primarul orașului, dl Șefănescu, prefectul județului, dl Popovici, prefectul poliției, dl Pteancu și dl Xeni dela Resortul învățământului, dnii Bănescu, Leon, Boilă, profesori universitari, de reprezentanții clerului de toate confesiunile precum și de un numeros public.

La primirea dlui ministru au participat și cercetașii din localitate, școalele românești și minoritare în frunte cu profesorii, precum și elevii veniți la concursul de oină.

Dl Ministru a fost întâmpinat de dl Utalea care i-a urat bun sosit. Dl ministru a răspuns în câteva cuvinte, mulțumind pentru primirea făcută.

*

Dela gară Dsa a plecat la Dl General Petala, unde a avut loc o masă dată în onoarea Dsale.

*

După masă a avut loc la Teatrul Național festivalul dat de elevele internatului liceului „Regina Maria", de sub conducerea dnei Pipoș.

Dl ministru Anghelescu a participat și D-sa la acest festival.

D-na Pipoș, directoarea internatului s'a prezentat D-lui Ministru Anghelescu mulțumindu-i pentru participare.

La sfârșitul actului I-in Dl Ministru Anghelescu a părăsit teatrul, mergând la Arena Sportivă, pentru a asista la concursul interșcolar de oină.

*

La Arena Sportivă Dl Ministru Anghelescu a fost întâmpinat de conducătorii Comitetului regional. Publicul numeros i-a făcut o călduroasă ovație.

Distinsul oaspe al Clujului a urmărit cu atenție desfășurarea jocului de oină și a concursului atletic al clubului sportiv al studenților universitari „Universitataa".

La sfârșitul concursului de oină Dl Ministru Anghelescu s'a coborât în arenă predând echipei învingătoare (Liceul „Lazăr" din București) o frumoasă statuie.

Echipierii dela Liceul „Lazăr" au primit dela dl ministru și câte o frumoasă medalie comemorativă. Echipa seminarului „Nifon" a primit premiul al doilea, medalie de aur; iar echipa liceului „Hașden" din Buzău, a luat premiul al treilea o medalie de argint.

Profesorul Bădescu a mulțumit D-lui ministru pentru distinsa onoare, făcută concursului de „oină" prin participare. A arătat apoi că introducerea acestui joc în școli, s'a făcut sub ministeriatul lui Spiru Haret, și și-a exprimat credința că se va introduce și în școalele din Ardeal, fiind un joc specific românesc.

Dl Ministru Anghelescu după ce a strâns mâna învingătorilor, a mulțumit aranjatorilor pentru plăcerea ce i-au procurat-o cu acest joc.

*

După aceste dl Ministru s'a urcat în automobil și l a plecat la gară. D-sa a părăsit orașul la ora 7 p. m.

Viața culturală în Dej

Festivalul Școalei medii de fete

S'a scris de nenumărate-ori despre rodnica activitate culturală desvoltată de liceul și școala medie din Dej. Publicul dejan are fericirea de-a se putea adăpa la cultura românească prin festivalurile și conferințele aranjate de aceste două școli.

In ziua de 10 Iunie, școala medie de fete din localitate a aranjat în teatrul județean un matineu literar-muzical cu un program bogat și bine reușit. Dintre cele 12 puncte ce s'au executat, remarcăm în general: piesele de cor cari au fost executate cu o deosebită armonie muzicală și disciplină, apoi dansurile naționale cari au plăcut mult publicului prin felul lor de aranjare și executare. A plăcut în special mult tabloul: „Lăsați pruncii să vină la mine", care la aplauzele necontenite ale publicului, s'a repetat de trei ori.

Deasemenea piesa „Orfana" în 2 acte de Ionescu, a fost bine interpretată. S'au putut admira frumoasele costume ce se purtau în sec. XVII. la curțile boerești române. Pentru cele două puncte de pian avem cuvinte mulțumitoare. Au plăcut în deosebi publicului piesele cunoscutului compozitor G. Șorban care au fost bine executate.

In general s'a observat o muncă neobosită din partea corpului profesoral, o conducere bună a școalei și o silință mulțumitoare din partea elevilor.

Publicul numeros ce-a asistat la acest matineu, s'a convins încă odată de munca și activitatea desvoltată pe terenul cultural — de această școală.

Felix.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

EXTERNE

Patriarchul excomunică pe provocatorii scandalului dela patriarhie

Constantinopol. — In toate bisericile ortodoxe din localitate, preoții oficianți au citit o epistolă patriarchală, în care sunt declarați excomunicați provocatorii scandalurilor dela Patriarchie, anume: Damianidi, Totrisoti și Palicritous.

Descoperirea unui complot monarhist în Moscova

Moscova, — „Ceka" a descoperit un complot monarhist în localitate. Numeroase arestări au fost operate.

Printre cei arestați sunt mulți ofițeri din armata roșie. Sute de mii de manifeste monarhiste, tipărite în străinătate, au fost răspândite în Rusia.

Criza ministerială din Belgia

Lafayette. — Camera belgiană a hotărât să se amâne până la 26 Iunie. „Le Temps" crede că d-l Theunis va fi chemat să formeze noul cabinet. Vineri dimineață se dedea ca sigură această știre. Grupul parlamentar catolic întrunit în Palatul Națiunilor, și-a exprimat încrederea în d-l Theunis. In cursul ședinței de Joi la Cameră, d. Destrée deputat socialist, șeful opoziției, a arătat precis că partidul să aprobă directivele generale ale politicei externe belgiene, păstrând câteva rezerve. D-nii Theunis și Jaspar, cu toate că sunt demisionați, continuă totuși să se ocupe de chestiunile externe.

*

Paris. — „Petit Parisien" anunță că regele Belgiei a încredințat tot d-lui Theunis misiunea de a forma noul cabinet.

Un nou partid unguresc

BUDAPESTA. — Marți se va constitui partidul liberal unitar în care vor intra toți deputații opoziționiști, nesocialiști și nereacționari. Ca președinte al noului partid va fi numit Alexandru Giesswein, fruntaș al democrației ungare și cunoscut pacifist; vicepreședinte va fi Carol Rassay.

Se așteaptă că noul partid va ataca violent guvernul lui Bethlen și va face eforturi serioase pentru democratizarea Ungariei.

Hefestul

Când Sever are crampe
De mare diplomat,
Suspină greu partidul
In pieptu-i agramat.

C'așa-i structura „sutei":
Să plângă integral,
Dacă pe-un „șef" il arde
Sistemul liberal.

Când Dan urcă tribuna
In ritmu-i disonant,
Se prăpădește lumea
Da jalnicu-i „talant".

Căci limba i se 'ncurcă
In „spirite" rurale,
Ca „bâta"-i anticvată
Ce 'ncearcă madrigale.

Hefest fără odihnă,
Vulcan lipsit de soare,
Tu ești fatalul simbol
Al „sutei" care moare.

Din mersul tău ca racul
Luăm învățătura:
Că și partidul, bietul,
Curând se dă de-a dura.

CALIGULA

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

Evenimentele din Bulgaria

— Cum a fost omorât Stambulinsky —

Vestea asasinării fostului primministru Stamboliiski se confirmă în mod oficial. După informațiunile, primite din Sofia, în ziua de 14 cor., la orele 6 p. m., în satul Golac, Stamboliiski a fost prins de țărani, cari l-au recunoscut și arestat. Stamboliiski a scris o scrisoare comandantului din Vetren, declarând că se predă, după care într'un automobil a fost dus la Tatar Pazargic. In acest oraș populațiunea l-a întâmpinat cu vrăjmășie și a vrut să-l linșeze. In vederea acestui pericol asupra vieții fostului prezident, ofițerul, care-l însoțea, a fost nevoit să se înapoeze spre satul Slavovița.

Pe drum spre acest sat, automobilul a fost atacat de țărani și Stamboliiski a fost eliberat. In ziua de 15 cor., potera, care urmărea banda, a avut cu ea un schimb de focuri și în acest timp Stamboliiski a căzut mort.

Guvernul bulgar regretă cele întâmplate și a ordonat să se facă o riguroasă cercetare a cazului.

Jugoslavia și evenimentele din Bulgaria

Bagdad. — Consiliul de miniștri s'a întrunit sub președenția regelui Alexandru și a examinat situația creiată de ultimele evenimente din Bulgaria. Se afirmă din cercurile politice, că guvernul din Belgrad a trimis numai decât după răsturnarea lui Stamboliiski, o notă protestând către noul șef al guvernului Zancoff, cerând concedierea imediată a trupelor cari întrec contigentele prevăzute de tratatul din Neuilly.

O desmințire bulgară

Sofia. — Agenția bulgara telegrafiază că știrea după care fostul prim ministru Radoslawof ar fi fost numit ministru al Bulgariei la Berlin, este tendențioasă și nefundată.

Măsuri militare în Sârbia

Graz. — „Tagespost" comunică din Belgrad: Ministrul de război a dat ordin tuturor comandamentelor militare ca să recheme pe toți soldații cari primiseră un concediu de 20 zile pentru munca câmpului. Știrea despre cnacentrarea rezerviștilor se desminte.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1929 (EC)

Cronica sportivă

Concursul atletic aranjat de Clubul „Universitatea"

Concursul atletic aranjat de Clubul „Universitatea" a decurs într'un cadru sărbătoresc, în prezența Dlui Ministru Anghelescu și a unui public numeros.

Rezultatele:

1) 200 m. plat, Platz (Törekvés) 24·2 sec.
2) Aruncarea greutății Caba (U) 11 m 47 cm.
3) 800 m. plat, handicap: Botiș (U) 45 m avans, 2 m 07 sec.
4) Salt în lungime: Nemeș (U) 602 cm.
5) Aruncarea discului: Spolarics (VSC) 34·86 m.
6) 1500 m plat: Șárdy (Camp) 5 m 04 sec.
7) Salt în înălțime, handicap: Donogan (KAC) 20 cm. avans, 173 cm. Recorderul Rusu a sărit numai 168 cm.
8) 400 m plat: Nemeș (U) 55·4 m.
9) Salt cu prăjina: Pavel (U) 320 cm, avans 30 cm.
10) 400 m garduri: Nemeș (U) 1 m 03 sec.
11) 5000 m plat: Cioban (Camp) 17 m 01·8 sec. *record român*. Recorderul nostru Dr. Belu (U) a pierdut din cauza tacticei greșite.
12) Ștafeta olimpică: KAC 4 m 8·4 sec.

Rezultatele slabe se datoresc vremei urâte și vântului.

Cluj

Haggibor—Törekvés (Oradea). Un match interesant, plin de peripeții. Atacuri viguroase de ambele părți. S'au distins prin joc frumos Jakobi (H) Stöck (Törekvés) prin apărare frumoasă. Rezultatul remis 0:0. Arbitru Nagy.

Oradea-Mare

N. A. C.—Kinizsi (Timișoara) 2:2 (0:0). Kinizsi numai în ultimele minute egalizează.

Arad

Sâmbătă a luptat echipa Gloria C. F. R. cu clubul „Iugoslavia" (Belgrad). Rezultatul 1:3 (1:3) în favorul Iugoslavilor.

Duminecă s'au întâlnit reprezentativa din Valea Jiului cu reprezentativa Aradului. Valea Jiului a învins cu 1:0 (1:0 spre suprinderea tuturor.

Timișoara

T. A. C.—Egyetértés (Oradea) 2:0 (2:0). Unirea—C. S. Jugoslavia 4:0 (3:0).

Brașov

C. F. R. (Cluj)—Brașovia 0:0. Joc urât.

Tg.-Mureș

A. M. T. E—M. M. T. E. 1:1 (0:1).

Gherla

Unio (Dej)—Sparta 3,1 (1:0),

Turda

T. S. C.—Amateur (Reghin) 1:1 (1:0).

Rezultate din străinătate

Budapesta—M. T. K—VTE 4:1 (3:0). Decisa pentru Cupa maghiară.

F. T. C.—Törekvés 3:2 (2:1).

Concursul de Oină

Necunoscut încă în Ardea jocul de oină s'a jucat ieri pentru întâia oră în fața publicului pe pământul Ardealului eliberat.

Au jucat echipele următoarelor școale: Seminarul „Central" din București, Seminarul „Nifon" din București, Liceul „Lazăr" din București, Școala normală din București, Liceul „Hajdeu" din Buzeu, Liceul Național — Iași, Liceul „Unirea" — Focșani și Liceul din Cernăuți.

In decursul jocului s'a remarcat istețimea tuturor echipelor. Echipa liceului „Lazăr" a trebuit să lupte mult pentru ca să-și poată asigura învingerea. A câștigat concursul cu 8 puncte bune.

Echipa Seminarului „Nifon" din București — câștigătoarea concursului —, a luat numai locul al doilea, cu 6 puncte bune. Locul al treilea l-a luat echipa liceului din Buzeu.

Arbitru a fost D-l Marinescu inspector general, iar conducător profesorul Bădescu.

Premiile luate de echipele menționăm în altă parte a ziarului nostru.

Intâmplări din Cluj

Acum câtva timp, un funcționar al „Băncii Generale a Țării Românești" anume Ludovik Bokor, aflându-se într'o mare jenă financiară, a propus unui prieten al său, „Erdélyi Iosif, comerciant din localitate următoarea afacere:

In magazia băncei se află spre vânzare o mare cantitate de hăinărie bărbătească și cum el, Bokor, este funcționar la Bancă, ar putea să cumpere întregul stoc de hăinărie, cu prețul de 30.000 lei, pe care revânzând-o, s'ar putea realiza un frumos câștig pentru amândoi.

Comerciantul Erdélyi Iosif, tentat de afacere, i-a înmânat imediat suma cerută. Bokor, cu banii căpătați, a început chefurile, pe care însă nu le-a putut suporta decât zece zile, sfârșind banii. Numai într'o singură seară a dat suma de 5000 lei ca bacșiș, lăutarului Kiș Arpad dela cafeneaua „Park" din localitate.

Văzându-se iarăș fără bani, ca să scape de insistențele lui Erdélyi, Bokor, se prefăcu bolnav timp de două săptămâni, în care timp a mai încasat dela tovarășul său o altă sumă de 5000 lei.

La urmă, ne mai având nici o portiță de scăpare s'a dus în pădurea Feleacului să se sinucidă.

Aci a înghițit 60 centigrame morfină care l'a făcut să doarmă în pădure nu mai puțin de 48 ore continuu, după care, trezindu-se, a venit în oraș la edificiul băncii unde era funcționar și cum era noapte, a cerut păzitorului arma ca să se sinucidă, în acest timp a fost arestat de poliție.

In urma anchetei polițienești funcționarul Bokor s'a obligat înapoieze întreaga sumă de 35.000 lei, din averea familiei aflată în Zlatna și al cărei singur moștenitor este.

In urma cererei reclamantului un agent a și plecat în sus zisa comună spre a se convinge dacă obligația luată de Bokor, poate fi luată în serios sau nu.

X. Nic.

Funcționarilor, Muncitorilor de Stat, din fabrici și dela industrie!

în 15 zile aranjăm

marele târg de ocazie

pentru funcționari și muncitorii legitimați

În Strada Regina Maria No. 5.

	In loc de prețul cu circulație de zi	cu Lei
10.000 metri Carton	45'—	30'—
5.000 metri Batist francez	55.—	35.—
10.000 metri Zephir	60.—	40.—
5.000 metri Delain francez	55.—	39.—
5.000 metri Grenadin	55.—	39.—
10.000 metri Chiffon pentru albituri	42.—	30.—
5.000 metri Pânză pentru ciarciafuri de așternut	120.—	85.—
5.000 metri Stofă de spălat	40.—	25.—
6.000 metri Opal modern, lăț. dublă	98.—	59.—
4.000 metri Crepon	119.—	89.—
3.000 metri Eponge moderne	249.-	159.—
200 metri Garnitură pentru 6 persoane (garnituri de damast de in)	500.-	350.—
2.000 buc. Ștergare verit. de mâni	65.—	45.—
6.000 buc. Batiste	12.—	5.—
1.000 părechi Ciorapi pentru domni	15'—	10.—
1.000 perechi Ciorapi pentru dame	25,—	15.—
1.000 buc. Pijamale pentru domni	98.—	69.—
1.000 buc. Cămăși pentru dame	120.—	79.—
1.000 buc. Cămăși moderne pentru domni	190.-	139.—

toate celelalte articole neindicate aici și aflate în magazin socotim un scăzământ de 10%

Iacob Dick și Fiul

Cluj, Strada Regina Maria No. 5.

2457

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Se aduce la cunoștința generală că la Ministerul Justiției (arhiva direcțiunii contabilității) se găsesc de vânzare volumele I., II., III. și IV. ale colecțiunii oficiale de legi, decrete-legi, decrete, regulamente, deciziuni ministeriale și orice alte măsuri luate în vedere stării de războiu (14 Aprilie 1916—31 Martie 1920).

Volumul I. costă lei 40.
Volumul II. costă lei 30.
Volumul III. costă lei 40.
Volumul IV. costă lei 60.

Se mai găsesc expuse vânzărei:
Codul civil general Austriac, care costă lei 60,
Codul de procedură civilă Austriacă, care costă lei 40,
Broșura conținând legea de organizare judecătorească, pragmatica de serviciu și alte legi în vigoare în Bucovina, care costă lei 50.

Expedierea lor se face la cerere, numai contra costu'u trimis prin mandat poștal sau prin recipisa de vărsare „la Stat" prin Administrațiunea financiară.

Pentru librării se acordă un rabat de 20%. 2866

Licitație.

In ziua de 16 Iulie a. c. la ora 10 a. m. se va ține licitațiune publică pentru furnizarea imprimatelor necesare Clinicilor Universitare pe anul 1923.

Ofertele închise se vor înainta cel mai târziu până la ora licitațiunii.

Model tip de imprimate și informațiuni se pot lua la Administrația Clinicilor Universitare zilnic dela ora 9—11.

Ofertanții se vor conforma art. 72—83 din legea contabilității a statului.

Cluj, în 15 Iunie 1923.

p. Administrator,
2874 IULIU ROȘESCU.

Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale.
Casa Centrală a Asigurărilor Sociale.
Direcțiunea Regională Cluj.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu combustibil a Caselor Cercuale pentru Asigurările Sociale pendinte de aceasta Direcțiune Regională se publică concurs pentru furnizarea următoarelor cantități de lemne de foc.

Pentru Casa Cercuală Cluj și Direcțiunea Regională	30	vagoane
Pentru Casa Cercuală Bistrița	4	„
„ „ „ Dej	5	„
„ „ „ Oradea-Mare	10	„
„ „ „ Satu-Mare	8	„
„ Expozitura și spitalul Baia-Mare	5	„
„ „ Sighetul-Marmației	2	„
„ „ Careii-Mari	1	„

Lemnele vor fi de fag și cer calitatea I-a tăiate de spicate și transportate la Casa Cercuală respectivă ori la Expoziturl.

Ofertele se vor da până la 30 Iunie 1923 la Casele Cercuale respective. Aprobarea se va da în cel mult 10 zile

Direcțiunea Regională își rezervă dreptul să majoreze ori să micșoreze cantitatea de lemne.

Furnizarea va începe la 1 August și va dura până la 31 Decembrie 1923.

Director Regional, Șeful contabilității,
SION. 2871 TR. SLĂVAN.

REUMATISMUL 2818-1

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeal etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală. Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la droguerii și farmacii. Contra mandat poștal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Depozit FARMACIA VOREL PIATRA-NEAMȚ.

Reclama este sufletul comerțului

Anunț Radio

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

UZINELE ELECTRICE COMUNALE DIN CLUJ, caută UN STRUNGAR DE FIER pentru angajare imediată. 2865

Perderi:

AM PIERDUT în ziua de 13 l. c. aproximativ în Piața Unirei un portmonen conținând circa 6000 lei și diferite acte. Aflătorul le poate preda la Direcțiunea Fabricei de gaz primind un onorar corespunzător.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindecă și liniștesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii și farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresați: Farmacia VOREL, PIATRA-NEAMȚ. 2819-4

Mare industrie din provincie

caută pentru curs primar **institutor** pentru limba română, cunoscând perfect limba germană.

Oferte cu copii certificat și fotografie la „Reclama", Cluj, sub W. L. 2870

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 128

Se lucrează în rate lunare

Licitație.

In ziua de 17 Iulie a. c. la ora 10 a. m. se va ține licitațiune publică pentru furnizarea colonialelor necesare Clinicilor Universitare pe anul 1923.

Ofertele închise se vor înainta cel mai târziu până la ora licitațiunii.

Informațiunii se pot lua la Administrația Clinicilor Universitare zilnic dela ora 10—12.

Ofertanții se vor conforma art. 72—83 din legea contabilității a statului.

Cluj, în 15 Iunie 1923.

p. Administrator,
IULIU ROȘESCU.

2875

De vânzare
în Strada Mico
una casă
cu două camere, bucătărie și pivniță ase interesa în Str. Mico No. 14 la Victor Stoicovici.

Mare deposit de 2747-3.
Rulimenți pe bile
de cea mai bună fabricație F. & S. Schwein furt A. M
toate dimensiunile
Emil Blaga, Cluj
Pretul corent se trimete la cerere. Expediție în întreaga țară

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787 **Piața Unirii 13.**
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Prețuri reduse!
Magazinul „Barza"
Str. Reg. Ferdinand No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	mtr.	95
Batist brodat		19

Mare asortiment de pânze de prima calitate.
Telefon 959.
2873

1 Franc = 7 Lei
La librăria LEPAGE
pentru editurile casei
MASSON-PARIS
1 franc = 8 Lei pentru edit. BAILLIERE PARIS. Pentru alte ed. franceze, cel mai mare favor de schimb.
Cereți catalog. 2441

ȘINE
Tip
7
cumpără
Ing. A. BER
București, Strada Biserica Enei No. 11 bis Et. III.
2631-3

De vânzare
Una casă nouă cu grădin patru camere și două bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate preise una casă cu grădină având două camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.
Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2551

Reclama este sufletul comerțului

Stabilimentele românești Melococ
Fabrica pentru articole de ciment
și întreprindere de construcții S. A. Lloyd
Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba
CLUJ
Calea Regele Ferdinand No. 110. □ Telefon: 6-66 și 8-76
Articole de ciment (plăci de ciment, de marmură-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)
2786 **Construcții de beton și beton armat.**

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2228 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Presa maghiară

Partidul naţional şi maghiarii din Ardeal

„Aradi Ujság", 16 Iunie

„Organul oficial al partidului naţional se ocupă pe larg cu declaraţia pe care a făcut-o dl Vaida-Voevod unui ziarist maghiar, în prezenţa lui Scotus Viator. Articolul merită atenţie, întru-cât dă în multe privinţe lămuriri asupra raporturilor dintre minoritatea maghiară ardeleană şi partidul poporului român din Ardeal".

Ziarul citează un pasagiu mai lung din articolul „Patriei", între cari şi acesta:

Din motive tactice şi interese momentane, însăşi minorităţile au făcut atâtea concesii, în cât într'adevăr au putut clătina bazele hotărârilor de la Alba-Iulia. Dacă până azi chestia minorităţilor nu e pe deplin clarificată, dacă dezideratele lor nu sunt înscrise în constituţie, o mare parte din vină o poartă însaşi minorităţile, cari n'au înţeles că datoria lor este să lupte mereu alături de aceia ce vor să facă din România un stat constituţional, legal şi sincer democratic, ci au pactizat cu toate guvernele oligarhice".

Şi adaogă: „Acestui articol al „Patriei" poporul maghiar din Ardeal îi poate da un singur răspuns: Maghiarii din Ardeal, în organizaţia lor de partid urmează întotdeauna pe aceia, cari sunt gata să rezolve problema minorităţilor naţionale şi confesionale aşa, cum e depusă în hotărârile dela Alba-Iulia. Chiar şi aceste hotărâri sunt o soluţie minimală a problemei naţionale şi maghiarimea n'a renunţat la vre una din ele nici din motive tactice, nici din alte motive. Când „Patria" vizează desigur pe-aceia, cari n'au nici în cîlţ nici în mânec cu poporul maghiar din Ardeal".

„*Similis, simili gaudet*", adăogăm noi.

Situaţia agricolă a ţărei

Cât grâu s'a semănat anul acesta. Ce disponibilităţi de grâu vom avea. Efectul ultimilor ploi

După ultimele date, comunicate Ministerului Agriculturii, de către organele agronomice, comunale, regionale şi judeţene, şi concentrate de către Direcţiunea Publicaţiunilor şi Statisticei Agricole, cifra semănăturilor de grâu este de 2.550.000 hectare. Faţă de cifra definitivă a anului trecut (2 milioane 650.000), deficitul anului acesta rămâne numai 100.000 hectare (în loc de 400.000, cum se anunţase, după datele provizorii).

Cifra de 2.500.000 hectare a ieşit în urma constatărilor şi declaraţiunilor făcute cu ocazia întocmirii lucrărilor pentru acordarea primei de 200 lei la hectar, pentru grâul semănat în toamna 1921. Această cifră rămâne tot cu titlu provizoriu, până la publicarea datelor definitive.

Contând pe o mie kgr. producţiune mijlocie la hectar, am avea o producţiune totală probabilă în 1923 de 252.000. Din acestea 150.000 vagoane sunt necesare consumului intern, iar 60.000 vag. însămânţării a trei milioane hectare pentru anul viitor.

Ar rămâne deci un disponibil de 45.000 vagoane.

După cum am spus şi altă dată, acestea sunt simple evaluări, cari nu au decât valoarea că sunt făcute de un specialist.

Efectul ultimelor ploi

Ploaia generală de la 8—9 crt. nu ar fi fost îndestulătoare în unele părţi ale ţării. Erau regiuni, ca de exemplu sudul judeţului Fălciu, parte din judeţele Olt, Romanaţi şi Dolj, regiunea Oltenita (Ilfov), nordul judeţului Vlaşca, etc., unde nu plouase din Martie şi pentru cari ploaia generală de la 8—9 crt. ar fi fost prea puţină.

Azi ne vin ştiri că în ultimele zile au căzut şi în aceste regiuni alte ploi şi că pământul este saturat.

Toţi agricultorii aşteaptă soarele binefăcător, care trebuie să completeze opera ploilor.

Timpul, care de o săptămână stă închis, produce rugină la cereale, ea însă nu mai poate strica decât ovăzului.

Mana care se dezvoltă acuma la vii şi care poate fi foarte vătămătoare azi, când boabele sunt abia formate, se poate uşor combate prin sulfatare, care trebuie aplicată îndată ce iese soarele şi după fiecare ploaie bună.

Ştiri din Banat

O măsură chibzuită

Timişoara. — Consiliul nostru comunal a adus o hotărâre, în baza căreia nu se permite ca persoane ce nu-şi au domiciliul în Timişoara să ducă din oraş grâu ori făină, în orice cantitate. Vămile comunale vor veghea ca această măsură a consiliului comunal să se aibă în vedere şi să se respecte.

Invazia pseudo-detectivilor

Azi noapte doi tineri au oprit în parcul Scudier pe comerciantul Eduard Schmiedt şi dându-se drept agenţi de poliţie, l'au somat să se legitimeze.

Sergentul de serviciu, postat în apropierea cofetăriei Boncescu, prinzând de veste, s'a dus să vadă ce vreau tinerii. Nu a putut însă să facă această „constatare", fiindcă aceştia, mirosind a rău, au şters-o.

Amintim cu această ocazie, că întâmplările ca cea de mai sus sunt foarte dese în oraşul nostru.

Diverse

Consiliul nostru comunal comunică că cârciumarii şi restauratorii nu au voie să folosească ghiaţă naturală decât în cazul când această ghiaţă nu vine în contact direct cu băutura ce o vând.

Măcelarii, cofetarii şi detaliştii de coloniale însă, nu au voie să folosească decât ghiaţă artificială.

*

Frideric Klusky, croitor din circ. II, şi-a luat eri o cameră la Hotel „Metropol", unde s'a sinucis, luând o mare cantitate de otravă. Medicul chemat repede întrajutor nu a putut să constate decât moartea.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Din activitatea „Asociaţiunei"

Înfiinţarea unei filiale şi a unei biblioteci în com. Alton

Duminica trecută „Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român", Secţia Cluj, a înfiinţat o nouă filială şi o nouă bibliotecă în comuna Alton. Intelectualii clujeni, d-nii profesor Marin Ştefănescu, preşedinte al Secţiunei Cluj, prof. Onisifor Ghibu şi Dr. M. Botez, membrii în comitet, precum şi d-l Roman ca oaspe dobrogean, au fost primiţi cu multă însufleţire de sătenii îmbrăcaţi în haine de sărbătoare.

A fost mişcătoare primirea cu feciorii călăreţi şi steaguri, la marginea satului şi cu simple dar duioase arcuri de triumf pornite din cea mai sinceră dragoste. Intr'o simţire de curat românism vorbesc preotul, primarul şi învăţătorul. Răspunde adânc emoţionat d-l prof. Marin Ştefănescu. D-l prof. O. Ghibu ţine o instructivă cuvântare despre meserii. La ideea d-lui O. Ghibu se asociază şi d-l Roman, care dăruieşte „Astrei" 1000 lei. D-l prof. Dr. Botez explică pe înţelesul tuturor modul de formare al filialei şi al bibliotecei. In urmă se înfiinţează comitetul filialei, având pe părintele Mihail Ilieş ca preşedinte; învăţătorul Grigore Dordai ca bibliotecar; învăţătorul Emil Poruţ ca secretar; Vasile Străjan casier; şi alţi cinci fruntaşi ţărani ca membri.

Dl. prof. Marin Ştefănescu predă biblioteca, — şi exprimă — încă odată emoţia simţită în faţa unui aşa puternic entusiasm românesc. Dl. prof. Dumitrescu a promis un costum naţional, ca model sătencelor.

La reuşita serbărei a contribuit mult şi corul Şcoalei Normale de fete, care a încântat satul cu minunatele noastre cântece şi jocuri naţionale.

Au sosit clipe de înaltă reculegere sufletească. Şi de asemeni clipe avem mare nevoe, mai ales în ceasul de acum. Pentru Duminica viitoare, 24 Iunie, este proiectată adunarea generală din comuna Cojocna, la care sunt invitaţi cât mai mulţi intelectuali clujeni.

Primim următoarele:

Ca urmare la informaţiunile apărute în ziare cu privire la diferendul dintre noi şi firma „I. Nacht" filiala Cluj, comunicăm că din explicaţiunile date nouă ulterior de către firma Nacht filiala Cluj, constatând că susnumita n-a fost de rea credinţă, am lichidat diferendul pe cale amiabilă, conform ofertei sale.

„REPREZENTANŢA INDUSTRIALĂ.

ROYAL maşina de scris americana 2744-5
Cereţi oferte. la librăria Lepage, Cluj

Cel mai nou tratament al sifilisului cu „TREPOL" şi „NEO-TREPOL" preparat cu baza de bismuth
Introdus de D-rii Sazerac şi Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris.
Adoptat de Serviciul Asistenţei Publice din Paris.
Autorizat de Direcţiunea Generală a Servic. Sanitar Român.
Tratamentul constă numai din câteva serii de injecţiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite şi sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL" şi „NEO-TREPOL" recidivele sunt excluse.
Reprezentanţi generali pentru toate România Mare
„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI" S. A.
B-dul Domniţei No. 12. — Telefon 9-87.
Se cere la principalele farmacii şi drogherii. 2876

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREŞTI
INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGĂTORIE ŞI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legă- torie de cărţi. Fabricaţiune de plicuri comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.
Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiseril şi alte articole industriale.
Assortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Moda, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Biouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice ne imitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plici de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţara şi în fine tot ce se înrudeşte cu această branşe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Stefea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ioanitiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMIŞOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 1

Anunţuri
se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi la toate agenţiile de publicitate.

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 825 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Joi 21 Iunie 1923

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 1819

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 982 — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Noul regim al grâului și problema normalizării traiului

Cum trebue privită opera economică și politică a guvernului.

Dela venirea sa la cârma trebilor țării, actualul guvern a manifestat o preocupare constantă pentru normalizarea vieții și consolidarea statului. In acest sens trebuiesc apreciate toate actele de guvernământ ale actualului guvern. După guvernul Vaida și al generalului Averescu, România întregită se găsea în completă stare de ruină administrativă, financiară și economică. Haosul atâtor norme administrative, ca și penetrația spiritului anarhic încetățenit la noi de o „democrație" criminală, cereau o conducere energică, o voință de fier și o hotărîre de muncă nestrămutată. Guvernul întocmit de partidul liberal a corespuns tuturor acestor necesități imperioase. După un an și cinci luni de guvernare se poate vorbi de o administrație ordonată, capabilă să ducă la îndeplinire vastul program de unificare și consolidare care trebue să prezideze la creiarea României civilizate și prospere de mâine.

Finanțele țării erau o batiocură. Nebunia milioanelor făcute peste noapte de oameni fără conștiință și fără răspundere, ne secătuise. N'aveam buget, n'aveam bani, și greutățile creșteau și înăuntru și în afară. Politica actualului guvern s'a simțit de la început, ca o politică de bună și chibzuită gospodărire a banului public. Ni s'a dat astfel un buget, din primul an cu excedente, dar mai cu seamă, s'a pus capăt discreditului pe care ni-l aducea neorânduiala credi tului nostru în străinătate. Consolidarea datoriei flotante a fost o operă de absolută necesitate pentru a ne scoate din impasul falimentului financiar.

In acelaș timp, o bine fixată politică economică, orânduită după anume norme cari să corespundă necesităților de viitor ale țării, nu mai actualul guvern a putut-o da. Politica de independență economică, prin valorificarea bogățiilor țării cu capital în majoritate românesc și conducere românească, era o necesitate inexorabilă în aceasta epocă de zămislire a unei industrii naționale în stil mare.

Naționalizarea bogățiilor miniere și încurajarea industriei naționale prin creiarea acelei instituțiuni naționale de credit industrial, sunt o pere al căror rost nu știm încă să'l apreciem îndestul.

Firește că toată această vastă operă abia schițată în cele 17 luni de guvernare nu poate fi socotită ca o operă definitivă. Greutățile se ridică tot mai multe din toate părțile pe măsură ce în calea dezordinei se arată pericolul amenințător al rânduielii. Dar nu trebue să se uite că tot ceea ce se face acum, se face pentru totdeauna, iar prezentul mai are încă de purtat sarcinile trecutului cari se rostogolesc și ne apasă în virtutea inevitabilei inerții. Opera care se înfăptuește acum nu trebue privită prin prizma variațiilor momentane de valută, și a greutăților zilnice de traiu. Guvernul trebue să lupte cu efectele unei stări de lucruri pe care nu el a creiat-o, și care ni-ar fi dus la ruină dacă nu opuneam din timp măsurile actuale.

Pentruca ordinea să se restabilească definitiv se impune înainte de toate sacrificiul tuturor. S'a spus că suntem o generație de sacrificiu. E adevărat. După sacrificiul sângelui, trebue să-l dăm și pe cel al muncei cu privațiuni și greutăți. Restabilirea normală a raporturilor de traiu în societate nu se poate fără acest suprem și ultim sacrificiu. Un exemplu ni-l oferă problema reglementării exportului. Necesitățile consumului intern ni-au împins la măsuri represive pentru producători. Consumatorii au folosit; producătorii se sacrifică de atâția ani fără folos. Măsura amenință să ne împingă la uciderea oricării producții. Era deci de absolută neceitate să ne îndreptăm către altă soluție mai bună, și ea a fost fericit găsită de către d. Sassu, ministrul industriei și comerțului, când s'a hotărât desființarea sistemului de permise la export.

Ce a fost sistemul acesta o știm cu toții. Viața a mers din scumpete în scumpete îmbogățind câțiva privilegiați și o mână de speculanți fără crupul. Producătorul a păgubit, consumatorul de asemeni.

Noul regim al grâului, după cel al exportului de vite, desigur va aduce o scumpire de moment a pieții interne, dar în acelaș timp va aduce în țară un surplus de capital care va intensifica producția și va creia raportul normal și firesc de cerere și ofertă, care după o vreme nu prea lungă va provoca o firească scădere de prețuri.

Efectul nu-l vom putea aprecia astăzi, dacă nu ne ridicăm puțin peste nevoile de toate zilele mari și grele. E în măsura privitoare la noul regim al grâului, multă înțelepciune și multă prevedere politică. Normalizarea vieții nu se poate realiza fără sacrificul pe care trebue să-l facem astăzi.

Opera Societății Națiunilor

La ședința de inaugurare a grupărei universitare pentru Societatea Națiunilor, Lord Robert Cecil a evocat bazele esențiale ale acestui for internațional și a arătat ca re a fost opera Societății Națiunilor până în prezent.

Unul din principalele merite ale Societății Națiunilor, așa cum a definit-o Pactul de constituire, este fără îndoială respectarea libertăților naționale și a suveranității statelor. Societatea Națiunilor n'a intervenit niciodată în politica internă a Statelor și ceea ce a făcut ea pentru Austria, care și-a adresat către dânsa apelul său despe rat e cea mai bună probă că Societatea Națiunilor nu înțelege să atingă suveranitatea nici unui stat.

S'a angajat în schimb însă să-i dea garanția sa internațională, pentru a obține un ajutor financiar

S'a dovedit astfel că ea nu se susține pe forță, pe constrângeri materiale, ci caută să imprime opiniei mondiale controlul său moral.

Marea grijă de imparțialitate de care sunt inspirate deciziile și actele Societății Națiunilor au făcut ca în adunările generale delegatul unui stat ca Haiti de exemplu, să stea alături de al unor țări cum e Franța sau Anglia. Soluția dată în chestiunea Insulelor Aland, care a aplanat conflictul dintre Finlanda și Suedia, rezolvirea chestiunei Sileziei superioare — un adevărat măr al discordiei între Cehoslovaci și Poloni — au arătat spiritul de egalitate, ce conduce Societatea Națiunilor, realizând minuni pe care nici cei mai optimiști nu le credeau să devie realități.

Aplicațiunile principiului de fraternitate reies din însuși unirea coperarea tuturor popoarelor, pentru a renunța la anumite mijloace de violență.

Salvarea dela dezastru a Austriei, ajutorul dat Poloniei, când aceasta era amenințată să fie invadată de toate epidemiile din Rusia, asistența materială și morală a refugiaților creștini din Asia mi norâ, cât și cruciadele ce le duce Societatea Națiunilor împotriva flagelurilor sociale cum e opiumul, tratamentul rău al femeilor și copiilor și atâtea vicii care dezolează lumea, traduc spiritul ei de fraternitate, alături de celelalte două.

Adresându-se senatorului Jouvenel și rectorului Universității din Paris Apell, Lord Robert Cecil a făcut apel la tinerimea universitară pentru a forma garanția morală necesară menținerei păcei mondiale.

„Civilizația de astăzi nu e eternă" — a zis el — Alte civilizații au existat în Egipt, la Roma și au dispărut: Se zice uneori că civilizația romană a fost distrusă de invazia Barbarilor. Nu e adevărat: Roma n'a fost distrusă de năvălitorii săi; ea s'a distrus prin luptele ei intestine. Astăzi civilizația nu se oprește la limita unui imperiu, ea cuprinde un continent întreg. Și pericolul care ne amenință se poate defini astfel: dacă civilizația nu omoară războiul, fără îndoială că războiul va omorî civilizația".

Cu toate că Societatea Națiunilor e privită cu neîncredere încă în unele cercuri politice din Apus, teribila experiență a războiului dă mult de gândit chiar spirtelor celor mai belicoase. Deaceea: avem credința că opera Societății Națiunilor, zugrăvită cu atâta măiestrie de Lord Robert Cecil în acest discurs va atrage cât mai mult pe oamenii politici ai națiunilor: spre dânsa, cruțând popoarelor grija continuă de a-și vedea amenințată civilizația, câștigată prin jertfe atât de numeroase.

Frământările din Belgia

— Flamandizarea Universității din Gand —

Se știe că din cauza luptei dintre walloni și flamanzi, in chestiunea flamandizărei Universității din Gand, guvernul belgian prezidat de Theunis a trebuit să-și dea demisia.

Chestiunea așa de importantă a reparațiunilor a fost astfel în timpul din urmă întunecată de lupta internă care se dă în Belgia între „flaminganți" și „antiflaminganți".

Rezumăm mai jos 2 articole: a d-lui Jules Destrée, *fost ministru al Științelor și al artelor în Belgia și interpretul Wallonilor și a d-lui* Ang. Vermeylen, *senator, care sprijină teza flamandă pentru a lămuri cititorilor această chestiune.*

TEZA WALLONA

Belgia este o națiune formată din două populațiuni având două mentalități diferite și vorbind una limba flamandă, cealaltă limba franceză.

Limba vorbită desigur că nu e decât un indiciu, dar poate să fie și nota cea mai caracteristică a unei sensibilități colective.

Din această deosebire între oamenii de Nord și cei de Sud rezultă o inevitabilă greutate de guvernare.

Pe de altă parte, problema limbilor nu e pune aici ca în Franța sau în Italia. Nu există în Belgia diferite minorități etnice, față de o imensă majoritate națională, ci două blocuri deosebite, de o importă numerică aproape egală, având amândouă un drept egal și opus lim bei, obiceiurilor și tradițiilor celor lalte. S'ar căuta în zadar în teoria politică, o regulă în virtutea căreia unul din aceste blocuri și-ar impune celuilalt supremația.

Și dacă s'ar lua de bază principiul majoritar, pentru a decide limba oficială a Belgiei, această limbă ar trebui să fie flamandă. Cele 4 provincii flamande au în cifre rotunde 4 milioane, pe când cele wallone n'au decât 3 jum. milioane; limba franceză e vorbită de 2.900.000 locuitori, cea flamandă de 3.100,000; ambele de aproape 1 milion.

Care a fost cauza care a făcut ca dela 1830 încoace deabia acum conflictul dualității să fie așa de evident? Explicațiunea e simplă. Poporul flamand a rămas credincios limbei lui, considerându-se victima unei nedreptăți, ori de câte ori autoritățile se adresau în limba franceză:

Contribuabilul refuză să plăteas că impozitele cerute în limba ceză; justiția, instrucția publică în limba franceză era primită cu multă greutate. Prima revizuire constituțională, consacrând sufragiul universal, revendicările flamande se înmulțiră. Flamandul ce ru voie să vorbească în parlament limba lui, legile să fie publicate în limba flamandă; regele trebuie să vorbească flamanda în unele ceremonii, în sfârșit flamanda apăru pe monede, pe documentele oficiale, etc.

Veni războiul din 1914; soldații flamanzi se plânseră când avură comandanți francezi, — iar Germanii luând sub protecție pe Flamanzi, creiară Universitatea flamandă și realizară separația administrativă. Astăzi Belgia culege ce au semănat năvălitorii.

Sistemul bilinguismului, prin care au căutat toate guvernele să împace pe Flamanzi cu Walloni nu e o soluție. Wallonii au oroare de acest procedeu și ei refuză să învețe limba flamandă, tot astfel după cum flamanzii refuză limba franceză.

Pentru Walloni situația e mai grea însă căci n'au ușurința de a studia în marile orașe ale Flandrei și apoi flamandra e o limbă cu orizonturi închise. Chestiunea Universității din Gand nu interesează decât indirect pe Flamanzi sau Walloni. Căci pe când Wallonia întreagă vorbește limba franceză în Flandra se vorbește și flamanda și franceza. Elita societății, intelectualitatea din Flandra deși flamandă, în mare ei majoritate e împotriva flamandizărei Universității din Gand. Wallonii au acceptat creiarea unei universități flamande la Anvers. Dar Flamanzii nu o vor decât pe cea din Gand.

Revendicarea lor esențială nu e creiarea unei universități flamande, ci substituirea limbei franceze prin cea flamandă la Universitatea din Gand.

TEZA FLAMANDA

Senatorul Aug. Vermeylen, sprijină teza flamandă bazându-se pe statistici. In comunele flamande numărul locuitorilor cari vorbesc flamanda ar fi de 80.56 la sută; cei cari vorbesc franceza 1.25 la sută, cei cari vorbesc două limbi 2.96 la sută. Minoritatea franceză în țara flamandă nu e formată de cât de marii comercianți, financiari, industriași, profesiuni liberale etc.

Massele vorbesc flamanda, care e limba cărței, a conferinței, a teatrului a jurnalului.

Ea se sprijină pe un trecut literar de 7 secole și e în strânsă legătură cu viața intelectuală a Olandei.

Belgia posedă 2 universități libere: Bruxelles și Louvain și 2 universități de Stat: Liége și Gand; Flamanzii reclamă pentru ei pe acea din Gand situată în inima Flandrei.

Cât despre acuzarea de germanofilism ce se aduce Flamanzilor, nimic nu o îndreptățește.

Mișcarea flamandă datează dinaintea războiului; proiectul de lege relativ la Universitatea din Gand a fost depus în 1911. E deci o greșală din cele mai regretabile de a prezenta mișcarea flamandă ca ostilă culturei franceze.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Aspectele recente ale picturii franceze

Conferința Prof. Henry Focillon la București

Profesorul Henry Focillon, pe care intelectualitatea clujană a avut ocazia să-l cunoască acum un an, când a ținut la Biblioteca Universității o serie de conferințe asupra artei franceze moderne se află din nou în țară.

Domnia sa a ținut Duminecă aceasta o interesantă conferință la Fundația Carol I. din București despre: „Aspectele recente ale picturei franceze", al cărei rezumat îl dăm mai jos.

Timpurile recente, — a spus Dl H. Focillon — se caracterizează printr'un sincer lirism pentru viața reală și actuală, în opoziție în timpurile mai vechi de admirație profundă pentru trecut.

In nici o artă nu se resimte mai mult acest lirism ca în pictură.

In afară de varietatea subiectelor, însăși maniera de ale trata e familiară, plină de sinceritate și bonomie, simplă și sugestivă. Peisagiul impresionist, de plidă, are omul drept centru, simțurile și concepția lui dictează. De aceia el este fluid, fin și profund, ne dă acel sentiment de universal și de natură care-și ajunge el însăși, dar totdeauna bogată în lumină și plin de sugestibilitate.

Prezentând trăsăturile caracteristice ale impresionismului, în strânsă înrudire cu stampa japoneză, dl Focillon a înfățișat pe cei mai de seamă reprezentanți ai acestui curent, **Claude Monet** și **Wistin**, cari au redat puritatea materiei și transparența ei, frăgezimea naturei, strălucirea luminei, curgerea și nestatornicirea universului.

Opus acestui curent apare **naturalismul, care-și poate lua drept motto cuvintele lui Baudelaire: forță, calm, voluptate:**

Cézanne, Renoir, Poussain, Gaugin sunt cei mai străluciți reprezentanți ai naturalismului. Ei dau o deosebită atențiune solidității naturei, pe care țin s'o înfățișeze în toată frumusețea și suculența ei, adăogând după temperament, pasiune, măiestate, finețe, armonie, liniște.

*

Față de aceste două curente care exprimă spiritul francez în ceiace are mai propriu și mai subtil, **futurismul, dadaismul** și toate celelalte încercări de artă artificială, voluntaristă și fragmentară nu pot fi socotite decât ca manifestări sporadice și într'o bună măsură anormale.

Conferința a fost însoțită de o serie de proiecțiuni din opera pictorilor mai sus amintiți.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei!

Adunarea generală a „Astrei" Secția Cluj

„Asociația pentru literatura și cultura poporului român" Secția Cluj, își va ține adunarea sa generală Duminică 24 Iunie orele 3 d. a. în comuna Cojocna. Este cunoscută activitatea depusă de această societate pe terenul cultural și național la sate. De aceia sunt rugați toți aceia cari au pe inimă grija consolidărei noastre naționale, să ia parte la această sărbătoare de afirmare a românismului. Va avea loc și o șezătoare în care corul Episcopiei își va da prețiosul său concurs.

Plecarea membrilor va fi dela liceul „Regina Maria", Duminică 24 Iunie orele 2 d. a. precis.

Sărbătorirea lui Saguna la Cluj

Vineri 29 Iunie, Universitatea împreună cu „Asociația pentru literatura și cultura poporului român" Secția Cluj, vor sărbători semi-centenarul morții marelui mitropolit Andrei Șaguna. Dimineața la orele 10, P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan va oficia în biserică. La orele 11 va avea loc o ședință festivă în aula Universității. Dl Rector Iacobovici din partea Universității, și D-l Prof. Marin Ștefănescu din partea „Asociațiunei" vor ține cuvântările de deschidere; iar D-l I. Lupaș va face o conferință asupra vieței și operei lui Andrei Șaguna.

Publicul clujan este invitat să asiste în cât mai mare număr, pentru a da măreția ce i-se cuvine acestei importante serbări naționale.

Adunarea generală a soc. „Scriitorilor români"

Darea de seamă a activității societății. Decernarea premiilor. Alegerea noului comitet.

După cum am anunțat, Duminecă dim., soc. „Scriitorilor români" și-a ținut adunarea generală anuală la Fundația Carol I.

Ședința s'a deschis sub președinția dlui Corneliu Moldovan, președintele societății.

D-sa a citit darea de seamă asupra activității comitetului de la 11 Iunie 1922 și până la 17 Iunie 1923, arătând că societatea are un frumos excedent moral și material.

Continuând, dl președinte a arătat că pensiile, ce se dau văduvelor unor scriitori au fost sporite, că s'a înființat soc. „Șezătoarea literară" și că trei membrii ai soc. „Scriitorilor" au fost premiați de curând de Academie. S'a obținut de asemenea o reducere de 50 la sută p. c. f. r.

D-sa și-a exprimat părerea de rău pentru pierderea câtorva membrii de onoare și activi, decedați în cursul anului trecut: Take Ionescu, Hildebrand Frolo și N. N. Beldiceanu.

Dl Corneliu Moldovanu a dat apoi cifrele premiilor acordate de societate anul acesta:

1. Premiul de poezie (6000 lei), a fost acordat d-nei Claudia Millian pentru vol. „Cântări pentru pasărea albastră".

2. Premiul de proză (4000 lei), dlui G. Brăescu pentru vol. „Doi Vulpoi".

3. Premiul S. Bănveniti (2000 lei), dlui G. Talaz pentru vol. de poezii „Râsul apei".

Premiul pentru cea mai bună poezie a anului (2000 lei), donația dlui Radu Rosetti, a rămas să se acorde în anul viitor, de oarece comitetul n'a găsit încă, de când s'a fixat premiul, o poezie care să-l merite.

După ce a enumerat ajutoarele acordate, d. Moldovanu a arătat că excedentul societății e de 510'771 față de anul trecut, iar averea ei e de 558'611 lei.

Adunarea a aprobat apoi raportul și dând descărcare comitetului.

D. Minulescu a cerut ca premiul neacordat să se dea cât mai repede, căci trebue să se găsească o poezie mai bună ca toate celelalte.

D. Crainic a arătat că o obținut din partea A. S. R. Prințului Carol localul fundației cu același nume, în mod gratuit pentru sediul societății.

Alegerea noului comitet

S'a început apoi votarea noului comitet.

Au fost aleși d-nii: M. Sadoveanu, președinte; Rebreanu, vicepreședinte; C. Moldovanu și Al. Cazaban, censori; Rusu Șirianu, secretar: Camil Petrescu, bibliotecar; Minulescu, Eug. Boteș, Agârbiceanu, Cezar Petrescu și Ion Pilat, membri.

Răspândiți „Înfrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Chestiunea liceului ref. „Kún" dela Orăștie

Liceul este de drept proprietatea statului — Se impune o soluționare grabnică a chestiunei — Istoricul liceului — Inspecția d-lui Dr. Constantin Pavel, comisar ministerial — Nu numai locul și clădirea sunt de drept proprietatea statului, ci și instalațiile și rechizitele interne ale acestuia —

— Ce ne declară d-l A. Demian, directorul liceului „A. VLAICU" —

V

Cazul special al liceului ref. „Kun" din Orăștie — zidit și întreținut de către statul ungar, menținut însă sub firmă confesională — până acum nu a fost adus înaintea publicității.

Se nădăjduia că această chestie se va putea soluționa numai între zidurile ministerului, date fiind argumentele irezistibile cari cereau această soluționare.

Au trecut însă mai bine de patru ani de când au și Românii dreptul și datoria ca **nedreptatea** să o prefacă în **dreptate** și cu toate aceste, această dreptate întârzie a veni. E drept că guvernul actual cu colaborarea prețioasă a d-lui Dr. Alex. Pteancu, directorul învățământului secundar din Ardeal, care și-a câștigat merite incontestabile în organizarea învățământului nostru, a fost peste măsură de ocupat cu alte chestiuni școlare tot atât de importante și urgente și tocmai de aceea și noi am tăcut și ne-am bucurat văzând ce se face și ce se obține în alte părți poate chiar mai expuse.

Acum însă, după ce s'au rezolvat definitiv chestiunile liceelor confesionale din Oradea-Mare, Șimlăul-Silvaniei și Satu-Mare, ținem ca o datorie națională a aduce la cunoștința opiniei publice și cazul liceului ref. „Kun" dela Orăștie, care este de drept proprietatea statului și de-a cere autorităților în drept, ca fără nici o amânare să ancheteze și soluționeze odată pentru totdeauna situația acestui liceu.

Înființarea liceului și menirea pe care a avut-o în trecut

Liceul ref. „Kun" s'a înființat în inima celui mai românesc ținut în sec. XVII, sub Gheorghe Rakotzi. Înființarea lui în acest loc și în acest timp când bietul Român numai lăpădându-și neamul și legea putea să meargă la școală spre a ajunge la vre-o funcție de stat, e dovadă suficientă de scopul pentru care a fost întemeiat. Biserica calvino-română din acest veac, supusă superintendentului ungur, încă este o dovadă despre tendința timpului în care s'a născut acest cuib, care și-a făcut apoi o glorie din propagarea celui mai sălbatic șovinism. Acest institut pseudo-cultural dela înființarea lui și până în zilele noastre a fost printre toate școlile maghiare straja cea mai neadormită a intereselor politice maghiare de subjugare și desnaționalizare.

*

E destul să amintim că cele mai multe familii nobile maghiarizate din județul Hunedoara, cum sunt: Familile Pogány (Păgânu,) Kendeffi, (Cândea) Nopcsa, Csulai, Màra, Berivolyi etc. etc., sunt creațiunile acestui institut unde au crescut și au devenit ceeace au fost: cei mai înfocați dușmani ai neamului nostru. E destul apoi să mai amintim că până la anul unirii, 1918, biata religiune românească fie gr.-ort. fie unită, nu avea ce căuta între zidurile acestei școale, decât predată numai în limba lui Tuhutum, ceeace la nici un alt institut similar nu se mai întâmpla.

*

Pe lângă aceasta, la acest liceu se practicau sistematic cele mai mari vexațiuni și se luau fără nici un scrupul cele mai apăsătoare măsuri împotriva tuturor acelor Români în cari Ungurii vedeau că n'au fost în stare să stingă și cea din urmă licărire de conștiință națională. Astfel aceasta instituție a devenit liceul cel mai odios, cu cel mai trist renume în trecutul neamului nostru.

Dar dacă astfel a fost trecutul său, apoi nici în situația sa actuală, fondul etic al acestui institut nu s'a schimbat.

Inspecția dlui dr. Const. Pavel prof la Beiuș, ne-o dovedește îndeajuns.

Situația actuală a liceului

Deoarece în întreg județul Hunedoarei sunt abia 3 la sută maghiari, în Orăștie și jur și mai puțini, liceul „Kun" și până acum, pe lângă tot elementul românesc ce-l avea în școală (30—40 la sută), trebuia să recruteze elevi maghiari din întreaga Ungarie, ca să poată zice că e școală ungurească.

Teren cultural n'a avut deci acest liceu și cu atât mai puțin are astăzi.

Din 356 elevi înscriși în acest an școlar (1922—1923) numai 126, adecă 35, 29 la sută sunt din județul Hunedoarei, iar restul din alte părți, îndeosebi din județele Caraș-Severin, Arad, Cenad, Bihor. In clasa I. liceală din 37 elevi înscriși (între cari 7 evrei) numai 9 elevi sunt din județul Hunedoara ceeace și mai mult arată că acest liceu prin nimic nu e reclamat de trebuințe culturale locale.

Dar nici din punct de vedere al trebuințelor confesiunei reformate acest institut nu poate fi justificat.

Din 356 elevi înscriși, numai 134 adică 38, 20 la sută sunt reformați calvini. Ceilalți aparțin altor confesiuni, între cari 75, adecă 21, 07 la sută sunt evrei, iar 87, adecă 24, 44 la sută sunt fete.

Iată prin urmare că acest institut, lipsit de orice teren de exploatare prin nimic nu-și poate justifica existența sa în jud. Hunedoara, care de altcum mai are un liceu maghiar în Deva. El este în Orăștie un ghimpe înfipt în inima românismului, care deși nu se mai adâncește, totuși nefiind scos, hrănește rana și produce durere.

(Va urma)

Ruptura inevitabilă dintre țărăniști și takisto-naționali

Rostul întrunirei dela Mehadia. O moțiune cu tâlc. — Ce desminte secretariatul partidului național —

Intrunirea partidului național dela Mehadia se pare că a avut ca prim scop compromiterea oricărei posibilități de fuziune cu partidul țărănist. Se știe că partidul național trebuia să aducă în discuția celebrului comitet de 100 propunerea scrisă a partidului țărănist și să dee *neapărat* în ziua de 15 Iunie răspunsul său hotărît. In fața acestei situații dl Maniu, care e știut că are oroare de *hotăriri*, a căutat să scape fără să se angajeze. Nu numai că n'a fost convocat comitetul de 100 spre a discuta propunerea partidului țărănist, dar pretextând întrunirea dela Mehadia, la care n'a luat parte, d. Maniu a amânat răspunsul său pe ziua de azi, 20 Iunie.

Sau, la Mehadia, oamenii partidului național au provocat o moțiune în care se acceptă ideea fuziunei cu țărăniștii, însă cu condiția expresă cu această fuziune să se facă cu acceptarea tuturor punctelor de program ale partidului național.

Moțiunea așa cum s'a formulat inseamnă un răspuns indirect la propunerea partidului țărănist, fără a angaja formal conducerea partidului național. Ea a produs în rândurile partidului țărănist o vie indignare. Lealitatea partidului național se trădează așa cum am anunțat-o. „Adevărul" publică un interview cu un fruntaș țărănist care a făcut următoarele declarații:

„Am citit și interviewul dlui Saver Bocu și declarațiile dsale făcute la Mehadia, cum și rezoluțiunea dela întrunirea partidului național dela Mehadia.

„Toate aceste manifestațiuni politice, ne-au surprins, ba așĭ putea spune că ne-au contrariat.

„După înțelegerea noastră, d. Iuliu Maniu, șeful partidului național urma ca în ziua de 15 cor., să ne aducă răspunsul acestui partid la propunerile scrise formulate de partidul țărănesc asupra condițiunilor noastre, în cari s'ar putea face fuziunea.

„In loc de a ni se comunica nouă acest răspuns, fruntașii partidului național, au găsit că este mai oportună procedarea de a se duce în Mehadia, și acolo, în întrunire publică, să se discute această fuziune, să se ia hotăriri și să se dea publicității condițiunile în cari ei înțeleg să facă fuziunea iar noi să aflăm din ziare de aceste condițiuni.

„In afară de latura etică a procedeului, ni se pare că hotărirea luată la Mehadia este și o prejudecare asupra încheerei fuziunei. Și, este foarte ușor de înțeles, în ce situații ne este expus partidul țărănesc prin asemenea manifestațiuni pornite din partea prietenilor noștri cu cari am dus atâtea lupte în comun.

„De aceea, încăodată am rămas foarte surprinși de cele petrecute.

„Și, acum, așteptăm desfășurarea evenimentelor".

E de remarcat un lucru. Țărăniștii sânt consternați de procedarea partidului național, deși trebuiau să se aștepte la ea. Ruptura este deci inevitabilă între „democrații" cari sbierau până mai deunăzi pe toate drumurile în potriva oligarhiei.

Pe de altă parte, partidul național, care n'a voit decât să provoace indignarea conducătorilor țărăniști pentru a nu fi obligat să de-a vre-un răspuns propunerilor de fuziune, a făcut să se publice în presa bucureșteană următorul comunicat:

„Din partea secretariatului partidului național suntem rugați să arătăm că este inexactă știrea că la congresul organizațiunilor bănățene ale acestui partid ținut Duminecă la Băile Herculane, s'ar fi discutat chestiunea fuziunei partidului național cu cel țărănesc.

„O asemenea chestiune nu putea fi desbătută în lipsa președintelui și a comitetului central, ea urmând să fie supusă congresului general al partidului.

„Lu congresul dela Băile Herculane d. V. Goldiș s'a mărginit a face numai o expunere asupra situației politice în general".

După cum se poate observa însă comunicatul nu vorbește nimic de moțiunea votată la Mehadia, cu știința d-lui Maniu. El desminte doar vorbirea d-lui Goldiș, care după chiar oficiosul „Patria" se ocupă de fuziunea cu țărăniștii și o condiționează de renunțarea la lupta de clasă și acceptarea programului partidului național. Comunicatul partidului național nu e decât un gest de prudență. Manifestația de la Mehadia rămâne totuși o provocare.

Pe noi toată această intrigă de mahala politică nu ne interesează decât că ea confirmă toate prognosticurile noastre cu privire la fuziunea partidului țărănist cu partidul național. Fuziunea nu se poate face, dar partidul național putea să procedeze cinstit. După ce s'a servit cât i-a plăcut de partidul țărănist fără să se împiedece de principiul luptei de clasă, când partidul național s'a convins că nu poate ajunge la guvern cu ajutorul țăraniștilor, i-a părăsit în mod laș.

Pentru procedeurile partidului național e tipic felul cum s'a răspuns țăraniștilor și nu ne surprinde; dar introducerea unor atari procedeuri în viața politică nu poate decât să ne desguste.

A. R. Gus.

Un monopol al presei bucureștene?

Delegațiile de presă în străinătate și nesocotirea intereselor presei românești din Ardeal

Facem aici o constatare, — și nu o facem pentru întâia oară.

In nenumărate rânduri au plecat din țară „delegați ai presei române" *invitați de către guvernele statelor vecine, cari doresc să se facă cât mai bine cunoscute la noi. Nu știm cum se alcătuiesc aceste delegațiuni, dar niciodată nu s'a gândit nimeni că există în Ardeal o presă românească interesată să se informeze direct, și aptă să figureze în simandicoasele delegații, cari se alcătuiesc numai la București.*

Astfel de delegații au plecat în Cehoslovacia, în în Serbia, în Grecia, în Italia, în Franța, iar acum de curând în Polonia. Presa românească din Ardeal n'a fost invitată să participe la niciuna din aceste călătorii. Pentru ce? Desigur că guvernele cari invită nu pot să se adreseze fiecărui ziar în parte, și pentru acest cuvânt fac invitații colective Sindicatului Presei din București. Aceasta însă nu poate să însemne o monopolizare a invitațiunilor în străinătate numai pentru presa bucureșteană. Și totuși așa se procedează acolo spre paguba ziarelor din Ardeal.

Se face în acest chip presei comănești din Ardeal o concurență neleală, pe care nu găsim cuvinte să o vestejim. Ziarele bucureștene trebue să înțeleagă că presa românească din Ardeal face destule sacrificii pentru a se menține, și nu poate admite prea multă vreme încălcarea intereselor sale. Am dori deci mai multă bunăvoință și mai mult cavalerism pentru această presă minoră, care totuși vrea să-și informeze cititorii de la sursă și nu prin intermediul ziarelor bucureștene, monopolizatoare a tuturor invitațiilor în străinătate.

Credem că la mijloc e mai degrabă o scuzabilă neglijență, decât o socoteală de tejghea și nu ne îndoim că ceea ce s'a făcut până acum față de presa românească din Ardeal nu se va mai repeta. Altcum ne vom vedea nevoiți să ne apărăm interesele cu toată energia — și o vom face.

— **Lecții** *de limba engleză, franceză și germană predau zilnic în orele de după masă. Doritorii se vor adresa la redacția ziarului între 8—12 dimineața.*

Agitațiile dela baroul local

Un bloc al advocaților români — Campania de răsturnare a actualului președinte și a actualului Consiliu al Baroului — Campania în provincie — O adunare a advocaților români — Noui alegeri

— Rezultatele anchetei noastre —

Este bine cunoscut felul în care s'au făcut alegerile dela baroul advocaților clujeni. Se știe că Dl Dionisie Pop, actualul decan, a reușit să strângă într'o singură tabără pe toți advocații evrei și unguri din circumscripția baroului advocațial din Cluj și printr'o politică care numai românească nu putea fi a reușit să fie ales președinte al baroului cu voturile aproape numai ale ungurilor și evreilor. Ceea ce e și mai trist este faptul că în consiliul baroului au fost aleși 8 avocați minoritari ceia ce însemnează majoritatea plus 3. Intr'un cuvânt, în urma modului cum s'au făcut alegerile la baroul advocațial din Cluj, advocații români au fost puși într'o rușinoasă inferioritate față de evrei și de unguri cari, cartelați, predominau.

Situația aceasta însă nu putea dura multă vreme — cum nici n'a durat — căci și puținii advocați români cari au fost aleși și-au înaintat demisiile, descompletând astfel consiliul și biurourile baroului. — Zilele acestea s'a produs și demisia Dlui Dr. Ghilezan.

Avem informațiuni precise că cel mult în 4 zile toți advocații români din Cluj cari au fost declarați aleși la alegerile dela barou, își vor înainta demisiile. Suntem iarăși siguri că nu vor rămânea în barou din partea Românilor decât dl dr Dionisie Pop, președintele consiliului baroului și dl dr I. Giurgiu.

Printre advocații români din Cluj sau mai exact zis, printre advocații români cari sunt înscriși în baroul din Cluj, agitațiile pe chestia predominației așa de pronunțate a avocaților minoritari au ajuns într'un stadiu foarte avansat. Toți advocații români, indiferent de culoare politică, s'au unit într'o singură tabără și au pornit lupta pentru răsturnarea actualului. Președinte al Baroului, Dl Dionisie Pop, ales exclusiv cu voturile avocaților unguri și evrei.

In acelaș timp, advocații români în număr de 112, constituiți într'o singură tabără vor cere disolvarea consiliului baroului, anularea alegerei vechi și facea unor noui alegeri.

Campania aceasta a advocaților români, foarte bine organizată, a prins atât în rândurile advocaților din Cluj cât și în rândurile advocaților din provincie. Un fapt caracteristic este acela că la mișcarea advocaților români s'a alipit și un număr oare care de advocați evrei, unguri și sași.

Toate barourile advocațiale din țară nu numai că s'au declarat pe față contra rezultatului alegerilor trecute dela baroul Cluj, dar astăzi aprobă și susțin acțiunea avocaților români din Cluj.

Conducătorii acestei acțiuni au convocat pentru ziua de 24 Iunie pe toți advocații români, la o adunare în care unanim să se protesteze în contra predominației minorităților în comitetul de conducere a baroului de Cluj, să se ceară anularea alegerei și să se procedeze la alte alegeri.

Această importantă adunare care va fi prezidată după câte am putut afla până acum de dl Amos Frâncu, va avea deci un caracter electiv. In ziua de 23 Iunie, deci cu o zi înainte de adunare, conducătorii acțiunei vor avea o ședință intimă în care se va redacta o moțiune-protest, moțiune ce va fi supusă adunării spre aprobare. Avem suficiente motive să credem că adunarea avocaților români din ziua de 24 Iunie va avea ca rezultat sigur disolvarea actualului consiliu al baroului și dimisionarea președintelui lui, Dl Dr. Dionisiu Pop.

Uniunea muncitorilor Grafici din România Circ. Cluj

aranjază în ziua de Duminecă, 24 Iunie, 1923 ora 4 p. m. în

Grădina de vară din Calea Donath Nr. 12

SERBAREA GUTENBERG

La această serbare (care este împreună cu dans, poștă universală, premiu de frumusețe, tombolă, matriculă americană, confetti, serpentine, etc.) își dă concursul și secțiile română și maghiară a corului „Gutenberg", la care sunt invitați toți acei cari vor a lua parte

TELEGRAMA. Domnii aranjatori de petreceri, maialuri, serbări, :: jubileu, reprezentații, etc. :: să viziteze Grădina aceasta care se dă pentru aceste scopuri gratis.

Prețul de intrare:

de persoană 25 Lei

de familie 60 Lei

Mâncări calde și reci, precum și bunturi excelente cu prețuri moderate

Cofetărie Garderobă Trafică

Intre orele 4—8 toate Autobusele și mașinele D-lui BLAGA, vor sta la dispoziția On. oaspeți. Vor pleca din Piața Unirei prin parc până la locul de petrecere

In chestia scandalului dela Arena Sportivă

— O jignire care nu poate să rămână fără sancţiuni —

Care era datoria conducătorilor asociaţiunilor sportive din Cluj. Impresia în publicul românesc. Ce ne declară prefectul poliţiei, d. Valeriu Popovici. Măsurile ce le va lua d. dr Utalea, Primarul Oraşului. Adunarea de protestare o asociaţiei profesorilor secundari din Cluj

— Continuarea Anchetei noastre —

Scandalul petrecut Dumineca la Arena Sportivă, cu prilejul concursului general de „Oină" al şcoalelor din vechiul regat, a impresionat adânc întreaga opinie publică românească, care a fost sfidată şi jignită de şovinismul evreo-maghiar, care a depăşit orice margini.

Jignirea ce ni s'a adus de data aceasta, este cu atât mai gravă, cu cât ostilitatea concetăţenilor noştri minoritari a fost însoţită, mai ales, de o totală lipsă de condescendenţă faţă de un ministru al ţărei, care prin prezenţa sa reprezenta guvernul.

Cerem sancţiuni

In numărul de ieri, am deschis o anchetă pentru a stabili condiţiunile în care s'a produs scandalul şi a stabili responsabilităţile.

Continuăm astăzi ancheta noastră, pentru a pune faptele în văzul întregei opinii publice, care împreună cu noi înţelege că o asemenea insultă grosolană, nu poate să rămână fără sancţiuni.

Un comunicat

In cadrul anchetei noastre de ieri, am introdus un comunicat pe care l'am primit din partea d-lui Dr. Tătaru, preşedintele comitetului regional sportiv local.

Mărturisim că am publicat acest comunicat cu titlu de document. Lămuririle d-lui Dr. Tătaru, nu au avut darul să dea opiniei publice româneşti satisfacţiunea necesară.

Ne oprim de a-l comenta, dar credem necesar să servim d-lui Dr. Tătaru câteva din reflecţiunile pe care le-a stârnit în public comunicatul d-sale:

Modul cum a fost încunoştiinţat, nu a îndreptăţit totuşi pe preşedintele comitetului regional sportiv din Cluj, care este român, ca să nu ia, din proprie iniţiativă, măsurile necesare, pentru a asigura ospitalitatea şi respectul ce se cuvinea faţă de o manifestare culturală şi sportivă românească, care se ştia că este patronată de însuşi ministrul instrucţiunei publice. D-sa avea calitatea să facă acest lucru, tot aşa de bine cum are astăzi calitatea să dea un comunicat rigid cu credinţa că va putea evita *„interpretări greşite şi tendenţioase în legătură cu acest incident"*.

In adevăr, ne întrebăm şi noi, ce a vrut să înţeleagă d-l Dr. Tătaru prin aceste *„interpretări greşite şi tendenţioase"*.

Declaraţiile d-lui Prefect al Poliţiei

In continuarea anchetei noastre am rugat pe dl Valeriu Popovici, Prefectul Poliţiei, să ne explice cum s'a produs scandalul şi ce caracter crede dsa că a avut acest incident, care ne-a jignit adânc în sentimentele noastre naţionale.

Iată ce ne-a spus dsa: „Când am primit încunoştiinţarea că vor sosi la Cluj, echipele sportive din vechiul regat, pentru concursul general al jocului de oină, am avut personal un sentiment de mândrie şi satisfacţie.

In afară de datoria strictă care îmi revenea pentru întâmpinarea oaspeţilor din vechiul regat, am avut grija de a le face o primire cât mai frumoasă. Pentru aceasta am pavoazat întreg oraşul cu drapelele tricolore şi am stăruit împreună cu autorităţile şcolare, pentru a le ieşi întru întâmpinare cu toţi elevii şcoalelor din localitate. Tot astfel am vegheat asupra tuturor celorlalte măsuri, de încartiruire, atât a profesorilor cât şi a elevilor. Ceea ce s'a petrecut la arena sportivă, ne-a contrazis toate năzuinţele şi zelul nostru, şi a consternat, desigur în primul rând pe oaspeţii cari nu se puteau aştepta la o asemenea manifestaţie ostilă.

Scandalul l'a început publicul minoritar din trebune, care a ţinut probabil să ne sfideze de faţă cu ministrul ţărei, pentru a ne dovedi sentimentele ce ne poartă. Asupra acestui lucru nu am avut cum să fim preveniţi, La intervenţia noastră au încetat totuşi vociferările din tribune. Arbitrul echipelor ungureşti, a comis însă simultan un alt act de jignire, începând jocul de football, în momentul când dl ministru Anhgelescu decerna premiile învingătorilor concursului de „oină". Am intervenit şi aici şi jocul s'a oprit.

Impreună cu dl Ştefănescu, prefectul judeţului, am făcut o anchetă, cu. rezultatul căreia dsa a plecat în aceiaşi seară la Bucureşti pentru a-l prezenta ministrului de interne. V'am povestit faptele aşa cum s'au întâmplat. Calitatea mea îmi incumbă datoria, de a nu vă face eu, deocamdată, alte aprecieri.

La plecarea echipelor româneşti şi a profesorilor din Cluj, d. Bădescu, inspectorul general ne-a mulţumit pentru primirea făcută, regretând însă situaţia în care au fost puşi de concetăţenii noştri minoritari."

Ce zice Primarul oraşului

Redăm textual:

„Manifestarea ostilă faţă de şcoalele româneşti şi de profesorii din vechiul regat, cum şi insulta adusă d-lui ministru Angelescu la arena sportivă, are un caracter politic, şi probabil că guvernul va deschide o anchetă asupra faptelor petrecute. Cred ca d. Ştefănescu, prefectul judeţului, ca reprezentant al guvernului care a fost la faţa locului, este în măsură să ia cele de cuviinţă în acest senz. Eu ca funcţionar administrativ nu am această calitate. In ce mă priveşte însă, voi cerceta contractul în baza căruia s'a închiriat arena sportivă, şi'l voi revizui din toate punctele de vedere, pentru a asigura în primul rând pe viitor, deplina şi larga manifestare a sporturilor noastre cu caracter românesc."

Protestul asociaţiei profesorilor secundari

Profesorii secundari din Cluj, s'au întrunit la Sediul asociaţiei pentru a discuta şi a consemna protestările întregului corp profesoral secundar, faţă de „neculvinţele dela Arena Sportivă."

Protestul asociaţiunei profesorilor secundari, constată, că s'a dat în chirie arena sportivă fără a asigura şi posibilitatea, pe acest teren, a educaţiei sportive ca caracter naţional, lăsându-o exclusiv în exploatarea celor cari în timp de trei ani, au consolidat sub ochii noştri o viaţă evreo-ungurească mai intensivă decât sub regimul unguresc.

O altă constatare este că din veniturile extrem de mari ale Arenei, oraşul Cluj, nu realizează aproape nimic; primăria e deci datoare să revizuiască contractele.

Acestea sunt punctele esenţiale.

Consideraţiunile cari se desprind din protestul profesorilor secundari, sunt, că manifestările ostile dela Arena sportivă şi insulta care s'a adus ministrului ţării, au fost preconcepute şi organizate din spiritul şovinist al acelora cărora în ţara Românească le sunt îngăduite toate libertăţile.

Dac

Serbările cercetaşilor din Timişoara

Dumineca înainte de masă, a avut loc în Timişoara solemnitatea luării jurământului celor aproape 100 de cercetaşi din cohorta „Principele Glad" din Timişoara.

Incă de dimineaţă au sosit diferitele delegaţiuni între cari remarcăm pe cercetaşii din Arad, Orăştie şi Lugoj.

La ora 10 şi jumătate a început solemnitatea pe terenul de exerciţiu al pompierilor din Fabrică. S'a celebrat un scurt serviciu religios apoi rabinerul comunităţii izraelite a ţinut o cuvântare.

D. general Găvănescu, inspectorul ţinutului cercetăşesc al Banatului, a vorbit cercetaşilor despre însemnătatea zilei.

Depunerea jurământului de către cercetaşii români din centuria I şi ovreii din centuria II a încheiat prima parte a programului.

Inainte de a începe serbările, d. general Găvănescu a trecut în revistă cei 400 cercetaşi cari erau de faţă, întreţinându-se cu delegaţii inspectoratului Arad, cu dnii căpitan Florescu şi d-nul I. S. Ispravnic.

Au urmat apoi admirabile exerciţii de pompierie care au stârnit admiraţii publicului select ce a asistat la solemnitate şi la aceste serbări frumoase cercetăşeşti.

Defilarea cohortelor a lăsat foarte bună impresie şi ea a arătat că cercetăşia este o serioasă şcoală de educaţiune civică.

Coresp.

·INFORMAŢII·

— Din cauza deranjării firului telefonic dintre Bucureşti şi Cluj, suntem azi siliţi să apărem cu ştirile obişnuite.

— **Răzbunări ungureşti.** Citim în ziarul „Világ" din Budapesta că contele Grotto Hamvay Edmund a fost condamnat la închisoare pe viaţă pentru faptul că în timpul ocupaţiei române a denunţat comandamentului trupelor noastre pe un chinuitor al prizonierilor noştri.

— **Inchiderea stagiunii de operă.** Opera română din Cluj îşi va închide stagiunea din anul acesta cu opera „Tahnhäuser".

— **Vaccinările de variolă la Cluj.** Incepând dela 1 Mai c. serviciul sanitar al oraşului a luat măsuri pentru vaccinarea contra variolei a tuturor locuitorilor din Cluj. Vaccinările au continuat până săptămâna trecută când au fost terminate.

— **Adunarea generală a asociaţiei medicilor filiala Cluj.** In ziua de 27 Iunie c. va avea loc adunarea generală a medicilor asociaţiei filialei Cluj, pentru a se depune gestiunea pe anul trecut şi a se proceda la alegerea noului comitet.

Adunarea se va ţine în amfiteatrul clinicei chirurgicale la ora 3 p. m.

— **Congresul preoţilor reformaţi.** Uniunea preoţilor reformaţi îşi va ţinea congresul din anul acesta la Turda în zilele de 10, 11, 12 Iulie.

— **Furtună la Oradea-Mare.** Ieri pe la ora 1 p. m. s'a deslănţuit asupra Orăzii-Mari o violentă furtună. Trăsnetul a lovit casa din str. Porumb No. 3, care a luat foc. Focul a fost stins însă imediat.

— **Şedinţa consistoriului.** Sâmbătă va avea loc o şedinţă extraordinară a consistoriului ortodox din Cluj în care se va lua în discuţie din nou chestiunea construirei catedralei din Cluj.

— **Adunarea comercianţilor clujeni.** Astă seară la ora 9 are loc în sala cea mare a Sfatului negustoresc din Cluj o adunare a comercianţilor Clujeni.

— **Cât va costa catedrala ortodoxă.** Catedrala ortodoxă română ce se va construi în Cluj, după aprecierile unor experţi va costa între 25 şi 30 milioane. Guvernul a mai acordat anul acesta încă 1 milion şi jumătate pentru sporirea fondului de construire a catedralei.

— **Zahărul pentru funcţionari.** Prefectura judeţului a făcut noui intervenţii pe lângă ministerul de industrie în vederea accelerărei sosirei celor 2 vagoane de zahăr promise pentru funcţionarii din Cluj.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

In Sala Prefecturei Sâmbăta 30 Iunie 1923. Un singur concert dat de basul G. D. Sterian Mandi.

Toţi Babylonaţi încălţămintea Toţi cismariua poti

2828

— **Dela Operă.** Astă seară la Opera Română se va cânta „Aida". In rolul titular va cânta celebrul nostru bariton Jean Athanasiu.

— **Desfiinţarea bărăcilor de pe străzile Clujului.** Consiliul administrativ al oraşului a cerut primăriei să desfiinţeze bărăcile inestetice şi insalubre cari se înmulţesc tot mai mult pe străzile clujului. Consiliul oraşului a ales a comisie care va revizui toate autorităţile date pentru ridicarea acestor bărăci, ordonând desfiinţarea celor inestetice şi insalubre.

Dacă doriţi **„Salam"** de calitate superioara, cereţi fabricaţiunea lui **„Fritz Auner et Co. din Mediaş"** se vinde în toate magazinele. Reprezentanţa şi depozitul fabricei la **„Pascu" Cluj**, lângă poşta centrală. Telefon 4—68. 2862.

Aflam ca magazina de Mode Renaissence din str. Regele Ferdinand 15. Cu ocazia inchiderei sezonului a redus preturile, invingand ori-ce concurenta.

2872 Lloyd 1796

„Ivonne e Osmana"

Kandia

se găseşte din nou. Cereţi-o pretutindeni şi cu bucata. 2778—2

România la congresul internaţional de aviaţie din Londra

— Cine sunt delegaţii? —

Plecarea delegaţiei

Aseară a plecat la Bucureşti dl Maior Enescu, comandantul grupului 5 Aviaţie din Someş-Sat, care împreună cu dl Medic Locot. Colonel Victor Anastasiu din aviaţie, vor reprezenta România la congresul internaţional de aviaţie care va avea loc în 25 Iunie a. c. la Londra.

Delegaţia a părăsit azi dimineaţă la ora 11, Bucureştii plecând spre Paris. într'un avion de pasageri al Societăţei Franco-Română.

La Paris vor rămâne 24 de ore după care delegaţia Română îşi va continua drumul la Londra tot pe calea aerului.

Georg.

CITIŢI „INFRĂŢIREA"

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alţi! Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuinţa 1099 Str. Brătianu 9
2725

Chestiunea înscrierii elevilor români în şcolile maghiare

Ce-a cerut episcopul Majláth d-lui ministru Dr. C. Anghelescu — Măsurile de precauţie ale ministerului de instrucţie

Din convorbirea pe care a avut-o episcopul Majlath cu ministrul de instrucţie dl dr C. Anghelescu, episcopul a cerut între altele retragerea ordonanţei, care interzice înscrierea în şcoalele confesionale a elevilor de altă naţionalitate. Dl ministru Anghelescu a făcut concesii şi în această privinţă, dar numai sub condiţia, că primirea în şcoale a unor astfel de elevi să se facă cu prealabila învoire, din caz în caz, a ministrului de instrucţie.

Cererea episcopului Majlath a urmărit înscrierea în şcoalele maghiare a elevilor evrei şi români. Majoritatea evreilor se socoteşte şi astăzi aparţinătoare poporului maghiar pe motiv, că limba maternă este cea maghiară. E acelaş cântec, pe aceeaş melodie falsă. Evreii folosesc limba maghiară numai în convorbirea cu maghiarii şi — ca să-şi dovedească sentimentele ce le nutresc faţă de neamul românesc, — şi cu Românii. In familie evreul vorbeşte în „jargon" aproape fără escepţie şi limba maghiară e tot aşa de streină pentru el, ca şi pentru români.

Şi, ca să revenim la chestie, trebue să constatăm cu nespusă durere, că anul acesta mulţi elevi români şi-au făcut cursurile la şcoale ungureşti, chiar şi aici în Cluj. Şi încă... băieţi şi fetiţe ai unor oameni, cari nicicum nu au dreptul să-şi bată joc în acest fel de şcoala română. Oamenii aceştia ar trebui să înţeleagă, că nu-i de ajuns să-şi bată pieptul că sunt mai români ca alţi români, ci că e o datorie a lor de-a se îngriji, ca şi copii lor să devină adevăraţi români. Dacă ei nu-şi cunosc această datorie, intervenţia statului e absolut necesară. Mari interese de stat pretind, ca nici un român să nu mai poată fi desnaţionalizat.

Datoria statului român e, — cum am accentuat şi cu alte ocaziuni, — să se îngrijească de romanizarea tuturor românilor maghiarizaţi pe vremea stăpânirii maghiare. Admitem, că copii acestor români întimpină greutăţi mari în şcoale, cel puţin în anii cei dintâi. Dacă nu vor învăţa însă limba românească, vor întîmpina greutăţi şi mai mari în viitor, când vor solicita funcţiuni de stat, cari trebue să se refuze românilor necunoscători ai limbii române. E aşadar interesul părinţilor să-şi dea copiii în şcoale româneşti şi dacă nu vreau să-şi cunoască acest interes, statul e dator să-i silească a şi-l cunoaşte.

Nici un elev român să nu mai calce pragul şcalei ungureşti, aceasta trebue să fie în viitor lozinca ori cărui guvern românesc.

Acei români, cari stăruesc să-şi trimită copiii în şcoale streine nu sunt români adevăraţi, ori cărui partid politic ar aparţinea.

De aceea credem că promisiunea dlui ministru C. Anghelescu, privitoare la admiterea elevilor de altă naţionalitate în şcoalele confesionale este a se înţelege aşa, că ministerul instrucţiei nu va da voie niciodată vre-unui român, să-şi înscrie copiii în şcoale ungureşti, înscriere care constitue, după cum am spus, o adevărată crimă împotriva intereselor vitale ale ţării.

Catedrala din Cluj

Clădirea monumentală ce va împodobi oraşul nostru, a dat prilej unor oameni şi ziare să vânture păreri şi judecăţi, cari nu pot de cât să provoace regrete în conştiinţa oamenilor de bine şi a factorilor cu răspundere în această mare problemă bisericească.

Ideea catedralei a fost lansată de către actualul Episcop încă în Sibiu la 1919, când Sinodul arhidiecezan îl trimise ca preşedinte al Consistorului de aici să organizeze nona eparhie ortodoxă. Prin lista de subscripţie ce-o deschisese atunci, a strâns o sumă frumoasă, şi prin stăruinţele neobicinuite depuse de dânsul, astăzi s'a ajuns la cifra de 5 milioane Lei.

Sinodul eparhial, ocupându-se pe larg de această mare chestiune, a hotărât în sesiunea sa din primăvara anului trecut să se înceapă lucrările de zidire încă în cursul acestui an. Potrivit acestui mandat, Consistorul ca organ executiv, a publicat concurs de planuri şi în fine în baza lor a ţinut licitaţia obicinuită. Dintre cei 7 oferenţi, s'a oprit la acela al Societăţii de construcţiuni din Cernăuţi, îndemnat nu numai de soliditatea firmei, care execută şi monumentul naţional dela Mărăşeşti, ci şi de unicul avantagiu ce-l ce l oferea prin avansul de 5 milioane fără dobândă până la primăvară. Ori cine cunoaşte criza de numărar de astăzi cum şi greutatea de-a obţinea împrumuturi mari, îşi dă seama că interesul evident al Consistoriului, lipsit de fonduri suficiente, era să primească oferta firmei din Cernăuţi, care are în fruntea ei buni Români bucovineni. Zilele trecute au avut loc desbateri îndelungate pentru încheierea contractului.

Ele încă nu s'au terminat, tocmai pentru că P. S. Episcop şi Consistorul eparhial ţin să ia toate garanţiile necesare.

In astfel de condiţii nu-i decât regretabil să constatăm, că se găsesc oameni, cari strecoară insinuaţii injurioase isvorâte probabil dintr'un egoism nesatisfăcut, iar anumiţi tipoprafi, cu totul streini de biserica ortodoxă, dar transformaţi peste noapte în creatori de opinie publică, să pretează cu o cinică desinvoltură la critici şi acuze, pe cari trebuie să le respingem cu legitimă indignare.

Zidirea catedralei ortodoxe este o chestiune a Eparhiei ortodoxe, şi nimeni n'are căderea să-i impună cu anticipaţie soluţii sau critici inoportune.

Biserica îşi are organele sale constituţionale, sinodul şi consistorul eparhial, singurele în drept să se ocupe şi să rezolve această fundamentală chestiune bisericească.

De aceea ar fi de dorit, ca nemulţumiţii şi analfabeţii să-şi tempereze dialectica, căci pentru noi Consistorul ortodox, prezidat de experienţa şi devotamentul P. S. Episcop Nicolae Ivan şi ilustrat de valoarea unor consilieri ca Al. Lapedatu, Ioan Lupaş, G. Bogdan Duică, I. Mateiu, P. Meteş etc. înseamnă în *toate* privinţele o garanţie desăvârşită, ce nu poate fi întunecată de diatribele unor suflete vulgare.

O spunem răspicat, ca să priceapă toţi cârcotaşii şi stătuitorii nepoftiţi.

Situaţia în Bulgaria

— Ordinea pare a fi restabilită în toată ţara —

Atitudinea Micei Înţelegeri faţă de evenimentele din Bulgaria

— Un comunicat al legaţiunei Iugoslave din Praga —

Sofia 18 — Ordinea a fost restabilită în toată Bulgaria. Se afirmă că în luptele din ultimele zile au căzut dela 500 până la 600 de oameni.

Mica Înţelegere şi evenimentele din Bulgaria

Praga, 18 — Legaţiunea jugoslavă din Praga desminte în „Prager Tageblatt" ştirile informative privitoare la mobilizarea în Jugoslavia şi transporturile de trupe către frontiera bulgară. Jugoslavia nu va putea lua o atitudine activă de cât în cazul unei mobilizări din partea Bulgariei.

Zvonurile cari circulă cu privire la o intervenţie din partea Micei Înţelegeri nu sunt decât invenţiuni; chiar declaraţia oficială a ministrului cehoslovac la Belgrad nu poate da nici o indicaţie că Mica Înţelegere ar avea intenţia să intervină în desfăşurarea evenimentelor bulgare.

Grecia şi noul guvern bulgar

Atena. — Dl Gunaris a declarat că Mica Înţelegere nu va interveni în Bulgaria, deoarece după ultimele ştiri armata bulgară n'a fost mobilizată şi guvernul dlui Zankoff nu pare a fi un adversar al Micei Înţelegeri.

Situaţia financiară a Poloniei

Declaraţiile ministrului de finanţe polonez

— Varşovia 18. — (Rador) D-l Grabski, ministru de finanţe, a pronunţat în Cameră un important discurs, în care s'a ocupat de situaţiunea financiară a ţării. Oratorul a analizat cauzele recentei scăderi a mărcei poloneze şi a arătat măsurile luate de guvern în această privinţă, arătând încrederea sa într'o ameliorare ce va fi produsă de noile impozite funciare.

Anglia şi refacerea Europei

Declaraţiile primului ministru englez

— Londra 19. (Rador) — Primul ministru englez, d-l Baldwin, a declarat într'un discurs ţinut la Oxford că lumea întreagă aşteaptă dela Anglia şi America o îmbunătăţire a situaţiei. Refacerea lumii trebue să pornească din Anglia. Barbaţii cari încep această operă trebue să aibă curajul unui Pitt şi credinţa unui Lincoln. Baldwin şi-a exprimat speranţa că fiecare cetăţean englez îşi va face o datorie în a conlucra la această operă.

Societatea Naţiunilor şi exproprierea bunurilor maghiare din România

Genova, 18. — Viitoarea seziune a consiliului Societăţii Naţiunilor va avea loc la Geneva la 29 Iunie, sub preşedinţia d-lui Salandra reprezentantul Italiei. In cursul acestei seziuni consiliul va lua cunoştinţă de rezultatul negocierilor cari au avut loc la Bruxelles sub preşedinţia dlui Adatci, reprezentantul Japoniei. asupra chestiunei exproprierilor făcute de guvernul român a bunurilor imobiliare ale supuşilor unguri.

Cronica sportivă

Matchul Oradea--Cluj s'a amânat

— O măsură bună a F. S. S. R.

Am vorbit pe larg în numărul nostru de ieri despre perspectivele puţin agreabile în care se arăta pentru noi clujenii matchul interorăşenesc de football între reprezentativa noastră şi cea din Oradea.

Dar acum, o măsură bună a F. S. S. R. din Bucureşti ne scuteşte de îndoiala cu care aşteptam această întrecere. Norocul ne-a favorizat, întrucât matchul Oradea Cluj a fost amânat.

Ceeace a făcut pe comitetul central să amâne acest match e termenul apropiat al matchului internaţional dintre echipa ţării noastre şi a Cehoslovaciei. Prin adresa sosită la Comitetul regional de aici, se cere ca în vederea acestuia să nu joace Duminecă nici un echipie din cei cari sunt în perspectivă de a face parte din reprezentativă, pentru a nu se obosi. Intrucât în reprezentativa Clujului sunt mulţi jucători cari fac parte şi din reprezentativa României, întrecerea de Duminică a fost astfel amânată.

•

Comitetul regional Oradea, primind aceleaşi instrucţii dela Bucureşti, nu poate decât să se învoiască la această măsură, cu atât mai vârtos cu cât matchul de revanşă nici nu avea o importanţă, jucat în acelaş sezon. In urma amânării acestui match, programul de Duminecă 24 Iunie, va fi fixat din nou. Jucătorii din reprezentativa României nu vor juca Duminecă la nici un match. In vederea matchului dintre reprezentativele Cehoslovaciei şi României care va avea loc la 1 Iulie la Cluj, au fost chemaţi pentru ziua de 27 Iunie la Cluj pentru a juca matchul de selecţionare cei mai buni 26 footballişti din România.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 125
Se lucrează în rate lunare

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

SACI, MUSAMALE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

Dacă doriţi zahariccale fine ereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1486

Intâmplări din Cluj

Arestarea unei bande de hoți

In repetate rânduri, poliția centrală a primit denunțuri din partea locuitorilor din cartierul târgului de vite, prin cari aceștia se plângeau că zilnic li se fură din locuințe haine, păsări sau diferite obiecte casnice. In aceste denunțuri păgubașii aproape toți arătau că bănuesc ca făptuitori, pe niște țigani nomazi, cari sunt pripășiți de mai multă vreme în acel cartier.

Pentru verificarea denunțurilor poliția a trimis aseară la fața locului pe mai mulți detectivi în frunte cu comisarul Resteman dela centrală, — pe cari l-a însarcinat cu facerea unei minuțioase percheziții, prin șatra țigănească.

In timpul percheziției, s'au găsit asupra țiganilor mai multe obiecte a căror proveniență nu au putut-o justifica. Aceste obiecte au fost confiscate.

Tot odată, au mai fost arestați și țiganii: Farcaș Ion, Farcaș Iosif și Farcaș Baciu, asupra cărora s'au iscat bănueli, cari au determinat pe polițiști să creadă, că ei nu sunt străini de mai multe furturi însemnate comise în orașul nostru dela o vreme încoace. Poliția face întinse cercetări în această chestiune.

Dement hoț

Duminecă dimineața, dna Maria Muntean din str. Dr. Babeș No 63, a reclamat poliției centrale, că cu o zi mai înainte, hoți necunoscuți s'au introdus în locuința sa, furându i diferite lucruri în valoare de mai multe mii lei.

Agentul Max Gold fiind însărcinat cu cercetarea cazului, după mai multe investigații a reușit să descopere pe hoț în persoana dementului Pavel Cosma de meserie birjar, care a e adat de mai multe zile din Clinica Psihiatrică.

Intr'un moment de luciditate. dementul a declarat că lucrurile furate le-a ascuns la locuința unei rude a lui din str. Lingura No 7, unde au și fost găsite o parte din ele.

Lucrurile găsite au fost înapoiate păgubașei, iar dementul hoț reinternat în Clinica Psihiatrică.

Sinuciderea din strada Minerva

Eri noaptea s'a sinucis prin strangulare la locuința fratelui său din strada Minerva Nr. 39, tâmplarul Albert Iosef, în vârstă de 80 de ani.

Autoritățile fiind anunțate, o comisie formată dintr'un medic legist, un procuror și un comisar polițienesc s'a transportat imediat la fața locului, unde deschizând o ancheta nu au putut constata decât că moartea bătrânului tâmplar e provenită în urma unei sufocații prin strangulare. Nearătându-se nici o urmă de violență pe cadavru, parchetul a autorizat înmormântarea.

Bătrânul Albert Iosef, în cele din urmă devenise alcoolic în ultimul grad și sunt bănuieli că și în momentul comiterei funestului act, numitul era în stare de beție.

Dela Parchet

Crima din comuna Jebuc

Parchetul a fost înștiințat telefonic, că în seara zilei de 17 crt. surdomutul Ruja Ștefan, din comuna Jebuc (Huedin Cojocna) a înjunghiat cu un briceag pe săteanul Ioan Gal, locuitor în aceeaș comună, — cu care avea o ceartă veche din cauza unei moșteniri. — In urma loviturilor primite, victima a încetat din viață imediat. — Agresorul a fost arestat de către jandarmeria respectivă.

Parchetul a delegat pe medicul circumscripției Huedin, cu facerea autopsiei.

Concursul de admitere la institutul sanitar militar

Condițiunile de admitere în institutul Sanitar Militar pentru anul 1923—1924 sunt cele următoare:

Elevii Institutului Sanitar Militar se recrutează:

Pentru secția medicală dintre studenții români ai Facultății de Medicină din țară.

Pentru secția veterinară, dintre studenții români ai Facultății de Medicină Veterinară.

Pentru secția Farmaceutică, dintre elevii români ai învățământului Farmaceutic.

Spre a fi admiși la concurs, candidații vor adresa Direcției Institutului Sanitar Militar cel mai târziu până la 31 Octombrie 1923 o cerere însoțită de următoarele acte:

Certificatul că e înscris la o Facultate de medicină din țară, la Facultatea de medicină sau Farmacie.

Actul de naștere.

Actul de naționalitate și bună conduită, model litera A.

Act de poziție și onorabilitatea părinților, model litera B. Dacă părinții sunt ofițeri în neactivitate se cere certificatul litera C, iar dacă sunt în activitate aceste certificate nu sunt necesare.

Angajamentul candidatului dacă e major, litera D, iar dacă candidatul e minor trebue consimțimântul autentic al părintelui sau tutorului prin care candidatul este autorizat a îmbrățișa cariera de ofițer sanitar, model litera E.

Candidații ce se prezintă pentru anul 1 și 2 vor prezenta și act că nu au satisfăcut legea recrutării.

Certificatul eliberat de prefectură prin care să se constate că atât părinții cât și tânărul au renunțat la ori-ce supușenie străină și că e supus român.

Certificat dela primăria comunei respective că nu este căsătorit.

Materia asupra căreia se va depune concursul va fi materia din ultimul an de studiu, iar pentru a-I., din științele fizico-chimice, științele naturale, anatomie și higienă, conform programului liceului.

Concursul se va ține conform Regulamentului Institutului Sanitar Militar art. 13, 14, 15, 16 și 17 și va avea loc în localul Insitutului Medico-Militar No. 1, în dosul Gării de Nord, colț cu strada Viting.

Anul acesta sunt 50 locuri vacante pentru secția farmaceutică. Formularele după actele necesare se pot lua de la Institutul Sanitar Militar Cluj.

1 Franc = 7 Lei
La librăria LEPAGE
pentru editurile casei MASSON-PARIS
1 franc = 8 Lei pentru edit. BAILLIERE-PARIS. Pentru alte ed. franceze, cel mai mare favor de schimb.
Cereți catalog. 2744-1

Siegfried Weisz
magazin de mode
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6
Aranjează un târg senzațional pe timp de 14 zile începând de azi.
Să pune în vânzare:
Pălării de păr de Epure având grăutate de 50 grame á 120 lei.
1000 bucăți pălării din par de Epure á 140 Lei
Cravate Shimmy á 25 „
Toate pălăriile de paie cari se află în depozit se vând cu prețuri reduse.
Numai 14 zile. 2880
Privili galantarul

Mare industrie din provincie
caută pentru curs primar **instităor** pentru limba română, cunoscând perfect limba germană.
Oferte cu copii certificat și fotografie la „Reclama", Cluj, sub W. L. 2870

Nu-l întreci cu nimic dar îl găsești pretutindeni
Geza Herczeg
fabrica chimica Cluj.
Lloyd 1721 2879

„Tacâmul"
fabrică pentru articole de argintării
Cluj, Str. Avram Iancu 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacâmul" Cluj.

Argint
cumpără cu cel mai mare preț! 2850
Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revânzatori.

Reclama este sufletul comerțului

Engross! Endetail!
Mare magazin
de culori ținkweiss, firnais, spirt de salamiac și de oțet, văpseli de anilină orice fel de articole de băcănie în mare și în mic, serviciu promt la
KALMAR
soc. pe acțiuni de mărfuri,
CLUJ, Strada Regina Maria 42.
Telefon: la magazia principală 425, la filială 544. 2849

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Dinți sănătoși dă Pasta de Apa de gură ELIDA
2858

1923 Iunie	Cinema „Universității"	1923 Iunie	Cinema „Urania"	1923 Iunie	Cinema „Apollo"
Joi 21	**Falșul Dimitre** din viața aristocrației ruse	Joi 21	**Ordonanța** după celebre român al nemoritorului Guy de Maupassant	Joi 21	REGELE DETECTIVILOR extraordinara dramă polițistă Seria I.
Vineri 22	**Biografia lui Imgelheim** Puternica drama	Vineri 22		Vineri 22	**Regele Detectivilor** Seria II.

Inceputul Duminică la oarele 3, 5, 7, 9, în zilele de lucru la oarele 5, 7, 9.

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787
Piața Unirii 13.
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PRĂVĂLIE de frunte, caută vânzătoare și oficiantă cu scris caligrafic și cari cunosc mai multe limbi. Oferte sub „Bine prezintată" rog la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE o case care de 35 ani dispune de licență pentru vânzarea beuturilor, situată în una din cele mai cercetate părți a orașului (Calea Moților 116). In caz de cumpărare casa se predă imediat. Condițiile se pot ști tot acolo

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interesantă și instructivă care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto Adresați FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ. 2819-1

Întrebuințarea gumei OLLA oferă siguranță absolută.

****

Ce este sigur? Că, după constatările experților guma OLLA este singurul preservativ sigur.

****

Când luăm un prezervativ, să nu luăm decât OLLA.

****

Te înșeli pe tine însuți, dacă întrebuințezi altceva decât guma OLLA.

****

Este cineva, care să nu cunoască încă guma OLLA?

****

Guma OLLA este cea favorită.

2474-1

Reclama este sufletul comerțului

BANI și TIMP
câștigi montând pe mașină
PIRELLI CORD Cel mai bun Cauciuc 2747-1
Depozit la EMIL BLAGA CLUJ

ROYAL mașina de scris americana 2744-5
Cereți oferte. la librăria Lepage, Cluj

Specialitățile fabricei de bere din Cluj
FRIDERIC CZELL și FII
Grupa Dr. WILHELM CZELL
„HERCULES"
bere nutritoare, specialitatea brună din malț dublu — și
„MONOȘTOR"
bere deschisă mult, apreciate
din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă cea mai superioară. • Se capătă pretutindeni.
2216

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

Licitație.

In ziua de 17 Iulie a. c. la ora 10 a. m. se va ține licitațiune publică pentru furnizarea colonialelor necesare Clinicilor Universitare pe anul 1923.

Ofertele închise se vor înainta cel mai târziu până la ora licitațiunii.

Informațiunii se pot lua la Administrația Clinicilor Universitare zilnic dela ora 10—12.

Ofertanții se vor conforma art. 72—83 din legea contabilității a statului.

Cluj, în 15 Iunie 1923.

p. Administrator,
IULIU ROȘESCU.

2875

Stabilimentele românești Meloceo
Fabrica pentru articole de ciment și întreprindere de construcții S. A. Lloyd
Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba
CLUJ
Calea Regele Ferdinand No. 110. □ Telefon: 6-66 și 8-76
Articole de ciment (plăci de ciment, de marmură-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)
2786 **Construcții de beton și beton armat.**

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS, Cluj
se face măriri de fotografii, retrosări
2782

Fabricăm și furnizăm
ROLOURI
din plăci de oțel și umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi și pe prețurile cele mai reduse. 2798
Oferte se servesc gratuit:
Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

Prima întreprindere din România pentru 2796
curățire și transformare de pălării panama, zsirad
primește totfelul de pălării pentru curățit
Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCUREȘTI
Reprezentanța Generală A.
ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din branșă 2626

Desvoltarea exploatărei intreprinderilor industriale si comerciale de Stat

— Reorganizarea serviciilor publice —

După cum se ştie, Dl Vintilă Brătianu, harnicul nostru ministru de finanţe a făcut într'un recent consiliu de miniştri un larg expozeu asupra operei de consolidare a ţării după războiu, enumerând rând pe rând toate mijloacele prin care această operă uriaşă de consolidare s'ar putea aduce mai curând la îndeplinire.

In rândurile de mai la vale, dăm pe scurt expunerea dlui ministru de finanţe asupra necesităţii primordiale de a se reorganiza toate serviciile noastre publice, precum şi un scurt rezumat al programului viitor economic preconizat ge dsa.

Repartiţia utilă a funcţionarilor

Plecând dela constatarea că ţara mărită e administrată de servicii create de necesităţile vechiului regat redus, d. ministru de finanţe crede că nu se poate merge mai departe cu starea de lucruri din prezent. De aceea a făcut apel la deputaţii, membri ai comisiunei bugetare, ca împreună cu miniştrii de resort, să cerceteze în amănunt nevoile din prezent ale serviciilor publice, şi să dea acelor servicii desvoltarea necesară, făcând în acelaş timp şi repartizarea cuvenită a funcţionarilor, astfel ca ei să fie bine întrebuinţaţi împărţindu-li-se munca, spre a putea să corespundă cerinţelor Statului.

Când se va face această nouă rânduire şi fiecare funcţionar va găsi o utilă întrebuinţare, Statul se va îngriji să sporească, până la îndestulare, salariile slujbaşilor săi.

Toate aceste vor constitui bazele viitorului buget al Statului ce va intra în vigoare la 1 Ianuarie 1924.

Deci reorganizarea serviciilor publice şi noua repartiţie a funcţionarilor vor trebui făcute până atunci.

Programul economic

Trecând la protectele economice de viitor ale guvernului, dl ministru de finanţe le-a divizat, în referentul său, în modul următor:

1) Desvoltarea producţiei în exploatările industriale şi comerciale proprietate a Statului, astfel ca veniturile respective ale acestora să fie sporite la maximum posibilităţei.

2) Punerea în valoare a bogăţiilor Statului, ca terenuri petrolifere, mine, cariere, căderi de apă, gaz metan.

Vom rezuma în acest articol propunerile făcute de dl ministru de finanţe consiliului de miniştri, asupra desvoltărei producţiei întreprinderilor şi bunurilor de Stat ce sunt azi în exploatare.

Desvoltarea producţiei fierului

In primul rând e vorba de intensificarea producţiei la uzinele de fier dela Hunedioara şi Cugir.

La exploatarea acelor uzine Statul va investi un spor însemnat de capital, asociind în acelaş timp şi societatea „Reşiţa" al cărei capital a fost naţionalizat în majoritate, prin legea recent promulgată.

Intensificarea exploatărei pădurilor

In al doilea rând dl ministru de finanţe preconizează schimbarea sistemului actual de exploatare a pădurilor Statului, în sensul ca veniturile să fie sporite prin intensificarea tăerilor şi replantărilor.

Părerea d-sale e că sistemul birocratic de azi al administrărei pădurilor să fie schimbat într'unul comercial, astfel ca statul fără să epuizeze materialul lemnos de care dispune, să fie în măsură a-l pune mai bine în valoare, îndestulând în acelaş timp necesităţile comunelor rurale şi replantând suprafeţe chiar mai mari decât cele ce vor fi despădurite prin tăere.

Dl ministru de finanţe crede că pădurile Statului — a căror valoare se poate cifra la trei miliarde lei, — trebue să dea, printr'o exploatare sistematică, un venit anual de o sută milioane lei aur.

Deasemenea pot fi sporite veniturile statului dintr'o exploatare mai raţională a pescăriilor, terenurilor inundabile, tutunurilor, chibriturilor sărei şi prin punerea în funcţionare a fostelor ocoale de râmători dela Severin şi Burdujeni, transformându-le în frigorifere.

Colaborarea capitalui particular cu statul

D-l ministru de finanţe dă şi soluţia prin care prducţia acelor întreprinderi de Stat poate fi sporită.

D-sa are în vedere procurarea capitalului nou de exploatare pe două căi:

1) Prin împrumuturi de Stat contractate şi garantate prin veniturile întreprinderilor respective;

2. Prin colaborarea capitalului particular naţional procurat de Creditul Industrial, Federala Obştiilor (la exploatarea pădurilor) şi instituţiile financiare.

Exploatările s'ar face în regie cointeresată.

Intrebuinţarea plusului de venituri

Sporul de venituri ce rezultă din intensificarea producţiei, ar fi întrebuinţat în primul rând pentru Dotarea administraţiei căilor ferate, care, în prezent are un deficit anual de cinci milioane, cum şi pentru Racordarea şi electrificarea liniilor.

In al doilea rând s'ar da credite însemnate pentru învăţământ, astfel ca să fie sporite cu mult mijloacele de cultură ale ţărei.

Dela Asociaţia medicilor filiala Cluj

Hotărârile luate în ultima şedinţă a comitetului

Ce puncte de discuţie va aduce asociaţia din Cluj la Congresul general al medicilor la Cernăuţi. Chestia aranjărei situaţiei militare a medicilor specialişti. Un curs de limba română pentru medicii unguri din Cluj. Urcarea tarifului medical la societăţile de asigurare. Cererea medicilor dela şcoalele confesionale

In ultima şedinţă a comitetului Asociaţiei medicilor filiala Cluj s'a luat o serie de hotărâri cu caracter important.

Şedinţa a fost prezidată de dl profesor Iacobovici, luând parte dnii: dr. Başiota, dr. Buia, dr. General Bădescu, dr. Demetrescu. dr. Veroş, dr. Filip etc. De remarcat este că discuţiunile s'au ţinut numai în limba românească, medicii minoritari din comitet însuşindu-şi deplin limba ţărei.

*

Intre primele hotărâri ce s'au luat au fost acelea cu privire la punctele de discuţie, ce le vor aduce, reprezentanţii asociaţiei filialei Cluj, la congresul general al medicilor care va avea loc în zilele de 8, 9 şi 10 Iulie c. la Cernăuţi.

Filiala Cluj va cere să se pue în discuţie chestia urcărei salariilor medicilor funcţionarilor. Un medic de circumscripţie, primeşte astăzi cu toate adausurile de trai 1900 lei lunar salar care nu poate acoperi nevoile de existenţă a unui intelectual.

*

Un alt punct pe care filiala Cluj îl va aduce în discuţia congresului general, va fi cu privire la aranjarea situaţiei militare a medicilor pe specialităţi. Aceasta întrucât continuă de a fi astăzi incadraţi în armată la o specialitate, medici cari de fapt au cu totul altă specialitate.

*

In această şedinţă s'a mai primit propunerea din partea medicilor minoritari din Cluj de a li se crea un curs de limba românească, pentru a putea să-şi însuşească limba ţărei.

Comitetul a luat act de această cerere şi a însărcinat pe dl dr. Buia să se intereseze de mijloacele necesare pentru crearea acestui curs. După toate părerile se va face, în acest scop, apel la profesorii universitari.

*

S'a mai discutat chestia urcării tarifului medical la societăţile de asigurare. pentru care a fost însărcinat tot dl dr. Buia, să cerceteze şi să trateze cu numitele societăţi.

*

Medicii dela şcoalele confesionale au adresat asociaţiei un apel, pentru a interveni să li se mărească salariile, care ar fi derizorii. Dl dr. Buia a fost însărcinat sa cerceteze şi această chestiune.

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 827 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Sâmbătă 23 Iunie 1923

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Refacerea căilor ferate și a porturilor noastre

Alături de consolidare financiară, una din operele de căpetenie ale guvernului actual pentru refacerea economică a țărei a fost și este fără îndoială, sforțarea continuă ce o depune pentru a intensifica transporturile și a îmbunătăți mijloacele de comunicație.

De intensificarea transporturilor și de buna stare a drumurilor și căilor noastre ferate depinde nu numai buna aprovizionare a marilor orașe cu lemne, petrol și alimente, ci însăși punerea în valoare a produselor pe care ni le oferă bogăția agricolă și minieră a țărei atât pe piața internă, cât mai ales, pe cea străină.

Una din marile defecte ale organizației noastre economice înainte de războiu era tocmai lipsa unor mijloace de transport rapide și ieftine.

Rețeaua de căi ferate de o lungime de 3500 km. era cu totul insuficientă; Ungaria poseda aproape de șapte ori mai mult ca noi, la o populațiune ce nu era decât de două ori și jumătate mai mare.

Rețeaua noastră de cale ferată mai are apoi desavantajul că e în majoritate dintr'o singură linie, lăsând fără comunicație rapidă regiuni întregi. Astfel e Oltenia, regiunea cea mai populată și mai bogată din punct de vedere agricol, care nu e legată de restul țărei și de mare decât printr'o linie simplă și aceasta făcând un mare unghiu la Pitești, pentru a scobori apoi spre Capitală. Apoi regiuni bogate în cariere, în păduri, în mine de tot felul nu pot fi valorificate din cauza lipsei mijloacelor de comunicație.

Lipsa căilor ferate s'a agravat la noi prin faptul că țara noastră, fiind o mare producătoare de cereale, transportul lor trebuie să se facă spre porturile Dunărei și la mare în timp de 2 sau 3 luni; lipsa de vagoane și dificultățile de manipulație pe linii simple cauzează întârzieri foarte prejudiciabile agricultorilor.

Lipsa unei linii de centură a Carpaților cât și una paralelă cu Dunărea și-a arătat efectele în timpul războiului, când comandanții de unități n'au putut să execute mișcări strategice, orizontale cu frontul și nici să menție o bună legătură între trupe.

Teritoriile noui ne-au adus o bogată rețea de cale ferată, dar și aceasta având desavantagiile ei.

Mai toate liniile ferate din Transilvania și Bucovina își aveau îndreptate direcția spre Budapesta și Viena, cele două mari centre ale imperiului habsburgic, iar Basarabia era înzestrată cu o rețea de cale ferată cu linie largă.

Lipsa locomotivelor și a materialului rulant, repararea celui stricat a fost prima grijă pentru a să putea intensifica transporturile pe calea ferată.

Astăzi circulația trenurilor de călători e ca și înainte de războiu, ba pe unele linii chiar mai sporită. La fel e și cu trenurile de marfă; statisticele comparative pentru Ardeal de exemplu, arată că circulația e cu mult mai mare ca sub timpul dominației maghiare.

Noul program de lucrări, întocmit de ministerul de comunicație tinde ca treptat și celelalte neajunsuri de care am vorbit mai sus să fie înlăturate. Principiul de care se conduce programul de lucrări este ca în primul rând toate liniile ferate din întreaga Românie să fie dirijate spre București și principalele noastre porturi dunărene și maritime, să fie legate deasemeni prin linii paralele pentru a se înlătura ocolul prea mare. Un început bun l'a făcut în această privința linia nouă Oradea-Arad, a cărei importanță strategică și economică e de netăgăduit.

Ea pune în legătură directă ținutul de Nord al Ardealului cu Banatul și dă putința acestuia din urmă să-și valorifice bogățiile, în special exportul de vite și porci în Cehoslovacia.

Primele linii ferate în construcție sunt; Buzău-Brașov, care va da exportului din Ardeal o nouă cale spre porturi în legătură cu linia ferată Buzău-Galați; Bumbești-Livezeni pentru valorificarea bogățiilor miniere din Nordul Olteniei, Ilva sprea Vatra Dornei care va pune în legătură directă Nordul Ardealului cu Bucovina și Ester-Hamangia-Tulcea.

Pentru Basarabia, prima necesitate a căilor ferate e normalizarea lor; se știe că prima cale ferată normalizată în Basarabia a fost inaugurată în anul trecut de actualul guvern.

Toate aceste mari lucrări au cerut punerea la dispoziția ministerului de comunicații a unei sume de un miliard și jumătate, din care el a și primit un avans de 200 milioane lei.

Producția noastră fiind compusă în mare parte din mărfuri voluminoase: cereale, lemne, țara are nevoie și de cursuri de apă navigabile, care ușurează mult transporturile, scăzând și prețul de vindere a acestora. Dar instalațiile actuale din porturi sunt insuficiente pentru primirea produselor sporite ale țărei. Deaceea în legătură cu desvoltarea economică a țarei, guvernul studiază un proect de canalizare și punere în stare de navigabilitate a râurilor noastre și a hotărât refacerea imediată a porturilor danubiene și maritime, care vor fi complectate cu tot utilajul necesar.

Dl Ministru de finanțe, Vintilă Brătianu, care a vizitat în acest scop toate porturile a acordat deocamdată pentru aceste lucrări un credit de 50 milioane lei. Posturile care vor avea întâietate în opera de refacere vor fi Galați, Brăila și Reni.

Acestea fiind sforțările pe care le pune actualul guvern pentru îmbunătățirea mijloacelor de transport, atât pe calea ferată cât și pe marea noastră arteră fluviatilă, Dunărea, nimeni nu se mai poate îndoi de progresul continuu, pe care-l va înregistra deacum înainte comerțul țărei noastre în Orientul european.

Ne[illegible]ea aliantelor speciale

[illegible]nsamblu de convențiuni în[illegible] pentru garantarea tratatelor

Nouă faz[illegible] care a intrat criza reparațiunilo[illegible], silește guvernele aliate să reia în studiu proectele de alianță defensivă, care au fost propuse fără rezultat la 1918. Sub amenințarea primejdiilor imediate, România, Jugoslavia și Cehoslovacia au încheiat cunoscutul acord al micei Antante. România și Polonia, cari au interese comune spre Est, și cărora nu le stă în cale nici o piedecă, au deja raporturi stabilite de alianță și prietenie. Jugoslavia a semnat un acord cu Grecia prin care se crează o zonă francă, în favorul Jugoslaviei, la Salonic, stabilind între cele două țări înțelegerea de la 1913, ruptă de regele Constantin la 1919. Diferendele dintre Polonia și Cehoslovacia tind spre o rezolvire prietenească, și în curând Polonia se va găsi în concertul de interese al micei Antante.

Toate aceste înțelegeri au un scop bine hotărât: menținerea statului în Europa centrală așa cum a fost stabilit de tratatele de pace. Ele sunt de o mare însemnătate și utilitate, dar ele nu au decât o eficacitate limitată, capabilă să prevină statelor succesoare orice încercare de răzbunare a Ungariei și Austriei și oferind garanții împotriva eventualelor agresiuni bolșevice. In potriva unei complicații provocate fie de o agresiune germană, ele nu prevăd nimic. Și e absolut necesar, pentru a se asigura menținerea stărilor teritoriale și politice creiate în Europa de către tratatele victoriei, ca aceste convențiuni să se complecteze cu concursul reciproc al statelor europene din apus.

Nimeni nu se poate încrede pe starea de inferioritate temporară a Germaniei de astăzi Materialul de războiu se schimbă după progresul științelor chimice și fizice. El se poate disimula, și chiar într'o perioadă de criză ca acum, se poate fabrica în mari cantități. Pe lângă aceasta, sânt mai multe feluri de războiu. Germania duce din ianuarie un războiu mut contra tratatului de pace, pe care l'a declarat caduc. Rezistența din Ruhr e un soiu de războiu, nu numai contra Franței și Belgiei, ci și contra tuturor aliaților. In țările aliate din Europa centrală lucrătorii germani au ordine să facă obstrucție în industrie. La noi, în Cehoslovacia, în Polonia grevele lucrătorilor germani n'au altă menire, decât creiarea unei jene economice generale în sprijinul politicei germane. Orice nepăsare a statelor aliate este în paguba lor. Nu numai pericole locale amenință pacea Europei, ci în primul rând, manoperile Germaniei care nu vrea să recunoască starea creiată după războiu și împotriva căreia luptă din răsputeri.

Chiar Anglia nu va fi scutită de urmările nepăsării aliaților. Situația sa insulară nu o ferește câtuși de puțin de urmările unui războiu deghizat. Mari sau mici, statele cari și-au impus condițiunile lor la 1918, au tot interesul să nu se aducă nici o vătămare, chiar morală, tratatelor de pace.

In afară de Mica Antantă, au mai fost încheiate două convențiuni defensive: tratatul de alianță franco-belgian și convenția militară franco-polonă. Tratatul de garanții încheiat în 1919 între Anglia și State Unite a rămas neratificat. Toate acestea însă nu pot oferi toate garanțiile unei perfecte acțiuni comune. Țările aliate au datoria să încheie convențiuni pentru impunerea respectării tuturor prevederilor tratatelor de pace. Pentru a se da eficacitate acestor tratate este de absolută trebuință ca statele majore ale puterilor semnatare să stea în permanentă legătură, în așa fel încât, orice modificare ar surveni în starea politică a Europei, fie la fabricarea materialului de războiu, fie la constituirea armatelor, concertul statelor interesate să fie ne ontenit pregătit, iar orice încercare de violentare a dispozițiilor tratatului să se izbească de voința de fier a tuturor aliaților.

Acest ansamblu de convențiuni nu ar fi, după cum se pretinde, o mașină de războiu, ci o garanție de pace. Deasemeni nu se poate susține că el ar fi contrar scopurilor Ligei Națiunilor; din potrivă o sprijină și o complecteză. Cu acest chip se va ușura mult rezolvirea problemei reparațiilor, rodul tuturor neînțelegerilor în Europa.

Invățăminte de peste Tisa

Ungaria „mutilată" vrea revizuirea tratatului de la Trianon

Sforțările cercurilor politice de la Budapesta se pare că au un singur țel: revizuirea tratatului de la Trianon. Ungaria nu se poate resemna cu rolul redus la propriile sale granițe etnice. In acest secol de triumf pentru principiul naționalităților, Ungaria vrea posesiuni teritoriale, vrea Ardealul, vrea Slovacia. Ceea ce e însă foarte ciudat, mai ciudat decât acest absurd deziderat, este că cercurile conducătoare ale Ungariei de astăzi nu s'au convins de imposibilitatea acestei politice, nici după toate insuccesele de până acum.

Dovada ni-o face un articol recent al fostului ministru maghiar Berzeviczy, publicat în „Pester Loyd", în care se strigă că Ungaria n'a meritat mutilarea și înjosirea care i s'au făcut. Trufia maghiară e incapabilă să înțeleagă inexorabilitatea istorică după care s'a creiat noua stare de lucruri și înțelegem pentru ce d. Berzeviczy ajunge la concluzia că „In Europa nu va exista pace, liniște și asanare economică până ce nu se va revizui pacea nenorocită".

Ceea ce ne spune d. Berzeviczy nu e nou pentru nimeni, toți oamenii politici ai Ungariei au făcut la diferite împrejurări, declarațiuni asemănătoare, și Europa nu s'a cutremurat. Nu se va cutremura deci nici de rândul acesta. Dar repetarea acestor declarațiuni stereotipe ne avertizează că în Ungaria se lucrează cu stăruință la creiarea unei mentalități specifice, în potriva căreia trebuie să ne luăm toate garanțiile. Raporturile diplomatice cu vecinii noștri de peste Tisa pot păstra o aparență de amabilitate, ea însă nu ne poate înșela. De dincoace de granită, la amenințări ca și la provocațiuni, la rugăminți ca și la sfidări, trebue să răspundă solidaritatea națională triumfătoare

Atâta vreme cât nu vom înțelege că energia noastră trebue să fie productivă, că pe ruinele unei splendori de împrumut după care Ungurii însă jindueșc, se ridică energică voința națională constructivă, amenințările și provocațiunile dela Budapesta, recunoaștem, ne pot îngrijora.

*

Când însă în locul discordiilor, deplasate și a manevrelor nesincere vom răspunde cu unanimă înfrățire în muncă românească și prefacere românească a tot ce a fost trecut străin de neamul românesc, oricâte amenințări și provocări ni se vor face dela Budapesta, prea puțin ne vor interesa. Nu revizuirea tratatului dela Trianon ne poate îngrijora acum, căci este imposibilitate. Ne îngrijorează însă nepăsarea multora pentru necesitate de grabnică consolidare a unirii prin faptă, prin muncă și energie. La aceasta ne gândim deceâteori un om politic ungur se crede îndreptățit să vorbească de o „mutilare" care nu există și de o înjosire pe care Ungaria și-a căutat-o și și-o caută.

E timpul să cetim mai atenți în cartea intereselor noastre și să le înțelegem.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

O vrednică operă culturală și de propagandă națională

Activitatea Fundației culturale „Principele Carol"

Manifestațiunile acestei înalte instituțiuni de cultură națională numai după doi ani de funcționare sunt semne de toată lauda și pot să servească drept pildă și altora cu mult mai vechi, atât prin munca și statornicia cu care se urmăresc scopurile propuse cât și prin succesele reale obținute până acum.

Una din primele grije ale întemeietorilor acestei instituțiuni a fost propaganda în străinătate. S'a luat mai întâi contact cu toate instituțiile similiare din străinătate și cu nenumărate personalități culturale, căutându-se mai cu seamă a se recruta membri corespondenți printre personalitățile în legătură cu presa streină, printre ziariștii și oamenii de litere, cari pot fi prețioși propagandei românești.

La sediul fundației din București, mișcarea culturală din străinătate este urmărită cu atenție, colecționându-se tot ce apare nou, repartizându-se câte un secretar ce cunoaște limba fiecărei țări, pentru această lucrare.

Informațiuni precise cu privire la mișcarea culturală și economică, la călătorii de studii în străinătate, cât și informațiuni de străinilor asupra țărei noastre se pot pune oricând la dispoziție, celor ce le doresc de către Fundația Carol.

Fundația năzuește să formeze în centrele mari ca: Parisul, Londra, Roma, Berlin, Viena etc., cercuri românești în jurul unor „case" organizate conform cerințelor unei bune propagande culturale.

Până la îndeplinirea acestor planuri, Fundația a căutat să dea o cât mai mare întindere serviciului central de informație al străinătății, aducând la cunoștința celor interesați, prin publicații în cele mai mari ziare streine, că oricine poate să se adreseze sediului din București pentru obținerea de lămuriri referitoare la Românța.

De asemenea se fac sforțări pentru afilierea cercurilor studențești din streinătate la această puternică operă de propagandă, strângându-se totodată și unindu-se într'un mănunchiu toate forțele românești risipite în marile centre apusene. Astfel la Liege s'a organizat un „cerc" din îndemnul Fundației ce s'a affiat ei împreună cu acel de la Paris, și în curând le vor urma altele.

Aceste cercuri au un dublu rol: prin ele se strâng legăturile între românii din marile centre păstrându-se și legătura cu țara, apoi se pot organiza importante manifestațiuni naționale ajutându-se în chip strălucit opera noastră de propagandă. Pentru a nu se pierde contactul acestor elemente cu țara Fundația le formează biblioteci în cari se strâng toate noile publicațiuni românești. De asemenea cercurile trebue să organizeze câte o ședință săptămânală pentru discuții și conferinți, ședințe în cari participanții deprind a se cunoaște și a se aprecia.

Membrii cercurilor au însă datoria a căuta să afirme cât mai puternic valoarea noastră. Ei trebue să ție ațintiți ochii opiniei publice [streine asupra țărei, ajutând la spulberarea calomniilor pe cari propaganda dușmană caută să le împrăștie. In acest scop se organizează conferințe sub patronajul celor mai distinse personalități streine.

De asemenea se organizează festivaluri românești cum s'a făcut la Liege unde cu concursul artiștilor români de la Paris, sub auspiciile presei și în beneficiul orfanilor belgieni s'a prezentat pentru prima oară publicului din acea țară un program românesc. Acelaș lucru s'a făcut și la Paris, proectându-se în viitor și pentru alte centre.

In Italia, activitatea Fundației este tot atât de întensă. Pe lângă membrii corespondenți, aleși printre cele mai distinse personalități ale artelor, literilor și presei italiene, am participat prin îngrijirea acestei instituțiuni la „Expoziția internațională a cărței și culturei populare" unde am fost foarte apreciați prin lucrările expuse, aranjate într'o sală specială.

La Florența s'au pus bazele unui institut italiano-român, sub președinția activă a marelui scriitor Gabrielle d'Annunzio.

In privința activității culturale interne, Fundația se prezintă tot așa de bine. In adevăr pe lângă organizarea ireproșabilă a Bibliotecei din București ea lucrează la întocmirea unei Statistici generale a cărței, care se face pentru prima oară în România, noi fiind singura țară din Europa care încă nu avem o asemenea lucrare. Se favorizează apoi publicarea cărților populare și acelor pentru tinerime. Pe acest teren s'au obținut rezultate excelente, recurgându-se la un sistem cu tutul nou pentru a distribui cartea în popor. S'a obținut concursul băncilor și cooperativelor populare, cărora li s'au trimis cărți în valoare de milioane, formânou se 3000 de depozite. Cum după războiu nu se putea creia repede o editură, s'a recurs la cele existente, alegându-se însă cărțile spre a corespunde scopului urmărit. Astfel s'au trimis fiecărui depozit sătesc câte 30 - 40 de cărți ce corespundeau nevoilor diverselor categorii de cetitori adică, copiilor, țăranilor maturi și intelectualilor satelor. Rezultatul a fost mai presus de așteptări și anumite cărți cari erau în spiritul și gustul poporului s'au tras în 50—70 mii exemplare, tiraj necunoscut încă de cartea românească. Pentru răspândirea culturei generale Fundația organizează deasemenea conferințe, serbări, reprezentații teatrale, adună folklorul și îl publică, face statistica publicațiilor pentru Biroul din Berna al controlului producțiunii internaționale a cărții.

Pentru propaganda internă așezământul acesta dispune de organe tot atât de importante. Astfel pentru învățători „Lamura" ce apare în 17.000 exemplare iar pentru popor „Albina" în 10.000 exemplare.

In curând și revista „Gândirea" de la Cluj va fi asociată acestei frumoase opere iar în toamnă va apărea un „Buletin informativ", care va servi ziarelor și tuturor celor interesați, cele mai sigure date asupra mișcărei culturale, politice și economice de peste hotare. De altfel chiar acum există la Fundație un serviciu informativ ce trimite ministerelor precum și tuturor instituțiilor culturale informații asupra evenimentelor ce le interesează, luate din 29 ziare streine.

Indată ce mijloacele vor permite se vor tipări cărți de propagandă pentru străinătate, astfel cum au făcut toate statele vecine nouă, și foi volante cu articole de propagandă, ce se vor împărți la congrese, adunări, conferințe și serbări prin centrele Apusului. De asemenea se vor face tablouri și hărți de propagandă și jurnale cinematografice cât mai complecte.

Această operă culturală și de propagandă națională, cu roade mai presus de orice laudă e datorită participărei active a A. S. R. Principele Carol și a muncei neobosite ce o depun colaboratorii săi în frunte cu dl Mugur, al cărui talent de organizator s'a arătat și prin conducerea corpului cercetașilor.

Parfumerie László & Co.
Magazie Baby
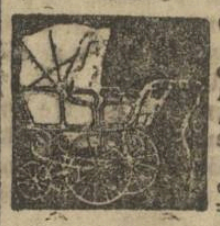
Cărucioarele Brennabor, Trusouri complete de copii, Albituri de dame, Articole de tricotaj Specialități cosmetice și parfumuri engleze și franceze
2852

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Chestiunea liceului ref. „Kún" dela Orăștie

Liceul este de drept proprietatea statului — Se impune o soluționare grabnică a chestiunei — Istoricul liceului — Inspecția d-lui Dr. Constantin Pavel, comisar ministerial — Nu numai locul și clădirea sunt de drept proprietatea statului, ci și instalațiile și rechizitele interne ale acestuia —

— Ce ne declară d-l A. Demian, directorul liceului „A. VLAICU" — II.

Starea morală a liceului

Inspecția dlui dr. Const. Pavel, prof. la Belu.

Dacă liceul „Kun" în trecutul sau fost un cuib de anihilare a simțimintelor noastre naționale, el a ajuns astăzi prin metamorfozare la o situație nu mai puțin odioasă. Din anul 1918 încoace acest institut a devenit un rentabil mijloc de speculă, un loc de refugiu pentru drojdia elevilor unguri și evrei de pe la diferitele licee ungurești. Inspecția făcută la acest liceu în zilele de 16—19 Aprilie a. c. de către dl dr. Const. Pevel, comisar ministerial, a adus descoperiri cu adevărat senzaționale. Nu suntem în situția de a putea publica în întregime procesul verbal luat cu această ocaziune. E însă destul de edificator și pasagiul ce-l cităm din memoriul înaintat ministerului instrucțiunei publice, de către comitetul școlar din Orăștie — memoriu redactat pe baza raportului făcut de dl dr. Const. Pavel. „Liceul reformat „Kun" — se zice în acest raport — este o pepinieră de mici excroci ai învățământului secundar, de elevi destrăbălați, leneși și insolenți, cari în felul lor de-a vorbi, scrie și a se prezenta, chiar în clasa a VIII, mai de grabă îți fac impresia unor calfe, decât aceea a unor liceeni.

In ce privește postulatele pedagogice moderne, cu a sa ilariantă coeducațiune, acest institut „sui generis" în aceeași vreme, sub ori-ce raport e o pată și o rușine a educațiunei și instrucției în România întregită."

Iată ce ne spune un distins profesor, unul dintre cei mai experți și mai de seamă educatori ai noștri. Caracter integru și sobru, dl Dr. Const. Pavel, numai de sovinism și parțialitate nu va putea fi învinuit.

Raportul d-sale cred că nu mai are nevoie de nici un comentariu. El e o oglindă fidelă a adevăratei situațiuni didactice și morale a acestei institut.

Dar dacă la toate acestea am mai adauga și diferitele svonuri care circulă asupra celor ce s'ar petrece între cele două internate de băeți și fete, situate în aceeași curte, cu comunicare directă și dacă numai 20 la sută ar fi din aces'ea adevărate, atunci ori-ce om cu mintea sănătoasă va spune, că acest institut astăzi nu mai e școală, ci este o cangrenă so ială, care în cel mai scurt timp și cât mai radical trebue curățită.

*

Dar în definitiv nu aceasta este chestiunea care ne preocupă pe noi în primul rând. Tot ce-am relevat până acum sunt chestiuni de politică școlară internă, cari aparțin exclusiv organelor noastre școlare.

Ceeace ne privește însă pe noi în primul rând este o chestiune cu mult mai importantă, mai gravă: este chestiunea mare a dreptului de proprietate asupra acestui liceu.

In numărul viitor ne vom ocupa cu această chestiune.

Locul pe care este zidit liceul „Kún" este cumpărat și edificiul e zidit pe banii statului și fondului Universității săsești. Liceul este prin urmare de drept proprietatea statului. Asupra acestui lucru nu mai încape nici o îndoială.

Din „anuarele" acestui institut (vezi anuarele din 1888—1918) rezultă următoarele:

Liceul pe baza contractului și învoelii luate cu statul în 17 Iunie 1888 a avut un ajutor anual de susținere în suma de 10.000 florini, având și retroactiv pe anul 1887 un ajutor de 5000 fl. Afară de acest fond de susținere a mai primit un ajutor de împroprietărire (beruházási segély) de 32.000 cor. solvte în trei rate. Din acești bani nesuficienți pentru o nouă clădire, cu învoirea guvernulului maghiar, conducătorii liceului au zidit sala de gimnastică, au transformat sala de desemn și muzeul natural și de fizică. In schimbul acestei sume, statul își asumă dreptul „de-a numi la acest liceu 4 profesori din partea sa".

Pe temeiul acestei învoeli, statul din 1888 până în 1891 a contribuit la susținerea acestui institut anual cu 5000 florini; în total, 3 ani cu 15.000 fl. Din 1891 începând până la 1904 această sumă s'a ridicat la 32.000; la 1911 la suma de 34.000 cor. In timpul războiului pe baza unei noui învoeli, acest liceu a primit dela stat anual 50.000 coroane.

Incă din 1889 statul a impus acestui liceu numirea: „Államilag segélyezett ev. ref. Kún Kollegium" — Colegiul ev. ref. Kún subsidiat de stat (vezi anuarele acestui liceu din 1883—1913).

Pentru zidirea unui nou edificiu (Palatul de astăzi) la începutul anului 1894 iarăși s'a cerut ajutodela stat și în luna Martie li s'a acordat suma de 35.000 fl., solvite în 7 rate anuale de câte 5000 fl. Din banii aceștia s'a cumpărat cu învoirea guvernului maghiar, locul numit „Richter" pe care e zidit noul palat cu preț de 32.000 fl. Prin aceasta fondul de zidire s'a micșorat și n'a mai fost destul pentru acoperirea speselor unei zidiri noui și moderne care reclama suma de 170.000 cor. S'a cerut din nou ajutor dela stat și Ministrul de la 1906 sub Nr. 19820 a și votat un împrumut de zidire în suma de 170.000 cor. cu 3%. Eforia a ridicat banii fructificându-i. In acest timp însă s'au făcut noui modificări cu privire la planul clădirii, ceeace a adus cu sine o urcare a cheltuelilor de construcție la suma de 420.000 cor. Eforia școlară intervine din nou la guvern iar acesta sub Nr. 4547—1908 a și primit garanție pentru suma aceasta. Eforia ridică pe baza acestei garanție dela banca „Magyar Jelzalog és Hitelbank" din Pesta suma de 400.000, coroane, cu care sumă apoi s'a ridicat liceul reformat „Kun" din Orăștie.

Instrucţiunile ce s'au dat pentru

Improprietâririle din Ardeal

Executarea hotărârilor de expropriere definitive dela comisiile de ocol şi judeţene. Chestia apelărei hotărârilor la Curtea de Apel. Cum se prezintă problema împroprietărirei. Agronomii regionali şi chestia măsurătorilor. Normele de parcelare şi distribuirea moşiilor între com. şi sate

Continuând să ne ocupăm de chestia împroprietăririlor din Ardeal, vom arăta astăzi instrucţiunile pe care d-l Petrini, directorul general al împroprietăririlor le-a dat consilierilor agricoli şi celorlalte organe de execuţie, încă de acum trei luni în urmă. Instrucţiunile concepute de d-l Petrini au fost verificate şi semnate de însuşi ministrul agriculturei d-l Alex. Constantinescu.

Intensificarea împroprietăririlor

„Improprietăririle în Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş, începute în vara trecută, trebuiesc intensificate la maximul, în campania ce se va deschide în curând.

Aşa dar, pe baza tablourilor de împroprietărire şi a hotărârilor de expropriere rămase definitive, D-v. veţi stărui şi veţi lua cele mai energice, dar şi cele mai bine chibzuite măsuri, să se facă în primăvara şi vara ce ne stau înainte, împroprietărirea tuturor acelora, cari conform tablourilor de împroprietărire rămase definitive au, sau vor avea dreptul de a fi împroprietăriţi.

Chestiunea apelărei hotărârilor la Curtea de Apel, în ceia ce priveşte preţul art. 77 din lege, cât şi dreptul de revizuire al Comitetului Agrar, nu vă va împiedeca să executaţi hotărârile de expropriere definitive de la Comisiunile de Ocol sau Judeţene şi ceia ce priveşte terenul expropriat; căci potrivit art. 60 din lege aceste hotărâri sunt definitive şi executorii, fără drept de opoziţie, apel sau recurs.“

Cum se presintă problema împroprietăririi

In situaţia în care ne găsim problema împroprietăririi se prezintă sub două aspecte:

„Improprietăriri ce se vor face pe baza prevederilor art. 109 din lege. — Astfel de improprietăriri se pot face când, partea de moşie expropriată definitiv, este defalcată de restul moşiei rămasă proprietarului, este ridicată în plan, rezervele pentru interes obştesc făcute, şi deosebite, parcelarea în loturi tip şi de completare făcute de inginerii cadastrului şi rămasă definitivă.

In cazul în care planurile lipsesc, sau nu sunt conforme cu starea de fapt, aşa cum trebuie să se facă lucrări tehnice (planuri noui), darea în primire a loturilor, se va face de organele agricole judeţene, respectându-se toate dispoziţiunile dela punctul a) în afară de măsurători, care în loc să se facă de inginerii cadastrului cu instrumente de preciziune, for fi făcute de agronomii regionali, cu panglică sau lanţuri, instrumente cu cari se fac obişnuit măsurătorile de pământ.

In cazul acesta trebuie constatat de fiecare Domn Consilier Agricol dacă agronomii regionali de sub autoritatea sa, cunosc destul de bine măsurătoarea cu lanţul sau panglica.“

Chestia măsurătorilor

„Cu acei agronomi regionali, cari n'ar fi tocmai siguri pe cunoştinţa de a măsura, chiar cu aceste instrumente, simple trebuie să se facă şcoală, până ceşi vor însuşi bine cunoştinţele de a măsura. — In acelaş timp agronomii regionali vor fi instruiţi, că lucrările de măsurătoare şi parcelare ce le vor face ei, să fie cât se poate de bine îngrijite, ca să se apropie cât mai mult de lucrările technice pe cari le vor face în urmă inginerii cadastrului.

Trebuie să atrageţi atenţiunea că acest fel de măsurătoare provizorie nu atinge în nimic dreptul îndreptăţitului care rămâne definitiv stabilit şi este făcută tocmai în scopul ca el să intre cu un moment mai repede în stăpânirea dreptului său, căci dacă măsurătoarea înginerească definitivă nu este posibil a se face pretuntindeni din cauza lucrărilor prea numeroase de măsurătoare pe deoparte şi a numărului prea mic de operatori măsurători, pe de altă parte.“

Parcelările

Se va fixa numărul şi numele comunelor sau satelor, care au dreptul a fi improprietărite, pe moşia sau moşiile pe care le-au muncit un număr de ani mai îndelungaţi. Se va fixa cota-aperte ce se cuvine din moşie sau moşiile fiecărei comune sau sat; această cotă-aparte se va stabili în întinderea de pământ pe care au cultivat-o, mai mulţi ani de arândul, locuitorii aceleiaşi comune sau sat. Moşiile sau părţi din moşii vor fi atribuite satelor cât se poate mai aproape de ele, iar situaţia moşiei ce se va atribui unei comune, trebue să fie de aşa natură încât improprietăriţii se aibă cel mai uşor acces la pământu lle lor.

Ce trebue să se mai ţie seamă

La distribuirea moşiilor sau părţilor de moşii între comune, se va avea în vedere şi nevoia de pământ ce se simte în fiecare comună în raport cu numărul locuitorilor îndreptăţiţi a lucra pământ, şi cu întinderea de pământ pe care aceştia o mai posedă.

Schimbările de terenuri

Dacă locuitorii satelor cu ocazia parcelării şi a improprietăririlor, cer din proprie iniţiativă, sau primesc propuneri de schimbări de terenuri, pe hărţi sau chiar pe moşii întregi, în interesul unei mai bune chiverniseli a economiei satelor lor, astfel de schimbări se vor admite şi supune directoratului General al împroprietăririlor spre aprobare. Comunele şi satele vor fi ajutate să facă între ele astfel de schimburi în cât mai bune şi folositoare condiţiuni.

In numărul de mâine vom continua să arătăm cum se vor face rezervele necesare trebuinţelor de interes general.

Dac.

Partidul naţional se pocăieşte?

Rezultatul ruperei tratativelor de fuziune. Situaţia celor două partide ale fostei opoziţii-unite. Canossa d-lui Maniu

Concubinajul politic dintre partidul naţional şi partidul ţărănist poate fi considerat ca terminat, după întrunirea de la Mehadia. Este fără îndoială că partidul naţional n'a voit fuziunea cu ţărăniştii. In mai bine de un an de tovărăşii infructuoase, partidul naţional s'a putut convinge că demagogia scandaloasă a ţăraniştilor nu poate duce la nici un rezultat. Ruptura era deci fatală. Cele două partide ale decedatei opoziţii unite trebue să se orienteze spre acţiuni separate şi chiar ostile.

Felul cum a răspuns partidul naţional propunerilor ţărăniste a stârnit o vie şi justificată indignare în rândurile partidului ţărănist. Neonestitatea procedeelor d-lui Maniu care a evitat un răspuns hotărât a pus o barieră veşnică între cele două partide cari până mai ieri afişau o prietenie indestructibilă, ca şi monopolul exclusiv al democraţiei naţionale.

Ruptura ne va aduce în viaţa politică două noui „democraţii“. Ţăraniştii sub influenţa d-nului Lupu şi a d-lui Stere vor continua să agite mereu aceeaşi mentalitate străină ideologiei masselor noastre populare. Partidul naţional va fi însă un permanent concurent „democraţiei turbulente“ a ţărănismului. Din vechile relaţiuni vor rămâne amândouă cu multe asemănări. Fruntaşii partidului naţional crescuţi la şcoala d-nului Lupu nu se vor putea desbăra de influenţele trecutului.

Un singur lucru bun poate aduce aceeastă întrecere, această supralicitare demagogică: amândouă partidele ruinate politiceşte printr'o politică desmăţată, se vor anihila unul pe altul, împingându-se reciproc în bezna nefiinţei.

Deocamdată situaţia pare a fi oarecum mai favorabilă partidului naţional. Partidul ţărănist e în plină descompunere a organizaţiilor sale, şi izolarea provocată de ruptură îi îngreuiază şi mai mult situaţia. Partidul naţional speră să se poată folosi de neînţelegerile din partidul ţărănist, pentru a atrage în sfera politicei sale organizaţiunile ţărăniste răzvrătite. Cu chipul acesta se crede într'o reconfortare a forţelor pierdute în timpul campaniilor din ultimul an, ceeace se pare că a şi determinat conducerea partidului naţional să evite un răspuns hotărât la propunerea de fuziune a partidului ţărănist, dar în acelaş timp să provoace indignarea acestora şi ruperea relaţiilor.

Calculul dlui Maniu este în aparenţă destul de bine întocmit. Partidul naţional nu se poate apropia de nici unul dintre partidele de ordine şi guvernamânt, după acţiunea la care s'a dedat în tovărăşia ţăraniştilor. In acelaş timp conducătorii partidului naţional şi-au dat seama că tovărăşia cu ţăraniştii este prea compromiţătoare, deci cu atât mai mult o fuziune cu aceştia. Şi cum partidul naţional se pare că are intenţia de a se reabilita ca partid de guvernamânt, s'a dat răspunsul dela Mehadia, iar d. Maniu s'a grăbit să se prezinte Suveranului în audienţă la Sinaia pentru a-i anunţa că ruptura s'a făcut şi că partidul naţional e gata să devină din nou partid de ordine, dinastic, monarhic şi constituţional cum a fost totdeauna, chiar când d. Vaida ameninţa dinastia în tovărăşia drului Lupu, iar dnii Bocu şi Schiopul piedau pentru partidul republican care mişeşte.

Faptul este de bună seamă îmbucurător; dar procedeele cari au dus partidul naţional la această târzie pocăinţă rămân în întregime odioase. Dacă pocăinţa este în adevăr sinceră, cu gând curat şi sentimente bune, partidul naţional are o singură cale să se reabiliteze în ochii opiniei publice, şi această cale este munca cinstită pentru binele obştesc. Astfel Canossa dlui Maniu rămâne o fătărnicie mai mult în istoria noastră politică.

A. R. Gus.

Politica externă a noului guvern bulgar

Noul reprezentant al Bulgariei la Paris, Vasileff ameninţă cu redeschiderea chestiei Dobrogei

Comentând evenimentele din Bulgaria, am spus că ele nu vor împiedeca bunele relaţii ale acestui stat cu ţările vecine atât timp, cât schimbarea de regim nu va privi decât politica lui internă, pe care e suveran să şi-o aleagă aşa cum îi dictează interesele şi împrejurările.

Dar după cât se vede mişcarea revoluţionară din Bulgaria, nu vrea să se mulţumească numai cu înlăturarea dictaturei lui Stambulinski, ci dă să înţeleagă că are intenţii să nu respecte tratatul de la Neuilly.

Căci cu toate că guvernul bulgar a desmintit mobilizarea şi a declarat că e condus de cele mai bune sentimente faţă de statele înconjurătoare, sprijinul ce i l'a dat elementul macedonean în revoluţie şi unele articole, apărute deja în ziare dau mult de bănuit asupra atitudinei lui.

Astfel s'au găsit circulări date de comitetul executiv al organizaţiei, care e satisfăcut astăzi de venirea la guvern a lui Zancoff prin care se cerea înlăturarea unei politici de apropiere cu Jugoslavia, care condusese la încheierea acordului de la Niş.

Pe de altă parte un articol publicat de curând în „Acht Uhr Abenblatt“ de către cunoscutul germanofil Radoslavoff, fost sfetnic al regelui Ferdinand de Coburg şi autorul războiului recomandă pe actualul prim-ministru al Bulgariei Zancoff ca un bun prieten al Germaniei.

Sprijinul pe care-l dă presa şovină maghiară noului guvern e încă un indiciu în această privinţă.

Mai caracteristică decât toate aceste manifestări e însăşi declaraţia noului reprezentant al Bulgariei la Paris, Vasileff, declaraţie publicată de ziarele franceze.

Arătând nevoia Bulgariei de a căpăta acces la mare, d-l Vasileff spune că în cazul când această ieşire nu i se va acorda de către Aliaţi la Sud, Bulgaria se va vedea silită să-şi asigure o ieşire la Nord prin Dunăre, la Marea Neagră şi să recurgă la un concurs al Germaniei în scopul acesta“.

Ce însemnează această declaraţie, decât un atac direct la adresa noastră, o redeschidere a chestiunei dobrogene de către noul regim bulgar?

Succesele obţinute împotriva dictaturei ţărăniste n'ar trebui să înfierbânte prea mult pe conducătorii ei, căci schimbarea de regim nu însemnează nerespectarea angajamentelor internaţionale, ce Bulgarii şi le-au luat prin tratate.

Numai printr'o politică cuminte, de bună înţelegere cu vecinii, actualul regim îşi va putea consolida situaţia şi orice încercare de agresiune sau de sprijin din partea Aliaţilor de eri şi Bulgariei, poate să-i fie tot aşa de fatală, cum i-a fost lui Stambulinski nesăbuita sa politică internă

Sacouri de lüster şi veste
Costume ce se pot spăla
Pantaloni de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
Telefon 431.
2653

INFORMAȚII

— **Pentru ieftenirea traiului.** Prefectura poliției locale a cerut dela polițiile orașelor mai mari din Ardeal, listele celor mai recente prețuri maximale.

Aceste liste au și sosit și după înapoierea d-lui prefect Ștefănescu dela București, se vor stabili noile prețuri maximale pentru piețele Clujului.

— **Desființarea Inspectoratului industrial dela Oradea.** Inspectoratul industrial dela Oradea-Mare, a fost desființat. Lucrările pendinte de acest inspectorat se transpun inspectoratului din Cluj.

— **In jurul demisiei d-lui Zaharia Bârsan.** Știrile lansate despre demisia d-lui Zaharia Bârsan din postul de director la Teatrului Național din Cluj — după informațiile primite din cercurile teatrale din localitate, sunt premature.

— **Deschiderea băilor „Cojocna".** Băile „Cojocna" situate la o mică distanță de Cluj și-au deschis sezonul, având ca oaspeți familii din toate unghiurile țărei.

Grație măsurilor luate de către Dl Radu Olteanu, comisarul băilor, viața în acest an este relativ mult mai eftină ca în alte părți.

— **Starea semănăturilor din întreaga țară.** — După știrile primite din țară asupra stărei timpului și situației semănăturilor, reiese că a plouat în toată țara și că semănăturile se prezintă în condițiuni satisfăcătoare.

Numai în județele Gorj și Timiș-Torontal nu a plouat deloc în prima jumătate a lunei Iulie.

In unele părți grindina, a cauzat pagube însemnate.

•

— **Adunarea Consistorului.** Sâmbătă va avea loc o adunare a Consistorului ortodox din Cluj pentru a lua hotărâri definitive asupra concesionărei construirei catedralei române din Cluj,

— **Un an dela moartea lui Take Ionescu.** Azi Joi, 21 Iunie a. c., cu prilejul împlinirii unui an dela moartea regretatului bărbat de stat Take Ionescu s'a oficiat de către mitropolitul primat un parastas la biserica Amzei din Capitală la orele 11 dim.

Duminică 24 Iunie a. c. se va face un pelerinaj la mormântul lui Take Ionescu, dela Sinaia.

Aci se va oficia un parastas și se vor ține discursuri.

— **Expoziția școalei primare „Avram Iancu".** Direcțiunea școalei primare Nr. 3 „Avram Iancu" roagă părinții elevilor și în genere pe toți prietenii școalei să binevoiască a vizita expoziția de lucru de mână și lucru manual care stă deschisă publicului între 18—25 Iunie, orele 2—5.

— **Administrative.** Poliția a intervenit la Primăria locală ca să se pună în vedere proprietarilor de căruțe de pe întreg teritorul Clujului ca pe viitor să-și atașeze la căruță câte o tăbliță pe care să fie scris numele și adresa lor.

Intel Babylonați încălțămintea
Toți cismarii pot!

2823

— **Dela Oficiul de locuințe.** După 40 zile de completă stagnare, Oficiul de locuințe de pe lângă Prefectura Poliției a ținut eri după amează desbateri.

In comisia de judecată a luat parte și D-l Constantin Dimitriu, directorul Poliției și șeful acestui oficiu, — care precum se știe a fost grav bolnav până mai zilele trecute. — La Prefectură, D-sa va lucra peste 15 zile, când concediul medical obținut îi va fi expirat.

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

— **Exportul de vite în Cehoslovacia.** O telegramă din Praga anunță că ministerul agriculturii a revocat interdicția, importului vitelor din România în Cehoslovacia, exceptând vitele contaminate din Basarabia.

— **Vizita M. S. Regelui la Varșovia.** Plecarea M. S. Regelui la Varșovia a fost fixată pentru Vineri 28 Iunie.

Suveranul va călători într'un tren regal direct până la Varșovia și va fi însoțit de d-nii Ion I. C. Brătianu președintele consiliului și de d. Ion G. Duca, ministrul de externe.

In cazul când d. Ion Brătianu nu va putea însoți pe suveran din motive de sănătate, d-sa va fi înlocuit prin d. Nicolae Mișu, ministrul Curței Regale.

— **Sosiri.** Azi a sosit în localitate Dl Ștefănescu, prefectul județului Cojocna.

— **Consfătuirea avocaților.** Ieri după prânz la ora 4 a avut loc la Primărie o consfătuire intimă a advocaților români din Cluj pentru a fixa programul cu care se vor prezenta la adunarea generală a advocaților care va avea loc în ziua de 24 Iunie.

•

Azi după prânz a avut loc o nouă adunare în vederea aceluiași scop.

— **Oradea-Mare. Serbarea liceelor românești.** Liceele românești „Emanuel Gojdu" și „Oltea Doamna", au dat Duminică, pe terenul arenei sportive, o frumoasă serbare de gimnastică. Programul serbării a fost format de exerciții libere, de fugă pe 100 și 400 m., salturi la înnălțime și prăjină, exerciții cu măciuci, etc. Suma rezultată din prețul intrării se întrebuințează la ajutorarea elevilor și elevelor sărace, iar o parte din ea va fi întrebuințată la crearea unui fond pentru cohorta cercetașilor.

— **Dela Operă.** Reprezentația de asară a Operei Române era anunțată cu concursul celebrului bariton Jean Athanasiu, care trebuia să cânte rolul lui Amonasro din „Aida". Cum Dl Jean Athanasiu a fost indispus, rolul a fost jucat de Dl Szabó. Dl Athanasiu va cânta cu altă ocazie. Pentru Vineri seara e anunțată „Carmen" cu distribuția obișnuită.

— **Contrabandă.** Din Arad ni-se telefonează de către corespondentul nostru, că poliția de frontieră a descoperit la Otlaca o mare contrabandă. Contrabandiștii voiau să treacă peste hotar 2 camionete încărcate cu grăsime și alte articole alimentare prohibite.

— **Dela Consiliul de Răsboiu.** In ședința de azi dimineață Consiliul de Răsboiu al Corpului VI. Armată a judecat și condamnat pe locuitorii Marton Vilar din Moftiu (Satu-Mare) și Mareș Ioan din Boșica (Arad) pe primul la 5000 lei amendă și al doilea la 3000 lei amendă, din cauză că s'au găsit ascunse la locuințele lor arm militare.

— **Căsătorie.** Duminecă 24 Iunie va avea loc în comuna Valea lui Mihai cununia dlui dr. Ioan Matei din Oradea-Mare cu d-șoara Aurelia Bonțideanu din Valea lui Mihai.

— **Dela Societatea științelor medicale.** Societatea științelor medicale din Cluj își va ține ședința ordinară Sâmbătă 23 Iunie 1923 la ora 5 pm. în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordine de zi: Dr. Glăvan: Prezentări de cazuri; Dr. Popoliță: Un caz de stenoză cicatricială impermeabilă a esofagului; Dr. Colbazi: Comunicare asupra tratamentului sifilisului cu Muthamol; Prof. Dr. Minea: Valoarea semiologică a reflexelor de apărare în unele cazuri de scleroză în plăci.

Secretar de ședință va fi dr. Dragomir.

— **Mulțumită publică.** Direcțiunea școalei primare No. 3 „Avram Iancu" și întreg corpul didactic aduc și pe această cale mulțumirile lor dlui dr. Petre Meteș, fost prefect, care a donat și anul acesta, ca și în anul trecut 500 lei pentru a se cumpăra premii elevilor meritoși dela această școală.

— **Brașov, Viața muncitorească.** Se știe că în Brașov este grevă la întreprinderile metalurgice și fabricile de mobilă. Trei zile au urmat la Inspectoratul muncii din localitate, tratative între 11 fabrici diferite din țara Bârsei. Aceste tratative n'au putut fi terminate din cauză că nu s'a ajuns la o împăcare definitivă, căci lucrătorii au cerut pentru cei dela fabricile textile 60 de procente la sută și pentru ceilalți 40 la sută, pe când patronii au oferit 40 la sută pentru cei dintâi și 30 la sută pentru ceilalți. Tratativele vor urma azi.

Deoarece fabricile metarulgice au cerut să se închee un contract colectiv în Brașov, Sibiu și Tg-Mureș și pentru că sunt trei inspectorate diferite, tratativele vor fi conduse de un inspector dela București.

— **Noul inspectori școlari în Ardeal.** In urma descentralizărei ministerului Instrucțiunii publice și alcătuirei circumscripțiilor școlare, s'au făcut următoarele numiri de inspectori școlari primari, pe ziua de 1 Mai a. c.

Reg. I Timișoara: d-nii V. Nicolaescu și B. Burai; reg. II Oradia-Mare: d-nii Ar. Constantinescu și Iosif Moldovanu; reg. III Cluj: d. Gheorghe Stoenescu și un loc vacant; reg. IV Sibiu: d-nii P. Petrescu și C. Stan; reg. V Brașov.

Ciocolata-desert

Kandia

Caramelele (lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune și se găsesc pretutindeni. 2778—3.

Anchetele noastre

O vizită la Spitalul de ortopedie și chirurgie infantilă

Un spital model. Istoricul acestei instituții. Inaugurarea va avea loc în curând. Ce ne spune directorul spitalului Dr Rădulescu? M. S. Regina va participa la inaugurare

Am arătat într'un articol publicat acum câteva zile în coloanele acestui ziar, că printre instituțiile sanitare înființate de curând e și spitalul de ortopedie și chirurgie infantilă. Acest spital e o instituție cum puține avem pe teritoriul țării noastre. Instalațiile moderne, personalul științific bine pregătit, îl fac să poată rivaliza cu ori care instituție similară din streinătate.

Istoricul spitalului

Acest spital a fost înființat sub regimul unguresc pentru a adăposti invalizii de răsboiu. Fiind înființat în timpul războiului, a fost instalat provizoriu în clădirea școalei normale de băeți. In edificiul actual din str. Tunari, era instalat un azil, care sub Consiliul Dirigent a fost transformat într'un „Institut al invalizilor". Această instituție care are ca scop asigurarea unor noui posibilități de câștigare a existenței pentru cei rămași invalizi în timpul răsboiului, a fost mutată la Sâncraiu.

Dela 1 Noemvrie 1922 clădirea din str. Tunari a fost ocupată de acest spital, întrucât edificiul școalei normale a fost redat celor în drept.

Cum spitalul unguresc era înființat dintr'o urgentă necesitate, el nu era nici pe departe așa de bine instalat ca actualul spital. Cu toate aceste Ungurii intenționau să-l transforme într'o clinică de ortopedie și chirurgie infantilă, având și candidat la această catedră pe Drul Hevesi care s'a sinucis acum 2 ani, în împrejurările știute.

Neînfăptuirea acestui plan se datorește numai lipsei de local.

Regimul românesc a făcut tot posibilul pentru complectarea instalațiilor acestui spital, precum și pentru lățirea sferei lui de activitate.

Noul spital

Data de 1 Noembrie înseamnă începerea unei noui ere pentru instituție.

Instalat în clădirea din strada Tunari, care deși nu prea vastă e totuși mult mai încăpătoare ca clădirea școalei normale de băieți, spitalul devine sub conducerea dlui dr Rădulescu ceia ce este și azi: o instituție de mare valoare și de mare viitor.

O vizită la noul spital

Edificiul care pare nou, cu fața în spre strada Tunari poartă inscripția „Spitalul de ortopedie și chirurgie infantilă Regina Maria".

Cum intri pe poartă dai într'o mică grădiniță unde convalescenții, stau la soare. Intrând în antreul acestui edificiu găsești o placă de marmoră cu următoarea inscripție:

„Spitalul de ortopedie și chirurgie infantilă, deschis la 1 Noemvrie 1922, sub glorioasa domnie a M. S. Regelui

FERDINAND I.

Ministru al sănătății fiind

G. MÂRZESCU.

Inspector general sanitar

Dr TITU GANE.

Director, medic-șef al spitalului

Dr AL. D. RADULESCU".

In vreme ce notam această inscripție mă întimpină doctorul Rădulescu, directorul acestui spital. Spunându-i scopul vizitațiunei mele, d-sa îmi spune următoarele:

„Actualmente avem 67 bolnavi dar suntem instalați pentru a putea adăposti 88 bolnavi.

„Clădirea era înainte o clădire veche, foarte puțin modernă. Am amenajat-o din nou, am făcut instalațiile cele mai moderne, așa că azi pare că e clădire nouă."

Prin coridoare albe, curate, drul Rădulescu mă conduce în curtea spitalului.

Aripa aceasta din dreapta clădirei — îmi spune dsa — e zidită acum. Zidirea acestei noua amenajare și instalațiile științifice, au costat 2500.000—3000.000 lei. Acum totul e gata și inaugurarea se va face în curând, când va putea fi de față și M. S. Regina."

„Data sigură nu o știu; până acum nu am fost anunțați oficial despre sosirea Suveranei, dar sperăm că știrile cari circulă, se vor adeveri" în această privință.

•

După aceasta am vizitat întreg spitalul. Dl dr. Rădulescu ne-a arătat toate instalațiile ne-a condus prin salele de bolnavi, în diferite saloane de operații, etc.

Cele văzute, le vom descrie în numărul de mâine. *—alb.*

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

•

La escursiuni nu ne putem lipsi de DianaFranzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

•

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2475—3

•

Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 4—58. 2862

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alții!** Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Telef. locuința 1099 Str. R. Ferd. 99 Str. Brătianu 9
2725

Secretul reușitei partidului național în jud. Solnoc-Dobâca

— O lămurire în privința activității decedatului dr Octavian Filipan —

Bunăvoința ar fi putut să impună naționalilor dela „Patria", ca cel puțin pe cei morți să nu-i împartă după partide politice. Politică se face destul pe pământul și în lumea noastră și „Patria" are vreme în deajuns ca să-și poată slăvi pe toți cei devotați partidului național, fiind încă în viață. Să creezi însă legende pentru scopuri electorale în jurul celor trecuți în lumea veșnică și să împodobești acele legende cu amănunte neadevărate, cu scopul numai de a lovi în adversarii politici, e o luptă nu numai necuviincioasă, dar și criminală.

Interesele electorale însă întunecă judecata naționalilor. După „Patria" răposatul fost pretect al „neînsemnatului" județ Solnoc-Dobâca, ar fi avut de luptat cu insistențele corifeilor liberali veniți dela Cluj — o fi d. Bănescu și d. Tripon — cari îl îndemnau să fure urnele și să facă și alte ingerințe electorale neadmise. A rezistat ca un bărbat de rară cinste politică tuturor sfaturilor păcătoase, a lăsat libertatea alegerilor neatinsă și rezultatul a fost, că nici un liberal n'a reușit, în „neînsemnatul" județ Solnoc-Dobâca, alegându-se 6 deputați și 3 senatori toți naționalii Probă elocventă, că în întreg Ardealul nu se alegeau decât naționali, dacă se făceau alegeri „cinstite"!

Legenda aceasta țesută, cu fire de neadevăruri și povești nebuloase nu este altceva decât o poveste electorală. „Patria" are toate motivele să creeze o legendă în jurul fostului prefect dr. Octavian Filipan, pentru marile servicii prestate partidului național, dar legenda este minciună pe deaîntregul.

Octavian Filipan a intrat în partidul liberal, ca să facă jocul partidului național. A ajuns prefect pentru câteva luni grație faptului că a sedus bunacredință a unor factori politici, într'un timp când în județul Solnoc Dobâca încă nu exista o organizație liberală. Fiind prefect în decursul campaniei electorale nu numai că n'a fost îndemnat de corifeii liberali din Cluj să „fure urnele" dar el a încurajat, și prin emisarii săi a terorizat, administrația județului să facă tot ce e posibil pentru reușita confraților naționali. Mulțămită acestor manopere „neînsemnatul județ" — expresiunea este a „Patriei" — are 9 parlamentari naționali, între cari și popa Bilțiu și popa Manu de Sebeș. Descoperit abia după terminarea alegerilor generale prefectul Dr. Octavian Filipan a fost șters din registrele partidului liberal. Secretul reușitei partidului național a fost prefectul Filipan și în zădar brodează legende „Patria" în jurul unui decedat. De „mortuis nil nisi bene nisi verum."

Alfa.

Inlocuirea monedei de hârtie prin monedă metalică

Prin „Monitorul Oficial" de azi s'au promulgat legea care autorizează Ministerul de finanțe să înlocuiască moneta de hârtie de 1, 2 și 5 lei prin monetă metalică pentru o valoare totală de 600 milioane lei.

CIORAPII Lloyd 1473. 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

ULTIME INFORMATII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Consfătuirea dela Casa Școalelor

Membrii corpului didactic scoși din curba Lalescu

Declarațiile dlui ministru Dr. C. Anghelescu

La consfătuirea profesorilor secundari ținută ieri la Casa școalelor în Capitală și la care a asistat și Dl ministru Dr. C. Anghetescu, D-sa a declarat că consiliul de miniștri a hotărît scoaterea membrilor corpului didactic din curba Lalescu și că sporul se va aplica la salariile din 1919 nu la cele din 1916. In urma acestor declarații, nemulțumirile în corpul didactic au încetat.

Furtuna de aseară din Capitală

Aseară pe la orele 7, o nouă furtună s'a abătut asupra Capitalei. Circulația a fost aproape complect întreruptă timp de trei ore. Legăturile telefonice și telegrafice cu Moldova au fost deranjate.

EXTERNE

Turcia urmărește o apropiere de România și Iugoslavia

O nouă tactică a delegației turcești dela Lusanne

Lausanne, 19. — S'a remarcat în cercurile diplomatice noua tactică a delegației turcești, care se caracterizează prin contactul cât mai strâns al membrilor acestei delegații cu delegații României și Jugoslaviei. Se explică această nouă tactică, prin dorința Turciei de a lua direcția pacificării durabile a peninsulei balcanice.

Se atribue lui Ismet pașa intențiunea de a încheea pace separată cu Grecia, România, Iugoslavia și Bulgaria, fără concursul aliaților. In modul acesta Turcia speră că chestiile de ordin financiar și economic, care interesează în deosebi pe aliați, vor fi mai lesne înlăturate,

Erupția vulcanului Etna

Numeroase localități acoperite de lavă dezastrul continuă

Roma, 19. (Rador) — Din Neapole se anunță o nouă izbucnire a vulcanului Etna urmată de puternice cutremure de pământ. Din cinci cratere curge o masă enormă de lavă care nimicește pădurile de pini din apropiere. Locuitorii de la Lingua Glossa, în număr de 22·000 cuprinși de panică părăsesc localitatea. Din Catania se anunță că și prin localitățile Mensa și Presa, amenințate de lavă fug locuitorii. In toate satele din împrejurimi domnește panica. Sunt mulți răniți. Pagubele sunt enorme.

*

Lafayette, 19. — Vulcanul Etna a început să arunce lavă prin părțile de Nord-Vest, revărsând-o asupra terenurilor cultivate, distrugând gara din Castaglione și amenințând întreaga localitate.

Dezastrul continuă

Catania, 19. — Localitatea Lingua Glossa nu poate scăpa dezastrului. Populația se refugiază din cauza căldurei care e insuportabilă.

Ploaia de cenușe cade mereu. Lava a curs eri pe o lungime de 15 km. Ultimele știri anunță că lava a acoperit gara Lingua Glossa.

Spre zori s'au produs violente cutremure de pământ.

Liga drepturilor omului și Mihai Karolyi

Paris 20. — „Liga drepturilor omului" a cerut guvernului francez să intervină cât mai neîntârziat, ca să fie împiedecată aplicarea sentinței tribunalelor maghiare față de Mihai Karolyi.

Se știe, că s'a hotărât confiscarea averei lui Karolyi

Uniunea muncitorilor Grafici din România Circ. Cluj
aranjează în ziua de Duminecă, 24 Iunie, 1923 ora 4 p. m. în
Grădina de vară din Calea Donath Nr. 12
SERBAREA GUTENBERG
La această serbare (care este împreună cu dans, poștă universală, premiu de frumusețe, tombolă, matriculă americană, confetti, serpentine, etc.) își dă concursul și secțiile română și maghiară a corului „Gutenberg", la care sunt invitați toți acei cari vor a lua parte
Se va juca
călușeru și bătuta
Prețul de intrare:
de persoană 25 Lei
de familie 60 Lei
Mâncări calde și reci, precum și beuturi excelente cu prețuri moderate
Cofetărie Garderobă Trafică
Intre orele 4—8 toate Autobusele și mașinele D-lui BLAGA, vor sta la dispoziția On. oaspeți. Cor placa din Piața Unirei prin parc până la locul de petrecere

BĂILE Cristyan CERESLOVACIA
Băi de nămol de renume mondial cu putere tămăduitoare incomparabilă contra
Reumatismului, gutei-sciaticei
Hoteluri de primul rang, formând un complex cu băile. Pentru oaspeți din România prețuri reduse (locuința și pensiune complecta zilnic dela Kc. 40). Voiaj comod (dela Budapesta 4 ore cu accelerat direct). Informațiuni dă: „RECLAMA", Cluj, Piața Unirei 4.
Reclama 3064 2869

O afacere senzațională la Cluj

Dispariția archivei fostului oficiu de repatriere

Cum s'a constatat lipsa. Ordonarea unei anchete Cine o va face

Timp de doi ani (1919—1921) în orașul nostru a funcționat după cum se știe, un oficiu de repatriere. Acest oficiu în anul 1921, a fost desființat și toată archiva depusă la primăria orașului, întrucât devenise inutil pentrucă atribuțiile lui, trecuseră în competența Directoratului de interne care a existat până în ultimul timp în Cluj, șefi ai acestui oficiu în timpul existenței sale au fost pe rând Dnii Gulu, Barbu și Ivan.

Mai zilele trecute, autoritățile superioare din localitate cerând un act din archiva acelui oficiu, au constatat spre marea lor surprindere, că nici unul din dosarele cari formau acea archivă nu mai există în prezent. — Cazul fiind semnalat telegrafic la Bucuresti, Ministerul de Interne a ordonat Dlui Inspector Gl Administrativ și Prefect al județului Cojocna, Ștefănescu, să facă o severă anchetă, care va fi începută imediat după înapoierea Dsale din București.

In public circulă svonul că dispariția acestei arhive este în legătură cu exproprierea unor întinse terenuri din transilvania, unde Statul a fost frustat cu sume colosale. Rezultatul anchetei este așteptat cu multă nerăbdare.

Intâmplări din Cluj

Dela Siguranță

Prinderea unui hoț

De mai multă vreme, comercianții de covoare Saralany din București cal. Victoriei 74 au reclamat Direcțiunei Generale a Poliției și Siguranței, pe individul Anton Ștefanovici, care le-a furat din magazin mai multe covoare în valoare de peste 400.000 lei.

Agentul special Mihalache Gheorge fiind însărcinat cu cercetarea cazului, după îndelungate investigații a reușit să prindă pe hoț în gara Dărmănești (Bacău).

In timpul anchetei Ștefanovici a declarat că un covor l'a vândut la Brăila, unul la Galați, altul la Cernăuți și două la Cluj.

Dându-se ordine telegrafice polițiilor respective, acestea au confișcat covoarele care au fost expediate la București.

In orașul nostru, hoțul locuind mai multă vreme a făcut cunoștința Dlui Herman Gratz, pictor din str. Șaguna No 16, căruia i-a vândut două covoare în valoare de 135,000 lei numai cu 40.000 lei. — După arestarea lui Stefanovici, a mai sosit prin poștă Dlui Gratz un nou covor, pe care siguranța l-a confișcat imediat.

Anton Ștefanovici era urmărit de diferite polițiii din țară, întru-cât are mai multe escrocherii la activul său. — Pentru cât mai bună reușită a afacerilor lui, el avea domiciliu în orașele: București, Bacău, Botoșani, Cernăuți și Cluj unde a locuit pe str. Mico și Hotel „New-York".

Cu actele dresate Direcțiunea Generală a Polițiilor și Siguranței din București a înaintat pe hoț parchetului.

Rezultatul raziei dela d.. bitele de tutun

R. M. S. din localitate a cerut autorizație parchetului local ca în ziua de 18 crt. să facă perchiziție mai multor debitanți din orașul nostru cari au dosit mari cantități de produse R. M. S. cu intenția de a le specula ulterior majorărei prețurilor.

Parhetul în acest scop a delegat pe comisarul special șef Costescu dela siguranța locală, care făcând mai multe perchiziții, a găsit la debitanta Ana Berde din str. Regele Ferdinand No. 20, produse în valoare de peste 15 mii lei și la debitantul Nicolae Mota din gara Cluj produse în valoare de 25 mii lei.

Mărfurile au fost confișcate și acaparatorii dați judecății.

Pe cale particulară aflăm, că d. Petre Ionescu, directorul Regionalei R. M. S. a intervenit la București ca să se retragă brevetele acestor lacomi debitanți.

Dela Poliție

Comercianți necinstiți

De multă vreme există în localitate magazinul de textile „Frații Samuel Klein și Comp." Afacerile acestei firme au mers din ce mai rău și era să fie declarată în stare de faliment dacă avocatul Maximilian Klein nu-i punea la dispoziție suma de 120.000 lei.

Într'o bună zi directorii firmei fără știrea avocatului vând magazinul și doi dintre ei fug în Palastina, iar al treilea continuă a locui în Cluj.

Avocatul Klein, aflând de spre cele petrecute, a reclamat cazul parchetului, care a dispus ca întreaga răspundere a celor întâmplate în dauna avocatului Klein să cadă asupra directorului firmei, anume Adolf Baumtzweig, comerciant din localitate.

Dela Parchet.

O soție necredincioasă.

Dl. Teodor Baldovin din str. Gl. Dragalina No. 8, a reclamat parchetului pe soția sa Ileș Etelka Baldovin, pentru motivul că la întoarcerea Dsale din militărie, a constatat că în lipsă-i soția sa a avut o purtare imorală, în care timp a vândut toată marfa tutungeriei soțului din str. Regele Ferdinand, mobila casei precum și mai multe costume de haine ale reclamantului, cu intenția ca în cel mai scurt timp să plece în Ungaria împreună cu unul dintre concubinii săi anume Robert Scheim.

Poliția a delegat cu cercetarea cazului pe agentul special Ionel Kotz dela poliția centrală, care verificând denunțul prin ascultare de martori, găsindul întemeiat, în consecință a dispus arestarea femeii Ileș Etelka Baldovin, pe care împreună cu întregul dosar al face ei a înaintat-o parchetului.

In urma celor arătate mai sus, atragem atenția confratelui „Ellenzék" că nu Dl T. Baldovin a fost arestat de poliție precum a semnalat în numărul de aseară ci soția sa Ileș Etelka Baldovin.

In jurul complotului contra Principelui Carol

— O lămurire a direcției fabricei „Renner" —

Sub titlul „Ellenzék" și complotul contra Prințului Carol" am publicat în Nr. 821 din 15 Iunie al ziarului nostru, un articol prin care comentam afirmațiile ziarului „Ellenzék" relativ la individul Molnar, arestat în legătură cu complotul contra A. S. R. Principelui Carol. Arătam anume cu acel articol, după articolul ziarului „Ellenzék", că Molnar ar fi fost angajat ca funcționar al fabricei „Renner", e ident făcând și observațiile noastre personale asupra acestei angajări.

La articolul nostru, direcția fabricei „Renner" ne înștiințează că „este inexact, că individul Molnar ar fi angajat sau i s'ar fi făcut promisiune de angajare din partea noastră. A.el Molnar ne este cu totul necunoscut și nici mama sa n'a fost la noi pentru a cere angajarea lui".

Intrucât articolul nostru nu era decât o comentare a celor relatate de „Ellenzék" trimitem la rândul nostru lămurirea direcției fabricei „Renner" confratelui nostru minoritar.

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEȘTE ZIARUL
INFRAȚIREA

1923 Iunie	Cinema „Universității"	1923 Iunie	Cinema „Urania"	1923 Iunie	Cinema „Apollo"
Vineri 22	Biografia lui Imgelheim	Vineri 22	ORDONANȚA după celebre român al nemorfiturului Guy de Maupassant	Vineri 22	Regele Detectivilor Seria II.
Sambata 23	Puternica drama	Sambata 23	Falșul Dimitre din viața aristocrației ruse	Sambata 23	Apași dramă detectivă

Inceputul Duminică la oarele 3, 5, 7, 9, în zilele de lucru la oarele 5, 7, 9.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
Hunwald,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47.
Resmălțuim oglinzi stricate.

Pungi, saci de hârtie
în execuție simple și luxuoase la
Papetărie Lepage, Cluj
cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele
2744-3

De vânzare
Una casă nouă cu grădin patru camere și două bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având două camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe locat. pentru prăvălie.
Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

Prețuri reduse!
Magazinul „Barza"
Str. Reg. Ferdinand No. 11.

Creton	mtr. 36
Voil	„ 39
Foulard francez	mtr. 98
Grenadin francez	mtr. 95
Batist brodat	19

Mare asortiment de pânze de prima calitate.
Telefon 959.
2873

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Se aduce la cunoștința generală că la Ministerul justiției (arhiva direcțiunii contabilității) se găsesc de vânzare volumele I., II., III. și IV. ale colecțiunii oficiale de legi, decrete-legi, decrete, regulamente, deciziuni ministeriale și orice alte măsuri luate în vedere stării de războiu (14 Aprilie 1916—31 Martie 1920).

Volumul I. costă lei 40.
Volumul II. costă lei 30.
Volumul III. costă lei 40.
Volumul IV. costă lei 60.

Se mai găsesc expuse vânzărei:
Codul civil general Austriac, care costă lei 60,
Codul de procedură civilă Austriacă, care costă lei 40,
Broșura conținând legea de organizare judecătorească, pragmatica de serviciu și alte legi în vigoare în Bucovina, care costă lei 50.

Expedierea lor se face la cerere, numai contra costului trimis prin mandat poștal sau prin recipisa de vărsare „la Stat" prin Administrațiunea financiară.

Pentru librării se acordă un rabat de 20%. 2866

Fabricăm și furnizăm
ROLOURI
din plăci de oțel și umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi și pe prețurile cele mai reduse. 2798
Oferte se servesc gratuit:
Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787 Piața Unirii 13.
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț Radio

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PRĂVĂLIE de frunte, caută vânzătoare și oficiantă cu scris caligrafic și cari cunosc mai multe limbi. Oferte sub „Bine prezintată" rog la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE o case care de 35 ani dispune de licență pentru vânzarea beuturilor, situată în una din cele mai cercetate părți a orașului (Calea Moților 116). In caz de cumpărare casa se predă imediat. Condițiile se pot ști tot acolo

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimete gratuit contra mărci postale de 1 leu, pentru porto adresați

Farmacia Vorel,
Piatra-Neamț. 2819-2

Siegfried Weisz
magazin de mode
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6
Aranjează un târg senzațional pe timp de 14 zile
începând de azi.
Să pune în vânzare:
Pălării de pâr de Epure având grăutate de 50 grame á 120 lei.
1000 bucăți pălării din par de Epure á 140 Lei
Cravate Shimmy á 25 „
Toate pălăriile de paie cari se află în depozit se vând cu prețuri reduse.
Numai 14 zile. 2880
Privilți galantarul
Privilți galantarul

Reclama este sufletul comerțului

Stabilimentele românești Melocco
Fabrica pentru articole de ciment și întreprindere de construcții S. A. Lloyd
Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba
CLUJ
Calea Regele Ferdinand No. 110. □ Telefon: 6-66 și 8-76
Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)
2786 **Construcții de beton și beton armat.**

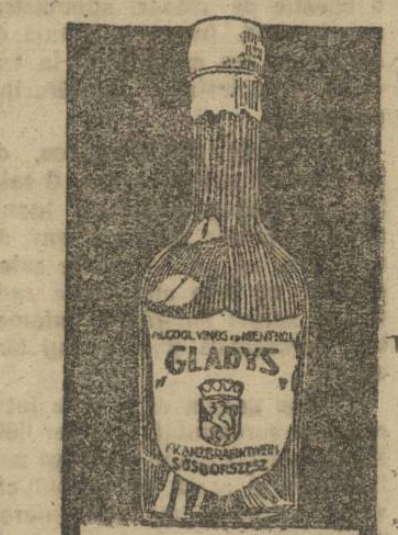

Incomparabil și se găsește pretutindeni
Geza Herczeg
fabrica chimica
Cluj.
Lloyd 1721 2879

Cel mai nou tratament al sifilisului cu „TREPOL"
și „NEO-TREPOL" preparat cu baza de bismuth
Introdus de D-ril Saserac și Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris.
Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris.
Autorizat de Direcțiunea Generală a Servic. Sanitar Român.
Tratamentul constă numai din câteva serii de injecțiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite și sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL" și „NEO-TREPOL" recidivele sunt excluse.
Reprezentanți generali pentru toate România Mare
„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI" S. A.
B-dul Domniței No. 12. — Telefon 9-87.
Se cere la principalele farmacii și drogherii. 2876

No. 722—923.

Publicațiune.

Teritorile de vânat a comunelor Someșfalău și Sânmiclauș se vor da în arândă prin licitație publică, care se va ține la casa comunelor și anume, la Someșfalău 26 Iulie 1923 a. m. 9 oare, la Sânmiclauș 27 Iulie 1923 a. m. 10 oare. Prețul de strigare: Someșfalău 500 Lei, Sânmiclauș 100 Lei. Condițiunile se pot vedea în biroul secretarial din Someșfalău.

Someșfalău, la 14 Iunie 1923.

2881 Secretar cercual.

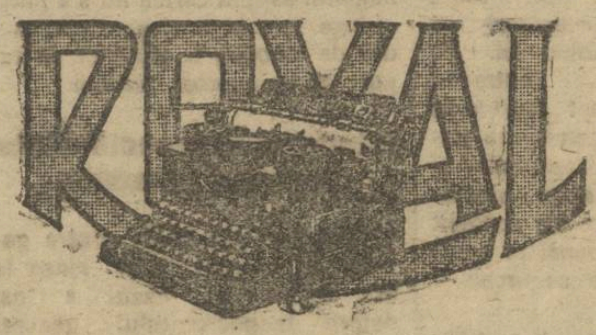

mașina de scris americană
vânzarea exclusivă la 2744-6
Librăria LEPAGE
Cluj. Cereți ofert

Cea mai fina crema pentru ghete

10.000 de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de guma, de vânzare și en-gros. 1812

Reclama este sufletul comerțului

Bandage de Cauciuc
pentru Autocamioane
toate dimensiunile 2747-2
Deposit la
Emil Blaga, Cluj
La cerere se trimite prețul curent

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A
ATELIER SPECIAL DE REPARATIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald și soții, Oradea-Mare,
Strada Poștei No. 39.
Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și fesale. 2674

Conflictul dintre ziariştii şi patronii gazetelor maghiare

Un conflict de muncă. Gazetarii cer urcarea salariilor de bază de la 2800 la 3300 lei. Neînţelegerea dintre gazetari şi patroni. Punctele litigiului. Resistenţa patronilor. Arbitrajul inspectoratului muncii. Greva

Incă de acum câteva săptămâni, ziariştii maghiari au în eput să agite tot mai mult ideia unei acţiuni solidare faţă de patroni pentru ca să poată obţine dela aceştia o modificare a contractelor colective încheiate şi în special a urcare a salarului de bază, proporţional cu urcarea preţurilor articolelor de primă necesitate pe pieţile Clujului.

Această acţiune a fost pornită de către gazetarii dela ziarele „Ellenzék" şi „Ujság". Conform vechilor contracte colective intervenite între patronii acestor ziare şi gazetarii lor, minimum de salariu al unui ziarist, prin urmare salariul ziaristului începător, era fixat la suma de 2800 lei. Pe lângă aceasta, tot în contractul colectiv era un punct după care la fiecare 3 luni o comisiune formată din delegaţi ai patronilor şi din delegaţi ai gazetarilor constatau procentul cu care s'a scumpit viaţa şi apoi proporţional cu acest procent de scumpire se urcau şi salariile gazetarilor.

Pe scurt, minimum de salariu al gazetarilor maghiari plus sporuriile obligatorii (chirie, scumpete, cota pentru membrii de familie etc.) se urca la 3500 până la 4000.

Acest salariu ajungea până la 8000 care era maximum.

Cauzele actualului conflict de muncă între gazetari şi patroni

Cu ocazia încheerei noului contract colectiv între gazetarii şi patronii ziarelor maghiare, ziariştii au cerut modificarea acestor contracte.

In ceea ce priveşte minimum de salariu ce trebuie să se fixeze în noiile contracte colective, situaţia este următoarea:

Anul trecut salariile gazetarilor maghiari au mai fost sporite, dar patronii susţin că această sporire n'a fost un spor al salariului de bază ci o adăugire la suma totală a sporurilor.

Ziariştii afirmă contrarul şi cer ca noul salar de bază să fie considerat vechiul salar plus acest spor despre care vorbim şi care a fost acordat anul trecut. Cum sporul acesta a fost de 500—800 de lei, salariul de bază minim pe care îl pretind astăzi ziariştii maghiari variază între 3300 şi 3700.

Acesta este unul din punctele principale asupra căruia ziariştii maghiari nu se pot înţelege cu patronii lor.

Al doilea punct important al litigiului asupra căruia nu s'a putut ajunge încă la înţelegere este modul de stabilire a salariilor în raport cu scumpetea traiului.

Intervenţia inspectoratului regional al muncii

După ce tratativele dintre gazetari şi patroni n'au ajuns la nici un rezultat, cazul a fost deferit inspectoratului general al muncei unde se găseşte şi azi în discuţie.

Ziariştii sunt reprezentaţi prin Dr. Pal Arpad şi Kadar Imre; patronii prin Dr Grois, directorului ziarului „Ellenzék" iar ministerul muncei prin Dl I. Kirilă, inspectorul regional al muncei.

Ultimile tratative au avut loc Luni. Astăzi la 9 au loc alte, tratative între ziarişti şi patroni arbitru fiind dl Kirilă. Gazetarii unguri convinşi fiind de dreptatea cauzei lor şi reuşind să înghebeze o solidaritate perfectă, sunt ferm hotărâţi să nu cedeze nimic din dreptele lor cereri.

In cazul când nici în urma trativelor de azi patronii nu vor voi să le satisfacă cererile, greva gazetarilor maghiari dela ziarele „Ellenzék" şi „Ujság" se dă ca absolut sigură.

O nouă întreprindere

Intreprinderea technică Mecano S. A. din Bucureşti a înfiinţat acum câteva luni de zile o sucursală la Cluj. Mecano, care e una din cele mai mari întreprinderi din acest gen din România. S'a înfiinţat cu un capital social de 25.000,000 lei.

Se ocupă cu vânzarea tuturor articolelor technice, face instalaţii technice, uleuri etc. vinde tot felul de materiale technice: benzină, metale, plumb engiezesc, armature etc.

Diferite articole pentru instalarea telefoanelor etc.

Filiala Cluj a soc. Mecano e pusă sub conducerea technică a D-lui inginer Kovács Ferdinand, care în scurtul timp de când daţine acest post, a dat dovadă de competenţă realizând rezultate frumoase. Atragem atenţia tuturor asupra întreprinderei technice „Mecano".

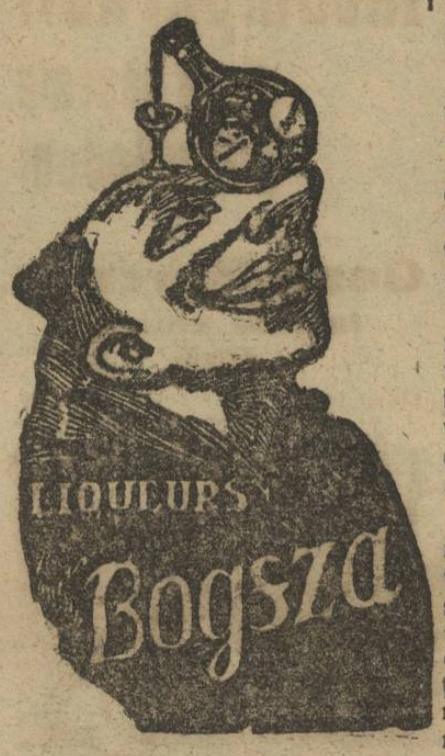

Răspândiţi „Infrăţirea"

„Atrocităţi medievale la percepţia fiscală"

— Un răspuns pentru ziarul „Ujság" —

Sub acest titlu bombastic, foaia locală „Ujság", în numărul său 133 din 16 Iunie 1923, publică o ieşire necuviincioasă la adresa dlui T. Georgescu actualul administrator financiar al judeţului Cojocna.

Autorul, după toată probabilitatea un fost funcţionar ungur care a negat jurământul, vrea să se facă ecoul mâniei mocnite a foştilor săi colegi, rămaşi în slujbă românească, pentrucă dl Administrator cu energia şefului care-şi cunoaşte serviciul şi răspunderea, vrea să pună capăt sabotajului de ani de zile al unor funcţionari, cari invoacă mereu drepturi, dar nu vreau să ştie de îndatoriri şi disciplină.

Autorul acelui articol discută o chestie de măsuri administrative interne, în necunoştinţă de cauză, cu rea credinţă şi în termeni caracteristici injurăturilor ungureşti.

Ce-a făcut dl Georgescu, de s'a năpustit autorul asupra d-sale, făcându-i tiran medieval, inchisitor, plutonier major, agent de urmărire, iar pe victimele sale: oameni cu cele mai înalte calificaţii, sclavi amărâţi şi înfometaţi, persecutaţi şi amendaţi fără milă?

Ţinând seamă de marile interese ale serviciului, care cer dela funcţionarii statului o muncă mai intensivă şi reală, pe timpul cât va dura recensământul general, dl Georgescu a prelungit orele oficiale dela 6 la 8 ore pe zi.

Se ştie că sub regimul unguresc, la serviciile de casă se lucra tot câte 8 ore pe zi şi nimeni nu se scandaliza, ci îşi vedea de treabă. Astăzi nu-şi vede de treabă, ci se scandalizează, pentrucă funcţionarilor de naţionalitate maghiară nu le convine ca serviciile româneşti să meargă bine. Aceşti oameni, în bună parte nu fac altceva, decât pierd vremea în discuţii, caută fel de fel de pretexte de-a nu se prezenta la oficiu, nu învaţă nimic nou, sunt de o superficialitate copilărească în lucrările lor şi totuşi au pretenţii de a fi trataţi co mănuşi.

D-l Administrator Georgescu, care este pătruns de spiritul de ordine în cel mai înalt grad, văzând această debandadă a fost silit să aplice măsuri mai simţitoare acelor funcţionari cari nu s'au supus „ordinei de casă".

Nemulţumirile acestor funcţionari au găsit crezare la ziarul „Ujság" şi după cât se vede, articolul în chestie nu este decât o răzbunare ridicolă şi de prost gust. Se ştie însă funcţionarii de altă limbă, cari nu-şi fac slujba în conştiinţă, că D-l Georgescu nu se sperie de caraghioslâcuri de felul celor din „Ujság".

Am ţinut să stabilim toate acestea, sub semnătura noastră, cari cunoaştem pe D-l Georgescu deaproape, fiindcă am muncit împreună şi cunoaştem şi împrejurările de la serviciul administrativ financiar.

V. Mureşanu I. Peptea
subderectori.

In atenţia dentiştilor

Ministerul sănătăţei publice, muncii şi ocrotirilor sociale, aduce la cunoştinţă că se acordă un ultim termen şi anume până în ziua de 20 Iunie 1923. pentru depunerea cererilor de clasare a profesioniştilor dentari ce intră în prevederile art. 10 al legii din 5 Martie 1923.

Termenul de 30 Iunie acordat prin precedentul comunicat rămâne valabil numai pentru depunerea actelor în complectare la cereri deja înaintate şi primite la direcţiunea generală a serviciului sanitar.

In toate cazurile peste aceste date or ce noui cereri sau depuneri de acte nu se vor mai primi şi interesaţilor nu le va mai rămâne decât calea recursului, în condiţiunile speciale prevăzute de art. 13 al legii.

ABONAMENTELE

pentru ziarul

„Infrăţirea"

se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

◆

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA" la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

◆ ◆

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj. ■

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III, No. 823 — 8 PAGINI — UN LEU — 3 Iunie 1923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ I. 2193

CLUJ 23 IUN 923 1

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Vizita Suveranilor noștri la Varșovia

Un act de prietenie și de mare însemnătate politică

Astăzi pleacă spre Varșovia, Suveranii noștri, însoțiți de d-nii I. I. C. Brătianu primul ministru și I. G. Duca, ministrul de externe spre a întoarce vizita făcută țării noastre în Septembrie trecut, de fostul președinte al Poloniei, mareșalul Pilsudski.

Vizita suveranilor noștri, urmare firească a legăturilor de strânsă prietenie ce există între două țări vecine, ca Polonia și România capătă o deosebită importanță în momentele actuale, când e lucru știut că pivotul politicei din Europa centrală o formează Mica Antantă.

Prietenă în același timp cu Jugoslavia și Cehoslovacia, România e cea dintâi chemată să contribue la nivelarea micelor neînțelegeri ce există între Cehoslovacia și statul polonez.

Perfecta comunitate de interese în fața pericolului bolșevic vor face deasemeni pe ambele state să întărească și mai mult alianța lor, care garantează echilibrul european, câștigat prin victoria tuturor Aliaților și e cel mai bun paznic al civilizației occidentale în răsăritul Europei.

Intemeiată în virtutea unor drepturi etnice, Polonia, menită să devie ur mare stat tampon la granița de est a Occidentului din cauza înfrângerilor germane, a anarhiei și atacurilor bolșevicilor, cât și a spasmurilor mortale ale Ucrainei, nu și-a putut vedea decât cu foarte mare greutate granițele bine stabilite.

Indată ce pacea cu Rusia sovietică, soarta Danzigului, a Galiției, Lituaniei și Ucrainei occidentale au fost fixate, ea a putut să pășească pe calea consolidărei interne, începută cu opera democratică a partidului lui Witos.

Cu toate acestea Orientul fiind încă prada unei pronunțate instabilități politice, ca și noi, Polonii vedeau că într'o bună zi primejdia putea să-i amenințe și de la Apus și de la Răsărit.

După cum pentru noi Ungurii nu uită Ardealul, nici Rușii nu ne iartă Basarabia; Germanii privesc spre Silezia poloneză, iar bolșevicii țin sub continuă amenințare granița ce-i desparte de Polonezi, atât prin propaganda ideilor destructive, cât și prin forța armată.

Era deci natural ca în fața intereselor comune cu noi, în fața unui atac de la Răsărit, alianța româno-polonă, să se ridice ca un zid împotriva teoriilor și armatelor lui Lenin. Pe de altă parte în scopul de a garanta interesele comune ale statelor moștenitoare din fosta monarchie austro-ungară s'a înfăptuit „Mica Antantă", care tinde din ce în ce mai mult să consolideze și să coordoneze pe baza principiului naționalităților și al democrației, atât politicește cât și economicește Europa centrală.

Privită la început cu neîncredere de cercurile din Apus ea și-a impus pe zi ce trece mai mult autoritatea.

In conferința Dunării din 1920, la conferințele de la Genova și de la Haga, s'a putut face dovada utilității existenței Micei Antante, atât din punct de vedere diplomatic, cât și al intereselor politice.

Ținută de oparte, de anumite resentimente față de Cehoslovacia, Polonia, deși nefăcând parte din „Mica Antantă", a avut mult de profitat de pe urma alianței încheiate cu noi.

Pentru aceasta n'avem decât să ne amintim de Conferința dela Praga, din toamna trecută unde reprezentanții republicei poloneze au luat loc alături de ai Micei Antante, pentru a examina pe lângă situația politică internațională și starea lor proprie economică și financiară.

Interese economice au venit astfel să întărească și mai mult controlul și supravegherea ordinei în Europa centrală și la porțile Orientului au făcut să se treacă cu vederea micile neînțelegeri de ordin teritorial între Polonia și Cehoslovacia.

Evenimentele din Bulgaria, par să fi încurajat din nou pe dușmanii noștri comuni. Noul guvern bulgar cu revendicări imperialiste e sprijinit în Ungaria și Germania, Turcii la Lausanne tergiversează iscălirea tratatului și se vorbește chiar de o înțelegere ascunsă între Germani, Unguri, Bulgari și Turci.

Restabilirea păcei în Balcani, având să liniștească deopotrivă veleitățile de cucerire a vecinilor noștri Bulgari, cât și să rezolve chestiunea turcă, nu trebue să lase indiferenți nici pe Poloni.

Căci dacă direct interesate în privința libertății strâmtorilor sunt Iugoslavia și mai ales România, nici Polonia, care are încheiat cu noi un acord relativ la ieșirea la Mare, nu poate să rămâie indiferentă la posibilitatea unor turburări sau transformări în peninsula balcanică.

Toate acestea ne îndrituesc a crede că vizita M. S. Regelui în Polonia, ce urmează după aceea a mareșalului Foch, pe lângă că va întări și mai mult amiciția dintre cele două țări va avea și însemnate roade politice, prin intrarea Poloniei în concertul țărilor cari formează Mica Antantă, făcând astfel posibilă în Orient menținerea unei păci statornice, care să garanteze libertatea, consolidarea și propășirea țărilor noui.

Aniversarea proclamărei Constituției de la Islaz

Zile acestea se împlinise trei sferturi de veac de la proclamarea constituției de la Islaz (11 Iunie 1848 st. v.)

Atâtea schimbări s'au făcut de atunci în țara noastră încât distanța care ne desparte de această epocă eroică pare să fie mult mai îndelungată.

Si totuși n'au trecut decât trei sferturi de veac de când în două țărișoare dezmințe, ursite să fie prada hrăpăreților protectori de la Nord și Apus, sub tirania unui despotism ocult și cu amintirea foarte proaspătă a unei guvernări de exploatare nelimitată au apărut un grup de luptători pentru făurirea altei soarte, conștienți de toate piedicile uriașe ce vor avea de întâlnit în drum și de imensibilitatea jertfei ce li-se cere, dar cu neînfrântă putere în credința lor.

In țara în care nu erau decât „stăpâni trufași" și slugi supuse, ei avură îndrăzneala să ridice steagul Libertății, Fraternității și Egalității. proclamând o Constitație mântuitoare, care dădea poporului adevărata putere în Stat și în concertul general de de desrobire al tuturor neamurilor împilate, făcură să fie auzite glasuri de mult uitate, mândre și încrezătoare în viitor, deși viitorul nu era pe atunci decât o umbră abia visată.

In acea vreme când puterile neamului lor erau așa de slabe, acești eroi au avut tăria credinței limpezi și îndrezneala faptei; departe de orice gând personal, departe de orice vanitate ei au servit unui ideal, căruia i-au adus ca prinos anii lungi și chinuiți ai pribegirilor din exil, ani de luptă sterilă, fără speranță, fără vre-o mulțămire.

Ion C. Brătianu, tatăl actualului primministru I. Heliade Rădulescu și C. A. Rosetti sunt numele celor trei mari patrioți români, care au înscris această frumoasă pagină în istoria noastră contimporană.

Ori de câteori prezentul cu frământările lui politice e cu mult mai prejos de cât e îngăduit să fie, de câteori ești îndemnat să desnădăjduiești de viitorul acestui neam, amintirea acestor vremuri de luptă, de jertfă, de suferință pentru o idee, înalță sufletul și îți dă puteri noi. Evenimentele de atunci sunt cea mai bună dovadă a vitalității și forței morale a neamului nostru, din sânul căruia pot răsări și eroi și martiri.

De la credința limpede și de la voința fermă a acestor trei mari bărbați de stat, înfăptuitori ai primei Constituții românești trebuie să luăm exemplu, pentru a duce democrația la izbândă, fără gânduri de folosință personală și cu tăria renunțării la răsplata cuvenită.

Proclamația dată la Islaz la 11 Iunie 1848 poate arăta că sufletele oamenilor înving interesele meschine de fiecare zi, atunci când sunt conduse de avântul unui limpede și mare gând.

PROBLEMA REPARAȚIILOR

Cum înțelege Franța să se despăgubească

— Observațiile unui mare scriitor francez —

Analizând evenimentele noui cari ar putea surveni în chestia reparațiilor în urma schimbării de guvern din Anglia, cunoscutul scriitor francez *André Lichtenberger*, publică în ultimul număr din „*Gazette de Prague*", un interesant articol de fond, din care extragem pentru cititorii noștri cele ce urmează:

Noi Francezii, spune dl Lichtenberger, avem convingerea că regularea definitivă a chestiei reparațiunilor este cheia de boltă a situației mondiale. In ziua când ar interveni între Franța și Germania o convenție în mod loial acceptată peste Rin, nu ne îndoim că ea ar fi o imensă ușurare pentru întreg continentul și ea ar insemna o reincepere de lucru pretutindeni, ceea ce ar pune capăt, incetul cu încetul, grele situații economice din prezent. Franța dorește sincer această convenție. Cei cari îi pun în aplicare intenții anexioniste, nu cunosc starea de spirit a opiniei publice din Franța. La noi — spune scriitorul francez — nu există nici un gând imperialist și nici cea mai mică intenție de anexare. Vroim pacea, dar o pace să nu fie o înșelătorie și care să nu ne priveze de rezultatele esențiale pe care le așteptăm dela tratatul din Versailles și de cari noi avem absolută nevoie pentru a putea trăi. Dacă cifra de 132 miliarde mărci aur la care Comisia Reparațiilor a fixat datoria germană, pare unora excesivă, suntem obligați să răspundem că față de nevoile noastre, rezultate ale războiului, ea este totuși mică și din ea nu putem nimic scade fără compensații echivalente.

Aceste compensații suntem gata să le discutăm, dacă ele ne-ar fi propuse. Se poate spune că Franța în imensa ei majoritate ar fi dispusă să primească favorabil o soluție care ar cuprinde următoarele elemente:

Să primim în cel mai scurt timp 26 miliarde mărci aur, care sumă ne este necesară pentru a ne despăgubi de avansurile făcute Germaniei prin reparațiile făcute de noi și cari cad în sarcina Germaniei. Nici o transacție nu-i posibilă asupra acestei cifre.

2. Plata acestei sume ar putea fi realizată poate printr'un împrumut internațional, parte prin vărsăminte în natură și lucru, parte printr'o participare la profiturile industriale ale Germaniei.

3. Suntem decișI să nu luăm în serios nici o ofertă, fără o sumă determinată și fără garanții că înteaga sumă ne va fi plătită.

Aceste garanții vor trebui să fie de două feluri: ne trebuesc mai întâi gajuri economice și financiare și în al doilea rând gajuri politice.

Nu vom părăsi Ruhr-ul decât pe măsura în care ni-se va plăti.

Nu vom putea consimți să cerem mai mult dela Germani, decât cu două condiții suplimentare:

1. Anularea surplusului datoriei germane să corespundă cu o anulare a datoriei franceze față de Anglia; cu alte cuvinte, Anglia să accepte ca Franța să-și plătească datoria în cecuri asupra Berlinului, plătibile numai după ce se va fi regulat plata celor 26 miliarde datorite nouă.

2. Reducerea obligațiilor economice și financiare ale Germaniei să fie compensate pentru noi printr'o efectivă asigurare că vom avea liniște din partea Germanilor, ceea ce ne-ar permite să reducem sarcinile noastre militare.

Această asigurare ne-ar putea fi dată prin crearea unei Rhénanii, care deși ar rămâne în cadrele statului german, ar fi însă riguros neutralizată. Această neutralitate ar fi controlată de Societatea Națiunilor.

Acestea sunt liniile generale după care Francezii înțeleg să rezolve litigiul cu Germanii. Definindu-le așa de strict — continuă scriitorul francez — noi facem un mare sacrificiu, la care nu vom consimți totuși decât dacă și Germania consimte să facă o sforțare echivalentă. Totala lipsă de bunăvoință a Germaniei ne obligă să nu mai ținem seamă de nici o propunere neânsoțită de mijloacele de control efective. Suntem încă dispuși să căutăm mijloacele prin care să acomodăm planul de mai sus cu împrejurările de astăzi ale amelor țări în litigiu, dar asupra fondului lui suntem ireductibili.

In cazul când acest plan Germania îl va refuza, Franța întreprinde, cu riscul oricăror sacrificii, exploatarea regiunei Ruhr, care exploatare ne va aduce în orice caz mai mult decât nimicul pe care ni'l dă Germania. Căci Franța nu înțelege de loc să salveze de la ruină pe socoteala și în dauna ei pe un popor care a făcut tot posibilul ca să scape de obligațiile cele mai elementare și pe cari odată le-a recunoscut.

Expediția lui Amudsen la polul Nord

Christiania. 20. — Amundser a renunțat la proiectul de-a pleca în aeroplan spre Polul Nord, dat fiind că experiențele făcute cu aeroplanele n'au fost satisfăcătoare. Căpitanul Hermannson a fost avizat să se întoarcă imediat cu expedița.

Mişcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Chestiunea liceului ref. „Kún“ dela Orăştie

Liceul este de drept proprietatea statului — Se impune o soluţionare grabnică a chestiunei — Istoricul liceului — Inspecţia d-lui Dr. Constantin Pavel, comisar ministerial — Nu numai locul şi clădirea sunt de drept proprietatea statului, ci şi instalaţiile şi rechizitele interne ale acestuia —

— Ce ne declară d-l A. Demian, directorul liceului „A. VLAICU“ —

III.

Banii acestia garantaţi de stat trebuiau amortizaţi.

Dar cine să'i amortizeze?

Biserica r f din Orăştie, ori episcop'a lor din Cluj, De unde! Universitatea săsăscă. Fondul averilor săseşti trebuia să plătească anual 30.000 cor. pentru amortizarea acestui împrumut luat pentru liceul ref. din Orăştie. Locul aşa dar e cumpărat direct de stat, iar clădirea e ridi ată din averile Saşilor? din acea istorică şi vestită „Silva placorum.“

Statul unguresc ştia, anume că Saşii erau datori să contribue cu ceva din imensele lor averi, răpite în scurgerea mersurilor dela bieţii Români, pentru scopurile culturale ale acestor din urmă. Şi cum ţinutul Orăştiei este unul dintre cele mai întinse ţinuturi româneşti, guvernele maghiare identificară scopurile culturale ale populaţiei româneşti de pe „Fundus regius“ — cu institutele calvineşti din Orăştie — şi uneltiră astfel încât acele 30.000 cor, cari trebuiau să-le încaseze în fiecare an populaţia românească din ţinutul Orăştiei, să curgă regulat în visteria băncii „Hittelbank“ din B-pesta, întru amortizarea tocmai a celui mai antiromânesc institut care a fost „Ref. Kun Kollegium“ din Orăştie.“

Dar ce e mai mult, nu numai locul şi zidul nu sunt ale confesiunii ref. din Ardeal, ci ale statului român şi ale populaţiei româneşti de aici, ci şi instalaţiile şi colecţiile ştiinţifice aparţin de drept statului succesor şi moştenitor.

Tot din anuarele acestei şcoli se pot constata următoarele: Inzestrarea bibliotecii şi a muzeelor s'a făcut pe banii statului, dela „Muzeumok és Könyvtárak orsz. Főfelügyelősége“ în anul 1912 au primit pentru înmulţirea bibliotecii 800 cor. La anul 1913 tot în vederea acestui scop au mai primit 14.000 cor. Iar la 1916 pentru mobiliar şi completarea tuturor colecţiilor, tot dela stat au primit suma de 100.000 cor. ridicată dela biroul de percepţie al Statului în Orăştie la 23 Martie No 26192/1916.

Cred că ajung aceste date, extrase din cele mai competente izvoare cari sunt mărturisirile însuşi a corpului didactic a acestui liceu, plasate în diferite anuare şcolare — pentru dovedirea afirmaţiunilor noastre.

Confesiunea reformată n'are nici un drept de proprietate, nici asupra clădirei şi nici asupra instalaţiilor interne a acestui liceu. El a fost înfiinţat pe banii statului, adecă pe bani româneşti, sudoarea poporului din Ardeal, precum instituţiile culturale făcute cu ajutorul statului pe pusta Ungariei sunt averi ungureşti câştigate cu sudoarea poporului maghiar. Ajutorul ce l-a obţinut liceul „ref“ dela Universitatea săsească are să se considere, precum şi trebue considerat, de-un ajutor pentru populaţia ţinutului Orăştiei — care este românească şi nu ungurească — dat pentru promovarea culturii ei fireşti şi româneşti şi nu pentru toţi săcuii aduşi de prin toate unghiurile Ungariei.

Fe'ul — prin urmare — cum acest liceu a fost creat, scopul care l-a avut în trecut, situaţia sa de astăzi — toate aceste provoacă o stare de lucruri, pe care nici un guvern român ce se respectă, nu o mai poate tolera.

ECOURI

Câte opere a inspirat Fedra

Subiectul „Fedra“ tragediei a lui d' Annunzio pe care a reprezintat'o zilele trecute Opera din Paris, a tentat pe mulţi autori, cari au interpretat-o în chip diferit.

Acţiunea se concentrează în jurul a trei personagii principale: Fedra, prinţesa greacă, soţia lui Teseu, şi fiul acestuia Hippolit.

Tema e prea cunoscută, ca să mai revenim asupra ei.

Euripide, cel dintâi, înlănţue acţiunea şi tot interesul tragediei în jurul nobilei figuri a lui Hippolit.

Racine dimpotrivă, a detaliat mai mult caracterul sumbru şi incoherent al Fedrei, fără să găsească o scuză crimelor ei.

Opera lui d'Annunzio nu oferă prea mult din punct de vedere al concepţiei, de ale premergătorilor săi. E de un lirism arzător şi tumultos, bine armonizat cu pasiunea anticei Fedre.

CARTI NOUI

„La Roumanie Nouvelle“ par Marcel Gillard, Alcan Paris

De virtutea răbdării n'au prea suferit autorii streini cari ne fac cinstea să se ocupe de noi în volume întregi. Câteva zile le e de ajuns ca să cunoască întreaga desfăşurare a vieţii noastre şi să culeagă material necesar confecţionării volumului.

O călătorie de la frontieră la Bucureşti deschide de obicei volumul, o plimbare prin Bucureşi şi câteva vizite, o excursie la mare şi una la munte, la care se adaogă câteva aprecieri generale îl complectează în chip foarte lesnicios; peste tot o sumă de amănunte de ordin personal de un interes mediocru pentru publicul mondial căruia i se adresează lucrarea, care ajunge la proporţiile dorite de editor. Astfel au scris despre noi Leo Claretie, Paul Labbé şi chiar. A. Musset, care se pretinde un cunoscător al nostru.

Şi cu asemenea producţii suntem recomandaţi străinătăţii, pe care nu o miră nimic, pentrucă îi suntem perfect necunoscuţi şi căreia desigur îi produce o frumoasă surpriză, o lucrare despre un popor, pe care ar voi să-l cunoască prin scrisul unui autor, care el însuşi ne cunoaşte.

Din fericire cartea lui Marcel Gillard deşi n'are mai mult de 214 pagini sufere mai puţin de aceste neajunsuri. Autorul dovedeşte înainte de toate o deplină cunoaştere a trecutului, a evoluţiunei politice a ţărei noastre singura care poate să lămurească aspectele atât de variate ale problemelor de la noi.

In trăsături repezi dar foarte precise, în prima parte el zugrăveşte societatea românească şi situaţia minorităţilor etnice.

Clasa rurală cu beneficiile aduse prin legea agrară, element conservator refractar bolşevismului; clasa muncitorilor mai favorizată decât intelectualii: profesorii, ziarişti etc, cât şi clasele mijlocii formate din industriaşi şi comercianţi sunt destul de bine caracterizate, în lumina timpurilor actuale.

A doua parte a cărţii e consacrată crizei economice, pe care o explică prin documente şi informaţiuni cât se poate de precise.

Cea mai interesantă parte e însă a treia, care se ocupă de evoluţia politică a ţărei.

Viu, pitoresc, dar cu totul obiectiv, Marcel Gillard judecă în mod limpede evenimentele, expunându-le cu o metodă imparţială de cercetător ştiinţific.

Remercăm totuşi, că în scurtul rezumat al campaniei române în timpul răsboiului nu întâlnim numele glorios al Mărăşeştilor. Deasemeni în expunerea revoltei ţărăneşti de la 1907 se simte prea mult influenţa tezei ţărăniste, când Domnia Sa spune că: „ea a speriat pe conducătorii de atunci, dar a fost mult mai teribilă, prin represiunile exercitate împotriva revoltaţilor, decât prin distrugerile făcute de aceştia“.

Plină de idei şi de fapte, cartea sa va fi însă un preţios manual pentru toţi francezii, care vor să se intereseze de ţara noastră şi de evoluţia viitoare a României noui.

Ea va avea darul să înlăture puţin vălul misterios, care acoperă cunoştinţele geografice şi istorice ale fraţilor noştri de gintă, asupra unui popor care de altfel îi poartă cele mai sincere simpatii.

Ay.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Reforma calendarului Julian

— Ce s'a discutat la Congresul pan-ortodox de la Constantinopol —

La congresul pan-ortodox ce s'a ţinut de curând la Constantinopol s'a discutat între alte chestiuni şi reforma calendarului Iulian.

Spicuim dintr'un articol al d-lui prof. Drag. Demetrescu, apărut în ziarul „Viitorul“ de eri următoarele cu privire la cele discutate în Congres asupra acestei reforme.

Congresul în urma referatelor comisiunilor respective şi a discuţiunilor ce au urmat, fiind convins şi recunoscând că ridicarea diferenţei care exista între calendarul nostru religios şi cel politic, este o necesitate inevitabilă şi că nu există nici o piedică canonică dacă calendarul, care este în uzul Bisericei noastre, se îndreaptă după datele ştiinţei astronomice, a hotărât în unanimitate îndreptarea calendarului Iulian precum urmează:

1. Se suprimă cele 13 zile ale calendarului Iulian, cari fac diferenţa lui în raport cu anii solari, cari s'au scurs dela primul sinod Ecumenic ţinut la Niceea în anul 325 după Hristos, până astăzi. Această suprimare să se pună în aplicare la 1 Octombrie 1923 şi astfel 1 Octombrie va fi 14 Octombrie 1923.

2. Sărbătorile zilelor suprimate se vor prăznui, sau toate de o dată împreună la 14 Octombrie 1923 sau cum va hotărî fie care Biserică Ortodoxă.

3. Toate lunile anului vor păstra numărul zilelor pe cari le au astăzi. In anii bisecţii Februarie va avea 29 zile.

4. Vor fi ca şi până astăzi două feluri de ani: comuni, cu 365 zile şi bisecţi, cu 366 zile. Bisecţi sunt aceia al căror număr împărţit cu 4, nu dau nici un rest, aşa cum este şi astăzi. Se exceptă anii secolelor pentru cari se va aplica următoarea regulă:

5. Anii secolelor, (aceia adică cari termină cu 00) atunci numai vor fi bisecţi, când numărul lor (al secolelor) împărţit cu 9, va da rest 2 sau 6. Toţi ceilalţi ani secolari vor fi ani comuni. Astfel dintre anii secolari mai jos notaţi bisecţi vor fi 2000, 2400, 2900, 3300... comuni sunt 2100, 2200, 2300, 2500, 2600, 2700, 2800, 3000, 3100, 3200, 3400, 3500, 3600, 3700...

După această regulă durata mijlocie a anului politic va consta din 365 zile 5 ore, 48', 48", în perfectă consonanţă cu durata mijlocie a anului tropic.

VI. Sărbătorile imobile vor avea data cronologică pe care au avut o până astăzi.

VII. Sărbătorile mobile, se vor determina după sărbătoarea Paştelui. După hotărârile canonice, cari se păstrează intacte, Paştele se va prăznui în Duminica care urmează după luna plină a Echinopţiului de Primăvară.

VIII. Fixarea sau determinarea lunei pline paschale, se va face pe baza datelor astronomice, având-se totdeauna în vedere progresele realizate de ştiinţă. Iar data zilei Paştelui va fi după timpul sfintei cetăţi a Ierusalimului.

IX. Patriarhatul Ecumenic va ruga Observatoriile astronomice sau secţiunile respective a universităţilor din Atena. Belgrad, Bucureşti şi Pulcova (Petrograd) să alcătuiască tabele pascalice, pentru un timp îndelungat, pe cari să le comunice tuturor Bisericilor Ortodoxe.

*

Această reformă a Calendarului Iulian nu va fi piedică pentru o reformă ulterioară pe care ar primi-o toate Bisericele creştine.

Superioritatea calendarului admis de Congres

Noul calendar admis de congres este mai exact decât cel Gregorian a cărui durată mijlocie anuală diferă cu 24 sau 26 secunde de durata mijlocie a anului tropic. Diferenţa între durata anilor politici ai noului calendar admis şi a anilor calendarului Gregorian este aşa de mică încât numai după 877 ani, se va observa diferenţa datei zilelor. In adevăr între anii secolelor în tabela ce urmează vor fi bisecţi în calendarul Gregorian anii 2000, 2400 şi 2800; iar anii 2100, 2200, 2300, 2500, 2600 şi 2700 sunt ani ordinari. Deosebirea dar între calendarul Gregorian şi cel admis de Congres este asupra anului 2800.

Ziua socotindu-se după calculul politic de la un miez al nopţii până la celalt, data zilei care va corespunde lunei pline (opposition de la lune) după echinoptiul de primăvară, se va determina calculându-se timpul după meridianul care trece prin sfânta cetate a Ierusalimului (pe la templul sfântului mormânt). Prima Duminică după această dată (a lunei pline), este ziua Paştelui; dacă ea s'ar întâmpla să cadă Duminică, atunci Paştele se va prăznui în Duminica care urmează.

Biserica ortodoxă va primi şi alte reforme ale calendarului

Tot cu privire la reforma calendarului, este şi următoarea hotărâre:

Congresul panortodox discutând şi deliberând în şedinţele sale dela 23 Mai şi 5 Iunie asupra modului cum Biserica Ortodoxă ar putea lua parte la o discuţiune şi deliberare cu privire la aflarea unui calendar mai perfect din punctul de vedere ştiinţific şi practic, hotărăşte în unanimitate:

1. Roagă Patriarhatul Ecumenic ca în urma unei înţelegeri prealabile cu Bisericile Ortodoxe, să facă cunoscut Ligei Naţiunilor că Biserica Ortodoxă va primi bucuroasă un nou calendar viitor ce s'ar face, când acesta va fi primit de toate Bisericile creştine.

Dacă însă Liga Naţională va crede că n'ar intra în atribuţiunile sale această propunere, Patriarhatul Ecumenic îşi rezervă dreptul să facă cum va crede de cuviinţă faţă de propunerea mai sus arătată.

2) Biserica Ortodoxă preferă Calendarul care păstrează aceeaşi continuare a zilelor săptămânei; această preferinţă însă nu o împiedică de a primi un nou cale dar care ar schimba această continuare, în cazul când ar conveni ca să-l primească toate celelalte biserici creştine.

3) In cazul când Bisericile Creştine ar conveni cu toatele la un comun acord, Biserica Ortodoxă este gata să primească acea legiferare a sărbătorii Paştelui, însă ea să fie tot d'auna în ziua Duminicei.

4) Exprimă dorinţa ca această Duminică imobilă desigur a Sărbătoarei Paştelui, să corespundă cu adevărata zi a învierii Domnului şi să fie determinată în mod ştiinţific.

Anchetele noastre

O vizită la spitalul de ortopedie şi chirurgie infantilă

Instalaţiile acestui spital — Câteva invenţii ale directorului Rădulescu — Biblioteca bolnavului — Atelierul — In sala bolnavilor

II.

Am arătat în articolul publicat ieri sub acest titlu ce e spitalul de ortopedie şi chirugie infantilă din Cluj. Spuneam că prin felul cum e condus şi instalat, poate rivaliza cu ori care instituţie similară din streinătate.

Directorul acestui spital, Dl Dr. Al. D. Rădulescu ne-a condus în întreg spitalul arătându-ne toate instalaţiile.

Int la sală vizitată e sala de sterilizare. Dnul Rădulescu ne arată aranjamentul modern al acestei săli, unde se sterilizează bandajele, pentru a nu infecta eventual rănile.

Trecem la sala de operaţii aseptice unde suntem întâmpinaţi de aceleaşi moderne aparate ţinute intr'o exemplară curăţenie. Sala de radiologie care se află faţă în faţă cu sala de operaţii, e plină de instalaţii specialitate. Pe o masă câteva clişee aşteaptă mâna care la va categorisi în colecţie.

Dincolo de sala de radiologie se află biroul directorului şi o frumoasă bibliotecă de specialitate.

„Biblioteca bolnavului"

Dar ceiace e de remarcat aici e o operă sănătoasă realizată de directorul spitalului. In două dulapuri e aşezată o modestă bibliotecă, numită a „bolnavului".

Această bibliotecă — ne spune Dnul Rădulescu — am înfiinţat-o din donaţiile modeste ale oamenilor mărinimoşi. Avem cărţi puţine, dar câte sunt, sunt o mângâiere pentru bolnavii noştrii, cu atât mai vârtos că noi avem bolnavi cari stau multă vreme în spital.

Cartea o doresc cu aceeaşi înfrigurare ca însănătoşirea. Cartea li-e leacul sufletelor greu încercate.

„Scrie te rog — adaugă Drul Rădulescu — că primim şi acum donaţii de cărţi pentru această bibliotecă"...

Saloanele de bolnavi

Din camera unde am văzut modesta „Biliotecă a bolnavului" trecem prin diferitele saloane de „operaţie".

In salonul pentru copii — unde am intrat înrâia oară — în paturi mici, albe stau culcaţi copilaşi nevinovaţi, fiecare cu boala lui. Unul, acum operat, să tot aibă trei ani, când mă vede îşi ascunde faţa între mânuţe. Abia când îl vede intrând pe doctor strecoară printre buze un timid „sărut mâna". O fetiţă de vre-o 4 ani stă la masă cu o alta de vre-o 8 ani, care citeşte dintr'o cărticică.

Doctorul Rădulescu îmi arată apoi o fetiţă de 5—6 ani, căreia i-a operat cocoaşa, îndreptându-i spatele. In această sală se văd efectele boalelor părinţilor. Unii sunt cocoşaţi, alţii cu faţa mâncată de sifilis; un spectacol îngrozitor. Aici se poate convinge ori cine cât de norocos e spre ex. copilaşul al cărui picior a fost amputat, dar corpul îi e sănătos.

Când am trecut în salele bolnavilor mari, m'am simţit uşurat. Suferinţa ce o vedeam nu mai era aşa de dureroasă. Oamenii maturi suferă mai mult dar ştiu îndura suferinţa.

In câte-va paturi văd culcaţi câţi-va oameni operaţi. „Le-am făcut operaţia cocoaşei, redându-le poziţia dreaptă a corpului, după un sistem nou, care — spune drul Rădulescu — e sistemul meu".

Alte instalaţii

Trecem apoi în diferite sale de terapie; astfel prin sala de fizioterapie unde printre multe aparate interesante vedem şi scaunul lui Bergonie în care se curează cei cari vor să scape de grăsime.

Mecanoterapia ocupă 2 săli. Una cu aparate pasive cari sunt mânate de bolnavii înşişi (reconstituindu-le mişcarile membrelor), iar alta activă.

Sala de mecanopteropie pasivă dispune de 22 aparate, cea de mecanoterapie activă de vreo 40—50 aparate, din cele mai perfecţionate.

O altă invenţie

In această sală ne arată dnul Rădulescu un nou tip de corset pentru bolnavii ce suferă de diferite infirmităţi. Corsetele acestea se fabrică din piele şi oţel şi costă 3—4000 lei unul Corsetele făcute după metoda Rădulescu vor costa numai 3—400 sute unul. Un mare avantaj şi acesta, pe lângă multe altele ce le are noul corset.

Atelierul

Ultima parte a spitalului pe care o vizităm, e atelierul de proteze unde se fac membre artificiale pentru invalizi. In acest atelier lucrează 40 de muncitori.

Aici amintim că doctorul Rădulescu are şi o masă de operaţie tip propriu. Cu ocazia brevetării ei a întrunit elogiile tuturor cercurilor medicale. Masa frumoasă, nichelată, pe care am văzut-o în sala de operaţii e construită în întregime în acest atelier.

Intorcându-ne dela Atelier, care e instalat intr'o clădire vecină, Dr Rădulescu îmi arată morga. „Deşi am operat 270 de persoane decând funcţionează acest spital, de morgă nu am avut încă nevoie", — ne spune cu o legitimă mândrie, directorul spitalului.

Ieşind spre stradă Drul Rădulescu îmi spune că balcoanele mari din partea sudică a clădirei sunt acum construite, pentru a putea ieşi bolnavii.

Mulţumindu-i doctorului Rădulescu pentru indicaţiile date am eşit in stradă.

Murdăria din acea stradă nepavată, fără trotuar era un contrast izbitor cu curăţenia întâlnită după gardul ce desparte clădirea de stradă.

Credem că se va dispune curăţirea complectă a acelei străzi, cu atât mai vârtos cu cât inaugurarea acestui spital ce se va ţinea în curând, va atrage multă lume pe acolo.

Alb.

Pilde de peste Dunăre

Falimentul politicei de clasă

Lovitura din Bulgaria şi situaţia partidului ţărănist al dlor Lupu şi Mihalache

Evenimentele din Bulgaria sunt urmărite cu atenţiune încordată de întreaga opinie publică europeană, care nu poate face nici-o prevestire, aşteptând rezultatul definitiv al procesului dintre actualul şi fostul regim.

Ceeace se comentează ca fapt sigur este rezultatul fatal al politicei de clasă şi al politicei tiranice cu care s'a ilustrat regimul lui Stamboliski, căzut prin propriile lui greşeli.

Datorită acestor mari erori, cari au provocat perturbările sociale din Bulgaria, a fost întunecată şi politica economică a fostului guvern care luase unele măsuri bune pentru consolidarea internă a Bulgariei. Poporul Bulgar sufocat de dictatura ţărănistă, nu poate beneficia de starea economică, din cauza stărei morale deprimante provocată de regimul ţărănist.

De aici izbucnirea acestei revoluţiuni spontane care a isgonit guvernul lui Stamboliski şi care este acum în căutarea unei soluţiuni definitive pentru introducerea şi instalarea unui regim nou.

*

In această stare tranzitorie, opinia publică europeană aşteaptă rezultatele acestei revoluţii bulgare şi atitudinea pe care o va adopta guvernul bulgar când acesta va fi un guvern definitiv, spre a putea aprecia în ce chip şi în ce măsură Bulgaria îşi va menţine politica loială faţă de statele vecine şi care va respecta tratatele de pace.

*

Reflexiunile ce le sugerează însă evenimentele din Bulgaria, se perindă mai mult în jurul politicei fostului guvern. Pretutindenea se constată că politica de clasă nu poate fi o politică de armonie socială. Au dovedit o mai întâi comuniştii ruşi, o dovedeşte acum ţarismul bulgar.

Iar în cercurile noastre politice, dacă există o grupare politică care să fie stupefiată în urma celor petrecute în Bulgaria, toată lumea va recunoaşte că este gruparea dlor Mihalache şi Lupu, care a oscilat între concepţiile comuniste ale lui Lenin şi Troţchi, şi politica agrariană a lui Stamboliski.

Politica de clasă s'a dovedit a fi o politică rea şi ţea e în plin faliment, pretutindeni.

Take Ionescu

S'a serbat ieri aniversarea morţii unui om, al cărui nume a rămas adânc întipărit în inimile tuturor Românilor. Un om, care tot geniul, toată munca titanică, pe care a desfăşurat-o în cursul vieţii şi le-a închinat numai ţării. Un om, care în viaţă a fost o mândrie a ţării, iar după moarte o glorie a întregului neam românesc. In biserica Amzei din Bucureşti s'a oficiat un parastas întru amintirea lui. Cetăţeni din toate unghiurile ţării au alergat, să dea prinosul cuvenit amintirii marelui om.

Biserica Amzei a fost arhiplină. Dar n'au umplut-o numai cei cari au fost de faţă la serbare. Biserica Amzei a întrunit ieri sufletele tuturor Românilor, dela o margine la alta a ţării, pentru-că Take Ionescu a fost al tuturor Românilor.

A fost şi şeful unui partid politic şi activitatea lui binecuvântată a desfăşurat-o în cadrele acestui partid. Dar, ca toţi bărbaţii mari ai omenirii, a ştiut să se ridice de-asupra acestor cadre de câte-ori o reclamau aceasta interesele ţării şi ale neamului românesc. De-aceea politica lui a fost mare, pentru-că a isvorât din iubirea adâncă, înflăcărată faţă de neamul său şi din credinţa neclintită în viitorul de mărire al lui.

Ardealul a fost acolo, cu mic cu mare, fără îndoială. Ardealul lui iubit, pe care el l'a socotit ca pe-o piatră scumpă, ce lipsea încă din coroana României. Ardealul iubit, care a fost visul lui cel mai sfânt, ale cărui dureri îi străpungeau inima şi de dragul căruia a muncit zi şi noapte.

La serbarea, ce s'a dat intru amintirea lui, între cântecele clericilor, s'a amestecat cântecul de bucurie al munţilor şi văilor Ardealului. Un cântec, care a fost odată al durerii, dar pe care el a avut fericirea să-l audă preschimbat în cântec de bucurie.

Inainte de marele răsboi Take Ionescu a trecut adeseori prin Ardeal, în drum spre Paris sau Londra.

In fuga trenului vedea sate româneşti şi Români cu sapa pe umăr. Se spune, că în astfel de cazuri era întotdeauna emoţionat până la lacrimi. In tăcerea religioasă ce şi-o impunea atunci, buzele lui murmurau rugăciunea sfântă, care a fost neîncetata rugăciune a întregei lui vieţi.

Odată a întâlnit în vagon pe fostul premier Bánffy, marele asupritor al naţionalităţilor. Ca om de-o cultură europeană, a vorbit cu el despre alte chestii, când de-odată Bánffy a adus în discuţie problema românească. Cu toată însufleţirea lui, Take Ionescu a apărat pe fraţii din Ardeal, zdrobind toate argumentele contrare ale adversarului său. In urmă a riscat întrebarea: de ce nu se creiază pentru Românii din Ardeal situaţia ce s'a creiat Saşilor?

Ministrul Bânffy a răspuns fără şovăială: Uiţi, că dela Sibiu până la Berlin sunt câte-va mii de chilometri, iar dela Sibiu până la Bucureşti abia câţi-va paşi?

Bánffy avea dreptate: problema naţională a Românilor din Ardeal avea o singură soluţie: acea, căruia Take Ionescu i-a dedicat întreaga lui viaţă.

Credinţa nestrămutată în posibilitatea isbândirei acestei soluţii i-a fost steaua conducătoare, toată viaţa. In 1914, la isbucnirea răsboiului mondial, el a fost între cei dintâi, care a văzut această stea strălucind în toată splendoarea. Iar în 1 Decemvrie 1918, poate n'a fost o încheiare mai demnă, a sfintei rugăciuni ce-au murmurat-o munţii şi văile Ardealului vreme de-o mie de ani, ca însufleţitul „Amin", ce l'au şoptit buzele lui Take Ionescu.

In primăvara anului 1920 a primit în Ardeal o lovitură, tocmai dela aceia, cu cari a avut întinse legături politice. Dar a răspuns cu un zâmbet şi avea dreptate. Lovitura nu venia dela Ardealul, pe care el l'a iubit în viaţă, ci dela un pumn de oameni, cari socotiau Ardealul drept o moştenire familiară. ... Ardealului, Take Ionescu i-a păstrat aceeaş sinceră, nestrămutată iubire...

De aceia Ardealul va păstra în veci memoria marelui Român, care a fost Take Ionescu.

O avuţie naţională: Pădurile

Acum, când lumea este preocupată de aprovizionare cu lemne pentru sezonul de iarnă, problema pădurilor este în plină actualitate.

Numeroasele păduri ce avem în ţară, constituie o însemnată parte a avuţiei naţionale.

Cele mai întinse regiuni păduroase aparţin statului, altele în întinderi tot atât de mari sunt proprietăţi particulare, la olaltă ele institule un vast capitol al avuţiei naţionale.

Dar, în urma războiului şi în urma problemelor de transport, cu toată bogăţia de păduri, am trecut şi trecem şi acum printr'o accentuată criză de lemne de foc. Criza a survenit din mai multe motive din care cele mai principale se datoresc distrugerii din timpul războiului, greutăţilor de transport, scumpetei lucrului de mână şi consumului de lemne necesare căilor noastre ferate şi celorlalte mai întreprinderi industriale care în locul petrolului şi derivaţiilor sale, utilizează lemnul ca singurul combustibil. De aci criza de lemne.

Niciodată ca acum problemele pădurilor n'au putut avea atâta interes şi atâta actualitate — întrucât e vorba de mijloacele pentru asigurarea codrilor noştri care nu trebuie să rămâie despoiaţi şi căror se impune a li se da o îngrijire sistematică.

Problema pădurilor nu se referă numai la lemnul de foc ci şi la lemnul de construcţii, care trebuie să rămână disponibil pentru necesitaţiile interne şi să servească în acelaş timp şi pentru export.

De aceea se anunţă de pe acum însemnate reforme care privesc silvicultura noastră.

Astfel în sesiunea viitoare a Parlamentului se va aduce proectul de lege pentru reorganizarea serviciului silvic în conformitate cu interesele ţării şi cu buna administrare, îngrijirea şi cultivare a pădurilor.

Şcoala superioară de silvicultură va fi şi ea reorganizată şi ridicată la rangul şcoalei politechnice, dându-se astfel viitorului corp silvic o instrucţiune aleasă folositoare şi competentă pentru misiunea lui în viitor.

Casa pădurilor va fi reorganizată în aşa măsură ca administrarea ei să corespundă necesităţilor şi împrejurărilor actuale.

Aceste puncte şi alte în legătură cu sistemul de împădurire şi cu mijloacele de întreţinere şi de bună administrare, vor contribui în mare măsură la reala îmbunătăţire a operaţiunilor silvice, vor valorifica reala bogăţie a pădurilor şi vor evita pentru viitor criza de lemne de foc şi de construcţie, — cari intr'o ţară cu întinse şi numeroase păduri seculare cum e ţara noastră nu poate fi legitimată.

INFORMAŢII

— **Vizita M. S. Regelui în Polonia.** Programul primirei familiei noastre regale în Polonia se pregăteşte de către oficialitatea polonă cu mare fe-brilitate.

Suveranii vor descinde în Varşovia unde vor sta 3 zile şi vor locui în palatul istoric al ultimului rege al Poloniei Stanislas August. In aceste zile vor avea loc recepţii şi o mare revistă militară.

— **Pentru construirea catedralei ortodoxe.** S'a aprobat consistoriului eparhial ortodox român din Cluj o reducere de 20 la sută din taxele tarifare C. F. R. pentru transportul a o sută vagoane materiale pentru construirea bisericei catedrale din localitate. Vagoanele se vor încărca din Cernăuţi, Turda, Bucureşti, Braşov şi Deva.

— **Vamale.** Ministerul de externe a comunicat ministerului de finanţe, direcţia generală a vămilor, că guvernul grecesc a prelungit cu trei luni — de la 14 Iunie la 13 Septembrie — tariful condiţional pentru mărfurile de provenienţă română.

— **Darul „Băncii Româneşti" din Timişoara.** „Banca Românească, sucursala Timişoara, a donat suma de Lei 10.000 pentru fondul construirii monumentelor istorice a „Libertăţii şi Unirii".

— **In atenţia membrilor corpului didactic.** Direcţiunea şcoalei de stat din Sângeorgiul-român, judeţul Bistriţa-Năsăud deschide la 1 Iunie un ospiciu pentru învăţătorii bolnavi cari doresc să facă cură la băile „Hèbè" din localitate. Vor primi locuinţă 10 învăţători în localul şcoalei plătind suma de 10 lei pe zi. Doritorii să se înscrie la direcţiunea şcoalei.

— **Şcolare.** Aiud. — Duminecă 17 c., la şcoala medie de fete s'a ţinut adunarea generală pentru constituirea comitetului şcolar. Cu unanimitate de voturi au fost aleşi: D. E. Neamţu ca preşedinte, d. dr. E. Pop şi d-nele E. Ciura, Titu Marcu ca membri în comitet. Censor a fost ales d. P. Fodorean, iar ca reprezentant al autorităţilor d. E. Petricu şi al şcoalei d. D. Bucur. S'a fixat apoi lista membrilor de onoare.

•

In acest târguşor industrial şi staţiune balneară, şcoala medie de băeţi şi fete a organizat un frumos festival de gimnastică şi dansuri naţionale, afară pe arena sportivă a oraşului. La acest festival a luat parte un numeros public din localitate, precum şi mulţi vizitatori ai staţiunei balneare.

— **Noul comitet al soc. „Ungurii cari se deşteaptă."** Duminecă s'a ţinut la Budapesta adunarea extraordinară a „Ungurilor cari se deşteaptă", în vederea alegerei unui nou preşedinte în locul lui Paloczi, care şi-a dat demisia.

In urma propunerei lui Daniel Sàndor şi după lungi discuţiuni, adunarea a hotărît să se aleagă un comitet de cinci, învestit cu puteri dictatoriale.

In comitet au fost aleşi: Pronay Pal, Hejjas Ivan, Serrezy Endre, Hegedüs G. şi Herkeely Tibor.

Şcolare. Şcoala Normală de fete împreună cu şcoala de aplicaţie din Cluj, îşi va ţine serbarea de fine de an, Duminică 24 a. c. la ora 10 şi jum. a. m.

— **Dela Consiliul de Războiu.** Consiliul de războiu al Corpului 6 Armată a judecat şi condamnat ieri dimineaţa la un an închisoare pe soldatul „pocăit" Rujan Nicolae din Regt. 88 Infanterie, pentru că refuză să se atingă de armă pe motiv că-l opreşte religia.

— **Dela Operă.** La opera română se va cânta astă seară neîntrecuta operă a lui Bizet „Carmen".

— **Congresul general al droguiştilor.** Sindicatul droguiştilor din România, de comun acord cu Asociaţia droguiştilor din Transilvania — a căror fusionare s'a hotărît în principiu — au decis ţinerea unui congres general, unde să se stabilească divese chestiuni.

In acest scop, invită pe toţi droguiştii din întreaga ţară de a-şi trimete cât mai neîntârziat adeziunile lor scrise, pentru a se cunoaşte din timp, numărul membrilor ce va participa la congres.

Locul şi data ţinerei congresului se va comunica în scris fiecărui membru.

Inscrierile se fac pe adresa dlui Toma Naum droguist, Bulevardul Elisabeta 16, casierul Sindicatului.

— **In atenţia patronilor.** Patronii sunt obligaţi a înainta un tablou despre toţi salariaţii lor la poliţia centrală. Aceasta în termen de 3 zile.

— **Dela Siguranţă.** Serviciul Special de siguranţă local a primit o telegramă din Budapesta. ca să urmărească şi să aresteze imediat pe fostul detectiv Kopinici, care precum se ştie a dispărut din capitala Ungariei însuşindu-şi frumoasa sumă de 140.000.000 coroane şi despre care autorităţile maghiare, din sursă sigură sunt informate că se află în oraşul nostru.

Comisarul Costescu a fost însărcinat cu investigaţiile în acest scop.

— **De la Românii din Iugoslavia.** Ca protopop gr.-or. al tractului Panciova (Banatul Sârbesc) a fost ales părintele Ion Murgu din Sasca.

•

— Continuând cu asiduitate reorganizarea partidului naţional român din Iugoslavia, fruntaşii români din Banatul sârbesc, în frunte cu dl Dr. I. Jianu, deputat, au ţinut trei mari adunări populare în localităţile Sân Mihai, Alibunar şi Petrovaselo. Au luat parte numeroşi Români, cari au aclamat cu entuziasm pe fruntaşi.

— **Explosive tăinuite.** Eri în strada Elisabeta No. 10 unde lucrătorii zidari făceau săpături s'au găsit 3 şrapnele de calibru 8 şi 1 de calibru 15; acest din urmă să află în stare utilizabilă. Proprietarul a anunţat acest caz poliţiei, Com. IV. Dl Pop, şeful comisariatului a luat în cercetare acest caz şi în acui sarcină cade tăinuirea acestor explosibile. După cât ştim noi, aceasta ar fi opera fostului proprietar, care în anul 1919 s'a repatriat în Ungaria.

Tuturor Babylonaţi încălţămintea
Toţi cismarii o poţi

2823

— **O nouă expoziţie industrială în Cehoslovacia.** La Mahrisch-ostrau în Cehoslovacia s'a deschis acum câteva zile o mare expoziţie naţională a industriei.

Expoziţia reprezintă toate ramurile de activitate ale industriei cehoslovace şi va rămâne deschisă timp de o lună.

— **Desfiinţarea „Uniunii vânătorilor.** Ministerul de Domenii a decis desfiinţarea „Uniunei generale a vânătorilor", cu sediul în Bucureşti, calea 13 Septembrie No. 85.

De asemeni a interzis apariţia publicaţiei intitulată „Revista Vânătorilor" ca organ al Uniunei generale a vânătorilor.

•

Ministerul instrucţiunii a dispus înfiinţarea de biblioteci pedagogice judeţene pe lângă fiecare şcoală normală sau revizorat şcolar.

— **Pentru bursierii în străinătate.** Ministerul Instrucţiunii publice aduce la cunoştinţa bursierilor cari fac studii în străinătate, ca cel mai târziu până la 15 August să trimită direcţiunii învăţământului superior din minister următoarele date:

Anul de când sunt bursieri;

Şcoala în care studiază şi anul de studii;

Data exactă când îşi termină studiile.

Impreună cu aceste date, studenţii bursieri din străinătate, cari doresc să obţină prelungirea bursei, vor trebui să înainteze şi certificatele de examenele trecute şi rezultatele obţinute în anul şcolar 1922—923.

In caz că ministerul nu va primi până la timpul indicat datele şi actele de mai sus, bursele vor fi declarate libere şi se va proceda în consecinţă.

— **Dela Camera de comerţ.** Marţi 26 Iunie la ora 4 p. m. va avea loc la Camera de comerţ o întrunire la care vor participa delegaţii tuturor Camerelor de comerţ şi a Sfaturilor negustoreşti din Ardeal, pentru a discuta chestiunea legei despre salubritatea întreprinderilor. — Duminecă 29 Iunie la ora zece va avea loc o altă întrunire de constituire a Asociaţiei Creditorilor.

Congresul poliţiştilor. Prefectul Poliţiei din Cluj, dl Valer Popovici a primit invitaţie de a participa la congresul internaţional al poliţiştilor ce se va ţinea la Wiena. Dl Popovici a prezentat invitaţia guvernului cerând autorizaţia cuvenită.

— **Expoziţie.** Azi se deschide în pavilionul din parc o expoziţie colectivă de pictură. Expun următorii pictori: Simion Nicoara, Margareta Déval, Teodor Iacobele şi Ludovic Szakács.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

•

— Ciocolata de fiert

Kandia

este unică. Şi de cea mai bună calitate.

2778—1

Şedinţa comitetului „Sfatului negustoresc" din Cluj

Chestiunile ce s'au discutat. — S'a hotărât scoaterea unui Buletin al sfatului negustoresc. — Sporirea fondului Sfatului — O propunere regretabilă făcută de dl Gomboş Ernö. Dra cere autonomia administrativă a oraşelor ardelene

Mercuri seara la orele 9 dl Evian, preşedintele Sfatului negustoresc din Cluj a convocat pe toţi membrii comitetului la o adunare pentru a discuta şi a lua o serie de măsuri asupra câtorva chestiuni de interes profesional.

Au luat parte toţi membrii comitetului. Adunarea a fost prezidată de dl Evian, directorul „Băncei Generale a ţărei româneşti".

Prima chestiune care s'a discutat a fost găsirea unor modalităţi de mărire a fondului sfatului. S'au făcut mai multe propuneri până ce în cele din urmă s'a hotărât constituirea unei comisiuni care să studieze chestiunea şi care să facă apoi un raport cu propunerile ce le va crede de bine.

Trecând mai departe, adunarea a luat în discuţie chestiunea scoaterei unui Buletin al Sfatului negustoresc, în care să se apere interesele negustorilor şi industriaşilor în care să se publice procesele verbale ale şedinţelor sfatului şi care în acelaş timp să poată fi şi un fel de tribună liberă a tuturor comercianţilor şi industriaşilor. E vorba să se publice în acest buletin articole cu caracter ştiinţific asupra diferitelor probleme economice care frământă azi ţara. — **Comitetul cu unanimitate de voturi a hotărât scoaterea acestui buletin al Sfatului negustoresc.** Al treilea şi ultimul punct al ordinei de zi a şedinţei a fost propunerea d-lui Gomboş Ernö. Acesta a prezentat comitetului un lung memoriu prin care documenta cu fel de fel de argumente care mai de care mai insinuante şi mai provocătoare că oraşul Cluj înainte de regimul românesc era o fală a Ardealului, că era un centru cultural, industrial şi comercial dintre cele mai de frunte, că ordinea şi legalitatea domnea pretutindeni şi că azi Clujul a ajuns o ruină sub toate raporturile. In consecinţă dl Gomboş cerea sfatului să facă cele mai insistente intervenţii pe lângă guvern şi să nu cedeze până ce acesta nu va acorda autonomia administrativă a oraşelor ardelene. Dl Gomboş cerea cu alte cuvinte ca oraşele Ardealului şi în special Clujul să ajungă să aibă primar şi consilieri comunali numai evrei sau unguri.

Comitetul sfatului în frunte cu dl Evian, preşedintele, a respins cu unanimitate propunerea d-lui Gomboş pe motivul că aceasta nu intră în competenţa sfatului negustoresc.

•

Adunarea comitetului sfatului negustoresc a luat sfârşit la ora 11 ½ noaptea.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşe de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

SECRETUL FRUMUSEŢEI Dacă doriţi să fiţi tânără, frumoasă şi admirată întrebuinţaţi numai CREMA, PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu suferi cremele să întrebuinţeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiţi la drog. farm. şi magazine de galanterii. Contra mandat poştal de Lei 57·— se trimite întreg asortimentul, Dep. Farmacia VOREL, Piatra-Neamţ. 2818-2

Uniunea muncitorilor Grafici din România Circ. Cluj
aranjază în ziua de Duminecă, 24 Iunie, 1923 ora 4 p. m. în
Grădina de vară din Calea Donath Nr. 12
SERBAREA GUTENBERG
La această serbare (care este împreună cu dans, poştă universală, premiu de frumuseţe, tombolă, matriculă americană, confetti, serpentine, etc.) îşi dă concursul şi secţiile română şi maghiară a corului „Gutenberg", la care sunt învitaţi toţi acei cari vor a lua parte
Se va juca **căluşerul** şi **băţuta**
Preţul de intrare: de persoană 25 Lei, de familie 60 Lei
Mâncări calde şi reci, precum şi beuturi excelente cu preţuri moderate
Cofetărie Garderobă Trafică
Intre orele 4—8 toate Autobusele şi maşinele D-lui BLAGA, vor sta la dispoziţia On. oaspeţi. Vor pleca din Piaţa Unirei prin parc până la locul de petrecere

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. B. Pard. 6 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 2725

GREVA FOAMEI
la închisoarea militară din Cluj

Cari deținuți au declarat greva? Cauzele car i-a determinat — Cum trebue privită această grevă

Au trecut două luni de când am anunțat cititorilor noștri, că în Cluj au fost arestați 24 tineri comuniști între 16 și 20 ani, asupra cărora autoritățile au găsit obiecte și acte periculoase siguranței statului nostru. Clujul la data arestării acestor tineri găsindu-se în zona stării de asediu, dosarul acestei afaceri a fost repartizat pentru instruirea parchetului militar, reprezentat prin căpitanul Aramă dela Consiliul de războiu.

Cum numărul inculpaților este prea mare și cum actele din dosar în majoritate sunt scrise în ungurește deci trebuesc traduse, instruirei acestui caz precum era și natural i-a necesitat un timp mai îndelungat.

Faptul acesta ar fi primul care a determinat pe comuniștii arestați, ca de ieri dimineață să refuze hrana.

In al doilea rând se crede că această grevă a fost declarată în semn de protest contra strictului regim ce li s'ar aplica în închisoare.

Autoritățile militare au deschis o anchetă pentru a afla adevăratele motive ale acestei greve.

Serbările pentru monumentul lui Avram Iancu aranjate la Dej

In zilele de 16 și 17 Iunie au avut loc în Parcul orașului mari serbări populare date în scopul măririi fondului pentru ridicarea unui monument marelui erou dispărut: Avram Iancu. Serbările au fost aranjate de d-nii: V. Vasilescu și Nemtzu-Ottonel dela Teatrul Național din Cluj, cu concursul cunoscuților artiști: N. Apostolescu și T. Gavrilescu dela Opera Română din Cluj. Parcul a fost frumos pavoazat și decorat cu lampioane. S'a jucat tombola cu vre'o 300 obiecte de valoare, cari au fost colectate de damele române din loc, cari au înțeles scopul înălțător pe care-l servesc. Au fost apoi jocuri de noroc chioscuri cu serpentine, confetti și ilustrate cu portretul lui Iancu. In ambele seri a avut loc la „Cercul Militar" câte o serată urmată de dans. Partea literară-artistică a seratei a fost susținută de tenorul N. Apostolescu, care prin cele câteva arii pe cari le-a executat admirabil și a — câștigat și în orășelul acesta dragostea și simpatia de care se bucură D-sa la Cluj; apoi de basul T. Gavrilescu, care prin vocea D-sale sonoră a câștigat caldul entuziasm al publicului, și în fine de d-nul V. Vasilescu, care prin cele câteva monologe, a susținut în chip cât se poate de satisfăcător comicul seratei.

Ceea-ce vreau însă să evidențiez, nu este succesul d-nilor Apostolescu și Gavrilescu, care a fost desăvârșit, ci... indiferența publicului român din Dej și mai ales totala indiferență ce-o manifestă un anumit ram al acestui public în toate actele de binefacere ce se aranjază aici. Căci, dacă la serata ce s'a aranjat în ambele seri a fost vre o 10 familii pe cari le numim „public" acesta a fost format din familii de ofițeri, vre-o 2—3 familii române civile și... ceea-ce ar putea să rușineze pe acei Români, cari n'au fost, e că au fost și minorități.

Astfel, lipsa totală a publicului a salvat-o ofițerii și familiile amintite mai sus. Majoritatea autorităților n'au fost reprezentate prin nimeni, precum n'a luat parte la serată nici branșa profesiunilor libere a inteligenței române locale.

De asemenea la chete și la alte acte de binefacere se observă în tot locul sustragerea doamnelor, care ar trebui să înțeleagă că în fruntea acestor acte de binefacere stă M. Sa Regina, pe care suntem datori cu toții a-o ajuta în realizarea nobilelor Sale sentimente.

Venitul serbărilor din 16 și 17 Iunie, a fost vre-o 8—9000 mii lei, dar succesul moral a fost la înălțimea scopului pentru care s'au aranjat. Ar fi de dorit ca asemenea serbări să se aranjeze și în alte orașe, dar să fie sprijinite de un public mai ... înțelegător.

Felix.

Alianța militară greco-română
Declarațiile d-lui Alexandris

Atena, 19 (Rador). — Ministrul de externe Alexandris, Interviewat de un redactor al ziarului „Presa liberă" asupra scopului pe care l-a avut vizita sa la București și Belgrad, a declarat că a tratat condițiunile unei alianțe cu România și reînoirea alianței cu Sârbia.

Cu această ocaziune — a spus Alexandris — s'a pus în discuțiune chestia intrărei Greciei în Mica Antantă

Rezultatul acestor demersuri a le ministrului de externe grec a fost încununat, după declarațiile sale, de cel mai deplin succes. La București a fost primit nu ca prietin ci ca aliat, iar la Belgrad i-s'a spus că alianța nu a fost nici odată contestată.

Declarațiile d-lui Alexandris au produs o excelentă impresie în opinia publică greacă și au dat loc la entuziaste articole de presă pentru Sârbia și în special pentru România.

Erupția vulcanului Etna
Intinderea dezastrului. Numeroase localități amenințate

Roma, 20. Catania. - Erupțiunea vulcanului Etna continuă cu intensitate; craterul principal împrăștie lava pe distanțe de sute de metri dela stațiunea feroviară Castilia, de unde curentul lavei urmând direcțiunea actuală va întâmpina în cale 2 mici coline; scăparea acestei regiuni depinde de direcțiunea ce va lua curentul lavei.

•

Lafayette, 20. Sicilia. Erupția vulcanului Etna se mărește cu violență. Lava cuprinde satul Linguaglossa, și amenință Castigliane. Autoritățile dau ajutor populației, care fuge. Regele Italiei și Mussolini se vor duce probabil la Catana.

•

Milano, 19. Din Sicilia se anunță că erupțiile vulcanului Etna continuă. Lava a îngropat până acum trei comune. Șuvoiul de lavă are o lungime de 3000 metri și o înălțime de 5 Metri. El amenință localitatea Lingua Glossa.

•

Roma, 19. — Regele a sosit astăzi la Neapole, de unde se va duce la Catania pentru a vizita regiunea amenințată de lavă.

Azi dimineață șuvoiul înflăcărat ajunsese deja până la 175 metri de gara Cerro.

•

Lafayette, 20. — Regele Italiei a plecat la Catania unde se găsesc refugiați locuitorii din jurul Etnei, care continuă să arunce lavă.

Vulcanul Vesuviu e t și el în erupție.

•

Roma, 20. — Râurile de lavă curgând din „Etna" în erupțiune au ajuns la o înălțime de 15 picioare. Exploziile din interiorul craterului produc puternice cutremure de pământ,

Căldura produsă se simte la 600 km. pe mare. 80.000 fugari au rămas fără adăpost.

In întreaga Italie a început o mare acțiune de ajutorare la care la parte și străinătate în special italienii emigrați în America.

Papa a donat 25.000 lire.

America și situația financiară a Europei

Lafayette — Statele Unite — Din Washington se anunță că Mellon, secretarul de Stat american, se va îmbarca Sâmbăta viitoare pentru a se duce în Anglia, spre a conferi cu Baldwin relativ la situația financiară europeană.

Aucqland Geddes, ambasadorul britanic la Washington, semnează astăzi protocolul anexat acordului anglo-american pentru consolidarea datoriei de război britanice către Statele-Unite.

Descoperirea unui complot contra Suveranilor nostri

Societatea „Ebredő" a „ungurilor cari se deșteaptă" a organizat două echipe, sub conducerea lui Miklosi și Ivan Héjjas, cumnatul lui Horthy.

Una ar fi fost trimisă din Ungaria, prin Cehoslovacia în Polonia, iar alta prin Bucovina spre a arunca în aer trenul regal ce conducea pe Regele și Regina României la Varșovia.

In caz de nereușită, era vorba să se încerce un atentat chiar în Varșovia.

Siguranța din Ardeal, punând mâna pe unul din complotiști, care făcea parte din aceste echipe, a dat de firul întregei afaceri.

S'au luat întinse măsuri, astfel ca orice încercare să fie zădărnicită.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Inarmările Ungariei

Guvernul a primit următorul comunicat cu privire la înarmările ungurilor.

In urma intervenției unor reprezentanți al Micei Antante la Budapesta. Comisia militară Interaliată de control a descins în ziua de 5 Iunie 1923 în pădurea S-West Hajmasker (Nord Iacul Balaton) cu un procuror ungur și o echipă de soldați francezi.

După sumare cercetări, Comisiunea a găsit în vr'o zece locuri — prin tranșeele astupate — muniții pentru tunuri de 75 mm și 220 mm, precum și granate de mână; în cantități considerabile.

Munițiunile erau împachetate în lăzi și bine conservate, iar pădurea era păzită de soldați.

De sigur că dacă s'ar fi continuat săpăturile s'ar fi găsit cantități mari de munițiuni.

După informațiunile noastre în aceste locuri ar fi circa 90·000 proectile.

EXTERNE

Grecia și situația din Bulgaria
Prietenia cu România și Serbia
— Un expozeu al ministrului de externe Alexandris în consiliul de miniștri —

Atena, 19. — Ministrul afacerilor străine a făcut eri la Consiliul de miniștri, care s'a ocupat și de situația din Bulgaria, un expozeu asupra întrevederilor sale și a declarat ziarelor că situația internațională a Greciei este ameliorată grație operei săvârșite mai ales în cursul ultimelor opt luni. In ce privește Balcanii, d. ministru a declarat că Grecia și-a consolidat prieteniile și alianțele ei, așa în cât raporturile sale cu Serbia și România nu au fost nici odată așa de bune dela 1912 încoace.

In ce privește evenimentele din Bulgaria, ministrul a spus că Grecia supraveghiază cu atenție situația și nu va ezita să facă așa încât interesele sale să nu fie deloc lezate. Pe de altă parte, președintele consiliului de miniștri a declarat ziariștilor că Grecia va regula raporturile și după o prealabilă înțelegere cu țările din peninsula balcanică.

Presa manifestă o oarecare neliniște bănuind că elemente subversive și războinice se găsesc ascunse în spatele noului guvern.

•

Atena, 19. — Ziarele află că guvernul după o înțelegere prealabilă cu celelalte puteri a dat însărcinatului de afaceri al Greciei din Sofia instrucțiuni pentru intrarea în raporturi cu noul guvern bulgar.

Consolidarea noului guvern bulgar

Roma, 20, — Viena. — O știre din Sofia informează că noul guvern bulgar continuă a se consolida. Câteva guverne din Europa au telegrafiat președintelui guvernului bulgar, felicitându-l

România și Grecia renunță la demersul la Sofia

Viena. — „Neue Freie Presse" anunță din Paris: După o știre din Atena a agenției „Radio", colonelul Gonatas a declarat, că în urma asigurării dată de noul guvern bulgar, că armata bulgară n'a fost mobilizată, Grecia și România au hotărât să renunțe de a mai preda nota destinată pentru Sofia.

Grecia ia contact cu guvernul bulgar

Athena, 20. — Ziarele anunță că guvernul a însărcinat pe reprezentatnul Greciei la Sofia, să intre în relații cu noul guvern bulgar.

Grecia recunoaște noul guvern

Athena, 20 (Rador). — Guvernul grec a însărcinat pe ministrul său din Sofia să recunoască noul guvern bulgar.

Mica Antantă și noul guvern bulgar

Belgrad, 20 (Rador). — D-l Schesa, ministrul cehoslovac la Belgrad, a comunicat ministerului de externe, că guvernul cehoslovac a decis să se solidarizeze cu guvernul iugoslav în acțiunea relativă la recunoașterea guvernului Tzankoff.

Cronica sportivă

— Matchul Cehoslovacia-România —

Formaţia echipei cehoslovace

Ziua matchului dintre cele două reprezentative se apropie. Echipa reprezentativă a Cehoslovaciei îşi are de'a formaţia definitivă

După informaţiile primite din sursă sigură echipa reprezentativă a Cehoslovaciei va avea următoarea formaţie:

1. Kaliba (Un. fizkov) 2—3 Hojer (Victoria tiz.) — Paulin iun. (Carlin Cehie) 4—5 6 Seifert (Slavia). — Paulin sen. (Carlin Cehie), — Plodr (Slavia) 7—8—9—10—11 Kuzel, — Staplă—Vanik (toţi din Slavia) — Vlecek (Cehie Carlin) — Cisar (Uniunea fizkov).

Rezerve: Karvan, Novac (ambii din U. fizkov) Raca, Capek (ambii din Slavia) şi Kocke (Nuzelsky).

Formaţia echipei Cehe e foarte fericită. In special trio înaintaşilor va da mult de lucru apărării noastre. Portarul Kaliba de asemenea e unul dintre cei mai buni portari din Europa.

Aici amintim că reprezentativa cehă va juca mâine 23 Iunie în aceiaşi formaţie cu reprezentativa germană. Acest match interesant va avea loc la Praga, pe arena echipei „Slavia".

Rezultate din streinătate

Copenhaga — Echipa reprezentativă a Danemarcei a învins Duminecă reprezentativa Elveţiei cu 3 : 2 (1 : 0).

*

Viena. — „Rapid" — Sport-Club 2 : 1. Prin acest match „Rapid" a câştigat şampionatul „Amateur" — „Rudolf-Schügel" 2 : 3. Infrângerea echipei Amateur din partea echipei clasate ultima în şampionat de cl. I. e o mare surprindere.

„W. A. C. — „Admira" 5 : 1 (4 : 0).

„Semmering"—„Wacher" 3 : 2 (3 : 1).

Wiena—Hakoah 1 : 0.

*

Praga. — Sâmbătă echipa şampionă curat cehă „Sparta" a învins pe şampioana germanilor din Cehoslovacia „D. F. E." cu 7 : 1. Resultat senzaţional.

*

Brün. — Duminecă „Sparta" a învins „Macabi" din Brün cu 5 : 1.

*

München. — „Fürt" învingând cu 4 : 3 pe „F. C. Bayern" a câştigat cupa bavareză.

Dela Comitetul Regional

Comitetul Regional din Cluj în ultima sa şedinţă a ordonat jucarea din nou a matchurilor de şampionat de astă toamnă, dintre chipele „KMTE - CFR" şi „KMTE — Victoria."

In urma acestei măsuri în schema — crezută definitivă — a şampionatului se vor produce schimbări foarte mari.

Programul de Duminecă

In locul matchului Oradea—Cluj amânat, Duminecă vor juca un match amical echipele „NAC" din Oradea şi „Victoria" din Cluj.

Matchul promite a fi foarte interesant.

Ştiri din Deva

— Legământul cercetaşilor —

In ziua de 17 a. c. a avut loc în Deva solemnitatea depunerii legământului noilor cercetaşi, ai liceului „Decebal" şi ai şcoalei Normale, din localitate.

Pentru acest legământ au venit colegi cercetaşi, reprezentanţi ai Cohortelor de la Orăştie, Hunedoara şi Petroşani.

Primirea la gară în ziua sosirii lor s'a făcut de către toţii cercetaşii români din Deva, în frunte cu instructorii lor. Cuvântul de bună sosire a fost rostit de dl profesor Dragomir.

Seara, în ziua de 16 a. c. cercetaşii au dat o serbare teatrală la teatrul orăşănesc. Programul desfăşurat în acele două ceasuri de înălţare sufletească, a fost un prilej de lunoire a tuturor sentimentelor ce purtăm faţă de Ţară şi Tron.

Legământul Cercetaşilor a fost făcut în Piaţa oraşului, cu toată solemnitatea oficială. Prea puţin însă am observat manifestându-se solemnitatea cetăţenească.

Armata a luat parte, căci ea înţelege rostul ei, atât de educativ, în viaţa socială, a neamului nostru, în timp de pace, după un război aşa de greu.

Serviciul religios a fost oficiat de preotul I. Berghian, iar răspunsurile sfinte au fost date de corul cercetaşilor din Hunedoara.

Cel dintâi, după terminarea serviciului religios, a vorbit părintele Berghian, amintind cercetaşilor, căci de acum înainte ei îşi dau inimile lor unora-altora, pentru ajutor, frăţie, pentru binele aceleeaşi Patrii.

Legământul a fost luat după această vorbire, de către dl Valeriu Bora, profesor la Orăştie şi Comandantul Legiunii din judeţul Hunedoara.

A vorbit Dl Colonel Dumitriu, Comandantul Reg. 4 Grăniceri, despre cele 12 porunci ale cercetaşilor, insis ând asupra celei din urmă porunci, care îndeamnă pe cercetaş să facă în fiecare zi o faptă bună. fie cât de mică.

La urmă, a vorbit dl. Dragomir, mulţumind celor de faţă, pentru că au luat parte la această însemnată lecţie oficială de educaţie civică.

A urmat apoi defilarea cerceţaşilor şi armatei.

Ne bucură faptul că mulţi dintre profesorii tineri din Deva s'au înscris în rândul cercetaşilor.

Inscrierea lor este o chezăşie pentru viitorul nostru apropiat, că va fi aşa, cum îl doreşte orice bun român.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEŞTE
ZIARUL
INFRAŢIREA

1923 Iunie	Cinema „Universităţei"	1923 Iunie	Cinema „Urania"	1923 Iunie	Cinema „Apollo"
Sambata 23	Biografia lui Imgelheim Puternica drama	Sambata 23	Falşul Dimitre din viaţa aristocraţiei ruse	Sambata 23	Apaşi dramă detectivă
Duminica 24	FRICA superbă drama cu neîntrecutul Monjonkine	Duminica 24		Duminica 24	

Inceputul Duminică la oarele 3, 5, 7, 9, în zilele de lucru la oarele 5, 7, 9.

Primim din partea Direcţiunei Băilor Sovata următoarea scrisoare:

Onorată Redacţie!

Cu onoare Vă rugăm să binevoiţi a publica spre restabilirea adevărului în preţuitul D. V. ziar următoarele:

Faţă de ştirile apărute în mai multe jurnale româneşti şi câteva ungureşti, Direcţiunea staţiunei Balneare Sovata ţine să constate că toate preţurile exorbitante anunţate în publicaţiunile respective nu corespund adevărului.

Nu este adevărat că o cameră în Sovata se închiriază începând cu 400 Lei la zi şi de la aceste cheltueli se adaugă preţul mai de întreţinere şi al băilor, ci din contra preţurile camerilor, a întreţinerei şi a băilor se ţin în limite foarte convenabile şi modeste în raport cu preţurile din alte multe staţiuni balneare analoge din ţară şi străinătate si anume: preţurile camerelor fluctuiază intre 40—120 Lei la zi (acestea din urmă tot camere pentru 2—3 persoane) întreţinere completă la zi se capătă cu 80—90 Lei, iar băile de putină cl. I. coastă 30 Lei, cl. II. 20 Lei şi băile în liber în locul cald al Ursului 16 Lei şi în celelalte lacuri 4—10 Lei. La toate acestea preţuri funcţionarii de stat au reduceri considerabile.

Dăm acest comunicat nu pentru motivul, că am avea temeri de o frecvenţă slabă (de oarece aproape toate camerele din Sovata sunt deja angajate pentru lunile Iulie şi August) ci a facem aceasta pentru a apărea înaintea marelui public în lumina cea adevărată ca o intreprindere reală care este condusă nu numai de interesele proprii, ci şi de celea umanitare ale marelui public din ţară şi care ţine înainte de toate la a conduită morală.

Primiţi D-le Director asigurarea consideraţiunei noastre distinse

Sovata la 18 Iunie 1923.

DIRECŢIUNEA BĂILOR SOVATA.

MINISTERUL JUSTIŢIEI

Se aduce la cunoştinţa generală că la Ministerul Justiţiei (arhiva direcţiunii contabilităţii) se găsesc de vânzare volumele I., II., III. şi IV. ale colecţiunii oficiale de legi, decrete-legi, decrete, regulamente, deciziuni ministeriale şi orice alte măsuri luate în vedere stării de războiu (14 Aprilie 1916—31 Martie 1920).

Volumul I. costă lei 40.
Volumul II. costă lei 30.
Volumul III. costă lei 40.
Volumul IV. costă lei 60.

Se mai găsesc expuse vânzărei:

Codul civil general Austriac, care costă lei 60,

Codul de procedură civilă Austriacă, care costa lei 40.

Broşura conţinând legea de organizare judecătorească, pragmatica de serviciu şi alte legi în vigoare în Bucovina, care costă lei 50.

Expedierea lor se face la cerere, numai contra costului trimis prin mandat poştal sau prin recipisa de vărsare „la Stat" prin Administraţiunea financiară.

Pentru librării se acordă un rabat de 20%. 2866

ROYAL maşina de scris americana 2744-5
Cereţi oferte. la librăria Lepage, Cluj

Cel mai nou tratament al sifilisului cu „TREPOL" şi „NEO-TREPOL" preparat cu baza de bismuth
Introdus de D-rii Saserac şi Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris.
Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris.
Autorizat de Direcţiunea Generală a Servic. Sanitar Român.
Tratamentul constă numai din câteva serii de injecţiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite şi sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL" şi „NEO-TREPOL" recidivele sunt excluse.
Reprezentanţi generali pentru toate România Mare
„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI" S. A.
B-dul Domniţei No. 12. — Telefon 9-87.
Se cere la principalele farmacii şi drogherii. 2876

MECANO S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului 24.
Capital social 25.000.000 Lei
Executa ori ce lucrari de instalaţii la intreprinderi industriale. Vinde: Diferite articole technice, Benzină, Motoare, Metale, Plumb englezesc, Polumb, etc.
Armaturi etc. şi tot felul piese pentru telefon. 2823

Fabricăm şi furnizăm
ROLOURI
din plăci de oţel şi umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi şi pe preţurile cele mai reduse. 2798
Oferte se servesc gratuit:
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PRĂVĂLIE de frunte, caut vânzătoare și oficiantă cu scris caligrafic și cari cunosc mai multe limbi. Oferte sub „Bine prezintată" rog la administrația ziarului.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Eczema boalele de piele cosurile se vindecă sigur cu

Pomada Cadol

Găsiți la farmacii și droguerii sau contra mandat poștal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereți gratuit prospectul: Cumse-vindecă eczema. 2319-3

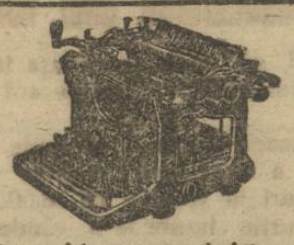

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Prima intreprindere 2796
din România pentru

curățire și transformare de pălării panama, zsirad

primește totfelul de pălării pentru curățit

Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

Reclama este sufletul comerțului

GRATIS

primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun

SCHICHT MARCA „CERB"

Parfumul se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

„Tacâmul"

fabrică pentru articole de argintărie

Cluj, Str. Avram Iancu 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul" Cluj.

Argint

cumpără cu cel mai mare preț! 2850

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revânzatori.

Siegfried Weisz

magazin de mode

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6

Aranjează un târg senzațional pe timp de 14 zile

începând de azi.

Să pune în vânzare:

Pălării de păr de Epure având grăutate de 50 grame á 120 lei.

1000 bucăți pălării din par de Epure á 140 Lei

Cravate Shimmy á 25 „

Toate pălăriile de paie cari se află în depozit se vând cu prețuri reduse.

Numai 14 zile. 2880

Privitii galantarul

Privitii galantarul

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Padrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 125

Se lucrează în rate lunare

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

Bandage de Cauciuc

pentru Autocamioane

toate dimensiunile 2747-2

Deposit la

Emil Blaga, Cluj

La cerere se trimite prețul curent

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

2787

Piața Unirii 13.

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Nr. 214—1923.

a. f. c. sc. d.

Concurs

Fondurile școlar grăniceresc din Năsăud intenționează a clădi un internat pentru 300 băieți, cu încăperile necesare administrației și personalului de supraveghiare și serviciu.

Domnii ingineri, arhitecți, cari ar fi aplicați a pregăti planul și devizul de spese, să binevoiască a se adresa biroului nostru până în 12 Iulie 1923.

Năsăud, la 20 Iunie 1923.

In numele comisiunei administratoare

Președinte: (ss) Dr. TEOFIL TANCO.

2824 Secretar: (ss) IOAN ȘERBAN.

Incomparabil

și se găsește pretutindeni

Geza Herczeg

fabrica chimica

Cluj.

Lloyd 1721 2879

FOARTE IMPORTANT pentru GOSPODINE!

„CENTRALA" SUROGAT de CAFEA în Pahar

Produsul Prăjitoriei de cafea și fabricei de surogat „CENTRALA" Cluj

prezintă următoarele mare avantaje

1. Surogat de cafea prima calitate cu cea mai bună aromă de cafea veritabilă. Perfectă conservare este garantată prin ambalarea în pahar
2. Economie insemnate la intrebuințarea de cafea boabe
3. Un pahar pentru gospodăria **„gratis"**

Se găsește în toate magazinele de coloniale și delicatese.

2825 Radio 3493

NOUTATE NOUTATE

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Intâmplări din Cluj

Dela Parchet

Nenorocirea din Fărăgău (Cojocna)

Au trecut două săptămâni de când copilul Gheorghe Luca în vârstă de un an şi nouă luni, fiul locuitorului Gheoghe Teodor Luca din comuna Fărăgău jud. Cojocna, s'a opărit cu apă fiartă pe tot corpul atât de grav încât după 24 de ore de chinuri a încetat din viaţă. Această nenorocire a trecut neobservată de jandarmeria respectivă până în ziua de 19 crt. când a primit un denunţ în în acest sens.

Deschizându-se o anchetă, dela primele cercetări s'a stabilit că părinţii copilului au căutat să ascundă cele întâmplate, aceasta numai din frică ca parchetul să nu-i facă răspunzători. Până în prezent parchetul a ordonat deshumarea cadavrului şi facerea autopsiei.

Două morţi subite.

Parchetul a fost anunţat că la hotarul comunei Fărăgău s'a găsit cadavrul femeei Barta Marişca în etate de 46 ani, locuitoare în Tonciu (Cojocna). Parchetul a delegat un medic legist cu facerea autopsiei, în urma căreia s'a constatat că defuncta suferea de inimă.

*

In seara zilei de 16 curent, a murit subit la locuinţa sa din str. Feleacului 42, muncitorul Tompoş Antonie în etate de 57 ani. Anunţându se autorităţile, parchetul a ordonat să se facă autopsia cadavrului.

Din actul medico-legal încheiat de către d. dr. Mişu Kerrabach, medicul legist al tribunalului local, reiese că muncitorul Tompoş Antonie era suferind de cord.

Dela Poliţie

Moartea unui necunoscut

Acum trei zile, s'a găsit pe str. Decebal în faţa casei cu No. 72, un vagabond în nesimţire, care a fost transportat la spitalul epidemic, unde aseară a sucombat.

Făcându-se percheziţia cadavrului, nu s'a aflat nici un act care să-i poată justifica identitatea.

Parchetul a ordonat transportarea cadavrului la Institutul Melico-legal pentru a i-se face autopsia.

Prinderea unui îndrăsneţ escroc

Comisarul şef Ile Romulus dela centrală, a mai reuşit să aresteze pe îndrăsneţul escroc Baum Josef, care acum o săptămână s'a prezentat cooperativei „Furnica“ din comuna Bahnea (Târnava Mică) în calitate de controlor. După terminarea controlului la acea cooperativă, văzând că nu poate scoate nici un ban din acea comună, a angajat pe birjarul Alex. Simion să-l transporte în altă parte. Pe drum a dat brânci birjarului din mersul calor, şi a fugit cu trăsura până în comuna Sft. Gheorghe, unde fără nici un fel de acte a vândut cai şi trăsura unui individ anume Mihail Sepp, pentru suma de 3500 lei.

Escrocul, care este un vechi client al poliţiei noastre, a fost înaintat parchetului.

Furtul dela Teatrul Naţional

Ce s'a furat? Arestarea hoţului

De mai mult timp, Direcţia Teatrului Naţional din localitate a reclamat poliţiei centrale că din edificiul Teatrului se fură aproape zilnic câte un însemnat număr de becuri electrice.

Poliţia locală după îndelungate investigaţii şi cercetări a reuşit să aresteze pe hoţ, care e un servitor din biroul Direcţiei anume I. P. în vârstă numai de 16 ani. La locuinţa lui s'au găsit în timpul percheziţiei mai multe sute de becuri a căror valoare, întrece suma de 15.000 lei. Din interogatoriul minorului hoţ, reiese că a furat până acum becuri în valoare de aproape 20.000 lei.

Hoţul a fost înaintat parchetului.

Ştiri din Banat

Moartea consulului Olandei la Galaţi

Din Băile-Buziaş ne vine estea că acolo a încetat din viaţă consulul Olandei la Galaţi M. Schirmer, care sa afla la această staţiune întru căutarea sănătăţii.

Pentru reclădirea teatrului

Consiliul comunal face cunoscut că Banca Pallace s'a obligat să verse la cassieria oraşului timp de cinci ani de zile câte 10.000 lei pentru fondul de reclădire al teatrului. Fabrica de ţiglă Grossmann dă în acelaşi scop 10.000 bucăţi de cărămidă în valoare de 25.000 lei.

Sinucidere.

La băile de plajă s'a sinucis ieri giuvaergiul Frideric Kraus. El a lăsat mai multe scrisori, din care reese că se sinucide pentru un lanţ de aur ce l-a cumpărat luna trecută dela un necunoscut şi despre care acuma se aude că este de furat. Cadavrul sinucigaşului nu s'a găsit încă.

Publicaţie.

Se aduce la cunoştinţă amatorilor că Manutanţa Garnizoanei Cluj are nevoie a coace o parte din pâinea necesară trupelor din Garnizoana Cluj la una din brutăriile civile din Cluj.

Licitaţia se va ţine în ziua de 10 Iulie a. c. ora 10 d. m. în strada Consiliului Naţional Nr. 6.

Condiţiunile de angajare se pot vedea în orice zi în localul Manutanţei între orele 9—12 a. m. şi 4—6 p. m. afară de sărbători.

Ofertanţii vor înainta ofertele în condiţiunile cetului de sarcini.

Şeful manutanţei Garnizoanei Cluj.

Adm. Căpitan Knall.

2825.

Dela serbările soc. „România Jună“

— Mulţumire publică —

Subsemnatul reprezentant pentru Ardeal, al asociaţiei academice „România Jună“ din Viena, aduc pe această cale cele mai vii mulţumiri domnilor: I. Agârbiceanu, directorul ziarului „Patria“, D. Tomescu, directorul ziarului „Infrăţirea“, general Al. Petala, comand. corp. 6 A., Alex. Ştefănescu, prefectul judeţului Cojocna, Oct. Utalea, primarul oraşului Cluj, V. Popoviciu, prefectul poliţiei, col. Popescu, şeful statului major corp. 6 A., consilier orăşenesc Moga, ing. Roată, directorul uzinei electrice, St. Paul ziarist, şi alţii, — al căror nume scăpându-mi, le cer toate scuzele, — pentru binevoitorul sprijin dat cu ocazia serbărilor aranjate în zilele de 16 şi 17 Iunie în parcul oraşului.

Cu toată ploaia şi timpul nefavorabil din aceste zile, serbările au adus un venit net de 31.058 lei, sumă care a fost vărsată fondului pentru ridicarea monumentului lui M. Eminescu la Cluj.

I. Istrate,

vice-preş. com. exec.
al soc. „România Jună“.

Expropierea în Timiş-Torontal

Dezbaterile dela Comisiunea Judeţeană.

Inaintarea Comisiunei judeţene pentru exproprierea în judeţul Timiş-Torontal se vor dezbate în zilele de mai jos semnate, următoarele moşii:

Sâmbătă 23 Iunie

J. Faludy din Cadar; Fond. regional din Ohabaforgaci; Fond. regional, Comuna Chevereşul mare; Fond regional Chevereşul mare toţi din Chevereşu mare; Fond. regional Sârbova, Comuna Sârbova, toţi din Sârbova.

Luni 25 Iunie

Gaspar Werng, Wilhm. Schmidt, Ana Buchler, Petru Buchler, Maria Mayer toţi din Ghilad; Prima Casă de păstrare din Pehicul nou; Iosif Csávossy din Bobda; Iosif Ritteri din Ciacova; Mihai Popovici din Obad.

Sâmbătă 30 Iunie

Comuna Nitzkzdorf; Biserica gr. cr. română, Emil Schmidt Ana Mayer-Holcz din Ghilad; Károlyi din Janova; M. Hack, Fr. Steiner, V. Wolfner; A. Salamon toţi din Gertenis.

Cronica judiciară

Condamnarea unei hoaţe

Eri, s'a desbătut în faţa tribunalului clujan un interesant proces.

Susana Barta de ocupaţie casnică a furat dela diferite case albituri în valoare de 38.000 lei. Lucrurile furate le-a vândut femeilor Ilona Havrilac şi văduva Al. Barabaş din Cluj.

La interogatoriul ce i-s'a luat hoaţei a declarat că a fost silită să fure deoarece nu avea ce mânca, întrucât de un timp încoace nu mai trăia cu bărbatul său, care — după spusele ei — e un beţiv.

Femeile cari i-au cumpărat obiectele furate au declarat că nu cunoşteau proveniţa lor, întrucât Susana Barta le spusese că-s lucrurile ei.

Tribunalul după ascultarea martorilor a condamnat pe femeia hoaţă la 3 ani temniţă grea, iar pe femeile cari s'au făcut vinovate de tăinuirea lucrurilor furate, la câte 8 luni recluziune.

CITIŢI „INFRAŢIREA“

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrăţirea“
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII"

Anul III. No. 823 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGIN — Duminecă 24 Iunie 1923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

CLUJ 1. 7878 18

Atitudini nefaste

Opoziția sprijină tendința străinilor de a acapara petrolul

Plecând în străinătate spre a se duce la Paris, Londra și la Roma, pentru a înfățișa Aliaților adevărata noastră situație financiară și politică, cât și programul guvernului de îndreptări și îmbunătățiri socotite necesare, Dl Vintilă Brătianu, ministrul finanților a făcut interesante declarații unui reprezentant al ziarului „Universul" cu privire la campania așa de defavorabilă care ni se duce în Occident de către o anumită presă și care din nefericire e susținută și de o parte din presa dela noi.

Sunt cunoscute nedreptățile ce ni s'au făcut în mod succesiv la conferințele dela Spaa, Porto-Rose și Genova în chestiunea despăgubirilor și reparațiunilor de război.

Cu drept cuvânt a remarcat Dl Vintilă Brătianu, aceste nedreptăți ne-au adus în afară de prejudiciul moral și însemnate prejudicii materiale, împiedecând refacerea și dezvoltarea economică a țărei.

Modul cum înțeleg aliații să rezolve chestiunea despăgubirilor și reparațiunilor nu poate fi decât jignitor pentrn o țară aliată, care în afară de consolidarea datoriei externe și a bunei stări a finanțelor interioare, a reușit nu numai să-și execute toate angajamentele, ci să-și puie în valoare bogățiile și însușirile deosebite, prin propriile ei mijloace.

Când aceasta e situația, cum se explică că la un moment dat, România a putut să-și creieze deodată du mani în străinătate?

Cauza e lesne de bănuit. Atât influența nefastă ce o pun pe lângă unele cercuri aliate înalte, dușmanii noștri dela Budapesta, cât și lupta pentru a obține terenurilor noastre petrolifere a capitaliștilor din Occident și au găsit ecou în coloanele ziarelor care ne sunt vrășmașe.

Acceptând concesionarea terenurilor petrolifere capitalului străin, numai cu condiția formată ca acest capital să nu aibă majoritatea în întreprinderi și acestea să fie guvernate în activitatea lor, de condițiunile ce vor fi prevăzute în legea minelor, Dl Vintilă Brătianu a arătat că nu e intransigent față de colabora ea capitalului străin, dar în nici un caz nu poate subjuga interesele industriei noastre naționale, unor întreprinderi internaționale.

Fără nici o consultare, un sindicat petrolist englez, sub președinția financiarului Wradal, fără a aștepta măcar cunoașterea condițiunilor de concesionare, s'a adresat guvernului român, invitându-l să-și numească și să trimită delegați cu cari să trateze condițiunile exploatării terenurilor petrolifere ale statului nostru.

Ori cât de binevoitori am fi față de aliații noștri englezi, procedeul întrebuințat s'ar putea numi cel mult colorial.

El a fost condamnat de însuși ministrul Angliei la București, care a dat perfectă dreptate dlui Vintilă Brătianu.

Svonurile tendențioase și campaniile răuvoitoare pornite în acest senz împotriva noastră în presa străină n'au fost decât un nou prilej pentru opoziție de a ataca guvernul. Presa de scandal a așteptat să vadă pornită o campanie de acest fel împotriva țării, pentru a-și face un adevărat merit de a o seconda.

Coloanele ei sunt de câteva zile pline de denunțuri relativ la politica economică a guvernului. Și astfel nenorocita practică de a transporta prin coloanele ziarelor de partid disensiunile și polemicele pătimașe folosesc intereselor străine neamului nostru.

Pe de altă parte această presă face tot posibilul de a colporta știri dăunătoare țărei, econci al unor cercuri străine cu privire la insolvabilitatea României sau la dificultățile ei financiare, considerând aceste opinii false, drept o mană cerească, venită să îmbogățească arsenalul de luptă împotriva guvernului.

Cei ce găsesc prilej de satisfacție la gândul că România ar putea să fie discreditată, numai spre a-și menaja interesele personale nu pot fi decât dușmanii ei. Împotriva atitudinei lor nefaste atât guvernul cât și opinia publică sunt datori să reacționeze cu toată energia pentru ca acțiunea lor de defăimare să nu fie un element de sprijin, pentru acei ce vor cu orice preț să ne îngenunche economicește.

Evoluția propagandei maghiare

Cunoaștem astăzi declarațiunile fățarnice, făcute de Contele Bethlen, prim-ministrul Ungariei în fața Comisiunei Reparațiunilor, pentru a înșela marile puteri din Apus asupra politicei interne a Ungariei și a obligațiunilor ce ea le are față de statele ce formează mica Antantă.

Aceeași atitudine au avut-o, vecinii noștri de peste Tisa și în vara anului trecut, la Genova și în fața Ligei Națiunilor, toamna trecută când o cerut înscrierea sa în Ligă.

Nădejdea statelor vecine într-o politică conciliantă, pornind de la aceste declarații, o știm cu toții că nu s'a îndeplinit.

Tactica de acțiune ce frământă mintea iredentiștilor de la Budapesta, e că pe deoparte să lingușească popoarele mari din Apus, iar pe de alta să submineze statele vecine prin orice mijloace posibile.

■

Cu toate asigurările oficiale, propaganda maghiară pornită de la Budapesta, se dedă astfel la o acțiune subversivă și neleală, destinată să întrețină o agitațiune susținută de minoritățile de la noi, din Cehoslovacia sau Jugoslavia.

Și pentru a masca acțiunea acestei propagande, Ungurii și-au ales ca centru un oraș străin, Viena, unde se tipăresc manifeste și foi periodice săptămânale, în limba română în care se insultă unitatea noastră de stat, insultă persoana M. S. Regelui și a sfetnicilor săi.

Pamflete din acestea purtând titlul ziarelor noastre au fost aduse în țară, până când guvernul a luat măsuri să oprească răspândirea lor.

Când duplicitatea politicei maghiare a fost remarcată și acțiunea ei condamnabilă a fost de aproape supraveghiată de autoritățile noastre, Ungaria părea că renunță la ea, făcând din nou tuturor vecinilor săi declarații de prietenie, pentru a-le înșela buna credință.

In acest timp însă propaganda maghiară, sub scutul asigurărilor date recurgea la alt truc.

Publicistica din ziarele și revistele Ungare cu privire la situația externă, ne mai fiind băgată în samă de aliați, Ungurii au început să răspândească știri false în cotidianele și revistele franceze și engleze.

Și astfel am văzut la un moment dat pe lângă numeroase articole de ziar și broșuri, care apărau cauza ungară, chiar revista cu reputație mondială, publicând articole semnate de personalități streine, informate direct din sursă ungurească.

■

Astfel un francez trăit două luni în Budapesta se simțea în stare să dea drept sigur după informațiile maghiare, că am avea un tratament foarte ignobil față de minorități. Altă personalitate politică internațională, un senator italian, s'a găsit să-l imite, și așa mai departe, sub ochii noștri vedem cum se întinde necontenit firul pouegririlor. E de datoria noastră să reacționăm și cel dintâi lucru pe care trebue să-l facem pentru a nu suferi urmările nefaste ale acestei propagande, e să facem cunoscut cât mai de aproape țara noastră.

Altfel nu vom fi decât victimele dușmanilor noștri cari nu scapă nici o ocazie să ne exploateze slăbiciunile.

Narozile pan-germaniștilor

Până unde împing Germanii șovinismul

Un scriitor pan-germanist vrea să dovedească că limba franceză este un dialect german. Latina și greaca după Ernst Fuhrmann sunt și ele tot de origine germ nă

Intrerupem pentru astăzi discuția problemelor economice și politice cari agită diversele state europene și cari făceau de obiceiu obiectul casetelor noastre, pentru a semnala cititorilor ziarului nostru, una din cele mai mari aberații ale secolului: „teoria" unui german, după care limbele care se vorbesc azi în Europa și în special limba franceză, n'ar fi decât ... simple dialecte ale limbii germane!

S'a mai semnalat deja, de multe ori și în coloanele noastre, unele din hilariantele pretenții ale doctrinarilor pan-germanismului, revendicările lor teritoriale, proectele lor de hegemonie mondială, elucubrațiile lansate de campionii Germaniei „über alles" în toate domeniile, științific, literar, filozofic, etc.

Aceștia au îndrăznit chiar să afirme, nu demult, că însuși Isus Christos nu era decât fiul unor coloniști germani stabiliți în Iudeea.

Astăzi ei țin să se acopere de ridicol enunțând smintita „teorie" de mai sus. Autorul acestei aberații lingvistice este un anume Ernst Fuhrmann, a cărui lucrare: „Limba franceză, un dialect german", publicată într'un format impunător în editura lui Folkwang, la Hagen și Darmstadt, este obiectul de discuție al tuturor cercurilor și ziarelor. Ceeace e mai caracteristic încă, e că lucrarea aceasta este apărută într'o colecție cu pretenții de știință, intitulată „Civilizațiile pământului".

Fuhrmann are pretenția de a dovedi că limba franceză nu'l decât limbă germană scâlciată. E-adevărat că etimologia urcă câteva cuvinte franceze, importate în secolul al V-lea, în timpul marilor invazii, până la origini germanice, dupăcum e-adevărat că unele expresii cu privire la războiu, la viața militară în general; la culorii (blond, brun, gris) și mai ales pronumele (Charles, Ernest, Gautier, Guillaume) sunt de proveniență germană ... Ernst Fuhrmann însă nu se mulțumește numai cu aceste câteva cazuri, cărora li s'ar putea opune mii de cuvinte franceze împrumutate de Germani, ci el afirmă că toate limbile romanice: franceza, italiana, spaniola, portugheza și româna sunt ieșite din limba germană. In scurt, el conchide, fără nici o jenă, că latina, care este baza tuturor acestor limbi, nu este decât un dialect nemțesc! Noul Copernic al filologiei actuale, pe care crede să o revoluționeze cu o simplă afirmație neroadă, declară de altfel, nici mai mult, nici mai puțin, că problema abordată de el se întinde în realitate mult mai departe de frontiera franco-germană...

Fuhrmann clădește ipoteza următoare, căreia de fapt nu-poate aduce nici o probă: cu două mii de ani înainte de Christos, înflorea în Germania nordică, o înaltă civilizație; de aici plecară toate migrațiile popoarelor spre sud și aceste migrații răspândiră peste tot cunoașterea limbii germane, deși se știe doar că triburile germane care emigrează două mii de ani mai târziu fură complect absorbite de civilizațiile cu mult mai înainte dela Sud.

Dar Fuhrmann nu se prea împiedecă de tradiții. El își lansează ipoteza ca o dogmă, scoțând concluziile cele mai extravagante. Iată unele din ele:

Până acum se credea (!) că cuvântul francez **femme** derivă din latinescul **femina**; eroare profundă; el derivă din rădăcina germanică **memm**, care a dat **mama**.

Cuvântul francez **aïeul** (bunic) se trage din **eule** (bufniță?); **loup**, nu din **lupus** ci din **lauf** (fugă); **élément** din **lehm** (argilă); **bâton**, nu vine dela **battre** și din latinescul **battuere**, ci din **bastre**, care și el se trage din **wasser** (apă) — pentrucă se bătea apa (?) — sau din **boese** (răutăcios) etc.

Cu sistemul Fuhrmann deci nimic nu va fi mai ușor de acum înainte decât să dovedești, fără putință de împotrivire, originea germanică a oricărui cuvânt din limba română, italiană, portugheză, etc.

Dar metoda aceasta mai are avantajul că aplicată la limba germană, poate dovedi dimpotrivă că această limbă a derivat din limbile romanice. Astfel cuvântul **nase** vine dela **nas**; **brust** (piept) vine dela **bust**; **arm** (braț) vine dela **armă**, etc. etc.

Ceea ce-i de mirat însă, nuchiar teoria lui Fuhrmann; oricine poate inventa câte teorii vrea; cât faptul că în actuala criză de hârtie din Germania se mai găsesc editori cari să editeze astfel de bazaconii!

Acordul economic între Germania și Turcia

Berlin, 19 — Reichstagul a adoptat proiectul de lege privitor la acordul economic dintre Germania și rapublicele sovietice ale Ukrainei, Rusiei Albe, Geo giei, Armeniei și Republicei Orientale.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Al V-lea Congres învățătoresc

Comitetul central al „Asociației învățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș," și comitetul central al „Fondului Gheorghe Lazăr", convoacă al II-lea congres ordinar al Asociației și a III-a adunare generală a Fondului pe zilele 5, 6 și 7 August a. c. în Arad sala Palatului cultural, cu următoarea ordine de zi:

I.

Ședința Asociației în 5 Aug.

1. Participarea în corpore la biserica catedrală.
2. Conduct etnografic, organizat de secția județeană Arad, în fața Primăriei. In caz de timp nefavorabil, conductul etnografic nu se va ține.
3. Deschiderea Congresului.
4. Alegerea comisiunii verificatoare și alor 2 notari.
5. Raportul Comitetului central.
6. Raportul Casierului.
7. Raportul Redacției revistei „învățătorul".
8. Raportul administrației revistei.
9. Alegerea comisiunilor censuratoare.
10. *Comitetele școlare, construcții de școli.*
11. Masă comună oficială.

II.

Ședința F. Gh. Lazăr 5 Aug.

1. La ora 4 d. a. deschiderea adunării:
2. Raportul casierului;
3. Raportul Direcforului adm. al Casei învățătorilor și gest. 1922—23.
4. Alegerea alor 2 comisiuni verificatoare;
5. Conferința despre Gheorghe Lazăr, ținută de prof. Victor Lemăr.
6. Seara la ora 9 concert, în sala Palatului cultural, dat de corul de sub cond. prof. A. Lipovan Arad.

III.

Ședința II. a Asociației, Luni 6 Aug. ora 9 dim.

12. Pensionarea corpului didactic primar.
13. Limba română în școlile minoritare și în secțiile minoritare dela școlile primare ale Statului.
14. Salarizarea. Pragmatica și salarizarea Corpului didactic, cu considerațiuni speciale la corpul didactic primar.

IV.

Ședința III. a Asociației Aug. 6, ora 4 d. a.

15. Raport asupra Căminului fetelor de învățători din Cluj, modificarea statutelor și alegerea Directorului.
16. Raportul Comisionilor.
17. Eventuale propuneri.

V.

Ședința II. a F. Gh. Lazăr Marți 7 Aug. ora 9 dim.

7. Rapoartele Comisiunilor verificatoare.
8. Fuzionarea „Fondului Gheorghe Lazăr", cu „Casa de credit și economii a Corpului didactic".
9. Eventuale propuneri.
10. Vizitarea instituțiunilor culturale și idustriale din Arad.

*

Ședință Consiliului general, se va ține în preziua Congresului. Propunerile vor fi înaintate în scris Comitetul central, cu 8 zile, înainte de congres.

Congresiștii vor beneficia la o reducere de 75 la sută pe C. F. R. — Fiecare congresist își va plăti la plecare jumătate bilet, care va fi valabil și pentru reintoarcere. Biletele vor fi vizate în gara Arad.

Incartirarea se va face la Casa Învățătorilor, și alte institute din Arad, de către secția județeană.

Sosirea și primirea Comitetului central în gara Arad, Sâmbătă 4 Aug. a. c. ora 4 d. a.

Cluj la 23 Iunie 1923.

Traian Șuteu, președintele Asociației. **Gavril Almașianu**, secretar general. **Gheorghe Vlit**, președintele „Fondului Gh. Lazăr". **Andrei Pora**, secretar.

ECOURI

Prelungirea vieți omenești

După d-rul Williams, omeni ar putea trăi până la 140 ani Ei a ținut la „Aldwege Club" din Londra o conferință în acest sens.

D-rul Williams afirmă că felul nostru de viață dezvoaltă în noi bolile care scurtează viața.

Regimul salvator, spune doctorul Williams ar fi să ne hrănim cu alimente crude. Fierberea sau coacerea alimentelor distruge vitaminele.

Numai să nu vie mâine un alt savant care, cu aceeași convingere, să spună că pentru a trăi până la adânci bătrânețe să nu mâncăm decât alimente fierte sau coapte. Căci fierberea sau coacerea, dacă distruge vitaminelei distruge deasemenea și microbii.

Mișcări de populațiune în vechiul regat

Un interesant articol publică sub acest titlu Dl Prof. I. Simionescu în ultimul număr al revistei „V. Adamachi", pe care-l rezumăm mai jos:

Amestecurile de populațiuni dintr'o parte și alta de Carpați devenind foarte lesnicioase, au contribuit la crearea unui fond etnic, cu foarte mici deosebiri. Porțiunea cea mai greu de trecut a fost terenul dintre Olt până la Dâmbovița, încolo trecătorile joase au permis atracția locuitorilor spre câmpie, spre belșug.

Numai după ce au încetat mișcările datorite fenomenelor geografice au intrat în joc condițiunile istorice, caracterizate prin cunoscutele „descălicări".

Dl Simionescu compară aceste descălicări cu scurgerile de ape. Rezervorul este țara de dincolo de Carpați; munții nu erau un stăvilar.

Intâi se umplură depresiunile, apoi se populară dealurile, la marginea cărora populațiunea s'a oprit o clipă.

Nevoia primilor locuitori a fost păstoritul și numai mai târziu pământul de lucru. Viața pastorală cu mișcările ei inerente a jucat un mare rol nu numai în populațiunea țării dar și în răspândirea românismului. Aici e izvorul doinei, cântecul dorului de cei rămași departe, vorba cu pasările și cu florile; aici se întărește dragostea de casă, pământ și țară. Astfel Carpații nu sunt ca Alpii, insule pustii de despărțire, ci de magnet între frați.

Drumul omului de munte spre câmp, spre baltă a rămas și azi: „Drumul oilor" în Olt și Teleorman, „Vadul oilor" de la gura Ialomiței.

Popasurile ademenitoare din ce în ce mai dese ale păstorilor au format satele gospodărești din câmpie.

Pe lângă descălicările datorite păstoritului, de sigur precumpănitoare sunt revărsări când mai lente, când mai puternice datorite condițiunilor istorice de dincolo de Carpați, ele făcându-se de obicelu în lungul văilor.

Găsim asemenea mișcări, datorite împrejurărilor istorice și în interiorul țărei, cu ocazia năvălirilor tătare și turcești, când populația fugea unde vedea cu ochii, părăsind satele complect distruse. Mai târziu apoi din cauza birurilor grele, cum a fost pe vremea lui C. Racoviță, când fugeau oamenii din Moldova peste Nistru, iar în Muntenia peste Dunăre în Bulgaria și Serbia.

Cele mai numeroase mișcări de populațiune, datorite evenimentelor istorice au avut loc din veacul al XVI-lea până în veacul al XVIII-lea, perioada cea mai sbuciumată din istoria țărei românești.

Moartea unui dramaturg berlinez

La Berlin a murit în vârsta de 82 ani dramaturgul lui "Lessing Theater". dr. Moritz Ehrlich.

D-rul Moritz Ehrlich a fost la început medicinist și a venit apoi ca dramaturg la „Deutches Theater" sub direcția lui l'Arronge, rămânând apoi — când Brahm a preluat direcția acestui teatru și pe aceea a lui „Lessing Theater" — prim dramaturg a lui Lessing Theater.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Chestiunea liceului ref. „Kún" dela Orăștie

Liceul este de drept proprietatea statului — Se impune o soluționare grabnică a chestiunei — Istoricul liceului — Inspecția d-lui Dr. Constantin Pavel, comisar ministerial — Nu numai locul și clădirea sunt de drept proprietatea statului, ci și instalațiile și rechizitele interne ale acestuia —

— Ce ne declară d-l A. Demian, directorul liceului „A. VLAICU" —

IV.

Pentru o pătrundere mai temeinică a chestiunei și pentru a o cunoaște sub toate raporturile, ne-am adresat dlui A. Demian, directorul liceului „A. Vlaicu" care a binevoit să ne dea următoarele lămuriri:

„Liceul ref. Kún" dela Orăștie, în cel mai neaoș ținut românesc din Ardeal, e un anacronism asupra căruia comitetul școlar din Orăștie în nenumărate rânduri a atras atenția guvernelor.

Înființat de statul maghiar, cu banii Universității săsești din sudoarea românească, acest institut este monumentul cel mai clasic al timpurilor nu de mult apuse, când dreptatea și libertatea erau o cinică parodie.

Având în trecut scopul desnaționalizării elementului românesc și al calvinării, acest institut, azi, nu mai poate avea nici un scop real și leal.

Lipsit de ori-ce teren cultural și nereclamat de nici o trebuință locală a confesiunei reformate, el a devenit un azil al celor mai decăzute elemente de pe la diferitele licee maghiare de aiurea. Inspecția făcută de dl Dr Const. Pavel, comisar ministerial, la care am aziștat și eu, ne-a dovedit cu prisosință corupția didactică și morală care e încuibată în acest liceu.

Și în timp ce aceasta parodie, tronează în cel mai somptuos palat, clădit el din sărăcia românească, pentru ca batjocura să fie și mai mare, elevii noștri dela liceul de stat în număr de peste 450, împreună cu profesorii lor, se consumă în munca pe care o depun, într'un edificiu (vechia clădire a liceului ref. din sec. XVII) în care dacă am urma preceptele sanitare, nici o oră n'ar mai fi îngăduit să ținem cursuri.

Și ne doare inima și suntem adânc revoltați de aceasta nedreptate, când vedem că numai în anul acesta a trebuit din cauza aceasta, să trimitem 6 băeți la vetrele lor, și că doi dintre cei mai distinși profesori (dnii Victor Iacob și Fernand Dionne, detașat din Franța pentru învățământul limbei franceză) stau sub tratament medical.

De-aceea am cerut și cerem cu toată tăria, îndepărtarea acestui institut calvinesc din orașție și jud. Hunedoara, unde într'o mare de Români el nu mai are ce să caute.

Creat din bani românești, tocmai contra românismului, el nu va mai poate fi lăsat mai departe să fiinteze.

Concluzii

In linii generale, am constatat și dovedit până acum următoarele:

1. Imobilele și instalațiile acestui liceu sunt proprietatea Statului și poporului român, din ale căror fonduri au fost ridicate.

2. Dintr'un spirit de prevedere mai mult iezuit decât calvin, dreptul de proprietate asupra acestui liceu a fost camuflat, în parte cel puțin, dându-i-se înfățișarea mincinoasă de proprietate a bisericii reformate, și făcându-se din acest liceu al Statului un institut confesional încă depe vremea Ungurilor,

3. Actualmente, dela 1918 încoace, acest liceu (numit „Kun" după numele unui magnat care l-a înzestrat cu o moșie, astăzi expropriată) e un focar de corupție de aiățare șovinistă, de batjocorire a Statului român și de-o complectă decădere morală, recunoscută prin proces verbal de înșiși profesorii acestuia.

4. In ținutul curat românesc al Orăștiei un asemenea institut nu are drept la viață.

Intregul județ al Hunedoarei nu dă decât 27 procente din numărul total al elevilor. Câte un liceu unguresc funcționează și în Deva și Petroșeni, prea suficiente pentru nevoile culturii maghiare din întregul județ care nu are decât 3 la sută Unguri.

5. Scopul înființării lui a fost pur politic. Generozitatea fără seamăn cu care l-a ajutat și fondat Statul ungar (pentru ca apoi să renunțe chiar la dreptul de proprietate asupra lui) ne dovedesc îndeajuns scopul său politic: desnaționalizarea și calvinizarea, unuia din cele mai puternice focare ale românismului, ținutul Orăștiei. In 1919 Consiliul Dirigent oferind dintr'un exces de generositate, acestui liceu un local și condițiuni identice într'un centru secuesc, direcțiunea liceului, credincioasă scopului național maghiar al așezământului, a refuzat să se mute din Orăștie.

6. Liceul românesc de Stat, din Orăștie, înființat în 1919, regretează într'un local cu chirie, rechiziționat pe seama culturii românești, o șandrama veche a fostului liceu maghiăr din secolul al XVII-lea. Pe zi ce trece se sdruncină sănătatea profesorilor și a elevilor în clase scunde, umede, cu podele sparte și ziduri de mănăstire. Iar pe de-asupra în același local s'a mai înghesuit și o parte a internatului liceului român, în apartamentul cedat pentru acest scop, al dlui director al liceului, din cauza totalei lipse de localuri.

*

— Acestea fiind principalele constatări ale anchetei noastre, e ușor să tragem concluzia naturală, singură posibilă și anume:

Statul trebue să între în posesiunea drepturilor sale; o nedreptate și un furt istoric, trebuesc reparate fără întârziere. Liceul reformat „Kun" trebue să între în posesiunea Statului împreună cu toate instalațiile sale, și predat liceului român de Stat, „Aurel Vlaicu" din Orăștie.

Cum se fac împroprietăririle în Ardeal

— Rezervele pentru interesele publice —

Pământuri pentru spitale, şcoli, biserici, vetrele satelor şi drumuri. Crearea de sate noui. Parcelările se vor face cu precădere. Măsura în care se vor face rezervele de interes obştesc

In cursul acestei săptămâni ne-am ocupat, în două articole, de stadiul în care se află operaţiunile de expropriere şi împroprietărire în Ardeal. Continuăm astăzi să arătăm modul cum se fac împroprietăririle, ocupându-ne în special de rezervele de interes obştesc, în legătură cu operaţiunile de împroprietărire.

Ce rezerve se vor face

Organele de aplicare a legii înainte de parcelare vor destina mai întâi:

a) Suprafeţele necesare intereselor generale obşteşti, spitalicești ale Statului.

b) Pământul necesar pentru păşuni.

c) Suprafeţele necesare măririi vetrelor satelor, pentru crearea de sate noui, pentru drumuri, pentru adăpături, etc.

Aşa dar, înainte de parcelarea moşiilor, trebuiesc stabilite rezervele, interesele Statului şi de ordin obştesc având precădere înaintea intereselor particulare.

Negreşit că nu pretutindeni se vor putea face toate felurile de rezerve pentru interes general.

Ele se vor face în total (cazuri foarte rare) sau în parte, după necesităţile locale şi după cum vor îngădui: situaţia, întinderea şi natura terenului.

Inzestrarea şcoalelor

Inzestrarea şcoalelor primare rurale cu terenuri necesare, bunei lor desvoltări, va fi grija cea mai de căpetenie. Se va face toate sacrificiile posibile ca şcoalele primare rurale să fie toate înzestrate:

1. Cu terenuri pentru practica agricolă a elevilor, numită grădină şcolară. Pe aceste terenuri, acum şi în viitor cu atât mai mult elevii vor învăţa primele noţiuni de agricultură raţională, cunoştinţe atât de trebuitoare în ţara noastră a cărei populaţie într'o covârşitoare majoritate, trăieşte din agricultură.

Se va îngriji ca aceste terenuri să fie cât se poate mai aproape de şcoală. — La nevoare se va face schimb de terenuri cu proprietari, dându-le din cei expropriat, în schimbul acelula pe care ei îl vor ceda pentru şcoală în apropierea ei.

Intinderea grădinei şcolare, va fi până la 5 iugăre de fiecare şcoală.

2. Fiecare şeoală primară rurală, va fi înzestrată cu un lot de teren, a cărei întindere maximă să fie de 16 iugăre. — Dotaţiunile învăţătoreşti existente, vor fi complectate până la întinderea de 16 iugăre.

Bisericele.

Se va înzestra fiecare biserică şi filie cu câte o sesiune parochială până la maximum de 32 iug. — cu câte o sesiune cantorală până la maximum de 8 iugăre. — Şi apoi câte un lot separat de cele două sesiuni, pentru trebuinţe pur bisericeşti până la 10 iug.

Acolo unde biserica şi şcoala nu sunt bine aşezate, sau terenul pe care sunt aşezate nu e destul de consolidat, ori poziţia nu e destul de higienică, sau terenul înconjurător este insuficient, şcoala sau biserica fiind înghesuite în locuri dosnice de sat, se va proceda la expropierea de terenuri noui pentru construcţii de biserici şi şcoli; astfel ca în viitor instituţii atât de însemnate ca biserica şi şcoala, să fie scoase din situaţii umilitoare şi cel puţin pentru viitor să fie aşezate în locu i de cinste, aşa cum se cuvine unor instituţii în care se cultivă mintea şi se înalţă sufletul omenesc.

Vetrele de sat

O altă grijă de căpetenie este cu privire la mărirea vetrelor de sat şi crearea de sate noui. La determinarea suprafeţelor de teren necesare în acest scop, se va proceda dându-se fiecărula loc de casă şi apoi loc de grădină. In nici un caz locurile de casă la sate nu vor fi mai mici de a patra parte jug.

Prin aceste vetre de sat se urmăreşte de a se asigura liniştea şi stabilitatea atâtor pribegi cari există în această regiune a ţărei. Se va chibzui ca vetrele de sat pentru complectarea celor vechi, sau pentru înfiinţarea de sate noui, să fie aşezate încât să îndeplinească toate condiţiunile de salubritate şi utilitate economică şi socială, un astfel de aşezământ fiind făcut pe veci.

Drumurile

Cu prilejul împărţirei, moşiilor, se va avea în vedere şi problema drumurilor, a adăposturilor pentru vitele satului, a accesului public cât mai larg la adăposturi la isvoarele de alimentare cu apă, ştiut fiind cât de mult este legată viaţa satelor de aceşti importanţi factori, apa şi căile de comunicaţie.

Păşunele comunale

In această privinţă ideea conducătoare este ca toate comunele să fie înzestrate cu păşuni comunale, iar acele care au, să fie complectate.

Dacă pe moşiile expropriate sunt terenuri, a căror cea mai bună întrebuinţare ar fi pentru păşunatul vitelor, dacă sătenii îndreptăţiţi le cer în acest scop, iar comuna este lipsită de păşune, atunci aceste terenuri vor fi date pentru păşune comunală.

Dac.

Lipsa de notari comunali în Ardeal

Este lucru recunoscut, că factorul principal la maşinăria statului, a fost, este şi va fi administraţia. Unul din cei mai umili, mai necorespunzător renumeraţi, şi mai încărcat cu diferite însărcinări şi agende, este notarul (secretarul) dela sate, care trebue se facă pe financiarul, pe jandarmul, pe judecătorul, pe economul, pe medicul; uneori şi pe inginerul, pe propagatorul cultural şi să îndeplinească toate ordinele venite de la centru.

In era trecută, acest slujbaş s'a şi bucurat de o autoritate meritată şi s'a căutat ca să i-se susţină prestigul de prim slujbaş din comună.

Dar aceşti slujbaşi în timpul din urmă s'au împuţinat — vorbesc de Români — şi azi, în Ardealul nostru dezrobit, se simţe mare lipsă de notari români la sate, fapt care trebui să îngrijoreze mult pe factorii competenţi în administraţia nouă, căci fără notari buni nu se poate face administraţie bună.

Nu am avut nici până acuma notari români de ajuns, c ei ştim că sub Unguri în cele mai multe şi mai bune comune curat româneşti (de cele mixte nici nu mai vorbesc) în special în Banat şi Bihor, au fost numiţi notari străini, unguri, şvabi, maghiarizaţi şi evrei, cari asupreau populaţia românească.

Iar în prezent, suntem şi mai lipsiţi de notari români la sate, căci unii dintre ei, mai cualificaţi şi mai cu experienţă, şi în lipsa altor elemente cu pregătirea corespunzătoare la administraţia superioară, au fost angajaţi, recunoscuţi ca muncitori buni, ca primpretori, pretori, primnotari, notari etc., la oraşe, sau la direcţiile financiare.

Şi succrescenţă nu am avut, căci tinerii înrolaţi în timpul războiului, nu aveau timp să'şi termine studiile. Aşa am ajuns în situaţiunea îngrijitoare, ca să nu avem la sate secretari români cu pregătirea corespunzătoare. Şi nu e bine, căci în comunele noastre din Ardeal notarul ar trebui să fie sufletul şi bunul reprezentant al administraţiei româneşti, şi în lipsa notarului român golul se umple cu cei de altă naţie.

Un prefect se plângea odată că în judeţul său avea 14 posturi de notari, vacante, şi la aceste posturi s'au prezentat 18 inşi, şi între aceşti 18, a fost numai unul singur român.

Trebuie deci să ne îngrijoreze această situaţie cu atât mai mult, cu cât noua lege şi reforma administrativă cer notari la sate, bine calificaţi, patrioţi (eu zic şi români) şi buni funcţionari.

De aceea trebue să se facă o mai mare propagandă pentrucă la cursurile de notari, cari mai funcţionează, să se înscrie, în interes naţional, — cât mai mulţi tineri, pentruca să îi vedem cât mai curând în posturile de notari la sate.

Eugeniu Munteanu.

Sacouri de lüster şi veste
Costume ce se pot spăla
Pantaloni de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
Telefon 431.
2653

Din lumea cărţilor

Imbogăţirea bibliotecei universităţii clujene

Biblioteca Universităţii din Cluj s'a îmbogăţit cu trei colecţii preţioase de cărţi streine şi româneşti. Lupta pentru cumpărarea bibliotăcei defunctului H. Frollo. Ce ne spune Dl Barbu, directorul Bibliotecei univ. din Cluj

Am anunţat acum câte-va zile plecarea la Bucureşti a dlui E. Barbu, directorul „Bibliotecei Universitare" din localitate cu scopul călătoriei sale a fost cumpărarea unor biblioteci pentru Biblioteca Universitară din Cluj.

Indată după reintoarcerea dlui Barbu am căutat să aflăm rezultatul călătoriei sale:

Sunt foarte mulţumit de resultatul drumului meu la Bucureşti — ne spune dsa. Am reuşit să cumpăr câteva cărţi rare — ba chiar şi un „unicum", în afară de trei biblioteci valoroase.

Am cumpărat biblioteca profesorului Creţu, care era un bibliofil pasionat. (El a descoperit Codicele Voroneţian). In această bibliotecă sunt 360 cărţi vechi româneşti, din secolele XVI, XVII şi XVIII.

„Intre aceste cărţi sunt şi câteva dintre cele mai rare şi mai preţioase cărţi româneşti, ne spune dl Barbu. Biblioteca noastră a ajuns în stăpânirea unei frumoase co'ecţi, care cuprinde şi următoarele „rarităţi":

„Liturgia" lui Caressi; „Zbornic" tipărit la Sassebes în 1580; „Vieţi e Sfinţilor" de Dosoftei, tipăritură dela 1683; "Noul testament din Belgrad", 1686; „Pravilele împărăteşt" ale lui Evstratie Logofătul, carte tipărită la 1646, etc.

O altă carte preţioasă atât prin vechimea şi raritatea ei cât şi prin faptul că e tipărită la Veneţia (anul 1654) e „Pentecostarul" tipărit de P. Pinetio.

Tot din cărţile bibliotecei Creţu fac parte: „Cazania lui Silvestru", tipărită la Govora în anul 1642; „Sfânta şi Dumnezeiască Evangelie" tipărită la Bucureşti în 1682; „Sicriul de aur" al lui Popa Ion din Vinţ, tipăritură de a 1683; „Evangelia slavonă" tipărită la Târgovişte în anul 1522 şi „Apostolul slavonesc" dela 1524.

In afară de colecţia din care am citat câteva mai vechi — continuă dl Barbu — biblioteca Creţu mai are o altă colecţie de 2234 volume de cărţi mai noui.

Pentru această bibliotecă am plătit 190.000 lei, ne lămureşte dl Barbu.

A doua bibliotecă pe care am cumpărat-o e biblioteca regretatului profesor (Galuşcă, compusă din 450 volume româneşti mai vechi şi mai noui). Pentru această bibliotecă am plătit 30.000 lei.

Biblioteca lui Hildebrand Frollo

Nu demult a murit la Bucureşti profesorul Hildebrand Frollo. Chiar pentru aceea m'am mirat când Dl Barbu mi-a spus că biblioteca savantului profesor a trecut în posesia Bibliotecii Universitare din Cluj.

„Această bibliotecă nu era „de vânzare" — ne spune Dl Barbu — ori mai bine zis acest lucru nu se ştia în public. Pentru cumpărarea acestei biblioteci a început tratative cu Dna Frollo, Dl profesor dela universitatea din Bucureşti Rădulescu-Pogoneanu care voia să o cumpere pentră seminarul pedagogic dela facultatea de litere de acolo. Din lipsă de fonduri însă a renunţat. Altcineva care voia să o cumpere era originalul anticar din Bucureşti, Eschenazy, care nu prea oferea mult căci precum îmi spunea, visase într'o noapte că această bibliotecă va ajunge pe mâna lui pe un preţ mic.

„Eu, ne spune d. Barbu — îndată ce am auzit despre această bibliotecă, am mers împreună cu d. prof. S. Puşcariu de am văzut-o şi am cumpărat-o cu 100.000 lei.

Cărţile din care e compusă sunt în mare parte franţuzeşti şi italiene (4000 total) ceiace însă nu înseamnă decât mărirea colecţiei noastre foarte modeste ce o avem din timpul Ungurilor din cărţi, scrise în această limbă, întrucât nu se prea interesau de literatura popoarelor latine.

„Dar în afară de aceste biblioteci — continuă d. Barbu — am mai cumpărat la Bucureşti şi un „unicum". Aceasta e cartea intitulată „Invăţătura despre cele 7 taine" a episcopului de Râmnic, Damaschin. E tipărită la Râmnic în anul 1728. (Despre această carte Bibliografia Hodoş-Bianu aminteşte, dar numai după menţiunea găsită într'o publicaţie ulterioară). Are 64 pagini mici.

Am plătit pentru ea numai 1000 lei, ne spune zimbind d, Barbu O altă carte preţioasă şi rară ajunsă în proprietatea Bibliotecei universitare din Cluj, e „Preacinstitul Acatist al Născătoarei de Dumnezeu" de Dosofteiu, e tipărit la 1673.

— Cărţile trebuie să sosească azi sau mâine, ne răspunde d. Barbu, la ultima întrebare pusă de noi. — Din Bucuresti au fost deja expediate."

Am plecat mulţumind dlui Barbu pentru preţioasele informaţii puse la dispoziţia cititorilor noştri, cari vor lua notă cu bucurie despre frumosul progres ce se realizează la această instituţie unică din Ardeal.

—alb.

BĂILE
Pistyan
CEHOSLOVACIA
Băi de nămol de renume mondial cu putere tămăduitoare incomparabilă contra
Reumatismului, gutei-sciaticei
Hoteluri de primul rang, formând un complex cu băile. Pentru oaspeţi din România preţuri reduse (locuinţa şi pensiune complecta zilnic dela Kc. 40). Votaj comod (dela Budapesta 4 ore cu accelerat direct). Informaţiuni dă: „RECLAMA", Cluj, Piaţa Unirei 4.
Reclama 3064 2869

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

In jurul agitațiilor dela barou

Consfătuirea de ieri. Solidaritatea advocaților români. Actualul consiliu al baroului este considerat ca inexistent de către advocații români. Atitudinea reprezentanților minorităților din comitetul baroului. Noulle alegeri

Agitațiile advocaților români din circumsripția baroului de Cluj continuă cu acelaşi îndârjire. Victoria este complut asigurată prin solidaritatea tuturor advocaților români.

Aseară la ora 6 a avut loc o nouă consfătuire a comitetului organizator al mişcărei advocaților români. Consfătuirea a fost presidată de dl dr. Amos Frâncu.

Adunarea a constatat cu o deosebită satisfacție că aproape unanimitatea advocaților români din circumsripția boroului de Cluj s'au ataşat la mişcare. S'a citit apoi o serie întreagă de telegrame şi şcrisori dela diferite alte barouri advocațiale şi dela diferiți advocați din Ardeal, scrisori prin care aceştia se afiliază la mişcare, felicită pe conducătorii ei şi le urează deplină izbândă.

O altă constatare importantă care s'a comunicat în consfătuirea de ieri, este aceea că mulți dintre membrii consiliului baroului, reprezentanți al advocaților evrei şi unguri, observând că mişcarea colegilor lor români a luat proporții atât de mari şi că a reuşit să se înjghebeze un bloc complect al advocaților români, constatând prin urmare că situația lor este periclitată, au început să se gândească cu toții la demisionare şi să accepte de bună voie noul alegeri. S'a trecut apoi la discutarea memoriului întocmit de advocații români, memoriu care va fi citit şi supus spre aprobare adunărei generale a advocaților, care precum se ştie a fost convocată pentru mâine.

In acest memoriu se protestează cu energie contra modului cum s'au făcut alegerile trecute şi contra rezultatului lor — şi se cer noui alegeri fără candidaturi anunțate dinainte.

Fiecare advocat va vota persoana pe care o va crede că merită votul. Nu vor fi nici liste de candidați, nici candidaturi dinainte anunțate.

Advocații români în unanimitate au hotărât să declare de dimisonați pe toți membrii actualului consiliu al baroului. Aceasta în caz când aceşti membrii ai consiliului nu vor crede de cuviință să dimisioneze de bună voie.

De oare ce adunarea generală a advocaților din circumscripția baroului din Cluj are o extrem de mare importanță pentru viitorul celei mai de seamă instituțiuni româneşti din Cluj, credem că de'a această adunare nu va lipsi nici un advocat român fie din oraşul Cluj fie din comunele şi târgurile din circumscripția biroului de Cluj.

Un protip de țărănist: Stambulinsky

Ultimele întâmplări din Bulgaria deşi au isbucnit cam pe neaşteptate totuşi nu au adus o prea mare mirare, pentru mulți cari se interesau de mersul treburilor şi de starea de spirit a populației din statul vecin.

Guvernarea de teroare a „dictatorului verde" care a fost Stambolinsky nu poate dura prea multă vreme şi nici nu putea lua sfârşit altfel decât aşa cum a luat.

Un mic deputat dintr'un sătuc al Bulgariei s'a arătat într'o bună zi că e un mare ambițios.

Imprejurările turburi şi înfrângerea Bulgariei au venit tocmai la vreme pentru a-l sluji gândurile şi astfel Stambolinsky a ieşit din închisoarea Sofiei pentru a se aşeza la cârma țării.

Fireşte că nu putea fi decât „țărănist" — fiindcă această boală demagogică face victime pretutindeni.

Odată ajuns unde visase şi fiind un om cu o rară putere de voință a strâns de gât politica şi viața socială a țării lui.

Imbătat de putere fostul condamnat politic de altă dată a devenit din ce în ce mai tiran şi mai nesuferit, cultivându-şi o restrânsă „gardă verde" pe care se bizuia.

Dar vulcanul siluirilor a isbucnit puternic răsturnându-l într'o singură noapte din locul pe care credea că-l va putea stăpâni până la sfârşit.

Şi când revoluționarii au răscolit cassa de fier a fostului dictator a găsit averi de milioane, bijuterii şi mătăsării scumpe, adunate din rodul activității sale politice în slujba bietei democrații.

De unde atâtea valori la un sărac deținut politic?

Din munca lui de „desrobire politică şi economică" a sărmanului țăran bulgar.

Vor fi ştiut oare nenorocitele şi naivele cete de țărani, cari au căzut apărând pe Stamboliisky, că „omul lor" i-a păcălit dela început până la sfârşit? Că le-a cerut şi viața, după ce le furase şi încrederea—pentru a-şi sătura ambiția de bani şi de mărire??

FOARTE IMPORTANT pentru GOSPODINE!

„CENTRALA" SUROGAT de CAFEA în Păhar

Produsul Prăjitoriei de cafea şi fabricei de surogat „CENTRALA" Cluj

prezintă urmatoarele mari avantaje

1. Surogat de cafea prima calitate cu cea mai bună aromă de cafea veritabilă. Perfectă conservare este garantată prin ambalarea în păhar
2. Economie insemnate la intrebuințarea de cafea boabe
3. Un păhar pentru gospodăria „gratis"

Se găseşte în toate magazinele de coloniale şi delicatese.

2885 Radio 3493

!!!!!! NOUTATE !!!!!!

INFORMAȚII

— **Jubileiul şcoalei de uceni ci dela Blaj.** Şcoala românească greco-catolică de ucenici dela Blaj, îşi va serba în curând jubileul de 25 ani de existență. Va participa la această serbare şi delegați a camerei de comerț din Cluj.

— **Excursia şcoalei comerciale din Ploieşti.** Azi au sosit în localitate 40 elevi ai şcoalei comerciale din Ploieşti, pentru a vizita fabricele şi inst tuțiile comerciale ale Clujului.

— **Adunarea generală a „Astrei" — filiala Cluj.** Mâine Duminecă 24 Iunie după amiază are loc la Cojocna adunarea generală a „Astrei" Secția Cluj. Plecarea membrilor va fi dela liceul „Regia Maria" la orele 2 precis.

— **Congresul meseriaşilor de încălțăminte.** In zilele de Duminică, 24 Iunie şi Luni 25, se va ține în Capitală, la sala „Turnverein" congresul meseriaşilor de încălțăminte din întreaga țară.

Vor lua parte la congres delegați ai meseriaşilor de încălțăminte din toate ținuturile alipite.

Intre chestiunile mai principale ce se vor discuta la acest congres va fi acele a scumpirii materiilor prime cât şi chestiunea furniturilor la stat, în legătură cu mica industrie.

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copiii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

Călătorind să nu uităm lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care, numai mirosându'l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muschilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Sosiri.** Al. Stefănescu, prefectul județului Cojocna a sosit astăzi la 11 si jum. în localitate venind dela Bucureşti.

— **A. S. R. Principele Carol la Sibiu.** Joi dimineața A. S. R. Principele Carol a sosit în Sibiu, unde a inspectat şcoala militară de cavalerie. La orele 5 p. m. cu un tren special A. S. R. a plecat la Sinaia.

— **Şedința Consistorului.** Astăzi la ora 11 si jum. a avut loc o şedință a Consistorului ortodox din Cluj în care s'a discutat chestiunea concesionărei construcției catadralei române din Cluj.

— **Sosirea unor excurzionişti.** Aseură la ora 7-a sosit în Cluj Dnii I, Găvănescu, profesor universitar din Iaşi şi I. Proja, cu o echipă de excursionişti elevi ai seminarului pedapogic din Iaşi.

- **Aplicarea legei contra speculei.** Autoritățile locale au primit dela Bucureşti instrucțiunile necesare în vederea aplicărei nouei legi contra speculei.

— **Scoli de meserii în Ardeal.** S'a hotărît înființarea unei şcoli de meserie în Ardeal, cu secțiuni de rotărie, ferărie şi tăbăcarie. Sediul nouei scoli va fi în comuna Câmpeni, jud. Turda-Arieş.

— **Vizita Dlui ministru Dr. Anghelescu la Braşov.** Dl Dr. C. Anghelescu ministrul instrucției publice a fost ieri la Braşov unde a prezidat adunarea comitetului județean a organizației partidului național liberal.

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu prețuri foarte reduse. 2568

— **Luați salam HERZ pentrucă e cel mai bun De vânzare pretutindeni** 2777

„Ivonne e Osmana"

Kandia

se găseşte din nou. Cereți-o pretutindeni şi cu bucata. 2778—2

Dacă doriți **„Salam"** de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui **„Fritz Auner et Co. din Mediaş"** se vinde în toate magazinele. Reprezentanța şi depozitul fabricei la **„Pascu" Cluj,** lângă poşta centrală. Telefon 4—68. 2862.

— **Noua ordine de lucrări la Tribunalul din Cluj.** Dl Ministru Florescu pentru a atenua lipsa de judecători, a dispus ca de acum înainte consiliile tribunalului să nu mai fie format din trei judecători ci numai din doi. Numai în caz de voturi divizate se va chema şi al treilea. La recursuri consiliul va fi format şi mai departe din 3 membri.

Noua ordine de lucrări a intrat eri în vigoare. Primul consiliu compus numai din 2 judecători a fost compus din dnii Petrovan şi Danilescu.

La nici o desbatere însă nu a fost lipsă de intervenirea unui al treilea judecător.

Noua măsură va contribui mult la atenuarea lipsei de judecători şi la accelerarea desbaterilor multor procese aglomerate la Tribunal.

Aprovizionarea oraşelor cu lemne

O înştiințare a Direcției generale a C. F. R.

Primim spre puclicare, de la Direcția generală a C. F. R. următoarea înştiințare:

Direcțiunea generală este în măsură de a satisface transporturile de lemne în massă mai ales acum când nu a început campania de cereale. In acest scop a afectat o bună parte din mijloacele sale pentru transporturile de lemne şi a mai admis acum în urmă a se încărca lemne de foc chiar în vagoane acoperite. Se constată însă că se încarcă puțin, din lipsă de lemne.

In vederea aprovizionări pentru iarnă a oraşelor, Direcțiunea Generală, roagă autoritățile a-şi face acum aprovizionările necesare, şi a îngriji să se aducă de urgență lemnele prin gări pentru ca să se efectueze din vreme aceste transporturi.

Direcțiunea Generală roagă de asemenea să se comunice în cel mai scurt timp Direcțiunilor Regionale respective, în ce gări şi în ce cantități sunt depuse lemnele de foc, stațiunea de destinație, când se poate începe încărcarea şi câte vagoane pe zi, pentru ca să nu se trimită zadarnic trenuri ce nu au ce încărca.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşe de vânzare la Oficiile poştale.

Prețul 30 Lei.

Apartament

modern predau Oradea-Mare centru în schimbul unui apartement în Cluj

Adresa la ziar.

Frații Nussbaum Târgu-Mureş Mărunțişuri Galanterii şi Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Maşini de treerat Hoffher & Schranz, motoare de benzină, tractoare FORDSON se află în depozit la firma PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99 Telefon 999

GREVA FOAMEI
la Inchisoarea militară a Corpului VI armată

In numărul de ieri am arătat, că la închisoarea militară a Corpului 6 armată, cei 16 comuniști au declarat greva foamei, fiindcă parchetul militar reprezentat prin căpitanul Aramă, ar întârzia instrucția lor, din cauza nenumăratelor acte ce trebuesc controlate (fiind scrise în ungurește) și din cauza strictului regim ce li se aplică în închisoare.

Cercetând mai amănunțit cazul, deși cu greu, chiar ca reprezentant al presei, poți pătrunde în interiorul închisoarei, favoare ce nu mi-a fost acordată sub nici un motiv de comandantul închisorii maiorul Cerhez, un extraordinar de integru comandant de închisoare, după cum este și un integru consilier permanent în Consiliul de război al Corpului 6 armată, am putut totuși afla că, motivul pentru care comuniștii au declarat greva foamei, este că, comandantul închisorei, maiorul Cerchez, s-a lăsat complectamente neînduplecabil la oare cari cereri, contrari regulamentului închisorei militare, și pe cari comuniștii le pretindeau imperios.

Printre altele, nu le convenea faptul că, comandantul închisorei nu le-a permis să viziteze noaptea pe tovarășele lor, două comuniste, deținute în aceiași închisoare, asupra cărora, spre a nu avea nici un motiv de reclamațiune, comandantul închisorei, ordonase o strictă supraveghere.

Mai suntem informați că acești comuniști, cari eronat am publicat că au vârsta între 16 și 20 ani, întru cât, trec mult de majorat, au cerut prin diferite petițiuni înaintate fie închisorei militare, fie Consiliului de război, să li se răspundă la cererile lor diverse, în termene de câteva ore, dând astfel un fel de ultimatum, ceia ce nu cadrează cu respectul cuvenit unui consiliet, care este pus să păstreze și să garanteze liniștea și siguranța Patriei.

Rămâne acum să vedem dacă, această grevă a foamei, se va menține sau este un bluff, și dacă vor ceda comuniștii, cari, din cercetările noastre, nu au dreptate, sau vor ceda autoritățile militare din bunăvoință ori din timiditate.

Costăchescu.

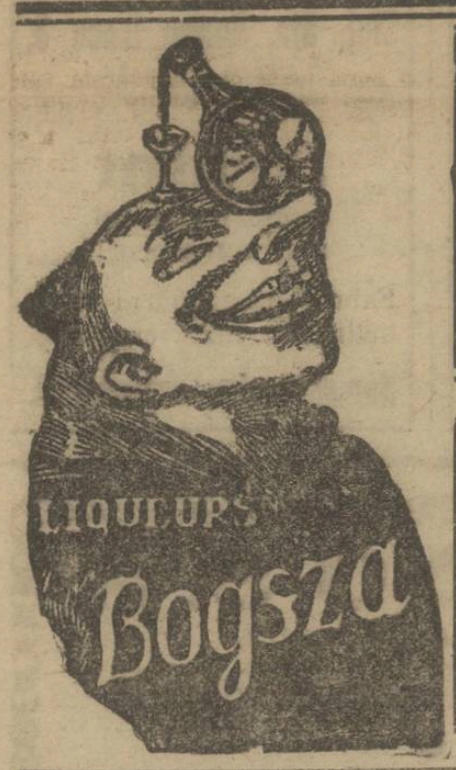

Sipătaria FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16
pregăteşte cu preţuri foarte reduse giamantanuri şi genţi de prima calitate. Asemenea execută ori ce reparaţiuni. 2889

Pungi, saci de hârtie
în execuţie simple şi luxuoase la
Papetărie Lepage, Cluj
cu sau fără antetul firmei. — Cereţi catalog modele
2744-3

Mott
CHAMPAGNE

ULTIME INFORMATII
(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)
ORA 2 P. M.

Denunţarea acordului dintre ţărăniști şi naţionali
Ruperea tratativelor de fuziune

Tratativele dintre partidul naţional şi ţărăniști — s'au rupt. — Ziarele din Capitală publică un schimb de comunicate între cele două partide.

Din acestea reese că partidul naţional neadmiţând principiul luptei de clasă a dat un răspuns că nu poate urma tratative atât timp cât programul partidului ţărănist rămâne bazat pe aceste principii

Delegaţiunea permanentă a partidului ţărănist publică un comunicat prin care declară că:

1. Acordul încheiat între partidul ţărănist şi cel naţional, se consideră rupt în luna Martie;

2. că orice tratative de fiziune încetează, ambele partide reluându'şi fiecare libertatea de acţiune.

Plecarea M. S. Regelui la Varşovia

Aseară a plecat din Sinaia spre Varşovia cu un tren Regal M. S. Regele şi M. S. Regina.

Tot aseară cu trenul de Cernăuţi au plecat Dnii, I. I. C. Brătianu şi I. G. Duca Vagoanele ministeriale vor fi ataşate în timpul porcursului la trenul regal.

Dnii miniştri Al. Constantinescu şi General Văitoianu la Arad

Dnii Miniştri Alex. Constantinescu şi General Vâttoianu au plecat la Arad peniru a decera pe ţăranii care au opus rezistenţă bandelor organizate de soc. „Ungurii cari se deşteaptă" şi care vrien să încalce graniţe ţărei.

Dl Alex. Constantinescu va pleca apoi la Turda unde au loc noui improprietăriri.

Regulamentul pentru aplicarea legei speculei

Comisia însărcinată cu elaborarea regulamentului de aplicare a legei contra speculei şi-a început ieri lucrările Regulamentul va fi terminat săptămâna viitoare.

Noul preşedinte al Camerei de Comerţ din Capitală

Dl Hagi Tudorache, preşedintele Camerei de Comerţ din Capitală, perzistând în demisia sa, s'a hotărât ca în locul dsale să fie ales dl Cerchez iar în locul dlui Orghidan vice preşedinte să fie ales dl inginer Brancovici.

Remanierea guvernului bulgar

Se vorbeşte în cercurile politice din Sofia că guvernul bulgar se va remania sub prezidenţia dlui Daneff.

Expulzarea Ruşilor din Constantinopol

Cu toate protestările guvernului sovietic, guvernul din Angora a hotărât expulzarea Ruşilor din Constantinopol.

Erupţia vulcanului Etna

Erupţia vulcanului Etna după unele telegrame este în scădere iar după altele ea pare că va lua proporţii de catastrofă.

Zăpadă în Austria

Mari cantităţi de zăpadă au căzut în întreaga Austrie întrerupând circulaţia trenurilor.

De asemenea şi în Cehoslovacia.

(Prin fir telefonic de la corespondentul nostru din Bucureşti).

EXTERNE

Belgia aprobă răspunsul Franţei la memorandul englez

Paris, 19. — „Le Journal" anunţă din Bruxelles, că miniştrii au aprobat în unanimitate proiectul de răspuns al lui Poincaré la memorandul Londrei şi sunt convinşi că şi Parlamentul îl va aproba. Se crede că va fi posibil să se răspundă înnainte de rezolvarea crizei ministeriale.

Criza ministerială din Belgia

Roma, 20. — Din Bruxelles se află că regele ar fi refuzat încercarea lui Theunis de a reface cabinetul.

Bruxelles, 20. — Dl Theunis întâmpină greutăţi cu formarea noului guvern. Se spune chiar că Theunis va renunţa să formeze cabinetul.

Uniunea muncitorilor Grafici din România Circ. Cluj
aranjază în ziua de Duminecă, 24 Iunie, 1923 ora 4 p. m. în
Grădina de vară din Calea Donath Nr. 12

SERBAREA GUTENBERG

La această serbare (care este împreună cu dans, poştă universală, premiu de frumuseţe, tombolă, matriculă americană, confetti, serpentine, etc.) îşi dă concursul şi secţiile română şi maghiară a corului „Gutenberg", la care sunt invitaţi toţi acei cari vor a lua parte

Se va juca
căluşerul şi bătuta

Preţul de intrare:
de persoană 25 Lei
de familie 60 Lei

Mâncări calde şi reci, precum şi beuturi excelente cu preţuri moderate
Cofetărie Garderobă Trafică
Intre orele 4—8 toate Autobusele şi maşinele D-lui BLAGA, vor sta la dispoziţia On. oaspeţi. Vor pleca din Piaţa Unirei prin parc până la locul de petrecere

Dacă doriţi zahariccale fine ereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1359 2561

Dela biroul populației

Încă de acum două luni am anunțat cititorilor noștri că fiecare instituție publică sau particulară este obligată a face cunoscut biroului populației numărul funcționarilor, pe cari îi posedă precum și numele cu adresele lor. Acestei chemări până în prezent răspunzându-i prea puțini dintre cei vizați, dl Paul Mihnea, șeful biroului populației, spre binele mers al serviciului s'a văzut silit să lanseze ordonanța de mai jos.

Ordonanță

Noi, prefectul poliției orașului Cluj, având în vedere dispozițiunile legii pentru controlul străinilor, controlul unora din stabilimente publice și pentru înființarea unui birou al populației Nr. 261 din 2 Martie 1921 capitolul III. Art. 47, 48, 49, dispunem următoarele.

Toți patronii, pentru lucrătorii și amploiații cari lucrează în stabilimentul lor, sunt obligați a comunica în scris sau verbal la biroul central al populației orașului Cluj, Calea Victoriei Nr. 42. camera 12. numele lucrătorilor sau amploiaților, în termen 3 zile dela intrarea lor în stabilimentul în care au fost angajați.

Proprietarii uzufructuari de case, locatarii principali, însărcinații lor de afaceri ori patronii se vor prezenta la biroul populației pentru a face comunicare de sosire sau plecare.

Aci vor primi formularul de petiție pe care după complectare îl vor înainta oficiului sus amintit unde apoi se va libera declarantului buletinul care îi va servi ca dovadă că a făcut comunicarea cerută de lege.

Contravenienții se vor pedepsi cu amende definitiva și executorie dela 500—1000 lei.

Cluj, la 21, 1923.

Valeriu Popoviciu,
Prefect poliția orașului Cluj.

Paul Mihnea,
Șeful biroul populației orașului Cluj.

VALEA MARE

Societate Anonimă pentru Industria forestieră

Invită

pe acționari la

adunare generală ordinară

ce se va ține în Cluj (edif. Băncei Generale a Țării Românești) în ziua de 30 Iunie 1923, la orele 5 p. m. cu următoarea

ordine de zi:

1. Darea de seamă a Consiliului de administrație.
2. Aprobarea bilanțului și descărcarea de gestiune a Consiliului de administrație, Consiliului de censori și direcțiunei.
3. Stabilirea dividendului.
4. Primirea demisiunei membrilor din Consiliul administrație demisionați și descărcarea lor.
5. Diverse propuneri.

Se atrage atențiunea Dlor acționari asupra art. 18 din statute. Dnii acționari sunt rugați a depozita acțiunele lor cu cupoanele nescadente cu 3 zile înainte de data adunării la casieria societății sau la a Băncii Generale a Țării Românești, Cluj.

Bilanțul general la 31 Decembrie 1922. Active Cassa II. 492. 11. Investițiuni 176.226.50. Material lemnos 7840948. Efecte de primit 20.000. Alimente 52.100. Vite și vechicule 43.800. Debitori 1.168.801.24. Pasive, Capital 1.000.000 Creditori 8.166.868.59 Profit 146499.26.

Contul Profit și Pierdere: Cheltueli de exploatare 3.928.981,75. Întreținerea liniei industriale 62.368,55. Salariile și plăți 357.282.24. Edificarea școlii 55.462.30. Magazinul muncitoresc 56.760.49. Dobânzi și Comisioane 198.821.76 Impozite 19.964.29. Profit 146.499.26 Venite. Venit din material lemnos 4.826.140.64.

Președinte: **V. Dimitriu,** Director: **L. Grünfeld,**

Contabil: **C. D. Opreanu.**

Știri din Banat

Poliția din Timișoara face pregătiri pentru prinderea autorului furtului de 140.000.000

Timișoara, 20. Autorul furtului de 140.000.000 coroane maghiare a luat, după toate informațiile de până acuma, drumul României.

Poliția din localitate a și primit ordin de urmărire, dar până acuma nu s'a ajuns la nici un rezultat, deoarece lipsesc datele complecte și cele de identitate. Deasemenea nu au sosit încă în localitate cei doi detectivi din Ungaria pentru a lua contact cu autoritățile noastre și a le fur zi informațiunile necesare.

Pe cale particulară aflăm că s'a pus pe capul dela pidatorului un premiu de 10.000 lei.

Pașapoartele pentru America

Până acuma pașapoartele pentru America au fost împărțite din București celor ce vor să emigreze. De azi începând prefectura județului nostru face ca această împărțire, scutind în acest fel pe cei interesați de unele cheltueli și inconveniente de prisos.

Furturi

Comerciantul Bela Salvo din circ. III, simțind azi noapte zgomot prin curtea sa a ieșit să vază ce este. În momentul când el eșea afară, câțiva indivizi au reușit să iasă din curtea, unde se strecuraseră cu intenția de a fura ceva.

Dimineața s'a constatat că, după acest eșec, ei au spart podul casei vecine, de unde au dus rufărie în valoare de mai multe mii de lei.

CITIȚI PAGINA 8-a

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafică: Juvaere Cluj

Avem onoare a anunța stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica și biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 19
Vă rugăm a ne onoara și pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu și mai multă promptitudine. 1845

Siegfried Weisz

magazin de modă

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6

Aranjează un târg senzațional pe timp de 14 zile
începând de azi.

Privați galantarul

Să pune în vânzare:
Pălării de păr de Epure având grăutate de 50 grame á 120 lei.
1000 bucăți pălării din par de Epure á 140 Lei
Cravate Shimmy á 25 „
Toate pălăriile de paie cari se află în depozit se vând cu prețuri reduse.
Numai 14 zile. 2880

Privați galantarul

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
KAISER-BORAX

Împotriva pistruilor nu este decât un leac:
KAISER-BORAX
alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de
KAISER-BORAX
alui Mack, cu cutia roșie originală.
2474-2

Prima intreprindere din România pentru 2796
curățire și transformare de pălării panama, zsirad
primește totfelul de pălării pentru curățit
Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

„AFEB"

Soc. An. pt. MATERIALE de CAI FERATE

București:
B-dul I. C. Brătianu 3
Adr. Tel.: Afeb. Tel.: 56/75

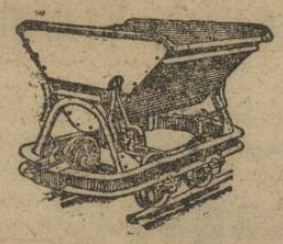

Căi Normale
Căi Industriale
Căi Forestiere
Căi pt. Mine și Cariere
Căi pt. Tramvaie etc.
2631-1

Reclama este sufletul comerțului

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

SACI, MUSAMALE

Cumparare. ◆ Vânzare
Institut de împrumut.
Atelier de reparație.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

„Tacâmul"

fabrică pentru articole de **argintării**
Cluj, Str. Avram Iancu 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacâmul" Cluj.

Argint
cumpără cu cel mai mare preț! 2850
Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revânzatori.

MECANO S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului 24.
Capital social 25.000.000 Lei

Executa ori ce lucrari de instalații la intreprinderi industriale. Vinde: Diferite articole technice, Benzină, Motoare, Metale, Plumb engiezesc, Polumb, etc.
Armaturi etc. și tot felul piese pentru telefon. 2823

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
Piața Unirii 13.
2787
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Prima fabrică de șireturi în Komânia FRATII FARAGO Oradea-Mare, Strada Avram Iancu 1.

Recomandă tot felul de șireturi Eisengarn, in toate culorile și de toate mărimele 2470

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

LOCURI de case sunt de vânzare Str. Petroasă (Kövespad) Ioan Mureșan proprietar Str. Rugului 44 (Csertörő).

Diverse:

AȘ INVĂȚA ROMÂNEȘTE dacă se poate la un regătean. Oferte sub „Perfect" la expediție.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindecă și liniștesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la drogherii și farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresați: Farmacia **VOREL**, PIATRA-NEAMȚ. 2819-4

Cea mai fina crema pentru ghete

Bandage de Cauciuc

pentru Autocamioane

toate dimensiunile 2747-2

Deposit la

Emil Blaga, Cluj

La cerere se trimite prețul curent

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris

confecție de hârtie și împrimate de orice natura la:

Librăria - Papetăria - Tipografia LEPAGE Cluj.

Cereți cataloge lista și ofert. 2744-4

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

se face măriri de fotografii, retrosări

2782

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

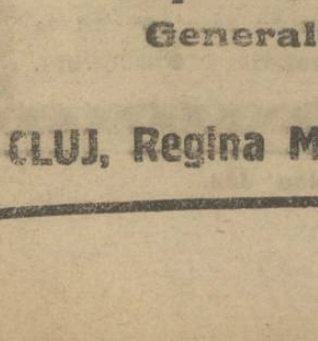

Fabricăm și furnizăm

ROLOURI

din plăci de oțel și umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi și pe prețurile cele mai reduse. 2798

Oferte se servesc gratuit:

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

BABOS & Co. MAGAZINUL de FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcții, **cuie de sârmă**, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri, vase de bucătărie, frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

2887

Telefon 351

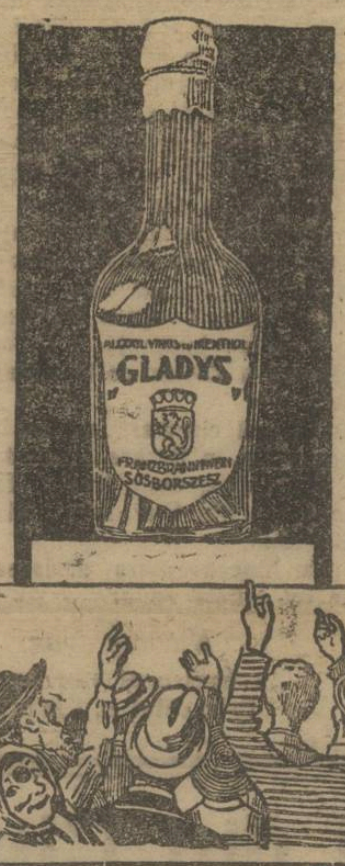

Incomparabil și se găsește pretutindeni

Geza Herczeg

fabrica chimica Cluj.

Lloyd 1721 2879

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Intratirea"

Cel mai nou tratament al sifilisului cu „TREPOL"

și „NEO-TREPOL" preparat cu baza de bismuth

Introdus de D-ril Saserac și Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris.
Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris.
Autorizat de Direcțiunea Generală a Servic. Sanitar Român.
Tratamentul constă numai din câteva serii de injecțiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite și sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL" și „NEO-TREPOL" recidivele sunt excluse.

Reprezentanți generali pentru toate România Mare

„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI" S. A.

B-dul Domniței No. 12. — Telefon 9-87.

Se cere la principalele farmacii și drogherii. 2876

AUTO-MECANICA Soc. Anonima CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARATIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALATIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 — CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Comemorarea Mitropolitului Andrei Saguna în Eparchia Clujului

Circulara P. S. S. Episcopului Nicolae Ivan către preoţii şi poporul din Eparchie

In vederea prăznuirii a 50 ani dela moartea marelui mitropolit Andrei baron de Şaguna, P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan al Clujului a trimis oficiilor protopresbiterale şi oficiilor parohiale din eparhia sa, următoarea circulară.

Sinodul nostru Diecezan prin conciuzul No. 60 din acest an, a hotărât ca să prăznuim cu toată evlavia şi pietatea aniversarea de 50 ani dela moartea fericitului arhiepiscop şi mitropolit Andreiu Baron de Şaguna.

Spre acest scop se vor desfăşura la Sibiu, centrul mitropoliei noastre şi la Răşinari unde îşi doarme somnul de veci, în zilele de 28 şi 29 Iunie a. c. stil vechiu frumoase şi înălţătoare serbări la care, în semn de pietate ce o poartă memoria celui mai mare arhiereu al bisericei noastre, după toate probabilităţile vor lua parte şi Majestăţile Lor Regele nostru Ferdinand şi Regina Maria.

La această festivitate — vor participa şi archiereii bisericei ortodoxe din Regatul nostru, membrii guvernului şi toţi cei ce doresc să se inspire la mormântul fericitului archiereu de înaltele virtuţi şi calităţi, cari l-au împodobit şi i-au înscris numele în şirul bărbaţilor nemuritori.

Pentru a ne arăta şi noi recunoştinţa noastră faţă de faptele măreţe ale neuitatului nostru mitropolit, în creerul căruia s'a zămislit şi ideia reînfiinţărei Episcopiei noastre, — poftesc şi invit pe toţi preacucernicii protopopi şi preoţi ca în ziua de 29 Iunie vechiu, ziua Sfinţilor apostoli Petru şi Pavel, să celebreze un parastas cu rugăciuni pentru sufletul adormitului în Domnul şi cu o vorbire potrivită pe înţelesul poporului, arătând vredniciile marelui şi nemuritorului mitropolit, fost şi arhiepiscop al nostru. — In parohiile vacante şi administrate, acest parastas se va celebra în Duminecа viitoare.

In ziua aceia tinerimea şcolară să fie chemată în sala şcoalei ori la Sft. biserică şi acolo să se declameze, să se cânte — imnuri de laudă şi mulţumită — iar învăţătorii, ori în lipsa lor, preoţii, să le facă cunoscută viaţa şi faptele marelui Andreiu.

Intrucât se poate şi unde se poate, cu prilejul acesta să se designeze din averea bisericii ori din colecte şi daruri benevole, anumite fonduri parohiale, cari să poarte numele fericitului arhiereu, a cărui memorie e bine să se eternizeze şi în chipul acesta, având aceste fonduri scopul promovării în cele culturale şi umanitare ale parohiei.

Cinstind memoria marelui mitropolit, ne arătăm recunoscători faţă de cel ce a trăit pentru noi, a muncit pentru noi şi a fost steaua luminată şi premergătoare a zilelor ce le-am ajuns azi.

Această circulară se va ceti poporului în fiecare biserică.

Dat în reşedinţa Noastră Episcopească din Cluj, la 1—14 Iunie 1923.

Cu binecuvântare arhierească de tot binele voitor

Nicolae Ivan,
Episcopul Vadului,
Feleacului şi Clujului.

O afacere de onoare

Invinuirile aduse dlui Carol Iahoda, secretarul general al „Automobil-Clubului" din Cluj, sunt neintemeiate

In preajma concursului de automobile, — după ce totul fusese aranjat — în Cluj au fost puse în circulaţie — de către persoane interesate de sigur — tot felul de calomnii la adresa dlui Carol A. Iahoda, secretar general al „Automobil Clubului", regionala Cluj.

De oarece la cursele de automobile lua parte şi Principele moştenitor, d. Iahoda, înţelegând desigur situaţia grea pe care ar fi avut-o în această împrejurare ca membru în comitetul „Automobil-Clubului", a cerut institutiunea imediată a unui juriu de onoare, care să-l judece. — dându-şi totdeodată demisia din demnitatea de secretar general al „Automobil clubului" regionala Cluj.

Juriul nu s'a putut constitui decât Duminecă 17 Iunie, după ce se ceruse urgenta elucidare a acestei chestiuni şi dela Bucureşti.

Elaconstatat deplin onorabilitatea celui calomniat (după cum se poate constata şi din următorul proces verbal încheiat în acest sens.

Proces-Verbal

Subsemnaţii: Ion M. Mitilineu, Vice Preşedinte al A C. R. R.; V. Deleu; I. Iacobovici, Rector al Universităţii Cluj; Colonel Xenofon Roman şi Petru Groza, întrunindu-ne astăzi 17 Iunie 1923 ora 3 p, m. în localul Prefecturei din Cluj şi constituindu-ne în juriu de onoare sub preşedinţia Domnului Ion M. Mitilineu conform acordului stabilit, am luat în cercetare învinuirile aduse Domnului Carol A. Iahoda, Industriaş şi Secretar General al Automobil-Clubului Regional Cluj, conform cererei formulată de A. C. Rg. C.

După ce am ascultat ca informatori pe Dl Profesor Coriolan Tătar şi pe Dl E. Bianu, Inspector General al Siguranţei şi am examinat actele; ascultând şi pe Domnul Carol A. Iahoda, am hotărât în unanimitate.

Invinuirile aduse Domnului Carol A. Jahoda sunt toate înlăturate de noi, precum au fost înlăturate şi în mod oficial, în urma cercetărilor ce s'au făcut de Ministerul de Interne, când cuvenita rectificare s'a făcut în buletinul de urmărire No. 42 din 1 Septembre 1914, unde Dl. Carol A. Jahoda era trecut sub No. 2333.

Astfel fiind, în unanimitate declarăm că domnului Carol A. Jahoda nu i-se poate imputa nici un fapt care să atingă onoarea Domniei-Sale.

Dată şi prenunţată azi 17 Iunie 1923. orele 7 1/2 p. m. în localul Prefecturei Cluj, spre a se remite Dlui Carol A. Jahoda prin Automobil-Club Regional Cluj.

Preşedinte:

(ss) Ion M. Mitilineu, (ss) Iacobovici, (ss) Victor Deleu, (ss) Colonel Roman Xenofon, (ss) Dr. Petru Groza.

CITIŢI „INFRAŢIREA"

Intâmplări din Cluj

Dela Poliţie.

Moarte subită.

Eri noaptea a încetat subit din viaţă, unul dintre vizitii firmei de băuturi spirtoase, „Bognar şi Santo" din localitate anume Ion Cutean în etate de 78 ani.

Asupra cadavrului şi în lucrurile sale nu s'a găsit nici un indiciu care să probeze că defunctul are vre'o rudă prin apropiere.

Din ordinul parchetului, cadavrul a fost transportat la Institutul Medico-Legal, pentru a i se face autopsia.

Scandalul dela birtul „Democraţia".

Eri noaptea pela orele 2 şi jumătate un enorm scandal a avut loc în birtul „Democraţia", din str. Regele Ferdinand.

După ora de închidere patronul, contrar ordinelor în vigoare, a permis câtorva cheflii să rămână în magazin. Intre aceştia se aflau şi indivizii Mateescu şi Emil Zaharia din Bucureşti veniţi în oraşul nostru pentru a vinde lozurile loteriei „Soveja". La un moment dat, unul dintre ei se luă la ceartă cu un consumator dela o altă masă, ceartă care peste puţin timp se transformă în încăerare.

Patronul văzând că scandalul ia proporţii, a anunţat poliţia. La faţa locului au sosit imediat mai mulţi poliţişti, cari cu mare greutate putură să aresteze pe scandalagii.

In urma cercetărilor făcute Dl Prefect al poliţiei a dispus darea în judecată a propriatarului „Democraţiei" ca nesupus la ordonanţa orei de închidere.

Diverse.

Femeia Lenuţa Mu eşan, a reclamat poliţiei pe fosta sa proprietăreasă Elena Toma din piaţa M. Vit. No 25. pentru că fără nici un motiv părăta la mutarea reclamantei i-a oprit mai multe lucruri.

*

Poliţia centrală a înaintat parchetului local pe vestitul pungaş de buzunare Ferenţy Kalman originar din Oradea-Mare şi prins în flagrant delict în oraşul nostru.

*

A mai fost înaintată parchetului femeia Kovaci Roza de meserie cheineriţă, care acum două săptămâni a furat Dlui Voş Gheza din Braşov, bijuterii în valoare de peste 10.000 lei.

Nr. 214—1923.
a. f. c. sc. d.

Concurs

Fondurile şcolar grănicerese din Năsăud intenţionează a clădi un internat pentru 300 băieţi, cu încăperile necesare administraţiei şi personalului de supraveghiare şi serviciu.

Domnii ingineri, arhitecţi, cari ar fi aplicaţi a pregăti planul şi devizul de spese, să binevoiască a se adresa biroului nostru până în 12 Iulie 1923.

Năsăud, la 20 Iunie 1923.

In numele comisiunei administratoare

Preşedinte: (ss) Dr. TEOFIL TANCO.
2884 Secretar: (ss) IOAN ŞERBAN.

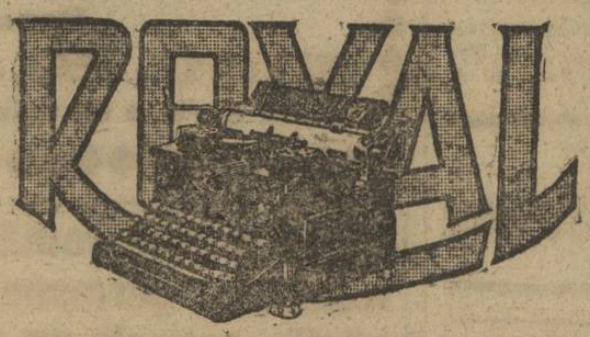

maşina de scris americană
vânzarea exclusivă la 2744-6
Librăria LEPAGE
Cluj. Cereţi ofert

S'a deschis bazinul băii
DIANA
pentru innotatori liberi şi carii învaţa innotatul.
Deschis dela 7 oara dimineaţa până la 8 seara.
33 Lloyd 1632

1290 No. 1

Specialităţile fabricei de bere din Cluj
FRIDERIC CZELL şi FII
Grupa Dr. WILHELM CZELL
„HERCULES"
bere nutritoare, specialitatea brună din malţ dublu — şi
„MONOŞTOR"
bere deschisă mult, apreciate
din cauza calităţilor lor neîntrecute sau dovedit ca marcă cea mai superioară. ◆ Se capătă pretutindeni.
2216

Institutul de Arte Grafice, Editura şi Librăria „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 837 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PA Marți 25 Iunie 1923

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 1. 6552

Ruperea tratativelor de fuziune

Ce vădește răspunsul partidului național

Se știe că tratativele de fuziune dintre partidul național și țărănist s'au rupt și odată cu desfacerea lor a luat sfârștt și acordul de opoziție încheiat în Martie între cele două partide.

Ziarele au publicat comunicarea prin care enunțându-și doctrina și pogramul, partidul țărănist se adresa, potrivit rezoluției congresului din Iași, partidului național pentru a-i cere o fuziune.

Adresa partidului țărănist, trimisă acum o lună și mai bine conducerii partidului național a primit deabia acum câteva zile răspunsul din partea partidului național, răspuns care a determinat ruperea tratativelor de fuziune și a pus capăt acordului opozițional.

Nu vom discuta acum cauzele cari au dus la acest rezultat, fiindcă din capul locului noi am arătat că o fuziune între aceste aceste două partide nu este cu putință.

Faptele ne-au dat dreptate pe toată linia. Dar vom însemna aci pentrucă se cuvine să fie spuse câteva reflecțiuni prilejuite de cuprinsul răspunsului partidului național la cererea țăraniștilor de a face fuziune.

Am citit cu atențiunea cuvenită acest răspuns și impresiunea care se desprinde din cuprinsul lui este aceea că partidul național ține cu orice preț să treacă drept partid de ordine. Fiindcă respingând ideia luptei de clasă și predicând solidarismul național, partidul național voește să se așeze în rândul organizațiilor politice de ordine.

Dar această atitudine este cu totul surprinzătoare din partea partidului național. Căci îndată ce s'a găsit în politica românească, partidul național zăpăcit de curentele extremiste și vrăjit de tot ceiace putea oferi ca popularitate demagogia revoluționară, a pornit o acțiune care nu se deosebia în nimic de cea țărănistă.

Ca și aceștia, oamenii partidului național au împânat satele agitând țărănimea pe chestiunea agrară, aruncând formula „jos ciocoii" și încercând să sape prin toate mijloacele pe cari i le ofereau împrejurările de după război, o prăpastie între „cei de sus" și „cei de jos".

Aceiași acțiune de agitație revoluționară ca mijloc pentru deslănțuirea luptei de clasă, adică a războiului civil.

Dar nu numai în ceiace privește acțiunea la sate politica partidului național este una cu politica partidului țărănist, ci în liniile generale ea s'a întemeiat pe aceleași idei și s'a folosit de aceleași mijloace.

Incurajând curentele revoluționare ale unei părții din muncitorimea orășenească, găsindu-se totdeauna alături de vrăjmașii dinăuntru cași din afară ai țării, mergând și mai departe decât țăraniștii fiindcă nu s'a mulțumit să încerce a creia dușmânii numai între clasele sociale ci a voit să spargă și unitatea națională prin acțiunea sa regionalistă, partidul național a avut o politică atât de contrarie aceleia pe care e cerut s'o destășure un partid de ordine, încât el nu putea fi trecut decât alături de partidul țărănist și de celelalte partide de desordine.

Dar cum n'a fost nici când partid revoluționr fiindcă n'a avut curajul să-și mărturisească cinstit ideologia ci s'a dedat la o acțiune mai mult sau mai puțin ascunsă, în care se simțea lipsa unei adevărate însuflețiri revoluționare, tot astfel nu e nici acum un partid realmente de ordine. Răspunsul pe care l'a dat țăraniștilor nu înseamnă că partidul național este o organizație de ordine sau că, pocăiți, conducătorii săi se întorc pe calea cea bună. El nu vădește de loc că partidul național a rupt-o cu recentul său trecut de agitație, dar ne arată clar încă odată că acest partid nu este decât înjghebarea unor oameni ahteiți de binefacerile puterii din care au avut prilejul să guste în timpul Consiliului Dirigent. Fiindcă respingând ideia luptei de clasă și și înfățișându-se ca organizație politică de ordine, partidul național își închipue că-și netezește drumul spre putere.

Iată socoteala de râvnitori la putere pe care și-au făcut conducătorii partidului național când au trimis răspunsul partidului țărănisit.

Liga drepturilor omului

Ziarele au publicat zilele trecute un apel către cetățeni prin care un grup de persoane semnând această chemare vesteau constituirea Ligii drepturilor omului și solicitau lumea să se înscrie în ea.

Liga drepturilor omului a luat, cum era și firesc, ființă la Paris. Fac parte din ea distinse personalități ale lumii politice și intelectuale franceze. Dar n'a desfășurat până azi, în afară de câteva discursuri la banchete și câteva apeluri și articole în ziare, nici o activitate. Și lucrul era de așteptat fiindcă ideea acestei ligi, desigur foarte frumoasă, foarte nobilă, are prea mult din infecunditatea utopiei. Societatea aceasta urmărește un scop imposibil de realizat. Cași Liga națiunilor instrument de pacificare internațională, liga drepturilor omului, instrument de apărare a drepturilor de ori ce fel hărăzite cetățeanului, n'are forța și n'are mijloacele prin care ar putea exercita o acțiune în sensul scopului ei.

In organizațiile de stat modern, drepturile omului sunt chezășuite de chiar societate, iar individul își poate oricând valorifica drepturile și obține respectarea lor. Este adevărat că încălcări, nedreptăți sau acte de silnicie se pot produce oricând oriunde. Dar nu vedem cum Liga drepturilor omului ar putea să le împiedice. Denunțându-le? Oficiul acesta îl face de multă vreme presa. Și apoi din Ligă fac parte oameni din toate partidele, prin urmare legați de anumite interese politice, și va fi foarte greu, imposibil chiar, ca pe deasupra acestor interese sau înfrângând mentalități deosebite, toți cei cari formează liga să realizeze o desăvârșită unitate, condițiune neapărat necesară pentru a da acțiunei ligii autoritatea morală și forța.

Dar utopică în Franța, ideia ligii drepturilor omului, importată la noi a luat un caracter de creațiune pot liticianistă, iar prin cine o constitue ea este departe de a aduce prestigiul unei autorități morale indiscutabile.

Iată dece liga constituită la noi în țară nu numai că nu va găsi nici un ecou în public, dar izbutește să compromită o înjghebare care cu tot utopismul ei înseamnă o dovadă de nobil idealism.

Pelerinajul la mormântul lui Take Ionescu la Sinaia

Duminică dimineața a avut loc pelerinajul la mormântul lui Take Ionnscu, la Sinaia. După oficiarea parastasului la Mănăstire, numeroasa asistență a pornit în procesiune la mormânt, unde s'au depus flori și coroane. Au vorbit dnii Valeriu Braniște, Xeni și Măgură din Galați.

18 Scrisori din Germania

Un oraș al mizeriei: Berlinul

Cu cât marca scade, cu atât mizeria crește la Berlin. — Tinerimea germană amenințată. — Scumpirea vieții și salariile. — Ce declară primarul Berlinului. — Marii industriași refuză orice ajutor compatrioților lor în mizerie

Cei mai mulți străini cari vin să viziteze capitala Reichului nu văd decât fațada-i strălucitoare: dancing-urile, localurile de plăcere, teatrele și tripourile: ei nu'și dau seama că înapoia acestei măști furnică o întreagă populație mizeră și flămândă, trăind prin camere pustii și fără foc, dormind pe paturi fără așternuturi, de multă vrem ne mai știind gustul cărnii.

Câteva cifre vor ilustra mai bine sărăcia de alimente de care suferă: Inainte de războiu, Berlinul care era mai puțin populat ca astăzi, primea și consuma 1.200.000 litri de lapte pe zi; la începutul lui Decembrie 1922, ei nu mai primea decât 385.000 litri iar în Aprilie 1923 numai 300.000 litri. Și încă, din cauza prețurilor exarbitante, 50.000 litri rămân nevânduți.

Tinerimea amenințată

Nu e de mirare deci, dacă în aceste condițiuni scrofuloza și rachitismul fac ravagii spăimântătoare printre copii. Zeci de mii de copii sunt atinși de aceste două flagele în așa măsură încât într'o recentă ședință a consiliului municipial din Berlin, consilierul medical Rabnow a și declarat că dacă nu se iau măsuri rapide și energice de combatere, tinerimea întreagă germană degenerează și că poporul german nu va mai avea puterea să facă, în domeniul economic, sforțarea necesară pentru reînălțarea Germaniei.

O altă consecință a mizeriei este creșterea alcoolismului. In 1922 azilele berlineze au adăpostit 630 alcoolici nebuni în locul a 324 din 1920; aproape destul.

Salariile și scumpirea vieții

Indexul costului vieții confruntat cu indexul salariilor arată limpede cauza răului. Pe când, calculele Oficiului Statistic al orașului Berlin, costul alimentației în Ianuarie trecut era de 1366 ori mai urcat decât în ori care lună din anul 1913, veniturile populației, din ori care clasă socială, erau departe de a fi urmat o curbă ascendentă corespunzătoare. Astfel venitul unui lucrător din Berlin nu este mai mare decât de 643 ori ca cel din 1913; venitul unui funcționar inferior de 702 ori; al unui funcționar superior numai de 373 ori.

Oricât de paradoxal ar părea aceasta, dar totuși așa este; salariile lucrătorilor și al funcționarilor inferiori s'au urcat comparativ mai mult de cât salariile funcționarilor mai înalți, ceea ce și explică mizeria acetei din urmă clase.

Există însă o categorie de indivizi și mai de plâns încă decât această clasă; sunt cei pe cari vârsta, boala sau infirmitățile îi pun în imposibilitate de a munci: invalizii din războiu, pensionarii, micii rentieri, femeile bătrâne, oamenii ingiliți de Asistența publică, etc.

Soarta acestor oameni este îngrozitoare. Ei sunt mult mai numeroși decât cum s'ar crede. Cifra acestora se evaluiază în întreaga Germanie la 9 milioane; 6 milioane dintre ei n'au nici o resursă personală.

In capitală s'au socotit 406 sinucideri în 1921, în timp de pentru luni; din Septembrie până în Decembrie 1922, aceiași perioadă, 502; numai în Decembrie s'au înregistrat 140 în loc de 76 ca în luna anului precedent.

Nici un remediu

Primul primar al Berlinului, Boess, mărturisește cu disperare că îi este cu neputință să îmbunătățesc soarta administraților lui, întrucât nici asistența publică, nici asistența privată nu poate face nimic.

El nu întrevede altă soluție decât intervenția satelor în favorul orașelor sau aceea a străinătății. Deficitul bugetului capitalei este atât de mare, că nici o măsură interioară nu'l mai poate salva. Cât despre marii industriași, cari sunt în primul rând responsabili de această situație și pe cari scoborîrea mărcii nu'i atinge, ei se închid și mai mult în egoismul lor sălbatic, și după cum se silesc care mai de care să saboteze problema reparațiilor, tot așa se încăpățânează în a refuza orice ajutor compatrioților lor reduși la cea mai neagră mizerie.

Turcii se pregătesc să atace Tracia

După știri din Constantinopol, Turcii concentrează trupe numeroase în Tracia.

Adunarea generală dela Cojocna a despărțământului Cluj al „Astrei"

Primirea în comună. Deschiderea adunării. Raportul secretarului și al casierului. Cuvântările rostite. Cuvântarea dlui Marin Ștefănescu, a dlui I. Gavănescu, Botez și Lupaș. Închiderea adunării. Serbarea

Adunarea „Astrei", care s'a ținut ieri în Cojocna a fost o manifestație culturală ce a depășit mult cadrele unor adunări obișnuite.

Pentru comuna Cojocna a fost o zi de adevărată sărbătoare. La orele patru fără un sfert Românii din comună, cu mic cu mare, au așteptat pe apostolii culturali români, cari au venit din Cluj în număr frumos și cari au fost întâmpinați cu o frumoasă vorbire de binevenire de către venerabilul protopop Ioan Hațegan, care a reamintit vremile, când sub conducerea mitropoliților Andrei Șaguna și Alexandru Șuluț s'a pus baza acestei așezământ de cultură al Ardealului.

Adunarea s'a deschis în localul școalei primare de către președintele despărțământului, d-l Marin Ștefănescu.

In cuvântul de deschidere d-l Ștefănescu a arătat importanța, rolul din trecut și rolul ce îi este rezervat în viitor „Asociațiunii".

Activitatea despărțământului Cluj al „Astrei" — Raportul d-lui Alexandru Borza, secretarul despărțământului

D-sa dă apoi cuvântul d-lui secretar Alexandru Borza, care face un scurt expozeu al activității despărțământului, dela reînființare încoace. Arată, că activitatea despărțământului în timpul războiului a fost suspendată, iar după înfăptuirea idealului național, două noui societăți culturale: Cele trei Crișuri" și „Cultura poporului" au încercat să desfășure o propagandă culturală pe teritorul despărțământului, contopindu-se însfârșit cu „Astra". Incercările regretatul profesor G. Precup de-a readuce la viață despărțământul, n'au dat rezultatul dorit.

In 15 Ianuarie 1923 o întrunire convocată de păr. Ion Agârbiceanu, a isbutit să reconstituiască despărțământul sub direcția d-lui Marin Ștefănescu. Comitetul a ținut 5 ședințe, la cari au participat membrii fundatori și pe viața ai Asociațiunii, aflători în Cluj. Ședințele comitetului au pregătit și acțiunea de propagandă la sate, s'a îngrijit de procurarea unor biblioteci populare și a rezolvat toate agendele.

In mai multe comune s'au înființat biblioteci, întotdeauna în cadrele unor conferențe populare, pe înțelesul țăranilor. Corul episcopiei ortodoxe, al școalei normale și al liceului, au dat un prețios concurs, așa încât înființarea agenturilor și bibliotecilor avea întotdeauna caracterul unui șezători culturale.

In cadrele „Asociațiunei" s'au ținut conferințe și pentru publicul clujan, tot așa de bine cercetate, ca și cele din provincie. Festivalul aranjat în sala Teatrului național, a adus un venit de 3000 Lei, care s'a folosit în întregime pentru augmentarea bibliotecilor. Comitetul a început acțiunea și pentru clădirea unui palat cultural în Cluj, în care scop ministrul instrucțiunei a dărut cea dintâi sumă de 50 mii de lei. Guvernul va mai face desigur și alte donații, dar aceste nu vor fi îndestulătoare. Publicum românesc încă trebue să contribue cu obolul lui pentru realizarea mărețului scop. Terenul fundației Petran, care e sub administrarea despărțământului, e destinat pentru clădirea unui cămin studențesc, iar până atunci se va închiria.

Raportul casierului

Se citește apoi raportul casierului, din care reese, că din cotizațiile membrilor, au intrat 18.761 Lei și propune să se ceară comitetului central, ca din sumele intrate sub acest titlu să se poată reține pentru trebuințele despărțământului un procent mai mare ca cel obișnuit până acum.

Cuvântările

Dl profesor Ciortea vorbește despre un fiu al acestei comune, Inginerul Ioan Oltean, mort în anul 1890, care a lăsat o fundație de 100.000 lei și îl aduce drept pildă vrednică de urmat.

Dl Petrini, atrage atenția țăranilor asupra importanței meseriilor și negoțului.

Se aleg apoi 3 comisii, două pentru cenzurarea rapoartelor și una pentru inscrierea de membri noui.

Adunarea se suspendă pe timp de 10 minute, iar după redeschidere comisiile își citesc rapoartele, cari se iau spre știință.

Cuvântarea dlui Marin Ștefănescu, președintele „Asociației" — Cluj

Dl președinte Marin Ștefănescu luând cuvântul arată apoi, că dușmanii noștri se bucură, când văd că noi ne certăm. Unirea numai așa are înțeles, dacă facem să amuțească toate acele patimi, cari pot să o strice. Neamul nostru s'a unit prin porunca lui Dumnezeu, care a ajutat pe înaintași să pregătească prin munca și învățăturile lor, zilele acestei frumoase. Luptele nu s'au dat numai în 1916, 1917, 1918 și 1919 ci veacuri de-arândul, cu două arme puternice: știința și credința, aceste două surori, cari trebue să rămână în veci nedespărțite.

Unul dintre aceia, care a pregătit prin învățăturile lui unirea sufletească a Românilor, marele pedagog și filozof, Dl Găvănescu

Duminecă, trecută, după amiază e de față și îl roagă să-și spună și Dsa cuvântul

Cuvântarea dlui I. Găvănescu, profesor la Universitatea din Iași.

Dl Găvănescu, profesor universitar din Iași, în aplazele mulțimii ia cuvântul și își exprimă remărginita bucurie pentrucă a putut să fie de față la această serbare culturală și să audă pe Ardeleni cântând „Deșteaptă-te române." Deșteptarea e un lucru mare și l'au înțeles chiar și dușmanii noștri, cari au înființat o societate ce se chiamă a „Ungurilor cari se deșteaptă" și care urmărește recucerirea Ardealului pentru Ungaria, pentru-că, — zic ei, — Ungaria nu poate trăi fără Ardeal. Intocmai ca lupul, care ar zice, că nu poate trăi fără miel. Marea noastră nenorocire a fost neunirea, acum când ne-am deșteptat, să fie deșteptarea pentru întărirea în toate privințele a unirii, pentru-că numai astfel vom pregăti fiilor noștri un viitor fericit.

Conferința Dlui Botez.

Dl prof. univ. Botez vorbește într'o limbă populară, pe înțelesul tuturor, despre boalele sufletești și trupești ale oamenilor și arată, că chiar și societatea „Astra" are de scop vindecaaea acestor boale. Bibliotecile pe cari la înființează sunt ca niște farmacii, în cari găsești leac pentru ori-ce boale și mai ales pentru boala cea mare și grea a neștiinței. Cartea învață pe om între altele și la muncă și cumpătare, cari sunt isvoarele sănătății. Un om care iubește cartea se ingrijește într'adevăr de sănătatea lui. Țăranul trebue să fie sănătos în toate privințele; dacă e sănătos e tare și țara. Puterea de vindecare a cărții va croi într'adevăr viitorul de aur al țării.

*

Dl Marin Ștefănescu luând din nou cuvântul, face apologia unirii sufletești a Ardealului cu vechiul regat și apoi dă cuvântul dlui Lupaș, ca e după un scurtistoric al luptelor poporului român, arată, că pentru întărirea neamului trebue să fie viață cu adevărat românească dela un capăt la altul al țării, așa cum a visat-o și pregătit-o marii noștri înaintași. Amintește, că se împlinesc 50 de ani dela moartea lui Cuza-Vodă, care a înfăptuit cea dintâi unire și tot cincizeci de ani se împlinesc și dela moartea marelui mitropolit Andrei Șaguna, care împreună cu mitropolitul Șuluț a fost cei dintâi întemeietor ai „Asociațiunei". Se vor face mari serbări întru pomenirea lui la Sibiu și Rășinari. Cei cari vor alerga să ia parte la aceste serbări vor aduce prisosul cuvenit amintirei aceluia, care prin „Asociațiune" a unit întreaga suflare românească a Ardealului sub steagul culturii românești. Dela marii noștri înaintași să luăm și noi sămânța învățăturii. Această sămânță să nu cadă pe piatră, nici pe nisip, nici între mărăcini, ci în pământul cel bun, ca să aducă roadă îmbelșugată, pentru binele țării și a neamului.

*

După aceste Dl Marin Ștefănescu, într'o scurtă cuvântare, în care constată că această adunare a fost ca o slujbă sfântă la altarul culturii românești, închide adunarea la ora 7 fără un sfert.

Corul episcopiei a delectat publicul cu diferite cântece naționale, cântate cu o precisiune rară, care a înduioșat și însuflețit pe toți cei de față.

— *Cor.* —

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Mișcarea intelectuală în Franța

— Cărți de curând apărute —

Le plan de campagne allemand de 1914 et son éxécution

— (Planul de campanie german din 1914 și executarea lui) —

de **Reginald Kann**

Carte de un interes deosebit pentru oricine căci, pe lângă partea specială războiului, autorul caută și reușește să reliefeze pe principalii autori ai planului, arătându-i cu calitățile și defectele lor și partea de responsabilitate a fiecăruia.

Insuccesul campaniei germane, spune autorul, se datorește lui Bülow și Kluck, dar greșelile cele mai mari incumb lui Moltke, care va fi socotit de istorie ca modelul generalului incapabil.

Inceputul războiului a fost obiectul celor mai vii polemici.

Alcătuită după cele mai recente izvoare, această lucrare expune cu o remarcabilă limpezime geneza planului de campanie german, activitatea comandamentului german în cursul pregătirii războiului, conducerea operațiunilor precum și modificările aduse în timpul acestor operațiuni, cari toate au adus la rezultatul luptei dela Marna.

*

Les dates et les oeuvres. *(Datele și operele)* de **René Ghil.** E un volum de mare interes pentru literați, în special pentru cei cari vor să știe cât mai multe amănunte asupra mersului poeziei franceze.

Dela 1883 până în zilele noastre, sunt expuse an cu an detaliile evoluției poeziei franceze.

De oarece autorul a fost un mare inițiator și un propagator al simbolismului, nicăeri nu se pot găsi lămuriri mai clare asupra originei și istoriei simbolismului ca în această carte.

Abundă în ea anecdote și amintiri despre Verlaine, Taillhade, Moréas, Barrès, Kohn, Merill și mai ales asupra lui Mallarmé' căruia în special autorul îș discută opera magistrală și marea-i influență.

Lucrarea lui Ghil este în acelaș timp și o descriere a vieții în cartierul latin.

*

L'Artillerie Ce qu'elle a été, ce qu'elle est, ce qu'elle doit être *(Artileria, ce-a fost, ce este și ce trebue să fie)* **de General Herr** Compoziția unei armate, ca personal și material, e o chestiune ce privește de aproape viitorul politic și prezentul bugetar al oricărei țări.

In timpul de față, când mulțimea, datorită haosului de idei, are opinii ce nu pot în nici un chip să se armonizeze între ele și mai ales când înșiși militarii privesc chestiunea din diferite puncte de vedere, problema aceasta e foarte grea.

Autorul, care în timpul războiului a fost inspectorul general al artileriei franceze, comandantul unei brigăzi de artilerie, unei divizii de infanterie, unui corp de armată și în urmă a unei armate întregi, socotim că aduce o în această chestie o părere adânc chibzuită și obiectivă.

Deși titlul îi e atât de auster, totuși cartea poate fi citită cu ușurință și cu folos nu numai de profesionești, ci chiar și de marele public.

*

La grande Route des Hommes de Jean Gaument et Camille Cé. E istoria a doi oameni, cari, fiind profesori, continuă a-și ține jurământul făcut pe băncile școlii de a fi mereu prieteni.

Despărțiți de câteva ori de nevoile vieții, ei urmează apoi la aceiași facultate, cu aceleași idealuri, aceiași mulțumiri de viață.

După ce se despart iarăși de câteva ori din nevoia de a putea trăi, după ce fiecare a cunoscut greutățile vieții, după ce în fine se socotesc întrucâtva ajunși la scopul lor, — în timpul unei călătorii în Elveția, în fața majestoșilor munți, își jură din nou prietinie unul altuia, hotărîți de a îmbina până la capăt existențele lor, în aspirații, suferință și nădejde.

Paginile în care sunt descrise meschinăriile și frumusețea vieții universitare sunt de un adevăr minunat prins și artistic redat.

Cei ce vor citi această carte vor recomanda-o cu plăcere, contrazicând prin aceasta pe autori:

„Tu vei scrie istorioara noastră, umilă și puțin genială noastră poveste. Nimeni nu va citi-o, poate, dar în serile de iarnă, la lampă, noi vom ceti-o împreună".

*

A travers la Haute Egypte. *(Prin Egiptul de sus)* de **C. Sagier.** Egiptul fiind de actualitate, datorită recentelor săpături arheologice din Valea Regilor, lucrările asupra acestui colț al pământului apar cât mai documentate și mai artistic ilustrate.

Acest volum ne arată ruinele vechei civilizații egiptene, templele de pe Nil, coloanele, mausoleurile, obeliscurile, piramidele, sfinxul, etc.

Impresiuni personale cu numeroase fotografii.

Les crieurs de verite *(Strigătorii adevărului)* de **Albert Letellier.** Autorul, spirit independent, caută să lumineze prezentul prin trecut.

Adevărurile economice, sociale, politice, patriotice, etc. sunt spuse cu hotărârea și competența unui om care cunoaște istoria, documentele și statistica.

Adevărurile și nedreptățile sunt evidențiate și puse în legătură cu stările asemănătoare și cu rezultatele pe cari istoria le pune la dispoziție, în mod clar și cumpănit.

Le plaisir de vivre *(Plăcerea de a trăi)* de **Maxime Formont.** E descrierea idilelor pasionale și libertinajului sincer a secolului care a dat omenirii „Nouvelle Héloise" și „Manon Lescaut".

Fără a fi naturi profunde, amanții secolului al XVIII-a știau să moară cu grație pe eșafod.

George Rei.

Marea miscare a avocatilor din Cluj

Consfătuirea de Sâmbătă seara și adunarea generală de Duminică a avocaților

— Consfătuirea de Sâmbătă —

Câți avocați au luat parte la consfătuire. — Refuzul Dlui Dr Dionisiu Pop, decanul actual al baroului, de a lua parte la consfătuire. — Moțiunea votată

Sâmbătă seara la orele 9 a avut loc în sala de ședință a primăriei locale conferința generală a tuturor advocaților români aparținători de Baroul de Cluj. Au luat parte 82 de advocați. Conferința a fost prezidată de d-l Dr. Amos Frâncu, vajnicul luptător pentru ideia națională.

Conferința aceasta a advocaților români a fost convocată de către comitetul de conducere a acțiunei pornite de către advocații români împotriva felului cum s'au făcut alegerile trecute ale Baroului și contra formațiunei Baroului așa cum a ieșit din aceste alegeri.

Deși d-l Dionisie Pop, actualul decan al Baroului a fost invitat personal la această adunare a advocaților români, d-sa a refuzat să participe, motivându-și refuzul cu accea că nu poate lua parte deoarece are multe obligații față de ceilalți membri ai consiliului de disciplină, în zdrobitoarea lor majoritate evrei și maghiari.

Remarcăm de asemenea aci că singurul român din comitetul de disciplină al Baroului care s'a solidarizat cu d-l D. Pop, a fost d-l I. Giurgiu.

După o serie de însuflețite discuții, la cari au luat parte d-nii Amos Fâncu, Ghilezan, Suciu, Roman și alții, adunarea cu unanimitate absolută de voturi a votat următoarea moțiune pe care o publicăm în întregime ca pe un document al timpurilor prin care trece azi românismul în Ardeal.

Moțiune

Prezentată adunărei generale a baroului din Cluj în urma hotărârei conferinței advocaților români ținută în ziua de 23 Iunie

Onorată adunare generală!

Advocații mai jos semnați, în perfectă solidaritate cu hotărârile conferinței advocaților români ținută în 23 l. c. și decisă a validita cu rigoare această solidaritate în cadrele oficiale ale Baroului în toate acțiunile lor, ținta împărtășesc adunărei generale că principiile asupra organizației acestei instituții de drept public a statului român și vederile lor asupra situației actuale a Baroului Cluj se rezumă în următoarele:

Baroul advocaților este o instituție de drept public a statului român, întemeiat pe principiul național.

In consecință baroul nu poate să fie lipsit de caracterul național românesc.

Cu toate acestea, în urma lipsei de solidaritate între colegii români chemați în primul rând să vegheze la menținerea caracterului de drept public al Baroului, o minoritate de colegi cari la timpul său au refuzat jurământul de credință față de statul român, admițându-se ulterior și condiționat în Barou, au abuzat, și deși formau numai un număr disparent față de totalitatea voturilor neexprimate, au reușit să creeze în Baroul de Cluj o situație anormală și o atmosferă intolerabilă.

Ei au găsit de cuviință de a pune elementul român în minoritate, desconsiderând caracterul național de drept public al Baroului într'o serie de adunări elective în formă nevalidă neîntrunind condițiunile cerute de art. 60 L. A.

Baroul nostru a încăput aproape în totalitatea sa pe mâna unor colegi cari nu răspund la așteptările legitime sub nici un raport, unii dintre ei găsindu-se chiar sub proceduri penale sau disciplinare cari exclud electivitatea.

Aceste elemente care nici limba românească n'o cunosc, au cuvântul hotărâtor asupra noastră.

Să nu se uite că în raport cu elementele care nu cunosc limba oficială a baroului suntem în majoritate zdrobitoare".

Urmează un călduros apel la solidaritate, făcut tuturor advocaților români.

„Acțiunea noastră strict constituțională nu este stăpânită de exclusivism ci lasă deschise porțile echității față de toți colegii de altă naționalitate, — cu condiția sine qua non e legalității: Stăpânirea limbei române oficiale de stat."

Adunarea propune apoi să se anunțe următoarea deciziune:

Baroul din Cluj atât cu acest prilej, cât și în viitor în totdeauna, în alegeri și în orice alte acțiuni, va respecta cu rigoare, în calitatea sa de organ de Stat, caracterul național al Baroului, și stricta legalitate pentru toate organele sale, în vederea stăpânirei limbei românești oficiale. In consecință, adunarea generală ia act cu mulțumire de toate demisiile urmate din Barou, comisia de censori și din Uniune și pronunță neîncrederea se desăvârșită, față cu decanul și restul Baroului rămas în funcție și constatăm, sub raportul dreptului public și sub raportul profesional, neîndreptățirea lor de a rămâne în funcție, pe temeiul legii. Adunarea hotărește, că imediat să procedeze la alegerea tuturor organelor baroului, în frunte cu decanul; iar la designarea acestor organe, adunarea generală nu admite o altă organizație a baroului decât pe temeiul majorității covârșitoare a românilor, cari au depus la prima somare jurământul de credință față de Statul Român, pe când colegilor cari au fost primiți condiționat în barou, pe baza unui jurământ ulterior admis, pentru validitatea elementelor lor reprezentative și credincioase Statului, respunzând la stăpânirea limbei românești, li se rezervă 4 locuri din 12, pe lângă decanul român, iar în Consiliul de cenzori și la Uniune se vor delega exclusiv numai români, în vederea necesității inexorabile a cunoașterei desăvârșite a limbei oficiale române".

Această moțiune votată cu unanimitate de către adunarea generală a fost subscrisă de 82 de advocați români.

La ora 10 și jum. consfătuirea a luat sfârșit într'un înălțător entuziasm D-l Amos Frâncu a fost călduros ovaționat.

Adunarea generală de Duminică

Cum a decurs adunarea. Retragerea ostentativă a dlui Dionisiu Pop. Memorlul advocaților români. Decizia. Alegerea noului comitet. Cine sunt noui aleși?

— Dl Dr Amos Frâncu, ales decan al baroului —

După cum se hotărîse, ieri Duminică la orele 9 dimineața a avut loc adunarea generală a avocaților români tot în sala de desbateri a Primăriei locale.

Deschiderea adunării

In prezența a 100—120 avocați D-l Dr. Dr. Dionisie Pop deschide ședința spre a o declara însă imediat închisă pe motivul că adunarea nu e în număr.

D-l Dr. Suciu protestează cerând ținerea adunării, de oarece fiind o adunare continuativă a celei din 20 Maiu, nu importă numărul celor prezenți.

Retragerea ostentativă a d-lui Dionisie Pop

D-l Dionisie Pop părăsește atunci în mod demonstrativ sala. Mulți avocați demonstrează contra lui.

Dl Suciu spune că procedeul dlui D. Pop e ilegal necolegial și antiromânesc și că din adins D-sa a determinat pe mulți din advocați să nu se prezinte la adunare.

Constituirea biroului Cuvântările

După aceste, adunarea se declară continuativă, constituindu-se biroul prin tragere de sorți. Sunt aleși: Dr. Roman, Dr. Cârpinișan, Dr. Butta și Dr. Deciu. Secretar e ales în unanimitate Dl Dr. Dunca.

La cuvântul apoi Dl Dr. **Tauber Lupu**, care declară că simpatizează cu curentul național al advocaților români, și își exprimă regretul că decanul nu vrea să înțeleagă acest curent.

Spune că a fost ales pe o listă cu decanul, dar își dă demisia. Cere să i-se admită să fie prezent la ședință. Aceasta în semn de simpatie cu mișcarea. La votare spune că nu poate lua parte din anumite considerații.

Dl **Dr. Simion Nemeș**, citește moțiunea elaborată în consfătuirea de Sâmbătă a advocaților români, și pe care am publicat-o mai sus.

Moțiunea și decizia sunt primite cu unanimitate.

Apoi adunarea se declară la propunerea Dlui Dr. V. Pop — electivă-continuativă, și se propune redactarea unei liste a candidaturilor.

Adunarea se suspendă pentru 10 minute.

La ora 10·45, redeschizându-se se începe votarea.

Noul comitet al baroului

Au fost aleși în noul comitet al baroului următorii:

Decan: Dr. AMOS FRANCU, ales cu 84 voturi

Membri în Uniune:

Dr. Amos Frâncu, 88 vot.; Dr. Ioan Suciu, 93 vot.; Dr. Liviu T. Ghilezan. 93 vot.

Membri în comisiunea de examinare:

Dr. Aurel Isac sen., 93 vot.; Dr. Ioan Suciu, 93 vot.

Membri supleanți:

Dr. Victor Deleu, 92 vot.; Dr Dr, Julian Pop, 93. vot.

Membri în Consiliul de disciplină:

Dr. Vasile Pop, 92 vot.; Dr. Simion Nemeș, 93 vot.; Dr. Aurel Millea, 89 vot.; Dr. Aurel Blaga, 92 vot.; Dr. Camil Negrea, 92 vot.; Dr. Valer Roman, 92 vot.; Dr. Ștefan Fabius, 91 Dr. Augustin Venter, 92 vot.; Dr. Ludovic Ötvös, 92. vot.; Dr. Hugo Roth, 93 vot.; Dr. Tauber Lupu, 91 vot.; Dr. Ștefan Sillai 92 vot.

Rezultatul votării a fost primit cu îndelungate ovații. Advocații ovaționează în special pe dl Dr. Amos Frâncu, noul decan, inițiatorul patrioticei mișcări a avocaților și factorul principal al acestei frumoase victorii.

Pungi, saci de hârtie
în execuție simplă
și luxuoase la
Papetărie Lepage, Cluj
cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele
2744-3

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

D-l deputat A. Lapedatu în cercul său electoral

Ni se scrie din Orade:

Marțea trecută a sosit în orașul nostru dl profesor. **Alex. Lapedatu, deputat de Ceica,** spre a-și vizita cercul său electoral.

Miercuri dimineața, dsa, însoțit de Prefectul județului, dl Iulian Peter, a plecat, cu automobilul, la Ceica, unde, fiind zi de târg, erau adunați mulțime de sățeni din mai toate comunele din cerc, avizați de altfel de vizita deputatului lor.

La Ceica, dl Lapedatu, întâmpinat și salutat de numeroș fruntași și conducători ai poporului din partea locului, a primit, rând pe rând,, pe reprezentanții comunelor din Topa de sus, Cobești, Topa de jos, Ceișoara, Ceica, Dușești Incești, Topești, Decânești, Dobrești și a. — veniți, unii, să ia cunoștință, de rezultatul apelurilor lor la Comitetul agrar din București, iar alții să-și arate diferite păreri și trebuințe.

Cu toții a stat de vorbă, arătându-le hotărârile ce s'au adus în chestiunile de expropriere, dându-le sfaturi bune de împăciuire acolo unde nu se înțeleg, recomandându-le să aștepte cu încredere lucrările de improprietărire carl sunt în curs de împăciuire și în această plasă și lucrându-le cererile aduse spre rezolvare locurilor în drept,

Conducătorii delegaților au mulțumit călduros dlui deputat pentru grija ce a pus și pune întru urmărirea și satisfacerea afacerilor lor la Comitetul agrar și la celelalte autorități din Capitală, iar dl Lapedtu le-a promis că'n August — dată până la care speră că lucrările de improprietărire vor fi înfăptuite în tot cercul — va veni din nou la Ceica, spre a-și cerceta alegătorii comună de comună.

După amiază, dsa a plecat la Beiuș, iar de aci, mai departe, spre Vașcău, la Șeghiște, unde a cercetat ruina vechei biserici din loc, din sec XV, iar la Șteiu casa în care s'a născut cunoscutul cărturar și scriitor al Bihorului, profesorul Miron Pompiliu (Moise Popoviciu) și pe frontispiciul căreia se așează azi — prin ploase îngrijire a profesorului din Beiuș dl Const. Pavel, o tablă comemorativă.

Intors, pe seară, la Beiuș, D-l Lapedatu a plecat a doua zi Joi, împreună cu dl senator Dr. Gavril Cosma, pe valea Roșiei, la Deiani, Petreasa, Remetea, Josani-Gurbești și Căbești, interesându-se în tot locul de modul cum sătenii au fost introduși în posesiunea pășunilor și pădurilor ce li s'au acordat pe urma exproprierilor de anul trecut.

Cu constatarea îmbucurătoare că improprietăririle s'au efectuat în cea mai mare parte a comunelor din cerc (Căbești, Josani-Gorbești, Remetea, Drăgoteni, Meziad, Petreasa, Delani, Forău, Borz și Țigănești) spre mulțumirea și liniștirea locuitorilor, dl Lapedatu s'a reîntors la Beiuș, de unde, după amiază, a revenit, prin Tinca și Salonta, la Orade.

Coresp.

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului

INFORMAȚII

— **Noul prefect al județului Cojocna.** *Suntem informați că dl Septimiu Mureșan, inspector administrativ, va fi numit prefect al județului Cojocna în locul dlui Ștefănescu, inspector general administrativ, a cărui delegație va înceta odată cu numirea titularului.*

— **Intrarea în vigoare a nouei legi a speculei.** Începând cu ziua de azi a intrat în vigoare la Cluj noua lege a speculei.

— **Serbarea muncitorilor tipografi.** Ieri a avut loc în grădina din str. Donat, serbarea „Gutenberg" a muncitorilor tipografi din Cluj. Diferite distracții au amuzat plăcut asistența, compusă și din mulți gazetari, cari au ținut să ia parte la serbarea muncitorilor tipografi.

— **De la Comisia Monumentelor Istorice.** Dl Prof. Alex. Lapedatu, Președintele Comisiunii Monumentelor Istoriçe pentru Transilvania, pleacă mâine la Hunedoara să examineze lucrările de conservare și întreținere pe care numitul Comisiune le-a început încă de anul trecut la biserica gr. cat. și la Castelul Corvineștilor din localitate, sub direcția tehnică a d-lui Arhitect Rudolf Wagner.

— **Salariile preoțești.** Odată cu ridicarea salariilor funcționarilor de stat, Ministerul cultelor a ridicat și salariile preoțești cu circa 30—40 la sută. Salariile astfel ridicate se vor asemna la sfârșitul acestei luni.

— **Despăgubirile noastre.** Dl Predescu, delegatul român din partea societăților petrolifere în comisia de restituire dela Budapesta a indentificat în Ungaria 180 vagoane cisterne iar la Viena 61, cari au fost trimise în țară.

In Germania s'au identificat până în prezent 4100 vagoane de marfă, 943 de cisterne și 80 vagoane de clasă.

Vagoanele de clasă trebuind să ne fie restituite în bună stare vor mai rămâne în Germania până vor fi reparate.

— **Congresul medicilor.** Medicii din provincie cari doresc a lua parte la congresul din Cernăuți în zilele de 8—10 Iulie sunt rugați a cere înscrierea la Asociațiunea Medicilor, str. Isvor Nr. 14, până în seara zilei de 25 Iunie pentru a se lua măsuri de încartiruire la Cernăuți și de transport pe C. F. R. Medicii vor cere înscrierea prin filialele respective cari vor trimite tablou președintelui filialei Cernăuți, medic colonel Maniu.

— **„Numerus clausus" în Polonia.** Comisia superioară a învățământului din Polonia a votat cu 16 voturi contra 13, introducerea lui „numerus clausus" în școalele secundare din Polonia.

„Numerus clausus" introdus nu se referă numai la evrei ci și la celelalte minorități: ruși și nemți.

— **Adunarea comitetului Asociației de propagandă națională.** Comitetul Asociației de propagandă națională pentru solidaritatea națională și socială a Românilor s'a întrunit eri la ora 5 p. m. discutând nouile măsuri de acțiune.

— **Parastasul pentru Andrei Șaguna.** Parastasul în memoria marelui Andreiu Șaguna se va celebra în biserica ortodoxă în ziua morții Vineri, la 16/29 Iunie a. c. la orele 10 a. m. după ce la 29 Iunie st. v. (12 Iuliu n). Episcopul, profesorii Universitari, membrii Consistoriului și comitetul „Astrei" vor fi la Sibiu și Rășinariu. Rugăm deci On. public să asiste la parastas și după aceia la Universitate în sala festivă unde se va face comemorarea.

— **Dela ziariștii din Banat.** Ziariștii profesioniști — unguri și germani din Timișoara — grupați în „Sindicatul Bănățean, s'au contopit cu acei din Sindicatul Olteniei, așa, că de astăzi încolo aceste doua grupări s'au constituit într'o singură asociație a ziariștilor din „Oltenia și Banat".

In vederea acestei înfrățiri ziariștii din Timișoara vor pleca la Craiova unde în zilele de 30—31 Iunie au loc mari serbări.

— **Dela Operă.** Astăseară se va cânta la Opera Română „Lohengrin".

— **De la soc. Scriitorilor români.** Sâmbătă seara a avut loc agapa anuală a societății Scriitorilor Români, Au asistat mai toți scriitorii ce se află în Capitală, un mare număr de ziariști și de invitați.

In lipsa d-lui Banu, ministrul artelor, guvernul a fost reprezentat prin d. G. Mârzescu, ministrul muncii, care a asigurat societatea de tot sprijinul moral și material al guvernanților.

D. Mihail Sadoveanu, președintele societății, a arătat rolul covârșitor pe care scritorul îl are în consolidarea României întregite și a mulțumit A. S. R. principelui Carol care oferă societății un cămin, minstrului de domenii și ministrului artelor pentru donațiile lor.

In aplauzele asistenții d. Valjean directorul teatrului a anunțat instituirea unui nou premiu pentru autorii dramatici: d. Al. Mavrodi, directorul ziarului „Viitorul" a oferit societății un premiu de 20.000 lei pentru un roman; d. C. Sfetea directorul editurei „Cartea Românească" a oferit alți 20.000 de lei pentru o „Românie pitorească" și d. Jean Bart anunță că asistența socială mărește la 200.000 de lei subvenția anuală acordată societății.

Au mai vorbit d-nii Ion Minulescu, Iosif Nădejde, din partea presei și d. Mihăilescu-Stempo.

— **Exportul de vite.** O dispoziție nouă. In urma unei înțelegeri intervenite între ministerul de finanțe și cel de industrie și comerț s'a hotărât ca toți exportatorii de vite, cari au autorizații vechi de export, pe baza cotelor contingentate predate, dar exigibile acum după redarea libertății exportului de vite (1 Iunie a. c.) sunt obligați să dovedească ministerului de finanțe ca certificat dela ministerul de industrie că au predat cotele interne și că autorizația obținută e în perfectă regulă, spre a li se admite de către ministerul de finanțe să plătească taxele din vechiul regim, el exportului de vite, adică o mie de lei de cap de vită.

— **Excursie școlară.** Un grup de elev dela liceul „Carol" din Craiova se află de câteva zile în localitate. Ei au venit în excursie în Ardeal. La Cluj au vizitat așezămintele culturale și industriale.

— **Regulamentarea exportului.** Toate oficiile vamale din Ardeal au primit ordine, prin care li se cere să trimeată în fiecare săptămână statistici riguroase asupra exportului, cu date și cifre exacte. Aceasta cu scopul ca ministerul de finanțe să poate avea în ori ce moment o orientare sigură asupra eșirei din țară a mărfurilor și a tuturor produselor, ca să se reglementeze exportul și taxele vamale, după trebuință.

— **Reduceri de 75 la sută.** S'a acordat reducerea de 75 la sută pentru călătoria membrilor Asociațiunei generale a medicilor din Cernăuți, ce se va ține în zilele de 4 Iulie până la 15 Iulie a. c.

— **Arhivele aflate în Ungaria.** Autoritățile civile, militare, financiare, judecătorești, și culturale din teritoriile alipite, sunt rugate să comunice în timpul cel mai scurt direcțiunii executării tratatelor din ministerul afacerilor străine, pretențiunile lor asupra arhivelor, registrelor, planurilor, titlurilor și documentelor de orice natură cari s'ar afla în Ungaria și cari aparțin administrațiunilor lor.

Listele privitoare la materialul arhival vor fi făcute în două exemplare, din cari unul de este posibil în limba ungară.

Este de asemenea de datorie să se comunice numerile oficiale ale documentelor cari fac obiectul pretențiunilor în chestiune.

— **Bunurile românilor aflate în Ungaria.** Toți cei interesați sunt rugați să comunice, direcțiunii executării tratatelor din ministerul afacerilor străine, în timpul cel mai scurt pretențiunile lor în ce privește certificatele, actele și titlurile de proprietate ce s'ar afla în mâinile supușilor unguri, și cari se referă la dreptuti, bunuri și interese situate pe teritoriul României,

De asemenea vor trebui să comunice toate actele de contabilitate, arhivele cum și documentele de orice natură, cari s'ar afla în Ungaria și cari privesc bunurile, drepturile și interesele supușilor români.

— **Interimatele miniștrilor plecați.** „Monitorul Oficial" No. 64 din 23 Iunie a. c. publică decretul pentru ținerea interimatelor miniștrilor ce însoțesc pe Suveran în călătoria sa din Polonia.

— D. G. Mârzescu ministrul muncii este însărcinat cu interimatul ministrului de externe, dl I. G. Duca, ministru de externe și ad-interim la finanțe.

— Dl I. Inculeț, este însărcinat cu interimatul ministerului de finanțe, până la înapoierea dlui I. G. Duca în țară.

Dl general Arthur Văitoianu, are președinția consiliului de miniștri până la înapoierea dlui Ionel Brătianu.

— **Numirile și destituirile funcționarilor** se vor face provizoriu de consiliul de miniștri până la înapoierea regelui.

Improprietăririle în Ardeal

Punerea țăranilor din comunele Sân-Mihaiul de jos și Sân-Mihaiul de sus în posesiunea pământurilor. Cum a decurs solemnitatea. Cuvântările. Banchetul. Câți țărani au fost împroprietăriți. La 4 Iulie vor avea loc noui împroprietăriri în jud. Turda-Arieș, în prezența Dlor Miniștri Alex. Constantinescu și A. Văitoianu

N-am ocupat în numerile trecute teale ziarului nostru de mersul lucrărilor de aplicare a reformei agrare în Ardeal. Din datele și statisticele exacte pe cari le-am pus la dispoziția publicului reeșia clar că aceste lucrări continuă în perfectă ordine și că în curând exproprierile și improprietăririle din Ardeal vor fi complect terminate. Pentru a se întipări mai bine în memoria poporului realizarea acestui mare act de prevedere și de dreptate socială, cei mai înalți demnitari ai statului, însuși Primul Ministru și alți miniștri au luat parte, anul trecut, la împroprietăririle care s'au făcut în Ardeal a fost aceia a țăranilor din comuna Grind-Cristur în jud. Turda-Arieș, în prezența dlui Prim-Ministru I. I. C. Brătianu și a dlui Constantinescu, ministrul agriculturei.

Aceasta s'a produs anul trecut Anul acesta, la fel, prima împroprietărire făcută în Ardeal cu fast deosebit are loc tot în jud. Turda-Arieș și anume în comuna Sân-Mihaiul de jos — Solemnitatea acestei împroprietăriri a avut loc azi dimineață la ora 10 de față fiind dl Gheorghe Cipăianu, directorul general al Casei împroprietăririlor, Dl Emil Petrini, directorul general al agriculturei din Ardeal, toate autoritățile județului Turda-Arieș, toți țărani din comunele din jur și un mare număr de intelectuali din Turda.

Dl. Ministru Al Constantinescu care anunțase că va lua parte la solemnitatea acestei improprietăriri, îmbolnăvindu-se pe drum a fost nevoit să se reîntoarcă la București, delegând pe Dl Gh. Cipăianu să-l reprezinte.

Solemnitatea dela Sân-Mihaiul de jos a început azi dimineață la ora 10 cu un serviciu religios după care a urmat cuvântările Dlor Dr. Prăjescu, prefectul județului, Dr. Boieriu, deputat, I Teodoru, consilier agricol a primarului din Sân-Mihaiul de jos etc.

In cele din urmă, președintele comisiunei de împroprietărire — dă cetire procesului verbal al împroprietărirei din care reese că:

Au fost improprietăriți 137 de țărani din comunele Sânmihaiul de jos și Sânmihaiul de sus pe 784 de iugăre. Dintre cei împroprietăriți, 49 sunt unguri iar restul români Pământul expropriat a fost proprietatea următorilor: Dr. Iuliu Wolf, Biserica reformată, biserica unitară, biserica romano-catolică; dr, Temery Iuliu și Baronul Jozsica.

La ora 1 a avut loc un mare banchet dat în onarea oaspeților. Banchetul a avut loc la Dl Dr. Boeriu deputat.

•

In ziua de 4 Iulie vor avea loc în comunele Topard, Vereșmort și Vaidavic, solemnitatea improprieturirii țăranilor din aceste comune, solemnitate la care vor lua parte și D-nii Miniștrii Al. Constantinescu și Arthur Văitoianu.

Serbarea de fine de an dela școala normală de învățători din Cluj

In ziua de 21 Iunie s'a serbat la școala normală de învățători, încheierea anului școlar 1922/3 cu o modestă serbare mai mult de caracter familiar de cât public. Totuși a luat parte multe persoane de inimă pe lângă membrii comitetului școlar, între care am putut remarca pe dșoara Gabor, directoara sc. norm. de fete cu o parte din corpul didactic de acolo, dl. V. Dimitriu, consilier la curtea de apel cu Dna, dl. L. Boicaș, dl R. Vuia, de Crișan cu doamna precum și părinții elevilor cari se aflau prin Cluj.

Fără îndoială că mama orfanilor de război, dna General Anastasiu a venit cu o mână bogată de daruri pentru copiii dela școală. Serbarea a fost condusă de președintele comitetului școlar, dl General Anastasiu și după corurile declamările și orchestra, elevilor școlii normale și a celor dela școala de aplicație, s'a făcut situația lor și apoi s'au distribuit premiile de cărți, bani, efecte.

Premiile le-a împărțit personal dl General Anastașiu, cărți, dăruite de comitetul școlar și de unii din profesorii școalei, iar d-na General Anastasiu a dăruit 7 costume de haine celor mai buni elevi precum și ajutoare în bani, unul de 100 lei și două de câte 50 lei. Elevilor săraci, lipsiți de haine și încălțăminte le-a dăruit dl dr. Bilașcu 2 ajutoare de câte 100 lei, iar d-l V. Dimitriu 100 lei.

Direcția școalei mulțumește și pe această cale generoșilor donatori.

— **Numire.** D. Șt Matescu a fost confirmat conferențiar la catedra de mineralogie și agrogeologie, la Academia de agricultură din Cluj.

Toți Babylonați încălțămintea Toți cinnarișo poți

2823

•

Ciocolata-desert

Kandia

Caramelele (lapte, cafea, ciocolată) sunt cele mai bune și se găsesc pretutindeni. 2718—3.

•

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Automobile FORD typ nou cu roți demontabile ab gara Cluj Lei 115.000 precum alte sisteme de automobile găsiți la firma PERRY,
Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.
2725-3

Vizita Suveranilor noștri în Polonia

Grandioasa primire făcută Suveranilor la Sniatin și la Lemberg. Sosirea Suveranilor la Varșovia. Primirea făcută Serbările. Programul de azi Luni 25 Iunie

— *(Prin fir telefonic de la corespondentul nostru din București)* —

Pretutindeni în Polonia, Suveranilor României li s'a făcut o primire grandioasă. La frontieră, în Gara Sniatin, Suveranii au fost primiți de șeful casei militare, de președintele dietei poloneze, de ministrul comunicațiilor, de ministrul României la Varșovia, dl Florescu, de directorul protocolului din ministerul de externe al Poloniei, generalul Rozwadoski, atașat Regelui și colonelul Pregdoski, atașat Reginei.

Sosirea la Lemberg

La ora 10 seara a avut loc primire grandioasă la Lemberg. In mijlocul unui entuziasm de nedescris, voevodul Gradowski și primarul Neuman au salutat pe înalții ospeți. Orașul a fost minunat pavoazat cu covoare și flori.

La ora 3 noaptea aclamațiile mulțimei au obligat pe Suverani să descindă în gara Przemysl, unde a avut loc o emoționantă manifestație.

Sosirea Suveranilor la Varșovia. Primirea. Serviciul religios. Decorarea președintelui republicei poloneze. Serbările

Duminecă dimineața la ora 10 avut loc sosirea la Varșovia. In gara splendid împodobită se găseau președintele republicei d-l Voțcekowsky cu familia, membri guvernului, corpul diplomatic, înalții demnitari ai statului, reprezentanții armatei.

Intâlnirea celor doi a fost foarte călduroasă. Au urmat prezentările, apoi trecerea trupelor în revistă. M, S. Regele României a avut o întrevedere cu mareșalul Pil, sudski, iar d-l Ion Brăteanu cu d-l Vitos. sub ploaia de flori iare curgea de pretutindeni, cortețul a străbătut străzile principale până la palatul Lazienko. unde arhiepiscopul Kakowski a oficiat slujba religioasă în capela dalatului. Suveranii au făcut apoi o vizită protocolară președintelui republicei, în palatul „Belvedere". D-l Voicekowsky a înapoiat vizita la palatul Lazienko. M. S. Regele a decorat pe d-l Vojcekowky cu ordinul CORDONUL REGELUI CAROL.

La ora unu și jumătate a avut loc un dejun intim la palatul **„Belvedere"**. La ora cinci și jumătate M. S. Regele a primit pe reprezentanții corpului diplomatic. Nunțiul papal a ținut un remarcabil discurs, la care a răspuns Regele. Seara a avut loc un dineu de gală oferit de președintele republicei la palatul regal **„Zamek"**, la care au participat 150 de invitați. A urmat o strălucită recepție cu concert și balet la care a participat aristocrația Varșoviei.

Azi Luni au loc manevrele dela Motokow la care participă M. S. Regele. După prânz are loc recepția dela primărie.

Declarațiile d. I. G. Duca făcute în Polonia

Scopul vizitei Suveranilor

Dl. I. G. Duca, ministrul nostru de externe, care însoțește Familia noastră Regală în Polonia, a făcut ziarului „Curierul Varșoviei" câteva declarații în care relevă caracterul defensiv al alianței româno-polone și legăturile de cordialitate cari unesc aceste două țări vecine.

D-sa a accentuat că vizita Suveranilor României nu are nici un scop politic. E o vizită de politețe căre răspunde la vizita mareșalului Pilsudski.

Primirea făcută ziariștilor români

Delegația presei române care se află în Polonia, a fost primită cu mare solemnitate la societatea scriitorilor poloni și la Sindicatul presei polone. La aceste două solemnități s'a accentuat puternica legătură de prietenie care domnește între România și Polonia.

CIORAPII Lloyd 1477 2647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

ULTIME INFORMAȚII

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

ORA 2 P. M.

Incendiul dela Soc. „Franco-Română"

Pagube de peste 40 milioane lei

Un mare incendiu a isbucnit aseară la societatea „Franco-Română" din București din cauza unei explozii produsă la sala mașinelor. A. S. R. Principele Carol a sosit imediat la locul sinistrului, încurajând pompierii. Pagubele trec de 40 milioane lei. Fochistul a fost arestat în interesul anchetei.

Congresul „Societății ortodoxe a femeilor române"

La Galați a avut loc congresul „Societății ortodoxe a femeilor române" sub presidența mitropolitului primat, dr. Miron Cristea. S'a inaugurat cu această ocazie institutul de domnișoare al societății. Au vorbit I. P. S. S. Mitropolitul primat, d-na Alexandrina Cantacuzino și d. Ispir, secretarul general al ministerului cultelor și artelor.

Reluarea traficului de colete postale cu străinătatea

Direcțiunea generală a poștelor anunță că s'a restabilit schimbul de colete poștale cu toate țările Europei, inclusiv Rusia, prin intermediul Germaniei și al Letoniei.

Mare Serbare cercetășească

Cohorta Cercetașilor „Fântânele" din Cluj va da o mare serbare în ziua de 29 Iunie a. c. Inainte de masă va fi solemnitatea depunerii legământului cercetășesc în Piața Unirii la ora 10 jum. iar după prânz mare serbare populară în Parcul Orașului și serbare la Arena Sportivă la ora 3. Vor lua parte delegațiile tuturor cohortelor din țară, cari vor contribui cu producții în programul serbării

Fiind vorba de-o manifestație sportivă a întregii tinerimi rugăm publicul românesc să vie în număr cât mai mare și să facă tot posibilul ca micii oaspeți să se simtă acasă în Clujul nostru. Rugăm de asemeni familiile românești să înlesnească masa la 1—2 cercetași anunțându-se la Comandamentul Cohortei Fântânele (Liceul Gh. Barițiu) până Joi 28 l. c.

Serbarea de fine de an a școalei normale de fete din Cluj

Serviciul religios. Cuvântările. Serbarea. Expozițiile

Ieri dimineață a avut loc în sala de gimnastică a școalei normale de fete din strada General Berthelot, serbarea de fine de an a elevelor acestei școale, care a decurs după următorul program:

La ora 11 a. m. s'a oficiat o scurtă slujbă religioasă, — apoi dl Ghidionescu, președintele comitetului școlar, a deschis festivitatea printr'o scurtă cuvântare prin care a adus la cunoștința celor prezenți situația acestei școale din toate punctele de vedere, remarcând faptul că în urma sforțărilor de către comitetul școlar, s'a mai putut strânge din serbări și colecte publice, suma de 44.500 lei, care a ajutat destul de simțitor la îndeplinirea unor îmbunătățiri strict necesare școalei. — D-sa a terminat adresându-se elevelor absolvente pe cari le-a rugat să nu uite, nu lecțiile învățate, ci felul cum li s'au predat acele lecții de către profesoarele și profesorii școalei.

A luat apoi cuvântul harnica directoare a școalei, d-ra Gabor, care a expus asistenței situația școlară a elevelor, în acest an, arătând că au fost înscrise în toamnă 434 eleve. Din lipsă de locuri nu au putut însă fi primite de cât 274 eleve, dintre cari la sfârșitul anului, 232 au fost promovate, 30 au fost corigente, 4 retrase și restul de 8 bolnave în sanatorii. D-ra Gabor a terminat mulțumind corpului profesoral pentru munca depusă în anul școlar încheiat, totodată și celor prezenți pentru bunăvoința de a onora școala cu prezența lor la festivitate.

A urmat apoi mai multe numere din program între cari am remarcat, dansurile naționale și grațiozitatea fetițelor dela școala de aplicație în „jocul rândunelelor".

Cu multă căldură a declamat d-ra Jenica Macovei, poezia „Ostași Ardeleni" de Mircea Rădulescu.

S'a jucat apoi de către elevele școalei, revista „Școala Normală."

Intre interprete am remarcat pe D-rele Ana Popovici, Jeny Macavei și pe mica elevă Suzana Coman, care s'au achitat cu mult succes de rolurile încredințate.

Festivitatea fiind terminată, asistența a trecut prin alte săli ca să viziteze reușitele expoziții de lucru, desemn, pictură, etc.

Eșind din sala de gimnastică, am intrat în atelierul de sericicultură și țesătorie de covoare de subt conducerea D-lui maestru G. Rădulescu. Aci am avut ocazia să văd întreaga metamorfoză a viermelui de mătase: dela fluture până la gogoașă (extracția firului). Acest atelier este amenajat cu aparatele cele mai moderne și ar fi mult mai înaintat dacă n'ar lipsi fondurile bănești.

In secția de covoare am zărit mai multe războae cu niște începuturi de scoarțe naționale, cari din lipsa materialului necesar, din Februarie și până în prezent, nu au putut fi terminate, — cu toate că este singurul atelier de scoarțe naționale atașat unei școale normale din Transilvania.

In numeroasa asistență am putut remarca pe Dl Gl. Anastasiu cu Dna D. Colonel Nicolau cu Dna, Col. Tătărăscu cu Dna pe Dnele Bratu, Dr. Popovici Hosu, pe D-rele Viorica Crișan, Tanți Nicolau precum și pe Dnii Dr Hossu, Dr Traian Popovici, Dr Seny directorul Regional al învățământului secundar din Cluj precum și mulți membrii ai corpului didactic primar și secundar din localitate.

*

Ne miră faptul însă, cum între absolvente nu s'a găsit nici una cari prin câteva cuvinte să mulțumească atât corpului profesoral al școalei, cât și comitetului școlar, pentru osteneala dată în tot timpul cât au fost eleve. Credem că o atenție cât de mică, n'ar fi stricat.

*

La orele 2 p. m. vizitarea expozițiilor a luat sfârșit și întreaga asistență a părăsit localul școalei cu frumoase impresii sau mai bine zis cu convingerea că în acest modest templu al culturei grație energiei conducătorilor, se muncește cu prisosință.

*

La această serbare au mai asistat și elevele școalei normale din București, „Elena Doamna" cari fiind în excursie prin Transilvania au vizitat și Clujul nostru.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Luni: Micul Rege. Ca oaspe Bela Tompa Abonament de zi 149. B. Prețuri de premieră. (Seria bilelelor 451).

Marți: Bajadera. Ca oaspe Bela Tompa. Abonament șters. Prețul de premieră. (Seria bileteior 452).

Mercuri: Femeea Caprițioasă. Cu distribuția nouă a rolurilor. Ciclul literar pentru muncitori. Prețuri de premieră. (Seria 453).

Joi: Ioan Viteazul. Ca oaspe Andrei Tolnai. Prețuri de Premiera. Abonament șters. (Seria 424).

Vineri: Dama în hermelina. Ca oaspe Andrei Tolnai. Premieră de operetă. Abonamert șters. Prețuri de Premiera. (Seria 455).

Sâmbătă: d. m. Ultimul Vals. Ca oaspe Andrei Tolnai. Prețul reduse. (Seria 456.)

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1359 256

Intâmplări din Cluj

Crima din strada Surdă

Pentru o ţigaretă se omoară un om

Aseară ca de obiceiu, a avut loc la bodega „Sălăgeanca“ din strada Surdă Nr. 19, obişnuitul bal al Săcuilnr. Pe la orele 11 noaptea, doi dintre secui aflaţi în bal, unume Demeter Andraş şi Simonffy Andraş s'au luat la ceartă pentru o ţigară, pe care primul o luase dela al doilea fără voia acestuia. Peste câtva timp cearta s'a transformat în bătae şi la un moment dat Simonfy Andras o fire violentă, şi-a scos cuţitul din carâmbul cizmei şi l a înfipt în pieptul adversarului. Până când cei din jurul lor şi-au dat seama de cele întâmplate, criminalul a dispărut fără urmă.

Victima Dememeter Andras în stare extrem de gravă, a fost transportat cu o trăsură de piaţă la Clinica Chirurgicală, unde după o oră sucumbat.

Anunţându-se autorităţile, la faţa locului s'a transportat comisarul Pop şeful circumscripţiei 4 poliţienească care a făcut primele cercetări.

Criminalul a fost pus în urmărire.

Furtul din strada Regina Maria

Comerciantul Carol Holo din strada Regina Maria Nr. 10 a reclamat poliţiei centrale, că din magaziaul său dela suszisa adresă, zilnic dispar mărfuri ca: ciorapi de mătase, pânzeturi fine, etc.

Agentul special Ionel Kotz fiind însărcinat cu verificarea denunţului, a reuşit să descopere pe hoţ, care este vânzătoarea din magazin Talo Julişka domiciliată în strada Muncitorilor Nr. 14.

In timpul anchetei s'a constatat că numita a furat zilnic diferite cantităţi de marfă, a cărei valoare în total atinge suma de 20 000 lei. Această marfă o ascundea în sân sau pe sub fustă când pleca la masă şi apoi o ducea soţului său spre a o vinde.

Când a fost angajată de către comerciantul Holo ea şi-a dat numele de Udvary Iulia şi adresa în strada Ţimbalului nr. 19.

Vânzătoarea hoaţă, cât şi hoţul tăinuitor au fost înaintaţi parchetului împreună cu întregul dosar al afacerei.

Cronica sportivă

— Rezultatele de ieri, 24 Iunie —

Victoria—Nac. 0:0

Echipa orădană a jucat foarte stilizat şi cu multă technică, contrabalansată însă de jocul însufleţit al Victoriei. Mai ales portarul Victoriei Molnar s'a distins prin o apărare excelentă. Apărarea merită de alttel toată lauda pentru rezistenţa ce au depus-o contra înaintaşilor adverşi. Înaintaşii Victoriei însă nu au fost la înălţimea la care ne-am obişnuit să-i credem. Din echipa Nac, avem cuvinte de laudă pentru jocul înălţător al lui Ronai Drecher, cari de astfel fac parte din representativa României.

Arbitru corect Ciucăr.

CFR—KMTE.

KMTE. nu s'a prezentat pe teren din cauza nimicirei matchului din toamnă.

CFR. I a jucat cu echipa a II-a a echipei Victoria, învingându o cu 3:1.

Oradea-Mare

Haggibbor (Cluj) — Macabea 2:1 (0:1). Haggibbor a câştigat matchul numai cu multe sforţări. Echipa Macabea a făcut progrese mari.

Bihorul—Şcoala de ofiţeri 1:0 :0.

Tg.-Mureş

MTK—KAC. (Cluj) 2:0 (0:0

Echipa MTK. întărită cu mai mulţi jucători din streinătate, a învins după un joc prin excelenţă frumos pe echipa KAC. în care s'a resimţit lipsa celui mai bun jucător al său Marcienkievits.

Bistriţa

Aesculap (Cluj)—Rapid 1:1 (0:0) Matchul de prezentare al nou înfiinţatului club Rapid.

Braşov

Şoimi (Sibiu—Ioşia 1:0 (1:0). Matchul decisiv pentru şampionatul de clasa II-a a regionalei Braşov. „Şoimi“, echipa românească a Sibiului a învins în mod meritat.

Timişoara

Gloria CFR. (Arad) — Kadima 3:0 (1:0.)

Petroşani

Kinizsi (Timişoara) — Camp. 2:0 (2:0.)

Arad

AMTE—Unirea Timişoara (1:1)

Dej

Unio—MSE (Tg.-Mureş) 3:0 (1:0.)

Satu-Mare

Olimpia—NSE (Sighetul-Marmaţiei) 1:1 (1:0.)

Sighetul-Marmaţiei

SzSE. (Satu-Mare—Samson 2:0.

Odorhelu

MSE (Sibiu)—Harghita 3:0.

Făgăraş

Concordia (Sf.-Gheorghe) —Făgărăşana 1:0 (0:0.)

Atletism

Pe ziua de ieri au fost două concursuri atletice. Unul la Arad, aranjat de clubul A. A. C. la care au participat mai mulţi atleţi din Cluj, marcând rezultate frumoase. La acest concurs Vajna (KAC.) a corectat recordul român al saltului cu prăjina sărind 3.20 m. Schvelengreber (AAC.) a corectat recordul la 1500 m. plat făcând această distanţă în 4 minute şi 32·2 secunde. KAC a mascat recordul la ştafată de 4 ori 100 cu 42·2 secunde. Dl Corcan Universitatea) a aruncat cu suliţa 48 metre.

* * *

Celălalt concurs a fost la Timişoara. Au fost rezultate foarte frumoase. Mai ales s'a distins Pop Zorila (fost atlet la U., acum la „Banatul“), care la aruncarea discului a ajuns 41.27 metri, Fiches (TAC) la saltul în lungime a ajuns 6.18 metri.

Premiul concursului l-a câştigat clubul TAC cu 41 puncte.

FOARTE IMPORTANT pentru GOSPODINE!

„CENTRALA“ SUROGAT de CAFEA în Păhar

Produsul Prăjitoriei de cafea şi fabricei de surogat „CENTRALA“ Cluj

prezintă următoarele mari avantaje

1. Surogat de cafea prima calitate cu cea mai bună aromă de cafea veritabilă. Perfectă conservare este garantată prin ambalarea în păhar
2. Economie insemnate la intrebuinţarea de cafea boabe
3. Un păhar pentru gospodăria „gratis“

Se găseşte în toate magazinele de coloniale şi delicatese.

2885 Radio 3493

NOUTATE!!!!!!

MINISTERUL JUSTIŢIEI

Se aduce la cunoştinţa generală că la Ministerul Justiţiei (arhiva direcţiunii contabilităţii) se găsesc de vânzare volumele I., II., III. şi IV. ale colecţiunii oficiale de legi, decrete-legi, decrete, regulamente, deciziuni ministeriale şi orice alte măsuri luate în vedere stării de răsboi (14 Aprilie 1916—31 Martie 1920).

Volumul I. costă lei 40.
Volumul II. costă lei 30.
Volumul III. costă lei 40.
Volumul IV. costă lei 60.

Se mai găsesc expuse vânzărei:
Codul civil general Austriac, care costă lei 60,
Codul de procedură civilă Austriacă, care costă lei 40,
Broşura conţinând legea de organizare judecătorească, pragmatica de serviciu şi alte legi în vigoare în Bucovina, care costă lei 50.

Expedierea lor se face la cerere, numai contra costului trimis prin mandat poştal sau prin recipisa de vărsare „la Stat“ prin Administraţiunea financiară.

Pentru librării se acordă un rabat de 20%. 26 6

Mare deposit de 2747-3

Rulimenţi pe bile

de cea mai bună fabricaţie F. & S. Schweinfurt A. M toate dimensiunile

Emil Blaga, Cluj

Preţul corent se trimete la cerere. Expediţie în intreaga ţară

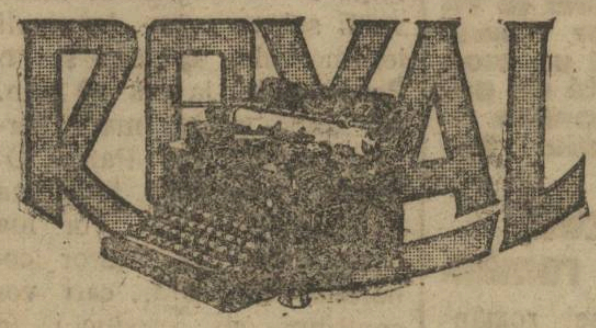

maşina de scris americană vânzarea exclusivă la 2744-6

Librăria LEPAGE

Cluj. Cereţi ofert

Siegfried Weisz

magazin de mode

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6

Aranjează un târg senzaţional pe timp de 14 zile

începând de azi.

Să pune în vânzare:

Priviţi galantarul

Pălării de păr de Epure având grăutate de 50 grame á 120 lei.

1000 bucăţi pălării din par de Epure á 140 Lei

Cravate Shimmy á 25 „

Toate pălăriile de paie cari se află în depozit se vând cu preţuri reduse.

Numai 14 zile. 2880

Priviţi galantarul

Preţuri reduse!

Magazinul „Barza“

Str. Reg. Ferdinand No. 11.

Creton	mtr	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	mtr.	95
Batist brodat		19

Mare asortiment de pânze de prima calitate.

Telefon 959.

2873

Reclama este sufletul comerţului

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

2787 Piaţa Unirii 13.

Sucursala Târgu-Mureş, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunț Redo

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Transpirația Mâinilor Mirosul Picioarelor, etc.

dispăre întrebuințând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacii și Droguerii sau contra mandat poștal de lei 20 vi se trimite de către Farmacia VOREL, Piatra-Neamț. 2819-5

Cumpărând

dela actualul proprietar D-l CAROL KASSAI

Cafeneaua „Europa“

din Cluj, Piața Unirii, rugăm și provocăm prin această toți creditorii acestei firme să-se anunțe pretențiunile până la 5 Iulie 1923 inclusive subscrisului institut. Anunțariile intrate după aceasta dată nu se vor lua în considerare.

2891

Cluj, la 25 Iunie 1923.

„Albina“ institut de credit și de economii, filiala Cluj.

De vânzare

Una casă nouă cu grădin patru camere și două bucătării se pot prelua 360.000. — Se poate prelua una casă cu grădină având două camere 150.000. — Moșie mică cu locuință din trei camere în Cluj 400.000. — Local de prăvălie în Str. Regele Ferdinand 250.000. — Alt local de prăvălie aproape de centru 100.000. — Mai multe local pentru prăvălie.

Ase interesa la DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 125
Se lucrează în rate lunare

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj.

No. 242—1923.

Licitație.

In ziua de 10 Iulie 1923 ora 10 a. m. se va ține licitațiune publică pentru furnizarea lingeriei (rufăriei) necesară Clinicilor Universitare pe anul 1923.

Ofertele închise se vor înainta cel mai târziu până la ora licitațiunii.

Informațiuni se pot lua la Administrația Clinicilor Universitare zilnic dela ora 10—12.

Ofertanții se vor conforma art. 72—83 din legea contabilității a Statului

Cluj, la 22 Iunie 1923.

2890 p. Administrator, I. ROȘESCU.

Apartament

modern predau Oradea-Mare centru în schimbul unui apartement în Cluj

Adresa la ziar.

Incomparabil
și se găsește pretutindeni

Geza Herczeg
fabrica chimica
Cluj.

Lloyd 1721 2879

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea“

„MECANOS“ S. A.
SUCURSALĂ CLUJ,
Str. Memorandului No. 24.

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiale pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2882

„Tacâmul“

fabrică pentru articole de argintării

Cluj, Str. Avram Iancu 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacâmul“ Cluj.

Argint
cumpără cu cel mai mare preț! 2850

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revânzatori.

BABOS & Co. **MAGAZINUL de FIERĂRIE**

CLUJ, Str. Regina Maria No. 21

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcții, **cuie de sârmă**, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri, vase de bucătărie, frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

2887

Telefon 351

Reclama este sufletul comerțului

Citiți „FLACĂRA“

Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.
INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

ŞTIRI DIN BANAT

O foaie a minorităţilor în limba românească

Timişoara, 22. Redactorii revistei „Magyar Kisebbség“ (Minoritate Maghiară) din Lugoj, d-nii dr. Jakabffy, dr. Willer şi Sulyok au hotărât să scoată o gazetă a minorităţilor în limba românească. Titlul noului confrate este „Glasul Minorităţilor“ şi va stârni, negreşit, mult interes dată fiind greutatea oamenilor ce îl redactează.

Unica scădere a „Glasului Minorităţilor“ ar fi că se ocupă numai de soarta minorităţii maghiare dela noi, neglijând pe celelalte.

Acuză neîntemeiată

Dl avocat dr. Buha din Lugoj a acuzat pe dl şef al oficiului postal de acolo, Nicolea Sedao, că ar fi asemnat unei funcţionare dela poştă sume ce nu i se cuveneau. Dl şef Sedan a cerut o anchetă disciplinară, în decursul căreia s'a dovedit că acuzaţia d-lui dr. Buha este neîntemeiată.

Dl şef N. Sedan l'a dat pe acuzator în judecată, pentru calomnie.

Avocaţii şi magistraţii români şi minoritari din Timişoara, întruniţi la o agapă, propagă ideia de înfrăţire

Timişoara, 22. — Astă seară a avut loc în grădina restaurantului „Coroana de oţel“ din localitate, o agapă colegială a avocaţilor şi magistraţilor, români şi minoritari.

Agapa de 120 de tacâmuri, s'a început seara la orele 9 şi a continuat, într'o atmosferă de armonie şi iubire, până târziu în zorii zilei.

Din vorbirile ce s'au rostit la această agapă, reese marele interes şi grija deosebită, pe care corpul nostru juridic o are faţă de animozităţile şi lipsa de armonie prea frecventă mai ales pe la periferiile ţării.

Primul care la cuvântul, este d-l Dr. Mihail Gropşianu, avocat şi preşedinte al baroului din localitate, iniţiatorul acestor agape.

Dintre restul vorbirilor, răsplătite toate cu ropote de aplauze de către comeseni, pentru conţinutul învârtit mereu în jurul aceleaşi teme, relevăm pe aceea a d-lui consilier dela Curtea de Apel, Athanasie Dumitrescu ...

După o introducere plină de umor, d-sa spune că în urma războiului mondial, care s'a dus cu lozinca: „război-războiului“, s'a crezut de optimişti, că se va întrona o eră nouă de pace şi fericire pe pământ.

Se constată însă din contră, că ura dintre naţiuni, clase, profesiuni şi indivizi chiar niciodată n'a fost mai acerbă ca acuma.

Se pune problema dacă Europa nu e în ajunul unui cataclism social, care să aibă ca urmare reîntrarea în barbarie! De aceia, singura speranţă de îndreptare nu poate fi decât în locuirea urei prin solidaritate şi iubire, singurele virtuţi creatoare.

In continuare, d-sa spune că se simte mulţumit că baroul Timişorean şi magistratura au înţeles acest lucru şi spune că solidaritatea avocaţilor cu magistraţii e în natura lucrurilor, ei neavând interese antagoniste, ci dimpotrivă, datoria imperioasă de a lucra împreună pentru renaşterea păcii lumei de astăzi.

După I. Atanasovici au mai vorbit d. Cocea dela Curtea de apel despre egalitatea de drept a tutulor naţionalităţilor; d. Octavian Crişmariu, avocat, despre independenţa magistraţilor, şi Samuel Ligeti despre înfiinţarea unei asociaţiuni a oamenilor de drept.

Reprezentanţii presei din Bucureşti şi de aiurea, deşi n-au fost invitaţi la această agapă, îşi fac, totuşi, datoria relevându-i importanţa pentru raporturile sociale dintre naţiunile conlocuitoare ale Banatului.

O pretenţie a măcelarilor

Măcelarii din Timişoara cer primăriei, din Camera de Industrie şi Comerţ, ca primăria să şteargă actualele preţuri ale cărnii, lăsând ca preţurile de pe piaţă să normalizeze printr'un comerţ liber şi să anuleze primăria şi hotărârea consiliului comunal, în baza căreia nu este îngăduit a se duce din Timişoara vreo cantitate de carne ori slănină.

Nu ştim, încă, de ce părere va fi primăria noastră.

Viaţa la Sovata

De câteva zile viaţa a devenit iarăşi foarte animată în staţiunea balneară Sovata. Sezonul s'a început şi caspeţii sosesc mereu. Direcţiunea băilor a făcut anul acesta sacrificii foarte mari pentru înfrumuseţarea staţiunei, iar preţurile în raport cu scumpetea extraordinară din altă părţi, sunt cât se poate de moderate. Din acest motiv vizitatorii sunt perfect mulţumiţi cu împrejurările. Până în prezent au sosit printre alţii: familia d-lui director general de finanţe Simionescu, dl senator Mişu, dl advocat Teiciu Cluj, dna Şerban şi alţii.

Au vizitat staţiunea elevii dela foarte multe şcoli din ţară, printre cari elevii liceului din Braşov, cari au stat aci două zile şi au plecat pe deplin mulţumiţi, apoi două echipe ale liceului din Blaj, liceul de băieţi şi fete din Sânmărtin, iar acum se aşteaptă sosirea liceului de fete „Unirea“ din Târgu Mureş. Era vorba că zilele acestea să sosească şi întreg corpul ofiţeresc din Târgu-Mureş în frunte cu dl general Olteanu, însă în urma dispoziţiilor ulterioare vizita aceasta s'a amânat pentru mai târziu.

E de notat că apa lacului „Ursu“ a ajuns deja la temperatură de 50 grade Celsius.

Scrisori din Bihor

Constituirea Asociaţiei economilor din Oradea-Mare

Duminecă, trecută, după amiază la ora 5 s'a ţinut în sala mare de şedinţe a primăriei adunarea generală de constituire a „Asociaţiei economilor din Oradea-Mare.“ Au fost prezenţi d. Dr. Coriolan Bucico primarul oraşului, d. Aurel Catana, pref. Poliţiei, Dimitrie Ionaş consilier economic, Dr. Şimonca S. jurisconsultul oraşului, D. Balog t. membru în Consiliu, Dim. Popa, funcţionar de bancă etc. şi un public foarte numeros de economi.

Societatea s'a constituit din vechea societate a economilor maghiari, care timp mai îndelungat nu a funcţionat. Are în statute asigurate, apărarea intereselor economilor, cultivarea ţărănimei, înfiinţarea de bibliotecei creşterea sentimentului naţional.

Preşedintele Comisiei de constituire, d. Ioan Corbu Silaghi dir. şcoalei med. de fete deschide adunarea generală, salutând pe d. primar Bucico, pe consilierii oraşului şi pe cei prezenţi. Apoi a arătat scopul înfiinţării Asociaţiei îndemnând membrii la muncă cinstită şi rodnică în interesul prosperării economiei naţionale.

După preşedinte ia luat cuvântul d. primar, Coriolan Bucico mulţumind preşedintelui de atenţiunea arătată şi declarând cu mândrie că se simte fericit în mijlocul economilor căci este născut dintre ei. Iar pentruca să dovedească dragostea ce o are faţă de această Asociaţie, a declarat înaintea adunării generale că doreşte să fie înscris ca membru în Asociaţie, ceeace adunarea generală a primit cu nesfârşite ovaţii.

Urmează raportul secretarului general, d. Ioan Ursan prof. care în cadrul unei vorbiri potrivite a arătat toate lucrările de pregătire ale Asociaţiei Economilor. A îndemnat pe economi ca să-şi dea tot concursul pentru susţinerea şi desvoltarea cât se poate de importantă a acestei societăţi, care s'a înfiinţat în ceasul al 11-lea a reformei agrare, făcând apel ca să se înscrie ca membri cât de mulţi.

Sau citit apoi statutele Asociaţiei cari au fost primite de adunarea-generală în întregime.

După aceasta s'a procedat la alegerea comitetului permament, după ce comitetul de iniţiativă şi-a depus mandatul.

S'au ales cu unanimitate, de preşedinte d. Ion Corbu Silaghi, vicepreşedinţi: Laurenţiu Pintea şi Ioan Crăciun economi, secretar general: Ioan Ursan prof., casier: Vasile Pintea econom., jurisconsultul Asociaţiei Dr. I. Câmpean, notari Ion Pop şi Emeric Sabo, bibliotecar T. Domocoş, controlori: P. Iancu şi M. Iankai.

Propunându se d. Dimitrie Ionaş consilierul economic al oraşului ca preşedinte de onoare a fost ales cu aclamaţie.

La propunerea d. Laurenţiu Pintea adunarea generală a primit ca să se trimită telegramă de omagiu M. S. Regelui, dlui Ministru al Agriculturei şi dlui General Moşoiu.

Adunarea generală a luat sfârşit la orele 8, după care a urmat un banchet la restaurantul Cercului Catolic.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

PRETUTINDENI IN ARDEAL SE CITEŞTE ZIARUL INFRAŢIREA

ABONAMENTELE pentru ziarul „Infrăţirea“ se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorităţi, bănci şi societăţi

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRĂŢIREA“ la Administraţie Str. I. Maniu No. 3. şi prin toţi Agenţii şi Agenţiile de publicitate

Se primesc reclame scrise şi în limba maghiară şi germană pentru care avem traducători speciali

Preţuri reduse

Toţi cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul III. No. 831 • 8 PAGINI • UN LEU • 8 PAGINI ... ie 1923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 6920

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3, (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Alegerile dela Barou

Un exemplu pentru reabilitarea drepturilor românești o clipă încălcate

Sunt cunoscute împrejurările în cari s'a constituit Baroul dela Cluj la cele dintâi alegeri din acest an.

Datorită unei abuzive interpretări dată libertăților minorităților, și mai cu deosebire datorită lipsei de demnitate națională a câtorva români — din fericire puțini la număr, în Baroul de Cluj pătrunsese o majoritate de elemente streine de caracterul național de drept public al acestei înalte instituțiuni de stat. Alegerile așa cum se făcuse, era o jignire adusă autorității de stat românești, în primul rând, și un pericol pentru promovarea caracterului național românesc ce trebuie să-l aibă instituția Baroului. Ea nu putea deci să rămână bună. Cei câțiva români, aleși în consiliul de disciplină și-au dat pe rând demisia, neputând suporta majoritatea jignitoare evreo maghiară. Acești au fost dnii dr. Ioan Suciu, dr. Simion Nemeș și dr. Aurel Blaga. Lângă cei opt membri evrei și maghiari au rămas numai doi români, d. dr. Dionisie Pop, decanul alegerii trecute, și d. dr. I. Giurgiu.

In consecință avocații români au pornit o puternică mișcare pentru restabilirea drepturilor naționale românești în Barou. Rezultatul acestei mișcări s'a putut constata Duminecă în adunarea generală extraordinară, care a casat alegerea făcută ilegal și a procedat la o nouă alegere.

Aparent, întâia alegere dela Barou au fost izbânda câtorva ambițiuni deplasate; în fond însă ea a fost un succes al celor ce nu pot renunța ușor la vechea stare de privilegii, astăzi dispărută. Folosindu-se de o condamnabilă disidență în corpul avocaților români, avocații minoritari au isbutit să schimbe complect aspectul național al Baroului din Cluj. Trebue însă să remarcăm că e prima oară când deosebirile de vedere politică n'au fost prilej de desbinare între români. Dizedența care a înlesnit crearea unui Barou cu o majoritate de opt membri evrei și unguri, față de patru români cu decanul cinci, se datorește numai ambițiunii.

Succesul de Duminică al cauzei românești era de așteptat. In cadrele naționale ale României, libertățile n'au fost acordate pentru înlăturarea autorității de stat și nici pentru jignirea acestei autorități. Instituțiunile naționale trebue să-și păstreze caracterul românesc întreg, căci numai astfel se poate garanta afirmarea voinței noastre naționale și echilibrarea diverselor interese cari îi sânt subordonate. Intr'un barou unde conducerea este încredințată unei majorități necunoscătoare a limbei românești și în chip fatal ostilă intereselor generale ale românismului, fără a menționa cele câteva cazuri de manifestă ostilitate care au pătruns la alcătuirea Baroului local, se poate lesne deduce care va fi spiritul diriguitor.

Alegerea de Duminică, restabilind ordinea firească la Barou, a pus capăt pentru viitor oricăror tendințe din afară de cauza națională românească. Ea constitue un titlu de glorie pentru demnitatea statului și a avocaților români. Prezența dlui Amos Frâncu la decanat, este o chezășie că spiritul de echitate care trebue să domnească la conducerea acestei înalte instituțiuni naționale românești nu va dispare, dar nu va dispare nici caracterul românesc al Baroului. Minorității evreo-maghiare i se rezervă în cadrele consiliului de disciplină o justă proporționalitate. In comisiunile speciale reprezentanța românească trebue să rămână exclusivă prin însăși caracterul acestor comisiuni.

Astfel se pun bazele unei norme care până acum, dint'ro condamnabilă negligență, ni-a lipsit și ni-a dus la trista experiență făcută la prima alegere. Mișcarea avocaților români din Cluj, cu rezultatele ei strălucite pentru cauza națională trebue să ne servească de exemplu, și mai cu seamă să servească de exemplu pretutindeni în Ardeal și Banat unde s'a petrecut acelaș fenomen la alegerile din acest an. Pretutindeni drepturile autorității noastre de stat trebuesc restabilite, și nu ne îndoim că se va face.

Pentru apărarea naturii

Un nou congres internațional s'a ținut de curând la Paris, întrunind reprezentanții a cincisprezece națiuni. Scopul congresului a fost acela de a ușura o suferință și a veni în ajutorul unei mari oprimate.

Victima a cărei tristă soartă congresul avea s'o semnaleze puterilor publice este o zeiță venerabilă: Natura. Congresul dela Paris ne-a înfățișat pe nenorocita Physis mutilată, desfigurată, crud rănită de veșnicul ei dușman: omul.

Oratori congresului, savanți sau artiști, au arătat că omul în perversitatea lui lacomă, răpește necurmat fața nenumărată a pământului. Rasa omenească are un respect cam naiv al operilor deseori imperfecte cari ies din mâinile sale, dar nu știe să respecte minunile creiate de natură. Sfâșierea unui decor de teatru este socotită ca o faptă criminală; dar nimeni nu se indignează când se nimicește un măreț decor natural, infinit mai venic de respect decât o pânză mâzgălită cu culori. Pe toată întinderea pământului, industria distruge cu cruzime peisagiile și locurile pitorești. Trebuie deci ca toți iubitorii frumuseților naturale să se asocieze pentru a apăra natura, cum s'a făcut cu monumentele istorice, împotriva barbariei savante și metodice a industrialismului modern.

Secțiunea faunei din acelaș congres a cerut deasemeni ajutorul legilor noastre pentru a opri distrugerea unui mare număr de rase animale, a căror moarte au hotărît-o negustorii de fildeș, de blănuri sau de pene. Flora colonială este și ea amenințată. După ce au distrus nenumărate frumuseți omul civilizat a plecat și în colonii pentru a-și sfârși opera.

Nepreveżător, omul își închipue prea lesne că universul este un uriaș rezervoriu de bogății, din care poate lua cât vrea. El are senzația că acele bogății sunt inepuizabile și că natura nu are altă menire decât să le creeze fără încetare de îndată ce el le a nimicit. Ori natura sfârșește prin a se plictisi cu risipa noastră: ea vrea să ne facă a înțelege că tezaurele pe cari le pune la îndemâna noastră constituesc o avere pe care trebue s'o administrăm cu inteligență și metodă și s'o facem să fructifice ca orice capital. Dacă nu luăm seama și dacă urmăm s'o tratăm cu aceeași nepăsare, ea va sfârși prin a nu-și mai face plățile.

Dar trecând mai repede peste considerațiile acestea cari și ele dovedesc până unde ne duce mercantilismul vremilor de azi, trebuie să facem apel la tot ce a mai rămas în noi iubire pentru natură și frumusețile ei ca s'o păstrăm neatinsă de insulta materialismului modern. Ar fi prea trist și prea urât din partea noastră să fi ajuns atât de nesimțitori la poeticul ecou al fluerului lui Pan.

Intrunirea la Iași a comitetului central al asistenței sociale

Institutul surorilor de ocrotire din Cluj nu va fi desființat

Comitetul central al Asistenței sociale s'a întrunit la Iași ieri la orele 5 sub prezidența dlui ministru G. Marzescu. S'au acordat noui autorizațiuni pentru funcționarea a diferite societăți de binefacere. Dl Ministru G. Marzescu a dat asigurări că institutul surorilor de ocrotire din Cluj nu va fi desființat ci numai mutat.

Tratativele în chestiunea reparațiunilor

Răspunsul Franței la memorandul englez. Cercurile politice germane sunt pentru continuarea rezistenței pasive în Ruhr

— Presa germană cere război contra Franței —

Corespondentul ziarului „Times" la Bruxelles dă următoarele știri asupra proectului răspunsului Franței la memorandul englez. Se știe că o copie a acestui răspuns a fost comunicată guvernului belgian de Poincaré, dar nu s'a putut hotărî nimic definitiv între guvernele belgian și francez din cauza crizei ministeriale care încearcă Belgia.

După informațiunile corespondentului lui „Times", primul ministru francez lămurind ce trebue înțeles prin formula „încetarea rezistenței pasive în Ruhr", ar arăta că guvernul german va trebui să publice o proclamație ordonând agenților săi să înceteze orice rezistență în teritoriile ocupate și să coopereze la administrarea lor.

In ceiace privește al doilea punct al chestionarului britanic, anume: „ce formă ar lua ocupațiunea Ruhrului dacă Reichul ar abandona orice rezistență", Poincaré declară că s'ar reveni la „ocupațiunea invizibilă", astfel cum a fost organizată la 11 și 12 Ianuarie, când trupele franceze au fost trimise în Ruhr pentru a proteja comisiunea de experți însărcinată să intre în raporturi cu industriașii germani.

In sfârșit corespondentul ziarului englez semnalează din sursă autorizată că răspunsul Franței este redactat în termeni foarte cordiali și că Poincaré manifestă o vie dorință de a ajunge la o înțelegere cu guvernul britanic.

Pe de altă parte, comentând situațiunea actuală, „Daily Graphic" constată că Belgia, mai mult decât Franța, are nevoie de un regim liber de schimb comercial. Ziarul englez adaogă că sforțările Franței pentru a găsi o soluțiune la situația actuală nu vor lăsa Anglia indiferentă. Totuși ziarul socotește că aparține cu deosebire Belgiei să lucreze potrivit cu propriile sale interese și ale alianței.

In acelaș timp cu toate enormele greutăți economice cari sugrumă Germania, cercurile parlamentare și guvernamentale germane continuă să declare că guvernului german îi este cu totul imposibil să se ralieze la condițiunea prealabilă pusă de Franța și Belgia înainte de orice negociere.

„Ceiace cere Poincarè" pretinzând încetarea rezistenței pasive, este — se spune în aceste cercuri — pur și simplu o capitulare a Germaniei. Guvernul francez voește ca Germania să părăsească rezinstența pasivă, dar Franța să păstreze gajurile pe care a pus mâna, iar armatele sale să rămână în Ruhr, într'un mod invizibil, dar oricum putând în tot momentul să susțină esigențele comisiunilor de control al cărbunelui și aitele. Ar trebui ca noi să renunțăm nu numai la orice egalitate de tratament, dar chiar și la orice aparență de demnitate națională. Niciodată o mai mare umilință n'a fost impusă unei națiuni. Ultimatul austriac adresat Serbiei în Iulie 1914 a fost un lucru foarte dulce pe lângă toate ultimaturile cari ne-au fost adresate nouă dela semnarea tratatului din Versailles, față de ceiace Franța ni cere astăzi. La aceasta noi nu putem subscrie. Suntem hotărîți să muncim pentru a plăti reparațiile, dar mai înainte să se pună în teacă pistolul îndreptat împotriva noastră."

Iată ce se spune în sferele politice germane. Și se adoagă:

„Dacă cel puțin abandonarea rezistenței pasive, care ar însemna, un succes neauzit pentru dl Poincare, ar decide să se accepte o regulare definitivă a problemei reparațiunilor, ni s'ar putea spune: „Avantagiile pe cari Germania le-ar culege dintr'o nouă stare de lucruri ar putea-o face să înghită o nouă umilință", dar nimic nu e mai puțin sigur, multe indicii ne fac să credem că dl Poincare vrea mai ales să ne ruineze, să ne distrugă.

In atari condițiuni, am fi nebuni dacă chiar noi i-am ușura munca schimbându-ne atitudinea. Dacă el se angajează și angajează în acelaș timp în mod solemn Franța să admită o soluție definitivă a marei probleme a reparațiunilor, atunci s'ar putea fără îndoială discuta asupra încetării rezistenței pasive. Până atunci însă n'avem decât o speranță, în adevăr destul de slabă, într'o acțiune mediatoare a Angliei, care n'are interes să ne ruineaze. Credem că acest mod de a vedea este acela al majorității poporului german.

Presa șovinistă germană cere război cu Franța

Deutsche Zeitung insultă armata franceză care n'ar reprezenta astăzi o forță combatantă în sensul militar al cuvântului și nici mai mult nici mai puțin cere în termenii următori guvernului german să trimită armata Reichului pentru a goni pe francezi din Ruhr:

„Cei 100.000 de soldați din Reichsruhr, deși nu sunt prea bine armați, dar disciplinați și hotăriți să se sacrifice, ajung foarte bine să mature în scurtă vreme norodul acesta. De ce nu se face acest lucru? Perioada de tensiune între Franța și Anglia este un prilej foarte propice. O ofensivă neașteptată poate distruge cea mai bună armată franceză. Rusia ar putea conta pe neutralitatea binevoitoare a Angliei, căreia nu trebuie să i se ceară avizul prealabil, dar pe care trebuie s'o pui în fața faptei împlinite".

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Expoziția „Cercului Artistic"

In pavilonul din Parc, s'a deschis o mică expoziție a elevilor maestrului Acs. Intâiul avânt spre culmile artei a tinerilor din „Cercul Artistic", dacă în viața artistică a țării e un eveniment de importanță redusă, își are însă însemnătatea lui când îl raportăm la Clujul nostru. Viața artistică aici nu pulsează atât de intens pentru a putea trece asupra acestui eveniment fără a-i arăta importanța ce o are aici în mod necontestat.

Manifestările de artă la Cluj numai în ultimul an au devenit mai dese, ceiace ne face să credem că viața artistică a Clujului începe să ia mersul ce trebuie să'i aibă într'un oraș cum e al nostru.

Credința noastră ne e întărită și de faptul că s'a închegat și la noi un „Cerc Artistic" și o școală de Belle-Arte, cari vor contribui mult la bun sfârșit a începutului ce ni-s'a semnalat. Chiar pentru aceasta vedem în prima expoziție a elevilor acestei școli mai mult decât o simplă expoziție a unor începători. Vedem în ea posibilitatea de desvoltare a Clujului pe terenul artistic.

*

Am intrat în sala de expoziție a tinerilor artiști cu credința că vom regăsi, ceiace am văzut la unele similare expoziții din Barlizonul Românlei: Baia-Mare. Am găsit însă cu totul altceva; alt aier, alt colorit și altă manieră. Calitativ nu vreau să fac comparația, întrucât Clujenii au școala unui singur măestru și cunoștințele câștigate în o singură „sesiune".

Singurul lucru ce mai cred necesar să-l spun e că în diferențiarea aceasta văd posibilitatea înfiripării unei puteri a Clujului, așa cum — spre ex. — există o pictură a Băii-Mari.

*

D-ra Berényi M. — Tabloul no. 51 intitulat „Toamnă timpurie" frapează prin galbenul ce predomnează, fără însă a strica armonia celorlalte culori. Tablourile 66, 52, 69 ne dau dovadă despre calități în prinderea „pleinair"-urilor, iar al 50-lea, de posibilitatea de a reda atitudini și sentimente în portret.

Dl Nicoară — Manieră mai personală. Expresivitatea peisagiilor sale e o calitate remarcabilă. Cele câteva tablouri realizate numai din două culori se impun prin originalitate.

D-ra Elena Chiffa — Portrete bine prinse, în stilul pictorilor englezi (89, 84, 95). Cadână (96) și „Napolitanul" (97) au calități originale în tratare și culoare. Tabloul „Nori de primăvară" (87) cu linii energice și cu culori viguros așternute, este poate cel mai prețios din toate, Tablourile expuse de D-sa.

Dl M. Dévay se remarcă prin desenele în cărbune. Dintre tablouri, cel mai reușit e pleinair-ul. No. 37.

Dl T. Iacobeie prin „Ulița din sat" (30) mi-aduce aminte de tablourile expresionistului Ziffer.

Spre laudă îi e faptul că nu i-a fost elev, ci a găsit în sine acela frapantă originalitate. Foarte bine reușite portretele No. 29 și 31.

Dl K. Mokosinyi atrage atenția spectatorului prin „Interior" (20), plin de claritate și frăgezime. D-sa reușește mai mult în natură moartă.

Dl L. Szakáts, e original în coloritul „Primăverii" și al „Clăilor de grâu". Atenție merită și „Ceață pe Dunăre".

Dl E. Strauch închele expoziția cu câteva tablouri destul de reușite. De remarcat „Toamna".

*

Am remarcat la tinerii expozanți tot ce am crezut definitiv și ceiace iese din cadrul obișnuit al unei asemenea manifestări.

Restul tablourilor dovedesc multă voință și mult avânt spre perfecționare.

— *alb.*

Misiunea Nansen în Rusia

Misiunea Nansen a încheiat un acord-contract cu Consiliul comisarilor poporului, în virtutea căruia, misiunea se obligă de a ridica două ferme model pe terenurile ce îi se vor pune gratis la dispoziție în Rusia. Misiunea se obligă să investească în aceste ferme model 20.000 lire sterline.

Contractul va fi valabil timp de cinci ani, după care fermele împreună cu inventarile lor vor trece în posesiunea guvernului sovietic.

* *

Pe lângă aceasta, misiunea Nansen mai obține dreptul de a importa și a vinde mașini și instrumente agricole în Rusia.

Activitatea Despărțământului din Reghin al „Astrei"

Despărțământul Astrei din Reghin desfășură un program de activitate atât de bogat, încât merită admirația tuturor și este firesc că primirea propagandiștilor culturali de către popor este cât se poate de călduroasă și bine văzută. In Duminecile trecute s'an ținut adunări poporale în comunele Ruși-munți și Morăreni, unde conferențiarii au putut să fie în toate privințele îndestuliți de numărul neîncăpător în sală al ascultătorilor și de înțelegerea evlavioasă și manifestațiile de sinceră simpatie ale poporului, S'a vorbit despre menirea culturală a „Astrei" despre efectele dezastruoase ale bolilor venerice, despre importanța bibliotecilor și li s'au dat îndemnuri bune și folositoare, deșteptând în inimele celor prezenți o adevărată însuflețire. Relevăm cu toată căldura meritele ce și le asigură directorul despărțământului d. Dr. Eugen Nicoară împreună cu dnii ce-l însoțesc și ne bucurăm că datorită acestei activități rodnice s'au înscris foarte mulți membri noui la Asociațiune.

O manifestație simpatică

— Un ungur cere să-și românizeze numele —

Un ziar minoritar din provincie se anunță că un cetățean cu numele de Morvay, a cerut ministerului de justiție și acesta i-a aprobat schimbarea numelui său din Morvay în Manolescu. Nu știm a câtea metamorfoză patronimică sufere dl Morvay din Timișoara, actuala schimbare însă nu ne poate fi decât simpatică. Noul Manolescu ex-Morvay face cea mai plastică recunoaștere a statului român și a autorității acestuia, iar acest lucru nu ne poate fi indiferent.

Mai mult, dacă numai dorința de a fi cât mai mult român l'a îndemnat să parcurgă drumul dela Morvay la „regățeanul" Manolescu, chiar dl Vaida, ale cărui sentimente pentru Manolești, lonești și mai cu seamă Popești, sânt în deobște cunoscute, repetăm, chiar dl Vaida nu poate decât să aplaude transformarea dlui Morvay dela Timișoara.

Sentimentele față de dl Manolescu vor fi desigur împărțite. Noi îl aplaudăm fără rezerve; dl Vaida îl va vrea desigur ceva mai puțin „regnicolar".

Spre exemplu din Marvay s'ar fi putut face Morar s'au așa ceva, mai în conformitate cu deviza Vaidiană „Ardealul al Ardelenilor." Dacă simpaticul Manolescu cel nou dela Timișoara ar fi putut fi reclamat de sioniștii dela „Uj Kelet" și „Neamul evreesc" desigur că metamorfoza ar fi putut merge spre Marcovici sau Marcusohn. Dar desigur că de așa ceva nu poate fi vorba. Cel mult organizațiunile secrete ale iredentismului maghiar pot fi revoltate de transformarea dlui Manolescu, care a consimțit cu atâta însuflețire să devină român, și cât mai neaoș român.

*

Astfel de schimbări de nume li-am dori cât mai dese, bine înțeles cu sentimentul cinstit al dragostei pentru poporul în care intră. Ele ne recompensează de atâtea schimbări de nume făcute forțat în trecut de stăpânirea dispărută ungurească. Și dacă în trecut numai cu sila se maghiarizau cetățenii minoritari, e atât mai îmbucurător că astăzi sute români se fac schimbări de nume din proprie inițiativă. Pentru stăpânirea românească, e un titlu de glorie cazul prietenului Manolescu dela Timișoara, căruia îi trimitem salutul nostru de simpatie.

ECOURI

Ajutorarea intelectualilor ruși

Cele trei organizațiuni ruse, actualmente la Paris: „Comitetul pentru ajutorarea savanților și scriitorilor ruși din Franța", „Asociația ziariștilor ruși din Paris" și „Uniunea amicalelor" au organizat la 21 Iunie, la hotelul Claridge, un mare bal și o reprezentație de gală dată de cabaretul „Chauve Souris" de sub conducerea dlui N. Balieff, în beneficiul intelectualilor ruși din Franța și în cel al celor rămași în Rusia.

La miezul nopții a avut loc un supeu, în cursul căruia artiștii cabaretului „Chauve Souris" s'au produs cu diferite improvizări.

La aceste improvizări au participat cei mai mari artiști ruși cari se află actualmente la Paris: cântăreți, cântărețe, artiști și artiste dramatice, dansatori și dansatoare.

CIORAPII Lloyd 1871 2047
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Un sărbătorit al Parisului

Gabriele d'Annunzio

Sosirea lui Gabriele d'Annunzio la Paris și reprezentarea la operă a tragediei sale **„Phaedra"** *de către celebra artistă Ida Rubinstein, cu un succes ne mai pomenit, a dat prilej tuturor ziarelor și revistelor franceze ca să sărbătorească în entuziaste articole pe marele scriitor al Italiei și cel mai deșăvârșit reprezentant poate al geniului latin.*

Spicuim pentru cititorii noștri următoarele aprecieri făcute asupra personalității lui d'Annunzio, de către vechea revistă **„Les Annales"**, *în ultimul ei număr:*

Rostand avea un farmec, un spirit care te cucereau; d'Annunzio la fel. Vorbește franceza cu o perfectă ușurință, atent la toate nuanțele, dând gândirii sale, când sublimă, când familiară, un vestmânt de cuvinte de o magie fără seamăn. Plin de vioiciu, d'Annunzio povestește, însuflețindu'și vorbirea cu gesturi, cu anecdote, cu amintiri, cu profeții, păstrând totuși în avântu-i verbal o nuanță subtilă de politeță. d'Annunzio are grații nesfârșite. Dedicațiile lui sunt bijuterii neprețuite, dată cu o artă și cu o delicatețe rară.

Fiecare om mare închide în el mai mulți oameni; nici unul însă nu i-a avut mai diferiți și mai bogat înzestrați ca d'Anninzio. Poet, el a făcut să vibreze toate coardele unei lire de o sonoritate unică. Romancier, el a exprimat viața, cea pe care a trăit-o și cele pe care ar fi vrut să le trăiască, în opere care nu se aseamănă între ele decât prin frumusețe și geniu. Acestea nu i-au fost însă îndeajuns. Om de litere, el a vrut să fie și un om de acțiune. Numele lui va umple, în afară de literatură, pagini glorioase în istoria națională a Italiei.

D'Anninzio este și un mare orator, dar în domeniul afacerilor publice el nu vorbește decât pentru a acționa. In 1915, verbul său tumultuos și puternic, plin de imagini, iritat și indignat, liric și realist totodată, încărcat de trecut și vibrând de viitor, împinse Italia în războiu. Discursurile lui înflăcărate în cari sufletul nu se dă așa întreg decât pentru a cuceri alte suflete, evocă numele lui Lamartine. Acest Tyrteu modern, avu apoi cochetăria să'și adauge gloriei de a fi cântat și curajul de a fi luptat. După ce a vrut războiul, el îl și făcu, pe valuri și în aer. In războiu își pierdu un ochiu. Pasionat de o Italie *„piu grande"*, el cerea cu o voință ireductibilă, libertatea integrală a întregei Italii iredente.

*

Când pacea îi înșelă speranța, el făcu expediția din Fiume; sunt ceasuri când trebue să învingi nehotărârea oamenilor și să violezi destinul.

Amic al Franței, el adresă atunci, la 22 Septembrie 1919, Poporului francez, un apel care începea:

Frați din Franța, voi știți ce-am făcut noi, sub inspirația și protecția Dumnezeului nostru . . . nu mă condamnați acum. Luptătorul care s'a devotat cu ardoare cauzei voastre în August 1914; acela care n'a plecat în Maiu 1915 din Hede-France decât pentru a propovădui războiul; același care sboară peste fronturile din Aisne în 1918, acela vă salută, fără speranță dar și fără frică din înălțimea cetății asediate."

Mai degrabă decât a preda această cetate, el era gata să se înmormânteze sub ruinele caselor incediate. El rezistă, cu stoicism până la urmă. Făcuse sacrificiul vieții lui, dar făcu țării sale, pentru a-i cruța ororile unui războiu civil și sacrificiul morții lui. Căci există câteodată mai mult eroism în a trăi decât în a muri. Dar sunt oameni și cauze cari nu pot să moară.

Gabriele g'Annunzio este geniul viu și puternic al Reînvierii Latinității.

Politica economică a actualului guvern

Cum vede o parte a presei franceze această politică? Nerecunoaşterea situaţiei sau rea-credinţă. — Politica noastră economică o necesitate naţională

In marile cotidiane bucureştene se reproduc articole din presa franceză, în care se discută politica financiară ce o urmărim noi.

Când am spus presa franceză, poate am întrebuinţat un termen greşit — să nu se creadă că întreaga presă de acolo e unanimă în concluziile ce pune „Le Journal" de pildă.

Dar căutând să vedem concluziile la care ajunge, vedem mai întâi că toată argumentaţia e bazată pe premize greşite, — implicit şi concluzia e la fel.

După ce ni se atrage atenţia că Franţa a fost alături cu noi în ceasurile de grea suferinţă, că deci o simpatie şi — mai mult decât atât — un titlu de recunoştinţă se aşteaptă de la noi, redactorul, francez constată o deziluzie, ba încă o spoliaţiune!

Capitalurile franceze sunt ameninţate, se urmăreşte capturarea lor (?) că e o intolerabilă silnicie, etc, etc.

Se mai vorbeşte de un exod al străinilor care ar fi păgubitor în special avuţiei noastre petrolifere, care numai prin concursul acelor străini poate să-şi reia aplombul de odinioară.

Să examinăm fugitiv toate aceste afirmaţiuni: Francezii nu se pot îndoi — n'au dreptul să se îndoiască o clipă de simpatia noastră a Românilor. Le datorăm şi recunoştinţă?

Da! Le-o datorăm dacă nu pentru o politică financiară constant sprijinitoare nouă, cel puţin pentru tot avântul cultural, pentru sprijinul diplomatic ce l-am întâlnit acolo începând din vremea lui Napoleon al III-lea.

Când se ştie foarte bine — îndeosebi de Franţa — dependenţa noastră financiară dinainte de războiu, când ştie foarte bine Franţa zvârcolirile noastre zadarnice de a ne scutura de această dependenţă; când ştie foarte bine că atunci nu ne putea da nici un concurs, nu e natural şi omenesc oare acum să ne clădim pe baze de independenţă o politică financiară de emancipare, pe cât posibilă?

Această politică, dusă în Franţa, de un francez, pe aceleaşi principii şi în aceleaşi condiţiuni date, ar găsi aprobarea unanimă şi atunci de ce o măsură care acolo ar fi dreaptă, la noi e spoliaţiune şi ameninţare?

Se mai spune că politica aceasta de protejare a avuţiilor noastre naţionale, avuţiile unui popor din Europa, a întârziat refacerea noastră.

E mai preferabilă o refacere întârziată, decât o înglobare definitivă, o îngenunchiare, economică.

Politica dusă, în special de actualul guvern şi numai de acesta, a urmat un dublu scop: acela de a chema la opera de refacere capitalul românesc şi apoi în măsura necesităţii capitalul străin, indiscutabil cu preferinţe către cei ce ne sânt aproape.

E tocmai o consolidare, o bună plasare în acest sistem şi a capitalului strein, indiscutabil cu preferinţe către cei ce ne sânt aproape.

E tocmai o consolidare, o bună plasare în acest sistem şi a capitalului românesc şi a celui strein.

Să ne închipuim că n'am fi dus această politică. Să ne închipuim că din primul moment am fi deschis larg graniţele oricărui capital, Acesta ar fi năvălit.

Ni s'ar fi refăcut bogăţia petroliferă, dar n'ar mai fi fost a noastră, ni s'ar fi refăcut căile ferate dar n'ar mai fi fost ale noastre.

Se mai întâmplă încă ceva: O luptă de acaparare a marilor state financiare pe spatele nostru. Aceasta e sigur.

Şi atunci ne întrebăm: Ce independenţă însemna aceasta? Ce ne foloseau nouă bogăţiile pe care le-am apărat, pe care le-am păstrat, dacă ele n'ar fi fost ale noastre?

Felul de a se pune chestiunea, de către ziarul francez pomenit, ne vădeşte însă altceva.

Campania aceasta ce cată să se îndrepte contra noastră, se proectează tocmai când ministrul nostru de finanţe a plecat în străinătate ca să discute şi să aranjeze problema financiară economică a ţării în raport cu streinătatea.

Sânt atâtea şi atâtea duşmănii ce ne pândesc din umbră, duşmănii care au interesul să ne înfăţişeze străinătăţii altfel decât sîntem, încât, văzându-ne de aşa departe, redactorul francez cu bună credinţă să fi fost înşelat.

O dovadă despre aceasta e însăşi călătoria d-lui Vintilă Brătianu, omul priceput în finanţe, ministrul de rezort al acestor probleme care nu mai sînt de ordin intern.

D-sa cercetând tocmai lumea serioasă apuseană, tratează în numele guvernului şi statului român, pe baze de seriozitate şi de perfectă independenţă demnă, rezolvarea problemelor ce ni se pun, probleme de care nu noi sântem vinovaţi.

Se va vedea astfel de îndată că propunerile oficiale ale statului român vor cădea—prin seriozitatea felului de a fi puse—mai greu în balanţa dreptăţii decât toate inspiraţiunile interesate, care se strecoară la urechea unui redactor, ce fără să vrea cade în vină.

Politica de dreptate, de reciprocitate, de interes comun, aceasta urmăr im noi, la lumina zilei şi fără nici o restricţie mintală.

Sacouri de lüster şi veste
Costume ce se pot spăla
Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii
Telefon 431.
2653

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşe de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Noul regim al grâului

Ce se urmăreşte prin acest regim. Măsurile înţelepte ale guvernului pun la adăpost ţara şi asigură revenirea la normal

Aşa pare că tinde să-şi capete o nomenclatură nouă, una din cele mai renumite bogăţii ale României noastre de eri; bogăţia grâului.

Pe toate tonurile se strigă de oameni pregătiţi sau nu, reclamând sau impunând teorii, care de care mai curioase pentru o intensificare a producţiei grâului.

E drept că toată gălăgia ce o fac înseamnă — după dânşii — a face politică, politică dintr'o chestiune agricolă-economică, într'un cuvânt politica grâului.

Gălăgia lor n'ajută ca un bob mai mult să se samene, o brazdă mai mult să negrească rodnic pământul ţării şi în cazul de faţă mai mult încurcă lucrurile.

Totuşi constatări se pot face — constatări dureroase nu e vorba — dar foarte adevărate.

E adevărat că România mică de eri avea mai mult grâu de cât România mare de azi.

E adevărat că la export noi veniam în al doilea loc după Rusia între statele europene.

E adevărat că grâul nostru de o calitate superioară era căutat şi preţuit în deosebi.

E adevărat iarăşi că între păloase, grâul era cel ce stăpânea o mai mare suprafaţă de cultură.

Marea proprietate de eri — azi fărâmiţată — dădea o deosebită importanţă acestei cultivări speculând-o la export şi suprasaturând cererile interne.

Iată lucruri adevărate altă dată şi care azi nu mai sânt.

Atunci, politica grâului nu se poate învârti de cât în jurul acestor puncte. Intensificare de producţie, cantitativă şi calitativă, suprasaturaţie internă şi speculaţiune la export.

Pe aceste principii se bazează ultimul regim al grâului preconizat de actualul guvern.

Fixându-se un preţ intern care reprezintă pentru producător îndestularea pretenţiunilor sale, îl îndemnau la o producţiune tot mai intensă cu atât mai mult cu cât beneficiul intensificării producţiei îi este garantat.

O completă libertate tranzacţională şi de transport în interiorul ţării, va asigura o aprovizionare mai repede, fără formalităţi oficiale, bazată numai pe legea fundamentală în comerţ, legea cererei şi a ofertei.

Pentru o intensificare a producţiei de grâu, s'au fixat aceşti 45000 lei preţ pe vagon loco producător pentru aceasta s'a acordat un preţ maxim de 5 lei kgr. pâine neagră.

Dacă azi ei pare exagerat, dacă pare că forţează şi încurajează scumpetea, are însă două eventuale avantagii: primul, mai bine plăteşti cu un procent ridicat azi pâinea, asigurându-i prin aceasta o durată mai mare de invariabilitate, decât să fii veşnic ameninţat cu urcările dela o zi la alta.

In al doilea rând preţul pâinei în raport cu preţul de producţie, amândouă la olaltă, completate cu libertatea absolută de transport, indiscutabil că vor duce la o intensificare de producţie şi de aci la o supraproducţie, care va stabili cu totul altfel jocul preţului.

In condiţiuni de asemenea natură, aceasta înseamnă politică de chibzuială, politică ce are orizonturi mai largi de prevedere.

Cineva care vrea să treacă de adânc cunoscător al chestiunilor economice, a spus un adevăr banal: grâul e azi adevăratul etalon monetar pe piaţa mondială.

Tot în legătură cu banalitatea acestui adevăr lasă să se strecoare insinuant o credinţă greşită, anume aceea că marea proprietate de eri producea mai mult, că mica proprietate de azi e mai egoistă şi produce mai puţin.

E o greşită părere, spusă cu vădită rea voinţă.

Preţul maximal de azi mai are în vedere şi încurajarea, ajutarea refacerei unui inventar agricol care lipseşte pe dealntregul.

Făcând sacrificii ne salvăm noi pe noi şi în scurtă vreme vom ajunge la normal.

Acestea sunt după părerea noastră argumentele logice cari stau la baza noului regim al pâinii.

După ruperea tratativelor de fuziune

Partidul naţional se explică. Ce a uitat să expună d. Maniu? Lipsa de onestitate a procedeelor takisto-naţionele. D. Sever Dan desavuat. Toate sânt posibile în partidul naţional

Oficioasele partidului naţional se căznesc în toate chipurile să explice ruperea tratativelor de fuziune cu ţărăniştii, ca şi raporturile de colaborare.. Cazna este zădarnică, pentrucă se ştie că partidul naţional n'a dorit în nici un fel o fuziune cu ţărăniştii, iar colaborarea de opoziţie devenise prea supărătoare pentru a mai dura.

In consfătuirea care a avut loc la Cluj între fruntaşii partidului naţional, dl Maniu deasemeni a încercat să explice acest eveniment politic destul de însemnat. Din expozeul dlui Maniu se desprinde aceeaşi lipsă de sinceritate care stigmatizează răspunsul partidului naţional la propunerea partidului ţărănist. Dl Maniu a făcut un pretins istoric al raporturilor dintre cele două partide şi a terminat cu afirmaţia că „piedeca esenţială în calea fuziunei este punctul care sancţionează menţinerea luptei de clasă".

Sau d. Maniu nu a crezut deloc de cuviinţă să explice cum partidul naţional a putut sta atâta vreme alături de partidul luptei de clasă, cum partidul naţional a putut agita atâta vreme contra armoniei sociale, şi cum nu a reacţionat niciodată împotriva principiilor ţărăniste ale luptei de clasă? Intreaga campanie de opoziţie a tovărăşiei dintre ţărănişti şi takisto-naţionali, păstrează caracterul unei înverşunate lupte pentru învrăjbirea claselor sociale. Filipicile contra „boerilor" nu numai de oratorii ţărănişti au fost ţinute în ridicolele întruniri publice din Bucureşti şi din ţară, îndemnurile la ură contra „clasei ofiţerilor" dela partidul naţional au pornit, duşmănirea „clasei funcţionarilor" cu statul partidul naţional a încercat-o, şi tot partidul naţional a fost cel dintâi care a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a învrăjbi ţărănimea contra proprietarilor, muncitorimea contra patronilor, consumatorii contra negustorilor şi producătorilor, cetăţenii contra autorităţilor, etc., etc.

Partidul naţional nu era contra luptei de clasă când săvârşea aceste lucruri? Desigur că era, dar hotărât să'şi ajungă scopurile sale de politică meschină nu se putea împiedeca de principii. Tovărăşia cu ţărăniştii nu putea să supere atâta vreme cât la capătul ei stătea nădejdea puterii. Când această nădejde a fost spulberată de realitatea dureroasă a repetatelor înfrângeri, partidul naţional nu avea ceva mai bun de făcut decât să-şi amintească ceea ce uitase, că luptă pentru armonie şi progres. Ruptura era deci inevitabilă şi motivul deabia aştepta să fie scos din bezna uitării, de unde îl aruncase goana nesăţioasă după putere.

Explicaţiile actuale şi ale dlui Maniu şi ale presei partidului naţional, sunt pe cât de inutile pe atât de ridicole. Partidul naţional nu-şi poate ascunde sărăcia morală cu vorbe, când faptele trecutului imediat vorbeşte aşa de elocvent.

Nostimă este atitudinea partidului faţă de discursul dlui Goldiş de la Mehadia. Conferinţa de la Cluj a fruntaşilor takisto-naţionali desminte că secretariatul partidului naţional ar fi publicat comunicatul dlui Goldiş. Conferinţa aprobă în totul acel discurs care a provocat ruptura.

Sau, două lucruri se lămuresc prin aceasta. Intâi că partidul naţional a autorizat pe d. Goldiş să provoace incidentul de la Mehadia, şi al doilea, că partidul naţional a voit să scape de un răspuns direct ţărăniştilor.

Faptţe că d. Sever Dan a lipsit de la conferinţa aceasta pentru a nu fi silit să sufere în faţă dezonoarea comunicatului public atde dsa Şi totuşi d. Sever Dan va rămâne pe mai departe la secretariatul general al partidului naţional, căci în partidul naţional toate sunt cu putinţă.

Oricum, ruperea raporturilor dintre cele două partide de opoziţie ni-a servit să clarificăm multe aspecte obscure ale structurii morale pe care se ridică edificiul şubred al partidului naţional.

A. R. Gus.

INFORMAȚII

M. S. Regina la Cluj. După cum am anunțat la timp, în cursul acestei săptămâni urma să se facă inaugurarea spitalelor și institutelor de ocrotiri sociale, care s'au creat în Cluj în acest an. Această inaugurare s'a amânat pentru ziua de 15 Iulie c. întru cât autoritățile locale au fost avizate că M. S. Regina Maria nu va putea veni la Cluj decât la aceasta dată.

— **Reluarea traficuluide colete cu străinătatea.** Direcțiunea generală a poștelor, telegrafului și telefoanelor ne aduce la cunoștință că schimbul de colete poștale al României, s'a restabilit cu toate țările din Europa, inclusiv Rusia (prin intermediul Germaniei și Letoniei), Turcia și Grecia (prin intermediul vapoarelor maritime românești), Albania (prin intermediul Italiei), Danzig, statele baltice, etc. cum și cu țările și coloniile extra-europene.

— **Examenele de admitere în liceele militare.** Examenele de admitere în liceele militare vor avea loc în ziua de 15 August în localul liceului respectiv. Pentru liceul Mânăstirea Dealului însă examenele de admitere se vor ține în București, la școala militară.

Elevi pentru clasa 6 și 7 nu se vor mai primi anul acesta.

Inscrierile pentru examene se primesc între 1 Iulie și 10 August.

Numărul locurilor vacante se va publica ulterior.

— **Noui împroprietăriri în Ardeal.** In luna Iulie vor avea loc în județele Alba-inferioară, Huniedoara și Sibiu împroprietăririle în diferite comune. La solemnitatea acestor împroprietăriri vor lua parte și dnii Miniștri Al. Constantinescu și A. Văitoianu.

*

In ziua de 8 Iulie va avea loc solemnitatea împroprietăririi țăranilor din com. Copăud jud. Turda-Arieș.

— **Vizita dlui ministru Văitoianu la Arad.** Sâmbătă la orele 16 a sosit în Arad — venind cu automobilul — d. ministru de interne A. Văitoianu. După un scurt popas — în care timp s'a întreținut cu oficialitățile orașului — dsa a plecat tot cu automobilul pentru a face o vizită în comuna Chișineu. D. ministru s'a înapoiat seara în oraș, iar ieri, Duminecă la orele 8 dim. a plecat la Șiclău, unde a prezida festivitatea decorărei celor 18 țărani din numita comună, care în luna Ianuarie a. c. au stat de strajă la frontieră, unde era așteptat un atac al forțelor unguresti.

*

— **Sibiu, Grevă.** — Primăria orașului a luat dispozițiunea ca vânzătorii de fructe și zarzavaturi din piață să vândă marfa cu kgr., iar nu cu litra (un fel de măsură rămasă din timpul ungurilor).

Din această cauză. vânzătorii s'au pus în grevă și astfel de două zile, piața este goală cu desăvârșire.

Primăria le-a pus în vedere sa-și re'nceapă activitatea, conform nouilor dispozițiuni, contrariu, le va ridica dreptul de a mai vinde fructe și zarzavaturi pe piața.

— **Un ziar minoritar în limba română.** Din Lugoj ne sosește întâiul număr din „Glasul Minorităților" organ minoritar maghiar scris în românește. In numărul nostru de mâine ne vom ocupa mai pe larg de această publicațiune, care oricum înseamnă un început de înțelegere și justă apreciere a împrejurărilor creiate după răsboiu de unirea provinciilor românești.

*

Episcopia română greco-catolică din Gherla publică concurs pe ziua de 18 Iulie a. c. pentru primire la Academia teologică din Gherla și pentru două locuri la Colegiul „De propaganda fide" din Roma. Concurenții, cari trebue să fie absolvenți de liceu, au să se prezinte la reședința episcopească în ziua de 17 Iulie și vor aduce cu sine pe lângă rugarea pentru primire documentele: testimoniu de maturitate, extras din matricula botezaților și certificat despre situațiunea lor față de armată, precum și certificat de conduită.

— **Adunarea comercianților clujeni.** Mâine seară va avea loc o adunare a comercianților din Cluj pentru a se lua dispoziții noui în vederea înființărei Băncei Sfatului negustoresc.

— **Inspecții.** Dl Simionescu, directorul general al finanțelor din Ardeal va pleca Joi cu acceleratul de 11 la Sighetul Marmației într'o inspecție.

— **Combaterea speculei.** Prețul zarzavaturilor pe piețile Clujului stagnează în urma măsurilor represive luate de dl V. Ciopovici prefectul poliției orașului.

— **Ameliorarea cursului leului.** In urma măsurilor luate de guvern, leul se urcă vertiginos la Paris. Luni dimineața a fost cotat numai cu 8.25 centime. La închiderea bursei de Luni seara s'au făcut transacții cu 8.75 centime.

D. lt.-colonel în retragere Pompeiu Andrea, fost procurist al societății „Industria Sârmei" a fost înaintat director, pentru marile servicii aduse acestei societăți industriale românești.

Felicitările noastre.

Cumpărați cărucioare berlineze pentru copiii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

— **Ciocolata de fiert** Kandia **este unică. Și de cea mai bună calitate.** 2778—1

— **Pentru fițuica „Clujul"** *Fițuica locală „Clujul" scoasă de un librar transformat în îndrumător al opiniei publice, afirmă în numărul apărut Duminecă crt. că articolul „Catedrala din Cluj", apărut în Nr. 826 al ziarului nostru, este scris de Dl prof. I. Mateiu, deputat.*

Dăm cea mai categorică desmințire acestei neobrăzate aserțiuni și somăm fițuica locală să retracteze toate perfidiile clădite pe această minciună.

— **Muncitorești.** Inspectorul regional al muncei din Cluj. dl Chirilă, a reușit prin bună înțelegere să convingă pe patronii zidari să urce salariile muncitorilor.

— **Excursia elevelor liceului „Regina Maria".** Un grup de eleve dela liceul „Regina Maria" au plecat în excursie la Baia-Mare unde vor vizita minele, diferitele stabilimente de prelucrare a metalelor precum și școala de pictură. Excursionistele au plecat sub conducerea Dnei Aurelia Piposiu, directoara internatului.

După încheierea festivă a anului școlar care va avea loc Joi, grupul de eleve cari au jucat aici piesa „Ileana Cosinseana", va pleca într'o mare excursie prin vechiul regat și Basarabia, dând festivale în diferite orașe.

— **Timișoara. Descoperirea unei contrabande.** *La intrarea Simplonului în gara Timișoara taxatorul vamal Chiriac a descoperit o mare contrabandă de pudră „Coty" țesături de mătase și confecțiuni, la falsul curier cu delegație. Avram Ionescu.*

Contrabandistul, cu actele dresate a fost înaintat parchetului.

*

— **Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwien.** 2475—1

*

Tutul Babylonați încălțămintea Toți cismarii o pot! 2823

*

— **Știri de la întreceri: Diana-Franzbrantwein a învins pe taotă linia.** 2475—2

*

— **Greva muncitorilor din Brașov.** *Muncitorii dela 5 fabrici din Brașov începuseră acum câteva zile tratative cu patronii pentru a obținea urcarea de salarii. Eșnând aceste tratative muncitorii s'au pus în grevă. Pentru aplanarea acestui conflict de muncă a sosit la Brașov Dl Mihail Georgeon inspector al muncii.*

In jurul alegerilor dela Baroul din Cluj

Efectul succesului repurtat de avocații români la alegerile de Duminică. Răsunetul acestui succes în alte orașe ale Ardealului

Am publicat în numărul de ieri al ziarului nostru darea de seamă asupra ultimilor două adunări a advocaților aparținători Baroului de Cluj și rezultatul nouilor alegeri. In numărul de azi vom complecta darea de seamă cu expunerea unor amănunte necunoscute încă publicului și a intențiilor pe cari le au advocații români din Cluj.

De la început trebuie să remarcăm din nou că rezultatul mișcărei advocaților români și mai ales resultatul alegerilor dela Barou constituie o strălucită victorie a elementului românesc majoritar și tolerant contra elementului străin, prea îndrăzneț.

Victoria advocaților români este dacă nu prima, în tot cazul cea mai mare dintre victoriile pe care elementul românesc le-a repurtat asupra elementelor minoritare din Cluj.

In toate părțile sau mai bine zis în toate ramurile de activitate orășenească, comerț, industrie, etc., elementul străin, prin acaparare, a ajuns să predomine și să amenințe cu sufocare, elementul românesc. In toate asociațiile profesionale, minoritățile cartelate contra elementului românesc au ajuns să-și formeze o majoritate cu care după acela terorizau elementul românesc pus de ei în minoritate.

In ceea ce privește baroul, această cartelare întărită prin acțiunea d-lui Dr. Dionisie Pop și I. Giurgiu a fost cauza rușinei ce ni s'a făcut cu ocazia alegerilor trecute dela Barou când din 12 membri ai consiliului de disciplină numai 4 au fost români.

Cei mai mulți din acești 8 membri ai consiliului de disciplină erau persoane care au refuzat la prima invitare să depuie jurământul de credință statului român.

Acest lucru a și adus după sine pornirea mișcărei atât de frumoase pe care au pornit'o și dus'o la bun sfârșit advocații români — din circumscripția Baroului de Cluj.

Declarațiile unui reprezentant al minorităților, d-l Dr. Fischer

Nu numai că la alegerile de Duminecă datorită admirabilei solidarități a advocaților români, cartelul dintre evrei și unguri a fost adânc sdruncinat, dar mișcarea advocaților români a fost în cele din urmă aprobată chiar și de unii avocați minoritari.

La adunarea generală de Duminică, după ce alegerile au fost terminate, d-l Dr. Fischer, avocat, în numele elementului minoritar a ținut o cuvântare spunând printre altele următoarele:

„Recunosc că mișcarea colegilor români a fost o mișcare justificată. Recunoaștem că elementul românesc stăpân azi în țara aceasta, după rușinea ce a suferit'o cu ocazia trecutelor alegeri dela baroul local trebuia să reacționeze. In adevăr, trăim în țară românească și ca atare trebuie să recunoaștem ca dătător de ton pe acest element românesc.

Admirăm solidaritatea admirabilă a advocaților români în mișcarea ce au pornit-o și ne declarăm supuși și mulțumiți față de rezultatul alegerilor de azi, ca fiind normal și just."

Dl Fischer în cele din urmă a asigurat baroul de tot concursul advocaților minoritari, exprimând sentimentele de credință a minoritarilor față de statul și coroana română pentru ca în cele din urmă să termine astfel:

„Singurul lucru pe care noi minoritarii îl cerem actualului barou este: dreptatea și legalitatea. De altfel persoanele alese în consiliul de disciplină și persoana decanului sunt o garanție suficientă că în toate acțiunile baroului de Cluj va predomina dreptatea și legalitatea."

*

Remarcăm aci cu deosebită satisfacție că mișcarea și mai ales strălucitul succes obținut de advocații români din Cluj a avut un foarte mare răsunet în toate orașele Ardealului.

In special la Tg.-Mureș, Satu-Mare, Oradea Mare și Timișoara, barourile advocaților se găsesc cam în aceeași stare în care a fost baroul de Cluj.

In urma succesului repurtat de advocații din Cluj s'a pornit și în aceste orașe o mișcare similară și se crede că cel mult în zece zile se vor face noui alegeri la aceste barouri.

St. P.

Două exproprieri

Comisiunea județeană pentru reforma agrară din Sighișoara, în ședința ținută Miercuri 20 Iunie, a confirmat hotărârea comisiunii de ocol din Mediaș, care expropriase, pentru clădirea unei biserici românești, o porțiune de 904 stânjeni din piața mare a orașului. Contra hotărârei comisiunei de ocol din Mediaș, sașii în cap cu primarul orașului făcuseră încă de acum 6 luni apel, care din diferite motive nu se judecase. Grație însă actualului președinte al comisiunii județene d. Eduard Penciulescu, și a consilierului agricol Ioan Ionescu, această chestiune a luat sfârșit, respingându-se apelul. Hotărârea rămânând definitivă, zilele acestea se va întruni comitetul ales pentru ridicarea bisericii, spre a discuta data punerii pietrei fundamentale.

Aceeaș comisiune a judecat în ziua de 21 Iunie și apelul orașului Mediaș contra exproprierii a 2900 jugăre pădure, expropriindu-se 2500 jugăre și lăsându-se pentru trebuințele orașului 400.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alții! Încercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 99 Telef. locuința 1099 Str. Brătianu 9
2725

Vizita Suveranilor noștri în Polonia

Dineul dela castelul Zamek. Discursurile M. S. Regelui și a președintelui statului polonez

Importanta întrevedere dintre Dnii I. I. C. Brătianu și Witos.

— Decorarea M. S. Regelui —

Festivitățile de Luni

Duminică seara a avut loc un dineu de gală la castelul Zamek. Președintele republicei poloneze a toastat cel dintâiu pentru România și familia regală română. Ambii șefi de stat au arătat în cuvântările lor că vizita aceasta cimentează legăturile de prietenie dintre state și au scos în evidență prietenia seculară care a unit ambele popoare.

Importanta întrevedere dintre dnul I. I. C. Brătianu și dl Witos

Dl I. I. C. Brătianu a avut o lungă întrevedere cu președintele consiliului de miniștri polon, dl Witos la palatul Radziwill. Cei doi prim-miniștri au discutat probleme externe, chestiunea tratativelor cu Turcia, relațiile cu Rusia, căzând de acord asupra tuturor punctelor.

Se atribue o mare însemnătate politică acestei întrevederi.

Revistă militară. Decorarea M. S. Regelui și a dlui I. G. Duca.

Luni dimineața a avut loc o mare revistă militară la Mokstov. M. S. Regele Ferdinand însoțit de Mareșalul Pilsudski a trecut în revistă trupele cari au executat lupte și au defilat. Ținuta trupelor poloneze a fost admirabilă.

Președintele republicei poloneze a decorat pe M. S. Regele cu decorația „Virtutea militară" polonă, iar pe dl I. G. Duca, ministrul de externe, cu colanul „Vulturul alb".

Recepția dela Primărie. M. Sa Regele proclamat cetățean de onoare al Warșoviei

La ora 1 Suveranii au fost primiți în mod solemn la primărie unde M. Sa Regele a fost proclamat cetățean de onoare al Warșoviei. După aceia a urmat un mare banchet la care s'au ținut entuziaste cuvântări.

După amiază a avut loc un „garden—party" dat de prin. ipesa Sapieha, la castelul istoric Wilanow.

Seara a avut loc un dineu intim de 40 persoane la Legația română. După dineu a urmat o strălucită recepție.

M. S. Regele a depus o coroană pe monumentul eroului național polon Stanislas Poniatowsky. Deasemeni și dl I. I. C. Brătianu a depus o coroană pe mormântul lui Mikiewics.

*

Pretutindeni înalții Oaspeți au fost obiectul unor manifestații entuziaste.

Presa polonă, în unanimitate, acordă o mare însemnătate vizitei Suveranilor români.

Declarațiile dlui I. G. Duca

Dl I. G. Duca a făcut noui declarații ziarelor polone și corespondenților ziarelor străine. Ministrul de externe român a arătat că primirea strălucită făcută Suveranilor români dovedește strânsa și puternica legătură care unește ambele popoare. Dsa a remarcat punctul de vedere statornic unitar al ambelor țări în toate chestiunile internaționale cari au fost la ordinea zilei.

Toate automobilele pot face economie de benzină și caucincuri cruțând și mașina. Informațiuni la:
EMIL BLAGA, CLUJ

GRATIS
primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun
SCHICHT MARCA „CERB"
Parfumul se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

Dela comisiunea Monumentelor istorice pentru Transilvania

Ședința de astăzi

Comisiunea Monumentelor Istorice pentru Transilvania s'a întrunit azi în ședință, la Institutul de Istorie Națională, pentru rezolvarea lucrărilor curente și repartizarea fondului acordat în anul curent pentru lucrări de conservare și întreținere.

Aflăm de lucrările începute anul trecut la Făgăraș (bis. lui Brâncoveanu și la Hunedoara (bis. gr. cat. și Castelul Huniadiștilor,) Comisiunea a mai aprobat ajutoare pentru astfel de lucrări în următoarele locuri: Avrig, (bis. gr. cat.) Prislop (mănăstirea Silvașului), Satu-lung (bis ort.), Feleac (bis. gr.-cat.) Bicălat (bis. ref.), Moșna și Hetzelsdorf (bis. ev.)

Asemenea a decis să înceapă vara aceasta săpături pentru cercetări arheologice la Cuhea și Maramureș, fosta reședință a lui Bogdan-Vodă descălecătorul Moldovei.

Ce privește publicațiile Comisiunii, s'a pus sub tipar a treia în serie: Inventarul monumentelor și obiectelor istorice și artistice săsești din Transilvania cu o introducere despre activitatea Sașilor din Transilvania în domeniul artelor plastice de Michael Csaki, membru al Comisiunii.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Marți: Bajadera. Ca oaspe Bela Tompa. Abonament șters. Prețul de premieră. (Seria biletelor 452).

Mercuri: Femeea Caprițioasă. Cu distribuția nouă a rolurilor. Ciclul literar pentru muncitori. Prețuri de premieră. (Seria 453).

Joi: Ioan Viteazul. Ca oaspe Andrei Tolnai. Prețuri de Premiera. Abonament șters. (Seria 424).

Vineri: Dama în hermelina. Ca oaspe Andrei Tolnai. Premieră de operetă. Abonamert șters. Prețuri de Premiera. (Seria 455).

Sâmbătă: d. m. Ultimul Vals. Ca oaspe Andrei Tolnai. Prețul reduse. (Seria 456).

Sâmbătă: seara. Dama în hermelină. Ca oaspe Andrei Tolnai a 2 ora. Abonament de zi Nr. 15o. C. Prețuri de premieră. (Seria 457.)

Dumineca d. m. Liliom. Prețuri reduse. (Seria 458).

Dumineca seara: Dama în hermelină. Ca oaspe Sümegi Edmund a 3 ora. Prețuri de premieră. (Seria 459.

Luni: Dama în hermelina. a 4 ora. Prețuri obișnuite. (Seria 46o).

Răspândiți „Înfrățirea"

Crâmpeie de polemică

Într'un articol referitor al călătoria Suveranilor noștri în Polonia, „Patria", după o serie de lamentații asupra regimului oligarchic care stăpânește în România, singura țară în această situație din Mica Înțelegere, scrie următoarele rânduri pe cari le reproducem pentru a arăta la câtă stupiditate poate ajunge o politică de duplicitate și de perfidie pe care n'o ajută însă nici o scânteie de inteligență:

„Pe M. M. L. L. în drumul din Polonia le însoțesc d-nii I. I. C. Brătianu și Duca, primul ministru și ministrul de externe. In loc de o Dinastie, înalții oaspeți vor primi onorurile dela un prezident de republică, în țara mândrei regalități de odinioară. In numele Poloniei va primi pe Suveranii României adevăratul reprezentant al poporului polonez, după cum vor fi primiți și în Cehoslovacia."

Stăruind asupra faptului, că **„Suveranii noștri vor primi onorurile dela prezident de republică, în țara mândrei regalități de odinioară"** și numindu-i pe acesta **„adevăratul reprezentant al poporului polonez"**, „Patria" lasă să se înțeleagă că Suveranii noștri n'ar fi reprezentând cu adevărat România, mărturisind astfel într'o formă care vrea să fie de subtilă istețime, regretul că alături de Cehoslovacia și Polonia, România n'are fericirea să fie și ea republică. Nu cumva „omul care vrea să pornească cu amândouă picioarele deodată" are veleități de prezident de republică? In definitiv de ce să nu fie și la noi republică cum e în Polonia și Cehoslovacia. Dacă ar fi, nu s'ar mai întâmpla ce ne spune „Patria" că se petrece astăzi cu prilejul vizitei Regelui în Polonia. Iar în locul Suveranului ar răspunde prezidentului republicei polone, adevăratul reprezentant al poporului polonez, d-l Maniu, președintele republicei române și desigur și el **adevăratul reprezentant al poporului român.**

Ei, ei, când se pun severdanii și popamanii să facă republicanism nu-i de glumit.

Camera de Comerț din Cluj și-a recăpătat localul

Comandamentul corpului VI armată se mută în local propriu. Concentrarea tuturor oficiilor în legătură cu camera de comerț în localul eliberat. O mulțime de camere devin libere Oficiul de locuințe e dator a le lua în primire și a le da celor fără locuință

Camera de industrie și comerț din localitate care își avea sediul în palatul proprin din Calea Victoriei se mutase provizortu într'un local din Piața Unirei, deoarece localul ei fusese ocupat de Comandamentul Corpului VI armată.

Începând cu anul 1923, Camera ajungând la o activitate tot așa de intensiv ca înainte de războiu, a solicitat dlui General Petala predarea localului. Dl General Petala a făcut raport ministerului de războiu, căruia de altfel și camera de comerț îi adresase un memoriu în acest sens.

Lucrările de restaurare a clădirei din Calea Dorobanților 7, unde se va instala de acum comandamentul, nefiind terminate rezolvirea cererei camerei de comerț a suferit amânare.

Am anunțat acum câteva zile că mutatul comandamentului s'a început. Astăzi Camera de comerț își reia în cadrul formalităților obișnuite localul său vechiu. Reprezentanții armatei au predat totul după inventar, Camera de comerț se va instala în acest local imediat după terminarea micilor lucrări de reparație ce sunt în curs.

Despre noul aranjament al camerei de industrie și comerț o persoană distinsă dela această instituție ne-a spus următoarele:

„Clădirea e destul de încăpătoare pentru a adăposti nu numai oficiul camerei de industrie și comerț, propriu zis, ci și alte instituții în strânsă legătură cu ea.

Astfel în prezent urmează tratative pentre instalarea în acest local a unor oficii publice și de interes general. Acesta ar fi: „Uniunea Patronilor", „Uniunea marilor industriași", „Uniunea producătorilor de lemne", „Uniunea [morarilor", Inspectoratul muncii, inspectoratul industrial, oficiul statistice și diferite sindicate profesionale".

*

In legătură cu aceste planuri cari peste 10—15 zile vor fi realizate, suntem curioși a ști dacă s'a gândit Camera de comerț și la sindicatul profesional al ziariștilor români care e de ani de zile fără local. Ar fi bine să nu se uite nici de acest sindicat, cel puțin tot atât de important ca ori care altul.

*

O altă remarcă ce o facem, e că prin instalarea atâtor oficii în clădirea acum eliberată a camerei de comerț, vor deveni libere multe, foarte multe camere din oraș. Nu ne îndoim că aceste sunt ținute în evidență de oficiul locuințelor, care va veghea ca să nu ajungă pe mâna speculanților, ci se vor da pentru funcționarii și gazetarii cu cereri nerezolvite de luni de zile.

— Alb. —

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului

Cronica sportivă

Matchul de selecționare

Azi la orele 6 p. m. are loc la Arena Sportivă un match de selecționare a jucătorilor cari vor face parte din reprezentativa României care va lupta cu reprezentativa României la 1 Iulie.

Jucătorii din Timișoara nu s'au prezentat, de oarece reprezentativa Timișoarei joacă în aceiași zi în Jugoslavia, cu reprezentativa din Subotice.

Șampionatul de footbal al Ungariei

Eri 24 Iunie a jucat la Győr ultimul match pentru șampionatul de footbal al Ungariei, disputat de cea mai bună echipă Budapestană M. T. K. și cea mai bună echipă din provincie, clubul din Sombathely.

Rezultatul a fost 2:0 (1:0) pentru M. T. K.

Alte rezultate din streinătate

— 24 Iunie —

Wiena. — Sparta (Praga)—Rapid 4:0 (2:0).

W. S. C. — W. A. F. 5:1 (2:1).

Floridsdorf — Amateur 3:1 (2:0).

*

Cristiania. — Reprezentativa Elveției—Reprezentativa Norvegiei 2:2 (2:0).

*

Praga. — Reprezentativa cluburilor cehe bate reprezentativa cluburilor nemțești din Cehoslovacia cu 6:0 (4:0). Echipa cehă a fost formată exact din jucătorii cari vor juca și la Cluj.

„Slavia" va juca în România

Praga. — Echipa „Slavia" care deține locul al doilea din șampionatul echipelor cehe pleacă în turneu de vară. La 7—8 Iulie va juca în Caşovia, la mijlocul lunei va juca trei matchuri la Constantinopol, iar la 22 Iulie la București.

Bucureștenii se pregătesc febril pentru acest match.

Intâmplări din Cluj

Fraudele dela „Asociația măcelerilor Clujeni".

Asociația măcelarilor Clujeni, a reclamat parchetului pe unul dintre membrii comitetului de conducere, anume Arnold Hirsch, măcelar din localitate, pentru faptul că acesta și-ar fi însușit suma de 29.000 lei din fondurile instituției.

Detectivul Ionel Kotz fiind însărcinat cu cercetarea cazului, a reușit să aresteze pe măcelarul necinstit în gara locală tocmai când se înapoia dela București, unde fusese în căutarea unui pașaport ca să poată pleca în America.

In timpul anchetei, Arnold Hirsch și-a recunoscut fapta și a declarat că întreaga sumă va plăti-o asociației în cel mai scurt timp.

Fiind proprietar al unei frumoase averi imobiliare din orașul nostru, numitul a fost lăsat liber.

Furtul dela oficiul sanitar comunal din Satul-Mare.

Poliția noastră a fost înștiințată de către autoritățile din Satul-Mare, că dela oficiul sanitar al acelui oraș, s'au furat acum câtva timp, instrumente medicale în valoare de peste 25.000 lei. Intre instrumentele furate se află și un microscop complect care poartă No A. Roma 2,56774.

Din cercetările făcute reese că hoțul ar fi un student medicinist, morfinoman în ultimul grad și destul de cunoscut poliției noastre, dispărut fără urmă dela o vreme. Poliția face cercetări întinse ca acesta să poată fi găsit.

Jefuirea din str. Regele Ferdinand.

Cu un tren de Duminecă noaptea, a sosit în orașul nostru gospodarul Pantelimon Coroian de fel din comuna Sirmy (Solnoc-Dobâca), întru cât pentru Luni dimineață avea aci mai multe chestiuni urgente de aranjat.

In gară, până să se facă ziuă, a făcut cunoștință cu doi indivizi destul de bine îmbrăcați, cu car mai târziu a pornit împreună spre oraș. Pe strada Regele Ferdinand, prin dreptul casei cu Nr. 19, unul dintre indivizi a scuturat o batistă încărcată cu cloroform, pe subt nasul lui Pantelimon Coroianu, ceeace l'a făcut pe acesta să cadă într'un somn adânc.

Cei doi indivizi văzându-și victima adormită, a scotocit prin toate buzunarele, de unde i-au furat suma de 3200 lei și un ceas de aur; apoi au fugit la gară și s'au urcat într'un tren spre Brașov, care tocmai părăsea peronul.

Prinderea criminalului din strada Surdă

In numărul nostru de ieri am vorbit pe larg despre crima comisă Duminecă seara la bodega „Sălăgeanca" strada Surdă, când a fost omorât tânărul Demeter Andraș cu un cuțit de către un fost prieten al său Simonfy Andras, care imediat după comiterea crimei a dispărut.

Poliția punându-l în urmărire, a reușit să-l aresteze eri la ameazâ în împrejurimile pădurei „Hoia" în care pădure după spusele sale, voia să se sinucidă.

Cu actele dresate, criminalul a fost înaintat parchetului local.

In urma autopsiei cadavruiui Andraș Demeter s'a constatat că moartea i-a fost fulgerătoare din cauză că lama cuțitului îi perforase inima.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Str. Reg. Maria 13
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Cumpărând
dela actualul proprietar D-l CAROL KASSAI
Cafeneaua „Europa"
din Cluj, Piața Unirii, rugăm și provocăm prin această toți creditorii acestei firmă să-se anunțe pretenziunile până la 5 Iulie 1923 inclusive subscrisului institut.
Anunțările intrate după aceasta dată nu se vor lua în considerare.
Cluj, la 25 Iunie 1923.
2891
„Albina" institut de credit și de economii, filiala Cluj.

„MECANO" S. A.
SUCURSALĂ CLUJ,
Str. Memorandului No. 24.
1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiale pentru calfatuire, armături etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

Nr. 8604—1923 cons.

Publicațiune.

Consiliul orașului publică concurs pentru darea în intreprindere prin licitație publică în scris cu oferte închise stabilimentul cu mașinăria și motorul fix 17 H. P. pentru tăiat și crepat lemne din Calea Decebal Nr. 1 și un motor mobil 12½ H. P. pe timp de un an începând dela 15 Septembrie a. c.—15 Septembrie 1924.

Ofertele se vor inainta în scris până cel târziu la 1 August a. c. oarele 12 a. m. registraturei a consiliului și trebuesc se conțină:

A) 1. prețul de transport pentru 100 chilogram lemne de foc dela Ciuzda până la numitul stabiliment.

2. prețul taerei și crepărei pentru 100 chilograme lemne.

3. prețul de transport pentru 100 chilograme lemne tăiate și crepate la oficiile orășănești și instituțiunile publice, pe care le provede orașul cu lemne de foc.

B) 1. Suma chiriei pentru motorul 12½ H. P.

Inventarul tuturor obiectelor, mașinelor și uneltelor cari aparțin stabilimentului precum si condițiunile intreprinderei și chiriei motorului se pot vedea în ori ce zi de lucru între oarele 10—12 a. m. în biroul oficiului silvic al orașului str. Cogălniceanu Nr. 4.

Ofertanții declarând că cunosc condițiunile intreprinderei și chiriei și se supun necondiționat acelora vor depune la casseria centrală o garanță de 10.000 Lei alăturând recepisele depunerei la ofertele lor. Licitațiunea se va ține în conformatate cu dispozițiunile art. 72—84 a legei asupra contabilității publice.

Cluj, la 19 Iunie 1923.

2895 p. primar: MOGA.

Concurs

Subsemnata Direcțiunea „MICA" Societate Anonimă Română Minieră prin aceasta, publică concurs pentru ocuparea unui post de învățător la școala primară societară dinc om una Musariu. Concurenții au să îndeplinească următoarele condițiuni, anexând actele referitoare la cererea de angajare:

1. Dovedirea absolvirei cu succes bun a școalei normale.
2. Extras de naștere pentru dovedirea etații.
3. Certificate de serviciu, sau alte acte de recomandare.
4. Acte despre satisfacerea serviciului militar.
5. Certificat de moralitate.

Cu postul din chestiune sunt împreunate următoarele retribuțiuni:

a) Leată lunară conform normelor de salarizare astăzi în vigoare la societate, asupra cărora se pot afla detaliile necesare, în oarele de serviciu la Direcțiune.

b) Locuință și lumină în natură.

c) Competință de lemne de foc și cărbuni de piatră.

d) Solvirea impozitelor directe și globale de către Societate, după competințele primite dela societate.

Reflectanți cari doresc a ocupa acest post sunt rugați a-și înainta ofertele înzestrate cu actele de mai sus până la 1 August a. c. Preferiți vor fi acei concurenți cari dovedesc că sunt apți și au praxa necesară și pentru conducerea unui cor al Reuniunii culturale din localitate.

Brad, la 21 Iunie 1923.

„Mica"
2893 Societate Anonimă Română Minieră.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

PRETUTINDENI IN ARDEAL
SE CITEȘTE ZIARUL
INFRAȚIREA

Dinți sănătoși, dă Pasta de dinți **ELIDA**
Apa de gură **ELIDA**
2858

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CASERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interesantă și instructivă care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu in mărci postale pentru porto Adresați FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ. 2819-1

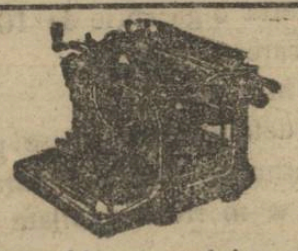

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Cea mai fina crema pentru ghete

Siegfried Weisz

magazin de mode

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6

Privili galantarul — Aranjează un târg senzațional pe timp de 14 zile — Privili galantarul

Începând de azi.

Să pune în vânzare:

Pălării de păr de Epure având grăutate de 50 grame á 120 lei.

1000 bucăți pălării din par de Epure á 140 Lei

Cravate Shimmy á 25 „

Toate pălăriile de paie cari se află în depozit se vând cu prețuri reduse.

Numai 14 zile. 2880

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 3 Iunie		1923 26 Mai	1923 2 Iunie
493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)		
1.689.111	aur (lingouri)		
15.663	aur (monete)		
4.249.157.115	disponibil, trate și bonuri de tezaur aur		
4.744.617.319	stoc metalic	5.287.314.838	5.287.314.838
427.420	Argint și diverse monete	765.575	758.707
1.907.721.611	Efecte scontate	4.329.352.893	4.323.900.982
112.867.700	împrumuturi pe efecte publice 159.561.310		
140.609.450	„ „ „ „ în cont curent 183.432.200		
63.070.466 77.538.984	din cari nu s'au ridicat lei 65.174.514 118.257.686	273.566.237	277.818.996
175.938.166			
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		1.600.000.000
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		1.498.942.854
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		1.000.000.000
	„ „ 200 „ (1920 B. P.)		184.425.468
	„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)		400.000.000
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		399.457.213
5.281.379.229	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	5.282.825.535	5.282.825.535
	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		5.000.000.000
7.057.449.883	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	7.026.698.977	2.026.698.977
82.078.511	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	93.368.040	94.651.894
11.997.418	Efectele capitalului social	11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă	32.923.265	32.923.265
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.783.885	3.783.885
38.146.819	Imobile	64.382.335	64.786.784
3.546.076	Mobilier și mașini de imprimerie	5.981.728	6.011.850
18.047.239	Cheltueli de Administrațiune	24.015.939	26.000.104
201.818.646	Conturi curente	54.785.190	52.958.469
347.557.578	Conturi de valori	128.875.494	120.881.135
314.331.052	Conturi diverse	516.932.859	520.552.323
20.230.797.252		23.145.615.011	23.141.909.965

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
66.907.200	Fond de rezervă	73.610.858	73.610.858
12.746.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	26.493.060	26.493.060
14.130.338.361	Bilete de bancă în circulațiune	15.849.543.178	15.861.248.115
—	Profit și Pierdere	—	—
46.632.381	Dobânzi și beneficii diverse	102.827.947	108.033.918
1 371.536.315	Conturi curente și recepise la vedere	2 031.541.155	1.988.560.771
4.590.636.342	Conturi diverse	5.049.598.813	5.071.963.243
20.230.797.252		23.145.615.011	23.141.909.965

3 Iunie 1922	Efecte și alte valori de restituit	2 Iunie 1923		
293.502.333	Efecte și alte valori în păstrare	332.933.017		
9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. împr. Statului	9.164.334.000		
1.217.858.191	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2.114.952.363		
10.675.694.524			11.609.807.717	11.612.219.380
1.998.024.269	Conturi de ordine		1.793.021.426	1.800.898.627
12.673.718.793			13.402.829.143	13.413.118.007

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj.

No. 242—1923.

Licitație.

In ziua de 10 Iulie 1923 ora 10 a. m. se va ține licitațiune publică pentru furnizarea lingeriei (rufăriei) necesară Clinicilor Universitare pe anul 1923.

Ofertele închise se vor înainta cel mai târziu până la ora licitațiunii.

Informațiuni se pot lua la Administrația Clinicilor Universitare zilnic dela ora 10—12.

Ofertanții se vor conforma art. 72—83 din legea contabilității a Statului.

Cluj, la 22 Iunie 1923.

2890 p. Administrator, I. ROȘESCU.

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR „VOREL", BOMBOANE PECTORALE „VOREL" în plicuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR „VOREL", GUDRONUL „VOREL". Veți alege, după plăcere, unul din acest specialități. Le găsiți la Droguerii și Farmacii. 2818-3

Depozitul central: Farmacia „VOREL", Piatra-Neamț.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

AUTO-MECANICA Soc. Anonima CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Ştiri din Bihor

Sfinţirea unui clopot în com. Vintere

Dumineca trecută a avut loc în comuna Vintere una dintre cele mai frumoase solemnităţi din câte au avut loc în această comună.

Din iniţiativa şi dorinţa sătenilor s'a cumpărat un clopot pentru biserică din munca lor neobosită, ca să poată înlocui cl potele duse din timpul războiului.

Sfinţirea acestui clopot a săvârşit-o neobositul Episcop de Oradea-Mare Dr. Valeriu Frenţiu, încunjurat de protopopul de Holod Victor Pop, Protopopul Silviu Selăgian din Rogoz, preotul Tămăian din Săminoşag, preotul C. Marian şi de preotul G. Marta din Drăgeşti.

Comuna a avut un aspect sărbătoresc. Biserica era împodobită cu verdeaţă şi flori şi pe biserică fâlfâia frumosul steag românesc. A fost o zi de sărbătoare în întreaga comună.

Pe la orele 9 au sosit în procesie ţăranii din comunele învecinate Holod, Rogoz, Sâmboşag şi Dumbrăviţă în frunte cu preoţii şi dascăli, ca să fie şi ei de faţă la acel mare act ce l-au dorit de mult ţăranii din Vintere.

La orele 10 a sosit dela Holod P. S. Sa Episcopul Dr. Frenţiu — fiind întâmpinat — înaintea bisericei de preoţi îmbrăcaţi în odăjdiile bisericeşti şi de sute şi sute de ţărani. După aceasta a urmat serviciul divin celebrat de P. S Sa înconjurat de preoţi. La Liturghie răspunsurile a fost date şi bine executate de corul şcoalei primare din Rogoz şi Holod de sub conducerea învăţătorilor Mihai Dringou şi Ioan Tamaş.

După serviciul divin a urmat înaintea bisericei sfinţirea marelui clupot care era împodobit cu verdeaţă şi flori! La sfârşitul ceremoniei P. S. S. Episcopul a rostit o inimoasă cuvântare, îndemnând pe credincioşi la credinţă şi la iubire către Dumnezeu, neam, ţară şi lege.

După sfinţirea clopotului au plecat toţi cântând cântări religioase la sfinţirea celor două cruci noui. In timpul acesta s'a aşezat clopotul cu multă isteţime sub conducerea unui mecanic la locul destinat.

Reîntorcându-se dela sfinţirea crucilor, au intrat toţi în biserică în sunetul măiestos al clopotului nou.

După aceste solemnităţi a urmat un banchet. Serbarea s'a sfârşit la orele 5 cu un serviciu divin ascultat de credincioşi.

Vizitaţiile canonice de vară ale P. S. S. Episcopului Gherlei

La scurt interval dupa vizitaţia din luna Mai a Arhiereului Iuliu dela Gherla, când a cercetat 37 comune din tractele Lujerdului şi Giulei, în 16 Iunie neobositul Episcop a întreprins un nou drum de apostolat. De astă dată în Sălaj, în 2 sate din tractul Bredului, 2 sate din tractul Periceiului apoi tractele Crasnei, Vălcăului şi Ipului.

P. S. Sa a plecat de la reşedinţă, spre Zalău, însoţit de canonicul Dr. Victor Bojor şi Profesorul de teologie Dr. Gheorghe Bob şi de 5 clerici diecesani Gherghel, Coste, Tuma Bulea, Liviu Trufaş şi Emil Juga. La intrarea în judeţul Salaj a fost întâmpinat încă la Jibou de Prefectul Dr. Iulian Andrei Domşa, şi de subprefectul judeţului Dr. Iuliu Pop, fiind salutat prin călduroase cuvinte de Prefect. O primire strălucită se face Arhiereului şi în gara Zalău, unde P. S. Sa Episcopul era aşteptat de întreg oraşul.

La păşirea Arhiereului pe peronul gării corul şcoalei normale de băieţi din Zălau condus de profesorul Demetriu Simea, a intonat cântarea: Mulţi ani, în cinstea Arhierului apoi harnicul şi inimosul primar al oraşului, dr. Nicolae Cristea, printr'un frumos discurs a salutat pe ilustrul oaspe. Din partea clerului, P. S. S. Episcopul Hossu a fost salutat de parohul protopop al Zălaului, şi tractului: Traian Trufaş. După un scurt popas la protopopul local, P. S. Sa. a plecat la frumoasa comuna Aghireş, unde a fost întimpinat de primpretorul plăşei Zălau, George Pop şi de părintele Aurel Petruca, parohul local.

A doua zi Duminecă 17 Iunie s'a săvârşit sfinţirea bisericii, care a fost ridicată încă în anul 1904. Biserica face cinste credincioşilor din Aghireş şi păstorului lor care de aproape douăzeci de ani cunoaşte în această parohie Sfinţirea bisericii a decurs, — după toate prescrisele ritului nostru răsăritean. A asistat popor mult nu numai din loc ci şi din comunele din jur. Fetindia, Ortelec, Cătrălul-Românesc, Zalău şi Recea. De remarcat a fost numărul mare de intelectuali din Zalău, cari au ţinut să facă din praznicul credincioşilor Agireşeni — un praznic cu adevărat naţional bisericesc. — A luat parte la sfinţire fostul prefect, advocatul Dr. Gheorghe Pop, primarul oraşului, administratorul financiar, notarul public, şeful judecătoriei de ocol, şeful poliţiei, etc. etc.

Cornel Pop cu corul elevilor condus de profesorul Gheorghe Dunca a dat răspunsurile la întreg serviciul liturgic.

La sfârşitul liturgiei Arhiereul a ţinut o frumoasă şi înălţătoare cuvântare mulţimei de popor. pe care a îndemnat-o să se ferească de învăţăturile propovăduite de apostolii mincinoşi şi rătăciţi, din zilele noastre, şi să ţină cu tărie la credinţă.

Au urmat recepţiile, preoţilor concelebranţi, a senatului bisericesc, a primăriei, a corpului didactic, confesiunei reformate din loc, etc.

După acestea Episcopul a cercetat pe la casele lor pe mai mulţi credincioşi din comună — de toate stările, — apoi a urmat masa comuna şcoala de stat, la care au luat parte pe lângă cei din loc, toţi intelectualii din Zălau. Aci a salutat pe Arhiereu în numele parohiei Aghireş învăţătorul directorul Iuliu Cărpinean, apoi în numele intelectualilor din Zălau a grăit foarte frumos primarul dr. Nicolae Cristea. *Coresp.*

Scrisori din Arad

Serbarea de fine de an dela Şcoala Normală de învăţătoare

Joi după amiazi a avut loc serbarea de fine de an a Şcoalei Normale de învăţătoare din Arad, în sala festivă frumos împodobită a şcoalei. Serbarea s'a deschis cu *Imnul regal* după care a urmat o frumoasă cuvântarea a unei eleve absolvente pentru rămas bun dela profesoarele sale. Dna directoare a arătat apoi activitatea din cursul anului şi situaţia şcolară din care reese că elevele au făcut un mare progres pe terenul cultural. A urmat după aceasta împărţirea premiilor în sunetele muzicei militare. Ţinem să menţionăm că între premii au fost trei viori oferite de copii americani. Dupăce s'a terminat distribuirea premiilor a urmat o serie de producţii dintre care remarcăm dansurile admirabil executate de elevii şcoalei de aplicaţie şi elevele Şcoalei Normale, sub conducerea dnei Paveleanu, corul bine pregătit şi condus de dra Dora Lepa — cunoscuta artistă lirică.

După sfârşitul serbării, numerosul public care a luat parte a vizitat expoziţia frumoasă de cusături şi ţesături româneşti de sub conducerea dnei Dumitrescu şi dnei Georgescu.

Seara corpul didactic al şcoalei a luat o masă comună.

O tranzacţie a Primăriei

Inainte de război oraşul Arad avea 1200 de acţiuni — a 500 cor. — ale fabricei de automobile „Marta.“

Afacerile fabricei nemergând bine, s'a dispus lichidarea iar acţiunile de 500 cor. au fost stampilate de consiliul de administraţie al fabricei pe preţ de 200 cor. (100 lei).

Conducătorii oraşului nostru în frunte cu d. primar dr. I. Robu, au intrat în tratative cu d. dr. Jenő Kálay directorul general al Soc de automobile Benz — secţia ungară care avea legături şi cu „Marta“ şi au obţinut neaşteptatul succes ca pentru 5 acţiuni „Marta“ să primească 2 acţiuni „Astra“ (a 1000 lei una).

Muncitoreşti

Intre direcţiunile celor aproape 30 de fabrici de mobile din Arad şi muncitorii lor, expirându-se contractul pe anul în curs, după un timp îndelungat de tratative sub preşedenţia Inspectoratului muncii din localitate, s'a ajuns la încheerea unui nou contract cu durată de 6 luni. Prin noul contract pe lângă alte cerinţe satisfăcute muncitorilor, s'a prevăzut şi un spor de 15% pes e salariile vechiului contract.

Muncitorii ceferişti din depoul Arad — şi în special cei proveniţi dela căile ferate foste Arad-Cenad, — s'au prezentat dlui Petre Popescu, inspector în Ministerul muncii, cerându-i intervenţia dsale ca muncitorii să poată trata chestia salariilor cu Direcţia CFR. locală, care refuză orice discuţii pe această chestiune.

La intervenţia dlui inspector Popescu Direcţiunea CFR, — a refuzat deschiderea discuţiei salariilor, accentuând că întreg personalul CFR. fiind militarizat, intervenţia Ministerului muncii nu-şi are înţelesul. Inspectoratul local, în urma acestui răspuns cerând noi relaţii dela Bucureşti, i s'a răspuns ca Direcţia Regională locală să fie invitată la tratative, iar în caz de refuz, chestiunea se va aplana pe calea arbitrajului — care impus numitei Direcţiuni — în conformitate cu legea va fi silită s'o accepte. — *Coresp.* —

Ministerul Agriculturei şi Domeniilor Direcţiunea Generală a Fermelor, Punctelor Agr. Expl. Agricole Viticulturii, Horticulturei şi Motoculturei.

Publicaţie.

Ministerul aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în ziua de 4 Iulie a. c. orele 11 dimineaţa se va ţine o licitaţie publica cu oferte închise şi sigilate în localul **Federalei Cooperativelor Sătesti Iaşi**, pentru vânzarea materialelor şi uneltelor agricole aflate în depozitul Ministerului de Agricultură din curtea Uzinei Electrice Iaşi.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile legei Comptabilităţei Publice prevăzute în art. 72—83 iar concurenţi vor depune odată cu oferta o garanţie de 10% asupra valorei materialelor pentru care ofertează.

Oferte se primesc şi direct la Minister.

Pentru ori ce informaţii de detalii amatorii se pot adresa fie la Direcţia G rală a Fermelor fie la Federala Iaşi unde sunt inventare detailate a marfurilor aflate în depozit.

Director-General, Şeful-Serviciului,
2894 Indiscifrabil

ROYAL maşina de scris americana 2744-5
Cereţi oferte. la librăria Lepage, Cluj

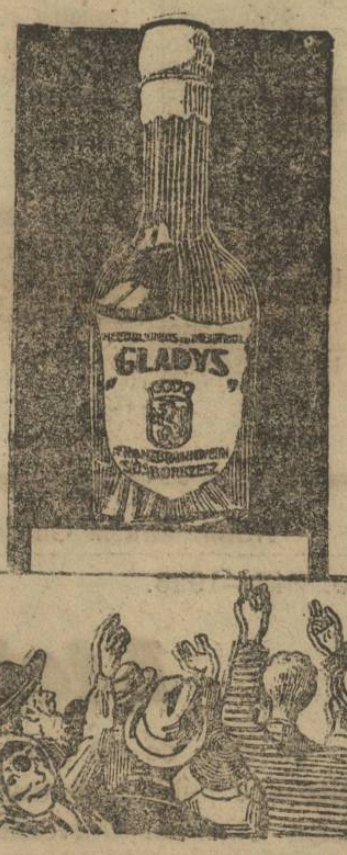

Incomparabil
şi se găseşte pretutindeni
Geza Herczeg
fabrica chimica
Cluj.
Lloyd 1721 2879

Citiţi „FLACĂRA“
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ŞI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare şi artistice din ţară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români şi străini în 16 pagini format mare,
cu copertă colorată şi se vinde 3 lei numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Str. Câmpineanu 40

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Lips Nr. 826-833

Anul III. No. 832 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Vineri 29 Iunie 1923

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb“
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: RED... No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

România și Polonia

— Vizita Suveranilor României în Polonia —

Vizita suveranilor noștri în Polonia constitue, mai ales în împrejurările de azi când ordinea și pacea europeană se găsesc în fiecare clipă amenințate, un fapt politic de o însemnătate deosebită.

Primirea strălucită făcută înalților Oaspeți, entusiasmul pe care oficialitatea ca și întreaga lume polonă l'a manifestat față de Suveranii țării noastre sunt dovezi că prietenia frățească dintre cele două popoare este în inimile tuturor și că tratatul de alianță care leagă România de Polonia nu e numai un act încheiat între două diplomații în liniștea cabinetelor ministeriale ci o legătură vie răsărită din dragostea reciprocă a două națiuni cari simt că au o identică misiune civilizătoare și înțeleg că sunt legate prin același interese.

Alianța noastră în Polonia datează de trei ani și a fost contractată concomitent cu tratatele încheiate între România, Cehoslovacia și Iugoslavia. Acum trei ani tratatul româno-polon a fost socotit ca un act de temeritate politică întrucât statul polon nu se găsea într'o situație limpede. În interior toatem arile greutăți ale unificării regiunilor desvoltate subt trei stăpâniri violente, o viață economică foarte slabă, o situațiune financiară din cele mai rele.

In ce privește situațiunea sa externă, Polonia se afla într'o nesiguranță care nu putea să inspire decât îngrijorări nu numai pentru viața și dezvoltarea noului stat, dar pentru liniștea întregei Europe. Greul război pe care fusese nevoită să-l poarte cu Rusia îi sleiseră torțele. Tratatul dela Riga care stabilea pacea între Soviete și statul polon nu căpătase încă o ratificare din partea marilor puteri. Cu o imensă graniță convențională deschisă tuturor apetiturilor de invaziune rusească, Polonia avea pe cap și dușmănia Germaniei care se găsea îndârjită și de chestiunea Danzig și de aceia a Sileziei superioare. Cu Cehoslovacia chestiunea Teschel dăduse naștere unui conflict care făcea imposibilă o apropiere între cele două națiuni slave. In atară de prietenia și sprijinul Franței, Polonia se afla izolată. Alianța cu România care evident găsea și ea în această alianță o chezășie pentru apărarea graniței ei răsăritene, a fost pentru Polonia un scut la adăpostul căruia s'a putut consolida.

Caracterul alianței româno-polone este pur defensiv. Ambele state se obligă să se ajute în cazul unei agresiuni la frontierele lor orientale. Convențiunea s'a încheiat pe timp de cinci ani cu clauză de prelungire.

Vizita pe care anul trecut a făcut-o mareșalul Pilsudski, pe vremea aceia președinte al republicei polone, a întărit raporturile de prietenie dintre cele două națiuni vecine. In cuvântările ținute de șefii ambelor state cași de primii miniștrii s'a accentuat încă odată caracterul pacific al alianței româno polone.

Cercurile politice și presa din străinătate au subliniat importanța alianței dintre Polonia și România care constitue o garanție mai mult pentru menținerea păcii în Europa.

Vizita pe care Suveranii noștri însoțiți de primul ministru și ministrul de externe o întorc acum nu face decât să consolideze raporturile dintre națiunea polonă și națiunea română.

Toasturile rostite de M. S. Regele și de Președintele Republicei Polone cași cuvântările rostite de șefii de guvern ai ambelor țări stabilind încă odată caracterul pacific al alianței și stăruind asupra frățeștilor legături dintre cele două state, au evidențiat în același timp importanța tratatului atât pentru siguranța și liniștea țărilor aliate, cât și pentru menținerea păcii în Europa.

Intrevederea dintre dnii I. I. C. Brătianu și Witos a dovedit că în toate chestiunile internaționale la ordinea zilei cele două state sunt într'o perfectă înțelegere. Aceiași constatare se desprinde și din declarațiile făcute presei polone de către d. I. G. Duca, ministru de externe.

Acestea fiind subt raportul politic relațiunile noastre cu Polonia, este de dorit în interesul ambelor națiuni ce pe teren economic și cu deosebire pe teren cultural raporturile dintre noi și polonezi să devină mai puternice și mai numeroase pentrucă numai dintr'o cât mai bună cunoaștere poate să rezulte o prietenie trainică și fecundă în rezultate pentru ambele popoare.

Responsabilitatea deputaților față de programul de alegere

— Un caz ciudat petrecut în Cehoslovacia —.

O telegramă din Praga ne anunță că Tribunalul electoral, sesizat de cererea partidului socialist ceh, a unalat mandatul a patru deputați ai partidului și anume: dr. Barlosek; secretarul Draxel, d-na Janda Stych și dr. Wrhenski, pentrucă a votat contra rezoluției partidului Sentința e motivată prin aceea că acești deputați au fost numiți pe baza listei partidului și că deci sunt nevoiți să-și îndeplinească obligațiile față de partid. Mandatele lor vor fi încredințate membrilor supleanți.

Dacă faptul se confirmă ca adevărat, democratica republică vecină de la nord-vest ne dă un straniu exemplu de democrație. E de notat mai înainte de orice considerație că tribunalul s'a pronunțat în urma cererii partidului socialist, care nu poate fi suspectat de reacționarism. Cu toate acestea, pe vremea de înflorire a așa zisei oligarhii reacționare nu se știe să se fi anulat mandatul vre unui reprezentant al nației, fiindcă acel deputat n'a mai înțeles să urmeze programul cu care a fost ales. Libertatea individuală nu cunoștea această nouă sclavie pe care ni-o relevă cazul petrecut în Cehoslovacia.

Analizând mai deapreape hotărârea tribunalului electoral din Cehoslovacia, excluderea celor patru deputați ni se pare totuși până la un punct justă.

Abaterea deputaților exclusiv de la programul care li-a adus mandatul, înseamnă o abatere de la însăși încrederea pe care li-au acordat-o cetățenii alegători, în baza acelui program. Ori, menținerea mandatului fără urmarea programului inițial este fără îndoială un abuz, un abuz de încredere, și abuzul trebue curmat. Ceea ce nu ni se pare perfect justă, este sancțiunea. Anularea mandatului o înțelegem, dar înlocuirea deputaților abătuți de la programul lor de alegere cu supleanții cari urmează în ordine pe liste ni se pare tot așa de abuzivă. O alegere e legală în multe privințe și de persoana candidatului ca și de programul cu care se prezintă. Mandatul anulat pentru o abatere de la program nu poate fi înlocuit automatic, deoarece nu se știe dacă deputatul care s'a făcut pasibil de anularea mandatului său, nu a făcut acest lucru cu asentimentul alegătorilor cari l'au trimis în Parlament. Mandatul anulat trebue supus probei unei noui alegeri și alegătorii singuri au cădere să se pronunțe în ultimă instanță.

Cazul celor patru deputați cehoslovaci este foarte instructiv. El ridică o chestiune, care nici vorbă că nu se poate opri la soluția dată de tribunalul electoral al Cehoslovacici, dar care deschide noui perspective pentru problema electorală așa cum o cer vremile de democrație de astăzi.

C.

Catastrofa economică a Germaniei

Cercurile economice germane socotesc iminentă catastrofa finală a finanțelor germane.

Criza [illegible] și Mica Înțelegere

Solidaritatea Micei Înțelegeri — Politică de espectativă — Un important articol al semioficiosului „Gazette de Prague“

„Gazette de Prague“ ale cărei legături cu ministerul de externe cehoslovac sunt cunoscute, publică subt titlul de mai sus un articol care punând la punct chestiunea schimbării de regim din Bulgaria înseamnă în acelaș timp și o categorică desmințire a tuturor svonurilor puse în circulație de o anumită presă dela noi și din străinătate cu privire la un pretins dezacord ivit în sânul Micei Înțelegeri în legătură cu răsturnarea lui Stambulinski și instăurarea noului regim politic din Bulgaria.

Reproducem mai jos interesantul articol al semioficiosului din Praga.

Evenimentele merg precipitându-se în Bulgaria, în vreme ce situația se lămurește. In adevăr era dificil în primele zile de a-ți face o idee clară asupra faptelor, căci telegramele cele mai contradictorii se succedau. Una anunța un război civil condus de Stambuliski și partizanii săi împotriva noului guvern; o alta în același timp dădea știrea că ordinea și liniștea au fost restabilite în Bulgaria. Un fapt rămâne astăzi sigur, acela că noul guvern pare stăpân pe situație, cu atât mai mult, cu cât partizanii fostului președinte de consiliu au fost lipsiți de șeful lor.

Nu vom face aci apologia lui Stambuliski și nici nu vom examina situațiunea creiată în Bulgaria prin recenta lovitură de stat.

Înțelegem că n'avem căderea să judecăm politica internă a Bulgariei; numai politica sa externă ne interesează, cu deosebire în ce privește raporturile acestei țări cu Mica Înțelegere.

In această privință ne este îngăduit să spunem că Stambuliski a jucat un rol foarte util. Practicând o politică bazată pe stricta executare a tratatului de la Neuilly, fostul președinte de consiliu a făcut un serviciu de seamă, întâi țării sale pe care a făcut-o să reintre în concertul puterilor europene reconciliind-o nu numai cu vecinii săi, ci și cu întreaga Europă, în al doilea rând înlesnind consolidarea statelor balcanice.

O atare politică, atât de potrivită cu aceia pe care o urmărește Mica Înțelegere nu putea decât să favorizeze opera acesteia care, după cum se știe, ținteșe să readucă în Europa Centrală, prin respectul tratatelor de pace, ordinea și bunăstarea. Ea contribui în primul loc să reia legăturile între Bulgaria și Regatul Jugoslav. Conferințele dela Niș au fost în privința aceasta din cele mai prețioase. Ele au îngăduit să se reguleze potrivit tratatelor arzătoarea problemă a Macedoniei, mărul discordei dintre cele două state vecine. In această ocaziune Stambuliski a făcut dovada unei rari înțelepciuni politice, deoarece a preferat să re'noiască prietenia bulgaro-iugoslavă mai de grabă decât să întețească prin'o sterilă intransigență ostilitatea dintre cele două țări.

Dacă este să credem totu i unele informațiuni, lovitura de stat care a răsturnat pe Stambuliski și l'a costat viața, ar fi opera acelora cari tocmai socot sc angajamentele dela Niș ca inacceptabile. Această mișcare în care s'a distins d. Alexandrov, șeful pronunciamentului militar, s'ar datora partizanilor fostului regim, al lui Ferdinand de Coburg, cași germanofililor de odinioară cari regretă încercările comitagiilor macedoneni.

Dl Tzankov, noul președinte al consiliului, numără desigur multe simpatii printre Slavi. Se pare însă că, decâtva timp, prin relațiunile sale din Italia, Albania și Ungaria cu toți adversarii Jugoslaviei, a pierdut multe din aceste simpatii. Aceste relațiuni ar lăsa dealtfel să se prevadă că noul guvern are o orientare cu totul diferită de aceia pe care o urma politica externă a lui Stambuliski.

Totuși noul guvern, într'un comunicat pe care l'am publicat, a declarat că va continua politica externă a precedentului guvern. N'avem nici un motiv să-i suspectăm buna credință. Cu atât mai puțin de altfel, cu cât în fond Bulgaria este ținută să urmeze politica de conciliere inaugurată de Stambuliski și cu deosebire să respecte tratatele pentru a câștiga și păstra încrederea puterilor europene. Socotim totuși că puterile ar face bine să aștepte acte, înainte de a acorda toată încrederea lor unui guvern răsărit din revolute.

De altfel așa pare că este hotărîtă Mica înțelegere să facă. Orice s'au spus, Jugoslavia pe care situația actuală o afectează mai mult, pare cași România decisă să aștepte evenimentele fără a voi să se amestice în afacerile interne ale Bulgariei. Cât despre Cehoslovacia, atitudinea sa este dictată de tratatul de alianță care o leagă de Jugoslavia. Declarația de solidaritate pe care a făcut-o la Belgrad a fost primită acolo cu cea mai vie satisfacție.

Ea era de altfel cu totul firească, fiindcă decurge nu numai din tratatul de alianță, dar chiar din principiile pe care se întemeiază întreaga politică externă a Cehoslovaciei: să asigure în Europa, prin respectarea absolută a tratatelor de pace, ordinea necesară refacerii.

In fața acestei atitudini a Micei Înțelegeri, nu este loc de temeri că evenimentele din Bulgaria ar putea să declanșeze în Balcani un conflict susceptibil să turbure opera înfăptuită până acum.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Lipsa esențială a culturei noastre

— Un exemplu care ne vine din Franța —

Cunoscuta revistă parisiană „Les Annales" a început să publice în serie nouă lucrare a lui Abel Hermant „Xavier, sau convorbiri asupra gramaticei franceze". Lucrarea va apare în curând în volum și ni se afirmă că este așteptată cu multă nerăbdare.

Cetind fragmentul cuprins în cele patru pagini ale „Analelor" am încercat o dureroasă strângere de inimă. Fără să vrem am fost impinși spre o comparație inevitabilă. Franța are o evoluție literară de sute de ani și o limbă universal recunoscută ca deplin formată. Cu toate acestea preocupările pentru gramatică și limbă n'au încetat nicio clipă. Fiecare mânuitor de condeiu se crede dator să pătrundă în intimitatea materialului cu care este chemat să lucreze. Gramatica nu este numai un obiect de chin pentru primii ani de învățământ liceal, ci o necesitate ne xorabilă culturei, ca temelia pentru orice clădire. De pe masa nici unui literat care se respectă nu lipsește, alături de „Le dictionnaire de Littre" o gramatică mai mult sau mai puțin complectă.

La noi toată lumea scrie. Câți scriitori au luat în mână, după isprăvirea anilor de liceu, un manual de gramatică? Era o vreme când o altă generație de scriitori, acea care avea conștiința că îi revine greaua misiune de a ne lăsa moștenire o limba literară, dădea problemelor de gramatică o deosebită atenție. Generație ceea a dispărut, și odată cu ea a dispărut și buna, deprindere a scrierii corecte, ca și respectul pentru problemele de gramatică, nu în totul soluționate de o generație prea repede consumată.

Gramatice propriu zise nu avem. Lucrarea incomplectă a dlui Slavici, ciuntită de ignoranța administ ativă în imprejurări de un tragic ridicol, se pierde în noianul de orible instrumente de chin cari sunt cărțile de gramatică pentru întăii ani de învățământ secundar.

Cercetările mai vrednice de amintit ale profesorului Manliu stau încă sub apăsarea necesităților pedagogice, didactice. O lucrare de gramatică românească propriu zisă, bine sistematizată, fără inutile încărcări filologice, fără deviați fonetice supărătoare, fără năvală de excepțiuni care să înspăimânte și să descurajeze de la început, ne lipsește cu desăvârșire.

In învățământul universitar studiul gramaticei este legat de al filologiei, care nu poate fi acelaș lucru. Avem deci filologi, dar nu avem gramatici. Pentru acest cuvânt este ușor de explicat groaza cu care rămânem pentru această știință, atât de necesară totuși culturei. Literatul cel mai conștiincios este fortamente îndepărtat dela orice studiu și împins către originalități de stil cari nu cer nici pierderea de vreme a cercetărilor în sute de manuale anoste, și nici efortul de subordonare unor reguli fixe.

Lucrarea dlui Abel Hermant așa cum ni se vestește din primele pagini publicate ni-ar putea servi ca exemplu și îndemn. Până ce providența se va îndura să ne dea un gramatic luminat, om de știință care să sistematizeze și să reglementeze materialul gramatical al limbei române, nu literat de talent și de muncă, cum este pentru Franța d. Abel Hermant, va avea prilejul să-și creieze un vrednic titlu de recunoștință servind generațiilor viitoare cea dintâi închiebare gramaticală românească, inteligibilă pentru orice categorie de cititori.

O astfel de lucrare ne va servi infinit mai mult decât toate romanele, pe cari le așteptăm că o cinstită înfrigurare, de la o literatură lipsită de respectul scrierii corecte.

D. I. C.

Cronica bucureșteană

Chenzina planurilor. Spiritul public în sezon-mort. Apărarea unei practici venerabile. Reversul medaliei. Odinioară și azi

Nu e epocă mai puțin caracterizată ca această a doua chenzină a lui Iunie.

Nu ești încă în vilegiatură, dar parcă nu mai ești numai al Bucureștiilor. Ai planuri în cap, planuri pe cari crezi că le vei realiza, dar de care nu ești tocmai sigur.

Planurile învăluite astfel în nesiguranță se numesc visuri și sunt pline de poezie, de voioșie, de farmec.

A fi undeva la țară, la munte, la mare, e desigur ispititor. Dar planul pregătitor al plecărei e o minune; el se înfrumusețează din nădejdea de a scăpa de tot ceea ce e în București obositor plictisitor și monoton.

*

E atâta lume în București, încât nu se simte de loc că o parte din ea a și plecat deja spre locuri de odihnă, de cură sau de distracție. Anumite corvezi sociale au dispărut și facșederea în Capitală mai plăcută. Orașul are masca și livreaua-i obișnuită, dar conversațiile sunt mai puțin iritante. Spiritul public, moleșit de căldură și de ispita vacanții nu se mai agită ca o apă biciuită de vântul furtunii.

*

Mai puține afirmații mânoase, mai puține exagerări răutăcioase, mai puține fapte irezistibile în capul adversarilor. Pasiunile politice nu mai înoată în beția satrei generale. Vara nu e nevoie de scandaluri cari să tonifice nervii și să scuture spleenul. Trăncăneala publică este una dintre cele mai nelipsite plăceri sociale; dar vara intră și ea în vacanță.

Intrăm în sezonul mort al luptelor politice. Politicienii s'au dus să-și vadă alegătorii; sau poate că s'au dus aiurea să uite, că viața e plină de alegători.

Oricum ar fi, nu mai sunt în Parlament și odihna aceasta e bine meritată și de ei și de noi. Ziarele au mai renunțat, în parte, la ieșirile violente în cari simți că un domn foarte plin de înțelepciune a făcut sforțări inutile (mai sunt astfel de oameni), sau că un energumen s'a exasperat și a exasperat.

Iată de ce trebue gustat cu deliciu timpul fericit al acestui fine de Iunie, care nu dăinuiește decât câteva zile și care pleacă, târând cu el potoliri de furii și schițări de planuri.

*

Motivele de nemulțumire ale profesorilor secundari fiind înfrânte de o făgăduială ministerială care s'a confirmat deja printr'un comunicat al consiliului de miniștrii, examenele particulare au început. Și odată cu ele, atâtea alte examene vin ca un inventar util și ca o alarmă să învețe pe școlar să arate ex abrupto ceea ce știe, să-i dea o lecție prețioasă asupra diferenții între „a crede că știe" și „a ști", între „a ști într'adevăr" și a „ști pe jumătate".

Veche și venerabilă practică care, cu toate defectele și excesele ei, este apărarea a ceea ce mai rămâne „real" în învățământul modern, printre atâtea alte deșarte himere, și pe care trebue s'o apărăm la rândul ei.

*

Desigur că e o exagerare să afirmi că alergările de cai sunt măsura vieții mondene și regulatorul neastâmpăratului dute-vino al societății. Totuși, în București înzestrați de acum cu două hipodromuri mari, la cari afluența publicului va alterna desigur mai mult pentru plăcerea schimbărei cadrului, cursele nu vor înceta să dovedească câtă goană după risc e în pretextul acesta de a contribui la ameliorarea raselor comune de cai. Căci orice medalie are un revers; orice progres se cumpără cu un regres și tot omul e acela care plătește urcarea valoarei calului. Nu vorbesc de jokeyul care se silește să seamăne cu un copil.

*

Odinioară, plecarea la băi era plecarea într'o călătorie mare. Îți luai emoționat adio, îți părăseai casa pentru vreme îndelungată, plecai cu adevărat din București. Intreaga-ți viață era schimbată, întreruptă, tăiată. Atunci, distracțiile erau puține. Vilele nu erau lângă casinouri și sălile de bacară, de bulă și de teatru nu veneau să ofere un antidot lungimei zilelor. Azi, altfel cugetăm, altfel voim, altfel facem. Și când vezi mobilizarea cochetăriei feminine care aleargă din prăvălie în prăvălie, pe Victoriei sau pe Lipscani, ca o pregătire a viitoarelor Kermesse bătăi de flori, garden-partyuri, tenis, etc., te întrebi dacă nu e potrivit să cânți veșnica pomenire a bunelor vilegiaturi de odinioară, parafrăzând cântecul lui Barbu Lăutorul: „Eu mă duc, mă prăpădesc, ca un cântec bătrânesc".

Ion Dragu.

CITIȚI „INFRĂȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Scrisori din Italia

Reînvierea orașului Pompei

In tot timpul războiului, Italia n'a părăsit un moment săpăturile archeologice începute la Roma, la Ostia și, mai ales la Pompei.

Rezultatele obținute în acest din urmă oraș sunt de o importanță deosebită, grație unei metode noui care a permis să se conserve sau să reconstitue până în cele mai mici amănunte civilizația romană.

Am socotit nu fără interes pentru cititorii ziarului „Infrățirea", relațiile de mai jos asupra activității care se desfășoară acum la Pompei pentru desgroparea acestui însemnat oraș roman.

*

Obiectele cari se desgroapă la Pompei, nu mai sunt expediate, ca altădată, la muzeul din Neapoli.

Ele sunt lăsate acum în locul în care au fost găsite, îndreptându-se chiar pe cât posibil avariile suferite de pe urma erupției care a îngropat orașul în anul 79.

Zidurile știrbite sunt complectate iar cele care amenință să se dărâme sunt întărite prin bare de fier. Firmele prăvăliilor, pictate cu culori vii, sunt apărate cu plăci de sticlă. Altădată erau mulate numai scheletele; acum acest procedeu se aplică mobilelor, ușilor etc. care altfel în câteva luni dela desgropare se fărâmițează.

Se iau chiar mulajele plantelor așa că grație acestui sistem al archeologilor italieni, știm și ce flori cultivau prin grădini Pompeenii. S'a restaurat până și plafondul etajului superior al unei case, găsit crăpat în mii de bucăți.

Intr'una din camere, o lampă de cristal este încă fixată de zid și într'un „triclinium", masa se găsește pusă cu toate tacâmurile pe ea.

Picturile murale sunt relativ bine conservate. Publicitatea pe timpul Romanilor era mult răspândită. Negustorii pentru a'și anunța mărfurile făceau fel de fel de afișe, care de care mai viu colorate, pictorii de afișe făcând și ei după cum se vede, bune afaceri.

Teatrele își anunțau și ele tot prin afișe spectacolele, luptele de gladiatori sau de fiare. Afișele electorale erau foarte mult răspândite și sentimentele ce le exprimă sunt pline de noblețe. De curând s'au luat mai multe mulaje interesante, între altele al unui om, încălțat cu papuci de piele, căzut unde îl surprinsese ploaea de cenușă vulcanică. Corpurile și cele mai multe din obiecte sunt înfășurate cu o pulbere de cenușă fină amestecată cu pietricele, ploile și timpul au format tipare tari al căror conținut s'a pulverizat. Turnând în aceste tipare gips lichid, se obține o reproducere perfectă după original. Prin acest procedeu s'a putut reconstitui o ușă mare cu două părți a unei locuințe aristocratice, cu întreaga ei decorație, care s'a așezat apoi imediat în ușorii ei. Casa aceasta aparținea uneia din cele mai mari familii din Pompei. Camerele sunt împodobite cu superbe picturi. Cele din sufragerie, executate fără îndoială de un mare pictor, reprezintă episoade din războiul Troiei. S'a ajuns până acolo încât s'a reconstituit întreaga grădină, cu florile care o împodobeau în anul 79, căci mulajele au permis să se identifice rădăcinile.

Lumina pe care o aruncă asupra orașului Pompei cercetările făcute în acest fel este de o valoare incalculabilă. Ele permit ca să se reconstitue, vibrândă de viață, mândra cetate distrusă într'un chip atât de îngrozitor.

Marele interes pe care îl oferă Pompei din punct de vedere archeologic, este că ne dă o parte a vieții provinciale romane. Autorii clasici: Ciceron, Juvenal, Horatius, Seneca și Martial, ne-au lăsat multe amănunte asupra vieții din Roma.

Dar literații latini se pare c'au avut un fel de dispreț pentru provincie, așa că dacă Pompei n'ar fi fost descoperit, noi n'am ști aproape nimic asupra orașelor mai mici. Pompei umple această lacună. O simplă preumblare pe străzile Pompeiului ne învață mai mult decât 10 tratate de istorie. Pompei, din cauza apropierei lui de capitală, era o Romă în miniatură. Clima dulce — ierni scurte, veri cu călduri suportabile, răvnite totdeauna de adierile mării, — a făcut ca orașul să fie locul favorit de vilegiatură a Romanilor. Orașul trebue să fi avut vre-o 20.000 locuitori. Casele în majoritatea lor erau locuite numai de o singură familie. Odăile care dădeau la stradă erau închiriate pentru magazine, pe prețuri urcate. Adevărata fațadă a caselor nu era cea de la stradă; odăile cele mai frumoase erau cele care dădeau în curte, așa după cum se mai poate vedea încă astăzi în Spania și în Mexico. Camerele caselor pompeene sunt mici dar numeroase și fiecare avea o diferită întrebuințare. Așa camera unde Holconius Rufus își siesta după prânz, nu este aceea unde dormea și noaptea. Camerele de culcare sunt însă grozav de mici și ele ar fi condamnate de orice comisie de higienă, căci ele erau lipsite de aer și de lumină, neavând altă deschidere decât ușa.

Toate odăile sunt decorate cu arabescuri, cu picturi, cu mozaicuri și împodobite cu numeroase statuete de bronz sau marmură. Pompeenii par să fi trăit într'un dulce epicureism și nimic nu indică până în prezent că creștinismul ar fi pătruns în oraș...

Cetatea îngropată renaște astfel încetul cu încetul, așa cum era, și nimic aproape nu'i evocă că ea nu'i decât un schelet smuls din îmbrățișarea dogoritoare a unui vulcan.

Solemnitatea împroprietăririi din jud. Turda-Arieș

Improprietărirea țăranilor din comunele Sân-Mihaiul de sus și Sân-Mihaiul de jos. Serviciul divin. Cuvântările. Cuvântarea d-lui Gh. Cipăianu. Tăierea primei brazde. Hora. Entuziasmul țăranilor

După cum am anunțat și în numărul de Luni al ziarului nostru, a avut loc în cea zi, în comunele Sânmihaiul de jos și Sânmihaiul de sus din jud. Turda-Arieș, împroprietărirea țăranilor din aceste comune.

Dl. Ministru al agriculturii Al. Constantinescu care anunțase că va lua parte la solemnitatea acestor împroprietăriri, îmbolnăvindu-se, n'a putut veni și a delegat pe dl. Gh. Cipăianu, directorul general al Casei împroprietăririlor, să-l reprezinte.

Dl. Gh. Cipăianu însoțit de dl Emil Petrini, directorul general al agriculturei din Ardeal, sosit ieri dimineață la Sânmihaiu unde urma să aibă loc solumnitatea împroprietăririi. Aci se adunaseră cam 5000 de oameni de prin toate satele din jur în frunte cu preoții. Toți țăranii și țărancele participante erau îmbrăcate în costume de sărbătoare.

Printre oficialități, afară de dl Cipăianu și de dl Petrini, mai remarcăm pe dnii Deputați Bocriu, Ștefan Pop, Părintele I. Lupaș, Geza Kiss, pe Prefectul județului, preotul romano-catolic, preotul reformat, preotul unitar, etc.

Pe locul unde urma să se taie prima brazdă și unde era adunată mulțimea de țărani, oficialități și intelectuali, s'a ridicat un boschet de verdață.

Aci s'a celebrat serviciul divin de către șase preoți. După terminarea slujbei religioase, Parohul Biji, ca fost preot al acestei comune, într'o caldă cuvântare a arătat marea importanță a actului de dreptate socială ce-l săvârșește cu atâta râvnă guvernul actual, aducând cele mai vii mulțumiri conducătorilor aplicării reformei agrare în frunte cu dl Ministru Al. Constantinescu și cu colaboratorii săi neprețuiți, d-nii Gh. Cipăianu și Emil Petrini.

Mai vorbesc: actualul paroh din sat, preotul roman catolic, preotul unitar și cel reformat.

Dl Ștefan Pop, deputat, într'o însuflețită cuvântare se adresează poporului și ca unul care a crescut pe aceste plaiuri își exprimă marea mulțumire ce-o are văzând înfăptuirea dreptății pentru D-sa terminâ îndemnând poporul la muncă.

Cuvântarea d-lui Gh. Cipăianu, director general

In numele D-lui Ministru Al. Constantinescu, d-nul Cipăianu rostește următoarea cuvântare:

Oameni buni,

Ministrul agriculturei d-l Al. Constantinescu fiind bolnav, cu toată dorința sa de a lua parte la această sărbătoare n'a putut veni.

Mă simt peste măsură de fericit că pot să asist la înfăptuirea importantei opere din care, cu siguranță că va izvori regenerarea țării și neamului nostru. Cea mai mare mândrie și mângâiere a zilelor mele va fi aceia că am contribuit și eu cu slabele mele puteri la îndeplinirea dreptății țăranilor.

Adresându-se apoi, reprezentanților minorităților D-sa spune următoarele: „Conducătorii țerei acestea voind să introducă dreptatea și ordinea în țară n'au scăpat o singură clipă din vedere principiul că în fața legei și a dreptății toți cetățenii acestei țări, indiferent de naționalitate sau de credință, sunt egali. In acelaș timp însă, dacă la drepturi sunt egali se impune aceiași egalitate și la datorii.

Pentru ilustrarea acestei afirmații este de ajuns să străbateți puțin cu gândul în intimitatea acestei sărbătoriri.

Pământul acesta este cel mai scump colț de țară pe care îl are românismul, pentru că în el zace viteazul vitejilor, mândria eternă a neamului nostru — Mihai Viteazul.

Pentru a înfăptui dreptatea și pentru a arăta că în fața legii toți suntem egali, acest sfânt colț de țară a fost împărțit fără nici o părtinire și la români și la unguri.

Dl Cipăianu termină arătând rolul covârșitor pe care l'a avut M. S. Regele în înfăptuirea acestei opere.

După cuvântare dl Cipăianu și dl Petrini au fost obiectul unei entuziaste manifestații de simpatie.

Dl Kovaci, președintele comisiei de ocol, a dat citire hotărârei de improprietărire care a fost primită cu îndelungate urale.

Această hotărâre am publicat-o în numărul de ieri. Solemnitatea a luat sfârșit la ora 12 jum. când s'a tras prima brazdă. A urmat o horă condusă de dnii Cipăianu și Petrini, horă la care s'au prins toți cei de față. La ora 1 jum. a avut loc o masă comună la dl deputat Boeriu.

SACI, MUSAMALE
Cumparare. ♦ Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

„Fundamentul caracteristic" al partidului național

— Sinceritatea partidului național în politică —

Sinceritatea dela Alba-Iulia — Alte exemple de sinceritate politică

Oficiosul partidului național vorbește de „fundamentul caracteristic al unui adevărat, partid politic. După „Patria" acest „fundament" este sinceritatea și oficiosul partidului se grăbește să adoage că partidul național posedă rara calitate a sincerității.

Fiindcă „Patria vorbește de fundamentul caracteristic" al partidului național, într'un articol în care cearcă zădarnic să scuze ruptura tratativelor de fuziune cu țărăniștii, oficiosul partidului național gratifică de complezență și partidul țărănist cu acelaș „fundament". Gândindu-se la „fundamentul caracteristic al sincerității" desigur că „Patria" a vrut să facă o subtilă aluzie la modul cum s'a răspuns partidului țărănist, după propunerea scrisă a acestuia. Se știe că d-lui Iuliu Maniu, a cărui sinceritate în politică merge până la a sugera redactorilor „Patriei" articole republicane pentru „Adevărul" chiar în ajunul unei vizite la Palat, în dorința sa de a fi fi cât mai sincer cu bunii săi tovarăși de luptă d-nii Stere, Mihalache și Lupu, a pus pe d-l Goldiș să răspundă prematur de la Mehadia, propunerii de fuziune a partidului țărănist.

Curios e că după această strălucită dovadă de sinceritate și loialitate, țărăniștii s'au mai putut supăra, publicând, înainte de a avea răspunsul direct al partidului național, comunicatul prin care se înștiința opinia publică de stricarea vechii și sincerii prietenii din trecut. D. Maniu, în larga să îngăduință, a iertat graba țărăniștilor. grabă pe care o justifică numai „tinerețaa" partidului țărănist, după cum ne spune savant „Patria."

Dar fiindcă e vorba de sinceritate politică, sub formă de „fundament caracteristic" pentru partidul național, e bine să reamintim câteva momente din proaspătă activitaie a acestui partid politic. La 1918 în ziua de 1 Decembrie, la Alba-Iulia se strângea toată suflarea românească a Ardealului să-și declare solemn ruperea lanțurilor robiei și întoarcerea la matca națională. Partidul național prezida această măreață adunare, și câtă sinceritate au pus conducătorii de azi ai partidului național la formularea hotărîrilor dela Alba-Iulia, știe numai bătrânul care a murit amărît la Băsești. Conducătorii partidului național voiau „Autonomia Ardealului" atunci când de pretutindeni dela Chișinău și dela Cernăuți veneau apelurile de unire necondiționată cu Patria Mamă.

Tot sinceritatea ca „fundament caracteristic" al partidului național a purtat partidul național pe la poarta tuturor partidelor cu oferte de colaborare și fuziune; tot aceeași sinceritate a condus partidul național să instigheze Ardealul contra vechiului regat; tot din sinceritate „democratul" partid național a fuzionat cu epavele reacționare al conservatorilor takiști; tot din sinceritate a servit partidul național argumente ungurilor iredentiști cu prilejul încoronării; tot din sinceritate făcuse partidul național din Dinastie un mijloc de perfide cancanuri politice, și tot din sinceritate politică trata dl Maniu o apropiere de averescani în timpul „pertractărilor" de fuziune cu țărăniști.

Desigur că partidul țărănist care a învățat de la drul Lupu ce este sinceritatea în politică, nu poate fi decât mândru de similitudinea de „fundament caracteristic" pe care i-o oferă „Patria".

A. R. Gus.

Democratismul conducătorilor PARTIDULUI NAȚIONAL

Scandalul în jurul expropierei moșiei Dlui St. Ciceo Pop

In Universul de eri am citit o corespondență din Arad în care se relatează un caz cu totul interesant de natură să dovedească sinceritatea democratismului partidului național.

Iată cum stau faptele:

In 1919, dl Șt. Ciceo Pop, fost ministru și vice-președinte al partidului, a cumpărat dela contele Latour 1317 iugăre cadastrale de pământ arabil pe hotarul comunei. Chelmac din județul Timiș. Comisiunea de ocol, în primă instanță a enunțat scutirea de expropriere a acestei moșu.

Sătenii îndreptățiți la expropriere din numita comună făcând apel la comisiunea județeană împotriva hotărârii primei instanțe, chestiunea a fost dezbătută zilele acestea la comisiunea județeană din Timișoara.

Inainte de începerea dezbaterilor, dl Ștefan Ciceo-Pop a solicitat dela președintele comisiunei apărare împotriva săteanului Ion Tripon, care spune dl Ciceo Pop îl amenințase cu moartea dacă și această comisiune va decide în defavoarea sătenilor.

De fapt întreaga comună este foarte revoltată împotriva dlui Ciceo Pop care prin toate mijloacele încearcă să împiedice împroprietărirea țăranilor umblând să-și scutească moșia de expropriere.

In tot timpul dezbaterii vice-președintele partidului național a fost păzit de doi comisari de poliție pentru a fi la adăpost de revoltă sătenilor.

Dl Stefan Ciceo-Pop a cerut comisiunei județene să respingă apelul sătenilor pe motiv că timp de 10 ani și-a lucrat singur moșia. Motivul invocat de dl Pop nu este întemeiat fiindcă, deși înzestrat cu o forță fizică respectabilă și deși putând avea la dispoziție . . . mijloacele de tracțiune animală grație partidului său, era totuși foarte greu pentru vice-președintele partidului național să lucreze singur cele 1317 iugăre pe care le stăpânește.

Apărătorii țăranilor, răspunzând la aserțiunile dlui Ciceo Pop, au dovedit că pământul a fost lucrat de sătenii din partea locului, în parte și în arendă.

Comisiunea județeană își va da zilele acestea hotărârea.

Cazul d-lui Șt. Ciceo-Pop este caracteristic. El dovedește cât de sincer este partidul național când își țipă democratismul la toate răspântiile și când se ridică ca apărător al intereselor și drepturilor țăranilor.

Dl Ștefan Ciceo-Pop, fost ministru în guvernul Vaida, vice-președinte al partidului național și unul din conducătorii acestui partid caută să spolieze pe țărani de dreptul lor la pământ salvându-și moșia dela expropriere.

In legătură cu acest revoltător caz, ne amintim de declarația partidului național prin care răspunzând la învinuirea că numeroși avocați membri ai partidului național pledează în procese de expropriere ale latifundiarilor unguri împotriva țărănimei ardelene, respingea acuzația și-și lua angajamentul să excludă din partid pe acei dintre membrii săi avocații cari s'ar face vinovați de aceste fapte. Suntem deci curioși să știm ce va răspunde partidul național pus în fața cazului Ciceo-Pop, desigur nu singurul „democrat" din partidul național care caută să-și scutească latifundiile de expropriere spoliind țărănimea.

In jurul desfiinţării oficiilor de locuinţe din Cluj

— Soarta funcţionarilor români —

Bucuria ziarului „Ellenzék" — Datoria statului

Gazetele ungureşti din Cluj jubilează. O ordonanţă sosită ieri, a fost primită cu nespusă bucurie de toate straturile populaţiei, reprezintate prin redacţia ziarului „Ellenzék". „Clujul, — spune „Ellenzék" de aseară, — mai mult ca alte oraşe a fost expus şicanărilor de tot felul din partea oficiilor de locuinţe şi închiriere. Acestor stări de lucruri de acum li s'a pus capăt, pentrucă începând cu ziua de azi amândouă oficiile de locuinţe sunt desfiinţate. In viitor nu se vor mai face rechiziţionări. Asupra locuinţelor vacante vor dispune proprietarii după bunul plac, iar funcţionarii statului vor putea să ocupe locuinţe numai în baza nouei legi a chiriilor, prin învoială cu proprietarul".

„Ellenzék" mai adaogă, că nu se vor împăca cu noua situaţie aceia cari au să mulţumească starea materială la care au ajuns activităţii desfăşurate în jurul oficiilor de locuinţe. Prevede articole fulminante în „Infrăţirea", dar — încheie — „toate vor fi zădarnice. Oficiul de locuinţe a murit, fie-i blestemată pomenirea"!

„Ellenzék se înşeală". Noi nu deplângem oficiul de locuinţe, deşi, credem, că nici „Ellenzék" nu poate avea motive juste să-i blesteme pomenirea.

Deplângem numai pe bieţii funcţionari ai statului român. Ceea ce am cerut şi vom cere şi în viitor este, ca fiecare funcţionar public din Cluj sau alte oraşe ale Ardealului să aibă locuinţă corespunzătoare. Cum am putea aştepta ca funcţionarii statului să-şi împlinească datoria atunci, când ei şi familiile lor n'au unde să-şi odihnească capul? Chestia locuinţelor pentru funcţionari e de o importanţă extraordinară şi e în interesul statului să fie soluţionată. Au fost vremuri, când funcţionarii ajungeau la locuinţe fără concursul statului, pe baza învoielii cu proprietarul, cum spune şi „Ellenzék". După unirea Ardealului cu patria mamă nu s'a mai aflat însă un singur proprietar, — bună-oară aici în Cluj, — care să stea la învoială cu vre-un funcţionar al statului român. Fără accepţie, funcţionarii au ajuns la locuinţă numai pe calea rechiziţionării şi prin oficiile de locuinţe şi închiriere.

Dintre funcţionarii cari au azi locuinţe, câţi ar fi şi azi pe drumuri, dacă n'ar fi intervenit aceste oficii!

Ca să fim totuşi drepţi, admitem că proprietarii ar fi fost dispuşi să cedeze lociunţe funcţionarilor. Dar cum? Preţul ce le'ar fi cerut ar fi întrecut mult indemnizaţia de chirie ce o primesc după slujba lor, ba în cele mai multe cazuri chiar şi leafa.

Despre aceasta se vor convinge în curând şi confraţii dela „Ellenzèk". In viitor când vre-o locuinţă va deveni liberă, nu va putea să o mai capete vre-un funcţionar. Niciodată un funcţionar al statului nu va putea să plătească chiria ce o poate plăti cutare speculant, venit după 1914 din Galiţia.

Noi, repetăm, n'avem motive să deplângem oficiile de locuinţe. Ceeace regretăm e, că şi astăzi sunt în Cluj sute de funcţionari de-ai statului fără locuinţă. Nici nu pretindem reînfinţarea acestor oficii. Dar cerem şi credem că suntem îndreptăţiţi a cere, ca statul să se îngrijească de locuinţă pentru fiecare funcţionar. Aceasta îi este datoria. Că aceasta o va face statul pe calea unor oficii de locuinţă, ori pe altă cale, ni e indiferent.

S'a pus în vedere de atâtea ori expulzarea din Cluj a acelor streini, veniţi după 1914, a căror prezenţă aici nu e necesară. Aceasta o vom cere şi în viitor şi nu ne vom odihni, până când nu ni-se va împlini cererea. E o crimă, să aibă locuinţă oamenii de prisos, iar funcţionarii să rămână pe drumuri.

Iar în ce priveşte plata chiriei „Ellenzék" ar putea să ne spună: cum va plăti un funcţionar chiria — de o mie ori două mii de Lei lunar atunci, când el are indemnizaţie lunară de chirie de două ori trei sute de lei?

Statul, care a desfiinţat oficiile de locuinţe nu poate să lase pe fucţionar în acest hal trist. Deputaţiuni la ministrul de interne vor merge, desigur şi aici „Ellenzék" are dreptate. Dar — nu va merge redacţia „Infrăţirii". Vor merge funcţionarii, cari nici azi nu au locuinţă. Vor merge funcţionarii, cari se văd ameninţaţi să rămână pe drumuri în ceasul când nu gândesc. Vor arăta ei, nu noi, că a lăsat pe funcţionari în acest hal e într'adevăr o primejdie naţională.

De-altfel, bucuria diabolică a lui „Ellenzék" e prematură. Halul, în care vor ajunge funcţionarii statului va necesita, credem, luarea unor dispoziţii, pentru-ca nici-un funcţionar public sa nu mai fie fără locuinţă şi, ca nici un funcţionar public să nu mai poată fi scos din locuinţa ce a deţinut-o înainte de-a avea altă locuinţă.

Atunci confraţii dela „Ellenzék" vor avea noui motive de lamentaţie si eventual, chiar de apelare la .... liga naţiunilor.

Congresul învăţătorilor

Din pricina grautăţilor de găzduire, congresul învăţătorilor din toată ţara nu se mai ţine la Focşani, ci la Bucureşti, tot în zilele de 14. 15 şi 16 Iulie a. c. în sala Ateneului şi cu aceeaş ordine de zi.

In ziua de 16 Iulie se va ţine adunare generală şi se va alege comitetul central de către consiliul general.

In ziua de 14 Iulie ora 9 dim. se va ţine la Casa de Credit a Corpului didactic. o şedinţă prealabilă a comitetului central a reprezentanţilor autorizaţi ai asociaţiilor din teritoriile alipite şi a preşedinţlor, delegaţilor şi chestorilor asociaţiilor judeţene.

Delegaţii în consiliul general trebuie să aibă legitimaţie în regulă, spre a putea lua parte la şedinţa consiliului.

Găzduirea se va orândui de comitetul de recepţie la sosirea trenurilor în gara de Nord în ziua de 12 Iulie şi dela sediul asociaţiei strada Paris Nr. 1.

PRETUTINDENI
IN ARDEAL
SE CITEŞTE
ZIARUL
INFRĂŢIREA

INFORMAŢII

— **Regimul grâului, făinei şi pâinei.** Ministerul de industrie şi comerţ a trimis tuturor prefecturilor de judeţ şi primăriilor din ţară, textul noului regim al grâuluii făinei şi pâinei, împreună cu o circulară prin care se pune în vedere că noul regim intră în vigoare în toată ţara pe ziua de 1 Iulie a. c.

Prin aceeaşi circulară se anunţă:

1. Urcarea preţului grâului dela 25.000 la 45.000 lei;

2. Desfiinţarea primei de 5000 lei de vagon.

Se cere tuturor primăriilor să fixeze de urgenţă nouile preţuri la făină şi grâu, avându-se în vedere stocurile de cereale existente cari au fost cumpărate pe un preţ mai redus, precum şi prevederile legii contra speculei, care lege are puterea de a impune atât morarilor, cât şi brutarilor, preţuri raţionale.

— **Oradea-Mare. Condamnarea falsificătorilor de bancnote de 500 lei.** Am scris în numerele trecute ale ziarului nostru despre procesul celor trei falsificători de bancnote de 500 lei. Tribunalul din Oradea a pronunţat în această chestiune sentinţa, condamnând pe Brosnyo la 3, pe Barta la 6 iar pe Farkas la 5 ani închisoare.

Acuzaţii au făcut apel.

— **Dela operă.** La Opera Română din localitate se va cânta astăseară „Madame Butterfly" în rolul titular cu Aca de Barbu.

— **Excursie.** O echipă de 70 elevi dela Seminarul Şcoalei normale din Curtea de Argeş a sosit în localitate pentru a vizita instituţiile Clujului. Mâine pleacă mai departe.

— **Măsuri bune**. Poliţia oraşului Cluj a dispus ca toate precupeţele de pe pieţile Clujului să aibă pânze cu care să'şi acopere mărfurile (fructele legumele) pentru a fi ferite de praf.

— **Raze poliţienească.** Aseară poliţia locală a făcut o razie prin localurile de prin mahalalele oraşului arestând 12 indivizi suspecţi.

— **Ţărănimea ardeleană şi împroprietărirea.** Eri s'a prezentat la dl Petrini, directorul general al resortului de agricultura o delegaţie de ţărani din jud. Bihor, mulţumindu-i pentru măsurile luate de dsa vederea accelerărei lucrărilor de împroprietărire din acel judeţ.

— **Concediu.** Dl Cezar Cozma, secretarul general al Inspectoratului de siguranţă local a obţinut un concediu de o lună de zile cu începere dela 1 Iulie crt. — Pe tot timpul lipsei D-sale, secretariatul va fi girat de către Dl Putici, şef de birou principal şi subsecretar al Inspectoratului.

Tutel Babylonaţi încălţămintea
Toţi cismarilor poti!
2823

— **Naţionalizarea cinematografelor din Cluj.** Cele trei cinematografe aflătoare în Cluj: „Universităţei", „Apolo" şi „Urania" au fost cumpărate dela Dl Ioanovici directorul teatrului Maghiar din localitate, pentru suma de 2.700.000 lei de către Dnii Pasalaqua şi Tempesti cunoscuţii proprietari ai mai multor cinematografe din vechiul Regat.

Dl Tempesti va sosi cât de curând în oraşul nostru pentru a studia şi aplica o nouă organizare acestor cinematografe.

— **O crimă monstruoasă la Oradea Mare.** Alaltăeri după amiază în comuna Ermihal, moşneagul Iosef Tacaci, a fost asasinat de doi nepoţi ai săi, unul de 10 şi altul de 12 ani. Precocii asasini s'au înarmat cu cuţite, au mers la locuinţa bunicului lor şi l'au înjunghiat în mai multe locuri lăsându-l mort pe loc.

Tatăl copiilor avuse un proces cu bătrânul Tacaci pentru o moştenire. Procesul a fost pierdut, fapt care a produs o mare decepţie în familie şi a trezit sentimente de răzbunare în pieptul celor doi copilaşi, cari într'adevăr s'au răzbunat aşa după cum am văzut mai sus.

Micii asasini au fost arestaţi de jandarmerie şi predaţi parchetului din Oradea-Mare.

„Ivonne e Osmana"
Kandia
se găseşte din nou. Cereţi-o pretutindeni şi cu bucata. 2778—2

Dacă doriţi „Salam" de calitate superioara, cereţi fabricaţiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaş" se vinde în toate magazinele. Reprezentanţa şi depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poşta centrală. Telefon 4—68. 2862.

CIORAPII Lloyd 1473 2647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

— **Sărbătorirea lui Şaguna la Cluj.** Vineri 29 Iunie se va serba la Cluj 50 de ani dela moartea marelui mitropolit Andrei Şaguna. La orele 10 a. m. va avea loc la biserică slujba oficiată de P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan. La orele 11 a. m. se va ţine o şedinţă festivă în aula Universităţei. Vor vorbi dnii: rector Iacobovici, şi prof. Marin Ştefănescu preşedinte al „Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român" secţia Cluj. Dl prof. I. Lupaş va face o conferinţă asupra lui Şaguna ca întemeietor al „Asociaţiunei".

Pentru a da comemorărei pietatea cuvenită sunt invitaţi să participe toţi bunii români.

— **Pentru autorităţile militare.** Atragem atenţia organelor militare şi în special „Comenduirei Pieţii asupra a trei indivizi îmbrăcaţi în uniforma militară şi cari din dreptul locuinţei cu Nr. 9 din Str. General Eremia Grigorescu, aruncă lovind cu pietre pe publicul paşnic ce vine la parc spre a respira un pic de aer proaspăt.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copiii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— Luaţi salam HERZ pentrucă e cel mai bun De vânzare pretutindeni 2777

— **O aniversare.** Absolvenţii şcoalei comerciale din localitate promoţia 1913, cu ocazia împlinirei a 10 ani dela absolvire, au organizat un banchet pentru Sâmbătă 30 crt. în saloanele restaurantului „Central".

Duminică ei se vor întruni în localul şcoalei comerciale, unde vor aduna un fond pentru crearea unei burse celui mai sărac elev al şcoalei.

Această bursă va purta numele unuia din foştii profesori ai şcoalei, mort în războiul mondial.

Congresul farmaciştilor angajaţi

Când va avea loc congresul. Constituirea Asociaţiei generale a farmaciştilor angajaţi din întreaga ţară. Ce chestiuni se vor mai discuta la congres

Acum câteva zile a avut loc la Cluj o consfătuire intimă a comitetului de conducere a Asociaţiei farmaciştilor din Ardeal şi Banat. Cu ocazia acestei consfătuiri s'a luat în discuţie chestiunea organizărei unui congres general al tuturor farmaciştilor angajaţi din întreaga ţară. Congresul urma să se ţină la Cluj.

Ideia unui congres general al farmaciştilor a fost foarte bine primită.

In urma acestei consfătuiri a comitetului de conducere a Asociaţiei farmaciştilor angajaţi din Ardeal şi Banat s'a fixat ziua congresului pentru 1 Iulie.

In ceia ce priveşte programul desbaterilor acestui congres este sigur că un punct important al desbaterilor va fi formarea unei Asociaţiuni generale a farmaciştilor angajaţi (asistenţi) din întreaga ţară. Rostul acestei asociaţiuni generale se întrevede foarte uşor.

In Ardeal şi Banat farmaciştii angajaţi sunt în majoritatea lor zdrobitoare unguri şi evrei. Numai 5—6 la sută din aceştia sunt români.

Minoritatea ridicolă în care se găsesc farmaciştii angajaţi, români, în acestă Asociaţiune este evidentă. Formându-se însă o asociaţie generală a farmaciştilor din întreaga ţară, asociindu-se prin urmare şi farmaciştii din vechiul regat, din Bucovina şi Basarabia, Românii ar putea câştiga în Asociaţie, dacă nu majoritatea cel puţin o majoritate onorabilă.

Tot cu ocazia congresului farmaciştilor angajaţi, care va avea loc după cum am spus, la 1 Iulie se va discuta şi chestiunea înfiinţărei unui barou al farmaciştilor angajaţi.

Maşini de treerat Hoffher & Schranz, motoare de benzină, tractoare FORDSON se află în depozit la firma PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99 Telefon 999

2725-2

Adunarea dela Camera de Comerţ

—O campanie curioasă a unor industriaşi. Insuccesul adunării de aseară —

Odată cu pregătirea nouei legi a salubrităţii publice, prin care se vedeau ameninţate câteva întreprinderi industriale, s'a început o campanie în contra ei.

Pentru ziua de ieri a fost convocată o adunare de protestare contra unor dispoziţii a acestei legi. Adunarea s'a ţinut la camera de comerţ şi industrie.

După cuvântarea de deschidere a preşedintelui camerei de comerţ, Dl Ion Neruţiu, secretarul camerei de comerţ Dl Ştefan Tatai a făcut propunerea ca să se adreseze guvernului un memoriu prin care să se ceară lăsarea în vigoare a legei sanitare ungureşti, din anul 1889.

Dl Kis Mor a arătat că evacuările ce vor urma să se facă conform nouei legi ar fi în contrazicere cu constituţia care prevede inviolabilitatea proprietăţii.

Evacuarea nu se poate face decât prin expropriere, a spus Dsa, dar exproprierea trebuie făcută, dându-se legalele despăgubiri.

Secretarul camerei de comerţ din Tg.-Mureş Dl. Biró a declarat că în seculme nu s'a ordonat încă evacuarea întreprinderilor insalubre şi care periclitează sănătatea publică.

Dl Inspector industrial Ion Viciu, a demonstrat că noua lege pe care o pregăteşte minsterul e făcută conform cerinţelor moderne de azi.

Au mai vorbit Dnii Dr. Ham, Dr. Fényes şi Dl Inspector Petrovici.

Adunarea s'a terminat cu însărcinarea dată camerei din Cluj de a redacta memoriul propus, care se va înainta ministerului de către o delegaţie.

De notat e că adunarea nu a reuşit aşa cum se aşteptase. Evacuarea unor întreprinderi din mijlocul oraşelor şi mutarea silită a lor la periferii, nu a pasionat prea mult cercurile industriale, deoarece e clar că nu se poate admite funcţionarea unei tăbăcării de exemplu, în mijlocul unui oraş!..

† N. Petra-Petrescu

D. dr. Horia Petra-Petrescu, cunoscutul publicist ardelean, ne trimite vestea nespus de dureroasă că tatăl său, una din cele mai iubite figuri ale Ardealului cultural, a încetat din viaţă în dimineaţa zilei de 25 Iunie. N. Petra-Petrescu a fost într'adevăr timp de cincizeci de ani slujitor neobosit al culturei româneşti. Activitatea sa de publicist era întâlnită aproape în toate foile mai însemnate din Ardeal, iar biblioteca de popularizare a „Asociaţiunii" cuprinde un mare număr de scrieri datorite acestui harnic răspânditor de cultură. Mai ales foile româneşti din ţinutul Sibiului l-au avut colaborator până în ultimile lui clipe. Deşi în vârstă de 75 de ani, N. Petra-Petrescu a fost până la urmă un vioi mânuitor al condeiului şi n'a fost acţiune culturală a Sibiului la care el să nu fi luat parte.

Inmormântarea a avut loc astăzi, în cimitirul orăşenesc din Sibiu. Trimitem mângâierile noastre îndureratei familii pentru pierderea celui care făcea parte din neamul bun al vechilor cărturari Ardeleni.

Starea sanitară a oraşului Cluj

Măsurile luate de consiliul comunal în vederea îmbunătăţirei salubrităţei oraşului

O chestiune destul de importantă care preocupă de câtva timp consiliul comunal este şi îmbunătăţirea salubrităţei oraşului.

Se ştie că din cauza intensificărei neobişnuite a populaţiei oraşului precum şi din cauza insuficienţei mijloacelor materiale de care dispune primăria, salubritatea oraşului nostru a cam lăsat de dorit în ultimul timp.

La propunerea d-lui primar al oraşului consiliul comunal a dispus luarea unor măsuri care să restabilească curăţenia de pe vremuri în care se găsea Clujul.

Printre aceste măsuri vom remarca aci numai câteva. In primul loc, în ceia ce priveşte curăţirea străzilor s'a dispus următoarele:

Până acum, măturarea străzilor avea loc în timpul zilei. — Colbul care se ridice de pe străzi în timpul măturatului constituea un mare şi continuu pericol pentru sănătatea publică. In urma ultimelor dispoziţii s'a hotărât ca de aci înainte curăţirea străzilor să aibă loc numai dimineaţa între orele 3 şi 8. Această dispoziţie care acum două săptămâni era numai în stare de proect azi a devenit fapt împlinit.

Pe lângă aceasta primăria a hotărât să facă intervenţiile necesare la Bucureşti pentru a se aproba cumpărarea a 4 automobile-stropitoare şi 5 automobile curăţitoare. După socotelile făcute, costul acestor 9 automobile ar fi egal cu suma pe care o cheltueşte primăria în timpul unui an cu curăţirea străzilor oraşului, întreţinând şi plătind zeci de măturători şi vizitii.

Dacă s'ar putea procura primăriei aceste automobile după ce costul lor ar fi acoperit, Primăria nu va trebui să cheltuiască pentru curăţirea oraşului decât cel mult a patra parte din cât cheltueşte acum.

O delegaţie a Primăriei va pleca azi sau mâine la Bucureşti, pentru a obţine aprobarea de a cumpăra aceste automobile.

O altă măsură luată în vederea îmbunătăţirei salubrităţei oraşului este mărirea pedepselor date proprietarilor de case cari îşi ţin curţile nemăturate sau care nu se îngrijesc ca fâşia de trotuar din dreptul casei lor să fie păstrată în cea mai mare curăţenie.

Dacă aceste două măsuri ar fi cu stricteţe aplicate şi dacă proprietarii de case ar înţelege că aplicarea măsurei luată de primărie faţă de ei este şi în interesul lor, putem nădăjdui că vechea salubritate a Clujului va putea fi restabilită.

Doleanţele profesorilor secunderi au fost satisfăcute

Comunicatul Asociaţiei generale a profesorilor secundari către toate secţiile din ţară

Comisiunea de colaborare conform hotărârilor congresului din 14 Iunie a, c., având în vedere comunicatul ministerului de instrucţiune, publicat in „Monitorul Oficial" nr. 61 din 20 Iunie c., prin care se declară textual că: membrii corpului didactic sunt scoşi din „Curba Lalescu" şi că sporul cuvenit lor va fi distribuit de către ministrul instrucţiunei luându-şi ca bază lefurile cuprinse în decretul lege din 1919; văzând circulara ministrului de finanţe, prin care să instituesc chiar în prima jumătate a lui Iulie, comisiunile speciale, pe ministere, pentru studierea normelor viitoarei salarizări; ţinând seamă de faptul că în constătuirea avută cu d-l ministru am obţinut ca cei patru preşedinţi ai Asociaţiilor celor patru categorii de învăţământ să facă parte din acele comisiuni, împreună cu alţi delegaţi ai corpului didactic; auzind şi declaraţiile d lui ministru al instrucţiunei făcute la adunarea secţiei Bucureşti, convocată de d-sa, în ziua de 19 Iunie a. c., că înţelege a-şi lega înalta sa situaţie de ministru de satisfacerea deplină a revendecărilor corpului didactic; considerând că astfel s'a făcut un serios început spre înţelegerea şi satisfacerea dreptelor noastre cereri dându-se şi indicaţiuni asigurătoare pentru viitor.

Comisiunea de colaborare face cunoscut tuturor secţiilor din ţară că: examenele particulare din Iunie a. c. se vor ţine pretutindeni, aşa cum am şi dat înştiinţarea prin presă. cu comisiunile care au funcţionat şi în Februarie; 2) Sporurile se vor primi.

In ce priveşte restul, — partea esenţială a doleanţelor noastre: raportarea salariului la indicele de scumpete şi reasimilarea bugetară cu magistraţii — socotim că trebue că putem avea încredere atât în angajamentele formale şi categorice ale ministrului nostru, cât şi în colegii din cele patru Asociaţii numiţi acum în comisiunea specială de studii a viitoarei salarizări generale.

In consecinţă, şi în realizarea tuturor angajamentelor oficiale arătate, suntem de părere (şi mai departe) ca membrii corpului didactic să continue în mod normal activitatea şcolară şi prin urmare să predea şi mai departe dela 1 Septembrie c. lecţiuni la clasele extrabugetare, la orele vacante dela Stat, şi la şcoalele particulare etatizate şi neetatizate. Predarea acestor ore însă — potrivit principiului pe care se întemeiază toată mişcarea noastră — trebuie să se facă cât mai mult posibil cu respectarea formulei raportarea salariilor la scumpete.

Comisiunea de colaborare, procedând astfel, crede a corespunde şi hotărârilor congresului şi situaţiei celei noi de după congres.

Totuşi, găsind că o consultare generală este necesară în privinţa celui de al treilea punct, şi pentru a evita un nou congres prea apropiat — ea roagă stărilor toate secţiile să comunice telegrafic centrului, fie aprobarea lor fie eventuale obiecţiuni.

Senzaţionalele declaraţiuni ale preşedintelui Harding

Franţa va trebui să fie satisfăcută

New-York, — Preşedinte e Harding a ţinut un discurs în localitatea Saint-Louis, vorbind despre Curtea permanentă de justiţie internaţională.

Preşedintele a declarat că poporul american iubitor de libertate şi împins de un imbold irezistibil, s'a bucurat totdeauna de orice triumf al democraţiei şi de orice preschimbare a unei dominaţiuni monarhice şi absolutistă într'un guvern popular. Din aceste motive, avem încrederea că se va stabili în Europa o reglementare echitabilă a tuturor conflictelor pendinte, reglementare a căror clauze nu avem pretenţia să le dictăm. Noua stare de lucruri va trebui să satisfacă justele pretenţiuni ale Franţei democratice, astfel încât Germania să realizeze obligaţiunile sale în ce priveşte reparaţiunile şi democraţia germană să ajungă a fi conştientă de ceiace însemnează onoarea şi cinstea naţională noţiuni despre cari monarhia germană nu a avut nici o cunoştinţă. Numai atunci Germania va putea intra în rândurile popoare or reprezentate la Curtea permanentă de justiţie internaţională.

ULTIME INFORMAŢII

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

ORA 2 P. M.

Reforma electorală din Italia şi Musolini

O notă oficială a lui „Giornale d' Italia" spune că dacă Parlamentul nu va vota reforma nlectorală propusă de guvern, Musulini va dizolva Camera, ordnnând noui alegeri.

Erupţia Vulcanului Etna a încetat

Vulcanul Etna şi-a încetat erupţia.

Administraţia Clinicilor Universitare din Cluj.

No. 242—1923.

Licitaţie.

In ziua de 10 Iulie 1923 ora 10 a. m. se va ţine licitaţiune publică pentru furnizarea lingeriei (rufăriei) necesară Clinicilor Universitare pe anul 1923.

Ofertele închise se vor inainta cel mai târziu până la ora licitaţiunii.

Informaţiuni se pot lua la Administraţia Clinicilor Universitare zilnic dela ora 10—12.

Ofertanţii se vor conforma art. 72—83 din legea contabilităţii a Statului.

Cluj, la 22 Iunie 1923.

2890 p. Administrator, I. ROŞESCU.

ROYAL maşina de scris americana 2744-5

Cereţi oferte. la librăria Lepage, Cluj

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1359 2561

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNE SUMARĂ

ACTIV

1922 10 Iunie			1923 2 Iunie	1923 9 Iunie
4.744.627.842	493.755.430 / 1.689.111 / 26.187 / 4.249.157.114	stoc metalic: aur depozitat (monete și lingouri) 428.139.680; aur (lingouri) 4.518.687; aur (monete) 112.607.358; disponibil, trate și bonuri de teazur aur 4.743.049.113	5.287.314.838	5.288.314.838
376.352	Argint și diverse monete		758.707	821.106
1.977.953.588	Efecte scontate		4.323.900.982	4.376.091.061
175.615.103	116.187.600 / 59.427.503	Împrumuturi pe efecte publice 163.658.910; în cont curent 187.503.000 / 139.543.050 / 80.115.547; din cari nu s'au ridicat lei 63.896.257 — 123.606.743	277.818.996	287.265.653
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
5.281.379.229	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918) 1.600.000.000; „ „ 1.500 „ (12 Mai 1919) 1.498.942.854; „ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919) 1.000.000.000; „ „ 200 „ (1920 B. P.) 184.425.468; „ „ 400 „ (30 Iulie 1921) 400.000.000; „ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921) 399.457.213; „ „ 200 „ (30 Iulie 1921) 200.000.000		5.282.825.535	5.282.825.535
7.057.517.807	Impr. Stat p. unificare monet.: Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920) 5.000.000.000; Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921) 2.026.698.977		7.026.698.977	7.026.698.977
84.388.621	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		94.651.894	96.894.941
11.997.418	Efectele capitalului social		11.999.665	11.999.665
33.006.407	Efectele fondului de rezervă		32.923.265	32.882.765
3.791.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.783.885	3.781.385
38.157.847	Imobile		64.786,784	64.786.784
3.557.386	Mobilier și mașini de imprimerie		6.011.850	6.018.140
19.554.613	Cheltueli de Administrațiune		26.000.104	27.162.790
201.707.220	Conturi curente		52.958.469	40.939.863
167.377.872	Conturi de valori		120.881.135	130.837.409
319.141.163	Conturi diverse		520.552.323	522.469.143
20.128.192 346			23.141.909.965	23.207.832.611

PASIV

12.000.000	Capital		12.000.000	12.000.000
66.993.312	Fond de rezervă		73.610.858	73.719.862
12.763.383	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie		26.493.060	26.499.650
14.111.323.825	Bilete de bancă în circulațiune		15.861.248.115	15.862.696.759
—	Profit și Pierdere		—	—
49.059.060	Dobânzi și beneficii diverse		108.033.918	113.516.716
1 447.540.211	Conturi curente și recepise la vedere		1.988.560.771	2 027.501.802
4.428.512.417	Conturi diverse		5.071.963.243	5.091.897.822
20.128.192.346			23.141.909.965	23.207.832.611

10 Iunie 1922	Efecte și alte valori de restituit	9 Iunie 1923		
297.877.658	Efecte și alte valori în păstrare	338.196.667		
9.164.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000		
1.225.423.245	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2.147.096.153		
10.687.634.903			11.612.219.380	11.649.626.820
1.997.969.247	Conturi de ordine		1.800.898.627	1.786.637.633
12.685.604.150			13.413.118.007	13,436.264.453

Taxa: { Scont 6% / Dobânda 7% }

Cumpărând

dela actualul proprietar D-l CAROL KASSAI

Cafeneaua „Europa“

din Cluj, Piața Unirii, rugăm și provocăm prin aceasta toți creditorii acestei firmă să-se anunțe pretenziunile până la 5 Iulie 1923 inclusive subscrisului institut. Anunțările intrate după aceasta dată nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 25 Iunie 1923.

„Albina“ institut de credit și de economii, filiala Cluj.

2891

„ESCULAP“

Marque deposee

Intreprinderea de instrumente medicale Mihail Máté, Cluj, Strada N. Iorga 2.

2892

Cel mai mare depozit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparate electrice instalațiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi cuarț cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record“ să fac la moment și eftin La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri. Lloyd 1816

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 125

Se lucrează în rate lunare

Reclama este sufletul comerțului

INTAMPLARI DIN CLUJ

Dela Poliție

O escrocherie în stil mare

Dna Elza Zucher domiciliată în str. Regele Ferdinand No 105, a reclamat poliției centrale pe un nepot al său, care a escrocat-o cu o mare sumă de coroane ungare, precum și cu mai multe bijouterii a căror valoare întrece cu mult suma de 100.000 lei.

Cu cercetarea cazului a fost însărcinat comisarul Leontin Pop dela centrală, care a și trimis doi agenți la Oradea Mare, ca să aresteze pe necinstitul nepot.

Cauza Dnei Elza Zucher, este susținută în fața autorităților de către Dl avocat Emil Iacoby din localitate.

Diverse

Dl medic polițienesc Ostatea Valeriu a reclarat poliției pe fostul industriaș caretaș, Iosef Brandel din str. Romei No 1, pentru faptul că pârâtul a încasat suma de 3000 lei dela reclamant, prețul reparației unei trăsuri și astăzi a dispărut fără urmă.

In urma cercetărilor făcute de către poliție s'a stabilit că Iosef Brandel și-a vândut toată averea și a plecat în America.

Trăsura care a fost găsită de poliție la fosta locuință a lui Brandel a fost înapoiată în același stare (nereparată) păgubașului.

*

Sabou Lazăr hornar, a reclamat poliției pe fostul său stăpân Strang Ioan din str. Nicolae Iorga No. 9, pentrucă la părăsirea serviciului, pârâtul a oprit reclamantului o bicicletă.

La cercetările poliției Ion Strang a declarat că fosta lui slugă îi e datoare cu suma de 800 lei.

Dosarul a fost înaintat parchetului ca să decidă.

Dela Siguranță

Percheziții din ultimele zile

Comisarii speciali de siguranță Costescu și Fotescu în baza unor delegații ale parchetului local, au operat mai multe percheziții în orașul nostru.

I. La locuința comunistului Andor Bocaci, fost student la drept, unde s'au găsit două manifeste comuniste ale căror copii urmau să fie împărțite soldaților prin cazărmi.

Andor Bocaci a fost arestat și manifestele confiscate.

*

II. La locuința fostului deputat socialist Dascal Iuliu din str. Moților 29, de unde s'a ridicat o mare cantitate de corespondență care ulterior urmează a fi tradusă și verificată.

III. La locuința modistei Gyulainé din str. Moților nr. 20, care a fost denunțată parchetului că trece peste granță în Ungaria prin contrabandă, mari cantități de aur și argint.

La percheziție în locul metalurilor prețioase, s'au găsit trei săbii ruginite și două tunici de locotenent din vechea armată austro-ungară.

Aceste obiecte au fost confiscate și urmează ca împreună cu actele dresate să fie înaintate consiliului de războiu al Corpului VI. Armată.

Ziarul „Ellenzék“ în fața Justiției

Comisarul special șef Costescu dela siguranța locală, a dresat actele de dare în judecată a redactorului responsabil al ziarului „Ellenzék“ din localitate, pentru faptul că numitul ziar, a apărut a doua zi de Paște și a doua zi de Rusalii (sărbători românești), fără a lua în considerație ordonanțele autorităților românești prin cari i se punea în vedere că în acele zile să păstreze repaosul legal.

Intregul dosar împreună cu depozițiile redactorului Laslo Groius, a fost înaintat parchetului, de unde în cel mai scurt timp va fi repartizat unei secții spre judecare.

Diverse

Siguranța locală urmărește de mai multă vreme pe croitorul Gheorghe Cuzuia, originar din Ungaria, care a obținut pașaportul românesc Nr. 117458 921 în baza unor acte în neregulă.

Pașaportul e confiscat și individul dispărut.

*

Siguranța mai urmărește pe individul Iosef Merey fost director al fabricei „Renner“ din localitate, care în aceleași condiții a obținut pașaportul românesc Nr. 191368 922 Despre acesta are informațiuni sigure că este fugit în Ungaria.

R.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Mercuri: Femeea Caprițioasă. Cu distribuția nouă a rolurilor. Ciclul literar pentru muncitori. Prețuri de premieră. (Seria 453).

Joi: Ioan Viteazul. Ca oaspe Andrei Tolnai. Prețuri de Premiera. Abonament șters. (Seria 424).

Vineri: Dama în hermelina. Ca oaspe Andrei Tolnai. Premieră de operetă. Abonamert șters. Prețuri de Premiera. (Seria 455).

Sâmbătă: d. m. Ultimul Vals. Ca oaspe Andrei Tolnai. Prețul reduse. (Seria 456).

Sâmbătă: seara. Dama în hermelină. Ca oaspe Andrei Tolnai a 2 ora. Abonament de zi Nr. 150. C. Prețuri de premieră. (Seria 457.)

Dumineca d. m. Lilliom. Prețuri reduse. (Seria 458).

Dumineca seara: Dama în hermelină. Ca oaspe Sümegi Edmund a 3 ora. Prețuri de premieră. (Seria 459.

Luni: Dama în hermelina. a 4 ora. Prețuri obișnuite. (Seria 460)

Acuni Radio

Palma

Tălpile și Tocurile de Cauciuc sunt mai durabile, ca cea mai bună piele!

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

SE CAUTĂ UN BĂIAT ca servitor de birou, adresa la „Reclama" Cluj, Piața Unirei 5.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimete gratuit contra mărci postale de 1 leu, pentru porto adresați

Farmacia Vorel, Piatra-Neamț. 2819-2

Au sosit automobilele

Ego

2747-5

cel mai nou și elegant automobil, model 1923, cu patru locuri la

Emil Blaga, Cluj

Reclama este sufletul comerțului

Dela pretura plasei Beșineu.

Nr. 1027—1923. pret.

Concurs

Pentru ocuparea postului de secretar comunal devenit vacant din Sieul-Mare, plasa Beșineu, jud. Bistrița-Nasăud, publicam concurs.

Reflectanții la acest post sunt invitați a-și înainta cererile provăzute cu documentele de cvalificație și practică subsemnatului până la 1 August 1923.

Salarul împreunat cu acest post este cel prevăzut în normele de salarizare.

Bistrița, la 20 Iunie 1923.

2806 T. ȘIMON, primpretor.

Specialitățile fabricei de bere din Cluj

FRIDERIC CZELL și FII

Grupa Dr. WILHELM CZELL

„HERCULES"

bere nutritoare, specialitatea brună din malț dublu — și

„MONOȘTOR"

bere deschisă mult, apreciate

din cauza calităților lor neîntrecute sau dovedit ca marcă cea mai superioară. ◆ Se capătă pretutindeni. 2216

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

◆◆◆◆ se face măriri de fotografii, retrosări ◆◆◆◆

2782

Dacă voiți să vă îngrijiți timpul, spălați-vi'l numai cu apă preparată cu

KAISER-BORAX

KAISER-BORAX

întrebuințat mereu fața să nu mai fie urâtă.

KAISER-BORAX

face fața albă și moale

2474-3

„MECANO" S. A.

SUCURSALĂ CLUJ,

Str. Memorandului No. 24.

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiale pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

Siegfried Weisz

magazin de mode

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6

Aranjează un târg senzațional pe timp de 14 zile

începând de azi.

Să pune în vânzare:

Pălării de păr de Epure având grăutate de 50 grame á 120 lei.

1000 bucăți pălării din par de Epure á 140 Lei

Cravate Shimmy á 25 „

Toate pălăriile de paie cari se află în depozit se vând cu prețuri reduse.

Numai 14 zile. 2880

Priviți galantarul — Priviți galantarul

Prima intreprindere 2796 din România pentru

curățire și transformare de pălării panama, zsirad

primește totfelul de pălării pentru curățit

Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

Piața Unirii 13.

2787

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2228 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș Mărunțișuri Galanterii și Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

SCRISORI DIN ARAD

Festivitatea din Șiclău (Arad)

Dl Arthur Văitoianu ministrul de interne, decorează Comuna Șiclău. Cum a decurs festivitetea. Primirea dlui ministru. Cuvântările. Cuvântarea dlui Văitoianu. Cine sunt țăranii decorați

După cum am anunțat într'un număr recent, în ziua de Duminecă, 24 Iunie, au avut loc la Șiclău festivitatea decorărei celor 16 eroi ai zilelor de 19 și 20 Ianuarie a. c. Istoricul faptei celor 16 este cunoscut de toată lumea și nu vom relata mai jos decât desfășurarea festivității serbărilor din comuna Șiclău, care prin felul ei de aranjament a întrecut orice așteptare.

Duminică la orele 8 și jum. cinci automobile au dus în goana lor spre gara Socodor oficialitățile Aradului în frunte cu dnii: I. I. Georgescu, prefectul județului, dr. I. Robu primarul orașului, dr. Joe Gherman, subprefect, însoțiți fiind de un număr de amici politici, printre cari am remarcat pe dnii: Sever Ispravnic, dr. Petru Grozda, Atanasiu, dr. Demian, dr. Miron N. Mihuliu și inginerul Pavel Rozvan.

In gara Socodor. Spre Șiclău

In gara Socodor se găsea vagonul ministerial, unde după o scurtă întreținere cu cei sosiți din Arad, dl ministru Arthur Văitoianu s'a urcat într'un automobil împodobit frumos cu drapele naționale de către dl N. Vulpe subșeful Siguranței Arad, pornind apoi urmat de către celelalte automobile spre Șiclău.

O frumoasă surpriză a fost următorul caz: In apropiere de intrarea în Șiclău un grup de peste 150 călăreți — printre care erau mulți cercetași ai cohortei „Vulturul" cu sediul chiar în Șiclău — au eșit din șanțuri și hățișuri ascunse în fața automobilelor, servind de călăuză celor veniți până în locul unde urma să aibă loc festivitatea decorărei.

Pe întreg parcursul drumului dela intrarea în sat și până la primărie, numeroase drapele naționale fâlfâiau vesele în lumina zilei, ordinea fiind menținută de către patrule de jandarmi din comp. Arad, a căror comandant căpitanul Anghelescu, merită oată lauda.

Festivitatea din Șiclău. Cuvântarea dlui ministru Văitoianu

Decorarea sătenilor eroi. Defilarea.

Cortegiul sosind la locul destinat festivității populația în număr de câteva mii isbucnește în urale prelungite, iar muzica Rege 1 Dolj, invoacă un mișcător marș triumfal. Primarul comunei, dl Simion Codrean — prezintă dlui ministru tradiționala pâne cu sare, după care, preotul N. Codrean, aduce cuvântul de bună venire guvernului reprezentat prin ministrul de interne.

Răsdunde dl general Văitoianu, spunând, că momentul zilei de 24 Iunie îi amintește de recentele manifestații ostășești cu acelaș caracter însă așezate în alt cadru, dsa pe acea vreme fiind însuș ostaș. Arată printre altele rolul Românilor transilvăneni în războiul nostru cu Ungurii, când supranumiți fiind „păsăruici" au adus neprețuite informații trupelor noastre despre mișcările de trupe inamice. Aduce un bine meritat elogiu spiritului de sacrificiu cu care este înzestrat românul ardelean, spirit pe care M. S. Regele recunoscându-l, trimite cele 16 decorații pentru cei 16 eroi ai nopței de 19 Ianuarie.

Urmează apoi un scurt serviciu religios, la sfârșitul căruia preotul Papp Aurel mulțumește dlui ministru că a venit personal să cinstească pe cei merituoși, urmând apoi decorarea.

Cei 16 eroi sunt înșirați în fața miilor de capete, care inundă toată lărgimea străzilor și dl ministru depune pe piepturile vitejilor decorația „Bărbăție și credință" în sunetele înălțătorului semnal militar dat de către muzica Reg. 1 Dolj. Au fost decorați pe rând: Nicolae Codrean preotul comunei, Simion Codrean primarul comunei, Petru Codrean Barna Florea, Moț Tudor, Dimitrie Codrean, Turșan Gheorghe, Leuca Gheorghe, Barna Ambrosie, Băltai Gheorghe, Țucudean Gavrilă, Bălu Codrean, Toporan Ioan, Soporan Gh., Șerban Ambrosie și Murg Dumitru, toți țărani din comuna Șiclău. A fost înălțător momentul când dl ministru, după ce punea decorația pe pieptul fiecărula se îmbrățișea cu cel decorat sărutându-se.

A urmat apoi defilarea celor 16 eroi, aplaudați fiind de întreaga asistență, după care a venit la defilare în galopul cailor, cercetașii și călărețli improvizați, toți flăcăi tineri cari vor forma nădejdea noastră de mâine.

Banchetul Plecarea.

După defilare a urmat un fastuos banchet în curtea caselor părintelui Codrean, cu a cărui ocaziune s'au ținut multe și frumoase toasturi, despre care nu putem vorbi, deoarece erau brodate cu prea multe vederi politice.

La orele 16 dl ministru Văitoianu se urcă din nou în automobil, însoțit fiind de celelalte automobile, în care iau loc cei veniți din Arad și pornesc în satul Otlaca, unde după un scurt popas, automobilele iau drumul frontierei, oprindu-se chiar la punctul de trecere.

Soldații pichetului dau onorul și dl ministru vorbește cu fiecare în parte, după care întreg cortegiul mașinilor, se înapoiază la gara Socodor, unde cu trenul de 5.20 iau drumul spre Arad. Seara a avut loc o masă comună în grădina restaurantului de vară „Crucea Albă", de unde la orele 23 dl ministru s-a îndreptat spre gară, plecând cu accleratul în direcția Mercurea-Ciucului.

Coresp.

Dela Consiliul de război

Condamnarea spionului dela Cicârlău

Comerciantul Hirsch dădea indicații trupelor inamice în timpul luptelor dela Tisa. Spionul e condamnat

Sunt vii încă în amintirea tuturor mărețele lupte date de trupele române în 1919 când cu înaintarea spre Tisa — dela linia de demarcație Clemenceau — și apoi cu ocazia marșului triumfal spre Budapesta.

Bandele roșii și secuiești cari până la înaintarea trupelor românești țineau sub teroare multe ținuturi românești, au făcut ravagii mai ales în județul Sătmar. Mai mult, artileria lor avea în ținuturile aceste, un tir nespus de precis. Luptele dela Cicârlău au costat viața multor soldați români în urma acestei neobișnuite precizii a artileriei vrăjmașe.

Cauzele acestui fenomen s'au descoperit numai ulterior. Comerciantul Hirsch Sándor din Cicârlău dădea diferite indicații prin semne luminoase și telefon trupelor ungurești, despre tirul artileriei lor.

Când trupele române au început ofensiva — de Paștile anului 1919 — și au înaintat peste linia demarcațională, Hirsch a putut trece în tabăra inamică.

După liniștirea lucrurilor, în anul curent, el a revenit în România, dar a fost prins și dat în judecata consiliului de război al corpului VI. armată.

Procesul acestui spion s'a judecat ieri în fața consiliului de războiu prezidat de colonelul Vlădescu.

Acuzatul a declarat la interogatorul ce i-s'a luat că e nevinovat de oarece telefonul l l-au instalat cu forța trupele inamice, pe când trupele românești nu ocupaseră încă comuna.

Martorii acuzării au arătat modul cum Hirsch comunica cu inamicul. Toți au făcut declarații zdrobitoare la adresa acuzatului, spunând că în fiecare seară vedeau cum dă diferite indicații prin diverse semne luminoase.

Martorii apărării au declarat că îl cunosc pe Hirsch, ca om bun, pe care nu l-ar fi crezut capabil de așa ceva, cu atât mai vârtos că el pe când ținutul era sub teroarea bandelor roșii și săcuești, a scăpat pe mulți români luați de ei.

După ascultarea rechisitorului acuzării, reprezentată prin comisarul regal Stavrică, și a apărării susținute de dl avocat Oprea, curtea a dat sentința condamnând pe Hirsch Sándor la muncă silnică pe viață.

ABONAMENTELE
pentru ziarul
„Infrățirea"
se primesc cu

Lei 180 anual
Lei 90 pe 6 luni
Lei 45 pe 3 luni

Pentru autorități, bănci și societăți

Lei 240 anual
Lei 120 pe 6 luni
Lei 60 pe 3 luni

RECLAME

Se primesc pentru ziarul „INFRAȚIREA" la Administrație Str. I. Maniu No. 3. și prin toți Agenții și Agențiile de publicitate

Se primesc reclame scrise și în limba maghiară și germană pentru care avem traducători speciali

Prețuri reduse

Toți cari vor face reclamă pentru vânzări cumpărări vor avea posibilitatea să constate marele avantaj.

Se pot transmite reclame si prin telefon: 952

Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „CARTEA ROMANEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanților No. 14—16. Telefon: 202.